Vänersborgs kommun
Kommunstyrelsen

KALLELSE

2026-04-01

Kallelse/Ärendelista

Sammanträde med Kommunstyrelsen,

onsdag 1 april 2026

Tid: Kl 08:30
Plats: Konferensrum Vänersborg

Benny Augustsson
Ordförande

Lisa Fredriksson
Sekreterare

Förhinder för ordinarie ledamot att delta vid sammanträdet anmäls till Lisa Fredriksson, 0521 -72 25 92, lisa.fredriksson@vanersborg.se

Ledamöter	**Ersättare**
Benny Augustsson (S)	Ann-Marie Jonasson (S)
Madelaine Karlsson (S)	Ann-Sofie Dolk Olsson (S)
Kenneth Borgmalm (S)	Anneli Guilotte (S)
Anders Strand (SD)	Dan Nyberg (S)
Göran Nilsson (SD)	Joakim Sjöling (S)
Torbjörn Moqvist (SD)	Mathias Olsson (SD)
Henrik Harlitz (M)	Juhani Lämsä (SD)
Lena Eckerbom Wendel (M)	Kenny Sandhöj (SD)
Stefan Kärvling (V)	Ann-Helen Selander (M)
Mats Andersson (C)	Piotr Gabrys (M)
Bo Carlsson (C)	Niklas Claesson (M)
Magnus Ekström (KD)	Gunilla Cederbom (V)
Göran Svensson (MBP)	Elisabeth Johansson (KD)
Cecilia Prins (L)	Thomas Larsson (MBP)
Anna-Karin Sandberg (MP)	Jonas Sjöblom (MP)

Övriga närvarande
Kommundirektör Lena Tegenfeldt
Kommunsekreterare Lisa Fredriksson
Förbundsdirektör Kunskapsförbundet Väst Maria Hildefors
Ekonomichef Kunskapsförbundet Väst Marie Nordvall

Förbundsdirektör Räddningstjänsten Fyrbodal Markus Green
Bitr. räddningschef Räddningstjänsten Fyrbodal Kristina Lindfeldt
Bitr. förbundsdirektör Räddningstjänsten Fyrbodal Andreas Knutsson
Ordförande Halle och Hunneberg AB AnnaLena Levin
VD Halle och Hunneberg AB Robert Stenberg
Vice ordförande Halle och Hunneberg AB Ann-Helen Selander
Ordförande Fastighets AB Vänersborg Mats Andersson
VD Fastighets AB Vänersborg och VD AB Vänersborgsbostäder Gunnar Johansson
Ordförande AB Vänersborgsbostäder Håkan Falck
Ordförande Vattenpalatset Vänerparken AB Håkan Falck
VD Vattenpalatset Vänerparken AB Carolina Svanström
Utvecklingsledare Pål Castell
Planarkitekt Angelika Lunnari
Utvecklingsledare Erika Johansson
Ole Guldahl, Röda korset
Thanaa Morshed, Röda korset
Folkhälsosamordnare Linda Broberg
Redovisningschef Kerstin Rosendahl
Utvecklingsledare Ola Runfors
Controller Åsa Meijer

Inledande formalia

- Mötets öppnande
- Upprop
- Val av justerare – Stefan Kärvling
- Eventuella beslut om närvarorätt
- Eventuella beslut om yttranderätt
- Anmälan om jäv
- Godkännande av dagordning

	Ärendelista	Dnr	Sida
1	Information vid kommunstyrelsens sammanträde och bolagsdag	2026/20	5 - 149
2	Ordförandeinformation	2026/21	150 - 151
3	Kommundirektörens information	2026/46	
4	Bokslut och årsredovisning 2025	2026/3	152 - 260
5	Nämndernas verksamhetsberättelser 2025	2026/8	261 - 457
6	Uppföljning av de globala målen 2025	2026/158	458 - 470
7	Tilläggsanslag för lönerevision 2026	2026/168	471 - 474
8	Utökad investeringsbudget 2026 till samhällsbyggnadsnämnden för underhåll av Arena Vänersborg	2026/159	475 - 482
9	Beslut om tilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven Öxnered	2023/516	483 - 499
10	Beslut om yttrande i samråd om detaljplan för Lasarettet 6 och 7	2026/101	500 - 557
11	Antagande av detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet	2021/221	558 - 729
12	Nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen	2024/658	730 - 825
13	Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen	2024/284	826 - 869
14	Beslut om yttrande avseende remiss gällande ny förbundsordning för Fyrbodals kommunalförbund	2025/530	870 - 971
15	Översyn av Demokrati- och jämställdhetsbredningens uppdrag och arbetsformer	2025/531	972 - 978
16	Antagande av Handlingsprogram och tillhörande handlingsplan för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare	2026/149	979 - 1022
17	Revidering av policy för digitalisering	2025/395	1023 - 1095

18	Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)	2026/153	1096 - 1140
19	Beslut om invånardialog och information om fortsatt arbete med Målbild 2050	2024/146	1141 - 1151
20	Pilotverksamhet genom idéburet offentligt partnerskap mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset 2025-2026	2023/863	1152 - 1194
21	Ansökan om idéburet offentligt partnerskap mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset	2026/155	1195 - 1205
22	Uppföljning av givna uppdrag	2026/58	1206 - 1231
23	Kultur- och fritidsnämndens återrapportering om lovaktiviteter 2025	2026/104	1232 - 1243
24	Svar på motion om att utveckla området kring Nygårdsäng	2025/278	1244 - 1252
25	Svar på motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna	2025/274	1253 - 1260
26	Kommunstyrelsens budgetunderlag till mål- och resursplan 2027-2029	2026/180	1261 - 1286
27	Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram	2026/67	1287 - 1311
28	Åtgärder för klimatväxlingspott 2026	2026/191	1312 - 1321
29	Fördjupad utredning om samverkansmöjligheter inom renhållning och VA mellan Trollhättans stad och Vänersborgs kommun	2026/193	1322 - 1323
30	Årsrapport 2025 - personal, arbetsmiljö & kompetens	2026/181	1324 - 1356
31	Delegeringslista till kommunstyrelsen	2026/23	1357 - 1359
32	Meddelandelista till kommunstyrelsen	2026/22	1360 - 1371

Tänk på allergiker och använd inte produkter som ger upphov till stark doft, t.ex. parfym eller rakvatten.

2026-03-26

Dnr:
Kommunstyrelsen
2026/20

Handläggare
Kanslienheten
Lisa Fredriksson
lisa.fredriksson@vanersborg.se

Information vid kommunstyrelsens sammanträde och bolagsdag 2026-04-01

Bolagsdag

- Kunskapsförbundet Väst
  Förbundsdirektör Maria Hildefors och ekonomichef Marie Nordvall

- Räddningstjänsten Fyrbodal
  Förbundsdirektör Markus Green, bitr. räddningschef Kristina Lindfeldt och bitr. förbundsdirektör Andreas Knutsson

- Halle och Hunneberg AB
  Ordförande AnnaLena Levin, VD Robert Stenberg och vice ordförande Ann-Helen Selander

- Fastighets AB Vänersborg
  Ordförande Mats Andersson och VD Gunnar Johansson

- AB Vänersborgsbostäder
  Ordförande Håkan Falck och VD Gunnar Johansson

- Vattenpalatset Vänerparken AB
  Ordförande Håkan Falck och VD Carolina Svanström

Övriga informationspunkter

- Antagande av detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet
  Utvecklingsledare Pål Castell och planarkitekt Angelika Lunnari

- Information om idéburet offentligt partnerskap mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset
  Utvecklingsledare Erika Johansson, Ole Guldahl (Röda korset) och Thanaa Morshed (Röda korset)

- Antagande av Handlingsprogram och tillhörande handlingsplan för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare
  Folkhälsosamordnare Linda Broberg

- Bokslut och årsredovisning 2025
  Kommundirektör Lena Tegenfeldt, redovisningschef Kerstin Rosendahl och utvecklingsledare Ola Runfors

- Kommunstyrelsens budgetunderlag till mål- och resursplan 2027–2029
  Kommundirektör Lena Tegenfeldt, controller Åsa Meijer och utvecklingsledare Ola Runfors

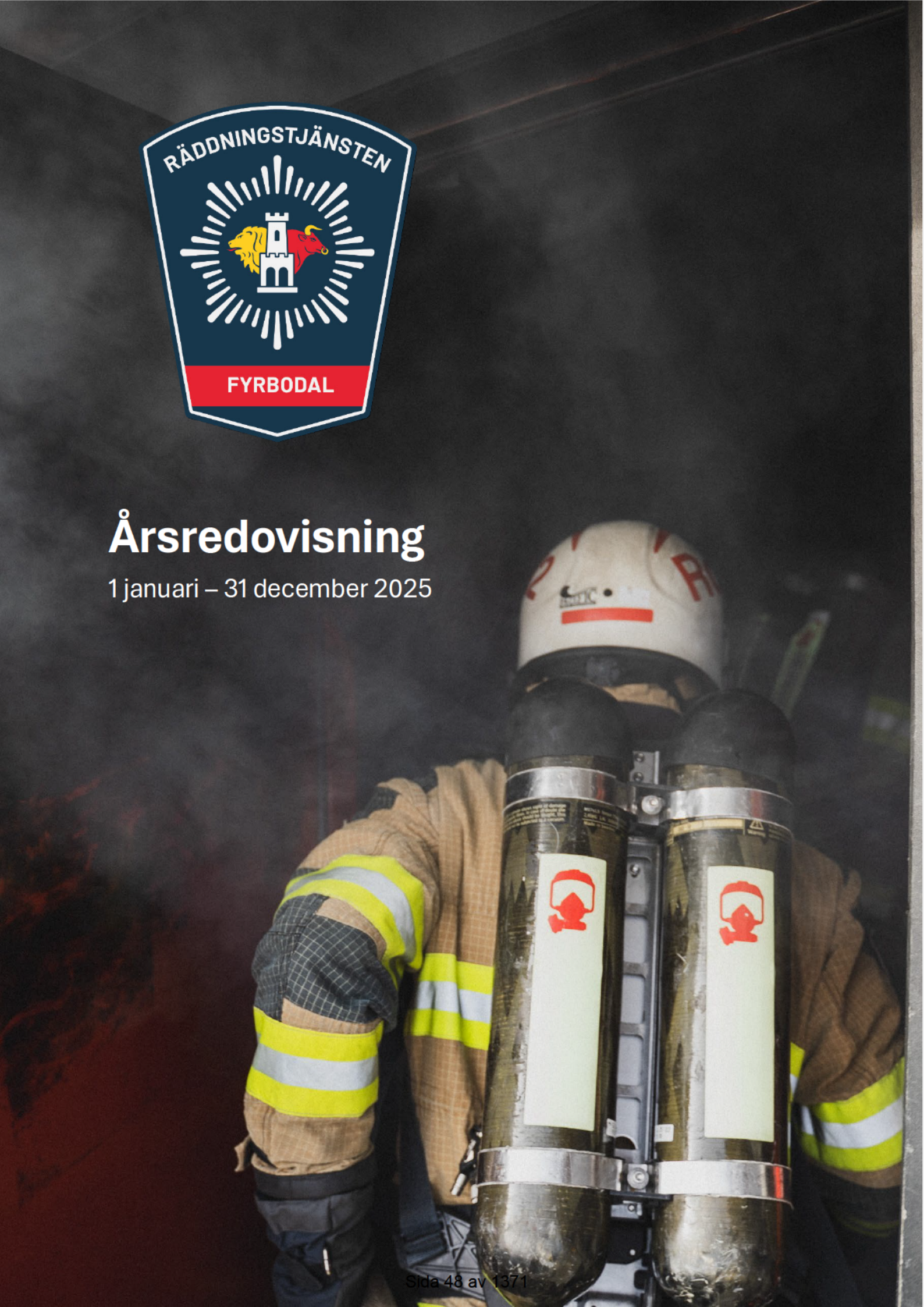

Årsredovisning

1 januari – 31 december 2025

Dokumentnamn

Typ av dokument: Årsredovisning	Beslutad av: Förbundsdirektionen
Diarienummer: 5010-2026-000333-022 §4	Antagen av:
Datum för beslut: 2026-02-24	Senast uppdaterad:
Relaterade styrdokument:	

Räddningstjänsten Fyrbodal

Telefon 010-705 40 00
E-post info@rtjfyrbodal.se
Webb www.rtjfyrbodal.se

Innehåll

Förord 3

Förvaltningsberättelse 5

Översikt över verksamhetens utveckling 5

Den kommunala koncernen 6

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 7

Händelser av väsentlig betydelse 9

Styrning och uppföljning av verksamhet 15

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 16

Balanskravsresultat 19

Väsentliga personalförhållanden 20

Förväntad utveckling 22

Ekonomisk redovisning 25

Resultaträkning 25

Balansräkning 26

Kassaflödesanalys 27

Notförteckning 28

Driftsredovisning 34

Investeringsredovisning 37

Förord

Verksamhetsår 2025 har på många sätt varit ett av de mest utmanande och föränderliga år för räddningstjänstverksamheten i våra medlemskommuner på mer än 30 år. På samma sätt har det varit ett viktigt steg för att skapa en effektiv och robust räddningstjänstorganisation som klarar av en utmanande hotbild både nu och i framtiden.

För att klara av verksamhetsövergången från två kommunalförbund till ett har det första omställningsåret 2025 krävt både snabba och många beslut. Ekonomin har varit utmanande då mycket stöd krävs från externa parter och våra medlemskommuner för att slå ihop IT-system och skapa rätt förutsättningar för organisationen. Verksamhets- och arbetsmiljömässigt har det varit lika utmanande att på kort tid sammanfoga två organisationers rutiner och arbetssätt med bibehållen funktionalitet och säkerhet. Med tanke på räddningstjänstverksamhetens riskfyllda arbetsmoment och ett år med flertalet stora och komplexa räddningsinsatser har året utmanat organisationen.

Inför 2025 fick Räddningstjänsten Fyrbodal (RFBD) en ökad driftsbudget från medlemskommunerna för att täcka ökade hyreskostnader hänförliga till Uddevalla brandstation samt behov av ökad bemanning på de tre heltidsstationerna. Behovet av ökad bemanning beror på förändrade regler för schemaläggning samt stora behov av att säkerställa förmågan till utbildning och övning. Behovet blev dock inte täckt fullt ut, vilket gjorde att 3 mkr saknades för 2025.

Utifrån ovanstående perspektiv visar RFBD ett starkt resultat på +0,4 % (0,9 mkr). Inga medlemsbidrag gavs till förbundsbildningskostnader under 2025 vilket har inneburit starka tillfälliga åtgärder för att motverka ett stort negativt resultat. Under året har sammanslagningen kostat 4,1 mkr. Den absolut största kostnadsposten är en sanktionsavgift för bristande säkerhetsskydd för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund på 2 mkr. Den andra största kostnadsposten är 1,1 mkr som är IT-relaterade kostnader för systembyten, hårdvarubyte med mera. Det innebär att verksamheten har klarat av tillfälliga besparingar på flera miljoner kronor (>7 mkr) för att klara balanskravet.

Räddningstjänsten Fyrbodal har ansvarat för likvideringen av Räddningstjänsten Mitt Bohuslän med ett positivt resultat som kommer betalas ut till medlemskommunerna. Likvideringen har gjorts med minimala kostnader förutom arbetstid för personalen i RFBD.

Verksamhets- och arbetsmiljömässigt har RFBD tagit stora steg framåt trots vakanser på dagtidstjänster för att bättra på det ekonomiska resultatet. Med utgångspunkt i förbundsutredningen från 2022 har effekterna av förbundssammanslagningen utvärderats för att se vilka tidiga vinster förbundssammanslagningen har gett. Följande vinster har visat sig:

- Genom naturlig personalrotation har dagtidstjänster kunnat förändras vilket har skapat både en mer specialiserad och robust organisation.
- Vid vakanta tjänster har det mottagits många fler ansökningar från kompetenta arbetssökande jämfört med tidigare.
- Genom den nya organisationen har antalet chefstjänster minskat jämfört med tidigare men med en bättre arbetsfördelning och säkerställd arbetsmiljö.
- Utbildnings- och övningsverksamheten som säkerställer verksamheten har kunnat öka sin effektivitet, omfattning och kvalité.
- Administrativt arbete har minskat och en stark höjning i digitalisering av personaladministration har genomförts.
- Med anledning av förändrade dygnsvilotider har samdriften av de tre brandstationerna med heltidspersonal gjort att verksamheten har kunnat upprätthållas på en laglig nivå. Utan samdriften hade det varit omöjligt för de tidigare räddningstjänstorganisationerna.

Samtidigt som RFBD har skapats, har vårt omvärldsläge och hotbild fortsatt förändrats mot det sämsta sedan andra världskrigets slut. Händelser som har kopplingar till grova kriminella handlingar ökar i vårt område. Förberedelserna för räddningstjänst under höjd beredskap och krig påskyndas. Utifrån dessa parametrar har räddningstjänstverksamheten ett stort behov av att fortsätta utvecklas i snabbare takt.

De två tidigare räddningstjänstorganisationerna hade inte förmågan att upprätthålla verksamheten på en laglig nivå. För att komma i kapp kommer det ta flera år och kommer att medföra ökade kostnader. Men utifrån skapandet av RFBD har grundplattformen för att kunna utveckla verksamheten skapats för att inom några år uppnå en effektiv och robust räddningstjänstorganisation som klarar av en utmanande hotbild både nu och i framtiden. Läs mer under rubriken “Förväntad utveckling” för att se de nu kända kraven som utmanar räddningstjänstverksamheten.

Förvaltningsberättelse

I denna förvaltningsberättelse lämnar Räddningstjänsten Fyrbodal (RFBD) information om förvaltningen av kommunalförbundet i enlighet med 11 kap. lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, samt rekommendation 15 från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Förvaltningsberättelsen syftar till att ge en övergripande och tydlig bild av RFBD:s verksamhet januari-december 2025.

Översikt över verksamhetens utveckling

För att få en bild av förbundets ekonomiska ställning, redovisas över en femårsperiod mått från resultaträkning, kassaflödesanalys samt balansräkning. Åren 2021 till och med 2024 avser en sammanslagning av de två tidigare förbunden och kan därför inte betraktas som fullt jämförbara med förbundets finansiella utveckling framöver.

Verksamhetens utveckling (tkr där inget annat anges)	2025	2024	2023	2022	2021
Folkmängd i förbundsområdet	195 659	195 899	196 461	197 012	196 550
Verksamhetens intäkter	252 127	246 650	230 294	199 503	199 925
Verksamhetens kostnader	- 251 262	- 258 061	- 233 310	- 201 474	- 198 454
Årets resultat	865	- 11 411	- 3 016	- 1 971	1 470
Soliditet	38,3%	27,0%	23,6%	31,4%	32,2%
Investeringar (netto), exkl. Övertagande	23 426	18 850	22 047	10 250	13 252
Självfinansieringsgrad	85,3%	0%	13%	100%	42%
Långfristig låneskuld		325	972	1 563	2 186
Antal anställda	475	439	448	448	432

Den kommunala koncernen

Räddningstjänsten Fyrbodal är ett kommunalförbund som genom myndighetsutövning, förebyggande arbete, information, utbildning och räddningsinsatser medverkar till att skapa en trygg och säker miljö för människor att vistas i. Förbundet ansvarar för att tillhandahålla en effektiv räddningstjänst i de sju medlemskommunerna, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg, Lysekil, Mellerud, Munkedal och Färgelanda.

Styrande lagstiftningar är lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO), lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) och övriga bestämmelser för kommunal verksamhet.

Verksamheten styrs av en förbundsdirektion vars medlemmar är tillsatta av de sju medlemskommunerna. Direktionen består av två ledamöter och två ersättare från varje kommun. Verksamheten leds av förbundsdirektören som är verkställande tjänsteperson och tillika räddningschef. Förbundet är organiserat i en räddningsstab, förebyggandeavdelning, räddningsavdelning och en förbundsstab.

Förbundets säte är i Trollhättan. Förbundsledning, förbundsstab, förebyggandeavdelning och räddningsavdelning samt förbundets heltidsstyrkor är placerade på brandstationerna i Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg.

I Munkedal och Lysekil finns teknisk personal som sköter bilvård åt kommunerna under dagtid. Utryckningsstyrkor med räddningstjänstpersonal i beredskap, RiB (deltidsbrandmän), finns i Brastad, Brålanda, Färgelanda, Hedekas, Ljungskile, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Sjuntorp, Skaftö, Uddevalla, Vargön och Åsensbruk.

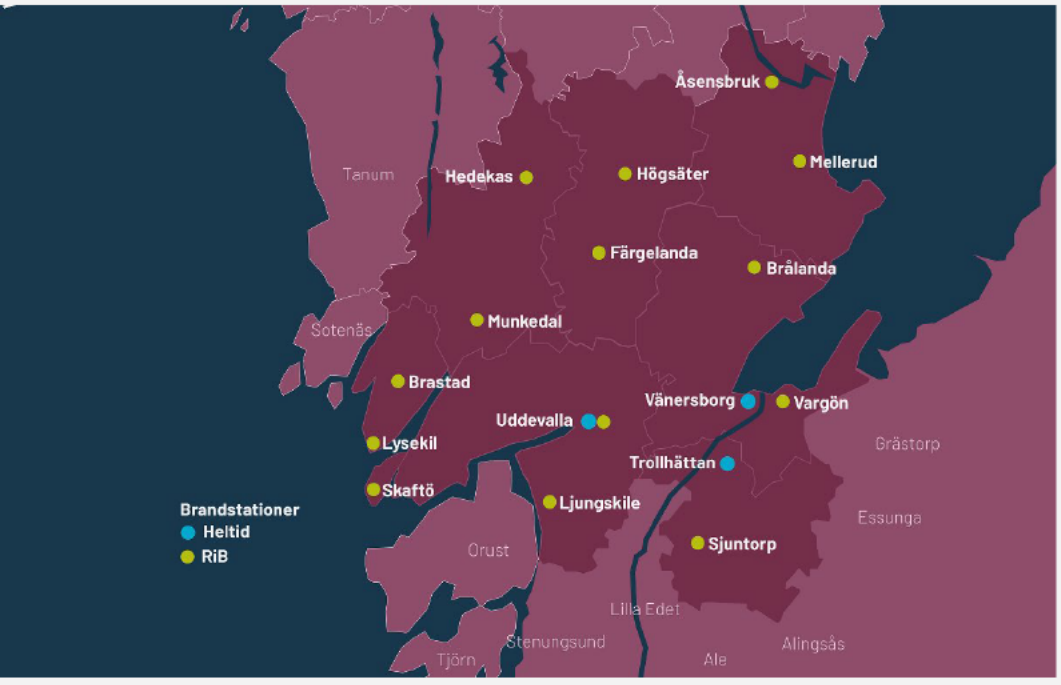

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Riskmatris

Förbundet har valt att övergripande presentera de mest väsentliga riskerna som identifierats för Räddningstjänsten Fyrbodal (RFBD) i följande tabell.

Område	Identifierad risk	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Omvärld			
Krig	Kriget i Ukraina är omvälvande för hela rikets säkerhetsordning och påverkar även förbundets arbete.	Förbundövergripande	Omvärldsbevakning och anpassning till de riktlinjer och direktiv som väntas från MCF och andra myndigheter.
Bemanning	Svårigheter att rekrytera och behålla personal. Brist på arbetskraft.	Förbundövergripande	Arbete med att vara en attraktiv arbetsgivare. Ökad samverkan med medlemskommunerna.
Verksamhet			
Fordon	Långa leveranstider vid nyanskaffning.	Förbundövergripande Räddningsavdelning	Reviderad fordonsplan. Planera investeringarna långsiktigt.
Räddningsledningssystem	Utökade krav på systemledning samt på stab och ledning vid räddningsinsatser.	Förbundsövergripande	Utbildning och övning. Teknikutveckling. Samverkan genom avtal.
Miljömässig utveckling	Efterlevnad av miljökrav	Förbundsövergripande	Utbildning och övning. Teknisk anpassning. Samverkan med medlemskommunerna.
Status på våra brandstationer	Flertalet av brandstationerna har stora brister för både verksamheten och arbetsmiljö.	Förbundsövergripande	I dialog med medlemskommunerna delge tydlig kravställan om att skapa ändamålsenliga brandstationer utifrån deras ansvar.

Pensionsförpliktelser

RFBD följer rekommendation 15 från Rådet för kommunal redovisning, RKR, gällande värdering och upplysningar om förbundets pensionsförpliktelser. Förbundets pensionsåtagande täcks fullt ut av medlemskommunerna enligt förbundsordningen §10 med tillhörande bilaga. Kostnader för pensioner är således inte resultatpåverkande för förbundet.

Pensionsförpliktelse	2025
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	
a) Avsättning inkl. särskild löneskatt	67 451
b) Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	17 614
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	
Summa pensionsförpliktelser (inkl. försäkring och stiftelser)	85 065

Händelser av väsentlig betydelse

Under 2025 har omfattande förändringar skett. Följande händelser av väsentlig betydelse är de som påverkar verksamhetens förmåga att både upprätthålla och uppnå lagstiftad nivå på verksamheten. Omfattningen på de förändringar som förbundet genomgått 2025 har inte tidigare skett inom överskådlig tid.

Kommunal räddningstjänst är i en stark omställningsprocess där man gått från en lagstiftning som varit målstyrd med möjlighet till lokal anpassning – till en starkare detaljreglerad styrning från staten. Anledningen är att både riksdag och regering bedömt att kommunerna inte klarat av att säkerställa räddningstjänstens förmåga över tid.

Bildandet av Räddningstjänsten Fyrbodal

Vid årsskiftet 2024/2025 bildades Räddningstjänsten Fyrbodal (RFBD) genom en sammanslagning av Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän och Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Genom sammanslagningen skapades bättre möjligheter att säkerställa en fungerande och robust räddningstjänst. Utifrån omvärldens utveckling har de två tidigare förbunden inte klarat av sitt uppdrag. RFBD är i en omställningsprocess som går från de tidigare två räddningstjänstorganisationernas svårigheter att följa lagstiftning, till att bli en gemensam organisation som bedriver en laglig verksamhet. Detta samtidigt som kravbilden ökar på vad verksamheten ska klara av. Under 2025 hade verksamheten flertalet vakanser i personalen på grund av omorganisation samt många samtidiga ålderspensioneringar.

Genom förbundssammanslagningen har förväntade effekter från utredningsuppdrag 2022 kunnat genomföras. Som exempel har både fördröjd kostnadsökning, attraktivare arbetsgivare och skalfördelar med större organisation skapat bättre förutsättningar för RFBD. Det har genom en effektivare verksamhet och bättre design av organisationsstrukturen kunnat gå från 15 till 13 chefstjänster med bättre resultat för både verksamhet och arbetsmiljö. Redan under 2025 har samordningsvinsterna mellan heltidsstationerna visat på en robustare organisation.

En ny era tog sin början när Räddningstjänsten Fyrbodal formas för att på sikt skapa en robust och framtidssäkrad räddningstjänst.

Förberedelser för höjd beredskap och krig

Enligt Myndigheten för civilt försvar är kommunens organisation för räddningstjänst en av de viktigaste byggstenarna i ett modernt totalförsvar. Effektiva och samordnade räddningsinsatser vid höjd beredskap och krig kräver att räddningstjänsten har getts möjlighet till planering, utbildning, övning och personella och materiella resursförstärkningar. Arbetet med att tillgodose detta pågår på olika nivåer över hela landet. Inför 2025 hade RFBD inte tilldelats några extra medlemsbidrag för att stärka förmågan för höjd beredskap och krig. Det innebär att endast vissa åtgärder kunnat vidtas. Inledningsvis har kompetenshöjande åtgärder genomförts som ej är kostnadsdrivande. På sikt behöver anpassning göras i både utbildnings- och övningsverksamheten samt vid investeringar som kommer bli kostnadsdrivande. Det gör att RFBD inte kommer kunna hålla samma tempo som andra räddningstjänstorganisationer eller våra medlemskommuner.

Vid Trollhättans brandstation pågår ett prioriterat projekt för att skapa robusta förutsättningar för RFBD för att kunna leda och samordna verksamheter under höjd beredskap och krig. Projektet är försenat under cirka ett halvår pga. pågående miljöärende.

Åtgärder på Vänersborgs brandstation

På Vänersborgs brandstation har tidigare minimibemanning varit ett befäl och fyra brandmän. Med den nivå säkerställs inte en verksamhet utifrån krav enligt Plan- och bygglag (2010:900), Lag (2003:778) om skydd mot olyckor och Arbetsmiljölag (1977:1160). Under februari 2025 höjdes minibemanningen till ett befäl och fem brandmän för att följa de krav som lagstiftningarna ställer.

Vänersborgs brandstation har under ca 15–20 år haft stora brister i byggnadernas utformning för en säker arbetsmiljö och en robust räddningstjänstverksamhet. Enligt § 12 i beslutad förbundsordning för RFBD är ansvaret att Vänersborgs kommun som medlemskommun ska tillhandahålla de lokaler och fastigheter som behövs för kommunalförbundets verksamhet. Fastigheter och lokaler ska vara anpassade efter de krav som ställs på verksamheten i olika regelverk. Nuvarande brandstation är utdömd då det inte går att renovera och anpassa befintliga lokaler. Med tanke på hur lång tid det varit stora brister behöver Vänersborgs kommun skyndsamt skapa förutsättningar för lokalisering av nybyggnation av en funktionell brandstation. Under 2025 har Vänersborgs kommun genomfört en volymstudie för att kartlägga behovet av volym på fastighet och byggnader. Under hösten genomfördes en förstudie för att titta på lämpliga fastighetsalternativ. Förstudien ska vara färdig under första kvartalet 2026.

Utmanande att hinna med investeringsbehov

RFBD investeringsplan innehåller upp till 95% med reinvesteringar. Reinvesteringar är investeringar för att ersätta utsliten eller uttjänt utrustning, när det inte längre är försvarbart att fortsätta använda utrustningen eller fordonet. Dels kan det vara ur ett ekonomiskt perspektiv eftersom underhållskostnaden är för hög men den vanligaste anledningen är att gammal utrustning och gamla fordon är farliga och riskerar att gå sönder. Det är endast 5% som är någon form av nyinvestering som innebär en förbättring av räddningstjänstverksamheten.

Under 2024 pausades flera planerade reinvesteringar för att invänta beslut från medlemskommunerna om gemensamt kommunalförbund. De två tidigare kommunalförbunden har haft en eftersatt reinvesteringstakt som gjort att många fordon närmar sig eller är över sin tekniska livslängd. Tidigare Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund fick investeringsstoppet 2015 långvariga negativa effekter som fortfarande påverkar verksamheten negativt. Det medförde att investeringsutrymmet för 2025 blev stort och att alla medel inte kunde användas under året. En bidragande orsak är att leveranstiderna för fordon och utrustning har förlängts med upp till ett år jämfört med tidigare. Det innebär att reinvesteringarna tillfälligt hamnar under den nivå som budgeterats, men det kommer plana ut under 2026 och framåt när reinvesteringarna genomförs. Verksamheten har även en begränsad förmåga att hinna genomföra re- och nyinvesteringar på grund av bristande personalresurser. Förbundet är även tvingade att nyttja extern upphandlingskompetens då ingen av medlemskommunerna kan stödja i upphandlingsförfarandet. Om re- och nyinvesteringstakten inte kommer ikapp och om tillräckligt budgetutrymme inte ges kommer ambitionsnivån med fordon på brandstationerna behöva minskas.

Stöd från medlemskommunerna

I samband med bildandet av RFBD har omfattande systembyten gjorts inom HR, ekonomi och IT-drift. Trollhättans Stad ansvarar genom avtal både för IT-drift och HR-system. Uddevalla kommun ansvarar för ekonomisystem under 2025. Under T1 hade samtliga system gjorts om för att klara driften för RFBD. Det har utmanat hela dagtidsorganisationen att hinna med både utvecklingsarbetet samtidigt som den vardagliga driften. Genom att få stöd från medlemskommunerna uppnås en rimlig nivå på digitalisering och stödsystem i nivå med kommunerna. Tidigare fanns omfattande brister i digitaliseringsgrad med risk för felaktigheter i både lönehantering och personaladministration. Med tanke på behovet av utveckling har det inneburit omfattande ökade kostnader för förbundet. Om dessa förändringar inte hade genomförts under 2025 hade RFBD inte levt upp till flertalet av lagars kravställan på dokumentation, säkerhet och digitalisering.

Säkerställande av utbildning och övning

Under 2025 har samtliga övningsdagar för RIB-personal genomförts enligt planering. Det skapar förutsättningar för att säkerställa både rätt nivå på arbetsmiljö, och rätt nivå på verksamhetens förmåga till räddningsinsats. Under 2025 har arbetet med övningsdagar för heltidsstationerna kunnat genomföras med inriktning på rökdykning i högriskmiljö. Under slutet av T1 startades grundutbildning för RiB för att säkerställa och stärka förmågan till att anställa brandmän på våra RiB-stationer. Genom att utveckla formerna för nyanställda brandmän på RiB-stationer skapas förutsättningar för att klara en utmanande kompetensförsörjning. Under året har antalet utbildningsplatser kunnat dubbleras i jämförelse med 2024. Det finns däremot flertalet specialförmågor för räddningstjänst som behöver utvecklas kommande år.

Krav på säkerhetsskyddsarbetet

Under slutet av 2024, innan sammanslagningen av förbunden till RFBD, genomförde Länsstyrelsen Västra Götaland en tillsyn på säkerhetsskyddsarbetet på Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Vid tillsynen upptäcktes det brister vilket gjorde att verksamheten förelades ett antal åtgärder för att stärka säkerhetsskyddsarbetet. I samband med det tog tillsynsmyndigheten beslut om en sanktionsavgift på 2 miljoner kronor. Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund överklagade beslutet men Förvaltningsrätten avslog överklagandet och fastställde sanktionsavgiften. Sedan bildandet av RFBD har verksamheten utvecklat arbetet inom säkerhetsskyddsarbetet. Det har inneburit att tillsynsmyndigheten avslutat sitt tillsynsärende mot förbundet då verksamheten uppnått en god nivå på säkerhetsskyddet. Däremot har RFBD fått betala sanktionsavgiften gentemot Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund.

Krav på åtgärder vid kontaminerad mark med PFAS

Kommunernas miljötillsyn har under året ställt krav på RFBD att utreda och genomföra provtagning på mark kopplat till verksamhetens nyttjande. Föroreningarna tillsynen fokuserar på härstammar från slutet 80-talet fram till slutet av 90-talet då Sveriges samtliga räddningstjänster använde skum innehållande PFAS-föreningar. Föroreningarna har till absolut största delen uppstått under tiden före förbundsbildning 1997, dvs då räddningstjänsten bedrevs helt i kommunal regi. Miljötillsynen har ställt krav på räddningstjänstens verksamhet både i Uddevalla, Trollhättan och Vänersborg. Genom samarbete med medlemskommunerna arbetas det på en överenskommelse för hur medlemskommunerna ska stödja och ta över ansvaret för dessa delar från RFBD.

Krav på ökad kapacitet i räddningsledningssystemet

Myndigheten för civilt försvar har inom sitt tillsynsuppdrag förelagt Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. De förelagda åtgärderna innebär att räddningsledningssystemet behöver stärkas för att uppnå lägstanivå utifrån gällande lagstiftning. RFBD har genom verksamhetsövergången tagit över de förelagda åtgärderna.

Under 2025 har ett gemensamt arbete bedrivits med räddningstjänsterna inom Räddningsregion Västra Götaland samt Södra Halland (34 primärkommuner). Arbetet har inneburit att utreda ett reglerat, robust och mer effektivt samarbete mellan kommunernas räddningsledningssystem för att nyttja varandras kapacitet för övergripande ledning och kunnat uppnå lagkravens lägstanivå. Under början av 2026 kommer det fortsatta arbetet fortsätta tillsammans med de andra räddningstjänsterna för att utföras under 2026/2027. Med tanke på kraven på ökad kapacitet till lagstiftningens nivå kommer det innebära ökade kostnader inför verksamhetsåret 2027.

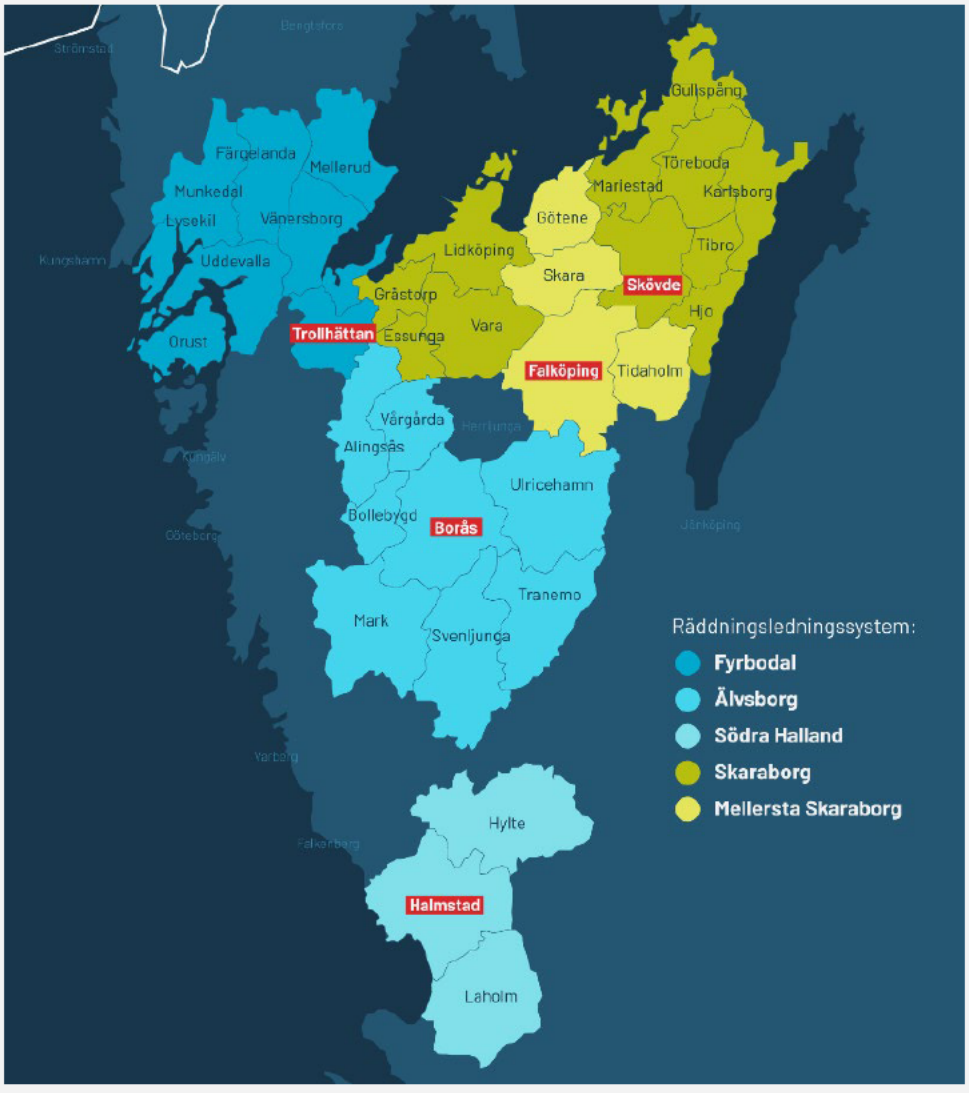

Intresse från annan kommun att ingå i kommunalförbundet

Den 12 juni 2025 tog kommunfullmäktige i Orust kommun beslut om en viljeinriktning om att få ett medlemskap i RFBD prövat. Kommunstyrelseförvaltningen fick även uppdraget att påbörja ett arbete med RFBD för att klargöra de faktiska förutsättningarna för ett medlemskap. Frågan om fler medlemmar hanteras enligt förbundsordningen tillsammans med förbundets medlemskommuner. Samtliga nuvarande medlemskommuners kommunstyrelse har ställt sig positiva till att ta in Orust som medlem i kommunalförbundet.

Skärpta lagar som påverkar förebyggande verksamhet

Under året har lagstiftning införts som direkt påverkar vår förebyggande verksamhet. För att försvåra för personer att komma över sprängmedel utan laglig rätt har ett nationellt tillståndsregister för explosiva varor (NATEV) införts i Sverige. RFBD har som ansvar att hålla sin del av registret ständigt uppdaterat för både vår verksamhet, Polismyndigheten samt Myndigheten för civilt försvar. På samma sätt beslutade riksdagen om en förändring i Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor vilken ska öka kontrollen av de som har tillstånd för att använda sprängmedel. Ändringen medför ökat administrativt arbete då RFBD är skyldiga att ta emot anmälningar från tillståndshavarna. Från och med 1 juli 2025 gäller nya byggregler från Boverket. De nya reglerna innebär att mer detaljerade krav på brandskyddet ersätts med funktionskrav som öppnar för alternativa lösningar. Det kan innebära att RFBD:s tillsyn av brandskyddet kommer försvåras över tid. Det medför även komplikationer för medlemskommunernas bygglovsprövning då det kräver hög kompetens på brandskydd och dess funktionskrav. Om bygglovsprövningen inte säkerställs inom brandskydd kan det medföra att nybyggnation skapar svårare brandförlopp och mer komplexa bränder att hantera.

Styrning och uppföljning av verksamhet

Räddningstjänsten Fyrbodal (RFBD) är en politiskt styrd organisation där ett samhällsuppdrag går hand i hand med verksamhetsplanering och uppföljning. Verksamheten utgår från dem av medlemskommunerna beslutade handlingsprogram, förbundsordning och reglemente. Förbundsdirektionen ansvarar för genomförandet av verksamheten utifrån den styrningen och antar varje år en verksamhetsplan och budget. Dessa följs upp varje tertial och resultatet av uppföljningen beslutas av direktionen.

Varje år beslutar förbundsdirektionen om en plan för internkontroll för att säkerställa att mål och efterlevnad av lagar, riktlinjer, policys och rutiner följs.

Förbundsdirektionen ansvarar för att genomföra medlemsråd med medlemskommunerna för att tillsammans skapa goda förutsättningar för uppföljning av kommunalförbundets verksamhet. Där informeras medlemskommunerna om verksamhetsuppföljning, ekonomi samt omvärldsfaktorer som påverkar räddningstjänstverksamheten. Det har under året genomförts extra många medlemsråd med tanke på den stora förändringen som skett i verksamheten utifrån förbundssammanslagningen och hotbilden i omvärlden. Kommande år kommer förbundsdirektionen att fortsätta med fler medlemsråd för att ytterligare stärka uppföljningen tillsammans med medlemskommunerna.

Under året har arbete bedrivits med att revidera och uppdatera samtliga styrdokument för verksamheten. Med anledning av den största omorganisationen på 30 år för den kommunala räddningstjänstverksamheten i medlemskommunerna tar det tid och resurser att skapa nya arbetssätt för styrning och uppföljning av RFBD. Under 2025 har samtliga grundläggande processer för styrning och uppföljning kunnat genomföras utifrån lagstiftningskrav. Samtliga organisationsdelar inom RFBD har arbetat med att se över processer och arbetssätt för att skapa effektivare verksamhet samt stärka styrning och uppföljning av verksamheten. Framöver kommer mer styrdokument fastställas med koppling till styrning och uppföljning av förbundets verksamhet.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Mål och riktlinjer behövs för att främja en kostnadseffektiv och ändamålsenlig verksamhet. Detta behövs också för att göra uppdraget gentemot medborgarna tydligt och visa hur mycket av de olika verksamheterna som ryms inom de finansiella målen, dvs kopplingen mellan ekonomi och verksamhet. Räddningstjänsten Fyrbodal (RFBD) har god ekonomisk hushållning när såväl förbundets finansiella som verksamhetsmässiga mål uppvisar god måluppfyllelse. Verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt. Ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer.

Ur ett finansiellt perspektiv innebär god ekonomisk hushållning att ha kontroll över sin ekonomi på såväl kort som lång sikt. För 2025 hade förbundet följande fyra finansiella mål: att resultatet ska vara positivt, att soliditeten ska vara god, betalningsförmågan på kort sikt ska vara hög och att investeringar ska vara självfinansierade. För 2025 når förbundet samtliga verksamhetsmål och finansiella mål. Den sammanvägda bedömningen är att förbundet uppfyller kravet på god ekonomisk hushållning.

Resultatet för året uppgår till +865 tkr.

Verksamhetens intäkter är 252 127 tkr vilket är en ökning med 5 273 tkr jämfört med 2024. Verksamhetens kostnader uppgår till 251 262 tkr vilket är en minskning med 7 367 tkr jämfört med föregående år[1].
Personalkostnaderna är den största kostnadsgruppen och uppgår till 174 799 tkr och antalet anställda har ökat från 439 till 475.

Kontrollen över ekonomin är god och budgetföljsamheten är i de flesta fall god. Förbundet arbetar med att komma till rätta med större negativa budgetavvikelser. Ett antal faktorer påverkar hur förbundets ekonomi kommer att utvecklas i framtiden. Vissa av dem kan förbundet påverka genom egna beslut, andra inte. De senare kan exempelvis vara konjunktursvängningar eller förändrade lagar och förordningar.

Möjligheten att öka intäkterna genom höjda taxor och avgifter är begränsade eftersom kommuner inte får ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller, självkostnadsprincipen 2 kap. 6 § Kommunallagen (2017:725). Den största finansiella påverkan har skatteunderlagsutvecklingen i riket.

Resultat
+865 tkr.

Intäkter
252 127 tkr.
5 273 tkr. ⬆

Kostnader
251 262 tkr.
7 367 tkr. ⬇

[1] Jämförelsetalet från 2024 är en hopslagning av siffrorna från tidigare Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän.

Verksamhetens inriktningsmål

Olycksförebyggande verksamhet och räddningstjänst
Förbundets mål för den förebyggande verksamheten och räddningstjänst finns i handlingsprogram, enligt lagen om skydd mot olyckor, som förbundsdirektionen beslutat om. Den verksamhet som beskrivs i handlingsprogrammet ska kunna fungera i såväl fred, höjd beredskap som krig.

Samverkan
Genom en väl organiserad samverkan kan förbundet tillsammans med externa organisationer och aktörer använda sina resurser på ett mer effektivt sätt.

God ekonomisk hushållning
Förbundet ska arbeta för en god ekonomisk hushållning genom att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt. Förbundet ska åstadkomma en sund ekonomi genom ekonomisk medvetenhet och helhetssyn över verksamheten.

Processutveckling
Förbundet ska kontinuerligt utveckla och effektivisera processer. Det innebär att organisation, processer, samband och arbetssätt är ändamålsenliga och så effektiva som möjligt.

Systematiskt arbetsmiljöarbete
Förbundet ska upprätthålla ett systematiskt arbetsmiljöarbete, där detta ingår som en naturlig del av verksamheten. En god fysisk, psykosocial och organisatorisk arbetsmiljö ska bibehållas och utvecklas.

Verksamhetsmål	GEH*	Måluppfyllelse	
Tillsynsverksamheten planeras och utförs enligt fastställd rutinbeskrivning, ”planering av tillsynsverksamheter”, 100%	70%	LSO tillsyn genomförd enligt plan. Mål för GEH uppfyllt. Tillsyn av farlig verksamhet har varit vilande under stora delar av året pga. resursbrist.	
Sotarentreprenörerna genomför verksamheten enligt beslutad plan, 100%	90%	Genomförd enligt plan.	
Tillstånd ska handläggas inom 3+3 månader. Tillsynsverksamheten planeras och utförs enligt fastställd rutinbeskrivning, 100%	90%	Handläggningen genomförd enligt rutinbeskrivning	
Ärendenas handläggningstid är differentierade, stickprov på 10% av de olika ärendetyperna, 100%	90%	Remisshantering har inga avvikelser.	
Förbundet erbjuder externa parter olika typer av utbildningar, 100%	90%	Måluppfyllnad 90%. Den mån vi har kunnat har vi erbjudit utbildningar.	
Varje station ska hålla en bestämd beredskap vid varje tidpunkt, 100%	95%	Måluppfyllnad 96%. Vi har haft begränsade problem på vissa RIB stationer.	
Den genomsnittliga tiden från larm till att första enhet är på olycksplats får inte avvika mer än 10% i ett stickprovsurval.	90%	Stickprovskontrollen visar endast ett fåtal mindre av steg pga. svåra förutsättningar vid utryckning. Måluppfyllnad når 95%.	
Varma och kalla rökövningar ska genomföras av samtlig personal som rökdyker, 100%	95%	Samtlig berörd personal har genomfört dessa övningar. Måluppfyllnad 100%	
Beslut om reviderat handlingsprogram utifrån nya förutsättningar för Räddningstjänsten Fyrbodal, under 2025	Beslut under 2025	Handlingsprogrammet beslutades under december av direktionen.	
Rullbandstest och hälsokontroller genomförs enligt plan, 100%	95%	Samtlig berörd personal har genomfört test och kontroller. Måluppfyllnad 100%	

Finansiella mål	GEH*	Måluppfyllelse	
God soliditet, ≥30%	≥30%	Soliditeten visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel och utgör den långsiktiga betalningsförmågan. Utvecklingen beror dels på förändring av eget kapital, dels på tillgångarnas värdeökning/värdeminskning. Soliditeten är 38,3 %.	
Kostnadstäckning, 100%	100%	För varje enskilt år ska intäkterna överstiga kostnaderna enligt balanskravet.	
Betalningsförmåga på kort sikt, 100%	100%	Målet uppnås 2025.	
Hög självfinansieringsgrad av investeringar, ≥85%	≥85%	Självfinansieringsgraden visar i vilken omfattning nya investeringar finansierats med egna medel. Förbundet når 85,3 % exkl. övertagande från Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän.	

Måluppföljning kommentarer

Tabellerna visar på inriktningsmål och verksamhetsmål för året. Inriktningsmålen sträcker sig över flera år och uppdateras vid behov. Årligen beslutas om underliggande verksamhetsmål och aktiviteter som har koppling till inriktningsmålen, vilka följs upp och värderas. Samtliga av verksamhetsmålen för 2025 (10 av 10) och de finansiella målen är uppfyllda och den sammanvägda bedömningen är att förbundet uppfyller kravet på god ekonomisk hushållning.

Balanskravsresultat

(Belopp i tkr)	2025
Årets resultat enligt resultaträkningen	865
- Samtliga realisationsvinster	
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**865**
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	
= Årets balanskravsresultat	**865**

Balanskravsresultatet är ett resultat där poster som inte härrör till den ordinarie verksamheten har rensats bort. Huvudregeln är att ett negativt resultat ska återställas med positiva resultat inom tre år. Undantag kan medges för synnerliga skäl.

Förbundet har inte några ekonomiska händelser som exempelvis värdepappershantering, fastighetsförsäljning eller någon resultatutjämningsreserv att ta hänsyn till. Årets balanskravsresultat är det samma som årets resultat.

Väsentliga personalförhållanden

Personal- och åldersstruktur

Den 31 december 2025 har förbundet 475 anställda. Av de anställda är 299 RiB-personal varav 13 är kvinnor. Av det totala antalet anställda är 36 kvinnor. I tabellen nedan redovisas åldersfördelning samt en uppdelning mellan heltidsanställd personal och RiB-personal.

Ålder	Antal Totalt	% av total	Antal heltid	Antal deltid
0 - 29	49	10,3%	7	42
30 - 39	130	27,4%	59	71
40 - 49	142	29,9%	61	81
50 - 59	121	25,5%	42	79
60 - 00	33	6,9%	7	26
Totalt	475	100%	176	299

Sjukfrånvaro

I tabellen redovisas total sjukfrånvaro, hur stor andel av sjukfrånvaron som var långtidssjukskrivning, sjukfrånvaro fördelat per kön och per åldersgrupp. Andelen sammanhängande sjukfrånvaro mer än 60 dagar uppgår till 32,5 % och det har varit några långtidssjukskrivna medarbetare.

Sjukfrånvaro	2025
Total sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	2,2%
Andel av sjukfrånvaro som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer	32,5%
Kvinnor	6,5%
Män	1,6%
29 år eller yngre	4,3%
30 - 49 år	2,5%
50 år eller äldre	1,1%

Personalrörlighet

Under året har 26 personer avlutat sina tjänster, fyra på förbundsstaben, två på räddningsstaben, två på förebyggandeavdelningen, två på enhet RiB Väst, två på enhet övning och utbildning, fyra heltidsbrandmän samt 10 RiB-anställda.

Förbundet har nyanställt 58 personer under året, en biträdande förbundsdirektör, en biträdande räddningschef, en chef för räddningsavdelningen, fyra på förbundsstaben, två på förebyggande, en på enhet teknik och 20 heltidsbrandmän. Övriga nyanställda är 28 RiB-personal.

Personalkostnader

Räddningstjänsten är en personalintensiv verksamhet och den största andelen av förbundets kostnader är därmed personalrelaterade kostnader som 2025 uppgick till 70% av förbundets totala kostnader.

Skulden till de anställda avseende inarbetad ej uttagen semesterersättning, inarbetad ej uttagen retroaktiv ersättning samt ej kompenserad övertid är 4 266 tkr vid 2025 års slut.

Personal (Belopp i tkr)	2025
Heltid, inklusive semesterlön	114 687
Räddningstjänstpersonal i beredskap	32 668
Övertid, fyllnadstid	1 647
OB, beredskap	7 446
Arvode/Förtroendevalda	389
Förändring semester- & löneskuld	4 266
Pensionskostnader & avsättning inkl. skatt	13 696
Totalt	174 799

Förväntad utveckling

Utifrån den stora förändring som skett under 2025 har Räddningstjänsten Fyrbodal (RFBD) skapat en solidare grundplattform för verksamheten. Med tanke på de två tidigare kommunalförbundens underfinansiering och brister i verksamheten finns det många aspekter framöver som utmanar det nya kommunalförbundet.

Utifrån ett ekonomiskt perspektiv påverkas RFBD av en finansiell instabilitet till följd av exempelvis kriget i Ukraina och den pågående oron på världsmarknaden. Detta försvårar möjligheten till att prognostisera utifrån ett ekonomiskt perspektiv då omfattande investeringar behöver genomföras för att upprätthålla räddningstjänstverksamheten. Arbetsmarknadens villkor har förändrats som försvårar både schemaläggning och pensionsvillkor. De två nya förändrade pensionsavtalen AKAP-KR (Avgiftsbestämd Kollektiv Avtalad Pension – Kommun och Region) och SAP-R (Särskild avtalspension räddningstjänst) kommer påverka ekonomin framöver både för RFBD och medlemskommunerna. Förändringarna på arbetsmarknadens villkor försvårar planeringen framöver då flexibilitet och effektivitet inte tillåts på samma sätt som tidigare.

År 2025 var ett omställningsår för att gå från två kommunalförbund till ett. År 2026 kommer vara ett första driftår för RFBD. Under 2026 och framåt kommer det fortfarande uppstå kostnader kopplat till ett gemensamt kommunalförbund. Att gå från två kommunalförbund till ett innebär en omställning under många år. Omställningen för att stärka räddningstjänstens kompetensförsörjning utmanar verksamheten både nu och framöver samt att ha en investeringsplan i balans. Om re- och nyinvesteringstakten inte kommer ikapp och om tillräckligt budgetutrymme inte ges kommer ambitionsnivån med fordon på brandstationerna behöva minskas. RFBD har fått inriktningen från medlemskommunerna att upprätthålla den räddningstjänstverksamhet som idag bedrivs men utan nödvändiga investeringar blir det en omöjlig uppgift.

Under 2026 blir effekterna av pågående förändringar tydligare. Det gäller dels förändrade arbetssätt utifrån lagkrav, återtagande av räddningstjänst under höjd beredskap, ökade krav på räddningstjänsten från Myndigheten för civilt försvar utifrån deras tillsynsverksamhet, förändrade lokalkostnader och behovet av en långsiktig plan för investeringar. Krav på efterlevnad och stärkt arbete med cybersäkerhet, säkerhetsskydd och GDPR ökar i hög grad. Tidigare kommunalförbund har inte varit i närheten av att upprätthålla och säkerställa arbetet inom dessa områden. RFBD har under 2025 uppnått en god förmåga att på sikt komma i balans med arbetet, men mycket kvarstår.

Under slutet av 2025 beslutade Riksdagen om Cybersäkerhetslag (2025:1506) och införandet av NIS2-direktivet. Konsekvenserna av hur detta påverkar kommunalförbundets behov av utveckling och grunddrift är idag inte kända.

Utifrån medlemskommunernas viljeinriktning kan beslut tas under 2026 att Orust kommun ansluter till förbundet från 1 januari 2027. Det kan medföra utmaningar i verksamhetsövergången med förhoppning att det på sikt innebär en stärkt samordning och ökade möjligheter till en starkare räddningstjänstverksamhet.

Under 2025 beslutade förbundsdirektionen om ett uppdaterat handlingsprogram för RFBD. Det ska under 2026 fastställas i medlemskommunerna av kommunfullmäktige. Utifrån handlingsprogrammet behöver RFBD fortsätta att säkerställa den grundläggande räddningstjänstverksamheten samt de specialiserade förmågorna. Det finns även viss förmåga som saknas som utifrån riskbilden behöver kompletteras. Det är ett långsiktigt arbete som kommer kräva resurser i verksamheten. Räddningstjänstverksamhetens förmåga påverkas även direkt av nystiftade lagar och prioriteringar som ligger på nationell nivå. Utifrån det starkt försämrade säkerhetsläget är bedömningen att det har den största påverkan på verksamheten.

Under 2026 och 2027 kommer arbete bedrivas att stärka räddningsledningssystemet för att minst leva upp till lagstiftningens lägsta nivå. Det kommer vara resurskrävande och innebära behov av ökade medlemsbidrag. Om ökade medlemsbidrag uteblir kommer allvarliga nerdragningar behöva beslutas av förbundsdirektionen för att bibehålla budget i balans. Eftersom stärkandet av räddningsledningssystem är utifrån föreläggande från tillsynsmyndigheten Myndigheten för civilt försvar är åtgärderna tvingande. Neddragningarna kan då behöva göras i andra delar av räddningstjänstverksamheten. Det påverkar då räddningstjänstens förmåga negativt i en tid av det svåraste säkerhetsläget sedan inledningen av kalla kriget. Räddningstjänstverksamheten är idag redan anpassad utifrån riskbilden och de krav som finns enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Det är även identifierat att det finns behov av att säkerställa delar av förmågan mer.

Under ett antal år har samhället blivit alltmer komplext vilket utmanar arbetet inom det förebyggande området. Lagstiftning har beslutats i högt tempo för att motverka kriminella verksamheter. Det påverkar förebyggandearbetet i hög grad med mer omfattande tillsyns- och tillståndsprocesser. Den förväntade utvecklingen framöver är att det kommer bli mer och mer resurskrävande och krav på högre kompetens.

Avslutningsvis kan 2025 sammanfattas med att RFBD på kort tid gått ifrån att vara två kommunalförbund med stora verksamhetsbrister - till en verksamhet med en god grundplattform för fortsatt utveckling. Utifrån denna grundplattform finns en förmåga att skapa rätt förutsättningar utifrån beslutad ambition. Den beslutade ambitionen är att räddningstjänsten ska vara modern och effektiv samt ha nödvändig förmåga, kompetens och rätt teknisk utrustning. Personalen ska arbeta förebyggande och utföra operativ räddningsverksamhet. Verksamheten ska präglas av långsiktighet och stabilitet för att skapa förmåga och effektivitet. Detta ger medlemskommunerna en förutsättning att skapa ett tryggt och säkert samhälle för alla i den mest utmanande säkerhetspolitiska perioden i modern tid. Det kommer fortsatt krävas modiga beslut utifrån framtida osäkerheter, och stöd från medlemskommunerna är av största vikt för att fortsätta utveckla verksamheten i riktning mot att uppnå beslutad ambition och uppnå lagstiftningens grundnivå.

Ekonomisk redovisning

Resultaträkning

(Belopp i tkr)	Not	Budget 2025-12-31	Bokslut 2025-12-31	Bokslut 2024-12-31
Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens intäkter	3	254 139	251 159	246 267
Verksamhetens kostnader	4	-241 331	-239 858	-250 963
Avskrivningar	5	-13 502	-11 394	-7 412
Jämförelsestörande poster	10			365
Verksamhetens nettokostnader		**-694**	**-92**	**-11 743**
Skatteintäkter	6			
Generella stadsbidrag och utjämning				
Verksamhetens resultat		**-694**	**-92**	**-11 743**
Finansiella intäkter	7	700	968	587
Finansiella kostnader	8	-5	-10	-254
Resultat efter finansiella poster		**1**	**865**	**-11 410**
Extra ordinära poster	9			
Årets resultat		**1**	**865**	**-11 410**

Balansräkning

(Belopp i tkr)	Not	Budget 2025-12-31	Bokslut 2025-12-31	Bokslut 2024-12-31
Tillgångar				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader, tekniska anläggningar	11	2 062	2 013	2 196
Maskiner och inventarier	12	121 469	101 055	94 925
Övriga materiella anläggningstillgångar				
Finansiella anläggningstillgångar				
Långfristig fordran, medlemsavgift pensionsavsättning				
Summa anläggningstillgångar		*123 531*	*103 068*	97 121
Bidrag till statlig infrastruktur				
Omsättningstillgångar				
Förråd, lager och exploateringsfastigheter				
Fordringar	13	8 500	32 299	37 096
Kortfristiga placeringar				
Kassa och bank	14	25 094	40 566	43 958
Summa omsättningstillgångar		*33 594*	*72 865*	81 054
Summa tillgångar		*157 125*	*175 932*	178 175
Eget kapital, avsättningar och skulder				
Eget kapital	15	-46 499	-66 506	-59 611
Årets resultat		-1	-865	11 411
Resultatutjämningsreserv				
Övrigt eget kapital				
Summa eget kapital		*-46 500*	*-67 371*	-48 200
Avsättningar				
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	16	-94 509	-67 451	-71 614
Andra avsättningar				
Summa avsättningar				
Skulder				
Långfristiga skulder	17			-325
Kortfristiga skulder	18	-16 116	-41 111	-58 036
Summa skulder				
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		*-157 125*	*-175 932*	-178 175
Panter och ansvarsförbindelser				
Panter och därmed jämförliga säkerheter				
Ansvarsförbindelser				
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar				
Övriga ansvarsförbindelser	19			
Summa panter och ansvarsförbindelser		0	0	0

Kassaflödesanalys

(Belopp i tkr)	Not	Bokslut 2025	Bokslut 2024
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		865	3 095
Justering för av- och nedskrivningar, materiella anläggningstillgångar	5	11 394	3 830
Justering för av- och nedskrivningar, leasing	20	-325	603
Justering för gjorda avsättningar	16	9 613	38 491
Justering för försäljning/utrangering		-119	1 086
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		21 428	47 105
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		-19 496	-4 812
Ökning/minskning av kortfristiga skulder		18 042	-14 448
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**19 974**	**27 845**
Investeringsverksamheten			
Investering i materiella anläggningstillgångar	11,12	-51 295	-27 113
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		119	
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-51 175**	**-27 113**
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån			
Inköp i eget kapital	15	27 809	
Amortering av skuld			-647
Ökning/Minskning av långfristiga fordringar	17		10 920
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**27 809**	**10 273**
Årets kassaflöde/förändring av likvida medel		**-3 392**	**11 005**
Likvida medel vid årets början	14	43 958	16 763
Likvida medel vid årets slut	14	40 566	27 767

Notförteckning

Not 1 Redovisningsprinciper

Förbundets redovisning upprättas enligt Kommunallag (2017:725) och enligt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, LKBR, samt följer anvisningar och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångarna är upptagna i balansräkningen till anskaffningsvärdet minskat med avskrivningar.

Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärdet. Avskrivningstiden baseras på anläggningstillgångarnas beräknade nyttjandeperiod och sker med rak nominell metod, d.v.s. linjär avskrivning. Avskrivning av färdiginvesterade anläggningstillgångar påbörjas då anläggningen tas i bruk.

Förbundet följer rekommendationen enligt R4 men har valt att anskaffningsvärdet ska överstiga ett prisbasbelopp i stället för ett halvt prisbasbelopp som är det normala.

Leasing

Förbundet har leasingavtal för två tunga fordon som klassificeras som finansiella. En tillrättalagd redovisning tillämpas på ett förenklat sätt då det inte utgör ett väsentligt värde.

Osäkra kundfordringar

Kundfordringar bedöms och bokförs som osäkra när de har passerat förfallodatum med fler än 90 dagar. Undantag är de kundfakturor som har en pågående åtgärd i form av till exempel en avbetalningsplan.

Pensioner

Förbundets pensionsåtagande redovisas enligt blandmodellen, vilket innebär att pensionsåtagande intjänade före 1998-01-01 redovisas som en ansvarsförbindelse. En finansiell överenskommelse är gjord mellan förbundet och medlemskommunerna som innebär att förbundet får ersättning för pensionskostnaderna fullt ut. Avsättningar för pensionsskulden upptas i förbundets balansräkning på skuldsidan. För pensionskostnader/avsättning tillkommer särskild löneskatt (f.n. 24,26 %).

Periodisering

För att ge en rättvisande bild av förbundets resultat periodiseras intäkter och kostnader, samtliga kända belopp periodiseras. Personalkostnaderna periodiseras genom att arbetad men ej utbetald övertid och andra ersättningar avseende december skuldförs. Detsamma gäller intjänad ej uttagen semester.

Redovisning av jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster är ett resultat av händelser eller transaktioner som stör jämförelser med andra perioder. Upplysning om resultateffekten av jämförelsestörande poster lämnas i not till berörda poster i resultaträkningen.

Semesterlöneskuld

Årets förändring av semesterlöneskuld, uppehållslön, ferielön och okompenserad övertid redovisas som verksamhetskostnad i resultaträkningen och som kortfristig skuld i balansräkningen.

Belopp i tkr

Not 2 Uppskattningar och bedömningar	2025	2024

Belopp i tkr		
Not 3 Verksamhetens intäkter	**2025**	**2024**
Försäljningsintäkter	87	304
Taxor och avgifter	15 553	17 027
Hyror och arrenden	816	871
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	1 161	144
Bidrag och gåvor från privata aktörer		
Offentliga bidrag (investeringar)		
EU-bidrag		
Övriga bidrag (medlemsbidrag)	225 961	214 481
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	5 166	11 273
Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter		
Realisationsvinster på materiella och immateriella anläggningstillgångar	472	551
Övriga verksamhetsintäkter	1 944	1 616
Summa verksamhetens intäkter	**251 159**	**246 267**

Not 4 Verksamhetens kostnader exkl. av- & nedskrivningar, avsättningar pensioner	**2025**	**2024**
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	161 103	157 633
Pensionskostnader	13 696	30 201
Lämnade bidrag		187
Köp av verksamhet	376	3 348
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	27 834	20 984
Inköp av material och varor	18 414	29 669
Inköp av tjänster	15 538	5 893
Realisationsförluster och utrangeringar		
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter		
Bolagsskatt		
Övriga verksamhetskostnader	2 896	3 047
Summa verksamhetens kostnader	**239 858**	**250 962**

Not 5 Av- och nedskrivningar	**2025**	**2024**
Byggnadsinventarier	183	250
Inventarier & Maskiner	6 097	3 773
Fordon och Transportmedel	5 114	3 389
Summa av- och nedskrivningar	**11 394**	**7 412**

Not 6 Skatteintäkter	**2025**	**2024**
Skatteintäkter	0,0	0,0
Summa skatteintäkter	**0,0**	**0,0**

Belopp i tkr		
Not 7 Finansiella intäkter	**2025**	**2024**
Räntor likvida medel	968	587
Summa finansiella intäkter	**968**	**587**

Not 8 Finansiella kostnader	2025	2024
Räntekostnader	7	251
Bankkostnader	3	3
Summa finansiella kostnader	**10**	**255**

Not 9 Extraordinära poster	2025	2024
Summa extraordinära poster	**0**	**0**

Not 10 Jämförelsestörande poster	2025	2024
Reavinster på anläggningstillgångar		599
Reaförluster och utrangeringar		-233
Summa jämförelsestörande poster	**0**	**365**

Not 11 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2025	2024
Ingående anskaffningsvärde	4 153	4 651
Inköp		2
Försäljningar		
Utrangeringar		-500
Överföringar	-203	
Utgående anskaffningsvärde	3 950	4 153
Ingående ack. avskrivningar	-1 957	-2 003
Försäljningar		
Utrangeringar		267
Överföringar	203	
Årets avskrivningar	-183	-221
Utgående ack. avskrivningar	-1 937	-1 957
Ingående ack. nedskrivningar		
Försäljningar		
Utrangeringar		
Årets nedskrivningar /återföringar		
Utgående ack. nedskrivningar	0	0
Utgående redovisat värde	**2 013**	**2 196**
Därav finansiell leasing		
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	19,19	11,00

Belopp i tkr		
Not 12 Maskiner och inventarier	**2025**	**2024**
Ingående anskaffningsvärde	222 997	187 201
varav inköp/övertagande från RMB	*73 610*	
Inköp	23 434	23 471
Försäljningar	-584	-152
Utrangeringar	-44	-3 426
Överföringar	-5 287	15 904
Utgående anskaffningsvärde	240 516	222 997
Ingående ack. avskrivningar	-128 072	-123 626
varav inköp/övertagande från RMB	*-39 331*	
Försäljningar	584	140
Utrangeringar	44	3 209
Överföringar	-203	
Årets avskrivningar	-11 814	-7 794
Utgående ack. avskrivningar	-139 461	-128 072
Ingående ack. nedskrivningar		
Försäljningar		
Utrangeringar		
Årets nedskrivningar /återföringar		
Utgående ack. nedskrivningar		
Utgående redovisat värde	**101 055**	**94 925**
Därav finansiell leasing	325	946
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	14,28	10,12

Not 13 Fordringar	**2025**	**2024**
Kundfordringar	21 962	27 357
Övriga kortfristiga fodringar	25	2 088
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	10 313	7 651
Utgående balans	**32 299**	**37 096**

Not 14 Kassa & Bank	**2025**	**2024**
Bank och plusgiro	40 566	43 958
Summa bank och plusgiro	**40 566**	**43 958**

Not 15 Eget kapital	**2025**	**2024**
Ingående eget kapital	38 697	44 019
- justering av eget kapital	27 809	15 592
Resultatutjämningsreserv		
Årets resultat	865	-11 411
Summa eget kapital	**67 371**	**48 200**

Belopp i tkr		
Not 16 Avsättning pensioner	**2025**	**2024**
Ingående värde avsättning pensioner	57 837	76 403
Övertagande avsättning RMB	13 777	
Periodens avsättning pensioner	-4 163	-4 789
Summa avsatt till pensioner inkl löneskatt	**67 451**	**71 614**

Not 17 Långfristiga skulder	**2025**	**2024**
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut		928
Långfristig leasingskuld		-603
Förutbetalda intäkter anläggnings-/anslutningsavgifter		
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag		
Summa långfristiga skulder	**0**	**325**

Not 18 Kortfristiga skulder	**2025**	**2024**
Kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut	325	16 794
Leverantörsskulder	7 615	11 740
Moms och punktskatter	-318	433
Personalens skatter, avgifter och avdrag	6 388	3 225
Upplupna personalkostnader (exkl. pensioner)	15 131	18 165
Upplupna pensionskostnader	4 158	1 895
Kommunalskatteskulder		
Övriga kortfristiga skulder		
Förutbetalda generella statsbidrag		
Förutbetalda riktade statsbidrag och kostnadsersättningar		
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	7 811	5 784
Summa kortfristiga skulder	**41 111**	**58 036**

Not 19 Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	**2025**	**2024**
Övriga pensionsförpliktelser		
Utgående pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	**0**	**0**

Belopp i tkr		
Not 20 Leasing	**2025**	**2024**
Finansiella leasingavtal		
Maskiner och inventarier		
Totala minimileasavgifter	9 044	9 044
Nuvärde minimileasavgifter	-8 719	-8 116
Därav förfall inom 1 år	*-325*	*-603*
Därav förfall inom 1-5 år		*-325*
Därav förfall senare än 5 år		

Leasing: Leasingfordonen redovisas som en anläggningstillgång i balansräkningen. Tillgångens värde är beräknad genom en summering av återstående leasingavgifter exklusive moms. I noten redovisas värdet vid årets början som leasingfordon och som avskrivning redovisas de leasingavgifter som betalats under året. Leasingskulden är beräknad av samtliga återstående leasingavgifter uppdelat på kortfristig respektive långfristig del.

Not 21 Upplysning om kostnader för räkenskapsrevision	**2025**	**2024**
Kostnader för räkenskapsrevision		
Sakkunnigt biträde	210	230
Förtroendevalda revisorer	21	56
Auktoriserade revisorer		
Total kostnad för räkenskapsrevision	**231**	**286**
Kostnader för övrig revision		
Sakkunnigt biträde	118	261
Förtroendevalda revisorer		
Lekmannarevision		
Total kostnad för övrig revision	**118**	**261**
Total kostnad för revision	**349**	**547**

Driftsredovisning

Bokslut 2025					
Belopp i tkr	Utfall			Budget	Avvikelse
	Intäkt	Kostnad	Netto	Netto	Netto
Förbundsövergripande	**630**	**-7 739**	**7 109**	**-8 543**	**1 434**
Direktion		-516	-516	-347	-169
Revision		-354	-354	-331	-23
GDPR, dataskyddsombud		-9	-9	-25	16
Förbundsledning	630	-6 861	-6 230	-7 840	1 610
Förbundsstab	**248 152**	**-78 973**	**-169 179**	**168 804**	**375**
Förbundsstab	9	-16 542	-16 533	-15 255	-1 278
Finans	248 143	-62 430	185 712	184 059	1 653
Räddningsstab	**6 709**	**-20 912**	**-14 203**	**-14 369**	**166**
Räddningsstab	6 227	-8 561	-2 334	-2 422	88
Enhet LC	481	-12 351	-11 870	-11 947	77
Förebyggandeavdelning	**2 721**	**-9 067**	**-6 346**	**-6 451**	**105**
Förebyggandeavdelning	2 721	-9 067	-6 346	-6 451	105
Räddningsavdelning	**30 393**	**-171 049**	**-140 656**	**-139 440**	**-1 216**
Räddningsavdelning	7 904	-7 283	621	513	108
Enhet station Uddevalla		-21 374	-21 374	-21 127	-247
Enhet station Trollhättan		-20 542	-20 542	-21 353	811
Enhet station Vänersborg		-21 122	-21 122	-20 937	-185
Enhet RiB Väst	2 461	-26 514	-24 053	-24 335	282
Enhet RiB Öst	319	-24 062	-23 743	-22 110	-1 633
Enhet Teknik	17 922	-43 220	-25 297	-25 784	487
Enhet utbildning & övning	1 787	-6 933	-5 145	-4 307	-838
Resultat			865		

Det redovisade resultatet är 865 tkr. Detta härleds dels till lägre kostnader för personal och avskrivningar dels högre kostnader för det administrativa avtalet med Trollhättans Stad.

Förbundsledning

Under året har en budget för oförutsedda utgifter hanterats av förbundsledningen. Denna reserv har fått användas för att täcka oförutsedda kostnader pga. sammanslagningen av förbunden. I övrigt har utfallet följt planeringen.

Förbundsstaben

Det totala utfallet för 2025 visar ett mindre överskott om +400 tkr för de ansvarsområden som omfattar förbundsstaben och ansvar finans. Förbundsstaben redovisar en avvikelse mot budget på –1 250 tkr, medan ansvar finans uppvisar ett överskott på +1 650 tkr, vilket sammantaget ger det positiva resultatet.

Avvikelsen inom förbundsstaben är huvudsakligen hänförlig till administrativa och systemrelaterade kostnader som uppstått i samband med etableringen av det nya förbundet. Flera av dessa kostnader har varit av engångskaraktär och svåra att fullt ut förutse i budgetarbetet. Förbundsbildningen har krävt omfattande samordning och anpassning av HR-, ekonomi- och IT-system som tidigare skilde sig åt mellan de två föregående förbunden. Under året har staben haft huvudansvaret för att säkerställa driftsatta lösningar, upprätthålla parallella system under övergångsperioden samt implementera nya rutiner för att skapa en gemensam administrativ grundstruktur. Detta har genererat både ökade licenskostnader och ett utökat resursbehov.

Samtidigt har ansvar finans haft lägre kostnader för avskrivningar än budgeterat, vilket till största del förklarar det positiva utfallet.

Utöver systemarbetet har förbundsstaben hanterat ett avsevärt större administrativt tryck än normalt, bland annat kopplat till framtagande av nya styrdokument, processöversyner och etablering av gemensamma arbetssätt för hela organisationen. Dessa insatser har varit nödvändiga för att skapa stabilitet och rättssäkerhet i förbundets administrativa funktioner, men har samtidigt inneburit merkostnader under året.

Det totala överskottet bedöms till största delen bero på kostnader och intäktsförhållanden som inte återkommer i samma omfattning kommande år. Erfarenheterna från 2025 har använts för att justera budgetramarna inför 2026 och skapa en mer träffsäker ekonomisk planering framåt.

Räddningsstaben

I det stora hela har verksamheten inte inneburit några avgörande ekonomiska avvikelser. Då avdelningen under året haft personella vakanser och avgångar har det genererat ett ekonomiskt positivt resultat avseende personalkostnader men samtidigt inneburit att viss verksamhet ej kunnat hanterats och därmed förskjutits till kommande verksamhetsår. Nyrekrytering har gjorts framgångsrikt inför 2026. En stor del av förbundets IT -relaterade kostnader har under 2025 hanterats av räddningsstaben, även poster som budgeterats på annan avdelning samt poster av engångskaraktär till följd av förbundsbildningen, vilket ger en avvikelse i budgetresultatet men balanseras i stort ut. Inför detaljbudget för 2026 har detta justerats i möjligaste mån, men vissa åtgärder avseende fortsatt digital anpassning till följd av förbundsbildningen följer även för 2026 drift- och investeringskostnader. Avseende stabens ansvar för koordinering av räddningsledningssystemet samt sammanhållen planering av RUHB (Räddningstjänst under höjd beredskap), har årets utvecklingsarbete ej medfört extraordinära kostnader, vilket dock ser annorlunda ut för staben och RFBD som helhet 2026 och framåt.

Förebyggandeavdelning

Förebyggandeavdelningen har under årets första kvartal haft hög arbetsbelastning till följd av vakanta tjänster och tillkommande administrativa arbetsuppgifter. Under sommaren uppstod ytterligare vakanta tjänster varvid en paus infördes i arbetet med tillsyn av farlig verksamhet. Förebygganderesurser har under årets första hälft använts till att stödja Tanums kommuns räddningstjänst i det förebyggande arbetet. Nya tjänster har tillsatts under sommar och höst vilket har bidragit till en stabilisering. Ekonomiska resultatet för avdelningens tillsynsarbete har varit lägre än planerat. Samtidigt har ökning av intäkter skett inom området brandfarliga och explosiva varor där antalet tillståndsansökningar ökat. Ny lagstiftning trädde i kraft under sommaren vilken genererat ökade intäkter till följd av anmälningsplikt för sprängningar och tillfälliga förråd för explosiva varor. Vakanta tjänster under året har gett som resultat minskade lönekostnader.

Räddningsavdelning

Räddningsavdelningen gör sitt första verksamhetsår och de två största ekonomiska avvikelserna ligger på Enhet Uddevalla och Enhet RiB Öst. För Enhet Uddevalla handlar det om den tidigare nämnda lön- och semesterskulden som kommer från Räddningstjänsten Mitt Bohuslän, tar man bort denna så gör Enhet Uddevalla, Trollhättan och Vänersborg gemensamt ett positivt resultat. För RiB Öst så handlar det om en kraftig underbudgetering från tidigare Norra Älvsborgs Räddningstjänst, budgeten

för RiB-verksamheten har inte varit förankrad och stämt med verkliga behov. Skillnaden mellan de två RiB enheterna var något som identifierades tidigt som ett frågetecken, storleken på respektive enhet och skillnaden mellan budgeterna stämde inte överens. Inför 2026 har ett samlat arbete gjorts där nu enheterna ligger mer realistiskt mot verksamheten. Enhet Utbildning och Övning gör också ett underskott. Enheten är ny för året och ingen tidigare verksamhet har funnits att jämföra med, här görs också justeringar till 2026. Enhet Tekniks positiva resultat bärs upp till stor del av det vitesbelopp som förbundet fick tillbaka från leverantören på grund av sen leverans av räddningsenhet. Resultatet för avdelningen ligger samlat nära beslutad budget.

Investeringsredovisning

(Belopp i tkr)	Budget 2025	Bokslut 2025	Bokslut 2024
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier och byggnadsinventarier	10 025	2 434	22 022
Del som flyttats över från 2024 till 2025	*2 580*		
Fordon och transportmedel	39 168	21 000	11 645
Del som flyttats över från 2024 till 2025	*31 360*		
Summa	49 193	23 434	33 667

Årets investeringar har påverkats av tidigare pausade reinvesteringar och en historiskt eftersatt investeringsnivå, vilket medfört ett stort investeringsutrymme för 2025 som inte kunnat nyttjas fullt ut. Förbundet har investerat 23,4 mkr av de i budget 49,2 mkr. Investeringarna för året har bland annat varit släck-/räddningsfordon, besiktningsbilar, utryckningsmaterial och larmställ. Förlängda leveranstider för fordon och utrustning samt begränsade personalresurser och behov av extern upphandlingskompetens har bidragit till att investeringarna tillfälligt hamnat under budget.

Årsredovisning

för

Halle och Hunneberg AB

559463-5277

Räkenskapsåret

2025

Styrelsen och verkställande direktören för Halle och Hunneberg AB avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2025.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Bolaget ska utveckla platsen Halle- och Hunneberg till en exportmogen destination, och en hållbar reseanledning inom det rörliga friluftslivet. Bolaget ska också öka attraktionskraften för besöksnäringen utifrån Hunnebergs natur, kultur och historia.

Bolaget är ett helägt dotterbolag till Vänersborgs kommun (212000-1538).

Företaget har sitt säte i Vänersborg.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Arbetet med drift och underhåll av spår, leder och fiske sker löpande under året enligt bolagets nya skötsel- och underhållsplan. Bolaget har övertagit ansvar för drift och skötsel av de leder och rastplatser som tidigare anlagts inom ett gemensamt Leaderprojekt, finansierat av Leader och Jordbruksverket. För detta ansvar har inga nya medel tillförts bolaget, vilket innebär att drift och underhåll finansieras inom befintlig budget och därmed påverkar övrig verksamhet och det samlade budgetutfallet negativt.

Personal har parallellt arbetat med flera strategiska frågor med tydligt fokus på framtiden. Arbetet har omfattat fortsatt utveckling och omställning av fastigheter, lokaler och infrastruktur samt utveckling av bolagets nya varumärkesplattform. Den nya varumärkesplattformen har skapat väsentligt förbättrade förutsättningar för bolaget, särskilt inom marknadsföring samt tjänster kopplade till bokning och administration.

Personal har även deltagit i flera operativa och strategiska samverkansforum med bland annat Sveaskog, Fastighets AB Vänersborg samt Trollhättans, Grästorps och Vänersborgs kommuner. Samverkan har även skett med föreningar och andra organisationer verksamma på bergen. Bolaget har i detta arbete haft en sammanhållande och koordinerande roll mellan de olika intressenterna.

Verksamheten har under året uppvisat en högre omsättning jämfört med tidigare år. Detta är delvis ett resultat av genomförda och nödvändiga investeringar samt omställning inom fastigheten sedan bolagets uppstart, bland annat genom nya lokaler för möten och konferenser. Parallellt har bolaget arbetat med att utveckla en ny marknads- och försäljningsstrategi.

Det är viktigt att notera att denna utveckling har skett under en omställningsfas med omfattande ombyggnadsarbeten under årets första hälft, då Bergagården till stora delar varit en byggarbetsplats. Restaurangen på Bergagården har även åter öppnat under sommaren, vilket har skapat betydande synergier och bidragit positivt till verksamhetens utveckling.

Bolaget ansökte om och beviljades under 2025 ett Leaderprojekt för att bygga en helt ny Trollskog. Syftet med den nya Trollskogen är att skapa en upplevelsebaserad utomhusmiljö för barn och unga, med låg tröskel till friluftsliv och fokus på mer tid i skogen och mindre tid framför skärmar.
Trollskogen har varit brukbar i olika etapper från maj 2025 men beräknas vara helt färdigställd under våren 2026. Projektet, tillsammans med övriga genomförda satsningar, har skapat betydande synergier inom verksamheten, vilket bland annat avspeglas i ett kraftigt ökat antal besökare på Bergagården under året.

Byggnation av tjugo helt nya ställplatser för husbil pågår. Dessa skall vara färdigställda under våren 2026.
Byggnation av ett garage för arbetsfordon, maskiner samt en mindre verkstad var klart oktober. Det har tidigare inte funnits någon bra plats för förvaring av maskiner, fordon och material.

Flerårsöversikt (Tkr)	**2025**	**2023/24** (13 mån)
Nettoomsättning	2 644	1 172
Resultat efter finansiella poster	-25	813
Soliditet (%)	68,1	70,0

Förändringar i eget kapital

	Aktie-kapital	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Insättning av aktiekapital	1 000 000	1 000 000	420 448	**2 420 448**
Disposition enligt beslut av årsstämman:				
Balanseras i ny räkning		420 448	-420 448	**0**
Årets resultat			-5 759	**-5 759**
Belopp vid årets utgång	**1 000 000**	**1 420 448**	**-5 759**	**2 414 689**

Villkorade, ännu ej återbetalda, aktieägartillskott uppgår per balansdagen till 1 mnkr (1 mnkr).

Resultatdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	1 420 448
årets förlust	-5 759
	1 414 689
disponeras så att	
i ny räkning överföres	1 414 689
	1 414 689

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Resultaträkning

	Not	2025-01-01 -2025-12-31	2023-12-18 -2024-12-31 (13 mån)
Rörelseintäkter, lagerförändringar m. m.			
Nettoomsättning		2 644 489	1 172 359
Övriga rörelseintäkter		5 895 734	6 130 561
Summa rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.		**8 540 223**	**7 302 920**
Rörelsekostnader			
Handelsvaror		-929 441	-513 746
Övriga externa kostnader		-2 447 822	-2 355 643
Personalkostnader	2	-5 073 787	-3 585 982
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-183 585	-183 877
Summa rörelsekostnader		**-8 634 635**	**-6 639 248**
Rörelseresultat		**-94 412**	**663 672**
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	3	69 385	148 990
Summa finansiella poster		**69 385**	**148 990**
Resultat efter finansiella poster		**-25 027**	**812 662**
Bokslutsdispositioner			
Förändring av periodiseringsfonder		43 825	-185 152
Förändring av överavskrivningar		-18 798	-92 640
Summa bokslutsdispositioner		**25 027**	**-277 792**
Resultat före skatt		**0**	**534 870**
Skatter			
Skatt på årets resultat		-5 759	-114 422
Årets resultat		**-5 759**	**420 448**

Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	4	1 089 328	0
Inventarier, verktyg och installationer	5	583 665	701 545
Summa materiella anläggningstillgångar		**1 672 993**	**701 545**
Summa anläggningstillgångar		**1 672 993**	**701 545**
Omsättningstillgångar			
Varulager m. m.			
Färdiga varor och handelsvaror		88 676	64 312
Summa varulager		**88 676**	**64 312**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		229 533	178 186
Fordringar hos koncernföretag		1 372 163	2 111 576
Övriga fordringar		16 995	332 022
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		311 743	349 784
Summa kortfristiga fordringar		**1 930 434**	**2 971 568**
Kassa och bank			
Kassa och bank		146 090	35 031
Summa kassa och bank		**146 090**	**35 031**
Summa omsättningstillgångar		**2 165 200**	**3 070 911**
SUMMA TILLGÅNGAR		**3 838 193**	**3 772 456**

Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		1 000 000	1 000 000
Summa bundet eget kapital		**1 000 000**	**1 000 000**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		1 420 448	1 000 000
Årets resultat		-5 759	420 448
Summa fritt eget kapital		**1 414 689**	**1 420 448**
Summa eget kapital		**2 414 689**	**2 420 448**
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder		141 327	185 152
Ackumulerade överavskrivningar		111 438	92 640
Summa obeskattade reserver		**252 765**	**277 792**
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		399 312	541 145
Skatteskulder		196 204	123 048
Övriga skulder		266 934	189 886
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		308 290	220 138
Summa kortfristiga skulder		**1 170 740**	**1 074 217**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**3 838 194**	**3 772 457**

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänna upplysningar
Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Avskrivning
Tillämpade avskrivningstider:

Inventarier, verktyg och installationer	5 år

Not 2 Medelantalet anställda

	2025	2023-12-18 -2024-12-31
Medelantalet anställda	6	4

Not 3 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	2025	2023-12-18 -2024-12-31
Ränteintäkter och liknande resultatposter som avser kortfristiga fordringar på och andelar i koncernföretag som är omsättningstillgång	69 159	142 902
	69 159	**142 902**

Not 4 Byggnader och mark

	2025-12-31	2024-12-31
Inköp	1 089 328	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**1 089 328**	**0**
Utgående redovisat värde	**1 089 328**	**0**

Not 5 Inventarier, verktyg och installationer

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	885 422	0
Inköp	65 705	885 422
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**951 127**	**885 422**
Ingående avskrivningar	-183 877	0
Årets avskrivningar	-183 585	-183 877
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-367 462**	**-183 877**
Utgående redovisat värde	**583 665**	**701 545**

Årsredovisningen beslutades

Vänersborg

Annalena Levin
Ordförande

James Bucci

Helge Kneese

Ann-Helen Selander

Anders Strand

Robert Stenberg
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats

Cedra Sverige AB

Daniel Larsson
Auktoriserad revisor

Årsredovisning för

Fastighets Aktiebolag VÄNERSBORG

556015-8726

Räkenskapsåret

2025-01-01 - 2025-12-31

Förvaltningsberättelse	1
Resultaträkning	3
Balansräkning	4
Noter	6
Underskrifter	12

Fastställelseintyg

Jag intygar att resultaträkningen och balansräkningen har fastställts på årsstämma .
Årsstämman beslöt att godkänna styrelsens förslag till vinstdisposition.

Jag intygar att innehållet i dessa elektroniska handlingar överensstämmer med originalen och att originalen undertecknats av samtliga personer som enligt lag ska underteckna dessa.

Elektroniskt underskriven av

Gunnar Johansson
Verkställande direktör

2026-03-23

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Fastighets Aktiebolag VÄNERSBORG, 556015-8726, avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2025-01-01 - 2025-12-31.

Verksamheten

Verksamhetens art och inriktning
År 1963 förvärvade dåvarande Vänersborgs Stad samtliga aktier i Vallmon 4 i Vänersborg AB. Bolaget ändrade 1987 namn till Fastighets AB Vänersborg. Bolaget har till föremål för sin verksamhet att med beaktande av lokaliseringsprincipen och andra gällande kommunalrättsliga principer köpa och sälja fastigheter, att uppföra byggnader samt att förvalta och hyra ut fast och lös egendom.

Speciella omständigheter som i särskild grad berör företaget
Ägardirektiv i sammandrag: De fullständiga direktiven finns på www.vanersborg.se.
Bolaget ska tillhandahålla ändamålsenliga lokaler i god teknisk standard till befintliga och blivande näringsverksamheter i Vänersborgs kommun. Uthyrningen av lokaler till näringsidkare ska bedrivas på affärsmässiga grunder och syfta till att stödja utvecklingen av ett starkt affärs- och näringsliv i Vänersborgs kommun som grund för ökad sysselsättning, god ekonomisk tillväxt och goda levnadsbetingelser.

Uppgift om ägare som har mer än tio procent av antalet andelar eller röster i företaget
Bolaget ägs till 100% av Vänersborgs kommun.

Styrelse
Styrelsen, som utsetts av Vänersborgs kommunfullmäktige, har följande sammansättning:

Ordinarie ledamöter
Mats Andersson, ordförande
Tommy Christensson, vice ordförande
Magnus Ekström

Suppleanter
Pontus Gläntegård
Annika Repo Wallman
Benny Augustsson

Verkställande direktör
Gunnar Johansson

Revisor ordinarie
Daniel Larsson, auktoriserad revisor

Lekmannarevisor ordinarie
Arne Kindberg

Lekmannarevisor suppleant
Kate Giaever

Övriga viktiga förhållanden och väsentliga händelser
En omfattande renovering av Bergagården på Hunneberg 1:7 har genomförts för ny hyresgäst Uppegårdens Vilt, Kök & Rum AB. Även vatten och avlopp har dragits fram till fastigheten. Hunneberg 1:4 Ombyggnad av muséet samt ny garagebyggnad har avslutats under året. Arbetet med att iordningställa ställplatser för husbilar på parkeringen har påbörjats. Krickan 1 Planarbetet är färdigt under året. Avstyckning har genomförts av fastigheten. Gällande den nya delen (Krickan 3) pågår diskussioner om försäljning.

Rättvisande översikt över utvecklingen

Belopp i Tkr

	2025	*2024*	*2023*	*2022*
Nettoomsättning	11 781	11 063	10 271	8 470
Resultat efter finansiella poster	-12 895	-1 784	838	-1 608
Balansomslutning	94 790	75 109	78 032	70 578
Soliditet %	30,5	38,2	39	42

Förändringar i eget kapital

	Aktie-kapital	*Uppskrivnings-fond*	*Reserv-fond*	*Balanserat resultat*
Ingående balans	1 400 000		80 000	24 694 553
Effekt av byte av redovisningsprincip				-1 475 688
Balanseras i ny räkning				-542 508
Uppskrivning av anläggningstillgång		15 000 000		
Utgående balans	**1 400 000**	**15 000 000**	**80 000**	**22 676 357**

	Årets resultat
Ingående balans	-542 508
Balanseras i ny räkning	542 508
Årets resultat	-13 767 659
Utgående balans	**-13 767 659**

Resultatdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande medel	Belopp i kr
Balanserat resultat	22 676 357
Årets resultat	-13 767 659
Medel att disponera	**8 908 698**
Styrelsen föreslår att medlen disponeras enligt följande	
Balanseras i ny räkning	8 908 698
Summa	**8 908 698**

Resultaträkning

Belopp i kr	*Not*	*2025-01-01 - 2025-12-31*	*2024-01-01 - 2024-12-31*
Rörelsens intäkter, lagerförändringar m.m.			
Nettoomsättning		11 781 210	11 062 733
Övriga rörelseintäkter		4 300	0
Summa rörelsens intäkter, lagerförändringar m.m.		**11 785 510**	**11 062 733**
Rörelsens kostnader			
Övriga externa kostnader		-4 918 985	-9 486 187
Personalkostnader		-46 261	-56 836
Av- och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	1	-18 565 962	-2 869 479
Summa rörelsens kostnader		**-23 531 208**	**-12 412 502**
Rörelseresultat		**-11 745 698**	**-1 349 769**
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	2	11 646	369 037
Räntekostnader och liknande resultatposter	3	-1 160 720	-802 868
Summa resultat från finansiella poster		**-1 149 074**	**-433 831**
Resultat efter finansiella poster		**-12 894 772**	**-1 783 600**
Bokslutsdispositioner			
Förändring av periodiseringsfonder		-297 000	1 004 782
Förändring av överavskrivningar		-247 414	236 310
Summa bokslutsdispositioner		**-544 414**	**1 241 092**
Resultat före skatt		**-13 439 186**	**-542 508**
Skatter			
Skatt på årets resultat	4	-328 473	0
Summa skatter		**-328 473**	**0**
Årets resultat		**-13 767 659**	**-542 508**

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2025-12-31*	*2024-12-31*
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader och mark	5	82 064 279	62 588 306
Inventarier, verktyg och installationer	6	3 747 921	2 140 579
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	7	6 302 287	5 487 001
Summa materiella anläggningstillgångar		**92 114 487**	**70 215 886**
Summa anläggningstillgångar		**92 114 487**	**70 215 886**
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		911 206	504 032
Fordringar hos koncernföretag		137 896	2 685 118
Aktuell skattefordran		80 766	266 103
Övriga fordringar		977 875	941 077
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		567 461	496 588
Summa kortfristiga fordringar		**2 675 204**	**4 892 918**
Summa omsättningstillgångar		**2 675 204**	**4 892 918**
SUMMA TILLGÅNGAR		**94 789 691**	**75 108 804**

Balansräkning

Belopp i kr	*Not*	*2025-12-31*	*2024-12-31*
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		1 400 000	1 400 000
Uppskrivningsfond	8	15 000 000	0
Reservfond		80 000	80 000
Summa bundet eget kapital		**16 480 000**	**1 480 000**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		22 676 357	24 694 553
Årets resultat		-13 767 659	-542 508
Summa fritt eget kapital		**8 908 698**	**24 152 045**
Summa eget kapital		**25 388 698**	**25 632 045**
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder	9	2 130 885	1 833 885
Ackumulerade överavskrivningar	9	2 254 420	2 007 006
Summa obeskattade reserver		**4 385 305**	**3 840 891**
Avsättningar			
Uppskjuten skatteskuld	10	1 620 156	0
Summa avsättningar		**1 620 156**	**0**
Långfristiga skulder			
Övriga skulder till kreditinstitut	11	38 500 000	35 000 000
Summa långfristiga skulder		**38 500 000**	**35 000 000**
Kortfristiga skulder			
Övriga skulder till kreditinstitut	11	15 000 000	8 500 000
Leverantörsskulder		576 782	1 071 922
Skulder till koncernföretag		8 154 490	0
Övriga skulder		28 612	3 070
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		1 135 648	1 060 876
Summa kortfristiga skulder		**24 895 532**	**10 635 868**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**94 789 691**	**75 108 804**

Noter

Belopp i kr om inget annat anges.

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Redovisnings- och värderingsprinciper
Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Byte av redovisningsprincip
Bolaget har per 2025-01-01 övergått till att redovisa enligt K3, från att tidigare redovisat enligt K2.

Bristande jämförbarhet vid ändrade principer
Jämförelseåret har ej räknats om till K3, vilket främst ger minskad jämförbarhet avseende underhållskostnader.

Intäkter

Hyresintäkter
Intäkter tas upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras bolaget och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Skatter
Total skatt utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder.

Materiella anläggningstillgångar

Avskrivning
Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande nyttjandeperioder används för nya komponenter:

Byggnader:	
Stommar, grund	50-100 år
Stomkomplettering	25-50 år
Värme/sanitet	50 år
El	50 år
Fasad	25-50 år
Fönster	50 år
Yttertak	25- 40 år
Ventilation	25 år
Hiss	25 år
Styr och övervakning	15 år
Restpost	50 år

Vid övergången till K3 och första uppdelningen i fastighetskomponenter har nyttjandeperioder i vissa fall korrigerats för att på bästa sätt spegla komponenternas inbördes värde och återstående livslängd.

Maskiner och inventarier:
Avskrivning enligt plan sker baserat på ursprungliga anskaffningsvärden och bedömd ekonomisk livslängd, för närvarande 5-10 år.

Ned- och uppskrivning av anläggningstillgångar
Nedskrivning sker vid bestående värdenedgång i enlighet med årsredovisningslagen och K3 kapitel 27. En nedskrivning som inte längre är motiverad ska återföras (reverseras). Uppskrivning av fastigheter kan ske om värdeuppgången kan anses vara bestående och tillförlitlig.

Hyres- och kundfordringar
Fordringar redovisas till det belopp som förväntas inflyta efter avdrag för osäkra fordringar som bedömts individuellt.

Not 2 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	2025-01-01 - 2025-12-31	*2024-01-01 - 2024-12-31*
Ränteintäkter		
Koncernföretag	8 538	367 545
Övriga företag	3 108	1 492
Summa	**11 646**	**369 037**

Not 3 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2025-01-01 - 2025-12-31	*2024-01-01 - 2024-12-31*
Räntekostnader		
Räntekostnad och borgensavgift koncernföretag	313 454	130 500
Övriga företag	847 266	672 368
Summa	**1 160 720**	**802 868**

Not 4 Skatt på årets resultat

	2025-01-01 - 2025-12-31	*2024-01-01 - 2024-12-31*
Aktuell skatt		
Aktuell skatt	184 005	3 658
Justering avseende tidigare år	0	-3 658
Summa	**184 005**	**0**
Uppskjuten skatt		
Förändring av uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	144 468	0
Summa	**144 468**	**0**
Summa	**328 473**	**0**
Avstämning av effektiv skatt		
Resultat före skatt	-13 439 186	-542 508
Gällande skattesats (%)	20,6	20,6
Skatt enligt gällande skattesats	-2 768 472	-111 756

Väsentlig post som har påverkat sambandet mellan räkenskapsårets skattekostnad/intäkt

Typ av väsentlig post	*2025-01-01 - 2025-12-31*	*2024-01-01 - 2024-12-31*
Nedskrivning av anläggningstillgång	3 090 000	0
Övriga temporära skillnader	0	89 766
Ej avdragsgilla kostnader/skattepliktiga intäkter	-459	530
Schablonintäkt på periodiseringsfonder	7 404	15 321
Skattemässigt tillägg på återföring periodiseringsfonder	0	9 797
Justering avseende tidigare år	0	-3 658
Summa	**3 096 945**	**111 756**

Redovisad effektiv skatt	328 473	0
Redovisad effektiv skatt i procent	-2,44	0

Not 5 Byggnader, mark och markanläggning

	2025-12-31	*2024-12-31*
Ingående anskaffningsvärden	108 352 818	102 830 748
Förändringar av anskaffningsvärden		
Inköp	22 649 277	5 522 070
Utgående anskaffningsvärden	**131 002 095**	**108 352 818**
Ingående avskrivningar	-45 764 512	-43 198 129
Förändringar av avskrivningar		
Årets avskrivningar	-3 173 304	-2 566 383
Utgående avskrivningar	**-48 937 816**	**-45 764 512**
Förändringar av uppskrivningar		
Årets uppskrivningar	15 000 000	0
Utgående uppskrivningar	**15 000 000**	**0**
Förändringar av nedskrivningar		
Årets nedskrivningar	-15 000 000	0
Utgående nedskrivningar	**-15 000 000**	**0**
Redovisat värde	**82 064 279**	**62 588 306**

Kommentar till not
Beräknat marknadsvärde för förvaltningsfastigheter är 129 517 tkr. Under 2025 har bolaget gjort nedskrivningar med 15 000 000 kr och uppskrivningar med 15 000 000 kr.

Not 6 Inventarier, verktyg och installationer

	2025-12-31	*2024-12-31*
Ingående anskaffningsvärden	4 376 295	4 376 295
Förändringar av anskaffningsvärden		
Inköp	2 000 000	0
Utgående anskaffningsvärden	**6 376 295**	**4 376 295**
Ingående avskrivningar	-2 235 716	-1 932 620
Förändringar av avskrivningar		
Årets avskrivningar	-392 658	-303 096
Utgående avskrivningar	**-2 628 374**	**-2 235 716**
Redovisat värde	**3 747 921**	**2 140 579**

Not 7 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	2025-12-31	*2024-12-31*
Ingående bokfört värde pågående projekt	5 487 001	0
Förändringar av anskaffningsvärden		
Upparbetade projekt under året	23 846 111	13 026 318
Aktiverade projekt under året	-23 030 825	-7 539 317
Utgående anskaffningsvärden	**6 302 287**	**5 487 001**
Redovisat värde	**6 302 287**	**5 487 001**

Not 8 Uppskrivningsfond

	2025-12-31	*2024-12-31*
Ingående balans	0	0
Förändringar av uppskrivningsfond		
Avsättning till fonden under räkenskapsåret	15 000 000	0
Utgående balans	**15 000 000**	**0**

Not 9 Obeskattade reserver

Periodiseringsfonder

Periodiseringsfond år	*2025-12-31*	*2024-12-31*
2020	355 805	355 805
2021	485 070	485 070
2022	513 010	513 010
2023	480 000	480 000
2025	297 000	0
Summa	**2 130 885**	**1 833 885**

	2025-12-31	*2024-12-31*
Ackumulerade överavskrivningar	2 254 420	2 007 006
Summa obeskattade reserver	**4 385 305**	**3 840 891**

Not 10 Uppskjuten skatteskuld

	2025-12-31	*2024-12-31*
Avsättningar för övriga skatter	1 620 156	0

Not 11 Långfristiga skulder

Förfallotid på långfristiga skulder

	2025-12-31	*2024-12-31*
Skulder som förfaller inom 1 år	15 000 000	8 500 000
Skulder som förfaller mellan 1 och 5 år	38 500 000	31 000 000
Skulder som förfaller senare än 5 år efter balansdagen	0	4 000 000
Summa	**53 500 000**	**43 500 000**

Not 12 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Inga väsentliga händelser har inträffat efter räkenskapsårets slut.

Underskrifter

Årsredovisningens innehåll bestämdes 2026-03-31

Vänersborg

Gunnar Johansson
Gunnar Johansson Datum
Verkställande direktör

Mats Andersson
Mats Andersson Datum
Styrelseordförande

Tommy Christensson
Tommy Christensson Datum
Styrelseledamot

Magnus Ekström
Magnus Ekström Datum
Styrelseledamot

Vår revisionsberättelse har lämnats

Cedra Sverige AB

Daniel Larsson
Daniel Larsson
Auktoriserad revisor

2025
ÅRSREDOVISNING VÄNERSBORGBOSTÄDER

VÄNERSBORGS
BOSTÄDER

Innehåll

Nyckeltal	2
Är krisen över?	3
Utveckling och förnyelse	4
Ekonomisk hållbarhet	5
Social hållbarhet	8
Ekologisk hållbarhet	11
Hållbar personalstyrka	13
Framtid	15
Förvaltningsberättelse	16
Finans	17
Resultaträkning	23
Balansräkning	24
Kassaflödesanalys	26
Femårsöversikt	27
Redovisnings- och tilläggsupplysningar	28
Noter	30
Styrelse och VD	33
Revisionsberättelse	34
Granskningsrapport	36
Fastighetsbestånd	38

Nyckeltal

Antal invånare i Vänersborg: 40 078

Antal lägenheter i normalbeståndet: 3573

Antal lägenheter i särskilt boende: 495 st

Antal lägenheter i trygghetsboende: 66 st

Antal lägenheter i 60+ boende: 202 st

Antal lägenheter uthyrda via Bostad Direkt: 45 st

Omsättning på lägenheter: 15,9%

Genomsnittlig kötid: 3,5 år

Antal beviljade ansökningar till Aktivitetsfonden: 21

Pågående kontrakt via Bosam vid årsskiftet: 6

Kontrakt via Bosam som under året övergick till tillsvidarekontrakt: 8

Underhållsåtgärder och komponentbyten: 418 kr/m^2

Andel lägenheter byggda före 1976: 46 %

Andel lägenheter byggda eller ombyggda efter 2003: 40 %

Utvunnen energimängd från solceller: 553 886 kWh

Antal elbilar inom företaget: 16 av 48

Den totala mängden avfall motsvarar 3,5 m^3/lägenhet

Besparing genom närvarostyrd belysning:
3 000 kWh/år och trapphus

Utbytta enheter i tvättstugor: 14

Antal anställda: 71

Antal nyanställda: 5

Medelålder anställda: 47

Antal kvinnor resp. män i personalen: 14 kvinnor, 57 män

Antal kvinnor resp. män i styrgruppen: 1 kvinna, 3 män

Omslagsbild

Fotograf Åsa E Johansson
Malin Karlsson är kundcenterchef hos Vänersborgsbostäder

VÄNERSBORGS BOSTÄDER

Är krisen över?

Byggmarknaden har stannat av de senaste åren. Tidigare fanns en stark efterfrågan, låga räntor och en växande befolkning som gjorde det möjligt att bygga nytt. Men utvecklingen vände snabbt – räntorna steg, investeringsstödet försvann och i många delar av landet började befolkningen minska. För vår del har det inneburit att vi pausat nyproduktionen och i stället satsar på att ta hand om det vi redan har, genom stambyten och underhåll. Det är viktigt att vi kan erbjuda attraktiva lägenheter, både nu och i framtiden.

Med en styrränta som nu ligger på 1,75 %, efter att tidigare ha varit uppe på 4 %, ser läget för finansiering något ljusare ut. Bostadsmarknaden är oerhört kapitalintensiv, och ändrade räntor – både uppåt och nedåt – påverkar kraftigt möjligheterna att investera i nya projekt.

Befolkningstillväxten har stannat av och ligger numera still. Vänersborg har ungefär 40 000 invånare. Många kommuner runt Göteborg tappar invånare till själva staden. Det leder till minskad efterfrågan på bostäder och en kamp för att undvika vakanser.

De stöd som tidigare funnits för nybyggnation har tagits bort. Det gör att hyrorna i nya bostäder blir högre, vilket ökar risken för omflyttningar och tomma lägenheter.

Vad betyder det för oss? Jo, att vi stoppar nyproduktionen, satsar mer på att undvika vakanser och lägger fokus på att ta hand om det vi redan har.

En professionell fastighetsförvaltning innebär att man satsar i sina befintliga fastigheter. Tak måste bytas, stammar renoveras, energieffektiviseringar göras och utemiljöer rustas upp. Våra lägenheter ska vara attraktiva under lång tid – därför är kontinuerligt underhåll en självklar investering.

Vi behöver också planera för framtiden. När efterfrågan ökar och det blir lönsamt att bygga igen, ska vi vara redo att starta. Att planera nya projekt och ta fram detaljplaner tar tid, därför är det viktigt att ha byggklar mark när marknaden vänder.

Just nu pågår planarbete i kvarteret Penseén (Edsgatan 3-5, Kyrkogatan 10 A-C, Gasverksgatan 4-6, Södergatan 3 och Kyrkogatan 8). Ett attraktivt läge för framtida projekt. Tyvärr kan vi inte riva de två byggnader som redan finns på platsen, vilket betyder att vår plan för ett trygghetsboende där inte kan genomföras.

Även på södra Sanden finns hinder – den befintliga industrin gör det omöjligt att bygga bostäder i nuläget. Därför har planarbetet för vår fastighet där avbrutits.

Vår befolkning blir allt äldre, och därför planerar vi tillsammans med socialförvaltningen i Vänersborgs kommun för nya äldreboenden. Under första halvåret 2024 köpte vi kvarteret Kalkonen (tidigare Östra skolan) för att skapa byggbar mark för ett nytt särskilt boende. Projekteringen har pågått under hösten 2025 och vi är nu redo för byggstart.

När jag summerar året känner jag stolthet över allt vi har åstadkommit tillsammans. Genom engagemang, lyhördhet och positiv inställning fortsätter vi att utveckla våra kvarter och skapa trygga, trivsamma hem.

Tillsammans är vi med och bygger framtidens Vänersborg.

Gunnar Johansson, VD

Utveckling och förnyelse

Befolkningsutvecklingen

Vänersborgs invånarantal ökade med 37 personer under 2025, till totalt 40 078 invånare per den 31 december. Ökningen beror främst på ett positivt invandringsnetto, medan både födslar och inrikes flyttnetto minskade. I Trestadsregionen ökade befolkningen totalt med 33 invånare till 156 087. Trollhättan ökade med 262 personer och Uddevalla minskade med 266 personer.

Nationellt ökade Sveriges befolkning med 17 829 personer (1,7 %) under 2025. Vid årets slut var 10 605 529 personer folkbokförda i Sverige, med en könsfördelning på 49,7% kvinnor och 50,3% män.

Hyresrätten och marknaden

Vänersborgsbostäder erbjuder högkvalitativa hyresrätter med god service. Hyresrätten ger våra kunder ett tryggt, bekvämt och flexibelt boende utan oro för oförutsedda kostnader eller ränteförändringar. Vi är boendevalet för var sjätte vänersborgare.

Brett utbud av lägenheter

Som ledande hyresvärd i Vänersborg förvaltar vi närmare 3 600 lägenheter i olika storlekar och områden. Vår bostadskö är öppen för alla över 16 år, men kontrakt tecknas först vid 18 års ålder.

Stark efterfrågan och stabil bostadskö

Efterfrågan på våra lägenheter har varit fortsatt hög under 2025. Den genomsnittliga kötiden minskade något till 3,5 år, jämfört med 3,6 år 2024. Omsättningsgraden på lägenheter ökade till 15,9% från föregående års 13,6%. Omsättningsgraden varierar dock mellan olika områden beroende på läge, storlek och standard. Dessa siffror bekräftar att våra hyresgäster värdesätter vårt boendeerbjudande och att intresset för att hyra hos oss är stort.

Uthyrningskampanjer

Vi hade under 2025 två kampanjer på Kastanjevägen, där vi erbjöd två hyresfria månader första året. Sammanlagt hyrde vi ut 41 lägenheter i kampanjerna.

Vi hade visning i en av de stamrenoverade lägenheterna på Torpavägen 11, som var möblerad, vilket ledde till att alla lägenheter hyrdes ut.

Uppmuntran till trogna hyresgäster

Vi uppmuntrar trogna kunder och delar ut premier till de som bott i samma lägenhet. 10 år betyder ett presentkort på 1 000 kr, 20 år ger 2 000 kr o.s.v. Detta är så väldigt uppskattat.

Bostad Direkt för snabbare uthyrning

Vänersborgsbostäder införde Bostad Direkt i maj 2023 för att effektivisera uthyrningsprocessen. Detta system används för lägenheter som inte blivit uthyrda efter minst sju dagar i det ordinarie systemet. Bostad Direkt fungerar enligt principen "först till kvarn" och bortser från köpoäng. Systemet har visat sig framgångsrikt: Uthyrningen via Bostad Direkt har ökat från 25 lägenheter 2023 till 44 år 2024 (+76%). År 2025 uppgår antalet till 45 lägenheter, vilket motsvarar en total ökning på 80% sedan 2023. Detta tyder på att systemet blivit mer etablerat och effektivt över tid.

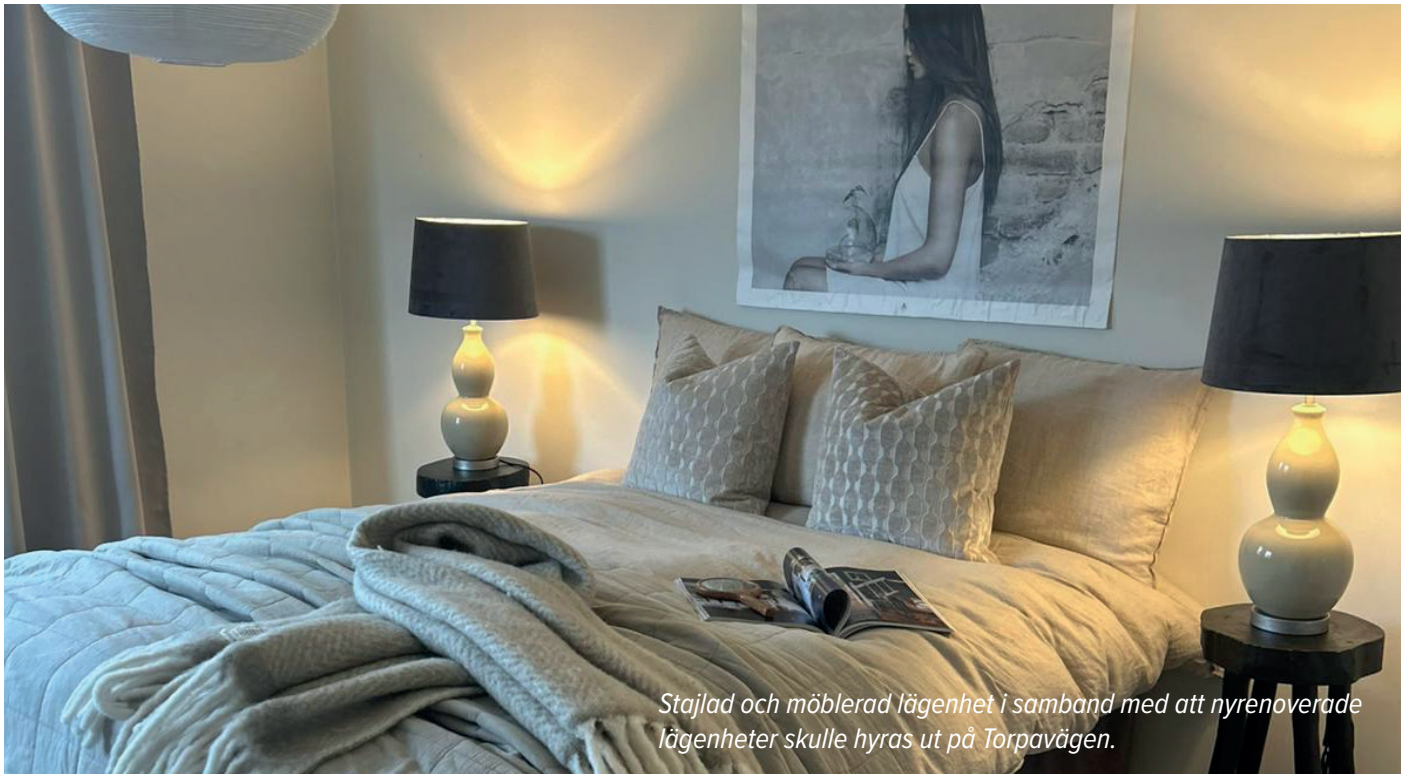

Stajlad och möblerad lägenhet i samband med att nyrenoverade lägenheter skulle hyras ut på Torpavägen.

Ekonomisk hållbarhet

I linje med vår vision om attraktivt och hållbart boende, prioriterar vi trivsamma lägenheter med kontinuerligt underhåll och reparationer, samt hållbara materialval vid ombyggnationer. Vid ombyggnationer förbättras även fastigheternas miljö- och energiprestanda.

Stamrenovering och standardhöjning

Vi strävar efter att erbjuda ett attraktivt och hållbart boende med fokus på trivsel och kvalitet. Därför satsar vi på att genom planerat och löpande underhåll samt reparationer stärka vår miljö- och energiprestanda. Vi gör också hållbara materialval när vi renoverar eller bygger nytt.

Av våra lägenheter är 46 % byggda före 1976 och 44 % byggda eller ombyggda efter 2003. För att höja standarden har vi en långsiktig plan för att renovera äldre fastigheter. Varje år genomförs flera större stamrenoveringar där badrum och andra delar av bostäderna förnyas.

Under 2025 färdigställdes renoveringen på Torpavägen 7 och 11, där 33 lägenheter har fått nya stammar samt nya badrum och kök.

Underhåll och förbättring av fastigheterna

Genom kontinuerligt underhåll, både utvändigt och invändigt, ser vi till att fastigheternas skick bevaras och förbättras. Under 2025 har vi bland annat dränerat uteplatser på Agnesborgsvägen samt relinat avloppen på Skansgatan 3-5 och Kronogatan 55. Vi arbetar också löpande med fasadtvätt, målning, taktvätt och andra underhållsåtgärder. Livslängden för ett bostadshus beräknas ofta till omkring 100 år, och under den tiden genomförs många återkommande renoveringar för att våra hus ska hålla sin goda standard.

Ett gott inomhusklimat

Vi garanterar ett gott inomhusklimat genom att uppfylla höga krav på miljö- och hälsorelaterade aspekter, som dagsljusinsläpp, ventilation och buller.

Temperatur och luftkvalitet

Vi arbetar kontinuerligt med att justera temperatur och luftflöde i våra fastigheter. Inomhusgivare installeras successivt, och i våra nyproducerade hus finns de på plats redan från början. Det gör att vi kan hålla en jämn och behaglig temperatur i lägenheterna året runt. Vi informerar också hyresgäster om hur de kan hålla temperaturen nere under varma sommarmånader. Alla våra lägenheter är utrustade med persienner som standard.

Radonmätningar har genomförts i samtliga fastigheter, och alla lägenheter har godkända värden under 200 Bq/m^3. Nya mätningar görs vid behov, till exempel när ventilationssystem byggs om. Vi följer givetvis alla myndighetskrav för obligatorisk ventilationskontroll (OVK).

På Runnarebos trygghetsboende rustades altanerna upp.

Dagsljus och material

I våra nyproduktioner lägger vi stor vikt vid att optimera dagsljusinsläppet. Det var till exempel en av anledningarna till att vi valde den trekantiga husformen för Elisabeths Port.

Vi ställer höga krav på både material och produkter och följer riktlinjerna i Bygg AMA (Allmän material- och arbetsbeskrivning). Våra entreprenörer är, med få undantag, certifierade enligt ISO 9001, ISO 14001 och OHSAS 18001.

Rökfria kvarter

För att förbättra inomhusklimatet har vi gjort Landerivägen 14–40 och Elisabeths Port (Belfragegatan 3) till rökfria kvarter, vilket innebär rökförbud i lägenheter, gemensamma utrymmen, trapphus, balkonger, uteplatser och entréer. På gården finns en särskild plats för rökning. På Roddaregatan blir lägenheterna rökfria allteftersom nya kontrakt skrivs.

Trygga och säkra boendemiljöer

Våra hyresgäster ska känna sig trygga och säkra. Vi har en krisorganisation som kan hantera eventuella krissituationer och en plan för kris och katastrof som revideras årligen.

Skyddsrum

Skyddsrummen är en del av befolkningsskyddet i Sveriges civilförsvar. I landet finns cirka 64 000 skyddsrum med plats för ungefär sju miljoner människor. AB Vänersborgsbostäder har 62 skyddsrum som rymmer cirka 6 200 personer.

I fredstid kan rummen användas till annat, men de ska kunna iordningställas inom två dygn av de som behöver skydd. Skyddsrumsförråden där material förvaras får inte röras under fredstid. Vid full beläggning ska rummen fungera i minst tre dygn utan avbrott. De skyddar mot stötvågor och splitter från till exempel granatexplosioner, brand, kemiska stridsmedel samt radioaktiv strålning.

Under 2025 har vi, med hjälp av certifierade experter, inventerat alla våra skyddsrum. Vi har fram till nu iordningställt 50% av våra skyddsrum.

Brandsäkerhet och inbrottsskydd

Vi utför årligen systematiskt brandskyddsarbete av en extern entreprenör som kontrollerar och underhåller släckutrustning och rökluckor. Varje lägenhet har brandvarnare, och vi informerar hyresgäster om deras ansvar att kontrollera och felanmäla dem vid behov. Under 2025 började vi med utdelning av brandfiltar till nyinflyttade.

Våra fastighetsvärdar gör brandskyddskontroller kvartalsvis i alla gemensamma utrymmen. De ser till att trapphus – som är hyresgästers utrymningsväg och räddningstjänstens väg in vid brand – hålls fria från hinder och är låsta. Vi ger också tips om säker grillning på sommaren.

För att förebygga inbrott och stölder bytte vi under 2025 låssystem på Gasverksgatan/Södergatan och Lärovägen, vilket gav 151 hushåll ett säkrare system, omöjligt att kopiera. I flera kvarter har vi låst entrédörrar för att hindra obehöriga att komma in.

Fastighetsvärden Khadro målade och gjorde fint på lekplatsen vid Barnens kastanj.

Trevliga och gröna utemiljöer

Vi vill att våra hyresgäster ska trivas i sina utemiljöer, och därför satsar vi på trevliga och gröna gårdar. Under 2025 har våra fastighetsvärdar arbetat med planteringar och underhåll av grönytor. Vi ser till att gårdarna hålls rena och trivsamma. Vi har också förbättrat plattsättningar och bytt ut utemöbler för att skapa en inbjudande atmosfär för de boende.

Våra 30 lekplatser besiktigas årligen av certifierade besiktningsmän. Efter inspektionen förstärker vi säkerheten och byter ut enheter vid behov. Under 2025 renoverades lekplatse på Storegårdsvägen 13 och ett nytt fallunderlag tillfördes. På Hagtornsgatan blev det en ny gungställning och förbättring av sandunderlaget.

Här är det fastighetsvärden Julia Olsson som monterar snöpinnar

Minskad biltrafik

Vi arbetar för att minska biltrafiken i våra bostadsområden och begränsar framkomligheten för bilar där det går. Vi informerar hyresgäster om trafikregler och säkerhet för att skapa tryggare miljöer.

Nyproduktion

Inga nya projekt påbörjades under 2025 på grund av avmattad efterfrågan. Arbetet med projektportfölj med tänkbar nyproduktion fortsätter. Detaljplanarbete pågår i kvarteret Penséen (Edsgatan 3-5, Kyrkogatan 10 A-C, Gasverksgatan 4-6, Södergatan 3 och Kyrkogatan 8).

Digitalisering

Vi lever i en digital tid där tekniken ger oss både nya möjligheter och utmaningar. Vår ambition är att vara en modern och innovativ aktör på bostadsmarknaden som använder digitaliseringens möjligheter för att skapa värde för våra kunder, medarbetare och samhället i stort. Under året har vi bland annat installerat AI-stöd som optimerar värmestyrningen i några av våra fastigheter.

Vi har fortsatt att utveckla funktionerna i vårt fastighetssystem Momentum, bland annat genom vidareutveckling av CRM-modulen (Customer Relationship Management) som gör kundkommunikationen mer effektiv. Via CRM-systemet kan hyresgästerna enkelt kommunicera med oss i frågor som rör boendet, uthyrning eller felanmälan – det enda som fortfarande kräver ett besök på Kundcentret är nyckelhantering.

Arbetet med integrationen mellan fastighetssystem och ekonomisystem har fortsatt, vilket bidrar till effektivare fakturahantering. Samtidigt fortsätter utbyggnaden av iLOQ-systemet som möjliggör digitala nycklar.

Vi är även anslutna till Sveriges Allmännyttas digitaliseringsinitiativ, som stärker medlemsbolagens roll som drivande och ansvarstagande aktörer i den pågående digitala omställningen. Genom initiativet får vi tillgång till kunskap, nätverk och stöd i utvecklingen av vår digitala strategi och mognad.

De senaste åren har vi gjort betydande satsningar på att digitalisera våra tjänster och processer för att öka tillgängligheten och effektiviteten för hyresgästerna. Med det nya fastighetssystemet, nya portalen för Mina sidor, digital felanmälan och digital signering kan hyresgästerna smidigt sköta sina ärenden när som helst och var som helst. Andelen som använder våra digitala tjänster ökar stadigt: idag sker 93 % (91 % år 2024) av alla avtalssigneringar digitalt och 39 % (22 % år 2024) av felanmälningarna. Allt fler upptäcker fördelarna med att hantera sina ärenden digitalt.

Väggmålningar

Under hösten återvände Artscape för tredje och sista gången till Vänersborg. Två av årets konstverk skapades på fastigheter som tillhör Vänersborgsbostäder – en väggmålning på Gasverksgatan 18 och en på Solängens äldreboende.

För Vänersborgsbostäder har Artscape varit en viktig pusselbit i arbetet med att skapa attraktiva och levande bostadsområden. Projektet avslutades med en festkväll öppen för allmänheten, och en bok togs fram i begränsad upplaga som sammanfattade de tre åren med Artscape. Den delades ut till de aktörer som medverkat i projektet. I samband med avslutningen bjöds hyresgäster och styrelse på en guidad bussresa till väggmålningarna.

Vård- och omsorgsfastigheter

Blockhyresavtal med Vänersborgs kommun

Sedan 1998 har vi ett framgångsrikt samarbete med Vänersborgs kommun, där vi tillhandahåller trygga, flexibla och attraktiva bostäder och lokaler för kommunens verksamheter. Vi har nu blockhyresavtal för 495 lägenheter och 27 044 m² lokalyta. Blockhyresavtalen innebär att vi hyr ut hela fastigheter till socialförvaltningen, som i sin tur hyr ut lägenheterna till enskilda hyresgäster med biståndsbeslut.

Under 2025 renoverades utemiljön på Villagatan i Brålanda där de boende fick nya plattsättningar, belysning, träd och buskar på området.

I kvarteret Kalkonen (tidigare Östra skolan) planeras ett särskilt boende för äldre som behöver mer omsorg i vardagen. Boendet kommer innehålla 48 platser i två våningsplan och en gemensam innegård. Projektering har pågått under hösten 2025 och planen är att byggstarten sker under 2026 med ett färdigställande i början av 2029 . Från början fanns en plan om att på samma plats bygga ett trygghetsboende för personer över 70 år, men på grund av ekonomiska skäl så skjuts nu denna del på framtiden.

Lokaler och bilplatser

Våra lokaler (mindre förråd samt affärs-och föreningslokaler) och bilplatser utgör en liten men viktig del av vår verksamhet. De står för sammanlagt 5,16 % av våra totala hyresintäkter. Våra lokaler är främst belägna i anslutning till våra bostadsfastigheter och har en total yta på nästan 40 000 m². Av dessa hyr kommunen drygt 27 000 m² för olika ändamål. Våra garage och p-platser har fortsatt varit populära.

Väggmålning på Gasverksgatan 18. Konstnär: Doppel

Väggmålning på Solängens äldreboende. Konstnär: Madi

Social hållbarhet

Trygghet

Åtgärder efter hyresgästundersökningen 2025

Vänersborgsbostäder prioriterar trygghet högt – det är avgörande för hyresgästernas trivsel och socialt hållbara boenden.

Hyresgästenkäten 2025 visar att 83,8 % upplever trygghet (84,1 % år 2024), alltså ingen större förändring. Resultatet ligger 1,2 procentenheter över branschgenomsnittet och visar att vårt arbete ger effekt.

Under 2025 har vi samarbetat med BRÅ i kommunen. Från och med nu ligger fokus på unga och unga vuxna, där vi tillsammans med andra aktörer skapar bättre förutsättningar för dem att lyckas.

Dialog och samverkan

För att skapa trygga och säkra boenden, särskilt i utsatta områden, driver Vänersborgsbostäder en ständig dialog med hyresgäster, kollegor internt samt med kommunen och Polisen. På så sätt identifierar vi behov och föreslår åtgärder som förbättrar boendemiljöerna. Den dagliga kontakten med de boende är grunden i vårt arbete.

Kampen mot våld i nära relationer

Vi på Vänersborgsbostäder tycker det är viktigt att ta hand om varandra och bry sig om alla vi möter i vardagen. Därför bjöd vi in personal från Trollhättans enhet mot våld i nära relationer. De höll i en föreläsning för all vår personal. Tack vare detta har vi nu lite mer kunskap om tecken på våld i nära relationer och vet vart vi ska vända oss om vi är oroliga för någon av våra hyresgäster.

Två resurser för ökad trygghet

Vi har en trygghetssamordnare och en boendekonsulent som tillsammans arbetar för trygga och trivsamma boendemiljöer.

Trygghetssamordnaren hanterar störningar och trygghetsproblem hos hyresgäster, löser frågor i kvarteren och samarbetar externt med Polisen, socialtjänsten och vaktbolag.

Boendekonsulenten fokuserar istället på problem utanför lägenheterna – stöttar fastighetsvärdarna i ordningsfrågor som misskötta uteplatser, hjälper till vid garagebesiktningar, arrangerar gårdsträffar och sköter parkeringsärenden. Under året har 6 stycken bostadsmöten anordnats.

Trygga och tillgängliga boenden för våra äldre

Vänersborgsbostäder arbetar aktivt för att skapa boenden som passar våra äldre hyresgäster. Vi vet att många vill bo kvar hemma så länge som möjligt – därför satsar vi på ökad tillgänglighet, trygghet och service i våra fastigheter.

Vid stora renoveringar, som stambyten, installerar vi hissar, breddar badrum och utvidgar dörröppningar. Vi gör även mindre anpassningar som kontrastmarkeringar och förbättrad belysning i trapphus för att öka tryggheten.

För äldre hyresgäster erbjuder vi 268 anpassade kategoriboenden med god tillgänglighet, vilket gör det möjligt att bo kvar hemma längre.

- Seniorboenden: 202 lägenheter som hyrs ut till personer över 60 år. De är placerade i markplan eller i hus med hiss. Kötid närmare 3 år.
- Trygghetsboenden: 66 lägenheter i Vänersborg, Vargön och Frändefors som hyrs ut till personer över 70 år. De har gemensamhetslokaler där en värd finns tillgänglig några timmar under vardagar och ordnar frivilliga aktiviteter som till exempel luncher, sittgympa och bingo. Kötid drygt 3 år.

Både våra seniorboenden och trygghetsboenden är mycket populära, och vi har särskilda köer för kategoriboendena. Inget biståndsbeslut krävs för att få en sådan lägenhet. Vi samarbetar med Vänersborgs kommun för att möta behoven av tryggt och anpassat boende för äldre.

Aktivitetsfonden och sociala aktiviteter

Vi vill främja trygghet och social samvaro bland våra hyresgäster. Därför har vi tillsammans med Hyresgästföreningen inrättat en aktivitetsfond (tidigare kallad verksamhetsfond) på 250 000 kronor per år, som kan användas till olika aktiviteter i bostadsområdena. Under 2025 beviljades 21 ansökningar från hyresgäster, Hyresgästföreningen och oss själva.

Boinflytande

Under 2025 har vi fortsatt att prioritera och utveckla boinflytandet för våra hyresgäster, i enlighet med lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag. Vårt fokus har legat på att skapa meningsfulla möjligheter för hyresgäster att påverka sitt boende och närmiljö på flera nivåer.

En central del i detta arbete är den dagliga dialogen mellan hyresgäster och fastighetsvärdar, som lett till konkreta förbättringar i gårdsmiljöer och bostadsområden – med ökad trivsel och trygghet som resultat.

För en strukturerad dialog genomför vi årliga hyresgästundersökningar som ger värdefulla insikter i hyresgästernas upplevelser och behov. Dessa resultat styr både våra strategiska beslut och operativa förbättringar. Som en del av engagemanget för hyresgäster och samhället har vi även ett enkätprogram för nyinflyttade. För varje besvarad enkät ger vi 10 kronor till BUS-fonden, som med stöd från både privat-

Livsutrymme i kvadrat

Aktivitetsfonden

Med medel från aktivitetsfonden bjöd vi med hyresgäster till Hunneberg. Andra exempel är Nobelmiddag och Luciafirande på trygghetsboende. Vi vill också berätta om den guidade bussturen till väggmålningarna.

personer och företag ger barn och unga i NU-sjukvården möjlighet att leka, skratta och glömma det svåra för en stund. Det innebar 40 460 kr som vi kunde över lämna över till fonden.

Bild från januari 2025 då pengar från BUS-fonden använts till inköp för NU-sjukvårdens avdelning för barn och ungdom.

För att säkerställa konsekvent hög servicenivå har vi infört en servicehandbok som vägleder medarbetarna till professionellt bemötande i alla kundkontakter.

Våra insatser har gett mätbara resultat: i hyresgästundersökningen 2025 rapporterade 87,6% (88,5% 2024) att de trivs hos oss – 1,9 procentenheter över branschgenomsnittet på 85,7%.

Barnens Kastanj - barnverksamhet

Barnens Kastanj är en öppen och frivillig verksamhet för barn i årskurserna F-6 på Kastanjevägen. Det är ett samarbete mellan Vänersborgsbostäder och Vänersborgs kommun som ger barn en meningsfull fritid, där de får leka, utforska sina intressen och vara delaktiga. Verksamheten har ett pedagogiskt syfte att stödja barnens positiva utveckling inom känslor, beteende, hälsa, utbildning och relationer. Vi arbetar också aktivt med allas lika värde, rättigheter och skyldigheter.

Verksamheten erbjuder bland annat:

- Gruppstärkande och kreativa aktiviteter
- Konflikthantering och relationsskapande
- Samverkan med olika föreningar och verksamheter
- Utevistelse och miljömedvetenhet
- Språkutveckling och läxhjälp
- Demokratiråd
- Kontakt och samtal med vårdnadshavare

Pippikalas på Kastanjevägen med ansiktsmålning, musik, lekar, pyssel,fotografering, tipspromenad med mera.

Så jobbar vi med att motverka hemlöshet

Vårt uppdrag är att erbjuda bostäder till Vänersborgs invånare. Vi har också ett socialt ansvar att främja goda levnadsvillkor för alla som bor och arbetar här. Vi vill bidra till ett inkluderande, jämlikt och tolerant samhälle.

Genom projektet ”Bosam” samarbetar vi sedan flera år med socialförvaltningen för att motverka hemlöshet. Det gör att vi kan erbjuda boende till personer som inte uppfyller kraven för ett eget förstahandskontrakt.

Vi tillhandahåller två lägenheter per månad som socialförvaltningen hyr ut i andra hand till personer med psykiatrisk problematik, de som utsatts för våld i nära relationer eller ensamkommande. Målet är att de med stöd från socialtjänsten ska få ett eget tillsvidarekontrakt.

Under 2025 hade vi tre pågående Bosam-kontrakt, och alla tre personerna fick ett eget kontrakt genom projektet. Vår trygghetssamordnare samarbetar nära med polisen och kommunen i trygghets- och brottsförebyggande frågor.

Bostad först

Som en del i arbetet i att motverka hemlöshet har vi under året tillsammans med socialförvaltningen inom Vänersborgs kommun startat upp ”Bostad först”. Grundtanken är att personer som befinner sig i hemlöshet först ska få en egen bostad och sedan erbjudas flexibelt och individuellt utformat stöd och behandling. För att Bostad först ska fungera behöver det finnas tillgång till lägenheter och personal med rätt kompetens. Vänersborgsbostäder kommer att ställa upp med lägenheter och socialförvaltningen har tilldelats medel för att anställa personal med rätt kompetens. Som en del av projektet kommer även det vräkningsförebyggande arbetet att intensifieras.

Ekologisk hållbarhet

Som Vänersborgs största hyresvärd bär vi ett stort ansvar – och en unik möjlighet – att aktivt bidra till en bättre och mer hållbar miljö. Vårt engagemang omfattar både att minska vår egen miljöpåverkan och att underlätta för hyresgäster att göra miljömedvetna val i vardagen. Vi ställer också höga miljökrav på entreprenörer och leverantörer, vilket säkerställs genom tydliga avtal och kontinuerlig uppföljning.

Våra resultat och mål

Under de senaste 18 åren har vi framgångsrikt minskat vår energianvändning med 31,5 %. Detta är resultatet av ett långsiktigt och systematiskt arbete med energieffektivisering. Sedan 2020 är vi stolta över att vara helt fossilfria i vår uppvärmning och våra egna transporter.

Våra mål och resultat

Vårt klimat- och hållbarhetsarbete följer Allmännyttans klimatinitiativ, som vi varit anslutna till sedan 2008. 2025 gick vi med i det utökade initiativet, vilket innebär hårdare krav – till exempel ska vi under kommande år mäta restavfall. Fler faktorer kommer att mätas framöver.

Tillsammans med 195 andra allmännyttiga bostadsbolag åtar vi oss att minska växthusgasutsläpp och nå klimatmålen. Målen är fossilfrihet senast 2030 och 30% lägre energianvändning. Internt siktar vi ännu högre – 35% energibesparing under mandatperioden. Genom samarbete och kunskapsdelning inom Allmännyttan kan vi driva klimatomställningen framåt i stor skala.

Transporter och uppvärmning

Vår fastighetsförvaltning kräver transporter, främst för arbeten i lägenheter och fastigheter. Vid byte av fordon prioriterar vi alltid fossilfria alternativ. Redan 2020 nådde vi målet om en helt fossilfri fordonsflotta genom att ersätta de sista fossildrivna bilarna med HVO100-drivna.

Av våra 48 bilar är 16 stycken elbilar, inklusive golfbilar som används i kvarteren. Vi driver en intern bilpool för att minska antalet bilar bland tjänstemännen. Dessutom har vi två elcyklar i poolen som vi uppmuntrar personalen att använda som miljövänligt transportmedel.

Systematiskt miljö- och klimatarbete

Bygg- och fastighetssektorn påverkar miljön mycket. Våra fastigheter använder mycket energi och ger växthusgasutsläpp. Verksamheten skapar också indirekta utsläpp från material, avfall och transporter vid nybyggen och ombyggnationer.

För att minska påverkan arbetar vi systematiskt och förebyggande. Vi följer vår miljöpolicy och vision om hållbara hyresrätter. Genom tydliga mål och årlig uppföljning ser vi konkreta förbättringar i vårt miljöarbete. Hållbarhet är en prioriterad aspekt i alla våra beslut och i vårt dagliga arbete.

Regnbädd på Torpavägen 1.

Med start 2024 har vi genomfört projekt för att hantera dagvatten lokalt genom fördröjningskassuner som också bevattnar anlagda ängsytor. Det minskar belastningen på kommunens dagvattensystem. Vi har hittills anlagt tre stycken – på Bangatan, Tomtevägen i Vargön och Torpavägen – som vi nu följer upp.

Energideklaration

Under 2021–2022 genomförde vi energideklarationer för alla våra fastigheter. Resultaten används som grund för vårt fortsatta arbete med energieffektivisering. En energideklaration visar fastighetens energiförbrukning vid normal användning och gäller i tio år.

Under året har vi justerat värmeanläggningar och loggat energianvändning i lägenheter. Vi fortsätter att implementera åtgärder för att sänka energiförbrukningen och ställer höga miljökrav på entreprenörer och leverantörer vid upphandlingar.

Klimatfrågor och energianpassning av våra fastigheter

Inomhusklimat och energibesparing

Vi arbetar kontinuerligt med klimatfrågor och energianpassning för att skapa hållbart boende.

Vi genomför ofta projekt som både förbättrar inomhusmiljön och minskar energianvändningen. Ett exempel är installationen av innegivare i lägenheter – de anpassar värmen efter behov och ökar komforten för hyresgäster. Mer om detta finns i avsnittet om inomhusklimat.

Belysning och elanvändning

Endast en liten del av elen vi använder går till uppvärmning. Huvuddelen används till belysning, ventilation och hissar.

Vi investerar i energieffektiva lösningar som närvarostyrd belysning i trapphus och gemensamma utrymmen. Våra mätningar visar en besparing på 3 000 kWh per år och trapphus med denna metod.

Solceller och förnybar energi

Vi fortsätter satsningen på solcellsanläggningar. Under 2025 installerades solpaneler på Belfragegatan 34, Torsväg/Storegårdsvägen i Vargön samt på Niklasberg där de två sista husen Eken och Niklasberg 1 nu har anläggningar. Våra befintliga solceller producerade cirka 814 000 kWh under 2025 (mot 554 000 kWh 2024). Vi utreder löpande nya lämpliga platser och siktar på att solcellsel ska täcka så mycket som möjligt av fastigheternas elbehov – som trapphus, tvättstugor, belysning och verksamhetsel.

Laddstolpar och elbilar

Hyresgäster som hyr en laddplats debiteras med en fast avgift per månad plus förbrukningskostnad.

Tvättstugor och tvättmedel

Under 2025 bytte vi ut 14 enheter till mer energisnåla tvättmaskiner och torktumlare, vilket ger oss både lägre vatten- och elförbrukning samt nöjdare hyresgäster. Vi installerar i största möjliga utsträckning maskiner som använder flytande tvättmedel för att minska slitage.

Avfallshantering och hållbar utveckling

Avfallsmängd och nedgrävda behållare

Som största hyresvärd i Vänersborg, med 6 500 hyresgäster, har vi ett omfattande ansvar för avfallshantering och en möjlighet att bidra till hållbar utveckling. Vårt mål är att minska, återbruka och återvinna avfall för att spara resurser och minska klimatpåverkan. Då vi bytt inrapporteringsmodell har vi inga exakta siffror för 2025 än. Vi har fortsatt övergången till nedgrävda behållare, vilket effektiviserar avfallshanteringen genom att:

- Spara yta på gårdarna
- Minska arbetsbelastningen för personal och sophämtare
- Skapa en renare boendemiljö
- Förbättra sorteringen av rötbart avfall
- Minska behovet av sopbilstrafik på gårdarna

Under 2025 köpte vi in behållare till kvarteret Sirius och Almgatan, som kommer att installeras under 2026.

För att öka medvetenheten använder vi tydlig märkning vid sopbehållarna samt sprider information via vårt bomagasin Dörrposten och sociala medier. Som Vänersborgs största hyresvärd har vi ett stort ansvar för avfallshanteringen.

Återvinning och återbruk

Vi strävar efter att återanvända material från andra fastigheter i våra utomhusmiljöer när så är möjligt.

Kranmärkt bolag

Vänersborgsbostäder är ett kranmärkt bolag, vilket innebär att vi väljer kranvatten istället för förpackat vatten. Detta är både miljövänligt och kostnadseffektivt.

Sopsortering och bostadsnära insamling

Vi arbetar aktivt för att få fler hyresgäster att sortera sina sopor rätt och förbereder oss för den nya lagen om producentansvar för förpackningsavfall. Vi anpassar utrymmen för fastighetsnära insamling och informerar samt inspirerar hyresgäster att sortera korrekt.

Under 2025 har vi byggt sorteringsmöjligheter för cirka 3 000 hushåll. Idag har vi fastighetsnära återvinning i alla kvarter utom nio som återstår. Totalt har vi 94 miljörum, varav 85 är klara.

Hållbar personalstyrka

Personalstruktur och jämställdhet

Vänersborgsbostäder, Vänersborgs största fastighetsägare, hade 71 (66) anställda per den 31 december 2025, varav 14 (14) kvinnor och 57 (52) män. Könsfördelningen är ojämn bland kollektivanställda, med en klar majoritet män, medan tjänstemannasidan uppvisar en jämnare balans. Styrelsen bestod av 10 ledamöter, varav 4 (4) kvinnor, och styrgruppen omfattade 4 personer, varav 1 kvinna (1). Personalomsättningen, inklusive pensionsavgångar, var 0 % (6), exklusive pensionsavgångar 0 % (6) och medelåldern låg på 47 (47) år.

Kompetensutveckling och utbildning

Trots ekonomiska utmaningar har Vänersborgsbostäder fortsatt att investera i personalens kompetensutveckling. Utbildningskostnaden per anställd uppgick till 10 767 (9 390) kronor under året. Bolaget erbjuder både specialistutbildningar och generella kurser, som exempelvis Sveriges Allmännyttas "Flygande start" för nyanställda där alla nyanställda medarbetare får lära sig om hyreslagstiftning mm.

Under året genomfördes också riktade utbildningsinsatser kopplade till nya regelverk. I samband med uppdaterade AFS-föreskrifter och direktiv gällande hantering av asbest deltog berörda medarbetare i asbestutbildning för att säkerställa fortsatt tryggt och regelmässigt arbete i våra fastigheter. Detta bidrar både till en högre säkerhetsnivå och till att vi som arbetsgivare uppfyller våra arbetsmiljökrav.

Vänersborgsbostäder har under året påbörjat ett valideringsarbete för några av våra fastighetsvärdar inom ramen för TCYK:s branschvalideringsmodell. Genom att validera kompetens mot modulerna i Skötsel och förvaltning av utemiljö synliggörs befintliga kunskaper samtidigt som medarbetarna ges möjlighet att stärka sin yrkeskompetens. Arbetet bidrar till både kvalitetssäkring och långsiktig kompetensförsörjning inom verksamheten.

Visselblåsning

För att upprätthålla förtroende och etik i verksamheten har Vänersborgsbostäder implementerat ett externt hanterat visselblåsarsystem. Detta säkerställer en oberoende och professionell hantering av eventuella rapporter om oegentligheter.

Första hjälpen

För att öka beredskapen vid eventuella hjärtstopp har Vänersborgsbostäder investerat i en hjärtstartare och utbildat anställda i HLR och hantering av hjärtstartare.

Trivsel och hälsa

Vänersborgsbostäder främjar aktivt personalens välbefinnande genom flera initiativ:

- Medlemskap i Vänersborgs kommuns Personalklubb, som har till uppgift att främja det fysiska, psykiska och sociala välbefinnandet i arbetslivet
- Möjlighet till en friskvårdstimme per vecka på betald arbetstid
- Friskvårdsbidrag på 4 000 kr per anställd och år. Beloppet ska användas till skattefria friskvårdsaktiviteter som syftar till att individen eller gruppen främjar hälsan och välbefinnandet. Av det totala friskvårdsbidraget på 284 000 (264 000) kr utnyttjades 171 857 (128 577) kr, vilket motsvarar 61 % (49) av maxbeloppet.

Här ska några i vår personal (Joakim Odalgård, Patrik Karlsson och Morgan Havelin) precis in på ett möte i vårt Kundcenter.

los oss
för dina
mmar

Framtid

För många av Sveriges över 300 allmännyttiga bostadsbolag ligger fokus på 2 frågor. Hur möjliggör vi nyproduktion och hur håller vi vakanserna i schack. Storstadsregioner och vissa universitetsstäder klarar sig fortfarande bättre. I övriga landet är det en tydlig trend att man flyttar från mindre orter till storstäder.

Den osäkerhet som präglar omvärlden kommer att påverka vilka frågor vi i Sverige uppfattar som viktigast framöver. Allt oftare talar man om resiliens, det vill säga den långsiktiga förmågan att stå emot och återhämta sig från motgångar och kriser. Det kan till exempel handla om hur våra energisystem klarar att motstå, anpassa sig till och snabbt återhämta sig från störningar som extremväder, cyberattacker eller tekniska fel.

Förhoppningsvis får vi under de kommande åren se fler världsledare ta sitt förnuft till fånga, avsluta konflikter runt om i världen och i stället fokusera på att stärka människors välfärd.

Marknadsläget

Efterfrågan på hyresrätter var god under slutet av 2025 för alla storlekar, med undantag för ett fåtal kvarter. Samtidigt tar det längre tid att hyra ut lägenheterna. Vi är väl förberedda på ett tuffare 2026, där vi behöver satsa mer på reklam och marknadsföring.

Det tidigare positiva flyttnettot till vår region är marginellt, och konkurrensen ökar med många nyproducerade hyresrätter och bostadsrätter. Samtidigt kan bostadssituationen i Göteborg – tillsammans med goda pendlingsmöjligheter för jobb och studier – ge en viss positiv effekt.

Ekonomisk hållbarhet

Intäkter/kostnader

Hyreshöjningen för 2026 landade på 3,4%, vilket är lägre än vårt behov. Inför förhandlingen yrkade vi på 4,5%, en nivå som ändå inte hade gett full kostnadstäckning. Konsekvensen blir fortsatta effektiviseringar.

Våra fastigheter är väl underhållna, och vi kommer att fortsätta denna utveckling till gagn för både hyresgäster och ägare. Driftskostnaderna kommer att stiga under 2026, främst på grund av högre taxor för el och värme samt ökade priser på insatsvaror. Även räntekostnader och avskrivningar kommer att öka.

Nyproduktion/fastighetsutveckling

Under 2026 startar vi stambytesprojektet på Lärovägen i Vargön. Förutom byte av stammar renoveras kök och badrum, individuell mätning och debitering (IMD) införs för kall- och varmvatten, och ventilationen byts till ett FTX-system – vilket ger betydligt bättre energiprestanda. Totalt omfattar projektet 40 lägenheter. Våren 2024 förvärvades fastigheten Kalkonen (Östra skolan), ett strategiskt köp för att skapa boendeplatser för äldreomsorgen i Vänersborgs kommun. Projekteringen är klar och byggstart kan ske när de politiska besluten fattats.

Vi har arbetat med detaljplaner för framtida nyproduktion. I slutet av 2017 köpte vi fyra fastigheter i kvarteret Penséen (Kyrkogatan 10, Gasverksgatan 4–6) i centrala Vänersborg, där detaljplanearbetet pågår och fortsätter under 2026.

På Södra Sanden (kvarteret Fregatten) har detaljplanearbetet pågått i samverkan med andra fastighetsägare, lett av Skanska, med målet att möjliggöra bostäder, handel och kontor. Kommunen har nu tagit över planarbetet i samband med järnvägsperrongens utbyggnad, och övriga ägare har avbrutit sin medverkan. För oss är fortsatt planering beroende av att den nuvarande industriverksamheten avvecklas för att vi ska få bygga lägenheter på fastigheten.

Digitalisering

Parallellt med digitaliserade möten och arbetsprocesser pågår en spännande utveckling inom smarta hem, uppkopplade hus, vårdtjänster i hemmet med mera. För att bättre utnyttja dessa möjligheter bytte vi under 2023 både fastighetssystem och plattform för hemsidan.

Utvecklingen fortsätter under 2026, då vi analyserar våra processer för att identifiera förenklingar och förbättringar som systemen kan ge. Vi har också upphandlat ett nytt avtal med kommunikationsoperatör för våra fastigheter, som träder i kraft sommaren 2026. Det ger bättre uppkoppling och större valfrihet för hyresgästerna.

Social hållbarhet

Vi fortsätter arbetet med att stärka trygghetskänslan hos våra hyresgäster, särskilt i socioekonomiskt utsatta områden. För att kunna arbeta mer förebyggande tillsatte vi 2024 ytterligare en tjänst. Integration är en viktig pusselbit i detta arbete.

Tillsammans med Vänersborgs kommun och Polisen driver vi ett brottsförebyggande samarbete som under 2026 får ett särskilt fokus på unga. En meningsfull fritid minskar grogrunden för kriminalitet – det är satsningens huvudsyfte.

Ekologisk hållbarhet

Klimatarbetet fortsätter under 2026 med oförminskad styrka och fokus på åtgärder med bäst effekt. Under 2023 nådde vi målet enligt Klimatinitiativet att bli helt fossilfria och spara 30% energi till 2030. Den nya målsättningen är 35% under mandatperioden – inför 2026 ligger vi på 31,4%.

Arbetet med att hantera klimatpåverkan som översvämningar, stormar och varma somrar inleddes 2024. Målet är att anpassa 1–2 fastigheter per år, där översvämningar är den största utmaningen.

Efterfrågan på laddinfrastruktur ökar, om än i minskad takt. Utmaningarna är tekniska (kapacitet och placering av stolpar) samt ekonomiska. Redan idag krävs det vid nyproduktion, och fler regler väntas införas.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för AB Vänersborgsbostäder (org nr 556489-0274) avger följande berättelse över verksamheten för år 2025.

Allmänt om verksamheten

AB Vänersborgsbostäder har anor sedan 1947. Företaget var en stiftelse som ombildades 1995 till ett kommunalt aktiebolag. Bolaget ägs till 100 % av Vänersborgs kommun och är kommunens största bostadsbolag. Huvudsakliga uppgiften är att i enlighet med affärsmässiga principer främja bostadsförsörjningen i Vänersborgs kommun och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boinflytande och inflytande i bolaget. Förvaltningen bedrivs till största delen i egen regi.

Affärsidé

Vänersborgsbostäder ska på ett affärsmässigt sätt utveckla och erbjuda ett attraktivt boende för alla som vill bo i hyresrätt inom Vänersborgs kommun. Vision "Attraktivt och hållbart boende i hyresrätt - hela livet".

Ägardirektiv

I sammandrag. De fullständiga direktiven finns på www.vanersborg.se. Bolaget ska i allmännyttigt syfte och med iakttagande av kommunallagens lokaliseringsprincip främja bostadsförsörjningen i Vänersborgs kommun och eftersträva ett varierat utbud av bostäder av god kvalitet i kommunens tätorter.

Bolaget ska verka för utveckling av goda och trygga boendemiljöer, både på egen hand och tillsammans med andra aktörer.

Bolaget ska samverka med kommunen för att erbjuda boenden för personer med särskilda behov. Detta kan ske genom kategoriboenden för äldre, funktionshindrade med flera grupper och genom så kallade sociala kontrakt eller liknande.

Bolaget har ett särskilt ansvar att medverka vid uppfyllande av kommunens skyldigheter att tillhandahålla bostäder för flyktingar och hemlösa. Bolaget ska bidra till ett ekologiskt hållbart samhälle. Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer. Bolaget ska långsiktigt eftersträva en soliditet på 20 % Bolaget ska eftersträva en avkastning på 4 % av eget kapital. Fastigheter som ingår i blockhyresavtalet med Vänersborgs kommun undantas från avkastningskravet. Eventuell utdelning till ägaren förutsätter att soliditetsmålet uppnåtts.

Organisationsanslutningar

AB Vänersborgsbostäder är medlem i:

- Sveriges Allmännytta
- Fastigo - Fastighetsbranschens Arbetsgivarorganisation
- HBV - Husbyggnadsvaror HBV Förening upa

Styrelse

Styrelsen, som utsetts av Vänersborgs kommunfullmäktige, har följande sammansättning:

Ordinarie ledamöter

Håkan Falck, ordförande
Dan Åberg, vice ordförande
Christin Slättmyr
Anders Strand
Britt-Marie Karlsson

Suppleanter

Jacob Kjörk
Ann-Helen Selander
Elisabeth Johansson
Torbjörn Moqvist
Johan Aghem

Verkställande direktör

Gunnar Johansson

Revisor ordinarie

Daniel Larsson, auktoriserad revisor

Lekmannarevisor ordinarie

Doris Rudén

Sammanträden

Under året har styrelsen hållit sex sammanträden.

Finans

Bolagets mål är att den finansiella verksamheten ska drivas och regleras utifrån tydligt definierade mål och risknivåer i finanspolicyn.

Marknadsräntor och finansiering

Marknadens utveckling 2025

Det har under året varit kraftiga omsvängningar i USA:s utrikes- och handelspolitik med införandet av tullar och en aggressiv hållning gentemot både allierade och fiender. Rysslands krig i Ukraina fortsätter. I Mellanöstern nåddes en skör vapenvila mellan Israel och Palestina, vilket bidrog till viss stabilisering i regionen. Detta till trots så har de finansiella marknaderna visat sig någorlunda motståndskraftiga men turbulens och osäkerhet är nog de ord som bäst beskriver utvecklingen under året.

Riksbanken sänkte räntan till 2,25 procent i januari. Därefter följdes två penningpolitiska beslut i mars och juni där räntan lämnades orörd. Konjunkturåterhämtningen tar inte riktigt fart och i juni valde därför Riksbanken att sänka styrräntan till 2 procent och samtidigt kommunicera att ytterligare sänkningar var att vänta. För att ge lite hjälp till svenska konsumenter kommer en ytterligare räntesänkning i september och styrräntan är nu nere på 1,75 %.

De långa räntorna har haft en volatil utveckling under året. 5-år swappen började på 2,40 % och var som högst runt ca 2,75 % i mars och december. Botten nåddes under sommaren på 2,14 %. 3-månader Stibor har följt styrräntan ned, från 2,54 % vid årets start till 1,96 %.

Skuldförvaltning

Räntekostnaden är fortsatt en av de stora kostnadsposterna i AB Vänersborgsbostäders resultaträkning och bolaget har under flera år arbetat strukturerat med att ha en lämplig fördelning mellan rörliga och fasta räntor, med hänsyn tagen till bolagets övriga riskexponeringar och marknadens förväntningar på ränteutvecklingen. Räntekostnadens tyngd i bolagets resultaträkning har under några år varit lägre men ett trendbrott skedde 2022 och vi behöver fortsatt räkna med ökade räntekostnader under överskådlig tid på grund av omsättning av lån.

Den genomsnittligt betalda räntan (exklusive borgensavgift) uppgår 2025 till 2,27 % och förväntas för 2026 bli 2,38 %. Ränteprognosen visar på att bolaget under 2021 nådde botten både vad gäller snittränta och räntekostnad och de förväntas fortsätta stiga de kommande åren. Bolagets mål är att den finansiella verksamheten ska drivas och regleras utifrån tydligt definierade mål och risknivåer i finanspolicyn.

Finanspolicy

Finanspolicyn är ett samlat dokument för styrningen av finansförvaltningen och ska därmed klargöra sambandet mellan finansförvaltningen och affärsverksamheten. Styrelsens, ledningens och finansförvaltningens riskmandat ska vara så tydligt angivet att ansvarsfördelningen dem emellan blir klar. Finanspolicyn ska ha en så god precision att den styr och sätter tydliga gränser för finansförvaltningen. På detta sätt skapas också rimliga förutsättningar för att uppnå en god intern kontroll.

I policyn ska också aktuella riskbegrepp definieras och formuleras. Vidare ska de finansiella riskerna som bolaget är utsatt för redovisas tillsammans med en beskrivning av hur de hanteras. En beskrivning av hur framför allt ränteriskerna ska hanteras är av central betydelse för ett bolag med en betydande skuldportfölj.

Målen med finanspolicyn är följande:

- Långsiktigt säkerställa bolagets tillgång till finansiering.
- Styra, reglera och tydliggöra riskerna i finanshanteringen.
- Skapa förutsättningar för en bra intern kontroll.
- Minimera de finansiella nettokostnaderna över tid samtidigt som riskerna i policyn iakttas.
- Utgöra ett stöd för bolagets kärnverksamhet och affärsplan.
- Finanspolicyn ska årligen fastställas av styrelsen och vid behov revideras.

Låneskuld och säkerheter

Bolaget har under 2025 minskat låneskulden med 25 mkr och omsatt befintliga lån om 585 mkr. Den totala låneskulden uppgår på balansdagen till 1 894 mkr (1 919). Utnyttjad checkkredit uppgår till 0 mkr (0). Av den totala låneskulden har 1 824 mkr (1 834) kommunal borgen som säkerhet och resterande 70 mkr (85) utgörs av pantbrevslån. Borgensavgiften till Vänersborgs kommun uppgår för närvarande till 0,25 % (0,25).

Figur 1. Skuldportföljens snittränta på balansdagen

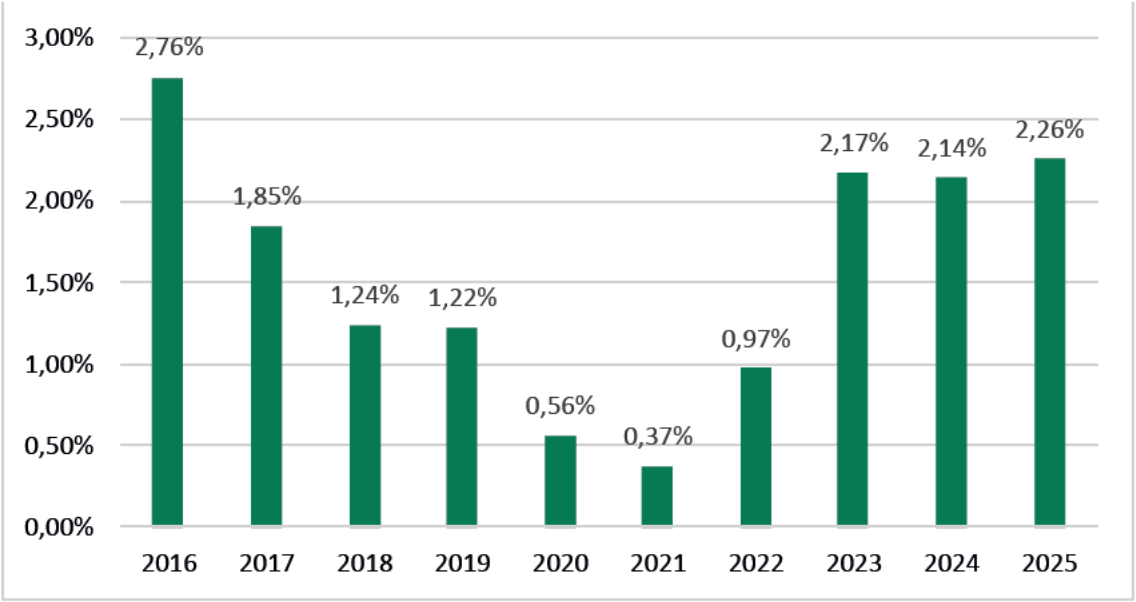

Finansiella kostnader

Finansiella kostnader år 2025 uppgick till 47,8 mkr (44,7) varav 4,6 mkr (4,6) avser borgensavgift. Den genomsnittligt betalda låneräntan (exklusive borgensavgift) för hela året blev 2,27 % (2,09). Genomsnittsräntan på balansdagen uppgick till 2,26 % (2,14)

Ränterisk och ränteförfallostruktur

Med ränterisk menas risken att förändrade marknadsräntor påverkar verksamhetens resultat och/eller kassaflöden på ett negativt sätt. För att uppnå en effektiv och flexibel hantering av ränterisken används finansiella derivatinstrument, vilket möjliggör att räntebindning frikopplas från de enskilda lånen. Detta ger bolaget möjligheter att förändra räntebindningstiden och bättre möta förändringar på räntemarknaden utan att kapitalbindningen påverkas.

Figur 2. Bolagets samtliga 5 finansiella derivatinstrument

Tabellen redovisar samtliga 5 finansiella derivatinstrument bolaget innehar

Startdag	Slutdag	Typ	Ränta %	Belopp tkr	Marknadsvärde tkr
2024-06-14	2028-06-14	Betala fast	2,793	150 000	-2 020
2022-09-30	2029-09-28	Betala fast	0,386	150 000	10 806
2023-12-01	2030-12-02	Betala fast	2,871	150 000	-2 419
2023-09-01	2033-09-01	Betala fast	4,280	35 000	-3 700
2023-09-11	2033-09-12	Betala fast	4,050	100 000	-8 999
		Summa brutto (1)		**585 000**	
		Summa netto (2)		**585 000**	**-6 332**

(1) Bruttovolym avser total avtalsvolym.
(2) Nettovolym avser faktisk räntesäkring av lån med rörlig ränta.

Säkringsredovisning

Enligt övergångsregler i BFNAR 2012:1 punkt 35.14 ska ett säkringsförhållande som föreligger vid tidpunkten för övergång fortsätta att redovisas till dess att säkringsförhållandet upphör. Bolagets 5 finansiella instrument redovisas enligt nedan:

Figur 3. Avtal tecknade före övergången

Avtal tecknade före övergången (ingår inte i säkringsredovisning enligt K3)

	Antal kontrakt	Belopp tkr	Marknadsvärde 2024 tkr	Marknadsvärde 2025 tkr
Aktiva kontrakt	2	135 000	-15 431	-12 699
Forwardstartade kontrakt	0	0	0	0
Summa			**-15 431**	**-12 699**

Avtal som ingås efter 2013-01-01 får endast ingå i säkringsredovisning om de anses vara effektiva genom att uppfylla samtliga tre kritiska villkor:

1) Samma valuta som säkrad post
2) Samma räntebas eller räntebas med hög korrelation som säkrad post
3) Andel ränteförfall inom 1 år, på portföljnivå, vid tidpunkt efter ingått derivat ska vara större än 0 %.

Bedömning av säkringens effektivitet ska göras vid varje balansdag. Vid bedömning av villkor nr 3 måste hänsyn även tas till instrument som anskaffats före övergången till K3.

Figur 4. Avtal tecknade efter övergången

Avtal tecknade efter övergången (ingår i säkringsredovisning enligt K3)

Avtalsdag	Startdag	Slutdag	Typ	Belopp tkr	Syfte	Effektiv	Marknads-värde 2025 tkr
2020-03-03	2022-09-30	2029-09-28	Betala fast	150 000	Anpassning till normportfölj	Ja	10 806
2023-11-29	2023-12-01	2030-12-02	Betala fast	150 000	Anpassning till normportfölj	Ja	-2 419
2024-06-12	2024-06-14	2028-06-14	Betala fast	150 000	Anpassning till normportfölj	Ja	-2 020
Summa							**6 367**

Totalt marknadsvärde 2025 tkr	**-6 332**

Totalt marknadsvärde per balansdagen är -6,3 mkr (-6,2). Marknadsvärdet speglar skillnaden mellan den fasta räntan i kontraktet och aktuell marknadsränta för motsvarande löptid per balansdagen. Det kan också uttryckas som den beräknade premien för att lösa ett kontrakt. Syftet med innehaven är att säkra nuvarande och framtida sannolika betalningsströmmar i form av rörliga räntebetalningar.

Kombinationen av lån med rörlig ränta, lån med fast ränta och ovanstående derivatinstrument gör att bolaget för närvarande har en genomsnittlig räntebindningstid på 2,61 år (3,36). Andel av låneportföljen som ska räntejusteras inom 12 månader uppgår till 33 % (18), vilket per balansdagen är inom det i finanspolicyn beslutade mandatet.

Refinansieringsrisk och kreditförfallostruktur

Refinansieringsrisk är risken att bolaget inte kan täcka förfallande skuldbelopp med likvärdig finansiering utan en betydande kostnadsökning. Risken bedöms som liten, varken under finanskrisen eller under pandemin har AB Vänersborgsbostäder vägrats refinansiering av befintliga lån, även om marginalerna kan variera.

Låneportföljen hade vid årsskiftet en genomsnittlig återstående löptid på 1,58 år (1,92). Andel av låneskulden som har kreditförfall inom 12 månader uppgår till 48 % (32), vilket ryms inom finanspolicyn.

Resultat och ställning

Intäkter

Hyresintäkter för bostäder och lokaler ökade med i genomsnitt 5,8 % under 2025. Intäkter för vård- och omsorgsfastigheter som blockförhyrs till Vänersborgs kommun ökade från 76,3 till 83,1 mkr, framför allt beroende på ökade underhålls- och avskrivningskostnader. Antalet vakanta lägenheter har minskat under året, framförallt under sista kvartalet. Kostnaden för hyresbortfall ökade från 5,6 till 6,8 mkr, främst på grund av att vakanskostnaden per lägenhet har ökat. Vid årsskiftet saknades det intäkt på 33 (83) lägenheter. Flera av dessa är tillfälligt avställda i samband med stambyte eller renovering men det har också varit svårt att hyra ut lägenheter i vissa kvarter under året.

Kostnader

Driftskostnader

Bolagets totala driftskostnader har ökat jämfört med föregående år vilket framförallt förklaras av ökade uppvärmningskostnader samt ökning av taxebundna kostnader.

Underhållskostnader

Bolaget håller fortsatt en god underhållsnivå och det är glädjande att vi har kunnat genomföra våra planerade underhållsåtgärder trots att vi är pressade av stigande kostnader i övrigt. Efter övergången till K3 redovisas en viss del av underhållsåtgärderna som investeringar vilket gör att underhållskostnaden i resultaträkningen är lägre och att avskrivningar på fastigheter ökar. Se vidare under Redovisnings- och tilläggsupplysningar.

Avskrivningar

I samband med övergången till komponentavskrivning och omräkningen av 2013 ökades den planenliga avskrivningen på byggnader från i genomsnitt 1,87 % till 2,02 %. Efter övergången aktiveras komponenter med kortare livslängder varför den genomsnittliga avskrivningen 2025 nu uppgår till 2,49 %.

Centrala administrations- och försäljningskostnader

Bolagets kostnader för central administration och försäljning utvecklas i takt med kostnadsökningar generellt inom ekonomin.

Räntekostnader

Finansiella kostnader år 2025 uppgick till 47,8 mkr (44,7). Av årets kostnad avser 4,6 mkr (4,6) borgensavgift. Den genomsnittligt betalda låneräntan (exklusive borgensavgift) för hela året blev 2,27 % (2,09). Mer utförlig information finns under avsnittet Marknadsräntor och finansiering.

Skattekostnad

Reglerna om ränteavdragsbegränsning som infördes 2019 gör att bolaget inte får skattemässigt avdrag för 19,4 mkr (13,7) av årets räntekostnad vilket leder till en ökad skattekostnad på 4,0 mkr (2,8).

Årets resultat

Årets resultat efter skatt uppgår till 2,9 mkr (13,7).

Tillgångar

Bolagets tillgångar är framför allt fastigheter. Byggnader och mark inklusive pågående om- och tillbyggnad uppgår till 2 264 mkr (2 277) och utgör 97,6 % (97,5) av tillgångsmassan. Årets investeringar i fastigheter uppgår till 64,2 mkr (96,5) varav 0,7 mkr (25,2) avser förvärv, 12,4 mkr (0,1) avser nytill- och ombyggnad och 51,1 mkr (71,2) avser övriga aktiverade underhålls- och förbättringsåtgärder.

Likvida medel uppgår till 1,2 mkr (1,5). Bolaget är anslutet till ett gemensamt koncernkonto inom Vänersborgs kommun, där andelen av den gemensamma kreditlimiten uppgår till 33 mkr (33). På balansdagen är saldot på koncernkontot +38,8 mkr (+37,7) vilket i balansräkningen redovisas som fordran hos koncernföretag, medan det i kassaflödesanalysen ingår i likvida medel.

Figur 5. Driftskostnader

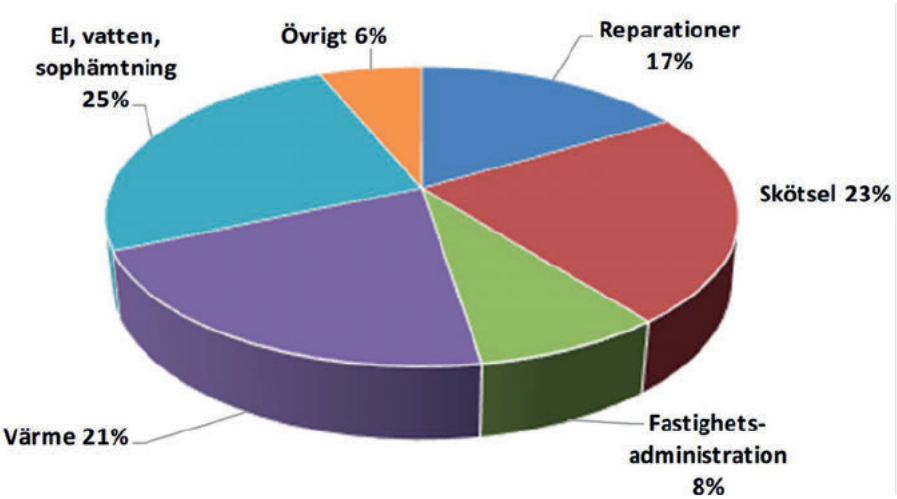

Figur 6. Fastighetsvärden, mkr

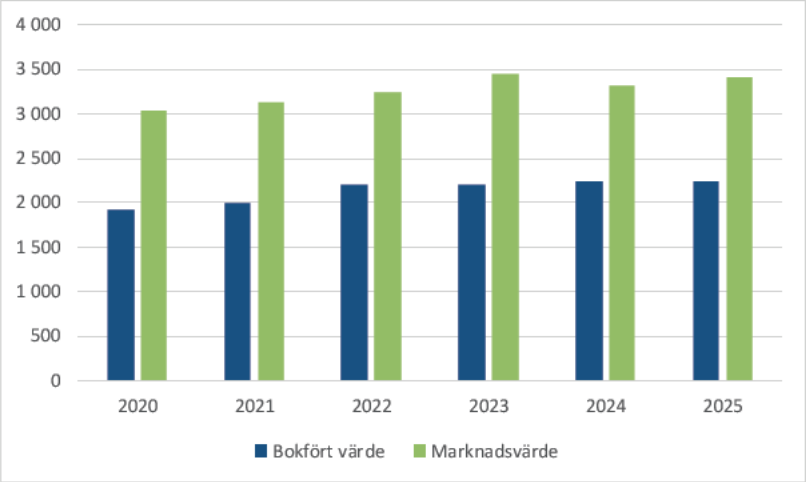

Eget kapital

Bolagets eget kapital uppgår till 302,9 mkr (300,0) och årets ökning består av årets resultat 2,9 mkr. Den synliga soliditeten uppgår till 13,1 % (12,8).

Avsättningar

Uppskjuten skatteskuld avser temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar. Uppskjuten skatteskuld har ökat med 5,7 mkr och uppgår vid årets slut till 54,7 mkr (49,0).

Skulder

Fastighetslånen har minskat under året och uppgår vid årets slut till 1 894 mkr. Största kreditgivare är Kommuninvest med 89 % (96) av lånestocken. Belåningsgraden (låneskulder i förhållande till fastigheternas bokförda värde) uppgår till 83,7 % (84,3).

Kassaflöde

Årets kassaflöde före förändringar av rörelsekapital har varit positivt och uppgick till 85,8 mkr (93,2).

Risker och osäkerhetsfaktorer

Intäktsrisk

Om bolaget inte kan kompensera kommande kostnadsökningar med motsvarande ökning av intäkterna finns risk att underhållet av fastigheterna på sikt urholkas.

Ränterisk

Bolaget har fastställt en finans- och räntebindningspolicy som hanterar bolagets ränterisk och ger en god avvägning mellan kostnad och risk över tid.

Refinansieringsrisk

Refinansieringsrisk är risken att bolaget inte kan täcka förfallande skuldbelopp med likvärdig finansiering utan en betydande kostnadsökning. Risken bedöms som liten, varken under finanskrisen eller under pandemin har AB Vänersborgsbostäder vägrats refinansiering av befintliga lån, även om marginalerna kan variera.

Vakansrisk

Risken för vikande efterfrågan i regionen bedöms idag något högre än tidigare år. Tack vare bra kommunikationer till Göteborg bedöms ändå risken för betydande vakanser i Vänersborg som relativt liten.

Figur 7.
Kassaflöde före förändring av rörelsekapital, mkr

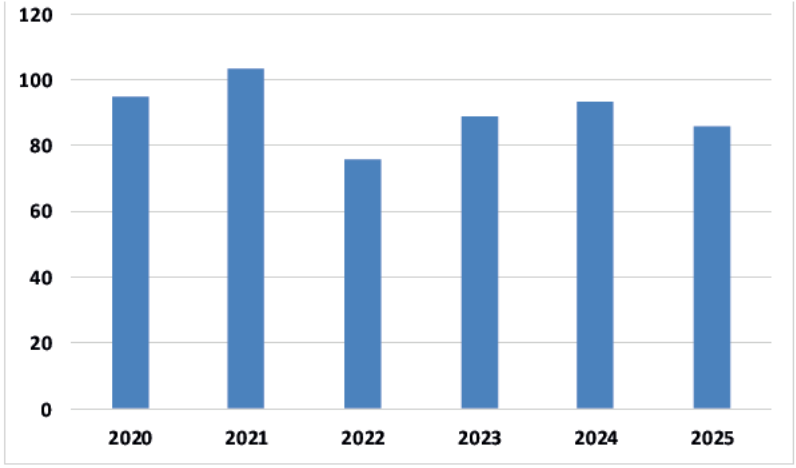

Förändring eget kapital

Aktiekapitalet består av 50 000 aktier à nom 1 000 kr.

Bundet eget kapital	**2025-12-31**	**2024-12-31**
Enligt balansräkningen föregående år	87 514	88 098
Avskrivning på uppskrivningsfond	-585	-585
Enligt balansräkningen innevarande år	**86 929**	**87 514**
Fritt eget kapital		
Enligt balansräkningen föregående år	212 481	198 218
Avskrivning på uppskrivningsfond	585	585
Erhållet aktieägartillskott	0	0
Årets resultat enligt fastställd balansräkning	2 932	13 679
Enligt balansräkningen innevarande år	**215 997**	**212 481**
SUMMA EGET KAPITAL	**302 927**	**299 995**

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står (kr):

Balanserade vinstmedel	213 065 776
Årets resultat	2 931 554
	215 997 329

Styrelsen och verkställande direktören föreslår 2026 års ordinarie årsstämma att:

I ny räkning balansera	215 997 329
	215 997 329

Resultatet av bolagets verksamhet samt ställning vid räkenskapsårets utgång framgår av efterföljande resultat- och balansräkningar, kassaflödesanalys samt därtill hörande noter.

Figur 8. Balansomslutning och soliditet

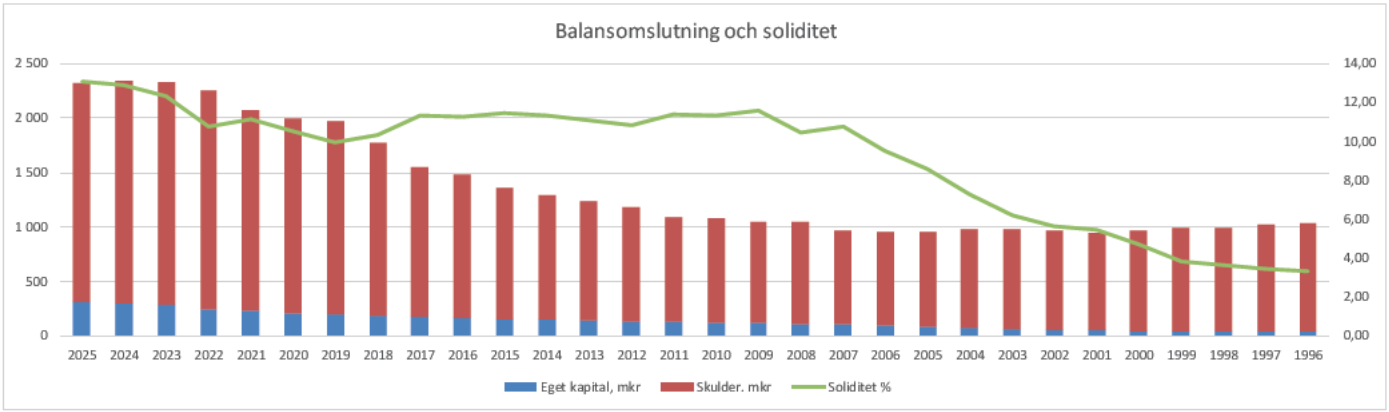

Resultaträkning

(Belopp i tkr)	Not	2025	2024
Nettoomsättning			
Hyresintäkter	1	362 494	341 802
Övriga förvaltningsintäkter	2	6 620	6 667
Summa nettoomsättning		**369 114**	**348 469**
Fastighetskostnader			
Driftskostnader	3	-147 057	-142 840
Underhållskostnader		-55 059	-40 124
Fastighetsskatt		-6 093	-6 125
Avskrivningar och nedskrivningar	4, 11, 13	-75 636	-70 921
Summa fastighetskostnader		**-283 845**	**-260 010**
BRUTTORESULTAT		**85 268**	**88 459**
Centrala administrations- och försäljningskostnader	4, 5	-28 980	-24 139
RÖRELSERESULTAT	6, 7	**55 996**	**64 320**
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	8	657	1 221
Räntekostnader och liknande resultatposter	9	-47 807	-44 740
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		**8 847**	**20 801**
Skatt på årets resultat	10	-5 915	-7 122
ÅRETS RESULTAT		**2 932**	**13 679**

Balansräkning

(Belopp i tkr)	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Materiella anläggningstillgångar			
Byggnader, mark och markanläggning	11	2 232 079	2 246 424
Pågående ny- om- och tillbyggnad	12	31 643	30 668
Maskiner och inventarier	13	7 079	8 262
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar och depositioner		40	40
Summa anläggningstillgångar		**2 270 841**	**2 285 394**
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Varulager mm			
Lager och förråd		0	0
Kortfristiga fordringar			
Hyresfordringar		165	159
Kundfordringar		366	1 106
Fordringar hos koncernföretag	16	41 612	38 826
Övriga fordringar	14	0	3 531
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15	4 168	4 471
Kassa och bank		1 153	1 461
Summa omsättningstillgångar		**47 462**	**49 554**
SUMMA TILLGÅNGAR		**2 318 303**	**2 334 949**

(Belopp i tkr)	Not	2025-12-31	2024-12-31
EGET KAPITAL			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		50 000	50 000
Uppskrivningsfond		15 929	16 514
Reservfond		21 000	21 000
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		213 066	198 802
Periodens resultat		2 932	13 679
Summa eget kapital		**302 927**	**299 995**
Avsättningar			
Uppskjuten skatteskuld	10	54 741	48 997
Summa avsättningar		**54 741**	**48 997**
SKULDER			
Långfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	18, 19	983 000	1 309 000
Summa långfristiga skulder		**983 000**	**1 309 000**
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	18, 19	911 000	610 000
Leverantörsskulder		22 793	24 530
Skulder till koncernföretag	16	559	1 685
Övriga skulder	20	2 379	914
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	21	40 905	39 828
Summa kortfristiga skulder		**977 636**	**676 957**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**2 318 303**	**2 334 949**

Kassaflödesanalys

(Belopp i tkr)	Not	2025	2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Rörelseresultat före finansiella poster		55 996	64 320
Justering för avskrivningar	11,13	77 340	72 614
Realisationsresultat vid försäljning och utrangering fastigheter och inventarier		-240	-75
Erhållen ränta	8	657	1 221
Erlagd ränta	9	-47 807	-44 740
Betald inkomstskatt		-171	-176
Kassaflöde före förändringar av rörelsekapital		**85 775**	**93 164**
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital:			
Ökning(-) / minskning(+) av förråd		0	0
Ökning(-) / minskning(+) av rörelsefordringar	16	2 855	-3 856
Ökning(+) / minskning(-) av rörelseskulder		-321	-7 186
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**88 309**	**82 122**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Förvärv och investering i fastigheter	11,12	-64 188	-91 503
Förvärv och investering i inventarier	13	-1 176	-2 414
Försäljning av fastigheter och inventarier		2 818	75
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-62 546**	**-93 841**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Förändring av långfristiga lån		-25 000	0
Aktieägartillskott/Nyemission, inbet (+), utbet (-)		0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**-25 000**	**0**
ÅRETS KASSAFLÖDE		**763**	**-11 719**
Likvida medel vid årets början	16	39 145	50 864
Likvida medel vid årets slut	16	39 908	39 145

Femårsöversikt

Nyckeltal		2025	2024	2023	2022	2021
Jämförelsetal						
Antal bostäder	st	3 566	3 566	3 566	3 425	3 425
Antal lokaler och förråd	st	318	318	226	187	187
Bostadsyta	m^2	226 543	226 543	227 683	222 838	222 838
Lokalyta	m^2	39 574	39 574	36 058	31 191	31 191
Antal anställda på balansdagen	st	71	66	64	68	68
Nettoomsättning	tkr	369 114	348 469	319 324	288 877	303 874
Rörelseresultat	tkr	55 996	64 320	54 061	32 565	36 435
Resultat efter finansiella poster	tkr	8 847	20 801	16 200	15 929	24 490
Bokfört värde fastigheter	mkr	2 232	2 246	2 227	1 830	1 831
Balansomslutning	mkr	2 318	2 335	2 322	2 251	2 069
Lönsamhet						
Direktavkastning	%	7,23	7,13	7,35	6,51	7,33
Avkastning på totalt kapital	%	2,41	2,76	2,36	1,51	1,79
Avkastning på eget kapital	%	0,97	4,67	4,06	5,29	9,10
Finans						
Soliditet	%	13,07	12,85	12,33	10,78	11,12
Fastighetslån	mkr	1 894	1 919	1 919	1 889	1 689
Bruttoränta	mkr	48	45	39	17	12
Genomsnittsränta (inkl borgensavg)	%	2,51	2,33	2,05	0,95	0,71
Förvaltning						
Medelhyra bostäder	kr/m^2	1 371	1 308	1 242	1 171	1 147
Medelhyra bostäder, exkl särskilda boendeformer	kr/m^2	1 306	1 244	1 183	1 117	1 093
Hyresutveckling på årsbasis	%	4,90	5,30	4,13	1,50	0,95
Lägenheter utan intäkt	antal	33	83	48	48	30
Omflyttningsfrekvens	%	16,5	13,6	16,6	15,5	14,0
Driftnetto	kr/m^2	602	566	566	469	531
Driftkostnader	kr/m^2	498	493	493	492	457
Underhålls- och reparationskostnader	kr/m^2	297	198	198	220	261
Genomsnittlig avskr byggnader	%	2,5	2,3	2,4	2,3	3,1
Serviceindex	%		83,5		82,9	

Direktavkastning
Driftnetto (exkl central administration och försäljningskostn) i procent av fastigheternas genomsnittliga bokförda värde.

Avkastning på eget kapital
Resultat efter skatt i förhållande till genomsnittligt eget kapital.

Soliditet
Eget kapital i förhållande till balansomslutningen.

Driftnetto (kr/m^2)
Bruttoresultat exkl avskrivningar i förhållande till totala ytan bostäder och lokaler.

Genomsnittsränta
Räntekostnad inklusive borgensavgift i procent av genomsnittlig låneskuld under året.

Avkastning på totalt kapital
Resultat före finansiella kostnader i förhållande till genomsnittlig balansomslutning.

Driftkostnader (kr/m^2)
Driftkostnader i förhållande till totala ytan bostäder och lokaler.

Omflyttningsfrekvens
Antal omflyttningar i bostadsbeståndet i förh. till antal bostäder.

Underhålls- och reparationskostnader (kr/m^2)
Underhålls- och reparationskostnaderna i förhållande till totala ytan bostäder och lokaler.

Serviceindex
I serviceindex mäts om kunderna upplever sig tagna på allvar, om det är tryggt och säkert, rent och snyggt samt om kunderna får den felavhjälpande service de efterfrågar.

Redovisnings- och tilläggsupplysningar

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen för 2025 har upprättats med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Intäktsredovisning

Intäkter har tagits upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras bolaget och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Hyresintäkter redovisas i den period hyran avser.

Leasingavtal

Företaget redovisar samtliga leasingavtal, såväl finansiella som operationella, som operationella leasingavtal. Operationella leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Värderingsprinciper m.m.

Tillgångar, skulder och avsättningar har värderats till anskaffningsvärden och skulder till nominella belopp, om inget annat anges nedan.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen när det på basis av tillgänglig information är sannolikt att den framtida ekonomiska nyttan som är förknippad med innehavet tillfaller bolaget och att anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Tillkommande utgifter

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet till den del de ekonomiska fördelarna kommer att tillfalla bolaget i framtiden. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Statliga bidrag

Erhållna statliga bidrag avseende investeringar minskar anläggningstillgångarnas anskaffningsvärden.

Pågående arbeten

Kostnader för nyproduktion och större om- och tillbyggnader aktiveras i balansräkningen som tillgång. Projekten påförs internt nedlagd tid i förekommande fall. Ränta aktiveras inte. Projekt som ej fullföljs kostnadsförs omgående då detta fastställts.

Avskrivningsprinciper för materiella anläggningstillgångar

Byggnader

Övergången till komponentavskrivning har lett till att anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar per fastighet per 2013-01-01 har fördelats ut på respektive fastighets ingående komponenter och att planenlig avskrivning fortsättningsvis görs på komponentnivå. Individuell bedömning av komponentens återstående livslängd bestämmer avskrivningstakten på byggnaden. I resultaträkningen belastas rörelseresultatet med avskrivningar enligt plan. Avskrivning sker linjärt över komponentens beräknade nyttjandeperiod. Bolaget har valt att dela upp fastigheterna i komponenter enligt nedanstående tabell. Livslängd per komponent kan variera beroende på t ex olika material. Tillgångar i en fastighet som vid övergången till K3 inte klassats som egen komponent har samlats i begreppet restpost. Exempel på sådana tillgångar är inre ytskikt (golv, tapeter), badrumsinredning, gårdshus och tvättstugeutrustning.

När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, utrangeras den gamla komponenten och eventuellt kvarvarande bokfört värde belastar rörelseresultatet som övrig rörelsekostnad, och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras med en ny avskrivningsplan.

Komponent	**Livslängd, år**
Mark	-
Markanläggningar	20
Stomme, grund, stomkomplettering	100
Värme/sanitet (VS)	25-50
El	50
Fasad	25-80
Fönster	50
Köksinredning	20-30
Yttertak	25-40
Ventilation	25
Hiss	25
Styr och övervakning	15-20
Varmvattenberedare	30
Hyresgästanpassning	Bestäms av hyreskontraktet
Vitvaror massbyte	15
Komplementbyggnader	40
Solcellsanläggning	25
Säkerhetsdörrar massbyte	15
Restpost	30-50

Maskiner och inventarier

Avskrivning enligt plan sker baserat på ursprungliga anskaffningsvärden och bedömd ekonomisk livslängd, för närvarande 5–10 år.

Fastighetsvärdering

Bolaget gör en årlig individuell värdering av fastigheterna baserat på en kassaflödesanalys med marknadsanpassade direktavkastningskrav. Se vidare not 11.

Bolaget använder sig av värderingsverktyget MSCI. Värderingsmodellen bygger på varje fastighets förväntade kassaflöde under fem år samt ett beräknat restvärde vid kalkylperiodens slut. Kassaflödesberäkningen baseras på årets utgående hyror och förbrukningar per fastighet. Hyresbortfall och övriga drift- och underhållskostnader är schabloniserade och kommer från marknadsinformation av fastighetskonsultbolaget NewSec Advice. Marknadsläget avspeglas också i direktavkastningskrav och kalkylräntor.

Bolagets interna värderingsmodell kvalitetskontrolleras årligen genom att vi låter ett antal utvalda fastigheter värderas av ett utomstående värderingsinstitut (Bryggan). För vård- och omsorgsfastigheter som blockförhyrs enligt en självkostnadsbaserad hyresmodell anses marknadsvärde vara lika med bokfört värde då avtalskonstruktionen säkerställer att bolaget alltid ersätts med verkliga kostnader inklusive planenliga avskrivningar och ränta.

Nedskrivning sker vid bestående värdenedgång i enlighet med årsredovisningslagen och K3. En nedskrivning som inte längre är motiverad ska återföras (reverseras). Uppskrivning av fastigheter kan ske om värdeuppgången kan anses vara bestående och tillförlitlig.

Finansiella instrument

En förteckning över de finansiella instrument bolaget innehar per balansdagen framgår av tabell på sidan 23. Finansiella instrument i resultaträkningen. Redovisningen har upprättats enligt kap 11 i BFNAR 2012:1. Säkringsredovisning tillämpas och dokumenteras enligt BFNAR 2012:1 för alla finansiella instrument som anskaffats från och med 2013-01-01.

Hyres- och kundfordringar

Fordringar redovisas till det belopp som förväntas inflyta efter avdrag för osäkra fordringar som bedömts individuellt.

Inkomstskatter

Total skatt utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år. Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Effekterna redovisas i skattenot.

Koncernkonto Vänersborgs kommun

I balansräkningen redovisas positivt saldo på koncernkontot som Fordran hos koncernföretag medan negativt saldo redovisas bland Långfristiga skulder. I kassaflödesanalysen ingår positivt saldo på koncernkontot i posten Likvida medel.

Skulder till kreditinstitut

Kortfristiga skulder till kreditinstitut är lån som formellt sett förfaller inom ett år samt ett års avtalad amortering. Bolagets kortfristiga skulder till kreditinstitut är till sin karaktär långfristiga, då de löpande förlängs.

Upplåning klassificeras som kortfristig i balansräkningen om företaget inte har en ovillkorad rättighet att senarelägga skuldens reglering i minst tolv månader efter rapportperioden.

Lån som förfaller senare än ett år från balansdagen klassificeras i balansräkningen som långfristiga skulder.

I kassaflödesanalysen ingår både kortfristiga och långfristiga skulder till kreditinstitut under rubriken Finansieringsverksamhet.

Uppskattningar och bedömningar

Upprättandet av bokslut och tillämpning av redovisningsprinciper, baseras ofta på ledningens bedömningar, uppskattningar och antaganden som anses vara rimliga vid den tidpunkt då bedömningen görs. Uppskattningar och bedömningar är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande omständigheter anses vara relevanta. Resultatet av dessa används för att bedöma de redovisade värdena på tillgångar och skulder som inte annars framgår tydligt från andra källor. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet.

Följande antaganden om framtiden och andra väsentliga källor till osäkerhet i uppskattningar på balansdagen skulle kunna innebära en betydande risk för en väsentlig justering av redovisade värden för tillgångar och skulder under nästa räkenskapsår:

Om marknaden skulle kräva betydligt högre direktavkastning på fastigheter framgent påverkas våra fastighetsvärderingar nedåt vilket skulle kunna innebära nedskrivningsbehov på ett antal objekt. Marknaden skulle dock behöva kräva väsentligt högre avkastning värden innan det skulle bli betydande justeringar för bolaget. Risken bedöms som liten per balansdagen.

Noter

(Belopp i tkr)

Not 1 Hyresintäkter och hyresbortfall

Uthyrningsenheter	**2025**	**2024**
Bostäder	266 758	252 227
Blockhyresavtal	83 142	76 266
Lokaler	6 108	5 631
Övriga	14 520	14 282
Summa hyresintäkter	**370 528**	**348 407**
Avgår outhyrt:		
Bostäder	-5 257	-4 136
Lokaler	-571	-387
Övriga	-932	-1 056
Summa outhyrt	**-6 761**	**-5 579**
Intäktsreduktioner:		
Hyresnedsättningar	-1 273	-1 026
Summa intäktsreduktioner	**-1 273**	**-1 026**
SUMMA	**362 494**	**341 802**

Not 2 Övriga förvaltningsintäkter

	2025	**2024**
Ersättning från hyresgäster	2 572	2 818
Sålda tjänster till Vbg kommun	1 960	1 761
Fastighetsförsäljningar	380	0
Statliga bidrag avseende elstöd	0	0
Övriga intäkter	1 707	2 088
SUMMA	**6 620**	**6 667**

Not 3 Driftskostnader

	2025	**2024**
Fastighetsskötsel	33 578	34 520
Reparationer	24 268	24 047
Taxebundna kostnader	37 181	34 876
Uppvärmning	30 856	28 062
Lokal administration	11 966	11 388
Aktiverad egen tid	-111	-351
Övr driftskostnader inkl kostnad för sålda tjänster	9 320	10 296
SUMMA	**147 057**	**142 840**

Not 4 Av- och nedskrivningar per funktion

Funktioner/ Tillgångsslag	**Direkta av- o nedskrivn.**	**Cent adm/ försäljn**	**Totalt**
Avskrivning byggnader	72 833	1 482	**74 315**
	(68 767)	(1 482)	**(70 249)**
Nedskrivningar netto byggnader	665	0	**665**
	(0)	(0)	**(0)**
Avskrivning inventarier	2 138	222	**2 359**
	(2 155)	(211)	**(2 365)**
SUMMA	**75 636**	**1 704**	**77 340**
	(70 921)	**(1 693)**	**(72 614)**

Föregående års belopp inom parantes.

Not 5 Centrala administrations- och försäljningskostnader

	2025	**2024**
Central administration	24 455	19 239
Försäljningskostnader	3 788	4 137
Info. till befintliga hyresgäster	737	763
SUMMA	**28 980**	**24 139**
Ersättning revisionsföretag		
Revisionsuppdrag Cedra	206	0
Revisionsuppdrag PWC	0	225
Övriga tjänster	0	0
SUMMA	**206**	**225**

Not 6 Medelantalet anställda fördelat på män och kvinnor

	2025		**2024**	
	Antal anställda	Varav kvinnor	Antal anställda	Varav kvinnor
Adm pers.	27	44%	25	48%
Fastighets-personal	45	4%	42	7%
SUMMA	**72**	**19%**	**67**	**23%**

Not 7 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	2025	**2024**
Löner och ersättningar uppgår till:		
Styrelsen och verkst. direktören	1 531	1 561
Övriga anställda	34 033	30 680
SUMMA	**35 564**	**32 242**
Sociala kostn enligt lag och avtal	12 055	10 896
Pensionskostn (varav för styrelse och verkst. direktör 398 (284)	3 429	2 902
SUMMA	**15 485**	**13 798**

För verkställande direktören gäller följande villkor: Pensionsvillkor gäller enligt ITP-plan. Vid uppsägning av anställningen är uppsägningstiden 24 månader från företagets sida och 6 månader från verkställande direktörens sida. Vid eventuell ny tjänst mellan månad 13 - 24 justeras ersättningen med därifrån erhållen lön. Om bolaget så begär skall VD gå i pension från och med 60 års ålder. Om sådan begäran sker utlöses kostnader för inbetalning enligt ITP-planen för tiden fram till 65 års ålder.

Not 8 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	2025	2024
Utdelning HBV	2	2
Ränteintäkter från Vbg kommun	374	991
Ränteintäkter från övriga	282	228
SUMMA	**657**	**1 221**

Not 9 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2025	2024
Räntekostnader	43 068	39 990
Räntekostnader till Vbg kommun	166	165
Borgensavgift till Vbg kommun	4 573	4 585
SUMMA	**47 807**	**44 740**

Not 10 Skatt på årets resultat

	2025	2024
Aktuell skatt	176	176
Uppskjuten skatt	5 739	6 946
Skatt på årets resultat	**5 915**	**7 122**
Redovisat resultat före skatt	8 847	20 801
Skatt enl aktuell skattesats (20,6%)	1 822	4 285
Skatteeffekt av ej avdr gilla kostn	520	541
Skatteeffekt av ej skattepl intäkter	-529	-527
Skatteeffekt av ränteavdragsbegr	4 005	2 823
Skatteeffekt temporära skillnader	97	0
Redovisad skattekostnad	**5 915**	**7 122**

Not 11 Byggnader, mark, markanläggning och pågående om- och tillbyggnad

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående ack anskaffn.värden	3 030 989	2 951 983
Nyanskaffningar under året	63 213	89 865
Försäljningar och utrangeringar	-13 920	-10 859
Utgående ack. anskaffn.värden	**3 080 282**	**3 030 989**
Ingående ack avskrivn enl plan	-789 078	-730 273
Försäljningar och utrangeringar	12 796	10 859
Årets avskrivningar enl plan	-75 589	-69 664
Utgående ack avskr enl plan	**-851 872**	**-789 078**
Ingående ack uppskrivningar	16 514	17 098
Årets avskrivn på uppskrivningar	-585	-585
Utgående ack uppskrivningar	**15 929**	**16 514**
Ingående ack nedskrivningar	-12 000	-12 000
Reversering under året	1 940	0
Nedskrivningar under året	-2 200	0
Utgående ack nedskrivningar	**-12 260**	**-12 000**
UTGÅENDE BOKFÖRT VÄRDE	**2 232 079**	**2 246 424**
Varav rörelsefastigheter	42 982	44 494
Varav förvaltningsfastigheter	2 189 097	2 232 598
Beräknat marknadsvärde för förvaltningsfastigheter	**3 387 487**	**3 300 820**

Metoder och antaganden för fastställande av beräknat marknadsvärde beskrivs i avsnittet Fastighetsvärdering.

Under året har inga statliga bidrag som minskat byggnaders anskaffningsvärden erhållits.

Totalt sett har bolaget erhållit statliga bidrag med 111 002 tkr avseende tillgångar som fortfarande är i bruk.

Taxeringsvärden:		
Byggnader	1 858 794	1 743 837
Mark	511 829	538 005
SUMMA TAXERINGSVÄRDEN	**2 370 623**	**2 281 842**

Not 12 Pågående ny- och ombyggnationer

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående bokfört värde pågående projekt	30 668	29 030
Upparbetade projekt under året	63 518	71 281
Aktiverade projekt under året	-62 542	-69 643
UTGÅENDE BOKFÖRT VÄRDE	**31 643**	**30 668**

Not 13 Maskiner och inventarier

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående ack anskaffn.värden	25 412	23 529
Nyanskaffningar under året	1 176	2 414
Försäljningar och utrangeringar	-594	-531
Utgående ack. anskaffn.värden	**25 994**	**25 412**
Ingående ack avskrivn enl plan	-17 150	-15 315
Försäljningar och utrangeringar	594	531
Årets avskrivningar enl plan	-2 359	-2 365
Utgående ack avskr enl plan	**-18 916**	**-17 150**
UTGÅENDE BOKFÖRT VÄRDE	**7 079**	**8 262**

Not 14 Övriga fordringar

	2025-12-31	2024-12-31
Skattefordringar	0	3 484
Övrigt	0	48
SUMMA	**0**	**3 531**

Not 15 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2025-12-31	2024-12-31
HBV	754	915
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	3 414	3 556
SUMMA	**4 168**	**4 471**

Not 16 Koncerninterna mellanhavanden

	2025-12-31	2024-12-31
Saldo på koncernkonto	38 755	37 683
Hyres- och kundfordringar	2 857	1 143
Leverantörsskulder	-559	-1 685

Gällande koncernkontot så redovisas positivt saldo bland fordringar hos koncernföretag och negativt saldo bland långfristiga skulder. I kassaflödesanalysen ingår positivt saldo på koncernkontot bland likvida medel.

Not 17 Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står (kr):

Balanserade vinstmedel	213 065 776
Årets resultat	2 931 554
SUMMA	**215 997 329**

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att balanserade vinstmedel inklusive årets resultat, uppgående till 215 997 329 kr, balanseras i ny räkning.

Not 18 Redovisning av förfallotid på långfristiga skulder

	2025-12-31	2024-12-31
Skulder som förfaller inom 1 år	911 000	610 000
Skulder som förfaller senare än 1 år men senast 5 år efter balansdagen	845 000	1 171 000
Skulder som förfaller senare än 5 år efter balansdagen	138 000	138 000
SUMMA	**1 894 000**	**1 919 000**

Not 19 Specifikation av räntebindningstid

Räntebindning till	Lånebelopp	Andel av lån
2026	621 000	32,8%
2027	320 000	16,9%
2028	230 000	12,1%
2029-	723 000	38,2%
SUMMA	**1 894 000**	**100,0%**

För ytterligare information se avsnittet Marknadsräntor och finansiering.

Not 20 Övriga kortfristiga skulder

	2025-12-31	2024-12-31
Mervärdesskatteskuld	1 218	0
Källskatt	737	659
Övriga skulder	64	255
SUMMA	**2 379**	**914**

Not 21 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2025-12-31	2024-12-31
Upplupna semesterlöner	4 036	3 855
Upplupna sociala avgifter	3 003	2 715
Upplupna räntekostnader	4 782	5 044
Förskottsbetalda hyresintäkter	21 859	20 561
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	7 224	7 652
SUMMA	**40 905**	**39 828**

Not 22 Ställda säkerheter och eventualförpliktelser

	2025-12-31	2024-12-31
Ställda säkerheter		
Fastighetsinteckningar	92 004	92 004
Eventualförpliktelser		
Fastigo	617	617

Kommunal borgen uppgår till 1 824 000 (1 834 000) tkr per 2025-12-31. Borgensavgift betalas med 0,25% (0,25).

Not 23 Väsentliga händelser efter räkenskapsårets slut

Inga händelser av väsentlig karaktär har inträffat efter räkenskapsårets slut.

Styrelse och VD

Stående: Håkan Falck Ordförande, Gunnar Johansson (VD), Christin Slättmyr, Anders Strand
Sittande: Britt-Marie Karlsson, Dan Åberg Vice ordförande

Årsredovisningen beslutades 2026-03-18

Håkan Falck Ordförande *Christin Slättmyr* *Anders Strand*

Britt-Marie Karlsson *Dan Åberg* *Gunnar Johansson (VD)*

Vår revisionsberättelse avlämnas den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Cedra Sverige AB

Daniel Larsson

Auktoriserad revisor utsedd
av Vänersborgs kommun

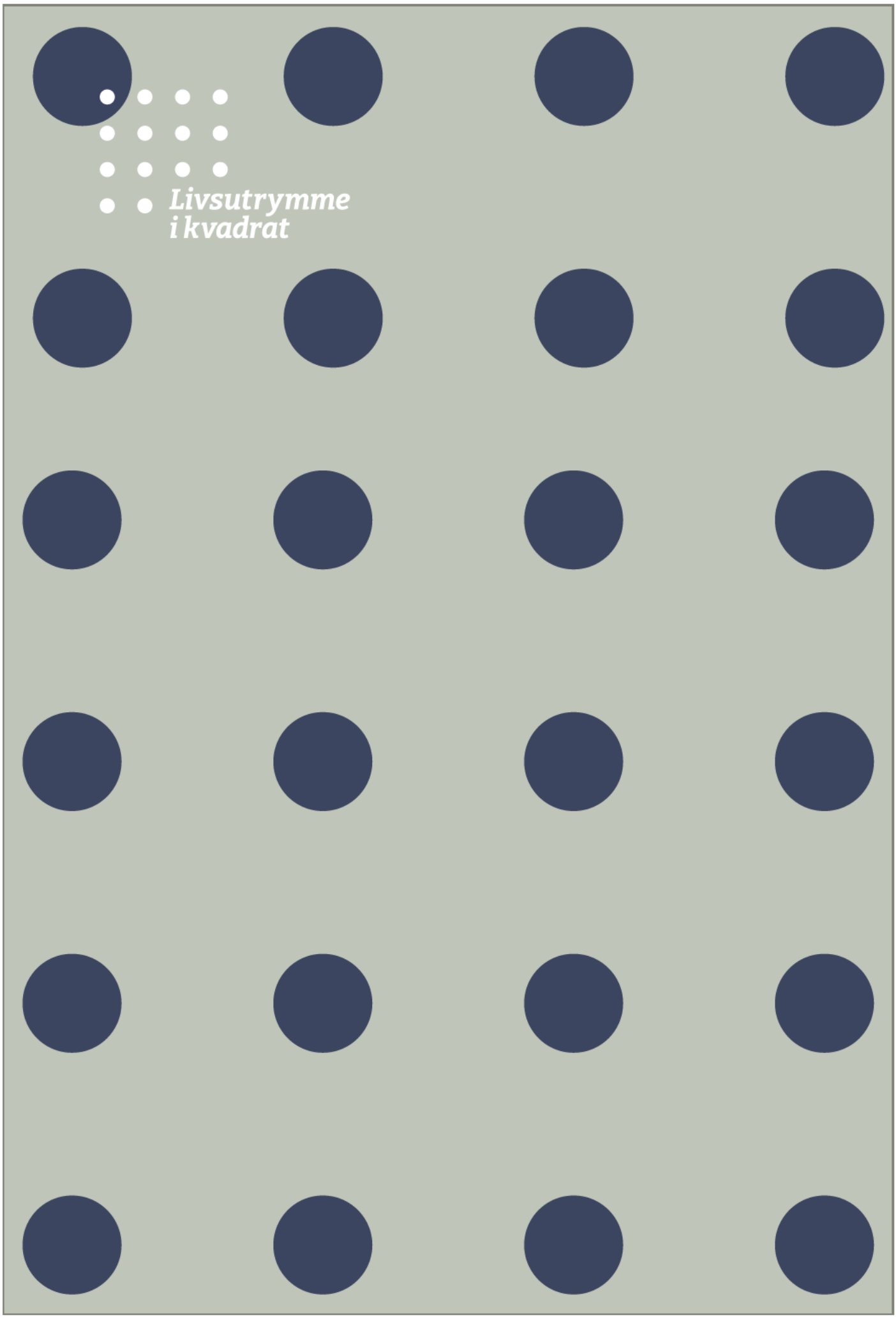
Livsutrymme
i kvadrat

Årsredovisning

för

Vattenpalatset Vänerparken Aktiebolag

556425-2012

Räkenskapsåret

2025

Styrelsen och verkställande direktören för Vattenpalatset Vänerparken Aktiebolag avger följande årsredovisning för räkenskapsåret 2025.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr). Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Bolaget har till uppgift att driva äventyrsbad med kompletterande serviceutbud såsom motions- och friskvårdsaktiviteter, simskoleverksamhet, babysim samt caféverksamhet.

Vattenpalatset är beläget i Vänerparken, Vänersborg med närhet till marina samt gym. Lokalen hyrs av Vänerparken Förvaltning KB.

Bolaget är ett helägt dotterbolag till Vänersborgs kommun (212000-1538).

Företaget har sitt säte i Vänersborg.

Flerårsöversikt (Tkr)	**2025**	**2024**	**2023**	**2022**
Nettoomsättning	9 097	7 838	8 000	6 693
Resultat efter finansiella poster	-196	211	553	85
Soliditet (%)	61,6	63,5	65,5	81,3

Förändringar i eget kapital

	Aktie-kapital	**Reserv-fond**	**Balanserat resultat**	**Årets resultat**	**Totalt**
Belopp vid årets ingång	7 000 000	400 000	916 546	42 746	**8 359 292**
Disposition enligt beslut av årsstämman:					
Balanseras i ny räkning			42 746	-42 746	**0**
Årets resultat				-43 787	**-43 787**
Belopp vid årets utgång	**7 000 000**	**400 000**	**959 292**	**-43 787**	**8 315 505**

Resultatdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	959 292
årets förlust	-43 787
	915 505
disponeras så att	
i ny räkning överföres	915 505
	915 505

Företagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkning med noter.

Resultaträkning

	Not	2025-01-01 -2025-12-31	2024-01-01 -2024-12-31
Rörelseintäkter, lagerförändringar m. m.			
Nettoomsättning		9 097 195	7 838 025
Övriga rörelseintäkter		11 113 623	11 548 982
Summa rörelseintäkter, lagerförändringar m.m.		**20 210 818**	**19 387 007**
Rörelsekostnader			
Handelsvaror		-922 087	-832 699
Övriga externa kostnader		-13 155 391	-12 631 842
Personalkostnader	2	-6 347 939	-5 799 345
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-141 282	-222 144
Summa rörelsekostnader		**-20 566 699**	**-19 486 030**
Rörelseresultat		**-355 881**	**-99 023**
Finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		161 166	309 580
Räntekostnader och liknande resultatposter		-872	-17
Summa finansiella poster		**160 294**	**309 563**
Resultat efter finansiella poster		**-195 587**	**210 540**
Bokslutsdispositioner			
Förändring av periodiseringsfonder		25 884	-25 884
Förändring av överavskrivningar		125 916	-125 916
Summa bokslutsdispositioner		**151 800**	**-151 800**
Resultat före skatt		**-43 787**	**58 740**
Skatter			
Skatt på årets resultat		0	-15 994
Årets resultat		**-43 787**	**42 746**

Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Inventarier, verktyg och installationer	3	104 998	183 780
Summa materiella anläggningstillgångar		**104 998**	**183 780**
Summa anläggningstillgångar		**104 998**	**183 780**
Omsättningstillgångar			
Varulager m. m.			
Färdiga varor och handelsvaror		103 471	71 134
Summa varulager		**103 471**	**71 134**
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		109 308	187 323
Fordringar hos koncernföretag		10 896 224	10 773 721
Övriga fordringar		220 366	81 352
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 985 161	1 975 469
Summa kortfristiga fordringar		**13 211 059**	**13 017 865**
Kassa och bank			
Kassa och bank		89 318	73 024
Summa kassa och bank		**89 318**	**73 024**
Summa omsättningstillgångar		**13 403 848**	**13 162 023**
SUMMA TILLGÅNGAR		**13 508 846**	**13 345 803**

Balansräkning

	Not	2025-12-31	2024-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Bundet eget kapital			
Aktiekapital		7 000 000	7 000 000
Reservfond		400 000	400 000
Summa bundet eget kapital		**7 400 000**	**7 400 000**
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		959 292	916 546
Årets resultat		-43 787	42 746
Summa fritt eget kapital		**915 505**	**959 292**
Summa eget kapital		**8 315 505**	**8 359 292**
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfonder		0	25 884
Ackumulerade överavskrivningar		0	125 916
Summa obeskattade reserver		**0**	**151 800**
Kortfristiga skulder			
Förskott från kunder		1 300	0
Leverantörsskulder		901 685	693 544
Skulder till koncernföretag		0	92 000
Övriga skulder		507 508	470 825
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		3 782 848	3 578 342
Summa kortfristiga skulder		**5 193 341**	**4 834 711**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**13 508 846**	**13 345 803**

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänna upplysningar
Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd (BFNAR 2016:10) om årsredovisning i mindre företag.

Avskrivning
Tillämpade avskrivningstider:

Inventarier, verktyg och installationer	5-10 år

Not 2 Medelantalet anställda

	2025	2024
Medelantalet anställda	9	9

Not 3 Inventarier, verktyg och installationer

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående anskaffningsvärden	4 270 038	4 197 708
Inköp	62 500	72 330
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	**4 332 538**	**4 270 038**
Ingående avskrivningar	-4 086 258	-3 864 114
Årets avskrivningar	-141 282	-222 144
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-4 227 540**	**-4 086 258**
Utgående redovisat värde	**104 998**	**183 780**

Årsredovisningens innehåll blev klart 2026-01-14

Vänersborg

Underskriven den dag som framgår av min elektroniska underskrift

Håkan Falck
Ordförande

Åsa Edvardsson

Filip Milén

Carolina Svanström
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den dag som framgår av vår elektroniska underskrift

Cedra Sverige AB

Daniel Larsson
Auktoriserad revisor

KS 2:e vice ordförandeinformation 1/4-26

27/1	Budgetberedning
27/1	Gästhamnar i Vänern
28/1	Kommunstyrelse
29/1	Budgetberedning
30/1	Budgetberedning
2/2	Ärendegenomgång
2/2	Vattenfall
2/2	Näringslivsråd
3/2	Företagsbesök Dekra
3/2	Företagsbesök Workssystem
4/2	Besök hos Riksdagen
5/2	Vänersamarbetet
5/2	Extra stämma Vänersamarbetet
6/2	Ägarsamråd KFV
9/2	Ärendegenomgång
9/2	KSAU
10/2	Laxfonden
12/2	FyrBoDal
16/2	Ärendegenomgång
16/2	Budgetberedning
18/2	Rådet för arbetsmarnadsfrågor
18/2	Kommunfullmäktige
23/2	Ärendegenomgång
24/2	Räddningstjänsten
24/2	Laxfonden

25/2 Kommunstyrelse

25/2 Möte med Företagarna, Svenskt Näringsliv, Fastighetsägarna och LRF

27/2 Dalslandssamverkan

27/2 Medlemsråd Räddningstjänsten Fyrbodal

2/3 Ärendegenomgång

2/3 Styrgrupp BRÅ

4/3 Intervju PRAO-elever

6/3 WIAB

9/3 Ärendegenomgång

10/3 Företagsbesök Chippy AB

10/3 Företagsbesök Håkans Bar

11/3 Samordning för strategisk samhällsplanering

12/3 Frukost Forum

12/3 Återträff Berlinresan

16/3 Ärendegenomgång

20/3 WIAB

23/3 Ärendegenomgång

23/3 Laxfonden

24/3 Ägarsamråd Gryning Vård

24/3 Information om översynen av förskole- och grundskoleverksamheten

25/3 Vänersamarbetet

26/3 FyrBoDal

26/3 Fastighetsägarna i centrum

27/3 Dalslandssamverkan

27/3 Unionen

27/3 Partssamråd Halle och Hunneberg

Årsredovisning 2025

Vänersborgs kommun

Vänersborg

Innehållsförteckning Sid

1. Inledning
   1.1. Kommunstyrelsens ordförande 3
2. Förvaltningsberättelsen
   2.1. Översikt över verksamhetens utveckling 4
   2.2. Den kommunala koncernen 6
   2.3. Viktiga förhållanden för ekonomisk ställning 8
   2.4. Händelser av väsentlig betydelse 13
   2.5. Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten 14
   2.6. God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 17
   2.7. Balanskravsresultat 35
   2.8. Förväntad utveckling 36
   2.9. Väsentliga personalförhållanden 38
3. Finansiella rapporter
   3.1. Resultaträkning och kassaflödesanalys 40
   3.2. Balansräkning 41
   3.3. Noter 42
   3.4. Drift- och investeringsredovisning 51
   3.5. Jämförelsetal 56
4. Nämnderna
   4.1. Kommunfullmäktige 57
   4.2. Valnämnden 58
   4.3. Revisionen 59
   4.4. Barn- och utbildningsnämnden 60
   4.5. Byggnadsnämnden 65
   4.6. Kommunstyrelsen 67
   4.7. Kultur- och fritidsnämnden 71
   4.8. Miljö- och hälsoskyddsnämnden 74
   4.9. Samhällsbyggnadsnämnden 76
   4.10. Socialnämnden 83
   4.11. Överförmyndarnämnden 87
5. Bolagen
   5.1. AB Vänersborgsbostäder 89
   5.2. Fastighets AB Vänersborg 91
   5.3. Kunskapsförbundet Väst 92
   5.4. Halle och Hunneberg AB 95
   5.5. Vattenpalatset Vänerparken AB 99
   5.6. Nätaktiebolaget Biogas i Brålanda AB 101
   5.7. Norra Älvsborgs Räddningstjänst 102
   5.8. Fyrstads Flygplats AB 104

Kommunstyrelsens ordförande

År 2025 har präglats av en fortsatt lågkonjunktur och det har också inneburit en något ökande arbetslöshet men jämför vi med övriga Sverige så har vår ökning varit mindre än i övriga riket även om vi fortfarande har en hög arbetslöshet i jämförelse. Vi gick in i 2025 med ett budgeterat resultat med 31 miljoner kronor och vi avslutar året med ett resultat på 72 miljoner kronor trots ett underskott på skatteintäkter och generella statsbidrag. Nämndernas överskott är 23 miljoner kronor trots att vi har ett stort underskott i Socialnämnden.

Investeringsnivån har fortfarande varit väldigt hög. Under året har vi investerat 436 miljoner kronor som ändå är 183 miljoner kronor mindre än budgeterat där stora delar har legat inom Kretslopp och vatten där Skräcklans vattenverk och förändrad avfallshantering har varit dom stora investeringarna. Detta innebär att vi fortsätter att låna pengar och att låneskulden ökar oroväckande. Behovet av nya investeringar är fortfarande väldigt stort och det är en stor utmaning i hur vi ska finansiera framtida investeringar.

Vi har även under 2025 haft mycket diskussioner kring utbyggnad slussar, tågstopp Brålanda och inte minst kring utbyggnad av E45 mellan Vänersborg och Mellerud där Vänersborgs kommun har tagit tag i Kraftsamling E45 där ett tjugotal företagarföreningar och ett nittital företag ställer upp bakom kraftsamlingen. Arbetet med utbyggnaden kommer att fortsätta även under 2026. Vi har under året fått en ny socialtjänstlag som innebär att vi kan jobba mer förebyggande i vårt arbete. Arbetet med att ta fram en handlingsplan för Barn och unga har pågått under året och ska implementeras under 2026.

Det som händer i vår omvärld med Rysslands krig mot Ukraina och med Donald Trump som president i USA påverkar givetvis oss också som kommun där kravet på civil beredskap och civilt försvar blir alltmer påtaglig.

Den 17 september nåddes vi av beskedet att vi var tvungna att stänga av all trafik på dalbobron redan samma kväll. Detta medförde förstås en stor samhällsstörning och stora utmaningar hur det här skulle hanteras. Vi har än en gång bevisat att vi som kommun verkligen jobbar ihop när det uppstår akuta situationer. Våra nämnder och förvaltningar har gjort ett fantastiskt jobb med allt det praktiska som behövde lösas i inledningsskedet och sedan allt som varit kring att få hit vägfärjan Linéa. Det har varit ett väldigt gott samarbete med Länsstyrelsen, Trafikverket, Västtrafik och alla andra inblandade.

Inför 2026 har vi stora utmaningar med ett lågt budgeterat resultat och fortsatt stora investeringar vilket innebär att vi behöver vara fortsatt återhållsamma i våra verksamheter under året.

Än en gång ett stort tack till alla fantastiska medarbetare, vårt Näringsliv, Föreningsliv och Frivilligorganisationer för allt jobb ni lagt ner under året. Så länge vi kan samarbeta tillsammans så kommer vi närmare vår vision. Attraktiv och hållbar i alla delar hela livet.

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

Översikt över verksamhetens utveckling

Avsnittet avser att skapa en bild över utvecklingen de senaste fem åren. Dels för den kommunala kommunkoncernen, dels för kommunen.

Antalet invånare i kommunen har minskat med 24 personer under året men överstiger 40 000 personer. Befolkningen har ökat varje år de senaste fem åren med undantag av 2025 och 2021. Ökningen förklaras framför allt av inflyttning. Kommunens skattesats är oförändrad de senaste fem åren. Antalet anställda har varierat de senaste fem åren. Under 2022 hade kommunen flest anställda jämfört med de senaste fem åren. Åren 2024 och 2023 sjönk antalet anställda med 27 personer respektive 98 personer. Antalet anställda var 3 652 personer 1 november 2025 och ökade med tre personer.

Både kommunens och koncernens redovisade resultat är positiva. Det sammanställda resultatet för koncernen uppgick till 65 mnkr vilket är 3 mnkr lägre än föregående år. Kommunens resultat var 72 mnkr vilket är 41 mnkr högre än budgeterat. Resultatet är 3 mnkr högre än 2024. Nämnderna redovisade ett överskott på 23 mnkr jämfört med budget. Under de senaste fem åren har kommunens nettokostnader ökat mer än skatteintäkter och generella statsbidrag. En förutsättning för en långsiktig hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än de intäkter kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Koncernens resultat är lägre än kommunen vilket förklaras av en nedskrivning i Fastighets AB Vänersborg. Både koncernenen och kommunens resultat har legat på samma nivå de senaste tre åren men sjunkit betydligt jämfört med åren 2022 och 2021.

Årets ekonomiska redovisning visar att alla nämnder, utom socialnämnden, redovisar budgetöverskott. Detta är i likhet med förra året men en förbättring jämfört med både 2023 och 2022 då ytterligare två nämnder redovisade underskott. Senast alla nämnder redovisade budgetöverskott var 2021 då även kommunen redovisade ett mycket högt resultat beroende på ökade statsbidrag och statliga kompensationer till följd av coronapandemin, i kombination med att skatteintäkterna, trots pandemin, utvecklades bättre än prognostiserat. Kommunen hade under dessa år även höga intäkter från tomtförsäljningar. Socialnämnden har redovisat budgetunderskott de senaste fyra åren.

En betydande utmaning för både kommunen och kommunkoncernen är de höga investeringsnivåerna. Kommunens investeringar ökade till 436 mnkr jämför med 312 mnkr föregående år. Kommunens investeringar har minskat sen toppåret 2022 men planeringsnivån är fortfarande hög. Inom koncernen återspeglas en liknande utveckling, men planeringsnivån är inte lika hög.

Den höga investeringsnivån har lett till en kraftigt ökad upplåning och ökad låneskuld de senaste åren. På fem år har banklåneskulden i princip fördubblats (från 440 mnkr till 869mnkr). Driftkostnader kopplade till investeringar, i form av räntor och avskrivningar, tar en allt större del av kommunens ekonomiska utrymme.

Översikt över verksamhetens utveckling 2021 - 2025

	2025	2024	2023	2022	2021
Antal invånare 1 november	40 047	40 071	40 008	39 784	39 576
Skattesats (kr)	22:21	22:21	22:21	22:21	22:21
Antal anställda, kommunen	3 652	3 649	3 676	3 774	3 631
Årets resultat, kommunen (mnkr)	72	69	87	180	185
Årets resultat, koncernen (mnkr)	65	69	97	195	208
Årets investeringar, kommunen (mnkr)	436	312	491	516	291
Årets investeringar, koncernen (mnkr)	524	419	611	783	454
Årets avskrivningar kommunen (mnkr)	179	162	126	117	109
Banklåneskulden, kommunen (mnkr)	869	779	719	570	440
Banklåneskulden, koncernen (mnkr)	2 816	2 742	2 681	2 498	2 168

Den kommunala koncernen

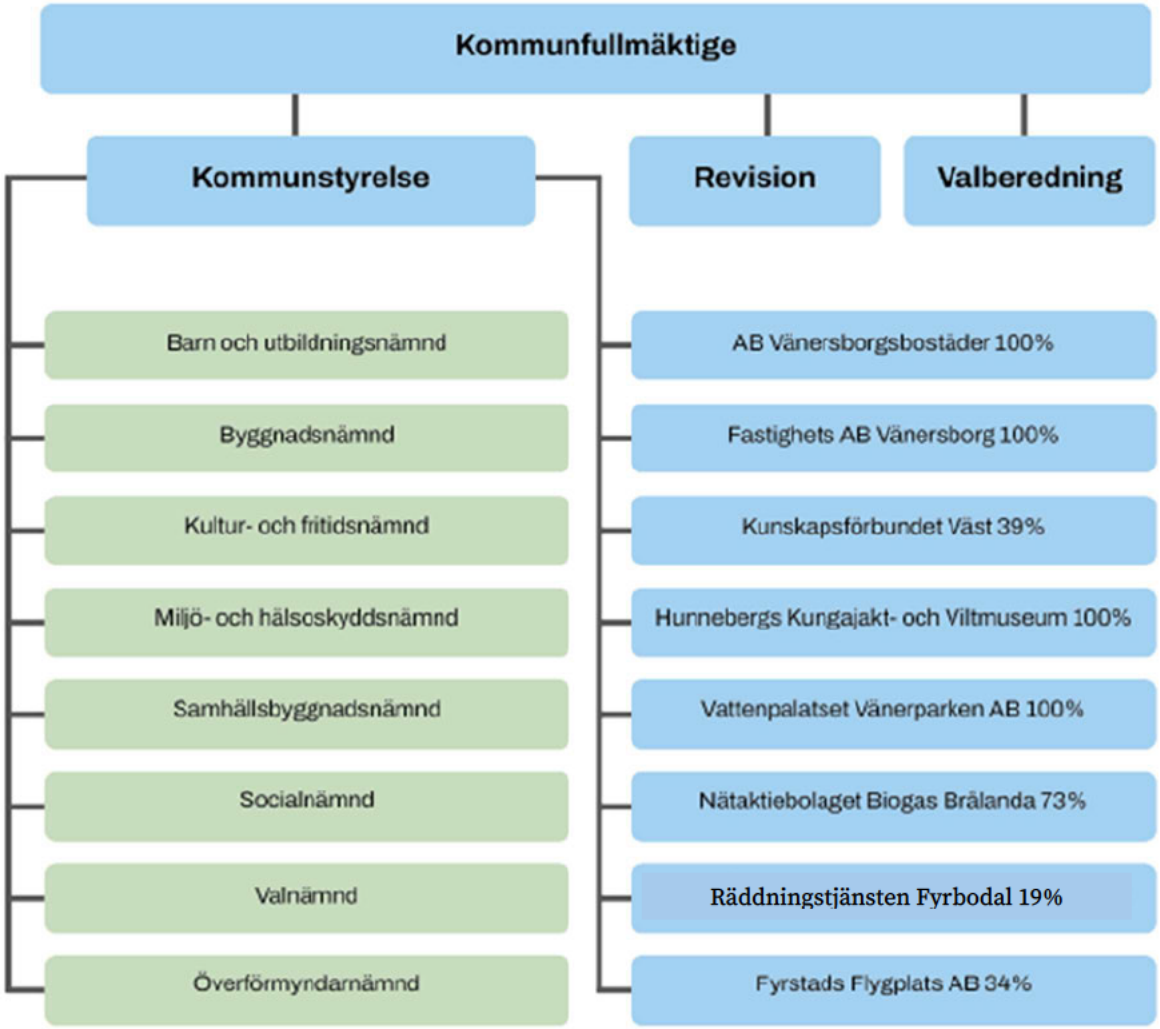

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har till uppgift att leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. De 51 ledamöterna utses vid allmänna val vart fjärde år. Fullmäktige fattar beslut om övergripande frågor såsom skattesats, mål och riktlinjer samt om kommunens budget m.m. Fullmäktige har under året letts av ett presidium som består av ordförande Annalena Levin(C), förste vice ordförande Anneli Guilotte (S) och Lena Eckerbom Wendel (M) andre vice ordförande. Resterande del av mandatperioden kommer fullmäktige bestå av 46 ledamöter då Sverigedemokraterna inte återbesatt sina platser under mandatperioden.

Den styrande minoriteten består av Socialdemokraterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet.

Mandatfördelningen i fullmäktige för mandatperioden framgår enligt nedan.

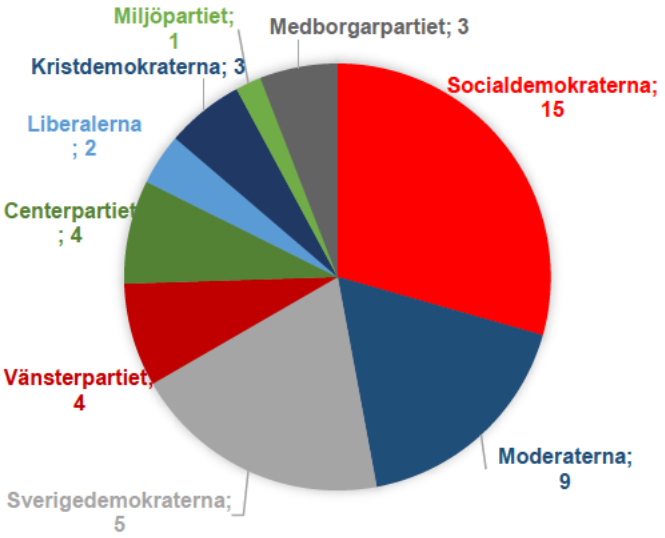

Kommunens nämnder

Kommunens nämndsorganisation är fastställd av kommunfullmäktige. I Vänersborgs kommun finns utöver kommunstyrelsen åtta nämnder. För alla nämnder finns ett reglemente som anger vilket ansvarsområde varje nämnd har. Nämnderna ska följa de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt och det ska ske inom de ekonomiska ramar som kommunfullmäktige angivit. Nämnderna är ansvariga gentemot fullmäktige och ska regelbundet rapportera om sin verksamhet till fullmäktige.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har till uppgift att leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet.

Kommunstyrelsen sammansättning 2024

Ordförande: Benny Augustsson (S)
1:e vice ordförande: Mats Andersson (C)
2:e vice ordförande: Henrik Harlitz (M)

Ledamöter:
Kenneth Borgmalm (S) Madelaine Karlsson (S)
Lena Eckerbom Wendel (M) Bo Carlsson (C)
Stefan Kärvling (V), Magnus Ekström (KD)
Anna-Karin Sandberg (MP)
Göran Nilsson (SD), Anders Strand (SD)
Torbjörn Moqvist (SD)
Cecilia Prins (L) Göran Svensson (MBP)

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs huvudsakligen i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation. Gymnasie- och vuxenutbildningen bedrivs dock av Kunskapsföbundet Väst (KFV). KFV är ett kommunalförbund som bildades av Vänersborgs kommun och Trollhättans Stad. Avsikten var att tillsammans åstadkomma en effektivisering av det totala resursutnyttjandet så att det blir möjligt att långsiktigt säkerställa resurser för undervisning och stöd för elevernas utveckling.

Under 2024 har fullmäktige beslutat att bilda ett nytt räddningstjänstförbund Fyrbodals Räddningstjänstförbund. Det nya förbundet är operativ från och med 2025 och bildades av kommunerna Uddevalla, Trollhättan, Vänersborg, Lysekil, Munkedal, Färgelanda och Mellerud. Räddningstjänsten Fyrbodal har fått i uppdrag att bedriva verksamhet utifrån antagen förbundsordning och i enlighet med Lag om Skydd mot olyckor med tillhörande förordning.

AB Vänersborgsbostäder är kommunens allmännyttiga bostadsbolag. Därtill finne ett antal företag /organisationer som kommunen har ägarintresse vilket framgår av bilden.

För ytterligare upplysningar om de olika bolagen och kommunalförbunden finns deras redovisningar sist i årsredovisningen.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Avsnittet avser att beskriva förhållanden som är väsentliga för resultat och ställning.

Internationell ekonomi

Världsekonomin har stått sig väl under 2025, trots att USA under året höjt sina genomsnittliga tullar från 2,5 procent till omkring 15 procent. Den globala varuhandeln har fortsatt att stiga eftersom många länder har börjat handla mer med varandra i stället för med USA. Till exempel har kinesisk export ökat under 2025 när Kina har kompenserat för minskad export till USA med ökad export till andra delar av världen. Den motståndskraftiga världshandeln har bidragit till att hålla uppe den globala tillväxten under 2025.

Världsekonomins tillväxt håller i sig även framöver. Dock dämpas tillväxten i USA något de närmaste åren jämfört med 2024, bland annat på grund av politiska beslut som minskar arbetskraftsutbudet, men landet bedöms undvika en lågkonjunktur. I euroområdet blir stora offentliga satsningar på försvar, en drivkraft för tillväxten från och med 2026. Euroområdets ekonomi stärks dessutom av en högre konsumtionstillväxt de närmaste åren, mot bakgrund av den starka arbetsmarknaden och goda hushållsfinanser. I Kina, som de senaste åren haft problem med överkapacitet och bristande inhemsk efterfrågan, dämpas tillväxten de närmaste åren trots offentliga stimulanser.

Svensk ekonomi

Efter en svag start på 2025 har svensk BNP stigit snabbt två kvartal i rad under 2025. Det förklaras till stor del av exporten, som växte starkt det tredje kvartalet. Efterfrågan steg dock på bred front det tredje kvartalet med ökningar i både privat och offentlig konsumtion samt investeringar. Tillväxten blir tydligt lägre det fjärde kvartalet för att sedan ta fart igen under 2026. Kommande år växer exporten långsammare än under tidigare konjunkturförstärkningar och BNP drivs i större utsträckning av inhemsk efterfrågan och då framför allt av hushållens och offentlig konsumtion. När tillväxten i hushållskonsumtionen saktar in något under 2027 medför det att även BNP-tillväxten blir något lägre.

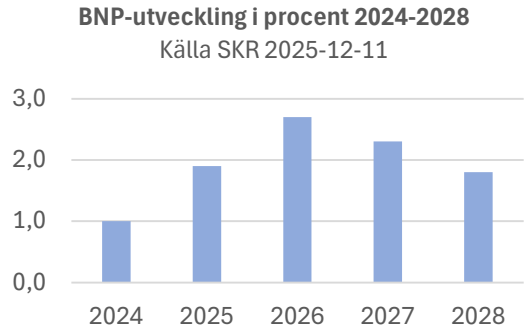

Det tredje kvartalet minskade sysselsättningen något enligt Arbetskraftsundersökningarna (AKU). Samtidigt var sysselsättningen enligt Nationalräkenskaperna (NR). Den svaga utvecklingen för sysselsättningen ledde till att arbetslösheten ökade till 8,8 procent. Arbetslösheten har ökat mer för inrikes än utrikes födda, och mer för män än kvinnor. Framöver pekar indikatorer mot att efterfrågan på arbetskraft är på väg att stärkas. År 2026 växlar BNP-tillväxten upp och därmed även antalet arbetade timmar. Arbetsmarknaden återhämtar sig långsammare än företagens produktion då företagen har haft lediga resurser som de har kunnat ta i anspråk genom höjd produktivitet.

Förändrade skatter och subventioner får ovanligt stor inverkan på inflationen 2026. Momsen på livsmedel sänks från 12 till 6 procent i april 2026, vilket vid ett fullt genomslag sänker livsmedelspriserna med 5,4 procent. Även om effekten av ändrade skatter och subventioner bortses från så blir inflationen lägre 2026 än 2025. Sänkt punktskatt på el från första januari sänker också inflationen, medan inflationen späs på av att nivån på ROT-avdraget återställs samma månad. Inflationen trycks även ner av fördröjda effekter av den stärkta kronan och sjunkande eller stillastående råvarupriser.

Kommunsektorns ekonomi

Kommunernas resultat har försämrats flera år i rad. Det har bidragit till en minskad självfinansieringsgrad av investeringar och en gradvis ökad upplåning. Det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet har därmed fått stå tillbaka för att

hantera tillfälliga kostnadsökningar, inte minst kopplade till pensionskostnaderna. Var tredje kommun redovisade underskott 2024 och i år räknar drygt var femte kommun med ett negativt resultat utifrån enkäter från SKR (Sveriges kommuner och regioner). Samtidigt ligger investeringsnivåerna kvar på historiskt höga nivåer, vilket fortsätter att driva upp skuldsättningen. Kommunerna står inför en rad svåra beslut; att anpassa verksamheter till färre barn och elever, höja taxor inom VA-området samt ställa om individ- och familjeomsorgen i takt med ny socialtjänstlag.

Under prognosperioden antas kommunerna inte fullt ut kunna anpassa kostnaderna i takt med det minskade elevunderlaget. Kostnadsökningen beräknas uppgå till omkring 1 procent per barn och elev i både förskola och grundskola. Samtidigt har regeringen i budgetpropositionen presenterat flera nya skolreformer, där informationen om innehåll och finansiering ännu är knapphändig. Risken är att dessa reformer, som till stor del är underfinansierade, ytterligare försvårar den nödvändiga anpassningen i skolsektorn. Kommuner och regioner är centrala aktörer i uppbyggnaden av det civila försvaret, och den statliga kommunikationen kring omvärldsläget har blivit allt tydligare. Samtidigt råder fortsatt osäkerhet kring vad uppdraget konkret innebär, samt vad den statliga finansieringen kan komma att täcka

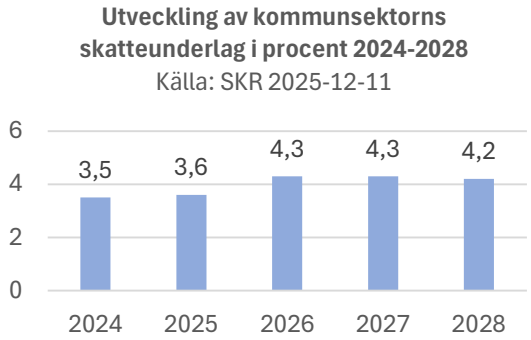

Befolkningen oförändrad

Under många år låg Vänersborgs befolkning på en ganska konstant nivå. Antalet invånare pendlade runt 37 000 och förändringarna mellan åren var ganska små. Fr.o.m. 2013 inleddes en mer påtaglig befolkningsökning och antalet invånare har sedan dess ökat med drygt 2 000 personer. Den positiva befolkningsutvecklingen grundar sig främst på inflyttning. Vänersborgs kommun har haft ett positivt flyttnetto sedan 2011 där de flesta som flyttat till kommunen har flyttat från utlandet men de senaste åren har även fler börjat flytta till Vänersborg från andra kommuner i länet.

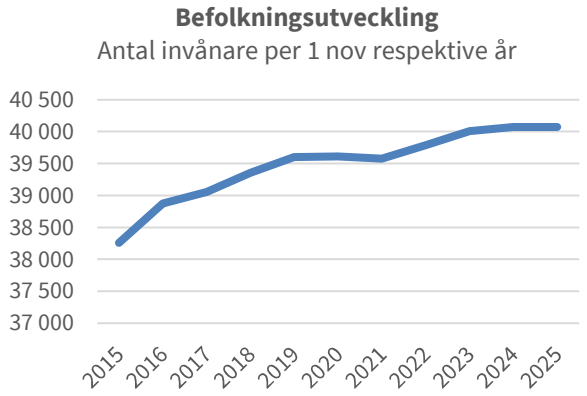

Den 1 november 2025 uppgick antalet invånare i Vänersborg till 40 072, en minskning med 24 invånare, jämfört med motsvarande period 2024. Andelen av Vänersborgs befolkning som är i yrkesverksam ålder är lägre än riks- och länsgenomsnittet, en skillnad som ökat de senaste åren. Andelen utrikes födda är lägre i jämförelse med såväl riket som med Västra Götalands län, men skillnaden har minskat de senaste åren.

Vänersborgs kommun tar årligen fram en befolkningsprognos som planeringsunderlag för nämnder och förvaltningar. Prognosen sträcker sig från 2024 till 2040 och visar på en positiv befolkningsutveckling där kommunen beräknas växa med drygt 1 000 invånare till 2040. Gällande åldersfördelning visar prognosen en allt äldre befolkning där den största ökningen sker i ålderskategorin över 80 år.

Minskad arbetslöshet

Andelen arbetslösa och i åtgärder (18 - 64 år) uppgick i december 2025 till 7,3 procent, vilket är 0,2 procentenhet lägre än motsvarande period 2024. Vänersborg har fortfarande en högre arbetslöshet jämfört med riket (6,8 procent) och länet (6,3 procent).

Den sjunkande arbetslösheten under de senaste åren är mycket positiv, men Vänersborgs kommun har fortsatt stora utmaningar vad gäller social inkludering. Andelen öppet arbetslösa är lägre än riket och med länet, men den stora skillnaden är andelen långtidsarbetslösa som deltar i program, där Vänersborg ligger på högre nivå.

Bostadsbyggandet bromsar in

Kommunen har god planberedskap för olika typer av bostadsprojekt, både när det gäller färdiga detaljplaner och framtida utvecklingsområden utpekade i översiktsplanen.

Under 2024 byggdes 65 bostäder i Vänersborgs kommun. Av dessa avsåg 50 flerbostadshus och 15 bostäder i småhus. Prognosen för 2025 tyder på en fortsatt minskning.

Den stora bostadsproduktionen under början av 2020-talet har bromsat in kraftfullt. Den viktigaste förklaringen är omvärldsfaktorer som lett till ökade kostnader för byggmaterial och lån. Det finns fortfarande många planerade byggprojekt som skjutits fram och det kan mycket väl hända att bostadsbyggandet återhämtar sig redan efter några år. Osäkerheten är dock mycket stor.

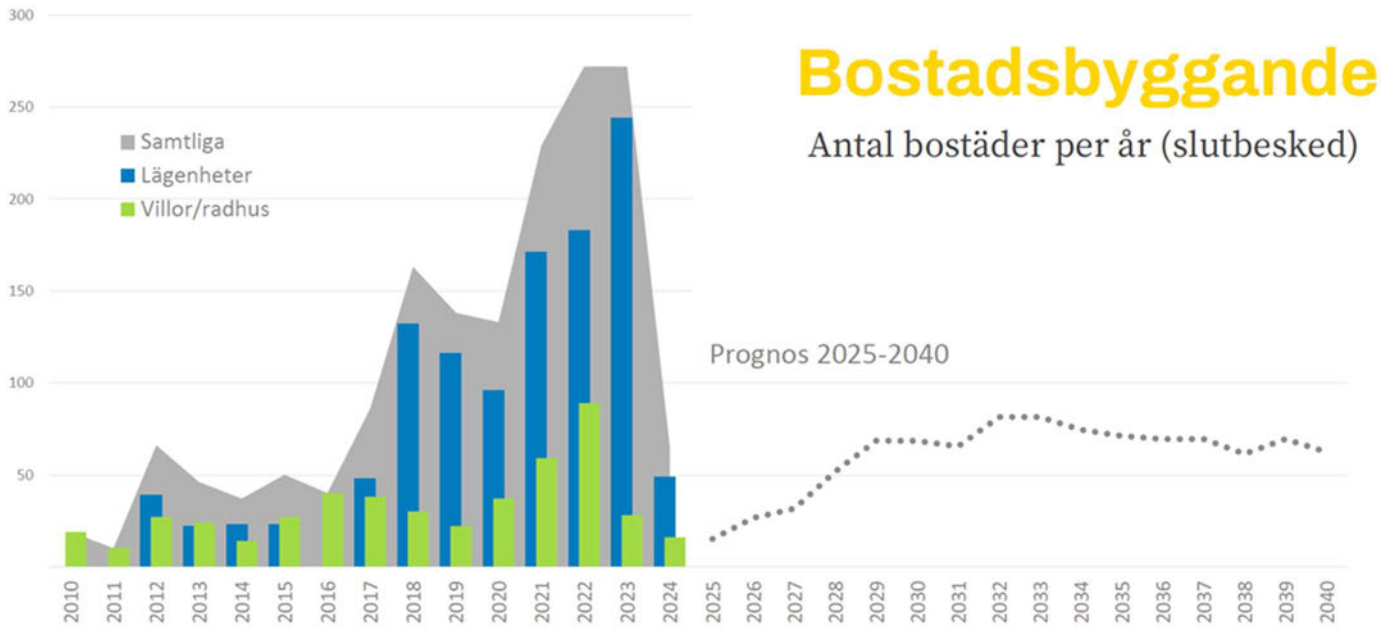

Uppföljning av finansiella risker

Enligt Vänersborgs kommuns finanspolicy, ska kommunen förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Med god avkastning avses inte bara avkastning på placerade medel, utan också kostnaden för finansiering och upplåning. All finansiell verksamhet är förenad med risker av olika slag och nedan följer en uppföljning gentemot kommunens finanspolicy.

Koncernen omsatte lån på 754 mnkr under året varav kommunen stod för 160 mnkr, ABVB 585 mnkr och Fastighets AB 9 mnkr. Låneskulden i koncernen uppgår till 2 816 mnkr på balansdagen. Kommunen tog under året upp nya lån om 90 mnkr, den totala låneskulden per 2025-12-31 uppgick till 869 mnkr. Kommunens genomsnittliga ränta under 2025 var 2,52 procent, vilket kan jämföras med 2,82 procent år 2024. Förändringen i snittränta beror främst på att nyupplåning och låneomsättning skett till en något lägre räntenivå än föregående år. Låneskuldens exponering mot utländsk valuta får inte överstiga 20 procent av kommunens långfristiga skuld. Då kommunen inte hade några lån i utländsk valuta fanns ingen valutakursrisk.

Den genomsnittliga vägda räntebindningstiden för kommunens lån bör vara mellan två och fyra år och får inte understiga ett år eller överstiga fem år. Räntebindningstiden för kommunens lån på balansdagen var 1,52 år. Mer än 50 procent av låneskulden, får inte ligga för räntekonvertering under varje enskilt kalenderår. Som mest ligger 41 procent för räntekonvertering under ett enskilt år. Mer än 50 procent av kommunens låneskuld får inte förfalla till betalning under ett enskilt kalenderår. Som mest förfaller 41 procent ett enskilt år. Summa likvida medel, kortfristig placering och outnyttjad checkkredit ska utgöra minst 50 procent av kortfristiga skulder. De likvida medlen och outnyttjad checkkredit utgjorde 68 procent av kortfristiga skulder vid årets slut. Kommunens likviditet var placerad hos emittenter/låntagare som är godkända enligt finanspolicyn.

Koncernens borgensåtagande var 17 mnkr, vilket är 1 mnkr lägre än 2024. Inkluderas ställda panter på 70 mnkr uppgick förpliktelsen till 87 mnkr. Kommunens sammanlagda borgensåtagande uppgick 2025-12-31 till 1 896 mnkr, vilket är oförändrat jämfört med 2024.

Kommunens ansvars- förbindelse, mnkr	Risk-grupp	2025	2024	2023
Föreningar m.fl.	1	11,7	11,7	11,9
Nätab Biogas Brålanda	2	1,9	2,4	2,1
Fyrstads Flygplats AB	2	3,4	3,5	2,9
AB Vänersborgsbostäder	3	1 825,6	1 835,6	1 835,6
Fastighets AB Vänersborg	3	53,5	43,5	43,5
Summa		**1 896,1**	**1 896,7**	**1 896,0**

Borgensåtaganden till föreningar m.fl. (riskgrupp 1) uppgick till 11,7 mnkr. Dessa åtagande är förknippade med större risk, men utgör minder än en procent av kommunens totala borgensåtagande. Noteras att Folkets hus ekonomisk förening där kommunen har ett borgensåtagande på 8 mnkr har tillskrivit kommunen avseende föreningens svårigheter med ekonomin.

Kommunens borgensåtagande mot kommunens helägda bolag (riskgrupp 3) var totalt 1 879 mnkr. För dessa bedöms risken för att kommunen ska behöva infria sina borgensåtaganden som mycket liten. Kommunens totala borgensram för ABVB uppgår till 2 004 mnkr, denna användes 1 824 mnkr upptagna lån och 1,6 mnkr finansiell leasing. Fastighets AB Vänersborg innehar en total borgensram på 60 mnkr, varav 53,5 mnkr är utnyttjad.

Nätaktiebolaget Biogas Brålanda har en total borgensram om 4,0 mnkr. Kommunens andel som grundar sig på ägarförhållandet 73 procent, är 3,2 mnkr, varav 1,9 mnkr var utnyttjad vid årsskiftet. För Fyrstads Flygplats AB är borgensåtagandet 23,8 mnkr. Bolaget ägs till 34 procent av kommunen och åtagandet motsvarar kommunens andel av borgensåtagandet på 70 mnkr. Vid årsskiftet var den kommunala borgen 3,4 mnkr.

Kommunens pensionsåtagande

Pensionsåtagande, mnkr	2025	2024	2023
Avsättning till pensioner(skuldförda)	421	405	299
Ansvarsförbindelse pensioner (ej skuldförda)	720	744	739
Summa	**1 141**	**1 149**	**1 038**

Alla uppgifter inklusive löneskatt

Kommunens sammanlagda pensionsåtaganden för anställda och förtroendevalda uppgick till 1 141 mnkr 2025, en minskning med 8 mnkr jämfört med 2024. Det är ansvarsförbindelsen som minskar vilket förklaras av att utbetalningar är större än värdesäkringen. Av åtagandena redovisades 421 mnkr som avsättningar i balansräkningen, en ökning med 17 mnkr. Det finns inga finansiella placeringar avseende pensionsmedlen utan dessa har använts i den egna verksamheten, till investeringar m.m.

Resterande 720 mnkr av kommunens pensionsåtagande avsåg pensioner intjänade före 1998. Detta var en minskning med 24 mnkr jämfört med 2024. Då har 46 mnkr utbetalats och kostnader för bla ränte- och basbeloppsuppräkningen uppgick till 24 mnkr.

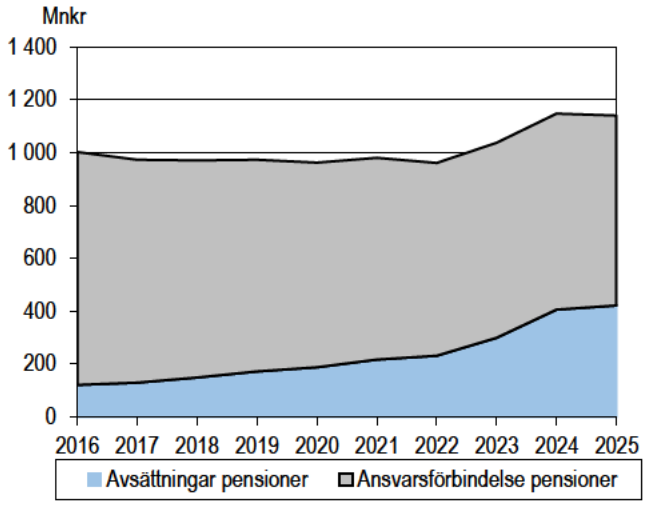

Det totala pensionsåtagandet uppgick till 1 002 mnkr år 2016 och till 1 141 mnkr år 2025. Åtagandet har minskat något varje år fram till 2021 då åtagandet ökade pga förändrat livslängdsantagande vid beräkning av åtagandet. Under år 2022 minskade det totala åtagandet igen för att öka kraftigt under både 2023 och 2024. Ökningen under de båda åren beror framförallt på värdesäkring av pensionerna orsakade av den höga inflationen I år har det totala åtagandet minskat med 8 mnkr. Ansvarsförbindelsen minskade med 24 mnkr inklusive löneskatt beroende på högre utbetalningar än ränte – och basbeloppsuppräkningen. Avsättningen har ökat med 17 mnkr inklusive löneskatt vilket förklaras av årets intjänande men även ökade ränte- och basbeloppsuppräkningar. Av det totala pensionsåtagandet är endast 422 mnkr kostnadsfört och avsatt i balansräkningen. Resterande 720 mnkr kommer att belasta resultatet i takt med att pensionerna betalas ut.

Vänersborgs kommun redovisar sitt pensionsåtagande helt enligt blandmodellen, vilket innebar att endast det pensionsåtagande som uppkommit fr.o.m. 1998 finns upptaget som avsättningar i balansräkningen. Resterande pensionsåtagande, som var intjänade före 1998, redovisas som ansvarsförbindelse utanför balansräkningen och belastar resultatet allt eftersom de betalas ut.

Vänersborgs kommun har inte försäkrat pensionsförpliktelsen, inte heller avsatt medel till stiftelse eller andra egna förvaltade pensionsmedelsfonder. Vänersborgs kommun använder avsatta medel till investeringar och kostnadsför utbetalningarna när de uppstår i enlighet med Lagen om Kommunal Bokföring och Redovisning (LKBR). Konsolideringsgrad saknas därmed.

Händelser av väsentlig betydelse

Avsnittet syftar till att beskriva händelser av väsentlig betydelse. Kommunen står inför ett stort antal investeringar med höga investeringsutgifter.

Under 2025 förbättrades kommunens ekonomiska läge då de senaste årens höga inflation och räntor sjönk tillbaka och pensionskostnaderna återgick till mer normala nivåer. Samtidigt utvecklades skatteintäkterna svagare än vad som prognostiserades i den ekonomiska planeringen inför året.

Kommunens bokslutsresultat för 2025 uppgår till 72 miljoner kronor 41 mnkr högre än budgeterat. Den förbättrade situationen jämfört med budget är framför allt kopplad till lägre pensionskostnader än budgeterat och att nämnderna redovisar ett sammantaget överskott mot budget med 23 mnkr. Samtliga nämnder förutom socialnämnden redovisar budgetöverskott.

Renovering av Dalbobron inleddes under året, och i samband med besiktningar upptäcktes allvarliga skador i nedre del av bropelarna. Upptäckterna innebar att Dalbobron stängdes av för all trafik. Bron ersattes under hösten med en trafikfärja. Avstängningskostnaderna för 2025 uppgick till 11 mnkr.

Vänersborgs kommuns tvist med Sjöfartsverket beträffande underhåll av de öppningsbara broarna har avgjorts under 2025. Tvisten avsåg fördelningen av kostnaderna för brounderhållet och har avgjorts i domstol till kommunens fördel under 2024 men domen överklagades av Sjöfartsverket. Under 2025 godkände Sjöfartsverket domen och kommunen har fått ersättning utbetald under 2025.

Investeringarna för kommunen uppgår till 436 mnkr. De största investeringarna är ombyggnad av Skräcklans vattenverk 121 mnkr, skredsäkring Vargöns hamn 44 mnkr, nya renhållningsbilar och insamlingskärl för hushållsnära sortering 44 mnkr samt IT-utrustning 24 mnkr. De finansiella investeringarna består av aktieägartillskott till Fyrstad Flygplats AB.

Baserat på beslutad Mål- och resursplan 2026 - 2028 konstateras att kommunen även fortsättningsvis planerar för en hög investeringsnivå, framför allt inom VA-verksamhet och exploatering. Den höga investeringsnivån har lett till en kraftigt ökad lånenivå de senaste åren, en utveckling som väntas fortsätta under kommande planperiod mot bakgrund av planerade investeringar. Under 2025 ökade den externa låneskulden med 90 mnkr. Den höga investeringsnivån samt socialnämndens underskott är de största ekonomiska utmaningarna för kommunen framåt.

Under 2024 slutfördes arbetet med att tillskapa ett gemensamt räddningstjänstförbund, Räddningstjänsten Fyrbodal, genom en sammanslagning av de tidigare förbunden Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund och Räddningstjänsten Mitt Bohuslän. Ingående kommuner är Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg. Det nya förbundet är operativt från 1 januari 2025.

Väsentliga händelser efter balansdagen.
Folkets hus föreningen har aviserat att de har dålig ekonomi och svårt att betala sina åtaganden. Kommunen har ett borgensåtagande på 8 mnkr gentemot Folkets Hus föreningen.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styrning av koncernen

Kommunfullmäktige tillsätter representanter till bolagens styrelser. Sammansättningen beslutas i samband med bolagsstämman. Kommunen styr bolagen genom bolagspolicy, bolagsordningar och ägardirektiv. Bolagens styrelser ska inhämta kommunfullmäktiges ställningstagande inför beslut av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

Styrning av Vänersborgs kommun

Kommunfullmäktige beslutade under 2023 om riktlinjer för styrning och ledning. Styrkedjan tar sin utgångspunkt i kommunens långsiktiga vision, som preciseras i mandatperiodens prioriteringar som framkommer i styrdokument och inriktningsmål. Nämnderna bidrar till inriktningsmålen genom förväntade resultat, det vill säga de resultat som nämnden utifrån sitt nuläge och den tilldelade ekonomiska ramen ska uppnå eller genomföra under planperioden för att inriktningsmålen ska nås. Förvaltningarna planerar i sin tur för vilka aktiviteter som behöver genomföras för att de förväntade resultaten ska uppnås eller genomföras. På så vis bildas en röd tråd från kommunens vision till det dagliga arbetet i verksamheterna och varje organisatorisk nivå ges möjlighet att följa upp arbetet med information som är relevant för respektive nivå.

Visionen

Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är en ledstjärna för all kommunal verksamhet och genomsyrar hela organisationen. Visionen kan gälla över en lång planperiod, flera mandatperioder och under skilda politiska majoriteter. Vänersborgs kommuns nuvarande vision har antagits av kommunfullmäktige:

Vänersborgs kommuns vision
”Attraktiv och hållbar i alla delar hela livet”

Illustration av Vänersborgs kommuns styrkedja

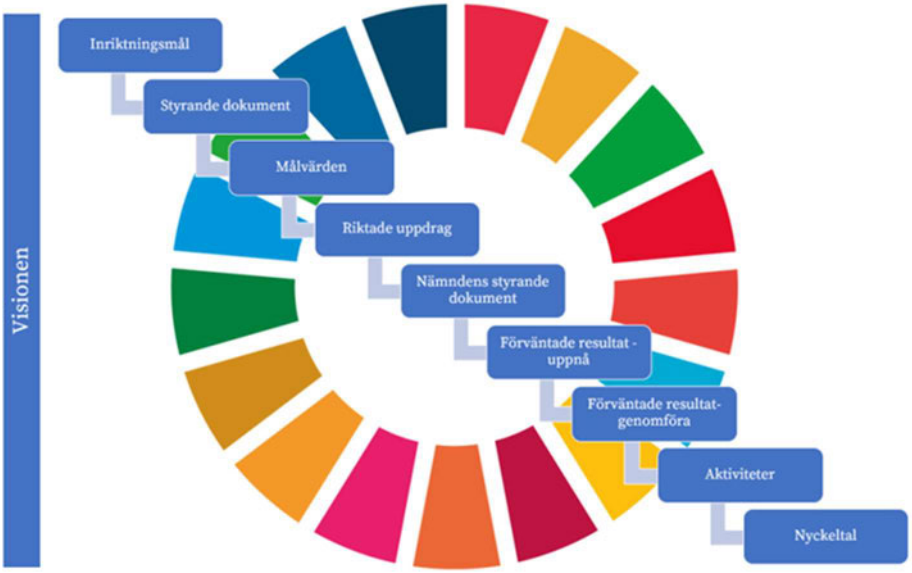

Inriktningsmål

Grunden för inriktningsmålen är att:

- Fullföljda studier med gymnasieexamen är grunden för att få ett arbete.
- Människor i arbete är grunden för vår gemensamma välfärd.
- Den gemensamt finansierade välfärden ska omfatta alla och öka tryggheten och livskvalitén.
- Vi lämnar över vår natur och miljö till nästa generation i ett hållbart skick.

Inriktningsmålen för perioden 2025–2027 är följande:

- Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv
- Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
- Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
- Vänersborgs kommun har en god service och en hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
- Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Vänersborgs styrmodell omfattar också Agenda 2030 och FNs globala mål för hållbar utveckling. Inriktningsmålen länkas till de globala mål som tydligast anknyter till inriktningsmålens innebörd och riktning.

Vänersborgs kommun mäter och analyserar sin förflyttning inom FN:s globala mål, via de globala målens koppling till kommunfullmäktiges inriktningsmål, med hjälp av de nyckeltal som Sveriges kommuner och regioner har utformat inom vart och ett av de globala målen. En målsättning med önskvärd förflyttning anges för planperioden i kommunens Mål- och resursplan 2025–2027.

Styrmodellens årshjul

I Vänersborg tillämpas en tidig budgetprocess med start i januari och beslut om mål- och resursplan (budget) i juni. Den tidiga tidsplanen möjliggör förvaltningarnas fortsatta arbete med verksamhetsplanen som sker under hösten. De hålltider som fullmäktige, kommunstyrelsen/nämnder samt verksamheter ska förhålla sig till återfinns i styrmodellens årshjul.

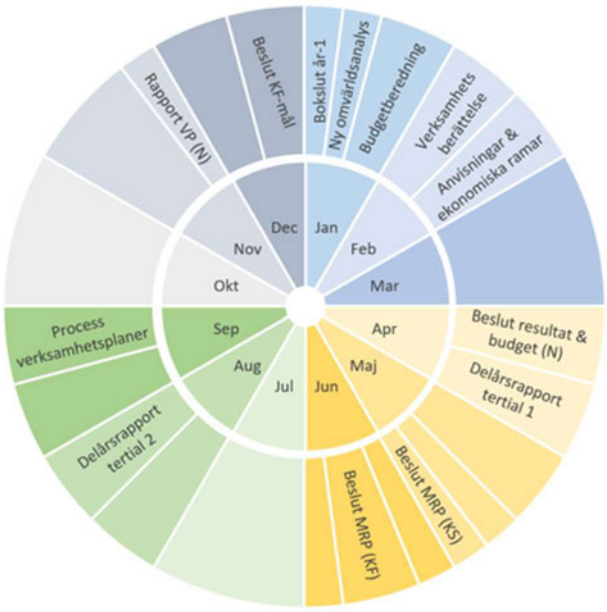

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper

Kommunfullmäktige beslutade om riktlinjer för god ekonomisk hushållning 2024-06-19. Riktlinjerna förtydligar innebörden av god ekonomisk hushållning i Vänersborgs kommun samt innehåller regler för kommunens tillämpning av den nya resultatreserven (RER) och hantering av kvarstående medel i den befintliga resultatutjämningsreserven (RUR).

Riktlinjerna anger även övergripande ekonomistyrningsprinciper med syfte att tillsammans med riktlinjerna för god ekonomisk hushållning ge en ram för kommunfullmäktiges ekonomistyrning av kommunstyrelsen och nämnderna.

Mål- och resursplan

Mål- och resursplanen är kommunens styrande dokument för mål och ekonomi, som innehåller vision, inriktningsmål, budget och riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Tidsplanen för budgetarbetet fastställs av kommunstyrelsen. Arbetet med mål- och resursplan

sker i två steg, där kommunstyrelsen fastställer anvisningar och ekonomiska ramar till nämnderna i februari. Därefter fastställer kommunfullmäktige budget och de förväntade resultaten i beslut om mål- och resursplan i juni.

Uppdragsdialog

Uppdragsdialog med nämnderna om mål- och resursplanen sker i den årliga budgetberedningen. Där sker en dialog om kommunfullmäktiges inriktningsmål och de riktade uppdragen till nämnderna utifrån det tillgängliga ekonomiska utrymmet.

Uppföljning och analys

Under året görs delårsrapporter efter april och augusti, samt årsredovisning för helåret. I aprilrapporten rapporteras status för de riktade uppdragen och målvärden för inriktningsmålen följs upp. I delårsrapporten för augusti och i årsredovisningen följer nämnderna och kommunstyrelsen även upp de förväntade resultaten och rapporterar till fullmäktige för att möjliggöra en fullständig uppföljning av inriktningsmålen. Kommunfullmäktige får därmed en återrapportering av hur de politiska inriktningsmålen infrias och hur kommunen närmar sig visionen. I delårsrapporterna och årsredovisningen ingår en finansiell analys och nämndernas ekonomiska redovisning.

Arbete med internkontroll

Det övergripande syftet med internkontroll är att säkra en effektiv förvaltning och internkontrollen ska vara tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter. I Vänersborgs kommun finns ett reglemente antaget av fullmäktige och anvisningar till reglementet antagna av kommunstyrelsen som förtydligar ansvaret för den interna kontrollen.

I syfte att upprätta en kvalitativ internkontrollplan genomförs risk- och väsentlighetsanalyser i alla förvaltningar. Riskbedömningen innebär att identifiera de risker som kommunen utsätts för. Väsentlighetsbedömningen innebär att bedöma vilka konsekvenser eventuella brister kan medföra. Varje nämnd antar årligen internkontrollplaner som innehåller både kommungemensamma granskningsområden och nämndspecifika områden för nämndens verksamhet. Eftersom kommunstyrelseförvaltningens processer ofta berör övriga förvaltningar har de kommungemensamma kontrollområdena valts utifrån kommunstyrelsens riskbedömning. Resultatet från granskningarna enligt internkontrollplanen sammanställs och rapporteras till nämnden. Utöver beslutade internkontrollplaner görs även årliga granskningar av till exempel systembehörigheter, registrerade beslutsattestanter och inventering av anläggningstillgångar. Nämndernas rapporter delges kommunstyrelsen efter att respektive nämnd behandlat rapporten. En kommungemensam arbetsgrupp samordnar arbetet.

För 2025 utsågs ett kommungemensamt kontrollområde, interna avtal. Granskningen genomfördes på de avtal som omfattas av riktlinjerna för intern försäljning. Den kommungemensamma internkontrollgruppen gjorde en inventering av alla avtal, varefter varje köpare granskade att korrekta avtal fanns, att debitering hade skett i tid och att bokföringen var korrekt. Det framkom att ett fåtal avtal saknades, åtgärden blev att föreslå att avtal tecknas.

Alla nämnder utser egna nämndspecifika kontrollområden, vilket kan variera i antal. Samtliga nämnder har utfört internkontroll enligt kommunfullmäktiges reglemente. Uppföljning av mål görs i delårsrapporter och i årsredovisningen.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I god ekonomisk hushållning ingår uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål, måluppfyllelse och finansiell analys.

Vänersborgs kommun - attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet
Kommunens vision fastställdes av kommunfullmäktige i december 2013. Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är ledstjärnan för all kommunal verksamhet.
Kommunfullmäktiges inriktningsmål
För att konkretisera visionen tar kommunfullmäktige fram inriktningsmål för vad som ska uppnås. De nuvarande inriktningsmålen är antagna för perioden 2025-2027. Nedan redovisas en utfallet för inriktningsmålen. Uppfyllelse av inriktningsmålen bygger på en samlad bedömning av uppfyllelsen av nämndernas förväntade resultat och de av kommunfullmäktige fastställda målvärdena för respektive inriktningsmål.

Uppföljningen av målvärden sker genom avstämning mot utgångsläget och symbolerna till höger används för att markera förbättring, oförändrat läge eller försämring. Den senaste tillgängliga statistiken i Kolada används för denna bedömning.

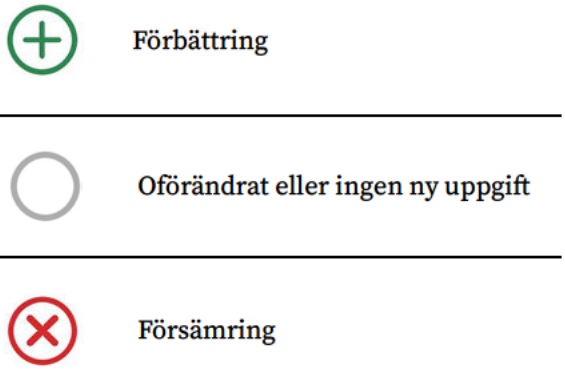

I det fall ambitionsnivån eller inriktningsmålet för 2025 uppnås markeras siffran med en grön ruta och i det fall ambitionsnivån inte uppnåtts markeras siffran med en röd ruta. Viss statistik redovisas mer sällan och för dessa redovisas den senaste tillgängliga statistiken i grå ruta. För att ett inriktningsmål ska bedömas som helt uppfyllt ska minst hälften av de förväntade resultaten och minst hälften av målvärdena

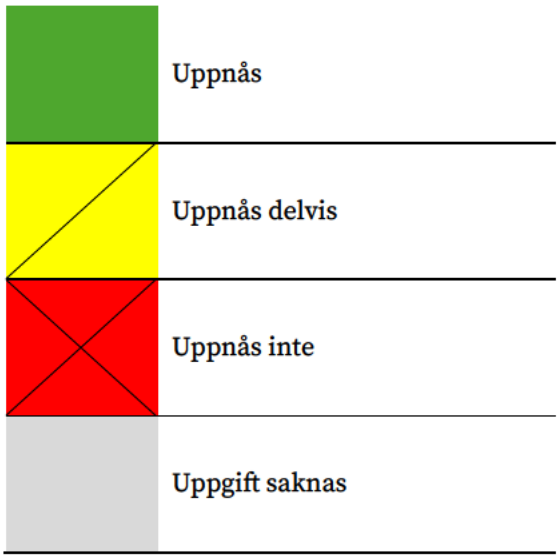

Sammanfattande bedömning av inriktningsmål

God ekonomisk hushållning uppnås ur ett verksamhetsperspektiv, då fyra av fem inriktningsmål uppnås, helt eller delvis. Ett inriktningsmål uppnås ej under 2025.

Inriktningsmål	Målvärden	Förväntade resultat	Utfall
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	✗	■	◪
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	✗	✗	✗
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	■	■	■
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	■	■	■
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	■	■	■

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Inriktningsmålet uppnås delvis under 2025.

Över hälften av nämndernas förväntade resultat uppnås under 2025 men målvärdet uppnås inte.

Målvärde	Utgångs-läge	Senaste utfallet	Utveckling	Ambitionsnivå	Förväntade resultat
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel	33,3 (2022)	32,6 (2024)	⊕	31,0	
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel	68,3 (2022)	69,8 (2024)	⊕	70,0	
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av befolkningen	1,50 (2022)	1,32 (2024)	⊕	1,30	

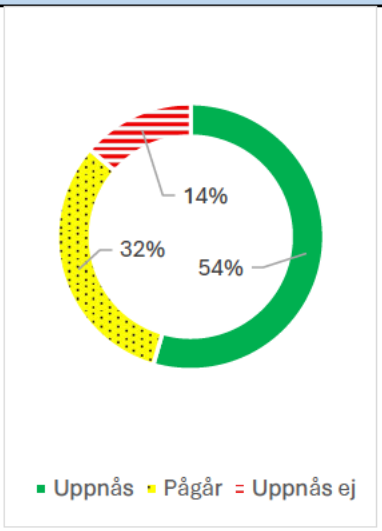

Kommentar till målvärden och nämndernas förväntade resultat

Samtliga målvärden rör sig i positiv riktning jämfört med utgångsläget, men uppnår inte ambitionsnivån. Ingen medborgarundersökning genomfördes under 2025, och två av målvärdena saknar därför uppgift. Andelen biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd har blivit lägre sedan utgångsläget och uppgår i den senaste tillgängliga statistiken till 1,32 % av befolkningen. Ambitionsnivån på 1,30 % uppnås dock inte för 2025 enligt intern statistik från socialnämnden.

Andelen invånare med avsaknad av tillit till andra ligger i den senaste tillgängliga statistiken fortsatt på en högre nivå än både genomsnittet för övriga kommuner i Fyrbodal och för riket. Andelen invånare med bra självskattat hälsotillstånd har också rört sig i positiv riktning i den senaste undersökningen, vilket är tvärtemot utvecklingen nationellt.

Nämnderna bidrar på olika sätt för att öka tilliten i samhället utifrån sina respektive grunduppdrag. Arbetet sker ofta långsiktigt och visar sig mer eller mindre indirekt för medborgaren. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har till exempel genomfört informationsinsatser för att öka förtroendet och skapa förståelse för planerade tillsynsarbeten. Samhällsbyggnadsnämnden har arbetat med att skapa tillit genom dialoger om säker mat för att alla ska känna sig trygga med att de får rätt mat. Socialtjänsten möter en stor del av invånarna genom sitt breda uppdrag och arbetet som skett inom respektive verksamhetsinriktning med bemötande, rättssäkerhet och hantering av ansökningar och insatser har gett positiva resultat i årets brukarundersökningar. Inom barn- och utbildningsnämndens områden visar undersökningar att upplevelsen av trygghet är fortsatt hög. Resultaten från elevenkäten hösten 2025 visar att 84% av eleverna som har svarat på enkäten i årskurs 3–6 samt 85% av eleverna i årskurs 7–9 som svarat på enkäten uppger att de känner sig trygga i skolan. Inom förskolan anger 96 % av föräldrarna att deras barn trivs på förskolan. Framgångsfaktorerna bakom de positiva resultaten är ett systematiskt arbete med introduktion, uppföljning och kommunikation, samt ett strategiskt ledarskap som skapar struktur och förtroende. Genom fortsatt fokus på relationer, tydlig information och fler forum för dialog finns goda förutsättningar att ytterligare stärka kvaliteten och vårdnadshavarnas engagemang i förskolans verksamhet. Utmaningar kvarstår dock kring studiero och elevinflytande.

Ambitionsnivån för invånarnas självskattade hälsotillstånd är 70% och den senaste jämförbara statistik visar 69,8%. Av Fyrbodals 14 kommuner har 4 kommuner högre självskattat hälsotillstånd. Baserat på den positiva trenden som råder sedan 2021 bedöms ambitionsnivån uppnås under 2025. Ökningen av det självskattade hälsotillståndet sker dock mestadels hos männen, medan kvinnorna ligger kvar på liknande nivåer de senaste åren, något som vittnar om en ojämställd hälsa bland kvinnor och män.

Även om medborgarundersökningen endast genomförs vartannat år så följs hälsotillståndet upp årligen i olika verksamheter. Inom socialnämndens verksamheter sker det till exempel genom brukarundersökningar och inom hemtjänsten backar dessa resultat något i årets mätning. Inom hemtjänsten, den kommunala primärvården och biståndsenheten arbetar enheterna i en väl upparbetad struktur, de så kallade samordningsteamen. Där lyfts brukarnas behov av stöd och hjälp systematiskt och regelbundet. Att arbeta förebyggande med att möjliggöra egen aktivitet (MEA) är en viktig del i det förebyggande arbetet. Under året har en ny modell för vårdförebyggande arbete skapats. Med den modellen effektiviseras kedjan mellan observerad risk till åtgärd och utvärdering och ansvar förtydligas.

Skolan använder elevhälsoenkät för att skatta den upplevda hälsan bland eleverna. Den övergripande sammanställningen av elevhälsosamtalen i årskurs 4 och 8 läsåret 2024/2025 visar att elevernas självskattade hälsotillstånd är relativt oförändrat. Utifrån hälsosamtalen syns positiva resultat både i årskurs 4 och 8 så som att tryggheten i

skolan ligger på en hög nivå och att eleverna i stor utsträckning uppger att de har tillgång till vuxenstöd, att de har en vuxen att prata med. Även fysisk aktivitet utmärker sig positivt genom att ett högt deltagande på idrottslektioner, särskilt i årskurs 4. Utmaningar finns när det gäller elevernas matvanor och den mest utbredda problemindikatorn är huvudvärk och när det gäller stress och nedstämdhet syns en ökning, särskilt bland flickor i årskurs 8. Totalt sett syns en markant försämring av flickors hälsa mellan årskurs 4 och 8, medan pojkars hälsa är mer stabil. En systematisk bearbetning av hälsosamtalen har pågått under året. Den samlade bedömningen är att det finns fortsatta behov av att stärka arbetet för att bygga relationer till elever och vårdnadshavare och jobba långsiktigt med hälsofrämjande insatser från förskoleklass upp till årskurs 9. Fokus under året har varit att utveckla samarbetet mellan elevhälsa och undervisning samt säkerställa strategiska insatser kring skolmåltid, sömn och psykisk hälsa.

Forskning pekar på att fritidsaktiviteter kopplade till idrott, friluftsliv och kulturverksamhet är starkt bidragande till ett ökat välmående. Verksamheterna inom kultur och fritid bidrar på så vis till ökad folkhälsa, både genom stöd till föreningsliv och genom de egna verksamheterna. Förutom att bidra till en aktiv vardag skapar också föreningslivet social gemenskap och tillhörighet vilket är faktorer som tydligt påverkar det självskattade hälsotillståndet. På samma vis är flertalet av verksamheterna inom kultur- och fritid viktiga utifrån att skapa sammanhang och trygga miljöer för barn och unga där en känsla av tillhörighet är viktig.

Flertalet som i dag är aktuella för försörjningsstöd står mycket långt ifrån arbetsmarknaden där det krävs omfattande insatser för att de ska kunna återgå till arbete. Här samarbetar individ- och familjeomsorgen och arbetsmarknadsenheten nära varandra för att skapa insatser utifrån individuella behov. Årligen görs en målgruppsanalys som sedan ligger till grund för vidare planering av insatser mellan enheterna.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Inriktningsmålet uppnås inte under 2025.

Under hälften av nämndernas förväntade resultat pågår enligt plan eller förväntas uppnås under den planerade perioden, och ett av tre målvärden uppnås under året.

Målvärde	Utgångs-läge	Senaste utfallet	Utveckling	Ambitionsnivå	Förväntade resultat
Ungdomar etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning	82,6 (2021)	88,1 (2023)	⊕	83,1	
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel	83,2 (2023)	83,6 (2025)	⊕	85,6	
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel	75,1 (2023)	74,2 (2025)	⊗	75,5	

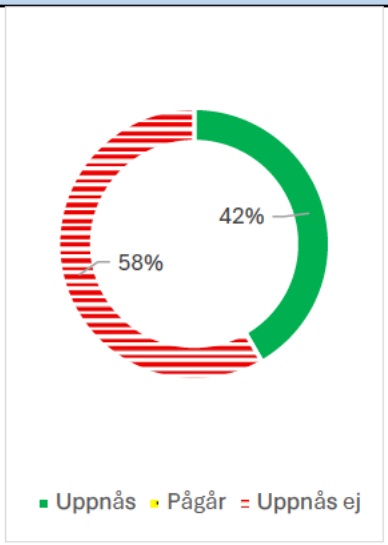

Kommentar till målvärden och nämndernas förväntade resultat

Två av tre målvärden går i rätt riktning jämfört med utgångsläget, men endast ett når upp till ambitionsnivån. Andelen ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning har rört sig i en mycket positiv riktning de senaste tre åren. Vid den senaste mätningen var resultatet för elever från Vänersborg bland de 25 högsta i landet. Andelen elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram var 83,6 %, vilket innebär en förbättring jämfört med utgångsläget, men ambitionsnivån för året uppnås inte. Resultatet är även lägre än genomsnittet för riket. När det gäller gymnasieelever från Vänersborgs kommun med examen inom 4 år så sjönk siffran mellan 2023 och 2024 till 69,2%. Nivåerna i den senaste tillgängliga statistiken är högre än under perioden 2020–2022, men ambitionsnivån för 2025 uppnås inte. Kunskapsförbundet noterar en marginell ökning i resultaten för Birger Sjöbergsgymnasiet mellan åren 2024 och 2025. Uppdelat på män och kvinnor noteras att kvinnornas resultat ökat och männens minskat.

Även om resultaten för årskurs 9 inte når upp till kommunfullmäktiges målvärden så visar resultaten på en positiv trend. Behörigheten bland eleverna som i år gick ur nian har ökat med cirka 19 procentenheter från att de gick i årkurs 6. Skillnaden mellan flickor (85,4%) och pojkar (84,4%) är liten, samtidigt som elevgruppen med annat modersmål inte i lika hög utsträckning är behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet. Varken barn- och utbildningsnämndens förväntade resultat om meritvärdet för elever i de kommunala skolornas årskurs 9 eller andelen elever i årskurs 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen på de kommunala skolorna nådde upp till ambitionsnivåerna för 2025. Trots att ambitionsnivåerna inte uppnåddes är andelen som uppnått betygskriterierna i alla ämnen läsåret 2024/2025 högre än resultatet de senaste tre åren. En förklaring till resultatet är att stort fokus har legat på att nå gymnasiebehörighet, vilket innebär minst godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik och fem ytterligare ämnen (valfria).

Några insatser som visat goda effekter för att öka elevernas resultat har varit små undervisningsgrupper och riktat stöd samt samarbete mellan elevhälsa och socialtjänst. Även tillgång till funktioner som studie- och yrkesvägledare och närvarokoordinatorer har lyfts som viktiga komponenter som bidragit till att påverka elevers resultat i positiv riktning. För att få fler elever behöriga till yrkesprogram är det centralt att samarbetet mellan rektorer, specialpedagoger och lärare förbättras för att säkerställa att särskilt stöd sätts in tidigt och följs upp systematiskt. Det finns också behov av att höja kvaliteten på kartläggningar och att lägga mer tid och fokus på ämnesutveckling.

Inom socialnämndens sker ett arbete för att andelen ungdomar som återgår till studier ska öka. Under verksamhetsåret har flera förändringar påverkat möjligheten att uppnå detta, både positivt och negativt. Rutinerna för inhämtning av information om målgruppen har utvecklats med ett digitalt system för det kommunala aktivitetsansvaret. Detta möjliggör en mer effektiv handläggning. Samtidigt har ett förändrat arbetssätt för frånvarohantering på introduktionsprogrammet (IM) gjort att elever snabbare skrivs ut vid ogiltig frånvaro. Detta medför att fler elever med särskilda behov och diagnoser inkluderas i målgruppen. Denna förändring har lett till ett ökat behov av individuella anpassningar och stödinsatser för att möjliggöra återgång till studier, då många av dessa elever har omfattande behov.

Verksamheterna inom kultur och fritidsområdet bidrar indirekt till inriktningsmålet då barn och unga med en aktiv fritid och umgänge med andra presterar bättre i skolan. Idrott och dans främjar den fysiska hälsan och kulturverksamhet främjar det psykiska måendet. Verksamheterna främjar också ett ökat deltagande i samhället överlag

samt inlärningsförmåga. Insatser har gjorts för att öka antalet aktiviteter för barn och unga kopplat till biblioteken, något som gett goda resultat då antalet aktiviteter ökat markant under året.

Detta ska leda till att fler barn och unga får en starkare relation till litteratur i tidiga åldrar, vilket kan ha en positiv inverkan på läsförståelse och skolresultat.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Inriktningsmålet uppnås 2025.

Över hälften av nämndernas förväntade resultat pågår enligt plan eller förväntas uppnås under den planerade perioden, och hälften av målvärdena uppnås.

Målvärde	Utgångs-läge	Senaste utfallet	Utveckling	Ambitions-nivå	Förväntade resultat
Utfall på mätbara indikatorer vad gäller årliga mål för transport, el och uppvärmning i Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	12 av 20 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2024)	11 av 18 indikatorer uppvisar bättre värden än utgångsläget 10 av 18 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2024)	⊗	Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med utgångsläge	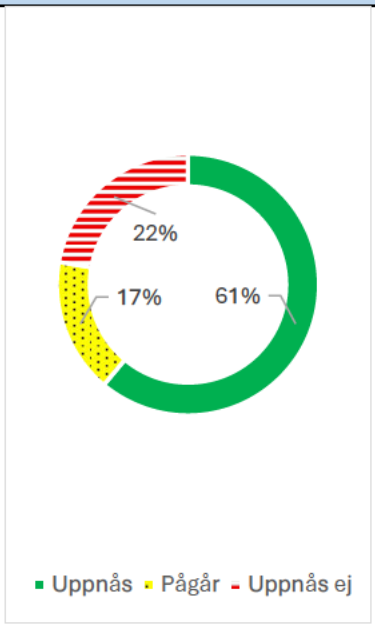
Antal genomförda eller påbörjade klimatlöften för kommunen	24 klimat-löften antagna (2023)	23 av 24 klimatlöften påbörjade eller uppfyllda	⊕	~~Samtliga antagna klimatlöften är påbörjade eller uppfyllda~~	

Kommentar till målvärden och nämndernas förväntade resultat

2 av 20 indikatorer i strategin har inte bedömts mätbara, varför det totala antalet korrigerats från 20 till 18. En lägre andel indikatorer uppnår uppföljningsårets målvärde i strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 jämfört med vid utgångsläget 2022, men ambitionsnivån om att minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med 2022 uppnås. Värdena som inte längre når upp till målvärdet är användningen av fossilfritt drivmedel och andel fossiloberoende fordon i kommunens flotta. Fördjupad information om indikatorer och klimatlöften finns i strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 och i den sammanställande rapporten Uppföljning 2024 av strategi för ett fossilfritt Vänersborg. Nästa uppföljning av strategin görs 2026.

Kommunens klimatarbete konkretiseras i de antagna klimatlöftena. Av de 24 löftena som antagits har 23 påbörjats eller uppfyllts under 2025. Det löfte som ännu inte infriats handlar om att involvera medborgare i alla åldrar i klimatarbetet. Ett medborgarråd planerades att införas, men detta arbete har försenats och kommer inte uppfyllas under 2025.

I ett urval av insatser som bedömts haft stor inverkan på måluppfyllelsen kan nämnas att verksamheterna under samhällsbyggnadsnämnden aktivt jobbat med att minska matsvinnet, bland annat genom att ta hand om överbliven mat som går att använda i en ny maträtt en annan dag.

Livsmedelsinköp anpassas också för att minska klimatavtrycket i alla offentliga måltider. På Edsgatan har ljuset bytts till LED för bättre ljus och minskad energiåtgång.

Barn- och utbildningsnämnden har antagit ett förväntat resultat om inköp av cirkulära inventarier, men detta har inte uppnåtts under året. Bakgrunden till detta är bland annat svårigheter för beställaren att se vilka möbler som finns tillgängliga i kommunens interna system.

Inom hemtjänsten har det successiva införandet av läkemedelsautomater bidragit till ett minskat bilanvändande. Förvaltningens egen uppföljning visas att antalet körda kilometer minskat med 1 300 km i veckan som en följd av automaterna.

Kultur och fritid arbetar för att ett hållbarhetsperspektiv skall genomsyra hela förvaltningen. Som ett led i detta bedrivs ett flertal utlåningsverksamheter som är kostnadsfria och ämnar öka medvetenheten kring cirkulär konsumtion. Bland dessa återfinns utlåningspåsar hos ungkulturverksamheten Timjan i form av spel, skapandematerial och dylikt. Biblioteket erbjuder också ett brett sortiment av både fysisk och digital media och genom samarbete mellan fyrstadkommunerna har detta blivit än större. Genom Fritidsbanken sker även utlåning av fritidsartiklar. Samtliga utlåningsverksamheter når de uppsatta ambitionsnivåerna. Under 2025 har också fortsatta insatser kring granulatsäkring av kommunens konstgräsplaner genomförts för att förhindra mikroplaster att ta sig ut i naturen.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Inriktningsmålet uppnås 2025.

Över hälften av nämndernas förväntade resultat pågår enligt plan eller förväntas uppnås under den planerade perioden, och hälften av målvärdena uppnås.

Målvärde	Utgångs-läge	Senaste utfallet	Utveckling	Ambitionsnivå	Förväntade resultat
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	75 (2022)	73 (2024)	⊗	79	
Svenskt näringsliv: Företagsklimatet - sammanfattande omdöme	3,58 (2023)	3,43 (2025)	⊗	3,60	
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn	82 (2023)	88 (2025)	⊕	86	
Nöjdhet med skola (åk 8), %	63 (2023)	67 (2025)	⊕	65	

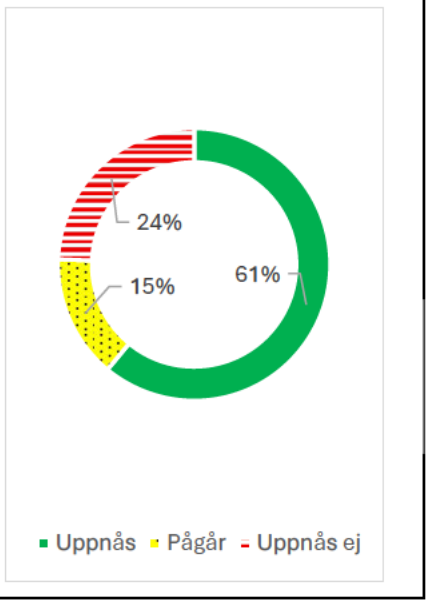

Kommentar till målvärden och nämndernas förväntade resultat

I Sveriges kommuner och regioners (SKR) mätning av företagsklimatet, Insikt, minskade det totala indexet från 75 till 73 under 2024. Preliminär statistik för 2025 som ännu inte presenterats i Kolada visar dock en mycket positiv utveckling under 2025. Värdet för det sammanfattande omdömet i svenskt näringslivs mätning har 2025 års resultat ökat från till 3,36 till 3,43. Ur ett längre perspektiv för kommunen är detta höga siffror (medelvärdet för den senaste 10-årsperioden är 3,26), men målvärdena uppnås inte. Helhetssynen på hemtjänsten når en nöjdhetsgrad på 88, vilket är högre nivåer än riksgenomsnittet och når över ambitionsnivån. Trots de många åtgärderna för ekonomi i balans syns en positiv trend. Två enheter når 100% och flera ligger på 90% och över vilket socialnämnden ser som mycket fina resultat. Som bakgrund till de höga resultaten inom hemtjänsten nämns bland annat ökad kontinuitet och förbättrad delaktighet i genomförandeplaner.

Nöjdheten med skolan bland elever i årskurs 8 är högre i Vänersborg än i jämförbara kommuner och ökar från föregående års mätning, 67 % svarar att de är till stor del eller helt och hållet nöjda med sin skola. Pojkarna visar generellt sett en högre nöjdhet med skolan jämfört med flickorna.

7–9-skolorna har under ett antal år utvecklat arbetet med att möta elevernas olika behov och gradvist visat på bättre resultatutveckling för varje årskull. På samtliga skolor i Vänersborgs kommun har det under året skett ett systematiskt kvalitetsarbete där rektorer och lärare följer upp elevernas kunskapsutveckling, trygghet och studiero. Resultaten varierar mellan skolorna och så också åtgärder utifrån det lokala sammanhanget.

Inom kultur- och fritidsnämndens verksamheter har omorganisering skett i ungdomsverksamheterna där två verksamheter har slagits ihop till en för bättre samverkan och kompetensutnyttjande. Ny organisering har genomförts inom biblioteksverksamheten för att få in adekvat kompetens för uppdraget nu och i framtiden. Under året har det också pågått ett arbete med att mäta kvalitet service och bemötande ute i verksamheterna. Enkätundersökningar har riktats till flera intressenter för att mäta kvalitet utifrån tre perspektiv; struktur-, process-, och resultatkvalitet. Med strukturkvalitet menas verksamhetens förutsättningar och resurser, vilket exempelvis innebär personaltäthet, kompetens, utrustning, material, lokaler och så vidare. Processkvalitet innebär hur en verksamhet eller tjänst utförs, hur personal arbetar eller bemöter dem som använder sig utav tjänsten. Resultatkvalitet fokuserar på verksamhetens resultat och hur dessa når upp till fastställda mål. Svaren i enkäterna har i stora drag visat på god service och hög effektivitet, och verksamheterna kommer att arbeta vidare med de delar av resultatet som indikerar att det finns förbättringsområden.

Kommunstyrelsen mäter det upplevda bemötande vid kontakt med tjänstepersoner i kommunen och vid den senaste mätningen noterades ett lägre resultat än rikssnittet. Kommunstyrelsens förväntade resultat om 90 % nöjdhet uppnås inte. En åtgärd under perioden har varit riktade kompetenshöjande insatser i syfte att höja tillgänglighet och servicegrad. Under året har även leaderprojektet “Att bli den myndighet vi själva vill möta”, som samordnas av kommunstyrelsen, engagerat myndighetsutövande verksamheter. Målet med projektet, som fortsätter under nästkommande år, är att förenkla och förbättra upplevelsen inom områden som handläggningstider, komplicerade blanketter, svåra ord och tillgänglighet.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Inriktningsmålet uppnås 2025.

Över hälften av nämndernas förväntade resultat pågår enligt plan eller förväntas uppnås under den planerade perioden, och hälften av målvärdena uppnås under året.

Målvärde	Utgångs-läge	Senaste utfallet	Utveckling	Ambitionsnivå	Förväntade resultat
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	75 (2022)	80 (2025)	⊕	80	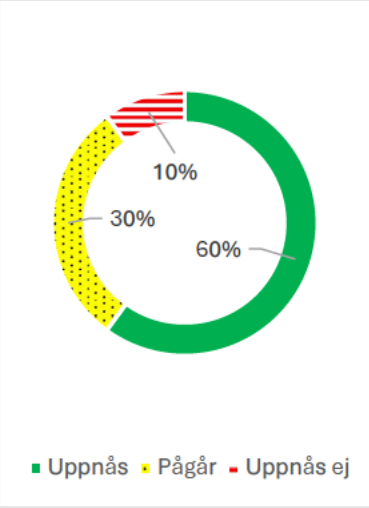
Sjukfrånvaro, totalt i kommunen	9,3% (2023)	8,8 % (2025)	⊕	8,7	

Kommentar till målvärden och nämndernas förväntade resultat

Hållbart medarbetarengagemang ligger kvar på 80 i den senaste mätningen. Detta innebär en ganska kraftig ökning från utgångsläget 2022, då resultatet låg på 75. Sjukfrånvaron är fortsatt högre än genomsnittet bland landets kommuner, men har utvecklats i positiv riktning de senaste åren. Ambitionsnivån på 8,7% uppnås dock inte. Den positiva utvecklingen kopplas till ett fokus på arbetsmiljö, rehabilitering och utbildningsinsatser. Under året har organisationen haft ett tydligt och prioriterat fokus på att sänka sjukfrånvaron inom samtliga förvaltningar. Arbetet har skett både genom riktade insatser utifrån behov inom förvaltningarna och genom kommungemensamma satsningar. Arbetet fortsätter med att stärka delaktighet, uppföljning och friskfaktorer i vardagen.

Medarbetarundersökningen genomförs årligen under hösten och mäter bland annat hållbart medarbetarengagemang, en nationell standard som tagits fram av SKR.

De verksamheter som har störst personalgrupper är socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden. Inom socialnämndens verksamheter prognosticeras nämndens egna ambitionsnivåer inte att uppnås, även om positiva trender syns på flera håll. Alla enheter inom socialnämndens verksamheter har startat arbete utifrån Sunt arbetslivs material gällande friskfaktorer och förbättrad arbetsmiljö. Sunt arbetsliv är en partsgemensam organisation som ger stöd och verktyg till kommuner och regioner för att utveckla ett hållbart, hälsosamt och effektivt arbetsliv. Flera enheter har också jobbat med Sunt Arbetslivs material om att vårda in någon annans hem, vilket är ett bra material för att prata om hur man möter olika utmaningar i arbetsmiljön.

Inom barn- och utbildningsnämnden prognosticeras att de förväntade resultaten uppnås. Ett aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete med fokus på friskfaktorer i kombination med stöd från HR-partner bedöms vara centrala nycklar för den minskande sjukfrånvaron. Under 2025 har kommunens revisorer granskat barn- och utbildningsnämndens systematiska arbetsmiljöarbete och arbete med sjukfrånvaro. Utifrån denna granskning kommer barn- och utbildningsförvaltningen bland annat att genomföra utbildningsinsatser för att säkerställa att samtliga chefer har god

förståelse kring hur ett systematiskt arbetsmiljöarbete ska bedrivas samt varje år genomföra en djupare analys gällande strukturer och arbetssätt inom det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Nedan redovisas status för de riktade uppdragen från kommunfullmäktige.

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Pågår år 2025–2027, med genomförande under år 2026–2027.
Utifrån omvärldsbevakning, intern och extern behovsanalys och inventering av pågående arbete har strategiska insatsområden formats. Handlingsprogrammet väntas klart för politiskt antagande våren 2026.

Bättre nyttjande av lokaler och anläggningar

Pågår år 2025–2026.
Förutsättningarna för samnyttjande av lokaler skiljer sig åt mellan förvaltningarna. En nulägesbeskrivning har tagits fram för att kunna följa upp kommunens samnyttjade lokaler och presenteras i lokalförsörjningsunderlaget i januari. Kommunstyrelsen har fortsatt ansvar för samordning av lokalförsörjningsarbetet och följer upp progressionen av samutnyttjandet av lokaler även efter att det riktade uppdraget avslutas under år 2026.

Digitaliseringspott

Pågår år 2025–2027.
Uppdraget genomförs enligt plan. Inom digitaliseringspotten ingick initiativ kring att utveckla beslutsstöd utifrån data från de kommungemensamma verksamhetssystemen för ekonomi och personal. Arbetet är inlett och pågående, det satte ljuset på behov av en gemensam struktur för vårt data. En inledande förstudie belyste våra olika uppbyggda trädstrukturer för organisation i respektive system och ett arbete genomförs för att ta fram styrande principer för hur det ska kunna fungera på ett enhetligt sätt som i sin tur gör att data blir jämförbar och användbar.

Landsbygdsprogram

Pågår år 2025–2027, med genomförande under år 2026–2027.
En kartläggning har gjorts av andra kommuners landsbygdsprogram eller liknande, inventering av kommunens stöd till landsbygdsdelarna i kommunen och behovsanalys för innehåll i programmet. Struktur och tidplan är framtagen och programmet förväntas färdigställas under första kvartalet år 2026.

Kompetensutvecklingsprogram

Pågår under år 2025–2027.
Programmet utgår från kommunens styr- och ledningsmodell med särskilt fokus på de kulturbärande delarna. Programmet består av sex moduler för lednings- och arbetsgrupper har startats upp med förvaltningsledningarna och fortsätter nästa år med medarbetare.

Ökad gymnasiebehörighet

Pågår under perioden 2025–2027.
Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar intensivt med uppdraget och kommer att fortsätta arbetet läsåret ut för att öka gymnasiebehörigheten. Utifrån tilldelade medel för uppdraget 2025 har rektorerna sett över sina organisationer och riktat ytterligare resurser till årskurs 9, utöver de som redan var inplanerade. Nuvarande bedömning är att de uppsatta målen inte nås under 2025.

Utredningsuppdrag om ungdomsanställningar

Utredningsuppdraget gällande vad det skulle innebära att införa ungdomsanställningar är genomförd av arbetsgruppen och hanterades politiskt av socialnämnden 18 december som ställde sig bakom utredningen och har sänt den vidare till kommunfullmäktige enligt beslutet i det riktade uppdraget.

Underhållsplan av fastighetsbeståndet

I samband med beslut om Mål- och resursplan 2026–2028 (KF 2025-06-18 § 90) presenterades rapporten "Underhållsöversikt 2025–2034 för Vänersborgs kommuns fastigheter ". Av den framgår vilket underhållsbehov som finns i kommunens fastigheter i tre olika prioriteringsordningar utifrån

hur akut underhållet är och vilka konsekvenser som blir om underhållet uteblir. Tillsammans med rapporten presenterades också en 10-årig underhållsplan, vilken är ett utdrag från kommunens fastighetssystem. Revideringar har därefter gjorts och i november 2025 tog samhällsbyggnadsnämnden beslut om att överlämna reviderade dokument till kommunfullmäktige som återrapportering på det riktade uppdraget

2025.Underhållsplanen kommer därefter uppdateras löpande och är således ett levande dokument.

.

Finansiell analys

Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta.

Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta.

Vilken balans har kommunen haft mellan kostnader och intäkter under året och över tiden? Finns det varningssignaler? Hur utvecklas investeringarna?

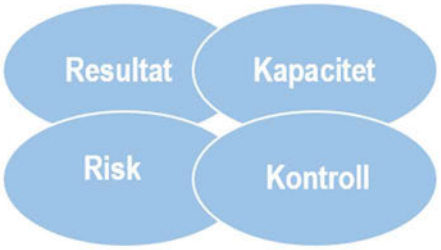

Vilken finansiell motståndskraft har kommunen på lång sikt? Vilken betalningsberedskap finns?

Finns det några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet? Hur är kommunen exponerad finansiellt?

Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen? Hur väl följs upprättade planer?

Avsikten med analysen är att identifiera eventuella finansiella problem och att klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är upprättade enligt rekommendationer från Rådet för Kommunal Redovisning, RKR. I Vänersborgs koncern ingår, förutom kommunen, Kunskapsförbundet Väst (KFV), AB Vänersborgsbostäder (ABVB) och Fastighets AB Vänersborg (FABV). För ytterligare upplysning, se redovisningsprinciper.

Förändrad redovisningsprincip

Fr.o.m. 2025 redovisas vissa hyresavtal som finansiell leasing, vilket innebär en förändrad redovisningsprincip jämfört med tidigare bokslut. Förändringen påverkar framför allt balansräkningens poster men även några poster i resultaträkningen. Den nya tillämpningen innebär i korta drag att vissa hyresavtal ska redovisas i likhet med att man äger en fastighet. I stället för hyra redovisas avskrivningar och ränta och en tillgångspost respektive skuldpost tas upp på balansräkningen baserat på en nuvärdesberäkning av framtida hyresbetalningar. Större avvikelser beroende på förändringen kommenteras där så är lämpligt. Av de finansiella målen är det soliditetsmålet som påverkas. 2024 års poster avseende förändringen har justerats retroaktivt på motsvarande sätt.

Koncernens resultat är positivt

Det sammanställda resultatet för koncernen uppgick till 65 mnkr. Koncernens resultat föregående år uppgick till 69 mnkr. Kommunens resultat 2025 uppgick till 72 mnkr, ABVB till 3 mnkr och Kunskapsförbundets Väst till 8 mnkr. Fastighets AB redovisar negativt resultat med 13 mnkr, beroende på nedskrivning av fastigheten Hunneberg 1:7. Skillnader i bolagens resultat och koncernens beror på elimineringar som görs till följd av interna köp och försäljningar, ägarandel samt skillnader i redovisningsprinciper.

Kommunens resultat är positivt

Kommunens resultat uppgick till 72 mnkr och motsvarar 2,3 procent av periodens skatter och generella statsbidrag. I årets resultat ingår reavinster med 2 mnkr och exploateringsintäkter med 5 mnkr.

Resultatet föregående år var 69 mnkr. Årets resultat är 3 mnkr högre än föregående år och 41 mnkr högre än budget. Nämnderna redovisade överskott med 23 mnkr och finansförvaltningens nettokostnader ett överskott med 23 mnkr. Skatteintäkter och generella statsbidrag var 20 mnkr lägre än budget. Finansnettot var 15 mnkr bättre än budget.

Kommunens resultatmål uppnås

Finansiellt mål för kommunen

Årets resultat bör uppgå till minst 2 % av skatter och generella statsbidrag.

Enligt kommunens finansiella mål ska årets resultat uppgå till minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd. Huvudargumenten för positiva resultat är att nuvarande generation ska bära sina kostnader, att avsättningar krävs för framtida pensioner, att värdesäkra tillgångarna och att egenfinansiera investeringar. Dessutom bör det finnas en buffert för oförutsedda händelser.

Kommunens resultat motsvarade 2,3 % av skatter och generella statsbidrag, vilket innebar att kommunens finansiella resultatmål uppnåddes för 2025.

Kommunens resultat	2025	2024	2023
Årets resultat, mnkr	71,9	68,6	87,2
Årets resultat / skatter och generella statsbidrag, %	2,3	2,2	2,9

Årets resultat 2016-2025

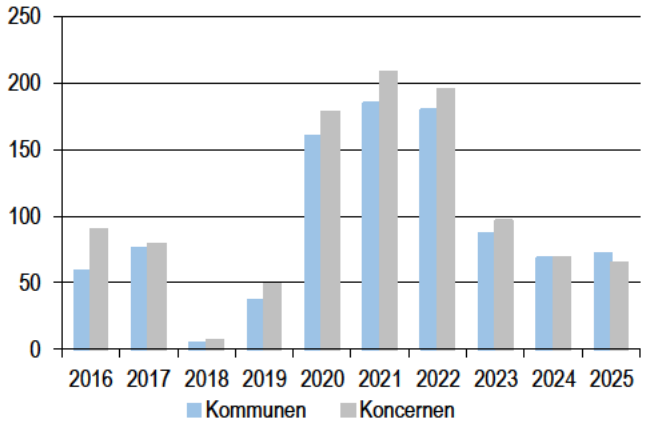

Utveckling av skatte- och statsbidrag samt nettokostnader

Mellan 2024 och 2025 är nettokostnadsökningen 2,6 procent i koncernen och 2,5 procent i kommunen. En förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än de intäkter kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Procent	2025	2024	2023
Skatte- och statsbidragsutveckling	2,1	4,6	5,2
Nettokostnadsutveckling	2,5	4,8	8,0

Jämförelsen med både 2024 och 2023 påverkas av förändrad redovisningsprincip.

Totalt uppgick skatteintäkterna och de generella statsbidragen till 3 165 mnkr 2025, vilket var en ökning med 63 mnkr eller 2,1 procent jämfört med 2024. Totalt uppgick kommunens nettokostnader till 3 062 mnkr 2025, vilket var en ökning med 75 mnkr eller 2,5 procent jämfört med 2024. Nettokostnadsutvecklingen påverkas av förändrad redovisningsprincip och blir i princip endast jämförbar för 2025 eftersom 2024 räknats om enligt samma principer. Tidigare års utveckling påverkas olika då jämförelsetal inte kan tas fram för tidigare år. Nettokostnaderna minskar något på grund av ändrad redovisningsprincip då den del som redovisas som räntekostnader inte påverkar nettokostnaden.

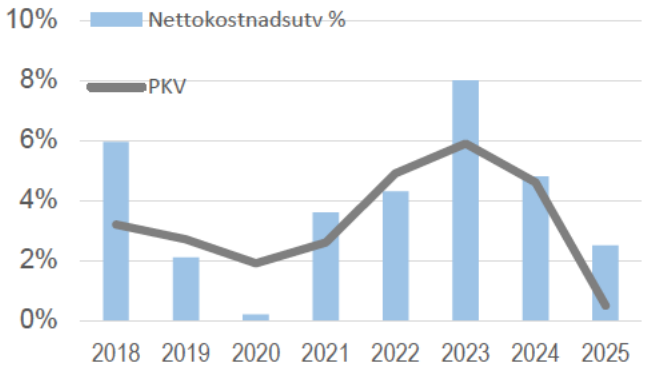

Prisindex för Kommunal Verksamhet (PKV) är ett index som viktar priserna för löner, material och tjänster samt köpt verksamhet. PKV för 2025 är en prognos. Jämförs kommunens kostnadsutveckling med PKV för 2025 är kommunens nettokostnadsutveckling högre än PKV.

Utveckling av verksamhetens intäkter och kostnader

Intäkterna har ökat med fem procent i kommunen och åtta procent i koncernen. Det är i huvudsak kommunens taxor och avgifter samt koncernens hyresintäkter som bidrar till ökningen.

Av koncernens lönekostnader på 1 673 mnkr avsåg 91 procent lönekostnader i kommunen. Personalkostnaderna i kommunen uppgick till 1 999 mnkr, vilket var en ökning med 87 mnkr

jämfört med 2024. Ökningen förklaras framför allt av ökade kostnader för månadslöner samt timlöner. Löneökningen uppgick till c:a 3,6 procent.

Pensionskostnaderna i kommunen redovisades till 200 mnkr, en minskning med 82 mnkr. Minskningen förklaras av att förändringen av avsättningen till FÅP (förmånsbestämd ålderspension) har minskat kraftigt jämfört med föregående år. Även kostnaderna för den avgiftsbestämda pensionen och pensionsutbetalningarna har minskat något.

Köp av huvudverksamhet uppgick till 584 mnkr för kommunen, en ökning med 20 mnkr. Av ökningen återfinns 8 mnkr för grund och förskola. Inom Individ och familjeomsorgen återfinns 11 mnkr, vilket förklaras av fler och dyrare köpta platser. Bidragen ökade med 15 mnkr varav 6 mnkr förklaras av ökat ekonomiskt bistånd.

I koncernen uppgick avskrivningarna till 263 mnkr för 2025, vilket är en ökning med 37 mnkr jämfört med föregående år. Avskrivningskostnaderna i kommunen uppgick till 179 mnkr för innevarande år, vilket var en ökning med 17 mnkr jämfört med 2024. Nu har avskrivningarna ökat med 29 mnkr i kommunen båda åren på grund av förändrad redovisningsprincip. Ökningen mellan åren blir ändock hög och förklaras av den höga investeringsnivån de senaste åren. De största ökningarna 2025 är helårseffekt för den nya Holmängenskolan samt Holmängens avloppsreningsverk. Även It-enhetens inköp av datorer och servrar bidrar till ökningen. Datorerna har tidigare leasats och därmed inte genererat avskrivningar.

I nedan analys måste man beakta att avskrivningarna under 2024 och 2025 ökat på grund av förändrad redovisningsprincip. Tyvärr kan ingen omräkning ske för åren före 2024. Under en 10-årsperiod har avskrivningskostnaderna i kommunen, som en följd av höga investeringsnivåer, ökat från 83 mnkr till 179 mnkr per år och utgör över tiden en allt större del av kostnaderna. Övergången till komponentavskrivning och de senaste årens höga investeringsnivåer kommer på sikt bidra till ytterligare ökning av avskrivningarna.

Avskrivningar 2016-2025

Uppgift justerad mot ti

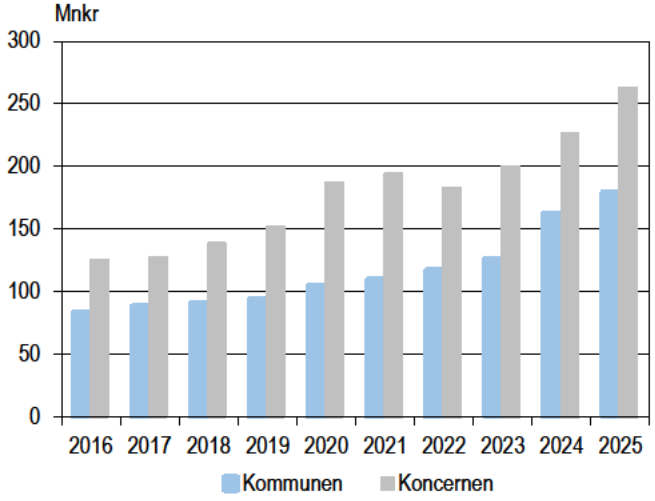

Uppift justerad mot 2024 års handling på grund av ändrad redovisningsprincip

Investeringar i VA, bostäder och lokaler

Årets materiella investeringar för koncernen uppgick till 519 mnkr varav kommunen stod för 431 mnkr, ABVB för 62 mnkr, Fastighets AB 25 mnkr och KFV för 1 mnkr. Koncernens investeringar har ökat med 105 mnkr jämfört med 2024. Både kommunen, ABVB och Fastighets AB har ökat sina investeringar 2025 jämfört med 2024. Kommunen står för den största ökningen.

Investeringar 2016-2025

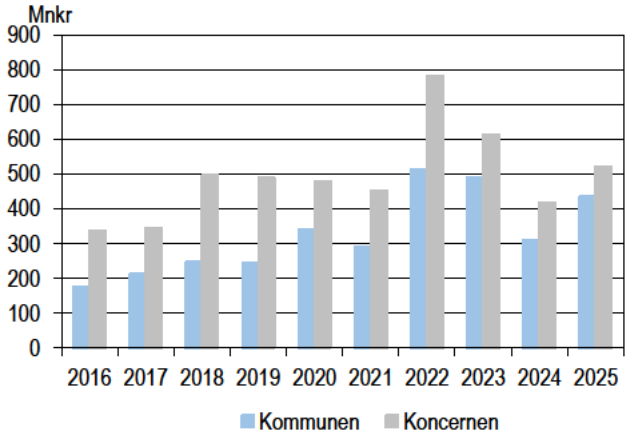

Enligt fullmäktiges beslut uppgår kommunens investeringsbudget till totalt 618 mnkr för 2025. Kommunens totala investeringar (inklusive finansiella investeringar) uppgick 436 mnkr, vilket är högre än föregående år. Kommunens investeringar var 183 mnkr lägre än budget. Av årets investeringar avsåg 98 mnkr fastighetsinvesteringar, 267 mnkr avsåg VA, gator och

renhållningsverksamhet samt 22 mnkr avsåg exploateringsverksamhet. Därtill kommer 43 mnkr i inventarier samt 5 mnkr i finansiella investeringar.

Investeringar kommunen, mnkr	2025	2024	2023
Fastigheter	98,1	75,9	187,0
Gator och vägar	46,6	22,3	43,5
VA- och renhållning	220,4	137,7	155,7
Inventarier m.m.	43,4	26,9	29,0
Exploatering	22,2	34,9	38,2
Finansiella investeringar	5,1	4,8	37,8
Bidrag till infrastruktur	0,0	9,8	0,0
Summa	**435,8**	**312,3**	**491,2**

De största enskilda investeringarna i kommunen under 2025 var Skräcklans vattenverk 121 mnkr, skredsäkring Vargöns hamn 44 mnkr, nya renhållningsbilar och insamlingskärl för hushållsnära sortering 44 mnkr samt IT-utrustning 24 mnkr.

Hittills har kommunen investerat 212 mnkr i Skräcklans vattenverk den totala budgeten uppgår till 216 mnkr. Vad gäller skredsäkring Vargöns hamn uppgår den totala investeringen till 47 mnkr och finansieras av Statens geologiska institut. Investeringen i nya renhållningsbilar och insamlingskärl för hushållsnära sortering uppgår den totala investeringen till 45 mnkr och budgeten till 55 mnkr. Exempel på andra större projekt som genomfördes under 2025 var Sanden Södra 13 mnkr och Skördegatans förskola 11 mnkr.

Den totala avvikelsen mot budget för investeringar var 183 mnkr. Fastighetsinvesteringarnas budgetöverskott uppgår till 91 mnkr och även exploateringsinvesteringarna redovisar budgetöverskott med 32 mnkr. Det kan finnas flera orsaker till budgetavvikelser vad gäller investeringar. Legala processer som detaljplan och bygglov kan överklagas och kan ibland fördröja projekten under lång tid. En stor del av skillnaden mellan budget och utfall finns i pågående projekt som inte blir klara under året utan fortsätter in i nästa år.

Investeringsvolym i kommunen	2025	2024	2023
Nettoinvesteringar, mnkr	435,8	312,3	491,2
Investeringsvolym/nettokostn, %	14,2	10,5	17,2
Skattefinansieringsgrad %	57,6	73,8	43,5

Jämförelsen med 2023 påverkas av förändrad redovisningsprincip.

Investeringsvolymen i förhållande till nettokostnaderna ökade under 2025 och uppgår till 14,2 procent. När investeringsvolymen sätts i förhållande till nettokostnaderna kan jämförelser göras med andra kommuner. Som en jämförelse var den genomsnittliga investeringsnivån i Västra Götaland och Hallands kommuner 12 procent av nettokostnaderna under 2024.

Skattefinansieringsgraden mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med det utrymme som skapats av avskrivningar och årets resultat. Ju högre skattefinansieringsgrad desto lägre lånebehov har kommunen för att finansiera sina investeringar. Skattefinansieringsgraden var 58 procent och minskade jämfört med 2024. Den genomsnittliga skattefinansieringsgraden för Västra Götaland och Hallands kommuner låg i snitt på 78 procent under 2024.

Finansiellt mål för kommunen

Årets investeringar (exkl. VA och renhållning) ska maximalt uppgå till 7 % av skatter och generella statsbidrag.

I investeringsmålet anges den investeringsnivå som bedöms vara den högsta nivån för en hållbar ekonomisk utveckling, med hänsyn till de övriga finansiella målen, som ligger till grund för en god ekonomisk hushållning. I kommunens mål exkluderas VA och renhållningsverksamheterna. Om målet är lägre än sju procent har målet uppnåtts. För 2025 uppgick målet till 7 procent vilket innebär att målet nås.

Långsiktig finansiell styrka

Finansiellt mål för kommunen
Soliditeten inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska förbättras med 1 % årligen under mandatperioden.

Soliditet är ett finansiellt nyckeltal som anger hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. Nyckeltalet används för att beskriva kommunens finansiella styrka på lång sikt. En förändrad åldersstruktur kommer på sikt att medföra en kraftig ökning av efterfrågan på kommunal service. En förbättrad soliditet gör kommunen bättre rustad att möta de finansiella påfrestningar som följer av denna utveckling och är därmed förenlig med god ekonomisk hushållning.

Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med en procentenhet årligen under mandatperioden. Uppnås inte, snittet för perioden ökar inte.

utfall 28% 2025, 27% 2024, 30% 2023

Måttet påverkas av förändrad redovisningsprincip men målet för mandatperioden nås inte. Målet för mandatperioden hade inte nåtts med tillämpning av tidigare redovisningsprincip.

Soliditetsutveckling 2016-2025

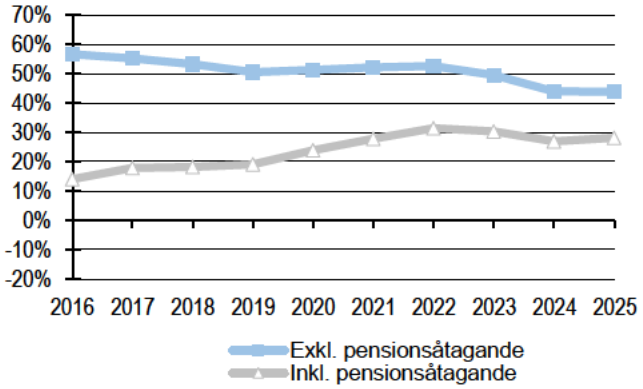

Ingen omräkning kan ske för åren före 2024 pga av förändrad redovisningsprincip

Koncernens soliditet är oförändrad och uppgår till 33 procent. Koncernen påverkas i mindre grad av förändrad redovisningsprincip då stor del elimineras. Soliditeten för ABVB var 13,0 procent jämfört med 12,8 procent föregående år. Soliditeten för FABV uppgick till 27 procent.

Kommunens soliditet exklusive pensionsåtagandet var 44 procent och var oförändrad jämfört med 2024. Soliditeten sjönk dock med c:a fyra procentenheter på grund av ändrad redovisningsprincip. Vid jämförelser med åren före 2024 bör detta tas med i analysen.

Kommunalskatten oförändrad

En viktig del av bedömningen av en kommuns finansiella kapacitet är vilken möjlighet kommunen har att påverka sina inkomstkällor. En redan hög kommunalskatt ger t.ex. ett mindre utrymme att öka skatteintäkterna genom att höja skatten.

Kommunalskatt

Kr per intjänade 100 kr	Vänersborgs kommun	Västra Götaland	Riket
Primärkommunalskatt	22:21	21:38	20:70
Total skattesats	33:69	32:86	32:37

Kommunens utdebitering uppgick år 2024 till 22:21 kronor per skattekrona och är därmed högre än genomsnittet i både länet och riket. Utdebiteringsnivån är oförändrad sedan 2005, frånsett den skatteväxling med Regionen avseende kollektivtrafiken på 43 öre som gjordes 2012. Medelutdebiteringen för riket var 20:71 och för länet 21:36 kronor per skattekrona. Mätt i relation till rikets medelskattekraft utgör Vänersborgs beskattningsbara inkomst per invånare 89 procent vilket är oförändrat jämfört med 2024.

Likviditetsmålet uppnås

Koncernens kassalikviditet uppgick till 68 procent, och minskade jämfört med föregående år då kassalikviditeten uppgick till 78 procent. Kommunens kassalikviditet minskade till 68 procent 2025 från 79 procent 2024.

Finansiellt mål för kommunen

Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 procent menas att likvida medel, inklusive kortfristiga placeringar, tillsammans med kommunens checkkredit på 200 mnkr bör vara minst 50 procent av kortfristiga skulder. Måttet används för att spegla kommunens betalningsberedskap på kort sikt. I 2025 års bokslut uppgick kassalikviditeten till 68 procent. Målet om en kassalikviditet på över 50 procent uppnås därmed.

Kassalikviditet 2021-2025

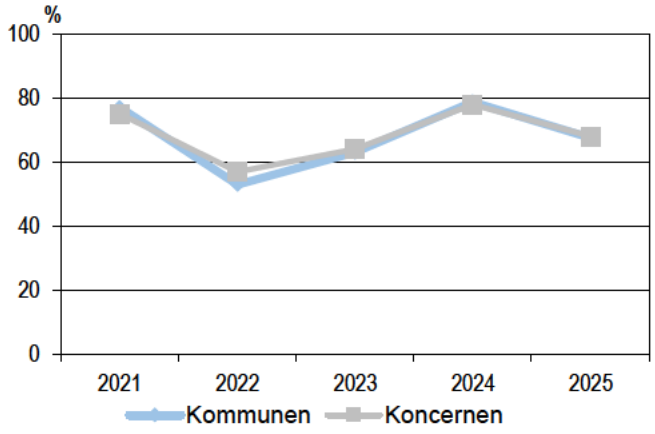

Skulder och förpliktelser ökade

Summan av alla skulder, avsättningar, samt ansvarsförbindelser för pensioner och borgensåtaganden utgör organisationens totala förpliktelsenivå. Den totala förpliktelsen uppgick 2025-12-31 till 5 011 mnkr och ökade med 191 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen förklaras av att förpliktelsen för finansiell leasing ingår med 108 mnkr samt att banklåneskulden ökar med 75 mnkr. Ökningen är lägre än föregående år då förpliktelserna för pensioner ökade kraftigt.

Koncernens förpliktelser 2025

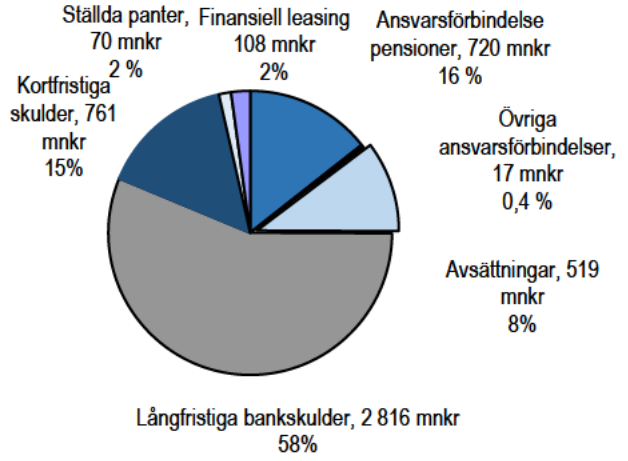

Banklåneskuldens utveckling

Den långfristiga banklåneskulden i koncernen har ökat sedan 2016 och uppgick i bokslutet för 2025 till 2 816 mnkr. Den succesivt ökade belåningen beror på de höga investeringsnivåerna. Kommunen har ökat banklåneskulden med 90 mnkr under 2025 och banklånskulden uppgick till 869 mnkr. Det är kommunen som står för koncernens ökning av banklånskulden. Ökningen beror på den höga investeringsnivån.

Den långfristiga banklåneskulden 2016 - 2025

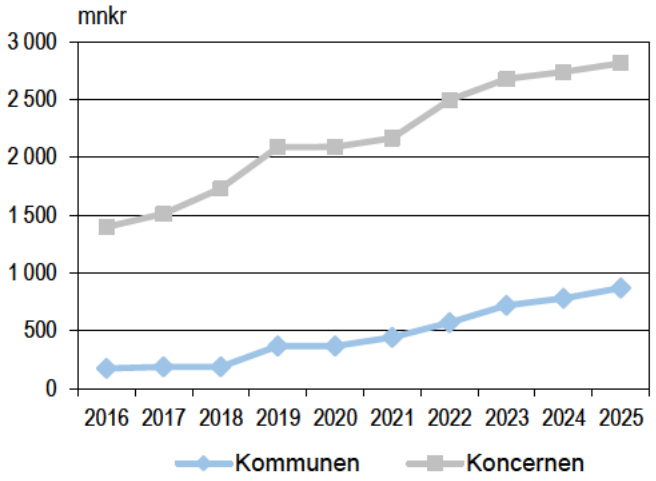

Kommunens pensionsåtagande

Pensionsåtagande, mnkr	2025	2024	2023
Avsättning till pensioner(skuldförda)	421	405	299
Ansvarsförbindelse pensioner (ej skuldförda)	720	744	739
Summa	**1 141**	**1 149**	**1 038**

Alla uppgifter inklusive löneskatt

Kommunens sammanlagda pensionsåtaganden för anställda och förtroendevalda uppgick till 1 141 mnkr 2025, vilket var en minskning med 9 mnkr jämfört med 2024. Minskningen är hänförlig till ansvarsförbindelsen då utbetalningarna är högre än värdesäkringen. Av åtagandena redovisades 421 mnkr som avsättningar i balansräkningen, en ökning med 17 mnkr.
Resterande 720 mnkr av kommunens pensionsåtagande avsåg pensioner intjänade före 1998.

Ytterligare information om kommunens risktagande och pensionsåtagande framgår under rubriken ”Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning”.

Arbetsgivaravgifter och pensioner

Årets arbetsgivaravgifter uppgick till 473 mnkr och gav ett överskott mot budget på 6 mnkr. Pensionskostnaderna uppgick till 200 mnkr, ett budgetöverskott på 9 mnkr. Inkluderas de finansiella kostnaderna kopplade till pensioner uppgick pensionskostnaden till 212 mnkr. Internräntan gav ett budgetunderskott med 2 mnkr.

Utveckling av skatteprognoser under året

Skatteprognoserna förbättrades under våren men en kraftig nedskrivning kom i augustiprognosen. Oktoberprognosen var i princip oförändrad jämfört med augusti. I december försämrades prognosen för 2025 men förbättrades något för 2024. Skatteintäkterna redovisar ett budgetunderskott om 19 mnkr. De generella statsbidragen visar 1 mnkr i budgetunderskott. Totalt ger skatteintäkter och generella statsbidrag ett budgetunderskott på 20 mnkr.

Budgetöverskott för finansnettot

Finansnettot ger ett budgetöverskott på 15 mnkr beroende på lägre upplåning än budgeterat samt minskade finansiella kostnader avseende pensionerna. Räntekostnaderna avseende finansiell leasing har påverkat finansnettot med 10 mnkr.

Budgetföljsamheten i nämnderna

Budgetföljsamhet och prognossäkerhet i verksamheten är viktiga delar för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning. Tabellen visar budgetavvikelse per nämnd i bokslutet för 2025 och 2024 samt prognos för budgetavvikelse per april och augusti som lämnats under året.

Nämnd, mnkr	Bokslut 2025	Prog. aug-25	Prog apr -25	Bokslut 2024
Barn- & utbildningsnämnd	3,6	0,0	0,0	2,0
Kommunstyrelse	18,6	10,6	7,3	17,4
Kultur- och fritidsnämnd	2,6	1,5	2,3	2,0
Samhällsbyggnadsnämnd	14,9	5,3	-0,6	7,6
Socialnämnd	-19,8	-24,5	-43,9	-7,8
Övriga nämnder	3,5	0,8	0,2	4,2
Summa	**23,4**	**-6,3**	**-34,7**	**25,4**

Nämnderna redovisar i bokslut ett sammanlagt överskott mot budget på 23 mnkr för 2025. Det är en kraftig förändring mot prognosen i april då nämnderna prognostiserade 35 mnkr i underskott. I augustiprognosen uppgick nämndernas underskott till 6 mnkr. Det är framför allt socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden som förändrar prognosen i augusti. Augustiprognosen är oftast mer träffsäker än april. Samhällsbyggnadsnämnden fick ett budgettillskott på 12 mnkr i december avseende kostnader för reservlösning för Dalbobron.

Barn- och utbildningsnämnden redovisar 4 mnkr i budgetöverskott. Överskottet avser i första hand anpassad grundskola.

Kommunstyrelsen redovisade ett sammantaget överskott på 19 mnkr gentemot budget. Av överskottet avser 6 mnkr den politiska verksamheten och 8 mnkr avser Räddningstjänsten samt gymnasiet.

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett budgetöverskott med 3 mnkr.

Samhällsbyggnadsnämnden redovisar ett överskott om 15 mnkr. Nämnden tillfördes extrabudget om 12 mnkr avseende kostnader för Dalbobron. Det är Gator, vägar park samt de avgiftsfinansierade verksamheterna som redovisar överskott.

Socialnämnden redovisar underskott med 20 mnkr för hela nämnden. Individ och familjeomsorgen redovisade 48 mnkr i underskott. Personligt stöd och omsorg redovisade 7 mnkr i budgetunderskott. Äldreomsorgen redovisade däremot överskott med 35 mnkr.

Övriga mindre nämnder redovisar sammantaget ett överskott.

Känslighetsanalys – Vad händer om?

Kommunens ekonomiska resultat påverkas av händelser och beslut både inom och utom dess kontroll, exempelvis förändrade lagar, konjunkturläge och invånarnas ändrade krav och behov. Kommunen har ett ansvar för att ha beredskap för dessa faktorer och måste ha reserver och marginaler i sin ekonomi. Ett sätt att göra detta tydligt är att upprätta en känslighetsanalys, som visar hur olika förändringar påverkar kommunens finansiella situation. Av nedanstående tabell framgår hur olika händelser var för sig skulle ha påverkat resultatet.

Känslighetsanalys - Resultateffekt, mnkr	2025
Förändrad utdebitering med 1 kr	104,4
Förändrade generella statsbidrag med 1 %	9,5
Löneökning med 1 %	21,9
Prisförändring med 1 % på omkostnaderna	13,4
Ändrad lånskuld med 100 Mkr	2,5
Inlösen av 1 % av borgensförbindelserna	19,6
Ändrade taxor med 1 %	2,2
- inom skattefinansierad verksamhet	0,9
- inom taxefinansierad verksamhet	1,3

Sammanfattande slutsatser och målavstämning

Det sammanställda resultatet för koncernen uppgick till 65 mnkr. Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2025 innebar ett budgeterat resultat på 31 mnkr. Det redovisade resultatet uppgår till 72 mnkr vilket är 41 mnkr bättre än budget. Resultatet i kommunen är 23 mnkr högre än prognosen i augusti.

Nämnderna redovisar budgetbalans undantaget socialnämnden som redovisat budgetunderskott sedan 2021

Årets materiella investeringar för koncernen uppgick till 519 mnkr varav kommunen stod för 431 mnkr, ABVB för 62 mnkr, Fastighets AB 25 mnkr och KFV för 1 mnkr. Koncernens investeringar har ökat med 105 mnkr jämfört med 2024. Både kommunen och ABVB har en högre investeringsnivå 2025 än 2024.

Den höga investeringsnivån i kommunen har lett till en ökad upplåning under året. Banklånskulden har ökat med 90 mnkr och uppgår till 869 mnkr vid årets slut. Denna utveckling kommer påfresta kommunens ekonomi framåt.

Kommunen klarar tre av fyra finansiella mål.

Avstämning – Finansiella mål	2025	2024	2023
Årets resultat bör uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag.	●	●	●
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.	●	●	●
Soliditeten inklusive hela pensionsåtagandet bör förbättras med 1 % årligen.	■	■	■
Årets investeringar exkl. VA och renhållning ska maximalt uppgå till 7% av skatter och generella statsbidrag.	●	●	■

Med denna målanalys görs bedömningen att verksamheten, ur ett finansiellt perspektiv bedrevs med god ekonomisk hushållning. Mot bakgrund av den höga investeringsnivån och ett det ökade pensionsåtagandet hade resultatet behövt uppgå till närmare fem procent för att soliditetsmålet ska kunna uppnås.

God ekonomisk hushållning

För att god ekonomisk hushållning anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Ett inriktningsmål anses uppfyllt när övervägande andel av de förväntade resultaten är uppnådda eller delvis uppnådda. Fyra av fem inriktningsmål uppnåddes och därmed bedrevs verksamheten med god ekonomisk hushållning under 2025 utifrån ovanstående bedömningsgrund.

Balanskravsresultat

Vid en avstämning mot det lagstadgade balanskravet enligt kommunallagen kan följande avräkning, utifrån helårsprognosen, göras

Balanskravsutredning, mnkr	2025	2024	2023
Årets resultat enligt resultaträkning	71,9	68,6	87,2
Reducering av realisationsvinster	-2,4	-16,8	-2,4
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**69,5**	**51,8**	**84,8**
Reservering av medel till resultatreserv RER	-37,8	-20,8	0,0
Användning av medel från RUR	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat	**31,7**	**31,0**	**84,8**

Det lägsta av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar ska användas för att

bedöma om reservering till resultatreserv (RER) är möjligt. Enligt balanskravsutredningen uppgår kommunens resultat efter balanskravsjusteringar till 69,5 mnkr. Reservering av medel till en resultatreserv får göras av det lägsta av den del av årets resultat eller årets resultat efter balanskravjusteringar som överstiger en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Enligt regelverket kan därmed 37,8 mnkr avsättas till resultatreserven (RER). Därmed ska kommunen enligt Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper, medel reserveras till resultatreserven (RER) med maximalt belopp 37,8 mnkr.

Ingen förändring har skett av resultatutjämningsreserven (RUR). I och med den nya lagstiftningen kan ingen ytterligare avsättning ske till resultatutjämningsreserven (RUR) men ianspråktagande kan göras fram till 2033 enligt lagstiftningen. I Vänersborgs kommuns Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper ska resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas när resultatreserven (RER) uppgår till 50 mnkr. I och med ovan avsättning uppgår RER-till 58,6 mnkr och därmed avvecklas RUR i sin helhet.

Förväntad utveckling

Under 2025 förbättrades kommunens ekonomiska läge då de senaste årens höga inflation och räntor sjönk tillbaka och pensionskostnaderna återgick till mer normala nivåer. Samtidigt utvecklades skatteintäkterna svagare än vad som prognostiserades i den ekonomiska planeringen inför året.

Utifrån beslutad budget 2026 med ett budgeterat resultat som endast uppgår till 10 mnkr, en fortsatt svag utveckling av skatteintäkterna och en fortsatt hög investeringsnivå har kommunen små möjligheter att nå de finansiella målen för 2026.

Under 2025 ökade kommunens investeringsnivå igen efter att de två senaste åren minskat något. De planerade investeringarna är fortsatt mycket höga och uppgår till 527 mnkr för 2026 och 391 mnkr för 2027 i beslutad Mål- och resursplan.

Inför kommande år planeras en fortsatt hög upplåning baserat på den höga investeringsnivån. De höga investeringsnivåerna leder till ökade ränte- och avskrivningskostnader samt även drift och underhållskostnader för fastigheterna.

Detta sammantaget leder till ett minskat ekonomiskt utrymme för övriga verksamheter En stor del av investeringarna avser VA-verksamheten vilket gör att det finns ett fortsatt behov av att se över taxenivåerna.

I ett längre perspektiv innebär den demografiska utvecklingen med låga födelsetal och en ökad andel äldre, att ett ekonomiskt utrymme måste frigöras från övrig verksamhet för att finansiera ökade kostnader inom äldreomsorgen och driftkostnader som följer av de stora planerade investeringarna. En annan konsekvens av samma utveckling är att den andel av befolkningen som arbetar och betalar skatt kommer att sjunka stadigt under de kommande åren. En ytterligare aspekt på den demografiska utvecklingen är kommunens kostnader för tjänstepensioner som fortsatt ökar.

Den sjunkande arbetslösheten under de senaste åren är mycket positiv, men Vänersborgs kommun har fortsatt stora utmaningar vad gäller social inkludering. Andelen öppet arbetslösa är lägre än riket och med länet, men den stora skillnaden är andelen långtidsarbetslösa som deltar i program, där Vänersborg ligger på högre nivå.

Insatser kopplade till social inkludering ställer fortsatta krav på omställning och anpassning inom den kommunala organisationen. Betydande insatser behöver göras för att öka sysselsättningsgraden i de utsatta grupper som idag står utanför arbetsmarknaden.

Finansiell profil

Har Vänersborg en god eller dålig ekonomi? Ett sätt att besvara frågan är att göra jämförelser med andra kommuner. Kommunforskning i väst (KFI) har sedan 90-talet tagit fram finansiella jämförelser mellan kommunerna utifrån ett antal finansiella nyckeltal och väsentliga mått. Nyckeltalen kommenteras kortfattat i faktarutan nedan

Kommunforskning i väst (KFI) har tagit fram jämförande finansiella profiler för kommunerna. Utifrån åtta finansiella nyckeltal avseende kapacitet på lång och kort sikt, risk och kontroll görs en betygsättning av varje kommun i relation till genomsnittet i länet.

I diagrammet nedan presenteras den finansiella profilen grafiskt genom den heldragna linjen. Betygsättningen sker i en skala 1-5 utifrån bokslut 2 Betyget 5 är bäst och betyget 1 är sämst. Betyget 3 utgör det genomsnittliga betyget i länet.

Nyckeltal i den finansiella profilen

Mått	Förklaring
Skattesats	En låg skattesats anses positiv eftersom kommunen då lättare kan höja skatten.
Soliditet	Självfinansieringsgrad. Eget kapital i % av summa tillgångar.
Finansiella nettotillgångar	Finansiella tillgångar - finansiella skulder i relation till kommunens nettokostnader. Speglar meddellång betalningsberedskap.
Kassalikviditet	Finansiella tillgångar i % av kortfristiga skulder.
Budgetföljsamhet	Budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader, kr per invånare.
Resultat före extraord. poster	Resultat i kr per invånare.
Genomsnittligt resultat -3 år	Genomsnittligt resultat i kr/invånare.
Skattefinansiering av investeringar	Andel av investeringar som är finansierade av avskrivningar och årets resultat.

Spindeldiagram: Vänersborgs finansiella profil 2022 - 2024

Vänersborgs kommun har förbättrats något jämfört med tidigare år. Men Vänersborg är fortfarande något sämre än genomsnittet i Sverige och det är för att Vänersborgs kommun har en högre skattesats än genomsnittskommunen. De värden som förbättrats är kassalikviditeten och skattefinansiering av investeringar. Det är positivt att vi stärkt vår förmåga att finansiera investeringar med egna medel och likviditeten förbättrats. Framåt är det viktigt att säkerställa att kommunen har tillräckligt resultat för att klara finansiering av framtida investeringar och oförutsedda händelser.

Väsentliga personalförhållanden

Innehållet nedan följer vad som ska redovisas om personalen enligt lag om kommunal bokföring- och redovisning (LKBR). En fylligare beskrivning av kommunens arbete med personalpolitiken återges däremot i en årlig personalekonomisk redovisning. Den redovisningen tjänar som utgångspunkt för hur kommunen tillvaratar och utvecklar personalen som en värdeskapande resurs.

Personaluppgifterna har hämtats från personalsystemet. För medellön, antal anställda och medelålder gäller mätdagen den 1 november. Uppgifter om timvikarier, personalrörlighet och sjukfrånvaro gäller kalenderår som mätperiod.

Medellön

Medellönen för tillsvidareanställda totalt, omräknat till heltidslön, ökade med 638 kronor mellan åren. Det motsvarar en ökning med 1,8 procent.

Medellön	2025	2024
Kvinnor	36 433	35 656
Män	35 145	34 931
Totalt	**36 139**	**35 501**

Personalstruktur

Antalet tillsvidareanställda ökade totalt med 5 personer jämfört med föregående år det vill säga från 3 378 till 3 383. Totalt minskade antalet visstidsanställda med 2 personer mellan åren.

Anställningar omräknade till årsarbetare (motsvarande heltidsanställning) ökade totalt med 10 det vill säga från 3 540 till 3 550.

I tabellen framgår också att timavlönades tid omräknat till motsvarande årsarbetare har ökat med 8 årsarbetare jämfört med 2024.

Anställning	Kvinnor		Män		Totalt	
	2025	2024	2025	2024	2025	2024
Tillsvidare	2 644	2 654	739	724	3 383	3 378
Visstid	176	169	93	102	269	271
Antal totalt	2 820	2 823	832	826	**3 652**	3 649
Omräknat till årsarbetare	2 741	2 743	809	797	3 550	3 540
Timvikariers arbetade tid omräknat till årsarbetare	128	122	72	71	200	192

I tabellen nedan framgår att antalet timmar från timavlönade var högre jämfört med 202. Detta för samtliga månader förutom maj, juli, oktober och november. 36 procent av timmarna utfördes under de tre sommarmånaderna vilket var i liknande nivå med föregående år, vilket var 36 procent.

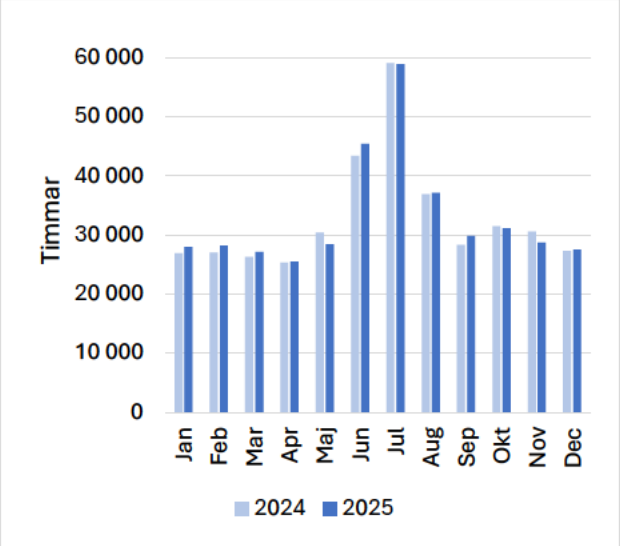

Medelålder

Medelåldern totalt var 45 år, vilket var en ökning på tre år. Medelåldern för kvinnor var 45 år och männen 42 år, även det var en ökning för grupperna.

Medelåldern för de tillsvidareanställda var 45 år, oförändrat mellan åren. Medelåldern för kvinnor var tre år äldre än män det vill säga 46 respektive 43 år.

Medelåldern för visstidsanställda är ökat till 37 år.

Medelålder	Kvinnor		Män		Totalt	
	2025	2024	2025	2024	2025	2024
Tillsvidare	46	46	43	43	45	45
Visstid	37	35	37	39	37	36
Totalt	**45**	**45**	**42**	**42**	**45**	**42**

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron totalt minskade 2025 jämfört med 2024, från 9,2 till 8,8 procent.

Sjukfrånvaron minskade för både kvinnor och män. En minskning återfinns även i samtliga åldersgrupper

Sjukfrånvarofrekvens	2025	2024
Kvinnor	9,5	9,8
Män	6,7	7,1
29 år och yngre	8,1	8,4
30–49 år	8,3	8,6
50 år och äldre	9,7	10,1
Totalt	**8,8**	**9,2**

I jämförelse med 2024 har sjukfrånvaron minskat för båda sjukfrånvaroperioderna *dag 1 till 14* och *dag 15 och längre.*

50 procent av alla sjukfrånvarotimmar kom från sjukperioder som var 60 dagar och längre, det vill säga långtidssjukfrånvaro. Det är en minskning med 1 procentenhet jämfört med föregående år, vilket framgår i tabellen nedan.

Andel långtidssjukfrånvaro*	2025	2024
Kvinnor	52	53
Män	42	41
Totalt	**50**	**51**

*60 sjukdagar och längre, enligt definition i den obligatoriska sjukfrånvaroredovisningen, beslutad av Sveriges kommuner och Regioner (SKR)

Bolag

Antalet anställda i hel- och delägda bolag var i stort likvärdigt mellan åren. Räddningstjänsten Fyrbodal blev verksamt från den 1 januari 2025, vilket är en sammanslagning av förbunden Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund och Räddningstjänsten Mitt Bohuslän. Därmed är siffrorna mellan åren inte jämförbara med varandra.

Anställning	Kvinnor		Män		Totalt	
	2025	2024	2025	2024	2025	2024
Helägda bolag						
AB Vänersborgsbostäder	14	14	58	50	72	64
Vattenpalatset Vänerparken AB	4	5	4	4	8	9
Halle- och Hunneberg AB	3	4	2	1	5	5
Fastighets AB	0	0	1	1	1	1
Delägda bolag						
Kunskapsförbundet Väst	403	413	229	224	632	637
Nätaktiebolaget Biogas Bråland	0	0	1	1	1	1
Räddningstjänsten Fyrbodal	26	17*	156	81*	182	98*
RIB deltidsbrandmän	13	7*	284	122*	297	129*

* Siffrorna för 2024 avser för tidigare Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund

Resultaträkning, mnkr	Not	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Verksamhetens intäkter	2,4	655	619	944	869
Verksamhetens kostnader	3,4	-3 537	-3 444	-3 710	-3 595
Avskrivningar	5	-179	-162	-263	-226
Verksamhetens nettokostnader		**-3 062**	**-2 987**	**-3 029**	**-2 952**
Skatteintäkter	6	2 216	2 133	2 216	2 133
Gen.statsbidrag & utjämning	7	949	969	949	969
Verksamhetens resultat		**103**	**114**	**137**	**150**
Finansiella intäkter	8	15	21	11	16
Finansiella kostnader	9	-47	-66	-82	-97
Resultat före extraord. poster		**72**	**69**	**65**	**69**
Extraordinära poster			0		
Årets resultat		**72**	**69**	**65**	**69**

Uppgift justerad mot 2024 års handling på grund av ändrad redovisningsprincip

Kassaflödesanalys	Not	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		72	69	65	69
Justering för övriga ej likviditetsp. poster	10	201	260	290	354
Medel från verk. före förändr av rörelsekap		**273**	**329**	**356**	**423**
FÖRÄNDRING RÖRELSEKAPITAL					
Ökning (-) minskning (+) förråd	15	-2	-22	-2	-22
Ökning (-) minskning (+) kortfristiga fordringar	16	7	9	25	-3
Ökning (+) minskning (-) kortfristiga skulder	26	20	46	10	45
Medel från den löpande verksamheten		**298**	**362**	**389**	**443**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar		-431	-308	-519	-414
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-5	-5	-5	-5
Försäljning av anläggningstillgångar		2	19	1	19
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	2	0	2
Anläggningsavgifter och investeringsbidrag		5	46	5	46
Medel från investeringsverksamheten		**-429**	**-245**	**-518**	**-352**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Ökning (+) långfristiga skulder	21	90	60	100	60
Minskning (-) långfristiga skulder (amortering)			0	-25	0
Amortering av skulder för finansiell leasing		-29	-29	-16	-16
Medel från finansieringsverksamheten		**61**	**31**	**59**	**44**
Årets kassaflöde		**-70**	**147**	**-71**	**135**
Likvida medel vid årets början	17	386	239	388	253
Likvida medel vid årets slut		317	386	318	388

Uppgift justerad mot 2024 års handling på grund av ändrad redovisningsprincip

Balansräkning, mnkr	Not	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella tillgångar			0		0
Materiella anläggningstillgångar		3 751	3 515	6 021	5 778
Mark, byggnader & tekniska anläggningar	11,12	3 572	3 411	5 825	5 656
Maskiner och inventarier	11,12	179	104	196	122
Finansiella tillgångar	13	153	148	61	55
Summa anläggningstillgångar		**3 905**	**3 663**	**6 082**	**5 833**
Bidrag till statlig infrastruktur	14	9	9	9	9
Omsättningstillgångar					
Förråd	15	48	46	48	46
Fordringar	16	260	267	269	294
Kassa och bank	17	316	386	318	388
Summa omsättningstillgångar		**625**	**700**	**635**	**728**
SUMMA TILLGÅNGAR		**4 539**	**4 372**	**6 726**	**6 570**
EG. KAP, AVSÄTTN. & SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital vid årets början	18	**1 922**	**1 853**	**2 166**	**2 097**
varav resultatreserv (RER)		59	21	61	21
varav resultatutjämningsreserv (RUR)		0	50	0	50
Årets resultat		72	69	65	69
Eget kapital vid årets slut		**1 994**	**1 923**	**2 231**	**2 166**
Avsättningar					
Avsätt. för pensioner & liknande förpliktelser	19	421	405	451	434
Andra avsättningar	20	10	10	68	61
Summa avsättningar		**431**	**415**	**519**	**495**
Skulder					
Långfristiga skulder	21-25	1 350	1 292	3 215	3 159
Kortfristiga skulder	26	764	743	761	751
Summa skulder		**2 114**	**2 036**	**3 976**	**3 910**
S:A EG.KAP, AVSÄTTN. & SKULDER		**4 539**	**4 373**	**6 726**	**6 570**
Ansvarsförbindelser:					
Pensionsåtaganden t.o.m 1997-12-31	27	720	744	720	744
Övriga ansvarsförbindelser	28	1 896	1 897	17	18
Ställda panter				70	70

Uppgift justerad mot 2024 års handling på grund av ändrad redovisningsprincip samt rättelse av ställda panter

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Kommunens redovisning upprättas enligt kommunallagen och enlighet med lag om kommunal bokföring- och redovisning (LKBR) samt följer anvisningar och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR. Förtydligande och kommentarer till förändringar kommenteras under respektive avsnitt. Alla belopp i miljoner kronor om inget annat anges.

Anläggningstillgångar
Med anläggningstillgång menas tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. För att klassas som anläggningstillgång ska värdet vara över ett halvt basbelopp, d.v.s. över 29 400 kr. Värdet av anläggningstillgången är anskaffningsvärdet med gjorda avskrivningar över anläggningstillgångens nyttjandeperiod.

Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärdet. Avskrivningstiderna baseras på anläggningstillgångarnas beräknade nyttjandeperiod och sker med rak nominell metod, d.v.s. linjär avskrivning. Avskrivning av färdiginvesterade anläggningstillgångar påbörjas tertialvis.

Avskrivningstider	År
Verksamhetsfastigheter	5-80 år
Fastigheter för affärsverksamhet	5-50 år
Bostäder och lokaler	5-50 år
Gator, vägar och parker	10-33 år
Fastigheter för annan verksamhet	5-80 år

Vad gäller anläggningar med komponenter som förbrukas under olika tidsperioder har väsentliga komponenter fastställts för de betydande byggnaderna, gator och Va-anläggningar.

Jämförelsestörande poster
Jämförelsestörande poster är resultat av händelser eller transaktioner som inte är extraordinära, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Dessa redovisas i not.

Klassificering av finansiella tillgångar
Vänersborg kommuns finansiella anläggningstillgångar består av aktier i kommunala bolag, andelar i förbund och bostadsrätter. I anskaffningsvärdet ingår inga lånekostnader. Kortfristiga placeringar som kan omsättas inom 0–3 dagar klassas som likvida medel. Placeringsmedel värderas till verkligt värde.

Koncernkonto
Koncernens tillgångar placerade i koncernkonto redovisas som likvida medel i kommunen. De kommunala bolagens andel redovisas som kortfristig skuld i kommunen och som kortfristig fordran i respektive bolag.

Leasing
Fr.o.m. 2025 redovisas vissa hyresavtal som finansiell leasing, vilket innebär en förändrad redovisningsprincip jämfört med tidigare bokslut. I korthet innebär det att i stället för hyra redovisas avskrivningar och ränta och en tillgångspost respektive skuldpost tas upp på balansräkningen baserat på en nuvärdesberäkning av framtida hyresbetalningar. Redovisningen har skett enligt RKRs rekommendation och redovisas i not där det är aktuellt. Jämförelsetal för 2024 har omräknats på motsvarande vis. Justering av 2024 års belopp framgår av not 3, not 5, not 9, not 11, not 18 och not 25.

Intäktsredovisning
Offentliga investeringsbidrag och anläggningsavgifter för VA redovisas som förutbetalda intäkter. De förutbetalda intäkterna redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas nyttjandeperiod. Anläggningsavgifterna intäktsförs med 1/45 per år.

VA- och Renhållningsverksamhetens resultat redovisas som en förutbetald intäkt och dess egna kapital som kortfristig skuld till taxekollektivet. Särredovisning finns hos samhällsbyggnadsnämnden.

Periodisering av generella statsbidrag
Generella statsbidrag som periodiserats över året framgår av tabell. Statsbidragen är utbetalda av Socialstyrelsen.

Bidrag	Periodisering	Mnkr
ssk	1/24 jan 2024 till december 2025	4,5
ssk	1/19 juni till december 2025	0,9
tim	1/19 juni 2024 till december 2025	33,0

Pensioner
Pensionsskulden redovisas enligt blandmodellen. Pensionsrätt intjänad t.o.m. 1997 redovisas således som en ansvarsförbindelse. Det finns inga finansiella placeringar avseende pensionsmedlen utan medlen har använts i den egna verksamheten, till investeringar m.m. Pensionsförpliktelserna är beräknade utifrån beräkningsmodellen RIPS 21 (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld). Pensionsåtaganden för anställd i bolagen som ingår i kommunkoncernen redovisas enligt Bokföringsnämndens K2 eller K3.

Visstidsförordnanden för politiker som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är trolig att de kommer att leda till utbetalning. Kommunen har antagit bestämmelser om omställningsstöd och pensioner till förtroendevalda (OPF-KL) att gälla fr.o.m. 2014. Redovisning sker enligt rekommendation.

Semesterlöneskuld
Semesterlöneskuld och andra löneskulder till personalen redovisas som en kortfristig skuld. Årets skuldförändring ingår i verksamhetens kostnader.

Lager
Kommunens förrådslager i balansräkningen avser kommunförråd för VA-material, skyltar, verktyg mm som redovisas och värderas efter inköpspris.

Sammanställda räkenskaper
Enligt RKR:s rekommendation, R16 Sammanställda räkenskaper behöver endast de bolag och kommunalförbund vars omsättning eller omslutning är mer än 2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag ingår i koncernens räkenskaper. Så i koncernens räkenskaper ingår endast kommunen, Kunskapsförbundet Väst, AB Vänersborgsbostäder och Fastighets AB Vänersborg.

Konsoliderade enheter	Andel
AB Vänersborgsbostäder (ABVB)	100 %
Fastighets AB Vänersborg (FAAB)	100 %
Kunskapsförbundet Väst (KFV)	38,7%

Enheter som inte konsolideras	Andel
Hunne och Halleberg AB	100 %
Vattenpalatset Vänerparken AB	100 %
Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	73,0 %
Räddningstjänsten- Fyrbodal	19,0 %
Fyrstads Flygplats AB	34,0 %

Skillnader i redovisningsprinciper mellan bolagen och kommunen vad gäller investeringsbidrag och två uppskrivningsfonder har justerats till kommunens gällande principer. I koncernredovisningen ska intäkter och kostnader för interna tjänster redovisas under samma år. Skillnader i pensionsredovisning ska inte justeras.

Not 2 Verksamhetens intäkter	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Försäljningsintäkter	55	43	57	42
Taxor och avgifter	228	213	228	215
Hyror och arrenden	97	95	338	323
Bidrag från staten	219	202	219	202
Offentliga inv bidrag	2	2	4	2
Övriga bidrag	13	18	35	29
Försäljn.expl.fast & anl tillg	6	21	5	9
Övriga intäkter	34	25	58	47
Summa	**655**	**619**	**944**	**869**

Not 3 Verksamhetens kostnader	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Löner	1 524	1 452	1 673	1 593
Pensionskostnader	157	222	168	240
Sociala avgifter & löneskatt	516	519	567	571
Anläggnings- & underhålls-material	10	6	11	6
Fastighetskostnader	112	102	282	237
Lokal och markhyror	126	118	80	72
Köp av huvudverksamhet	584	564	390	364
Övriga tjänster	249	228	251	251
Lämnade bidrag	131	116	133	118
Material	105	106	113	112
Övriga kostnader	11	9	24	24
Skattekostnad			6	7
Reaförluster & utrangeringar	12	1	12	1
Summa	**3 537**	**3 444**	**3 710**	**3 595**

I verksamhetens kostnader ingår räkenskapsrevision med 275 tkr. Lokal och markhyror 2024 har justerats pga ändrad redovisnings-princip.

Not 4 Jämförelsestörande poster	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Reavinst	2	17	2	2
Exploateringsintäkter	5	5	5	5
Summa	**7**	**22**	**7**	**7**

Not 5 Avskrivningar	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Avskrivningar enligt plan	150	133	232	210
Nedskrivningar			15	0
Avskrivning finansiell leasing	29	29	16	16
Summa	**179**	**162**	**263**	**226**

Not 6 Skatteintäkter	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Preliminär kommunalskatt	2 229	2 135	2 229	2 135
Prel slutavräkning föreg. år	0	-10	0	-10
Prel. slutavräkning innevarande år	-13	7	-13	7
Summa	**2 216**	**2 133**	**2 216**	**2 133**

Not 7 Kommunalekonomisk utjämning	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Inkomstutjämning	575	552	575	552
Kostnadsutjämning	76	79	76	79
Bidrag LSS-utjämning	65	69	65	69
Kommunal fastighetsavgift	103	100	103	100
Generella bidrag från staten	24	46	24	46
Regleringsbidrag	106	122	106	122
Summa	**949**	**968**	**949**	**968**

Periodisering av generella bidrag från staten enligt nedan tabell.SSK är statsbidrag för prestationsbaserade medel till kommuner som utökat bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden. Tim är statsbidrag för prestationsbaserade medel i syfte att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre. Båda bidragen är beslutade av Socialstyrelsen.

Bidrag	Periodisering	Mnkr
Ssk	1/24 jan 2024 till december 2025	4,5
Ssk	1/19 juni till december 2025	0,9
Tim	1/19 juni 2024 till december 2025	33,0

Not 8 Finansiella intäkter	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Ränteintäkter & utdelning	10	16	11	16
Borgensavgift	5	5	0	0
Summa	**15**	**21**	**11**	**16**

Not 9 Finansiella kostnader	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Räntekostnader	25	30	68	67
Ränta på pensionsskuld	12	25	13	27
Ränta finansiell leasing	10	11	2	3
Summa	**47**	**66**	**82**	**97**

Kassaflödesanalys

Not 10 Justering för ej likviditetspåverkande poster	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Justering för				
- av- och nedskrivningar	179	162	263	226
- gjorda avsättningar	27	125	35	142
- i anspråkstagna avsättningar	-10	-26	-10	-26
- realisationsvinster/ förluster	9	-16	8	-2
Övriga likviditetspåverk. poster	-4	15	-5	14
Summa	**201**	**260**	**290**	**354**

Not 11 Materiella anläggningstillgångar	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Markreserv	16	15	16	15
Verksamhetsfastigheter	1 657	1 702	2 416	2 460
Fastigheter för affärsverksamhet	997	850	997	850
Publika fastigheter	347	329	347	329
Fastigheter för annan verksamhet	20	20	20	20
Bostäder och övriga fastigheter			1 590	1 598
Pågående investeringar	302	233	339	268
Finansiell leasing	233	262	100	116
Summa	**3 572**	**3 411**	**5 825**	**5 656**

Not 12 Inventarier	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Maskiner och inventarier	152	92	162	102
Bilar och andra transportmedel	27	12	35	20
Summa	**179**	**104**	**196**	**122**

Not 12 Mark, byggnader och tekniska anläggningar, Kommunen

	Immateriella	Markreserv	Verksamhetsfastigheter	Fastigh för affärsverks	Publika fastigheter	Fastigh för annan verksamh	Summa	Pågående arbeten	Totalt
Anskaffningsvärden									
Ing anskaffningsvärde	8	27	3315	1193	671	53	5266	274	5539
Årets investeringar *)			38	48	25		110	326	435
Inv.bidrag pågående inv							0	-41	-41
Omklassificering/flyttning		1	4	126	11		142	-256	-115
Årets försäljning							0		0
Utrangerade anläggningar			-10				-10		-10
Utg ack anskaffn-värden	**8**	**28**	**3346**	**1366**	**707**	**53**	**5507**	**302**	**5809**
Avskrivningar									
Ing avskrivningar	-8	-11	-1349	-343	-342	-33	-2086		-2086
Årets avskrivningar	0	0	-109	-27	-18	0	-154		-154
Utrangerade/omklass			5				5		5
Utg ack avskrivningar	**-8**	**-12**	**-1453**	**-369**	**-360**	**-33**	**-2234**	**0**	**-2234**
Nedskrivningar									
Ing nedskrivningar			-2				-2		-2
Årets förändring							0		0
Utg ack nedskrivningar	**0**	**0**	**-2**	**0**	**0**	**0**	**-2**	**0**	**-2**
Ing planenligt restvärde	**0**	**16**	**1964**	**850**	**329**	**20**	**3178**	**274**	**3411**
Utg planenligt restvärde	**0**	**16**	**1890**	**997**	**347**	**20**	**3270**	**302**	**3572**
Därav finansiell leasing			233						
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod			32 år						

Not 12 Maskiner och inventarier, kommunen

Anskaffningsvärden	Maskiner	Inventarier	Fordon	Förbättring annans fastighet	Totalt
Ing ack anskaffningsvärde	35	154	36	3	228
Årets investeringar	2	80	19		100
Försäljn och utrangering	-3	-4	-2	-2	-11
Flyttning					0
Utg ack anskaffningsvärde	**35**	**230**	**52**	**2**	**318**
Avskrivningar					
Ing ack avskrivning enl plan	-19	-79	-24	-3	-124
Årets av-/nedskrivningar	-3	-19	-4		-26
Försäljn/utrang/omklass	3	4	2	2	11
Utg ack avskrivning enl plan	**-19**	**-93**	**-25**	**-2**	**-139**
Ing planenl restvärde	**17**	**76**	**12**	**0**	**104**
Utg planenl restvärde	**15**	**137**	**27**	**0**	**179**
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	7,1 år				

Not 13 Finansiella anläggningstillgångar

	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
AB Vänersborgsbostäder	91	91		
Vänerhamn AB	1	1	1	1
Fastighets AB Vänersborg	1	1		
Kungajaktsmuseet AB				
Halle & Hunneberg AB	2	2	2	2
Fyrstads Flygplats AB	7	2	7	2
Vattenpalatset Vänerparken AB	7	7	7	7
Bostadsrätter	3	3	3	3
Kommuninvest	39	39	39	39
Nätaktiebolag Biogas Brålanda	1	1	1	1
Dalslands Turist AB	0	0	0	0
Övriga andelar	0	0	0	0
Kommunasurans Syd AB	1	1	1	1
Summa	**153**	**148**	**61**	**55**

Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomiska förening avser inbetalt andelskapital, 38 721 tkr Kommuninvest ekonomiska förening har däremot beslutat om insatsemissioner om sammanlagt 10 536 tkr för Vänersborgs kommun. Vänersborgs kommun totala andelskapital Kommuninvest ekonomiska förening uppgick 2025-12-31 till 49 257 tkr

Not 14 Bidrag till statlig infrastruktur

	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Brålanda station				
Totalt bidrag	10	10	10	10
Ack: upplösning	-1	0	-1	0
Årets upplösning	0	0	0	0
Summa	**9**	**9**	**9**	**9**

Bidraget upplöses under 25 år med start år 2024

Not 15 Förråd och lager

	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Förråd	2	2	2	2
Exploateringstomter	46	44	46	44
Summa	**48**	**46**	**48**	**46**

Not 16 Kortfristiga fordringar	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Kundfordringar	39	37	21	31
Riktade statsbidrag	11	15	11	15
Fastighetsavgift	98	89	98	89
Skatteintäkter	7	29	7	29
Moms	25	25	25	25
Interimsfordringar	80	71	88	78
Övriga korta fordringar	2	2	19	27
Summa	**260**	**267**	**269**	**294**

Not 17 Likvida medel	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Kassa	0	0	0	0
Bank	6	9	8	11
- varav gåva Dorchimont	5	5	5	5
Plusgiro	310	377	310	377
Summa	**316**	**386**	**318**	**388**

Not 18 Eget kapital	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Ingående eget kapital	1 922	1 901	2166	2105
Direktbokning eget kapital				
-just finansiell leasing		-48		-8
- årets resultat	72	69	65	69
Summa	**1 994**	**1 922**	**2 231**	**2 166**

Not 19 Pensionsavsättningar	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Ing pensionsavsättningar	405	299	434	318
Nyintjänad pension varav				
-förmånsbestämd åp	8	72	8	80
-efterlevandepension	4	2	4	2
Årets utbetalningar	-10	-9	-10	-9
Rta- & basbeloppsuppr.	12	25	12	25
Ändring försäkring tekn		0		0
Övrig post	-1	-5	-1	-5
Förändring av löneskatt	3	21	3	23
Summa pensionsavsättningar	**421**	**405**	**451**	**434**

Not 20 Övriga avsättningar	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Bidrag Trafikverket	10	10	10	10
Uppskjuten skatt			58	51
Totalt avsättningar	**10**	**10**	**68**	**61**

Bidrag till Trafikverket avser Brålanda station

Not 21 Långfristiga lån	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Lån i bank och kreditinstitut	869	779	2 816	2 741
Summa	**869**	**779**	**2816**	**2 741**

Not 22 Förfallotider på långfristiga skulder,	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Skulder som förfaller inom ett år	357	300	1283	919
Skulder som förfaller senare än ett år men inom senast fem år efter balansdagen	512	478	1395	1681
Skulder som förfaller senare än fem år efter balansdagen		0	138	142
Summa	**869**	**779**	**2 816**	**2 741**

Not 23 Räntebindningstid, Mnkr	Kommunen	Koncernen
	2025	2025
Räntebindning till		
2026	357	993
2027	176	502
2028	231	476
2029	105	409
>2030		437
Summa	**869**	**2816**

Kommunens genomsnittliga räntebidningstid var på balansdagen 1,53 år Koncernens genomsnittliga räntebidningstid på balansdagen inkl räntederivat 2,83 år samt 1 år eller kortare exkl räntederivat

Not 24 Marknadsvärden räntederivat, Mnkr	Kommunen		Koncernen	
	2025	2024	2025	2024
Säkrad låneskuld		0	585	585
Marknadsvärde räntederivat		0	-6	-6

Räntederivaten används för att binda räntan så att ränterisken anpassas till de ramar som finns angivna i finanspolicyn. Om man istället valt att hantera ränterisken genom att binda räntan på varje lån för sig, hade skillnaden i räntekostnad varit försumbar. Marknadsvärdet är en ögonblicksbild av den kostnad som skulle uppstå vid en stängning av utestående derivatkontrakt. Kostnaden är jämförbar med den ränteskillnadsersättning som måste betalas till banken då bundna lån förtidsinlöses. Kommunens genomsnittliga räntekostnad för lån under året var 2,52 %. Kommunen har inga räntederivat. Koncernens genomsnittliga ränta för lån under året inklusive räntederivat var 2,33 % samt 2,33 % exklusive räntederivat.

Not 25 Övriga långfristiga skulder	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Anläggningsavgifter	171	172	171	172
Investeringsbidrag	20	21	120	122
Lånf del av reavinst	10	11	0	0
Finansiell leasing	280	310	108	124
Summa	**481**	**514**	**399**	**418**

Not 26 Kortfristiga skulder	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Skuld till bolagen i kommunens koncernkontosystem	278	267	148	136
Leverantörsskulder	129	87	154	117
Moms och punktskatter	7	10	7	10
Löneskuld, timanställda	11	11	11	11
Semesterlöneskuld	114	117	127	131
Upplupna sociala avg & prelskatt	83	84	91	92
Upplupen pensionskostnad	54	56	61	63
Förutbet riktade statsbidrag	11	21	11	21
Förutbetalda generella statsbidrag	0	24	0	24
Gåva Dorchimont	4	4	4	4
Interimsskulder	50	53	119	131
Förutbetalda skatteintäkter	13	0	13	0
Övriga kortfristiga skulder	12	11	15	11
Summa kortfristiga skulder	**764**	**743**	**761**	**751**

Not 27 Ansvarsförbindelse pensioner	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Pensionsförpliktelse				
Ing pensionsförpliktelse	744	739	744	739
Rta-& basbeloppsuppräkn.	25	47	25	47
Ändr. Försäkringstekniska.		0		0
Nyintjänad pension		0		0
Årets utbetalningar	-46	-48	-46	-48
Övrig post	1	6	1	6
Förändring av löneskatten	-5	1	-5	1
Utg. ansvarförbindelse	**720**	**744**	**720**	**744**

Not 28 Övriga ansvarsförbindelser	Kommunen 2025	Kommunen 2024	Koncernen 2025	Koncernen 2024
Föreningar m.fl.	12	12	12	12
Fastighets AB Vänersborg	54	44		
AB Vänersborgsbostäder	1 826	1 836		
Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	2	2	2	2
Fyrstads Flygplats AB	3	4	3	4
Privata medel	0	0	0	0
Fastigo	0	0	1	1
Summa	**1 896**	**1 897**	**17**	**18**

Vänersborgs kommun har i maj 1993 ingått en solidarisk bor-gen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 297 kommuner och regioner som per 2025-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Vänersborgs kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2025-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 611 026 mnkr kronor och totala tillgångar till 636 322 mnkr kronor. Vänersborgs kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 2 796 mnkr kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 908 mnkr kronor

Not 29 Leasing Fastigheter Finansiella leasingavtal	Kommunen 2025	 2024	Koncernen 2025	 2024
Operationell leasing				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	9			
Senare än 1 år men inom 5 år	23			
Senare än 5 år	8			
Summa	**40**			
Varav kommunkoncerninterna operationella leasingavtal				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	238			
Senare än 1 år men inom 5 år	59			
Senare än 5 år	0			
Summa	**297**			
Varav externa operationella leasingavtal				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	9			
Senare än 1 år men inom 5 år	23			
Senare än 5 år	8			
Summa	**39**			
Finansiell leasing				
Totala minimileaseavgifter	335	374		
Framtida finansiella kostnader	-54	-64		
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	**281**	**310**		
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	30	29		
Senare än 1 år men inom 5 år	119	124		
Senare än 5 år	132	157		
	280	**310**		
Varav kommunkoncerninterna finansiella leasingavtal				
Totala minimileaseavgifter	214	236		
Framtida finansiella kostnader	-42	-50		
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	**172**	**186**		
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	14	14		
Senare än 1 år men inom 5 år	63	61		
Senare än 5 år	95	111		
	172	**186**		
Varav externa finansiella leasingavtal				
Totala minimileaseavgifter	121	139	121	139
Framtida finansiella kostnader	-12	-15	-12	-15
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	**108**	**124**	**108**	**124**
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enl. följande:				
Inom 1 år	16	16	16	16
Senare än 1 år men inom 5 år	55	63	55	63
Senare än 5 år	37	45	37	45
	108	**124**	**108**	**124**

Not 29 Leasing	Kommunen		Koncernen	
Operationella leasingavtal	2025	2024	2025	2024
Operationell leasing				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	16	20		
Senare än 1 år men inom 5 år	10	13		
Senare än 5 år	0	0		
Summa	**27**	**33**		
Varav externa operationella leasingavtal				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	16	20		
Senare än 1 år men inom 5 år	10	13		
Senare än 5 år	0	0		
Summa	**27**	**33**		

Not 30 Interna mellanhavanden koncernföretag

	Försäljning		Fordringar, skulder		Finansiella poster	
Enhet	Köpare	Säljare	Borgenär	Gälde-när	Motta-gare	Betalare
Kommunen	359	39	29	142	5	2
AB Vänersborgsbostäder (ägd andel 100 %)	22	90	39	1	0	5
Fastighets AB (ägd andel 100 %)	1	4	3	8		0
Kunskapsförbunder Väst (ägd andel 38 %)	18	266	103	24	1	0

Drift- och investeringsredovisning

Den ekonomiska styrningen sker bl.a genom att fullmäktige i budget anvisar resurser till kommunstyrelsen och nämnderna för verksamhet och investeringar. Fullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheten och investeringarna. Budgeten benämns Mål- och resursplan i Vänersborgs kommun och beslutas av fullmäktige inför varje verksamhetsår i juni. Nämnderna och kommunstyrelsen upprättar därefter internbudgetar för sina ansvarsområden.

Driftbudget
Kommunfullmäktige beslutar om nettoanslag till nämnderna och kommunstyrelsen. Nämnderna fördelar därefter anslagen i sin internbudget. Den löpande verksamheten har treårig planering där första året utgör budgetår och de två påföljande planeringsår. Överföring av negativa eller positiva resultat sker inte.

Upplysning internredovisningsprinciper
Jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader som endast innehåller kommunexterna poster, har driftsredovisningen påförts kommuninterna poster, såsom köp och försäljning mellan nämnder. Poster som kalkylmässigt simuleras i driftsredovisningen är kapitalkostnader och personalomkostnader. Gemensamma kostnader som fördelas genom interndebiteringar är framför allt hyreskostnader, måltidskostnader, IT-kostnader och lokalvård.

Internprissättning
Som huvudprincip ska köp och försäljning av interna tjänster utgå från skriftliga interna avtal som upprättas mellan berörda verksamheter. Verksamheterna ska följa kommunstyrelsens beslutade antagna Riktlinjer för intern försäljning. Av riktlinjerna framgår bland annat att all prissättning ska ske utifrån självkostnadsprincipen och utgå från tjänstens totala redovisade kostnad för säljaren.
Investeringsbudget

Nämndernas investeringsramar inför budgetbeslut motsvaras av mål- och resursplan föregående år. Nämnderna ska i sina budgetförslag beskriva vilka konsekvenser som investeringar får på driftbudgeten och hur dessa ryms inom befintlig budgetram. För fastighetsinvesteringar överstigande 25 prisbasbelopp finns en fastslagen beslutsprocess. Beslutsprocessen återfinns i Riktlinjer för lokalförsörjning antagen av Kommunstyrelsen.

Fullmäktige tilldelar samhällsbyggnadsnämnden anslag som binds till varje enskilt större investeringsprojekt. Fullmäktige tilldelar också nämnderna ramanslag för investeringar såsom inventarier och liknande. Investeringsbudgeten omfattar tre år, och innehåller budget för innevarande år (2025) och en plan för de två kommande åren (2026-2027).

Kommentar till årets utfall
Nämnderna redovisade i bokslutet ett överskott på 23 mnkr, en förbättring från augustiprognosen med 29 mnkr. Förbättringen förklaras bland annat av att socialnämndens underskott blev 5 mnkr lägre än prognostiserats. Till budgetöverskottet bidrar också kommunstyrelsen med 8 mnkr och samhällsbyggnadsnämnden med 9 mnkr jämfört med prognosen i augusti. Jämfört med bokslut 2024 är det en försämring med 2 mnkr, i huvudsak beroende på högre budgetunderskott på socialnämnden. Det är endast socialnämnden som redovisar budgetunderskott. Under året har nämndernas budgetanslag justerats ned på grund av justerat internt personalomkostnadspålägg. Nämnderna har tillförts budgetkompensation för löneökningar. Socialnämnden har dessutom tillförts budgetkompensation för ökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden och minskad andel timanställda inom vård och omsorg med 24 mnkr. Ytterligare tillägg för Skyddat boende för våldsutsatta barn och vuxna, ny socialtjänstlag samt ytterligare förändringar i statsbidragen som berör socialnämnden. Barn- och utbildningsnämnden har tillförts budget för

Framtida kök, en anpassning till den nya prismodellen för måltidsavtal. Kultur- och fritidsnämnden har tillförts budget för Friluftsstrategin genom omfördelning från Samhällsbyggnadsnämnden. Samhällsbyggnadsnämnden har fått 12 mnkr för extra kostnader för avstängning av Dalbobron. Medel ur kommunstyrelsens anslag för oförutsett har tilldelats följande nämnder; Kultur- och fritidsnämnden 0,4 mnkr, Socialnämnden 0,6 mnkr samt Samhällsbyggnadsnämnden 3,4 mnkr.

Investeringsbudgeten har utökats med 111 mnkr vilket till största delen var överföringar från 2024 års investeringsbudget. Överföringarna från 2024 har tillförts samhällsbyggnadsnämnden som ansvarar för kommunens fastigheter och anläggningar. Förutom överföringar från föregående år har fullmäktige beslutat om 2 mnkr för uppförande av samhällsmast, 21 mnkr för underhåll av Öxnered förskola, 15 mnkr till inköp av fastigheten Fregatten 22 samt 3 mnkr till verksamhetsanpassning av Birger Sjöberggymnasiet, 3 mnkr till belysningsstolpar och 4 mnkr för underhåll av Tärnan. Kommunstyrelsen har fått 15 mnkr för inköp av datorer. Barn- och utbildningsnämnden har fått 4 mnkr för inköp av elevdatorer. Byggnadsnämnden har fått 0,3 mnkr för inköp av totalstation och GPS.

.

Driftredovisning, tkr	2025				Budget-	2024		
	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget	diff	Intäkt	Kostnad	Netto
Byggnadsnämnden	13 491	32 825	19 334	20 703	1 369	14 631	33 414	18 783
Kommunfullmäktige		2 190	2 190	2 718	528		2 206	2 206
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	5 682	17 485	11 804	12 216	413	4 593	16 421	11 828
Revisionen		1 778	1 778	1 932	154		1 466	1 466
Valnämnden		398	398	757	359		2 816	2 816
Överförmyndarnämnden	269	5 645	5 376	6 126	750	106	5 546	5 440
Summa	**19 442**	**60 321**	**40 879**	**44 452**	**3 572**	**19 330**	**61 868**	**42 538**
Barn- och utbildningsnämnden	143 868	1 176 962	1 033 093	1 036 655	3 562	132 946	1 163 766	1 030 820
Kommunstyrelsen	78 915	540 345	461 430	480 030	18 600	77 311	521 137	443 826
Kultur- och Fritidsnämnden	21 430	169 179	147 749	150 384	2 635	19 344	160 566	141 222
Samhällsbyggnadsnämnden	688 865	797 811	108 945	123 866	14 921	629 845	728 172	98 327
Socialnämnden	220 207	1 505 555	1 285 348	1 265 509	-19 839	218 775	1 475 558	1 256 783
Summa nämndsverksamhet	**1 172 728**	**4 250 173**	**3 077 446**	**3 100 896**	**23 450**	**1 097 551**	**4 111 067**	**3 013 516**
Finansförvaltningen(verksamhetskostnader)								
Arbetsgivaravgifter	2 226	-125 652	-127 879	-121 660	6 219	2 185	-213 666	-215 851
Pensioner		200 095	200 095	209 004	8 909		281 993	281 993
Övriga verksamheter	-11 137	-19 662	-8 525	1 200	9 725	2 950	-8 673	-11 623
-varav reglering resultatVA, RH			0		0	-1 255		1 255
-varav reavinst			0			14 774		
Intern finansiering (internränta)	78 995		-78 995	-81 139	-2 144	71 601		-71 601
Interna poster	-588 603	-588 603	0		0	-555 668	-555 668	0
Summa finansförvaltningen	**-518 518**	**-533 822**	**-15 304**	**7 405**	**22 709**	**-478 932**	**-496 014**	**-17 081**
Summa verksamhet	**654 210**	**3 716 352**	**3 062 142**	**3 108 301**	**46 159**	**617 113**	**3 613 548**	**2 996 435**
Avskrivningar		**- 179 110**						
Verksamhetens intäkter & kostnader	**654 610**	**3 537 242**						

Investeringsredovisning

Investering per nämnd, tkr	Utfall 2025	Budget 2025	Budgetdifferens	Utfall 2024
Barn- och utbildningsnämnden	9 825	11 000	1 175	13 524
Byggnadsnämnden	628	750	122	41
Kommunstyrelsen	24 350	24 300	-50	10 802
Kultur- och fritidsnämnden	3 723	4 000	277	2 923
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0	0	0	0
Samhällsbyggnadsnämnden	391 719	572 522	180 803	279 439
Socialnämnden	490	6 300	5 810	797
Finansiella investeringar	5 100	0	-5 100	4 789
Totalt	**435 836**	**618 872**	**183 036**	**312 314**

Investeringsprojekt	Projektets budget t.o.m. 2025	Ack utfall t.o.m. 2025	Budget-diff t.o.m. 2025	Budget 2025	Utfall 2025	Budgetdiff 2025
Fastigheter - Samhällsbyggnads-nämnden						
Vargöns hamn*	6 000	47 067	-41 067	6 000	43 704	-37 704
Frändeskolan byt värme	Årligt underhåll			9 662	9 662	0
Skördegatan fsk	Årligt underhåll			7 415	11 395	-3 980
Myndighetskrav	Årligt underhåll			4 000	4 000	0
Hållbarhet & energiopt.	Årligt underhåll			4 000	3 983	17
Arena Vänersborg takbyte	22 000	4 922	17 078	20 855	3 862	16 993
Övriga				137 404	21 517	115 887
Totalt	**28 000**	**51 989**	**-23 989**	**189 336**	**98 122**	**91 214**

*Vargöns hamn finansieras av investeringsbidrag från Statens geologiska institut.

Investeringsprojekt	Projektets budget t.o.m. 2025	Ack utfall t.o.m. 2025	Budget-diff t.o.m. 2025	Budget 2025	Utfall 2025	Budgetdiff 2025
Gator, VA och renhållning						
Skräcklans vattenverk	216 000	211 711	4 289	124 000	120 836	3 164
Insamlingsansvar förpackaningar	55 000	44 668	10 332	54 000	43 668	10 333
Va ansl fiber Bergagården	13 000	12 390	610	13 000	12 390	610
Beläggningsunderhåll	Årligt återkommande			11 000	11 721	-721
Sanering Järnvägsg Brålanda	Årligt återkommande			0	7 798	-7 798
Dalbobron	50 000	39 497	10 503	25 000	7 165	17 835
Rörviks vattenverk	97 100	100 800	-3 700	4 571	6 519	-1 948
Övriga				91 806	56 897	34 909
Totalt	**431 100**	**409 066**	**22 034**	**323 377**	**266 995**	**56 382**

Investeringsprojekt	Projektets budget t.o.m. 2025	Ack utfall t.o.m. 2025	Budget-diff t.o.m. 2025	Budget 2025	Utfall 2025	Budget-diff 2025
Exploatering						
Sanden södra	42 000	13 199	28 801	19 000	13 125	5 876
Tunnel skaven öxnered	8 300	8 215	86	4 200	4 006	194
Källeberg	28 400	28 716	-316	4 124	2 332	1 792
Övriga				27 185	2 782	24 404
Totalt	**78 700**	**50 129**	**28 571**	**54 509**	**22 244**	**32 265**

Inventarier/maskiner	Budget 2025	Utfall 2025	Budgetdiff 2025
Barn- och utbildningsnämnd	11 000	9 825	1 175
Byggnadsnämnden	750	628	122
Kommunstyrelsen	24 300	24 350	-50
Kultur- och fritidsnämnden	4 000	3 723	277
Samhällsbyggnadsnämnden	5 300	4 359	941
Socialnämnden	6 300	490	5 810
Finansiella investeringar		5 100	-5 100
Totalt	**51 650**	**48 476**	**3 174**

Summa investeringar	Budget 2025	Utfall 2025	Budgetdiff 2025
	618 872	435 836	183 036

Jämförelsetal, övergripande - Kommunen

	Enhet	2025	2024	2023	2022	2021
Omvärld						
Invånare 31/12	Antal	40 078	40 041	40 012	39 904	39 636
Skattesats, kommunen	Kr	22:21	22:21	22:21	22:21	22:21
Skattesats, totalt	Kr	33:69	33:69	33:69	33:69	33:69
Nyckeltal per invånare						
Tillgångar/invånare	Kr	113 260	109 191	95 921	86 382	79 072
Eget kapital/invånare	Kr	49 746	47 976	47 511	45 459	41 219
Skulder & avsättningar/invånare exkl. ansvarsförbindelse	Kr	63 498	61 187	48 435	40 923	37 853
Skulder & avsättningar/invånare inkl. ansvarsförbindelse pensioner	Kr	81 466	79 793	66 905	59 217	57 128
Personal						
Antal anställda kommunen 1/11	Antal	3 652	3 649	3 676	3 774	3 631
varav kvinnor	Antal	2 820	2 823	2 858	2 947	2 854
varav män	Antal	832	826	818	827	777
Sjukfrånvaron	%	8,8	9	10	11	10
varav kvinnor	%	9,5	10	10	11	11
varav män	%	6,7	7	7	8	7
Antal årsarbeten	Antal	3 550	3 540	3 569	3 670	3 534
Resultaträkningen						
Årets resultat	Mnkr	72	68	87	180	185
Årets resultat, andel av skatter & generella statsbidrag	%	2	2	3	6	7
Intäktsutveckling	%	6%	5	-2	4	1
Kostnadsutveckling	%	3	5	6	4	3
Utveckling skatteintäkter & generella statsbidrag	%	2	5	5	4	4
Nettokostnader	Mnkr	3 062	2 988	2848	2638	2530
Verksamhetens nettokostnad, andel av skatt & statsbidrag	%	97	96	96	94	93
Balansräkningen						
Eget kapital	Mnkr	1 994	1 921	1901	1814	1634
Investeringsnetto	Mnkr	436	312	491	516	291
Självfinansieringsgrad (årets resultat+avskrivningar/nettoinvestering)	%	58	74	44	57	101
Soliditet (eget kapital/tillgångar)	%	44	44	50	53	52
Soliditet inkl ansvarförbindelse pensioner	%	28	27	30	31	28
Kassalikviditet (likvida medel + checkräkningskredit/korta skulder)	%	68	79	63	54	77
Skuldsättningsgrad (totala skulder/tillgångar)	%	47	47	42	40	40
varav långfristig låneskuld	%	19	18	19	17	14
Förändring av tillgångsvärdet	%	4	14	11	10	11

Kommunfullmäktige

Ordförande: Annalena Levin (C)
1:e vice ordförande: Anneli Guilotte (S)
2:e vice ordförande: Lena Eckerbom Wendel (M)

Årets Verksamhet

Fullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och utses vid allmänna val vart fjärde år. Kommunfullmäktige fattar beslut i ärenden som rör mål och riktlinjer för de kommunala verksamheterna, kommunens budget, den kommunala skattesatsen, taxor och avgifter, investeringar, stadsplanering samt andra viktiga och övergripande frågor för kommunen. Under kommunfullmäktige finns en valberedning som bereder kommunfullmäktiges val och en demokrati- och jämställdberedning som verkar för ett större samhälleligt engagemang bland invånarna.

Under året har kommunfullmäktige sammanträtt åtta gånger. Sammanträdena har genomförts i sammanträdessal Bojorten i kommunhuset.

Kommunfullmäktige har hanterat 223 ärenden under året jämfört med 226 ärenden under 2024 och 248 ärenden under 2023. 118 av dessa ärenden hade beretts av kommunstyrelsen.

Det inkom 32 medborgarförslag under 2025 jämfört med 45 (83) under 2024 och 32 under 2023.

Under 2025 inkom tio motioner till fullmäktige jämfört med 15 åren 2024 och 2023.

Antalet avsägelser av politiska uppdrag har ökat från 22 ärenden under 2023 till 25 under 2024 och 26 för 2025.

Kommunfullmäktige hanterade och tre interpellationer men inga frågor under det gångna året.

Kommunfullmäktige har för nuvarande 46 ledamöter och 23 ersättare. Fem mandat är vakanta och kommer inte kunnat fyllas under mandatperioden.

Ekonomi
Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Intäkter	0,0	0,0	0,0
Personal	1,4	1,6	1,9
Omkostnader	0,8	0,6	0,8
Nettokostnad	2,2	2,2	2,7
Nettobudget	2,7	2,6	2,6
Resultat	0,5	0,4	-0,1

Valnämnden

Ordförande: Hans-Peter Norén (S)
Vice ordförande: Niklas Claesson (M)

Årets Verksamhet

Valnämnden har tre ordinarie ledamöter och tre ersättare. Nämnden ansvarar för genomförande av val i kommunen. Med val avses val till riksdag, region och kommunfullmäktige. Vidare ansvarar valnämnden för folkomröstningar och val till EU-parlamentet. Arbetet sker i nära samarbete med Länsstyrelsen och Valmyndigheten.

Arbete och planering inför de allmänna valen 2026 har påbörjats under året. Inför det genomförande av valet anställdes en valsamordnare och en valadministratör och utbildningar samt kartläggningar har genomförts.

Ekonomi
Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Intäkter	0,0	0,0	0,0
Personal	0,2	2,2	0,3
Omkostnader	0,2	0,6	0,1
Nettokostnad	0,4	2,8	0,4
Nettobudget	0,8	3,2	0,7
Resultat	0,4	0,4	0,3

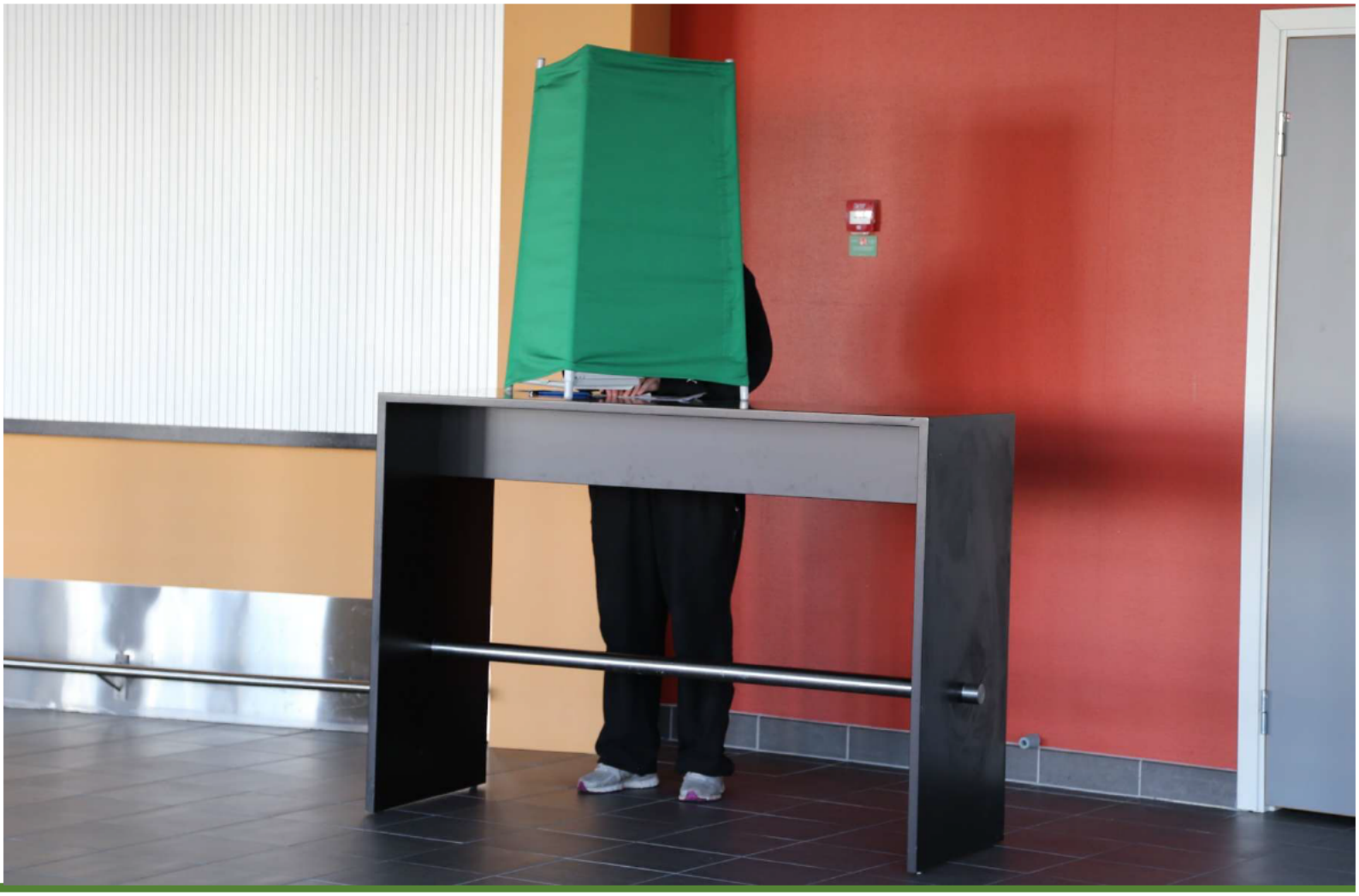

Revisionen

Ordförande: Magnus Cassel (S)
Vice ordförande: Sven Erik Larsson (M)

Årets Verksamhet

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen, reglementet och med iakttagande av god revisionssed, granska all verksamhet som bedrivs i nämnder och styrelser. De ska med sin granskning pröva:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt
- Om räkenskaperna är rättvisande
- Om den interna kontrollen inom nämnderna är tillräcklig
- Om resultaten i delårsrapport och årsredovisning är förenliga med de mål som fastställts av kommunfullmäktige

Följande granskningar har genomförts eller pågår vid skrivning av denna text:
- Granskning av delårsrapport per 2025-08-31
- Granskning av årsredovisning 2025
- Grundläggande granskning av styrelse och nämnders styrning, interna kontroll och uppföljning
- Granskning av lokalförsörjningsprocessen
- Granskning av systematiskt arbetsmiljöarbete och sjukfrånvaro
- Granskning av överförmyndarnämnden
- Uppföljande granskning av fastighetsunderhåll
- Förstudie av kontinuitetshantering

Färdigställda rapporter finns att läsa via kommunens hemsida - Kommun&politik/kommunens organisation/revisorer/revisions- och granskningsrapporter.

Kommunens revisorer har under året fortlöpande träffat tjänstepersoner och företrädare för kommunens nämnder i syfte att få information och samtala om verksamhetsutveckling, metoder för kvalitetssäkring, kvalitetsutveckling samt den interna kontrollen.

Framtid

Revisionen är ett nödvändigt instrument för såväl kontroll som utveckling av kommunens verksamheter och det finns behov av mer granskning. Revisionen behöver också synas mer och kommunicera resultat av genomförda granskningar. En god och kontinuerlig dialog med de som granskas är mycket viktig. Under 2025 har revisionen därför arbetat för att ytterligare systematisera dialogen med kommunstyrelse och nämnder. Under 2026 planerar revisionen att vidareutveckla detta arbete till att omfatta även kommunens helägda bolag. Under inledningen av 2026 kommer revisionen att besluta om sin Revisionsplan 2026, som tar sin utgångspunkt den risk- och väsentlighetsanalys som revisionen genomfört.

Ekonomi
Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Intäkter	0,0	0,0	0,0
Personal	0,4	0,4	0,5
Omkostnader	1,4	1,1	0,9
Nettokostnad	1,8	1,5	1,4
Nettobudget	1,9	1,7	1,6
Resultat	0,2	0,2	0,2

Barn- och utbildningsnämnden

Ordförande: Bo Carlsson (C)
1:e Vice ordförande: Christin Slättmyr (S)
2:e Vice ordförande: Gunnar Henriksson (L)
Förvaltningschef: Sofia Bråberg

Verksamhetsbeskrivning

Verksamheten omfattar förskola, öppen förskola, annan pedagogisk verksamhet, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem. I kommunens regi finns 26 förskolor, öppna förskolan Sirius och omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds (Lanternan). Det finns 17 kommunala grundskolor (varav 2 även har anpassad grundskola) och vid alla F-6 skolor finns det fritidshem. Det finns 2 fristående aktörer inom grundskolan, 5 fristående förskolor samt 1 aktör för enskild pedagogisk omsorg belägna i Vänersborgs kommun. Dessutom finns det barn och elever folkbokförda i Vänersborgs kommun som går i verksamhet, såväl fristående som kommunal, i andra kommuner.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat - uppnå och förväntade resultat - genomföra. Som helhet bedömer nämnden att nio förväntade resultat uppnås under året. Nio förväntade resultat uppnås inte.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	Grön	Gul	Röd
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv			1
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	4		6
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan			1
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	3		1
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	2		

Kommentar till resultatavstämning

Andelen elever i årskurs 9 med hemkommun Vänersborg som var behöriga till yrkesprogram uppgick läsåret 2024/2025 till 83,6% vilket är lägre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 85,6%. Det är även lägre än genomsnittet för riket som för läsåret 2024/2025 låg på 84,2%. Resultaten avser behörighetsnivåer innan lovskola. Resultaten för de kommunala skolorna visar dock en positiv trend för den elevkull som lämnade årskurs 9 i juni 2025, behörigheten ökade med cirka 19 procentenheter från årkurs 6 till årkurs 9 och landade på 84,8% efter genomförd lovskola. Skillnaden mellan flickor (85,4%) och pojkar (84,4%) var liten, samtidigt som elevgruppen med annat modersmål inte i lika hög utsträckning var behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet. Inte heller meritvärdet för elever i de kommunala skolornas årskurs 9 eller andelen elever i årskurs 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen på de kommunala skolorna nådde upp till barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivåer för 2025. Meritvärdet uppgick läsåret 2024/2025 till 210 vilket är lägre än ambitionsnivån på 217. Meritvärdet var högre för flickorna (216) jämfört med pojkarna (205). 69,0% av eleverna i årskurs 9 uppnådde betygskriterierna i alla ämnen läsåret 2024/2025 vilket är lägre än ambitionsnivån på 71,0%. En högre andel av pojkarna uppnådde betygskriterierna i alla ämnen (69,8%) jämfört med flickorna (67,1%). Trots att ambitionsnivån inte uppnåddes är andelen som uppnått betygskriterierna i alla ämnen läsåret 2024/2025 högre än resultatet de senaste tre åren. En förklaring till resultatet är att stort fokus har legat på att nå gymnasiebehörighet vilket innebär minst godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik och fem ytterligare ämnen (valfria). Även resultatet för meritvärdet har påverkats av

verksamhetens fokus på gymnasie-behörighet. Gällande meritvärdet avviker resultatet jämfört med riket framför allt i ämnena hem- och konsumentkunskap, de fyra SO-ämnena samt idrott och hälsa. Om Vänersborgs kommunala skolor skulle prestera som övriga landet i dessa ämnen skulle kommunen hamna i nivå med det modellberäknade värdet som de tre senaste åren legat på 221 (i Kolada).

För att öka gymnasiebehörigheten har organisatoriska insatser som till exempel små undervisningsgrupper och riktat stöd samt samverkan med elevhälsa och socialtjänst visat sig effektfulla för elevernas lärande. Även tillgång till funktioner som studie- och yrkesvägledare och närvarokoordinatorer har lyfts som viktiga komponenter som bidragit till att påverka elevers resultat i positiv riktning. Närvaroarbetet är centralt för att öka behörigheten och inom årskurs F-6 är närvaron generellt sett hög, det finns heller inga större skillnader mellan pojkars och flickors närvaro. Inom årskurs 7-9 låg andelen elever med mer än 75% närvaro på 84,9% läsåret 2024/2025 vilket är lägre än nämndens ambitionsnivå på 86,3%. I dessa årskurser har fler flickor än pojkar en hög frånvaro. Elever i särskild undervisningsgrupp har en högre frånvaro än elever i ordinarie klass. Psykisk ohälsa eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar anges generellt som bakomliggande orsaker till frånvaro. För att få fler elever behöriga till ett yrkesprogram och nå satta ambitionsnivåer behöver samarbetet mellan rektorer, specialpedagoger och lärare förbättras för att säkerställa att särskilt stöd sätts in tidigt och följs upp systematiskt. Det är en utmaning att med tilldelade budgetmedel möta barn och elevers behov av särskilt stöd. Det finns fortsatta behov av att höja kvaliteten på kartläggningar och att lägga mer tid och fokus på ämnesutveckling samt samverkan med socialtjänsten och att skapa anpassade lärmiljöer.

Ett positivt resultat är att andelen bedömningar för barngruppen som lämnade förskoleverksamheten som utifrån "Matris 2 Läsa och skriva" bedömts på "nivå 2" eller högre läsåret 2024/2025 uppgick till 87,1% vilket är högre än nämndens ambitionsnivå på 80,0%. Utveckling av lärmiljöer, ökat fokus på högläsning och språkstimulerande aktiviteter har gett resultat. Andelen elever i de kommunala skolornas årskurs 1 som nådde kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse uppgick till 88,7% läsåret 2024/2025 vilket är högre än nämndens ambitionsnivå på 83,0%. Läsförmågan har generellt förbättrats både för elever i svenska och svenska som andraspråk samt både för flickor och pojkar. Elever som läser svenska som andraspråk har dock fortsatt lägre resultat än elever som läser svenska (77,0% jämfört med 92,0%). Satsning på speciallärare och interaktiv bokläsning, även på fritidshemmet och i förskoleklassen, har bidragit till resultatet. Glädjande är också att Vänersborgs kommunala skolor ligger över riket både i årskurs 5 och 8 när det gäller elevers nöjdhet med sin skola och upplevelsen av att få den hjälp man behöver från skolan för att klara skolarbetet.

Det hållbara medarbetarengagemanget (HME) för barn- och utbildningsförvaltningen uppgår 2025 till 81 vilket är högre än kommun-fullmäktiges ambitionsnivå på 80. Under perioden januari-november 2025 var den totala sjukfrånvaron för barn- och utbildnings-förvaltningen 7,4% vilket är lägre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 8,7%. Resultatet avseende sjukfrånvaron för helår 2025 kommer att redovisas i den långa verksamhetsberättelsen för 2025. Arbetet med friskfaktorer har under året varit en viktig del av det systematiska arbetsmiljöarbetet på samtliga nivåer i förvaltningen.

Uppföljning av nämndens riktade uppdrag under planperioden

Samtliga tilldelade uppdrag från kommunfullmäktige till barn- och utbildningsnämnden, handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga, ökad gymnasiebehörighet, bättre nyttjande av lokaler och anläggningar, förväntas slutföras inom den tilldelade tidsramen.

Nyckeltal/jämförelsetal

Antal placeringar finansierade av Vänersborgs kommun, genomsnitt per år	Bokslut 2024	Budget 2025*	Bokslut 2025	Utv. 24/25
Förskola och pedagogisk omsorg				
Totalt antal placeringar, barn 1-5 år	2 119	2 093	2 073	-46
Varav andel i externa alternativ %	11 %	11 %	12 %	1 %
Nyttjandegrad %**	94 %	93 %	91 %	-3 %
Fritidshem och pedagogisk omsorg				
Totalt antal placeringar, barn 6-13 år	1 738	1 635	1 748	10
Varav andel i externa alternativ %	14 %	14 %	14 %	-
Nyttjandegrad %**	52 %	51 %	53 %	1 %
Grundskola F-9				
Totalt antal elever	4 701	4 679	4 646	-55
varav andel i externa alternativ %	13 %	13 %	13 %	-
Anpassad grundskola åk 1-9				
Anpassad grundskola	87	101	99	12

* Budgeterat antal barn- och elevplaceringar i detaljbudget 2025 baserades på framtagna befolkningsprognoser från kommunstyrelseförvaltningen samt ett prognostiserat genomsnitt för 2025.
** Nyttjandegraden baseras på invånarantal från Kommunens invånarregister (KIR) samt inskrivna barn och elever i förskola och fritidshem som är asylsökande. Från och med 2025 har beräkningen av nyttjandegrad i förskola ändrats genom tätare uppföljning, vilket innebär att värdena inte är direkt jämförbara med tidigare år.

Placeringar i fristående alternativ 2025, genomsnitt:
- 1-5 år: 198 barn i fristående förskola samt 42 barn i enskild pedagogisk omsorg.
- 6-13 år: 224 elever i fristående fritidshem samt 25 elever i enskild pedagogisk omsorg.
- Årskurs F-9: 620 i fristående grundskolor.

Förskolan har haft färre antal placeringar än budgeterat och jämfört med föregående år. Antalet heltidsplaceringar i förskolan har ökat, vilket har medfört högre kostnader än budgeterat.

I fritidshem och i pedagogisk omsorg har det varit fler elever än budgeterat och jämfört med föregående år. Antal elever från förskoleklass till årskurs 9 har minskat jämfört med föregående år och antal elever 2025 blev lägre än budgeterat. Antal elever i anpassad grundskola har ökat från 87 till 99 under 2025.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	94,7	87,9	91,2
Övriga Intäkter	49,2	44,9	42,8
S:a Intäkter	**143,9**	**132,8**	**134,0**
Personal	715,3	718,9	685,1
Omkostnader	454,5	439,4	412,8
Avskrivn. & internränta	7,2	5,3	4,6
S:a Kostnader	**1 177,0**	**1 163,6**	**1 102,4**
Nettokostnad	1 033,1	1 030,8	968,4
Nettobudget	1 036,7	1 032,8	970,2
Budgetdiff	**3,6**	**2,0**	**1,8**

Årets resultat uppgår till 3,6 mnkr, vilket innebär en avvikelse mot budget med 0,3 %. Överskottet är högre jämfört med bokslutet 2024 då resultatet var 2,0 mnkr. Prognosen för barn- och utbildningsnämnden har varit budget i balans i delårsrapporterna för april och augusti.

Ökningen av statsbidrag beror på att barn- och utbildningsnämnden har fått behålla statsbidrag från Migrationsverket och Skolverket avseende 2024. Utöver detta har statsbidrag för litteratur samt språkstärkande insatser under lov beviljats och använts för inköp av böcker och olika språkfrämjande aktiviteter. Den ökade nivån av övriga intäkter 2025 jämfört med föregående år beror i huvudsak på högre barnomsorgsintäkter. Detta beror på fler heltidsplaceringar samt beslut om förändrade avgiftsregler inom förskola. Dessutom har Skolverket beslutat om ett högre inkomsttak från och med 2025.

Personalkostnaderna har minskat jämfört med föregående år vilket beror på att personalomkostnadspålägget har minskat mellan åren. Fler heltidsplaceringar i förskolan har medfört ett ökat personalbehov och därmed högre kostnader. Under vårterminen tilldelades barn- och utbildningsnämnden ett tillfälligt budgettillskott på 1,0 mnkr från kommunfullmäktiges satsning för att öka gymnasiebehörigheten, vilket bidragit till ökade personalkostnader. Dessutom har fler elever i anpassad grundskola och fritidshem krävt mer personal.

Omkostnaderna har ökat jämfört med förra året på grund av högre lokalkostnader, särskilt för Holmängens förskola och grundskola samt dyrare måltider och prisökningar på varor och tjänster.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Nämnd/nämndsadm.	0,0	5,6	5,6	1,1
Förskola, pedagogisk omsorg 1-5 år	49,0	361,2	312,2	0,0
Grundskola F-9, fritidshem, pedagogisk omsorg 6-13 år	93,7	756,2	662,5	0,3
Anpassad grundskola	1,2	54,0	53,0	2,2
Netto	**143,9**	**1 177,0**	**1 033,1**	**3,6**

Nämnd/nämndsadministration

Nämnd och nämndsadministration uppvisar ett överskott på 1,1 mnkr. Överskottet består av ej förbrukad budget för oförutsedda kostnader.

Förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år

Verksamheterna förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år uppvisar ett nollresultat. Kostnaderna för det ökade antalet heltidsplaceringar möts av högre barnomsorgsintäkter än budgeterat. Kostnaderna för barn i behov av särskilt stöd är höga och innebär en fortsatt utmaning att hantera i förhållande till tilldelad budget.

Förskoleklass, grundskola, fritidshem och pedagogisk omsorg 6-13 år

Verksamheterna redovisar ett överskott om 0,3 mnkr. Inom grundskolan har antalet elever minskat i förhållande till budget. Elevminskningen har påverkat flera enheter och årskurser vilket har försvårat arbetet med att anpassa organisationen utifrån tilldelad elevpeng. Vissa enheter uppvisar ett negativt ekonomiskt resultat, detta är ofta kopplat till elevers behov av särskilt stöd eller extraordinärt stöd. Det är en utmaning att uppnå både måluppfyllelse och budget i balans.

Fler elever i fritidshem och fler elever mottagna i anpassad grundskola som går i fritidshem än budgeterat har gjort att kostnaderna ökat.

Anpassad grundskola 7-16 år

Den anpassade grundskolan redovisar för året ett överskott om 2,2 mnkr. Under de senaste åren har verksamheten präglats av en tydlig ökning av antalet elever. År 2024 var 87 elever mottagna inom skolformen, medan motsvarande antal för 2025 uppgår till 99 elever. Detta innebär en elevökning om cirka 14 procent.

Överskottet förklaras delvis av att elevantalet blev lägre än budgeterat, samtidigt som kostnadsutvecklingen inte ökat i den takt som tidigare prognostiserats. En sannolik förklaring till detta är att verksamheten i viss utsträckning har kunnat ta till vara stordriftsfördelar, vilket har bidragit till en mer effektiv resursanvändning och därmed ett överskott.

Personal

Personal	2025	2024	2023
Tillsvidareanställda	1 140	1 137	1 129
Visstidsanställda	88	107	106
Summa	**1 228**	**1 244**	**1 235**

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

Det totala antalet månadsanställningar har minskat 2025 i jämförelse med 2024. Minskningen mellan 2024 och 2025 utgörs av visstidsanställningar.

Investeringar

En del av inventarieinvesteringarna var ursprungligen avsedda för Tärnanskolan och Skördegatans förskola i samband med planerade renoveringar under 2025. Eftersom färdigställandet av Skördegatans förskola har försenats och renoveringen av Tärnanskolan pågår med osäker tidplan, omfördelades dessa medel till inköp av elevdatorer som behövde ersättas för att följa den tekniska utvecklingen.

Investeringar, Mnkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff
Inventarier	11,0	9,8	1,2

Åtgärder för budgetbalans

Barn- och utbildningsnämnden och barn- och utbildningsförvaltningen har under året arbetat aktivt och målmedvetet med verksamhets- och ekonomistyrning för att nå budget i balans, de förväntade resultaten och kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Byggnadsnämnden

Ordförande: Benny Jonasson (S)
Vice ordförande: Piotr Gabrys (M)
Förvaltningschef: Eddie Sandin

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggområdet samt fastighetsbildning. Verksamheten styrs av ett antal speciallagar, främst plan- och bygglagen samt fastighetsbildningslagen. Enligt dessa lagar ska nämnden verka för en god bebyggd miljö samt följa den allmänna utvecklingen inom kommunen och ta de initiativ som behövs i frågor om planläggning, byggande och fastighetsbildning.

Nämnden ansvarar för prövning av dispenser och tillsyn av strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken. Nämnden ansvarar också för mätning och kartframställning samt utveckling av geodata. Nämnden ansvarar även för kommunens namnsättning av vägar och adressättning. Byggnadsnämndens ärenden bereds av miljö- och byggnadsförvaltningen.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att sex förväntade resultat uppnås under året. Ett förväntat resultat prognosticeras inte uppnås under året.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	Grön	Gul	Röd
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	1	-	-
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	4	-	1
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	1	-	-

Kommentar till resultatavstämning

2025 års NKI (mätår 2024) hamnade på 66. Resultatet uppnås inte, ambitionsnivån var 6p. Aktiviteter pågår för att öka måluppfyllelse. Bland annat pågår deltagande i ett leaderprojekt med syfte att stärka företagsklimatet.

Hittills i år ser NKI ut att ha ökat kraftigt från 66 år 2024 till 75. Rikssnittet inom bygg ligger på 69. Slutliga resultatet för 2025 kommer inte förrän 2026.

Övriga förväntade resultat uppnås under året. Nämnden har givit 2 uppdrag (förväntade resultat genomföra) som är fleråriga och dessa löper på enligt plan.

Värt att nämna är att byggnadsnämnden har under 2025 minskat sina handläggningstider markant och uppnår därmed samtliga förväntade resultat kopplade till handläggningstid för bygglov.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckling 2024/2025
Bygglov			
Handläggningstid medel	21 dagar	26 dagar	-5 dagar
Handläggningstid median	16 dagar	25 dagar	-9 dagar
Boende			
Färdigställda bostäder*, antal	23	76	-53

*Färdigställda bostäder innebär att bygglov har sökts samt att byggnaden är uppförd och inflyttningsklar. Det gäller både enbostadshus och antal lägenheter i flerbostadshus

Antalet färdigställda bostäder hamnar på 23 och innefattar 12 enbostadshus, 4 lägenheter i flerbostadshus och 7 fritidshus. Prognosen i augusti var 21 bostäder.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	0,1	0,0	0,1
Övriga Intäkter	13,4	14,6	13,2
S:a Intäkter	**13,5**	**14,6**	**13,3**
Personal	26,6	26,3	26,2
Omkostnader	5,7	6,6	7,1
Avskrivning & int.ränta	0,5	0,5	0,4
S:a Kostnad	**32,8**	**33,4**	**33,7**
Nettokostnad	19,3	18,8	20,4
Nettobudget	20,7	21,0	20,3
Resultat	**1,4**	**2,2**	**-0,1**

Nämnden uppvisar i 2025 års bokslut ett överskott på 1,4 mnkr, en avvikelse mot budget på 6,6 procent. Kart- och geodata har från erhållit bidrag på nästan 0,1 mnkr från kommunens internationella medel, för att kunna genomföra en studieresa till Danmark. Övriga intäkter understiger budget med 0,2 mnkr, vilket beror på låga intäkter på bygglov och KLM (Kommunala lantmäterimyndigheten). Lågt ärendeinflöde, som delvis är effekter av förändringar i lagstiftning som trätt i kraft under året men även beror på byggkonjunkturen, bidrar till minskade intäkter. Personalkostnader understiger budget med 1,6 mnkr, vilket beror på vård av barn och sjukfrånvaro, kortare föräldraledigheter samt vakant tjänst. Övriga kostnader överstiger budgeterad nivå med 0,1 mnkr, vilket främst beror på konsulttjänster som köpts in av Plan, vilka till stor del vidarefaktureras. Föregående år visade nämnden ett överskott mot budget med 2,2 mnkr. Nämnden prognostiserades i augusti ett budgetöverskott på 0,4 mnkr vid årets slut. Avvikelsen mot prognosen beror på ökade intäkter på plan samt minskade arbetskrafts-kostnader på grund av sjukfrånvaro, vård av barn samt vakans.

Ekonomisk analys

Nämndverksamheten visar överskott mot budget på 0,1 mnkr. Förvaltningskontoret följer budget i stort. KLM uppvisar ett budgetöverskott på 0,2 mnkr, främst på grund av lägre personal-kostnader än budgeterat. Kart- och geodata visar ett överskott mot budget på 0,5 mnkr, främst till följd av lägre arbetskraftskostnader än budgeterat men även högre intäkter och lägre verksamhetskostnader. Plan visade ett budgetöverskott på 0,9 mkr främst på grund av högre intäkter än budgeterat. Bygglov visade ett underskott mot budget på 0,3 mnkr. Avvikelsen förklaras av lägre intäkter än budgeterat.

Personal *	2025	2024	2023
Tillsvidare anställda	35	36	36
Visstid anställda	1	0	0
Summa	**36**	**36**	**36**

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

För att möta de låga intäkterna har bygglovsverksamheten omorganiserats för att kunna minska administrationen med en tjänst. En visstidsanställd har ersatt en tjänstledig personal på plan under hösten. Båda var anställda i november, vilket gör att minskningen med en anställd inte syns i tabellen.

Investeringar

Investeringar, Mnkr	Investerings-plan	Utfall	Budget-diff
Inventarier	0,7	0,6	0,1

Årets investeringsbudget utökades till 750 tkr för att användas till inköp av totalstation och GPS. Till följd av rabatterat pris vid inköpstillfället kostade inköpet endast 630 tkr, vilket innebär 120 tkr lägre investeringskostnad än budgeterat.

Åtgärder för budgetbalans

Intäkterna för Plan och Kart och data ökade under hösten vilket bidrog till det slutliga överskottet. Nämndens intäkter är svåra att förutse särskilt i rådande konjunkturläge, vilket kan påverka nämndens resultat både positivt och negativt. Ärendeingången kopplad till bygglov spås framåt vara något lägre till följd av förändring i plan- och bygglagen som infördes i december 2025. Samtidigt ser efterfrågan på nya detaljplaner ut att vara fortsatt stark. För att möta lägre intäkter har förvaltningen effektiviserat och minskat en tjänst. Under 2026 kommer förvaltningen följa ärendeingången noga för att se om ytterligare anpassningar behöver göras. Nämnden ser i övrigt inget behov av särskilda åtgärder för budget i balans 2026.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Benny Augustsson (S)
Vice ordförande: Mats Andersson (C)
2:e vice ordförande: Henrik Harlitz (M)
Förvaltningschef: Lena Tegenfeldt

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomi. Kommunstyrelsen leder och samordnar planering och uppföljning av kommunens ekonomi och verksamheter. Uppgifterna framgår i kommunallagen och reglemente för kommunstyrelsen. Inom kommunstyrelsen finns ett arbetsutskott och ett personal- och förhandlingsutskott.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat, som ska bidra till att kommunfullmäktiges inriktningsmål nås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att 10 förväntade resultat uppnås under året och att 13 pågår enligt plan. Fem förväntade resultat bedöms inte uppnås år 2025.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	Grön	Gul	Röd
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	4	3	1
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	-	2	-
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	5	6	4
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	1	2	-

Kommentar till resultatavstämning

Flera ambitionsnivåer nås, som följd av en lägre andel långtidsarbetslösa och en lägre andel invånare med låg ekonomisk standard. Det upplevda psykiska välbefinnandet ökar och den upplevda otryggheten minskar. Uppföljningen visar dock på fortsatta skillnader mellan könen. Detta gäller till exempel andelen som avstår från att gå ut ensamma och det självskattade hälsotillståndet. Det är fler kvinnor än män som uppger att de avstår från att gå ut ensamma och det självskattade hälsotillståndet ökar bland männen men ligger kvar på liknande nivåer som föregående år bland kvinnor.

Nya överenskommelser mellan olika samarbetspartners i det brottsförebyggande arbetet väntas ge god effekt på tryggheten. I det medborgarlöfte som tecknats mellan kommunen och Polisen finns ett tydligt fokus på social prevention samt på barn och ungdomar i Vänersborg. I löftet finns tre fokusområden som lägger vikten på det förebyggande arbetet. Åtgärder riktats mot att möta barn, unga och unga vuxna med normbrytande beteende och för att stärka samarbetet med föreningsliv och civilsamhälle. Det tredje fokusområdet gäller riktade åtgärder mot brottsaktiva ungdomar och unga vuxna.

I det mer långsiktiga arbetet för jämlika och jämställda förutsättningar har yrkesinspirations- och rekryteringsmässan Kompetensforum genomförts, med över 1400 besökare. Utvärderingen av mässan var i stora drag positiv, men utmaningen gällande matchning mellan kompetens bland de arbetssökande och den kompetens som efterfrågas bland arbetsgivarna kvarstår.

Kommunstyrelsen driver miljöarbetet på kommunövergripande nivå. Detta görs bland

annat genom att samordna insatser inom ramen för de klimatlöften som antagits av kommunfullmäktige och genom att följa upp de mätbara indikatorer som finns i strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030. Av de 24 löften som antagits är 23 uppstartade eller infriade. Under år 2025 har klimatarbetet även varit en stor del av den nu årliga Hållbarhetsveckan, bland annat med föreläsningar och seminarier för allmänheten.

Kommunstyrelsen har antagit två förväntade resultat - genomföra kopplat till inriktningsmålet om att vara en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan. Framtagandet av en ny energiplan löper på enligt plan och har påbörjats under hösten år 2025. Kommunen ingår i ett projekt med Dalslandskommunerna för att få stöd i processen. Ett uppdrag har påbörjats kring ett system för klimatväxling, där pengar ska kunna gå till klimatinitiativ inom alla kommunens verksamheter.

Kommunstyrelsen har antagit ett stort antal förväntade resultat kopplat till inriktningsmålet om god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag. Två mätningar som görs gäller det upplevda företagsklimatet. I SKR:s insiktsmätning är resultatet på bra nivåer. Detsamma gäller för det sammanfattande omdömet som ges i Svenskt näringslivs undersökning. Kommunens resultat ökar i samtliga områden, men når dock inte upp till ambitionsnivån. Högst betyg ges inom området upphandling, där Vänersborg ligger långt över genomsnittet för riket.

Under år 2025 har kommunstyrelserna i Trollhättan och Vänersborg slutit överenskommelsen ”Tillväxt tvåstad”, ett planeringsunderlag för området mellan städerna.

Flera nya etableringar har skett och i ett tätt förvaltningsövergripande arbete fortsätter detaljplanearbete i Köpmansgränd som möjliggör uteserveringar och en mer attraktiv plats.
Flera evenemang i centrala Vänersborgs har genomförts under sommarmånaderna; Lilla Paris Open, Aqua Blå, Subkult, Digiloo samt Antikrundan.

Mätningar av bemötande och service till kommuninvånarna visar på utvecklingsbehov. Det förväntade resultaten om att 90 % av medborgarna som är i kontakt med kommunen ska vara nöjda uppnås inte. Resultatet av årets mätning visar ett resultat på 81,3 %, vilket är lägre än genomsnittet i riket. Resultatet gäller för kommunen som helhet och det påbörjade arbetet med service och bemötande fortsätter, bland annat inom leaderprojektet ”Att bli den myndighet vi själva vill möta”.

Inom ramen för inriktningsmålet om god service är det ett förväntat resultat - genomföra som inte nås under året. Det gäller införandet av ett kommungemensamt system för identitets- och behörighetshantering. Förseningen i projektet förklaras av att SKR ännu inte lanserat den nationella lösning som ligger till grund för arbetet.

Kommunstyrelsen har samordnat arbetet i det förväntade resultatet om att bli en robust och motståndskraftig kommun. Till exempel har genomförandet av beredskapsveckan höjt kunskapsnivån i samhället om frågor som bland annat berör beredskap. Tema för veckan inkluderade totalförsvar, mat, liv och hälsa samt vatten och hemberedskap. Kontinuitetshantering är centralt inom beredskapsområdet. Som en del i detta arbete har till exempel en nödvattenövning genomförts. Arbetet med nödvattenplanen är ett långsiktigt arbete för att nå nödvattenförsörjning i händelse av kris eller krig och arbetet med denna har startats upp under hösten.

Medarbetarengagemanget når upp till målnivåerna för år 2025, tack vare gemensamt prioriterade förbättringsområden. Sjukfrånvaron har minskat både totalt i kommunen och inom kommunstyrelseförvaltningen, vilket kopplas till ett tydligt fokus på arbetsmiljö, rehabilitering och utbildningsinsatser.

Arbetet med att ta fram ett beslutsstöd för chefer pågår enligt plan. Rapporter för att se

personalstruktur och sjukfrånvaro är klara och rapporter för att se arbetad tid och övertid är i slutskedet.

Uppföljning av nämndens riktade uppdrag under planperioden

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Pågår år 2025–2027, med genomförande under år 2026–2027.
Utifrån omvärldsbevakning, intern och extern behovsanalys och inventering av pågående arbete har en detaljerad processbeskrivning tagits fram. Uppdraget följer tidplanen och har delrapporterats under september.

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Pågår år 2025–2026.
Förutsättningarna för samnyttjande av lokaler skiljer sig åt mellan förvaltningarna. En nulägesbeskrivning har tagits fram för att kunna följa upp kommunens samnyttjade lokaler och presenteras i lokalförsörjningsunderlaget i januari. Kommunstyrelsen har fortsatt ansvar för samordning av lokalförsörjningsarbetet och följer upp progressionen av samutnyttjandet av lokaler även efter att det riktade uppdraget avslutas under år 2026.

Digitaliseringspott

Pågår år 2025–2027.
Uppdraget genomförs enligt plan. Inom digitaliseringspotten ingick initiativ kring att utveckla beslutsstöd utifrån data från de kommungemensamma verksamhetssystemen för ekonomi och personal. Arbetet är inlett och pågående, det satte ljuset på behov av en gemensam struktur för vårt data. En inledande förstudie belyste våra olika uppbyggda trädstrukturer för organisation i respektive system och ett arbete genomförs för att ta fram styrande principer för hur det ska kunna fungera på ett enhetligt sätt som i sin tur gör att data blir jämförbar och användbar.

Landsbygdsprogram

Pågår år 2025–2027.
En kartläggning har gjorts av andra kommuners landsbygdsprogram eller liknande, inventering av kommunens stöd till landsbygdsdelarna i kommunen och behovsanalys för innehåll i programmet. Struktur och tidplan är framtagen och programmet förväntas färdigställas under första kvartalet år 2026.

Kompetensutvecklingsprogram

Pågår under år 2025–2027 och genomförs enligt plan.
Programmet utgår från kommunens styr- och ledningsmodell med särskilt fokus på de kulturbärande delarna. Programmet pågår under en tvåårsperiod, med stöd av konsult, där cheferna är först ut följt av medarbetarna.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	8,7	8,6	9,8
Övriga intäkter	70,2	68,8	61,3
Summa intäkter	**78,9**	**77,4**	**71,1**
Personal	91,5	88,6	85,7
Omkostnader	442,9	430,1	412,2
Avskrivn. & internränta	5,9	2,5	2,1
Summa kostnader	**540,3**	**521,2**	**500,0**
Nettokostnad	461,4	443,8	428,9
Nettobudget	480,0	461,2	441,2
Budgetdifferens	**18,6**	**17,4**	**12,3**

Utfall 2025-12-31

Det redovisade resultatet per december visar ett överskott på +18,6 mnkr, vilket är högre än motsvarande period förra året. Intäkterna är högre än budget och avser främst projektintäkter.

Omkostnaderna visar ett överskott och avser kommunstyrelsens anslag för oförutsett, konsult- och materialinköp samt att bidrag till Kunskapsförbundet Väst och Räddningstjänsten Fyrbodal varit lägre än budgeterat.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdif
Kommunstyrelsen	0,0	11,8	11,8	5,6
Kommunstyrelse-förvaltningen	59,8	162,9	103,1	3,2
Räddningstjänst	0,5	43,4	42,9	3,7
Gymnasium	0,0	225,0	4,8	4,8
Vuxenutbildning	0,6	40,9	40,3	0,7
Övrig extern verksamhet	18,0	56,3	38,3	0,6
Netto	**78,8**	**540,3**	**461,4**	**18,6**

Kommunstyrelsen, politisk verksamhet

Kommunstyrelsens politiska verksamhet redovisar ett resultat på totalt +5,6 mnkr. Avvikelsen är främst övriga omkostnader och bidrag samt att all budget inte förbrukats avseende kommunstyrelsens anslag för oförutsett samt medel för socialt förebyggande arbete.

Kommunstyrelseförvaltningen

Kommunstyrelseförvaltningen redovisar ett överskott på +3,2 mnkr. Avvikelsen består av överskott på personalkostnader på grund av vakanser samt visst överskott på projekt och bidrag.

Gymnasiet och vuxenutbildningen

Gymnasieverksamheten redovisar ett överskott på +4,8 mnkr, kopplat till sänkta pensionskostnader. Dock är Vänersborgs andel av elevunderlaget något högre än budgeterat. För vuxenutbildningen redovisas ett överskott på +0,7 mnkr, som avser lägre volymer i beslutat uppdragsavtal än budgeterat.

Räddningstjänst

Räddningstjänsten redovisar ett överskott på + 3,7 mnkr. Detta beror på lägre pensionskostnader än budgeterat, utifrån uppdaterade pensionsprognoser.

Övrig extern verksamhet

Avtalsbundna köp av verksamhet och bidrag redovisar ett sammanlagt överskott på +0,6 mnkr, som främst gäller bidrag till externa parter.

Personal

Personal	2025	2024	2023
Tillsvidareanställda	121	123	109
Visstidsanställda	15	3	15
Summa	**136**	**126**	**124**

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

Det totala antalet månadsanställningar har ökat år 2025 i jämförelse med år 2024. Ökningen utgörs framför allt av visstidsanställningar, som beror på tidsbegränsat behov på grund av föräldraledigheter och tjänstledigheter samt behov av projektanställningar på IT-avdelningen.

Investeringar

Investeringar, Mnkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff
Inventarier	1,1	0,0	0
IT datorer	14,6	17,07	0
IT investering öv.	8,6	7,2	0
Summa	**24,3**	**24,3**	**0**

Utfallet gällande investeringar är i balans med planen inom förvaltningen. Ett kat behov av datainvesteringar har uppkommit under året. Detta har balanserats upp internt inom förvaltningen.

Åtgärder för budgetbalans

Kommunstyrelsen redovisar ett positivt resultat och har budget i balans.

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande: Ann-Sofie Dolk Olsson (S)
Vice ordförande: Kristina Edvinsson (M)
Förvaltningschef: Anna Svensson

Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden omfattar barn- och ungdomskultur, bidrag, stöd och stimulans till föreningar och studieförbund. Vidare ingår verksamheterna folkbibliotek, fornvård, fritidsgårdsverksamhet, huvudmannaskap för Vänersborgs museum, idrotts- och fritidsanläggningar, friluftsliv, konsthall, konstnärlig gestaltning i offentlig miljö, musik- och kulturskola, stipendier inom nämndens områden samt öppna offentliga arrangemang.

Nämndens primära målgrupp är barn och unga i åldern 0–18 år. Samtlig verksamhet ska ha särskilt fokus på att nå underrepresenterade grupper och aktiviteter och utbud ska ha geografisk spridning i kommunen.

Resultatavstämning

Nedan redovisas kultur- och fritidsnämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås. Som helhet bedömer nämnden att samtliga 8 förväntade resultat uppnås under året.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	Grön	Gul	Röd
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	1	-	-
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	1	-	-
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	3	-	-
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	2	-	-
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	1	-	-

Kommentar till resultatavstämning

Under året har verksamheterna aktivt arbetat med att försöka nå underrepresenterade grupper och verka i hela kommunen. Ett arbete som syftar till att skapa jämlika och jämställda förutsättningar för invånarna. Detta har bland annat gjorts genom uppsökande verksamhet, utökat utbud samt tillgängliggörande av lokaler med gott resultat. Det har bland annat genomförts ett 70-tal aktiviteter på Torpaområdet då analyserna visat att barn och unga från detta bostadsområde är de som i minst grad besöker ordinarie verksamheter.

Det pågår aktivt arbete för att minska könsskillnaderna i verksamheterna där målbilden är att nå en fördelning om 60/40. Detta är något som förvaltningen bedömer uppnås på ett övergripande plan men även om det varierar mellan olika verksamheter.

Utifrån ett funktionsrättsperspektiv har det genomförts insatser för att skapa bättre förutsättningar för funktionshindrade att delta i förvaltningens verksamheter. Inom förvaltningen har det också arbetats aktivt med HBTQI⁺-frågor och ett inkluderande perspektiv utifrån den handlingsplan som tillhör HBTQI-certifieringen.

Avseende geografisk spridning är kultur och fritid fortsatt närvarande i de olika delarna av kommunen genom undervisning, nytillkomna projekt/aktiviteter och anläggningsbestånd. Det erbjuds också öppen ungdomsverksamhet på flera platser i kommunen där kultur och fritid antingen bedriver verksamheten själv eller stöttar extern part med ekonomiska medel för att det skall finnas en ändamålsenlig verksamhet.

För att barn och unga ska nå bättre skolresultat och fullfölja sina studier har det inom förvaltningen satsats mer på att skapa en relation till biblioteksverksamheten och litteratur i unga åldrar. Detta genom att fler aktiviteter har genomförts för just barn och unga på biblioteken. Inom baskulturutbudet har ett genomgående tema varit språkutvecklande arbetssätt och inom förvaltningen har barn också

erbjudits läxhjälp, vilket varit ett populärt inslag.

I arbetet med att verka för hållbarhet och minskad klimatpåverkan förväntas hållbarhetsperspektivet genomsyra hela förvaltningen. Samtliga utlåningsverksamheter når vid årets slut uppsatta ambitionsnivåer, vilket är positivt då det inte prognostiserades vid uppföljning i augusti. Inom förvaltningen har också fortsatta insatser kring granulatsäkring av konstgräsplaner genomförts för att förhindra att mikroplaster letar sig ut i naturen. Det pågår också ständig utveckling kring skötsel och automatisering i idrottsanläggningarna för att minska kommunens miljöavtryck.

För att möta förväntningar om god service och hög effektivitet arbetar kultur och fritid utifrån närhetsprincipen och en god geografisk spridning samt ett brett utbud där det ska erbjudas aktiviteter för olika åldrar och intressen. Det arbetas också ständigt med fokus på effektivisering sett till både organisation och lokalbestånd. Under året har det också genomförts ett arbete med att mäta upplevd kvalitet, service och bemötande utifrån besökare/deltagare samt föreningars perspektiv. Utifrån resultatet kan konstateras att önskad målbild uppnås. Verksamheterna kommer även att arbeta med de indikationer på förbättringsområden som framkommit.

Kultur och fritid verkar för att skapa goda förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv och under året har verksamheterna kontinuerligt följt det systematiska arbetsmiljöarbetet. Det har genomförts två organisationsjusteringar som ämnat bidra till ökad samverkan samt kompetensutnyttjande och på sikt också en bättre arbetsmiljö. Under året har verksamheterna också fokuserat på de utmaningar som framkommit i medarbetarundersökningen och det har bland annat arbetats med närvarande och tillitsbaserat ledarskap samt delaktighet och inflytande. Detta har resulterat i att kultur och fritid vid årets medarbetarundersökning nått uppsatt ambitionsnivå kopplat till beslutat förväntat resultat, något som inte prognostiserades vid uppföljning i augusti.

Uppföljning av nämndens riktade uppdrag under planperioden

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga – Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för arbetet och kultur- och fritidsförvaltningen har bidragit genom föreningsdialoger och framtagande av aktiviteter. Uppdraget förväntas att slutföras inom beslutad tidsram.

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar - Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar aktivt för att hitta bra metoder för att allmänheten på ett enkelt sätt ska kunna nyttja tomma tider i anläggningarna. Information har också gått ut till andra aktörer om att förvaltningen har lokaler som kan nyttjas när verksamheten inte är i gång och nämnden har ställt sig positiv till att nyttja andra nämnders tomma lokaler om det så återfinns ett behov. Uppdraget förväntas slutföras inom tilldelad tidsram.

Nyckeltal/jämförelsetal

Bibliotek	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckl. 24/25
Antal utlånade media	153 622	115 335	33,2%
Antal utlånade e-media	13 599	10 728	26,8%
Antal besökare	109 810	110 272	-0,4%

Musik- och kulturskolan	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckl. 24/25
Andel deltagare 6–19 år i %*	14**	12,5 **	1,5
- Varav flickor i %	67,5	69	-1,5
- Varav pojkar i %	32,5	31	1,5

** avser andel deltagare av total åldersgrupp 6–19 i kommunen*
*** avser föregående år, eftersläpning p.g.a. publicering*

Ungas mötesplatser*	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckl. 24/25
Antal besök	20 120	23 323	-13,7%
- Varav flickor i %	36,8	42,0	-5,2
- Varav pojkar i %	60,0	55,9	4,1
- Varav annat i %	1,1	2,0	-0,9

** Under 2025 gjordes en omorganisation och ungas mötesplatser avser det samlade resultatet för Lyckans fritidsgård, Torpa fritidsgård, Timjan och Barnens kastanj.*

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	4,2	4,3	5,6
Övriga Intäkter	17,3	15,0	13,9
S:a Intäkter	**21,4**	**19,3**	**19,5**
Personal	61,3	60,4	59,4
Omkostnader	105,5	98,0	87,5
Avskrivn. & internränta	2,5	2,1	2,1
S:a Kostnader	**169,2**	**160,5**	**149,0**
Nettokostnad	147,7	141,2	129,5
Nettobudget	150,4	143,2	130,1
Budgetdiff	**2,6**	**2,0**	**0,6**

Årets resultat uppgår till 2,6 mnkr, vilket innebär en avvikelse mot budget med 2 %. Jämfört med 2024 är det en förbättring med 0,6 mnkr samtidigt som nettokostnaden ökat med 5 % jämfört med föregående år. Budgetposter varierar över tid och mellan olika enheter men överlag är orsaken att nämnden har avsatta medel för kommande hyreshöjning i Arena Vänersborg, motsvarande 3 mnkr. Då investeringen skjuts framåt ligger medlen kvar som ett överskott. Bortsett från hyreskompensationen är nämndens resultat i nivå med budget.
Årets redovisade intäkter överstiger budget vilket beror på ökade statsbidrag. Personalkostnader understiger budget till följd av vakanshållning samt sjukfrånvaro.

Verksamhetsområde, mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget -diff.
Nämnd och administration	0,5	13,2	12,7	0,5
Kultur	7,8	69,9	62,1	-0,9
Fritid	13,2	86,0	72,9	3,0
Netto	**21,4**	**169,2**	**147,7**	**2,6**

Nämnd och administration redovisar ett positivt resultat vilket främst beror på något lägre kostnader för arvoden inom nämnd samt lägre personalkostnader på grund av att förvaltningen inte återbesatt 0,5 tjänst som administratör.

Kultur omfattar allmän kultur, konsthall, bibliotek, musik- och kulturskola samt Kulturhuset och Vänersborgs museum och redovisar ett underskott. Inom Bibliotek beror underskottet på att förvaltningen organiserat om verksamheten och tillsatt andra kompetenser än man haft tidigare, med sikte på nutida och framtida behov. Underskottet beror också på att förvaltningen medvetet lagt mer pengar än budgeterat på programverksamheten, då förvaltningen som helhet har ett överskott. Inom Konsthall beror underskottet på högre personal- och verksamhetskostnader än vad som är budgeterat. Inom övriga enheter redovisas överskott på grund av lägre personalkostnader eller resultat nära balans.

Fritid omfattar idrottsanläggningar, fornvård, friluftsliv samt mötesplatser för unga och redovisar ett positivt resultat. Inom idrottsanläggningar beror överskottet främst på kompensation för investeringar i anläggningar som inte aktiverats. Därtill även lägre personalkostnader på grund av tillfälliga vakanser och sjukskrivning inom personalstyrkan som inte har ersatts.

Fritidsgårdsverksamheten redovisar ett underskott på grund av tillfälligt högre personalkostnader som verksamheten inte kunnat påverka.

Personal

Personal	2025	2024	2023
Tillsvidareanställda	97	94	97
Visstidsanställda	6	11	4
Summa	**103**	**105**	**101**

Investeringar

Mnkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff.
Inventarier	3,0	2,7	0,3
Konstnärlig gestaltning	1,0	1,0	0,0
Netto	**4,0**	**3,7**	**0,3**

Investeringar avser inventarier och verksamhetsanpassningar samt konstnärlig gestaltning.

Under året har investeringar bland annat gjorts i traktor, gräsklippare och elfordon inom anläggningar. Inom bibliotek har investeringar gjorts i nya hyllor till skyddsrum och biblioteket i Vargön samt meröppet i Vargön.
Investering i konstnärlig gestaltning har skett på Holmängenskolan samt på Sportcentrum.

Åtgärder för budgetbalans

Förvaltningen ser över ambitionsnivån inom de enheter som uppvisar underskott

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ordförande: Anneli Guilotte (S)
Vice ordförande: Lena Eckerbom Wendel (M)
Förvaltningschef: Eddie Sandin

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden är både en vanlig kommunal nämnd och en självständig myndighet. Som myndighet kan nämnden besluta om att ställa tvingande krav på till exempel företag i miljöskyddsfrågor. Nämnden har i uppdrag att arbeta för efterlevnaden av de lagar och förordningar som rör miljö- och hälsoskydd, avlopp, livsmedel, tobak, läkemedel, strålskydd och naturvård. Verksamheten deltar i arbetet med Miljöprogram 2030, både vad gäller planering och genomförande. Naturvårdsprojekt med beviljade bidrag är andra stora arbetsuppgifter. Verksamhetens insatser styrs till stor del av inkommande ärenden såsom anmälningar, klagomål, ansökningar och remisser.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att 6 förväntade resultat uppnås under året. 2 förväntade resultat prognosticeras inte uppnås under året.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	Grön	Gul	Röd
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	1	-	-
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	2	-	2
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	1	-	-

Kommentar till resultatavstämning

Samtliga fastigheter som idag inte har kommunalt VA ska vara registerförda senast utgången av 2027-
Arbete fortlöper enligt plan. Insatsen som krävs för att uppnå resultatet genererar inga intäkter.

Resurser som idag arbetar med intäktsfinansierad tillsyn kommer fortsatt behöva prioritera denna insats vilket i sig innebär en risk att intäkterna inom avlopp inte når upp till budgeterad nivå under kommande år.

Nöjda tillståndssökande av enskilt avlopp, index 2025 års NKI (mätår2024) hamnade på 73. Ambitionsnivån var 69, resultatet uppnås.

NKI inom Livsmedel 2025 (mätår 2024) hamnade på 87, Ambitionsnivån var 82, resultatet är uppnått.

NKI inom miljö och hälsa -2025 års NKI (mätår 2024) hamnade på 71, ambitionsnivån var 78. Resultatet uppnås därmed inte. Aktiviteter pågår för att öka måluppfyllelse. Bland annat kommer deltagande i leaderprojekt med syfte att stärka företagsklimatet genomföras. Resultatet ser hittills ut att peka uppåt för mätår 2025, men slutliga resultatet kommer inte förrän 2026.

Mätning av Nöjd kund-index (INSIKT) för nämndens myndighetsområden inom Tobak från och med januari 2025 kan inte påbörjas.
SKR har beslutat att inte genomföra de planerade mätningar inom myndighetsområdet Tobak. Orsaker till detta är, enligt Enkätfabriken (som genomför själva mätningarna), svagt intresse och svårt att avgränsa mot andra områden.

Medarbetarengagemang (HME) miljö- och hälsoskyddsnämnden- Medarbetarenkäten som genomfördes under hösten visar att resultatet uppnås. HME landade på 83, även ambitionsnivån var 83.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	0,4	0,2	0,2
Övriga Intäkter	5,3	4,4	4,5
S:a Intäkter	**5,7**	**4,6**	**4,7**
Personal	14,2	13,7	13,0
Omkostnader	3,2	2,6	3,1
Avskrivning & int.ränta	0,1	0,1	0,1
S:a Kostnad	**17,5**	**16,4**	**16,2**
Nettokostnad	11,8	11,8	11,5
Nettobudget	12,2	12,0	11,4
Budgetdiff	**0,4**	**0,2**	**-0,1**

Nämnden uppvisar i 2025 års bokslut ett överskott om 0,4 mnkr, en avvikelse mot budget på 3,4 procent. Överskottet beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat.

Ekonomisk analys

Årets redovisade intäkter överstiger budget med 0,4 mnkr. Överskottet förklaras främst av erhållna bidrag för LONA-projekten *Nygårdsängen del 2* samt *Invasiva arter*.

Vid årets slut är personalkostnaderna 0,8 mnkr lägre än budgeterat. Detta beror huvudsakligen på vård av barn, sjukfrånvaro, föräldraledighet samt en tillfällig vakans inom naturvård.

Omkostnaderna överstiger budget med 0,8 mnkr. Avvikelsen förklaras främst av kostnader kopplade till LONA-projekten, som nämns ovan, samt konsultkostnader för att täcka tillfällig vakans inom naturvård.

Föregående år visade nämnden ett överskott mot budget med 0,2 mnkr. I delårsrapporten per augusti 2025 prognostiserades en positiv avvikelse mot budget på 0,2 mnkr. Det faktiska resultatet blev 0,2 mnkr bättre än prognosen. Avvikelsen mellan prognos och utfall beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat till följd av föräldraledighet, vård av barn samt sjukfrånvaro. Intäkterna blev högre vid årsslut än vad som prognostiserades i augusti, främst inom avlopp och miljöskydd.

Personal *	2025	2024	2023
Tillsvidare anställda	18	18	18
Visstid anställda	2	1	2
Summa	**20**	**19**	**20**

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

På grund av tjänstledigheter har verksamheten haft två visstidsanställningar under delar av året.

Nämndens budget utökades 2025 med 500 tkr för att möjliggöra personalförstärkning. Denna resursförstärkning har valts att läggas inom området små avlopp, vilket har inneburit att teamet utökats med en person.

Åtgärder för budgetbalans

Nämnden bedömer att det inte finns behov av särskilda åtgärder för att uppnå budget i balans under 2026. Det är dock fortsatt viktigt att följa utvecklingen inom den avgiftsfinansierade delen av verksamheten för att säkerställa att intäkterna uppnår budgeterade nivåer.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ordförande: Ann-Mari Jonasson (S)
Vice ordförande: Tomas Öberg (C)
2:e vice ordförande: Tor Wendel (M)
Förvaltningschef: Daniel Jerling

Verksamhetsbeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för stora delar av kommunens tekniska verksamhet, såsom drift och anläggning inom park och gata, projektering samt trafikärenden. Vidare handhas fastighetsförvaltning, lokalvård, måltidsproduktion till skola och äldreomsorg samt en del övrig intern service, såsom bilpool och vaktmästeri. Balansräkningsenheterna VA- och renhållningsverksamheterna ingår också.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att 6 förväntade resultat uppnås under året. 6 förväntade resultat uppnås inte.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	Grön	Gul	Röd
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	0	0	0
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	0	0	1
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	4	0	3
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	2	0	1
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	0	0	1

Kommentar till resultatavstämning

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Fler högstadie- och gymnasieelever besöker skolrestaurangerna, andel %
82 % av högstadieeleverna åt i skolrestaurangerna 2025, vilket innebär att målet på 84 % inte uppnås. Resultatet varierar mycket mellan skolorna, vilket bedöms delvis bero på skillnader i måltidsmiljön. Att resultaten har sjunkit sedan föregående uppföljning förklaras delvis av tidigare dokumentationsfel.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Minska energiförbrukningen i kommunens lokaler, antal kWh/kvm.Utfallet är 126 kWh/kvm, vilket innebär att målet för 2025 uppfylls.

Energioptimera gatubelysningsbeståndet, antal kWh/år och andel LED/SMART på befintligt bestånd. Energiförbrukningen ökade med 13 % mellan 2024 och 2025, vilket innebär att målet om en årlig minskning med 2 % inte uppnås. Ökningen beror framför allt på att tidigare besparingsåtgärder inom gatubelysningen avslutades under 2024, då tänd- och släckningstider återgick till det normala av trygghetsskäl. Samt att belysningsbestånd har vuxit under året. Däremot nås delmålet om att öka andelen LED och smart belysning. Under 2025 byttes 214 armaturer till LED, vilket motsvarar en ökning på 2,42 %.

Kostenheten är en klimatsmart verksamhet som levererar/producerar måltider med låg klimatpåverkan, kg CO2-ekv/kg inköpta livsmedel och gram matsvinn/serverad portion. Klimatpåverkan 2025 är 1,6 kg CO_2-ekv/kg, vilket når målet. Matsvinnet är däremot 43 g per portion, över ambitionsnivån på 35 g. Ökningen beror delvis på att elever tar mer mat än de äter och behovet att säkerställa tillräckliga mängder vid leverans till mottagningsköken. Arbetet med att minska svinnet fortsätter 2026

Minska andel tomställda lokaler mätt ur befintligt bestånd, andel (%). Andelen tomställda lokaler är 8,41 % (målet 2 % uppnås inte), en

ökning från 6,9 % i december 2024, främst på grund av Norra skolan som tillkommit som outhyrt objekt. Lokaler för eventuell försäljning identifieras och en process för försäljning ska tas fram. Från 2025 ingår projekt- och driftchefer i kommunens lokalförsörjningsgrupp för att stärka arbetet med ändamålsenlig lokalförsörjning.

Debiterad volym avloppsvatten ska öka, andel (%). Ambitionsnivån för 2025 (37 %) har överträffats med ett utfall på 38,5 %. Icke debiterad volym dricksvatten ska minska, andel (%).Ambitionsnivån för 2025 (24 %) har uppnåtts med ett utfall på 14,3 %.

Utred kostnad och pay-off tid för utbyte på kort tid av samtlig återstående gatubelysning till LED/smart belysning, som underlag för inspel i kommande MRP**.** Uppdraget är genomfört och har presenterats i en konsekvensanalys som bilaga i förslag till MRP.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Effektivisera handläggningsprocessen av felanmälningar gatuenheten, andel avslutade/handlagda inom 30 dagar (%). 84 % av felanmälningsärenden avslutades eller hanterades inom 30 dagar 2025, vilket överträffar målet på 80 %.

Bra genomförande av införandet av hushållsnära avfallsinsamling, kundnöjdhet andel (%) Kundnöjdheten blev 76,8 % 2025, under målet på 93 %. En egen undersökning genomfördes eftersom SCB:s medborgarundersökning inte fullt ut mäter rätt aspekter och endast publiceras vartannat år. Skillnader i metod och målgrupp gör jämförelser svåra. Nästa mätning 2026 blir viktig för tydligare slutsatser. Trots att målet inte uppnås är bedömningen att införandet av fyrfackssystemet har fungerat väl med få klagomål, tack vare kommunikationsplan, regelbundna avstämningar och fokus på gott kundbemötande.

Indexera upp resultatet av nivåerna från tidigare utredning av gatuunderhåll (11 respektive 17 MKR) till 2025 års kostnadsnivåer som underlag för inspel till nästa MRP. Uppdraget är genomfört och har presenterats i en konsekvensanalys som bilaga i förslag till MRP.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Index för hållbart medarbetarengagemang ska uppgå i nivå med rikssnitt, index medarbetarengagemang. HME 2025 är 77, under målet på 80 och oförändrat från 2024. Måttet för motivation har ökat medan ledarskap och styrning minskat något. Utfallet kopplas till tidigare ekonomisk återhållsamhet och hög personalomsättning i ledning och stödfunktioner. Ökad motivation bedöms bero på insatser för delaktighet, engagemang och trivsel, inklusive inspirationsföreläsning och systematiskt arbetsmiljöarbete. Resultatet följs upp med handlingsplaner.

Uppföljning av nämndens riktade uppdrag under planperioden

Samtliga tilldelade uppdrag från kommunfullmäktige till samhällsbyggnadsnämnden har slutförts inom den tilldelade tidsperioden.

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Utvecklingsledare på kommunstyrelseförvaltningen samordnar det förvaltningsövergripande arbetet. Samhällsbyggnadsförvaltningen deltar i framtagandet av handlingsprogrammet, och diskussioner om befintligt arbete kring barn och unga har förts i ledningsgruppen.

Underhållsplan för fastighetsbeståndet

I samband med beslut om Mål- och resursplan 2026–2028 presenterades rapporten Underhållsöversikt 2025–2034 med prioriterat underhållsbehov och en 10-årig underhållsplan. Dokumenten har reviderats och överlämnats till kommunfullmäktige som återrapportering. Underhållsplanen är ett levande dokument och kommer att uppdateras löpande.

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Samnyttjande av lokaler behöver värderas utifrån säkerhetssynpunkt för samhällsviktiga verksamheter och infrastruktur. Ett förhöjt säkerhetsläge begränsar möjligheterna till samnyttjande och uthyrning av lokaler. Förtätning i kontorslokaler är redan genomförd och ytterligare förtätning anses inte lämplig.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveck-ling 25/24
Fastigheter och lokaler			
Totalt fastighetsbestånd, yta kvm	248 212	247 932*	1,1%
Outhyrda kvm andel (%)	8,4	6,9**	1,5%
Totalt fastighetsunderhåll kr/kvm	149	172	-13,4%
Gator och utemiljö			
Gatuunderhåll kr/km	84,6	93,2	-9,3%
Kost och service			
Måltider antal 1000-tal portioner/år	1 832	1 677***	-
Städyta 1000-tal kvm/dag	187	185	1,1%
Kretslopp & Vatten			
Odebiterat renvatten, andel (%)	14,3	18,8	-23,9%
Insamlat kommunalt avfall kg/invånare	158	173	-8,7%

**Värdet för bokslutet 2024 har justerats från 248 226 till 247 932*
***Värdet för bokslutet 2024 har justerats från 4,5 till 6,9*
****Antal serverade portioner inom social omsorg beräknades 2024 i dygnsportioner. From 2025 ny prismodell där dygnsportioner delats upp i beställning av separata portioner för lunch och middag.*

Det totala fastighetsbeståndet ökade marginellt under året, följande köp av fastighet på Sanden, planerad som ett framtida parkeringshus. Andelen outhyrda kvadratmeter har ökat på grund av att Norra Skolan räknats som uthyrd 2024. Fastighetsunderhållet har minskat sedan föregående år, bland annat mot bakgrund av att planerat arbete vid Skördegatans förskola fortsatt dragits med förseningar efter entreprenadkonkursen.
Gatuunderhåll minskade sedan 2024, främst till följd av mindre vinterväghållning, med färre snöfall 2025.

Måltiderna minskade från 2024 till 2025. Störst minskning återfinns bland högstadieelever, motsvarande 10,1 procent. Totalt var förändringen marginell för förskolor, låg- och mellanstadiet. Pedagogiska måltider ökade mot beställning, motsvarande 35,8 procent. För socialförvaltningen blev minskningen 1,9 procent lägre än beställningen.
Städytan har ökat marginellt under 2025.
Odebiterat renvatten för 2025 uppgick till 14,3 procent, till följd av svinn i ledningsnätet. Arbetet att sanera vatten-, avlopp- och dagvattenledningar har intensifierats under året, vilket tyder på positiv inverkan på driften av ledningsnätet, då vissa akuta behov sannolikt har kunnat avhjälpas i samband med saneringsarbetet samt att färre vattenläckor har uppstått.
Insamlat kommunalt avfall minskade under 2025. Troligen till följd av pågående omställning till hushållsnära avfallsinsamling samt att fler textilier lämnas direkt till Kretsloppsparken, vilket kan tyda på förbättrat sorteringsbeteende hos hushållen.

Ekonomi

Resultaträkning skattefinansierad verksamhet

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	6,6	7,3	16,2
Övriga Intäkter	524,0	484,3	453,3
S:a Intäkter	**530,5**	**491,6**	**469,6**
Personal	181,3	182,6	176,2
Omkostnader	311,0	262	244,7
Avskrivning & int.ränta	154,6	144,7	128,3
S:a Kostnad	**646,9**	**589,3**	**549,2**
Nettokostnad	116,4	97,7	79,6
Nettobudget	123,9	105,9	93,9
Budgetdiff	**7,5**	**8,2**	**14,3**

Samhällsbyggnadsnämnden redovisade ett överskott mot budget om 14,9 mnkr, varav den skattefinansierade verksamheten redovisade 7,5 mnkr i överskott och den taxefinansierade verksamheten 7,4 mnkr i överskott. I delårsrapporten per augusti prognostiserades ett budgetöverskott om 5,3 mnkr för nämnden. Förklaringar till avvikelser beskrivs i senare avsnitt.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget-diff
Nämnd/Adm	2,6	12,5	9,9	4,2
Gata/Tekniska	96,0	183,4	87,5	8,1
Fastighet	250,4	268,5	18,2	-5,6
Kost/Service	181,6	182,5	0,9	0,7
VA-verksamhet	109,9	105,6	-4,2	4,2
Renhållning	48,9	45,7	-3,2	3,2
Summa	**689,4**	**798,2**	**108,9**	**14,9**

Ekonomisk analys

Nämnd och administration redovisade ett budgetöverskott om 4,2 mnkr. Överskottet beror främst på centralt förfogandeanslag som inte har förbrukats, 3,8 mnkr, samt under året flera tjänstevakanser i förvaltningsledning och administrativa enheten.

Gatuenheten redovisade ett överskott om 8 mnkr. Överskottet beror bland annat på budgeterade kapitalkostnader med helårseffekt, där projekt försenats och kapitalkostnaden uteblivit, totalt 1,3 mnkr. Gatuenheten har under året fått ett driftsanslag på 3,0 mnkr, avseende rivning av belysningsstolpar utmed statliga vägar. Projektet försenades, och redovisade utfall 0,6 mnkr, innebärande ett överskott på 2,4 mnkr. Renovering av Dalbobron inleddes under året, och i samband med besiktningar upptäcktes allvarliga skador i nedre del av bropelarna. Upptäckterna föranledde akut stängning. Bron ersattes under hösten med en trafikfärja. För att täcka kostnaderna för trafikfärjan tilldelades ett tillfälligt driftanslag om 12,0 mnkr. Totala avstängningskostnader redovisade 11,3 mnkr, motsvarande ett överskott på 0,7 mnkr. Mycket av det övriga planerade underhåll har därmed fått stå tillbaka, till förmån för broavstängningen, vilket även det bidragit till verksamhetens överskott.

Vänersborgs kommun nådde under 2025 förlikning i tvist med Sjöfartsverket gällande kostnader för tidigare renovering av Gropbron. Inbetalning till kommunen gjordes på 7,5 mnkr och tillföll Gatuenheten. Kostnaden för investeringen uppgick till 6,0 mnkr och utrangerades till Gatuenheten, vilket innebär ett överskott till verksamheten på 1,5 mnkr.

Fastighetsverksamheten redovisade ett underskott om 5,6 mnkr. Främst drivande till underskottet är drift och förvaltning, totalt 10,1 mnkr, varav 5,4 mnkr motsvarade bokförd avskrivningsskuld. Resterande underskott förklaras främst i ökade kostnader för el, värme, yttre skötsel samt akut reparation och underhåll. Budgetunderskottet balanseras ut av under året fler fastighetsavyttringar än prognostiserat, genererande ett överskott om 3,8 mnkr.

Kostenheten redovisade ett resultat i balans med budget. En ny prismodell introducerades 2024, där implementering och utvärdering av modellen fortsatte under 2025. Modellen innebär bland annat att redovisat över- eller underskott regleras mot kundförvaltningarna om det överstiger 0,5 mnkr. Årets resultat, innan reglering, redovisade 1,4 mnkr. Överskott beror främst på intäkter utöver avtal.
Serviceenheten redovisade ett överskott om 0,7 mnkr. Överskott hämtas från försäljning av städutrustning samt att man budgeterat för utvidgning av arbetsledare och att en enhetschef har gått över till förvaltning och service.

Personal	2025	2024	2023
Tillsvidareanställda	354	354	349
Visstidsanställda	49	40	43
Summa	**403**	**394**	**392**

Förändring mellan åren 2025 och 2024 är en ökning med totalt 9 anställda. Antalet tillsvidareanställda är oförändrat, medan visstidsanställningarna har ökat. Ökningen beror främst på vikarier för tjänstlediga medarbetare, såsom för studieledighet, föräldraledighet, sjukskrivning, samt visstidsanställningar, i väntan på beslut om framtida avtal.

Investeringar

Investeringar, Mnkr	Investerings-plan	Utfall	Budget-diff
Nämnd/Adm	-	-	-
Gata/Tekniska	71,1	46,6	24,5
Fastighet/Hamn	189,3	98,1	91,2
Kost/service	1,4	1,2	0,2
VA-verksamhet	193,7	178,6	14,7
Renhållning	62,5	44,7	17,8
Exploatering	54,5	22,2	32,3
Netto	**572,5**	**391,7**	**180,8**

Nämndens investeringar redovisade 391,7 mnkr för helåret, vilket är lägre än helårsprognosen från augusti, 403,2 mnkr. Överskottet, 180,8 mnkr, beror främst på fördröjningar i flera pågående projekt, samt projekt som planerats under året, men som ännu inte kunnat påbörjats.

Gatuenheten redovisade överskott mot budget, 24,5 mnkr. Avvikelsen beror till stor del på Dalbobron, med budget 25 mnkr för 2025 samt med utfall om 7,2 mnkr för helåret. Renoveringen är inte färdigställd och projektet fortsätter under 2026.

Flera andra projekt har dessutom färdigställts under året, men till ett lägre utfall än budgeterat, däribland GC-väg Almgatan och GC-väg Fabriksgatan till Repslagarvägen, vilka samtliga bidragit till överskottet.

Projekt Bergagården budgeterade initialt 10 mnkr. Utmanande tidplan och komplicerad terräng, medförde att projektets kostnader ökade till 13 mnkr. Projektet är i stort färdigställt, med undantag för permanent elanslutning som beräknas ske i början av 2026. En omfördelning av budgetmedel beslutades under 2025 för att täcka kostnadsökningen, 3 mnkr.

Fastighetsinvesteringarna uppgick till totalt 54,4 mnkr, innebärande ett överskott om 128,9 mnkr. Takbyte Arena Vänersborg budgeterades för året 20,9 mnkr, med redovisad avvikelse om 17 mnkr. Projektproduktionen har flyttats fram för att kunna göra takbytet under 2026. Under året har belysning bytts ut i Arenan. Projekt Boende för personer med sammansatta behov budgeterades med 22 mnkr för 2025, men valdes under året att pausas efter beslut i socialnämnden.
Projekt B-hus Sportcentrum har försenats då förvaltningen valt paketera flera projekt i ny upphandling med strategisk partnering.

Skredsäkring av Vargöns hamn redovisade ett utfall på 43,7 mnkr för 2025. Projektet är något försenat och förväntas slutföras våren 2026. Projektet finansieras i sin helhet med bidrag från SGI (Sveriges Geologiska Institut).

Underhållsinvesteringar budgeterades 30 mnkr för 2025, och redovisade utfall på 18,2 mnkr. Överskottet beror främst på fördröjning för projektet Skördegatans förskola, som försenast 6 månader följande entreprenadkonkursen, men där ny entreprenör nu upphandlats.
Öxnereds förskola tilldelades tilläggsbudget under 2025, 18 mnkr, i planerad underhållsinvestering. Politiskt beslut togs senare under året för byggnation av ny förskola, med ny total budget gällande från 2026, motsvarande 65 mnkr.

VA-investeringarna redovisade 178,9 mnkr för 2025, med överskott om 14,7 mnkr. Skräcklans vattenverk pågår med byggnation enligt tidsplan. Projektbudgeten har gått från 255 mnkr till 272 mnkr, inklusive byggherrekostnader och bidrag från myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Projektet beräknas färdigställt till 2027.
Rörvik Vattenverk stod till störst del klart 2024, men där arbetet fortsatte även under 2025, med renovering reservoarer. Slutkostnad för projektet prognostiseras till 98,8 mnkr, vilket är en fördyring gentemot ursprunglig budget, 91 mnkr.

Projektet förändrad avfallshantering för renhållningsverksamheten fortlöpte under 2025, med redovisat utfall om 43,7 mnkr. Utmaningar har funnits beträffande logistik och behov av alternativa lösningar, vilka hanterats genom god planering och dialog.

Exploateringsprojekten redovisade 22,2 mnkr, vilket innebär ett överskott om 32,3 mnkr. Projektet Sanden Södra har inte kunnat fortlöpa i den takt som var planerat, och tilldelades dessutom tilläggsbudget under 2025 i samband med fastighetsförvärv, 15 mnkr, vilket medfört redovisat överskott om 6 mnkr.

Strategiskt markinköp lämnade för året ett överskott om 9 mnkr. Exploatering av bostadsområdet i Källeberg, Brålanda, färdigställdes under året, med redovisat utfall 2,3 mnkr.

Åtgärder

I likhet med 2024, inleddes 2025 med stor osäkerhet och flera ekonomiska utmaningar, varför flera besparingsåtgärder fortsatt också under det här året. Fleråriga besparingar har haft som följd att påverka verksamheterna utifrån ökad belastning hos personal, fördröjda underhållsplaner samt utmaningar att upprätthålla kvalité i tjänsteleveransen.
För flera och större fastighetsprojekt som fördröjts, förskjutits eller inte kunnat påbörjas under året, har flera av anledningarna varit svåra att påverka för verksamheterna, såsom utdragna upphandlingar eller entreprenadkonkurser.

Balansräkningsenhet VA-verksamhet

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Intäkter	**109,9**	**93,6**	**80,4**
Verksamhetens kostnader	57,6	55,2	52,8
Avskrivningar	25,1	20,9	18,4
Kostnader	**82,7**	**76,1**	**71,2**
Ränta	23,0	19,6	13,2
Årets resultat	**4,2**	**-2,1**	**-4,0**
Nettobudget	0,0	0,0	0,0
Budgetavvikelse	**4,2**	**-2,1**	**-4,0**

Balansräkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Anläggningstillgångar	1 233,6	1 044,8	913,0
Omsättningstillgångar	2,9	4,8	3,7
Summa tillgångar	**1 236,5**	**1 049,6**	**916,7**
Årets resultat	4,2	-2,1	-4,0
Långfristiga skulder	1 061,0	940,0	691,3
Kortfristiga skulder	171,3	111,7	229,4
Summa skulder och eget kapital	**1 236,5**	**1 049,6**	**916,7**

VA-verksamheten redovisade budgetöverskott, 4,2 mnkr, för helåret. Inför 2025 höjdes VA-taxan med 20 procent för att bidra till att täcka delar av den ackumulerade skulden till de skattefinansierade verksamheterna om 5,2 mnkr. Inför 2025 fanns därför ett planerat överskott.

Med bakgrund av utökade arbeten med bassänger på anläggningen, försenades aktivering av projekt Rörviks vattenverk, vilket genererade ett överskott, ca 1,4 mnkr, för årets avskrivningar.
Tidigare beslutad punktskatt för produktion av biogas slopades av Europeiska kommissionen, vilket innebar ett överskott, 1,4 mnkr, då avsatta budgetmedel därför inte förbrukades.
Överskottet jämkades dock av lägre intäkter än beräknat, högre räntekostnader än budgeterat samt utbetalda skadestånd till följd av försäkringsregresser för ledningsproblematik vid tidigare års skyfall.
Investeringsvolymen har under året varit fortsatt hög och påverkat storleken på VA-taxan, främst genom ökade kapitaltjänstkostnader i takt med att avskrivningar aktualiseras och ränteläget stigit. För 2025 ökade dessa kostnader med 7,2 mnkr, jämfört med 2024.

Balansräkningsenhet renhållningsverksamhet

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Intäkter	**48,9**	**44,8**	**36,1**
Verksamhetens kostnader	38,5	37,8	32,5
Avskrivningar	5,4	4,1	4,5
Kostnader	**44,0**	**41,8**	**36,9**
Ränta	1,7	1,5	1,2
Årets resultat	**3,2**	**1,5**	**-2,0**
Nettobudget	0,0	0,0	0
Budgetavvikelse	**3,2**	**1,5**	**-2,0**

Balansräkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Anläggningstillgångar	93,7	54,5	57,1
Omsättningstillgångar	0,5	1,4	0,9
Summa tillgångar	**94,3**	**55,9**	**58,0**
Årets resultat	3,2	1,5	-2,0
Långfristiga skulder	46,0	49,0	51,3
Kortfristiga skulder	45,0	5,4	8,7
Summa skulder och eget kapital	**94,3**	**55,9**	**58,0**

Avfallstaxan höjdes delvis inför 2025. Höjningen genererade ca 1 mnkr i ytterligare intäkter, i syfte att täcka planerade och ökade driftkostnader, främst kopplade till projektet för fastighetsnära insamling av förpackningar.

Under året konstaterades höjda intäkter för sålt material, framförallt för trä/ris och grot. Materialintäkterna, högre konsumtionsintäkter från renhållningstaxan, lägre tippavgifter för hushållsavfall samt ersättningen från Naturvårdsverket, bidrog gemensamt till årets överskott.

Kärl och renhållningsfordon, hänförligt projektet fastighetsnära insamling av förpackningar, aktiverades först efter sommaren efter fördröjning från leverantören, vilket bidrog med ett överskott på avskrivningar, 1,5 mnkr. Dessa överskott har mötts upp av ökade kostnader för bränsle, fordonsreparationer, informationsinsatser och fastighetsunderhåll. Ersättningen från Naturvårdsverket för fastighetsnärainsamling steg dessutom för perioden juli – december, då insamling skett även för villor i kommunens tätorter.

Socialnämnden

Ordförande: Dan Nyberg (S)
1:e Vice ordförande: Magnus Ekström (KD)
2:e Vice ordförande: Robin Skenhede (M)
Förvaltningschef: Karin Hallberg

Verksamhetsbeskrivning

Socialförvaltningen är indelad i åtta verksamhetsinriktningar och leds av en förvaltningschef samt sju verksamhetschefer.

Nämnd och nämndsadministration organiserar förutom socialnämnden den *administrativa avdelningen och kvalitet och utveckling*. Här finns funktioner inom ekonomi, HR, kansli, utveckling, IT samt medicinskt ansvarig sjuksköterska socialt ansvarig samordnare.

Äldreomsorgen har tre verksamhetsinriktningar där *Särskilt boende (Säbo)* ger vård och omsorg till personer med behov av plats i boende. *Hemtjänst (Htj)* ger personer i behov av vård och omsorg i den enskildes hem och inom *Vård stöd och utredning (VSU)* organiseras förebyggande verksamhet, dagverksamhet, korttidsverksamhet, biståndsbedömning samt hälso och sjukvård.

Individ- och familjeomsorgen (IFO) ansvarar bland annat för försörjningsstöd, familjestöd och missbruksstöd.

Personligt stöd och omsorg *(PSO)* ansvarar för insatser till personer med funktionsnedsättning inom LSS och SoL.

Arbete, sysselsättning och integration *(ASI)* ansvarar bl.a. för arbetet med människor som har svag ställning på arbetsmarknaden samt med integration.

Resultatavstämning

Nedan redovisas socialnämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Socialnämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat - uppnå och förväntade resultat - genomföra. Av socialnämndens bidrag till inrikningsmålen som helhet prognosticeras 12 uppnås under året, medan 3 förväntade resultat prognosticeras inte uppnås under året. Tilldelade målvärden från KF ingår inte i nämndens redovisning nedan.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	Grön	Gul	Röd
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	7	3	1
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	0	0	0
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	2	0	0
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	3	0	2
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	0	0	0

Kommentar till resultatavstämning

Mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Ett av 11 resultat uppnås inte; Brukarbedömning gruppbostad LSS – Personalen pratar så brukaren förstår. Resultatet uppgår till 58% och nämndens ambition för 2025 är 64%. Som en del av arbetet kopplat till detta resultat har personligt stöd och omsorg under 2025 satt in språkombuds-utbildningar för chefer och medarbetare.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Förvaltningen följer detta målvärde. Bedömningen utifrån socialnämndens perspektiv för detta mål är delvis måluppfyllelse.

Ekologiskt hållbar med minskad klimatpåverkan

Båda målen uppnås, däribland målet om minskat antal körda km inom hemtjänsten genom införande av läkemedelsautomater.

God service och hög effektivitet

Två av de fyra resultaten uppnås inte; Företagsklimat – Insikt – Serveringstillstånd, då

index uppgår till 78.98 baserat på 2024 års resultat och nämndens ambition är 89 (=2023 års resultat). I Kolada når vi grönt baserat på index där. Väntetiden till särskilt boende nås inte, men har förbättrats från 130 till 92 dagar.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Resultatet uppnås inte under 2025 avseende HME eller sjukfrånvaro. Flera enheter har arbetat med ökad delaktighet för att uppnå målen. Det som kan ha påverkat medarbetarna och därmed resultatet negativt är att förvaltningen arbetat intensivt med effektiviseringar och sparåtgärder. Även en hög sjukfrånvaro ger många negativa konsekvenser.

Uppföljning av nämndens riktade uppdrag under planperioden

Samtliga tilldelade uppdrag från kommunfullmäktige till socialnämnden; handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga, utredningsuppdrag om ungdomsanställningar och bättre nyttjande av lokaler och anläggningar, har slutförts eller förväntas slutföras, inom angiven tidsperiod.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2024	Budget 2025	Bokslut 2025	Utv. 24/25
Äldreomsorg				
Äldreboendeplatser	362	362	362	+/-0
Korttidsplatser	26	26	26	+/-0
Hemtjänst, vårdtagare	716	730	723	+1 %
Hemtjänst, timmar	252 723	257 000	254 807	+1 %
Hemsjukvård, inskrivna	1 063	1 090	1 003	-6 %
Betalansvar, vårddagar	47	70	18	-62 %
Personligt stöd och omsorg				
Boendeplatser LSS/SoL	188	186	185	-2%
Boendebeslut, LSS/SoL	195	191	192	-2%
Boendestödsbeslut, SoL	115	120	108	-6%
Köpta platser LSS/SoL	15	13	13	-13%
Personlig ass, SFB/LSS	63	62	63	+/-0
Individ och familjeomsorg				
Vårddagar, HVB 0-21 år	7 219	6 540	8 508	+18%
Vårddagar f.hem 0-21 år	26 149	24 500	28 202	+ 8%
Vårddagar HVB vuxna	697	630	459	-34%
Försörj.stöd, hushåll	691	700	739	+ 7%
Försörj.stöd, mnkr netto **prognos i MRP inför -25*	48,6	49,0*	55,1	+13 %
Ensamk. flyktingbarn	3	3	3	+/-0
Arbete, sysselsättning och integration				
Mottagna flyktingar	72	20	34	- 53%
Antal beslut DV LSS	198	220	215	+9 %
Antal anvisade personer	619	650	669	+ 8%

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	106,4	106,3	108,0
Övriga Intäkter	113,8	112,4	105,9
S:a Intäkter	**220,2**	**218,7**	**213,9**
Personal	1 006,2	1 004,6	973,0
Omkostnader	496,0	467,3	435,0
Avskrivn. & internränta	3,3	3,6	3,3
S:a Kostnader	**1 505,5**	**1 475,5**	**1 411,3**
Nettokostnad	1 285,3	1 256,8	1 197,4
Nettobudget	1 265,5	1 249,0	1 193,8
Budgetdiff	**-19,8**	**-7,8**	**-3,6**

Årets resultat visar underskott med 19,8 mnkr jämfört med underskott på 7,8 mnkr 2024. Detta motsvarar 1,6 % av nettobudgeten (-0,6 % 2024). Intäkterna ökade med 0,7 % (+2,2 % 2024). Personalkostnaderna ökade med 0,2 % (+3,2 % 2024) den låga ökningen beror på sänkt PO-pålägg 2025 jmf 2024. Omkostnaderna ökade med 6,1 % (+7,4 % 2024). Ökningen förklaras främst av högre hyror, kostnader för externa placeringar samt ekonomiskt bistånd.

Nettokostnaderna ökade med 2,3 % (+4,9 % 2024), den låga ökningen förklaras av det sänkta PO-pålägget inför 2025.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Nämnd/nämndsadm.	7,7	87,7	80,0	1,2
Äldreomsorg	125,3	720,8	595,5	35,1
Individ och familjeomsorg	22,2	278,4	256,2	-48,3
Personlig stöd och omsorg	44,4	323,6	279,2	-7,4
Arbete, sysselsättning och integration	20,6	95,0	74,4	-0,4
Netto	**220,2**	**1 505,5**	**1 285,3**	**-19,8**

Nämnd/nämndsadministration

Verksamheten redovisar överskott på 1,2 mnkr, jämfört med överskott på 4,6 mnkr 2024. Försämringen jmf 2024 beror på omfördelning av budget till ASI inför 2025 samt tillfällig budget under 2024. Överskott redovisas för statsbidrag och förfogandemedel 6,7 mnkr samt vakanta tjänster 3,4 mnkr. Underskott redovisas för färdtjänst och omsorgsresor 2,3 mnkr samt IT på 6,5 mnkr.

Äldreomsorg
Äldreomsorg redovisar överskott på 35,1 mnkr, jämfört med överskott på 36,7 mnkr 2024. Äldreomsorg gemensamt redovisade överskott på 42,1 mnkr, jmf 51,3 mnkr 2024. Överskottet för äldreomsorg gemensamt förklaras av statsbidragen för god vård och omsorg om äldre, minska andelen timanställda samt öka andelen ssk.

Särskilt boende
Verksamheten redovisar överskott på 4,0 mnkr, jämfört med överskott på 1,7 mnkr 2024.

Gemensamt särskilt boende visar ett överskott på 13,9 mnkr, varav 11,6 mnkr är förfogandemedel.

Särskilda boenden redovisar underskott på 9,9 mnkr, jämfört med 9,4 mnkr 2024. Den enhet som bedriver avancerad vård står för 75 % av underskottet. Resterande underskott finns på de mindre enheterna.

Hemtjänst
Verksamheten redovisar underskott på 18,5 mnkr jmf 2024 då underskottet var 21,3 mnkr. Förbättringen beror på en ökad effektivitet i utförande enheter. Underskottet beror till största delen på den volymökning som skett sedan 2022 (efter pandemin) antalet utförda timmar totalt är ca 20 000 fler 2025 än 2022.

Vård stöd och utredning
Verksamheten redovisar överskott på 7,5 mnkr, vilket är en förbättring jämfört med 2024, då överskottet uppgick till 5,0 mnkr.

Gemensam VSU, bistånd, dagverksamhet och bemanningsenheten visar tillsammans ett överskott på 5,3 mnkr. Det beror främst på personalomsättning, statsbidrag och ej ersatt personal vid frånvaro.

Kommunal primärvård redovisar ett överskott på 1,6 mnkr. Kostnaden för läkemedelsautomater uppgår till 2,8 mnkr, vilket under 2025 resulterat i ett underskott på 1,6 mnkr. Övrigt överskott förklaras av personalomsättning, vakans och ej ersatt personal vid frånvaro.

Korttidsvård och utskrivningsklara redovisar ett överskott på 0,6 mnkr, främst till följd av färre köpta korttidsplatser och ett lägre antal betaldagar än vad som budgeterats.

Individ och familjeomsorg
Verksamheten redovisar underskott på 48,3 mnkr, vilket innebär försämring jmf med 2024 då underskottet var 38,4 mnkr.

Individ & Familjeomsorg gemensamt och familjerådgivningen redovisar ett överskott på 6,3 mnkr, vilket är en förbättring jmf med 1,0 mnkr i överskott 2024. Överskottet är kopplat till statsbidrag, både riktade och generella som tilldelats verksamheten.

Barn och unga redovisar ett underskott på 44,3 mnkr jmf med 2024 års underskott på 35,7 mnkr. Underskottet är i huvudsak kopplat till HVB-placeringar med 26,1 mnkr, särskilt förordnad vårdnadshavare 6,9 mnkr, familjehem/flykting 5,2 mnkr, konsult- och övriga kostnader 4,7 mnkr, familjehem 1,2 mnkr. Antalet vårddygn inom HVB/SiS har under året ökat med ytterligare 1 289 dygn vilket motsvarar en ökning med 18 % jmf 2024. Antalet vårddygn inom Familjehem har ökat med 2 053 dygn vilket innebär en ökning med 8 % jmf 2024.

Underskott redovisas inom öppenvård - barn och unga med 0,4 mnkr, jmf med 2024 då verksamheten redovisade 1,6 mnkr i överskott. Underskottet är kopplat till satsningen på förebyggande arbete.

Vuxenvården redovisar överskott på 5,4 mnkr jmf med 4,2 mnkr 2024. Överskott redovisas för Bostad först 1,3 mnkr, Våld i Nära relation 1,2 mnkr, samt ej ersatt personal och övriga kostnader 2,9 mnkr. Antalet vårddygn HVB har minskat med 238 dygn vilket är en minskning med 34 % jmf 2024.

Försörjningsstöd redovisar underskott på 15,3, mnkr jmf med 9,6 mnkr 2024. Av underskottet är 16,5 mnkr kopplat till utbetalt ekonomiskt bistånd, men som reduceras av ett överskott på 1,2 mnkr för ej ersatt personal vid frånvaro. Det utbetalda ekonomiska biståndet var 5,9 mnkr högre än föregående år vilket motsvarar en ökning med 13 % jmf 2024.

Personligt stöd och omsorg

Verksamheten redovisar underskott med 7,4 mnkr jmf med underskott på 10,9 mnkr 2024.

Underskott redovisas för köpta platser med 11,1 mnkr, vilket är en förbättring med 5,9 mnkr jmf med 2024. Förbättringen beror på hemtagningar som genomförts vintern 2024 som fått helårseffekt 2025 samt ytterligare hemtagningar under 2025 som förbättrat årets resultat.

PSO gemensamt redovisar överskott på 0,4 mnkr vilket är en försämring jmf med 2024.

Personlig assistans redovisar ett underskott på 0,2 mnkr vilket är en försämring jämfört med 2024. Försämringen beror dels på att assistansen får minskat anslag varje år om ca 0,7 mnkr, dels på att vårdtyngden för ärenden med kommunen som utförare ökar vilket krävt mer personalresurser samt att kostnader för sjuklöner till privata utförare som kommunen står för har under 2025 ökat med 0,6 mnkr jämfört med 2024.

Boende LSS redovisar överskott på 2,5 mnkr, en försämring med 0,5 mnkr jmf med 2024. Försämringen beror på att verksamheten behövt bemanna upp för att kunna ta hem från externa placeringar.

Verksamheter inom socialpsykiatrin redovisar överskott på 0,3 mnkr vilket är samma resultat som 2024. Boende inom socialpsykiatrin redovisar underskott vilket beror på hemtagning från externa placeringar samt kostnader kopplat till återställandet av gamla lokaler på Storegårdsvägen och Kastanjevägen som PSO lämnade under 2024. Underskottet vägs upp av överskott inom boendestöd.

Ledsagning, korttids och kontaktpersoner LSS redovisar överskott på 0,6 mnkr vilket är samma resultat som 2024.

Arbete, sysselsättning och integration

Verksamheten redovisar underskott på 0,4 mnkr vilket är en försämring jmf med 2024.

Underskott redovisas på daglig verksamhet med 2,8 mnkr jmf med 3,2 mnkr 2024. Daglig verksamhet fick 3,0 mnkr i budgettillskott under 2025 vilka har fått finansiera utökning av ny enhetschef samt öppnandet av ny verksamhet på Forbondegatan kopplat till att antal ej verkställda beslut ökar.

Arbetsmarknadsenheten inklusive konsument och skuldrådgivning redovisar en budget i balans, jmf med ett överskott på 1,1 mnkr 2024. Överskott redovisas för statsbidrag, vakanser och ej ersatt personal vid frånvaro, 3,9 mnkr. Underskott redovisas för arbetsmarknadsanställningar med 3,9 mnkr, där en extra satsning gjorts för att minska ekonomiskt bistånd.

Flyktingverksamheten redovisar överskott på 3,2 mnkr vilket är en förbättring med 0,9 mnkr jmf med 2024. Detta är kopplat till högre schablonersättning än budgeterat kopplat till flyktingar från Ukraina.

Personal

Personal	2025	2024	2023
Tillsvidareanställda	1 617	1 616	1 603
Visstidsanställda	109	109	165
Summa	**1 726**	**1 725**	**1 768**

Antal anställda visar hur många personer som var månadsavlönade den 1 november. 1 726 personer var anställda varav 1 389 kvinnor och 337 män.

85,0 % (86,0 % 2024) av de tillsvidareanställda kvinnorna har en heltidstjänst. 90,0 % (91,0 % 2024) av de tillsvidareanställda männen har en heltidstjänst.

Investeringar

Investeringar, Mnkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff
Inventarier	6,3	0,5	5,8

Investeringarna gäller ny- och återanskaffning av möbler och andra inventarier.

Åtgärder för budgetbalans

Förvaltningen har under året minskat kostnaderna jmf med prognoserna i delårsrapport 1 och 2. Kostnadsminskningarna är resultat av flertalet åtgärder som pågår baserat på beslut av förvaltningschef samt utifrån socialnämndens beslutade åtgärder om budgetanpassningar. Åtgärdsplanen löper vidare in i 2026 utifrån att fortsatta åtgärder är nödvändiga för att nå budgetbalans.

Överförmyndarnämnden

Ordförande: *Madeleine Karlsson (S)*
Vice ordförande: *Bibbi Henriksson (L)*
Förvaltningschef: *Pernilla Bertilsson*

Verksamhetsbeskrivning

I varje kommun måste det enligt lag finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd. I Vänersborgs kommun finns en överförmyndar-nämnd, vilken är en kommunal tillsyns-myndighet som utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Nämnden ska motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande har en god man eller förvaltare förordnad för sig.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att samtliga tre förväntade resultat pågår enligt plan.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	Grön	Gul	Röd
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv		1	
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	-	-	-
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	-	1	-
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	2	-	-
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	-	-	-

Kommentar till resultatavstämning

Det är av vikt att rekrytera och utbilda ställföreträdare och riktade insatser görs.

Nya ställföreträdare får tillgång till en webbaserad introduktionsutbildning via e-tjänst. Utbildning erbjuds i redovisning för både nya och befintliga ställföreträdare med genomgång av hur årsräkningen upprättas – både på blankett och via digital inlämning i e-tjänsten E-Wärna Go. Systemet effektiviserar redovisnings-processen och möjliggör för ställföreträdare att lämna tillgångsförteckning, årsräkning och sluträkning digitalt. Utbildningsinsatser under hösten 2025 för ställföreträdare har genomförts med särskilt fokus på användningen av digitala verktyg. Utvecklingen av digitala tjänster fortsätter som en del av digitaliseringsstrategi.

Den 28 augusti 2025 hade nämnden granskat 197 av totalt 321 inkomna årsräkningar, vilket motsvarar 61 %. Vid detta datum hade granskning påbörjats för samtliga årsräkningar som inkommit före den 1 mars 2025.

För att möta arbetsbelastningen och säkerställa en effektiv handläggning har nämnden förstärkt bemanningen under året. En timanställd granskare har varit verksam sedan hösten 2023, och ytterligare resurs för granskning genom konsult tillkom i oktober 2024.

-Rekrytering av ställföreträdare och utbildningsinsatser bedöms uppfyllas inom året.
-Nämnden bedömer sig inte omfattas av mål om att fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier.
-Utveckling av e-tjänst inom Wärna Go jämte utbildningsinsatser med fokus på användning av digitala verktyg vid redovisning av uppdrag leder till effektivitet och modernisering för målgrupp och i förlängning minskad klimatpåverkan med minskad pappersförbrukning. Förväntat resultat bedöms uppnås.

-Verksamheten gick in i året utan balans av äldre årsräkningar. Förstärkning genom timanställd och konsult. Sjukfrånvaro och föräldraledighet av ordinarie personal påverkar handläggningstakt. Granskning förändrad kring djupgranskning för att effektivisera. Fortsatt mycket kompletteringar utifrån bristfälligt underlag från ställföreträdare. Högt inflöde av övrig ärendehantering.
-Medarbetare lyder under Kommunstyrelseförvaltningen där verksamheten på olika sätt arbetar för ett friskt och hållbart arbetsliv.

Stor ärendehantering och begränsad bemanning ordinarie personal påverkar granskningstakten.

Handläggningstiden påverkas varje år utifrån att årsräkningar inte är kompletta när de lämnas in och verksamheten behöver lägga mycket tid på att begära komplettering av underlag från ställföreträdare.

Uppföljning av nämndens riktade uppdrag under planperioden

Överförmyndarnämnden har inte tilldelats några riktade uppdrag från kommunfullmäktige under perioden.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	0,1	0,1	0,1
Övriga Intäkter	0,2	0,0	0,0
S:a Intäkter	**0,3**	**0,1**	**0,1**
Personal	4,9	5,4	4,3
Omkostnader	0,7	0,1	1,6
Avskrivn. & internränta	0,0	0,0	0,0
S:a Kostnader	**5,6**	**5,5**	**5,9**
Nettokostnad	5,3	5,4	5.8
Nettobudget	6,1	6,2	6,4
Budgetdiff	**0,8**	**0,8**	**0,5**

Överförmyndarnämnden

Utfall 2025-12-31
Resultatet per december 2025 visar ett överskott på 0,8 mkr. Största avvikelsen beror på personalkostnader på grund av vakanser och sjukfrånvaro.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Överförmyndarnämnd	0,0	0,2	0,2	0,1
Överförm. personal	0,3	3,8	3,6	0,3
Överförm. ställföreträdare	0,0	1,6	1,6	0,4
Netto	**0,3**	**5,6**	**5,3**	**0,8**

Överförmyndarnämnden visar ett överskott på 0,1 mkr och beror på mindre utfall på personalkostnader/arvode än budgeterat.

Överförmyndarnämnden administration/personal redovisar ett överskott +0,3 mnkr. Överskottet beror främst på vakanser och sjukfrånvaro. Externa konsulter har anlitats för att klara av arbetsbelastningen under året. Överskott på intäkter är ersättning schablonkostnader Migrationsverket.

Åtgärder för budgetbalans

Överförmyndarnämnden redovisar ett positivt resultat och har budget i balans.

Personal

Personal	2025	2024	2023
Tillsvidareanställda	4	5	4
Visstidsanställda	0	0	0
Summa	**4**	**5**	**4**

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

Antalet månadsavlönade ökade under 2024 med en person, vilket berodde på en föräldraledighet.

AB Vänersborgsbostäder

Ordförande: Håkan Falk (S)
Vice ordförande: Dan Åberg (M)
VD: Gunnar Johansson

Resultaträkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	369,1	348,5
Verksamhetens kostnader	-237,5	-213,2
Avskrivningar	-75,6	-70,9
Verksamhetens nettoresultat	55,9	64,3
Finansnetto	-47,1	-43,5
Resultat före extraordinära poster	8,8	20,8
Dispositioner och skatt	-5,9	-7,1
Periodens/Årets resultat	**2,9**	**13,7**

Balansräkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Anläggningstillgångar	2 270,8	2 285,4
Omsättningstillgångar	47,3	49,6
S:a tillgångar	**2 318,1**	**2 335,0**
Eget kapital	302,9	300,0
Avsättningar	54,7	49,0
Skulder	1 960,5	1 986,0
S:a eg.kapital, avsättning & skulder	**2 318,1**	**2 335,0**

Verksamhetsbeskrivning

AB Vänersborgsbostäder (ABVB) är Vänersborgs allmännyttiga bostadsföretag. Bolaget, helägt av Vänersborgs kommun har till ändamål att främja bostadsförsörjningen i Vänersborgs kommun och erbjuda hyresgästerna möjlighet till boendeinflytande och inflytande i bolaget. Bolaget ska bedrivas enligt affärsmässiga principer. Bolaget har idag 3 575 lägenheter som vi hyr ut i enlighet med den av styrelsen fastställda uthyrningspolicyn till hyresnivåer som vi förhandlar med hyresgästföreningen. Ett tätt samarbete med socialförvaltningen i Vänersborgs kommun bidrar till att personer som står långt från bostadsmarknaden kan beredas möjlighet till eget boende. Sammantaget gör detta att verksamheten har utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna och i enlighet med ändamålen för bolaget.

Högre räntor, minskad befolkning och avvecklade bidrag gör att bostadsbyggandet avstannade under 2024 och har fortsatt under 2025. Den stora utmaningen är att producera lägenheter med rimlig hyresnivå som marknaden efterfrågar. I kvarteret Kalkonen har vi under året arbetat med 2 projekt. Dels ett Trygghetsboende för vanliga hyresgäster över 70-år, dels ett särskilt boende på 48 platser åt socialförvaltningen i Vänersborg. När det gäller Trygghetsboendet fattade styrelsen under hösten 2025 beslut om att pausa projektet. Detta på grund av att hyresnivåerna blev orimligt höga. När det gäller det särskilda boendet så är projekteringen avslutad och vi väntar på fullmäktiges beslut om att kunna påbörja byggnationen. Arbetet med planarbetet för Södra Sanden har skjutits på framtiden avseende möjligheten till lägenhetsbyggnation på den fastighet som vi äger i området. När det gäller planarbetet i kv. Penséen inväntar vi den färdiga planen. Möjligheten att få riva gamla TTELA-huset för att kunna bygga trygghetslägenheter har stoppats av länsstyrelsen som belagt huset med rivningsförbud i planen.

I våra ägardirektiv framgår att vi ska ha ett varierat utbud av bostäder av god kvalitet samt bidra till ett ekologiskt hållbart samhälle. Under året har vi satsat över 55 mkr (40) i kostnadsfört underhåll av våra fastigheter. Stambyten är en viktig del för att uppnå bra energiprestanda i fastigheterna. Stambyte har genomförts i Frändefors på Ringaregatan Förberedelse pågår nu för fortsatta stambyten i Vargön på Lindgrensområdet. Förutom lägre energiförbrukning innebär det en klar standardförbättring för dom boende i kvarteren.

Intern kontroll genomförs regelbundet avseende följande parametrar: vakanser, räntor, antal felanmälningar, utförda arbetsorder, löpande underhåll, materialinköp, el, värme och reparationer. Statistiken presenteras och gås igenom månadsvis med respektive avdelning.

Vi ser fortsättningsvis vakanser både hos Vänersborgsbostäder och hos våra kollegor inom allmännyttan. Vakanser som har varit ovanliga under stora delar av 2000-talet men som nu återkommer i många städer runt om i landet. Bolaget hade vid årsskiftet 33st (83) lägenheter som saknade intäkt.

ABVB har under 2025 underhållit fastigheter för 106,2mkr (111,3 mkr), varav 51,1 mkr (71,2 mkr) redovisas som investering i enlighet med Bokföringsnämndens K3-regelverk.

Ekonomiskt utfall

ABVB visar ett positivt resultat efter finansnetto på 8,8 mkr (20,8 mkr), vilket är något sämre än det budgeterade resultatet för året. Från och med 2014 redovisar bolaget enligt Bokföringsnämndens K3-regelverk vilket framförallt medför skillnader avseende underhåll, investeringar, av- och nedskrivningar.

Investeringar

Årets positiva resultat i kombination med en i stort sett oförändrad balansomslutning gör att bolagets redovisade soliditet ökar till 13,1 % (12,8 %). Årets investeringar i fastigheter uppgår till 63,5 mkr (91,5 mkr), varav fastighetsförvärv 0 mkr (25,2 mkr) och ny-, ombyggnad samt aktiverade renoveringar 63,5 mkr (71,3 mkr).

Framtid

Det finns i nuläget många saker som pekar på att vi fortsatt kommer få det svårt med nyproduktion samtidigt som vi får kämpa mot ökade vakanser. Tendensen är den samma hos många av våra kollegor runt om i landet. Fortfarande är det storstadsregionerna och vissa av universitetsstäderna som klarar sig bättre. Det finns en stor osäkerhet i vår omvärld – en osäkerhet som kan påverka migrationen och leda till både in och utvandring

Efterfrågan har under slutet av 2025 varit relativt god på hyresrätter av alla storlekar, med undantag för något kvarter. Vi har dock märkt av att det i uthyrningsprocessen tar längre tid att få en lägenhet uthyrd. Vi är förberedda på ett tufft 2026 där vi får lägga mer resurser på reklam och marknadsföring. De tidigare positiva flyttnettot till vår region har vänt och det finns många nyproducerade lägenheter både hyresrätter och bostadsrätter. Bostadssituationen i Göteborg och möjligheten att pendla både för arbete och studier skulle kunna ha en marginellt positiv påverkan.

Fastighets AB Vänersborg

Ordförande: Mats Andersson (C)
Vice ordförande: Tommy Christensson (M)
VD: Gunnar Johansson

Resultaträkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	11,8	11,1
Verksamhetens kostnader	-4,9	-9,5
Avskrivningar	-18,6	-2,9
Verksamhetens nettoresultat	-11,7	-1,3
Finansnetto	-1,1	-0,4
Resultat före extraordinära poster	-12,9	-1,8
Dispositioner och skatt	-0,9	1,2
Periodens/Årets resultat	**-13,7**	**-0,5**

Balansräkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Anläggningstillgångar	92,1	70,2
Omsättningstillgångar	2,7	4,9
S:a tillgångar	**94,8**	**75,1**
Eget kapital	25,4	25,6
Avsättningar	6,0	3,8
Skulder	63,4	45,6
S:a eget kapital, avsättning & skulder	**94,8**	**75,0**

Verksamhetsbeskrivning

Verksamheten sköts från och med den 1 september 2023 av personal från AB Vänersborgsbostäder. Avtalet gäller nu fram till 2027-12-31 med en förlängningstid om 48 månader. Parterna ska regelbundet stämma av att verksamheten fungerar.

Bolaget äger för närvarande följande 9 fastigheter:

> Kordan 3 – hyresgäst Schenker AB, Ingenjören 7 och 8 – hyresgäst Hedson Technologies AB, Bruket 7 – hyresgäst Vänersborgs kommun/Wargön Innovation AB, Hunneberg 1:7 Bergagården – hyresgäst Uppegårdens Vilt, Kök & Rum AB, Hunneberg 1:4 Muséet – hyresgäst Halle och Hunneberg AB, Briggen 8 – hyresgäst Dalbo Snickeri, Krickan 1 och 3 – hyresgäst Vänersborgs kommun, Diagonalen 1 – mark för framtida byggnation av småindustri.

Följande händelser under året är värda att notera i linje med att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler åt näringsverksamheter i Vänersborgs kommun:

En omfattande renovering av Bergagården på Hunneberg 1:7 har genomförts för ny hyresgäst Uppegårdens Vilt, Kök & Rum AB. Även vatten och avlopp har dragits fram till fastigheten. Hunneberg 1:4 Ombyggnad av muséet samt ny garagebyggnad har avslutats under året. Arbetet med att iordningställa ställplatser för husbilar på parkeringen har påbörjats. Krickan 1 Planarbetet är färdigt under året. Avstyckning har genomförts av fastigheten. Gällande den nya delen (Krickan 3) pågår diskussioner om försäljning.

Ekonomiskt utfall

Bolaget redovisar för första gången enligt K3, vilket bland annat innebär att mer periodiskt underhåll aktiveras i balansräkningen i stället för att som tidigare kostnadsföras löpande. Årets resultat efter finansiella poster uppgår till –12 895 tkr (–1 784). Resultatet är belastat med en nedskrivning av fastigheten Hunneberg 1:7 på 15 000 tkr

Investeringar

Årets investeringar uppgår till 25 465 tkr (11 009) varav absoluta lejonparten avser Hunneberg 1:7.

Framtid

Förutsättningarna för att kunna utveckla verksamheten i bolaget nu goda. Tillsammans med ägaren Vänersborgs kommun och näringslivsenheten finns ett behov att tydliggöra bolagets roll vid etablering av nya företag i kommunen. För 2026 kommer fokus att vara på Krickan och Hunneberg för att möjliggöra utveckling av dessa fastigheter

Kunskapsförbundet Väst

Ordförande: Mikael Arvemark (C)
Vice ordförande: Madelaine Karlsson (S)
2:e vice ordförande: Maud Bengtsson (S)
Förbundsdirektör: Maria Hildefors

Resultaträkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	795,6	785,5
Verksamhetens kostnader	-782,1	-783,4
Avskrivningar	-6,7	-6,7
Verksamhetens nettoresultat	6,8	-4,6
Finansnetto	1,0	1,4
Resultat före extraordinära poster	7,8	-3,2
Dispositioner och skatt	0,0	0,0
Periodens/Årets resultat	**7,8**	**-3,2**

Balansräkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Anläggningstillgångar	16,8	20,0
Omsättningstillgångar	337,5	305,4
S:a tillgångar	**354,3**	**325,4**
Eget kapital	38,9	31,1
Avsättningar	77,6	75,9
Skulder	237,8	218,4
S:a eg.kapital, avsättning & skulder	**354,3**	**325,4**

Verksamhetsbeskrivning

Kunskapsförbundet Väst är ett kommunalförbund som bildades 2013 och som ansvarar för den kommunala gymnasie- och vuxenutbildningen i Trollhättan och Vänersborg. Förbundet övertog i och med bildandet Trollhättans Stad och Vänersborgs kommun lag- och författningsstadgade skyldigheter och befogenheter för dessa verksamheter.

Direktionen är det högsta beslutande organet i Kunskapsförbundet Väst och har det yttersta ansvaret för all verksamhet i förbundets regi.

Enligt förbundsordningen ansvarar Kunskapsförbundet ekonomiskt även för de elever som väljer att gå sin gymnasieutbildning i friskolor eller i andra kommuner. Det innebär att förbundet betalar friskolor och andra kommuner för de elever som väljer de alternativen. På samma sätt får förbundet ersättning om elever från andra kommuner väljer Kunskapsförbundets gymnasieskolor.

Kunskapsförbundets gymnasieutbildning består av gymnasiet och anpassad gymnasieskola. Gymnasiet omfattar 16 nationella program, lärlingsprogram samt introduktionsprogrammen. Flera program finns i både Trollhättan och Vänersborg och anpassad gymnasieskola, med sex nationella program och individuellt program, finns på Magnus Åbergsgymnasiet. Knappt 2 700 elever går på Birger Sjöberggymnasiet i Vänersborg, Magnus Åbergsgymnasiet och Nils Ericsonsgymnasiet i Trollhättan. Antalet elever har legat på samma nivå under flera år och inga stora förändringar förväntas de närmsta åren.

Vuxenutbildningen består av utbildningsformerna Grundläggande vuxenutbildning (Gruv), Gymnasial vuxenutbildning (GYvux), Utbildning i svenska för invandrare (Sfi) och Komvux som anpassad utbildning. Vuxenutbildningen bedriver också uppdragsutbildningar och utbildningar som beviljats statsbidrag, såsom yrkesutbildningar för vuxna, yrkeshögskoleutbildningar (YH), nationell yrkesutbildning (NY) och lärlingsutbildningar. Vuxenutbildningen finns både i Trollhättan och i Vänersborg och har cirka 2 200 heltidsplatser. Antalet elever har varit relativt oförändrade under många år men har ökat något under 2025. Däremot har det skett förändringar mellan de olika utbildningsformernas volym över åren.

Under två år har Högskolan Väst tagit emot många internationella studenter som har rätt till Sfi-utbildning. För att kunna erbjuda studenterna en mer målgruppsanpassad språkundervisning startade Kunskapsförbundet i början av året det så kallade Universitetsspåret i samarbete med Högskolan Väst.

Från och med 2025 ska eleverna inom gymnasiet och vuxenutbildningen erbjudas ett brett utbud av utbildningar som ska vara bättre anpassade till

arbetsmarknadens behov. Enligt Skolverkets planeringsunderlag är det främst Bygg- och anläggning, El- och energi, Fordon, Industri och Vård och omsorg som behöver öka utbildningsplatserna. Det överensstämmer ganska väl med den lokala arbetsmarknadens behov, men den efterfrågar också fler teknikutbildade i Vänersborg och Trollhättan. Intresset för yrkesutbildningar har ökat och trots att Kunskapsförbundet i år tagit in fler elever på dessa gymnasieutbildningar har det varit många reserver på några av programmen. För att kunna erbjuda ett brett utbud av yrkesutbildningar inom vuxenutbildningen ges numera invånare i Trollhättan, Vänersborg, Uddevalla och Orust möjlighet att söka utbildningar över kommungränserna.

Den brutala skolattacken på Campus Risbergska i Örebro blev en väckarklocka för hela det svenska skolväsendet och gav oss med tydlighet påminnelse om hur viktigt det är att förebygga och ha beredskap för liknande händelser. Processer har snabbats på och från och med den 1 juli 2025 gäller nya regler i skollagen. Kunskapsförbundets beredskapsplan upprättades under sommaren och för att säkerställa allas kännedom om planen och dess innehåll har ett material för arbetsplatsträffar och ett elevmaterial tagits fram. Som en del av systematiken genomförs årliga säkerhetsvandringar i lokalerna och personalens tankar och idéer om hur säkerheten kan förbättras vävs in i det övergripande systematiska arbetsmiljöarbetet.

Ekonomiskt utfall

Kunskapsförbundets finansieras till största delen av medlemskommunerna, gymnasieverksamheten genom förbundsbidrag och den kommunala vuxenutbildningen genom särskilda uppdragsavtal. Av förbundsbidraget och de särskilda uppdragsavtalen står Trollhättans stad för cirka 59 % (395 mnkr) och Vänersborgs kommun för cirka 41 % (270 mnkr).

Årets resultat är positivt och uppgick till 7 849 tkr vilket motsvarar 1 % av intäkterna. Det är bättre än föregående år då ett underskott redovisades.

Inför 2025 hade inte gymnasiet och den anpassade gymnasieskolan råd att bedriva samma verksamhet som de haft under 2024. För att minska kostnaderna gjordes vissa elevgrupper större.

Under året har flera poster förändrats jämfört med vad som budgeterats. Förbundets intäkter översteg budgeten och högre interkommunala intäkter, intäkter från Migrationsverket och högre ränteintäkter är poster som förbättrat resultatet. Årets pensionskostnader har minskat till mer normala nivåer jämfört med de senaste åren och nu redovisades ett mindre överskott. Även semester- och ferielöneskulder är lägre än tidigare år. Kostnaderna för de elever som studerar i annan kommun eller friskola har minskat jämfört med budget. Däremot har kostnader för att förbättra säkerheten i verksamheterna samt visst underhåll i lokalerna blivit högre.

Investeringar

Kunskapsförbundets investeringsbudget är på 5 000 tkr och årets inköp blev 3 453 tkr. Liksom tidigare år består investeringarna av inköp av möbler och utrustning till gymnasieskolorna och vuxenutbildningen.

Framtid

Här beskrivs de utmaningar som Kunskapsförbundet står inför de kommande åren. Bedömningen är att nuvarande förbundsbidrag och uppdragsavtal inte kommer räcka till.

Det har varit en ökad efterfrågan på Sfi-utbildning under flera år och enligt prognosen från Högskolan Väst förväntas de internationella eleverna bli ännu fler de kommande åren. Under 2025 och 2026 har Trollhättans Stad och Vänersborgs kommun utökat uppdragsavtalen för att täcka de högre kostnaderna. Behovet förväntas finnas kvar även under 2027.

Kompetensbehovet är stort inom många branscher och Kunskapsförbundet strävar efter ett breddat utbud av yrkesutbildning. Under ett par år har intresset för gymnasiets yrkesutbildningar ökat och bedömningen är att det fortsätter. Kostnaderna beräknas öka eftersom ett yr-

kesprogram är dyrare än ett högskoleförberedande program. Det kräver mindre elevgrupper vilket innebär en högre lärartäthet, större lokalytor och annan typ av läromedel. En annan utmaning är att få tillräckligt många praktikplatser. Det är en uppgift som Kunskapsförbundet inte kan klara på egen hand. God samverkan med företag och organisationer i medlemskommunerna är avgörande.

Baserat på Trollhättans Stad och Vänersborgs kommun uppgifter förväntas fler elever till den anpassade gymnasieskolan vilket leder till högre kostnader.

Politiska förändrings- och reformförslag kommer i en jämn ström och behöver fångas upp och implementeras i skolan. För gymnasieskolan och vuxenutbildningen har flera utredningar utmynnat i reformer som helt eller delvis ska genomföras under de närmaste åren. Det är en utmaning Kunskapsförbundet att anpassa sig till de nya kraven som ofta för med sig nya utgiftsposter. Det är oklart hur dessa ska finansieras då de inte alltid åtföljs av statsbidrag

Halle och Hunneberg AB

Ordförande: Annalena Levin (C)
Vice ordförande: Ann-Helen Selander (M)
VD: Robert Stenberg

Resultaträkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	8,5	7,3
Verksamhetens kostnader	-8,5	-6,5
Avskrivningar	-0,2	-0,2
Verksamhetens nettoresultat	-0,1	0,7
Finansnetto	0,1	0,1
Resultat före extraordinära poster	0,0	0,8
Dispositioner och skatt	0,0	-0,4
Periodens/Årets resultat	**0,0**	**0,4**

Balansräkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Anläggningstillgångar	1,7	0,7
Omsättningstillgångar	2,2	3,1
S:a tillgångar	**3,8**	**3,8**
Eget kapital	2,4	2,4
Avsättningar	0,2	0,3
Skulder	1,2	1,1
S:a eget kapital, avsättning & skulder	**3,8**	**3,8**

Verksamhetsbeskrivning

2025 var första året som fullt verksamt för bolaget. Bolagets verksamhet syftar till att utveckla Halle- och Hunneberg till en exportmogen destination och en hållbar reseanledning inom det rörliga friluftslivet. Målet är att stärka besöksnäringens attraktionskraft med utgångspunkt i områdets natur, kultur, miljö och historia, och att skapa goda förutsättningar för ett kvalitativt och tillgängligt kultur- och friluftsliv för både närboende och internationella besökare.

Detta kan bl.a. ske genom följande verksamhet:

Upplevelse- och informationsverksamhet,
Natupplevelser av olika slag,
Event och paketering av olika slag
Friskvård och folkhälsa i stort (leder, spår, nya målgrupper mm)
Mötesplats för besökare, medborgare och näringsliv
Målgrupper:

Enskilda besökare lokalt, regionalt, nationellt och internationellt
Grupper lokalt, regionalt, nationellt och internationellt
Nya målgrupper, tex nyanlända, personer med funktionsvariationer och seniorer

Bolaget har under sin korta verksamhetstid aktivt arbetat med olika verksamheter och målgrupper. Under 2025 har ett flertal aktiviteter genomförts med besökare från skolor, föreningar, företag och turister. Verksamheten har omfattat event, konferenser, uthyrning, guidade naturupplevelser samt besök i besökscenter, museum och café.

Under året har bolaget även genomfört projektet Friluftsliv för nybörjare, med syfte att möjliggöra friluftsliv för nya målgrupper som står långt ifrån friluftslivet samt att sprida kunskap om natur och allemansrätt. Projektet genomfördes i samverkan med familjecentralen Sirius och fritidsverksamheten Barnens Kastanj i Vänersborgs kommun. Vid fem tillfällen arrangerades bussresor med friluftsaktiviteter till Destination Halle- och Hunneberg, med totalt cirka 220 deltagande barn och vuxna. Projektet möjliggjordes genom medel från Rådet för hälsa och social hållbarhet, Delregionala nämnden norra samt budget från Halle- och Hunneberg AB.

Bolaget har även under året startat Seniorfika, en folkhälsoinsats med fokus på social samvaro, rörelse och kontakt med naturen. Träffarna har varit mycket uppskattade och genomförs en gång per månad och har under höstens fyra tillfällen samlat cirka 110 seniorer.

Arbetet med drift och underhåll av spår, leder och fiske sker löpande under året enligt bolagets

nya skötsel- och underhållsplan. Det nya bolaget har övertagit ansvar för drift och skötsel av de leder och rastplatser som tidigare anlagts inom ett gemensamt Leaderprojekt, finansierat av Leader och Jordbruksverket. För detta ansvar har inga nya medel tillförts bolaget, vilket innebär att drift och underhåll finansieras inom befintlig budget och därmed påverkar övrig verksamhet och det samlade budgetutfallet negativt.

Personal har parallellt arbetat med flera strategiska frågor med tydligt fokus på 2026. Arbetet har omfattat fortsatt utveckling och omställning av fastigheter, lokaler och infrastruktur samt utveckling av bolagets nya varumärkesplattform. Den nya varumärkesplattformen har skapat väsentligt förbättrade förutsättningar för bolaget, särskilt inom marknadsföring samt tjänster kopplade till bokning och administration.

Personal har även deltagit i flera operativa och strategiska samverkansforum med bland annat Sveaskog, Fastighets AB Vänersborg samt Trollhättans, Grästorps och Vänersborgs kommuner. Samverkan har även skett med föreningar och andra organisationer verksamma på bergen. Bolaget har i detta arbete haft en sammanhållande och koordinerande roll mellan de olika intressenterna.

Verksamheten har under året uppvisat en högre omsättning jämfört med tidigare år. Detta är delvis ett resultat av genomförda och nödvändiga investeringar samt omställningar av fastigheter sedan bolagets uppstart, bland annat genom nya lokaler för möten och konferenser. Parallellt har bolaget arbetat med att utveckla en ny marknads- och försäljningsstrategi.

Det är viktigt att notera att denna utveckling har skett under en omställningsfas med omfattande ombyggnadsarbeten under årets första hälft, då Bergagården till stora delar varit en byggarbetsplats. Restaurangen på Bergagården har även återöppnat under sommaren, vilket har skapat betydande synergier och bidragit positivt till verksamhetens utveckling.

Bolaget ansökte om och beviljades under 2025 ett Leaderprojekt för att bygga en helt ny Trollskog.

Syftet med den nya Trollskogen är att skapa en upplevelsebaserad utomhusmiljö för barn och unga, med låg tröskel till friluftsliv och fokus på mer tid i skogen och mindre tid framför skärmar.

Trollskogen är fullt brukbar men beräknas vara helt färdigställd under våren 2026. Projektet, tillsammans med övriga genomförda satsningar, har skapat betydande synergier inom verksamheten, vilket bland annat avspeglas i ett kraftigt ökat antal besökare på Bergagården under året.

Byggnation av tjugo helt nya ställplatser för husbil pågår för fullt. Dessa skall vara färdigställda under våren 2026.

Byggnation av ett garage för arbetsfordon, maskiner samt en mindre verkstad var klart oktober. Det har tidigare inte funnits någon bra plats för förvaring av maskiner, fordon och material.

Antal besökare på vårt besökscenter (perioden jan-dec 2025)
Totalt ca 22 952 personer, varav ca 6 800 personer under juni-augusti
Av dessa 22 952 personer är 12 900 ifrån närområdet och 6 300 är från övriga Sverige. 2600 besökare kom från Tyskland.
Under sportlovet hade vi ca 600 besökare. Under påsklovet var det ca 500 besökare. Under höstlovet var det 598 besökare. De flesta av dessa var barn. Detta skedde trots att det var en stor byggarbetsplats på gården under delar av året. På det särskilda lovprogrammet hade vi bl.a. upptåg i Trollskogen, och olika aktiviteter som pyssel och knåp inomhus.

Antalet förfrågningar om konferenser och andra event har ökat sedan bolagets uppstart 2024. Under våren, och framför allt under hösten, har ett rekordstort antal konferenser och utvecklingsdagar genomförts i bolagets regi. Även bokningarna av glamping har ökat kraftigt jämfört med föregående år, med totalt cirka 80 bokade nätter under 2025.

Antal besökare på Bergagården

Sedan augusti 2024 har vi installerat två besöksräknare vid Bergagården, en vid infarten från den stora parkeringen upp mot Bergagården och en vid entrén till Trollskogen. Under perioden augusti–december 2024 registrerades cirka 16 000 passager från parkeringen upp till Bergagården. Under motsvarande period 2025 uppgick antalet till cirka 25 000 besökare, vilket motsvarar en ökning med cirka 56 procent.

För Trollskogen registrerades cirka 6 100 besökare under augusti–december 2024, jämfört med cirka 15 500 besökare under samma period 2025. Det innebär en ökning med cirka 154 procent, vilket visar på ett mycket kraftigt ökat intresse.

Sett till hela 2025 registrerades cirka 80 000 passager via huvudvägen från parkeringen upp till Bergagården samt cirka 32 000 besökare till Trollskogen. Det bör noteras att det finns flera alternativa infarter till både Bergagården och Trollskogen, vilket innebär att det faktiska antalet besökare är högre än vad mätningarna visar.

Många besöker Bergagården som ett område för rekreation, friluftsliv och träning. Vi kommer att placera ut fler besöksräknare på strategiska punkter på båda bergen under då vi förhoppningsvis får en bättre mobiltelefontäckning på berget. Detta är nödvändigt för att kunna läsa av mätarna på distans och i realtid.

Enligt en tidigare mätning från 2018, genomförd av Visit Trollhättan Vänersborg med medel från Tillväxtverket, kan vi utifrån den nuvarande utvecklingen uppskatta att Halle- och Hunneberg tillsammans besöks av cirka 600 000–700 000 personer per år.

Ekonomiskt utfall

2025 är första året som bolaget har varit aktivt under hela året, det finns därför inget helt jämförelseår.
Man kan dock se att bolaget kraftigt har ökat intäkterna avseende aktiviteter. En ökning har även skett för logi och en mindre ökning avseende entréer till museet i jämförelse med 2024.

Bolagets totala intäkter blev ca 8,5 mnkr – en ökning från augusti månads prognos med hela 1,3 mkr. Detta beror till störst del på en väl genomförd julmarknad och ökat antal konferenser.
Bolagets kostnader ökade också till följd av detta och slutade på 8,6 mnkr (en ökning med 900 tkr från höstens prognos). Resultatet före bokslutsdispositioner blev enbart -25 000 kr, en rejäl förbättring jämfört med prognos som visade – 700 000.
Intäkterna är högre än budgeterat då bolaget fick 467 tkr i bidrag från Stiftelsen Bergagården som är under avveckling.
Tidigare års aktieägartillskott har använts för att täcka likviditetsbehovet i Trollskogen tills medel är utbetalda under 2026 av Jordbruksverket.

Investeringar

Under sommaren har Trollskogen renoverats inom ramen för ett Leaderprojekt. Projektet har medfört högre kostnader än budgeterat på grund av oförutsedda utgifter kopplade till omfattande markarbeten. Den upparbetade investeringskostnaden uppgår till cirka 1,1 mkr, varav den del som inte finansieras av Leader kommer att kostnadsföras under 2026.
Bolaget har även införskaffat en vagn för persontransport samt datorer till personalen.

Framtid

Bolaget kommer att fortsätta utveckla infrastruktur och grundläggande förutsättningar i verksamheten för att optimera drift och utveckling med sikte på perioden 2027–2030. Parallellt kommer arbetet att bedrivas mot målet att utveckla besökscenter och museum i enlighet med den nya utredning som redovisats för ägare och avtalsparter.

För att nå ett stärkt utvecklingsfokus krävs ytterligare strategiska investeringar samt tillräckliga resurser för drift och underhåll. Detta kan medföra behov av att revidera den befintliga avtalssamverkan om hållbar turismutveckling på Halle- och Hunneberg, vilken i dag är tecknad mellan Trollhättans, Grästorps och Vänersborgs kommuner.

Under 2025 har flera redovisningar genomförts inom ramen för partsrådet, där bolaget tydligt presenterat den ekonomiska nulägesbilden samt de långsiktiga förutsättningarna. Av särskild betydelse har varit att synliggöra att grundbidraget inte har räknats upp under perioden 2018–2024, trots att KPI under samma period ökat med närmare 30 procent. Därutöver har inga medel tillförts i samband med bolagets övertagande av drift och skötsel av de leder och rastplatser som tidigare anlagts med projektmedel inom stiftelsen.

Den befintliga samverkansöverenskommelsen reglerar bland annat parternas finansiella ansvarsfördelning, vilken avses ses över av kommunerna under 2026 för att bättre spegla dagens ansvar, kostnadsnivåer och framtida utvecklingsbehov.

Ytterligare investeringar bör ske redan under 2026. Målet är att vi skall vara hållbara över tid där vi skall anpassa oss efter både nuläge och kommande verksamhet på strategisk nivå i framtiden.

Vi ser även en tydlig öknig av omsättning i bolaget som i sin tur skall ge ökade intäkter.

Bergagården är idag en central knutpunkt för de verksamheter som bedrivs på och omkring bergen. För att fortsatt kunna fungera som en attraktiv och ändamålsenlig mötesplats har bolaget, i linje med det nya ägardirektivet, genomfört en utredning om att ställa om huvudbyggnaden (museet) till ett besöks- och informationscenter för Halle- och Hunneberg.

Utredningen har haft som syfte att kartlägga nuläget och ta fram förslag på ett övergripande koncept för utveckling av det befintliga museet och utställningarna. Arbetet slutfördes under våren 2025 och har redovisats för Sveaskog, bolagets styrelse, ägare, partsråd samt samverkansgrupp enligt gällande samverkansavtal mellan Trollhättans, Grästorps och Vänersborgs kommuner.

Utredningen föreslår en ombyggnation som kan genomföras i två etapper, alternativt samordnas i ett gemensamt genomförande. Den första etappen avser omställning och ombyggnation av butik, entré och en öppen informationsdel i besökscentret. Den andra etappen omfattar ombyggnation och utveckling av det befintliga museet till ett mer interaktivt och moderniserat besökscenter.

Dialogen med ägare och avtalspartners har fortsatt under hösten 2025 och kommer att fortsätta under första kvartalet 2026. Målsättningen är att kunna påbörja ombyggnationen under 2027.

Vattenpalatset Vänerparken AB

Ordförande: Håkan Falck (S)
Vice ordförande: Filip Milén (M)
VD: Carolina Svanström

Resultaträkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	20,2	19,4
Verksamhetens kostnader	-20,4	-19,3
Avskrivningar	-0,1	-0,2
Verksamhetens nettoresultat	-0,4	-0,1
Finansnetto	0,2	0,3
Resultat före extraordinära poster	-0,2	0,2
Dispositioner och skatt	0,2	-0,2
Periodens/Årets resultat	**0,0**	**0,0**

Balansräkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Anläggningstillgångar	0,1	0,2
Omsättningstillgångar	13,4	13,2
S:a tillgångar	**13,5**	**13,3**
Eget kapital	8,3	8,4
Avsättningar	0,0	0,2
Skulder	5,2	4,8
S:a eget kapital, avsättning & skulder	**13,5**	**13,3**

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget har till uppgift att driva bad och simhallsrörelse.

Verksamheten har under året varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet i bolagsordningen och utförts enligt de kommunala befogenheterna.

Under året har verksamheten haft ett tydligt fokus på att stärka simkunnigheten, utveckla utbudet samt förbättra kundupplevelsen genom ökad tillgänglighet och digitalisering.

Simskoleverksamheten har utökats väsentligt under året och antalet simskoleplatser har ökat med cirka 125 procent jämfört med föregående år. Utökningen omfattar både fler grupper och ett bredare utbud av nivåer, vilket bidrar till att möta en ökad efterfrågan och stärker bolagets roll i arbetet med simkunnighet.

Vattengympan har vidareutvecklats och babysimverksamheten har fortsatt med fullbelagda grupper under året, vilket visar på ett stabilt och högt intresse från målgruppen.

För att förbättra både intern effektivitet och kundupplevelse har flera digitala lösningar införts under året. Digitaliserad tidrapportering har implementerats, vilket bidrar till en mer rättssäker och effektiv hantering av arbetstid och löner. Ett nytt bokningssystem har införts för simskola och babysim, vilket ger kunderna en smidigare bokningsprocess och förbättrar den interna planeringen och administrationen.

Under året har även en ny logotyp tagits fram. Den nya grafiska profilen syftar till att tydligare signalera upplevelse, glädje och aktivitet samt stärka Vattenpalatsets identitet.

En förändring i den årliga planeringen har genomförts genom att badets underhållsstopp flyttats från augusti till slutet av maj och början av juni. Detta har inneburit att påverkan för allmänheten minskat, då perioden sammanfaller med färre badande jämfört med sensommaren.

Under 2025 har Vattenpalatset haft cirka 75 000 badande gäster. Av dessa har omkring 55 000 besökt äventyrsbadet och cirka 20 000 gäster har nyttjat varmbadet, vilket även inkluderar simskole- och gruppverksamhet.

Ekonomiskt utfall

Bolaget har under året erhållit en uppdragsersättning om 11 046 000 kronor. Årets resultat uppgår till -44 tkr efter skatt. Det negativa resultatet förklaras främst av ett lägre antal badande, bland annat kopplat till en vädermässigt gynnsam sommar, samt ökade kostnader för fjärrvärme och vatten. Bolaget har arbetat aktivt med uppföljning och åtgärder kring förbrukning av värme, vatten och el, och har fått ökade kostnader trots minskad förbrukning.

Investeringar

Under året har bolaget investerat i ett nytt poolskydd till utomhusbassängen på 62 500 kr

Framtid

Under det kommande året kommer fokus ligga på att stärka den digitala marknadsföringen för att öka synligheten och nå nya målgrupper. Vidare planeras åtgärder för att fräscha upp relaxavdelningen och utomhusdelen i syfte att förbättra helhetsupplevelsen för våra gäster och öka anläggningens attraktivitet.

Nätaktiebolaget Biogas i Brålanda AB

Ordförande: Bo Carlsson (C)
Vice ordförande: Tommy Christensson (M)
VD: Ingmar Johansson

Resultaträkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	0,4	0,4
Verksamhetens kostnader	-0,1	-0,1
Avskrivningar	-0,2	-0,2
Verksamhetens nettoresultat	0,0	0,0
Finansnetto	0,0	0,0
Resultat före extraordinära poster	0,0	0,0
Dispositioner och skatt	0,0	0,0
Periodens/Årets resultat	**0,0**	**0,0**

Balansräkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Anläggningstillgångar	4,4	4,6
Omsättningstillgångar	0,6	0,5
S:a tillgångar	**5,0**	**5,1**
Eget kapital	2,6	2,6
Avsättningar	0,0	0,0
Skulder	2,4	2,5
S:a eget kapital, avsättning & skulder	**5,0**	**5,0**

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget bildades 2009-03-04 och ägs av Vänersborgs kommun 73 procent, Melleruds kommun 18 procent och Biogas Brålanda AB 9 procent.

Bolagets verksamhet består av att bygga, äga och förvalta gasledningsnät för biogas inom Vänersborgs och Melleruds kommuner med syfte att säkerställa tillgången på biogas för Vänersborgs och Melleruds kommuners egna fordon och kommunernas invånare

Ekonomiskt utfall

Under Under 2025 har ingen ytterligare utbyggnad av gasledningar gjorts. Det innebär att det varit ett lugnt år ur ett verksamhetsperspektiv. Styrelsen har haft fem protokollförda styrelsemöten under året. Nätaktiebolaget Biogas Brålanda likvida medel uppgick per 25-12-31 till 595 tkr. Nätaktiebolaget Biogas Brålanda visar ett resultat den 25-12-31 på 3 tkr.

Framtid

Nätaktiebolaget Biogas Brålandas framtidsdiskussioner påverkas helt och hållet på vilket sätt som AB Biogas Brålanda kommer att utvecklas.

AB Biogas Brålanda planerar att tillsammans med en större aktör bygga en stor biogasanläggning i den södra delen av Melleruds kommun. Det kommer innebära att de fem gårdsanläggningarna läggs ner. Därigenom kommer Nätaktiebolaget Biogas Brålandas ledningar inte ha någon funktion.
Det finns fortfarande ingen lösning på var anläggningen ska ligga. Det finns olika förslag, men ännu inget bestämt. Det är viktigt att hitta en lösning snarast.

När det är klart med byggnation av den nya anläggningen och det finns en tidplan för den, så får ägarna ta ställning till hur Nätaktiebolaget ska avvecklas och på vilket sätt kan ledningarna användas till annat ändamål.

Fyrbodals Räddningstjänstförbund

Ordförande: Jerker Lundin (KD)
Vice ordförande: Pia Fogelberg (M)
Förbundschef: Markus Green

Resultaträkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	251,2	
Verksamhetens kostnader	-239,9	
Avskrivningar	-11,4	
Verksamhetens nettoresultat	-0,1	
Finansnetto	1,0	
Resultat före extraordinära poster	0,9	
Dispositioner och skatt	0,0	
Periodens/Årets resultat	**0,9**	

Resultaträkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	251,2	
Verksamhetens kostnader	-239,9	
Avskrivningar	-11,4	
Verksamhetens nettoresultat	-0,1	
Finansnetto	1,0	
Resultat före extraordinära poster	0,9	
Dispositioner och skatt	0,0	
Periodens/Årets resultat	**0,9**	

Verksamhetsbeskrivning

Vid årsskiftet 2024/2025 bildades RFBD genom sammanslagning av Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän och Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund. Genom sammanslagningen skapas bättre möjligheter att säkerställa en fungerande och robust räddningstjänst. Samtidigt har organisationen påverkats av personalvakanser till följd av omorganisation och pensionsavgångar. Sammanslagningen har dock möjliggjort effektiviseringar, bland annat minskat antal chefstjänster, skalfördelar och förbättrad arbetsmiljö.

Arbetet med förberedelser för höjd beredskap och krig har inletts, men utan extra medlemsbidrag har endast begränsade och främst kostnadsneutrala åtgärder kunnat genomföras. Detta innebär att RFBD inte kan hålla samma utvecklingstakt som andra organisationer. Ett prioriterat projekt pågår vid Trollhättans brandstation för att kunna leda och samordna verksamheter under höjd beredskap och krig.

Vid Vänersborgs brandstation har minibemanningen höjts för att uppfylla lagkrav. Stationens lokaler bedöms dock som utdömda, och kommunen behöver skyndsamt möjliggöra nybyggnation. Förstudie kring nya lokaler ska färdigställas under första kvartalet 2026.

Samtidigt har omfattande systembyten inom HR, ekonomi och IT genomförts med stöd från medlemskommunerna för att uppfylla lagkrav på digitalisering och säkerhet. Inom utbildning och övning har planerade insatser genomförts, utbildningsplatser för RIB-personal har fördubblats, och grunden har lagts för att stärka den långsiktiga kompetensförsörjningen, även om vissa specialförmågor fortsatt behöver utvecklas framöver.

Ekonomiskt utfall

Verksamhetsåret 2025 har varit ett av de mest utmanande på över 30 år för räddningstjänsten i medlemskommunerna, men också ett viktigt steg mot en mer robust och framtidssäker organisation. Sammanslagningen av två kommunalförbund till ett har krävt många snabba beslut och inneburit både ekonomiska, organisatoriska och arbetsmiljömässiga utmaningar. Förbundet har erhållit 41,8 mkr i medlemsbidrag från Vänersborgs kommun.

Ekonomin har varit ansträngd till följd av höga kostnader för externa stödinsatser, IT-samordning samt ökade krav på bemanning. Trots ett år med flera stora och komplexa räddningsinsatser redovisar Räddningstjänsten Fyrbodal ett positivt resultat om 0,9 mkr.

Investeringar

Årets investeringar har påverkats av tidigare pausade reinvesteringar och en historiskt eftersatt investeringsnivå, vilket medfört ett stort investeringsutrymme för 2025 som inte kunnat nyttjas fullt ut. Förbundet har investerat 23,4 mkr av de i budget 49,2 mkr. Investeringarna för året har varit släck-/räddningsfordon, besiktningsbilar, utryckningsmaterial och larmställ. Förlängda leveranstider för fordon och utrustning samt begränsade personalresurser och behov av extern upphandlingskompetens har bidragit till att investeringarna tillfälligt hamnat under budget. Reinvesteringsnivån bedöms dock jämnas ut från 2026 och framåt när planerade investeringar genomförs.

Framtid

År 2025 var ett omställningsår, medan 2026 blir det första ordinarie driftåret, där fortsatta kostnader kopplade till sammanslagningen kommer att uppstå under flera år. Förmågan att upprätthålla nuvarande ambitionsnivå är beroende av att tillräckliga investeringar genomförs, annars kan fordons- och verksamhetsnivån behöva reduceras.

Under 2026 blir effekterna av nya lagkrav, ökade tillsynskrav, förändrade lokalkostnader samt behovet av långsiktig investeringsplanering tydligare. Kraven på cybersäkerhet, säkerhetsskydd och dataskydd ökar kraftigt, särskilt till följd av ny cybersäkerhetslagstiftning och införandet av NIS2-direktivet, vars fulla konsekvenser ännu är svåra att överblicka.

Det finns en möjlighet att Orust kommun ansluter till förbundet från 2027 vilket kan innebära kortsiktiga omställningsutmaningar men långsiktiga samordningsvinster. Under 2026–2027 krävs resurskrävande åtgärder för att stärka räddningsledningssystemet enligt tillsynsmyndighetens krav vilket kan medföra behov av ökade medlemsbidrag. Utan förstärkta resurser riskerar verksamheten att behöva göra neddragningar som negativt påverkar räddningstjänstens förmåga i ett försämrat säkerhetsläge. Sammantaget har RFBD på kort tid skapat förutsättningar för en modern, effektiv och långsiktigt hållbar räddningstjänst men fortsatt utveckling är beroende av tydliga prioriteringar och ett starkt stöd från medlemskommunerna.

Fyrstads Flygplats AB

Ordförande: Peter Eriksson (M)
Vice ordförande: Benny Augustsson (S)
VD: Josef Khan

Resultaträkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Verksamhetens intäkter	44,0	42,0
Verksamhetens kostnader	-43,0	-43,0
Avskrivningar	-2,3	-2,1
Verksamhetens nettoresultat	-1,3	-3,2
Finansnetto	-0,3	-0,4
Resultat före extraordinära poster	-1,6	-3,6
Dispositioner och skatt	0,1	1,3
Periodens/Årets resultat	**-1,6**	**-2,3**

Balansräkning	Utfall 2025	Utfall 2024
Anläggningstillgångar	19,1	18,8
Omsättningstillgångar	12,2	9,3
S:a tillgångar	**31,3**	**28,1**
Eget kapital	23,9	10,4
Avsättningar	0,4	0,4
Skulder	7,1	17,3
S:a eget kapital, avsättning & skulder	**31,4**	**28,1**

Verksamhetsbeskrivning

Linjetrafiken uppgick under året till 488 landningar och 16 966 passagerare, jämfört med 465 landningar och 15 648 passagerare 2024. Linjen till Visby hade fortsatt hög efterfrågan med extrainsatta avgångar under högsäsong. Linjen till Sälen/Trysil planeras att trafikeras även under vinterhalvåret 2026.

Beredskapsuppdraget för samhällsviktigt flyg omfattade 51 landningar, varav 49 ambulanstransporter och 2 övriga landningar. Fraktverksamheten minskade till 34 landningar, främst på grund av lägre efterfrågan på tidskritiska transporter. FFAB fortsatte sin försäljning av förnybart flygbränsle (SAF) med oförändrad volym, vilket bidrog till bolagets intäkter. Transfertjänsten Airport Shuttle, som startade i juni, förbättrade tillgänglighet och service.

Årets verksamhet har genomförts enligt de mål och regler som ägarna ålagt flygplatsbolaget och inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Ekonomiskt utfall

Årsbokslutet per 31 december 2025 visar ett underskott efter finansiella poster om cirka 1 600 tkr, jämfört med ett underskott om 2 281 tkr 2024. Resultat före finansiella poster uppgick till ett underskott om cirka 1 260 tkr. Uppskjuten skatt är beräknad och årets resultat inkluderar genomförda bokslutsdispositioner och beräknad skatt. Försäljningen av förnybart flygbränsle (SAF) med oförändrad volym har delvis kompenserat för intäktsbortfall i övriga flygplatsintäkter och bidragit till att nettomarginalen ligger nära budget.

Alla hangarplatser var uthyrda och caféets verksamhet bedrevs i samma takt som under 2024. Ersättningssystemet för säkerhetskontroll (GAS) låg cirka 156 tkr under budget, medan ersättningen för kommunikations-, navigations- och övervakningstjänster (CN) var cirka 565 tkr under budget, delvis på grund av slutreglering av 2024 års preliminära ersättningar.

Det statliga driftstödet utbetalades slutligen i december med 7 996 tkr (7 500 tkr budget), vilket förbättrade bolagets resultat och likviditet. För att hantera ett kortfristigt likviditetsbehov togs ett lån som återbetalades före årsskiftet. Verksamhetsanslaget från ägarkommunerna uppgick till 8 500 tkr, i nivå med budget.

Totala personalkostnader uppgick till 15 184 tkr, cirka 748 tkr lägre än budget, främst tack vare lägre övertid, vissa utbildningar och sociala avgifter samt mindre avvikelser i övriga delposter. Per den 31 december 2025 uppgick utnyttjade krediter till 0 tkr och soliditeten var cirka 76 %, vilket innebär att bolaget har en fortsatt stabil finansiell

ställning efter genomfört aktieägartillskott samt utbetalningen av det statliga driftstödet.

Investeringar

Bruttoinvesteringarna uppgick till 2 552 tkr, varav den största posten var inköp av sop- och blåsmaskin för vinterfälthållning (1 950 tkr).

Framtid

Flygplatsen ser en försiktigt positiv trend i antal flygrörelser och passagerare, och har fokus på att vidareutveckla linjetrafiksutbudet som idag består av inrikesdestinationerna Stockholm/Bromma, Visby och Sälen/Trysil. Flygplatsen, som idag är en av två civila instrumentflygplatser i regionen, är en statligt utpekad beredskapsflygplats och spelar en viktig roll för samhällsviktiga transporter och fortsätter satsningarna på förnybart bränsle.

§ 42

Bokslut och årsredovisning 2025

KS 2026/3

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar godkänna bokslut och årsredovisning för år 2025 samt beslutar reservera 37,8 mnkr till resultatreserven (RER). Resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas enligt gällande regelverk.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2025-11-05 om anvisningar för boksluts- och årsredovisningsarbetet för 2025. Ekonomiavdelningen har i separat handling upprättat förslag till Årsredovisning 2025. Det sammanställda resultatet för koncernen uppgick till 65 mnkr. Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2025 innebar ett budgeterat resultat på 31 mnkr. Kommunens redovisade resultatet uppgår till 72 mnkr vilket är 41 mnkr bättre än budget. Resultatet i kommunen är 23 mnkr högre än prognosen i augusti. Nämnderna redovisar ett sammantaget överskott om 23 mnkr och endast en nämnd redovisar budgetunderskott.

Enligt kommunallagen ska kommunens resultat stämmas av mot det lagstadgade balanskravet. En ändring i kommunallagen innebär att kommuner kan reservera medel till en resultatreserv (RER). I enlighet med Vänersborgs kommuns Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper har följande avstämning gjorts.

Det lägsta av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar ska användas för att bedöma om reservering till resultatreserv (RER) är möjligt. Enligt balanskravsutredningen uppgår kommunens resultat efter balanskravsjusteringar till 69,5 mnkr. Reservering av medel till en resultatreserv får göras av det lägsta av den del av årets resultat eller årets resultat efter balanskravjusteringar som överstiger en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Enligt regelverket kan därmed 37,8 mnkr avsättas till resultatreserven (RER). Därmed ska kommunen enligt Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper, reservera medel till resultatreserven (RER) med maximalt belopp 37,8 mnkr. Enligt samma regelverk ska resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas när resultatreserven (RER) uppgår till 50 mnkr. I och med årets avsättning uppgår RER till 58,6 mnkr och därmed avvecklas RUR i sin helhet.

Årets investeringar för koncernen uppgick till 524 mnkr varav kommunen stod för 436 mnkr, AB Vänersborgsbostäder för 62 mnkr, Fastighets AB Vänersborg för 25 mnkr och Kunskapsförbundet Väst för 1 mnkr.

För att god ekonomisk hushållning anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Ett inriktningsmål anses uppfyllt när övervägande andel av de förväntade resultaten är uppnådda eller delvis uppnådda. Kommunen klarar tre av fyra finansiella mål. Med denna målanalys görs bedömningen att verksamheten, ur ett finansiellt perspektiv bedrevs med god ekonomisk hushållning Fyra av fem inriktningsmål uppnås därmed bedrevs verksamheten med god ekonomisk hushållning under 2025 utifrån ovanstående bedömningsgrund.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-05

2026-03-05

Dnr: KS 2026/3

Handläggare
Kerstin Rosendahl
kerstin.rosendahl@vanersborg.se
0521-72 24 46

Mottagare
Kommunstyrelsen

Bokslut och årsredovisning 2025

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar godkänna bokslut och årsredovisning för år 2025 samt beslutar reservera 37,8 mnkr till resultatreserven (RER). Resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas enligt gällande regelverk

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2025-11-05 om anvisningar för boksluts- och årsredovisningsarbetet för 2025. Ekonomiavdelningen har i separat handling upprättat förslag till Årsredovisning 2025. Det sammanställda resultatet för koncernen uppgick till 65 mnkr. Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2025 innebar ett budgeterat resultat på 31 mnkr. Kommunens redovisade resultatet uppgår till 72 mnkr vilket är 41 mnkr bättre än budget. Resultatet i kommunen är 23 mnkr högre än prognosen i augusti. Nämnderna redovisar ett sammantaget överskott om 23 mnkr och endast en nämnd redovisar budgetunderskott.

Enligt kommunallagen ska kommunens resultat stämmas av mot det lagstadgade balanskravet. En ändring i kommunallagen innebär att kommuner kan reservera medel till en resultatreserv (RER). I enlighet med Vänersborgs kommuns Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper har följande avstämning gjorts.

Det lägsta av årets resultat eller årets resultat efter balanskravsjusteringar ska användas för att bedöma om reservering till resultatreserv (RER) är möjligt. Enligt balanskravsutredningen uppgår kommunens resultat efter balanskravsjusteringar till 69,5 mnkr. Reservering av medel till en resultatreserv får göras av det lägsta av den del av årets resultat eller årets resultat efter balanskravjusteringar som överstiger en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Enligt regelverket kan därmed 37,8 mnkr avsättas till resultatreserven (RER). Därmed ska kommunen enligt Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt ekonomistyrningsprinciper, reservera medel till resultatreserven (RER) med maximalt belopp 37,8 mnkr. Enligt samma regelverk ska resultatutjämningsreserven (RUR) avvecklas när resultatreserven (RER) uppgår till 50 mnkr. I och med årets avsättning uppgår RER till 58,6 mnkr och därmed avvecklas RUR i sin helhet.

Årets investeringar för koncernen uppgick till 524 mnkr varav kommunen stod för 436 mnkr, AB Vänersborgsbostäder för 62 mnkr, Fastighets AB Vänersborg för 25 mnkr och Kunskapsförbundet Väst för 1 mnkr.

För att god ekonomisk hushållning anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Ett inriktningsmål anses uppfyllt när övervägande andel av de förväntade resultaten är uppnådda eller delvis uppnådda. Kommunen klarar tre av fyra finansiella mål. Med denna målanalys görs bedömningen att verksamheten, ur ett finansiellt perspektiv bedrevs med god ekonomisk hushållning Fyra av fem inriktningsmål uppnås därmed bedrevs verksamheten med god ekonomisk hushållning under 2025 utifrån ovanstående bedömningsgrund.

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Bilagor

Årsredovisning 2025

Sändlista

Handläggare av ärendet

Ekonomiavdelningen, revisorer, nämnder

§ 43

Nämndernas verksamhetsberättelser 2025

KS 2026/8

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna upprättad verksamhetsberättelse för styrelsens egen verksamhet.

Kommunfullmäktige beslutar att notera informationen i kommunstyrelsens och nämndernas verksamhetsberättelser.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förslag till verksamhetsberättelse för kommunstyrelsens egen verksamhet.

Nämnderna har inkommit med verksamhetsberättelser för 2025.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-11
- Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2025 lång version
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2026-02-26 § 16 med underlag
- Socialnämndens beslut 2026-02-26 § 17 med underlag
- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2026-02-24 § 14 med underlag
- Barn- och utbildningsnämndens beslut 2026-02-13 § 12 med underlag
- Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut 2026-01-26 § 1 med underlag
- Byggnadsnämndens beslut 2026-01-20 § 1 med underlag
- Överförmyndarnämndens beslut 2026-02-17 § 6 med underlag

2026-03-11

Dnr: KS 2026/8

Handläggare
Ola Runfors
ola.runfors@vanersborg.se

Mottagare
Ärendets kontakt

Nämndernas verksamhetsberättelser 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna upprättad verksamhetsberättelse för styrelsens egen verksamhet.

Kommunfullmäktige beslutar att notera informationen i kommunstyrelsen och nämndernas verksamhetsberättelser.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förslag till verksamhetsberättelse för kommunstyrelsens egen verksamhet.

Nämnderna har inkommit med verksamhetsberättelser för 2025.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse beskriver hur kommunstyrelsen bidragit till måluppfyllelsen genom samordning av kommunövergripande insatser, fortsatt digital utveckling och stöd till förvaltningarnas effektiviseringsarbete, med fokus på styrning och ekonomi i balans. Viktiga händelser under året omfattar hanteringen av den akuta stängningen av Dalbobron, flertalet samverkans- och effektiviseringsprocesser och inte minst fokus på beredskap och försvar samt IT-säkerhet. En majoritet av de förväntade resultaten har uppnåtts och samtliga riktade uppdrag från kommunfullmäktige fortskrider enligt plan. Året har präglats av en stabil personalförsörjning och en ekonomi i balans, samtidigt som långsiktiga utmaningar inom kompetensförsörjning hanteras genom planerade utvecklingsinsatser.

Verksamhetsberättelserna från nämnderna beskriver året som gått och tar sin utgångspunkt i respektive nämnds verksamhetsplan. Berättelserna är en fördjupning av nämndernas bidrag till bokslutet och innehåller särskilda händelser under året, resultatavstämning kopplat till ekonomi, mål och personal samt en sammanfattande analys.

Anna Holmqvist

Ekonomichef

Underlag

Beslut, tjänsteskrivelse och lång verksamhetsberättelse om samhällsbyggnadsnämndens årsredovisning 2025

Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2025 lång version

Beslut, tjänsteskrivelse, statistik till verksamhetsberättelse och lång verksamhetsberättelse om socialnämndens årsredovisning 2025

Beslut, tjänsteskrivelse och lång verksamhetsberättelse om kultur- och fritidsnämndens årsredovisning 2025

Beslut, tjänsteskrivelse och lång verksamhetsberättelse om barn- och utbildningsnämndens årsredovisning 2025

Beslut om bokslut 2025 och kort verksamhetsberättelse från överförmyndarnämnden

Beslut om bokslut 2025 och kort verksamhetsberättelse från miljö- och hälsoskyddsnämnden

Beslut om bokslut 2025 och kort verksamhetsberättelse från byggnadsnämnden

Sändlista

Handläggare av ärendet

Ekonomiavdelningen

Samtliga nämnder

Vänersborgs kommun

Verksamhetsberättelse 2025

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

Sammanfattning ... 3

Årets viktigaste händelser ... 4

Sammanfattande analys ... 8

Resultatredovisning - mål, ekonomi och personal ... 9

1 Tilldelade Målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige ... 9
1.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv ... 9
1.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier ... 10
1.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan ... 11
1.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag ... 12
1.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv ... 14
2 Nämndens förväntade resultat ... 16
2.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv ... 16
2.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier ... 20
2.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan ... 20
2.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag ... 21
2.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv ... 25
3 Ekonomi ... 27
4 Personal ... 29
4.1 Personalstatistik ... 29
4.2 Kompetensförsörjning ... 30

Kommunala råd och samordningsgrupper ... 31

Avtal ... 33

Sammanfattning

Under 2025 har kommunstyrelsen bidragit till måluppfyllelsen genom samordning av kommunövergripande insatser, fortsatt digital utveckling och stöd till förvaltningarnas effektiviseringsarbete, med fokus på styrning och ekonomi i balans.

Viktiga händelser under året omfattar hanteringen av den akuta stängningen av Dalbobron, flertalet samverkans- och effektiviseringsprocesser och inte minst fokus på beredskap och försvar samt IT-säkerhet.

Flertalet förväntade resultat uppnås, ett fåtal ambitionsnivåer nås inte, främst inom ungdomsarbetslöshet, nystartade företag samt service och bemötande. Samtliga riktade uppdrag från kommunfullmäktige fortskrider enligt plan. Året präglas av en stabil personalförsörjning och en ekonomi i balans, samtidigt som långsiktiga utmaningar inom kompetensförsörjning hanteras genom planerade utvecklingsinsatser.

Årets viktigaste händelser

Linea
Dalbobrons akuta stängning påverkade hela kommunorganisationen, näringslivet och invånarna. En oförutsedd händelse, som krävde mod, handlingskraft och ödmjukhet. Med många myndigheter inblandade i samverkan så möjliggjordes en övergång med hjälp av färjan Linea. Verksamheternas omställningsarbete fungerade mycket väl och politiska beslut togs för att stärka drabbat näringsliv. Kommunikation inåt, utåt och på tvärs har varit en framgångsfaktor. Samtidigt kan konstateras att händelser av den här karaktären tar oerhört mycket resurser i anspråk och att när sådant sker, sätts annat arbete på paus.

Informationshanteringsplan
Under 2025 genomfördes en revision av kommunens dokumenthanteringsplan och beslut fattades om ny Informationshanteringsplan som gäller från 2026. Beslutet innefattar även en ny klassificeringsstruktur, Styrdokumentet innehåller en inledande beskrivning över informationshanteringsplanens roll i våra verksamheter, en beskrivning över informationshantering, versionshantering och information om bevarande och gallring. Den kan användas som ett ”uppslagsverk” för att se var en informationstyp ska sparas och diarieföras samt informationstypens gallringstid eller bevarande.

E-arkivet
Kommunen är en del i samverkan med e-arkiv Väst och efter upphandling har ett nytt system för e-arkivering köpts in, C-Archive. Vänersborgs kommun är pilot för införandeprojektet, och vi har under 2025 påbörjat tester av systemet. Testperioden är i gång och kommer att pågå under större delen av 2026.

Vårt fokus ligger på att säkerställa att C-Archive uppfyller våra krav och förväntningar för en trygg och långsiktig digital arkivering. Vi kommer även att uppdatera vårt verksamhetsinventeringssystem och filstruktur för att ha full kontroll över alla system och ytor som ska skickas till slutlig e-arkivering.

Samverkansavtal Överförmyndarverksamheten
Trollhättan Stad och Vänersborg kommun har under 2025 påbörjat arbeta med utredning tillsammans för möjlighet till samverkansavtal utifrån bland annat effektivitet, minskad sårbarhet, stärkt rättssäkerhet utifrån att nå en minskad sårbarhet och effektivitetsvinster.

Förändrad lagstiftning under juli 2026 ger utmaningar och möjligheter för våra överförmyndarverksamheter genom nya uppdrag.

Tydligare och mer fokuserad målrapportering i aprilrapporten
I årets första kommunövergripande uppföljning genomfördes i enlighet med den nya styrmodellen en uppföljning av inriktningsmålen med fokus på målvärden. Detta bland annat mot bakgrund av svårt för nämnderna att göra kvalitativa prognoser av måluppfyllelse så tidigt på året. Den förenklade processen har även frigjort tid i organisationen att rikta till grunduppdraget och verksamhetsutveckling.

Övergång till Sitevision Cloud
Intranät och extern webbplats har gått över till Sitevision Cloud. Detta minskar sårbarheten och driftsäkerhet ökar rejält. Avbrott i intranät som gör att medarbetare inte kommer åt viktiga arbetsverktyg och avbrott i den externa webbplatsen som gör att våra invånare inte kommer åt angelägen information och tjänster har i stort sett eliminerats. Sammantaget har detta lett till ökad effektivitet och driftsäkerhet samt en bättre service.

Avveckling av tryckeriet samt internt "köp och sälj"
Genom avveckling av det interna tryckeriet har arbetet med trycksaksproduktion effektiviserats. Ett externt tryckeri har upphandlats för att omhänderta organisationens behov av tryckeritjänster, vilket gör att kostnaden totalt sett blivit lägre.

Denna förändring har också gjort att vi nu bättre utnyttjar kompetens och arbetstid och i stället kan fokusera på viktigt kommunikationsarbete som bidrar till att verksamhetens mål uppnås.

Att vissa kommunikatörssysslor (foto, film, formgivning) inte längre ska intern debiteras gör att vi jobbar effektivare och mer målinriktat. Vi kan skapa kommunikationsinsatser som bidrar till verksamhetens mål och inte endast där det finns en betalande motpart. Dessutom behöver inte arbetstid läggas på interndebitering och administration, vilket effektiviserar arbetet.

Kommungemensam rekryteringsprocess
En kommungemensam rekryteringsprocess har tagits fram för att ge chefer stöd i hela rekryteringskedjan, från att attrahera och rekrytera till att introducera rätt kompetens. Syftet är att vi ska kunna möta dagens kompetensförsörjningsutmaningar och säkerställa ett likvärdigt, kvalitetssäkrat arbetssätt som vilar på forskning. Genom att rekrytera rätt kompetens till Vänersborgs kommun skapas bättre förutsättningar för hög kvalitet i våra verksamheter, en god arbetsmiljö samt minskad personalomsättning genom rätt matchning och en god introduktion.

Fordonshanteringen i kommunen

Under 2025 har en gemensam anvisning för fordonshantering tagits fram för att skapa en enhetlig och ansvarsfull grund för hur organisationen ska hantera sina transporter. Genom att samla information om val av fordon, körsätt, service och planering kan kommunen minska onödiga utsläpp och samtidigt minska kostnaderna. När alla följer samma principer blir det lättare att optimera bränsleförbrukning, förlänga fordonens livslängd och undvika onödiga inköp. På så sätt blir anvisningen ett konkret verktyg för att ta ansvar både för miljön och för en hållbar ekonomi.

Överenskommelse med migrationsverket

Migrationsverket ansvarar för mottagandet av asylsökande i form av boende och ekonomiskt bistånd till sökande. Ett mottagande med kvalité förutsätter dock samhällsinsatser från flera olika myndigheter och aktörer. Därför arbetade Migrationsverket och Vänersborgs kommun fram en avsiktsförklaring gällande samverkan, tillsammans med Västra Götalandsregionen och länsstyrelsen i Västra Götaland. Den ska utgöra grunden för samverkan mellan parterna utifrån respektive parts uppdrag och ska tydliggöra ansvarsfördelning, roller, rutiner och gemensamma insatser och processer mellan berörda parter.

Brandstationer
Ekonomiavdelningen har under året färdigställt förstudie avseende räddningstjänstens lokaler i Brålanda. Kommunstyrelsen kommer att behandlaärendet under januari 2026. Arbete med en reviderad förstudie avseende räddningstjänstens lokaler i Vänersborg har påbörjats och planeras färdigställas första kvartalet 2026. Arbetet sker i nära samverkan med Räddningstjänsten Fyrbodal och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Översyn av kommunens hyresavtal och finansiell leasing

Ekonomiavdelningen har under året i dialog med kommunens revisorer och AB Vänersborgsbostäder arbetat med att ta fram en modell för att anpassa kommunens redovisning till gällande regelverk avseende finansiell leasing.

Det Goda livet i Dalsland

Det framgångsrika samverkansarbetet mellan regional och kommunal nivå har under året bland annat resulterat i att en gemensam bredbandsstrategi ska tas fram, ett inflyttarprojekt genomförs och att unga företagare uppmärksammas. I slutet av året slöts mellan Dalslandskommunerna, Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen ett nytt tre-årsavtal för åren 2026-2028. Detta samverkansprogram har rönt uppmärksamhet på nationell nivå och står nu förebild för flera likande runt om i landet.

Löneöversyn och gemensamma bedömningskriterier

Under året har utvecklingen inom löneområdet fortsatt. Nya kommungemensamma kriterier för bedömning av prestation har tagits fram. De har ett tydligare fokus på medarbetarnas bidrag till verksamhetens utveckling och de vi finns till för. I takt med detta arbete har även arbetssättet kring lönesättning i löneöversyn utvecklats och tar än mer sikte på att den nya lönen som helhet ska motsvara medarbetarnas prestationsnivå.

Ny nämndsorganisation
Kommunfullmäktige fattade i december beslut om en ny nämndsorganisation för nästa mandatperiod. I huvudsak innebär den ett utökat ansvar för Kommunstyrelsen vad gäller samhällsbyggnadsfrågor.

Förslag på nationell plan för transportinfrastruktur 2026-2037
Under året som gått har arbetat med infrastrukturfrågorna, och utbyggnation av E45 intensifierats. Efter en tematiserat frukostmöte på ämnet och efterföljande dialogmöte med inbjudna parter, växlades arbetet upp och blev till "Kraftsamling E45". När Trafikverket i september presenterar sitt förslag till plan stod det klart att sträckan E45 Vänersborg–Mellerud, deletapp Liden–Brändefors prioriteras. Kommunrepresentanter längs E45 i Dalsland och Värmland har tillsammans arbetat för ett gemensamt svar på remissen och formulerat en skrivelse för att betona vikten av att sträckan bibehålls i planen och på sikt även byggs ut fullskaligt. Bakom skrivelsen står, utöver kommunerna, även ett 100-tal privata företag och 20-tal branschorganisationer.

Upphandling av ny telefonilösning
Under 2025 upphandlades en gemensam telefonilösning baserad på Teams-telefoni i samverkan med 5SAM-kommunerna. Lösningen införs under första kvartalet 2026 med Vänersborg. Den nya plattformen ger ökad flexibilitet för medarbetare, uppfyller höga krav på informationssäkerhet och stärker kommunens digitala arbetsmiljö på ett kostnadseffektivt sätt.

Arbete med NIS2 och Cybersäkerhetslagen
Kommunen har under 2025 byggt upp grunden för att möta kraven i NIS2 och den kommande Cybersäkerhetslagen. Arbetet har omfattat analyser, kartläggning av kritiska tjänster, struktur för styrning samt ökad kompetens hos medarbetare.
Under 2026 fortsätter arbetet med att anpassa verksamheten till lagkraven och stärka det systematiska informationssäkerhetsarbetet, inklusive säkerhet i leverantörskedjan.

Förändrad hotbild
Den globala säkerhetspolitiska situationen har lett till ett ökat och mer avancerat cyberhot även mot kommuner. Angrepp riktas i allt större grad mot offentlig sektor, bland annat med hjälp av AI-drivna metoder. Under 2025 genomfördes viktiga satsningar som stärkt övervakning, identitetssäkerhet, incidentberedskap och leverantörskrav. Arbetet fortsätter och behöver successivt förstärkas för att skydda samhällsviktig verksamhet och upprätthålla invånarnas förtroende.

Uppgradering till Windows 11
Alla kommunens datorer uppgraderades under 2025 till Windows 11, då stödet för Windows 10 upphörde i oktober. Uppgraderingen genomfördes för att säkerställa fortsatt säker och stabil drift. Åtgärden har moderniserat kommunens IT-miljö och skapat bättre förutsättningar för framtida digitalisering.

Övergripande arbete med Power BI
Utifrån kommunledningsgruppens beslut har IT-avdelningen under 2025 samordnat arbetet med kommunens satsning på ett gemensamt beslutsstöd baserat på Power BI. Arbetet har fokuserat på styrning, struktur och enhetlighet mellan förvaltningar.
En förstudie runt grundläggande organisationsstruktur har tagits fram inför vidare beslut och fortsatt utveckling under 2026.

Enklare direktupphandlingar med stöd av AI
Upphandlingsenheten har i samarbete med upphandlad systemleverantör utvecklat ett AI-stöd som ger stora fördelar i arbetet med att ta fram upphandlingsunderlag. Den inbyggda AI-assistenten innebär ett kraftfullt verktyg som kan frigöra tid och bidra till att höja kvaliteten i upphandlingarna och skapa smartare affärer.

Sammanfattande analys

Kommunstyrelsen bidrar till den övergripande måluppfyllelsen under året framför allt genom samordning av kommunövergripande insatser inom hållbarhet och säkerhet samt nödvändiga kompetens- och kulturförflyttningar. Genom att driva på digitaliseringsarbetet och stötta förvaltningarna i sina arbeten med utveckling och effektiv förvaltning ges hela kommunorganisationen bättre förutsättningar att nå sina mål.

År 2025 har haft ett starkt fokus på styrning, effektivisering inom förvaltningen, digital utveckling och strategiskt arbete samt på att bibehålla en stabil finansiell struktur med budget i balans som grund.

Sammanfattningsvis konstaterar nämnden att 10 förväntade resultat uppnås under året och att 13 pågår enligt plan. Ett fåtal resultat uppnås inte. De ambitionsnivåer som inte uppnås berör arbetslöshet bland ungdomar, antal nystartade företag och mätningar av service och bemötande.

Samtliga riktade uppdrag från kommunfullmäktige pågår och förväntas genomföras enligt plan.

Avdelningarna har, både enskilt och gemensamt, hittat lösningar för att inom tilldelad ram inte bara nå de uppsatta målen utan även förstärka vissa resultat. Exempel är att inom egen ram visstidsanställa personal för att periodvis klara av högre arbetsbelastning, låna ut resurser till projekt under året samt att vakans hålla för att möta ökade kostnader inom exempelvis systemlicenser.

Ledningsgruppen har stärk sitt tillsammansarbete runt ekonomin för att bryta stuprören. De tidiga ekonomiska prognoserna spelade och fortsätter att spela en central roll i detta arbete.

Året visar på en stabil personalförsörjningssituation med minskad sjukfrånvaro, god sysselsättningsgrad och förbättrat medarbetarengagemang. Flera lyckade rekryteringar har gjorts under året, varav några tjänster har varit vakanta en tid, vilket också bidragit till bättre förutsättningar för måluppfyllelsen. Samtidigt kvarstår betydande strategiska utmaningar inom rekrytering, kompetensförsörjning och successionsplanering. En kompetensförsörjningsplan med konkreta aktiviteter har tagits fram. Prioriterade utvecklingsområden är bland annat framtagandet av ett förvaltningsspecifikt introduktionsmaterial som ska bidra till en mer enhetlig och kvalitetssäkrad introduktionsprocess. Insatser för att stärka arbetsmiljö samt kompetens inom AI. Beslutstödet som för chef möjliggör djupare analys av sjukfrånvaro implementerades under hösten.

Resultatredovisning - mål, ekonomi och personal

1 Tilldelade Målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige

I Mål- och resursplanen som beslutas av kommunfullmäktige kan riktade uppdrag och målvärden tilldelas alla nämnder. Dessa redovisas nedan, fördelat per inriktningsmål.

1.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

1.1.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	33,3 (2022)	32,6 (2024)	31 %
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	68,3 (2022)	69,8 (2024)	70 %
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	1,50 (2022)	1,32 (2024)	1,3 %

Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)

Ingen medborgarundersökning genomfördes under 2025.

Har legat på en "stabil" nivå fram till 2018. Vid mätningen 2020 hade tilliten minskat kraftigt. Det skedde en förbättring mellan 2022 och 2024, men andelen med avsaknad av tillit är fortfarande högre än riket. Män har lägre tillit till andra i jämförelse med kvinnor. Samtidigt visar en jämförelse mellan 2022 och 2024 tilliten ökar bland män samtidigt som den sjunker för kvinnor, men fortsatt lägre tillit till andra bland män. Samma trend finns i riket och vid mätningen 2024 så var graden av avsaknad av tillit lika hög bland män och kvinnor (29,6%), efter att den ökat bland män och sjunkit bland kvinnor i jämförelse med 2022. Vänersborg är den kommun i Fyrbodal som har invånarna med lägst tillit till andra. I jämförelse; 32,6 % i Vänersborg, 29% i Trollhättan och 24,5 % i Uddevalla. I två tredjedelar av kommunerna i Fyrbodal är tilliten lägre bland män än bland kvinnor.

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)

Ingen medborgarundersökning genomfördes under 2025.

Positiv trend sedan 2021. Samtidigt som det uppskattade hälsotillståndet ökat generellt, så är det en markant höjning hos männen, men mer marginell hos kvinnor. Vilket vittnar om mindre jämställd hälsa bland kvinnor och män.

Av Fyrbodals 14 kommuner har 4 kommuner en högre självskattat hälsotillstånd. Högst finns i Trollhättan 72,5%. Samtidigt är det den kommun där skillnaden mellan könen är som störst.

Uppgifter från Folkhälsomyndigheten visar på stora skillnader mellan könen. Orsaker till

detta, enligt myndigheten, är att kvinnor i högre grad upplever psykisk ohälsa, är dubbelarbetade och tendrar rapportera/söka vård för ohälsa. Medan män tenderar att underskatta sina hälsoproblem.

Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen

Antalet hushåll med långvarigt bistånd har ökat något de senaste månaderna, enligt intern statistik från socialnämnden. Detta i kombination med att utvecklingen från den senaste mätningen inte är i positiv riktning gör att ambitionsnivån inte uppnås under 2025.

1.1.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga	2025 2026 2027

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Pågår under perioden 2025–2027, med genomförande under 2026–2027. Utifrån omvärldsbevakning, intern och extern behovsanalys och inventering av pågående arbete har en detaljerad processbeskrivning tagits fram. Uppdraget följer tidplanen och har delrapporterats till uppdragsgivaren under september.

1.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

1.2.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter gymnasieexamen, hemkommun, andel (%)	82,6 (2021)	88,1 (2023)	83,1 %
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	75,1 (2023)	74,2 (2025)	75,5 %

Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter gymnasieexamen, hemkommun, andel (%)

Det har varit positiv trend under åren 2020–2023. 2020 var 75,7% av ungdomarna etablerade på arbetsmarknaden eller i studier 2 år efter examen och Vänersborg var bland de 25 % kommunerna i landet med lägst resultat, vilket kan jämföras med 2023 då motsvarande utfall var 88,1%, då kommunen i stället tillhörde de 25 % som hade bäst resultat i landet. Ambitionsnivån uppnås.

Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)

Resultaten försämrades mellan 2023 och 2024. Efter en uppåtgående trend, där utfallet 2023 var 75,11% så blev utfallet 2024 69,2 procent. Utvecklingen har sedan gått i positiv riktning till 2025, men ambitionsnivån uppnås inte. Kunskapsförbundet noterar en marginell ökning i resultaten för Birger Sjöbergsgymnasiet mellan åren. Uppdelat på män och kvinnor noteras att kvinnornas resultat ökat och männens minskat.

1.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

1.3.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Utfall på mätbara indikatorer, Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	12 av 20 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2024)	11 av 18 indikatorer uppvisar bättre värden än utgångsläget 10 av 18 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2024)	Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med utgångsläge
Klimatlöften för kommunen	24 klimatlöften antagna (2023)	23 av 24 klimatlöften påbörjade eller uppfyllda	Samtliga antagna klimatlöften är påbörjade eller uppfyllda

Utfall på mätbara indikatorer, Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030

2 av 20 indikatorer i strategin har inte bedömts mätbara, varför det totala antalet korrigerats från 20 till 18. En lägre andel indikatorer uppnår uppföljningsårets målvärde i strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 jämfört med vid utgångsläget 2022, men ambitionsnivån om att minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med 2022 uppnås. Värdena som inte längre når upp till målvärdet är användningen av fossilfritt drivmedel och andel fossilberoendefordon i kommunens flotta. Fördjupad information om indikatorer och klimatlöften finns i strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 och i den sammanställande rapporten Uppföljning 2024 av strategi för ett fossilfritt Vänersborg. Nästa uppföljning av strategin görs 2026.

Klimatlöften för kommunen

Kommunens klimatarbete konkretiseras i de antagna klimatlöftena. Av de 24 löftena som antagits har 23 påbörjats eller uppfyllts under 2025. Det löfte som ännu inte infriats handlar om att involvera medborgare i alla åldrar i klimatarbetet. Ett medborgarråd planerades att införas, men detta arbete har försenats och kommer inte uppfyllas under 2025.

1.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

1.4.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	75 (2022)	73 (2024)	79
Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)	3,58 (2023)	3,43 (2025)	3,6

Företagsklimat Insikt - Totalt, Index

Årets resultat i Insiktsmätningen visar fortsatt gott betyg men insatser för att stärka resultatet ytterligare pågår. 2025 års NKI (mätår 2024) hamnade på 72, vilket innebär en smärre tillbakagång från året innan. Ett NKI mellan 70-79 räknas som högt betyg. Förändringar i mätningen har gjorts till detta år och två områden där Vänersborg tidigare visat mycket goda resultat har tagits bort, och kan därmed förklara tillbakagången. Ambitionsnivån för 2025 uppnås inte.

Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)

Resultatet från Lokalt företagsklimat presenterades under maj månad. Vänersborgs kommun ökar sitt omdöme från 3,36 till 3,43. Ökningen är generell över alla områden. De områden där Vänersborg får bäst betyg är upphandling där Vänersborg ligger långt över Sverigesnittet och Service och bemötande som också är bättre än Sverigesnittet.

Klättrat 47 platser i kommunrankningen. Nu på plats 162. Ambitionsnivån på 3,60 uppnås dock inte.

1.4.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar	2025 2026
Digitaliseringspott	2025 2026 2027
Landsbygdsprogram	2025 2026 2027

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Pågår under perioden 2025–2026. Förutsättningarna för samnyttjande av lokaler skiljer sig åt mellan förvaltningarna. En nulägesbeskrivning har tagits fram för att kunna följa upp kommunens samnyttjade lokaler och presenteras i lokalförsörjningsunderlaget i januari. Kommunstyrelsen har fortsatt ansvar för samordning av lokalförsörjningsarbetet och följer upp progressionen av samutnyttjandet av lokaler även efter att det riktade uppdraget avslutas under år 2026.

Digitaliseringspott

Pågår under perioden 2025–2027. Uppdraget genomförs enligt plan. Inom digitaliseringspotten ingick initiativ kring att utveckla beslutsstöd utifrån data från de kommungemensamma verksamhetssystemen för ekonomi och personal. Arbetet är inlett och pågående, det satte ljuset på behov av en gemensam struktur för vårt data. En inledande förstudie belyste våra olika uppbyggda trädstrukturer för organisation i respektive system och ett arbete genomförs för att ta fram styrande principer för hur det ska kunna fungera på ett enhetligt sätt som i sin tur gör att data blir jämförbar och användbar.

Landsbygdsprogram

Pågår under perioden 2025–2027.

En kartläggning har gjorts av andra kommuners landsbygdsprogram eller liknande, inventering av kommunens stöd till landsbygdsdelarna i kommunen och behovsanalys för innehåll i programmet. Struktur och tidplan är framtagen och programmet förväntas färdigställas under första kvartalet år 2026.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

1.4.3 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	75 (2022)	80 (2025)	80
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	9,3% (2023)	8,8 % (2025)	8,7 %

Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex

Det förväntade resultatet har uppnåtts. Ambitionsnivån för 2025 var att nå hållbart medarbetarengagemang total 80, vilket har uppnåtts och är samma nivå som föregående år. Delområdena motivation och ledarskap, är båda kvar på 79, och delområde styrning har minskat från 82 till 81.

Orsaken till resultaten är ett gemensamt fokus på ett antal förbättringsområden som tydligt kommunicerats ut i organisationen. Inför undersökningen 2025 var det hållbart medarbetarengagemang totalt samt delområde motivation som var fokusområdena. En ökad svarsfrekvens från 77 % till 80 %, tyder på ett ökat engagemang i att delta i undersökningen, vilket i sin tur bidragit till resultaten.

Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)

Sjukfrånvaron visar på en positiv utveckling i jämförelse med föregående år. De insatser som genomförts i syfte att minska sjukfrånvaron visar på positiv effekt, och ambitionsnivån är nära att nås, men uppnås inte för 2025.

Den totala sjukfrånvaron för kommunen har minskat jämfört med föregående år, från 9,2% till 8,8%.

Under året har Vänersborgs kommun haft ett prioriterat fokus på att sänka sjukfrånvaron. Arbetet har skett både genom riktade insatser utifrån behov inom förvaltningarna och genom kommungemensamma satsningar. Arbetet har fokuserat på att vidareutveckla arbetssätt som gör det möjligt att identifiera och agera på tidiga signaler. Genom dessa skapas bättre förutsättningar för ett förebyggande och hållbart arbetsmiljöarbete, vilket är avgörande för att långsiktigt minska sjukfrånvaron.

Kommunen har genomfört grundutbildningar i arbetsmiljö för nya chefer och skyddsombud, utbildning i sociala hälsorisker samt i rehabilitering. Hälsoinspiratörsträffar och utbildningar inom arbetsmiljö både stärker kunskap och är ett förebyggande arbete, men kräver tid för att ge effekt.

Resultaten visar att insatserna har bidragit till ökad medvetenhet, förbättrad arbetsmiljökompetens och i vissa fall konkret minskad sjukfrånvaro. Arbetet fortsätter med att utveckla uppföljningsmetoder och stärka friskfaktorer i vardagen.

1.4.4 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Kompetensutvecklingsprogram	2025 2026 2027

Kompetensutvecklingsprogram

Pågår under år 2025–2027 och genomförs enligt plan.
Programmet utgår från kommunens styr- och ledningsmodell med särskilt fokus på de kulturbärande delarna. Programmet pågår under en tvåårsperiod, med stöd av konsult, där cheferna är först ut följt av medarbetarna.

2 Nämndens förväntade resultat

Nämndens verksamhetsplan visar hur nämnden bidrar till att kommunen uppfyller inriktningsmålen. Nämnden har tagit beslut om vilka resultat som förväntas uppnås eller genomföras under året och dessa redovisas här.

Följande symboler används för att ange status för de förväntade resultaten:

● Uppnås under året

◆ Pågår enligt plan, uppdraget fortsätter under nästkommande år

■ Uppnås inte

2.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

2.1.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Invånare 16–84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	31,7%	31,6 %	30 %	–
Invånare 16–84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	84,1%	84,9 %	86 %	–
Långtidsarbetslöshet 25–64 år, årsmedelvärde, andel (%) av befolkningen	3,9%	3,8 % (2024)	3,8 %	●
Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	6,2%	6,5 % (2023)	6,0 %	■
Invånare, 0–19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	23%	22 % (2024)	20 %	●

Invånare 16–84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)

Vänersborg följer trenden i riket, men ligger på en högre nivå. Likaså i jämförelse med Fyrbodal. Det är i de större tätorterna i Fyrbodal som man i högst grad avstår från att gå ut ensam. Fler kvinnor än män avstår från att gå ut ensam. Trenden visar utveckling i positiv riktning. Inget resultat finns dock för 2025, så måluppfyllelse kan inte bedömas.

Invånare 16–84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)

En förbättring mellan 2022 och 2024, men alltjämt lägre än rikssnittet. Mäns psykiska välbefinnande ökar, medan kvinnors psykiska välbefinnande sjunker. Trenden från utgångsläget (84,1) till den senaste tillgängliga statistiken (84,9) visar att utvecklingen rör sig i rätt riktning. Inget resultat finns dock för 2025, så måluppfyllelse kan inte bedömas.

Långtidsarbetslöshet 25–64 år, årsmedelvärde, andel (%) av befolkningen

Statistik saknas ännu för 2025. Totalt var antalet arbetslösa mer än tolv månader 532, av dessa var 282 arbetslösa mer än 24 månader. De sistnämnda har minskat i antal i jämförelse med föregående år. Det är fler långtidsarbetslösa män än kvinnor. Tydlig trend sedan 2021 att långtidsarbetslösheten minskar och förflyttningen från utgångsläget har varit i positiv riktning. Den senaste tillgängliga statistiken visar 3,8 % och ambitionsnivån på uppnås.

Invånare 16–24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)

En positiv trend med start 2021 bryts 2023.

Ungdomsarbetslösheten (16–24 år) var i juli (Vänersborg) 8,6% vilket den även var i juli 2024. Arbetslösheten är högre bland unga män. Arbetslöshet 6 mån eller kortare minskar i jämförelse med föregående, men långtidsarbetslösheten bland unga i Vänersborg ökar i jämförelse med föregående år.

Antalet unga hushåll (18–24 år) med ekonomiskt bistånd var tom juli i snitt 45 st per månad, vilket är samma nivå som 2023 och 2024.

Utvecklingen som skett från utgångsläget 2022 har varit i negativ riktning och uppgick vid den senaste mätningen till 6,5 %. Ambitionsnivån uppnås inte.

Invånare, 0–19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)

Det finns en positiv trend i tillgänglig statistik från 2021 och framåt.

Till och med juli så fanns det 404 barn i Vänersborg som bodde i hushåll som var beroende av försörjningsstöd helt eller delvis. Under 2024 fanns totalt 456 barn som levde i ett hushåll under samma förutsättningar.

Utvecklingen från utgångsläget (2022) har varit positiv och utifrån de preliminära data som finns tillgängliga uppnås ambitionsnivån för 2025.

Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Utreda trygghetsboende som boendeform. Uppdraget pågår under 2025.	
Framtaget medborgarlöfte (löfte om trygghetsskapande arbete för invånare)	
Framtagande av samverkansöverenskommelser mellan parter i Brottsförebyggandearbete	
Yrkesinspiration och rekryteringsmässa	
Samordna och följa upp insatser inom jämställdhet utifrån SKR konceptkommun	

Utreda trygghetsboende som boendeform. Uppdraget pågår under 2025.

Utredningen är klar och har varit på remiss i berörda nämnder. KS har tagit del av utredningen. Ingen ytterligare åtgärd.

Framtaget medborgarlöfte (löfte om trygghetsskapande arbete för invånare)

Medborgarlöfte är framtaget och undertecknat av Vänersborgs kommun (KSO) samt Närpolisområde Östra Fyrbodal, den 17 mars 2025.

Medborgarlöftet har ett tydligt fokus på social prevention och barn och ungdomar i Vänersborg.
Inom Medborgarlöftet finns 3 fokusområden samt resterande åtagande från föregående ”Medborgarlöfte Torpa 23–24”

1. Rikta åtgärder mot normbrytande beteende bland ungdomar och unga vuxna med normbrytande beteende i riskzon för att bli brottsaktiva.
2. Rikta åtgärder mot brottsaktiva ungdomar och unga vuxna.
3. Utveckla samarbetet med föreningsliv och civilsamhället.

Framtagande av samverkansöverenskommelser mellan parter i Brottsförebyggandearbete

Samverkansöverenskommelse är upprättad mellan Vänersborgs kommun och Närpolisområde Östra Fyrbodal, detta i anslutning till antagandet av Medborgarlöftet. I medborgarlöftet, som gäller för perioden 2025 till 2026 har tre gemensamma prioriteringar, där gemensamma insatser gjorts under året:

- Rikta åtgärder mot normbrytande beteende bland ungdomar och unga vuxna i riskzon för att bli brottsaktiva.

Samverkansformen SSPF, (skola, socialtjänst, polis och fritid) är central för Vänersborgs brottsförebyggande arbete. Inför 2025 tillsattes en koordinator för SSPF på heltid och målet för SSPF på gruppnivå har under 2025 bland annat varit att dela viktig information om händelser, otrygga platser och trender. Brukarenkäter visar att både ungdomar och vårdnadshavare upplever tydliga förbättringar och minskad oro efter deltagande. Arbetet på gruppnivå har fokuserat på informationsdelning, handlingsplaner och uppföljning. Samverkan har stärkts, särskilt genom ökat deltagande från polisen och utveckling av rutiner för nätverksmöten och förmöten. Vidare förs dialog med Barn- och ungdomspsykiatrin (BUP) för framtagande av rutiner och samtyckesblankett för BUP:s medverkan i SSPF-nätverksmöten kring individer som behöver stöd av sjukvården.

- Rikta åtgärder mot brottsaktiva ungdomar och unga vuxna

Beredningsgruppen för BRÅ kommer tillskapa en arbetsgrupp för den riktade

ferieprakti̇ken inom vilken deltagare från SSPF kommer beredas plats genom ordinarie ferieprakti̇k anordnande men med de nödvändiga anpassningar målgruppen behöver. Vidare kan nya praktikplatser, riktad handledning och längd på praktik behöva justeras genom arbetsgruppens försorg. I samband med avslutad ferieprakti̇k sker uppföljning av aktiviteten och planering av fortsatta insatser utifrån handlingsplanen.

- Utveckla samarbetet med föreningsliv och civilsamhälle

Under 2025 har Träffpunkt/Föräldracafé genomförts en förmiddag i veckan av Familjens hus i samverkan med ASI, i Barnens Kastanjs lokaler. Syftet har varit att skapa tillitsfulla relationer, ge samhällsinformation samt erbjuda föräldrastöd och arbetsmarknadsstöd, inklusive språkträning och information om körkort. Biblioteket har besökt verksamheten månadsvis med böcker och material för svenskaträning. Under våren informerade samtliga IFO-enheter om sina verksamheter, och några deltagare medverkade i nattvandring under Aqua Blå tillsammans med familjebehandlare.

Yrkesinspiration och rekryteringsmässa

Yrkesinspiration- och rekryteringsmässan arrangerades under namnet "Kompetensforum" under vecka 41. Över 1 400 personer besökte mässan. Närmare 500 gymnasieelever och resterande arbetssökande från AME och arbetsförmedlingen. Utställarna var mycket nöjda med mässan och upplägget, däremot var matchningen med besökarna kompetens inte enligt förväntan.

Utvärdering har gjorts och till nästa år kommer mässan delas upp, ett tillfälle för rekrytering och ett annat tillfälle för yrkesinspiration. Det är olika typer av utställare som är målgrupper för tillfällena, och för att kunna erbjuda bästa matchning delas den upp.

Samordna och följa upp insatser inom jämställdhet utifrån SKR konceptkommun

Ett arbete har påbörjats under det sista av två år i SKR:s modellkoncept. Berörd förvaltning har varit Kultur- och fritidsförvaltningen, som under året har fått stöd från Hållbar utveckling. Stödet har dock varit något begränsat på grund av bristande personella resurser (föräldraledighet).

2.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Kommunstyrelsen antog inga förväntade resultat för genomförande under 2025 kopplat till detta inriktningsmål.

2.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

2.3.1 Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Framtagande av ny energiplan	◆
Sjösätta klimatväxling - rutiner och uppföljning.	◆

Framtagande av ny energiplan

Arbetet med att ta fram energiplan har påbörjats under hösten 2025, då Vänersborgs kommun ingår i projekt med Dalslandskommunerna för att få stöd i processen för att ta fram en ny energiplan.

Under året har också arbetet för att ta fram delregionalt inriktningsdokument för energi gjorts, något som också har bäring på den kommunala energiplanen. Arbetet med framtagande av energiplan sträcker sig till 2026.

Sjösätta klimatväxling - rutiner och uppföljning.

Rutiner för genomförande är framtagna och projektet inväntar sjösättning under februari 2026.

2.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

2.4.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Nystartade arbetsställen, antal/1000 inv. 16-64 år	10,72%	11,33 % (2024)	11,7%	
Nystartade företag, antal/1 000 inv, 16-64 år	7,61	8,69 (2024)	9	
Servicemätning, bemötande via telefon	87,5%	78,9 % (2025)	90 %	

Nystartade arbetsställen, antal/1000 inv. 16-64 år

Bedömningen görs på det senaste tillgängliga resultatet, vilket är 2024, då resultatet uppgick till 11,3. Under 2025 så långt finns flera aktiva ärenden för nya etableringar i gång. Utvecklingen från utgångsläget (2022) har gått i positiv riktning.

Nystartade företag, antal/1 000 inv. 16-64 år

Bedömningen görs på det senaste tillgängliga resultatet, vilket är 2024.

En ny direktupphandling för tjänsten "rådgivning vid start av näringslivsverksamhet" för perioden maj – dec 2025 är genomförd. Kontakt och dialog med Trollhättan stad är tagen angående gemensam upphandling för 2026. Vi lyfter nyföretagande och i maj månad var vi med och uppvaktade Årets nyföretagare "En dag AB", ett tidigare UF-företag i Vänersborg som lyckosamt startat upp ett aktiebolag. Trenden från utgångsläget (2022) är positiv.

Servicemätning, bemötande via telefon

Undersökningen genomfördes under september 2025. Enkäterna fokuserar på bemötande och enkelhet och består av frågor som bedöms på en femgradig skala, vilken sammanställs och presenteras som ett index. För telefonsamtal ställs särskilda frågor om nöjdhet med bemötande, upplevd enkelhet samt ärendekategori. Totalt inkom 389 svar (288 svar 2025).

Resultatet för 2025 innebär en minskning jämfört med den senaste mätningen, 2023. Detta samtidigt som jämförelsetalen (riket) har ökat.

De flesta ärendena rör vatten och avfall, vilket sannolikt speglar att hemsortering infördes under perioden då undersökningen genomfördes. Den lägsta nöjdheten återfinns i kontakten med kommunen i frågor som rör gata, park och trafik samt socialtjänsten.

Medarbetare i telefonväxeln har dialog med enheter där det finns brister i tillgängligheten, med syfte att höja kompetensen så att tillgängligheten och servicegraden ökar, men insatserna har inte räckt för att nå ambitionsnivån för 2025.

2.4.2 Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Utred kommunalägt energibolag. Uppdraget genomförs 2025.	
Se över ägardirektiv för ABVB och gränsdragning SBN	
Totalförsvaret - robust och motståndskraftig kommun	
Tillväxt Tvåstad	
Införande av identitets- och behörighetshantering - SKR Handslaget	
Utred införandet av en befolkningsbaserad resursfördelningsmodell för budgetarbetet, kopplad till kostnadsutjämningen i statsbidragssystemet. Uppdraget gäller 2027.	
Införande av Digital post - SKR Handslaget	
Omhänderta SKRs ekonomiska analys med åtgärder	
Utred E-förslag som alternativ till Medborgarförslag.	
Leaderprojekt - att bli den myndighet vi själva vill möta	
Fördjupa arbetet med stadskärnan för ökad attraktivitet samt inkluderande och hållbara urbana miljöer.	
Utvecklingsprogram Svenskt näringsliv. Uppdraget pågår under 2025	

Utred kommunalägt energibolag. Uppdraget genomförs 2025.

Utredningen är genomförd och går in i den politiska beslutsprocessen nästa år. En orsak till att utredningen har blivit försenad är att berörd utredare har varit utlånad till annan förvaltning.

Se över ägardirektiv för ABVB och gränsdragning SBN

Uppdraget följer plan och pågår in i 2026.

Totalförsvaret - robust och motståndskraftig kommun

Under september kommunicerade Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap *"Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030"*. För initiativkraft och gemensam kraftsamling för att bygga ett starkt totalförsvar vill man förmedla vikten av förberedelse genom planering och genom att vidta nödvändiga åtgärder, för det gör skillnad. Utifrån gemensamma och enskilda analyser ska verksamhet - kommunen - utifrån ansvarsområde, geografiska förutsättningar, kompetens och förmågor identifiera vad verksamheten behöver göra, ta initiativ till samt genomföra åtgärder. Det övergripande målet för totalförsvaret utgörs av målet för det militära respektive civila försvaret.

Det säkerhetspolitiska läget har omsatts i sju typsituationer; hybrida hot, värdlandsstöd, begränsat anfall mot norra Sverige, anfall mot Gotland, fjärrangrepp, förstärkning av alliansens norra flank samt förstärkning av alliansen i Baltikumområdet.

Alla aktörer ska – enskilt och i samverkan – kunna upprätthålla viktiga samhällsfunktionerna under mycket ansträngda förhållanden i minst två veckor med främst egna resurser, till exempel under den inledande fasen av ett krig. Det innebär att kunna fortsätta sin verksamhet på en tillräcklig nivå trots svåra förhållanden med bristfällig information och kraftigt ansträngda försörjningskedjor.

Kommunen har under året arbetat med olika frågor kopplat till totalförsvaret i förberedande syfte, upprätthållande syfte, utbildning och övning av förmåga. Revidering

och framtagning av nya styrdokument är ett ständigt pågående arbete liksom hantering av information och handlingar utifrån gällande lagstiftning och ökad förståelse i organisationen.

Tillväxt Tvåstad

Efter samarbetskommitténs beslut om att samla Vänersborgs kommun och Trollhättan stads kommunstyrelser, så genomfördes detta den 20 mars 2025. En workshop med dialog om strategiska områden som är angränsande våra kommuner genomfördes vid tillfället med mycket goda resultat.

I maj beslutade kommunstyrelserna i Vänersborg och i Trollhättan att godkänna uppdraget "Tillväxt Tvåstad" som är en samverkan för att nå tillväxt i några av kommunens angränsande områden, främst rörande översiktsplan-, näringsliv- och infrastrukturfrågor.

En fältdag har genomförts för tjänstepersonerna inom Vänersborgs kommun och Trollhättans stad. Det är också framtaget ett förslag på områden att börja samverka kring, främst kopplat till översiktsplanering. Det finns ett bra grundat samarbete, och en vilja att se möjligheter/potentialen kring gemensam markanvändning över våra kommungränser.

Införande av identitets- och behörighetshantering - SKR Handslaget

Initiativet pågår tills vidare och syftar till att förbättra datasäkerhet, effektivitet och samarbete inom kommunal verksamhet. Under året har representanter från beredningsgruppen träffat återförsäljare av produkter inom området för att matcha kommunens egna behov och tankar.

Införandet är dock inte påbörjat och uppdraget kommer inte uppnås enligt plan, detta på grund av att en nationell lösning inte tagits fram ännu från SKR.

Utred införandet av en befolkningsbaserad resursfördelningsmodell för budgetarbetet, kopplad till kostnadsutjämningen i statsbidragssystemet.

Uppdraget är avslutat och avrapporterat till KS i december.

Införande av Digital post - SKR Handslaget

Inom ramen för SKR:s satsning Handslag för digitalisering har upphandling och införande skett av verktyg för digital post. Inventering och information är genomförda i organisationen om hur kommunen skickar viktig information till invånare och företag digitalt i stället för via papper. Det är snabbt, tryggt och miljövänligt – och gör vardagen enklare för både kommunens interna organisation och mottagarna. Aktiviteter fortsätter under 2026.

Omhänderta SKR:s ekonomiska analys med åtgärder

Arbetet med uppdraget pågår. SKR:s ekonomiska analys omhändertogs i samband med arbetet med Mål- och resursplan 2026–2028 samt i uppdraget om att utreda en befolkningsbaserad resursfördelning.

Utred E-förslag som alternativ till Medborgarförslag.

Utredning kring e-förslag är genomförd och rapporterad.

Leaderprojekt - att bli den myndighet vi själva vill möta

Två träffar har genomförts med föreningen Tillväxt och Tillsyn, där ett 70-tal deltagare från Vänersborgs kommun, både tjänstepersoner och förtroendevalda, deltog. Tillfällen innebar diskussioner i storgrupp kring uppdraget som myndighetsutövare, tolkning av lagar och regler, och koppling till våra ledningsprinciper.

Fördjupa arbetet med stadskärnan för ökad attraktivitet samt inkluderande och hållbara urbana miljöer.

I beslutet om budget för 2026 tillfördes medel för en ny tjänst, stadskärneutvecklare, som kommer bli en nyckelfunktion i utvecklingen av stadskärnan, där många parter internt och extern samverkar. Under slutet av året blev rekryteringen stadskärneutvecklare klar.

Under sommaren har ett koncept testats, under paraplynamnet Sommartid. Kostnadsfria aktiviteter och ytor för mötesplatser har skapats i syfte att öka flödet av människor till centrum.

Flera nya etableringar i stadskärnan har skett och vi arbetar nära de övriga förvaltningarna för att fortsätta detaljplanearbete i Köpmansgränd som möjliggör uteserveringar och en mer attraktiv plats.

Flera evenemang i centrala Vänersborgs har genomförts under sommarmånaderna; Lilla Paris Open, Aqua Blå, Subkult, Diggiloo samt Antikrundan.

Arbetet med Norra Sanden fortskrider och befinner sig i planskede och som börjar gå in i genomförande. Likaså detaljplanearbetet för Hamngatan och nya bron, där arbetet överlämnats till genomförande.

Under året har arbetet med att stärka flödet in till stadskärnan intensifierats. Under årets sista tredjedel har konceptet Vintertid utvecklats ytterligare. Som en följd av Dalbobrons avstängning har extrainsatta åtgärder gjorts för att samla näringsliv och organisationer för att uppmana till att handla med hjärtat och stötta lokalt. Socialt och trygghetsskapande insatser har skett för att stärka flödet av människor, för att undvika tomma utrymmen som skapar otrygga platser.

Utvecklingsprogram Svenskt näringsliv.

I maj skedde den avslutande träffen inom Svenskt Näringslivs utvecklingsprogram, där Vänersborg som en av 8 kommuner deltagit i under ett års tid (2024-2025).

Under programmets gång fick varje kommun skapa ett utvecklingsprojekt, där det för Vänersborgs kommun utmynnade i ett fokuserat arbete kring "After care". Arbetet innebär att identifiera och proaktivt arbeta för att bibehålla och stärka de befintliga företagen inom kommunen. Utformningen av arbetssätt har pågått under hösten, där identifiering av företag, checklistor för uppföljning och bevakning av aktuella företag tagits fram. Implementeringen av det nya arbetssättet sker 2026.

Vidare arbetar BRV med att följa upp den initiala utbildningen i "After Care" för att säkerställa stöd i arbetssättet till kommunerna i Fyrbodal.

2.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

2.5.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
HME medarbetarundersökningen, totalindex för Kommunstyrelseförvaltningen	79 (2024)	81 (2025)	81	●

HME medarbetarundersökningen, totalindex för Kommunstyrelseförvaltningen

Det förväntade resultatet har uppnåtts. Kommunstyrelseförvaltningen nådde ett hållbart medarbetarengagemang (HME) total på 81, vilket är en förbättring från föregående års resultat på 79. Förbättringen syns i delområdena motivation och styrning, medan delområdet ledarskap ligger kvar på samma nivå som föregående år.

Förbättringen kan kopplas till insatser som genomförts under året, såsom fokus på delaktighet vid APM och material till chefer för uppföljning inför höstens medarbetarundersökning. Temat för en av årets förvaltningsdagar var "Effektivare möten och högre delaktighet på APM".

2.5.2 Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Utreda och införa ”Breddad Rekrytering för grupper i utanförskap” som ett arbetssätt i Vänersborgs kommuns verksamheter.	◆
Framtagande av beslutsstöd för chefer	◆

Utreda och införa ”Breddad Rekrytering för grupper i utanförskap” som ett arbetssätt i Vänersborgs kommuns verksamheter.

Det förväntade resultatet har uppnåtts. Metoden har utvecklats och en ny omgång inom socialförvaltningen har genomförts, vilket visar på framsteg i arbetet. Återrapportering till Arbetsmarknadsrådet har skett. Däremot är det för tidigt att bedöma full effekt på långsiktiga mål.

Under året har följande resultat uppnåtts:

- Metoden har utvecklats.
- En ny omgång har genomförts inom socialförvaltningen.
- Återrapportering har skett till Arbetsmarknadsrådet.

Resultaten beror på flera faktorer:

- Tidigare erfarenheter har möjliggjort metodutveckling.
- Socialförvaltningens engagemang och prioritering har lett till en ny omgång.
- Strukturerad uppföljning har säkerställt återrapportering till Arbetsmarknadsrådet.

Framtagande av beslutsstöd för chefer

Arbetet med att implementera rapporter för personalstruktur och sjukfrånvaro är klart, datavalidering för övrig frånvaro är färdigställd, och stödmaterial för chefer att analysera

sjukfrånvaro i beslutsstödet HR har tagits fram. Dessutom har datavalidering av arbetad tid och övertid genomförts, och intern organisering av beslutsstödsorganisationen inom Kommunstyrelseförvaltningen har påbörjats. Detta visar att projektet fortlöper enligt plan och har levererat centrala delar.

- Implementering av rapporter för personalstruktur och sjukfrånvaro.
- Färdig datavalidering för övrig frånvaro.
- Framtagande av stödmaterial för chefer att analysera sjukfrånvaro i HR-beslutsstöd.
- Datavalidering av arbetad tid och övertid.
- Intern organisering av beslutsstödsorganisationen (KSF) påbörjad, med IT avdelningen som driver frågan.
- Workshop för chefer.

Resultaten kan förklaras av en tydlig prioritering av datakvalitet och en välstrukturerad rapportering, i kombination med en effektiv samverkan mellan HR och beslutsstödsorganisationen samt ett systematiskt arbete med validering och framtagande av stödmaterial.

3 Ekonomi

3.1.1 Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	8,7	8,6	9,8
Övriga intäkter	70,2	68,8	61,3
Summa intäkter	78,9	77,4	71,1
Personal	91,5	88,6	85,7
Omkostnader	442,9	430,1	412,2
Avskrivningar & internränta	5,9	2,5	2,1
Summa kostnader	540,3	521,2	500,0
Nettokostnad	461,4	443,8	428,9
Nettobudget	480,0	461,2	441,2
Budgetdiff	18,6	17,4	12,3

3.1.1.1 Utfall 2025-12-31

Det redovisade resultatet per december visar ett överskott på +18,6 mnkr, vilket är högre än motsvarande period förra året. Intäkterna är högre än budget och avser främst projekt intäkter. Omkostnaderna visar ett överskott och avser kommunstyrelsens anslag för oförutsett, konsult- och materialinköp samt att bidrag till Kunskapsförbundet Väst och Räddningstjänsten Fyrbodal varit lägre än budgeterat.

Kommunstyrelsen, politisk verksamhet
Kommunstyrelsens politiska verksamhet redovisar ett resultat på totalt +5,6 mnkr. Avvikelsen är främst övriga omkostnader och bidrag samt att all budget inte förbrukats avseende kommunstyrelsens anslag för oförutsett samt medel för socialt förebyggande arbete.

Kommunstyrelseförvaltningen
Kommunstyrelseförvaltningen redovisar ett överskott på +3,2 mnkr. Avvikelsen består av överskott på personalkostnader på grund av vakanser samt visst överskott på projekt och bidrag.

Gymnasiet och vuxenutbildningen
Gymnasieverksamheten redovisar ett överskott på +4,8 mnkr, kopplat till sänkta pensionskostnader. Dock är Vänersborgs andel av elevunderlaget något högre än budgeterat. För vuxenutbildningen redovisas ett överskott på +0,7 mnkr, som avser lägre volymer i beslutat uppdragsavtal än budgeterat.

Räddningstjänst
Räddningstjänsten redovisar ett överskott på + 3,7 mnkr. Detta beror på lägre pensionskostnader än budgeterat, utifrån uppdaterade pensions prognoser.

Övrig extern verksamhet
Avtalsbundna köp av verksamhet och bidrag redovisar ett sammanlagt överskott på +0,6 mnkr, som främst gäller bidrag till externa parter.

Totalt redovisar kommunstyrelsen ett positivt resultat och har budget i balans.

3.1.2 Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Kommunstyrelsen	0,0	11,8	11,8	5,6
Kommunstyrelse-förvaltningen	59,8	162,9	103,1	3,2
Räddningstjänst	**0,5**	**43,4**	**42,9**	**3,7**
Gymnasium	**0,0**	**225,0**	**4,8**	**4,8**
Vuxenutbildning	**0,6**	**40,9**	**40,3**	**0,7**
Övrig extern verksamhet	**18,0**	**56,3**	**38,3**	**0,6**
Netto	**78,8**	**540,3**	**461,4**	**18,6**

3.1.3 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning

Mnkr	Investeringsbudget	Utfall 2025	Budget-diff
Inventarier	1,1	0,0	0
IT datorer	14,6	17,07	0
IT investering öv.	8,6	7,2	0
Summa	**24,3**	**24,3**	**0**

Utfallet gällande investeringar är i balans med planen inom förvaltningen. Ett ökat behov av datainvesteringar har uppkommit under året. Detta har balanserats upp internt inom förvaltningen.

4 Personal

4.1 Personalstatistik

Personalstatistik	Period	Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2024
Totalt antal månadsavlönade	1 nov	88	48	136	10
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	78	43	121	-2
Varav visstidsanställningar	1 nov	10	5	15	12
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	87	48	135	11
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	68	43	111	3
Timavlönad tid omräknat till årsarbeten	Helår	0,5	0,5	1	-1
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	100	99	99	oför
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst. (%)	1 nov	99	98	98	oför
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	48	45	47	oför
Övertidstimmar	Helår	121	253	374	-39
Fyllnadstimmar	Helår	0	7	7	-160
Personalrörlighet, extern och intern (%), tillsvidareanst.	Helår	3,9	11,6	6,6	-0,7
Pensionsavgångar antal	Helår	0	1	1	-2
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, total	Helår	4,2	5,7	4,8	-1,6
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 1-14	Helår	1,7	2,1	1,8	-0,2
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 15-59	Helår	0,6	0,2	0,4	-0,1
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 60+	Helår	2,0	3,4	2,5	-1,4

Antalet tillsvidareanställningar har minskat något jämfört med 2024, medan antalet visstidsanställningar har ökat. Ökningen är främst kopplad till tidsbegränsade behov till följd av föräldraledigheter, tjänstledigheter samt projektanställningar inom IT-avdelningen. Antalet årsarbetare utifrån anställning uppgår till 135, medan årsarbetare baserat på faktiskt arbetad tid uppgår till 111. Skillnaden speglar omfattningen av ledigheter och frånvaro under året.

Förvaltningen har fortsatt en hög sysselsättningsgrad bland tillsvidareanställda, i nivå med kommunens genomsnitt. Medelåldern är oförändrad på 47 år, vilket är högre än det kommunövergripande genomsnittet på 45 år.

Personalrörligheten, både intern och extern, uppgår till 6,6 procent, vilket innebär en mindre minskning jämfört med föregående år. Under året har även en pensionsavgång genomförts.

Medarbetarundersökning

Efter föregående års medarbetarundersökning har förvaltningen arbetat vidare med en handlingsplan på flera nivåer. Insatserna har främst fokuserat på att stärka motivationen, öka delaktigheten vid arbetsplatsträffar och skapa mer effektiva möten. Därutöver har ett riktat utvecklingsarbete genomförts inom området styrning. Som stöd i detta arbete har ett pedagogiskt material tagits fram till cheferna, som tillsammans med sina arbetsgrupper arbetat för att förtydliga mål, styrning och uppföljning.

Under året genomfördes två förvaltningsdagar: en med fokus på att förbättra mötesstrukturen och en med teman kring klarspråk, kommunikation och artificiell intelligens (AI).

Årets resultat i medarbetarundersökningen visar en positiv utveckling jämfört med föregående år. Indexet för hållbart medarbetarengagemang (HME) har ökat från 79 till 81. Förbättringen återfinns särskilt inom motivation och styrning – områden där riktade utvecklingsinsatser genomförts. Svarsfrekvensen har minskat något men är fortsatt hög, 86 procent, jämfört med kommunens genomsnitt på 80 procent.

Andelen ambassadörer har ökat från 51 procent 2024 till 53 procent 2025. Ambassadörer definieras som de medarbetare som ger betyget 9 eller 10 på en tiogradig skala avseende i vilken grad de kan rekommendera sin arbetsplats.

Arbetsskador och tillbud

Inga arbetsskador eller tillbud har rapporterats under 2025.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron uppgår till 4,8 procent, vilket innebär en minskning jämfört med 2024. Minskningen återfinns huvudsakligen inom den längre sjukfrånvaron (60 dagar eller mer), medan korttidsfrånvaron ligger kvar på en stabil nivå. Utvecklingen förklaras främst av att medarbetare som tidigare varit helt sjukskrivna under året antingen delvis återgått i tjänst eller avslutat sin anställning. Förvaltningen har fortsatt en lägre sjukfrånvaro än kommunen totalt, även om en liknande minskning noteras på kommunövergripande nivå.

Sammanfattningsvis indikerar utvecklingen en stabil personalsituation med hög sysselsättningsgrad, låg personalomsättning och minskad sjukfrånvaro.

4.2 Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning

Kommunstyrelseförvaltningen står inför flera särskilt utmärkande utmaningar inom kompetensförsörjning och rekrytering. Förvaltningens uppdrag kräver i regel både bred och djup kompetens samt omfattande erfarenhet, vilket bidrar till att flera befattningar är svårrekryterade.

Under 2025 har förvaltningen annonserat fjorton tillsvidareanställningar. Ett par av dessa tjänster har tidigare varit vakanta på grund av ett utmanande rekryteringsläge, men har nu kunnat tillsättas. Övriga annonseringar har främst sin grund i externa avgångar. Rekryteringssvårigheterna är särskilt påtagliga inom områdena IT, arkiv samt informationssäkerhet, där vissa tjänster har behövt annonseras vid upprepade tillfällen.

I vissa delar av organisationen närmar man sig dessutom ett generationsskifte, vilket den stigande medelåldern indikerar. Detta medför behov av successionsplanering och kommer sannolikt att innebära ökade kostnader för dubbelbemanning för att minimera risken för kompetenstapp.

I den kompetensförsörjningsplan som förvaltningen har arbetat fram under året har ett antal aktiviteter identifierats och konkretiserats. Syftet med dessa aktiviteter är att stärka förvaltningens attraktionskraft som arbetsgivare samt att säkerställa förmågan att rekrytera, utveckla och behålla kompetens inom organisationen.

Bland de planerade aktiviteterna ingår framtagandet av ett förvaltningsspecifikt introduktionsmaterial som ska fungera som ett komplement till den kommunövergripande

introduktionen. Detta för att säkerställa en enhetlig, strukturerad och kvalitetssäkrad introduktionsprocess för nya medarbetare.

Ett annat exempel är arbetet med att tydliggöra och sprida de goda insatser som förvaltningens hälsoinspiratörer bidrar med, i syfte att fler medarbetare ska kunna ta del av och dra nytta av dessa goda exempel.

Kommunala råd och samordningsgrupper

Rådet för arbetsmarknadsfrågor
Rådet följde kontinuerligt utvecklingen av arbetsmarknaden, såväl lokalt som regionalt och nationellt. Fokus har varit på så kallade ”särskilt utsatta gruppers” möjligheter och svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden och på vilket sätt den kommunala arbetsmarknads- och utbildningsverksamheten kan påskynda en etablering. Ett tema under året har varit hur kommunala arbetsmarknadsanställningar kan användas på ett mest effektivt och effektfullt sätt, så att fler kan träda in i ett arbetsliv, behovet av ekonomiskt bistånd kan minska och bidra till att säkra en framtida kompetensförsörjning. Dialog har även förts utifrån förändringar inom arbetsförmedlingens organisation och uppdrag, och vilken påverkan dessa får på kommunens verksamheter och invånare. Kunskapsförbundet har informerat om gjorda och kommande förändringar inom utbildningsområdet. Uppdrag såsom inspirations- och rekryteringsmässan samt breddad rekrytering har rapporterats.

Rådet för hälsa och social hållbarhet
Under 2025 prövades ett nytt sätt att genomföra folkhälsodialoger. Vid ett tillfälle genomfördes en ”stordialog”, där civilsamhället, kommunala bolag, kommunens nämnds presidier, Kunskapsförbundet väst och vårdaktörer deltog. Kommunala ledningsgrupper, bolagsstyrelser och Kunskapsförbundet Väst rapporterade digitalt vilka förändrade behov och utmaningar de såg utifrån ett folkhälsoperspektiv.

Det lokala folkhälsoforum som anordnades stod för återrapportering av genomförda aktiviteter under året. Temat för årets folkhälsoforum var det kommande handlingsprogrammet för främjande och förebyggande insatser för barn och unga. Det var ett tillfälle där berörda aktörer träffades i dialog kring barn och ungas situation och behov.

Vänersborgs kommun var 2025, liksom 2024, en av kommunerna i SKR:s modellkoncept för jämställdhet. Rådet för hälsa och social hållbarhet var referensgrupp för arbetet med modellkonceptet.

Rådet har tilldelat medel inom en rad utvecklingsområden inom folkhälsans område till aktiviteter och insatser som inte ryms inom befintlig driftsram.

Rådet för funktionshinderfrågor
KRF är kommunens referensorgan och har ett tydligt syfte att synliggöra funktionshinderperspektivet i kommunens angelägenheter, samt bidra med kunskap och medvetenhet om universell utformning och aktiv involvering. Under 2025 har rådet sammanträtt fyra gånger. Vid dessa tillfällen har mycket fokus legat på kunskapsutbyte och dialog, dels för att funktionsrättsorganisationerna ska få tillgång till adekvat information som berör dem, dels för att skickliggöra kommunens förtroendevalda och tjänstepersoner inom funktionshinderområdet. Under 2025 har kunskapshöjande dialog förts med bland annat kommunikationsavdelning, gatuenhet och äldreomsorg, samtidigt som rådet fortsatt bistå arbetet med inventeringen i Tillgänglighetsdatabasen i egenskap av referensorgan. Rådet har även inhämtat kunskap utifrån, bland annat gällande ett utvecklingsprojekt om äldre döva vid Högskolan i Jönköping, samt yttrat sig i flera interna ärenden där funktionshinderperspektivet efterfrågats.

Samordningsgrupp miljö och klimat
Under året har arbetet fortsatt med att genomföra prioriterade delar av Naturvårdsstrategin, bland annat avseende invasiva arter, grön infrastruktur och skyddad natur. Gruppen har löpande tagit del av uppföljningar av pågående projekt och haft möjlighet att bidra med synpunkter inför det fortsatta arbetet och kommande aktiviteter. Arbetet har även präglats av ett ökat fokus på cirkularitet inom flera områden, både genom projekt som initierats under 2025 och genom nya samverkansarenor som vuxit fram utifrån gemensamma utmaningar, bland annat i dialog med andra kommuner. Därtill gavs regelbundet information och uppföljning kring övriga initiativ och uppdrag som på olika sätt knyter an till Miljöstrategi 2030.

Brottsförebyggande rådet
Vänersborgs kommun har sedan många år arbetat genom ett lokalt brottsförebyggande råd, som leds av kommunen med representation från polis och relevanta aktörer. Arbete med ett tvåårigt medborgarlöfte (2025–2026). Det förnyade Medborgarlöftet 2025 har inneburit ett skifte i det brottsförebyggandearbetets inriktning, från situationell prevention på Torpaområdet till social prevention riktat till kommunens ungdomar och unga vuxna. Vid analys av Trygghetsmätning 2024/2025 och av Brottsstatistik 2024/2025. Trygghetsmätningen 2025 visar på en signifikant positiv utveckling från 2024 och det så kallade problemindexet har sjunkit. Vid en initial överblick av Brottsstatistik 2025 går det att konstatera att brottsligheten inte ökar i Vänersborg. En fördjupad analys kommer ligga till grund för Lägesbild 2026 som blir ett beslutsunderlag för ett nytt medborgarlöfte för åren 2027–2028. Åtgärdsplanen för det nya Medborgarlöftet effektuerades under hösten 2025.

Näringslivsrådet
Näringslivsrådet är en positivt samlande kraft, och för kommunen ett rådgivande organ med representation från organisationer som verkar inom näringslivet. Syftet med rådet är att genom en bred sammansättning av människor, engagera näringslivet i aktuella samhällsfrågor, men också att skapa ömsesidiga kontaktvägar mellan näringsliv och kommun. Näringslivsrådet har under 2025 träffats vid 5 tillfällen för att diskutera gemensam målsättning för ett stärkt företagsklimat, infrastruktursatsningar, pågående projekt såsom Svenskt Näringslivs utvecklingsprogram, parkeringsutredning och introduktion i nya plan- och bygglovslagen. Rådet består av 10 externa representanter från Arbetsförmedlingen, Brålanda företagarförening, Fastighetsägarna GFR, Forum Vänersborg, Företagarna Vänersborg, Kunskapsförbundet Väst, LRF Vänersborg, Trestad Center Företagarförening, Visit Trollhättan/Vänersborg och Vänersborgsföretagen. Från Vänersborgs kommun deltar kommunstyrelsens presidium, kommundirektören, förvaltningschefer för samhällsbyggnadsförvaltningen och miljö- och byggnadsförvaltningen samt tjänstepersoner från avdelningen för näringsliv och strategisk samhällsplanering.

Samordningsgrupp för strategisk samhällsplanering
Samordningsgruppen har under 2025 diskuterat strategiska frågor rörande centrumutveckling, pågående detaljplaner, FÖP Frändefors, Målbild 2050 och Tillväxt Tvåstad. Samordningsgruppens syfte med gruppen är att kraftsamla arbete och öka genomförbarheten kring viktiga politiska mål och fokusområden under mandatperioden, som rör strategisk samhällsplanering. I samordningsgruppen deltar kommunstyrelsens presidium, presidierna från miljö- och hälsoskyddsnämnden, byggnadsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden, samt kommundirektören, berörda förvaltningschefer och berörda tjänstepersoner.

Avtal

De externa avtalen och samarbetspartners har rapporterat in sina största händelser under 2025. Ett axplock är:
Dalslands Kanal AB, Bolaget fortsatte stärka regionens attraktionskraft genom trygg och tillgänglig kanaldrift, satsningar på hållbara besöksflöden samt långsiktig planering för drift och klimatanpassning. Detta gynnar näringslivsutveckling och ägarkommunerna.

Film i Väst AB, där Vänersborgs medfinansiering fortsätter att bidra starkt till filmproduktionen i regionen. Studio Fares har varit i stort sett fullbokad under 2025 och hela 2026.

Gröna Klustret Nuntorp, Arbetet omfattar nya projekt och fortsatt utveckling av det nationella centrumet för landbaserad fiskuppfödning, med uppstart av anläggningen under 2026. Projektet ”Ökad förädling för attraktivare bygd”, har genomfört flera aktiviteter: webbinarium, nätverks träffar, kurser och studiebesök. Stor vikt har lagts vid coachande arbete med företagare och entreprenörer för att utveckla idéer och produkter inom lokal förädling.

Leader Framtidsbygder, Vänersborg är en aktiv medlemskommun och en viktig part i det lokala utvecklingsarbetet inom området Dalsland – Årjäng – Munkedal. Samarbetet stödjer initiativ som stärker landsbygdsutvecklingen.

Leader Göta Älv & Säveån, Under 2025 en 9 årig programperiod avslutats, samtidigt som den pågående perioden, med start 2023, fortsätter fram till 2029. Leader Längs Göta Älv har under programperioden 2014–2022 arbetat för att stärka utvecklingen mellan stad och landsbygd – från Vänersborg i norr till Göteborg i söder. Genom Leadermetoden – där invånare, föreningar, företag och kommuner samarbetar – har över 100 större leaderprojekt och mikrostöd genomförts. Tillsammans har de skapat nya arbetstillfällen, företag, mötesplatser och aktiviteter som gjort området mer attraktivt, inkluderande och hållbart.

Luftvårdsförbundet för Västra Sverige - Luft i Väst, Beslut om fler mätstationer under 2026 samt slutpresentation av det nya EU-direktivet för luftkvalité och hur det kommer påverka förbundet och dess medlemmar.

Platåbergens UNESCO Globala GEOpark, 2025 var ett omfattande verksamhetsår. GEOparken fick rekommendation om ”grönt kort” – fyra nya år som global GEOpark. Flera kulturarrangemang genomfördes, inklusive Det stora körslaget och Konstnatten.

Visit Dalsland AB, Fokus har legat på hållbar turism, säsongs förlängning och bred samverkan, vilket bidragit till fler besökare och en långsiktig destinationsutveckling.

Visit Trollhättan Vänersborg, Gästnätterna har fortsatt öka och ligger över rikssnittet, särskilt inom camping men även hotell. Internationella gäster ökar, framför allt från Norge och Tyskland. Destinationen har synts i internationella medier och medverkat i mässor och projekt, samt driver en året-runt-öppen turistbyrå i Vänersborg.

Wargön Innovation AB, Under 2025 har det varit ett nära samarbete med Vänersborgs kommun och i synnerhet Renhållningen, kring införandet av kommunalt insamlingsansvar för textil. Inom SorTex-projektet testar Vänersborgs kommun nya insamlingsmetoder av textil för att bygga bra kunskapsunderlag inför förväntade kommande investeringar i en mer ändamålsenlig insamlingsstruktur för textil.

Wargön Innovation har bidragit till uppstarten av ett företagsnätverk i Vänersborg med fokus på de företagare som arbetar med cirkulära affärsmodeller. Många av företagen har fått stöd i sin utveckling av Wargön Innovation.

§ 16

Verksamhetsberättelse 2025

SBN 2025/8

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner verksamhetsberättelse 2025 och överlämnar redovisningen till kommunstyrelsen.

Bilaga

Bilaga 2: Verksamhetsberättelse 2025

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsberättelse är en fördjupning av årsbokslutet med en mer omfattande målanalys. Verksamheten som bedrivits under året beskrivs mer i detalj och särskilt viktiga händelser lyfts. Verksamhetsberättelsen innehåller även nyckeltal för de olika verksamhetsområdena, samt nyckeltal och en kortfattad redogörelse för personalområdet.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-04

Sändlista

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsförvaltningens ledningsteam
Utvecklingsledare
Förvaltningsekonom
HR-partner

2026-02-04

Dnr: SBN 2025/8

Handläggare
Frida Bang
Frida.bang@vanersborg.se
0521–721199

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Verksamhetsberättelse 2025

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden godkänner verksamhetsberättelse 2025 och överlämnar redovisningen till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämndens verksamhetsberättelse är en fördjupning av årsbokslutet med en mer omfattande målanalys. Verksamheten som bedrivits under året beskrivs mer i detalj och särskilt viktiga händelser lyfts. Verksamhetsberättelsen innehåller även nyckeltal för de olika verksamhetsområdena, samt nyckeltal och en kortfattad redogörelse för personalområdet.

Beredning

Sammanställts av utvecklingsledare tillsammans med förvaltningsekonom och förvaltningens HR partner.

Alexandra Walker

Tf administrativ chef

Bilagor

Verksamhetsberättelse 2025

Sändlista

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsförvaltningens ledningsteam
Utvecklingsledare
Förvaltningsekonom
HR-partner

Vänersborgs kommun

Verksamhetsberättelse 2025

Samhällsbyggnadsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning....3

Årets viktigaste händelser....4

Sammanfattande analys....5

Resultatredovisning - mål, ekonomi och personal....5

1.1 Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige....5

1.2 Nämndens förväntade resultat....12

1.3 Ekonomi....18

1.4 Personal....23

Verksamhetsuppföljning....25

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämnden redovisade ett överskott mot budget om 14,9 mnkr, varav den skattefinansierade verksamheten redovisade 7,5 mnkr i överskott och den taxefinansierade verksamheten 7,4 mnkr i överskott.

Samhällsbyggnadsnämnden uppnår sex av tolv förväntade resultat för 2025. Nämndens måluppfyllelse och bidrag till inriktningsmålen visas i tabellen nedan.

Inriktningsmål	Förväntade resultat
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	Fler högstadie- och gymnasieelever besöker skolrestaurangerna
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	Minska energiförbrukningen i kommunens lokaler
	Energioptimera gatubelysningsbeståndet
	Kostenheten är en klimatsmart verksamhet som levererar/producerar måltider med låg klimatpåverkan
	Minska andel tomställda lokaler mätt ur befintligt bestånd
	Debiterad volym avloppsvatten ska öka
	Icke debiterad volym dricksvatten ska minska
	Utred kostnad och pay-off tid för utbyte på kort tid av samtlig återstående gatubelysning till LED/smart belysning, som underlag för inspel i kommande MRP
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	Effektivisera handläggningsprocessen av felanmälningar gatuenheten
	Bra genomförande av införandet av hushållsnära avfallsinsamling
	Indexera upp resultatet av nivåerna från tidigare utredning av gatuunderhåll (11 respektive 17 MKR) till 2025 års kostnadsnivåer som underlag för inspel till nästa MRP
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	Index för hållbart medarbetarengagemang ska uppgå i nivå med rikssnitt

Personalåret har varit utmanande med hög omsättning, särskilt inom lednings- och stödfunktioner, vilket bedöms påverkat arbetsbelastningen och HME-resultatet. Sjukfrånvaron har ökat något men ligger fortsatt under kommunens snitt. Trots detta finns flera förbättringar inom arbetsmiljöarbetet och enheter som haft en positiv utveckling avseende hållbart medarbetarengagemang.

Årets viktigaste händelser

År 2025 präglades samhällsbyggnadsförvaltningen av flera omfattande händelser och stora operativa insatser.

Dalbobron stängdes akut den 17 september efter att allvarliga skador upptäckts i brostöden. Efter påbörjat reparationsarbete och nya beräkningar kunde trafikförbudet successivt lättas, och bron öppnades igen för gång- och cykeltrafik den 23 december samt för fordonstrafik den 26 januari 2026, med vissa begränsningar. Avstängningen fick stora konsekvenser för både invånare och förvaltning och krävde snabba alternativa lösningar, bland annat införandet av en vägfärja för att underlätta in- och utflödet av trafik till och från Vänersborg. Detta medförde betydande extrakostnader, högre belastning på verksamheterna och omfattande kommunikation med allmänhet och aktörer. Erfarenheterna tas med i det fortsatta arbetet med framtida infrastrukturella omställningar.

Under 2025 avslutades även tvisten mellan Vänersborgs kommun och Sjöfartsverket gällande underhållet av Gropbron och Dalbobron. Parterna nådde en överenskommelse i hovrätten där Sjöfartsverket betalade cirka 7,48 miljoner kronor till kommunen. Därefter inleddes förhandlingar om ett nytt avtal som tydligt ska reglera ansvarsfördelningen framåt.

Arbetet med förändrad avfallshantering har fortsatt, bland annat genom införandet av hushållsnära insamling av förpackningar. Under hösten infördes systemet för villor i Vänersborgs tätort, samtidigt som införandet fortsatte för lägenheter. Under 2026 kommer det även att införas för villaägare på landsbygden. Förändringen innebär en stor omställning både för renhållningens verksamhet och för hushållen. Kunder har i huvudsak varit positiva, inte minst tack vare förbättrad service, tydlig information och ökad miljönytta.

Under året togs också en underhållsplan för kommunens fastighetsbestånd fram på uppdrag av kommunfullmäktige, vilken presenterades för samhällsbyggnadsnämnden under hösten. Rapporten ”Underhållsanalys – Samlad rapport för hela fastighetsbeståndet 2025–2034” ger en helhetsbild av underhållsbehoven och visar hur underhållsskulden utvecklas givet nuvarande budgetnivåer. Arbetet har även identifierat risker, konsekvenser och möjliga åtgärder för att bromsa ökningen av skulden.

VA-verksamheten har under året intensifierat arbetet med sanering av vatten-, avlopps- och dagvattenledningar. Budgeten ökade till 40 miljoner kronor vilket möjliggjort fler åtgärder och sannolikt bidragit till att akuta behov kunnat avhjälpas i samband med saneringarna. Det fortsätter vara viktigt att minska mängden odebiterat vatten för att säkerställa en långsiktigt hållbar vattenförsörjning.

Utbyggnaden av kommunens vattenverk har fortsatt under året. Skräcklans vattenverk är i fas 2 och följer tidsplan med beräknad färdigställning 2027. Rörviks vattenverk är i stort sett klart och producerar dricksvatten, samtidigt som renoveringen av reservoarerna har fortsatt. Arbetet med en ny vattentjänstplan har också slutförts och planen antogs av kommunfullmäktige den 17 december 2025 i enlighet med den uppdaterade

vattentjänstlagens krav.

Förvaltningen har dessutom präglats av en hög personalomsättning inom förvaltningsledning och stödfunktioner. Detta har påverkat verksamheterna genom minskad kontinuitet, begränsade möjligheter till långsiktig styrning och utvecklingsarbete, samt ökad belastning på kvarvarande medarbetare.

Sammanfattande analys

Verksamhetsåret 2025 präglades av många förändringar och flera oförutsedda händelser. I likhet med 2024, inleddes 2025 med stor osäkerhet och flera ekonomiska utmaningar, varför flera besparingsåtgärder fortsatt också under det här året. Fleråriga besparingar har haft som följd att påverka verksamheterna utifrån ökad belastning hos personal, fördröjda underhållsplaner samt utmaningar att upprätthålla kvalité i tjänsteleveransen. För flera och större investeringsprojekt som fördröjts, förskjutits eller inte kunnat påbörjas under året, har flera av anledningarna varit svåra att påverka för verksamheterna, såsom utdragna upphandlingar eller entreprenadkonkurser.

Tydliga rutiner och systematiska arbetssätt har betydelse för måluppfyllelse. Det visar sig i minskad energianvändning i kommunens lokaler och effektivare handläggning av felanmälningar, tack vare införda strukturer och ansvarsfördelning. En framgångsfaktor har bland annat varit förstärkta resurser till VA-saneringar, vilket har haft en positiv påverkan på måluppfyllelsen.

Samtidigt påverkades resultatet negativt av flera betydande utmaningar. Den höga personalomsättningen inom ledning och stödfunktioner minskade kontinuiteten och försämrade HME-resultatet. Strukturella utmaningar i fastighetsbeståndet, bland annat ökande underhållsskuld och fler tomställda lokaler, försvårade lokalförsörjningen. Krisen kring Dalbobron innebar extrakostnader, ökad arbetsbelastning och behov av snabb omställning och kommunikation.

Flera mål påverkades också av beteenderelaterade faktorer, exempelvis ökande matsvinn inom Kostenheten. Även kundnöjdheten vid införandet av hushållsnära insamling blev lägre än förväntat, trots ett i övrigt väl genomfört projekt.

En del resultat, som energibesparing inom gatubelysningen eller andelen tomställda lokaler påverkas också av att målvärdena redan från början inte varit möjliga att uppnå. Ett utvecklingsarbete behövs för att bättre anpassa mål och mätmetoder efter de förutsättningar som finns.

Samlat visar 2025 att långsiktig måluppfyllelse kräver ökad stabilitet i lednings- och stödfunktioner, fortsatt strategiskt arbete med fastigheter och infrastruktur samt förstärkt kommunikation och förändringsledning vid större omställningar.

Resultatredovisning - mål, ekonomi och personal

1.1 Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige

I Mål- och resursplanen som beslutas av kommunfullmäktige kan riktade uppdrag och målvärden tilldelas alla nämnder. Dessa redovisas nedan, fördelat per inriktningsmål.

1.1.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

1.1.1.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	33,3 % (2022)	32,6 % (2024)	31 %

Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)

Förvaltningen har arbetat aktivt för att stärka tilliten genom att säkerställa trygga och säkra måltider enligt måltidspolicyn. Detta har bland annat skett genom dialoger om säker mat, så att personer med specialkost känner trygghet i att få rätt mat. För att möjliggöra detta säkerställs att personalen har nödvändig kompetens inom livsmedelssäkerhet.

Kostverksamheten har även arbetat med att informera på kommunens hemsida om säker mat inom äldreomsorgen. Syftet är att synliggöra den kompetens som finns i organisationen och beskriva hur man arbetar med bland annat livsmedelssäkerhet, näringsanpassning och specialkost.

Utöver detta bedrivs ett aktivt arbete för att skapa tillit i lokalfrågor, exempelvis genom ett gott bemötande och snabb återkoppling i ärenden som rör lokaler och felanmälan, för att stärka relationerna mellan förvaltare och förhyrande part.

1.1.1.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga	2025 2026 2027

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Utvecklingsledare på kommunstyrelseförvaltningen samordnar och leder det förvaltningsövergripande arbetet. Samhällsbyggnadsförvaltningen deltar i arbetet med att ta fram handlingsprogrammet. Utvecklingsledaren har besökt förvaltningens ledningsgrupp där diskussioner fördes kring förvaltningens befintliga arbete som berör barn och unga. Det förvaltningsövergripande arbetet fortsätter under 2026 och 2027.

1.1.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Kommunfullmäktige har inte fastställt några målvärden eller gett några riktade uppdrag för inriktningsmålet ”Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier” som faller under samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde.

1.1.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

1.1.3.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Utfall på mätbara indikatorer, Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	12 av 20 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2022)	11 av 18 indikatorer uppvisar bättre värden än utgångsläget 10 av 18 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2024)	Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med utgångsläge
Klimatlöften för kommunen	24 är antagna år 2023	23 av 24 klimatlöften påbörjade eller uppfyllda	Samtliga antagna klimatlöften är påbörjade eller uppfyllda

Utfall på mätbara indikatorer, Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030

Nedan listas förvaltningens bidrag till Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030 med utgångspunkt i den åtgärdslista som återfinns i Vägledning för ett fossilfritt Vänersborg 2030.

5. Planlägg för ett område med hållbarhetsprofil (samarbete)

Åtgärden är en förvaltningsövergripande aktivitet. Arbetet är inte uppstartat under 2025, ett uppdrag behöver finnas där kommunstyrelsen är samordnande.

8. Nya riktlinjer för möten och resor (samarbete)

Förvaltningen har deltagit i framtagandet av ”Riktlinjer för klimatstyrande möten och tjänsteresor” som antogs av kommunstyrelsen i januari 2025.

9. Revidering av Fordonsriktlinjer (samarbete)

Revidering av fordonsanvisningen genomfördes och antogs under 2025. Förvaltningen har haft en drivande representant som i nära samarbete med miljöstrateg tagit fram ny anvisning tillsammans med en arbetsgrupp.

12. Nya rutiner för upphandling av transporttjänster (samarbete)

Åtgärden är en förvaltningsövergripande aktivitet och beaktas i det löpande arbetet, men det finns i nuläget ingen formaliserad rutin för hur den ska utföras.

13. Laddinfrastruktur på kommunala arbetsplatser (SBF)

Anvisningsavtal med leverantör tecknade.

14. Nya riktlinjer för parkering (samarbete)

Trafikingenjör deltar i arbetsgrupp om ny riktlinje för parkering.

17. Ta fram en trafikstrategi med klimatet i fokus (samarbete)

Åtgärden är en förvaltningsövergripande aktivitet. Flera delar av Trafikstrategin är redan genomförda eller pågår, vilket gör att det tidigare formulerade behovet av en separat strategi inte längre kvarstår. Området kommer i stället att hanteras inom ramen för planeringsstrategin och prioriteras utifrån en övergripande behovsbedömning.

18. Levande centrummiljö (samarbete)

Förvaltningen bidrar på olika sätt till en levande centrummiljö genom exempelvis kontrakt med foodtrucks, upplåtelse av allmän platsmark, trygghetsvandring, "sommartid", trädvårdsplan och "vintertid". Utsmyckning i form av belysning och blommor.

19. Krav och uppföljning av energiprestanda vid nybyggnation (SBF)

Tillbyggnaden av Öxnereds förskola utfördes med 100% trästomme.
Det planeras även för att nybyggnationen av mötesplatsen utförs med trästomme.

Arbetet med att ta fram rutiner för energi- och klimatfrågor i upphandling pågår. Kommunen deltar som case-kommun tillsammans med Västra Götalandsregionen, där ett utvecklingsarbete pågår kring dessa frågor. Syftet är att undersöka hur vi kan implementera detta i våra framtida upphandlingar

20. Fortsatt arbete med energieffektivisering (SBF)

Förvaltningen har en utsedd arbetsgrupp, Energigruppen, som jobbar med energi och uppvärmning.

Projektet Hallebergs Förskola med totalmetodik från Belok.

Energieffektiviseringen är alltid en prioriterad fråga vid planering och projektering i renoverings- och nybyggnadsprojekt.

21. Utbildning för brukare i kommunens fastigheter (SBF)

Utbildningsinsatsen avseende energieffektivisering är pausad. Fastighet och service inväntar revidering av riktlinjen för internhyressystemet.

22. Öka den egna solelsproduktionen (SBF)

Del av pågående arbete i projekt.

23. Ta fram rutiner för att främja energieffektivt byggande vid markanvisning (SBF)

Förvaltningen har inte arbetat vidare med åtgärden under 2025. Skälet är att energieffektivt byggande inom ramen för en markanvisning förutsätter byggherrens frivilliga medverkan och gällande lagstiftning ger inte kommunen att ställa tekniska särkrav.

24. Andelspark för solceller (SBF)

Kommunen investerar inte i en egen solcellspark utan bistår endast med markfrågor vid företagsetablering. Förvaltningen har fått några förfrågningar under året, men de marklägen som finns att erbjuda har inte bedömts som tillräckligt attraktiva utifrån de krav och förväntningar som ställs.

25. Dialog kring fler fjärrvärmeanslutningar (SBF)

Som en del i projekt som påbörjas, utvärderas löpande.

Klimatlöften för kommunen

Nedan beskrivs förvaltningens bidrag till antagna klimatlöften.

Klimatlöfte 13: Vi utvecklar gaturum för ökad tillgång och attraktivitet

Trafik och planering har bland annat gjort nya tillgänglighetsanpassade busshållplatser på Östra vägen och nya cykelvägar vid Östra vägen och Almgatan under 2025.

Verksamheten har bytt till ny trafikljusstyrning på Residensbron och Dalbobron som känner av om bussar kommer och gör att kollektivtrafiken får förtur. Man har också bytt

ljus på Edsgatan till LED som ger bättre ljus och minskad energianvändning. Verkstadsgränd och Bojortskajen har fått ny belysning som ger bättre ljus.

Det arbetas aktivt med säker trafikmiljö vid tillfälliga evenemang som Aqua blå och Vårruset. Man har upphandlat trädinventering för att strategiskt arbeta med trädstrukturer i gatumiljö samt dagvattenhantering.

Enheten har skapat trevliga sittplatser på Hamngatan, Landerivägen har fått ny belysning och återbrukade parkbänkar, och två nya cykelbarometrar har placerats ut.

Under hösten har man även arbetat med att få till en vägfärja som förbinder centrum med Blåsut till följd av avstängning av Dalbobron.

Klimatlöfte 14: Vi arbetar med klimatstyrande parkering

Korttidsparkering återfinns närmast centrum vilket innebär att ärendeparkering prioriteras. Arbetsparkering prioriteras inte utan man hoppas på att arbetstagare promenerar, cyklar eller åker kollektivt till sitt arbete när det blir svårare att hitta parkering.

Klimatlöfte 18: Våra arbetsmaskiner är fossilfria och upphandlingskrav ställs på entreprenader

Nyligen antagen anvisning för fordonshantering tydliggör vilka fordon som ska upphandlas inom Vänersborgs kommun gällande miljökrav. Verksamhetschef/förvaltningschef behöver godkänna och motivera undantag till att upphandla icke fossilfria fordon i formuläret för upphandling.

Vad gäller Gatuenheten och Tekniska används mestadels dieselfordon som går att tanka med HVO100 som är en godkänd lösning då många större fordon inte går att upphandla helt fossilfritt.

I den mån det är möjligt att uppnå den funktion som krävs för att utföra arbetet, finns klimatmålet alltid i åtanke och idén om att ställa om till fossilfritt prövas kontinuerligt.

Skog och natur och Gatuenheten står precis i begrepp att köpa in ett arbetsfordon till en naturvårdsarbetare och denna kommer att vara helt eldriven.

Inom parkområdet fortsätter man att byta ut fossila maskiner mot eldrift, samtliga inköpta maskiner har eldrift.

Klimatlöfte 21: Vi minskar matsvinnet i offentliga måltider och når mål

Verksamheten arbetar aktivt för att försöka hålla nere matsvinnet och ta hand om den mat som går att använda en annan dag samt att göra nya maträtter. Det finns avsedd plats där livsmedel med kort datum kan ställas och annat som behöver omsättas, detta gör att kockarna själva kan vara fria att skapa en maträtt utav det som finns.

Klimatlöfte 22: Vi minskar klimatavtrycket från offentliga måltider och når mål

Förvaltningen jobbar med att minska klimatavtrycket i offentliga måltider genom att anpassa livsmedelsinköpen, bland annat genom att byta ut animaliska produkter mot vegetariska.

Klimatlöfte 26: Vi erbjuder fastighetsnära insamling för återanvändning

Renhållningen har under 2025 arbetat med fastighetsnära insamling av återbruk på flera sätt. Ett projekt har genomförts tillsammans med SorTex med fokus på återbruk av textilier, där syftet är att utveckla och testa metoder för insamling och sortering av textilavfall i Sverige och Danmark. Textilier samlas in via återbruksboxar i kommunen och transporteras

sedan till Wargön Innovation för sortering.

Kretsloppsparken har en tydlig inriktning mot återbruk och samarbetar bland annat med Röda Korset för att ta hand om material som bedöms kunna återanvändas.

Under året har förvaltningen inlett ett förvaltningsövergripande samarbete med arbetsmarknadsenheten på socialförvaltningen kring sortering av textilier. Arbetet planeras att fortsätta under 2026.

Klimatlöfte 28: Vi energieffektiviserar vårt fastighetsbestånd

Arbete pågår tillsammans med Energigruppen. Förvaltare är ansvariga för att planera in detta vid underhållsarbeten. Projektavdelningen verkställer när förvaltarna beställer.

Klimatlöfte 29: Vi bygger i trä

Trä utgör merparten av det byggmaterial som används till stomme. Exempelvis är tillbyggnationen på Skördegatans förskola byggd i trä.

Klimatlöfte 30. Vi arbetar med återbruk av byggmaterial

Projektavdelningen deltar som case-kommun i projektet Cirkulär Upphandling Väst i syfte att stärka kompetensen i den egna organisationen.

Cirkulär Upphandling Väst startades tidig vår 2025 genom finansiering av Västra Götalandsregionens organisation och med mål att tillhandahålla expertstöd, utbildningsinsatser och forum för erfarenhetsutbyte och gemensamt lärande. Ambitionen är att insatserna ska resultera i att bygga kompetens och kapacitet att implementera cirkulära lösningar i upphandlingsprocesser, vilket i förlängningen kan bidra till att uppfylla klimatlöften inom kraftsamlingen ”Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om".

Sportcentrum Vänersborg projekten är ett av nio utvalda projekt som är med i Göteborgs Regionen. För projekt Sportcentrum Vänersborg innebär detta att en dialog ska ingå i Fas 0 kring cirkulära mål och hållbarhetsmål inkluderande återbruksinventering för att på mest effektivt sätt kunna bedöma möjligheterna till återbruk i hela projektet.

1.1.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

1.1.4.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Företagsklimat Insikt - Totalt, Index	75 (2022)	73 (2024)	79
Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)	3,58 (2023)	3,43 (2025)	3,6

Företagsklimat Insikt - Totalt, Index

Förvaltningens verksamhetsområde ingår inte i detta mätetal längre. Se förvaltningens bidrag till företagsklimatet under målvärdet mätning av företagsklimatet (Svenskt Näringsliv).

Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)

Förvaltningen överväger vid behov att använda RFI (Request for Information) som ett förberedande steg inför upphandlingar, men har hittills inte sett något behov. I övrigt arbetar förvaltningen löpande med att säkerställa en god dialog med leverantörer både vid upphandling och under avtalstiden.

En RFI är en strukturerad skriftlig dialog med leverantörer som används för att samla in information innan en upphandling påbörjas.

1.1.4.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Underhållsplan för fastighetsbeståndet	2025
Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar	2025 2026

Underhållsplan för fastighetsbeståndet

I samband med beslut om Mål- och resursplan 2026–2028 (KF 2025-06-18 § 90) presenterades rapporten "Underhållsöversikt 2025 - 2034 för Vänersborgs kommuns fastigheter ". Av den framgår vilket underhållsbehov som finns i kommunens fastigheter i tre olika prioriteringsordningar utifrån hur akut underhållet är och vilka konsekvenser som blir om underhållet uteblir. Tillsammans med rapporten presenterades också en 10-årig underhållsplan, vilken är ett utdrag från kommunens fastighetssystem. Revideringar har därefter gjorts och i november 2025 tog samhällsbyggnadsnämnden beslut om att överlämna reviderade dokument till kommunfullmäktige som återrapportering på det riktade uppdraget 2025. Underhållsplanen kommer därefter uppdateras löpande och är således ett levande dokument.

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Det är inte alltid lämpligt att samnyttja ur säkerhetssynpunkt i flertalet av samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter som bedriver en samhällsviktig verksamhet samt ansvarar för samhällets infrastruktur. Omvärldsanalyser visar på förhöjt säkerhetsläge generellt i samhället och omvärlden ställer på så sätt högre krav på säkerhet. Uppdraget kommer därmed i stark konflikt med säkerheten. Vi genomför säkerhetsåtgärder i kommunen där vi stänger in oss mer och mer för att försvåra någon form av angrepp. Tanken är god att tillgängliggöra men säkerhetsperspektivet behöver prioriteras. Även i övriga lokaler såsom kontorslokaler har förtätning redan skett och ytterligare förtätning bedöms inte vara aktuellt eller passande. Också i sådana lokaler kan säkerhetsaspekten behöva beaktas dock. Möteslokaler hyrs ut till organisationer där det är lämpligt ur säkerhetssynpunkt.

1.1.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

1.1.5.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	79 (2023)	79,56 (2025)	80
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	9,3 %	8,8 % (2025)	8,7 %

Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex

Samhällsbyggnadsförvaltningens totala HME 2025 är 77, vilket innebär att ambitionsnivån på 80 inte uppnås. Resultatet är oförändrat jämfört med 2024, men måttet för motivation har ökat från 75 till 77 medan ledarskap och styrning minskat något.

Se fördjupad beskrivning av måluppföljningen i kapitel 1.2.5.1, under samhällsbyggnadsnämndens förväntade resultat avseende HME.

Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)

Den totala andelen sjukfrånvaron för samhällsbyggnadsförvaltningen 2025 var 7,4 %, den kommunövergripande ambitionsnivån om 8,7 % uppnås därmed.

Sjukfrånvaro och medarbetarengagemang tros vara starkt korrelerat varför insatser för ökat engagemang tros ge positiva effekter även på sjukfrånvaron.

Förvaltningen fokuserar på systematiskt arbetsmiljöarbete, ett positivt arbetsklimat och olika aktiviteter för att skapa trivsel och samhörighet. Resultatet från medarbetarundersökningen följs upp och handlingsplaner tas fram.

1.2 Nämndens förväntade resultat

Nämndens verksamhetsplan visar hur nämnden bidrar till att kommunen uppfyller inriktningsmålen. Nämnden har tagit beslut om vilka resultat som förväntas uppnås eller genomföras under året av förvaltningen och dessa redovisas här.

1.2.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Samhällsbyggnadsnämnden har inte fastställt några förväntade resultat för inriktningsmålet ”Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv”.

1.2.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

1.2.2.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Fler högstadie- och gymnasieelever besöker skolrestaurangerna, andel %	83 % (2023)	82 %	84 %	

Fler högstadie- och gymnasieelever besöker skolrestaurangerna, andel %

Under 2025 har 82 % av närvarande elever besökt skolrestaurangerna på högstadieskolorna, vilket betyder att ambitionsnivån för året på 84 % inte uppnås.

Resultatet visar att det finns en stor variation mellan de olika skolorna. Vänerparkens skola har lägst värde på 72 % och högst andel besökare är det på Dalboskolan där 92 % av eleverna besöker skolrestaurangen. Måltidsmiljön påverkar upplevelsen i hög grad. På Vänerparkens skola är matsalen ett kombinerat uppehållsrum, vilket har betydande påverkan på måltidssituationen. Närheten till butiker i centrum bedöms också bidra till att vissa elever väljer bort skolmaten.

En kontinuerlig dialog förs mellan köksansvariga och ansvariga inom skolan för att skapa trygghet vid måltiden och trivsamma restauranger. Gemensamt kommer man fram till åtgärder som skapar trygg och trivsam miljö såsom närvaro av vuxna, både kockar och pedagoger. Trygghet är också att veta vad man äter och att alla får rätt mat. Kockar och måltidsbiträden arbetar därtill aktivt för att marknadsföra maten och locka eleverna till matsalarna för att äta.

Sedan måluppföljningen i tertial 2 har verksamheten upptäckt ett dokumentationsfel som påverkar beräkningen av andelen elever som besökt skolrestaurangerna. Det anges också som en förklaring till att andelen sjunkit med flera procentenheter sedan uppföljningen i höstas.

Förvaltningen har inte tillgång till närvarostatistik över gymnasieskolan då den ingår under Kunskapsförbundet Väst. Därför mäts inte gymnasieelevernas restaurangbesök.

Det förväntade resultatet kommer följas upp även 2026, med en ambitionsnivå på 90 %.

1.2.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

1.2.3.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Minska energiförbrukningen i kommunens lokaler, antal kWh/kvm	139 kWh (2023)	126 kWh	134	

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Energioptimera gatubelysningsbeståndet, 1. antal kWh/år 2. andel LED/SMART på befintligt bestånd	1. 2 131 232 (2023) 2. Andel av befintligt bestånd året innan	1. Ökning med 13 % kWh 2. Ökning med 2,42 %	1. 2 % mindre kWh/år 2. Öka med 2 %/år	
Kostenheten är en klimatsmart verksamhet som levererar/producerar måltider med låg klimatpåverkan, 1. kg CO2-ekv/kg inköpta livsmedel 2. Måltidssvinn g/serverad portion	1. 1,6 kg CO2-ekv/kg inköpta livsmedel (jan-nov 2024) 2. 38 g/serverad portion (jan-nov 2024)	1. 1,6 kg CO2-ekv/kg inköpta livsmedel 2. 43 g/serverad portion	1. 1,6 kg CO2-ekv/kg inköpta livsmedel 2. 35 g/serverad portion	
Minska andel tomställda lokaler mätt ur befintligt bestånd, andel (%)	3 % (2023)	8,41 %	2 %	
Debiterad volym avloppsvatten ska öka, andel (%)	37 % (2022)	38,5 %	37 %	
Icke debiterad volym dricksvatten ska minska, andel (%)	25 % (2022)	14,3 %	24 %	

Minska energiförbrukningen i kommunens lokaler, antal kWh/kvm

Utfallet för 2025 landar på 126 kWh/kvm. Vilket innebär att ambitionsnivån för 2025 på 134 kWh/kvm uppnås.

Förvaltningen arbetar med att använda energieffektiva alternativ vid ny- och ombyggnation. Projektenhet och förvaltarenhet arbetar tillsammans i frågan vid behov. I dagsläget uppfylles de lagkrav som finns och förvaltningen försöker vara snäppet bättre när budget finns. Energioptimering utförs löpande.

Energioptimera gatubelysningsbeståndet, antal kWh/år och andel LED/SMART

Energiförbrukningen har ökat med 13 % kWh från 2024 till 2025. Ambitionsnivån att sänka förbrukningen med 2 % kWh/år uppnås därmed inte.

Förklaringen till resultatet är att man under 2022 gick ut med besparingskrav. En besparingsåtgärd var att tända gatubelysningen en timme senare och släcka en timme tidigare varje dag. Denna åtgärd upplöstes under 2024 och återgick till normala tänd- och släckningstider med anledning av trygghetsaspekten. En annan förklaring är också att belysningsbeståndet utökas genom nya projekt.

Det andra delmålet, att öka andelen LED/smart belysning i kommunens belysningsbestånd med 2 %/år uppnås. Under 2025 har 214 armaturer bytts ut från NaH/Metallhalogen/kvicksilver till LED, vilket motsvarar en ökning på 2,42 %.

Eftersom det förväntade resultatet består av två mätvärden och ett av dem inte uppfylls, bedöms resultatet som inte uppnått.

Kostenheten är en klimatsmart verksamhet som levererar/producerar måltider med låg klimatpåverkan, kg CO2-ekv/kg inköpta livsmedel och gram matsvinn/serverad portion

Utfallet för klimatpåverkan (kg CO2-ekv/kg inköpta livsmedel) 2025 är 1,6, vilket innebär att ambitionsnivån är uppnådd. Däremot uppfyller måltidssvinnet per serverad portion inte 2025 års ambitionsnivå på 35 g utan landar på 43 g.

Den ökade mängden matsvinn bedöms delvis bero på att elever tar mer mat än de äter, exempelvis för att undvika att köa igen. En annan försvårande omständighet är att mottagningsköken behöver säkerställa att tillräckliga mängder mat finns tillgängliga vid leverans från produktionsköken. Arbetet med att minska matsvinnet fortsätter 2026.

Eftersom det förväntade resultatet består av två mätvärden och ett av dem inte uppfylls, bedöms resultatet som inte uppnått. Måltidssvinnet kommer att följas upp som ett förväntat resultat även 2026 med en ambitionsnivå på 33 gram per serverad portion.

Minska andel tomställda lokaler mätt ur befintligt bestånd, andel (%)

Andelen tomställda lokaler mätt ur befintligt bestånd är 8,41% 2025. Andelen har ökat och ambitionsnivån om 2 % uppnås inte.

Andelen tomställda lokaler per sista december 2024 var 6,9 % och därefter har Norra skolan tillkommit som outhyrt objekt. Identifiering av vilka lokaler som kan läggas fram för politiskt beslut om försäljning pågår. Enhetschef för projekt och enhetschef för förvaltning och drift har från och med 2025 blivit en del av kommunens lokalförsörjningsgrupp i ambition att fördjupa kommunens gemensamma arbete med ändamålsenlig lokalförsörjning. Förvaltningen planerar att ta fram en process för hur försäljning av lokaler ska gå till, en upphandlare är anställd under året vilken behöver vara med i processen.

Det förväntade resultatet följs upp även 2026 med en ny ambitionsnivå på 5 % och där det tydliggjorts att det gäller ofinansierade tomställda lokaler, för att möta utgångsläget bättre.

Debiterad volym avloppsvatten ska öka, andel (%)

Utfallet för 2025 landar på 38,5 %. Ambitionsnivån för 2025 på 37 % är därmed uppnådd. Anledningen till ökningen är att kommunen har ökat saneringstakten (vatten och avlopp) till 40 miljoner kr per år, fler utredningar har gjorts och därtill har det varit ett torrt år med lite regn.

Ökad saneringsinsats verkar ha haft en positiv inverkan på driften av ledningsnätet, då vissa akuta behov sannolikt har kunnat avhjälpas i samband med saneringsarbetet, färre vattenläckor har uppstått 2025. Det är viktigt att fortsätta arbeta med att minska odebiterat vatten för att säkerställa en hållbar vattenförsörjning och hantering. VA-driften på ledningsnätet har lagat 21 vattenläckor under 2025 vilket är fem färre än föregående år.

Det förväntade resultatet kommer följas upp även 2026 med en ambitionsnivå på 40 %.

Icke debiterad volym dricksvatten ska minska, andel (%)

Den icke debiterade volymen uppgick till 14,3 %, vilket är betydligt lägre än ambitionsnivån på 24 %.

Anledningen till minskningen är att kommunen har ökat saneringstakten (vatten och avlopp) till 40 miljoner kr per år, fler utredningar har gjorts och man har införskaffat digitala vattenmätare med läckagefunktion.

Det förväntade resultatet kommer följas upp även 2026 med en ambitionsnivå på 16 %.

1.2.3.2Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Utred kostnad och pay-off tid för utbyte på kort tid av samtlig återstående gatubelysning till LED/smart belysning, som underlag för inspel i kommande MRP	

Utred kostnad och pay-off tid för utbyte på kort tid av samtlig återstående gatubelysning till LED/smart belysning, som underlag för inspel i kommande MRP

Uppdraget är genomfört och presenterat i konsekvensanalys, en bilaga i förslag till MRP.

Att byta ut alla återstående armaturer beräknas kosta 17,7 mnkr. Besparingar från minskad energiförbrukning bedöms kunna täcka kapitalkostnaderna. Gatuenheten har anlitat en extern projektledare, som även ska utreda behovet av att byta kablage, fundament och stolpar samt ta fram faktiska kostnadsberäkningar.

Enligt verksamhetsplanen ska en pay off-tid beräknas. Med en ränta på 2,75 % uppskattas återbetalningstiden till 12,6 år om utbytet genomförs på tre år. Pay off-metoden visar dock endast återbetalningstakten och tar inte hänsyn till ekonomisk livslängd eller de kapitalkostnader som Gatuenheten kommer att ha.

1.2.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

1.2.4.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Effektivisera handläggningsprocessen av felanmälningar gatuenheten, andel avslutade/handlagda inom 30 dagar (%)	61 % (jan-jun 2024)	84 %	80 %	
Bra genomförande av införandet av hushållsnära avfallsinsamling, kundnöjdhet andel (%)	93 %	76,8 %	93 %	

Effektivisera handläggningsprocessen av felanmälningar gatuenheten, andel avslutade/handlagda inom 30 dagar (%)

Utfallet för 2025 är 84 %, vilket innebär att ambitionsnivån på 80 % har uppnåtts.

Effektiviseringen av handläggningsprocessen vid hantering av felanmälningsärenden beror dels på att tydliga rutiner har utarbetats, kommunicerats och implementerats i verksamheten. Rutinerna omfattar bland annat ansvarsfördelning och prioritering.

Det förväntade resultatet kommer följas upp även 2026 med en ambitionsnivå på 92 %.

Bra genomförande av införandet av hushållsnära avfallsinsamling, kundnöjdhet andel (%)

Ambitionsnivån för 2025, 93 % kundnöjdhet, uppnåddes inte. Den interna enkätundersökningen från hösten 2025 visar ett resultat på 76,8 %.

SCB:s medborgarundersökning publiceras endast vartannat år och mäter inte fullt ut rätt aspekter, vilket motiverade en egen mätning efter införandet av fyrfackssystemet. Det är svårt att jämföra resultaten mellan undersökningarna eftersom de skiljer sig åt i målgrupp, frågekonstruktion, metod och tidpunkt. Nästa mätning 2026 blir viktig för att dra tydligare slutsatser.

Verksamheten rapporterar trots ett lägre utfall än önskat avseende kundnöjdhet att införandet fungerat väl med få klagomål. Projektet har genomförts med stöd av kommunikationsplan, regelbundna avstämningar och fokus på gott kundbemötande i alla led.

Det förväntade resultatet följs upp även 2026 med en ambitionsnivå på 90 %. Den högre ambitionsnivån fastställdes innan resultaten från enkätundersökningen presenterades.

1.2.4.2 Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Indexera upp resultatet av nivåerna från tidigare utredning av gatuunderhåll (11 respektive 17 MKR) till 2025 års kostnadsnivåer som underlag för inspel till nästa MRP	

Indexera upp resultatet av nivåerna från tidigare utredning av gatuunderhåll (11 respektive 17 MKR) till 2025 års kostnadsnivåer som underlag för inspel till nästa MRP

Uppdraget är genomfört och presenterat i konsekvensanalys, en bilaga i förslag till MRP.

En inventering 2021 visade att kommunen behövde 11 mnkr per år för att bibehålla vägkapitalet och 17 mnkr för att öka det. Gatuenheten fick 11 mnkr, men på grund av lågkonjunktur, inflation och omvärldshändelser räcker detta inte längre.

Minskande vägkapital leder till ökade skador, större olycksrisker och högre kostnader för akuta reparationer, vilket tränger undan långsiktiga investeringar och skapar en kostsam ond cirkel.

För att åter bibehålla vägkapitalet krävs nu 14,3 mnkr per år, alltså +3,3 mnkr samt framtida kapitalkostnader. För att i stället öka vägkapitalet behövs +11,1 mnkr per år. Beloppen har räknats upp från inventeringen 2021 med entreprenadindex fram till januari 2025.

1.2.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

1.2.5.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Index för hållbart medarbetarengagemang ska uppgå i nivå med rikssnitt, index medarbetarengagemang	78 (2023)	77	80 (utifrån 2023)	

Index för hållbart medarbetarengagemang ska uppgå i nivå med rikssnitt, index medarbetarengagemang

Samhällsbyggnadsförvaltningens totala HME 2025 är 77, vilket innebär att ambitionsnivån på 80 inte uppnås. Resultatet är oförändrat jämfört med 2024, men måttet för motivation har ökat från 75 till 77 medan ledarskap och styrning minskat något.

Undersökningen visar stor spridning mellan verksamheterna (69–82). Administrativa enheten har haft störst negativ förflyttning, vilket förklaras av hög personalomsättning, osäkra chefsbefattningar och hög arbetsbelastning. Kostenheten sticker ut positivt med högsta HME (82) och störst ökning, kopplat till lättnader efter besparingar och fler hälsofrämjande aktiviteter.

Övergripande bedöms resultatet fortfarande påverkas av tidigare ekonomisk återhållsamhet samt den höga personalomsättningen i ledning och stödfunktioner.

Att motivationen ökat kan dels bero på att verksamheterna arbetat aktivt med olika aktiviteter i syfte att öka bland annat delaktighet och engagemang. Under våren genomfördes en inspirationsföreläsning som en insats för att öka motivationen.

Förvaltningen har också fokuserat på systematiskt arbetsmiljöarbete, ett positivt arbetsklimat och olika aktiviteter för att skapa trivsel och samhörighet. Resultatet från medarbetarundersökningen följs upp och handlingsplaner tas fram.

Nämndens förväntade resultatet kommer följas upp även 2026 med en sänkt ambitionsnivå om 78, för att möta samhällsbyggnadsförvaltningens utgångsläge bättre. Däremot kvarstår även kommunfullmäktiges målvärde avseende HME där ambitionsnivån för hela kommunen 2026 är 81.

1.3 Ekonomi

1.3.1 Resultaträkning

Resultaträkning för skattefinansierad verksamhet

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	6,6	7,3	16,2
Övriga intäkter	524,0	484,3	453,3
Summa intäkter	**530,5**	**491,6**	**469,6**
Personal	181,3	182,6	176,2
Omkostnader	311,0	262,0	244,7
Avskrivningar & internränta	154,6	144,7	128,3
Summa kostnader	**646,9**	**589,3**	**549,2**
Nettokostnad	116,4	97,7	79,6
Nettobudget	123,9	105,9	93,9
Budgetdiff	**+7,5**	**+8,2**	**+14,3**

Samhällsbyggnadsnämnden redovisade ett överskott mot budget om 14,9 mnkr, varav den skattefinansierade verksamheten redovisade 7,5 mnkr i överskott och den taxefinansierade verksamheten 7,4 mnkr i överskott. Överskottet kan främst förklaras av försenade projekt inom Gatuenheten som ledde till uteblivna kapitalkostnader och outnyttjade driftsanslag. Även centrala förfogandeanslag samt tjänstevakanser inom nämnd och administration bidrog positivt till resultatet. Därtill stärktes ekonomin av engångshändelser såsom förlikningsersättning från Sjöfartsverket och fler fastighetsavyttringar än planerat.

I delårsrapporten per augusti prognostiserades ett budgetöverskott om 5,3 mnkr för nämnden. Förklaringar till avvikelser beskrivs i följande avsnitt.

Resultaträkning för taxefinansierad verksamhet, va-verksamhet

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Verksamhetens intäkter	109,9	93,6	80,4
Verksamhetens kostnader	57,6	55,2	52,8
Avskrivningar	25,1	20,9	18,4
Kostnader	82,7	76,1	71,2
Ränta	23,0	19,6	13,2
Årets resultat	**+4,2**	**-2,1**	**-4,0**
Nettobudget	0,0	0,0	0,0
Budgetdiff	**+4,2**	**-2,1**	**-4,0**

VA-verksamheten redovisade budgetöverskott, 4,2 mnkr, för helåret. Inför 2025 höjdes VA-taxan med 20 procent för att bidra till att täcka delar av den ackumulerade skulden till de skattefinansierade verksamheterna om 5,2 mnkr. Inför 2025 fanns därför ett planerat överskott.

Med bakgrund av utökade arbeten med bassänger på anläggningen, försenades aktivering av projekt Rörviks vattenverk, vilket genererade ett överskott, ca 1,4 mnkr, för årets avskrivningar. Tidigare beslutad punktskatt för produktion av biogas slopades av Europeiska kommissionen, vilket innebar ett överskott, 1,4 mnkr, då avsatta budgetmedel därför inte förbrukades.

Överskottet jämkades dock av lägre intäkter än beräknat, högre räntekostnader än budgeterat samt utbetalda skadestånd till följd av försäkringsregresser för ledningsproblematik vid tidigare års skyfall.

Investeringsvolymen har under året varit fortsatt hög och påverkat storleken på VA-taxan, främst genom ökade kapitaltjänstkostnader i takt med att avskrivningar aktualiseras och ränteläget stigit. För 2025 ökade dessa kostnader med 7,2 mnkr, jämfört med 2024.

Resultaträkning för taxefinansierad verksamhet, renhållningsverksamhet

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Verksamhetens intäkter	**48,9**	**44,8**	**36,1**
Verksamhetens kostnader	38,5	37,8	32,5
Avskrivningar	5,4	4,1	4,5
Kostnader	**44,0**	**41,8**	**36,9**
Ränta	1,7	1,5	1,2
Årets resultat	**+3,2**	**+1,5**	**-2,0**
Nettobudget	0,0	0,0	0
Budgetdiff	**+3,2**	**+1,5**	**-2,0**

Avfallstaxan höjdes delvis inför 2025. Höjningen genererade ca 1 mnkr i ytterligare intäkter, i syfte att täcka planerade och ökade driftkostnader, främst kopplade till projektet för fastighetsnära insamling av förpackningar.

Under året konstaterades höjda intäkter för sålt material, framför allt för trä/ris och grot. Materialintäkterna, högre konsumtionsintäkter från renhållningstaxan, lägre tippavgifter för hushållsavfall samt ersättningen från Naturvårdsverket, bidrog gemensamt till årets överskott. Kärl och renhållningsfordon, hänförligt projektet fastighetsnära insamling av förpackningar, aktiverades först efter sommaren efter fördröjning från leverantören, vilket bidrog med ett överskott på avskrivningar, 1,5 mnkr. Dessa överskott har mötts upp av ökade kostnader för bränsle, fordonsreparationer, informationsinsatser och fastighetsunderhåll. Ersättningen från Naturvårdsverket för fastighetsnärainsamling steg dessutom för perioden juli – december, då insamling skett även för villor i kommunens tätorter.

1.3.1.1 Utfall 2025-12-31

Nämnd och administration redovisade ett budgetöverskott om 4,2 mnkr. Överskottet beror främst på centralt förfogandeanslag som inte har förbrukats, 3,8 mnkr, samt under året flera tjänstevakanser i förvaltningsledning och Administrativa enheten.

Gatuenheten redovisade ett överskott om 8 mnkr. Överskottet beror bland annat på budgeterade kapitalkostnader med helårseffekt, där projekt försenats och kapitalkostnaden uteblivit, totalt 1,3 mnkr. Gatuenheten har under året fått ett driftsanslag på 3,0 mnkr, avseende rivning av belysningsstolpar utmed statliga vägar. Projektet försenades, och redovisade utfall 0,6 mnkr, innebärande ett överskott på 2,4 mnkr.

Renovering av Dalbobron inleddes under året, och i samband med besiktningar upptäcktes allvarliga skador i nedre del av bropelarna. Upptäckterna föranledde akut stängning. Bron ersattes under hösten med en trafikfärja. För att täcka kostnaderna för trafikfärjan tilldelades ett tillfälligt driftanslag om 12,0 mnkr. Totala avstängningskostnader redovisade 11,3 mnkr, motsvarande ett överskott på 0,7 mnkr. Mycket av det övriga planerade underhåll har därmed fått stå tillbaka, till förmån för broavstängningen, vilket även det bidragit till verksamhetens överskott.

Vänersborgs kommun nådde under 2025 förlikning i tvist med Sjöfartsverket gällande kostnader för tidigare renovering av Gropbron. Inbetalning till kommunen gjordes på 7,5 mnkr och tillföll Gatuenheten. Kostnaden för investeringen uppgick till 6,0 mnkr och utrangerades till Gatuenheten, vilket innebär ett överskott till verksamheten på 1,5 mnkr.

Fastighetsverksamheten redovisade ett underskott om 5,6 mnkr. Främst drivande till underskottet är drift och förvaltning, totalt 10,1 mnkr, varav 5,4 mnkr motsvarade bokförd avskrivningsskuld. Resterande underskott förklaras främst i ökade kostnader för el, värme, yttre skötsel samt akut reparation och underhåll. Budgetunderskottet balanseras ut av under året fler fastighetsavyttringar än prognostiserat, genererande ett överskott om 3,8 mnkr.

Kostenheten redovisade ett resultat i balans med budget. En ny prismodell introducerades 2024, där implementering och utvärdering av modellen fortsatte under 2025. Modellen innebär bland annat att redovisat över- eller underskott regleras mot kundförvaltningarna om det överstiger 0,5 mnkr. Årets resultat, innan reglering, redovisade 1,4 mnkr. Överskott beror främst på intäkter utöver avtal.

Serviceenheten redovisade ett överskott om 0,7 mnkr. Överskott hämtas från försäljning av städutrustning samt att man budgeterat för utvidgning av arbetsledare och att en enhetschef har gått över till förvaltning och service.

1.3.2 Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Nämnd/adm.	2,6	12,5	9,9	+4,2
Gatuenh/teknisk	96,0	183,4	87,5	+8,1
Fastighetsenhet	250,4	268,5	18,2	-5,6
Kost/Serviceenh.	181,6	182,5	0,9	+0,7
VA-verksamhet	109,9	105,6	-4,2	+4,2
Renhållning	48,9	45,7	-3,2	+3,2
Summa	**689,4**	**798,2**	**108,9**	**+14,9**

1.3.3 Investeringsredovisning

Investeringsredovisning

Mnkr	Investeringsbudget	Utfall 2025	Budget-diff
Nämnd/adm	-	-	-
Gatuenhet/teknisk	71,1	46,6	24,5
Fastighet/Hamn	189,3	98,1	91,2
Service/kostenhet	1,4	1,2	0,2
Va-verksamhet	193,7	178,6	14,7
Renhållning	62,5	44,7	17,8
Exploatering	54,5	22,2	32,3
Netto	**572,5**	**391,7**	**180,8**

Nämndens investeringar redovisade 391,7 mnkr för helåret, vilket är lägre än helårsprognosen från augusti, 403,2 mnkr. Överskottet, 180,8 mnkr, beror främst på fördröjningar i flera pågående projekt, samt projekt som planerats under året, men som ännu inte kunnat påbörjats.

Gatuenheten redovisade överskott mot budget, 24,5 mnkr. Avvikelsen beror till stor del på Dalbobron, med budget 25 mnkr för 2025 samt med utfall om 7,2 mnkr för helåret. Renoveringen är inte färdigställd och projektet fortsätter under 2026.

Flera andra projekt har dessutom färdigställts under året, men till ett lägre utfall än budgeterat, däribland GC-väg Almgatan och GC-väg Fabriksgatan till Repslagarvägen, vilka samtliga bidragit till överskottet.

Projekt Bergagården budgeterade initialt 10 mnkr. Utmanande tidplan och komplicerad terräng, medförde att projektets kostnader ökade till 13 mnkr. Projektet är i stort färdigställt, med undantag för permanent elanslutning som beräknas ske i början av 2026. En omfördelning av budgetmedel beslutades under 2025 för att täcka kostnadsökningen, 3 mnkr.

Fastighetsinvesteringarna uppgick till totalt 54,4 mnkr, innebärande ett överskott om 128,9 mnkr. Takbyte Arena Vänersborg budgeterades för året 20,9 mnkr, med redovisad avvikelse om 17 mnkr. Projektproduktionen har flyttats fram för att kunna göra takbytet under 2026. Under året har belysning bytts ut i Arenan. Projekt Boende för personer med sammansatta behov budgeterades med 22 mnkr för 2025, men valdes under året att pausas efter beslut i socialnämnden. Projekt B-hus Sportcentrum har försenats då förvaltningen valt paketera flera projekt i ny upphandling med strategisk partnering.

Skredsäkring av Vargöns hamn redovisade ett utfall på 43,7 mnkr för 2025. Projektet är något försenat och förväntas slutföras våren 2026. Projektet finansieras i sin helhet med bidrag från SGI (Sveriges Geologiska Institut).

Underhållsinvesteringar budgeterades 30 mnkr för 2025, och redovisade utfall på 18,2 mnkr. Överskottet beror främst på fördröjning för projektet Skördegatans förskola, som försenast 6 månader följande entreprenadkonkursen, men där ny entreprenör nu upphandlats. Öxnereds förskola tilldelades tilläggsbudget under 2025, 18 mnkr, i planerad underhållsinvestering. Politiskt beslut togs senare under året för byggnation av ny förskola, med ny total budget gällande från 2026, motsvarande 65 mnkr.

VA-investeringarna redovisade 178,9 mnkr för 2025, med överskott om 14,7 mnkr. Skräcklans vattenverk pågår med byggnation enligt tidsplan. Projektbudgeten har gått från 255 mnkr till 272 mnkr, inklusive byggherrekostnader och bidrag från myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Projektet beräknas färdigställt till 2027. Rörvik vattenverk stod till störst del klart 2024, men där arbetet fortsatte även under 2025, med renovering reservoarer. Slutkostnad för projektet prognostiseras till 98,8 mnkr, vilket är en fördyring gentemot ursprunglig budget, 91 mnkr.

Projektet förändrad avfallshantering för renhållningsverksamheten fortlöpte under 2025, med redovisat utfall om 43,7 mnkr. Utmaningar har funnits beträffande logistik och behov av alternativa lösningar, vilka hanterats genom god planering och dialog.

Exploateringsprojekten redovisade 22,2 mnkr, vilket innebär ett överskott om 32,3 mnkr. Projektet Sanden Södra har inte kunnat fortlöpa i den takt som var planerat, och tilldelades dessutom tilläggsbudget under 2025 i samband med fastighetsförvärv, 15 mnkr, vilket medfört redovisat överskott om 6 mnkr. Strategiskt markinköp lämnade för året ett överskott om 9 mnkr. Exploatering av bostadsområdet i Källeberg, Brålanda, färdigställdes under året, med redovisat utfall 2,3 mnkr.

1.4 Personal

Rekryteringar och avgångar

Under 2025 har 50 månadsavlönade, varav 31 tillsvidareanställda medarbetare avslutat sin anställning på samhällsbyggnadsförvaltningen på egen begäran. Sex av dessa har gått i ålderspension, pensionsåldern varierade mellan 64–69 år.

Tre personer har konverterats enligt LAS, två kockar och en arbetsledare. Under 2025 har 64 rekryteringsannonser publicerats. Totalt 79 tjänster är tillsatta där kockar, anläggningsarbetare, säsongsarbetare inom park och sommarvikarier inom renhållning anställts mer än en tjänst per annons.

Sjukfrånvaro

2025 landar sjukfrånvaron på 7,4 % vilket är en ökning med 0,5 procentenheter från 2024. Nämnden ligger fortsatt lägre än kommunens totala sjukfrånvaro som är 8,8 % 2025. Sjukfrånvaron är högre bland kvinnor, 8 % respektive 6,6 % för män.

Generellt ökar sjukfrånvaron och längden medarbetaren är sjukskriven i högre åldersgrupper. Det finns också en högre andel sjukfrånvaro bland tidsbegränsade anställningar än tillsvidareanställda, samt bland heltidsanställda jämfört med deltidsanställda.

Under 2025 har förvaltningen haft företagshälsovården inkopplade för bland annat hälsoundersökningar, vaccinationer, stödsamtal och ergonomiska utredningar.

Övertid

Övertidstimmarna har ökat med ca 3,2 % jämfört med 2024. På samhällsbyggnadsförvaltningen är det beredskapsavtalet som står för det största uttaget av övertid. Beredskap finns inom Fastighet och service, Gatuenheten, Kretslopp & vatten samt Tekniska.

Arbetsskada och tillbud

För att skapa och förebygga ett hållbart arbetsliv arbetar verksamheterna i samverkansdialogen med friskfaktorer i det systematiska arbetsmiljöarbetet och med inkomna KIA-rapporter. Under 2025 kom det 73 rapporter, varav 21 riskobservationer, 10 tillbud, 35 olycksfall, 4 färdolycksfall och 3 gällde arbetssjukdom.

Medarbetarundersökning

Samhällsbyggnadsförvaltningens totala HME 2025 är 77, resultatet är oförändrat jämfört med 2024. Måttet för motivationen har ökat medan ledarskap och styrning minskat något. Undersökningen visar en stor spridning mellan verksamheterna, från 69 till 82. Övergripande bedöms resultatet fortfarande påverkas av tidigare ekonomisk återhållsamhet samt den höga personalomsättningen i ledning och stödfunktioner.

1.4.1 Personalstatistik

Personalstatistik

Personalstatistik	Period	Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2024

Totalt antal månadsavlönade	1 nov	234	169	403	9
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	212	142	354	oför
Varav visstidsanställningar	1 nov	22	27	49	9
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	224	168	392	43
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	195	155	350	1
Timavlönad tid omräknat till årsarbeten	Helår	6	5	11	3
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	97	100	98	oför
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst. (%)	1 nov	88	99	93	-1
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	47	47	47	oför
Övertidstimmar	Helår	835	3 380	4 215	130
Fyllnadstimmar	Helår	216	69	285	-1 421
Personalrörlighet, extern och intern (%), tillsvidareanst.	Helår	8,1	11,9	9,6	0,8
Pensionsavgångar antal	Helår	2	4	6	-4
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, total	Helår	8,0	6,6	7,4	0,5
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 1–14	Helår	3,5	2,8	3,2	0,2
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 15–59	Helår	1,0	0,6	0,9	0,3
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 60+	Helår	3,5	3,1	3,3	oför

Under 2025 har antalet månadsavlönade visstidsanställda ökat jämfört med 2024. Denna utveckling förklaras främst av att en större andel medarbetare varit tjänstlediga, vilket i sin tur skapat ett ökat behov av att rekrytera vikarier. Samtidigt syns en tydlig förändring i arbetade timmar, där antalet fyllnadstimmar minskat markant till följd av att Vänersborgs kommun sedan april 2025 inte längre använder denna ersättningsform. Fyllnadstimmarna har i stället ersatts av övertidstimmar, vilket innebär mer enhetliga ersättningsregler mellan heltids- och deltidsanställda. Även om övertidstimmarna har ökat under 2025, motsvarar ökningen inte den omfattning som fyllnadstimmarna tidigare stod för. Detta kan bero på att övertid är en dyrare ersättningsform än fyllnadstid, vilket kan ha lett till att verksamheten i större utsträckning planerar bemanningen mer strategiskt och använder andra lösningar än övertid för att täcka kortsiktiga behov.

I jämförelse med föregående år har vissa personalnyckeltal upphört att följas upp, bland annat medellön för tillsvidareanställda, medelålder för visstidsanställda och antal mertimmar. Samtidigt har nya nyckeltal tillkommit, såsom antalet pensionsavgångar och en mer detaljerad redovisning av sjukfrånvaron, där frånvaron nu delas upp efter sjukskrivningens längd. Från och med 2025 redovisas även personalstatistiken uppdelad efter kön, vilket möjliggör mer nyanserade analyser av skillnader mellan kvinnor och män.

Den könsuppdelade statistiken visar att sjukfrånvaron fortsatt är högre bland kvinnor än män, men att utvecklingen under året visar en viss förskjutning, kvinnors sjukfrånvaro har minskat medan männens har ökat. Det är dock för tidigt att dra några slutsatser om huruvida detta representerar ett bestående trendskifte. Vidare framgår att män har utfört betydligt fler övertidstimmar än kvinnor, vilket framför allt bedöms bero på att de

yrkesgrupper inom förvaltningen som har störst behov av övertidsarbete är mansdominerade.

Sammantaget ger dessa förändringar och nyckeltal en fördjupad bild av personalutvecklingen under 2025 och skapar bättre förutsättningar för fortsatt analys och uppföljning.

1.4.2 Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning

Utifrån det strategiska kompetensförsörjningsarbetet kan konstateras att samhällsbyggnadsförvaltningen står inför betydande utmaningar när det gäller att rekrytera medarbetare med rätt specialkompetenser inom flera verksamhetsområden. Kockar är ett av de nationella bristyrkena, vilket gör dem svåra att rekrytera, och dagens ökade krav på kunskap inom specialkost försvårar bemanningen ytterligare. Förvaltningen står också inför kommande pensionsavgångar, särskilt inom Kostenheten samt inom Fastighet och service. Hos Kostenheten är 15 procent av medarbetarna över 60 år, och inom Fastighet och service är motsvarande andel 12 procent, vilket innebär att rekryteringsbehovet kommer att öka under de kommande åren.

En ytterligare utmaning är variationen i digital kompetens inom förvaltningen. Samtidigt som den digitala utvecklingen går snabbt och verksamheterna behöver ställa om för att arbeta mer kostnadseffektivt samt möta framtida kompetens- och resursbehov, saknas grundläggande datorkunskaper i vissa delar av organisationen. Detta påverkar både genomförandet av digitaliseringsinitiativ och förmågan att dra nytta av nya arbetssätt och tekniska stöd.

Verksamhetsuppföljning

Administration och nämnd

Uppdrag

Den Administrativa enheten är organiserad för att stödja samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter och förvaltningschef i såväl strategiska som operativa frågor. Huvudsakligen inom områdena personal, ekonomi, administrationsutredning, utveckling och webbkommunikation. Inom verksamheten handläggs och kvalitetssäkras förvaltningens nämnds- och ledningsadministration.

Året som gått

Under året har Administrativa enheten arbetat vidare med sitt grunduppdrag att ge stöd och service till politik, verksamhet och invånare. Samtidigt har året präglats av en hög personalomsättning och flera tillfälliga lösningar i chefs- och specialistfunktioner. Ordinarie administrativ chef gick på föräldraledighet under hösten 2024 och återvände först i november 2025. Under frånvaron fanns en vikarierande administrativ chef, men då denne avslutade sin anställning i september var tjänsten vakant en period. Förvaltningschefen trädde in som tillfällig ersättare, men även denna funktion hade nyligen bytts ut då

ordinarie förvaltningschef avslutade sin tjänst i maj och en ny tillförordnad tillträdde i september. Den ordinarie Administrativa chefen avslutar sin tjänst i december 2025, och inför det kommande året har en vikarierande förvaltningsekonom utsetts till tillförordnad chef under årets första halvår.

Hösten 2024 genomfördes en omorganisation där två ekonomer, tidigare placerade ute i verksamheterna, flyttades till Administrativa enheten för att skapa synergieffekter och minska sårbarheten inom ekonomiområdet. Parallellt skedde en hög personalomsättning, då de tre verksamhetsekonomerna nyrekryterades i skiftet 2024/2025. I maj gick även förvaltningsekonomen på föräldraledighet och en vikarie tillträdde efter sommaren. Ekonomteamet har således varit komplett under 2025, men eftersom hela gruppen varit ny har året inneburit stora utmaningar. Brist på gemensam historik, varierande arbetssätt och hög arbetsbelastning har påverkat teamets förutsättningar och arbetsmiljö. Även tidigare HR-partner avslutade sin tjänst i augusti, och en ny HR-partner började under sensommaren.

Medarbetarundersökningen speglar de utmaningar som präglat enheten. HME-resultatet minskade från 88 till 69, vilket i dialog med medarbetarna kopplats till den omfattande personalomsättningen, osäkerhet kring förändringar i nämndstrukturen samt den höga arbetsbelastningen under året. Trots detta visar undersökningen att arbetsgruppen har lyckats hålla ett gott klimat och en stark vilja att arbeta ihop sig och bevara den kultur som funnits sedan tidigare. Inför 2026 ligger fokus på att skapa stabilitet, stärka arbetsgruppens gemensamma arbetssätt och anpassa ambitionsnivån så att uppdraget kan utföras på ett hållbart sätt.

Fastighet och service

Uppdrag

Fastighet och service ansvarar för att vårda och förvalta kommunens fastigheter och byggnader. Verksamheten utarrenderar eller hyr ut fastigheter och byggnader, samt planerar, upphandlar och projekterar för ny- och ombyggnationer. Enheten ansvarar även för bygg- och projektledning samt hantering av både köpt och egentillverkad energi.

Inom Fastighet och service finns även kommunens mark- och exploateringsingenjörer samt skogsförvaltare. De ansvarar bland annat för framtagande av kommunala detaljplaner, bygg- och projektledning av kommunens exploateringsprojekt, hantering av samtliga arrenden samt köp och försäljning av fastigheter. Verksamheten ansvarar dessutom för jakt, skötsel av kommunägda skogar, jordbruksmark, naturvård och naturanknutet friluftsliv.

Serviceenheten omfattar vaktmästeri, lokalvård, reception och bilpool.

Året som gått

Under året har verksamheten genomgått flera förändringar och ett omfattande arbete har lagts på att säkerställa en stabil och ändamålsenlig bemanning. Bland annat genom rekrytering av upphandlare, ny enhetschef inom fastighetsförvaltning och drift samt en översyn av lokalvårdens organisation. Ett omfattande arbete har lagts på implementeringen

av ett nytt fastighetssystem och analys av underhållsskulden, liksom förberedelser inför ett förändrat internhyressystem.

Flera större fastighetsaffärer har genomförts, medan ekonomiska slutregleringar kommer först 2026. Verksamheten har också haft en central roll i etableringen av vägfärjan Linea.

Markförvaltning och exploatering har präglats av låg marknadstakt men stort fokus på arrenden, markförvaltning och långdragna ärenden som Vargön, Grunnebo samt projekten Norra och Södra Sanden. Flera av Trafikverkets större infrastrukturprojekt påverkar arbetet och kommer göra så under flera år framåt. Arbetet med laddinfrastruktur och flera strategiska detaljplaneprojekt har också varit betydande.

Fastighetsförvaltningen har fortsatt arbetet med avyttringar, minskning av tomställda lokaler och hantering av konsekvensanalyser. Onsjöskolan har krävt akuta renoveringsinsatser på grund av fuktproblem, vilket påverkat ekonomin negativt.

Projekt- och BAB-verksamheten har präglats av organisationsöversyn och nyanställningar, arbetet efter Sernekes konkurs, upphandling av nya samarbetspartner samt omprojektering av Öxnereds förskola.

Skogsförvaltningen har haft ett uppbyggnadsår med uppdaterade skogsbruksplaner, naturvårdsinsatser och byggnation av skogsvägar.

Reception och möteslokaler har haft stort fokus på att utveckla tekniken kring möten i Bojorten, som fått ökad bokningsfrekvens. Vaktmästeriet har haft ett stabilt år utan större förändringar. Lokalvården har haft många uppdrag och genomgått en organisationsöversyn efter att en av enhetscheferna slutade i början av året.

Nyckeltal

Fastighet och service	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckling 25/24
Totalt fastighetsbestånd, yta kvm	248 212	247 932*	280
Skol- och förskolelokaler, antal	42	42	0
Skol- och förskolelokaler, yta kvm	122 831	113 628	9 203
Omsorgslokaler, antal	19	19	0
Omsorgslokaler, yta kvm	11 644	11 398	246
Kontorslokaler, antal	6	6	0
Kontorslokaler, yta kvm	33 600	31 746	1 854
Fritidslokaler, yta kvm	47 254	61 678	-14 424
Fritidslokaler, antal	25	25	0
Övriga lokalobjekt, yta kvm	28 198	28 198	0
Övriga lokalobjekt, antal	81	81	0
Antal outhyrda kvadratmeter	20 408	11 074	9 334
Outhyrda kvm, andel (%)	8,4	6,9**	1,5
Kvm som hyrs av extern part, andel (%)	30	30	0
Genomsnittlig hyra/kvm för interna lokaler, kr	1 009	955	54
Underhåll			
Fastighetsunderhåll, kr/kvm	149	172	-23
Lokaler i behov av underhåll, andel (%)	23%	23	n/a

Lokaler i behov av underhåll, andel kvm (%)	15%	15	n/a
Energi			
Fastigheternas energiförbrukning/kvm (kWh/m2)	126	137	-11
Utvunnen energimängd från solceller, antal kWh/år	520 110	436 172	83 938
Mark och exploatering			
Jordbruksmark, yta ha	633	633	0
Skogsmark, yta ha	1482	1487	-5
Tomtlager industritomter, antal***	1	1	0
Tomtlager bostadstomter, antal	90	91	-1
Personer i kommunens tomtkö, antal	177	229	-52
Service			
Städyta, antal 1 000 kvm/dag	187	185	2
Vaktmästarservice, antal timmar/år	22 750	36 400****	-13 650

**Värdet för bokslutet 2024 har justerats från 248 226 till 247 932.*
***Värdet för bokslutet 2024 har justerats från 4,5 till 6,9*
****Industritomter är inte uppdelade i tomter. Ytan som återstår är 650 000 kvm fördelat på flera olika verksamhetsområden och har ett totalt markvärde på ca 159,5 mnkr.*
****Vaktmästartjänster har samma bemanning som föregående år. Uppgifterna på arbetade timmar för 2024 har inte kunnat verifieras.

Det totala fastighetsbeståndet har under året ökat något, framför allt genom köpet av en fastighet på Sanden som ska möjliggöra ett framtida parkeringshus. Samtidigt har andelen outhyrda kvadratmeter vuxit, bland annat på grund av att Norra skolan fortsatt står tom sedan 2025.

Kostnaderna för fastighetsunderhåll har ökat, vilket beror både på ett större behov av åtgärder och på ökade kostnader. Den budgeterade nivån för underhåll har inte kunnat uppnås under året, främst eftersom projektet med Skördegatans förskola och Öxnereds förskola blivit försenat till följd av Sernekes konkurs.

Produktionen av solel har fortsatt att öka under 2025, framför allt efter att solcellsanläggningen på Holmängenskolan tagits i drift. Den produktiva skogsmarken har minskat med cirka 5 hektar.

Städytan har vuxit under 2025. Det beror huvudsakligen på att verksamheter med lokalvårdsavtal har flyttat till nya lokaler under året.

Gatuenheten

Uppdrag

Gatuenheten ansvarar för drift, underhåll och investeringar av detaljplanelagda ytor och områden som i planen benämns som allmän platsmark, i form av gatu-, park- och naturmark, samt behandlar trafik- och parkeringsfrågor. Hos Gatuenhetens stab finns specifikt verksamhetsstöd i form av administratörer, planeringsingenjörer och trafikingenjörer. Till verksamheten hör också ett internförråd och en verkstad. Vidare hanteras kommunens övergripande biladministration av verksamheten.

Året som gått

Under 2025 har Gatuenheten haft ett intensivt år präglat av renoveringen av Dalbobron. Efter att allvarliga skador upptäckts i betongen under bropelarna tvingades bron stängas akut under hösten. Renoveringen genomförs etappvis inom ramen för ett partneringskontrakt och möjliggjorde öppning för gång- och cykeltrafik i december. Begränsad biltrafik planeras kunna släppas på i januari 2026, medan full belastning och fyra öppna körfält beräknas vara klara i juni 2026.

Gatuunderhållet har präglats av ett år med få snöfall och därmed mindre intervägh̊llning än vanligt. Löpande asfalteringsarbeten har genomförts i bland annat Botered, Öxnered och längs Östra vägen. Arbetet med övergång till LED-belysning och åtgärder av kabelfel har fortsatt, liksom ett utvecklingsarbete i ett AI-projekt där kameror på sopbilar filmar vägstatus för att skapa framtida underhållsplaner. Under året har även upphandlingar av belysning och spolningstjänster påbörjats.

Parkenheten har ansvarat för skötseln av cirka 407 hektar park- och naturmark, inklusive lekplatser, båtplatser, badstränder och 22 skolgårdar. Under året har ett utegym byggts på Fredriksberg, ett nytt vindskydd och en streetbasketplan påbörjats vid Sjövallen, samt en större ängsyta anlagts som kompensation efter omfattande almdöd. Trädresurserna har dock minskat då verksamheten inte haft möjlighet att fullt ut ersätta de döda almarna. Skötseln av skolgårdar har förbättrats avsevärt och lett till kraftigt reducerade felanmälningar. Arbetet med arbetsmiljön har gett resultat och HME har ökat från 68 till 81 på parkenheten.

Skog och natur har under året haft 16 anställda utöver arbetsledningen och har fortsatt sitt arbete med att utveckla medarbetare mot reguljär arbetsmarknad, vilket resulterat i två säsongsanställningar. Enheten har utfört ett brett spektrum av uppdrag, från sikt- och trygghetsröjning, naturvård i naturreservaten Dalbobergen och Nygårdsängen, slyröjning och grusningsarbeten till bekämpning av invasiva arter och viltvård. De har även skött fornminnesplatser på uppdrag av Miljö och hälsa, samt inlett ett nytt samarbete kring grönyteskötsel vid Kungajaktsmuséet och Bergagården. Utöver naturvårdsuppdrag har de stöttat andra verksamheter genom bland annat möbelflytt, materialtransporter och förbättringar av offentliga miljöer som sittplatser på Hamngatan, målning av Paviljongen i Plantaget och nya grillplatser vid Lillån och Holmängen. Enheten har också varit delaktig i etablering och avveckling inför stora evenemang som Aqua Blå, Sommartid och Vintertid.

Trafik och planering har under året reviderat kommunens anvisningar för fordonshantering, vilket resulterade i en ny riktlinje och tillsättning av en fordonssamordnare från september. Enheten har arbetat vidare med utveckling av offentliga miljöer genom nya sittplatser och ljusslingor vid Hamngatan, ny belysning vid Boulebanan på Sjövallen samt längs det nya promenadstråket vid gamla järnvägen. Två cykelbarometrar har satts upp vid infarterna från Vargön och Onsjö, och en busshållplats längs Östra vägen har tillgänglighetsanpassats. Arbetet med Dalbobron har krävt stora resurser även från denna enhet, framför allt kring avstängningar och etablering av färjetrafik för att upprätthålla förbindelsen mellan centrum och Blåsut. Under året har även en trädvårdsplan för Plantaget tagits fram, tillsammans med en trädinventering och en ny rutin för felanmälningar. En administratör har anställts på 50 procent för att avlasta trafikingenjörerna. HME-resultatet har sjunkit något på enheten för trafik och planering,

från 86 till 82, vilket bland annat kopplas till hög arbetsbelastning mot årets slut på grund av bron.

Nyckeltal

Gatuenheten	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckling 25/24
Kommunala gator, antal km	209,5	191,7	17,8
Gång- och cykelvägar, antal km	134,5	134,2	0,3
Underhåll och drift			
Gatuunderhåll kr/m	84,55	93,22	8,67
Driftkostnad vinterväghållning kommunala bil- och cykelvägar, kr/meter	18,98	33,15	14,17
Beläggningsunderhåll, kostnad mnkr	11,7	11,07	0,63
Beläggningsunderhåll av kommunala bilvägar, andel kvm (%)	5,2	3,14	2,06
Beläggningsunderhåll av kommunala cykelvägar, andel kvm (%)	0,1	1,43	-1,42
Snödjup, cm	53	95	42
Energi			
Energianvändning per gatubelysning, kWh/ljuspunkt/år	300,3	307,4	7,1
Belysningsarmaturer som består av ledarmaturer, andel (%)	33,2	30,2	3,0
Park och natur			
Parker och naturmark, antal ha	407,5	407,5	0

Utökningen av kommunala gator under året består främst av nya bostadsgator på Skaven och Källeberg i Brålanda. Kommunens gång- och cykelvägnät har också utökats, bland annat vid Maskrosvägen och Almgatan.

Kostnaden per meter för gatuunderhåll är lägre 2025 än 2024. Detta beror framför allt på lägre kostnader för vinterväghållning till följd av färre snöfall. Den snö- och halkbekämpning som krävdes har kunnat hanteras inom ramen för det nya snöröjningsavtalet, och den totala snömängden har legat under medelvärdet.

Utfallet för beläggningsunderhåll uppgår till 11,7 mnkr, vilket innebär ett budgetöverskridande på 0,7 mnkr. Nyckeltalet för beläggningsunderhåll av bilvägar är högre än föregående år eftersom fokus legat på just bilvägar. Motsvarande nyckeltal för cykelvägar är lägre, då resurserna i större utsträckning prioriterats till bilvägsunderhåll.

Energiförbrukningen för gatubelysning har minskat jämfört med föregående år, främst på grund av ett fortsatt utbyte till LED-armaturer och införandet av smart belysning. Andelen LED-armaturer har ökat med 3 procentenheter och därmed överträffat verksamhetens mål.

För parker och naturmark är den totala ytan oförändrad. De tillkommande och avgående ytor som följer av årets beslutade detaljplaner tar ut varandra, vilket ger ett netto på noll.

Kostenheten

Uppdrag

Kostenheten ansvarar för produktion och distribution av måltider samt råvaror till kommunens förskolor, grundskolor, fritidshem, daglig verksamhet, vård och omsorg, Kunskapsförbundet Väst samt Vänersnäs skola. Verksamheten finansieras genom intäkter från internkunder, där avtal upprättas mellan Kostenheten och respektive kundförvaltning.

Varje år producerar Kostenheten cirka 1,8 miljoner måltider och distribuerar råvaror till mer än 50 enheter inom kommunen. Detta arbete är en central del i att säkerställa att kommunens verksamheter får näringsriktiga måltider och att livsmedelsförsörjningen fungerar effektivt.

Året som gått

Under 2024 infördes en ny prismodell för interna köp mellan Barn- och utbildningsförvaltningen, Socialförvaltningen och Kostenheten inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Modellen, som tagits fram av en extern konsult efter en genomlysning av Kostenheten, har under 2025 vidareutvecklats och följts upp. Den är nu etablerad och accepterad av samtliga berörda verksamheter.

Under året har den rörliga delen av portionspriserna, som motsvarar livsmedelskostnader, justerats ned för måltidsavtalen för särskilda boenden och eget boende. För bättre ekonomiska prognoser och en enklare hantering av portionsavräkningar har en gemensam prognosmodell tagits fram.

Kostenheten har också arbetat aktivt med livsmedelsberedskap och genomfört flera workshops, bland annat en praktisk utomhusmatlagningsworkshop tillsammans med Civilförsvarsförbundet. Digitaliseringsarbetet har fortsatt, där 2025 var det första helåret med Power BI som analysverktyg och med en Power Apps-applikation för dokumentation av levererade måltider till förskolor, skolor och fritidshem. I samma applikation registreras även matsvinn.

Under året har även kostplaneringssystemet Mateo implementerats. Systemet används för menyplanering, interna beställningar av måltider och varor, samt andra funktioner som effektiviserar det dagliga arbetet inom Kostenheten.

Nyckeltal

Kostenheten	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckling 25/24 (%)
Måltider skolor och fritids, antal 1 000 portioner/år	1 103	1 130	-2,4
Måltider förskolor, antal 1 000 portioner/år	364	373	-2,4
Måltider äldreomsorg + ASI, antal 1 000 portioner/år*	365	174	Ej jämförbart
Måltider, antal 1 000 portioner/år*	1 832	1 677	Ej jämförbart
Inköpta ekologiska livsmedel Kostenheten, andel (%)	24,7	23,6	+4,7
Lokala producenter livsmedel, antal	3	3	+-0
Närproducenter livsmedel, antal	29	28	+3,5
Högstadie- och gymnasieelever som besöker skolrestaurangerna, andel (%)	82	89	-7,9

Måltidssvinn, gram per serverad portion	43	38	+13,1
CO2e/kg inköpta livsmedel	1,6	1,6	+-0

*Antal serverade portioner inom social omsorg beräknades 2024 i dygnsportioner. From 2025 ny prismodell där dygnsportioner delats upp i beställning av separata portioner för lunch och middag.

Utfallet för Barn- och utbildningsförvaltningen blev totalt 1,1 procent lägre än den ursprungliga beställningen för 2025. Den största minskningen återfinns bland elever i årskurs 7–9, där antalet portioner sjönk med 10,1 procent. För elever i förskoleklass till årskurs 6 minskade antalet portioner med 4 procent. Samtidigt ökade de pedagogiska portionerna inom skolan kraftigt, med hela 35,8 procent.

Inom förskolorna minskade antalet heltidsinskrivna barn, medan både antalet deltidsinskrivna barn och pedagogiska portioner ökade. Sammantaget blev förändringen för förskolornas totala antal portioner marginell.

I augustiprognosen beräknades en minskning på cirka 31 000 portioner jämfört med beställningen från Barn- och utbildningsförvaltningen samt Kunskapsförbundet Väst. Det faktiska utfallet blev dock bättre än förväntat, med en minskning på 19 400 portioner.

För Socialförvaltningen blev utfallet 1,9 procent lägre än beställningen, vilket motsvarar 6 879 färre levererade portioner. Avvikelsen kommer främst från hemtjänsten och korttidsboenden. Även här var utfallet bättre än prognosen i augusti, som pekade på 10 212 färre portioner.

Nyckeltalet för andelen högstadie- och gymnasieelever som besöker skolrestaurangerna visar en nedgång jämfört med föregående år. Den troliga förklaringen är dock inte minskad elevnärvaro, utan ett dokumentationsfel i redovisningen för 2024.

Kretslopp & vatten

Uppdrag

Kretslopp & vatten, KoV, utgörs av de två balansräkningsenheterna VA-verket och Renhållningsverket. KoV producerar och distribuerar dricksvatten och sköter avledning och rening av avloppsvatten inom kommunens tätorter. Ca 34,000 personer är anslutna till den kommunala VA-anläggningen. KoV ombesörjer också drift, underhåll och förnyelse av VA-anläggningar och VA-ledningar. Ledningsnätet utgörs av ca 92 mil ledningar.

Renhållningsverket ansvarar för insamling av hushållsavfall, förpackningar samt slamsugning av avloppsbrunnar. Renhållningsverket ansvara även för Torpa Kretsloppspark som utgör en central del med kommunens arbete med hållbar resurshantering. Utöver detta sköter renhållningsverket även drift och underhåll av 23 mindre återvinningsstationer som finns utplacerade inom kommunen.

Året som gått

Ytterligare ett händelserikt år har passerat, präglat av ett starkt fokus på säkerhet och beredskap inom Kretslopp & vattens verksamheter, särskilt inom VA-verksamheten. Detta är en utmaning som Vänersborgs Kretslopp & vatten delar med många andra VA- och renhållningsorganisationer i landet.

De större pågående VA-projekten har fortlöpt enligt plan, och vattenverket i Rörvik är åter i drift med en helt ny anläggning som nu producerar dricksvatten. Inom renhållningsverksamheten har året präglats av ett omfattande arbete med att utöka det ordinarie uppdraget kring avfallshantering till att även omfatta fastighetsnära insamling av förpackningar. Denna förändring har inneburit en stor omställning, både för kommunens hushåll och för den egna verksamheten. Hittills har införandet fungerat väl i kommunens tätorter.

Nyckeltal

Kretslopp & vatten	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckling 25/24
Vatten och avlopp			
Producerad kvantitet renvatten, 1000 kbm	2856	3095	-7,7%
Debiterad kvantitet renvatten, 1000 kbm	2306	2350	-1,9%
Odebiterad renvatten, andel (%)	14,3	18,8	-23,9%
Verklig renad kvantitet spillvatten, 1000 kbm	5261	7466	-29,5%
Debiterad kvantitet spillvatten, 1000 kbm	2026	2072	-2,2%
Debiterad kvantitet spillvatten, andel (%)	38,5	27,8	+10,7
Läckor va-nätet, antal/år	21 st	26	-19,2%
Förnyelsetakt va-nätet, dagvatten, antal år (om 5 år)	*	157	(2020-2024)
Förnyelsetakt va-nätet, spillvatten, antal år (om 5 år)	*	100	(2020-2024
Förnyelsetakt va-nätet, dricksvatten, antal år	*	373	(2020-2024
Va-taxan för en normalvilla, kr/år (typhus A)	9876	8230	+20%
Avfall			
Insamlat hushållsavfall, antal ton	6336	6927	-8,5%
Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare	158	173	-8,7%
Felsorterat hushållsavfall som hade kunnat återvinnas, andel (%) (Villor)	**	20	
Besök kretsloppsparken, antal/år	40 176	36 497	+10,0%
Renhållningstaxan för en normalvilla, kr/år	2064	2004	+3,0%

*Statistik för 2025 kan tidigast hämtas ut från Svenskt Vatten i juni 2025 vad gäller nyckeltalen för VA. Förnyelsetakten avser huvudledningar.
**Renhållningen saknar underlag då ingen plockanalys av felsorterat avfall skett under 2025.

2025 präglades av en tydlig förbättring i arbetet med att minska odebiterat vatten och läckor i VA-nätet, vilket är avgörande för en hållbar vattenförsörjning. Samtidigt har avfallshanteringen utvecklats positivt med minskade mängder hushållsavfall och fler besök i Kretsloppsparken. De ökade taxorna speglar satsningar på långsiktig hållbarhet och förbättrad infrastruktur.

Odebiterat renvatten för 2025 uppgår till 14,3% till följd av svinn i ledningsnätet och är en minskning med 23,9%. Arbetet att sanera vatten-, avlopp- och dagvattenledningar har intensifierats under 2025 och årets budget har ökats till 40 mnkr. Denna ökade insats verkar ha haft en positiv inverkan på driften av ledningsnätet, då vissa akuta behov sannolikt har kunnat avhjälpas i samband med saneringsarbetet, och färre vattenläckor har uppstått 2025. Det är viktigt att fortsätta arbeta med att minska odebiterat vatten för att säkerställa en hållbar vattenförsörjning och hantering. VA-driften på ledningsnätet har lagat totalt 21 vattenläckor under 2025, vilket är fem färre än föregående år.

Under 2025 har den totala mängden insamlat hushållsavfall minskat med 8,5%. En trolig förklaring är att fler textilier lämnas direkt till Kretsloppsparken samt att införandet av fyrfackssystemet och tillhörande informationskampanj har förbättrat sorteringsbeteendet hos hushållen. Besöken i Kretsloppsparken har ökat med 10 procent, vilket tyder på ett ökat engagemang för återbruk och återvinning. Renhållningstaxan har stigit marginellt (+3 %), vilket är en relativt liten ökning jämfört med VA-taxan.

Tekniska

Uppdrag

Tekniska ansvarar för utredning, projektering och kostnadsberäkning av kommunens anläggningsprojekt. Verksamheten genomför en betydande del av nyanläggningsarbetena inom gatu-, väg- och ledningsinfrastrukturen i egen regi och har även driftansvar för kommunens VA-ledningsnät. Utöver detta omfattar uppdraget upphandling, byggledning och kontroll av anläggningsarbeten samt medverkan i planprocesser och vid genomförande av beslutade åtgärder.

Året som gått

Under året har verksamheten haft ett starkt fokus på VA-saneringar. Budgetramen för detta arbete har fördubblats jämfört med föregående år, och trots den omfattande utökningen har Tekniska genomfört saneringarna helt enligt både rambudget och tidsplan. Det visar på en stabil och effektiv leveransförmåga.

Året har även präglats av flera chefsbyten inom verksamheten. Trots dessa organisatoriska förändringar har uppdragen kunnat upprätthållas utan avbrott. Detta är ett resultat av en stark laganda, engagerade medarbetare och ett gott samarbete mellan enheterna.

Sammantaget har Tekniska fortsatt att leverera sina uppdrag med hög kvalitet, även under ett år som präglats av ökade krav, större arbetsvolymer och organisatoriska förändringar.

§ 17

Verksamhetsberättelse socialnämnden 2025

SOC 2025/296

Beslut

Socialnämnden godkänner verksamhetsberättelse 2025 för socialnämnden med verksamhetsstatistik och överlämnar redovisningen till kommunstyrelsen.

Bilagor

Bilaga 1: Verksamhetsberättelse socialnämnden 2025

Bilaga 2: Statistikbilaga till verksamhetsberättelse socialnämnden 2025

Sammanfattning av ärendet

Varje nämnd ska enligt ekonomikontorets anvisningar sammanställa en verksamhetsberättelse för varje verksamhetsår.

Verksamhetsberättelsen är en betydligt mer omfattande redovisning jämfört med bokslut och årsredovisning. Verksamhetsberättelsen för 2025 redovisar större händelser under året, resultatavstämning, övergripande ekonomisk analys, personal, kvalitetsanalys samt verksamhetsuppföljning och framtidsutsikter. Till verksamhetsberättelsen följer även en bilaga med verksamhetsstatistik över förvaltningens olika verksamhetsområden.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2026-02-11

Sändlista

Kommunstyrelsen

Vänersborgs kommun
Socialnämnden

TJÄNSTESKRIVELSE

2026-02-11

Dnr: SOC 2025/296

Handläggare
Anders Lundberg
anders.lundberg@vanersborg.se
0521-72 16 54

Mottagare
Socialnämnden

Verksamhetsberättelse socialnämnden 2025

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner verksamhetsberättelse 2025 för socialnämnden med verksamhetsstatistik och överlämnar redovisningen till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Varje nämnd ska enligt ekonomikontorets anvisningar sammanställa en verksamhetsberättelse för varje verksamhetsår.

Verksamhetsberättelsen är en betydligt mer omfattande redovisning jämfört med bokslut och årsredovisning. Verksamhetsberättelsen för 2025 redovisar större händelser under året, resultatavstämning, övergripande ekonomisk analys, personal, kvalitetsanalys samt verksamhetsuppföljning och framtidsutsikter. Till verksamhetsberättelsen följer även en bilaga med verksamhetsstatistik över förvaltningens olika verksamhetsområden.

Karin Hallberg

Förvaltningschef

Bilagor

Verksamhetsberättelse 2025

Verksamhetsstatistik 2025

Sändlista

Kommunstyrelsen

Vänersborgs kommun

SOC 2025/296
2026.473
2026-03-02

Verksamhetsberättelse

Socialnämnden 2025

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning 3

2. Årets viktigaste händelser 6

3. Sammanfattande analys 10

4. Resultatredovisning – tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige 11

4.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv 12
4.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier 14
4.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan 15
4.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag 16
4.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv 17

5. Resultatredovisning - nämndens förväntade resultat 18

5.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv 18
5.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier 22
5.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan 22
5.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag 23
5.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv 25

6. Ekonomi 25

7. Personal 31

1. Sammanfattning

Förvaltningschef ledde tillsammans med sju verksamhetschefer och 57 enhetschefer förvaltningen under året.

Vi har anpassat verksamheten så långt möjligt, efter budgetram och arbetat i grunduppdraget utifrån lagstiftning, övergripande vision, inriktningsmål, riktade uppdrag, socialnämndens förväntade resultat uppnå och genomföra, samt förvaltningsledningens styrning- och ledningsdokument med värdegrund, fokusområden och principer för chefsroll, stödroll, och medarbetarroll.

Vi har samarbetat med övriga förvaltningar kring de områden där samverkan behövs för att lösa uppdraget, liksom med externa parter.

Förvaltningen har tillsammans med övriga förvaltningar påbörjat kompetensutvecklings-programmet i syfte att stärka vår gemensamma kultur utifrån kommunens styrprincip gällande helhet före delar, och vi finns för dig – det börjar med oss. Programmet fortsätter under 2026 och 2027.

Vänersborgs roll som värd för Nordens största flyktingförläggning innebär fortsatt hög belastning, och kommande lagförslag kan ytterligare påverka detta.

Förvaltningen har satt sig in i förändrad lagstiftning som beslutats och som förväntas beslutas.

I förvaltningens verksamhetsplan för 2025 återfanns nedanstående övergripande aktiviteter som förvaltningsledning tillsammans med organisation särskilt fokuserat på.

- **Medverka i utredning gällande trygghetsboende i samarbete med Kommunstyrelseförvaltningen, Samhällsbyggnadsförvaltningen och Vänersborgsbostäder. Se över möjlighet att genomföra gemensam invånardialog i samråd med politiken**

  Aktiviteten är genomförd och avslutad under 2025 där nämnden har lämnat ifrån sig sitt yttrande, med bas av förvaltningens tjänsteskrivelse till Kommunstyrelse-förvaltningen för vidare hantering.

- **Strategiskt och operativt arbeta med omställningen gällande ny socialtjänstlag, samt omställning till en god och nära vård**

  Aktivt arbete kring båda processerna har pågått inom förvaltningen, mellan förvaltningar samt tillsammans med externa samarbetspartners, vilket går att läsa om i verksamhetsberättelsen. Den bas och inriktning som är lagd där vi ställer om till en mer lätt tillgänglig, kunskapsbaserad och tidigt förebyggande socialtjänst - med ett tydligt mål att ställa om från myndighetstung verksamhet till att möta kommuninvånarna i ett tidigare skede fortsätter kommande år.

- **Aktiviteter kopplade till förvaltningens plan för digitalisering och välfärdsteknik samt utifrån nyttoanalyser i samarbete med SKR**

  Förändringsarbete och implementering har pågått under hela året inom förvaltningen. Arbetet sker i ett nära samarbete inom förvaltningen, med kommunstyrelsen, med externa samarbetspartners samt med fackliga parter. Förändringsarbetet omställningen till digitala metoder innebär, fortsätter under 2026 och kommande år.

- **Framtagande av strategisk äldreomsorgsplan**

  Arbetet är påbörjat i samarbete mellan de tre verksamhetschefer som tillsammans leder äldreomsorgen och fortsätter under 2026 för färdigställande och implementering.

- **Fortsatt arbete med att stärka och implementera Sunt arbetslivs friskfaktorer inom förvaltningen som helhet och dess enheter, i syfte att minska sjukfrånvaron och stärka känslan av psykologisk trygghet på arbetsplatserna.**

  Samtliga verksamhetsinriktningar och enheter arbetar med friskfaktorer utifrån det som är beslutat och arbetet fortgår kommande år. Förvaltningens övergripande samverkansorgan, FSG har tillsammans gått igenom samtliga områden bland friskfaktorerna och genom det som skyddskommitté fått gemensam kunskap om hur arbetet genomförs samt fått möjlighet att lyssna in erfarenheter som de fackliga har från arbetet på enheterna.

- **Kartlägga chefers arbetsmiljö i syfte att stärka friskfaktorer och psykologisk trygghet**

  Förvaltningsledningen arbetade under slutet av året fram en plan för hur kartläggning av första linjens chefers arbetsmiljö ska gå till och det påbörjades vid gemensamt möte i december månad. Samtliga chefer kommer under 2026 arbeta vidare med det resultat som kartläggningen visar och tillsammans utforska vilka delar som behöver säkras för en hållbar arbetsmiljö för enhetscheferna, vilket i sin tur gynnar samtliga medarbetare positivt.

- **Fortsatt arbete utifrån förvaltningens personal- och kompetensförsörjningsplan och dess aktiviteter**

  Revidering av planen har genomförts under 2025 och planen har presenterats socialnämnden för kännedom.

- **Genomföra projekt "Rätt roll gör rätt uppgifter" under 2025–2026 inom vård och omsorgs hemtjänst, särskilt boende samt vård, stöd och utrednings korttids- och växelvård**

  Projektet har fortlöpt under 2025 och en del utvärdering genomfördes där det blev tydligt vilka delar som behövde stärkas för att säkra progression i projektet än mer. Arbetsgrupp och styrgrupp har träffats regelbundet under året och andra gruppens deltagare är påbörjad. Erfarenhet från första gruppen samt från del utvärderingen gav att ett kluster inom hemtjänsten, hela särskilt boende samt korttids-växelvård kvarstannar i projektet. Detta utifrån att de praktiska arbetsuppgifter som ses som möjliga för serviceassistenterna återfanns inom de enheter som beskrivs. Projektet löper under 2026 och kommer utvärderas under hösten för återkoppling till socialnämnden.

- **Säkra arbetet gällande förvaltningens krisberedskap genom att färdigställa den övergripande planen och implementera dess olika delar inom förvaltningen under planperioden**

  Krisberedskapsplan är framtagen av medarbetare inom förvaltningen, och beslutad av förvaltningschef. Implementering är påbörjad utifrån det, och fortsatt arbete sker för att säkra de delar som behöver säkras utifrån förvaltningen som utförare av insatser inom socialtjänst, LSS och hälso- och sjukvård.

- **Fortsatt samarbete med förening i idéburet offentligt partnerskap, IOP, gällande akutlogi för hemlösa**

  Samarbetet inom vårt överenskomna IOP har löpt på under året och regelbundna möten har skett mellan arbetsgrupp, styrgrupp samt med förvaltningschef/ verksamhetschef och ansvariga för föreningen SonRise. Föreningen återkopplar sin verksamhetsberättelse till socialnämnden under vinter/vår 2026, och förvaltningen kommer granska bokslutet för föreningen och återkoppla detta till socialnämnden.

- **Implementering av metoden ”Bostad först”**

  Introduktionen av ny bostadssamverkande socialsekreterare med särskilt uppdrag gällande bostadssociala frågor samt att utveckla det vräkningsförebyggande arbetet har skett. Rollen är organiserad inom individ- och familjeomsorgens vuxenenhet och samarbetar nära Vänersborgsbostäders medarbetare, samt med övriga verksamhetsinriktningar inom förvaltningen kring de personer som är aktuella för stöd.

- **Implementera nytt schema- och bemanningsplaneringssystem**

  Förvaltningen slutförde under 2025 upphandling gällande nytt schema och bemanningsplaneringssystem utifrån socialnämndens uppdrag. Förvaltningen tecknade efter upphandlingen avtal med företaget Bemlo som levererar ett schema- och bemanningsplaneringssystem baserat på AI teknik. Under 2025 har ett intensivt planering- och implementeringsarbete pågått med ambitionen att berörda enheter ska in i systemet under första halvan av 2026. Detta sker i projektform och leds av utvecklingsledare på KSU. Parallellt med upphandling av systemet har revidering av förvaltningens riktlinje kopplat till schema- och bemanningsfrågor skett och framtagande av och beslut om en gemensam bemanningshandbok tagits fram. Äldreomsorgen har sedan 2016 central planering av medarbetarnas schema där samarbete mellan Bemanningsenheten schemaläggare och enheternas enhetschefer och gruppledare sker. Utifrån förvaltningsledningens beslut att samtliga schemalagda verksamheter ska inlemmas i central planering har också parallellt förberedelsearbete skett mellan Bemanningsenheten och personligt stöd och omsorg i syfte att lägga grund för förändringen. Förvaltningsledningen har tagit fram mål och delmål avseende vad förvaltningen vill uppnå med projekt likvärdigt, effektivt och centralt schema och bemanningsplanering, och detta har samverkats med fackliga parter inom FSG samt på LSG. Under 2026 kommer också daglig verksamhets olika enheter och den kommunala primärvården inkluderas i det gemensamma schemasystemet Bemlo.

- **Fortsatt samarbete med övriga förvaltningar och polis genom aktiviteter i arbetet rörande BRÅ**

  Förvaltningen har aktivt deltagit i det övergripande brottsförebyggande arbetet, BRÅ genom arbetsgrupp och styrgrupp. Gemensam åtgärdsplan är framtagen där förvaltningen till stor del är verksam med aktiviteter och metoder genom ex vis den gemensamma brottsförebyggande metoden SSPF tillsammans med skola, kultur och fritid samt polis. Förvaltningen arbetar också med flertalet brottsförebyggande aktiviteter genom ansvaret i grunduppdraget.

2. Årets viktigaste händelser

Förvaltningen har upplevt ett fortsatt år med starkt fokus på nödvändigt förändrings-, omställnings- och utvecklingsarbete kopplat till grunduppdraget och politiska ambitioner.

Utifrån volymökningar, samt större komplexitet i behoven, kopplade till kommuninvånare i behov av förvaltningens insatser, såväl frivilliga som tvingande, har förvaltningen haft svårigheter att klara verksamheten inom tilldelad budgetram. Utifrån detta har ett stort fokus under året varit arbete med flertalet åtgärder för budget i balans, vilket har påverkat hela året inom förvaltningen/nämnden och till del tagit fokus från andra processer. Arbetet fortsätter under 2026 och framåt.

Den 1 juli 2025 trädde den nya socialtjänstlagen i kraft. Detta har under 2025 inneburit ett intensivt arbete med fortsatta förberedelser, kartläggningar och dialoger tillsammans med de olika verksamhetsinriktningarna inom förvaltningen samt med socialnämnden. Socialnämnden har fattat de erforderliga beslut kopplat till lagens ikraftträdande som krävts. Förvaltningen har också tillsammans med andra förvaltningar i den kommunala organisationen genom processledda workshops som utvecklingsledare inom KSU förberett, lett och sammanställt resultat ifrån. Dessa har b.la lett fram till förslag på vilka insatser som fortsatt kan ges utan behovsprövning, vilka socialnämnden ställt sig bakom. Processledarna har också medverkat till att ge barn- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden information om den nya lagen, samt lett gemensam workshop mellan förvaltningens ledningsgrupp, socialnämndens presidie samt kommundirektör och kommunstyrelsens ordförande. Processledarna har också haft workshop med kommunala pensionärsrådet respektive rådet för funktionshinderfrågor för att lyssna in deras beskrivningar. Processerna har också inkluderat deltagande i arbetet kring framtagande av det kommungemensamma handlingsprogrammet för barn och unga.

Aktiv medverkan i vårdsamverkans samtliga steg har skett under året, där omställning till en god och nära vård fortsatt tillsammans med regionens olika delar.

Förvaltningen har haft fokus på det brottsförebyggande arbetet utifrån såväl förändringar inom grunduppdraget, som i det gemensamma arbetet i BRÅ.

Särskilt boende inom förvaltningen har haft starkt fokus på balansen mellan ekonomi och kvalitet. Ett viktigt mål under året har varit att öka svarsfrekvensen och nöjdheten i brukarundersökningen *”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen”*, som används som grund för verksamhetsutveckling. Samtidigt har verksamheten arbetat långsiktigt med frågor kring bemanning, schema och arbetsförutsättningar för att säkra både kvalitet, ekonomi och hållbarhet för medarbetarna. En period av längre väntetider till särskilt boende ledde till ett samordnat arbete med hemtjänst och VSU (vård, stöd och utredning), vilket reducerade kön.

I maj fick verksamheten, från nämnden, ett uppdrag att vakans hålla 24 platser på ett av våra äldreboende utifrån det kraftiga underskott som förvaltningen prognosticerade, samt utifrån MRP-process 2026. I månadsskiftet augusti/september startade arbetet med vakanshållningen upp genom information till personal, anhöriga och boende. Senare under september ändrades beslutet genom att vakanshållningen skulle pausas/upphöra, vilket skedde.

Under året har ett så kallat Idéburet offentligt partnerskap (IOP) genomförts tillsammans med studieförbundet ABF. Samarbetet går ut på att skapa minnesvandringar, kulturaktiviteter och musikunderhållning för att på så sätt bidra till social stimulans.

Trygghetslarm på våra särskilda boenden har varit en fråga under året, och då utifrån att möjliggöra en större säkerhet och likvärdigt arbete. En översyn av trygghetslarmen har påbörjats med bas av det.

Verksamheten har varit delaktiga i projektering för nytt äldreboende tillsammans med Vänersborgs bostäder AB samt byggentreprenör. Projekteringens bedömning landade i ett äldreboende på två våningar, 48 boendeplatser fördelat på fyra avdelningar baserat på ytterligare behov utöver redan befintliga boendeplatser, beskrivna sedan tidigare i förvaltningens behovsinventering, utifrån den demografiska utvecklingen. Byggnation kommer påbörjas så snart de politiska besluten medger detta, och detta boende är det verksamheten samt förvaltning bedömer behov av inom den kommande tio års perioden.

Under 2025 har hemtjänsten präglats av både arbetsmiljöförbättringar och effektiviseringsarbete. Ett tydligt lyft avseende arbetsmiljön har skett i Vargöns hemtjänst, där tidigare arbetsmiljöproblem nu ersatts av ett stabilt och positivt arbetsklimat. Åtgärder och närvarande ledarskap efter Pe3-analysen har varit avgörande.

Under året har det samtidigt varit stort fokus på ekonomiska besparingar utifrån prognosticerat underskott och där till politiska beslut. Enhetschefer tillsammans med verksamhetschef och ekonom har arbetat för ökad effektivitet, genom en större förändringsprocess som resulterade i beslut om effektiviseringar.

Brukarundersökningen visar fortsatt höga resultat: 88 procent är nöjda med hemtjänsten som helhet, vilket överträffar rikssnittet och kommunfullmäktiges mål.

Hemtagningar från sjukhus fortsätter vara ett komplext område, där samverkan behöver stärkas mellan parterna.

Dalbobrons avstängning blev en betydande extern påverkan under året. Den resulterade i ökade restider och behov av extra personal för att säkerställa kvaliteten i insatserna.

Målet om 150 läkemedelsautomater har nåtts genom bred samverkan inom förvaltningen och tillsammans med SKR. Omställningsarbetet pågår nu inom hemtjänsten där automaterna ska leda till minskat antal besök och upplevelse av större självständighet hos brukaren. Studiebesök i andra kommuner har gett viktiga insikter till hur vårt omställningsarbete fortsatt ska ske.

Ledningsgruppen inom hemtjänsten har arbetat aktivt med omvärldsbevakning för att få inspiration om konkreta åtgärder för att nå ökad kvalitet och effektivitet. Ett nytt nätverk med verksamhetschefer i Trollhättan och Uddevalla har etablerats för erfarenhetsutbyte. Studiebesök i Lidköping gav ökad kunskap och förståelse för hur statistik redovisas och varför kostnader skiljer sig mellan kommuner.

En omfattande utbildningsinsats – ”Rättssäker och effektiv hemtjänst” – genomfördes för cirka 100 medarbetare med planerad uppföljning 2026.

Upphandling av serviceinsatser har påbörjats inom förvaltningen och kommer nu även inkludera städ.

Inom hemtjänstens nattorganisation infördes ensamarbete i en enhet, dvs medarbetarna åker i var sin bil, och planeras efter brukarnas behov på olika rader, på liknande sätt som mellan 7–22. Detta bedöms ge effektivare resursanvändning genom minskning av en bil. Trygghetslarmen centraliserades till en enhet (Centrum 7) och antalet larmbilar minskades. Satsningen ska öka arbetet med förebyggande arbete. Med dessa förändringar görs en besparing på ca 2,5 Mkr, och förändringen är samverkad med fackliga parter.

Det tidigare vårdförebyggande arbetet i Senior Alert ersätts av den nya processen Förebyggande vård, som startade i december och ska utvärderas våren 2026.

Inom vård, stöd och utredning har arbetet fortsatt utgå från personcentrerad vård och omsorg, med individens behov i centrum, där målet varit att stärka självständighet och delaktighet. Under 2025 har verksamhetsområdet fortsatt fokusera på kvalitet genom att planera, leda och följa upp arbetet systematiskt, kopplat till nära vård-omställningen, ny socialtjänst och kompetensförsörjning.

Samordningsteamen har arbetat för en effektiv samverkan mellan hemtjänst, kommunal primärvård och biståndsenheten. Antalet utskrivna patienter från sjukhus har ökat något, betaldagarna har minskat kraftigt under 2025 jmf med 2024. Lokal vårdsamverkan i Vänersborg har arbetat vidare utifrån framtagna handlingsplaner och närområdesplan. Förvaltningen var med och tog fram en rutin kring asylärende med NU-sjukvården för att underlätta samverkan vid utskrivning från slutenvården. Genom samverkan med Trollhättan, Uddevalla och NU-sjukvården har vi arbetat fram ett projekt gällande välfärdsrådgivare på akuten som kommer att implementeras under 2026. Vänersborg har även haft en aktiv roll i Vård- och omsorgscollege Fyrbodal, bland annat genom arbete med handledarstöd, yrkeskarta, språkombud och PRAO-insatser.

Under året fattades totalt 4 083 biståndsbeslut, fler än året innan, vilket bland annat beror på fler omprövningar och ökat behov. Samtidigt minskade beslut om korttidsboende, som en följd av ökad följsamhet av planering för kvarboende. Förvaltningsrättens domar visade att behovsprövningarna håller hög kvalitet och följer praxis.

Under året har VSU utvecklat arbetet med beslutstöd och förbättrade registreringsrutiner i verksamhetssystemen. Arbetet med riskbedömningar har stärkts, både i ordinärt boende och särskilt boende och hundratals riskbedömningar har genomförts. Samverkan i Fyrbodals nätverk kring korttidsvård har fortsatt.

Fokus inom personligt stöd och omsorg har varit att arbeta utifrån grunduppdraget samt verksamhetsplan, och då med starkt fokus på genomförda analysmöte kring avvikelser, sjukfrånvaro, egenkontroller och ekonomi. Verksamhetschef har strukturerat följt upp samtliga enhetschefernas arbete under året och särskilt vid tillfälle som tertial 1, tertial 2 samt nu vid bokslut. Med bas av uppföljningarna har planer lagts för effektivisering och fortsatt utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet.

Ett centralt arbete under året har varit implementering av det nya centrala schema- och bemanningssystemet samt bemanningshandbok. Utbildningar och informationsinsatser har genomförts för alla medarbetare och på LSG-möten under året.

Arbetet med den nya socialtjänstlagen har varit aktivt och där är det i huvudsak verksamhetens enheter inom socialpsykiatrin som har varit involverade i det direkta arbetet att ta fram vilka insatser som kan ges utan föregående behovsprövning. Utifrån socialnämndens beslut kommer dessa nu implementeras under 2026 och vidare utvecklingsarbete ske.

Arbetsmiljöarbetet har bedrivits utifrån friskfaktorperspektivet i alla verksamheter. Verksamheten har erfarit att våld och hot-situationer har ökat inom flera delar av området under 2025, vilket tagits på stort arbete och ett nära samarbete med kommunens säkerhetssamordnare har skett, vilket har varit ett bra stöd för verksamheten i hantering kopplat till de olika händelserna. Utöver ovanstående har personligt stöd och omsorg fortsatt sin digitala utveckling enligt förvaltningens framtagna plan. Verksamheterna har

stegvis anpassat arbetssätt och processer för att möta framtida krav på digital hantering, dokumentation och stöd till enskilda.

Stort fokus har under året varit på ekonomiska åtgärder, där ett gediget arbete har skett gällande externa placeringar, vilket resulterat i att flera har avslutats genom att utsluss för enskild möjliggjorts alternativt fortsatt verkställighet på hemmaplan i Vänersborg.

Inom individ- och familjeomsorgen (IFO) har 2025 präglats av omfattande förändrings- och utvecklingsarbete. Stort fokus har legat på implementeringen av nya socialtjänstlagen, förberedelser inför nya lagkrav samt kompetenshöjning kopplat till sekretessbestämmelser och aktivitetskrav inom försörjningsstöd. Arbetet med att utveckla förebyggande och uppsökande insatser har intensifierats, liksom samverkan med andra förvaltningar och myndigheter. Implementering av modellen Bostad först har pågått under hela året, liksom fortsatt samarbete inom IOP med föreningen SonRise kring akutlogi för hemlösa. Digitalisering och säker informationshantering har varit ett högt prioriterat område med många olika processer i gång under året, däribland säker digital kommunikation (SDK), säker e-post och digital post. Under hösten har det genomförts två större tillsyner i verksamheten, en från Arbetsmiljöverket med fokus på arbetsmiljöarbetet kring hot och våld, respektive tillsyn från IVO med fokus på planerade barn och unga.

Antalet orosanmälningar och utredningar har fortsatt att öka jämfört med föregående år, vilket periodvis skapat en hög arbetsbelastning. Den vanligaste orsaken till orosanmälan är bristande omsorg om barn och unga. Antalet anmälningar som rör våld har ökat betydligt de senaste åren. De placeringar av barn och ungdomar som varit nödvändiga har i första hand skett i familjehem, HVB och stödboende. Placeringar på SiS och skyddat boende har skett i vissa fall. Det har även skett en ökning av arbetet med kriminella ungdomar som dömts till sluten ungdomsvård. Det pågår ett intensivt arbete inom IFO, och inom förvaltningen, som syftar till att i minsta möjliga mån behöva placera barn och ungdomar utanför hemmet. IFO samarbetar också här nära barn och utbildningsförvaltningen genom b.la samverkande socialsekreterares uppdrag.

Verksamhetsområdet Arbete, sysselsättning och integration (ASI) har under 2025 haft god måluppfyllelse i sitt övergripande uppdrag. Året präglades av stora externa förändringar: införandet av ny socialtjänstlag (SoL) och nya reformer inom arbetsmarknad, migration och integration. Särskilt betydelsefull är aktivitetskravsreformen (planeras träda i kraft under 2026), som gör arbetsmarknadsinsatser obligatoriska och kommunerna ansvariga för att tillhandahålla heltidsnära aktiviteter samt sanktionera utebliven medverkan. ASI har deltagit aktivt i förberedelserna genom analyser, kartläggningar och dialog med berörda verksamheter.

Daglig verksamhet har samtidigt genomgått omfattande analys- och utredningsarbete för att möta ökade volymer och förändrade behov så långt möjligt inom befintlig budgetram. En kompetensdag för hela ASI genomfördes i maj för att stärka medarbetarnas verktyg för trygga möten.

Kvalitet, stöd och utveckling organiserades under 2025 utifrån att verksamhetschefen för administrativa avdelningen slutade, och beslut fattades av förvaltningschefen att inte rekrytera ny verksamhetschef, utifrån ekonomisk besparing, utan i stället slå samman administrativa avdelningen med avdelning kvalitet och utveckling. Den nya gemensamma avdelningen Kvalitet, stöd och utveckling, KSU, leds nu av en kvalitetschef.

3. Sammanfattande analys

Socialförvaltningens verksamhet har under 2025 präglats av omfattande omställningar, hög arbetsbelastning och ökade behov från kommuninvånare i flera verksamhetsområden. Den nya socialtjänstlagen, omställningen till god och nära vård, samt ökade volymer inom både äldreomsorg, individ- och familjeomsorg, försörjningsstöd och daglig verksamhet påverkade arbetet genom hela året.

Ekonomiskt redovisade förvaltningen ett underskott på –19,8 mnkr, främst till följd av fler och mer komplexa ärenden, höga placeringskostnader samt större svårigheter att avsluta placeringarna av barn och unga, vilket resulterat i längre placeringar än tidigare år. Samtidigt genomfördes effektiviseringar, bland annat genom införandet av läkemedelsautomater och förbättrad planering i ordinärt boende hemtjänst/kommunal primärvård, vilket gav positiva effekter, men inte fullt ut mötte volymökningen. Externa placeringar av vuxna hade också en positiv utveckling då flera kunde avslutas för utsluss till eget boende, alternativt möjliggjordes att verkställas i Vänersborg. Förvaltningens analys gällande de ekonomiska utfallet är således att områdena försörjningsstöd, orosanmälningar, utredningar och externa placeringar av barn och unga, samt insatser inom ordinärt boende hemtjänst och delegerad HSL är de störst ekonomiskt utmanande områdena inom förvaltningen. Förvaltningen ser också att volymökningen inom daglig verksamhet fortsatt utmanar ekonomiskt och planeringsmässigt, då verksamheten har svårt att verkställa beviljade beslut inom befintliga enheter, trots intern förstärkning i budget. Förvaltningen har under perioden 2020–2025 stärkt individ- och familjeomsorgens budget avseende barn och unga med sammantaget 38 Mnkr, 20 Mnkr genom omfördelning internt inom förvaltningen mellan verksamhetsområden, och 18 Mnkr genom budgetförstärkning från Kommunfullmäktige till socialnämnden. Trots detta kvarstår utmaningen med budget i balans avseende placeringar orsakad av ovanstående beskrivningar.

När det gäller personal och arbetsmiljö minskade sjukfrånvaron något, men låg fortsatt på en hög nivå, särskilt inom vård- och omsorgsverksamheterna hemtjänst respektive särskilt boende. HME resultatet i medarbetarundersökningen nådde inte upp till den politiskt satta målnivån, även om flera verksamheter förbättrade sina resultat. Förvaltningen har arbetat brett med friskfaktorer, språkstöd och kompetensutveckling, samtidigt som förvaltningen ser att omställningsarbetet avseende digitala arbetssätt och ekonomiska besparingar inneburit utmaningar för upplevelsen av hållbart medarbetarindex och en god arbetsmiljö. Förvaltningens analys av orsaker bakom sjukfrånvaron är olika former av virusinfektioner, svårare sjukdomar med längre sjukfrånvaro som följd, upplevelse av psykisk ohälsa som påverkar på olika sätt, samt utmanande livssituation som påverkar. Förvaltningen och dess olika verksamhetsinriktningar har planer för att förbättra såväl HME som för att fortsatt minska sjukfrånvaron. Förvaltningens analys avseende personalförsörjning och kompetensutveckling är att förvaltningen har en bra planering avseende hur vi arbetar för att kompetensutveckla våra medarbetare samt hur vi arbetar för att motivera personer till att börja arbeta i förvaltningen, men att den stora utmaningen är att kommuninvånare i arbetsför ålder minskar varför förvaltningen fortsatt i planering av verksamheter också har med detta perspektiv.

Förvaltningens resultat avseende kvalitet var över lag goda till mycket goda. Brukar-undersökningar visade förbättrade resultat inom både hemtjänst, särskilt boende, socialpsykiatri, personlig assistans, flera delar inom LSS-verksamheten samt att individ och familjeomsorgen fortsatte att ha mycket höga nöjdhetstal. Utmaningar kvarstod inom

områden som självupplevd hälsa på särskilt boende, väntetider till särskilt boende och kommunikation inom delar av LSS-verksamheten. Bemötande från våra medarbetare till brukarna, nya digitala metoder, förbättrade processer och ökad systematik i kvalitetsarbetet bidrog till att nöjdheten hos förvaltningens brukare utvecklades i positiv riktning. Förvaltningen kommer återkomma till socialnämnden med en kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse med djupare beskrivningar kring de olika områdena förvaltning har ansvar för att följa upp kommer vara beskrivna.

Året innebar även betydande strategiskt utvecklingsarbete. Förvaltningen arbetade aktivt med implementeringen av den nya socialtjänstlagen, utvecklade insatser utan behovsprövning och stärkte samverkan både internt och externt. Digitaliseringen intensifierades genom b.la nytt schema- och bemanningssystem, läkemedelsautomater och utveckling av analysstöd. De demografiska förändringarna utifrån befolkningsprognos har varit i fokus i förvaltningens analys och planering gällande behovet av lokaler och boende som har legat till grund för förstudier, lokalplaneringar och projekteringar.

Sammantaget var 2025 ett utmanande men utvecklingsdrivet år. Trots ekonomiskt underskott och genom det belastade verksamheter bedömer sig socialförvaltningen visa och ha stark utvecklingskraft, förbättrade kvalitetsresultat och en tydlig riktning framåt. Grunden för fortsatt omställning och långsiktigt hållbar verksamhet har stärkts genom systematiskt kvalitetsarbete, förändringsledning, digitalisering och riktade kompetensinsatser.

En sammanfattande analys av året är ett ekonomiskt utmanande år där olika åtgärder för budget i balans till del gett ett förbättrat resultat, där upplevelsen av hur våra brukare upplever kontakten med oss har stärkts i positiv riktning, samtidigt som delar av våra medarbetare upplever ett försämrat hållbart arbetsliv avseende bland annat motivation, samtidigt som andra medarbetare upplever ett förbättrat hållbart arbetsliv.

4. Resultatredovisning – tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Av socialnämndens bidrag till inriktningsmålen som helhet uppnåddes 12 av dessa, medan 3 förväntade resultat inte uppnåddes under året.

Samtliga tilldelade uppdrag från kommunfullmäktige till socialnämnden respektive från socialnämnden nedan har slutförts eller förväntas slutföras, inom angiven tidsperiod.

- ✓ Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga
- ✓ Utredningsuppdrag om ungdomsanställningar
- ✓ Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar
- ✓ Plan för förebyggande insatser ny socialtjänstlag
- ✓ Digital färdplan

I Mål- och resursplanen som beslutas av kommunfullmäktige kan riktade uppdrag och målvärden tilldelas alla nämnder. Dessa redovisas nedan, fördelat per inriktningsmål.

4.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	33,3 % (2022)	**Tertial 3 2024** 32,6 %	31 %
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	68,3 % (2022)	**Tertial 3 2024** 69,8 %	70 %
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	1,5 % (2022)	**2024** 1,32 %	1,3 %

Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)

Förvaltningen har positiva resultat i brukarundersökningar kopplat till upplevelse av b.la bemötande och hantering av ansökningar. Aktivt arbete inom respektive verksamhetsinriktning med bemötande, rättssäkerhet och hantering av ansökningar och insatser bedöms ligga bakom resultaten och bidra till målet.

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)

Målet uppnås delvis inom hemtjänsten utifrån socialnämndens ambitionsnivå satt till det förväntade resultatet uppnå som nämnden gett förvaltningen. Det finns enheter som har resultat över målet på 34 procent, men på helhet försämras resultatet till 32 % avseende brukarnas upplevelse av hälsa inom hemtjänsten.

Det som ligger bakom resultatet bedöms vara att förvaltningen inom hemtjänst, kommunal primärvård samt biståndsenhet arbetar i en väl upparbetad struktur, via de så kallade samordningsteamen. Där lyfts brukarnas behov av stöd och hjälp systematiskt och regelbundet. I regelbundna kvalitets möten, möts fast omsorgskontakt, baspersonal och kommunal primärvård för att föra dialog utifrån den enskildes behov. Att arbeta förebyggande med MEA är en viktig del i det förebyggande arbetet men också att lyssna in behov av till exempel dagverksamhet för att begränsa känslan av ensamhet. Förvaltningen arbetar utifrån en modell som effektiviserar kedjan mellan observerad riskåtgärd och utvärdering och rollernas ansvar förtydligas. Insatsplaneringen är också en viktig del för brukarnas upplevda hälsa.

Den självupplevda hälsan bedöms av 33 procent som mycket eller ganska god hos dem som bor på våra särskilda boenden. Om man lägger till att 40 procent bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som någorlunda bra är det ett gott resultat. Endast 27 procent bedömer det allmänna hälsotillståndet som ganska eller mycket dåligt.

Den självupplevda hälsa är generellt låg bland de som bor på särskilt boende. En av förklaringar är att de som flyttar in på ett särskilt boende ofta är multisjuka och har ett försämrat allmäntillstånd redan när de flyttar in, vilket stämmer bra överens med definitionen av att man som enskild har behov av stöd och hjälp över hela dygnet för att klara sin livshållning. Goda relationer med närstående/anhörig till dem som bor hos oss är viktig. Även information om vad som händer runt den enskilde är viktig då det till stor del är närstående/anhörig som hjälper till att besvara brukarenkäten för dem som bor på särskilt boende. Hela 84 procent av de svarande är någon annan den äldre som bor inom

verksamheten. Anhörigträffar och samtal med anhöriga är något som flera av enheterna jobbar aktivt med.

Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen

Resultaten för 2025 presenteras under senvåren 2026 i Kolada. Bedömning av måluppfyllelse görs därför utifrån resultatet för 2024 då resultatet var 1,32 procent, Antalet hushåll med långvarigt bistånd har ökat något de senaste månaderna, varför målet ej bedöms uppnått.

Under perioden 2020–2024 har andelen av den totala befolkningen som uppbär långvarigt ekonomiskt bistånd (10 månader eller mer) minskat från 1,81 till 1,32 procent i Vänersborg. Under perioden januari till november 2025 är det 69 procent av samtliga aktuella hushåll som långvarigt uppbar bistånd, jämförbar siffra för 2024 var 74 procent. Således har andelen långvariga hushåll minskat med 4 procent jämfört med 2024, men då inte baserat på andel av befolkningen utan andelen av samtliga hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd. Då antalet nya hushåll ökat på enheten bedöms detta inte påverka resultatet avseende andelen av befolkningen.

Flertalet som i dag är aktuella för försörjningsstöd står mycket långt ifrån arbetsmarknaden där det krävs omfattande insatser för att de ska kunna återgå till arbetsmarknaden. Förvaltningen ser goda resultat utifrån det nära samarbetet IFO och AME varandra har för att forma insatser utifrån individuella behov. Den årliga målgruppsanalys ligger till grund för vidare planering av gemensamma insatser, vilket bedöms vara en positiv utveckling för att skarpare kunna forma rätt insatser till rätt målgrupp. Genom aktivt förändringsarbete har förvaltningen lyckats stödja ett betydande antal brukare till arbete eller sjukersättning/aktivitetsersättning, i stället för försörjningsstöd.

Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga	2025 2026 2027
Utredningsuppdrag om ungdomsanställningar	2 025

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Förvaltningen har medverkat och medverkar med våra professioner i framtagande av det handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga som kommunstyrelsen samordnar. Genom vår medverkan bedöms förvaltningen medverka till att målet uppnås.

Utredningsuppdrag om ungdomsanställningar

Utredningsuppdraget gällande vad det skulle innebära att införa ungdomsanställningar är genomförd av utsedd arbetsgrupp, och hanterades politiskt av socialnämnden 18 december som ställde sig bakom utredningen och sände den vidare till kommunfullmäktige enligt beslutet i det riktade uppdraget.

Av utredningen framkommer att socialförvaltningen ser positivt på ungdomsanställningar och kan se fördelar med att använda ungdomsanställningar som en brygga över till etablering på arbetsmarknaden för den unge. Förvaltningen ser att det skulle kunna vara fördelaktigt med att arbeta med parallella spår som kompletterar varandra. Där det andra

spåret kan vara praktik och jobbspår med möjlighet att kombinera med utbildning och socialt stöd.

Slutsatsen är att ungdomsanställningar bör erbjudas bredare än enbart till ungdomar som uppbär försörjningsstöd. Strategin ska vara att fånga in alla unga utan arbete eller studier – de som omfattas av kommunens aktivitetsansvar (KAA) eller just avslutat skolan – för att ge dem en väg tillbaka till studier eller arbetsmarknad. Socialförvaltningen ser dock behov av vidare utredning, och ett förlängt uppdrag innan ett eventuellt beslut om införande fattas. Delar som då behöver utredas är bland annat hur dessa ungdomsanställningar ska finansieras, hur de ska utformas samt en fördjupad ekonomisk beräkning.

4.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter gymnasieexamen, hemkommun, andel (%)	82,6% (2021)	**2023** 88,09 %	83,1 %

Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter gymnasieexamen, hemkommun, andel (%)

Under verksamhetsåret har flera förändringar påverkat möjligheten att uppnå det förväntade resultatet om att öka andelen ungdomar som återgår till studier. Rutinerna för inhämtning av information om målgruppen har utvecklats då kommunen från och med 2025 använder ett digitalt system, Tieto/edLevo, anpassat för KAA-uppdraget (kommunala aktivitetsansvaret). Detta möjliggör snabbare identifiering av berörda ungdomar och mer effektiv handläggning i samband med att nya ungdomar flyttar till kommunen eller gör studieavbrott. Dock kvarstår utmaningen med en fortsatt låg svarsfrekvens – ungefär 30 procent av de registrerade ungdomarna besvarar inte uppföljningsbreven, vilket försvårar en fullständig uppföljning av resultaten.

Vidare har Birger Sjöbergsgymnasiet förändrat sitt arbetssätt för frånvarohantering på introduktionsprogrammet (IM). Elever skrivs nu ut snabbare vid ogiltig frånvaro, vilket medför att fler elever med särskilda behov och diagnoser inkluderas i målgruppen. Denna förändring har lett till ett ökat behov av individuella anpassningar och stödinsatser för att möjliggöra återgång till studier, då många av dessa elever har omfattande behov. Denna organisatoriska förändring har bidragit till fler avbrott.

Förändrade behörighetskrav till yrkesutbildningar på vuxenutbildningen har inneburit att det nu krävs godkända betyg i svenska och matematik, i stället för svenska och samhällskunskap. Eftersom matematik ofta är ett särskilt utmanande ämne för många ungdomar, har detta ytterligare begränsat möjligheten att nå det förväntade resultatet.

Under 2024 avslutades 44 personer från KAA eftersom de påbörjade studier på gymnasial nivå. I augusti 2025 avslutades ytterligare 35 personer när de började studera på gymnasial nivå. Tillsammans innebär det att totalt 55 personer avslutades från KAA under 2025, vilket är en ökning jämfört med 2024. Notera att personer som studerar på SFI eller på grundskolenivå via Komvux eller folkhögskola inte avslutas från KAA.

Under höstterminen 2025 har hittills 33 personer sökt utbildning på gymnasial nivå, 4 personer har sökt till Komvux på grundläggande nivå, och 2 personer har sökt till SFI. Dessa siffror visar på ett fortsatt intresse för utbildning bland deltagarna. Fortsatt aktivt arbete

behöver ske inom förvaltningen, mellan kommunens förvaltningar och bolag samt med externa parter.

Bedömningen är att verksamheten inte fullt ut uppnått resultatet om ökat antal ungdomar som vare sig arbetar eller studerar återgår till studier. För att uppfylla förväntat resultat är barn-och utbildnings- och kultur och fritidsförvaltningen viktiga huvudaktörer. Social-förvaltningen kan inom ramen för det kommunala aktivitetsansvaret verka för att ungdomar som faller inom ansvaret motiveras till att fullfölja sina studier.

4.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Utfall på mätbara indikatorer, Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	12 av 20 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2022)		Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med utgångsläge
Klimatlöften för kommunen	24 st är antagna år 2023		Samtliga antagna klimatlöften är påbörjade eller uppfyllda

Utfall på mätbara indikatorer, Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030

Det förväntade resultatet som nämnden gett förvaltningen uppnås under 2025.

Genom att flera besök har kunnat tas bort har en minskning av körda km kunnat uppnås inom hemtjänsten kopplat till personer med läkemedelsautomater. I den statistik som förvaltningen har i implementeringsplan för läkemedelsgivarna ser vi att vi kör cirka 130 mil mindre i veckan relaterat till automaterna.

Det som ligger bakom resultatet är att förvaltningen satsar, håller i och håller ut, och har tydliga mål. Verksamhetschefer hemtjänst och vård, stöd och utredning samt kvalitetschef, är engagerade i utvecklingsarbetet. Verksamheten har ett nära samarbete med SKR där enhetschefer samt utvecklingsledare medverkar i täta uppföljningsmöten där man kartlägger vilken effekt varje läkemedelsautomat har haft, och hur verksamheten behöver planera för att få ut bästa effekt. Verksamhetschef har genomfört en utbildning till alla i fast omsorgskontakt, gruppledare och centrala planerare där digitalisering och digitalt först var teman.

Klimatlöften för kommunen

Förvaltningen följer socialnämndens förväntade resultat uppnå gällande cirkulära möbler och bedömer för egen del att vi genom de aktiviteter som pågår bidrar till att målet uppnås.

Möbler från Remöblera har använts vid flertalet omflyttningar av verksamheter inom förvaltningen. Samtliga enheter följer rutin för möbelhantering och vid behov av nya möbler kontaktas alltid Remöblera i första hand. Inventering sker ibland också i ledningsgrupperna för att se om det finns oanvända möbler. Det som kan vara en utmaning i detta är att tillgången av möbler kan vara begränsad via Remöblera beroende på resurser och bemanning, men verksamheterna samarbetar nära varandra.

4.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Företagsklimat Insikt - Totalt, Index	75 (2022)	**2024** 73,49	79
Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)	3,58 (2023)	**Tertial 2 2025** 3,43	3,6
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	82 % (2023)	**2025** 88,01 %	86 %

Företagsklimat Insikt - Totalt, Index

Socialnämnd med förvaltning har ansvar för handläggning av serveringstillstånd och uppgifter kopplat till det. Socialnämnden har beslutat om ett förväntat resultat uppnå kopplat till serveringstillstånd, där ambitionsnivån är 89 i index. Kommun-fullmäktiges målvärde avseende totala företagsindex är 79.

Bedömning görs att målet kopplat till nämndens ambitionsnivå inte uppnås för 2025 då index uppgår till 78,98 baserat på 2024 års resultat, och nämndens ambition är att verksamheten når 89. 2023 var resultatet 88,89 så förvaltningen bedömer att resultatet har goda möjligheter att förstärkas igen, alternativt är för ambitiöst. Resultat för 2025 publiceras i början av 2026 så slutlig bedömning får ske vid första uppföljningen vid tertial 1 2026.

Rättssäker, transparent och tydlig handläggning av ärenden kopplat till serveringstillstånd ses som grund för resultatet.

Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)

Förvaltningen hänvisar till kommentarer under tidigare rubrik, samt arbetar i verksamheten för goda relationer i de samarbeten vi har med näringslivet.

Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås under 2025. Hemtjänsten som helhet att uppnått målet och hamnar på 88% 2025. Trots de många åtgärderna för ekonomi i balans och digitalisering först ser vi en positiv trend. Två enheter når 100% och flera ligger på 90%, och över vilket är mycket fina resultat.

Efter resultatet 2024 la alla enheter en plan för att bibehålla eller öka nöjdheten, där enhetschefer tillsammans med medarbetarna haft dialog kring vilka åtgärder som behövde vidtas. Flera enheter beskriver att de satsat på att tydliggöra rollen fast omsorgskontakt för brukarna, öka kontinuiteten, förbättra delaktigheten i genomförandeplanerna och utformningen av dem, förbättra introduktion av vikarier och mycket fokus på att ha dialoger i arbetsgrupperna kring brukarnas behov och vårt förhållningssätt. Detta bedöms ligga bakom att resultatet har stärkts.

Inom biståndsenheten har arbetet med rättssäker handläggning och fokus på individens behov fortsatt varit ledande under året. En del i att bedriva en hemtjänst som svarar upp mot brukarnas behov är att arbeta i samordningsteam. Det innebär att för att lyckas så samverkar alla roller för att det ska bli en så trygg och bra verksamhet som möjligt. Detta

har vi arbetat med under året och sett utmaningar kring beslut om insatser från myndighet och kommunal primärvård som ska insatsplaneras för bästa möjliga upplevelse hos brukarna. Trots förändringar har brukarna varit nöjda med insatsen.

Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar	2025 2026

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Bedömning görs att resultatet uppnås.

Förvaltningen genomför årligen en revidering av behov av lokaler och boendeplatser som nu beslutats av socialnämnden i oktober. Under året har även en utredning genomförts gällande samlokalisering av lokaler för delar av hemtjänst, daglig verksamhet LSS samt enheten för digital utveckling och systemförvaltning. Arbetet har resulterat i en förstudie gällande fastigheten Lindgården i samverkan med Samhällsbyggnadsförvaltningen. Socialnämnden beslutade i augusti att sända förstudien vidare till Samhällsbyggnadsnämnden för att starta lokalplanering. Utöver ovanstående arbetar förvaltningen aktivt med att använda lokaler i egen regi så långt möjligt när behov uppkommer.

4.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	79 (2023)	**Tertial 3 2025** 79,56	80
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	9,3 %	**Tertial 3 2024** 9,2 %	8,7 %

Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex

Resultatet uppnås inte under 2025. Ambitionsnivån för 2025 är att nå HME 80 och förvaltningen når ett HME på 78. Fem av åtta verksamhetsinriktningar nådde målet på 80 och tre når inte målet så på helheten klarar inför förvaltningen målet.

Förvaltningen som helhet har resultat 78 avseende HME; administration 85, arbete sysselsättning och integration 76, individ och familjeomsorgen 84, kvalitet och utveckling 83, personligt stöd och omsorg 80, vård och omsorg - hemtjänst 74, vård och omsorg särskilt boende 76 samt vård stöd och utredning 81. Flera enheter har arbetat med ökad delaktighet för att uppnå målen. Tydlig styrning, struktur och ansvarsfördelning för att skapa trygghet.

Det som kan ha påverkat medarbetarna och därmed resultatet negativt är att förvaltningen arbetat intensivt med effektiviseringar och sparåtgärder. Även en hög sjukfrånvaro ger många negativa konsekvenser och personal uttrycker att de var trötta och slitna när undersökningen genomfördes. För både medarbetare och chefer är den växande digitala och systemintensiva arbetsvardagen en utmaning och påverkar den psykosociala arbetsmiljön.

Alla enheter har startat arbete utifrån Sunt Arbetslivs material gällande friskfaktorer och förbättrad arbetsmiljö. Flera enheter har också jobbat med Sunt Arbetslivs material om att vårda i någon annans hem. Det som påverkar arbetsmiljön och skapar utmaningar är ibland vård- och omsorgstyngden som varierar. Under året har korttidsfrånvaron från och till varit hög och medarbetare har varit sjuka i olika former av infektioner. Enhetscheferna jobbar aktivt med utvecklingsdagar och olika former av aktiviteter när det gäller samtalsklimat, kommunikation och grupputveckling. Medarbetarskapet är viktigt och de som jobbar inom förvaltningen är verksamhetens viktigaste resurs.

Enhetscheferna samarbetar aktivt tillsamman med HR-partners för att stärka HME samt minska sjukfrånvaron med särskilt fokus på att förebygga och samtala med dem som har upprepad korttidsfrånvaro eller som har varit borta över ett år.

Vid behov initieras särskilda insatser ute på enheterna i samverkan med personal, skyddsombud och övriga fackliga ombud på arbetsplatserna.

Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)

Målet bedöms inte uppnås under året, samtidigt som förvaltningen ser en förbättring på helheten jämfört med förra året.

Förvaltningens totala sjukfrånvaro är januari - november 10,7 procent jämfört med 11,3 procent 2024. Fyra inriktningar har en total sjukfrånvaro under 8,7 procent, två inriktningar har en sjukfrånvaro under 10 procent och två inriktningar har en sjukfrånvaro överstigande 10 procent.

Det finns en följsamhet av rutiner kring rehab, och sjukprocessen vilket gör att alla chefer följer upp sin sjukfrånvaro och rehab ärende. Det har arbetats med friskfaktorer på alla enheter och samverkan kring detta på LSG samt FSG. Det som bedöms ligga bakom sjukfrånvaron är virusinfektioner, svårare fysiska sjukdomar eller tillstånd som kräver behandlingar med sjukskrivning som följd, psykisk ohälsa och utmanande livssituation.

5. Resultatredovisning - nämndens förväntade resultat

Nämndens verksamhetsplan visar hur nämnden bidrar till att kommunen uppfyller inriktningsmålen. Nämnden har tagit beslut om vilka resultat som förväntas uppnås eller genomföras under året av förvaltningen och dessa redovisas här.

5.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Socialnämnd med förvaltning har arbetat mot inriktningsmålet utifrån flertalet aktiviteter.

Socialnämnd har beslutat om 10 förväntade resultat uppnå kopplat till IR med satta mått. Förvaltningen har arbetat aktivt gentemot samtliga och når måluppfyllelse på sex av dem, tre når delvis måluppfyllelse och en når inte målet, vilket illustreras i tabellen nedanför.

Gällande de sex där måluppfyllelse nåtts fortsätter förvaltningen arbeta för att bibehålla resultaten och för de där vi behöver förbättra resultaten från delvis alternativt inte når pågår arbete som löper in i verksamhetsåret 2026.

Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%)	32 %	**2025** 31,51 %	34	◆
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%)	33 %	**2025** 32,84 %	35	◆
Personer 75+ år i särskilt boende med olämpliga läkemedel, andel (%)	2,5	**2024** 4 %	2,5	●
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	74 %	**2025** 79,49 %	75 %	●
Brukarbedömning boendestöd SoL - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel (%)	78 %	**2025** 84 %	79	●
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	76 %	**2025** 77 %	82	◆
Brukarbedömning gruppbostad LSS - Personalen pratar så brukaren förstår, andel (%)	58 %	**2024** 62 %	64	■
Brukarbedömning boende särskild service SoL - Personalen bryr sig om brukaren, andel (%)	69 %	**2025** 93 %	73	●
Brukarbedömning Personlig assistans - Brukaren får den hjälp hen vill ha av assistenterna, andel (%)	75 %	**2025** 100 %	79	●
Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv	7,5 %	**2024** 17,48 %	7,1	●

Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%)

Målet uppnås delvis och kommentarer till det förväntade resultatet uppnå återfinns under kapitel 4. Tilldelade mål och riktade uppdrag från kommunfullmäktige.

Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%)

Målet bedöms delvis uppnås. En förflyttning i positiv riktning har skett mellan 2024 och 2025. Kommentarer till det förväntade resultatet återfinns under kapitel 4. Tilldelade mål och riktade uppdrag från kommunfullmäktige.

Personer 75+ år i särskilt boende med olämpliga läkemedel, andel (%)

Resultatet uppnås under 2025. Orsaken är att det har arbetats fram bra rutiner och

läkemedelsgenomgångarna genomförs enligt rutin.

Då resultatet inte är publicerat bedöms att det uppnås utifrån ambitionsnivån. Vi ser ett behov av utveckling inom ordinärt boende, LSS och socialpsykiatri.

En tydlig samverkan och bra rutiner kring läkemedelsgenomgångar och årsuppföljningar. På SäBo fungerar det bäst för våra patienter och det kan möjligen bero på att det finns inarbetad läkarmedverkan.

Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)

Målet gällande att hänsyn och önskemål tas till den enskilde uppnås. Utifrån resultatet i 2025 års brukarundersökning ligger verksamheten över rikssnitt gällande upplevelsen av att hänsyn tas till åsikter och önskemål. Resultat visar att 79 procent ställer sig positiva till frågeställningen. Verksamheten har också gjort ett bättre resultat gällande frågeställningen jämfört med 2024 då motsvarande siffra var 74 procent.

Brukarens delaktighet är viktig och vid inflyttning sker ett välkomstsamtal där den som flyttat in på särskilt boende tillsammans med en anhörig, om man så önskar, träffar enhetschef, kontaktman och sjuksköterska för information och samtal runt den enskildes önskemål, som dokumenteras i genomförandeplanen. Flera av enheterna har också jobbat med olika former av utbildningar gällande genomförandeplaner och social dokumentation. Idag finns också en processkarta för inflyttning på särskilt boende som används som ett stöd för att säkerställa en strukturerad och trygg start för nya brukare.

Kontaktmannaskapet är viktigt när det gäller att lyssna in den enskildes åsikter och önskemål. Kontaktmannen har också ett uppdrag att framföra den enskildes önskemål till exempel kvalitetsteamen, och sedan också dokumentera och återkoppla detta. Kontaktmannen har också ett särskilt ansvar för att vara lyhörd, skapa trygghet och samverka med anhöriga.

Brukarbedömning boendestöd SoL - Brukaren känner sig trygg med alla i personalen, andel (%)

Målet nås under året utifrån resultat av brukarundersökningen där 84 procent beskriver att de är trygga med personalen mot ambitionsnivån 79 procent.

Utfall 2024 var 81 procent på totalen, varav utfall för kvinnor var 84 och för männen 76. Resultatet har förbättrats för 2025 till 84 procent för helheten, kvinnorna 81 och männen 88, vilket är en kraftig förbättring avseende hur männen upplever det och för kvinnorna en något försämrad upplevelse.

Alla enheter har intervjuat de boende i syfte att ta reda på vilka faktorer som har skapat otrygghet på boendet där man bor och utifrån svaren format aktiviteter för förbättringar.

Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)

Under de senaste tre åren har det pågått ett systematiskt förbättringsarbete riktat mot målgruppen gällande identifierade utvecklingsområden utifrån resultat i brukarenkät

En förbättring av resultatet i 2024 brukarundersökning, då andelen brukare som anser att man får bestämma över saker som är viktiga hade ökat från 71,58 procent år 2021 till 80 procent år 2024. Resultatet för 2025 års brukarundersökning visar en försämring i ovanstående målvärde med tre procentenheter från 80 procent (2024) till 77 procent (2025).

Att peka ut någon särskild anledning till minskning i resultat bedöms svårt. Flera faktorer kan påverka såsom svarsfrekvens, kontext för undersökning mm. En orsak kan vara att det har skett en ökning av brukare inom daglig verksamhet, och i det har personalens möjlighet att tillhandahålla individuellt stöd minskat. Daglig verksamhet har sedan 2022 genomfört ett systematiskt förbättringsarbete med utgångspunkt i de utvecklingsområden som identifierats i brukarenkäten. Syftet är att brukarna inom daglig verksamhet skulle uppleva ökad trygghet, bättre kommunikation och en delaktighet i utformandet av sin sysselsättning.

Enkäten visar bland annat att vi fortsatt behöver arbeta vidare med att stärka kommunikation då det resultat sjunkit sedan 2024, vilket verksamheten har en plan för som kommer följas upp med regelbundenhet under 2026.

Brukarbedömning gruppbostad LSS - Personalen pratar så brukaren förstår, andel (%)

Målvärde var 64 procent och utfall i 2025 års undersökning blev 58 procent.

PSO har genomfört intervjuer på boendeenheterna, i syfte att analysera djupare hur den enskilde har uppfattat frågorna i enkäten. I vår analys så har vi svårt att sätta fingret på hur den enskilde har uppfattat frågan. Vi fortsätter jobba med de hjälpmedel som finns att tillgå. Ambitionen är att fortsatt bli bättre i vår kommunikation och förstå hur den enskilde upplever vår kommunikation. PSO har under 2025 satt in språkombudsutbildningar för chefer och medarbetare. Förhoppningen är att detta skall kunna bidra till ett bättre resultat under 2026. Verksamheten har också använt ett flertal olika metoder för att underlätta frågor och svar, där samtalsmatta och tecken som stöd är några exempel.

Brukarbedömning boende särskild service SoL - Personalen bryr sig om brukaren, andel (%)

Målet nås under året baserat på resultatet 93 procent i brukarundersökningen gentemot förra årets 89 samt ambitionsnivån för året på 73 procent. Kvinnorna har svarat 100 procents nöjdhet och männen 92 procent.

Aktiviteter baserat på analyser av tidigare års svarsresultat, återkoppling och samtal med brukare i syfte att förstå resultatet rätt samt förbättrande insatser.

Brukarbedömning Personlig assistans - Brukaren får den hjälp hen vill ha av assistenterna, andel (%)

Målet nås under året då resultatet kraftigt förbättras till 100 procent på upplevelse om hen får den hjälp brukaren vill ha av assistenterna. Ambitionsnivån för året var 79. Målvärde för 2025 är 79 procent och utfall 2024 blev 89 procent mot 2023 års utfall på 75. För 2025 är resultatet 100 procent vilket är en kraftig förbättring samt det bästa resultat verksamheten kan nå.

Analyser genomförda på tidigare årsresultat och genomförande av aktiviteter i syfte att förbättra resultatet bedöms vara orsak till den starka förbättringen.

Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv

I dagsläget finns endast tillgänglig statistik för första halvåret 2025, för perioden juli till december 2025 kommer presenteras i februari, men baserat på nuvarande kännedom bedöms att målet uppnås.

Statistik avseende vräkningar presenteras halvårsvis av kronofogdemyndigheten och i den senast presenterade statistiken för perioden januari till juni 2025 framkommer att inga barn

varit föremål för verkställd vräkning i Vänersborg. Under 2024 var det totalt 7 barn i Vänersborg i familjer där vräkning verkställdes av kronofogden.

Under året har verksamheten arbetat med flera familjer som av olika anledningar riskerat vräkning av olika anledningar, det vanligaste är hyresskulder. Ingen av dessa vräkningar har dock verkställts, däremot har vi behövt stödja på olika sätt för att möjliggöra för familjen att bo kvar om möjligt, alternativt att finna annan lämplig bostad.

Förvaltningen har ett nära samarbete med Vänersborgsbostäder AB gällande arbete med att förhindra vräkning.

Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Plan för förebyggande insatser ny socialtjänstlag	

Plan för förebyggande insatser ny socialtjänstlag

Plan för omställning av nya socialtjänstlagen har arbetats fram successivt under året. Planens aktiviteter har genomförts och följts upp i förvaltningsledningen. Nämnden har fått kontinuerlig information och fattat de beslut som krävts för omställningen fram tills nu. Utöver socialnämnden har även barn och utbildningsnämnden samt kultur och fritidsnämnden fått information om nya socialtjänstlagen. Det förväntade resultatet uppnås och kommer fortsätta under nästa år genom samarbete inom förvaltningen, inom kommunkoncerner, inom Fyrbodal och nationellt.

5.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Förvaltningen har ett förväntat resultat uppnå från socialnämnden utifrån inriktningsmålet och det är att andelen ungdomar som återgår till studier ska öka. Förvaltningen bedömer delvis måluppfyllelse.

Närmare redogörelse för måluppfyllelse framgår av kap. 4 ”Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige”.

5.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Socialnämnden har beslutat om två förväntat resultat uppnå kopplat till inriktningsmålet, vilka syns i tabellen nedan.

Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Minskat antal körda km inom hemtjänsten, för patienter med övertaget läkemedelsansvar som har läkemedelsautomat	123 089 km/månad	121 410 km/månad	3 %	
Klimatlöfte nr 25. Vi använder cirkulära möbler genom följsamhet till "Anvisning för möbelhantering i Vänersborgs kommun"				

Minskat antal körda km inom hemtjänsten, för patienter med övertaget läkemedelsansvar som har läkemedelsautomat

Det förväntade resultatet uppnås under 2025.

Genom att flera besök kunnat minskas/tas bort har en minskning skett av antal körda, med bas av läkemedelsautomater hos 156 personer. Det aktiva omställningsarbetet för att implementera läkemedelsautomater, och ställa om verksamheten till färre besök från hemtjänsten resulterar i färre resor med bil.

Klimatlöfte nr 25. Vi använder cirkulära möbler genom följsamhet till "Anvisning för möbelhantering i Vänersborgs kommun"

Bedömning görs att målet är uppnått 2025.

Närmare redogörelse för måluppfyllelse framgår kap. 4 ”Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige”.

5.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Socialnämnden har beslutat om fem förväntade resultat uppnå med mått kopplat till inriktningsmålet. Förvaltningen har genomfört flertalet aktiviteter kopplat till dem samt genom dem indirekt också till kommunfullmäktiges förväntade resultat uppnå med målvärden, se tabell samt beskrivningar nedan.

Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Företagsklimat Insikt - Serveringstillstånd - Index	89	**2024** 78,98	89	🟥
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	78 %	**2025** 80,77 %	74	🟢
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	66	**2025** 92,19	80	🟥
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - helhetssyn, andel (%)	94 %	**2025** 96,72 %	94	🟢

Företagsklimat Insikt - Serveringstillstånd - Index

Närmare redogörelse för måluppfyllelse framgår kap. 4 ”Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige”.

Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)

Målet nås utifrån resultatet i brukarundersökningen ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen 2025”. Positivt var att verksamheten hade fler svarande på brukarundersökningen i år, än tidigare. Hela 81% är mycket eller ganska nöjda med hjälpen i sin helhet och med sitt äldreboende. Motsvarande siffra under 2024 var 74%.

Positiva parametrar i enkäten var följande:

- Flera är positiva till sitt boende och boendemiljön men på en del av husen upplever man att det är svårare att ta sig ut än på andra ställen
- Att maten smakar bra och att man har en god måltidsmiljö har ökat mycket under 2025 jämfört med tidigare.
- Att personalen har tillräckligt med tid att utföra sitt arbete hos den enskilde har ökat samt att personalen meddelar i tid om tillfälliga förändringar och att man kan påverka vilka tider man kan få hjälp har mer positiva resultat än tidigare. Även att personal tar hänsyn till åsikter och önskemål har ökat
- Många känner ett förtroende på personalen och känner sig trygga på och med sitt boende
- Upplevelsen av att ha tillgång till sjuksköterska på SäBo ligger på 73 procent (riket 74).

Flera enheter jobbar mer aktivt med att hitta aktiviteter i vardagen för att stimulera våra brukare. Ett samarbete har under året inletts tillsammans med ABF där fem av enheterna jobbar med olika former av minnesvandringar och andra kulturella aktiviteter. Flera andra samarbeten har också startat upp med olika former av aktiviteter och enheterna gör ett jättefint arbete gällande detta. Enhetschefer och aktivitetsansvariga är bra på att ordna fina aktiviteter i vardagen. Här behöver vi dock bli änne mer aktiva i att visa upp vad vi gör. Viktigt är att vi alltid utgår från den enskilde individens önskemål i vad en aktivitet är just för den personen.

Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till första erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde

Förvaltningen har inte uppnått målet under 2025.

Utfallet är 92,19 dagar från ansökan till första erbjudande, och ambitionsnivån var 80. Från beslut till verkställighet var tiden 51 dagar.

Under början av året hade förvaltningen några brukare som väntat länge, vilket påverkar det totala utfallet. Genom att arbeta med att följa upp beslut om någon tackar nej till erbjuden plats, och översyn av boendesamordningen har vi kunnat få ett bättre utfall under året. Alla enheter arbetar för att ha ett aktivt flöde vid in- utflyttning till särskilt boende och följer den processkarta som är framtagen för att underlätta detta arbete. Enhetscheferna har vidare en tät dialog med boendesamordnare och anhöriga, både inför en inflyttning och vid utflyttning.

Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - helhetssyn, andel (%)

Målet är uppnått.

I brukarundersökningen för 2025 var det hela 97 procent som angav att de sammantaget var nöjda med stödet de fått från IFO:s olika verksamheter att jämföras med 94 procent 2024.

Samtliga enheter inom IFO arbetar metodiskt utifrån begreppen effektivitet, produktivitet och kvalitet för att ge våra brukare god service med ett gott bemötande.

Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Digital färdplan	

Digital färdplan

Målet är uppnått.

Socialförvaltningen har arbetat fram en färdplan för digitalisering innehållande en beskrivning av syftet med den digitala verksamhetsutvecklingen. Planen beslutades av socialnämnden 18 december. Till planen kopplas sedan socialförvaltningens aktivitetsplan för kommande år.

5.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Närmare redogörelse för måluppfyllelse framgår kap. 4 ”Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige”.

6. Ekonomi

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING, mnkr	2023	2024	2025	Budgetdiff 2025
Statsbidrag	108,1	106,3	106,4	56,1
Övriga intäkter	258,9	270,4	273,9	5,6
Summa intäkter	**367,0**	**376,7**	**380,3**	**61,7**
Personalkostnader	973,0	1 004,6	1 006,2	-8,2
Omkostnader	588,1	625,3	656,1	-73,4
Avskrivning/ränta	3,3	3,6	3,3	0,1
Summa kostnader	**1 564,4**	**1 633,5**	**1 665,6**	**-81,5**
Nettokostnader	**1 197,4**	**1 256,8**	**1 285,3**	**-19,8**
Nettobudget	**1 193,8**	**1 249,0**	**1 265,5**	
Årets resultat	**-3,6**	**-7,8**	**-19,8**	**-19,8**

Årets resultat visade underskott med 19,8 mnkr, detta motsvarar ca 1,6 % av nettobudgeten. Intäkterna ökade med 1,0 % (+2,6 % 2024). Statsbidragen ökade med 0,1 mnkr. Övriga intäkter ökade med 3,5 mnkr och beror uppräkning av hyror och andra avgifter. Personalkostnaderna ökade med 0,2 % (+3,2 % 2024), den låga ökningen förklaras av sänkt personalomkostnadspålägg. Borträknat sänkningen av PO-pålägget ökade lönekostnaderna med 5,2 %. Omkostnaderna ökade med 4,9 % (+6,3 % 2024), största ökningarna är hyror inom äldreomsorgen samt köpta platser och försörjningsstöd inom IFO. Nettokostnadsökningen var 2,3 % (+5,0 % 2024). Siffrorna ovan innehåller socialförvaltningsinterna intäkter och kostnader uppgående till 160,1 mnkr.

Anslagsredovisningsnivå

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Nämnd och administration	7,7	87,7	80,0	1,2
Äldreomsorg	285,4	880,9	595,5	35,1
Individ och familjeomsorg	22,2	278,4	256,2	-48,3
Personligt stöd och omsorg	44,4	323,6	279,2	-7,4
Arbete, sysselsättning och integration	20,6	95,0	74,4	-0,4
Summa	**380,3**	**1 665,6**	**1 285,3**	**-19,8**

Årets resultat och kommentarer per anslagsredovisningsnivå kommer nedan under de olika verksamhetsområdena.

Nämnd och administration

Nettokostnad, tkr	2023	2024	2025	Budgetdiff-2025
Socialnämnd	1 404	1 464	1 530	302
Gemensam administration	51 512	64 934	66 084	3 214
Färdtjänst/omsorgsresor	10 109	11 860	12 460	-2 273
Netto	**63 025**	**78 258**	**80 074**	**1 243**

Verksamheten redovisade överskott på 1 243 tkr (+ 4 602 tkr 2024), resultatförsämringen beror på omfördelning av budget inför 2025 där 3 000 tkr omfördelades till daglig verksamhet LSS inom ASI samt 1 000 tkr till hemtjänst inom äldreomsorgen.

Socialnämnden redovisade överskott på 302 tkr (+393 tkr 2024), överskottet beror främst på ändrade regler kring arvoden inför 2019 vilket innebär överskott på ersättningar och andra arvoden. Ingen minskning av budget har skett sedan den förändringen.

Gemensam administration redovisade överskott på 3 214 tkr (+5 882 tkr 2024). Försämringen beror på den budgetöverföring som nämns ovan. Överskott redovisas för statsbidrag och förfogandemedel 6 700 tkr samt vakanta tjänster 3 400 tkr. IT redovisade underskott med 6 500 tkr vilket är en förbättring jämfört 2024 och beror på ökad budget där 6 000 tkr omfördelades från förfogandemedel.

Färdtjänst och omsorgsresor redovisade underskott på 2 273 tkr (+1 673 tkr 2024). Resultatförsämringen beror på ökat resande samt att kostnaden för varje enskild resa har ökat. Färdtjänst redovisade underskott på 749 tkr och omsorgsresor ett underskott på 1 524 tkr.

Äldreomsorg

Nettokostnad, tkr	2023	2024	2025	Budgetdiff-2025
Gemensam äldreomsorg	-27 035	-26 221	-21 152	42 124
Särskilt boende	245 896	254 618	251 612	3 954
Hemtjänst	191 922	197 058	183 126	-18 566
Vård stöd och utredning	159 454	157 459	181 943	7 525
Netto	**570 237**	**582 914**	**595 529**	**35 037**

Verksamheten redovisade ett överskott på 35 037 tkr (+36 773 tkr 2024).

Gemensam äldreomsorg redovisade ett överskott på 42 124 tkr (+51 354 tkr 2024). Överskottet består i sin helhet av statsbidrag. Riktade statsbidrag redovisar överskott med 21 152 tkr. Främst är det ”God vård och omsorg om äldre” 18 637 tkr samt ”Överenskommelse god och nära vård” 2 515 tkr som bidrar till överskottet inom riktade statsbidrag. Generella statsbidrag redovisar överskott på 20 972 tkr och gäller statsbidragen ”Minska andelen timanställda” samt ”Öka andelen sjuksköterskor” som socialnämnden tilldelades som tilläggsbudget för 2025.

Särskilt boende redovisade ett överskott på 3 954 tkr (+1 703 tkr 2024). Överskottet är kopplat till förfogandemedel, ej ersatt sjukfrånvaro och prisjustering av fasta delen i kostavtalet.

Boendena redovisade ett underskott på 9 901 tkr (-9 367 tkr 2024). Den enhet som bedriver avancerad vård står för 75 % av underskottet. Samlat underskott för boendena utöver detta uppgår till -2 514 tkr och finns på enheter med mindre avdelningar och andra förutsättningar när det gäller lokalernas utformning, vilket gör det svårare att bemanna effektivt.

Hemtjänst redovisade ett underskott på 18 566 tkr (-21 266 tkr 2024). Resultatförbättringen beror främst på att effektiviteten ökat jämfört 2024 (vårdtagartid+restid/total arbetstid). Effektiviteten har ökat med 1 % från 70 % till 71 %. Under 2025 ökade antalet vårdtagartimmar+restid med 3 562 timmar jämfört 2024 samtidigt minskade behovet av personalresurser kopplat till detta vilket innebär en ökad effektivitet och minskat underskott. En del i denna förbättring är fortsatt arbete med att öka effektiviteten utifrån vårens prognoser för verksamheten som visade på större underskott (-25 100 tkr i feb) och där åtgärder sattes in, även införandet av läkemedelsgivare har bidragit till resultatförbättringen. Trots fortsatt arbete med att sänka kostnaderna återstår ett underskott i verksamheten. Detta beror på ökade volymer i antal vårdtagare och antalet vårdtimmar som stadigt ökat sedan 2022 där antalet vårdtagare inte ökat i samma omfattning som antalet timmar. Timmarna har ökat med ca 19 500.

Vård stöd och utredning redovisade ett överskott på 7 525 tkr (+4 982 tkr 2024).

Gemensam Vård stöd och utredning, **Biståndsenheten och Bemanningsenheten** visar ett överskott på 3 968 tkr (+2 657 tkr 2024). Det beror främst på personalomsättning, statsbidrag och ej ersatt personal vid frånvaro.

Kommunal primärvård redovisar ett överskott på 1 648 tkr (+1 002 tkr 2024). Kostnaden för läkemedelsautomater uppgår till 2 811 tkr, vilket under 2025 resulterat i ett underskott på 1 611 tkr. Övrigt överskott förklaras av personalomsättning, vakans och ej ersatt personal vid frånvaro.

Korttidsvård och **Utskrivningsklara** redovisar ett överskott på 597 tkr (+738 tkr 2024), främst till följd av färre köpta korttidsplatser och ett lägre antal betaldagar än vad som budgeterats. Antalet köpta korttidsdygn sjönk från 101 dygn 2024 till 53 dygn 2025. Antalet betaldagar sjönk från 47 dagar 2024 till 7 dagar 2025.

Biståndsbedömd dagverksamhet redovisade ett överskott på 370 tkr (+262 tkr 2024) kopplat till beviljade statsbidrag. **Förebyggande verksamhet**, vilken utgörs av anhörigstöd och träffpunkterna, har lämnat ett överskott på 942 tkr (+323 tkr 2024) till följd av personalomsättning.

Individ och familjeomsorg

Nettokostnad, tkr	2023	2024	2025	Budgetdiff-2025
Gemensam individ och familjeomsorg	11 838	10 602	8 131	6 147
Barn och ungdomsvård	112 298	128 281	157 556	-43 147
Familjerätt & Familjerådgivning	3 955	5 353	5 001	-76
Vuxenvård	21 893	18 073	17 154	4 022
Ekonomiskt bistånd	58 602	62 361	68 317	-15 260
Netto	**208 586**	**224 670**	**256 159**	**-48 314**

Verksamheten visade underskott på 48 314 tkr (-38 450 tkr 2024). Det ökade underskottet är i huvudsak kopplat till utbetalt ekonomiskt bistånd, fortsatt ökade kostnader för placeringar av barn och unga, samt ökade kostnader för Särskilt förordnad vårdnadshavare.

Gemensamt individ och familjeomsorg inklusive familjerådgivningen redovisade ett överskott på 6 308 tkr (+1 048 tkr 2024), överskottet är kopplat till statsbidrag, både riktade och generella som tilldelats verksamheten.

Barn och ungdomsvård redovisade ett underskott på 44 315 tkr (-35 736 tkr 2024). Underskottet är kopplat till placeringskostnader för barn och unga inom HVB/SiS med 26 140 tkr (- 27 876 tkr 2024), placeringar familjehem 6 404 tkr (+2 368 tkr 2024), särskilt förordnad vårdnadshavare 6 937 tkr (- 4 623 tkr 2024) och konsultkostnader med 6 372 tkr (- 3 779 tkr 2024). Underskottet vägs upp av ett överskott kopplat till vakanta tjänster med 868 tkr. Antalet vårddygn inom HVB/SiS har under året ökat med 1 289 dygn, vilket motsvarar en ökning på 18 procent sedan 2024. Antal vårddygn inom Familjehem har ökat med 8 procent vilket motsvarar 2 053 dygn.

Öppenvård Barn & Unga redovisade ett underskott på 413 tkr (+ 1 627 tkr 2024). Underskottet är kopplat till den förebyggande satsning som görs för att minska antalet placeringar.

Vuxenvården redovisade ett överskott på 5 366 tkr (+ 4 224 tkr 2024). Överskottet är kopplat till ej ersatt personal och övriga kostnader med 3 200 tkr, köpta platser - Våld i nära relation med 1 200 tkr och externt köpta platser med 880 tkr. Överskottet reduceras av ett underskott för konsultkostnader med 950 tkr.

Ekonomiskt bistånd redovisade ett underskott på 15 260 tkr (- 9 613 tkr 2024). Det ökade underskottet är kopplat till ökade kostnader för utbetalt ekonomiskt bistånd med drygt 6 500 tkr, vilket motsvarar en ökning på 13 % sedan 2024. Antalet bidragshushåll ökade med 48 hushåll vilket är en ökning med 7 procent sedan 2024.

Personligt stöd och omsorg

Nettokostnad, tkr	2023	2024	2025	Budgetdiff-2025
Gemensam personligt stöd och omsorg	17 655	21 044	5 437	356
Insatser enligt LSS	196 192	199 835	195 314	-811
Socialpsykiatri (SoL)	48 725	54 625	53 657	-5 120
Personlig assistans SFB (Fk)	23 128	23 216	24 737	-1 871
Netto	**285 784**	**298 720**	**279 145**	**-7 446**

Verksamheten redovisade underskott på 7 446 tkr (-10 922 tkr 2024). Resultatförbättringen ser vi främst inom externa placeringar enligt LSS och SoL där avslut av beslut, utslussning till eget boende, hemtagningar samt intäkter för sålda korttidsplaceringar bidragit till resultatet.

Gemensam personligt stöd och omsorg redovisade ett överskott på 355 tkr (+843 tkr 2024). Minskningen av överskottet förklaras av att tidigare överskott som varit kopplat till VSU som organiserats under PSO flyttades under 2025 i sin helhet till VSU.

Insatser enligt LSS redovisade underskott på - 811 tkr (-2 706 tkr 2024). Underskott och överskott fördelas enligt nedan.

Personlig assistans LSS redovisade överskott på 1 702 tkr (+1 560 tkr 2024). Överskottet har ökat jämfört med 2024 och beror dels på färre timmar i beslut med privata utförare samt minskade kostnader för utförd assistans enligt LSS i egen regi.

Ledsagning och kontaktpersoner LSS redovisade överskott på 1 055 tkr (+710 tkr 2024). Överskottet ökar jämfört med 2024 och beror på färre utförda ledsagningstimmar, samtidigt som beslut om kontaktpersoner ökar.

Korttidsvistelse och korttidstillsyn för barn och ungdomar redovisade överskott på 2 046 tkr (-422 tkr 2024). Det ökade överskottet är kopplat till intäkter för verksamhet inom korttidsvistelse där Migrationsverket och Trollhättan stad köper korttidsplats på Lindbacken. Intäkterna avser delvis 2024 som inkommit 2025 efter långa handläggningstider vid återsökning av kostnader hos Migrationsverket. Överskott redovisas även inom korttids lägerverksamhet där vakanser i personalgruppen ej ersatts.

Boende LSS redovisade underskott på 6 486 tkr (-5 675 tkr 2024). Underskott som redovisas på köpta platser uppgick till 9 034 tkr (-8 734 tkr 2024). Den mindre försämringen är kopplat till OPI höjningar, antalet externa placeringar är densamma 2025 som 2024. Boende LSS i egen regi redovisar överskott på 2 547 tkr (+ 3 059 tkr 2024). Överskottet är kopplat till den nedläggning av ett boende som gjordes 2023 och fortsatt förbättrar verksamhetens totala resultat. Dock redovisas en försämring jämfört med 2024 vilket är kopplat till den hemtagning av extern placering som gjordes vid årsskiftet 2024/2025 vilket medförde ett ökat personalbehov på boendet på hemmaplan.

Socialpsykiatri (SoL) redovisar underskott på 5 120 tkr (-8 770 tkr 2024). Underskottet som redovisas för köpta platser uppgick till 5 411 tkr (-9 042 tkr 2024). Förbättringen beror på hemtagningar som gjordes under 2024 som fick effekt år 2025. Under andra halvan av 2025 planerades fler hemtagningar samt en övergång till eget boende, som ska genomföras i januari 2026. Det här väntas ge ytterligare positiva resultat för 2026.

Boende SoL i egen regi redovisar underskott på 797 tkr (+275 tkr 2024). Anledning till minskat överskott beror till del på det nya boendet på Tomtevägen som öppnats under 2024 och kostnader kopplat till det där man gjort förstärkning av personalstyrkan nattetid. Verksamheten har även under 2025 dragits med renoveringskostnader för återställande av de gamla lokalerna man lämnat på Storegårdsvägen och Kastanjevägen. Utöver renoveringskostnader har verksamheten också fått stå för förlorade hyresintäkter under renoveringstiden som AB Vänersborgsbostäder haft för både Storegårdsvägen och Kastanjevägen.

Boendestödet redovisar överskott på 1 383 tkr (+220 tkr 2024). Överskottet kan delvis förklaras av vakanta tjänster och frånvaro som ej ersatts samt rambeslut inom boendestödet som möjliggjort ett effektivare arbetssätt som bidragit till överskottet. Övriga verksamheter inom socialpsykiatrin redovisar ett underskott på 262 tkr (-180 tkr 2024), där kostnader för kontaktpersoner fortsätter att öka under 2025.

Personlig assistans SFB (FK) redovisar underskott på 1 871 tkr (-289 tkr 2024). Underskottet beror dels på att vårdtyngden för ärenden med kommunen som utförare ökat vilket krävt mer personalresurser, dels att kostnader för sjuklöner till privata utförare som kommunen står för har under 2025 ökat med 0,6 mnkr jämfört med 2024 samt utköp av enhetschef ökat underskottet inom verksamhetsområdet.

Arbete, sysselsättning och integration

Nettokostnad, tkr	2023	2024	2025	Budgetdiff-2025
Gemensam AME	15 852	16 762	16 765	2 150
Konsument	-235	2 158	2 089	190
Uppdrag AME	8 029	7 979	8 442	-2 387
Daglig verksamhet LSS	43 734	43 738	45 834	-2 777
Flykting	2 378	1 562	1 310	2 446
Netto	**69 758**	**72 199**	**74 440**	**-358**

Verksamheten Arbete, sysselsättning och integration redovisade underskott på 358 tkr (+240 tkr 2024).

Konsument och skuldrådgivning redovisade ett överskott med 190 tkr (+ 160 tkr 2024) som är kopplat till ej ersatt personal vid frånvaro, samt övriga kostnader.

Arbetsmarknadsenheten redovisade ett underskott på 237 tkr. (+ 918 tkr 2024) Underskottet är kopplat till fler arbetsmarknadsanställningar motsvarande 3 894 tkr, en satsning som görs för att minska utbetalningen av ekonomiskt bistånd. Underskottet reduceras av ett överskott för vakanta tjänster, statsbidrag och övriga kostnader motsvarande 3 658 tkr.

Daglig verksamhet redovisade ett underskott på 2 777 tkr (- 3 155 tkr 2024). Daglig verksamhet fick 3 000 tkr i budgettillskott inför 2025 vilka har fått finansiera utökning av ny enhetschef samt öppnandet av ny verksamhet på Forbondegatan kopplat till att antal ej

verkställda beslut ökar. Under 2024 lades två verksamheter ned som en åtgärd kopplat till det underskott som då redovisades, det ledde till en förtätning av personer inom andra verksamheter. Verksamheten har nu nått gränsen för hur många beslut som kan verkställas inom de nuvarande sysselsättningarna, samtidigt som antalet beslut fortsätter att öka.

Flyktingverksamheten redovisade ett överskott på 2 466 tkr (+ 2 317 tkr 2024) Överskottet är kopplat till ökade intäkter för schablonersättning från Migrationsverket i samband med att flertalet massflyktingar har folkbokförts.

Investeringsredovisning

Investeringar per anslagsredovisningsnivå, tkr	Budget 2025	Utfall 2025	Budgetdiff 2025
Nämnd och administration	500	0	500
Äldreomsorg	4 500	100	4 400
Individ och familjeomsorg	500	200	300
Personligt stöd och omsorg	500	200	300
Arbete, sysselsättning och integration	300	0	300
Summa	**6 300**	**500**	**5 800**

Investeringsbudget för 2025 var 6 300 tkr. Större delen av årets investeringar gäller ny och återanskaffning av kontorsmöbler och andra inventarier.

7. Personal

Förvaltningens medarbetare

Förvaltningen hade den 1 november 2025, 1 726 personer anställda (tillsvidareanställda och visstidsanställda med månadslön). Fördelningen bland medarbetarna var 1 389 kvinnor och 337 män. Antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda med månadslön var en (1) fler jämfört med 2024. Av de 1 726 medarbetarna var 109 personer visstidsanställda. Det innebär att drygt 45 procent av kommunens månadsavlönade är anställda vid socialförvaltningen.

Den passiva rekryteringen minskade, de tidsbegränsade anställningarna som konverterades till tillsvidareanställningar enligt lagen om anställningsskydd, LAS var 55 vilket blev 10 färre än föregående år.

Årsarbetare anger hur många anställda förvaltningens skulle ha haft om den faktiska sysselsättningsgraden utifrån anställningsbeslut skulle summeras till antal heltidsanställningar. Antalet månadsanställda årsarbetare utifrån anställningsbeslut var totalt 1 668. Antal årsarbetare utifrån arbetad tid var totalt 1 474.

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för tillsvidareanställd personal var 97 procent. För kvinnorna var den genomsnittliga sysselsättningsgraden 97 procent och för männen var den 98 procent, det var ingen skillnad jämfört med föregående år.

Av de tillsvidareanställda kvinnorna hade 85 % en heltidsanställning, (86 procent 2024). Av de tillsvidareanställda männen hade 90 % en heltidsanställning, (91 procent 2024).

Medelåldern bland förvaltningens tillsvidareanställda medarbetare var den samma som föregående år, dvs. 44 år. Bland männen var motsvarande ålder 40 år och bland kvinnorna 45 år.

Medellönen bland de tillsvidareanställda var 33 575 kronor vilket innebar en höjning på 654 kr jämfört med föregående år. Kvinnor hade en medellön på 34 056 (33 283 kronor 2024) och män 31 594 kronor (31 322 kronor 2024)

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro (i procent av tillgänglig arbetstid) var totalt 10,7 procent (11,3 procent 2024) Det innebar en minskning från föregående år.

Det var den långa sjukfrånvaron (>60 dagar) som minskade. Den korta sjukfrånvaron (<14 dagar) ökade något, från 3,9 till 4,0 procent. För kvinnor var sjukfrånvaron 11,6 procent vilket är en minskning jmf med föregående år (12 procent 2024) och för män var sjukfrånvaron 7,5 procent vilket även det är en minskning jmf med föregående år (8,7 procent 2024).

I arbetet med att sänka sjukfrånvaron togs det under 2025 fram en plan. Syftet var att minska sjukfrånvaron främst genom att få tillbaka medarbetare i arbete, förebygga långtidssjukskrivningar och stärka chefernas stöd i arbetsmiljö- och rehabiliteringsarbetet genom b.la gemensamma arbetssätt och ökad kunskap i rehabiliteringsarbete.

Fokus låg främst på särskilt boende (SÄBO) och hemtjänst där sjukfrånvaron är högst och enheter med >10 procent sjukfrånvaro, Långtidssjukskrivna (1 år eller längre) samt upprepad korttidsfrånvaro (6 tillfällen/6 månader). Samtidigt har samtliga enheter inom socialförvaltningen arbetat främjande genom att arbeta med Sunt arbetslivs friskfaktorer.

Huvudsakliga åtgärder som pågått under 2025, och kommer att är:

1. Kartläggning av sjukfrånvaro och säkerställande av rehabiliteringsplaner.
2. Workshops för chefer om sjukfrånvaro och rehabilitering.
3. Hälsosamtal och hälsoprofil via Avonova för medarbetare med återkommande korttidsfrånvaro.
4. APM-material – Information och dialogfrågor om regler, rättigheter och skyldigheter vid sjukfrånvaro.
5. APM-material –Information och dialogfrågor för att stärka kulturen i arbetsgruppen i gemensam syn på god arbetsmiljö, ledarskap och medarbetarskap samt välbefinnande och arbetsglädje.
6. Utbildning om psykisk ohälsa för chefer.

Arbetet fortsätter, där även kartläggning av chefers arbetsmiljö kommer genomföras.

Parallellt med den här planen startade en gemensam insats mellan personalavdelningen, socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen och samhällsbyggnads-förvaltningen, ”från antagande till fakta”. Insatsen innehåller en kartläggning därefter insatser. Kartläggningen syftar till att få fakta om vad som påverkar hälsan på gruppnivå för de anställda och utifrån den kunskapen ha möjlighet att sätta in träffsäkrare förebyggande insatser för att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Kartläggningen genomförs med tre perspektiv och för fyra yrkesgrupper. För socialförvaltningen är det undersköterskor som deltar. De tre perspektiven är organisatoriska förutsättningar, hälsofaktorer samt sociala faktorer. Under vinter 2025/2026 pågår faktainsamling, analys av materialet görs under våren 2026 och under hösten 2026 planeras insatser/åtgärder utifrån vad resultatet visar.

Övertid och mertid

Antalet övertidstimmar ökade från 2024 med 5 013 timmar till totalt 18 450 timmar. Antalet mertidstimmar minskade med 11 538 timmar till totalt 4882 timmar. Anledningen till den stora ökningen av övertid och den stora minskningen av mertid är ändringen i det centrala kollektivavtalet Allmänna bestämmelser. Tid som tidigare hanterades som mertid hanteras numera som övertid. Jämfört med kommunen i stort utfördes majoriteten av både övertidstimmarna som mertidstimmarna av socialförvaltningens medarbetare.

187 tillsvidareanställda avslutade sina anställningar under 2025 varav 171 slutat på egen begäran för att huvudsakligen gå vidare till anställning hos annan arbetsgivare. Företrädesvis till annan kommun eller region. 16 medarbetare sökte sig till annan tjänst inom socialförvaltningen eller inom kommunen.

Arbetsmiljö

Antal händelser i kommunens system för att rapportera arbetsmiljöavvikelser, KIA, var totalt 958 vilket var 41 färre jämfört med 2024. Antalet rapporterade tillbud minskade medan övriga händelsetyper ökade. Totalt rapporterades 310 arbetsskador (olycksfall, arbetssjukdom, färdolycksfall) fördelat i de olika verksamheterna: SÄBO 72, Hemtjänst 93 PSO 92, VSU 29, ASI 18 och IFO 8. Den vanligaste skadeorsaken var akut överansträngning, det är händelser där medarbetare i samband vid det personliga omvårdnadsarbetet drabbas av skador när de utför lyft och drag. Därefter skadades medarbetarna av personer/brukare i omvårdnadssituationer, fall från samma nivå samt vid hot-och våldssituationer. Rapporterade arbetssjukdomshändelser var akuta stressituationer avseende tighta schema inom hemtjänsten, ovisshet kring förslaget att vakans hålla Sörbygården samt allergiska reaktioner.

Antalet inrapporterade tillbud har minskat. Den största minskningen har skett inom hemtjänsten och inom SÄBO. Majoriteten av rapporteringarna handlade om ohälsosam arbetsbelastning, hot-och våldssituationer i det personliga arbetsbelastning samt psykisk överbelastning. Den psykiska arbetsbelastningen handlade om digital stress som är kopplad till bland annat programuppdatering av arbetsdatorerna men även andra digitala verktyg som inte fungerar som planerat.

Antalet riskobservationer har ökat något, många rapporteringar hade samma orsaker som tillbuden, dvs. risk för ohälsosam arbetsbelastning och hot och våld kopplat till omvårdnadsarbetet men även till myndighetsutövning. Även den psykiska överbelastningen gällande digital stress samt arbetsscheman som krockar mot planerade insatser rapporterades i riskobservationerna.

Hållbart arbetsliv, särskilt boende

Under 2025 har enheterna inom verksamhetsinriktningen arbetat med systematiskt arbetsmiljöarbete och material från Sunt Arbetsliv, bland annat *Vård i annans hem* och friskvårdsprogrammet.

Sjukfrånvaron har fortsatt varit hög:

- Korttidsfrånvaro: 4,8 procent

- Långtidsfrånvaro: 8,85 procent
- Total sjukfrånvaro: 13,69 procent

Höga nivåer av infektioner och borttagandet av fyllnadstid (ersätts nu av övertid) har påverkat både frånvaro och kostnader. Enhetschefer arbetar aktivt med rehab- och omtankesamtal, och samarbetet med HR lyfts som viktigt. KIA-rapporter följs regelbundet och används för att identifiera och åtgärda risker. Utvecklingsdagar har genomförts med fokus på olika arbetsmiljöområden som till exempel samverkan, ledarskap och kommunikation inom arbetsgruppen.

Medarbetarundersökningen för 2025 gav ett HME-värde på 76, något högre än året innan. Särskilt positivt är tydliga förväntningar, välfungerande rutiner för sjukanmälan, meningsfullt arbete, kännedom om mål samt ledarskap. Andelen ambassadörer har ökat från 9 till 15.

Hållbart arbetsliv, hemtjänst

HME för verksamhetsområdet har sjunkit från 78 till 74, främst kopplat till motivation och ledarskapsaspekter. Besparingar och omställningar har påverkat medarbetarnas upplevelse. Enhetschefernas egen HME ligger kvar på 80. Hemtjänst dagarna genomfördes med tema *hälsa och arbetsglädje.* Dagarna innehöll bland annat föreläsningar och utställare.

Sjukfrånvaron har minskat från 15,7 procent till 13,4 procent. Psykisk ohälsa står för en stor del av frånvaron. Utbildning i psykisk ohälsa har genomförts och flera projekt för kartläggning och förebyggande insatser pågår tillsammans med HR-partners och företagshälsovården.

Arbetsmiljöverket har genomfört tillsyn på tre enheter, vilket resulterat i att det på vissa har ställts krav på att förbättra dokumentation och det systematiska arbetet vid hot och våld samt användning av tjänstefordon.

Antalet KIA-rapporter har minskat (270 jämfört med 317 året innan), men olyckorna har ökat från 75 till 85. Belastningsfrågor, förflyttningar och fall är vanliga orsaker.

Södra 2 har stärkt sitt arbete med brottsförebyggande åtgärder för att trygga arbetsmiljön, detta har skett i samarbete med polis och ABVB, vilket gett tydlig effekt under till exempel nyårshelgen.

Hållbart arbetsliv, vård, stöd och utredning

Sjukfrånvaron minskade något under året, och landade på 6,5 procent totalt. HME-resultatet blev 81, något lägre än året innan.

På lokal samverkansgrupp, LSG, valde vi att fokusera på arbetsmiljömål kring tydlig förväntan på arbetets innehåll och där har vi arbetat vidare med att utveckla kvalitetsledning med rutiner och processer.

Hälsa på arbetsplatsen var ett mål där verksamheten arbetat med friskfaktorer. Ökad digital trygghet var ännu ett mål som verksamheten arbetat med genom att först genomföra en enkät kring digital kunskap för att få ett nuläge avseende upplevelsen, som verksamheten kommer att arbeta vidare med.

Hållbart arbetsliv, personligt stöd och omsorg

Verksamheten har under året aktivt följt upp sjukfrånvaron och bedömer att den totala sjukfrånvaron för 2025 landar på 10 procent. Det systematiska arbetet har varit löpande

genom hela året och stort fokus har legat på att stärka friskfaktorerna, minska sjukfrånvaron och lyfta goda exempel till den lokala samverkansgruppen för gemensamt lärande.

HME-resultatet för PSO blev 80, vilket innebär att förra årets resultat bibehölls.

Arbetsmiljöarbetet har i övrigt bedrivits systematiskt via Sunt Arbetslivs åtgärdspaket kring friskfaktorer. Bedömningen är att PSO når målen för ett hållbart arbetsliv och processerna fortsätter under 2026.

Hållbart arbetsliv, individ och familjeomsorgen

Sjukfrånvaron har minskat avsevärt under året. Verksamheten arbetar aktivt med friskfaktorer, arbetsmiljö, återhämtningsinsatser och rutiner för tidig upptäckt av ohälsa. Medarbetarenkäten visar stärkt medarbetarengagemang och fler ambassadörer för arbetsplatsen.

Hållbart arbetsliv – arbete, sysselsättning och integration

Sjukfrånvaron har ökat något till 9,65 procent, med stigande långtidsfrånvaro.

Poolpersonal har använts för att täcka frånvaro. Arbetsmiljöarbetet har fokuserat på friskfaktorer med bas från resultaten från tidigare års medarbetarundersökning. Daglig verksamhet har genomfört kartläggning av organisatorisk och social arbetsmiljö och tagit fram åtgärdsplaner för att stärka arbetsmiljön inom verksamheten.

Personalstatistik

Personalstatistik	Period	Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2024
Totalt antal månadsavlönade	1 nov	1389	337	1726	1
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	1314	303	1617	1
Varav visstidsanställningar	1 nov	75	34	109	oför
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	1342	326	1668	6
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	1137	337	1474	8
Timavlönad tid omräknat till årsarbeten	Helår	93	48	141	22
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	97	98	97	oför
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst. (%)	1 nov	85	90	86	-1
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	45	40	44	oför
Övertidstimmar	Helår	12 994	5556	18 450	5013
Fyllnadstimmar	Helår	3466	1416	4882	-11 548
Personalrörlighet, extern och intern (%), tillsvidareanst.	Helår	10,5	11,0	10,6	1,1
Pensionsavgångar antal	Helår	30	5	35	10
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, total	Helår	11,6	7,5	10,7	-0,6
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 1-14	Helår	4,0	3,8	4,0	0,1
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 15-59	Helår	1,0	0,5	1,0	oför
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 60+	Helår	6,6	3,1	5,8	-0,6

Kompetensförsörjning

Under året har förvaltningens personal- och kompetensförsörjningsplan reviderats och antagits av förvaltningschef. Planens övergripande syfte är att ha en verksamhet av hög kvalitet, och ett led i att uppnå detta mål är att vara en attraktiv arbetsgivare och arbetsplats där medarbetar vill, orkar och har förutsättningar att arbeta kvar.

En övergripande ambition är att vara en lärande organisation där medarbetare ges förutsättningar för kompetensutveckling hela yrkeslivet, för att såväl bibehålla som vidareutveckla kompetens. För att uppnå dessa ambitioner, mål och syften avser förvaltningen arbeta på ett än mer systematiserat sätt där kompetensförsörjningsfrågan är en del av förvaltningens kvalitet- och verksamhetsutveckling.

Förvaltningen vill uppnå en samordnad, kvalitetssäkrad och hållbar modell för kompetensutveckling inom socialförvaltningen i Vänersborgs kommun, med fokus på vetenskap, beprövad erfarenhet och praktiknära lärande. Med detta förväntas kvaliteten i verksamheten kunna bibehållas, och utvecklas till gagn för de personer som behöver stöd via förvaltningen.

Arbete har påbörjats med att, med utgångspunkt i modell för kunskap, kompetens och kvalitet för baspersonal i Fyrbodal, tillskapa denna kompetensmodell som inkluderar alla roller i förvaltningen. Först ut kommer legitimerad personal, dvs sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter vara. Målet är att tillse att personalen har den kompetens som krävs för att genomföra sitt uppdrag på ett kvalitativt sätt. Ett utvidgat syfte är att kompetensutveckling hela yrkeslivet bidrar till en god arbetsmiljö, samt ökar attraktiviteten för såväl yrket som kommunen som arbetsgivare.

Förvaltningen har fortsatt utmaningar när det gäller språk och språkförmåga hos medarbetare. Under 2025 har därför arbetet med språk och språkstöd intensifierats, i synnerhet inom äldreomsorgen. I den mån det uppkommer kvalitetsbrister i våra verksamheter som är relaterade till språk och språkförmåga måste dessa hanteras skyndsamt. Regeringen flaggar för ett språkkrav inom äldreomsorgen där arbetsgivaren kommer att få ett tydligt ansvar för att tillse att personalen når upp till angiven språknivå. Här har förvaltningen påbörjat ett resonemang om hur vi ska:

- Inventera/kartlägga de språkutmaningar som finns
- Planera och genomföra språkbedömningar
- Utifrån våra inventerade behov besluta om och genomföra vilka insatser som ska genomföras för att språk stärka, språk stödja och språkinspirera den befintliga personalen

Utöver att planera för ett kommande språkkrav har förvaltningen att hantera de mer konkreta utmaningarna kring språk som finns i några av våra verksamheter. Ett exempel på en aktivitet som genomförts under 2025 är svenska i studiecirkelform. Det är två lärare vid Kunskapsförbundet Väst som hållit i cirkeln inom en av våra verksamheter. Cirka 7 – 8 vårdbiträden/undersköterskor plus språkombud har träffats tre gånger på betald arbetstid cirka 3,5 timme per gång. De har tränat på både vardagssvenska och yrkessvenska samt fått bra tips och förslag på hur de kan bli ännu bättre på svenska språket. Förhoppningen var att deltagarna skulle känna sig ännu tryggare i mötet med brukarna/de boende och deras närstående och deltagarnas arbetskamrater. Deltagarna fick också några uppgifter att göra mellan kurstillfällena och i och med att språkombuden har deltagit har de också kunnat vara ett bra stöd både mellan kurstillfällena och i det fortsatta språkstödet på arbetsplatsen.

Studiecirkeln samt arbetet runt i kring har varit väldigt uppskattat både hos deltagare, lärare och chef, och planen är att fortsätta med denna metod under 2026.

Förvaltningen har arbetat med att i ökad utsträckning nyttja ÄO-lyftet för att därigenom kompetensutveckla såväl tills vidare- som visstidsanställda. Förvaltningen har fortsatt ge flera tillsvidareanställda som saknar grundläggande kompetens och vi har strävat efter att nyttja fler av våra platser till såväl två- som treterminers utbildningen till undersköterska. Verksamheten har också under året kunnat nyttja mer äldreomsorgsmedel genom att vi har infört en ny rutin och en specifik projektkod som vi använder för vissa kortare utbildningar så att vi kan återrapportera på ett bra sätt till Socialstyrelsen. De utbildningar som konteras på detta sätt är tex utbildning med relevans utifrån Socialstyrelsens allmänna råd om grundläggande kunskap äldreomsorg och Socialstyrelsens kompetensmål för undersköterskor (tex förflyttningar, demens, välfärdsteknik, nutrition etcetera).

Förvaltningen är fortfarande pilot-kommun när det gäller PRAO och där har vi sett en mycket positiv utveckling där fler elever väljer att ansöka om att få göra sin PRAO inom våra verksamheter. Under vårterminen 2024 var det 13 elever som sökte och under höstterminen 2025 var det hela 54 elever som sökte PRAO hos oss. Dessa ungdomar är en viktig grupp för oss att nå för att om möjligt väcka ett intresse för att söka vård och omsorgsprogrammet och därigenom öka rekryteringsbasen för oss.

Utöver det har förvaltningen även ett antal medarbetare som är utsedda som yrkesambassadörer. De deltar på olika mässor och event, men är också ute i skolorna, tar emot studiebesök etcetera, allt för att bredda bilden av våra verksamheter och attrahera, rekrytera och bibehålla medarbetare samt locka fler till utbildning.

Administrativa avdelningen och Kvalité och utveckling

Färdtjänst	**2023**	**2024**	**2025**
Antal personer med beviljad färdtjänst 31/12	1 320	1 176	2 442*
Antal arbetsresor	1 790	2 376	2 830
Antal övriga resor	22 793	25 414	25 320
Nettokostnad per resa, kr	259	283	304
Antal avslag	24	63	44

Riksfärdtjänst	**2023**	**2024**	**2025**
Antal utförda enkelresor	21	14	24
- varav flyg	0	0	0
- varav tåg	8	5	4
- varav bil	13	9	20
Genomsnittlig kostnad per resa, kr	1 168	6 991	3 551

*Den stora ökningen beror på annat sätt att ta ut statistiken 2025 jmf 2023-2024.

Äldreomsorg

Särskilt boende

Allvårdsboende och demensboende	**2023**	**2024**	**2025**
Totalt antal platser 31/12	347	362	362
Varav:			
- Ringhem	27	27	27
- Niklasbergsvägen 9	24	24	24
- Solängen	66	66	66
- Nordkroksvägen 6	44	44	44
- Björken	45	45	45
- Eken	36	36	36
- Linden	36	36	36
- Solhaga	24	24	24
- Sörbygården	24	24	24
- Niklasbergsvägen 1	36	36	36
Personalkostnad per plats/dag, kr	1 598	1 674	1 660
Nettokostnad per plats/dag, kr	1 851	1 917	1 895
Genomsnittlig beläggning	100	100	100

Hemtjänst

Hemtjänst	**2023**	**2024**	**2025**
Antal personer med utförd hemtjänstinsats	712	716	723
Totalt antal utförda timmar	250 592	252 723	254 807
- Varav utförda timmar/insatser av annan utförare	22 514	23 838	24 111
- Varav utförda timmar/larm	4 696	5 421	5 909
- Varv utförda timmar/natt	10 070	9 679	10 119
Personalkostnad per utförd timma, kr	761	743	730*

*Den lägre personalkostnaden per utförd timma beror på sänkt PO-pålägg mellan 2024-2025.

Vård, Stöd och Utredning

Kommunal primärvård	**2023**	**2024**	**2025**
Antal inskrivna i hemsjukvård (31/12)	1 121	1 082	1 002
Antal ärenden Samverkande sjukvård	78	54	76
Antal genomförda vaccinationer	3 000	1 416	1 318
Antal insatser/patientbesök Kommunrehab*	11 755	12 486	14 638

** Från och med 2025 bygger statistiken på antal registrerade insatser i verksamhetssystemet*

Korttidsvård och växelvård	**2023**	**2024**	**2025**
Antal inskrivna under året	712	683	660
Antal platser	26	26	26
Antal vårddagar	8 927	8 709	7 567
Beläggning i %	102	99	86
Antal köpta korttidsdygn	500	101	53
Personalkostnad per vårddag	1 845	1 962	2 194
Total nettokostnad per vårddag	1 964	2 081	2 373

Utskrivningsklara	**2023**	**2024**	**2025**
Antal patienter (ej unika)	1 343	1 302	1 226
Antal betaldagar	473	47	7
Kostnad per vårddag, i kr	10 500	11 600	11 500

Dagverksamhet - Biståndsbedömd	**2023**	**2024**	**2025**
Antal besök på dagverksamhet	7 042	8 481	8 129
Personalkostnad per besök, i kr	1 286	1 196	1 253

Förebyggande verksamhet – Antal besök	**2023**	**2024**	**2025**
Torpa träffpunkt	1 645	1 477	2 038
Övriga träffpunkter	9 289	8 080	7 658
Anhörigstöd	816	630	598
Frivilligverksamhet	1 115	1 100	971

Bemanningsenheten	**2023**	**2024**	**2025**
Sålda timmar totalt	150 530	156 406	151 777
- varav Äldreomsorg	111 785	112 372	109 161
- varav Personligt Stöd & Omsorg	38 745	44 034	42 616

Biståndsenheten	**2023**	**2024**	**2025**
Totalt antal fattade beslut	3 265	3 782*	4 083*
- varav bifall	3 200	3 656	3 931
- varav avslag	65	126	152

** Justerat utfall 2025 med 600 beslut om bifall som avser trygghetslarm på redan fattade hemtjänstbeslut. Justerat utfall 2024 med 561 beslut om bifall som avser schabloner på redan fattade hemtjänstbeslut.*

Individ- och Familjeomsorg

Barn & Unga	**2023**	**2024**	**2025**
Antal pågående utredningar under året	952	1 026	1 034
Antal ansökningar om vård enligt LVU	12	14	3
Antal beslut om vårdnadsöverflytt	5	8	8

Barn & Unga – HVB/SIS (0–21 år)	**2023**	**2024**	**2025**
Antal placerade totalt under året	34	40	45
Antal vårddagar totalt under året	6 101	7 219	8 508
Genomsnittlig nettokostnad/dygn, i kr	4 788	5 295	5 443

Barn & Unga – Familjehem (0–21 år)	**2023**	**2024**	**2025**
Antal placerade totalt under året	97	102	127
Antal vårddagar totalt under året	25 806	26 149	28 202
Genomsnittlig nettokostnad/dygn, i kr	1 133	1 147	1 378

Barn & Unga – Öppenvårdsinsatser	**2023**	**2024**	**2025**
Antal öppenvårdsinsatser under året	278	354	413
Antal med stöd av kontaktperson	4	6	10
Antal med stöd av kontaktfamilj	21	25	30

Familjerätt	**2023**	**2024**	**2025**
Antal utredningar (Vårdnad, boende, umgänge)	51	58	42
Antal samarbetssamtal	80	92	79
Antal informationssamtal	55	63	61

Familjerådgivning	**2023**	**2024**	**2025**
Antal besökande personer	174	327	414
Antal genomförda samtal	386	601	476

Vuxenvård	**2023**	**2024**	**2025**
Antal utredningar under året - SoL	115	117	112
Antal utredningar under året - LVM	17	9	8

Vuxenvård – Externt köpt vård - Missbruk	**2023**	**2024**	**2025**
Antal placeringar under året - SoL	2	1	0
Antal placeringar under året - LVM	3	3	2
Antal vårddygn under året – SoL	99	58	0
Antal vårddygn under året – LVM	414	479	94
Genomsnittlig nettokostnad/dygn	4 323	5 082	6 658

Skyddat boende – Våld i nära relation & Avhoppare	**2023**	**2024**	**2025**
Antal köpta platser under året - ViN	2	1	3
Antal köpta platser under året - Avhoppare	0	0	3
Antal vårddygn under året – ViN	260	12	162
Antal vårddygn under året – Avhoppare	0	0	385
Genomsnittlig nettokostnad/dygn	2 673	1 395	1 588
Antal insatser i skyddat boende, THN enligt avtal	8	3	6

Vuxenvård – öppenvårdsinsatser	**2023**	**2024**	**2025**
Antal öppenvårdsinsatser under året	109	113	111

Ekonomiskt bistånd	**2023**	**2024**	**2025**
Antal bidragshushåll totalt under året	660	691	739
Antal bidragsmånader/hushåll (Snitt)	7,3	7,3	7,3
Antal personer med förmedlade medel under året	32	31	31
Utbetalt ekonomiskt bistånd, i tkr	44 551	48 624	55 110

Personligt stöd och omsorg

Personlig assistans LSS under 20 timmar/vecka	**2023**	**2024**	**2025**
Antal personer med verkställt beslut den 31/12	14	15	10
Antal personer med kommunen som utförare	8	8	6
Antal beslutade timmar/månad i **egen** regi per 31/12	941	971	693
Antal beslutade timmar/månad i **privat** regi per 31/12	1 859	1 425	966
Antal utförda timmar under året i **egen** regi	9 727	11 501	10 506
Antal utförda timmar under året i **priva**t regi	16 547	14 135	10 220
Bruttokostnad per utförd timma i **egen** regi, kr	337	340	376
Bruttokostnad per utförd timma i **privat** regi, kr	296	306	326

Personlig assistans SFB över 20 timmar/vecka	**2023**	**2024**	**2025**
Antal personer med verkställt beslut den 31/12	48	48	53
Antal personer med kommunen som utförare	8	8	7
Antal beslutade timmar/månad i egen regi per 31/12	4 010	3 905	3 905
Antal utförda timmar under året i egen regi	45 220	45 055	42 976
Bruttokostnad per utförd timma i kommunal regi, kr	485	473	496
Ersättning från Försäkringskassan, kr/tim	324,5	332,6	342,6

Ledsagarservice LSS	**2023**	**2024**	**2025**
Antal ärenden i verkställighet den 1/10	21	20	19
Antal beviljade timmar per månad den 1/10	409	374	330

Avlösning LSS	**2023**	**2024**	**2025**
Antal ärenden i verkställighet den 1/10	28	34	28
Antal beviljade timmar per månad den 1/10	413	377	295

Kontaktpersoner LSS, SoL	**2023**	**2024**	**2025**
Antal ärenden i verkställighet den 1/10, **LSS**	54	60	61
Antal ärenden i verkställighet den 1/10, **SoL**	59	57	57

Korttidsvistelse LSS	**2023**	**2024**	**2025**
Antal personer med korttidsplats 1/10	48	49	43
Antal beviljade dygn per månad per den 1/10	228	190	190
Antal externa placeringar per 31/12	1	1	0
Nettokostnad för externa placeringar, kr	801 128	501 436	311 980

Korttidstillsyn LSS	**2023**	**2024**	**2025**
Antal verkställda beslut i egen regi	13	15	10
Köpta platser 31/12	1	5	5
Kostnad per köpt plats, kr/år	96 200	100 720	100 720

Boendestöd - Stödteam	**2023**	**2024**	**2025**
Antal personer med insatsen den 31/12	115	102	108
Antal beställda timmar/mån per 31/12	556	485	452
Antal planerade besök under året	29 670	26 907	18 353

Aktivitetshus, Niklasbergsvägen 3 – Psykiatrin	**2023**	**2024**	**2025**
Antal besök	3 750	3 414	3 649
Antal deltagare, snitt	33	33	41
Nettokostnad/besök, kr	368	421	378

Bostad med särskild service LSS	**2023**	**2024**	**2025**
Totalt antal brukare	136	138	139
Totalt antal lägenheter	140	140	140
Varav servicebostäder			
- Karlslundsgatan	9	9	9
- Bangatan	9	9	9
- Nordkroksvägen	7	7	7
- Enebacksgatan	10	10	10
- Idrottsgatan	13	13	13
Varav gruppbostäder			
- Flottning-/Forbondegatan	6	6	6
- Tagelgatan	12	12	12
- Ankargatan	12	12	12
- Tegelbruksvägen	11	11	11
- Brinkebo	7	7	7
- Bladvägen	6	6	6
- Mörtvägen	4	4	4
- Snödroppsvägen	12	12	12
- Rapsvägen, Brålanda	6	6	6
- Edsgatan	6	6	6
- Niklasbergsvägen	4	4	4
- Idrottsgatan	6	6	6
Nettokostnad per brukare/dygn, kr (exkl. köp)	2 831	2 897	2 873
Köpta platser, vuxen, den 31/12	4	3	3
Genomsnittlig dygnskostnad vid köp, kr	9 432	8 487	8775
Köpta platser, barn & unga, den 31/12	6	8	6
Genomsnittlig dygnskostnad vid köp, kr	2 207	2 794	3 283

Boende för personer med psykiska funktionshinder	**2023**	**2024**	**2025**
Totalt antal brukare	44	43	40
Totalt antal lägenheter	49	48	45
Varav			
- Edsvägen	15	15	12
- Storegårdsvägen	9	0	0
- Kastanjevägen	10	0	0
- Regementsgatan	7	7	7
- Niklasbergsvägen	8	8	8
- Tomtevägen	0	18	18
Nettokostnad per plats/dag (exkl. köpt plats), kr	1 755	2 004	2 312
Köpta platser den 31/12	6	4	3
genomsnittlig dygnskostnad köpt plats, kr	4 064	4843	4 702

Arbete, Sysselsättning & Integration

	2023	**2024**	**2025**
Totalt antal anvisade personer under året (unika)	631	619	669

Beställare	**2023**	**2024**	**2025**
Försörjningsstöd	242	257	275
Arbetsförmedlingen	43	80	61

Antal insatser - arbetsmarknadspolitiska åtgärder	**2023**	**2024**	**2025**
OSA-platser	9	3	2
Trygghet- och utvecklingsanställningar	9	4	4
Lönebidrag	1	0	3
Nystartsjobb	71	61	65
Introjobb	21	1	3
Arbetsprövning	18	0	0
Kommunalt uppföljnings- och aktivitetsansvar	268	269	289
Integration/Samhällsinformation	8	17	8
Arbetsträning/Arbetspraktik	159	28	187

Övriga ungdomsinsatser	**2023**	**2024**	**2025**
Feriearbetande ungdomar år 9	81	80	80
Feriearbetande ungdomar gymnasiet	80	80	80
Feriearbeten statsbidrag	24	28	54

Aktivitetshus – Psykiatri	**2023**	**2024**	**2025**
Antal besök Fisketorget	3 200	2 584	2 273
Antal unika deltagare Fisketorget	60	53	58
Personalkostnad/besök	318	415	515

Daglig verksamhet LSS	**2023**	**2024**	**2025**
Antal personer med beslut	197	198	215
Hagaparken	27	30	29
Torpen	3	0	0
Slåttergatan	30	31	27
Gyllenheimsgatan	23	22	21
Lyckan Secondhand	11	10	10
Fredrikslunds Landeri – Hunddagis	13	14	14
Klappteatern	11	11	12
Holmängen	8	6	4
Forbondegatan	0	0	6
Transporten	10	12	11
Gränden	13	14	15
Öppenheten – Vänerparken	12	10	10
Företagsgrupp	21	21	19
Företagsplatser, heltid	8	12	14
Mottagningen	7	5	23
Nettokostnad per brukare/dag, i kr	978	965	940

Flykting	**2023**	**2024**	**2025**
Kommunmottagna flyktingar under året	21	76	9
Varav ensamkommande barn	3	0	3
Mottagna skyddsbehövande från Ukraina	0	29	13

§ 14

Godkännande av lång verksamhetsberättelse 2025

KUFRN 2025/52

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner lång verksamhetsberättelse 2025.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har i uppdrag att efter årets slut upprätta en verksamhetsberättelse som sedan kommer att ingå i kommunens sammanställning av samtliga nämnders verksamhetsberättelser 2025. Verksamhetsberättelsen ska innehålla information om årets viktigaste händelser, resultatredovisning avseende mål, ekonomi och personal, uppdrag samt verksamhetsuppföljning för respektive verksamhetsområde.

Året har präglats av effektivisering i form av förändringar i verksamheternas organisering för att kunna möta nutida och framtida krav på omställning. Exempel på det är att biblioteken har fasat ut assistenttjänster till förmån för programverksamhet, de öppna verksamheterna för unga har slagits samman för att minska sårbarhet och kunna använda medarbetarnas olika kompetenser bredare, idrottsanläggningarna har investerat i elfordon och robotar för att medarbetarna ska kunna lägga mer tid på kvalitetshöjande insatser.

Året har också präglats av omfördelningar i budget. Ökade kostnader i form av allmänna kostnadsökningar och interna köp- och säljkostnader tvingar förvaltningen att göra omfördelningar för att bibehålla en stabil budget och budgetbalans. Omfördelningar har genomförts för ökad måluppfyllelse genom att förstärka de delar som kopplas till de förväntade resultaten, medan andra delar fått stå tillbaka.

Förvaltningen kan konstatera att måluppfyllelse avseende verksamhet och budget har hanterats mycket väl. De flesta ambitionsnivåer som förvaltningen direkt kan påverka har goda resultat samtidigt som medarbetarnöjdheten har ökat. Mätningen av kvalitet, service och bemötande har fallit väl ut och våra besökare är mycket nöjda med den verksamhet som bedrivs.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse godkännande av lång verksamhetsberättelse 2025
- Verksamhetsberättelse kultur- och fritidsnämnden 2025

Sändlista

Kultur- och fritidsförvaltningens chefer
Ekonomikontoret
Kommunfullmäktige

2026-02-06 Dnr: KUFRN 2025/52

Handläggare
Amanda Christiansdotter
amanda.christiansdotter@vanersborg.se
0521-72 24 36

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Godkännande av lång verksamhetsberättelse 2025

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner lång verksamhetsberättelse 2025.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har i uppdrag att efter årets slut upprätta en verksamhetsberättelse som sedan kommer att ingå i kommunens sammanställning av samtliga nämnders verksamhetsberättelser 2025. Verksamhetsberättelsen ska innehålla information om årets viktigaste händelser, resultatredovisning avseende mål, ekonomi och personal, uppdrag samt verksamhetsuppföljning för respektive verksamhetsområde.

Året har präglats av effektivisering i form av förändringar i verksamheternas organisering för att kunna möta nutida och framtida krav på omställning. Exempel på det är att biblioteken har fasat ut assistenttjänster till förmån för programverksamhet, de öppna verksamheterna för unga har slagits samman för att minska sårbarhet och kunna använda medarbetarnas olika kompetenser bredare, idrottsanläggningarna har investerat i elfordon och robotar för att medarbetarna ska kunna lägga mer tid på kvalitetshöjande insatser.

Året har också präglats av omfördelningar i budget. Ökade kostnader i form av allmänna kostnadsökningar och interna köp- och säljkostnader tvingar förvaltningen att göra omfördelningar för att bibehålla en stabil budget och budgetbalans. Omfördelningar har genomförts för ökad måluppfyllelse genom att förstärka de delar som kopplas till de förväntade resultaten, medan andra delar fått stå tillbaka.

Förvaltningen kan konstatera att måluppfyllelse avseende verksamhet och budget har hanterats mycket väl. De flesta ambitionsnivåer som förvaltningen direkt kan påverka har goda resultat samtidigt som medarbetarnöjdheten har ökat. Mätningen av kvalitet, service och bemötande har fallit väl ut och våra besökare är mycket nöjda med den verksamhet som bedrivs.

Beredning

Ärendet har beretts i förvaltningens ledningsgrupp.
Ekonomikontorets anvisningar för boksluts- och årsredovisningsarbetet 2025.
Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning.

Underlag

Lång verksamhetsberättelse kultur- och fritidsnämnden 2025.

Anna Svensson

Förvaltningschef

Sändlista

Kultur- och fritidsförvaltningens chefer
Ekonomikontoret
Kommunfullmäktige

Vänersborgs kommun

Verksamhetsberättelse 2025

Kultur- och fritidsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning 3

1.1 Måluppfyllelse 3
1.2 Ekonomi 3
1.3 Personal 3

Årets viktigaste händelser 4

1.4 Beslut om drift av verksamhet i Kulturhuset 4
1.5 Beslut om nybyggnation av Mötesplats för unga 4
1.6 Beslut om renovering av Idrottshusets B-paviljong 4
1.7 Hållbart medarbetarskap 4

Sammanfattande analys 5

Resultatredovisning – mål, ekonomi och personal 6

1.8 Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige 6
1.9 Nämndens förväntade resultat 8
1.10 Ekonomi 15
1.11 Personal 17

Verksamhetsuppföljning 20

1.12 Förvaltningsadministrationen 20
1.13 Fritid 22
1.14 Kultur 29

Sammanfattning

2025 har präglats av omfattande utvecklingsarbete, god måluppfyllelse, ett stabilt ekonomiskt resultat och ett fortsatt starkt medarbetarengagemang. Trots kostnadsökningar och höga krav på omställning har nämnden lyckats hålla kvaliteten hög, utöka verksamhetsutbudet och fortsätta bidra till social hållbarhet, delaktighet och goda uppväxtvillkor i Vänersborgs kommun. Dock kan konstateras att det i flera enheter har varit färre öppettider och besökare. Det behöver analyseras av verksamheterna, men kan delvis bero på omprioritering av insatser. Förstärker man det ena måste man prioritera ned något annat.

1.1 Måluppfyllelse

Kultur- och fritidsnämnden har under 2025 genomfört ett omfattande utvecklings- och effektiviseringsarbete som lett till god måluppfyllelse inom flera av kommunens inriktningsmål. Verksamheterna har fortsatt stärka det sociala uppdraget genom att skapa möten och gemenskap mellan invånare samt erbjudit en bred och i stort sett kostnadsfri fritid för barn och unga. Notera dock att föreningslivets aktiviteter fortsatt kostar pengar för invånarna. Särskilda insatser har gjorts för underrepresenterade grupper, bland annat i Torpaområdet där över 70 aktiviteter genomförts med goda resultat. Arbetet på idrottsanläggningarna har både effektiviserats och nått en högre kvalitet, programverksamheten på biblioteken och kulturutbudet generellt har expanderat kraftigt, och en rad verksamheter har nått eller överträffat sina målvärden och ambitionsnivåer.

1.2 Ekonomi

Nämnden redovisar ett positivt ekonomiskt resultat om 2,6 mnkr, motsvarande cirka 2 % bättre än budget. Detta beror främst på avsatta men ännu ej utnyttjade hyresmedel för Arena Vänersborg samt högre externa intäkter än beräknat, bland annat från regionen. Kostnaderna har hållits nere genom vakanshållning och vissa omorganisationer.

1.3 Personal

Medarbetarengagemanget (HME) fortsätter utvecklas positivt och når 81, vilket ligger över både kommunens genomsnitt och ambitionsnivå. Förvaltningen arbetar strukturerat med arbetsmiljö, friskfaktorer och tillitsbaserat ledarskap. Sjukfrånvaron ökar något jämfört med föregående år, men ligger fortfarande lägre än kommunens totala nivå. Organisationsförändringar inom bland annat fritidsgårds- och biblioteksverksamheten har bidragit till bättre kompetensutnyttjande och mer hållbara arbetsgrupper.

Årets viktigaste händelser

1.4 Beslut om drift av verksamhet i Kulturhuset

Under året genomfördes upphandling av verksamhet i Kulturhuset vilket säkerställer laglighet, kvalitet och uppföljning av verksamheten. Kulturhuset är väldigt viktig för kommunens kulturföreningar och kulturliv i stort. De flesta aktiviteter och arrangemang som pågår i Kulturhuset arrangeras av en rad olika föreningar, studieförbund och kommunal verksamhet.

1.5 Beslut om nybyggnation av Mötesplats för unga

Efter flera års arbete med detta projekt tog kommunstyrelsen beslut om uppstart av byggnationen. Det är en satsning på det främjande och förebyggande arbetet för barn och unga och ligger helt i linje med intentionerna i den nya socialtjänstlagen och kommer att möta den utmaning kommunen har med ökad psykisk ohälsa hos unga. Projektering har genomförts under hösten 2025 och i det arbetet har unga varit en av referensgrupperna. Parallellt har förvaltningen organiserat om verksamheterna för att på ett bättre sätt kunna arbeta med den verksamhetsomställning som krävs fram till öppnandet av mötesplatsen.

1.6 Beslut om renovering av Idrottshusets B-paviljong

Kommunstyrelsen tog under året beslut om igångsättning av den omfattande renovering som byggnaden kräver. Skicket har under flera års tid varit eftersatt och med renoveringen kan också viss verksamhetsanpassning ske. Projektering har genomförts under hösten 2025 och innehåller förutom allmän upprustning en ny entré och fler mindre idrottshallar än i dagsläget. Det öppnar möjligheterna för nya, mindre sporter att kunna hyra in sig i kommunala idrottslokaler.

1.7 Hållbart medarbetarskap

Förvaltningen har under de senaste åren haft en positiv utveckling i resultaten av medarbetarenkäten. Hållbart medarbetarskap (HME) visar en betydande höjning vilket är mycket glädjande och beskrivs mer nedan.

Sammanfattande analys

Året har präglats av effektivisering i form av förändringar i verksamheternas organisering för att kunna möta nutida och framtida krav på omställning. Exempel på det är att biblioteken har fasat ut assistenttjänster till förmån för programverksamhet, de öppna verksamheterna för unga har slagits samman för att minska sårbarhet och kunna använda medarbetarnas olika kompetenser bredare, idrottsanläggningarna har investerat i elfordon och robotar för att medarbetarna ska kunna lägga mer tid på kvalitetshöjande insatser.

Året har också präglats av omfördelningar i budget. Ökade kostnader i form av allmänna kostnadsökningar och interna köp- och säljkostnader tvingar förvaltningen att göra omfördelningar för att bibehålla en stabil budget och budgetbalans. Omfördelningar har genomförts för ökad måluppfyllelse genom att förstärka de delar som kopplas till de förväntade resultaten, medan andra delar fått stå tillbaka.

Förvaltningen kan konstatera att måluppfyllelse avseende verksamhet och budget har hanterats mycket väl. De flesta ambitionsnivåer som förvaltningen direkt kan påverka har goda resultat samtidigt som medarbetarnöjdheten har ökat. Mätningen av kvalitet, service och bemötande har fallit väl ut och våra besökare är mycket nöjda med den verksamhet vi bedriver.

Förvaltningen bedriver en omfattande verksamhet med relativt små medel och arbetet präglas av ständiga prioriteringar. Kultur- och fritidsnämndens olika verksamheter, inkluderat stödet till föreningslivet, möter en betydande andel av befolkningen i olika sammanhang och har en mycket stor potential i det främjande och förebyggande arbetet för barn och unga. Nämndens ansvar kan prioriteras i högre grad, i ett samhällsklimat av ökad ohälsa, polarisering, brist på tillit till andra, ny socialtjänstlag och så vidare. Kultur- och fritidsnämndens andel av den totala kommunala budgeten är 5%.

1.8 Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige

I Mål- och resursplanen som beslutas av kommunfullmäktige kan riktade uppdrag och målvärden tilldelas alla nämnder. Dessa redovisas nedan, fördelat per inriktningsmål.

1.8.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

1.8.1.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	33,3 % (2022)	**Tertial 3 2024** 32,6 %	31 %
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	68,3 % (2022)	**Tertial 3 2024** 69,8 %	70 %

Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)

Nämndens bidrag till att öka tilliten till andra är de indirekta insatserna som främjar det fysiska mötet och dialoger mellan människor. Verksamheterna arbetar aktivt med relationsbyggande aktiviteter och det fysiska mötet som skapar social gemenskap. Verksamheterna möjliggör också möten mellan människor med olika bakgrund, behov och intressen vilket också bidrar till att bygga tillit mellan grupper av individer.

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)

Forskning pekar på att fritidsaktiviteter kopplade till idrott, friluftsliv och kulturverksamhet är starkt bidragande till ett ökat välmående. De är viktiga utifrån att skapa sammanhang och trygga miljöer för barn och unga där en känsla av tillhörighet blir framträdande.

1.8.1.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga	2025-2027

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Ansvaret för att ta fram handlingsprogrammet ligger hos kommunstyrelsen men kultur- och fritidsförvaltningen har bidragit genom föreningsdialoger och framtagande av förslag till insatser.

1.8.2 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

1.8.2.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Klimatlöften för kommunen	24 klimatlöften antagna (2023)	23 av 24 klimatlöften påbörjade eller uppfyllda	24

Klimatlöften för kommunen

Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar med cirkulära flöden genom kostnadsfri utlåningsverksamhet på Biblioteken, Fritidsbanken samt på Timjan. Förvaltningen arbetar också aktivt med anläggningsutveckling där automatisering och byte till elfordon bidrar till minskad användning av fossila bränslen. Ett annat exempel är granulatsäkrande åtgärder på de kommunala konstgräsplanerna, vilka förhindrar spridning av mikroplaster.

1.8.3 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

1.8.3.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)	3,58 (2023)	**Tertial 2 2025** 3,43	3,6

Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)

Förvaltningen har intensifierat samarbetet med Forum Vänersborg samt bidragit med insatser till ett levande centrum under avstängningen av Dalbobron.

1.8.3.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag/ Förväntade resultat - Genomföra	År för genomförande
Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar	2025-2026

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Kultur- och fritidsförvaltningen har i samtal med föreningslivet kunnat konstatera att det finns en efterfrågan hos föreningslivet om att nyttja kommunala lokaler i större utsträckning än vad som görs idag. Förvaltningen kan arbeta vidare med detta genom att se över vad som kan erbjudas inom förvaltningen men också hos andra förvaltningar. På enheten Bibliotek har man fortsatt att arbeta för att utöka konceptet meröppet, vilket innebär att våra invånare kan få tillgång till biblioteksfilialerna när lokalerna är obemannade. Enheten för idrottsanläggningar har också arbetat för att sänka trösklarna för kommunens invånare genom att bland annat utöka allmänheten åkning, vilket är mycket

välbesökt. I verksamhetsplaneringen för den nya Mötesplatsen för unga förs dialoger med andra förvaltningar om samutnyttjande av lokalerna, både inomhus och i utemiljön, som också ska fungera som skolgård. I stort sett alla förvaltningens verksamhetslokaler, exempelvis idrottsanläggningar, bibliotek och öppna mötesplatser för unga, nyttjas av andra aktörer än kultur- och fritidsverksamheter eller erbjuds att göra det.

1.8.4 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

1.8.4.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	79 (2023)	**Tertial 3 2025** 80	80
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	9,3 %	**Tertial 3 2025** 8,8 %	8,7 %

Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex

I 2025-års mätning av medarbetarundersökningen uppgår förvaltningens resultat till 81, och överstiger både kommunens resultat som helhet och kommunfullmäktiges ambitionsnivå.

Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)

Sjukfrånvaron för 2025 uppgår för kultur- och fritidsförvaltningen till 7,2%, vilket är lägre än kommunens resultat som helhet och gör att förvaltningen når uppsatt ambitionsnivå.

1.9 Nämndens förväntade resultat

Nämndens verksamhetsplan visar hur nämnden bidrar till att kommunen uppfyller inriktningsmålen. Nämnden har tagit beslut om vilka resultat som förväntas uppnås eller genomföras under året och dessa redovisas här.

1.9.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Kultur- och fritidsnämnden strävar efter att erbjuda så många kommuninvånare som möjligt chansen att ta del av kultur- och fritidsverksamhet, detta utifrån olika intresseområden och med ett särskilt fokus på barn och unga. Utifrån målet om mer jämställda och jämlika förutsättningar har nämnden beslutat om att verksamheterna ska fokusera på underrepresenterade grupper och geografisk spridning för att uppnå målet. Det arbetas också aktivt för att minska könsskillnaderna i förvaltningens verksamheter där målsättningen är att nå en förvaltningsövergripande fördelning om 60/40, vilket också uppnås. Kultur- och fritidsnämnden har ansvaret för år 2 av SKR:s modellkoncept för jämställdhet i enlighet med beslut om Vänersborgs deltagande. Utifrån ett funktionsrättsperspektiv pågår insatser för att tillgängliggöra lokaler och skapa bättre förutsättningar för funktionshindrade att delta i förvaltningens verksamheter, och det är i stora delar en budgetfråga.

Verksamheterna i nämndens regi är nästan uteslutande kostnadsfria som en del i allas lika

möjlighet att delta och förvaltningen erbjuder en bredd av aktiviteter för olika åldrar och intressen för att alla barn och unga ska ha möjlighet till en aktiv fritid av något slag. Det bedrivs också avgiftsfri utlåningsverksamhet vilket får anses gå i linje med inriktningsmålet.

1.9.1.1 Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Kultur och fritidsnämndens verksamheter ska ha fokus på underrepresenterade grupper och geografisk spridning	

Kultur och fritidsnämndens verksamheter ska ha fokus på underrepresenterade grupper och geografisk spridning

Kultur- och fritidsverksamheterna skapar tydliga förutsättningar för en aktiv fritid i hela kommunen samt arbetar kontinuerligt med insatser för att fånga upp underrepresenterade grupper och på så vis bedöms det förväntade resultatet att uppnås.

Kultur- och fritidsförvaltningen har sedan tidigare identifierat underrepresenterade grupper i respektive verksamheter och arbetat aktivt med att nå dessa målgrupper genom olika aktiviteter, något som i regel får positivt gensvar och har lockat flertalet besökare. Övergripande är det främst unga boende i Torpa-området som har svårast att ta del av de verksamheter som erbjuds, vilket resulterat i att förvaltningen arbetat strukturerat och långsiktigt mot just denna målgrupp. Förvaltningen har under året arrangerat ett 70-tal aktiviteter för barn och unga i Torpaområdet genom uppsökande verksamhet utöver ordinarie utbud. Aktiviteterna har omfattat flera olika former och åldersgrupper och framgångsfaktorer i arbetet har varit ungdomsinflytande samt målmedvetet fokus på inkludering och mångfald. Den interna samverkan mellan förvaltningens verksamheter samt ett budgettillskott från kommunstyrelsen har varit avgörande för att kunna erbjuda den mängd och variation av aktiviteter som genomförts. En annan framgångsfaktor har varit samverkan med externa aktörer, såsom Vänersborgs FK, Trollhättans Basketklubb, Vänersborgs bordtennisklubb, AB Vänersborgsbostäder, studieförbund m.fl. Att aktivt bygga relationer med målgruppen och vårdnadshavare är en framgångsfaktor och exempelvis har kulturpedagog från Musik- och kulturskolan sin bas i ett av bostadsområdena och arbetar ständigt med att bygga relation och öka medvetenheten om kultur- och fritidsverksamheterna i kommunen.

Det pågår ett fortsatt arbete med handlingsplaner utifrån HBTQI-certifiering och under året har det erbjudits HBTQI+-träffar samt att Vänersborgs HBTQI+-månad administrerats av förvaltningen.

Det har även implementerats ett arrangemangsstöd för unga som ökar ungas möjlighet att påverka sin egen fritid, men som fortfarande är i ett uppstartsskede.

På fritidsgårdarna har man också fortsatt med konceptet tjejkvällar som ämnar stärka målgruppen deltagande i verksamheten med anledning av en sned könsfördelning.

Musik- och kulturskolan har också likt tidigare bedrivit arbete med El Sistema på fritidstid i Brålanda och i Vargön, vilket har resulterat i att fler barn och unga anmält sig till Musik- och kulturskolans kurser. Verksamheten arbetar också med kultur i anpassad grundskola, liksom Fritidsgården på Torpa som har startat rastverksamhet för eleverna i anpassad grundskola.

Biblioteken har aktivt arbetat med sitt programutbud. För att möjliggöra att fler kan ta del av bibliotekens utbud har det erbjudits flera aktiviteter på biblioteksfilialerna och på andra platser än på biblioteken. För ytterligare utökad tillgänglighet är nu biblioteksfilialen i Vargön i startgroparna för införande av Meröppet.

Idrottsverksamheten har under året bidragit genom att fortsatt arbeta för att sänka trösklarna för kommunens invånare. Allmänhetens åkning har utökats och blivit mer tillgängligt genom möjligheten att låna mer utrustning, dels via Fritidsbanken, dels genom egna inköp. Lokaler/anläggningar har också tillgängliggjorts för andra kommunala aktörer samt för föreningslivet som ämnat skapa inkluderande verksamhet, särskilt under loven.

Avseende geografisk spridning är kultur- och fritidsförvaltningen fortsatt närvarande i de olika delarna av kommunen genom undervisning, nytillkomna projekt/aktiviteter och anläggningsutveckling. Det finns ett brett utbud av idrottsanläggningar runt om i kommunen vars drift är kommunal och det erbjuds undervisning genom musik- och kulturskolan i flera orter. Öppen ungdomsverksamhet drivs på flera ställen i kommunen där kultur- och fritidsförvaltningen antingen står för verksamheten eller stöttar annan part med ekonomiska medel. På så vis kan sägas att verksamheterna utefter sina förutsättningar bidrar till en god geografisk spridning som präglas av närhetsprincipen.

1.9.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Kultur- och fritidsverksamheterna bidrar indirekt till inriktningsmålet då barn och unga med en aktiv fritid och umgänge med andra presterar bättre i skolan. Idrott och dans främjar den fysiska hälsan och kulturverksamhet främjar det psykiska måendet. Verksamheterna främjar också ett ökat deltagande i samhället överlag samt inlärningsförmåga.

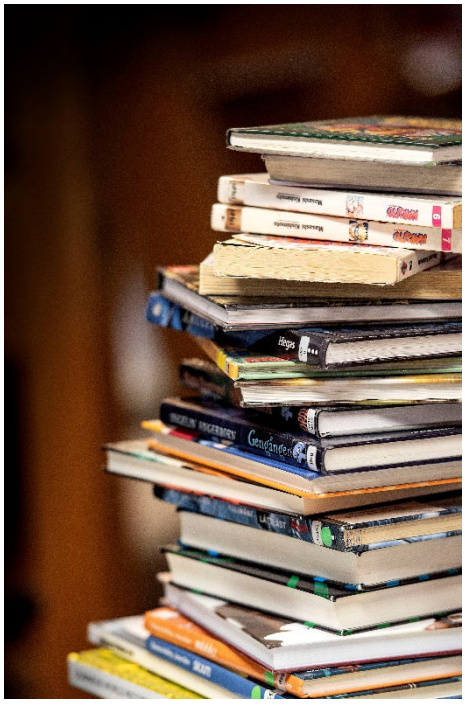

Förvaltningen arbetar aktivt med barnkultur i hela kommunen inom ramen för baskulturutbud i skolan som innefattar aktiviteter inom konstområdena bild, musik, litteratur, scenkonst, drama, dans, film och kulturarv, i alla årskurser. Här strävas efter en ökad måluppfyllelse i och genom estetiska kulturuttryck och under året har det varit särskilt fokus på språkutvecklande arbetssätt med två långsiktiga satsningar för förskolan och grundskolan. Under året har det också erbjudits läxhjälp i verksamheten Barnens kastanj, ett inslag som uppskattats av så väl vårdnadshavare som barnen.

1.9.2.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år	14,88	2024 14,01	17	

Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år

Kultur- och fritidsförvaltningen har under året satsat på ökad programverksamhet inom biblioteken och antalet aktiviteter har ökat i jämförelse med föregående år. Deltagandet har varierat och verksamheten kan konstatera att det ibland kan ta tid att etablera nya programpunkter. Marknadsföring har också identifierats som väldigt viktigt för att nå ut till fler individer och verksamheten har mer aktivt använt sociala medier.

Även om Kolada inte presenterat resultatet för 2025 ännu har insatser gjorts som bör resultera i en ökning. Avgörande faktorer är att en programplan utvecklats för att säkerställa målgruppsanpassning och att extra medel avsatts för dess innehåll. Det har också anställts ny kompetens för att främja målet vilket givit en tydlig effekt.

1.9.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar för att ett hållbarhetsperspektiv skall genomsyra hela förvaltningen. Som ett led i detta bedrivs flertal utlåningsverksamheter som är kostnadsfria och ämnar öka medvetenheten kring cirkulär konsumtion samt bidra till ett hållbart samhälle med minskad klimatpåverkan. Under året har fortsatta insatser kring granulatsäkring av kommunens konstgräsplaner genomförts för att förhindra mikroplaster att ta sig ut i naturen. Det pågår även ständig utveckling kring skötsel i samband med förvaltningens idrottsanläggningar där bland annat automatisering och elfordon är något som bidrar till inriktningsmålet.

1.9.3.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Antal utlånad media i samband med biblioteken	127 124 (2023)	2025 153 622	128 500	
Antal utlånade artiklar i samband med Fritidsbanken	-	2025 1 878	1 300	
Antal utlån i samband med Timjan	-	2025 42	25	

Antal utlånad media i samband med biblioteken

Målbilden för 2025 sattes utifrån 2023 års utlåningsstatistik där antalet utlån uppgick till 127 124 och då inte innefattade omlån. Det resulterar i en betydligt högre utlåningssiffra för 2025 och utifrån detta förväntar sig inte förvaltningen lika höga resultat framöver. Utöver det har verksamheten haft 13 599 e-lån och 2 549 strömmade filmvisningar. Möjligheterna för e-lånen är begränsade och kan inte bli mycket högre på grund av budget.

Antal utlånade artiklar i samband med Fritidsbanken

Fritidsbanken har haft öppet kvällstid samt måndag-fredag kl.14.00-16.00 under hela sommarlovet vilket är en service som inte kunnat erbjudas tidigare, och antal låntagare har ökat.

Antal utlån genom Ungkultur Timjan

Som en del av Timjans cirkulära verksamhet återfinns utlåningsverksamhet som ämnar erbjuda kostnadsfri utlåning av kreativt material, spel och verktyg för målgruppen 13–25 år. Ordinarie utlån sker hos Timjans verksamhet och genom bibliotekets utlåningssystem men det finns även möjlighet att låna ett mindre urval av Timjans "pysselpåsar" hos Birger Sjöbergsgymnasiets skolbibliotek. I september lanserades också ett utökat utbud med fler varianter av utlåningspåsar som fokuserade på de aktiviteter som varit mest populära i Timjans verksamhet.

1.9.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Kultur- och fritidsnämnden har en god geografisk spridning på sina verksamheter med idrottsanläggningar över hela kommunen, fyra bibliotek och tre fasta platser för musik- och kulturskolan. Dessutom erbjuder kultur-och fritidsförvaltningen en bredd av aktiviteter för olika åldrar och intressen där majoriteten av kultur- och fritidsförvaltningens aktiviteter är avgiftsfria som en del i allas möjlighet att delta. Inom de områden där förvaltningen inte själva kan bedriva verksamhet arbetar man kontinuerligt för att skapa förutsättningar för andra aktörer.

Förvaltningen är tvingad att ha ett ständigt fokus på effektiviseringar utifrån budget och har dessutom vidtagit flertal olika åtgärder för att jobba på rätt sätt med rätt saker för att nå måluppfyllelse. Bland annat har omorganisering skett i ungdomsverksamheterna där två verksamheter har slagits ihop till en för att nå bättre samverkan och kompetensutnyttjande. Ny organisering har genomförts inom biblioteksverksamheten för att få in adekvat kompetens för uppdraget såväl i närtid som på längre sikt. Effektiviseringar sker löpande inom anläggningarna för att frigöra anläggningsarbetarnas tid till annat som ger god service för användarna (föreningarna).

1.9.4.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Besökare och deltagare anser att verksamheten möter deras behov utifrån kvalitet, service och bemötande	-	2025 8,54	7	
Föreningar anser att verksamheten möter deras behov utifrån kvalitet, service och bemötande	-	2025 7,08	7	

Besökare och deltagare anser att verksamheten möter deras behov utifrån kvalitet, service och bemötande
Föreningar anser att verksamheten möter deras behov utifrån kvalitet, service och bemötande

Under året har det arbetats fram enkätundersökningar för flera av verksamheterna och till föreningslivet. Framtagna enkäter ämnar mäta kvalitet och service genom att bryta ner kvalitetsbegreppet i tre delar, *strukturkvalitet*, *processkvalitet* samt *resultatkvalitet*. Sammanfattningsvis hamnar resultatet på en hög nivå (10-gradig skala), men eftersom det var första gången den genomfördes saknas jämförelsetal. Resultatet redovisas ytterligare under avsnittet verksamhetsuppföljning, förvaltningsadministrationen på sidan 20.

1.9.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Förvaltningen arbetar systematiskt med arbetsmiljön för alla medarbetare enligt fastställt årshjul, något som syftar till att säkerställa förutsättningarna för goda arbetsvillkor för våra medarbetare. Förvaltningen har god dialog i den fackliga samverkan i FSG och samtliga enheter inom förvaltningen har haft i uppdrag att identifiera och främja arbetet med friskfaktorer.

Inom förvaltningen genomfördes två organisationsjusteringar som ämnade bidra till ökad samverkan och bättre kompetensutnyttjande, vilket förväntas resultera i en bättre arbetsmiljö för medarbetarna. Det har också skett investeringar som ämnar förbättra förutsättningarna för förvaltningens medarbetare i det dagliga arbetet. Utöver detta har verksamheterna fokuserat på de utmaningar som framkommit i medarbetarundersökningen och det har bland annat arbetats med närvarande och tillitsbaserat ledarskap samt delaktighet och inflytande.

Under höstens mätning ökade kultur- och fritidsförvaltningens resultat för HME (Hållbart medarbetarengagemang) och personalomsättningen är låg, vilket tyder på att kultur- och fritidsförvaltningen är en arbetsplats som ger förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv och att förvaltningen befinner sig i en utveckling som uppfattas gynnsam utav medarbetarna.

1.9.5.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Medarbetarengagemang (HME) totalt kultur och fritid	78	**2025** 81	80	

Medarbetarengagemang (HME) totalt kultur och fritid

Kultur- och fritidsförvaltningens HME-resultat för året har ökat med tre indextal, från 78 till 81. Resultatet redovisas ytterligare under avsnittet Personal på sidan 17.

1.9.6 Nämndens kompletterande förväntade resultat

1.9.6.1 Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Utforma strategiska styrdokument avseende kultur- och fritidsområdet	◆

Utforma strategiska styrdokument avseende kultur- och fritidsområdet

Arbetet med att ta fram långsiktiga planer för kultur- respektive fritidsverksamheterna har påbörjats men är fortfarande i ett initialt skede. Arbete med uppdraget pågår och kommer inkludera bland annat invånardialog i form av föreningsträffar.

1.10 Ekonomi

1.10.1 Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	4,2	4,3	5,6
Övriga intäkter	17,3	15,0	13,9
Summa intäkter	**21,4**	**19,3**	**19,5**
Personal	61,3	60,4	59,4
Omkostnader	105,5	98,0	87,5
Avskrivningar & internränta	2,5	2,1	2,1
Summa kostnader	**169,2**	**160,5**	**149,0**
Nettokostnad	147,7	141,2	129,5
Nettobudget	150,4	143,2	130,1
Budgetdiff.	**2,6**	**2,0**	**0,6**

Årets resultat uppgår till 2,6 mnkr, vilket innebär en avvikelse mot budget med 2 %. Jämfört med 2024 är det en förbättring med 0,6 mnkr samtidigt som nettokostnaden ökat med 5 % jämfört med föregående år.

Budgetposter varierar över tid och mellan olika enheter men överlag är orsaken till överskottet att nämnden har avsatta medel för kommande hyreshöjning i Arena Vänersborg, motsvarande 3 mnkr. Då investeringen skjuts framåt ligger medlen kvar som ett överskott. Bortsett från hyreskompensationen är nämndens resultat i nivå med budget.

Årets redovisade intäkter överstiger budget vilket beror på ökade bidrag från främst regionen. Personalkostnader understiger budget till följd av vakanshållning samt sjukfrånvaro.

1.10.2 Verksamhetsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Nettokostnad	Nettobudget	Budgetdiff.
Nämnd och administration	0,5	13,2	12,7	13,2	0,5
Kultur	7,8	69,9	62,1	61,2	-0,9
Fritid	13,2	86,0	72,9	75,9	3,0
Summa	**21,4**	**169,2**	**147,7**	**150,3**	**2,6**

Nämnd och administration redovisar ett positivt resultat vilket främst beror på något lägre kostnader för arvoden inom nämnd samt lägre personalkostnader på grund av att förvaltningen inte återbesatt 0,5 tjänst som administratör.

Kultur omfattar allmän kultur, konsthall, bibliotek, musik- och kulturskola samt Kulturhuset och Vänersborgs museum och redovisar ett underskott. Inom Bibliotek beror underskottet på att förvaltningen organiserat om verksamheten och tillsatt andra kompetenser än man haft tidigare, med sikte på nutida och framtida behov. Underskottet

beror också på att förvaltningen medvetet lagt mer pengar än budgeterat på programverksamheten, då förvaltningen som helhet har ett överskott. Inom Konsthall beror underskottet på högre personal- och verksamhetskostnader än vad som är budgeterat, vilket ska åtgärdas 2026. Inom övriga enheter redovisas överskott på grund av lägre personalkostnader eller resultat nära balans.

Fritid omfattar idrottsanläggningar, fornvård, friluftsliv samt öppna mötesplatser för unga och redovisar ett positivt resultat. Inom idrottsanläggningar beror överskottet främst på kompensation för investeringar i anläggningar som inte aktiverats. Därtill även lägre personalkostnader på grund av arbete med schemaläggning samt tillfälliga vakanser och sjukskrivning inom personalstyrkan som inte har ersatts.

Fritidsgårdsverksamheten redovisar ett underskott på grund av tillfälligt högre personalkostnader som verksamheten inte kunnat påverka.

1.10.3 Investeringsredovisning

Mnkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff.
Inventarier	3,0	2,7	0,3
Konstnärlig gestaltning	1,0	1,0	0,0
Netto	**4,0**	**3,7**	**0,3**

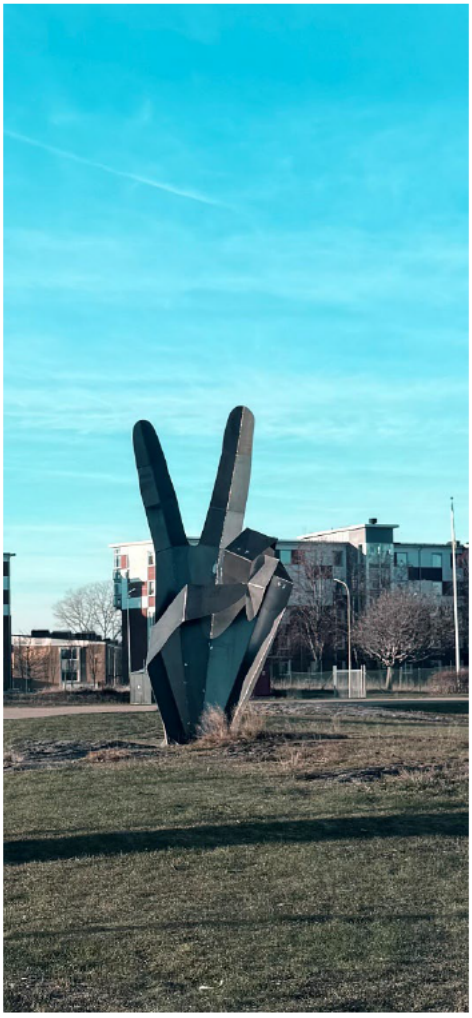

Investeringar avser inventarier och verksamhetsanpassningar samt konstnärlig gestaltning.

Under året har investeringar bland annat gjorts i traktor, gräsklippare och elfordon inom anläggningar. Inom bibliotek har investeringar gjorts i nya hyllor till skyddsrum och biblioteket i Vargön samt meröppet i Vargön.

Investering i konstnärlig gestaltning har skett på Holmängenskolan samt på Sportcentrum.

1.11 Personal

1.11.1 Personalstatistik

Personalstatistik	Period	Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2024
Totalt antal månadsavlönade	1 nov	52	51	103	-2
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	50	47	97	3
Varav visstidsanställningar	1 nov	2	4	6	-5
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	49	45	94	oför
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	42	41	83	1
Timavlönad tid omräknat till årsarbeten	Helår	1	1	2	1
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	96	92	94	-1
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst. (%)	1 nov	90	83	87	-3
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	47	48	48	oför
Övertidstimmar	Helår	320	546	866	467
Fyllnadstimmar	Helår	12	150	162	-345
Personalrörlighet, extern och intern (%), tillsvidareanst.	Helår	10,3	6,5	8,2	-1,4
Pensionsavgångar antal	Helår	2	1	3	oför
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, total	Helår	10,1	3,8	7,2	1,4
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 1-14	Helår	2,2	2,1	2,2	0,1
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 15-59	Helår	0,6	0,5	0,6	0,1
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 60+	Helår	7,3	1,2	4,5	1,3

1.11.2 Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har ökat med 1,4 procentenheter jämfört med föregående år, från 5,8% år 2024 till 7,2% år 2025. Nivån är fortsatt lägre än kommunen som helhet (8,8%) och sjukfrånvaron beror främst på längre sjukfrånvaro över 60 dagar som till stor del beror på längre medicinsk rehabilitering, vilket förhöjer den procentuella sjukfrånvaron.

1.11.3 Övertid

Övertiden har ökat med 467 timmar och fyllnadstiden har minskat med 345 timmar, skillnaderna mellan övertid och fyllnadstid beror till stor del på förändringar i kollektivavtalet 2025 då fyllnadstid har plockats bort från med april 2025. Den största delen av övertid ligger på musik- och kulturskolan och biblioteket på grund av brist på följsamhet till förändringen i avtalet samt på oplanerad sjukfrånvaro.

1.11.4 Arbetsskador och tillbud

Kultur- och fritidsförvaltningen har ett lågt antal olycksfall, riskobservationer och tillbud i jämförelse med övriga förvaltningar i kommunen. De rapporterade olycksfallen är

framförallt inom skadeorsaken fall och skadad av föremål (två stycken). Tillbuden och riskobservationer finns inom övrigt samt hot och våld (fem stycken). Arbetsgivare och skyddsombud jobbar nära varandra i det systematiska arbetsmiljöarbetet med att hantera risker, tillbud och skador och arbetar med riskbedömningar och åtgärd för varje ärende.

1.11.5 Medarbetarundersökning

Medarbetarundersökningen för 2025 visar på goda resultat. Sett till föregående år har svarsfrekvensen ökat från 89% till 94%. Andelen ambassadörer har ökat. Kultur- och fritidsförvaltningen ökat från 78 till 81 i HME totalt, vi kan också se att HME ökat de senaste åren i en positiv riktning. De båda områdena motivation och ledarskap har stärkts markant medan området styrning ligger kvar på samma nivå som vid fjolårets mätning. Särskilt positivt är att många medarbetare upplever sitt arbete som meningsfullt och känner förtroende och uppskattning från närmsta chef. Sammantaget bedöms det vara ett resultat av att samtliga nivåer inom förvaltningen fortsatt ska ha arbetat med att identifiera och främja arbetet med friskfaktorer, att det tas stort ansvar bland personal på alla nivåer att bidra till en god arbetsmiljö. Samt att enhetschefer och ledningen för förvaltningen har arbetat aktivt med att skapa en tydlig och effektiv organisation som motsvarar de krav som finns på den utifrån givna resurser. Utöver detta har även omständigheter såsom nytt ledarskap och minskad arbetsbelastning genom fulltaliga arbetsgrupper förbättrat arbetsmiljöförutsättningarna.

Diagrammet nedan presenterar medelvärdena för HME över tid, för att skapa en övergripande bild av utfallet perioden från 2022 till 2025, vilket är det målvärde som kommunfullmäktige följer upp. Medarbetarundersökningen innehåller dock fler frågor än de som redovisas här.

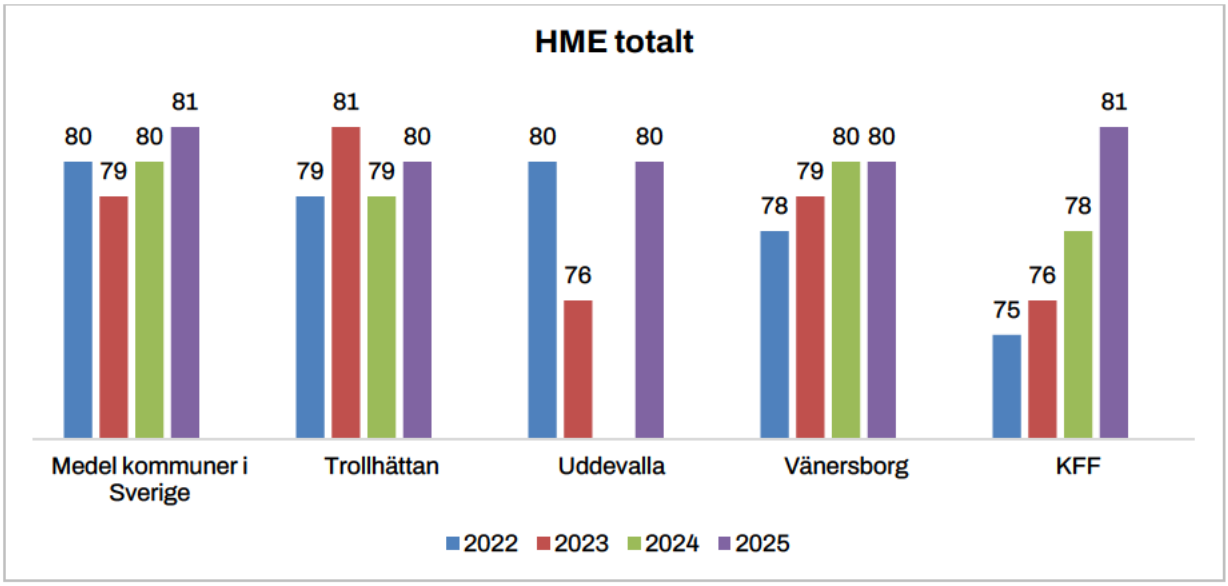

**Medel Sverige, från Kolada den 2025-10-28*

1.11.6 Kompetensförsörjning

Kultur- och fritidsförvaltningen ska arbeta med att utveckla och revidera sin kompetensförsörjningsplan i linje med Vänersborgs kommuns övergripande strategi. Syftet är att säkerställa att verksamheten även framöver har rätt kompetens för att möta

kommuninvånarnas behov. Genom att aktivt arbeta med friskfaktorer, struktur (styrning) och meningsfullhet skapas förutsättningar för låg sjukfrånvaro, trivsel och långsiktig stabilitet.

Förvaltningen omfattar 103 medarbetare, personalgruppen har en genomsnittsålder på 48 år och präglas av stor erfarenhet och lång anställningstid inom kommunen. Bemanningen och sysselsättningsgraden är stabil, och personalrörligheten ligger på måttliga nivåer.

Kompetensläget bedöms idag som gott inom de flesta yrkesområden, samtidigt visar nationella prognoser att vissa yrkesgrupper kan bli svåra att rekrytera framöver. Arbetsförmedlingens yrkesbarometer pekar på att rekryteringssituationen för bibliotekarier kommer att försvåras på sikt och att fritidsledare redan idag är en bristkompetens i flera delar av landet. Inom administration är ekonomer fortsatt svårrekryterade, och i musik- och kulturskolan identifieras kommande behov av lärare inom bland annat fiol, saxofon och piano.

Förvaltningens kompetensutmaningar handlar dock inte om bristyrken i första hand, utan om förändrade arbetsuppgifter och nya kompetenskrav. När verksamheten utvecklas förändras även krav på omställning, teknikanvändning och arbetssätt. Inom den öppna ungdomsverksamheten pekar forskning på behovet av mer ungdomsdrivna arbetssätt, vilket påverkar rollfördelningen på den nya gemensamma mötesplatsen för unga. På biblioteken ser vi en bredare mix av kompetenser än tidigare, med rekryteringar från bland annat kultur-, pedagogik- och kommunikationsutbildningar för att bättre möta medborgarnas behov. Inom idrott, anläggningar och friluftsliv pågår kontinuerligt kompetenshöjande insatser för att möta krav på säkerhet, regelverk och moderna arbetssätt.

Ett engagerat ledarskap är avgörande för att attrahera och behålla kompetenta medarbetare och för att driva verksamhetsutvecklingen framåt. Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar därför aktivt med att utveckla chefers förutsättningar, bland annat genom deltagande i kommunens kompetensutvecklingsprogram och ett nära ledarskap mellan de olika chefsnivåerna.

I aktivitetsplanen prioriteras insatser utifrån SKR:s nio strategier för kompetensförsörjning. Det handlar bland annat om att rekrytera utifrån framtida behov snarare än att automatiskt ersätta befintliga tjänster, att skapa goda förutsättningar för lärande och omställning samt att använda kompetensen rätt genom analys och utvärdering. Flera aktiviteter genomförs inom befintlig budgetram, och Omställningsfonden används där det är relevant.

Verksamhetsuppföljning

Kultur- och fritidsnämnden ska ansvara för kultur- och fritidsverksamheten i kommunen, innefattande såväl verksamhet i egen regi som stöd till liknande verksamhet som bedrivs av ideell förening eller annan huvudman. Nämnden ska främja verksamheter som bidrar till social gemenskap och förbättrad folkhälsa samt goda uppväxtvillkor, ökat inflytande och delaktighet för barn och ungdomar i kommunen.

Kultur- och fritidsnämndens verksamheter stödjer och arrangerar kultur- och fritidsaktiviteter för invånare och besökare, med fokus på barn och unga. Verksamheterna ska vara kostnadsfria när den riktas till nämndens primära målgrupp barn och unga i åldern 0–18 år, samt vara varierad och lyhörd genom anpassningar efter målgruppens behov och önskemål på sin fritid och under skolloven.

1.12 Förvaltningsadministrationen

1.12.1 Verksamhetens grunduppdrag

Förvaltningsadministrationen är en strategisk och operativ stödfunktion inom förvaltningen. Uppdraget är att säkerställa att nämnd, förvaltningsledning och verksamheter kan bedriva verksamhet med hög kvalitet, rättssäkerhet och effektivitet. Genom professionellt stöd, samordning och utveckling skapas förutsättningar för verksamheterna att nå sina mål. Detta sker inom områden så som kvalitetssäkrad ärendehantering, utredning, kommunikation, samt ekonomi- och personalfrågor. Vidare bidrar administrationen till strategisk utveckling och styrning genom att delta i verksamhetsplanering, uppföljning och analys, och fungerar som en brygga mellan politik och förvaltning genom sakligt och faktabaserade beslutsunderlag. Verksamheten har också ansvar för att stödja föreningslivet, både ekonomiskt och genom konsultativt stöd.

1.12.2 Kvalitet

Under året har det arbetats fram enkätundersökningar för att mäta hur besökare, deltagare och föreningslivet anser att kultur- och fritidsnämndens verksamheter möter deras behov utifrån kvalitet, service och bemötande. Framtagna enkäter syftar till att mäta kvalitet utifrån att bryta ner kvalitetsbegreppet i tre olika delar, *strukturkvalitet, processkvalitet samt resultatkvalitet.* Med strukturkvalitet menas verksamhetens förutsättningar och resurser, vilket exempelvis innebär personaltäthet, kompetens, utrustning, material, lokaler osv. Processkvalitet innebär hur en verksamhet eller tjänst utförs, alltså hur personal arbetar eller bemöter dem som använder sig utav tjänsten. Avseende resurskvalitet fokuserar detta på verksamhetens resultat och hur pass väl detta når upp till fastställda mål.

Eftersom verksamheterna skiljer sig åt har enkäterna anpassats efter detta vilket innebär att det inte gått ut identiska enkäter sett till respektive verksamhet. Samtliga frågor/påståenden kan dock placeras in under respektive kvalitetsbegrepp vilket gör att resultatet bedöms jämförbart och att det således går att ackumulera ett förvaltningsövergripande resultat.

Respondenterna har fått skatta sina svar på en 10-gradig skala (förutom de yngsta åldrarna) och av resultatet visar att samtliga verksamheter når det uppsatta målet om att nå ett kvalitetsmått om 7. Utöver detta har de yngsta åldrarna på Musik- och kulturskolan samt

Barnens Kastanj fått möjlighet att svara på enkät utan att skatta sig på en skala, även där påvisas goda resultat. Sammantaget är genomsnittsresultat för förvaltningen på 8,54. Troliga faktorer till det goda resultatet är att flera av verksamheterna arbetar relationsskapande och på så vis skapar trygga miljöer som också erbjuder attraktiva aktiviteter.

Sett till föreningslivet har 30 idrottsföreningar och 45 föreningar från övriga föreningskategorier valt att besvara utskickad enkät och resultatet för idrottsföreningarna uppgår till 7,51 medan resultatet för övriga föreningar uppgår till 6,65. Genomsnittsresultatet blir 7,08 vilket innebär att förvaltningen når upp till det uppsatta målet.

	Strukturkvalitet	Processkvalitet	Resultatkvalitet	Kvalitet (total)
Timjan	8,45	9,10	8,72	8,80
Fritidsgårdarna	8,13	8,08	7,64	7,95
Barnens Kastanj*	-	-	-	-
Biblioteken	8,33	9,15	8,36	8,46
Musik- och kulturskolan	9,02	9,13	9,08	9,08
Idrottsföreningar	7,09	8,18	7,12	7,51
Övriga föreningar	6,83	6,86	6,15	6,65

**Besökare på Barnens Kastanj och de yngre åldrarna inom musik- och kulturskolan förväntades ej kunna skatta sig på en skala 0–10 och har därför fått andra svarsalternativ. Resultatet tyder dock på att verksamheten är uppskattad utifrån kvalitet, service och bemötande.*

1.12.3 Föreningsbidrag

Föreningskategori	2022	2023	2024	2025
Studieförbund	1 303	1 328	1 351	1 309
Idrott	1 629	1 681	1 698	1 787
Kultur	814	800	908	923
Funktionshinder	308	323	261	227
Pensionär	272	216	189	141
Idéburen	28	83	82	134
Totalt	**4 355**	**4 431**	**4 489**	**4 521**

Tabellen visar utbetalt bidrag i tkr per år.

1.13 Fritid

1.13.1 Ungas öppna mötesplatser

Enheten för fritidsgårdar har under slutet av året bytt namn till Enheten för ungas öppna mötesplatser och består av Lyckans och Torpa fritidsgård, Timjan, Barnens Kastanj samt Fritidsbanken. Den öppna verksamheten syftar till att under fria former underlätta och ge utrymme för ungdomar att mötas och delta i aktiviteter på deras fritid. Förändringen har genomförts i syfte att få en mer effektiv organisation som är mindre sårbar och där medarbetarnas olika kompetenser kan användas på helheten. Förändringen är också en förberedelse för den verksamhetsutveckling som krävs för den nya mötesplatsen för unga.

Under hösten har förvaltningen återupptagit referensråd med ungdomar från olika delar av kommunen i åldrarna 13–17 som fått tycka till kring den nya mötesplatsen. Detta som ett led i ökat ungdomsinflytande och ett varierat utbud av aktiviteter ska vara en del i utvecklingsarbetet kring den nya mötesplatsen. E-sport, sociala ytor, tillgång till fler mötesrum, basket, event och musikstudio är några av de inriktningar som ungdomar själva lyft fram som önskemål och som finns inplanerade i projektet.

Fritidsgårdarna har traditionellt främst erbjudit drop-in verksamheter och spontana aktiviteter men under hösten har verksamheten aktivt arbetat med att öka planerade aktiviteter med fokus på underrepresenterade grupper och ungdomsinflytande. Detta är ett arbete som behöver organiseras och arbetas metodiskt med för att skapa förutsättningar för ungdomar att bli mer delaktiga i planering, genomförande och uppföljning av aktiviteter.

Under perioden oktober-november har det erbjudits över 40 planerade aktiviteter såsom filmvisningar, quiz, utflykter till Nossans ljusfestival, discgolf i Ale, bowling, testa på boxning och styrkelyft, pyssel och hantverk, tävlingar, foto, bak- och matlagning under ordinarie öppettider. Utöver detta har det också erbjudits särskilda aktiviteter under skolloven. Fritidsledarna har främst arbetat med ungdomsinflytande genom att låta ungdomar vara med och tycka till kring aktiviteter medan några fritidsledare har lyckats fördjupa arbetet genom att få ungdomar att vara med och arrangera och marknadsföra aktiviteterna. De planerade aktiviteterna har också lockat nya besökare till fritidsgårdarna och under höstens filmaktiviteter besökte exempelvis 60 (42 %) flickor och 84 (58%) pojkar, Torpa fritidsgård vilket anses inom ramen för en jämn könsfördelning, något som Torpa fritidsgård har svårt att uppnå.

På Torpa fritidsgård har samarbetet med Torpaskolan stärkts under året. Detta genom att erbjuda rastöppet för elever som går anpassad skolgång, något som resulterat i att fler elever med funktionsnedsättning besöker verksamheten på ordinarie öppettider.

På Lyckans fritidsgård har man under året fortsatt med den extra satsning på e-sport och Gamerfit, som

fokuserar på folkhälsa och sambandet mellan stillasittande dataspel och fysiska rörelser, vilket är ett populärt inslag i verksamheten.

Verksamheten Polarna är en förebyggande och trygghetsskapande insats. Under året har åtta ungdomar tillsammans med fritidsledare varit aktiverade och rört sig runt i kommunen på fredagar och vid evenemang som Aqua blå, Halloweenfesten,
VBG Dance festival. Fritidsledarna är också involverade i SSPF (socialtjänst, skola, polis och fritid i samverkan) där de finns som resurs för enskilda ungdomar som behöver extra stöd av en vuxen. Socialtjänsten samordnar arbetet och de har varit väldigt bra på att få igång metoden, vilket inneburit upp till 19 ungdomar för extra stödinsatser hos oss. Väldigt glädjande att metoden fungerar, men det har för oss varit ansträngande. Verksamheten har haft svårt att klara sina öppettider, då möten kring den unge ofta förläggs på dagtid, samt att fritidsledarna periodvis har arbetat för mycket. Arbetet utvärderas kontinuerligt och ingår i insatser beslutade i lokala BRÅ (Brottsförebyggande rådet) samt i handlingsprogram för förebyggande arbete för barn och unga.

Tjejöppet på Lyckans och hbtqi⁺-träffar på Timjan är ett aktivt målgruppsarbete då dessa grupper, i lägre utsträckning, deltar i både föreningsliv och öppen fritidsverksamhet. Arbetet har resulterat i att fler unga känner till våra verksamheter och att de besökarna tenderar att börja besöka verksamheterna även utanför de planerade träffarna.

I ungkulturverksamhet Timjan har det arbetats med skapande verksamhet som erbjuder en mix av planerade aktiviteter och egna initiativ. Populära inslag har varit möjligheten att boka en avskild verksamhetsyta för egna projekt samt Timjans musikstudio. Musikstudion har stärkts under året med teknik och instrument och här tillåts besökare både med stöttning och på eget initiativ skapa och producera musik. Inslaget har varit väldigt populärt och fler tider för musikskapande har efterfrågats. På temat har också verksamheten tillsammans med Biblioteket samverkat kring skrivarworkshop och hiphopworkshop där ungdomar mötte en kvinnlig hiphopartist.

Timjan har också arbetat aktivt med samverkan med andra aktörer i och utanför kommunen, för att influera, inspirera och fördjupa ungas intressen. Timjan och danslärare har arbetat med projektledning för VBG Dance festival och arbetar framgångsrikt med sociala medier för att skapa medvetenhet och spridning kring verksamheten. I år fick festivalen fler besökare än någonsin och den växer stadigt.

Inom verksamheten Barnens Kastanj har barn från förskoleklass till årskurs 6 erbjudits ett varierat utbud av aktiviteter där barnen fått möjlighet att prova nya saker och utvecklas i sin egen takt. De flesta som besöker Barnens kastanj är barn som är boende på Kastanjevägen, barnen saknar fritidshemsplacering och kommer efter att de avslutat sin

skoldag. Besökarna har visat stort intresse för musik och dans, skapande aktiviteter, utelek, matlagning, tv-spel, sport och lekar. Genom sin verksamhet bidrar Barnens Kastanj till en positiv social gemenskap och genom lek och aktiviteter övas socialt samspel, turtagning, allas lika värde samt att kommunicera på svenska i barngrupperna.

I samarbete med Musik- och kulturskolan och Biblioteket har det också erbjudits återkommande aktiviteter där barnen kunnat testa att spela djembetrummor, målarworkshop, sagostunder samt boktips och verksamheten har fått besök av ungdomsorkestrar och dansgrupper. I samverkan med Vänersborgsbostäder har verksamheten varit på utflykt till Nordens ark och i samverkan med Destination Halle- och Hunneberg har man besökt Trollskogen. Man har också spelat bangolf, åkt skridskor, besökt Vänersborgs centrum, biblioteket samt Vårviks gård, som ett led i att verka för barnen ska känna till sin närmiljö och omvärld och ha tillgång till en fritid utanför Torpaområdet.

I samverkan med socialförvaltningens familjeenhet och arbetsmarknadsenhet har man också upplåtit lokalerna för att möjliggöra föräldracafé, detta för att öka vårdnadshavares kunskap om föräldraskap och förbereda dessa på att komma ut i arbetslivet. Verksamheten har också erbjudit läxhjälp då många utav barnen har svårt att få stöttning hemifrån utifrån språkförbristningar eller dålig studiero i hemmet.

Samtliga verksamheter inom förvaltningen har bidragit till arbetet Aktiv fritid på Torpa och Barnens kastanj har arbetat med sagofigurer i verksamheten som sedan legat till grund för arrangemang om Pippi och Alfons Åberg. Pippikalaset under slutet av sommarlovet lockade fler än 500 personer till Kastanjevägen där även besökare boende utanför Torpaområdet dök upp.

I samma fastighet som Torpa fritidsgård bedriver sin verksamhet återfinns Fritidsbanken vilket också är en del av enhetens verksamhet där man bedriver fri utlåning av utrustning för fritidsaktiviteter. Fritidsbanken bemannas av fritidsledare samt med en person från AME som bemannar 3 timmar per dag. Det faktum att det är fritidsledare som bemannar och sköter Fritidsbanken gör att öppettiderna är direkt kopplade till fritidsgårdens öppettider. Det begränsar möjligheten till utlåning samt möjligheten att erbjuda Fritidsbankens utrustning vid större evenemang som till exempel Klassbollen.

Fritidsbanken deltog i den årliga skridskodiscon som arrangeras i mellandagarna varje år i Arena Vänersborg. Fritidsbanken lånar även ut utrustningen till skolor som åker skridskor i Arena Vänersborg och till Barnens kastanj när de åker skridskor några gånger varje år.

Mycket tyder på att marknadsföring av utlåningsverksamheten behöver stärkas, detta i form av skyltning, profilsaker samt webbsida.

1.13.1.1 Idrottsanläggningar

Enheten för idrottsanläggningar har under året fortsatt arbetet med att utveckla och stärka kommunens idrottsmiljöer för att skapa förutsättningar för rörelse, gemenskap och välmående för invånare i alla åldrar. Genom att erbjuda välskötta idrottshallar, arenor, planer och badanläggning bidrar verksamheten till folkhälsa, social hållbarhet, föreningslivets utveckling och Vänersborgs attraktionskraft.

Under året har verksamheten ansvarat för driften av tolv idrottshallar, fyra konstgräsplaner, fem fullstora naturgräsplaner, Arena Vänersborg och Brätte ishall samt flera mindre anläggningar. Enheten hyr även subventionerat ut Brätte ridskola, Gymmixhallen för Vänersborgs gymnastikförening och Norra Skolan till Vänersborgs Budoförening.

2025 har varit ett år med fortsatt tydlig och omfattande anläggningsutveckling. Vänersvallen Syd har rustats upp med nytt konstgräs och energieffektiv LED-belysning som förbättrat både spelupplevelse och säkerhet. Arbetet med att förbättra miljösäkringen kring konstgräsytorna för att minska spridningen av granulat har fortsatt. På Vänersvallen Nord har staket och bollfångarnät bytts och inomhusklimatet i sekretariatet har förbättrats. Planens kvalitet följs upp med externa besiktningar och dialog med leverantör för att säkerställa full funktion även på sikt. Hallevi IP har utrustats med ny ljudanläggning och nytt staket runt hela området. Det har även installerats en robotgräsklippare på anläggningen som möjliggör en jämnare planvård och mer effektiv drift, något som också installerats på Boteredsvallen. Idrottshusets A-hall har genomgått en tydlig modernisering med nytt sportgolv och förbättrad spel- och publikmiljö. I Arena Vänersborg har ljuset uppgraderats genom övergång till LED, vilket ger både energibesparing och bättre tv-förutsättningar vid matcher. En ny resultat- och matchklocka har installerats och tre loger har byggts om för att bli mer verksamhetsanpassade och attraktiva vid evenemang. På Brålandabadet har bassängytor renoverats för att bibehålla kvalitet och säkerhet. Gräsplanerna i kommunen har prioriterats särskilt genom metodiska insatser för att förbättra spelkvaliteten. Flera naturgräsplaner har sanddressats under året

vilket ger bättre dränering och hållbarhet. Tillsammans innebär dessa investeringar att anläggningarna står välrustade för kommande säsonger och ökade nyttjandenivåer.

Parallellt med den fysiska anläggningsutvecklingen har enheten även gjort framsteg i samband med det interna styrnings-, drifts- och säkerhetsarbetet. Enheten har infört regelbundna egenkontroller för alla idrottshallar med fokus på brand, vatten, ventilation, hygien och driftsäkerhet. Höghöjdsstädning genomförs i alla hallar för att förbättra inomhusmiljön. Rutiner och ansvarsfördelning mellan förvaltningarna har tydliggjorts och förbättrats och revision från miljö- och hälsoskydd har genomförts med gott resultat.

Samtidigt har medarbetarna fortsatt kompetensutvecklas genom utbildningar inom konstgräs, isproduktion, brandskydd och arbetsmiljö, vilket stärker både driftsäkerhet och professionell kvalitet. Under året har även studiebesök genomförts i Kristianstad och Karlskrona vilket givit värdefull inspiration inför kommande anläggningsprojekt.

Medarbetarnas engagemang är en av enhetens största styrkor. Medarbetarnas engagemang och arbetsmiljö har fortsatt att utvecklas mycket positivt. HME-resultatet har stärkts varje år från 2022 till 2025 vilket visar att förbättringsarbetet ger tydlig effekt över tid.

Föreningslivet nyttjar fortsatt enhetens anläggningar i en omfattande utsträckning och tillsammans har man genomfört många träningar, matcher och evenemang, då verksamheten utgör en central stödstruktur för över 70 idrottsföreningar i kommunen. I Arena Vänersborg har arrangerats Nordic dog show, Arenaloppis, Hem- och bomässa, Tennistävling, Orienteringstävling, Inlinestävling, andra idrottstävlingar och skridskodisco som lockar många besökare. Enheten har också deltagit i det kommunövergripande arbetet med Aktiv Fritid Torpa för att fler invånare ska hitta vägen till fysisk aktivitet.

Enheten för idrottsanläggningar hanterar den största budgeten och har arbetat effektivt genom god kostnadskontroll, effektivare drift, smartare planering och hög resursutväxling samtidigt som man genomfört investeringar och kvalitetslyft.

1.13.2 Friluftsliv

I augusti anställdes verksamhetsutvecklaren för friluftsliv. Under hösten har leder fysiskt inventerats, övertagande och i vissa fall upprättande av skötselavtal för dessa leder har upprättats. Ett stort antal föreningsbesök har genomförts för att kartlägga vilka behov och förväntningar föreningar har på kultur- och fritidsnämndens ansvar för friluftsliv. Framtagande av en digital friluftskarta har påbörjats och en friluftsgrupp med representanter från alla förvaltningar har startats upp. Arbetet med att upprätta en cykelled (nationell) Dalbolänken mellan Vänersborg och Uddevalla har påbörjats. En dialog har inletts med samhällsbyggnadsförvaltingen kring förtydligande av definitioner av friluftsliv och gränsdragning kring ansvar mellan samhällsbyggnadsnämnden och kultur- och fritidsnämnden. Under hösten restaurerades den s.k. bandygrytan på Holmängen så att det blev möjligt att åka skridskor där när förutsättningar finns vintertid.

1.13.3 Nyckeltal

Torpagården	2022	2023	2024	2025
Öppet antal dagar/år	144	179	153	185
Antal besök	8 023	11 105	8 537	6 826
Besökande i snitt/dag	56	62	56	37
Varav flickor	1 881	3 241	2 682	1 482
Varav flickor i %	23,4%	29,2%	31,4%	21,7%
Varav pojkar	6 142	7 864	5 757	5 333
Varav pojkar i %	76,6%	70,8%	67,4%	78,1%
Varav annat	-	-	98	11
Varav annat i %	-	-	1,1%	0,2%

Lyckans fritidsgård	2022	2023	2024	2025
Öppet antal dagar/år	193	203	222	219
Antal besök	5 329	6 524	7 074	6 514
Besökande i snitt/dag	28	32	32	30
Varav flickor	1 687	1 798	2 690	2 111
Varav flickor i %	31,7%	27,6%	38,0%	32,4%
Varav pojkar	6 342	4 726	4 311	4 354
Varav pojkar i %	68,3%	72,4%	60,9%	66,8%
Varav annat	-	-	73	49
Varav annat i %	-	-	1,0%	0,8%

Barnens kastanj	2022	2023	2024	2025
Öppet antal dagar/år	137	204	218	220
Antal besök	2 115	5 021	4 736	4 449
Besökande i snitt/dag	15	25	22	20
Varav flickor	1 179	2 680	2 891	2 891
Varav flickor i %	55,7%	53,4%	61,0%	65,0%
Varav pojkar	936	2 341	1 845	1 558
Varav pojkar i %	44,3%	46,6%	39,0%	35,0%

Timjan	2023	2024	2025
Öppet antal dagar/år	106	140	103
Antal besök	1 248	2 976	2 328*
Besökande i snitt/dag	12	21	23
Varav flickor	510	1 544	910
Varav flickor i %	40,9%	51,9%	39,1%
Varav pojkar	460	1 125	839
Varav pojkar i %	36,9%	37,8%	36,0%
Varav annat	278	307	172
Varav annat i %	22,3%	10,3%	7,4%

**Att antal besök överstiger summan för flickor, pojkar, annat beror på att det vid vissa tillfällen ej kunnat registrerats mer än totalt.*

1.14 Kultur

Kulturverksamheterna är viktiga för att skapa ett levande, attraktivt och inkluderande samhälle. Genom att erbjuda kostnadsfria mötesplatser, upplevelser och möjlighet till eget skapande, bidrar de till förbättrad livskvalitet och hälsa för kommunens invånare. Oavsett ålder, bakgrund eller intresse, ska det finnas något för alla, samtidigt som vi värnar om den kvalitet och spets som gör utbudet relevant, angeläget och starkt förankrat i den lokala kontexten. Ett brett programutbud, riktade insatser och bred samverkan skapar förutsättningar för både breddat deltagande och en utveckling av områden där vi vill ligga i framkant.

1.14.1 Allmän kultur

Enheten Allmän kultur är en enhet med flera verksamhetsförgreningar som bidrar till ett brett och varierat utbud av kulturverksamhet som ger invånare möjlighet att både ta del av kulturella uttryck och delta i kreativt skapande. Enheten har under året genomgått en omorganisering och omfattar nu konsthallen, barnkultur och allmänkultur, medan ungdomsverksamheten Timjan numera ligger under enheten för Ungas öppna mötesplatser (tidigare fritidsgårdar).

Konsthallen har under året haft 5 228 besökare och erbjudit kvalitativa utställningar samt en mångsidig programverksamhet. Ett särskilt uppmärksammat inslag var utställningen *"Yearning in limbo"* med konstnären Laureta Hajrullahu, där internationellt samarbete och läsfrämjande aktiviteter med estetiska lärprocesser skapade nya möten mellan elever i Vänersborg och Pristina. Konsthallen har även genomfört pedagogiska workshops i skolor och daglig verksamhet samt visningar av offentlig konst. Arbetet med vård och restaurering av den kommunala konstsamlingen har fortsatt, liksom satsningar på geografisk spridning av konstverk. Under 2025 har flera nya konstverk köpts in och placerats på platser där barn och unga vistas. Genom samarbeten inom Väg45, GIBCA Extended och med HDK-Valand, Åmål och Trollhättan har utbudet breddats och Vänersborgs kommun fått en starkare position i regionens konst- och kulturliv.

Barnkulturverksamheten har genomfört 17 offentliga arrangemang med scenkonst och film för barn, vilket är det rikaste offentliga utbudet på många år. Totalt lockade dessa arrangemang 1 311 besökare och samverkan med bland annat Vänersborgs musikförening, Åttersruds bygdegård och Gestads bygdegård har haft en positiv effekt. Baskulturutbudet riktat till skolan har utvecklats med drama, språkutvecklande program för förskolan, text- och bildskapande för årskurs 4 samt fortbildning för skolpersonal. Transportlösningar och ett fint samarbete mellan kommunens olika kulturverksamheter har säkerställt att alla elever, inklusive friskolor, kunnat delta. Under 2025 resulterade

detta i 13 377 elevmöten. Tack vare ett rekordstort stöd från Statens kulturråd inom *Skapande skola* har ytterligare 4 369 barn fått möjlighet att möta kultur och estetiska lärprocesser, vilket stärker lärande och skolresultat.

Allmänkultur har bland annat arrangerat Kulturfesten (tidigare Kulturveckan) med 43 programpunkter och deltagande från 22 föreningar och kulturaktörer. Eventet koncentrerades detta året till en helg i centrum för att skapa intensitet och öka tillgängligheten. Sommarscen har traditionsenligt bjudit på konserter vid Skräcklan och inkluderat Super-duper-allsången för personer med funktionshinder och under insatsen för levande centrum arrangerades det en uppskattad livespelning på Kulturhuset. Enheten har arbetat nära det lokala föreningslivet och samverkat med regionala aktörer för att skapa attraktiva kulturmöten i hela kommunen men med särskilt fokus på Aktiv fritid Torpa. Under året har två dansresor genomförts med Musik- och kulturskolans elever, fyra professionella dansföreställningar köpts in och VBG Dance festival arrangerats med workshops och showcase/battle. Dessa satsningar stärker intresset för dans och ger pedagogiska vinster för kommunens danslärare.

Sammanfattningsvis har Allmän kultur under året bidragit till ett rikt och inkluderande kulturliv i Vänersborgs kommun genom kvalitativa utställningar, ett brett barnkulturutbud, offentliga arrangemang och dans. Genom samverkan lokalt, regionalt och internationellt har det skapats nya möjligheter för invånare att mötas och ta del av konst och kultur.

1.14.2 Bibliotek

Enheten för bibliotek består av ett huvudbibliotek i Vänersborgs centrum och tre biblioteksfilialer belägna i Vargön, Frändefors och Brålanda. Under året har biblioteket satsat på att synliggöra sina aktiviteter, sitt utbud och service mer, bland annat genom att göra korta filmer som läggs ut på sociala medier. Dessa har blivit mycket uppskattade av allmänheten och interaktionsnivån har ökat med 837% och haft så mycket som upp till 35 000 visningar per film.

Biblioteken har även gjort ett par testavsnitt av en podcast, för att kommande år lägga ut ungefär ett avsnitt per månad med olika teman kring litteratur och film. Syftet är att främja läsning, fantasi och kreativitet samt därigenom visa bibliotekens fantastiska möjligheter på ett ännu mer personligt sätt. Arbetet med podden är ett gemensamt projekt med flera deltagare från alla kommuner i Fyrstad. Detta kommer att stärka det interkommunala samarbetet vilket gagnar alla parter.

Samtliga bibliotekslokaler har fortsatt att få höjd standard och ökad trivsel, bland annat genom införskaffandet av fler textilier, mattor och växter. Det är viktigt att skapa trivsamma lokaler som inbjuder besökare till läsning, studier, inspiration, lärande, kreativitet, enskilt lugn och sociala möten. Biblioteksbesökarna har under året givit positiv respons kring genomförda

lokalförbättringar. Arbetet med att göra anpassningar i lokalen inför den planerade uppstarten av meröppet på Vargöns bibliotek kommer att slutföras under början av 2026.

Under året gjordes en översyn kring personalens kompetenser och dagens behov av bibliotek. Detta resulterade i att tre nya medarbetare rekryterades varav en tjänst (en kultursamordnare) möjliggjorts genom tillförda resurser. Personalkompetenserna möter nu bättre besökarnas förväntningar och behov.

Under 2025 har förvaltningen avsatt en utökad budget, omfördelat medel till programverksamhet på biblioteken. Enheten för bibliotek har därför under hösten haft möjlighet att erbjuda allmänheten en omfattande repertoar av aktiviteter för alla smaker. Detta har stärkt mångfalden av kulturutbudet med flertalet olika arrangemang där fokus har varit att nå invånare utifrån ålder, olikheter och intresseriktningar. Programutbudet har inriktats på både barn, ungdomar, vuxna och äldre, personer med olika språk och socioekonomiska bakgrunder, nationella minoriteter, funktionsvariationer samt hbtqi^{+}-frågor. Detta dels genom egenproducerade arrangemang, dels genom samarbeten med andra verksamheter inom och utanför kultur- och fritidsförvaltningen. Det har också upprättats samarbeten med externa parter, såsom Vänersborgs Riksteaterförening (utlån av gratisbiljetter till föreställningar till ett värde av ca 6 000 kr per år), och idrottsföreningen IFK Vänersborg (utlån av gratis matchbiljetter till ett värde av ca. 20 000 kr per år), samt med Forum Vänersborg och övrigt näringsliv.

Ett axplock av de aktiviteter som anordnats under året är författarbesök, föreläsningar, boktips, föreställningar, filmvisningar, IT-hjälp, språkträffar, föräldraträffar, workshops, sagostunder, brädspelsspeltillfällen, musikuppträdanden, skrivarkurser, och utställningar. Många aktiviteter har även utförts på biblioteksfilialerna för att öka den geografiska spridningen av aktiviteter i kommunen och levandegöra de mindre biblioteken utanför centrumkärnan.

Flertalet arrangemang för både barn och vuxna har varit fullsatta, vilket är ett tecken på att marknadsföringen nått ut på ett effektivare sätt. På grund av det stora intresset från allmänheten för årets sista programpunkt med målgrupp vuxna, med författaren Bea Uusma fick arrangemanget flyttas till Vänersborgs teater där samtliga 340 platser snabbt blev bokade. Årets sista programpunkt med målgrupp barnfamiljer var ett förvaltningssamarbete på Torpaområdet kallat “Familjeskoj” där barnen kunde göra alltifrån lyssna på sagostunder till att åka linbana.

Under året har också det uppsökande arbetet utanför bibliotekslokalerna fortsatt. Biblioteken har bland annat anordnat aktiviteter på Torpaområdet, åkt ut till skolor med den läs-, drama- och bildfrämjande aktiviteten Blackout poetry i samarbete med Musik- och kulturskolan, haft sagostunder i den öppna förskolan Sirius, träffat barnavårdcentralsgrupper samt anordnat aktiviteter/möten för både barn och vuxna på Barnens Kastanj. Förhoppningsvis har också en ny tradition tillkommit då enheten under året anordnade *Deckarveckan i Vänersborg*, där det under en vecka bjöds på föreläsning, författarbesök, filmvisning, boktips med bibliotekarier och quiz på temat deckare. Dessa var mycket uppskattade arrangemang av besökarna.

1.14.3 Musik- och kulturskola

Musik- och kulturskolan bedriver verksamhet inom områdena musik, teater, dans och bild & form och gemensamt arbetas det för att utbilda målgruppen barn och unga upp till 19 år i konstnärliga ämnen och på så vis bidra till en meningsfull fritid. I enheten ingår även Vänersborg Jazz Academy (VJA) och den avgiftsfinansierade verksamheten Danspoolen.

Basen i Musik- och kulturskolans arbete består av den regelbundna kursverksamheten som varje vecka lockar över 900 barn att delta i lektioner inom sina respektive ämnen. Sett till antal elever och tillfällen de deltar innebär detta över 1200 deltagartillfällen varje vecka. I samband med verksamheten återfinns också ett stort söktryck i flertalet ämnen vilket tyder på att verksamheten är populär och i dagsläget står ca. 280 barn och ungdomar som inte redan deltar i någon kurs på kö för en plats i Musik- och kulturskolan. Den sammantagna kön till verksamheterna är drygt 400 barn.

Musik- och kulturskolan i Vänersborg är till stor del förknippad med en omfattande och välutvecklad orkesterverksamhet som under året omfattat 15 orkestrar. Orkestrarna innebär en utvecklingstrappa från små nybörjarorkestrar till välutvecklade blås- stråk- och symfoniorkestrar. De mest avancerade orkestrarna, Vargöns kammarorkester, Vargöns symfoniorkester och Vänersborg Wind Band bidrar aktivt till Vänersborgs rika kulturliv och är en viktig länk i utbildningskedjan från nybörjare till professionella musiker.

För att nå alla barn och unga i kommunen har verksamheten ett flertal aktiviteter inom baskulturutbudet där man når ca. 3 300 av kommunens barn varje läsår. Under en period om sex veckor får eleverna i årskurs tre spela blås- eller stråkinstrument. Ett exempel på lyckat resultat av detta arbete är Frändefors skola där 40 barn idag deltar i stråkundervisning i fiol och cello som en följd av detta. Eleverna i förskola, årskurs två och årskurs sex möts av danslärare inom ramen för aktiviteten ”3 x danspedagog”. För förskolan har det språkutvecklande konceptet, ”Grytan”, som når tre-, fyra- och femåringarna startats upp. Grytan har under året erbjudit fortbildning för förskolepersonal och samlingar som särskilt riktar sig till treåringar med fokus på ord- och språklek. För fyraåringarna har dans stått i fokus, medan femåringarna har fått uppleva en allsångskonsert, allt sammantaget genomsyrat av ett lekfullt och nyfiket utforskande av språk och rörelse. Elever i årskurs två har under året även fått besök av musik- och kulturskolans orkestrar som bjudit på konsert.

Under 2025 har musik- och kulturskolan fortsatt kursverksamheten i teater, bild, sång, gitarr, flöjt och trumpet på Tärnanskolan efter skoltid. El Sistema-verksamheten för årskurs två har i år genomförts på tre skolor i kommunen (Rånnum, Brålanda och Tärnan) där cirka 60 inskrivna elever träffar musik- och

kulturskolans lärare två gånger per vecka under fritidshemstid. Detta är en del av det arbete som under året fortlöpt för att nå ut till fler barn som normalt inte hittar till verksamheten.

Under året har också uppdragen inom *Kultur för äldre* och *Klappteatern* (daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning) fortsatt i samverkan med socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen. I *Barn och äldre sjunger tillsammans* besöker förskolegrupper tillsammans med musiklärare äldreboenden för gemensamma sångstunder och generationsöverskridande utbyten. En annan aktivitet som sedan många år genomförs är *Minnas med musik* där två musiklärare regelbundet besöker äldreboenden för sångstunder som stimulerar och berikar de äldres liv.

En annan viktig del för enheten och framför allt för eleverna är den publika verksamheten genom konserter, utställningar och föreställningar. Utöver återkommande framträdanden såsom orkestervecka, Musik- och kulturskolans vecka, kulturfesten och vid lucia- och adventsperioden har eleverna framträtt på flertalet spelplatser såsom Vänersborgs teater, Kulturhuset, konsthallen, Huvudnäsaulan, gågatekrysset, Vänersborgs museum, biblioteken, Kastanjeparken samt i kyrkor. Framträdandena är mycket välbesökta av allmänheten – enbart under hösten 2025 återfanns 6480 personer i publiken.

I juni arrangerade Musik- och kulturskolan en tvådagars sommarkurs med sång, bild, teater och dans på Vänerparken, medan juli bjöd på dans- och bildläger i Brålanda i samarbete med Brålandabadet. I augusti genomfördes bland annat lägerverksamhet där musikelever inom orkesterinstrument och piano samlades under en vecka på Åh stiftsgård och teater- och bildelever fick möjlighet att uppträda under sekelskiftesdagarna i samarbete med Vänersborgs museum. Därutöver anordnades flera sommaraktiviteter såsom bildskapande på konsthallen, akvarellmålning i Plantaget och bildverkstad under Clownkalaset på biblioteket. Alla fritidshem besöktes av två danslärare där barnen fick dansa utomhus med fokus på rörelseglädje och lekfullhet. Även barnen i Torpaområdet fick ta del av dans, bild och musik när lärare besökte området under två dagar.

Kulturpedagogen på musik- och kulturskolan har arbetat för att engagera fler barn och unga från underrepresenterade grupper genom öppna, anpassade aktiviteter. Under året har olika samarbeten lett till kulturaktiviteter som djembetrummor, akvarellmålning, masktillverkning och graffiti. Ett projekt inom urban konst och hiphop har startats tillsammans med Torpa fritidsgård och en ungdomsgrupp har hjälpt till att utforma relevanta aktiviteter för sina jämnåriga.

Inom Musik- och kulturskolans verksamhet ingår också Danspoolen där danslärare fungerar som resurser för kulturskolor i Fyrbodal samt erbjuder skapande skola-projekt till grundskolor, lägerverksamhet, dansfortbildning till idrottslärare och dans för hälsa. Under 2025 har Danspoolen haft verksamhet på kulturskolor i Sotenäs, Mellerud, Uddevalla och Bygdegården i Färgelanda samt genomfört skapande skola-projekt i Munkedal och Sotenäs. Inom Danspoolen har det också genomförts Dans för hälsa som riktat sig till tjejer med psykisk ohälsa, dans för Parkinson och dans för seniorer i Mölndal. Utöver detta är Danspoolen med i arrangörsnätverket i Västra Götaland samt samordnar danspedagogiska nätverksträffar i samverkan med Högskolan för scen och musik i Göteborg.

Inom området dans anordnas årligen VBG Dance Festival i samverkan mellan enheter i Kultur- och fritidsförvaltningen samt kulturskolor i Västra Götaland. Festivalen äger rum under höstlovet och fokuserar på dans, gemenskap och upplevelse. Danspoolens regionala arbete ligger till grund för samverkan kring festivalen och är en förutsättning som höjer relevansen och kvaliteten i projektet. Under festivalen erbjöds även en hiphop-föreställning, dansworkshops med gästlärare, danstävlingar, battles och många roliga kringaktiviteter kopplat till hiphop och andra kreativa aktiviteter för att nå fler som inte dansar och för att stärka känslan av gemenskap och glädje. Målet är att skapa en mötesplats för ungdomar från Vänersborg och regionen, sprida dansen som konstform i både bredd och spets samt främja aktivitet och inflytande bland ungdomarna. En framgång med årets Vbg Dance Festival var samverkan mellan enheterna, regionens kulturskolor och arrangörsnätverket. Under showcase-tävlingen tittade 750 personer på plats i Vänersborgs teater och via länk som live-sändes.

Musik- och kulturskolan driver också verksamhetsdelen Vänersborg Jazz Academy (VJA) som genomför kurser och aktiviteter för att främja talangutveckling bland unga musiker inom jazz och improvisation. Tyvärr deltar inte många barn från Vänersborg. Under året har musik- och kulturskolan arrangerat Jazz Mentors' Day åtta gånger och två Impro Day Camp. Under sommaren genomfördes den veckolånga sommarkursen, som vanligt avslutad med konsert i Kulturhuset.

1.14.4 Nyckeltal

Allmän kultur	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Antal besökande på Konsthallen	9 298	10 071	8 586	5 228

Musik- och kulturskola*	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Antal aktiviteter	1 313	1 427	1 508	1 442
Varav flickor	923	1 002	1 088	1 000
Varav flickor i %	70	70	72	69
Varav pojkar	390	425	420	442
Varav pojkar i %	30	30	28	31

**Mätdatum 15 oktober. Deltagande i kursverksamhet per vecka.*

Bibliotek	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Antal utlånade media	95 599	127 124	115 335	153 622
Antal besökande på Huvudbiblioteket	13 963	115 334	110 272	109 810
Antal besökande på Vargöns bibliotek	32 179	10 635	10 855	11 568
Antal besökande på Brålandas bibliotek	7 963	6 682	8 000	6 639

§ 12

Bokslut 2025: Lång verksamhetsberättelse 2025

BUTN2024/149

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden godkänner lång verksamhetsberättelse för barn- och utbildningsnämnden 2025 samt överlämnar denna till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Årets resultat 2025 för barn- och utbildningsnämnden uppgår till 3,6 mnkr.

Den långa verksamhetsberättelsen är en fördjupning av årsbokslutet och innehåller: särskilda händelser under året, årets verksamhet, målavstämning, årets resultat med övergripande analys, redovisning per anslagsredovisningsnivå, nyckeltal, inventarieinvesteringar samt personalredovisning.

Beslutsunderlag

- Barn- och utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse
- Lång verksamhetsberättelse 2025 barn- och utbildningsnämnden.

Sändlista

Handläggare av ärendet
Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret
Ledningsgrupp BUF
HR-partners BUF
Ekonomer BUF
Utredare BUF
Utvecklingsledare BUF

Vänersborgs kommun
Barn- och utbildningsnämnden

TJÄNSTESKRIVELSE

2026-01-22

Dnr: BUTN 2024/149

Handläggare
Annie Sköldeborg
Annie.Skoldeborg@vanersborg.se
0521-72 11 68

Mottagare
Barn- och utbildningsnämnden

Lång verksamhetsberättelse 2025 barn- och utbildningsnämnden

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden godkänner lång verksamhetsberättelse för barn- och utbildningsnämnden 2025 samt överlämnar denna till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Årets resultat 2025 för barn- och utbildningsnämnden uppgår till 3,6 mnkr.
Den långa verksamhetsberättelsen är en fördjupning av årsbokslutet och innehåller: särskilda händelser under året, årets verksamhet, målavstämning, årets resultat med övergripande analys, redovisning per anslagsredovisningsnivå, nyckeltal, inventarieinvesteringar samt personalredovisning.

Sofia Bråberg

Förvaltningschef

Bilagor

Lång verksamhetsberättelse 2025 barn- och utbildningsnämnden.

Sändlista
Handläggare av ärendet
Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret
Ledningsgrupp BUF
HR-partners BUF
Ekonomer BUF
Utredare BUF
Utvecklingsledare BUF

Vänersborgs kommun

BUTN 2024/149
2026.263
2026-02-16

Verksamhetsberättelse 2025

Barn- och utbildningsnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning **3**

Årets viktigaste händelser **3**

Sammanfattande analys **4**

Resultatredovisning - mål, ekonomi och personal **5**

1.1 Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige 5
1.2 Nämndens förväntade resultat 12
1.3 Nyckeltal barn- och utbildningsnämnden 21
1.4 Ekonomi 22
1.5 Personal 23

Sammanfattning

Barn- och utbildningsnämnden har under året hanterat flera lokalmässiga utmaningar, såsom renoveringar, undermåliga inomhusmiljöer och akuta stängningar som påverkat både arbetsmiljö och kontinuitet. Samtidigt har riktade lagändringar, till exempel krav på bemannade skolbibliotek, medfört organisatoriska omställningar och nyanställningar. Elevresultaten visar en blandad bild: trygghet och trivsel är fortsatt hög, och flera insatser såsom mindre undervisningsgrupper, förstärkt elevhälsa och riktat stöd har visat god effekt, särskilt i progressionen från årskurs 6 till 9. Samtidigt nås inte samtliga mål kopplade till gymnasiebehörighet, meritvärde och närvaro och resultaten varierar mellan enheter.

Ekonomiskt redovisar nämnden ett överskott på 3,6 mnkr, främst tack vare ökade statsbidrag och högre barnomsorgsintäkter. Kostnaderna har samtidigt ökat, bland annat till följd av fler heltidsplaceringar, lokalrelaterade frågor och många barn och elever i behov av särskilt stöd. Flera enheter upplever svårigheter att anpassa verksamheten till minskat barn- och elevantal och ökade stödbehov, vilket skapar utmaningar i att nå både måluppfyllelse och budget i balans.

Personalsidan visar både styrka och sårbarhet. Medarbetarengagemanget (HME) är oförändrat jämfört med föregående år och andelen legitimerade lärare har ökat vilket stärker förutsättningarna för kvalitet. Sjukfrånvaron fortsätter att sjunka totalt sett, men förskolan har fortsatt höga nivåer. Arbetsbelastning samt prioriteringssvårigheter kvarstår som de mest framträdande utmaningarna för verksamheterna.

Årets viktigaste händelser

Som många andra kommuner i Sverige står Vänersborgs kommun i och inför en demografisk utmaning med färre barn som föds och en åldrade befolkning. Under året har barn- och utbildningsförvaltningen ansvarat för ett varierande och delvis snabbt föränderligt barn- och elevunderlag, däribland barn som vistades på Restad Gård samt barn i familjer med tillfälligt skydd, främst från Ukraina. De ofta korta vistelsetiderna har ställt krav på en flexibel organisation och budgetmässig beredskap för att kunna möta snabba förändringar i barn- och elevantalet. Arbetet har präglats av ett konsekvent fokus på att säkerställa alla barns rätt till utbildning i enlighet med barnkonventionen och skollagen.

Utifrån minskade födelsetal 2023, 2024 och 2025 samt prognoser om sjunkande barn- och elevantal kommande 10 år har barn- och utbildningsförvaltningen under 2025 arbetat intensivt med en översyn av förskole- och grundskoleorganisationen. Syftet är att kartlägga nuvarande förskole- och grundskolestruktur för att kunna optimera resurser i styrning, ledning och organisering som ska leda till ökad måluppfyllelse och långsiktig hållbarhet. När barn- och elevantalet krymper behöver organisationen anpassas för att så stor del som möjligt av barn- och utbildningsnämndens budget ska kunna användas till undervisningsnära resurser som personal, läromedel och måltider.

Nationellt sett har reformförslag inom utbildningsområdet duggat tätt under 2025. En ny lag om skolor mot brott trädde i kraft 1 juli 2025 och i juni 2025 fattade riksdagen beslut om att införa tioårig grundskola från höstterminen 2028. 1 juli 2025 trädde ytterligare en ny lag i kraft som innebär att skolbiblioteken ska vara bemannade. Barn- och utbildningsförvaltningen har utrett vad lagförändringen innebär för verksamheterna och analyserat hur förändringen kan implementeras. Utifrån detta arbete anställdes tre skolbibliotekarier under hösten 2025. De kommer att ta fram den obligatoriska skolbiblioteksplanen samt stötta samtliga skolor med att bygga upp skolbiblioteks-verksamhet som ska matcha den förändrade lagstiftningen.

Under 2025 har fortsatta problem i barn- och utbildningsnämndens förhyrda lokaler medfört brister i arbetsmiljön för barn, elever och personal. Tärnanskolans lokaler har under en längre tid haft bristande inomhusmiljö. I september 2025 påbörjades ett renoveringsprojekt som kommer pågå läsåret 2025/2026. Problematiken har inneburit stora utmaningar för verksamheten som behöver flytta runt och anpassa sig efter underhållsarbetets olika etapper. Även på Onsjöskolan har fastighetsrelaterade problem lett till att verksamheten behövt evakuera delar av undervisningslokalerna vilket påverkat både personal och elever. Under 2025 planerades Skördegatans förskola på Onsjö att stå redo att ta emot barn och personal efter en tid av renovering och utbyggnation. På grund av Serneke Sverige AB:s konkurs har projektet försenats och beräknas nu vara klart under första halvåret 2026. Samtidigt framkom det under 2025 att Öxnered förskola, som akutevakuerades 2024, är i så pass dåligt skick att en totalrenovering inte är möjlig. I stället kommer en ny förskola att byggas från grunden. Dalbobron stängdes akut i september 2025 på grund av allvarliga säkerhetsbrister i brostöden. Stängningen fick stor påverkan på lokalsamhället och för de barn, elever och den personal som är beroende av bron för att ta sig till förskola, skola, fritidshem och arbetsplatsen. Barn- och utbildningsförvaltningen agerade snabbt genom att ge 202 skolelever, som tidigare kunnat gå eller cykla till skolan och som nu tvingades att resa kollektivt, busskort. Busslinjer och taxilinjer sågs över för att se till att elever skulle hinna till skolan i tid trots de längre resvägarna.

Under 2025, inom ramen för arbetet med Samverkan för bästa skola, stärktes barn- och utbildningsförvaltningens samlade förmåga att planera, följa upp och utveckla utbildningen genom mer gemensamma arbetssätt och en tydligare struktur i kvalitetsarbetet. Ett årshjul och gemensamma rutiner har bidragit till att uppföljning och analys av kunskapsresultat sker mer regelbundet och systematiskt. Insatserna har också haft som syfte att synliggöra skillnader i resultat mellan grupper och enheter för att möjliggöra mer träffsäkra och likvärdiga insatser. Kollegialt lärande och gemensamma forum har utvecklat den gemensamma analysförmågan och bidragit till större trygghet i ledarskapet. Effekter syns i form av fördjupade analyser med ökat fokus på undervisning och lärmiljö. Samtidigt kvarstår behov av att fullt ut tydliggöra ansvar och skapa en sammanhållen uppföljning av resurser och insatser för att arbetssätten ska få genomslag på alla nivåer.

Sammanfattande analys

Barn- och utbildningsnämndens verksamhet under 2025 har påverkats av förändrade demografiska förutsättningar. Det minskade barn- och elevantalet medför en lägre resurstilldelning för enheterna. Detta har varit utmanande för verksamheterna att anpassa sig till, då minskningen ofta fördelas över flera klasser och därmed försvårar möjligheterna att på ett strukturerat och effektivt sätt anpassa personalstyrkan. Samtidigt har antalet asylsökande barn varierat under året och även krävt anpassningar av befintlig organisation. Rektorerna beskriver en ökad etisk stress kopplad till budgetram samtidigt som behoven hos barn och elever har ökat. Resurserna räcker inte till för att möta alla elevers behov och särskilt elever i behov av särskilt stöd riskerar att hamna i kläm. Personalen upplever redan en hög arbetsbelastning, vilket ytterligare försvårar möjligheterna att upprätthålla kvalitet och likvärdighet i utbildningen.

Samtidigt som verksamheterna har haft en lägre resursfördelning att förhålla sig till har lokalrelaterade problem medfört att verksamhet utan framförhållning behövt styras om på flera förskole- och skolenheter i olika stor grad. Oavsett omfattningen på den omorganisation som krävts har det påverkat den planerade verksamheten och skapat oro hos både medarbetare, barn och elever samt vårdnadshavare. Att ställa om i verksamheten gör att tid ägnas åt annat än grunduppdraget vilket kan påverka både måluppfyllelsen och

förstärka medarbetarnas upplevelse av att krav och resurser inte går ihop. De lokalmässiga förutsättningarna har sammantaget påverkat både arbetsmiljön och förutsättningarna för stabilitet i undervisningen. Att anpassa och ställa om i verksamheten är en naturlig del i utvecklingsarbetet men när det sker frekvent eller över tid på olika sätt utifrån andra grunder kan det i förlängningen få inverkan på barn- och utbildningsförvaltningens möjlighet att både behålla och rekrytera medarbetare.

Kompetensförsörjningen utgör en strategiskt avgörande faktor framåt för att barn- och utbildningsförvaltningen ska kunna bedriva verksamhet med god kvalitet. Befolkningsprognoserna och den pågående organisationsöversynen visar att rektorer behöver anpassa sina verksamheter i större utsträckning än tidigare för att kunna förhålla sig till de resurser som finns att tillgå. Att ställa om i verksamheten och samtidigt tillse att medarbetarna får rätt förutsättningar för att lyckas i sina respektive uppdrag är en stor utmaning. Barn- och utbildningsförvaltningen har under flera år haft höga värden gällande både hållbart medarbetarengagemang och eNps vilket visar på engagerade och lojala medarbetare, ett gott ledarskap och en tydlig styrning. Detta kan ses som goda förutsättningar för att kunna hantera den omställning verksamheterna nu står inför, utmaningen blir att kunna bibehålla och utveckla det som fungerar väl.

Trots betydande utmaningar finns flera positiva utvecklingstendenser under 2025. Resultaten visar överlag fortsatt hög trygghet bland elever i grundskolan och vårdnadshavare upplever att deras barn trivs i förskolan. Vänersborgs kommun har fortsatt en hög inskrivningsgrad i förskolan vilket innebär att många barn i kommun under året har deltagit i förskolans undervisning och förberetts för fortsatt lärande. Goda resultat i läsförståelse i årskurs 1 visar att satsning på speciallärare, högläsning och systematisk uppföljning har varit gynnsamt för eleverna. Gymnasiebehörigheten når inte de politiskt satta ambitionsnivåerna, men visar en tydlig förbättringsresa från årskurs 6 till årskurs 9. Detta indikerar att riktade insatser såsom små undervisningsgrupper, förstärkt elevhälsa, samverkan med socialtjänst och riktat stöd från olika yrkeskategorier inom skolan har gett effekt. Samtlig personal har under året arbetet hårt för barn och elevers bästa utifrån de förutsättningar som getts. Att sjukfrånvaron fortsatt har minskat gör att ordinarie personal i större utsträckning varit på plats och kunnat bidra till de fina resultat som uppnåtts. Utöver att kvaliteten i verksamheten sannolikt gått upp bidrar även minskade sjuktal till minskade kostnader och mer resurser har därmed kunnat läggas på att skapa bättre förutsättningar för både barn och elever och medarbetare att lyckas.

Resultatredovisning - mål, ekonomi och personal

1.1 Tilldelade målvärden och riktade uppdrag från kommunfullmäktige

I Mål- och resursplanen som beslutas av kommunfullmäktige kan riktade uppdrag och målvärden tilldelas alla nämnder. Dessa redovisas nedan, fördelat per inriktningsmål.

1.1.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

1.1.1.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	33,3 % (2022)	**2024** 32,6 %	31 %
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	68,3 % (2022)	**2024** 69,8 %	70 %

Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)

Majoriteten av vårdnadshavarna som svarat på vårdnadshavarenkäten i förskolan upplever att deras barn trivs på förskolan (96%) och att introduktionen har skapat goda förutsättningar för en tillitsfull relation med personalen (87%). Trygghet, trivsel, god kommunikation och ett aktivt värdegrundsarbete framträder som centrala framgångsfaktorer i enkäten. Delaktighet i utbildningens mål och innehåll samt möjligheten att vara med och utvärdera verksamheten är områden där resultaten är lägre. Även likvärdighet i introduktionsprocessen behöver stärkas, särskilt på enheter där många barn börjar samtidigt eller löpande under året. Språkliga hinder och enkätens utformning har påverkat svarsfrekvensen på vissa förskolor, vilket visar att kommunikationen behöver bli ännu tydligare och mer tillgänglig. Framgångsfaktorerna bakom de positiva resultaten är ett systematiskt arbete med introduktion, uppföljning och kommunikation samt ett strategiskt ledarskap som skapar struktur och förtroende. Genom fortsatt fokus på relationer, tydlig information och fler forum för dialog finns goda förutsättningar att ytterligare stärka kvaliteten och vårdnadshavarnas engagemang i förskolans verksamhet.

Resultaten från höstens elevenkät för årskurs 3–6 visar att tryggheten är fortsatt hög och stabil över tid, 84% av eleverna som har svarat på enkäten känner sig trygga i skolan. Studiero och inflytande ligger oförändrat kvar på lägre nivåer, 43% respektive 49%. Majoriteten av eleverna i årskurs 3-6 som har svarat på enkäten upplever att de behandlas lika av lärare och att elever bemöter varandra och vuxna på ett bra sätt. Tillit till vuxna ligger strax över 70%. Enheter med tydliga förväntningar, stark skolidentitet och systematiskt arbete har kommit längre i att skapa tillit och helhet. Fortsatt arbete kommer att fokusera på utbildningen som helhet där inflytande, demokrati och värdegrund är centrala utvecklingsområden. Som framgångsfaktorer i arbetet med trygghet och tillit lyfts bland annat kontinuitet bland lärarna, schemalagda rastaktiviteter och ordningsregler. När det gäller elevers trygghet i årskurs 5 ligger Vänersborg på en högre nivå jämfört med riket.

Elevenkäten i årskurs 7-9 visar att den upplevda tryggheten är fortsatt hög och har förbättrats något, 85% av eleverna uppger att de helt eller till stor del känner sig trygga i skolan, vilket är en ökning från 82% föregående år. Studiero och inflytande ligger kvar på lägre nivåer. Endast 46% av eleverna som svarat på enkäten upplever att det alltid eller ofta är arbetsro på lektionerna. 47% av eleverna upplever att de får vara med och påverka hur de ska arbeta på lektionerna. Bemötande mellan elever och vuxna ligger fortsatt på en hög och stabil nivå där 71% upplever att lärarna behandlar alla elever lika oavsett kön eller könsidentitet, 79% tycker att elever bemöter varandra bra och 78% att elever bemöter vuxna bra. Tillit till andra och upplevelse av trygghet hänger tätt samman och skapas genom skolan som helhet där relationsbyggande och proaktiva handlingar utifrån systematiska analyser är centrala. Enheterna har kommit olika långt och elevenkäten är ett bland flera underlag som ligger till grund för att arbeta vidare med frågor om trygghet och tillit. Elevenkäten visar att Vänersborgs kommunala grundskolor ligger högre än riket bland

annat när det gäller hur elever upplever det stöd de får i skolan, bemötande från lärare och elever emellan samt trygghet, studiero och inflytande.

Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)

Den övergripande sammanställningen av elevhälsosamtalen i årskurs 4 och 8 läsåret 2024/2025 visar att elevernas självskattade hälsotillstånd är relativt oförändrat. I årskurs 4 hade 82% av eleverna en sammanvägd oproblematisk hälsa och i årskurs 8 hade 75% av eleverna en sammanvägd oproblematisk hälsa, andelen har över tid legat på samma nivåer.

Utifrån hälsosamtalen syns positiva resultat både i årskurs 4 och 8 så som att tryggheten i skolan ligger på en hög nivå och att eleverna i stor utsträckning uppger att de har tillgång till vuxenstöd, att de har en vuxen att prata med. Även fysisk aktivitet utmärker sig positivt genom ett högt deltagande på idrottslektioner, särskilt i årskurs 4. Utmaningar finns när det gäller elevernas matvanor, över tid är det en negativ trend med minskat frukost- och lunchintag. Den mest utbredda problemindikatorn är huvudvärk och när det gäller stress och nedstämdhet syns en ökning, särskilt bland flickor i årskurs 8. Totalt sett syns en markant försämring av flickors hälsa mellan årskurs 4 och 8, medan pojkars hälsa är mer stabil.

Bearbetning av hälsosamtalen har pågått systematiskt under året och på det stora hela finns det fortsatta behov av att stärka arbetet för att bygga relationer till elever och vårdnadshavare och jobba långsiktigt med hälsofrämjande insatser från förskoleklass upp till årskurs 9. Fokus under året har varit att utveckla samverkan mellan elevhälsa och undervisning samt säkerställa strategiska insatser kring skolmåltid, sömn och psykisk hälsa.

1.1.1.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag	År för genomförande
Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga	2025 2026 2027

Handlingsprogram för förebyggande arbete barn och unga

Uppdraget förväntas slutföras under den period uppdraget gäller.

Alla chefer i barn- och utbildningsförvaltningen har deltagit i den workshop som ligger till grund för nulägesanalys inför uppdraget Handlingsprogram för förebyggande arbete för barn och unga (och deras föräldrar).

Kommunstyrelseförvaltningen har anställt en utvecklingsledare barn och unga som under våren 2025 inventerat pågående arbete för barn och unga som bedrivs av de kommunala förvaltningarna, de kommunala bolagen och civilsamhället. Förvaltningschef på barn- och utbildningsförvaltningen har intervjuats gällande förvaltningens pågående samverkansarbete för barn och unga, exempelvis samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF), arbetet före, under och efter placering av barn samt kultur, utveckling och lärande (KUL) för alla barn och elever 1-16 år.

När handlingsprogram är framtaget är barn- och utbildningsförvaltningen en viktig aktör för att i samverkan med andra arbeta förebyggande för barn och unga.

1.1.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

1.1.2.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	83,2 % (2023)	**2025** 83,6 %	85,6 %

Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)

Andelen elever i årskurs 9 som var behöriga till yrkesprogram med hemkommun Vänersborg uppgick läsåret 2024/2025 till 83,6% vilket är lägre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 85,6%. Det är även lägre än genomsnittet för riket som för läsåret 2024/2025 låg på 84,2% behörighet. Resultaten avser behörighetsnivåer innan lovskola.

Resultaten för de kommunala skolorna visar dock en positiv trend för den elevkull som lämnade årskurs 9 i juni 2025, behörigheten ökade med cirka 19 procentenheter från årkurs 6 till årkurs 9. Skillnaden mellan flickor (85,4% efter genomförd lovskola) och pojkar (84,4% efter genomförd lovskola) var liten, samtidigt som elevgruppen med annat modersmål inte i lika hög utsträckning var behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet.

Organisatoriska insatser som har visat sig effektfulla för elevernas lärande var till exempel små undervisningsgrupper och riktat stöd samt samverkan med elevhälsa och socialtjänst. Även tillgång till funktioner som studie- och yrkesvägledare (SYV) och närvarokoordinatorer har lyfts som viktiga komponenter som bidragit till att påverka elevers resultat i positiv riktning. För att få fler elever behöriga till yrkesprogram är det centralt att samarbetet mellan rektorer, specialpedagoger och lärare förbättras för att säkerställa att särskilt stöd sätts in tidigt och följs upp systematiskt. Det finns också behov av att höja kvaliteten på kartläggningar och att lägga mer tid och fokus på ämnesutveckling.

1.1.2.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag	År för genomförande
Ökad gymnasiebehörighet	2025 2026 2027

Ökad gymnasiebehörighet

Uppdraget förväntas slutföras under den period uppdraget gäller.

Kommunfullmäktige tillsköt 1,0 mnkr i tillfälligt anslag för höstterminen 2024 och 1,0 mnkr vårterminen 2025 för kvalitetshöjande åtgärder för att fler elever ska uppnå gymnasiebehörighet. Barn- och utbildningsförvaltningen har arbetat intensivt med uppdraget. Utifrån tilldelade medel för uppdraget 2025 såg rektorerna över sina organisationer och riktade ytterligare resurser till årskurs 9, utöver det som redan var planerat. De kommunala skolorna har exempelvis kunnat bemanna hälften av matematiklektionerna med dubbla legitimerade lärare, rikta del av lärartjänst med stöd mot

årskurs 9, undervisa elever i behov av särskilt stöd i mindre grupp om 5-6 elever, rikta extra resurspedagog med inriktning engelska och svenska, utöka studie- och yrkesvägledning samt rikta en lärartjänst mot de ej behöriga eleverna. Fridaskolan har förstärkt lärartätheten på matematiklektionerna.

Andelen elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram med hemkommun Vänersborg uppgick läsåret 2024/2025 till 83,6% vilket är lägre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 85,6%. Det är även lägre än genomsnittet för riket som för läsåret 2024/2025 låg på 84,2% behörighet. Resultaten avser behörighetsnivå innan lovskola.

Resultaten visar en positiv trend för årets årskurs 9 i de kommunala skolorna, behörigheten ökade med cirka 19 procentenheter från årkurs 6 till årkurs 9. Skillnaden mellan flickor (85,4% efter genomförd lovskola) och pojkar (84,4% efter genomförd lovskola) är liten, samtidigt som elevgruppen med annat modersmål inte i lika hög utsträckning är behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet.

Insatser som visade sig effektfulla för elevernas lärande var till exempel små undervisningsgrupper och riktat stöd samt samverkan med elevhälsa och socialtjänst. Även tillgång till funktioner som studie- och yrkesvägledare (SYV) och närvarokoordinatorer lyfts som viktiga komponenter som bidragit till att påverka elevers resultat i positiv riktning. För att kunna nå satta ambitionsnivåer behöver samarbetet mellan rektorer, specialpedagoger och lärare förbättras för att säkerställa att särskilt stöd sätts in tidigt och följs upp systematiskt. Det finns också behov av att höja kvaliteten på kartläggningar och att lägga mer tid och fokus på ämnesutveckling. För att förbättra elevernas kunskapsresultat har verksamheterna under det gånga läsåret bland annat utvecklat processen för särskilt stöd, kartlagt och utvecklat arbetet med tillgängliga lärmiljöer, samordnat kartläggning av alla elevers kunskaper i matematik, engelska, svenska och svenska som andraspråk samt utvecklat skolbiblioteken och stödet till elever som läser svenska som andraspråk, med hjälp av modersmålsenheten.

1.1.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Inga målvärden eller riktade uppdrag.

1.1.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

1.1.4.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025
Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	63,4 % (2023)	**2025** 67,1 %	65 %
Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)	3,58 (2023	**2024** 3,36	3,6

Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)

67,1% av eleverna i årskurs 8 har läsåret 2024/2025 svarat "helt och hållet" eller "till stor del" på frågan hur nöjd man är med sin skola. Denna andel är högre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 65,0% och högre än riket som ligger på 58,1%. Pojkarna visar generellt sett en högre nöjdhet med skolan jämfört med flickorna.

7-9-skolorna har under ett antal år utvecklat arbetet med att möta elevernas olika behov och gradvist visat på bättre resultatutveckling för varje årskull. På samtliga skolor i Vänersborgs kommun har det under året skett ett systematiskt kvalitetsarbete där rektorer och lärare följer upp elevernas kunskapsutveckling, trygghet och studiero. Resultaten varierar mellan skolorna och så också åtgärder utifrån det lokala sammanhanget.

Mätning av företagsklimatet, sammanfattande omdöme (svenskt näringsliv)

Samarbetet mellan barn- och utbildningsförvaltningens rektorer, studie- och yrkesvägledare på högstadieskolorna och näringslivsenheten har utvecklats i positiv riktning under de senaste två åren. Ett tydligt exempel på det är Yrkesinspiration- och rekryteringsmässan som anordnades i oktober 2025 på Quality Hotell i Vänersborg. Alla niondeklassare i Vänersborgs kommun fick under mässan chansen att utforska olika yrken och lära sig om olika branscher. Målet med mässan var att visa bredden av yrken inför framtida val. Mässan syftade till att stärka kopplingen mellan utbildning och arbetsmarknad genom att visa upp de yrken som finns i kommunens område och att därigenom få fler att fullfölja sina studier.

Barn- och utbildningsnämnden mottog under året sponsring från VBG Group Truck Equipment AB, genom Herman Kreftings stiftelse i form av ett ekonomiskt bidrag för att genomföra specifika aktiviteter som syftar till att inspirera och motivera ungdomar att välja utbildningar och karriärer inom naturvetenskap, teknik och matematik. Det intentionsavtal som upprättats mellan barn- och utbildningsnämnden och VBG Group Truck Equipment AB sträcker sig från 1 augusti 2024 till 31 juli 2026. Värdet på sponsringen för avtalsperioden uppgår till ca 1 mkr. Sponsringen omfattar bland annat studieresa för elever i årskurs 8 samt deras medföljande lärare till Universeum i Göteborg och årlig fortbildning för 50 lärare inom naturvetenskapliga områden med fokus på hållbarhet, som hölls i augusti 2025. Under november 2025 genomfördes studieresor till Universeum i Göteborg för elever i årskurs 8 samt deras medföljande lärare. Resekostnad samt entré och lunch bekostades av VBG Group Truck Equipment AB. Sponsringen från VBG Group Truck Equipment AB har möjliggjort värdefulla aktiviteter som har haft en positiv inverkan på både elever och lärare i Vänersborgs kommun. Studieresan till Universeum visade sig vara en inspirerande upplevelse som väckte elevernas nyfikenhet och intresse för naturvetenskap och teknik. Fortbildningarna för lärarna har bidragit till ökad kompetens inom hållbarhet och miljövetenskap, vilket i sin tur gynnar elevernas lärande.

1.1.4.2 Riktade uppdrag från kommunfullmäktige

Riktade uppdrag

Riktade uppdrag	År för genomförande
Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar	2025 2026

Bättre utnyttjande av lokaler och anläggningar

Uppdraget förväntas slutföras under den period uppdraget gäller.

Barn- och utbildningsförvaltningen har påbörjat arbetet med uppdraget, bland annat genom att inventera möjliga lokaler att hyra ut och omvärldsbevakning gällande hur andra kommuner hyr ut skollokaler. Barn- och utbildningsförvaltningen inväntar beslut om nya riktlinjer för internhyressystemet i Vänersborgs kommun för att kunna arbeta vidare med frågan om andrahandsuthyrning.

1.1.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

1.1.5.1 Målvärden

Målvärde	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	79 (2023)	**2025** 81 (barn- och utbildningsförvaltningen)	80
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	9,2 %	**2025** 7,5 % (barn- och utbildningsförvaltningen)	8,7 %

Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex

Det hållbara medarbetarengagemanget (HME) för barn- och utbildningsförvaltningen uppgår 2025, liksom föregående år, till 81 vilket är högre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 80. I de olika verksamheterna har F-6, 7-9 samt barn- och elevhälsan bibehållit 2024 års nivå, förskolan har ökat något medan administration har minskat. Bland verksamheterna är det enbart 7-9 som ligger under kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 80. Svarsfrekvensen inom barn- och utbildningsförvaltningen ökade under 2025 och landade på 83,9% jämfört med 76,5% 2024.

Inom de olika delområdena av HME har styrning och ledarskap ökat jämfört med föregående år från 84 till 85 respektive från 79 till 80. Gällande delområde motivation har barn- och utbildningsförvaltningen en bibehållen nivå på 80.

Medarbetarna uppger att de i hög utsträckning är insatta i arbetsplatsens mål och vet vad som förväntas av dem i sitt arbete. Resultatet visar även att medarbetarna i hög utsträckning upplever att deras arbete känns meningsfullt och att närmsta chef visar förtroende för dem.

Likt tidigare år finns det utmaningar gällande upplevd arbetsbelastning och prioritering av arbetsuppgifter är den friskfaktor som utmärker sig med lägst värde. Obalans mellan krav och resurser har under flera år varit ett uttalat utvecklingsområde inom förvaltningen och trots stort arbete har inte önskad effekt uppnåtts. Det behövs närmare analys och dialog på samtliga nivåer inom förvaltningen för att hitta sätt att komma åt problematiken.

Låga värden återfinns även kopplat till arbete med tidiga insatser samt främjande och förebyggande aktiviteter. Arbete med friskfaktorer är en viktig del i det systematiska arbetsmiljöarbetet på samtliga nivåer i förvaltningen och här kan än mer fokus läggas för att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)

Under 2025 var den totala sjukfrånvaron för barn- och utbildningsförvaltningen 7,5% vilket

är lägre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 8,7% och även lägre än den totala sjukfrånvaron 2024 som då låg på 7,9%.

Sedan år 2023 har barn- och utbildningsförvaltningen haft en nedåtgående trend för total sjukfrånvaro som nu är tillbaka på samma nivåer som innan utbrottet av Covid19-pandemin år 2020.

Kortidssjukfrånvaron (dag 1-14) är lägre 2025 jämfört med samma period föregående år, 3,7% jämfört med 3,9%. Långtidssjukfrånvaron (dag 15 och framåt) har en bibehållen nivå 2025 jämfört med förra året på 3,9%. Det finns inga större skillnader i sjukfrånvaro mellan kvinnor och män eller mellan olika åldersgrupper. Däremot finns en variation i sjukfrånvaro mellan olika enheter.

Under året har HR-partner tillsammans med verksamhetschefer arbetat med att stötta rektorerna i olika delar som att synliggöra, närvara på möten, initiera möten med exempelvis sjukvård, Försäkringskassan och företagshälsovården. Ett aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete på alla enheter med fokus på friskfaktorer har varit centralt för att minska sjukfrånvaron.

Under 2025 har kommunens revisorer granskat barn- och utbildningsnämndens systematiska arbetsmiljöarbete och arbete med sjukfrånvaro. Utifrån denna granskning kommer barn- och utbildningsförvaltningen bland annat att genomföra utbildningsinsatser för att säkerställa att samtliga chefer har god förståelse kring hur ett systematiskt arbetsmiljöarbete ska bedrivas samt varje år genomföra en djupare analys gällande strukturer och arbetssätt inom det systematiska arbetsmiljöarbetet.

1.2 Nämndens förväntade resultat

Nämndens verksamhetsplan visar hur nämnden bidrar till att kommunen uppfyller inriktningsmålen. Nämnden har tagit beslut om vilka resultat som förväntas uppnås eller genomföras under året av förvaltningen och dessa redovisas här.

1.2.1 Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

1.2.1.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	90,0 % (2023)	**2025** 89,5 %	91 %	🟥

Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Andelen barn inskrivna i förskolan har i genomsnitt under år 2025 legat på 89,5%, vilket nationellt sett är en hög inskrivningsgrad men ändå lägre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå för 2025 som ligger på 91%.

Redan under hösten 2025 har verksamheten sett effekter av ett minskat barnafödande under 2023 och 2024, även om det ser olika ut i olika delar av kommunen. Den relativt nyöppnade förskolan på Holmängen har ett högt söktryck likaså Öxnereds förskola, Blåsut förskola och Frändefors förskola. Verksamheten arbetar på flera sätt för att öka förskolans attraktivitet och antalet inskrivna barn. Bemötande lyfts fram som en nyckelfaktor, varje kontakt med vårdnadshavare ses som en möjlighet att bygga förtroende. För att kommunicera förskolans

fördelar används digitala plattformar som InfoMentor och bloggar. Genom dessa kan vårdnadshavare följa barnens progression och få insyn i förskolans arbete kopplat till läroplanen och undervisningens kvalitet. Samverkan sker bland annat med familjecentralen Sirius som informerar om förskolan. Även förskolans insatskoordinator som arbetar aktivt med närvarofrämjande insatser bidrar till ett ökat förtroende för förskolan hos vårdnadshavare.

1.2.2 Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

1.2.2.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	85,5 % (2024)	**2025** 83,6 %(innan lovskola)	85,6 %	🟥
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	85,3 % (2024)	**2025** 84,8 % (efter lovskola)	85,6 %	🟥
Elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	214 (2024)	**2025** 210	217	🟥
Elever i åk F-6 med mer än 75% närvaro, kommunala skolor, andel (%)	97,9 % (2024)	**2025** 96,8 %	98,3 %	🟥
Elever i åk 7-9 med mer än 75% närvaro, kommunala skolor, andel (%)	84,1 % (2024)	**2025** 84,9 %	86,3 %	🟥
Elever i åk 1 som når kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse, kommunala skolor, andel (%)	80,0 % (2024)	**2025** 88,7 %	83,0 %	🟢
Elever i åk. 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)	68,0% (2024)	**2025** 69,0 %	71,0 %	🟥
Bedömningar för barngruppen som lämnar förskoleverksamheten som utifrån ”Matris 2 Läsa och skriva” bedömts på ”nivå 2” eller högre, kommunala förskolor, andel (%)	79,3 % (2024)	**2025** 87,1 %	80,0 %	🟢

Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Andelen elever i årskurs 9 som var behöriga till yrkesprogram med hemkommun Vänersborg uppgick läsåret 2024/2025 till 83,6% vilket är lägre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 85,6%. Det är även lägre än genomsnittet för riket som för läsåret 2024/2025 låg på 84,2% behörighet. Resultaten avser behörighetsnivåer innan lovskola.

Resultaten för de kommunala skolorna visar dock en positiv trend för den elevkull som

lämnade årskurs 9 i juni 2025, behörigheten ökade med cirka 19 procentenheter från årkurs 6 till årkurs 9. Skillnaden mellan flickor (85,4% efter genomförd lovskola) och pojkar (84,4% efter genomförd lovskola) var liten, samtidigt som elevgruppen med annat modersmål inte i lika hög utsträckning var behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet.

Organisatoriska insatser som har visat sig effektfulla för elevernas lärande var till exempel små undervisningsgrupper och riktat stöd samt samverkan med elevhälsa och socialtjänst. Även tillgång till funktioner som studie- och yrkesvägledare (SYV) och närvarokoordinatorer har lyfts som viktiga komponenter som bidragit till att påverka elevers resultat i positiv riktning. För att få fler elever behöriga till yrkesprogram är det centralt att samarbetet mellan rektorer, specialpedagoger och lärare förbättras för att säkerställa att särskilt stöd sätts in tidigt och följs upp systematiskt. Det finns också behov av att höja kvaliteten på kartläggningar och att lägga mer tid och fokus på ämnesutveckling.

Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Andelen elever i årskurs 9 på de kommunala skolorna som var behöriga till yrkesprogram läsåret 2024/2025 var 84,8% efter genomförd lovskola vilket är lägre än ambitionsnivån på 85,6%. Resultaten visar dock en positiv trend för årskullen som lämnade årskurs 9 i juni 2025, behörigheten ökade med cirka 19 procentenheter från årkurs 6 till årkurs 9. Skillnaden mellan flickor (85,4%) och pojkar (84,4%) är liten, samtidigt som elevgruppen med annat modersmål inte i lika hög utsträckning är behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet.

Organisatoriska insatser som visat sig effektfulla för elevernas lärande är till exempel små undervisningsgrupper och riktat stöd samt samverkan med elevhälsa och socialtjänst. Även tillgång till funktioner som studie- och yrkesvägledare (SYV) och närvarokoordinatorer har lyfts som viktiga komponenter som bidragit till att påverka elevers resultat i positiv riktning. För att få fler elever behöriga till ett yrkesprogram och nå satta ambitionsnivåer behöver samarbetet mellan rektorer, specialpedagoger och lärare förbättras för att säkerställa att särskilt stöd sätts in tidigt och följs upp systematiskt. Det finns fortsatta behov av att höja kvaliteten på kartläggningar och att lägga mer tid och fokus på ämnesutveckling. För att förbättra elevernas kunskapsresultat har verksamheterna under året bland annat haft fokus på att utveckla processen för särskilt stöd, kartlägga och utveckla arbetet med tillgängliga lärmiljöer, samordnat kartläggning av alla elevers kunskaper i matematik, engelska, svenska och svenska som andraspråk samt påbörjat utvecklingen av skolbiblioteken och stödet till elever som läser svenska som andraspråk, med hjälp av modersmålsenheten.

För elever i årskurs 6 var motsvarande behörighet till yrkesprogram 74,1% läsåret 2024/2025, det är lägre än läsåret 2023/2024 då motsvarande andel var 80,6%. Det är ungefär samma behörighetsnivå bland flickor och pojkar. Flera enheter rapporterar att undervisning i halvklass eller med speciallärare har varit avgörande för elever i behov av särskilt stöd samt att organisera undervisningen så att resurspersoner och speciallärare finns tillgängliga i rätt ämnen och vid rätt tidpunkt. Flera av enheterna uppger också att språkstärkande undervisning behöver ske i alla ämnen eftersom språk är grunden för allt lärande.

Elever i åk 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Meritvärde för elever i årskurs 9 i de kommunala skolorna uppgick läsåret 2024/2025 till 210 vilket är lägre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 217. Meritvärdet var högre för flickorna (216) jämfört med pojkarna (205).

Verksamheten har under läsåret 2024/2025 haft stort fokus på gymnasiebehörighet vilket

innebär minst godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik och fem ytterligare ämnen (valfria). Det modellberäknade värdet i Kolada ligger på 221 sett till de senaste tre åren. Resultatet avviker mest från riket i hem- och konsumentkunskap, de fyra SO-ämnena samt idrott och hälsa. Om Vänersborgs kommunala skolor skulle prestera som övriga landet i dessa ämnen skulle kommunen hamna i nivå med det modellberäknade värdet.

Elever i åk F-6 med mer än 75% närvaro, kommunala skolor, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Andelen elever i årskurs F-6 med mer än 75% närvaro är 96,8% för läsåret 2024/2025 vilket är lägre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 98,3%. Det finns inga större skillnader mellan pojkars och flickors närvaro. Trots att det förväntade resultatet inte nås är närvaron generellt sett hög och stabil i årskurs F-6.

Enheter med högre frånvaro har rapporterat psykisk ohälsa eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som bakomliggande orsaker. Åtgärder som lyfts fram inkluderar utveckling av elevhälsoteamens arbete, samverkan med socialtjänst och flexibla lärmiljöer. Små enheter har låg frånvaro och betonar trygghet, goda relationer och individanpassade skoldagar som en del av resultatet.

Elever i åk 7-9 med mer än 75% närvaro, kommunala skolor, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Andelen elever i årskurs 7-9 med mer än 75% närvaro har visserligen ökat från 84,1% läsåret 2023/2024 till 84,9% läsåret 2024/2025, men andelen läsåret 2024/2025 är lägre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå för 2025 som ligger på 86,3%. Det är fler flickor än pojkar som har en hög frånvaro.

Elever i särskild undervisningsgrupp har en högre frånvaro än elever i ordinarie klass. Enheterna har under det gånga läsåret arbetat systematiskt för att främja elevernas närvaro. Psykisk ohälsa eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar anges generellt som bakomliggande orsaker till frånvaro. Åtgärder för att stärka närvaron inkluderar utveckling av elevhälsoteamens arbete, rutinföljsamhet, samverkan med elevhälsans mobila skolteam samt samverkan med socialtjänsten och att skapa flexibla samt anpassade lärmiljöer.

Elever i åk 1 som når kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse, kommunala skolor, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås. Andelen elever i årskurs 1, i de kommunala skolorna, som nådde kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse uppgick läsåret 2024/2025 till 88,7% vilket är högre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 83,0%. Läsförmågan har generellt förbättrats både för elever i svenska och svenska som andraspråk samt både för flickor och pojkar. Elever som läser svenska som andraspråk har lägre resultat än elever som läser svenska (77,0% jämfört med 92,0%). På totalen är resultaten bland pojkar och flickor snarlika men det finns fortsatt skillnader mellan olika grundskolor.

Verksamheten har under det gånga läsåret haft fokus på att öka elevernas förmåga att läsa, bland annat genom att satsa på speciallärare och interaktiv bokläsning, vilket även sker på fritidshem och i förskoleklassen. Enheternas systematiska uppföljningar av varje elevs utveckling och att sätta in åtgärder där det behövs är en viktig pusselbit i arbetet med att stärka elevernas läsförståelse. I detta arbete är elevhälsan viktig, där logopeder, specialpedagoger och speciallärare genomfört insatser och följt upp effekterna av dessa.

Elever i åk 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Andelen elever i årskurs 9 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen på de kommunala skolorna uppgick läsåret 2024/2025 till 69,0% vilket är lägre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 71,0%. Trots detta är andelen högre än resultatet de senaste tre åren. Stort fokus har legat på att nå gymnasiebehörighet vilket innebär minst godkänt betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska, matematik och fem ytterligare ämnen (valfria). En högre andel pojkar har uppnått betygskriterierna i alla ämnen (69,8%) jämfört med flickor (67,1%).

Andelen elever i årskurs 6 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen på de kommunala skolorna uppgick läsåret 2024/2025 till 65,8%, vilket är en försämring jämfört med föregående läsår då andelen var 73,2%. Andelen elever i årskurs 6 som uppnått betygskriterierna i alla ämnen varierar mellan skolorna, från 47,0% till 90,0%. En högre andel pojkar har uppnått betygskriterierna i alla ämnen (67,1%) jämfört med flickor (64,5%).

Bedömningar för barngruppen som lämnar förskoleverksamheten som utifrån ”Matris 2 Läsa och skriva” bedömts på ”nivå 2” eller högre, kommunala förskolor, andel (%)

Det förväntade resultatet uppnås. Andelen bedömningar för barngruppen som lämnar förskoleverksamheten som utifrån "Matris 2 Läsa och skriva" bedömts på "nivå 2" eller högre uppgick läsåret 2024/2025 till 87,1% vilket är högre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 80,0%.

Bedömningen för läsa och skriva görs inom 3 indikatorer (metaspråklig uppmärksamhet, förståelse samt språkglädje och användbarhet) som innehåller 4 steg (nivåer). Bedömningarna är ett sätt att analysera kvaliteten och innehållet i förskolans undervisning.

Utfallet visar en lägre andel bedömningar i steg 1 och en högre andel bedömningar i steg 3 jämfört med föregående läsår. Även om andelen bedömningar i steg 1 har minskat i samtliga indikatorer visar detta att barnen är i behov av stöd i den fortsatta undervisningen i en utvecklad undervisningsmiljö. För att förbättra resultaten har förskolorna vidtagit flera åtgärder. Exempel på åtgärder är samverkan med vårdnadshavare, utveckling av lärmiljöer och undervisningsmaterial, ökat fokus på högläsning och språkstimulerande aktiviteter samt skapa mindre undervisningsgrupper för ökad trygghet och delaktighet.

Arbetet med matriserna har stärkt undervisningens kvalitet och gett pedagogerna bättre verktyg för att planera och följa upp lärandet. Styrkorna ligger i förskolor med hög närvaro, lång vistelsetid och stabila relationer, medan utmaningar finns på enheter med låg närvaro, kortare vistelsetid och där fler barn är i behov av särskilt stöd. Framgångsfaktorer är språkrika lärmiljöer, kollegialt lärande och systematiskt kvalitetsarbete. Utvecklingsområden framåt är att ytterligare öka närvaron, stärka kompensatoriska insatser och fortsätta utveckla undervisningen för att alla barn ska nå minst nivå två.

1.2.2.2Förväntat resultat - genomföra

Namn	Uppnås
Uppdrag om anpassad grundskola	
Uppdrag om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare	

Uppdrag om anpassad grundskola

Det förväntade resultatet har genomförts under året.

En nulägesbild i anpassad grundskola i Vänersborgs kommun kopplat till personal, lokaler och ekonomi är framtagen. Omvärldsbevakning och jämförelser mellan Vänersborgs kommun och riket samt i vissa fall närliggande kommuner har genomförts. Elevantalet i anpassad grundskola har ökat under 2025 och prognoser visar att antalet fortsätter att öka under 2026. Ett minskat totalt elevunderlag i kommunen gör långsiktiga prognoser osäkra.

Barn- och utbildningsnämnden har fått en muntlig presentation och en skriftlig rapport kopplat till uppdraget om anpassad grundskola.

Uppdrag om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare

Det förväntade resultatet har genomförts under året.

Förvaltningen har gjort en nulägesbeskrivning som visar att det finns en struktur för kompetensutveckling både på förvaltningsnivå och på enhetsnivå. Professionsprogrammet kommer att erbjuda ett komplement till nuvarande struktur genom akademiska kurser och praktiknära forskning samt att ett system för meritering införs. Huvudmannen kommer att behöva avsätta resurser för att möjliggöra kompetensutveckling utifrån det nationella professionsprogrammet. De ekonomiska konsekvenserna är svårbedömda. Förvaltningen har identifierat frågor som behöver följas framåt; till exempel i vilken omfattning enheterna behöver erbjuda legitimerad personal kompetensutveckling genom akademiska kurser, hantering av skillnader mellan enheterna när det gäller möjligheter att erbjuda kompetensutveckling samt om/hur samverkan med andra kommuner och utbildningsanordnare kan möjliggöras.

Barn- och utbildningsnämnden har fått en muntlig presentation och en skriftlig rapport kopplat till uppdraget om nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare.

1.2.3 Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

1.2.3.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Antal inköp av cirkulära inventarier	9 (2023)	**2025** **3**	15	🟥

Antal inköp av cirkulära inventarier

Det förväntade resultatet uppnås inte. 3 inköp av cirkulära inventarier har gjorts under 2025 vilket är lägre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå. Inköpen avser begagnade barnstolar samt skärmar till en förskola och det andra gäller renovering av lekmöbler. Ytterligare inköp av cirkulära inventarier kan ha genomförts men då saknas kod för uppföljning i ekonomisystemet.

Chefer inom barn- och utbildningsförvaltningen har informerats om möjlighet att köpa in cirkulära inventarier. Inköp kan göras både via kommunens egen enhet för cirkulära inventarier, Remöblera, eller via upphandlade möbelleverantörer som finns tillgängliga i kommunens avtalskatalog Clira. Remöblera har under en längre tid haft problem med sin

sökfunktion på Intranätet vilket försvårar för inköpare att se tillgängligt sortiment och barn- och utbildningsförvaltningen behöver än mer aktivt arbeta med frågan om cirkulära inköp.

1.2.4 Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

1.2.4.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Elever i åk 5: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	75,4 % (2023)	**2025** 79,5 %	77,7 %	
Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	63,4 % (2023)	**2025** 67,1 %	65,0 %	
Elever i åk 5: Tycker du att du får den hjälp du behöver från skolan för att klara skolarbetet? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	85,9 % (2023)	**2025** 81,0 %	86,5 %	
Elever i åk 8: Tycker du att du får den hjälp du behöver från skolan för att klara skolarbetet? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	68,8 % (2023)	**2025** 71,7 %	69,3 %	

Elever i åk 5: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)

Det förväntade resultatet uppnås. Andelen elever i årskurs 5 som svarat "helt och hållet" eller "till stor del" på frågan hur nöjd är du med din skola uppgick läsåret 2024/2025 till 79,5% vilket är högre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 77,7% och högre än riket som ligger på 71,8%.

Avgörande faktorer för hur eleverna upplever sin skola är både sociala, pedagogiska och fysiska faktorer som kamrater, stöd i undervisningen och lokalernas utformning. Det finns inga skillnader mellan pojkars och flickors upplevda nöjdhet i årskurs 5. På samtliga skolor har det under året skett ett systematiskt kvalitetsarbete där rektorer och lärare följer upp elevernas trygghet och trivsel genom enkäter med mera. Lärarna har varit delaktiga i skolans uppföljningsarbete och utvecklingsinsatser, vilket framgår av höga index för pedagogiskt ledarskap och uppföljning på flera skolor. Flera skolor men inte alla har identifierat skillnader i trygghet och studiero mellan pojkar och flickor och arbetat med riktade insatser, till exempel extra vuxennärvaro, rastvärdar och samtal om bemötande och respekt i klassrummet. Skolorna har arbetat för att öka elevinflytandet, särskilt för flickor som ofta skattar sitt inflytande lägre än pojkar. Detta sker genom klassråd, elevråd och att vuxna lyssnar på förslag från eleverna. Skolorna har rutiner för att snabbt utreda och ge stöd till elever som riskerar att inte nå målen, oavsett kön. Elevhälsan är involverad i det förebyggande arbetet och i att identifiera och stötta elever som behöver särskilt stöd.

Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)

Det förväntade resultatet uppnås. 67,1% av eleverna i årskurs 8 har läsåret 2024/2025 svarat "helt och hållet" eller "till stor del" på frågan hur nöjd man är med sin skola. Denna andel är högre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 65,0% och högre än riket som ligger på 58,1%. Pojkarna visar generellt sett en högre nöjdhet med skolan jämfört med flickorna.

7-9-skolorna har under ett antal år utvecklat arbetet med att möta elevernas olika behov och gradvist visat på bättre resultatutveckling för varje årskull. På samtliga skolor i Vänersborgs kommun har det under året skett ett systematiskt kvalitetsarbete där rektorer och lärare följer upp elevernas kunskapsutveckling, trygghet och studiero. Resultaten varierar mellan skolorna och så också åtgärder utifrån det lokala sammanhanget.

Elever i åk 5: Tycker du att du får den hjälp du behöver från skolan för att klara skolarbetet? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)

Det förväntade resultatet uppnås inte. Andelen elever i årskurs 5 som svarat "helt och hållet" eller "till stor del" på frågan om man får den hjälp man behöver från skolan för att klara skolarbetet uppgår till 81,0% vilket är lägre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 86,5% men högre än riket som ligger på 79,6%. Det finns ingen större skillnad i resultatet mellan pojkar och flickors upplevelse av att få den hjälp de behöver från skolan för att klara skolarbetet.

Höga resultat för den här typen av frågor kan ofta kopplas till stabil personal, goda relationer, tydlig struktur och hög lärartäthet. Utmaningar har under året funnits kring studiero, elevinflytande och att möta elever med stora behov eller språkliga utmaningar. Åtgärder som verksamheterna vidtagit är riktat stöd, speciallärare, kollegialt lärande, bildstöd och fortsatt utveckling av elevhälsoperspektivet. Stöd och hjälp kopplas i analyserna samman med antalet vuxna kring undervisningen.

Elever i åk 8: Tycker du att du får den hjälp du behöver från skolan för att klara skolarbetet? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)

Det förväntade resultatet uppnås. På frågan "Tycker du att du får den hjälp du behöver från skolan för att klara skolarbetet?" svarade 71,7% av eleverna i årskurs 8 "helt och hållet" eller "till stor del" vilket är högre än barn- och utbildningsnämndens ambitionsnivå på 69,3% och högre än riket som ligger på 61,9%. En högre andel pojkar jämfört med flickor upplever att de får den hjälp de behöver för att klara skolarbetet.

Utfallet varierar mellan enheterna men generellt har det under året gjorts riktade insatser för att stärka läsförmågan och matematikundervisningen samt skapa en mer tillgänglig lärmiljö för alla elever, vilket inte minst är viktigt för elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

1.2.5 Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

1.2.5.1 Förväntat resultat - uppnå

Förväntat resultat - Uppnå	Utgångsläge	Senaste utfallet	Ambitionsnivå 2025	Uppnås
Medarbetarengagemang (HME) totalindex	79 (2023)	**2025** 81 (barn- och utbildningsförvaltningen)	80	
Sjukfrånvaro totalt (%)	9,2 % (2023)	**2025** 7,5 % (barn- och utbildningsförvaltningen)	8,7 %	

Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex

Det förväntade resultatet uppnås. Det hållbara medarbetarengagemanget (HME) för barn- och utbildningsförvaltningen uppgår 2025, liksom föregående år, till 81 vilket är högre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 80. I de olika verksamheterna har F-6, 7-9 samt barn- och elevhälsan bibehållit 2024 års nivå, förskolan har ökat något medan administration har minskat. Bland verksamheterna är det enbart 7-9 som ligger under kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 80. Svarsfrekvensen inom barn- och utbildningsförvaltningen ökade under 2025 och landade på 83,9% jämfört med 76,5% 2024.

Inom de olika delområdena av HME har styrning och ledarskap ökat jämfört med föregående år från 84 till 85 respektive från 79 till 80. Gällande delområde motivation har barn- och utbildningsförvaltningen en bibehållen nivå på 80.

Medarbetarna uppger att de i hög utsträckning är insatta i arbetsplatsens mål och vet vad som förväntas av dem i sitt arbete. Resultatet visar även att medarbetarna i hög utsträckning upplever att deras arbete känns meningsfullt och att närmsta chef visar förtroende för dem.

Likt tidigare år finns det utmaningar gällande upplevd arbetsbelastning och prioritering av arbetsuppgifter är den friskfaktor som utmärker sig med lägst värde. Obalans mellan krav och resurser har under flera år varit ett uttalat utvecklingsområde inom förvaltningen och trots stort arbete har inte önskad effekt uppnåtts. Det behövs närmare analys och dialog på samtliga nivåer inom förvaltningen för att hitta sätt att komma åt problematiken.

Låga värden återfinns även kopplat till arbete med tidiga insatser samt främjande och förebyggande aktiviteter. Arbete med friskfaktorer är en viktig del i det systematiska arbetsmiljöarbetet på samtliga nivåer i förvaltningen och här kan än mer fokus läggas för att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)

Det förväntade resultatet uppnås. Under 2025 var den totala sjukfrånvaron för barn- och utbildningsförvaltningen 7,5% vilket är lägre än kommunfullmäktiges ambitionsnivå på 8,7% och även lägre än den totala sjukfrånvaron 2024 som då låg på 7,9%.

Sedan år 2023 har barn- och utbildningsförvaltningen haft en nedåtgående trend för total sjukfrånvaro som nu är tillbaka på samma nivåer som innan utbrottet av Covid19-pandemin år 2020.

Kortidssjukfrånvaron (dag 1-14) är lägre 2025 jämfört med samma period föregående år, 3,7% jämfört med 3,9%. Långtidssjukfrånvaron (dag 15 och framåt) har en bibehållen nivå 2025 jämfört med förra året på 3,9%. Det finns inga större skillnader i sjukfrånvaro mellan kvinnor och män eller mellan olika åldersgrupper. Däremot finns en variation i

sjukfrånvaro mellan olika enheter.

Under året har HR-partner tillsammans med verksamhetschefer arbetat med att stötta rektorerna i olika delar som att synliggöra, närvara på möten, initiera möten med exempelvis sjukvård, Försäkringskassan och företagshälsovården. Ett aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete på alla enheter med fokus på friskfaktorer har varit centralt för att minska sjukfrånvaron.

Under 2025 har kommunens revisorer granskat barn- och utbildningsnämndens systematiska arbetsmiljöarbete och arbete med sjukfrånvaro. Utifrån denna granskning kommer barn- och utbildningsförvaltningen bland annat att genomföra utbildningsinsatser för att säkerställa att samtliga chefer har god förståelse kring hur ett systematiskt arbetsmiljöarbete ska bedrivas samt varje år genomföra en djupare analys gällande strukturer och arbetssätt inom det systematiska arbetsmiljöarbetet.

1.3 Nyckeltal barn- och utbildningsnämnden

Antal placeringar finansierade av Vänersborgs kommun	Bokslut 2025	Budget 2025	Bokslut 2024
Förskola och pedagogisk omsorg			
Antal placeringar, barn 1-5 år	2 073	2 093	2 119
Varav andel i externa alternativ %	12 %	11 %	11 %
Nyttjandegrad %	91 %	93 %	94 %
Fritidshem och pedagogisk omsorg			
Antal placeringar, barn 6-13 år	1 748	1 635	1 738
Varav andel i externa alternativ	14 %	14 %	14 %
Nyttjandegrad	53 %	51 %	52 %
Grundskola F-9			
Antal elever	4 646	4 679	4 701
Varav andel i externa alternativ	13 %	13 %	13 %
Anpassad grundskola åk 1-9			
Antal elever	99	101	87

Antalet placeringar minskar från 2 119 barn till 2 073 barn, vilket innebär att minskningen varit större än budgeterat. Samtidigt ökar andelen barn i externa alternativ till 12%, jämfört med 11% föregående år. Från och med 2025 har beräkningen av nyttjandegrad i förskola ändrats genom tätare uppföljning, vilket innebär att värdena inte är direkt jämförbara med tidigare år. Placeringarna i fritidshem och pedagogisk omsorg ökar marginellt från 1 738 till 1 748 och ligger därmed över budget. Andelen i externa alternativ är oförändrad på 14%. Nyttjandegraden höjts från 52% till 53%, vilket pekar på ett något högre kapacitetsutnyttjande jämfört med föregående år. Elevantalet i grundskolan F-9 minskar från 4 701 elever 2024 till 4 646 elever 2025. Andelen elever i externa alternativ ligger stabilt på 13%, vilket innebär att elevfördelningen mellan kommunala och externa utförare i princip är oförändrad. Inom anpassad grundskola noteras den relativt sett största

förändringen, då elevantalet ökar markant från 87 till 99 elever. Utvecklingen bekräftar en pågående trend med växande behov inom skolformen.

1.4 Ekonomi

1.4.1 Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	94,7	87,9	91,2
Övriga Intäkter	49,2	44,9	42,8
Summa intäkter	**143,9**	**132,8**	**134,0**
Personal	715,3	718,9	685,1
Omkostnader	454,5	439,4	412,8
Avskrivning & internränta	7,2	5,3	4,6
Summa kostnader	**1 177,0**	**1 163,6**	**1 102,4**
Nettokostnad	1 033,1	1 030,8	968,4
Nettobudget	1 036,7	1 032,8	970,2
Budgetdiff	**3,6**	**2,0**	**1,8**

1.4.1.1 Utfall 2025-12-31

Barn- och utbildningsnämndens ekonomiska resultat för 2025 visar ett överskott på 3,6 mnkr, vilket motsvarar 0,3% bättre än budget och innebär ett något starkare resultat jämfört med 2024 års överskott på 2,0 mnkr. Intäktssidan uppgick totalt till 143,9 mnkr, en ökning jämfört med föregående år, framför allt tack vare högre statsbidrag och ökade barnomsorgsintäkter. Statsbidragen steg då nämnden fick behålla medel från både Migrationsverket och Skolverket avseende 2024 och dessutom beviljades extra bidrag för litteratur och språkstärkande insatser. De ökade barnomsorgsintäkterna förklaras av fler heltidsplaceringar och förändrade avgiftsregler inom förskolan samt ett höjt inkomsttak från Skolverket.

Kostnaderna ökade till totalt 1 177,0 mnkr, främst på grund av högre lokalkostnader, ökade kostnader för måltider samt prisökningar på varor och tjänster. Personalkostnaderna minskade något jämfört med 2024, vilket till stor del beror på ett lägre personalomkostnadspålägg. Samtidigt har fler heltidsplaceringar i förskolan och ett växande elevantal inom anpassad grundskola och fritidshem krävt ökad personalresurs. Ett tillfälligt tillskott på 1,0 mnkr från kommunfullmäktige för arbete med gymnasiebehörighet bidrog också till högre personalkostnader. Sammanfattningsvis visar nämnden ett stabilt och balanserat ekonomiskt resultat för 2025, trots ökande kostnader och stora utmaningar kopplade till elevbehov och lokalförändringar.

1.4.2 Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Nämnd/nämndsadm.	0,0	5,6	5,6	1,1
Förskola, pedagogisk omsorg 1-5 år	49,0	361,2	312,2	0,0
Grundskola F-9, fritidshem, pedagogisk omsorg 6-13 år	93,7	756,2	662,5	0,3
Anpassad grundskola	1,2	54,0	53,0	2,2
Netto	**143,9**	**1 177,0**	**1 033,1**	**3,6**

Nämnd/nämndsadministration
Nämnd och nämndsadministration uppvisar ett överskott på 1,1 mnkr. Överskottet består av ej förbrukad budget för oförutsedda kostnader.

Förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år
Verksamheterna förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år uppvisar ett nollresultat. Kostnaderna för det ökade antalet heltidsplaceringar möts av högre barnomsorgsintäkter än budgeterat. Kostnaderna för barn i behov av särskilt stöd är höga och innebär en fortsatt utmaning att hantera i förhållande till tilldelad budget.

Förskoleklass, grundskola, fritidshem och pedagogisk omsorg 6-13 år
Verksamheterna redovisar ett överskott om 0,3 mnkr. Inom grundskolan har antalet elever minskat i förhållande till budget. Elevminskningen har påverkat flera enheter och årskurser vilket har försvårat arbetet med att anpassa organisationen utifrån tilldelad elevpeng. Vissa enheter uppvisar ett negativt ekonomiskt resultat, detta är ofta kopplat till elevers behov av särskilt stöd eller extraordinärt stöd. Det är en utmaning att uppnå både måluppfyllelse och budget i balans. Fler elever i fritidshem och fler elever mottagna i anpassad grundskola som går i fritidshem än budgeterat har gjort att kostnaderna ökat.

Anpassad grundskola 7-16 år
Den anpassade grundskolan redovisar för året ett överskott om 2,2 mnkr. Under de senaste åren har verksamheten präglats av en tydlig ökning av antalet elever. År 2024 var 87 elever mottagna inom skolformen, medan motsvarande antal för 2025 uppgår till 99 elever. Detta innebär en elevökning om cirka 14 procent. Överskottet förklaras delvis av att elevantalet blev lägre än budgeterat, samtidigt som kostnadsutvecklingen inte ökat i den takt som tidigare prognostiserats. En sannolik förklaring till detta är att verksamheten i viss utsträckning har kunnat ta till vara stordriftsfördelar, vilket har bidragit till en mer effektiv resursanvändning och därmed ett överskott.

1.4.3 Investeringsredovisning

Investeringar, Mnkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff
Inventarier	11,0	9,8	1,2

En del av inventarieinvesteringarna var ursprungligen avsedda för Tärnanskolan och Skördegatans förskola i samband med planerade renoveringar under 2025. Eftersom färdigställandet av Skördegatans förskola har försenats och renoveringen av Tärnanskolan pågår med osäker tidplan, omfördelades dessa medel till inköp av elevdatorer som behövde ersättas för att följa den tekniska utvecklingen.

1.5 Personal

1.5.1 Personalstatistik

1.5.1.1 Antal månadsanställda

Barn- och utbildningsförvaltningen har minskat antal månadsanställda med 16 per den 1 november 2025 i jämförelse med motsvarande datum 2024. Detta skiljer sig åt från kommunen i stort som vid samma mättillfälle har ökat antalet månadsanställda. Gemensamt för barn- och utbildningsförvaltningen och kommunen i stort är dock att tillsvidareanställningar ökat och visstidsanställningar minskat i antal.

1.5.1.2 Arbetat tid

Under 2025 har antalet övertidstimmar ökat inom barn- och utbildningsförvaltningen och detta är mer än en fördubbling av antal timmar jämfört med föregående år. Det som skett är att det under 2025 ändrats i det centrala kollektivavtalet allmänna bestämmelser och det som tidigare hanterades som fyllnadstid hanteras numera som övertid. Denna ändring förklarar därmed även den stora minskningen i antalet fyllnadstimmar under 2025 jämfört med 2024. Den totala tiden som barn- och utbildningsförvaltningens medarbetare arbetat utöver den i anställningsavtal avtalade tiden har dock minskat från 4218 timmar 2024 till 2506 timmar 2025. Utifrån denna minskning och det faktum att arbetstid som utförts av timanställd personal ligger kvar på samma nivå som föregående år har barn- och utbildningsförvaltningen i större utsträckning än tidigare kunnat bemanna verksamheten med befintliga resurser. I jämförelse med de andra större förvaltningarna inom kommunen, samhällsbyggnadsförvaltningen och socialförvaltningen, har barn och utbildningsförvaltningen ett lågt antal övertidstimmar och fyllnadstimmar.

1.5.1.3 Sjuktal

Barn- och utbildningsförvaltningen har fortsatt sjunkande sjuktal liksom kommunen i stort även om det för barn- och utbildningsförvaltningen inte är en lika stor förändring som uppmäts mellan 2024-2025 som mellan tidigare år. Liksom kommunen i stort minskar barn- och utbildningsförvaltningen sina sjuktal inom samtliga intervall förutom gällande sjukdag 15-59 där en ökning skett.

1.5.1.4 Nyckeltal

Personalstatistik	Period	Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2024
Totalt antal månadsavlönade	1 nov	1018	210	1228	-16
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	953	188	1141	4
Varav visstidsanställningar	1 nov	65	22	87	-20
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	999	206	1205	-13
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	809	176	985	oför
Timavlönad tid omräknat till årsarbeten	Helår	27	17	44	oför
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	99	98	99	oför
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst. (%)	1 nov	96	96	96	oför
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	46	42	45	oför
Övertidstimmar	Helår	1 646	222	1 868	1 086
Fyllnadstimmar	Helår	594	44	638	-2 798
Personalrörlighet, extern och intern (%), tillsvidareanst.	Helår	6,8	7,7	6,9	-2,6
Pensionsavgångar antal	Helår	18	1	19	-5
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, total	Helår	7,7	6,6	7,5	-0,4
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 1-14	Helår	3,7	3,8	3,7	-0,2
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 15-59	Helår	0,8	0,4	0,8	0,1
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid, 60+	Helår	3,2	2,3	3,1	-0,1

1.5.2 Sjukfrånvaro

Även om barn- och utbildningsförvaltningen har minskat sina sjuktal de senaste åren och nu ligger på en motsvarande nivå som innan pandemin bröt ut 2019 finns fortsatt stora utmaningar. Sjukfrånvaron har oavsett om den grundar sig i långtidssjukskrivning eller korttidssjukfrånvaro stor påverkan på såväl effektivitet som kvalitet i verksamheten. Detta eftersom tid och personella resurser på samtliga nivåer inom förvaltningen behöver läggas på att hantera sjukfrånvarons effekter på olika sätt. Största utmaningen har varit och är fortsatt att tillse att sjukfrånvaron inte har för stor påverkan på kärnverksamheten och förutsättningarna för de som verkar inom denna då det riskerar att driva sjuktalen ytterligare.

Sjukfrånvaro i procent	**2025**	**2024**	**2023**
Barn- och utbildningsförvaltningen	**7,5**	**7,9**	**9,1**
Ledning och administration	2,0	3,0	2,1
Barn- och elevhälsa	7,3	8,7	9,9
Förskola	9,2	9,9	11,1
Grundskola F-6, fritidshem och anpassad grundskola 1-6	7,4	7,1	7,9
Grundskola 7-9 och anpassad grundskola 7-9	4,8	5,5	8,0

Inom barn- och utbildningsförvaltningens olika verksamheter syns en positiv trend med sjunkande sjuktal på samtliga områden förutom inom grundskola F-6, fritidshem och anpassad grundskola 1-6. Inom detta verksamhetsområde är det långtidssjukfrånvaro överstigande 60 dagar som ökat med 0,7 procentenheter i jämförelse med föregående år. Detta till skillnad från övriga verksamheter som minskat mellan 0,5-2,4 procentenheter inom samma sjukskrivningsintervall.

Inom grundskola F-6, fritidshem och anpassad grundskola 1-6 beror ökningen primärt på att sjuktalen gått upp inom de två största yrkesgrupperna resurspersoner och legitimerade lärare. Även på övergripande nivå utmärker sig resurspersoner med ökade sjuktal, legitimerade lärare däremot har sjunkande sjuktal på övergripande nivå. Utifrån dokumentation kopplat till arbetsgivarens rehabiliteringsansvar kan utläsas att det framförallt är psykisk ohälsa följt av fysiska sjukdomar som ligger till grund för långtidssjukskrivningar inom yrkesgruppen legitimerade lärare. Detta är inte unikt för denna grupp utan går i linje med de primära sjukskrivningsorsakerna även på övergripande nivå. Inom yrkesgruppen resurspersoner grundar sig merparten av långtidssjukskrivningarna på fysiska sjukdomar. Även om det inte finns några indikationer på att sjukskrivningarna har koppling till arbetet krävs mer djupgående analys framförallt inom verksamhetsområde F-6 för att kunna konstatera om det rör som om individuella förutsättningar eller om det finns någon koppling till förutsättningarna i uppdragen.

Högst sjuktal av samtliga verksamhetsområden inom barn- och utbildningsförvaltningen har dock fortsatt förskolan, där korttidssjukfrånvaron är något högre än långtidssjukfrånvaron. ”Hälsohjulet” är ny metod som prövats i förskolan under hösten 2025 för att på ett mer strukturerat sätt arbeta med de medarbetare som har en upprepad korttidsfrånvaro. Hälsohjulet bygger på sex olika områden (arbete, relationer, fysisk hälsa och sömn, psykisk hälsa, fritid och ekonomi) där medarbetaren själv får skatta sitt nuläge. Efter det har rektor och medarbetare dialog om vilken siffra medarbetaren satt på

respektive område och varför. Hälsohjulet hjälper till att beskriva att alla delar i medarbetarens liv hänger ihop och kan påverkar varandra och arbetet. Efter det kopplas Hälsohjulet ihop med påverkanscirkeln för att i nästa steg titta på vad kan medarbetaren själv påverka för att förändra och förbättra sin situation och vilka delar kan rektor vara med och påverka. Fokuset blir att hitta en eller ett fåtal delar (ofta inom de område som skattats lågt) som medarbetaren ska arbeta med fram till uppföljningsmötet. Målet med Hälsohjulet är att skapa en rörelse och positiv förändring för medarbetaren, frågan är ”Vad ska till för att den här skattade siffran ska skattas högre på uppföljningsmötet?”.

Förutom Hälsohjulet har barn- och utbildningsförvaltningen valt att delta i den kommunövergripande kartläggningen ”Från antagande till fakta”.

1.5.2.1 Kartläggning – ”Från antaganden till fakta”

Den totala sjukfrånvaron är högre i förskolan än i övriga verksamheter inom barn- och utbildningsförvaltningen. Inom förskolan har befattningen barnskötare högre sjukfrånvaro (10,1% 2025) än förskollärarna (9,2% 2025). Förskolan har historiskt haft en högre sjukfrånvaro än övriga verksamheter inom barn- och utbildningsförvaltningen där en tänkbar förklaring är närheten till barnen och därmed en ökad risk för smitta. För att framåt få en ökad förståelse kring andra orsaker till sjukfrånvaro har barn- och utbildningsförvaltningen tackat ja till att delta i projektet ”Från antagande till fakta”.

”Från antagande till fakta” är en gemensam insats mellan personalavdelningen, socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål ”Medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv”.

Kartläggningen syftar till att få fakta om vad som påverkar hälsan på gruppnivå för de anställda och utifrån den kunskapen ha möjlighet att sätta in träffsäkrare förebyggande insatser för att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv.

Kartläggningen genomförs med tre perspektiv och för fyra yrkesgrupper där det för barn- och utbildningsförvaltningen är befattningen barnskötare som deltar. De tre perspektiven är organisatoriska förutsättningar (ARIA-analys), hälsofaktorer (HälsoSAM-provtagning) samt sociala faktorer (SASSAM-samtal). Under vinter 2025/2026 pågår faktainsamling, analys av materialet görs under våren 2026 och under hösten 2026 planeras insatser/åtgärder utifrån vad resultatet visar.

1.5.3 Arbetsmiljö

1.5.3.1 Hållbart medarbetarengagemang

Barn- och utbildningsförvaltningen har fortsatt ett stabilt resultat gällande HME liksom samtliga verksamhetsområden inom förvaltningen. Ledning och administration avviker med lägre resultat än 2024 men då detta är en liten grupp i förhållande till förvaltningens kärnverksamheter får detta inget större genomslag på det totala resultatet.

Gemensamt för samtliga verksamhetsområden är att det är delområde styrning som får högst resultat följt av ledarskap och slutligen motivation. Detta är i linje med resultaten både för 2024 och 2023. Verksamhetsområde grundskola 7-9 och anpassad grundskola 7-9 sticker ut med lägre HME än kommunfullmäktiges målvärde på 80 och är det verksamhetsområde inom barn- och utbildningsförvaltningen som haft lägst HME 2023-2025. Delområde styrning ligger inom detta verksamhetsområde på 81 vilket är lägre än övriga två verksamhetsområden inom kärnverksamheten, förskola och grundskola F-6, fritidshem och

anpassad grundskola 1-6, men ändå över kommunfullmäktiges målvärde. Delområde motivation och ledarskap ligger däremot på 77 respektive 78 inom grundskola 7-9 och anpassad grundskola 7-9 vilket är något lägre än inom både förskola och grundskola F-6, fritidshem och anpassad grundskola 1-6.

Hållbart medarbetarengagemang - HME	2025	2024	2023
Barn- och utbildningsförvaltningen	**81**	**81**	**79**
Ledning och administration	89	94	93
Barn- och elevhälsa	84	84	79
Förskola	82	81	79
Grundskola F-6, fritidshem och anpassad grundskola 1-6	81	81	80
Grundskola 7-9 och anpassad grundskola 7-9	78	78	77

1.5.3.2 Största arbetsmiljöutmaningarna

Inom barn- och utbildningsförvaltningen har det inom ramen för arbetsmiljöarbetet under flera år identifierats att hög arbetsbelastning, obalans mellan krav och resurser samt svårigheter att prioritera i arbetsuppgifterna är de största utmaningarna. Utifrån detta har det under 2025 liksom tidigare år varit ett uttalat utvecklingsområde på flertalet enheter och även på övergripande nivå. Trots detta är det fortsatt dessa områden som får lägst resultat i medarbetarundersökningen och som i arbetsmiljöarbetet i stort lyfts fram som utmanande. Rotorsakerna till att det ser ut på detta sätt övergripande har det varit svårt att göra en analys kring främst utifrån att en samlad bild av på vilket sätt det upplevs utmanande och på vilket sätt det arbetats med frågorna på de olika enheterna saknats. Detta primärt utifrån att dokumentation inte gjorts på ett likvärdigt och tillräckligt systematiskt sätt.

Även om arbete sker blir bristen på samlad dokumentation försvårande för systematisk uppföljning och utvärdering av de åtgärder som genomförts på enhetsnivå. På övergripande nivå blir det än större påverkan då analys och uppföljning av arbetsmiljöarbetet med både utmaningar och framgångar blir svåra att följa.

Under 2025 har det kommunövergripande beslutats att all dokumentation kopplat till arbetsmiljöarbetet ska göras i ett angivet it-stödsystem vilket kommer underlätta att på samtliga nivåer se mönster och därigenom kunna identifiera såväl rotorsaker som framgångsfaktorer. För att säkerställa att dokumentation görs i tillräckligt stor utsträckning på samtliga enheter har barn- och utbildningsförvaltningen under året stöttat förvaltningens chefer på olika sätt. Detta handlar både om att tillse att det systematiska arbetsmiljöarbetet sker löpande på enhet, att det finns ett fungerande samarbete mellan chef och skyddsombud samt att tillse att det finns kunskap kring hur it-stödsystemet ska användas. För att ytterligare ta ett omtag kring arbetsmiljöarbetet har förvaltningens samverkansgrupp i slutet av 2025 beslutat att inleda ett fördjupat och partsgemensamt analysarbete kring de största arbetsmiljöutmaningar som identifierats övergripande.

1.5.3.3 Tillbud, olycksfall och arbetssjukdom

I de fall då det inträffat allvarliga tillbud eller olycksfall och arbetssjukdom uppmanas medarbetare att rapportera incidenten i incidentrapporteringsverktyget KIA. Detta utifrån att händelsen ska rapporteras vidare till arbetsmiljöverket vid allvarliga tillbud och Försäkringskassan vid personskador. KIA nyttjas även i viss utsträckning för att rapportera

risker och mindre allvarliga tillbud men ger ingen helhetsbild kring hur arbetsmiljön i stort ser ut.

Under 2025 rapporterades 179 tillbud och 145 olycksfall vilket är en påtaglig minskning i förhållande till antal rapporteringar tidigare år. Inrapporterade fall av arbetssjukdom har däremot ökat från 12 till 22 rapporteringar. Tidigare år har det varit enstaka rapporteringar från olika enheter men under 2025 sticker Tärnanskolan ut med 16 rapporteringar avseende arbetssjukdom. Samtliga rapporterade olycksfall och fall av arbetssjukdom har rapporterats vidare till Försäkringskassan men inget av de inrapporterade tillbuden har bedömts vara aktuella att anmäla till arbetsmiljöverket. Vad som ska anmälas till arbetsmiljöverket och därmed klassas som ett allvarligt tillbud är inte tydligt i alla avseenden. Arbetsmiljöverket själva lyfter att de händelser som är av psykosocial karaktär, exempelvis vid situationer med hot om våld, kan vara svåra att definiera. Av de 179 tillbudsrapporteringar som inkom under 2025 är 122 från grundskolan och merparten berör hot- och våldssituationer eller händelser där man kunnat bli skadad av annan person. Komplexiteten i dessa situationer samt hur bedömning av allvarlighetsgrad ska göras är något rektorerna samtalat kring tillsammans med HR-partner under året. Detta är dock någonting som det fortsatt behöver föras dialog kring i olika forum inom förvaltningen både kopplat till åtgärder och vad som bör definieras som ett allvarligt tillbud.

Inom förskolan är det fortsatt ohälsosam arbetsbelastning som är grunden till de allra flesta rapporteringarna gällande tillbud. Inom förskolan liksom i övriga verksamheter har det lagts fokus på att arbeta med friskfaktorer och där har man tagit stöd i sunt arbetslivs material. Inom förskolan har rektorerna även under 2025 i större utsträckning än tidigare månadsanställt ytterligare medarbetare som ska användas istället. Detta i syfte att skapa mer trygghet och stabilitet för såväl personal som barn när frånvaro uppstår.

Rapportering KIA	2025	2024	2023
Tillbud	179	419	438
Olycksfall och färdolycksfall	154	196	151
Arbetssjukdom	22	12	8

1.5.4 Kompetensförsörjning

Barn- och utbildningsförvaltningen står inför stora utmaningar gällande förändrad demografi med minskande barn- och elevantal. I den organisationsöversyn som pågår belyses bland annat ett framtida behov av omställning i nyttjandet av resurser utifrån att förutsättningarna ser ut att förändras. De personella resurserna är här en viktig faktor och barn- och utbildningsförvaltningen står inför stora utmaningar gällande hur verksamheten ska organiseras på ett ändamålsenligt sätt där samtliga som verkar inom den har förutsättningar att vara hållbara. Barn- och utbildningsförvaltningens utgångspunkt är att arbetsmiljö, sjukfrånvaro och kompetensförsörjning hänger samman och påverkar varandra. Utifrån detta perspektiv arbetar barn- och utbildningsförvaltningen på samtliga nivåer för att vara en attraktiv arbetsgivare för nuvarande och framtida medarbetare.

Under 2025 har särskilt två utmaningar identifierats kopplat till kompetensförsörjning inom barn- och utbildningsförvaltningens kärnverksamheter. Det ena handlar om att det inom fritidshem bedöms vara en låg andel lärartjänster i förhållande till det totala antalet tjänster. Den andra och kanske främsta utmaningen är det behov av omställning av bemanningen som uppstår utifrån färre antal barn och elever.

1.5.4.1 Andel legitimerade lärare

Som ett led i att kartlägga förutsättningarna för barn- och utbildningsförvaltningen att arbeta med de förväntade resultatet kopplat till barn- och elevers kunskapsresultat mäts andel legitimerade lärare årligen. Den mätning som görs visar i vilken utsträckning tillsatta lärartjänster innehas av en person med lärarlegitimation.

Barn- och utbildningsförvaltningen har övergripande liksom inom samtliga verksamheter ökat andelen legitimerade samtidigt som det totalt sett blivit fler lärartjänster än föregående år. Enstaka behörigheter är fortsatt utmanande men över lag har barn- och utbildningsförvaltningen i stor utsträckning fortsatt kunnat rekrytera behörig personal till utlysta tjänster.

Andel legitimerade 1 september	2025	2024	Totalt antal lärartjänster 2025	Totalt antal lärartjänster 2024
Barn- och utbildningsförvaltningen	**97%**	**95%**	**563,5**	**559,1**
Förskola	98%	98%	197,3	195,6
Fritidshem	95%	93%	37,1	38,2
Grundskola F-6	98%	97%	206,1	204,6
Grundskola 7-9	94%	88%	102,2	103,2
Anpassad grundskola 1-9	91%	82%	20,8	17,5

Varje år lägger samtliga rektorer tillsammans med sin personal mycket tid på tjänstefördelning för att tillse att de personella resurserna används på bästa möjliga sätt. En del i detta arbete handlar om hur undervisningen fördelas mellan de lärare som finns att tillgå och deras respektive ämnesbehörigheter. Utifrån senaste nyckeltalen i Kolada gällande i hur stor utsträckning undervisning inom den kommunala grundskolan bedrivs av legitimerad lärare med behörighet i aktuell årskurs och ämne ligger de kommunala skolorna i Vänersborgs kommun på en behörighetsgrad på 70,2 % 2024. Detta är en ökning i förhållande till året innan, dock är det fortsatt lägre än rikssnittet för kommunala skolor som 2024 uppmättes till 73,4 %. Även om barn- och utbildningsförvaltningen utifrån tabellen ovan har en hög andel legitimerad personal på sina lärartjänster finns det fortsatt utmaningar i den praktiska tjänstefördelningen gällande att matcha behov med medarbetarnas specifika behörigheter.

1.5.4.2 Nationellt professionsprogram för lärare förskollärare och rektorer

Från 1 september 2025 finns ett nationellt professionsprogram för förskollärare, lärare och rektorer. Syftar är att skapa förutsättningar för kontinuerlig och kvalitetssäkrad kompetensutveckling under hela yrkeslivet som i förlängningen ska öka likvärdigheten i undervisningen för barn och elever. Professionsprogrammet består av två delar varav den ena anser en nationell struktur för kompetensutveckling som omfattar samtliga yrkesverksamma. Kompetensutvecklingen inom ramen för detta ska i huvudsak vara individuell men kan ske genom både kollegialt lärande, akademiska kurser eller praktiknära forskning.

Den andra delen i det nationella professionsprogrammet riktar sig till legitimerade lärare och förskollärare som har möjlighet att få sin erfarenhet och kompetensutveckling erkänd

genom meritering. Detta är upp till individen om man önskar göra men huvudman och rektor ska stötta de medarbetare som avser uppnå meritering. Skolverkets ambition är att koppla samman karriärtjänster med meriteringssystemet vilket innebär att det framöver kommer krävas en viss meriteringsnivå för att kunna utses till förstelärare. Barn- och utvecklingsförvaltningen behöver redan nu lägga en plan för hur man ska säkra att det finns medarbetare som är kvalificerade för förstelärartjänster och som besitter den kompetens verksamheten har behov av på dessa uppdrag.

Under 2025 har barn- och utbildningsförvaltningen arbetat för att kartlägga vilka skyldigheter huvudman och rektor har kopplat till det nationella professionsprogrammet. Detta i syfte att ta fram stöd i hur det ska integreras i förvaltningens interna struktur för kompetensutveckling. Det nationella professionsprogrammet i sig ger goda möjligheter att erbjuda professionell kompetensutveckling men inte utan att det kommer med vissa utmaningar och frågeställningar som behöver följas framåt:

1. I vilken omfattning behöver huvudman tillse att legitimerad personal ska få del av akademiska kurser och praktiknära forskning för att det ska anses att man uppfyller lagens krav?
2. I vilken omfattning behöver enheter tillse att legitimerad personal får del av akademiska kurser och praktiknära forskning för att enheten ska *vara attraktiv för personal att söka sig till?*
3. Hur hanterar barn- och utbildningsförvaltningen eventuella skillnader mellan enheter när det gäller möjlighet att ge personalen kompetensutveckling inom ramen för det nationella professionsprogrammet?
4. På vilket sätt kan barn- och utbildningsförvaltningen samverka med andra kommuner och utbildningsanordnare gällande kursutbud?
5. På vilket sätt kan barn- och utbildningsförvaltningens nyttjande av statsbidragen behöva förändras kopplat till det nationella professionsprogrammet?
6. Vilket stöd har rektorerna behov av att få från huvudman gällande utmaningar kopplade till nationella professionsprogrammet?

1.5.4.3 Ambassadörer

Employee Net Promoter Score - eNPS är ett mått för att mäta om medarbetare rekommenderar sin arbetsplats till andra och där med också benämns som en ambassadör. Barn- och utbildningsförvaltningens resultat 2025 landade på 37, vilket betyder ”mycket bra”. 2025 års resultat är dock ett något lägre än 2024 då det låg på 40. Värdet eNPS undersöks årligen i medarbetarundersökningen och visar att barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter 2025 har ett resultat på värde mellan 25-70, vilket betyder ”mycket bra” till ”utmärkt”. Det betyder att barn- och utbildningsförvaltningen har en mycket hög andel ambassadörer och då också hög medarbetarlojalitet.

Som tidigare nämnts har barn- och utbildningsförvaltningen en kompetensförsörjningsplan som beskriver hur delar som arbetsmiljö, sjukfrånvaro och kompetensförsörjning tätt hänger samman och påverkar varandra vilket gör att eNPS-värdet är en värdefull indikator att följa. Utifrån det blir eNPS ett mått att följa kopplat till kompetensförsörjning och möjligheten att behålla befintliga medarbetare men också att vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna rekrytera nya medarbetare.

Samtliga verksamheter förutom förskolan har ett något lägre resultat på eNPS 2025 jämfört med 2024 dock har alla verksamheter fortfarande ett resultat som stäcker sig från som lägst ”mycket bra” till som högst ”utmärkt”.

Employee Net Promoter Score - eNPS	2025	2024	2023
Barn- och utbildningsförvaltningen	**37**	**40**	**28**
Ledning och administration	70	79	85
Barn- och elevhälsa	55	56	22
Förskola	41	39	26
Grundskola F-6, fritidshem och anpassad grundskola 1-6	35	38	29
Grundskola 7-9 och anpassad grundskola 7-9	25	35	23
Vänersborgs kommun	34	35	27

Värdera eNPS-resultat: Minusvärde = inte bra, 0 – 20 = bra, 20 – 50 = mycket bra och över 50 = utmärkt

MHN § 1 ALLM.2026.6

Ekonomi 2025

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner upprättat förslag till årsredovisning/verksamhetsberättelse 2025 och överlämnar sin del till kommunstyrelsen.

Bilaga

Årsredovisning 2025

Sammanfattning av ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämnden visar i 2025 års bokslut ett överskott på 0,4 mnkr gentemot budget, en avvikelse mot budget på 3,4 procent. Överskottet beror främst på lägre arbetskraftskostnader, 0,8 mnkr under budget, till följd av vård av barn, sjukfrånvaro, föräldraledighet samt en tillfällig vakans inom naturvård. Intäkterna visar 0,4 mnkr över budget främst till följd av bidrag för LONA-projekten *Nygårdsängen del 2* samt *Invasiva arter*. Omkostnaderna överstiger budgeterad nivå för 2025 med 0,8 mnkr. Avvikelsen förklaras främst av kostnader kopplade till LONA-projekten, som nämns ovan, samt konsultkostnader för att täcka tillfällig vakans inom naturvård.

Fyra av sex förväntade resultat uppnås under året, två uppnås inte. Mätning av Nöjd kund-index (INSIKT) för nämndens myndighetsområden inom Tobak från och med januari 2025 kan inte påbörjas eftersom SKR har beslutat att inte genomföra de planerade mätningar inom området. NKI inom miljö och hälsa -2025 års NKI (mätår 2024) hamnade på 71, ambitionsnivån var 78. Aktiviteter pågår för att öka måluppfyllelse. Bland annat kommer deltagande i leaderprojekt med syfte att stärka företagsklimatet genomföras. Resultatet ser hittills ut att peka uppåt för mätår 2025, men slutliga resultatet kommer inte förrän 2026.

Nämndens budget utökades 2025 med 500 tkr för att möjliggöra personalförstärkning. Denna resursförstärkning har valts att läggas inom området små avlopp, vilket har inneburit att teamet utökats med en person.

Nämnden ser inget behov av särskilda åtgärder för budget i balans 2026.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, miljö- och byggnadsförvaltningen, 2026-01-21

Sändlista

Kommunstyrelsen

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ordförande: Anneli Guilotte (S)
Vice ordförande: Lena Eckerbom Wendel (M)
Förvaltningschef: Eddie Sandin

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden är både en vanlig kommunal nämnd och en självständig myndighet. Som myndighet kan nämnden besluta om att ställa tvingande krav på till exempel företag i miljöskyddsfrågor. Nämnden har i uppdrag att arbeta för efterlevnaden av de lagar och förordningar som rör miljö- och hälsoskydd, avlopp, livsmedel, tobak, läkemedel, strålskydd och naturvård. Verksamheten deltar i arbetet med Miljöprogram 2030, både vad gäller planering och genomförande. Naturvårdsprojekt med beviljade bidrag är andra stora arbetsuppgifter. Verksamhetens insatser styrs till stor del av inkommande ärenden såsom anmälningar, klagomål, ansökningar och remisser.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att 6 förväntade resultat uppnås under året. 2 förväntade resultat prognosticeras inte uppnås under året.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	Grön	Gul	Röd
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	1	-	-
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	2	-	2
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	1	-	-

Kommentar till resultatavstämning

Samtliga fastigheter som idag inte har kommunalt VA ska vara registerförda senast utgången av 2027-
Arbete fortlöper enligt plan. Insatsen som krävs för att uppnå resultatet genererar inga intäkter. Resurser som idag arbetar med intäktsfinansierad tillsyn kommer fortsatt behöva prioritera denna insats vilket i sig innebär en risk att intäkterna inom avlopp inte når upp till budgeterad nivå under kommande år.

Nöjda tillståndssökande av enskilt avlopp, index 2025 års NKI (mätår2024) hamnade på 73. Ambitionsnivån var 69, resultatet uppnås.

NKI inom Livsmedel 2025 (mätår 2024) hamnade på 87, Ambitionsnivån var 82, resultatet är uppnått.

NKI inom miljö och hälsa -2025 års NKI (mätår 2024) hamnade på 71, ambitionsnivån var 78. Resultatet uppnås därmed inte. Aktiviteter pågår för att öka måluppfyllelse. Bland annat kommer deltagande i leaderprojekt med syfte att stärka företagsklimatet genomföras. Resultatet ser hittills ut att peka uppåt för mätår 2025, men slutliga resultatet kommer inte förrän 2026.

Mätning av Nöjd kund-index (INSIKT) för nämndens myndighetsområden inom Tobak från och med januari 2025 kan inte påbörjas.
SKR har beslutat att inte genomföra de planerade mätningar inom myndighetsområdet Tobak. Orsaker till detta är, enligt Enkätfabriken (som genomför själva mätningarna), svagt intresse och svårt att avgränsa mot andra områden.

Medarbetarengagemang (HME) miljö- och hälsoskyddsnämnden- Medarbetarenkäten som genomfördes under hösten visar att resultatet uppnås. HME landade på 83, även ambitionsnivån var 83.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-26 MHN § 1 ALLM.2026.6

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	0,4	0,2	0,2
Övriga Intäkter	5,3	4,4	4,5
S:a Intäkter	**5,7**	**4,6**	**4,7**
Personal	14,2	13,7	13,0
Omkostnader	3,2	2,6	3,1
Avskrivning & int.ränta	0,1	0,1	0,1
S:a Kostnad	**17,5**	**16,4**	**16,2**
Nettokostnad	11,8	11,8	11,5
Nettobudget	12,2	12,0	11,4
Budgetdiff	**0,4**	**0,2**	**-0,1**

Nämnden uppvisar i 2025 års bokslut ett överskott om 0,4 mnkr, en avvikelse mot budget på 3,4 procent. Överskottet beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat.

Ekonomisk analys
Årets redovisade intäkter överstiger budget med 0,4 mnkr. Överskottet förklaras främst av erhållna bidrag för LONA-projekten *Nygårdsängen del 2* samt *Invasiva arter*.

Vid årets slut är personalkostnaderna 0,8 mnkr lägre än budgeterat. Detta beror huvudsakligen på vård av barn, sjukfrånvaro, föräldraledighet samt en tillfällig vakans inom naturvård.

Omkostnaderna överstiger budget med 0,8 mnkr. Avvikelsen förklaras främst av kostnader kopplade till LONA-projekten, som nämns ovan, samt konsultkostnader för att täcka tillfällig vakans inom naturvård.

Föregående år visade nämnden ett överskott mot budget med 0,2 mnkr. I delårsrapporten per augusti 2025 prognostiserades en positiv avvikelse mot budget på 0,2 mnkr. Det faktiska resultatet blev 0,2 mnkr bättre prognosen. Avvikelsen mellan prognos och utfall beror främst på lägre personalkostnader än budgeterat till följd av föräldraledighet, vård av barn samt sjukfrånvaro. Intäkterna blev högre vid årsslut än vad som prognostiserades i augusti, främst inom avlopp och miljöskydd.

Personal *	2025	2024	2023
Tillsvidare anställda	18	18	18
Visstid anställda	2	1	2
Summa	**20**	**19**	**20**

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

På grund av tjänstledigheter har verksamheten haft två visstidsanställningar under delar av året.

Nämndens budget utökades 2025 med 500 tkr för att möjliggöra personalförstärkning. Denna resursförstärkning har valts att läggas inom området små avlopp, vilket har inneburit att teamet utökats med en person.

Åtgärder för budgetbalans

Nämnden bedömer att det inte finns behov av särskilda åtgärder för att uppnå budget i balans under 2026. Det är dock fortsatt viktigt att följa utvecklingen inom den avgiftsfinansierade delen av verksamheten för att säkerställa att intäkterna uppnår budgeterade nivåer.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-26 MHN § 1 ALLM.2026.6

B N § 1 BN.2024.19

Årsredovisning 2025

Beslut

Byggnadsnämnden godkänner och överlämnar upprättat förslag till årsredovisning/verksamhetsberättelse 2025 till kommunstyrelsen.

Bilaga

Årsredovisning 2025

Sammanfattning av ärendet

Byggnadsnämnden redovisar ett överskott på 1,4 mnkr gentemot budget för år 2025, en avvikelse mot budget på 6,6 procent. Överskottet beror främst på grund av låga arbetskraftskostnader, 1,6 mnkr under budget, till följd av vakans, föräldraledigheter som inte ersatts, sjukfrånvaro samt vård av barn. Intäkterna visar ett underskott om 0,1 mot budget, till följs av låga intäkter på bygglov och KLM. Verksamhetskostnaderna är något högre än budgeterat, 0,1 mnkr, vilket främst beror på konsulttjänster som köpts in av Plan, vilka till stor del vidarefaktureras.

Sex av sju förväntade resultat uppnås under året, ett uppnås ej. 2025 års NKI (mätår 2024) hamnade på 66, ambitionen var 69. Aktiviteter pågår för att öka måluppfyllelse. Bland annat pågår deltagande i ett leaderprojekt med syfte att stärka företagsklimatet.

Ärendeingången kopplade till bygglov spås dock framåt vara något lägre till följd av förändring i plan och bygglagen som infördes i december 2025. Under 2026 kommer förvaltningen följa ärendeingången noga för att se om ytterligare anpassningar behöver göras. Nämnden ser i övrigt inget behov av särskilda åtgärder för budget i balans 2026.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, miljö- och byggnadsförvaltningen, 2026-01-14

Sändlista

Kommunstyrelsen

Byggnadsnämnden

Ordförande: Benny Jonasson (S)
Vice ordförande: Piotr Gabrys (M)
Förvaltningschef: Eddie Sandin

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggområdet samt fastighetsbildning. Verksamheten styrs av ett antal speciallagar, främst plan- och bygglagen samt fastighetsbildningslagen. Enligt dessa lagar ska nämnden verka för en god bebyggd miljö samt följa den allmänna utvecklingen inom kommunen och ta de initiativ som behövs i frågor om planläggning, byggande och fastighetsbildning.

Nämnden ansvarar för prövning av dispenser och tillsyn av strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken. Nämnden ansvarar också för mätning och kartframställning samt utveckling av geodata. Nämnden ansvarar även för kommunens namnsättning av vägar och adressättning. Byggnadsnämndens ärenden bereds av miljö- och byggnadsförvaltningen.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att sex förväntade resultat uppnås under året. Ett förväntat resultat prognosticeras inte uppnås under året.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	Grön	Gul	Röd
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	1		
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	4		1
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	1		

Kommentar till resultatavstämning

2025 års NKI (mätår 2024) hamnade på 66. Resultatet uppnås inte, ambitionsnivån var 6p. Aktiviteter pågår för att öka måluppfyllelse. Bland annat pågår deltagande i ett leaderprojekt med syfte att stärka företagsklimatet.

Hittills i år ser NKI ut att ha ökat kraftigt från 66 år 2024 till 75. Rikssnittet inom bygg ligger på 69. Slutliga resultatet för 2025 kommer inte förrän 2026.

Övriga förväntade resultat uppnås under året. Nämnden har givit 2 uppdrag (förväntade resultat genomföra) som är fleråriga och dessa löper på enligt plan.

Värt att nämna är att byggnadsnämnden har under 2025 minskat sina handläggningstider markant och uppnår därmed samtliga förväntade resultat kopplade till handläggningstid för bygglov.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2025	Bokslut 2024	Utveckling 2024/2025
Bygglov			
Handläggningstid medel	21 dagar	26 dagar	-5 dagar
Handläggningstid median	16 dagar	25 dagar	-9 dagar
Boende			
Färdigställda bostäder*, antal	23	76	-53

*Färdigställda bostäder innebär att bygglov har sökts samt att byggnaden är uppförd och inflyttningsklar. Det gäller både enbostadshus och antal lägenheter i flerbostadshus

Antalet färdigställda bostäder hamnar på 23 och innefattar 12 enbostadshus, 4 lägenheter i flerbostadshus och 7 fritidshus. Prognosen i augusti var 21 bostäder.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 1 BN.2024.19

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	0,1	0,0	0,1
Övriga Intäkter	13,4	14,6	13,2
S:a Intäkter	**13,5**	**14,6**	**13,3**
Personal	26,6	26,3	26,2
Omkostnader	5,7	6,6	7,1
Avskrivning & int.ränta	0,5	0,5	0,4
S:a Kostnad	**32,8**	**33,4**	**33,7**
Nettokostnad	19,3	18,8	20,4
Nettobudget	20,7	21,0	20,3
Resultat	**1,4**	**2,2**	**-0,1**

Nämnden uppvisar i 2025 års bokslut ett överskott på 1,4 mnkr, en avvikelse mot budget på 6,6 procent. Kart- och geodata har från erhållit bidrag på nästan 0,1 mnkr från kommunens internationella medel, för att kunna genomföra en studieresa till Danmark. Övriga intäkter understiger budget med 0,2 mnkr, vilket beror på låga intäkter på bygglov och KLM (Kommunala lantmäterimyndigheten). Lågt ärendeinflöde, som delvis är effekter av förändringar i lagstiftning som trätt i kraft under året men även beror på byggkonjunkturen, bidrar till minskade intäkter. Personalkostnader understiger budget med 1,6 mnkr, vilket beror på vård av barn och sjukfrånvaro, kortare föräldraledigheter samt vakant tjänst. Övriga kostnader överstiger budgeterad nivå med 0,1 mnkr, vilket främst beror på konsulttjänster som köpts in av Plan, vilka till stor del vidarefaktureras. Föregående år visade nämnden ett överskott mot budget med 2,2 mnkr. Nämnden prognostiserades i augusti ett budgetöverskott på 0,4 mnkr vid årets slut. Avvikelsen mot prognosen beror på ökade intäkter på plan samt minskade arbetskraftskostnader på grund av sjukfrånvaro, vård av barn samt vakans.

Ekonomisk analys

Nämndverksamheten visar överskott mot budget på 0,1 mnkr. Förvaltningskontoret följer budget i stort. KLM uppvisar ett budgetöverskott på 0,2 mnkr, främst på grund av lägre personalkostnader än budgeterat. Kart- och geodata visar ett överskott mot budget på 0,5 mnkr, främst till följd av lägre arbetskraftskostnader än budgeterat men även högre intäkter och lägre verksamhetskostnader. Plan visade ett budgetöverskott på 0,9 mkr främst på grund av högre intäkter än budgeterat. Bygglov visade ett underskott mot budget på 0,3 mnkr. Avvikelsen förklaras av lägre intäkter än budgeterat.

Personal *	2025	2024	2023
Tillsvidare anställda	35	36	36
Visstid anställda	1	0	0
Summa	**36**	**36**	**36**

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

För att möta de låga intäkterna har bygglovsverksamheten omorganiserats för att kunna minska administrationen med en tjänst. En visstidsanställd har ersatt en tjänstledig personal på plan under hösten. Båda var anställda i november, vilket gör att minskningen med en anställd inte syns i tabellen.

Investeringar

Investeringar, Mnkr	Investeringsplan	Utfall	Budgetdiff
Inventarier	0,7	0,6	0,1

Årets investeringsbudget utökades till 750 tkr för att användas till inköp av totalstation och GPS. Till följd av rabatterat pris vid inköpstillfället kostade inköpet endast 630 tkr, vilket innebär 120 tkr lägre investeringskostnad än budgeterat.

Åtgärder för budgetbalans

Intäkterna för Plan och Kart och data ökade under hösten vilket bidrog till det slutliga överskottet. Nämndens intäkter är svåra att förutse särskilt i rådande konjunkturläge, vilket kan påverka nämndens resultat både positivt och negativt. Ärendeingången kopplad till bygglov spås framåt vara något lägre till följd av förändring i plan- och bygglagen som infördes i december 2025. Samtidigt ser efterfrågan på nya detaljplaner ut att vara fortsatt stark. För att möta lägre intäkter har förvaltningen effektiviserat och minskat en tjänst. Under 2026 kommer förvaltningen följa ärendeingången noga för att se om ytterligare anpassningar behöver göras. Nämnden ser i övrigt inget behov av särskilda åtgärder för budget i balans 2026.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 1 BN.2024.19

§ 6

Årsredovisning för överförmyndarnämnden 2025

ÖFN 2026/12

Beslut

Överförmyndarnämnden godkänner och överlämnar upprättat bokslut och årsredovisning för år 2025 till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Varje kommunal nämnd ska enligt ekonomikontorets anvisningar sammanställa bokslut och årsredovisning. Dessa kommer att ingå som en del i kommunens externa årsredovisning för år 2025. Här redovisas verksamheternas resultat gentemot uppställda förväntningar samt en kortfattad ekonomisk analys över det gångna året.

Beslutsunderlag

Överförmyndarnämnden kort verksamhetsberättelse 2025 vid nämnd

Sändlista

Kommunstyrelsen

Överförmyndarnämnden

Ordförande: *Madeleine Karlsson (S)*
Vice ordförande: *Bibbi Henriksson (L)*
Förvaltningschef: *Pernilla Bertilsson*

Verksamhetsbeskrivning

I varje kommun måste det enligt lag finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd. I Vänersborgs kommun finns en överförmyndarnämnd, vilken är en kommunal tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Nämnden ska motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande har en god man eller förvaltare förordnad för sig.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås, fördelat per inriktningsmål. Nämnden bidrar till uppfyllelse av inriktningsmål genom förväntade resultat – uppnå och förväntade resultat – genomföra. Som helhet bedömer nämnden att samtliga tre förväntade resultat pågår enligt plan.

Förväntade resultat – uppnå och genomföra	Grön	Gul	Röd
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv		1	
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	-	-	-
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	-	1	-
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	2	-	-
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	-	-	-

Kommentar till resultatavstämning

Det är av vikt att rekrytera och utbilda ställföreträdare och riktade insatser görs.

Nya ställföreträdare får tillgång till en webbaserad introduktionsutbildning via e-tjänst. Utbildning erbjuds i redovisning för både nya och befintliga ställföreträdare med genomgång av hur årsräkningen upprättas – både på blankett och via digital inlämning i e-tjänsten E-Wärna Go. Systemet effektiviserar redovisningsprocessen och möjliggör för ställföreträdare att lämna tillgångsförteckning, årsräkning och sluträkning digitalt. Utbildningsinsatser under hösten 2025 för ställföreträdare har genomförts med särskilt fokus på användningen av digitala verktyg. Utvecklingen av digitala tjänster fortsätter som en del av digitaliseringsstrategi.

Den 28 augusti 2025 hade nämnden granskat 197 av totalt 321 inkomna årsräkningar, vilket motsvarar 61 %. Vid detta datum hade granskning påbörjats för samtliga årsräkningar som inkommit före den 1 mars 2025.

För att möta arbetsbelastningen och säkerställa en effektiv handläggning har nämnden förstärkt bemanningen under året. En timanställd granskare har varit verksam sedan hösten 2023, och ytterligare resurs för granskning genom konsult tillkom i oktober 2024.

-Rekrytering av ställföreträdare och utbildningsinsatser bedöms uppfyllas inom året.
-Nämnden bedömer sig inte omfattas av mål om att fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier.
-Utveckling av e-tjänst inom Wärna Go jämte utbildningsinsatser med fokus på användning av digitala verktyg vid redovisning av uppdrag leder till effektivitet och modernisering för målgrupp och i förlängning minskad klimatpåverkan med minskad pappersförbrukning. Förväntat resultat bedöms uppnås.
-Verksamheten gick in i året utan balans av äldre årsräkningar. Förstärkning genom timanställd och konsult. Sjukfrånvaro och föräldraledighet av ordinarie personal påverkar handläggningstakt.

Granskning förändrad kring djupgranskning för att effektivisera. Fortsatt mycket kompletteringar utifrån bristfälligt underlag från ställföreträdare. Högt inflöde av övrig ärendehantering.
-Medarbetare lyder under Kommunstyrelseförvaltningen där verksamheten på olika sätt arbetar för ett friskt och hållbart arbetsliv.

Stor ärendehantering och begränsad bemanning ordinarie personal påverkar granskningstakten.

Handläggningstiden påverkas varje år utifrån att årsräkningar inte är kompletta när de lämnas in och verksamheten behöver lägga mycket tid på att begära komplettering av underlag från ställföreträdare.

Uppföljning av nämndens riktade uppdrag under planperioden

Överförmyndarnämnden har inte tilldelats några riktade uppdrag från kommunfullmäktige under perioden.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2025	Utfall 2024	Utfall 2023
Statsbidrag	0,1	0,1	0,1
Övriga Intäkter	0,2	0,0	0,0
S:a Intäkter	**0,3**	**0,1**	**0,1**
Personal	4,9	5,4	4,3
Omkostnader	0,7	0,1	1,6
Avskrivn. & internränta	0,0	0,0	0,0
S:a Kostnader	**5,6**	**5,5**	**5,9**
Nettokostnad	5,3	5,4	5.8
Nettobudget	6,1	6,2	6,4
Budgetdiff	**0,8**	**0,8**	**0,5**

Överförmyndarnämnden

Utfall 2025-12-31
Resultatet per december 2025 visar ett överskott på 0,8 mkr. Största avvikelsen beror på personalkostnader på grund av vakanser och sjukfrånvaro.

Anslagsredovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budgetdiff
Överförmyndarnämnd	0,0	0,2	0,2	0,1
Överförm. personal	0,3	3,8	3,6	0,3
Överförm. ställföreträdare	0,0	1,6	1,6	0,4
Netto	**0,3**	**5,6**	**5,3**	**0,8**

Överförmyndarnämnden visar ett överskott på 0,1 mkr och beror på mindre utfall på personalkostnader/arvode än budgeterat.

Överförmyndarnämnden administration/personal redovisar ett överskott +0,3 mnkr. Överskottet beror främst på vakanser och sjukfrånvaro. Externa konsulter har anlitats för att klara av arbetsbelastningen under året. Överskott på intäkter är ersättning schablonkostnader Migrationsverket.

Åtgärder för budgetbalans

Överförmyndarnämnden redovisar ett positivt resultat och har budget i balans.

Personal

Personal	2025	2024	2023
Tillsvidareanställda	4	5	4
Visstidsanställda	0	0	0
Summa	**4**	**5**	**4**

Tabellen ovan återger antal månadsavlönade anställningar per den 1 november. I de fall en person har två anställningar har båda räknats in.

Antalet månadsavlönade ökade under 2024 med en person, vilket berodde på en föräldraledighet.

§ 44

Uppföljning av de globala målen 2025

KS 2026/158

Beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

I anvisningarna till arbetet med mål och resursplanen anges att en övergripande redovisning av kommunens förflyttning och måluppfyllelse av de globala målen ska göras i anslutning till årsredovisningen. I mål- och resursplanen 2025–2027 anges utgångsläget som år 2023 och en målsättning för år 2027. Uppföljningen för 2025 visar således vilken förflyttning som gjorts i riktning mot målsättningen för 2027.

I uppföljningen framkommer att andelen gröna indikatorer minskat marginellt. Andelen gula har blivit större, en ökning med 12 procentenheter, samtidigt som andelen röda indikatorer blivit något färre.

Sammantaget är de positiva förflyttningarna tydligast inom ramen för den sociala hållbarheten, medan utvecklingen är mer svårtydd inom områden som berör både den ekonomiska och den ekologiska hållbarheten.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-06
- Uppföljning av globala mål 2025

2026-03-06

Dnr: KS 2026/158

Handläggare
Ola Runfors
ola.runfors@vanersborg.se

Mottagare
Kommunfullmäktige

Uppföljning av de globala målen 2025

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

I anvisningarna till arbetet med mål och resursplanen anges att en övergripande redovisning av kommunens förflyttning och måluppfyllelse av de globala målen ska göras i anslutning till årsredovisningen. I mål- och resursplanen 2025–2027 anges utgångsläget som år 2023 och en målsättning för år 2027. Uppföljningen för 2025 visar således vilken förflyttning som gjorts i riktning mot målsättningen för 2027.

I uppföljningen framkommer att andelen gröna indikatorer minskat marginellt. Andelen gula har blivit större, en ökning med 12 procentenheter, samtidigt som andelen röda indikatorer blivit något färre.

Sammantaget är de positiva förflyttningarna tydligast inom ramen för den sociala hållbarheten, medan utvecklingen är mer svårtydd inom områden som berör både den ekonomiska och den ekologiska hållbarheten.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningens ekonomiavdelning.

Anna Holmqvist

Ekonomichef

Bilagor

Uppföljning av de globala målen 2025 - rapport

Sändlista

Handläggare av ärendet
Samtliga nämnder
Kommunens revisorer

Uppföljning av de globala målen 2025

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Sammanfattning av rapporten

I anvisningarna till arbetet med mål och resursplanen anges att en övergripande redovisning av kommunens förflyttning och måluppfyllelse av de globala målen ska göras i anslutning till årsredovisningen. I mål- och resursplanen 2025–2027 anges utgångsläget som år 2023 och en målsättning för år 2027. Uppföljningen för 2025 visar således vilken förflyttning som gjorts i riktning mot målsättningen för 2027.

I uppföljningen framkommer att andelen gröna indikatorer minskat marginellt. Andelen gula har blivit större, en ökning med 12 procentenheter, samtidigt som andelen röda indikatorer blivit något färre.

Sammantaget är de positiva förflyttningarna tydligast inom ramen för den sociala hållbarheten, medan utvecklingen är mer svårtydd inom områden som berör både den ekonomiska och den ekologiska hållbarheten.

Omslagets framsida: Illustration av de globala målen

Bild/Foto: UNDP Sverige

Innehållsförteckning

1 RESULTAT OCH SLUTSATSER 4

1.1 AMBITIONSNIVÅ FÖR DE GLOBALA MÅLEN 2025-2027 4
1.2 UPPFÖLJNING 2025 5
1.3 SAMMANFATTANDE KOMMENTAR TILL FÖRFLYTTNINGAR 6
1.4 SAMTLIGA INDIKATORER 6

1 Resultat och slutsatser

1.1 Ambitionsnivå för de globala målen 2025-2027

De globala målens genomförande på lokal nivå omfattas till stor del, direkt och indirekt, av det kommunala välfärdsuppdraget. Det innebär bland annat att Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling är integrerade i Vänersborgs kommuns styrning och ledning. De globala målen har koppling till kommunfullmäktiges inriktningsmål och en önskvärd förflyttning av globala målen anges för planperioden. Till hjälp finns nyckeltalen som Sveriges kommuner och regioner har utformat inom vart och ett av de globala målen. I anvisningarna till arbetet med mål och resursplanen anges att en övergripande redovisning av kommunens förflyttning och måluppfyllelse av de globala målen ska göras i anslutning till årsredovisningen.

Kommuners uppföljning av de globala målen sker genom ett antal indikatorer där Sveriges kommuner indelas i de 25% främsta, de 50% mittersta och de 25% sämsta genom färgkategorisering i grönt, gult och rött. I mål- och resursplanen 2025–2027 anges utgångsläget som år 2023 och en målsättning för år 2027. Uppföljningen för 2025 visar således vilken förflyttning som gjorts i riktning mot målsättningen för 2027.

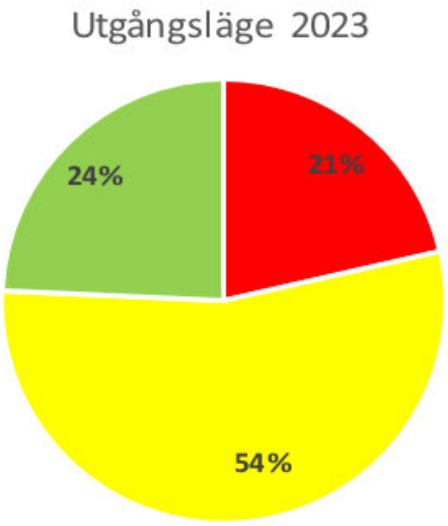

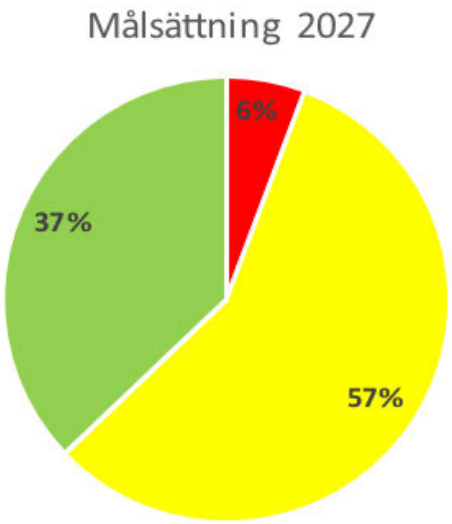

1.2 Uppföljning 2025

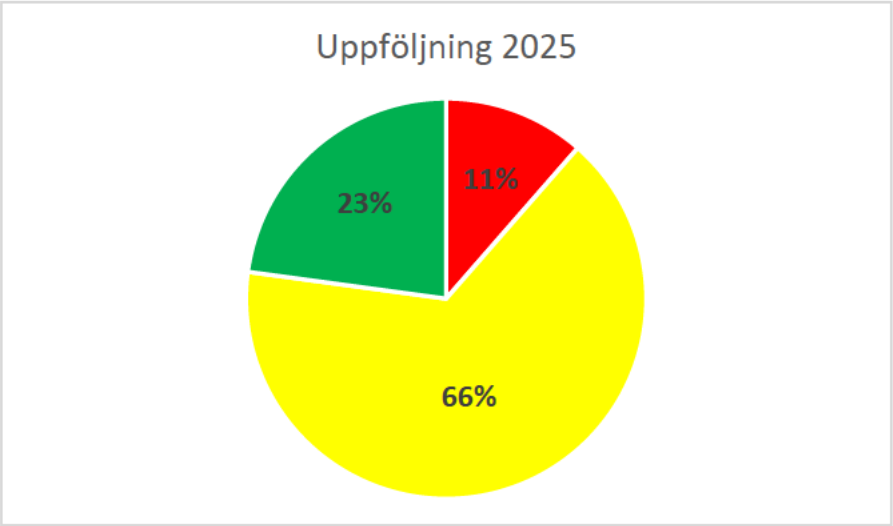

I uppföljningen framkommer att andelen gröna indikatorer minskat marginellt till 23 %. Andelen gula har blivit större, en ökning med 12 procentenheter till 66 %, samtidigt som andelen röda indikatorer blivit färre, 11 %. Det är således fler indikatorer som gjort en positiv färg-förändring än negativ. Totalt sett har sju indikatorer gjort en positiv förflyttning i färg och sex indikatorer har gjort en negativ förflyttning. Färgsättningen i Kolada är relativ och en färgförändring betyder alltså inte per automatik att en positiv förflyttning har gjorts – det innebär att kommunen har förflyttat sig i positiv riktning i relation till andra kommuner i landet.

Fyra av de ursprungliga indikatorerna har utgått och är inte med i sammanställningen för 2025.

De indikatorer som gjort positiva förändringar i färg är följande:

- Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv
- Invånare 16–84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)
- Invånare 16–84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)
- Invånare 16–84 år som är stillasittande mer än 7 timmar per dag, andel (%)
- Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)
- Långtidsarbetslöshet 25–65 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.
- Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare

De indikatorer som gjort negativa förändringar i färg är följande

- Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv
- Personer i kommunens aktivitetsansvar, andel (%) av inv 16-20 år
- Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, Index
- Förvärvsarbetande eller studerande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, andel (%
- Nytillkomna bostäder i kollektivtrafiknära läge, andel (%)
- Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)

1.3 Sammanfattande kommentar till förflyttningar

Den positiva trenden syns tydligare inom ramen för arbetet med social hållbarhet, med färre vräkningar som berör barn, bättre psykisk hälsa, ökad trygghet i skolan och en minskad arbetslöshet. När det gäller den ekonomiska hållbarheten är bilden mer blandad. Samtidigt som långtidsarbetslösheten visar på positiv utveckling så syns fler unga i det kommunala aktivitetsansvaret, en lägre andel bland skyddsbehövande är i arbete och näringslivet ger lägre betyg i den senaste mätningen. Inom klimatområden har kommunens fordonsflotta länge legat bland de 25 % bästa kommunerna, men när övriga kommuner nu kommit i kapp och förbi, ökar risken för en lägre trovärdighet i klimatfrågan och en lägre takt i omställningsarbetet.

Sammantaget rör sig dock kommunen i rätt riktning mot ambitionsnivån som är satt för 2027, då det är en halvering av andelen indikatorer som lyser rött.

1.4 Samtliga indikatorer

Nedan redovisas indikatorerna i sin helhet, fördelat per globalt mål. Siffran som redovisas i kolumnen Utgångsläge 2023 är den siffra som användes som utgångsläge i Mål- och resursplan 2025–2027. I kolumnen Uppföljning 2025 redovisas den senaste tillgängliga statistiken vid tillfället för uppföljning[1]. Den sista kolumnen, 2027, visar vilken färg som angetts som ambitionsnivå för 2027.

Några mål saknas i redovisningen nedan:

- Mål 14: Hav och maritima resurser

  Indikatorerna berör endast hav och havstrandlinje och har inte bedömts relevanta för Vänersborgs kommun.

- Mål 17: Genomförande och globalt partnerskap

  Detta mål berör genomförande av de globala målen och saknas indikatorer i Kolada.

I mål- och resursplanen för 2027 har ingen målsättning angetts för 2027 gällande mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen. Därför redovisas endast ett utgångsläge 2023 och uppföljning av det senaste tillgängliga resultatet för dessa indikatorer.

[1] Data för uppföljning är hämtad från Kolada 2026-03-03.

Mål 1 Ingen fattigdom	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Invånare, 0-19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	23	22	
Invånare, 20-64 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	14	14	
Invånare, 65+ år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	13	10	
Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv	12,5	0,0	
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	1,5	1,32	

Mål 2 Ingen hunger	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Invånare med övervikt eller fetma, andel (%)	59	58,1	
BMI lägre än 22 i särskilt boende, andel (%)	38	Utgått	

Mål 3 Hälsa och välbefinnande	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	68,3	69,8	
Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	84,1	84,9	
Medellivslängd kvinnor, år	84,2	84,4	
Medellivslängd män, år	80,6	80,4	
Invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)	66,7	69,2	
Invånare 16-84 år som är stillasittande mer än 7 timmar per dag, andel (%)	48,6	47,2	
Elever i åk 8: Hur lätt eller svårt är det att få hjälp av elevhälsan till exempel skolsköterskan? Andel svar "Mycket lätt" eller "Ganska lätt", (%)	69,5	64,5	
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	26,7	29,0	
Sjukpenningtalet, dagar/registrerad försäkrad	15	15,7	
Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv	243,7	254,9	
Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal vårdtillfällen/100 000 inv	2 485	2 548	

Mål 4 God utbildning för alla	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	90,6	89,5	
Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%)	65	68	
Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%	77,5	85,6	
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	83,2	83,6	
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	75,1	74,2	
Personer i kommunens aktivitetsansvar, andel (%) av inv 16-20 år	9,6	14,6	
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%) (-2021)	82,6	Utgått	
Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	41,3	41,6	

Mål 5 Jämställdhet	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)	73	73	
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	29,1	30,4	
Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	39,4	38,2	
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	81	81,6	
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, 65+ år, andel (%)	75,6	85,3	
Mål 6 Rent vatten och sanitet	**Utgångsläge 2023**	**Uppföljning 2025**	**Målsättning 2027**
Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%)	0	Utgått	
Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	0	0	
Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	5,6	5,6	
Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	100	100	
Mål 7 Hållbar energi för alla	**Utgångsläge 2023**	**Uppföljning 2025**	**Målsättning 2027**
Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	49	49	
Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	100	100,0	
Elavbrott, genomsnittlig avbrottstid per kund (SAIDI), minuter/kund	78	75	
Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	**Utgångsläge 2023**	**Uppföljning 2025**	**Målsättning 2027**
Sysselsatta invånare 20-65 år, andel (%)	80,5	80,3	
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%) (-2021)	78,8	Utgått	
Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	6,2	6,5	
Långtidsarbetslöshet 25-65 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	3,9	3,9	
Arbetsolyckor, antal/1000 sysselsatta	10	10	
Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	**Utgångsläge 2023**	**Uppföljning 2025**	**Målsättning 2027**
Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	88,6	96,3	
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, Index	79	73	
Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	80,7	80,5	
Mål 10 Minskad ojämlikhet	**Utgångsläge 2023**	**Uppföljning 2025**	**Målsättning 2027**
Förvärvsarbetande eller studerande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, andel (%	73,1	64,2	
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel	76	77	
Valdistrikt med lägst valdeltagande i senaste kommunalval, andel (%)	50,8	50,8	

Mål 11 Hållbara städer och samhällen	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Demografisk försörjningskvot	0,88	0,88	
Nytillkomna bostäder i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	97,4	94,7	
Cykelväg i kommunen, total, meter/inv	4	4,1	
Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	32	32	
Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	15,7	15,1	

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	414	403	
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	44	44	
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	21	19	
Måltidssvinn, grundskola, gram/ätande	42	42	

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv	7,27	6,46	
Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)	20,3	21,8	
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	76,4	74,8	
Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	670,6	678,3	

Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Skyddad natur land, andel (%)	9	9,0	
Skyddad natur inlandsvatten, andel (%)	5,8	5,8	
Ekologiskt brukad åkermark, andel (%)	20	14,8	
Betesmark, andel (%)	1,53	1,58	
Slåtteräng, andel (%)	0,08	0,08	

Mål 16	Utgångsläge 2023	Uppföljning 2025	Målsättning 2027
Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)	82,0		
Anmälda våldsbrott, antal/100 000 inv	802	867	
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	33,3	32,6	

Vänersborgs kommun

”Vänersborgs kommun – attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet”

§ 45

Tilläggsanslag för lönerevision 2026

KS 2026/168

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att justera nämndernas ramar i april i enlighet med lönerevisionen 2026 samt att nämndernas budgetanslag 2027 utökas enligt följande:

Nämnd, tkr	Löneavtal under 2026	Löneavtalets effekt 2027
Barn- och utbildningsnämnden	18 254	24 328
Byggnadsnämnden	932	1 237
Kommunfullmäktige	65	65
Kommunstyrelsen	7 022	8 016
Kultur- och fritidsnämnden	1 787	2 374
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	364	483
Revision	23	23
Samhällsbyggnadsnämnden	1 803	2 336
Socialnämnden	27 378	35 800
Valnämnd	3	3
Överförmyndarnämnden	95	122
Totalt nämnderna, tkr	**57 726**	**74 787**

Finansiering kan ske inom ramen för medel för löneutveckling i 2026 års budget och i 2027 års budget. Ekonomiavdelningen ges i uppdrag att justera nämndernas budgetramar för 2026 och 2027 i enlighet med avtalets effekt.

Sammanfattning av ärendet

Förhandlingar avseende 2026 års löneavtal är avslutade och gäller från 1 april. Nämndernas budgetramar för 2026 är baserade på 2025 års lönekostnadsnivå. Baserat på underlag från personalavdelningen har ekonomiavdelningen beräknat tillkommande kostnader för nämnderna. Tilläggsanslaget inkluderar också budgetkompensation för löneavtalets effekter på vissa köpta tjänster, kompensation för löneavtalets effekter på fördelade kostnader för interna tjänster, politikers arvoden samt för Räddningstjänsten Fyrbodal och Kunskapsförbundet.

Samtliga löneavtal betalas ut under april månad och budgetjustering görs i april. Alla avtal får helårseffekt 2027. Vissa löneökningar gäller från 1 januari och är beräknade utifrån det.

Budgetkompensationen beräknas även för personalomkostnadspålägg på samtliga löner. För 2026 och 2027 budgeteras kompensationen för personalomkostnadspålägget till 40,51%.

Sammanställning över den totala justeringen för lönerevisionen:

Nämnd, tkr	Löneavtal under 2026	Löneavtalets effekt 2027
Barn- och utbildningsnämnden	18 254	24 328
Byggnadsnämnden	932	1 237
Kommunfullmäktige	65	65
Kommunstyrelsen	7 022	8 016
Kultur- och fritidsnämnden	1 787	2 374
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	364	483
Revision	23	23
Samhällsbyggnadsnämnden	1 803	2 336
Socialnämnden	27 378	35 800
Valnämnd	3	3
Överförmyndarnämnden	95	122
Totalt nämnderna, tkr	**57 726**	**74 787**

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-10

2026-03-10

Dnr: KS 2026/168

Handläggare
Kristina Karlsson
Kristina.Karlsson@vanersborg.se

Mottagare
kommunstyrelsen

Tilläggsanslag för lönerevision 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att justera nämndernas ramar i april i enlighet med lönerevisionen 2026 samt att nämndernas budgetanslag 2027 utökas enligt följande:

Nämnd, tkr	Löneavtal under 2026	Löneavtalets effekt 2027
Barn- och utbildningsnämnden	18 254	24 328
Byggnadsnämnden	932	1 237
Kommunfullmäktige	65	65
Kommunstyrelsen	7 022	8 016
Kultur- och fritidsnämnden	1 787	2 374
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	364	483
Revision	23	23
Samhällsbyggnadsnämnden	1 803	2 336
Socialnämnden	27 378	35 800
Valnämnd	3	3
Överförmyndarnämnden	95	122
Totalt nämnderna, tkr	**57 726**	**74 787**

Finansiering kan ske inom ramen för medel för löneutveckling i 2026 års budget och i 2027 års budget. Ekonomiavdelningen ges i uppdrag att justera nämndernas budgetramar för 2026 och 2027 i enlighet med avtalets effekt.

Sammanfattning av ärendet

Förhandlingar avseende 2026 års löneavtal är avslutade och gäller från 1 april. Nämndernas budgetramar för 2026 är baserade på 2025 års lönekostnadsnivå. Baserat på underlag från personalavdelningen har ekonomiavdelningen beräknat tillkommande kostnader för nämnderna. Tilläggsanslaget inkluderar också budgetkompensation för löneavtalets effekter på vissa köpta tjänster, kompensation för löneavtalets effekter på fördelade kostnader för interna tjänster, politikers arvoden samt för Räddningstjänsten Fyrbodal och Kunskapsförbundet.

Samtliga löneavtal betalas ut under april månad och budgetjustering görs i april. Alla avtal får helårseffekt 2027. Vissa löneökningar gäller från 1 januari och är beräknade utifrån det.

Budgetkompensationen beräknas även för personalomkostnadspålägg på samtliga löner. För 2026 och 2027 budgeteras kompensationen för personalomkostnadspålägget till 40,51%.

Sammanställning över den totala justeringen för lönerevisionen:

Nämnd, tkr	Löneavtal under 2026	Löneavtalets effekt 2027
Barn- och utbildningsnämnden	18 254	24 328
Byggnadsnämnden	932	1 237
Kommunfullmäktige	65	65
Kommunstyrelsen	7 022	8 016
Kultur- och fritidsnämnden	1 787	2 374
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	364	483
Revision	23	23
Samhällsbyggnadsnämnden	1 803	2 336
Socialnämnden	27 378	35 800
Valnämnd	3	3
Överförmyndarnämnden	95	122
Totalt nämnderna, tkr	**57 726**	**74 787**

Anna Holmqvist
Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Alla nämnder

§ 46

Utökad investeringsbudget 2026 till samhällsbyggnadsnämnden för underhåll av Arena Vänersborg

KS 2026/159

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att utöka samhällsbyggnadsnämndens investeringsbudget 2026 med 14 mnkr för underhåll av Arena Vänersborg. Finansiering sker genom ökad upplåning.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden begär, i beslut 2026-02-26, 14 mnkr i utökad investeringsbudget 2026, för underhåll av Arena Vänersborg.

I mål- och resursplan 2021-2023 avsattes 22 mnkr för underhåll av Arena Vänersborg. Investeringen var planerad till år 2023. Av olika anledningar försenades projektet (brist på entreprenörer, oklart kring finansiering mm). Under 2025 har delar av underhållet utförts, såsom byte av invändig belysning. Under 2026 planeras omläggning av takduk, takförstärkning vid snöficka och snösäkra entréer.

Den totala investeringsutgiften beräknas öka med 14 mnkr, från 22 mnkr till 36 mnkr. Det beror på kraftiga prisökningar på marknaden samt att tidigare års budget var baserad på en otillräcklig kalkyl. Det är tidsmässigt och ekonomiskt bäst att utföra arbetena samtidigt vilket innebär att det inte är lämpligt att skjuta på delar av investeringen.

I budget 2025 utökades kultur- och fritidsnämndens budgetram med 2,1 mnkr, för kommande hyreshöjning som följer av investeringen i Arena Vänersborg. Ekonomiavdelningen har stämt av med kultur- och fritidsförvaltningen att de löser finansiering av ökad hyra inom befintlig budgetram.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-05
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2026-02-26 § 25 med underlag

2026-03-05

Dnr: KS 2026/159

Handläggare
Ewa Lundqvist
ewa.lundqvist@vanersborg.se
0521-721155

Mottagare
kommunstyrelsen

Utökad investeringsbudget 2026 till samhällsbyggnadsnämnden för underhåll av Arena Vänersborg

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att utöka samhällsbyggnadsnämndens investeringsbudget 2026 med 14 mnkr för underhåll av Arena Vänersborg. Finansiering sker genom ökad upplåning.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden begär, i beslut 2026-02-26, 14 mnkr i utökad investeringsbudget 2026, för underhåll av Arena Vänersborg.

I mål- och resursplan 2021-2023 avsattes 22 mnkr för underhåll av Arena Vänersborg. Investeringen var planerad till år 2023. Av olika anledningar försenades projektet (brist på entreprenörer, oklart kring finansiering mm). Under 2025 har delar av underhållet utförts, såsom byte av invändig belysning. Under 2026 planeras omläggning av takduk, takförstärkning vid snöficka och snösäkra entréer.

Den totala investeringsutgiften beräknas öka med 14 mnkr, från 22 mnkr till 36 mnkr. Det beror på kraftiga prisökningar på marknaden samt att tidigare års budget var baserad på en otillräcklig kalkyl. Det är tidsmässigt och ekonomiskt bäst att utföra arbetena samtidigt vilket innebär att det inte är lämpligt att skjuta på delar av investeringen.

I budget 2025 utökades kultur- och fritidsnämndens budgetram med 2,1 mnkr, för kommande hyreshöjning som följer av investeringen i Arena Vänersborg. Ekonomiavdelningen har stämt av med kultur- och fritidsförvaltningen att de löser finansiering av ökad hyra inom befintlig budgetram.

Underlag

Samhällsbyggnadsnämndens protokoll 2026-02-26

Anna Holmqvist

Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden
Ekonomiavdelningen

§ 25

Förfrågan om utökning av projektmedel för Arena Vänersborg, Arenan 1

SBN 2026/81

Beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar om 14 mnkr i utökning av totalbudget för investeringsunderhåll av Arena Vänersborg.
2. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om att teckna Fas 2-kontrakt med totalentreprenör om beställning av byte av takduk på halva taket samt uppdra till förvaltningschef att teckna avtalet.

Omedelbar justering

Paragrafen noterades omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Mål- och resursplan 2019–2021 anger en total budget om 22 mnkr för flertal arbeten på Arena Vänersborg. Byte av invändig belysning har utförts men resterande arbeten med omläggning av takduk, takförstärkning vid snöficka och snösäkra entréer kvarstår och bedöms inte täckas av resterande budget. Ska samtliga beslutade arbeten utföras är det mest praktiskt, tidsmässigt och ekonomiskt hållbart att utföra arbetena samtidigt. Budgeten bedöms behövas utökas med 14 mnkr.

Alternativa kalkyler visar att kostnaden för att utföra enskilda delmoment är hög och ineffektiv, och en uppdelning i etapper skulle leda till ytterligare kostnadsökningar på minst 5,6 mnkr, utöver kostnader för temporära lösningar och risk för fastighetsskador. Arbetena är komplexa och kräver särskild kompetens, vilket gör det svårt att få entreprenörer att åta sig mindre delprojekt. Tidigare upphandlingar har också saknat anbud.

För att kunna påbörja byte av takduk på halva taket under 2026 krävs att fas 2 avropas omgående. Avropet behövs för att kontraktera takentreprenören, säkerställa etablering på plats och hinna beställa material samt planera arbetet inom rätt säsong. Ett fördröjt avrop riskerar att arbetet inte kan genomföras under 2026, vilket skulle innebära ytterligare fördyringar och ökad risk för skador på fastigheten.

Genom att genomföra alla återstående arbeten samlat uppnås ekonomiska, praktiska och tidsmässiga samordningsvinster, samtidigt som åtgärderna är nödvändiga för att säkerställa trygghet, god arbetsmiljö och fortsatt full användning av anläggningen.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-16

Samhällsbyggnadsnämndens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Utskickat förslag till beslut är följande:

1. ”Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar om 14 mnkr i utökning av totalbudget för investeringsunderhåll av Arena Vänersborg.
2. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om att teckna Fas 2-kontrakt med totalentreprenör om beställning av byte av takduk på halva taket.”

Ordförande föreslår följande tilläggsyrkande till beslutsmening 2 ”… samt uppdra till förvaltningschef att teckna avtalet”.

Beslutsgång

Ordförande redovisar att det finns två förslag till beslut, nämligen utskickat förslag till beslut och ordförandes tilläggsyrkande.

Ordförande frågar först om samhällsbyggnadsnämnden beslutar enligt utskickat förslag till beslut och därefter om de beslutar enligt ordförandes tilläggsyrkande.

Ordförande finner genom acklamation att så är fallet.

Sändlista

Handläggare av ärendet
Enhetschef, Fastighet och service
Verksamhetschef, Fastighet och service
Kommunfullmäktige

2026-02-19 Dnr: SBN 2026/81

Handläggare
Rasmus Lowenfalk
Rasmus.Lowenfalk@vanersborg.se
0521-72 25 22

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Förfrågan om utökning av projektmedel för Arena Vänersborg, Arenan 1

Förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar om 14 mnkr i utökning av totalbudget för investeringsunderhåll av Arena Vänersborg.
2. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar om att teckna Fas 2-kontrakt med totalentreprenör om beställning av byte av takduk på halva taket.

Sammanfattning av ärendet

Mål- och resursplan 2019-2021 anger en total budget om 22 mnkr för flertal arbeten på Arena Vänersborg. Byte av invändig belysning har utförts men resterande arbeten med omläggning av takduk, takförstärkning vid snöficka och snösäkra entréer kvarstår och bedöms inte täckas av resterande budget. Ska samtliga beslutade arbeten utföras är det mest praktiskt, tidsmässigt och ekonomiskt hållbart att utföra arbetena samtidigt. Budgeten bedöms behövas utökas med 14 mnkr.

Alternativa kalkyler visar att kostnaden för att utföra enskilda delmoment är hög och ineffektiv, och en uppdelning i etapper skulle leda till ytterligare kostnadsökningar på minst 5,6 mnkr, utöver kostnader för temporära lösningar och risk för fastighetsskador. Arbetena är komplexa och kräver särskild kompetens, vilket gör det svårt att få entreprenörer att åta sig mindre delprojekt. Tidigare upphandlingar har också saknat anbud.

För att kunna påbörja byte av takduk på halva taket under 2026 krävs att fas 2 avropas omgående. Avropet behövs för att kontraktera takentreprenören, säkerställa etablering på plats och hinna beställa material samt planera arbetet inom rätt säsong. Ett fördröjt avrop riskerar att arbetet inte kan genomföras under 2026, vilket skulle innebära ytterligare fördyringar och ökad risk för skador på fastigheten.

Genom att genomföra alla återstående arbeten samlat uppnås ekonomiska, praktiska och tidsmässiga samordningsvinster, samtidigt som åtgärderna är nödvändiga för att säkerställa trygghet, god arbetsmiljö och fortsatt full användning av anläggningen.

Fördjupad beskrivning av ärendet

I nuvarande mål- och resursplan finns ett investeringsprojekt avseende Arena Vänersborg som utförs i en strategisk partneringentreprenad. I projektet ingår omläggning av takduk, takförstärkning vid snöficka, snösäkra entréer och byte av

invändig belysning. Arbetet med den invändiga belysningen slutfördes 2025, men resterande arbeten kvarstår. Den befintliga budgeten, beslutad 2021, uppgår till 22 mnkr. Projektet har därefter fördyrats av kraftiga prisökningar på marknaden samt en tidigare budget baserad på en otillräcklig kalkyl. Nytt budgetbehov för återstående arbeten bedöms uppgå till 29,9 mnkr enligt totalentreprenörens kalkyl, inklusive risker till ett värde av cirka 2 mnkr.

För att belysa kostnaderna för att eventuellt utföra arbetena uppdelat i mindre delar har ytterligare fyra kalkyler tagits fram.

Alternativ 2: Endast snösäkra entréer, ca 8,1 mnkr

Alternativ 3: Endast byte av takduk, ca 20,3 mnkr

Alternativ 4: Endast takförstärkning vid snöficka, ca 7,1 mnkr

Alternativ 5: Endast byte av takduk på halva taket, ca 14,9 mnkr

Samtliga alternativ visar att kostnaderna för enskilda delar är höga i relation till nyttan och att de samlade åtgärderna ger en betydligt bättre ekonomisk helhet.

Om projektet flyttas fram eller delas upp i etapper bedöms prisbilden bli avsevärt högre än i nuläget. Detta beror dels på det fortsatt osäkra ekonomiska läget och de kraftiga prisökningar som präglat byggsektorn under senare år, dels på att uppdelning ger dubbla etableringar, förlängda tider och minskad samordning. En förenklad beräkning visar på en merkostnad om minst 5,6 mnkr vid etappindelning, exklusive kostnader för temporära lösningar och eventuella fastighetsskador som kan uppstå på grund av uteblivna eller framskjutna åtgärder. Det finns betydande praktiska, tidsmässiga och ekonomiska samordningsvinster i att samtliga arbeten utförs samtidigt.

Det råder dessutom en osäkerhet kring entreprenörers intresse att utföra endast enskilda delar av arbetena. Vänersborgs kommun har tidigare annonserat uppdraget men då inte erhållit några anbud. De arbeten som ingår är komplexa och ska utföras under arbetsmiljöförhållanden utöver det vanliga, med krav på särskild kompetens och utbildning. Detta innebär att få entreprenörer är intresserade av att ta sig an mindre deluppdrag, då dessa inte bedöms vara tillräckligt ekonomiskt attraktiva eller effektiva i planeringshänseende.

En viktig del i projektets fortsättning är behovet att avropa fas 2 för att kunna påbörja arbetet med byte av takduk på halva taket under 2026. För att detta ska vara möjligt krävs ett omgående beslut om avrop. Avropet är en förutsättning för att kontraktera takentreprenören, som behöver binda upp rätt kompetens, planera arbetsresurser och beställa material med lång leveranstid. Därutöver kräver takarbetet en omfattande etablering på arbetsplatsen, inklusive bodar, säkerhetslösningar, lyftutrustning och fallskydd, vilket endast kan initieras inom ramen för fas 2.

Då takarbeten är starkt beroende av säsong och väderförhållanden finns det en betydande risk att takbytet inte kan utföras under 2026 om avropet fördröjs. Ett senare avrop innebär även risk för ökade kostnader i form av högre materialpriser, begränsad entreprenörskapacitet och fortsatt behov av temporära lösningar för att hantera det nuvarande takets brister. Genom att avropa fas 2 i närtid säkerställs att takarbetet kan genomföras i rätt tid, med samordnade insatser och med minsta möjliga störningar för arenans verksamhet.

Planerade åtgärder på fastigheten motverkar annars fördyrande fastighetsskador och innebär en ekonomiskt fördelaktig lösning som eliminerar kostnader för temporära åtgärder. Arbetena är nödvändiga för att säkerställa en trygg vistelse och god arbetsmiljö i anläggningen. Om dessa insatser inte utförs finns en risk att anläggningens nyttjandegrad begränsas, vilket påverkar både verksamhet och samhällsnytta negativt.

Daniel Jerling

Förvaltningchef

Bilagor

Powerpoint-presentation: Arena Vänersborg.pptx

Drönarfilm över Arena Vänersborg: DJI_0085.MOV

Sändlista

Handläggare av ärendet

Enhetschef, Fastighet och service
Verksamhetschef, Fastighet och service
Kommunstyrelsen

§ 47

Beslut om tilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven Öxnered

KS 2023/516

Beslut

Kommunfullmäktige utökar Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget 2026 med 32,4 mnkr till projektet GS/personbilstunnel Skaven/Öxnered för finansiering av medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*.

Finansiering av den utökade budgeten sker genom ökad upplåning.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har tagit beslut om att godkänna medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun* (2026-02-18 § 11). Medfinansiering sker via Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget.

På grund av uppdaterad prognos utifrån färdigställd projektering krävs ökade investeringsmedel om 7,8 mnkr. År 2026 föreslås exploateringsbudgeten utökas med 32,4 mnkr. Posten angiven i MRP 2026-2028 för år 2027 kan justeras ned med 24,6 mnkr. Det senare genomförs i ordinarie budgetprocess.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-02
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2026-02-26 § 29
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-25
- Kommunfullmäktiges beslut 2026-02-18 § 11
- Medfinansieringsavtal - Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered bandel 652 Vänersborgs kommun

2026-03-02

Dnr: KS 2023/516

Handläggare
Cornelia Sörman
Cornelia.Sorman@vanersborg.se
0521-72 10 46

Mottagare
Kommunfullmäktige

Beslut omtilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven Öxnered

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige utökar Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget 2026 med 32,4 mnkr till projektet GS/personbilstunnel Skaven/Öxnered för finansiering av medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*.

Finansiering av den utökade budgeten sker genom ökad upplåning.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har tagit beslut om att godkänna medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun* (2026-02-18 § 11). Medfinansiering sker via Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget.

På grund av uppdaterad prognos utifrån färdigställd projektering krävs ökade investeringsmedel om 7,8 mnkr. År 2026 föreslås exploateringsbudgeten utökas med 32,4 mnkr. Posten angiven i MRP 2026-2028 för år 2027 kan justeras ned med 24,6 mnkr. Det senare genomförs i ordinarie budgetprocess.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Investeringen i en ny tunneln under järnvägen, Älvsborgsbanan, är en av två åtgärder som behöver anläggas för att fortsätta exploateringen på Skaven/Öxnered. Utbyggnad av flerbostadstomterna innebär många fler invånare i området och ytterligare tomter för flerbostadshus bör inte exploateras förrän anslutningsvägen söderut och tunneln under Älvsborgsbanan anlagts. De befintliga plankorsningarna bedöms inte lämpliga för den mängd trafik som blir aktuell vid fortsatt utbyggnad.

Med anledning av ovan har Kommunfullmäktige tagit beslut om ett medfinansierings- och samverkansavtal för tunneln (2026-02-18 § 11). Avtalet tecknas med Trafikverket.

I mål- och resursplanen för 2026–2028 angavs en preliminär kostnadsbedömning för produktion baserad på ett tidigt planeringsskede, AKJ (anläggningsspecifika krav järnväg). Denna bedömning uppgick till cirka 19,6 miljoner kronor, samt ytterligare cirka 5 miljoner kronor för masshantering. Projektet har nu en uppdaterad prognos på total kostnad 32 395 000 kronor. De aktuella kostnaderna kan betraktas som slutliga först efter att entreprenörsanbud har inkommit och beaktats. Ytterligare kostnadsökning

beror bland annat på indexjusteringar samt en mer detaljerad och omfattande bild av de åtgärder som krävs utifrån den genomförda projekteringen.

Efter avstämning med ekonomiavdelningen kan konstateras att projektet GC/personbilstunnel Skaven/Öxnered beräknas kosta totalt 41,1 mnkr. Till och med 2025 har projektet kostat 8,2 mnkr. I och med medfinansierings- och samverkansavtalet med Trafikverket blir kommunens kostnad 32,4 mnkr under 2026 samt 0,5 mnkr för projektering. Under 2027 beräknas ingen kostnad.

I kommunens mål- och resursplan 2026-2028 finns 25,1 mnkr till projektet i Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget. Budgeten är fördelad med 0,5 mnkr år 2026 och 24,6 mnkr år 2027. Den nya kostnadsbilden innebär att budget 2026 behöver utökas med 32,4 mnkr och budget 2027 kan justeras ned med 24,6 mnkr till 0 mnkr. Den sammanlagda budgeten utökas därmed med 7,8 mnkr.

Beredning

Ärendet har beretts i samverkan med Ekonomiavdelningen samt ansvarig handläggare på Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Beredande organs beslut
Samhällsbyggnadsnämnden föreslog 2026-02-26 § 29
Kommunfullmäktige att utöka Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget 2026 med 32,4 mnkr till projektet GC/personbilstunnel Skaven/Öxnered för finansiering av medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*.
Finansiering av den utökade budgeten sker genom ökad upplåning.

Underlag

Beslut om medfinansierings- och samverkansavtal produktion planskildhet Skaven Öxnered, KF 2026-02-18 § 11.

Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

Jill Stor

Avdelningschef näringsliv och strategisk samhällsplanering

Sändlista

Handläggare av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden
Linda Hansson, mark- och exploateringsingenjör SBF

§ 29

Beslut om tilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven/Öxnered

SBN 2023/67

Beslut

Samhällsbyggnadsnämndens föreslår Kommunfullmäktige att utöka Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget 2026 med 32,4 mnkr till projektet GC/personbilstunnel Skaven/Öxnered för finansiering av medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*.

Finansiering av den utökade budgeten sker genom ökad upplåning.

Omedelbar justering

Paragrafen noterades omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har tagit beslut om att godkänna medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun* (2026-02-18 § 11). Medfinansiering sker via Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget.

På grund av uppdaterad prognos utifrån färdigställd projektering krävs ökade investeringsmedel om 7,8 mnkr. År 2026 föreslås exploateringsbudgeten utökas med 32,4 mnkr. Posten angiven i MRP 2026–2028, år 2027 kan budgeten minskas med 24,6 mnkr.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-25

Sändlista

Handläggare av ärendet
Cornelia Sörman, strategisk samhällsplanerare KSF
Kommunfullmäktige

2026-02-25

Dnr: SBN 2023/67

Handläggare
Linda Hansson
linda.hansson@vanersborg.se
0521-72 11 69

Mottagare
Kommunfullmäktige

Beslut om tilläggsbudget 2026 för planskildhet Skaven/Öxnered

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämndens föreslår Kommunfullmäktige att utöka Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget 2026 med 32,4 mnkr till projektet GS/personbilstunnel Skaven/Öxnered för finansiering av medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*.

Finansiering av den utökade budgeten sker genom ökad upplåning.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har tagit beslut om att godkänna medfinansierings- och samverkansavtalet *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun* (2026-02-18 § 11). Medfinansiering sker via Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget.

På grund av uppdaterad prognos utifrån färdigställd projektering krävs ökade investeringsmedel om 7,8 mnkr. År 2026 föreslås exploateringsbudgeten utökas med 32,4 mnkr. Posten angiven i MRP 2026- 2028 ,år 2027 kan budgeten minskas med 24,6 mnkr.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Investeringen i en ny tunneln under järnvägen, Älvsborgsbanan, är en av två åtgärder som behöver anläggas för att fortsätta exploateringen på Skaven/Öxnered. Utbyggnad av flerbostadstomterna innebär många fler invånare i området och ytterligare tomter för flerbostadshus bör inte exploateras förrän anslutningsvägen söderut och tunneln under Älvsborgsbanan anlagts. De befintliga plankorsningarna bedöms inte lämpliga för den mängd trafik som blir aktuell vid fortsatt utbyggnad.

Med anledning av ovan har Kommunfullmäktige tagit beslut om ett medfinansierings- och samverkansavtal för produktion av tunneln (2026-02-18 § 11). Avtalet tecknas med Trafikverket.

I mål- och resursplanen för 2026–2028 angavs en preliminär kostnadsbedömning för produktion baserad på ett tidigt planeringsskede, AKJ (anläggningsspecifika krav järnväg). Denna bedömning uppgick till cirka 19,6 miljoner kronor, samt ytterligare cirka 5 miljoner kronor för masshantering. Projektet har nu en uppdaterad prognos på total kostnad 32 395 000 kronor. De aktuella kostnaderna kan betraktas som slutliga

först efter att entreprenörsanbud har inkommit och beaktats. Ytterligare kostnadsökning beror bland annat på indexjusteringar samt en mer detaljerad och omfattande bild av de åtgärder som krävs utifrån den genomförda projekteringen.

Efter avstämning med ekonomiavdelningen kan konstateras att projektet GC/personbilstunnel Skaven/Öxnered beräknas kosta totalt 41,1 mnkr. Till och med 2025 har projektet kostat 8,2 mnkr. I och med medfinansierings- och samverkansavtalet med Trafikverket blir kommunens kostnad 32,4 mnkr under 2026 samt 0,5 mnkr för projektering. Under 2027 beräknas ingen kostnad.

I kommunens mål- och resursplan 2026–2028 finns 25,1 mnkr till projektet i Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget. Budgeten är fördelad med 0,5 mnkr år 2026 och 24,6 mnkr år 2027. Den nya kostnadsbilden innebär att budget 2026 behöver utökas med 32,4 mnkr och budget 2027 kan justeras ned med 24,6 mnkr till 0 mnkr. Den sammanlagda budgeten utökas därmed med 7,8 mnkr.

Beredning

Ärendet har beretts i samverkan med Ekonomiavdelningen samt ansvarig handläggare på Kommunstyrelseförvaltningen.

Underlag

Beslut om medfinansierings- och samverkansavtal produktion planskildhet Skaven Öxnered, KF 2026-02-18 § 11.Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

Hans Larsson

Verksamhetschef, fastighet och service

Bilagor

Bilagor är de dokument som ska utgöra en del av beslutet, t.ex. ett styrande dokument, ett yttrande, och anges i tjänsteskrivelsen under denna rubrik. Bilagor ska inte förväxlas med de underlag eller källor som används i ärendets beredning

Sändlista

Handläggare av ärendet
Cornelia Sörman, strategisk samhällsplanerare KSF
Kommunstyrelseförvaltningen

§ 11

Beslut om medfinansierings- och samverkansavtal produktion planskildhet Skaven Öxnered

KS 2023/516

Beslut

1. Kommunfullmäktige godkänner bilagt medfinansierings- och samverkansavtal *Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*.
2. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar godkänna bilagt avtal ges kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektör uppdrag att så som firmatecknare signera bilagt avtal *Medfinansierings- och samverkansavtal Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*.
3. Medfinansiering sker via Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget.

Bilaga/bilagor

Bilaga 2: Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun.

Sammanfattning av ärendet

Investeringen i en ny tunneln under järnvägen, Älvsborgsbanan, är en av två åtgärder som behöver anläggas för att fortsätta exploateringen på Skaven/Öxnered. Utbyggnad av flerbostadstomterna innebär många fler invånare i området och ytterligare tomter för flerbostadshus bör inte exploateras förrän anslutningsvägen söderut och tunneln under Älvsborgsbanan anlagts. De befintliga plankorsningarna bedöms inte lämpliga för den mängd trafik som blir aktuell vid fortsatt utbyggnad.

Medfinansiering sker via Samhällsbyggnadsnämndens exploateringsbudget. På grund av uppdaterad prognos utifrån färdigställd projektering krävs ökade investeringsmedel om 7,8 mnkr. År 2026 föreslås exploateringsbudgeten utökas med 32,4 mnkr och år 2027 kan budgeten minskas med 24,6 mnkr.

Beslutsunderlag

- Beslut KS 2026-01-28; Beslut om medfinansierings- och samverkansavtal produktion planskildhet Skaven Öxnered
- Beslut KSAU 2026-01-12; Beslut om medfinansierings- och samverkansavtal produktion planskildhet Skaven Öxnered
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-01-14

- Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun
- Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-12-17 § 156
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-11-24
- Tillägg till Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun
- Medfinansieringsavtal - Planområde Skaven i Öxnered. Bandel 652, Vänersborgs kommun

Sändlista

Handläggare av ärendet
Sanna Fransson, Mark- och exploateringsingenjör
Samhällsbyggnadsnämnden
Byggnadsnämnden
Ekonomiavdelningen
Trafikverket

Trafikverkets ärendenummer
TRV 2018/48635
Vänersborgs kommuns ärendenummer
SBN 2023/67

Dokumentdatum
2025-11-07

Konfidentialitetsnivå

Medfinansierings- och samverkansavtal – Produktion av ny planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

Detta avtal avser produktion av åtgärder och innefattar:	
☒	Medfinansiering från annan part till statlig infrastruktur

Mellan nedanstående parter träffas härmed avtal om medfinansiering och samverkan enligt följande:

§ 1 Parter

Staten genom Trafikverket, Västra regionen, org.nr 202100–6297, 781 89 Borlänge, nedan ”Trafikverket”

Vänersborgs kommun, org.nr 212000-1538, 462 85 Vänersborg, nedan ”Kommunen”

Trafikverket och Kommunen benämns gemensamt för ”Parterna” och enskilt för ”Part”.

§ 2 Definitioner och begrepp

Följande definitioner och begrepp används i detta avtal:

Grundutförande: Den trafikala lösning som Trafikverket föreslår för att lösa en befintlig trafiksituation med hänsyn till allmän trafikutveckling. Grundutförande omfattar inte trafikala lösningar som i huvudsak uppkommer på grund av annan parts specifika exploateringsplaner m.m. Begreppet används i samband med medfinansiering från annan part till Trafikverkets infrastruktur.

Tillägg: De förbättringar/anpassningar som annan part föreslår, initierar eller orsakar och som behövs för att lösa trafiksituationen utöver det som ingår i Trafikverkets ansvar för grundutförande. Även förändringar i statlig infrastruktur föranledda av detaljplan betraktas som tillägg. Begreppet används i samband med medfinansiering från annan part till Trafikverkets infrastruktur.

TMALL 0462 Finansiering och samverkansavtal 4.0

AKJ: Anläggningsspecifika Krav Järnväg, ett dokument som ska innehålla Trafikverkets trafikerings-, kapacitets- och funktionskrav ur drifts- och underhållsperspektiv samt beskriva hur ett objekt ska fungera i en given helhet.

Funktionsutredning: En teknisk utredning som syftar till att pröva tänkbara åtgärdsalternativ och rekommendera lämpligaste åtgärd för att tillgodose önskat börläge. Funktionsutredningen är ett beslutsunderlag.

Detaljplanen: Detaljplan för Skaven och del av Öxnered, akt 1487K-548, laga kraft 2020-12-14

SO-åtgärder: Små och okomplicerade åtgärder. Åtgärderna ska uppfylla följande kriterier för att klassas som SO-åtgärder: Små och okomplicerade åtgärder som i huvudsak utförs på befintlig järnväg. Åtgärderna ska endast medföra marginell påverkan på omgivningen och ny mark ska inte behöva skaffas med tvång. SO-åtgärder kräver inte framtagande av järnvägsplan.

§ 3 Syfte och bakgrund

Syftet med detta avtal är att reglera respektive Parts åtagande och finansiella ansvar för åtgärderna i avtalet.

3.1 Bakgrund

Åtgärderna omfattar produktion av en ny planskildhet (järnvägsbro/vägport), utbyggnad av kommunal gata genom vägporten, rivning av befintlig plankorsning samt stängsling, i anslutning till/på Älvsborgsbanan i Öxnered, se översiktskarta nedan.

Översiktskarta. Älvsborgsbanan genom Öxnered. Befintlig plankorsning markeras av röd kartnål. Planerat läge för planskildheten markeras av grön kartnål.

Planskildheten utförs som en del i genomförandet av Detaljplanen, se nedanstående urklipp från plankartan.

Urklipp plankarta. Skavenvägen ansluter till Öxneredsvägen via den nya planskildheten.

Parterna har tidigare träffat två avtal avseende åtgärderna, dels gällande Funktionsutredning och AKJ, dels planläggning och bygghandling. Till det senare avtalet har även ett tillägg träffats. Se § 4.

Trafikverket har tagit fram ett ställningstagande, TRV 2025/xxxxx daterat 2025-xx-xx, som innebär att åtgärderna i den statliga anläggningen enligt detta avtal inte anses vara byggande av järnväg enligt 1 kap. 2 § andra stycket lagen om byggande av järnväg, utan är SO-åtgärder som kan genomföras utan att järnvägsplan behöver upprättas.

3.2 Medfinansiärens nyttor och motivering av finansiering

Följande nyttor för medfinansiären bedöms gälla för genomförande av åtgärderna:

Ökad framkomlighet och trafiksäkerhet i detaljplaneområdet.

3.3 Tidigare studier och utredningar kopplat till detta avtal

- Vägutredning Öxnered, Trivector Traffic, 2017-12-21, underlag tillhörande Detaljplanen
- Funktionsutredning – Ny planskildhet Skaven, 2019-07-01, TRV 2019/103852
- AKJ, Anläggningsspecifika krav järnväg avseende Vänersborg planskildhet Skaven, 2021-08-23, TRV 2021/56224

TMALL 0462 Finansiering och samverkansavtal 4.0

Någon åtgärdsvalsstudie har inte genomförts. Behovet av planskildheten har utretts och bedömts motiverad i detaljplaneprocessen.

§ 4 Tidigare avtal

Parterna har tidigare träffat följande avtal avseende planskildheten.

- Medfinansieringsavtal – Planområde Skaven i Öxnered. Bandel 652, Vänersborgs kommun, signerat 2018-05-14, TRV 2018/48635 (avseende framtagande av Funktionsutredning och AKJ)
- Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun, signerat 2023-06-29, TRV 2018/48635
- Tillägg till Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun, signerat 2025-08-26, TRV 2018/48635

§ 5 Beskrivning av åtgärder

Avtalet omfattar följande åtgärder.
(Åtgärdsnummer 16580)

5.1 Åtgärder i den statliga anläggningen

Åtgärd 1 Produktion av ny planskildhet (järnvägsbro/vägport) på Älvsborgsbanan, bandel 652, cirka km 23+680

Åtgärd 2 Rivning av befintlig plankorsning nr 20834, Skavenvägen, Älvsborgsbanan, bandel 652, km 23+578

Åtgärd 3 Produktion stängsling, cirka 20 m, längs Älvsborgsbanan, bandel 652, km 23+578

5.2 Åtgärder i den kommunala anläggningen

Åtgärd 4 Produktion av ytskikt och belysning i vägport, Älvsborgsbanan, bandel 652, cirka km 23+680

Åtgärd 5 Produktion av kommunal gata genom vägport, inklusive underbyggnad, Älvsborgsbanan, bandel 652, cirka km 23+680

TMALL 0462 Finansiering och samverkansavtal 4.0

§ 6 Finansiering

De totala kostnaderna för åtgärderna 1, 3 och 4 – som Trafikverket utför och Kommunen finansierar/medfinansierar – beräknas uppgå till cirka 32,4 mnkr i prisnivå 2025-xx. Kostnadskalkylen har upprättats i bygghandlingsskedet och kan förändras i samband med entreprenadupphandling och genomförande. Kostnader omräknas kontinuerligt i enlighet med Trafikverkets infrastrukturindex för investering järnväg).

Finansieringen av åtgärderna fördelas enligt nedan:

					Finansiär		
Nr.	Åtgärder	Utförare	Grundutf. /Tillägg	Kostnad (tkr)	Trafikverket NTP	Kommunen	Summa
Åtgärder i den statliga anläggningen (Trafikverket)							
1	Produktion planskildhet	Trafikverket	Tillägg	32 000		100%	32 000
2	Rivning plankorsning	Trafikverket	Grundutf.	1 500	100%		1 500
3	Produktion stängsling	Trafikverket	Grundutf.	50	10%	90%	50
			SUMMA	**33 550**	**1 505**	**32 045**	33 550
Åtgärder i den kommunala anläggningen							
4	Produktion ytskikt/belysning i vägport	Trafikverket	-	350		100%	350
5	Produktion kommunal gata genom vägport	Kommunen	-	ingen uppgift		100%	ingen uppgift
			TOTAL SUMMA (Åtgärd 1-4)	**33 900**	**1 505**	**32 395**	33 900

Medfinansieringen till den statliga anläggningen beräknas uppgå till totalt 32 045 000 kr i prisnivå 2025-xx.

Kommunen ska genom rekvisition till 100 % medfinansiera den faktiska kostnaden för åtgärd 1, produktion av planskildhet.

Trafikverket svarar till 100 % för den faktiska kostnaden för åtgärd 2, rivning av befintlig plankorsning.

Kommunen ska genom rekvisition till 90 % medfinansiera den faktiska kostnaden för åtgärd 3, uppförande av stängsel. Trafikverket svarar till 10 % för den faktiska kostnaden för åtgärd 3. Kostnadsfördelningen för åtgärd 3 sker i enlighet med 12 § lagen om stängselskyldighet för järnväg m.m.

Kommunen ska genom fakturering till 100 % finansiera den faktiska kostnaden för åtgärd 4, utförande av ytskikt och belysning i vägport.

Kommunen svarar till 100 % för den faktiska kostnaden för åtgärd 5, produktion av kommunal gata genom vägport.

Rekvirering/fakturering regleras i § 7.

Hantering av kostnadsförändringar regleras i § 8.

TMALL 0462 Finansiering och samverkansavtal 4.0

6.1 Grundutförande och Tillägg

Åtgärd 1, produktion av planskildhet, utgör Tillägg till statlig anläggning då åtgärden genomförs som en följd av kommunalt initierad detaljplanering.

Åtgärderna 2 och 3, rivning av befintlig plankorsning och stängsling, genomförs visserligen som en följd av åtgärd 1 och kan ur den aspekten betraktas som Tillägg till statlig anläggning. Trafikverket arbetar dock för att successivt minska antalet plankorsningar och åtgärderna kan, som ett led i detta långsiktiga arbete, även betraktas som Grundutförande.

Medfinansieringen avser åtgärderna 1 och 3 med motivering enligt § 3 p. 3.2 respektive lagen om stängselskyldighet för järnväg m.m.

6.2 Drift- och underhållskostnader

Kostnader för ägande respektive drift och underhåll i förvaltningsskedet ingår inte i ovan angivna totala kostnader.

Respektive anläggningsägare svarar efter åtgärdernas genomförande för förvaltningskostnader avseende den egna anläggningen. För stängsel utmed järnvägen är dock 12 § lagen om stängselskyldighet för järnväg m.m. tillämplig för kostnader för anordnande, tillsyn och underhåll. Rekvirering av framtida kostnader för anordnande, tillsyn och underhåll ska alltid föregås av en avstämning mellan Parterna.

§ 7 Betalning

Trafikverket har rätt att löpande rekvirera medfinansiering för åtgärderna 1 och 3 respektive fakturera kostnader för åtgärd 4, i takt med att kostnader för respektive åtgärd upparbetas.

Till rekvisitioner och fakturor ska bifogas underlag i form av utdrag från Trafikverkets ekonomisystem.

Rekvirering/fakturering adresseras till:
Xxxx
Xxxx

Kommentar [BCP1]: Enligt tidigare avtal, papperspost till:

Vänersborgs kommun
Fakturaservice
Box 344
462 24 Vänersborg
Referenskod 60006

Dock är följande elektroniska varianter att föredra om möjligt:

Rekvisitioner kan inte skickas via e-faktureringssystem men gärna som pdf:er via vanlig e-post.

Fakturor kan skickas såväl via e-faktureringssystem som via vanlig e-post.

§ 8 Hantering av kostnadsförändringar

Kommunen står för alla kostnadsförändringar avseende åtgärderna 1, 4 och 5.

Trafikverket står för alla kostnadsförändringar avseende åtgärd 2.

Kommunen står för 90 % och Trafikverket för 10 % av alla kostnadsförändringar avseende åtgärd 3.

Kostnadsökningar till följd av Parts ensidigt önskade tillägg bekostas till 100 % av den Parten, om inte annat överenskommits skriftligt i förväg.

I det fall projektet avbryts eller avtalet upphör att gälla står respektive Part för de kostnader, inom sitt finansieringsansvar, som dittills nedlagts.

§ 9 Ansvarsfördelning

Parterna beslutar självständigt i genomförandet av sina respektive anläggningar enligt § 5 om det inte påverkar förutsättningarna för hela projektet. För övrigt gäller följande:

Trafikverkets ansvar

1. Trafikverket ska utföra eller låta utföra åtgärderna 1-4.

2. Trafikverket ansvarar för att tillämpliga lagar och andra författningar samt myndighetsbeslut iakttas för åtgärderna som Trafikverket ansvarar för.

3. Trafikverket ska informera Kommunen vid betydande förändringar i prognoser gällande tidsplan och kostnader avseende åtgärderna 1-4.

4. Trafikverket ansvarar för att utföra kommunala anläggningar inom åtgärd 4. Utförandet sker på Kommunens uppdrag genom ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 6 kap. 14 § 1 st. 2 p. lagen om offentlig upphandling/6 kap. 7 § 1 st. 2 p. lagen om upphandling inom försörjningssektorerna.

5. Trafikverket ansvarar för att kalla Kommunen till besiktningar avseende de delar inom åtgärderna 1-4 som omfattar eller angränsar till kommunala anläggningar.

6. Trafikverket ska överlämna handlingar gällande de kommunala anläggningar som utförts inom åtgärd 4. Parterna stämmer inom ramen för projektet av omfattningen av handlingarna och tidpunkt för deras överlämnande samt Kommunens över- och idrifttagande av anläggningarna.

7. Trafikverket ska i sin fastighet Vänersborg Huvudnäs 1:3, utan krav på ersättning, upplåta rätt för Kommunen att anlägga och bibehålla kommunal gata, genom servitut till förmån för Kommunens fastighet Vänersborg Öxnered 7:3 alternativt Vänersborg Botered 3:4.

8. Trafikverket blir efter färdigställandet ägare och ansvarigt för framtida drift, underhåll och reinvestering av de statliga anläggningar som utförs inom åtgärderna 1-3.

TMALL 0462 Finansiering och samverkansavtal 4.0

Kommunens ansvar

1. Kommunen ska utföra eller låta utföra åtgärd 5.
2. Kommunen ansvarar för att tillämpliga lagar och andra författningar samt myndighetsbeslut iakttas för åtgärd 5.
3. Kommunen uppdrar åt Trafikverket att utföra kommunala anläggningar inom åtgärd 4, se p. 3 Trafikverkets ansvar ovan.
4. Kommunen genomför och bekostar eventuellt erforderliga ändringar av detaljplaner för genomförande av åtgärder knutna till detta avtal. Kommunen ansvarar för att bedöma om detaljplaneändringar krävs.
5. Kommunen ska, utan krav på ersättning, överlåta och/eller upplåta den kommunala mark som behövs för Trafikverkets anläggningar och byggnation inom åtgärderna 1-4.
6. Kommunen blir efter färdigställandet, och i förekommande fall överlämnande, ägare och ansvarig för framtida drift, underhåll och reinvestering av de kommunala anläggningar som utförs inom åtgärderna 4-5. Vid drift-, underhålls- och reinvesteringsåtgärder avseende gata, ytskikt och belysning i vägporten får inte metoder och material användas som riskerar att skada brokonstruktionen. Vid eventuella risker ska avstämning hållas med konstruktionsansvarig på Trafikverket, innan åtgärder får vidtas.

§ 10 Projektorganisation och Parternas samarbete

Parterna samverkar med varandra och agerar i samförstånd vid genomförandet av åtgärderna beskrivna i § 5, i syfte att minimera varandras risker, undvika onödiga kostnader och tidsförluster samt begränsa varandras möjliga skador.

Ömsesidiga möten ska genomföras med den regelbundenhet som Parterna beslutar i särskild ordning.

§ 11 Tidplan

Preliminära start- och sluttidpunkter för åtgärderna (järnvägsbro (inklusive ytskikt/belysning tunnel), kommunal gata, rivning plankorsning samt stängsling)

- Upphandling
- Byggnation
- ÖFT/överlämnande

Kommentar [BCP2]: Både för Trafikverkets projekt och kommunen att fylla i med uppgifter och synka sina åtgärder. Obs. endast preliminär tidsplan. Vi kan aldrig lova någonting p.g.a. risker avseende t.ex. överklagande vid upphandling, förskjutning av tider i spår m.m.

§ 12 Avtalets giltighet

Avtalet träder i kraft när det undertecknats av Parterna samt under förutsättning av att Parterna undertecknat avtalet senast 2026-02-28.

§ 13 Övrigt

Ändringar och/eller tillägg till detta avtal ska vara skriftligen upprättade och undertecknade av Parterna för att vara gällande.

§ 14 Tvistlösning

Eventuella tvister som uppstår med anledning av detta avtal ska i första hand avgöras genom förhandlingar mellan Parterna. Parterna ska vidta alla skäliga åtgärder för att i största möjliga mån undvika en rättslig prövning och istället lösa den uppkomna frågan i samförstånd. Om Parterna inte förmår lösa tvisten genom förhandlingar ska den slutligt avgöras av allmän domstol enligt svensk lag.

Avtalet är signerat elektroniskt av:

Jörgen Einarsson Regional direktör Trafikverket, Västra regionen	NN Titel Vänersborgs kommun
	NN Titel Vänersborgs kommun

TMALL 0462 Finansiering och samverkansavtal 4.0

Dokumentegenskaper, Ärendenummer *TRV 2018/48635*, **Motpartens ärendenummer** *SBN 2023/67*, **Dokumentdatum** *2025-11-07*, **Konfidentialitetsnivå** *[Konfidentialitetsnivå]*, **Dokumenttyp AVTAL**

§ 48

Beslut om yttrande i samråd om detaljplan för Lasarettet 6 och 7

KS 2026/101

Beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom bilagt yttrande.

Sammanfattning av ärendet

Byggnadsnämnden har bjudit in till samråd om detaljplan för Lasarettet 6 och 7. Detaljplanen skulle möjliggöra att utveckla området mellan tågstationen och Vänerparken med lokaler för kontor och samhällsverksamheter i nära anslutning till resecentrum. Genomförandet av planen skulle få stor betydelse för Vänersborg på olika sätt. I yttrandet lyfts ett antal aspekter, bland annat att det skulle behövas mer illustrationer för att redovisa påverkan på stadsbilden och att parkeringsfrågan behöver belysas bättre i planbeskrivningen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-02
- Yttrande i samråd om detaljplan för Lasarettet 6 och 7
- Plankarta DP Lasarettet 6 och 7 – samråd
- Planbeskrivning DP Lasarettet 6 och 7 - samråd

2026-03-02

Dnr: KS 2026/101

Handläggare
Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-72 10 91

Mottagare
Kommunstyrelsen

Beslut om yttrande i samråd om detaljplan för Lasarettet 6 och 7

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom bilagt yttrande.

Sammanfattning av ärendet

Byggnadsnämnden har bjudit in till samråd om detaljplan för Lasarettet 6 och 7. Detaljplanen skulle möjliggöra att utveckla området mellan tågstationen och Vänerparken med lokaler för kontor och samhällsverksamheter i nära anslutning till resecentrum. Genomförandet av planen skulle få stor betydelse för Vänersborg på olika sätt. I yttrandet lyfts ett antal aspekter, bland annat att det skulle behövas mer illustrationer för att redovisa påverkan på stadsbilden och att parkeringsfrågan behöver belysas bättre i planbeskrivningen.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Platsen har stor betydelse för Vänersborg genom det centrala läget. Genom att utveckla platsen med kontorslokaler och samhällsverksamhet alldeles intill resecentrum skulle viktiga nya funktioner tillföras. Samtidigt behövs lösningar för de funktioner som finns på platsen idag och som kan behöva flyttas. Idag finns gästhamn och parkeringsplats i området.

Det som byggs kommer att få stor påverkan på stadsbilden, särskilt eftersom det föreslås att tillåta upp till 37 meter nockhöjd på en del av området. En kulturmiljöutredning har tagits fram som underlag i arbetet. I planbeskrivningen ingår resonemang kring hur förslaget är anpassat till viktiga siktlinjer och kulturhistoriskt betydelsefulla byggnader. I underlagen dock finns inga perspektivbilder som visar de tänkta nya byggnadsvolymerna.

Flera undersökningar kring geoteknik, markföroreningar, risker, dagvatten och trafik har tagits fram. Det saknas dock en samlad analys av hur förslaget kan påverka parkeringsbehoven för berörda fastigheter och för Vänersborgs innerstad.

Möjligheterna att passera till fots och med cykel genom planområdet är av mycket stor betydelse. Det finns tre rörelsestråk som skyddas med planbestämmelser. Det är inte tydligt redovisat hur allmänheten på ett enkelt sett kommer att nå framtida ny tågperrong och hur behovet av cykel- och bilparkering för denna kan tillgodoses.

Även om flera av de frågor som lyfts i yttrandet berör platser utanför planområdet kan de behöva belysas i planhandlingarna.

Samrådstiden är satt till 9 mars, men Miljö- och byggnadsförvaltningen har beviljat kommunstyrelsen förlängd svarstid för att kunna behandla ärendet vid sammanträdet 1 april.

Beredning

Byggnadsnämnden beslutade att lämna positivt planbesked 17 maj 2022 §57.

Miljö- och byggnadsförvaltningen har tagit fram planförslaget.

Byggnadsnämnden beslutade att samråda om planen 2026-01-20, § 10.

Förslag till yttrande har tagits fram av berörda tjänstepersoner på kommunstyrelseförvaltningen.

Underlag

Plankarta DP Lasarettet 6 och 7 – samråd

Planbeskrivning DP Lasarettet 6 och 7 - samråd

Jill Stor

Chef avdelningen för näringsliv och strategisk samhällsplanering

Bilagor

Yttrande i samråd om detaljplan för Lasarettet 6 och 7.

Sändlista

Handläggare av ärendet
Byggnadsnämnden

Handläggare
Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-72 10 91

Mottagare
Byggnadsnämnden

Yttrande i samråd om detaljplan för Lasarettet 6 och 7

Bakgrund

Byggnadsnämnden har bjudit in till samråd om ny detaljplan för Lassarettet 6 och 7.

Yttrande

Kommunstyrelsen ser positivt på att steg tas från fastighetsägaren att vidareutveckla området mellan Vänerparken och tågstationen. Arbetet har haft som utgångspunkt ett förslag som fastighetsägaren tagit fram på egen hand. Önskvärt vore en fortsatt process där miljö- och byggnadsförvaltningen kan arbeta tillsammans med fastighetsägaren för att skapa bästa möjliga utformning av detaljplanen.

En viktig förändring kopplad till planändringen är att gästhamnen behöver flyttas. Detta har kommunen haft vetskap om länge och det pågår därför ett arbete med att möjliggöra en ny gästhamn på norra Sanden. Det är bra om de två processerna kan samordnas för att skapa goda möjligheter för flytten av gästhamnen.

Läget är mycket strategiskt i anslutning till Vänersborgs tågstation och intill vattnet. För att kunna bedöma förslagets visuella påverkan på stadsmiljön behöver underlagen redovisa volymstudier i perspektivvyer. Det är även lämpligt att sådana illustrationer finns med i planbeskrivningen ihop med resonemang om hur projektet kan påverka stadsbilden. I förslaget finns delvis sådana resonemang kopplade till kulturmiljö. Men påverkan på stadsbilden är inte enbart en kulturhistorisk fråga. Det handlar även i bredare mening om hur Vänersborg som stad ska profilera sig, När högre byggnader ska tillåtas behöver påverkan på stadssiluetten studeras från flera olika håll.

En viktig strategi i översiktsplanen är möjligheten att röra sig längs vattnet. Detta lyfts fram bland annat i utvecklingsprincip 5 i *Översiktsplan 2017* och i rekommendationerna om strandpromenader i *Fördjupad översiktsplan för Vänersborg och Vargön*. I planförslaget säkras en passage längs vattenkanten med bestämmelsen x_2. Det är viktigt att den passagen bibehålls om planförslaget arbetas om.

Framkomligheten genom planområdet handlar inte bara om strandpromenaden, utan även om gång- och cykeltrafik mellan resecentrum och olika målpunkter kring Vänerparken. I planförslaget finns två stråk med allmän platsmark för detta, ett nordsydligt och ett östvästligt. Dessa två stråk ger god framkomlighet, men båda är inritade med skarpa svängar. Finns möjlighet att planera om stråken så det blir genare skulle det också vara mycket positivt för rörelsemönstren i detta centralt belägna område.

Kommunen bör sträva efter att Vänerparken knyts bättre till Vänersborgs centrum. När många nya arbetsplatser tillkommer söder om järnvägen behöver även gång- och

cykelstråken till centrum förstärkas. Förutom stråken inom planområdet handlar det också om att se över utformningen av stråken utanför planområdet, bland annat passagen över järnvägen, förbi resecentrum, längs Hamnkanalen, Järnvägsbacken och Edsgatan. Även om det inte kan hanteras i plankartan, kan det lyftas i planbeskrivningen som följdåtgärder av projektet.

Stora delar av planområdet utgörs idag av parkeringsytor. Dessa fyller en mycket viktig funktion, framför allt för besökare, elever och anställda vid ”Mötesplats Vänersborg” – de många verksamheter som huserar på adressen Vänerparken 5. Platsen fungerar i viss utsträckning även som parkeringsyta för andra delar av Vänerparken, Trons kapell och Vänersborgs resecentrum. Utbyggnationen av domstolshuset på kvarteret Grävlingen och bostadshus på Haren 2 kommer att leda till högre tryck på de kommunala parkeringsplatser som finns kvar på kvarteret Haren. Parkeringsfrågan behöver utredas i samband med det aktuella planärendet.

Fastighetsägaren kan inte hållas ansvarig för att anordna parkering för allmänna behov, men parkering behöver anordnas för att täcka de behov som finns inom hela fastighetsbeståndet. Behovsbedömningen kan alltså inte begränsas till byggrätterna inom planområdet utan behöver se till Vänerparken som helhet, inkluderat fastigheterna Vänerparken 2 och 8 (bland annat marina, badhus, restaurang, gym, kultur- och musikskola, högstadieskola, vårdcentral och förskolor). Utöver det behöver även konsekvenserna för ytterligare användare belysas i planbeskrivningen, eftersom parkeringsplatsen idag används av fler än de som har ärenden i de direkt berörda fastigheterna. Om det visar sig finnas ett stort behov av parkering inom området för till exempel tågpendlare eller besökare till Trons kapell bör kommunen verka för att hitta fastighetsrättsliga lösningar för det i dialog med berörda parter.

En slutsats skulle kunna bli att detaljplanens genomförande riskerar att ge allvarliga konsekvenser för parkeringsmöjligheterna i centrala Vänersborg. Det behöver i så fall uppmärksammas i planbeskrivningen och lämpliga följdåtgärder för att balansera parkeringsbehoven bör föreslås.

I samband med planerad ombyggnation av stationsområdet kommer en ny perrong att anläggas på södra sidan. Det är viktigt att perrongen kan nås på ett enkelt sätt för de som kommer gående eller cyklande söderifrån. Det bör även iordningställas cykelparkering i närheten av perrongen. Det är en fråga som kan behöva hanteras i planarbetet.

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

Lena Tegenfeldt
Kommundirektör

PLANKARTA

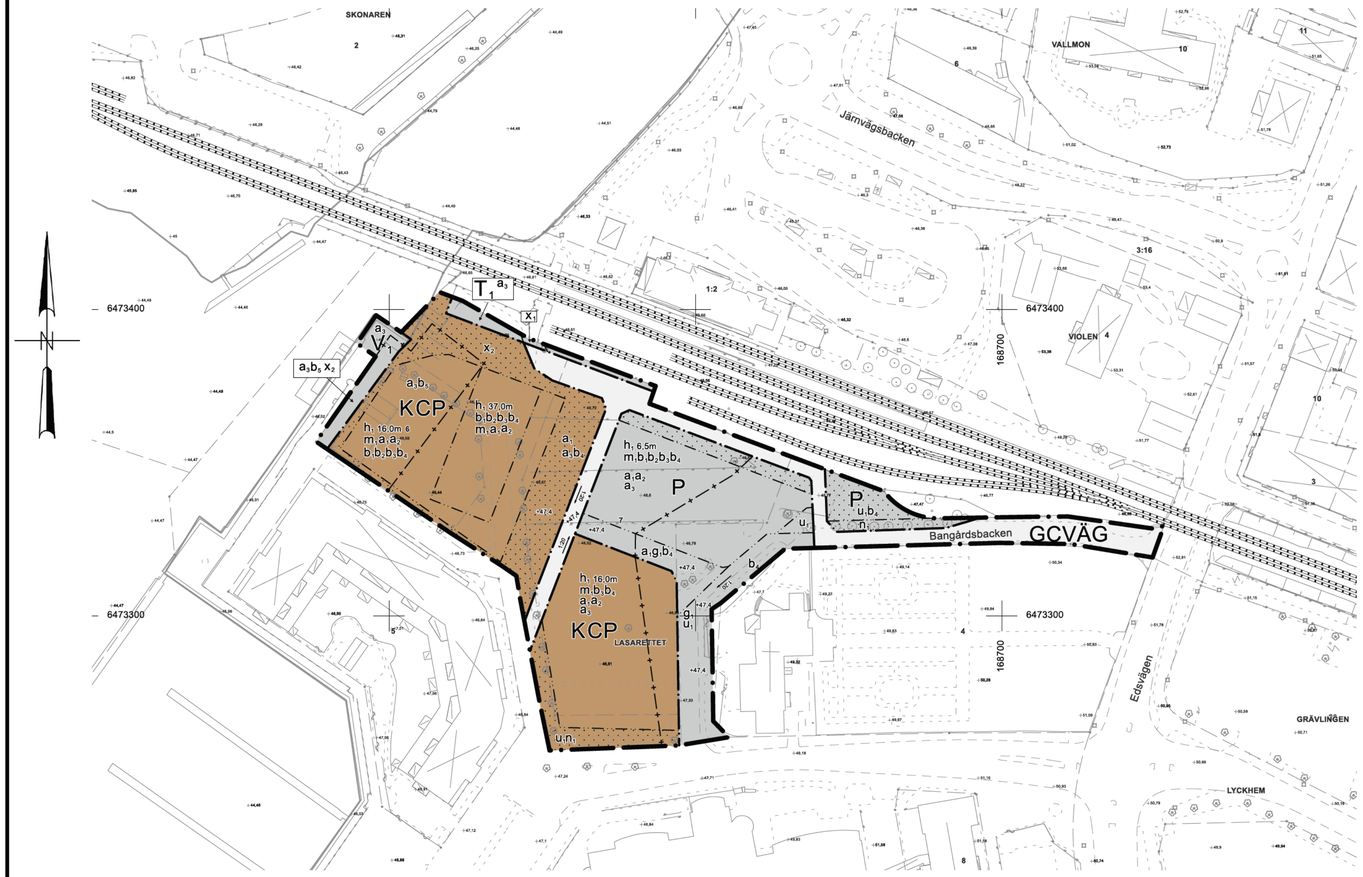

Skala: 1:1000 (A1)

Teckenförklaring

- Fastighet- och traktgräns
- Gång- och cykelbana
- Vägbana
- Häck
- Staket
- Räcke
- Parkering
- Algatan — Gatunamn
- Träd/Lövträd
- Belysningsstolpe
- El-skåp
- Stödmur/Bassäng/Pool
- Slänt
- + 64,91 — Markhöjd
- Brygga/Kaj/Perrong/Pir
- Järnväg
- Bostad karterad efter takutsprång
- Komplementbyggnad karterad efter husliv
- Komplementbyggnad karterad efter takutsprång
- Skärmtak karterad efter husliv
- Skärmtak karterad efter takutsprång
- FURAN — Traktnamn
- 1, 1:87 — Registernummer för fastighet
- Gränspunkt
- 6472500 — Koordinatkryss text
- Koordinatkryss

Grundkartan upprättad som ett utdrag ur Vänersborg kommuns primärkarteverk

Koordinatsystem Sweref 99 12:00

Höjdsystem RH 2000

Vänersborg 2025-12-30

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela området.

GRÄNSER

- Planområdesgräns.
- Användningsgräns.
- Egenskapsgräns.
- Sekundär egenskapsgräns.

ANVÄNDNING AV MARK

Allmän platsmark

- GCVÄG — Gång- och cykelväg.

Kvartersmark

- K — Kontor.
- P — Parkering.
- T_1 — Järnväg.
- V_1 — Kaj.
- C — Centrum.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Avgränsad via egenskapsgräns och användningsgräns

Utformning av allmän plats

- +47,4 — Markens höjd över nollplanet ska vara 47,4 meter.
- 1:20 — Största lutning är 1:20. (Pilen pekar uppåt).

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Avgränsad via egenskapsgräns och användningsgräns

Begränsning av markens utnyttjande

- Marken får inte förses med byggnad.

Höjd på byggnadsverk

- h_1 — Högsta nockhöjd är <i kartan angivet> meter.

Markens anordnande och vegetation

- +47,4 — Markens höjd över nollplanet ska vara 47,4 meter.
- 1:20 — Största lutning är 1:20. (Pilen pekar uppåt).
- n_1 — allé.

Markreservat för allmännyttiga ändamål

- u_1 — Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar.
- x_1 — Markreservat för allmännyttig gång- och cykeltrafik.
- x_2 — Markreservat för allmännyttig gångtrafik.

Markreservat för gemensamhetsanläggningar

- g_1 — Markreservat för gemensamhetsanläggning.

Skydd mot störningar

- m_1 — Byggnad och anläggning ska utformas så att naturligt översvämmande vatten upp till nivån + 47,6 (RH 2000) inte skadar byggnaden och anläggningen.

Utförande

- b_1 — Utrymning ska kunna ske i riktning bort från Älvsborgsbanan.
- b_2 — Friskluftsintag får inte placeras på fasad som vetter mot Älvsborgsbanan.
- b_3 — Grundläggning ska ske genom pålning till fast botten med undantag för mindre komplementbyggnader som kan grundläggas ytligt.
- b_4 — För höjning av mark krävs lastkompensation för att undvika sättningar.

Villkor för startbesked

- a_1 — Startbesked får inte ges för markarbeten och ändrad markanvändning förrän kompensationsfyllning inom b5 utförts.
- a_2 — Startbesked får inte ges för ändrad markanvändning förrän föroreningar har avhjälpts till nivå som medger planerad markanvändning.

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Avgränsad via sekundär egenskapsgräns och användningsgräns

Upphävande av strandskydd

- a_3 — Strandskyddet är upphävt.

Utförande

- b_5 — Marken ska lastkompenseras med lättfyllning med en mäktighet av 1,0 meter och med en överbyggnad av 0,7 meter.

GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden är 5 år från att denna detaljplan får laga kraft.

UPPLYSNINGAR

Kommunens dagvattenpolicy ska tillämpas vid utformning av byggnader och mark.

HÖJDER OCH TAKLUTNING

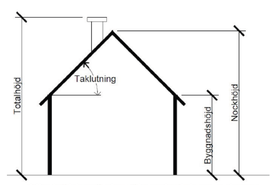

Alla höjder är beräknade från markens medelnivå om annat ej anges.

Vänersborgs kommun
Miljö- och byggnadsförvaltningen

Detaljplan för
Lasarettet 6 m.fl.

SAMRÅDSHANDLING

Diarienummer: PLAN.2018.9	Detaljplanen är upprättad enligt PBL 2010:900, standardförfarande
Planuppdrag: maj 2022 Upprättad: december 2025	**Planhandlingarna består av:** - Plankarta med bestämmelser - Planbeskrivning - Grundkarta - Fastighetsförteckning

Planhandläggare:Freddie Carlsson och Anette Klang

Vänersborgs kommun

Dnr: PLAN.2022.4

Detaljplan för **Lasarettet 6 och 7 (Väner-parken),** Vänersborgs kommun

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

SAMRÅDSHANDLING

PLANBESKRIVNING

Miljö- och byggnadsförvaltningen
Påbörjad: 17 april 2022 BN § 57
Upprättad: Januari 2026

Samrådstid: 2 februari – 9 mars 2026

Detaljplanen består av plankarta med bestämmelser som är rättsligt bindande.

Planbeskrivningen ska underlätta förståelsen av planförslagets innebörd samt redovisa planens syfte, förutsättningar, genomförande och konsekvenser. Den har ingen egen rättsverkan. Avsikten är att den ska vara vägledande vid tolkning av planen. Planbeskrivningen har upprättats enligt Boverkets förskrifter och allmänna råd om planbeskrivning (BFS 2020:8)

Planprocessen regleras i plan- och bygglagen (PBL). Figuren nedan illustrerar planprocessen och visar i vilket skede detaljplanen befinner sig. Planarbetet sker med öppenhet och insyn. Det ger ett bra beslutsunderlag, besluten får en god förankring och det ger möjlighet till att påverka den egna närmiljön.

Under samrådstiden finns planförslaget tillgängligt på kommunens hemsida:
https://www.vanersborg.se/tycktill

Under samrådstiden kan synpunkter på planförslaget lämnas:

via mail: byggnad@vanersborg.se
eller post: Vänersborgs kommun, Miljö- och byggnadsförvaltningen,
462 85 Vänersborg

De handlingar som ingår i ärendet är:

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Grundkarta
- Fastighetsförteckning
- Aktuella utredningar återfinns i kapitlet Planeringsunderlag

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Innehållsförteckning

SYFTE MED DETALJPLANEN 4
SYFTE 4

BESKRIVNING AV DETALJPLANEN 4
SAMMANFATTNING 4
ÄRENDEINFORMATION 5
GENOMFÖRANDETID 6
ALLMÄN PLATS 6
KVARTERSMARK 6
UPPHÄVANDE 7
BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN 7

MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR 8
MOTIV TILL REGLERING 8

GENOMFÖRANDE 13
MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV 13
FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR 13
TEKNISKA FRÅGOR 15
EKONOMISKA FRÅGOR 15
ORGANISATORISKA FRÅGOR 16
PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING 17
UPPLYSNINGAR 17

PLANERINGSUNDERLAG 17
REGIONALA 17
KOMMUNALA 17
UTREDNINGAR 18

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR 19
KOMMUNALA 19
REGIONALA 22
RIKSINTRESSEN 22
HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN 23
MILJÖKVALITETSNORMER (MKN) 23
MILJÖ 24
HÄLSA OCH SÄKERHET 29
MARKFÖRHÅLLANDEN 34
HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN 38
KULTURMILJÖ 38
TEKNIK 41
SERVICE 41
TRAFIK 41
FYSISK MILJÖ 41
ANDRA FÖRUTSÄTTNINGAR 43

KONSEKVENSER 44
FASTIGHETER OCH RÄTTIGHETER 44
MILJÖ 45
MILJÖKVALITETSNORMER 48
HÄLSA OCH SÄKERHET 48
SOCIALA KONSEKVENSER 50
RIKSINTRESSE 51
TRAFIK 52

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

SYFTE MED DETALJPLANEN

Syfte

Syftet med detaljplanen är att utveckla området med lokaler för kontor och samhällsverksamheter i nära anslutning till resecentrum. Allmän plats för gång- och cykelväg ersätter delvis rättigheter för allmänhetens passage genom området för att säkerställa viktiga stråk. Närheten till riksintresset för kulturmiljövården tas hänsyn till genom att lägre bebyggelse planeras i de känsliga delarna och på så sätt säkerställs siktstråket mellan de kulturhistoriskt viktiga byggnaderna stationshuset och Trons kapell. Alléerna kommer påverkas av de nya byggrätternas utbredning och kan endast delvis bevaras. Nya gröna inslag kan inrymmas inom kvartersmark. Detaljplanen säkrar att erforderlig stabilitet uppnås inom området och tillgängligheten till byggrätterna vid framtida översvämning klaras.

BESKRIVNING AV DETALJPLANEN

Sammanfattning

Inom planområdet finns i gällande detaljplan byggrätt för marin verksamhet i anslutning till kajen. Denna önskar fastighetsägaren ändra till kontor och samhällsservice. Då planområdet angränsar till järnvägsstationen och resecentrum på ena sidan och Vänerparken med skola, bad och restaurang på andra sidan är det många människor som rör sig genom planområdet. Stationshuset och Trons kapell utgör kulturhistoriskt värdefulla byggnader med ett visuellt samband över bangården. Största delen av planområdet utgörs av markparkering för besökare till Vänerparkens lokaler. De öppna ytorna belastas av ledningsrätter, servitut och gemensamhetsanläggningar.

Detaljplaneförslaget innebär byggrätt för kontor, centrumändamål och parkering på två ytor. Den västra byggrätten (mot vattnet) har en byggrätt med differentierad nockhöjd på 16 och 37 meter medan den södra byggrätten (mot Vänerparken) har en föreslagen nockhöjd på 16 meter. Den norra byggrätten (mot järnvägen) föreslås planläggas som parkering där det finns möjlighet både till markparkering och ett lägre parkeringsdäck i två plan, med maximal nockhöjd på 6,5 meter.

Det finns i anslutning till byggrätterna en järnväg och en kaj. Dessa ingår till viss del i planförslaget dels utifrån befintliga planområdesgränser, dels för att stärka allmänhetens tillgänglighet inom områdena. Viktiga stråk planeras som allmän plats, gång- och cykelväg.

Stabiliteten måste förbättras utmed kajen varför det finns bestämmelser inom samtliga byggrätter om att kompensationsfyllning måste ske innan startbesked beviljas. Det finns även bestämmelser om grundläggning och övrig kompensationsfyllning för nya byggnader. Utifrån närheten till järnvägen som är farligt gods-led har riskfrågan beaktats. Planområdet innehåller inte någon byggrätt inom 30 meter från järnvägen, vilket bland annat styrs genom prickmark, mark där byggnad inte får uppföras. För att skydda människor i händelse av olycka med farligt gods finns bestämmelser om ventilation och utrymning.

Det finns en del föroreningar inom planområdet vilka behöver saneras innan startbesked kan ges. Området är även översvämningskänsligt och framfartsvägen till byggrätterna

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

höjdsätts. För samtliga byggrätter regleras att de ska konstrueras på ett sätt som gör att de inte skadas av översvämmande vatten.

För dagvatten har beräknats att det totalt behövs cirka 85 m^3 fördröjningsvolym för området. Utrymme för det finns inom den yta som utgör parkering, vilken även är lågpunkten i området. Här kan samlas vatten till ett ungefärligt djup på 0,15 meter.

Inom planområdet finns tre befintliga alléer. Dessa kommer påverkas av de nya byggrätternas utbredning och kan endast delvis bevaras. Den allé och delar av den allé som kan bevaras regleras genom planbestämmelse. Nya gröna inslag kan inrymmas inom kvartersmark.

För att bevara den viktiga siktlinjen mellan järnvägsstationen, som ingår i riksintresset för kulturmiljövården, och Trons kapell, som är en kulturhistoriskt viktig byggnad, anges högst nockhöjd för den mellanliggande byggrätten för parkering till 6,5 meter.

Planområdet inhyser många rättigheter och framfartsvägar som ligger inom privatägda fastigheter, vilket ger en del regleringar med bestämmelser om markreservat för ledningar, gemensamhetsanläggning och allmän gång- och cykeltrafik.

Ett genomförande av planförslaget innebär att det kommer krävas prövningar enligt andra lagar än plan- och bygglagen. Det handlar om lantmäteriförrättningar för omprövning av gemensamhetsanläggningar, ledningsrätter och övriga rättigheter, biotopskyddsdispenser av länsstyrelsen och prövning av miljö- och hälsoskyddsnämnden gällande föroreningar i marken. Ingen av dessa prövningar har påbörjats inför samrådsskedet.

Ärendeinformation

Planförslaget handläggs med standardförfarande enligt PBL 2010:900. Plankartan är upprättad enligt Boverkets föreskrifter BFS 2020:5 och allmänna råd 2020:6. Planbeskrivningen är upprättad enligt Boverkets föreskrift och allmänna råd BFS 2020.8.

Den 17 maj 2022 §57 beslutade byggnadsnämnden att lämna positivt planbesked för att ta fram en ny detaljplan för Lasarettet 6 och 7.

Planområdet är beläget på södra sidan om Älvsborgsbanan, i anslutning till resecentrum, Vänerparken och Trons kapell. Trafikmatning sker från Edsvägen.

Planområdets areal är ca 12 000 m^2 och innefattar fastigheterna Lasarettet 6 och 7 samt del av fastigheterna Lasarettet 2 och Huvudnäs 1:3. Fastigheterna inom kvarteret Lasarettet är privatägda medan Huvudnäs 1:3 ägs av Trafikverket.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Detaljplanens läge sett från sydöst.

Genomförandetid

Genomförandetiden är 5 år från den dag planen vinner laga kraft. Detta innebär att inga planförändringar får göras under denna tid mot berörda fastighetsägares vilja. Efter genomförandetidens slut gäller fortfarande planbestämmelserna till dess att de upphävs eller ändras. Under genomförandetiden har fastighetsägaren en garanterad rätt att bygga i enlighet med detaljplanen men efter genomförandetiden kan planen ändras eller upphävas utan att fastighetsägaren har rätt till ersättning.

Allmän plats

Detaljplanen föreslår allmän plats för gång- och cykelväg.

Gång- och cykelväg anges som GCVÄG i plankartan och avser mark som ska utgöra allmän gång- och cykelväg.

Huvudmannaskap

Kommunen är huvudman för allmän plats.

Kvartersmark

Detaljplanen föreslår kvartersmark för kontor, centrumverksamhet, parkering, kaj och järnväg.

Användningsbestämmelser

Kontor anges som K i plankartan och avser områden med byggrätt för kontor, tjänsteverksamhet och annan liknande verksamhet som har liten eller ingen varuhantering. I användningen ingår komplement såsom konferenslokaler och personalutrymmen som behövs för verksamheten.

Parkering anges som P i plankartan och avser parkeringsytor för bilar och cyklar. Både markparkering och parkeringshus är möjliga.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Centrum anges som C i plankartan och avser områden med byggrätter för kombinationer av handel, service, tillfällig vistelse, samlingslokaler, kontor och annan jämförlig verksamhet som ligger centralt eller på annat sätt ska vara lätta att nå. Även komplement till verksamheten ingår i användningen.

Kaj anges som V_1 i plankartan och utgör befintlig kaj.

Järnväg anges som T_1 i plankartan och utgör den mark som ingår i järnvägsfastigheten.

Upphävande

Strandskydd

Detaljplanen medger att anläggningar uppförs inom område där strandskyddet återinträder i samband med att en ny detaljplan antas. Strandskyddet upphävs inom kvartersmarken. Den röda streckade linjen i nedanstående kartbild markerar avståndet 100 meter från strandlinjen. Strandskyddet återinträder till vänster om linjen.

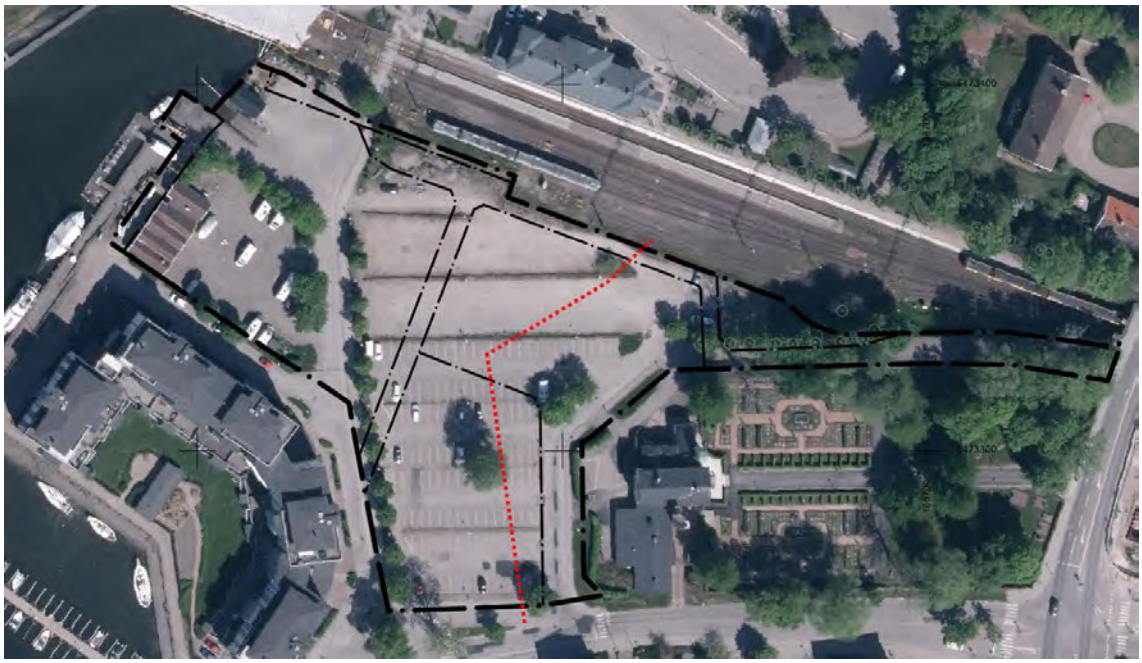

Strandskyddet återinträder vänster om den röda linjen.

Planförslaget innebär att strandskyddet upphävs inom kvartersmarken men återinträder inom allmän plats.

Befintliga förhållanden

Bebyggelsen består av lägre byggnader som inrymmer gästhamnsfunktioner och service till båtlivet i anslutning till vattnet och i övrigt utgörs området av markparkering. Inom området finns alléer i anslutning till parkeringsytan och i anslutning till krematoriet och kyrkogården.

Vid vattnet finns en längsgående brygga, tankfunktion för båtar samt iläggningsramp. Parkeringen utgörs av delvis asfalterad och delvis grusad yta.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Järnvägsbacken är en relativt brant gångväg från Edsvägen ner mot Trons kapell där marken blir flack fram till Vassbotten. Området är relativt tillgängligt för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Tillgängligheten till området med tåg, buss, bil, cykel och för gående är mycket god.

Inom planområdet är befintlig marknivå från cirka +52,5 (RH 2000) vid Edsvägen till cirka +46,6 i den flackare delen. Översiktligt sluttar marken mot Vassbotten.

I norr angränsar planområdet till järnvägen Älvsborgsbanan och Vänersborgs centralstation. I väster finns en bostadsrättsförening och i söder Vänerparken med skola, badhus, restaurang mm.

MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR

Motiv till reglering

Allmän plats

Gång- och cykelväg. Motiveras av att det är en befintlig gc-väg som är en del i stadens huvudstråk för trafiksäkra cykelvägar mellan olika stadsdelar. Lagstöd: 2 kap 6 och 7 §§ PBL.

Markens höjd över nollplanet ska vara 47,4 meter. Motivet är att det krävs en framkomlig väg till byggrätterna i händelse av att Vänern översvämmas. Lagstöd: 2 kap 5 § PBL.

Största lutning är 1:20 (Pilen pekar uppåt). Motiveras av att det inte ska bli för brant lutning för att ta sig upp på och över den upphöjda, framkomliga vägen. Lagstöd: 2 kap 6 § PBL.

Kvartersmark

Kontor. Användningen motiveras av att syftet med planen är att utveckla området med lokaler för kontor och samhällsverksamheter i nära anslutning till resecentrum. Lagstöd: 2 kap 2 § PBL.

Centrum. Användningen motiveras av att syftet med planen är att utveckla området med lokaler för kontor och samhällsverksamheter i nära anslutning till resecentrum. Lagstöd: 2 kap 2 § PBL.

Parkering. Motivet är att skapa en flexibilitet för att marken ska kunna användas dels för markparkering alternativt parkeringsdäck eller för en kontors/centrumbyggnad i framtiden. Lagstöd: 2 kap 5 § PBL.

Järnväg. Motivet är att marken behövs för järnvägsanläggningen och ingår även i Trafikverkets fastighet. Lagstöd: 2 kap 5 § PBL.

Kaj. Motivet är att det är en befintlig kaj där det även finns en planlagd användning för sjömack, vilken avses tas bort. Lagstöd: 2 kap 5 § PBL.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Marken får inte förses med byggnad (prickmark). Det finns olika motiv till att marken inte får bebyggas. Ibland finns ett motiv och ibland flera som samspelar. Bilder och bildtexter visar motiven till respektive område som har markerats med rött i bilden. Lagstöd: 2 kap. 3 och 5 §§ PBL.

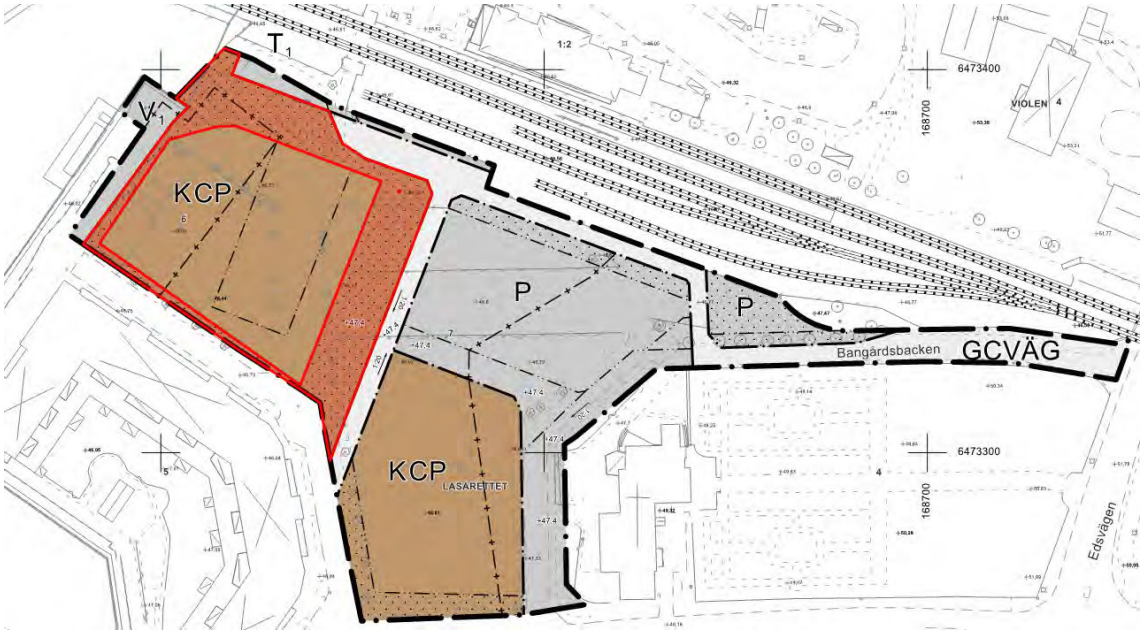

Motiven är flera för det här området. Norr om byggrätten är det byggnadsfritt område inom 30 meter från järnvägen, öster om byggrätten ska det finnas utrymme för angöring/trafik och i söder och väster handlar det om distans till omgivningen.

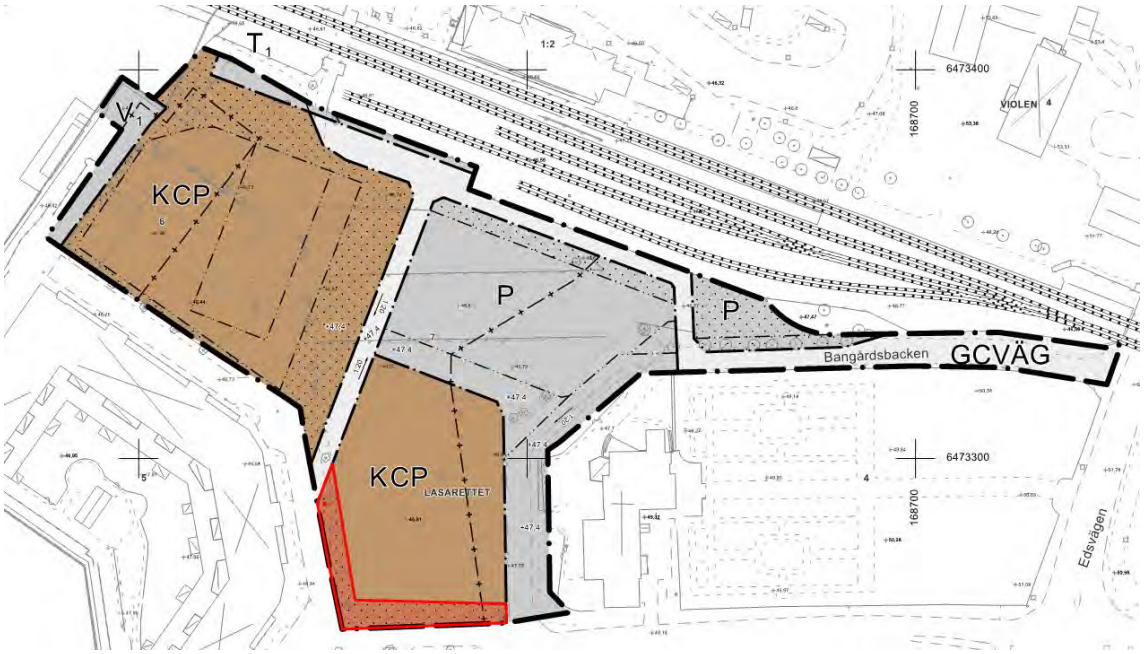

Motivet är att det finns en allé längs körbanan.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

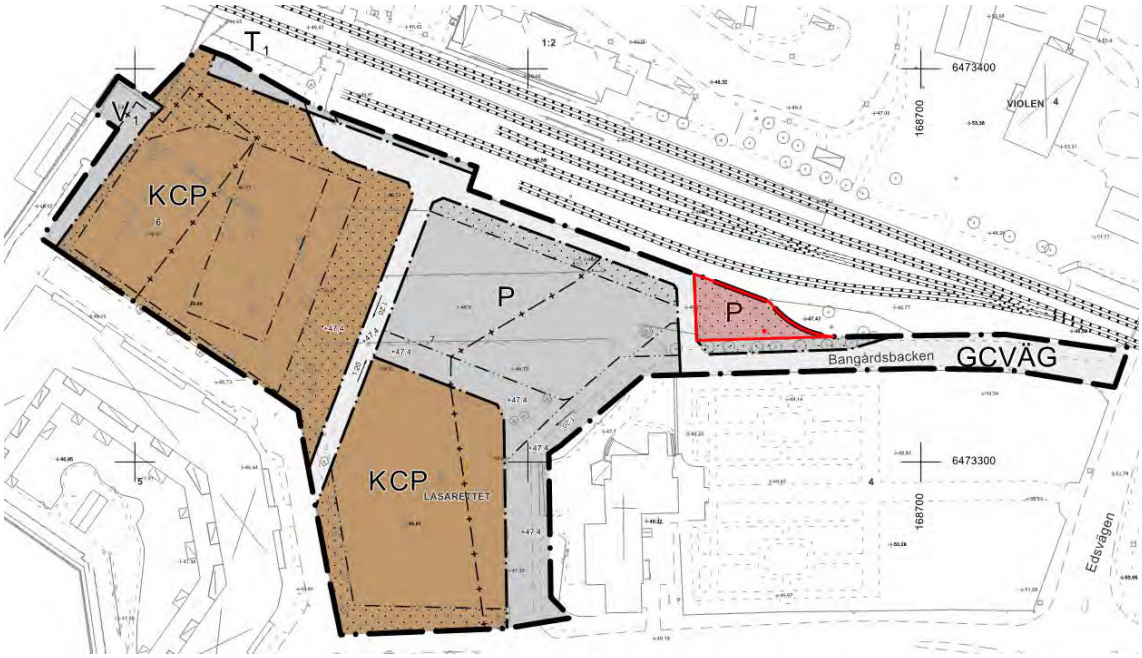

Motivet är dels byggnadsfritt område inom 30 meter från järnvägen och dels att trafikverket projekterat för en gångpassage mot denna yta i projekt ombyggnad Vänersborgs Central.

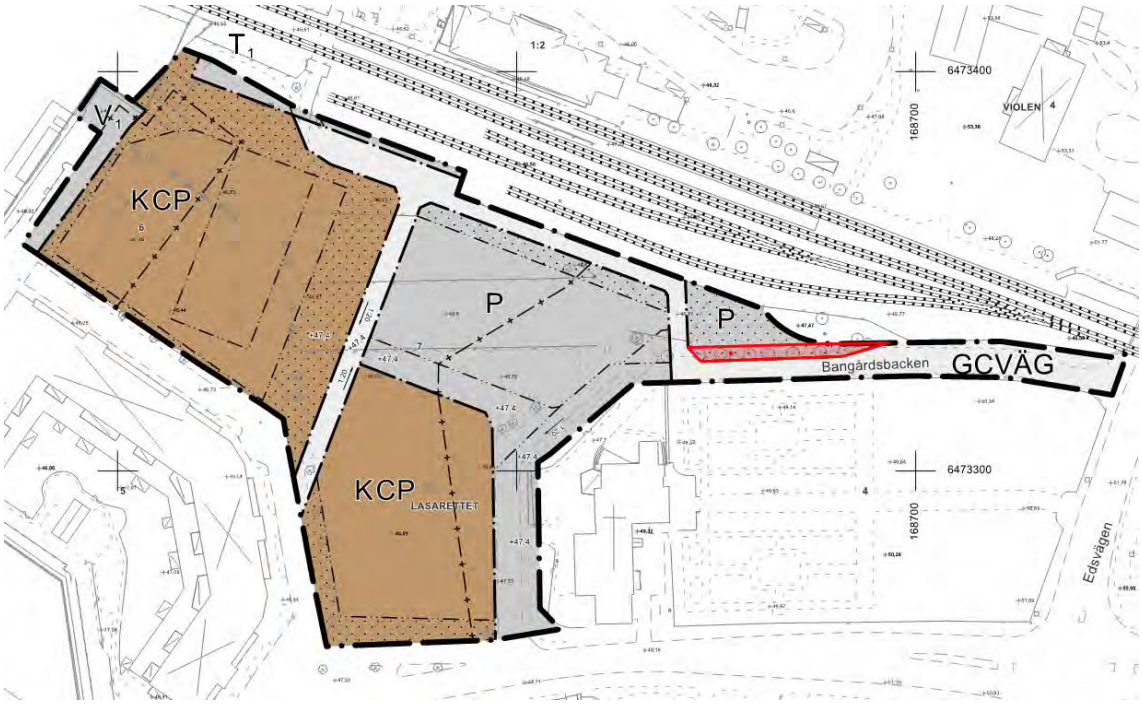

Motivet är att det finns en allé längs Bangårdsbacken.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

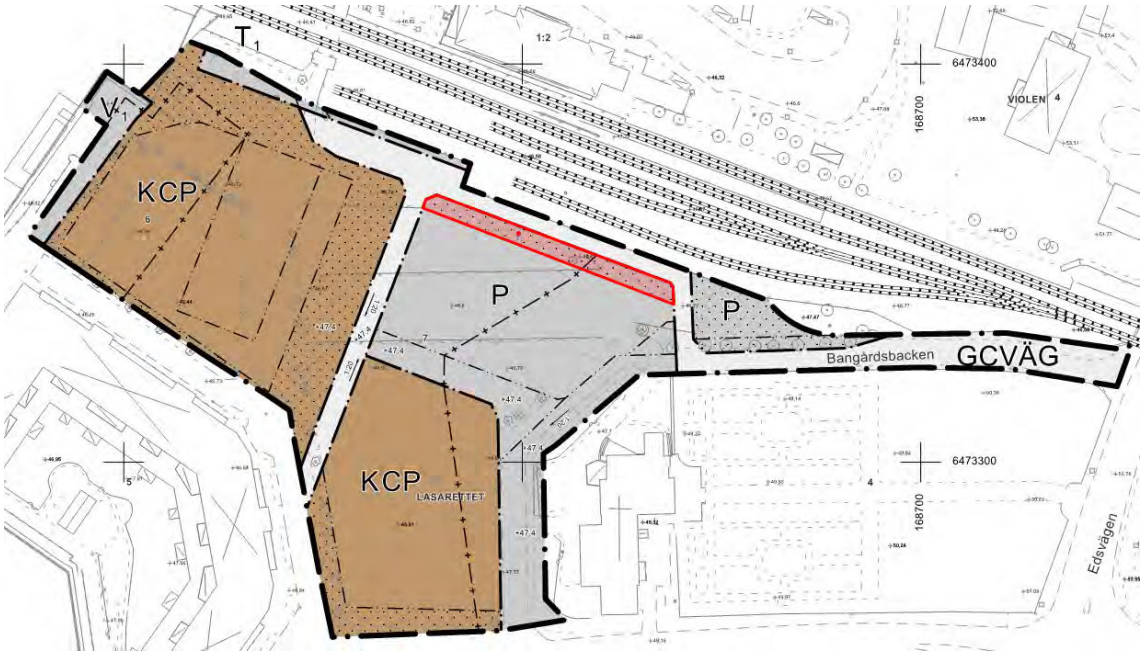

Motivet är byggnadsfritt område inom 30 meter från järnvägen:

Högsta nockhöjd är 6,5 meter. Detta är en bestämmelse för att reglera byggnaders höjd. För att bibehålla det visuella sammanhanget mellan stationshuset och Trons kapell är det endast lägre bebyggelse inom denna byggrätt. Inom byggrätten inryms parkeringsdäck i två plan där övre plan är öppet uppåt. Lagstöd: 2 kap 3 och 6 §§ PBL.

Högsta nockhöjd är 16,0 meter. Detta är en bestämmelse för att reglera byggnaders höjd. Höjden tar hänsyn till kringliggande bebyggelse. Inom denna höjd inryms 4 våningsplan plus tak. Lagstöd: 2 kap 3 och 6 §§ PBL.

Högsta nockhöjd är 37,0 meter. Detta är en bestämmelse för att reglera byggnaders höjd. Regleringen möjliggör en högre byggnad på en del av byggrätten för att ta hänsyn till kringliggande bebyggelse. Inom denna höjd inryms 9 våningsplan plus tak. Lagstöd: 2 kap 3 och 6 §§ PBL.

Markens höjd över nollplanet ska vara 47,4 meter. Det måste finnas en framkomlig väg i händelse av översvämning för att bebyggelsen ska vara lämplig. Höjden utgår från att Vänern kan stiga till + 47,6 (koordinatsystem RH 2000) och att räddningstjänst kan köra i 20 cm högt vatten. Lagstöd: 2 kap 5 § PBL.

Största lutning är 1:20. Bestämmelsen reglerar att det inte ska bli för brant lutning för att ta sig upp på och över den upphöjda, framkomliga vägen. Lagstöd: 2 kap 6 § PBL.

Allé. Den del av de befintliga alléerna som även fortsättningsvis ansluter till köryta ges utrymme att vara kvar. Lagstöd: 2 kap 3 § PBL.

Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar. I området finns behov av utrymme för ledningsinfrastruktur. Lagstöd: 2 kap 5 § PBL.

Markreservat för allmännyttig gång- och cykeltrafik. Gång- och cykelvägarna på båda sidor om järnvägen knyts ihop med hjälp av denna bestämmelse över järnvägsfastigheten. Lagstöd: 2 kap 6 § PBL.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Markreservat för allmännyttig gångtrafik. Motivet är att även fortsättningsvis ha en strandpromenad trots att marinan ersätts med andra byggnader. Lagstöd: 2 kap 6 § PBL.

Markreservat för gemensamhetsanläggning. Behovet av gemensam infart för flera fastigheter finns i området. Lagstöd: 2 kap 6 § PBL.

Byggnad och anläggning ska utformas så att naturligt översvämmande vatten upp till nivån + 47,6 (RH 2000) inte skadar byggnaden och anläggningen. I händelse av översvämning ska byggnaderna inte ta skada. Lagstöd: 2 kap. 5 § PBL.

Utrymning ska kunna ske i riktning bort från Älvsborgsbanan. För att uppnå tillfredsställande evakuering ska utrymningsvägar förläggas i riktning bort från riskkällan eller i skydd. Lagstöd: 2 kap 5§ PBL.

Friskluftsintag får inte placeras på fasad som vetter mot Älvsborgsbanan. Med utgångspunkt i att det förekommer transporter av giftiga gaser och brandfarliga vätskor kan det konstateras att även vid en mycket låg risknivå kan olyckor med dessa typer av farligt gods få stora konsekvenser. Med hänsyn till detta bör friskluftsintag placeras på byggnadernas oexponerade sidor. Lagstöd: 2 kap 5§ PBL.

Grundläggning ska ske genom pålning till fast botten med undantag för mindre komplementbyggnader som kan grundläggas ytligt. Bestämmelsen syftar till godkänd stabilitet och minskade sättningar enligt geotekniska utredningar. Lagstöd: 2 kap 5 § pkt 2 PBL.

För höjning av mark krävs lastkompensation för att undvika sättningar. Bestämmelsen syftar till minskade sättningar enligt geotekniska utredningar. Lagstöd: 2 kap 5 § pkt 2 PBL.

Startbesked får inte ges för markarbeten och ändrad markanvändning förrän kompensationsfyllning inom b_5 utförts. Stabiliteten uppnår inte tillräckliga säkerhetsnivåer vid nuvarande förhållanden varför det är nödvändigt att det åtgärdas innan nya byggnader eller anläggningar etableras inom planområdet enligt geotekniska utredningar. Lagstöd: 2 kap 5 § PBL.

Startbesked får inte ges för ändrad markanvändning förrän föroreningar har avhjälpts till nivå som medger planerad markanvändning. Föroreningar finns ojämt fördelat över området och det kommer behöva hanteras i samband med schaktarbeten enligt markmiljöutredningen. Det blir aktuellt med masshantering och eventuellt sanering i samband med exploatering. Markarbeten är anmälningspliktiga till kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd. Lagstöd: 2 kap 5 § PBL.

Strandskyddet är upphävt. Bestämmelsen motiveras av att kvartersmarken ska bebyggas. Bestämmelser finns för att säkra allmänhetens tillträde till stranden. Strandområdet är utbyggt med kaj och bryggor sedan lång tid tillbaka. Lagstöd: 4 kap. 17 och 17a§§ PBL.

Vilka av de särskilda skäl som ligger till grund för upphävandet återfinns under *Planeringsförutsättningar/Strandskydd.*

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Marken ska lastkompenseras med lättfyllning med en mäktighet av 1,0 meter och med en överbyggnad av 0,7 meter. Stabiliteten uppnår inte tillräckliga säkerhetsnivåer vid nuvarande förhållanden varför det är nödvändigt att det åtgärdas innan nya byggnader eller anläggningar etableras inom planområdet enligt geotekniska utredningar. Lagstöd: 2 kap 5 § PBL.

GENOMFÖRANDE

Mark- och utrymmesförvärv

Skyldighet inlösen, huvudman

Den mark som avsätts till allmän plats i detaljplanen är för allmänhetens nyttjande och ska ägas och skötas av kommunen. Kommunen är skyldig att lösa in mark för allmän plats om fastighetsägaren begär det och har rätt att göra det utan överenskommelse med den berörda fastighetsägaren.

Inom planområdet finns allmän plats för Gång- och cykelväg (GC-väg). Delar av marken för GC-väg utgör idag en gemensamhetsanläggning. Marken för GC-väg återfinns dels inom fastigheten Lasarettet 2 och dels inom Lasarettet 7 och kommunen behöver lösa in cirka 1 935 kvadratmeter för att planen ska genomföras.

Fastighetsrättsliga frågor

Förändrad fastighetsindelning

Detaljplanen föreslår att mark som idag ägs av exploatören övergår från kvartersmark till allmän plats enligt nedanstående bild. För att detaljplanen ska bli genomförd behöver området (ca 1 935 kvadratmeter), regleras från exploatörens fastigheter till en kommunal gatufastighet.

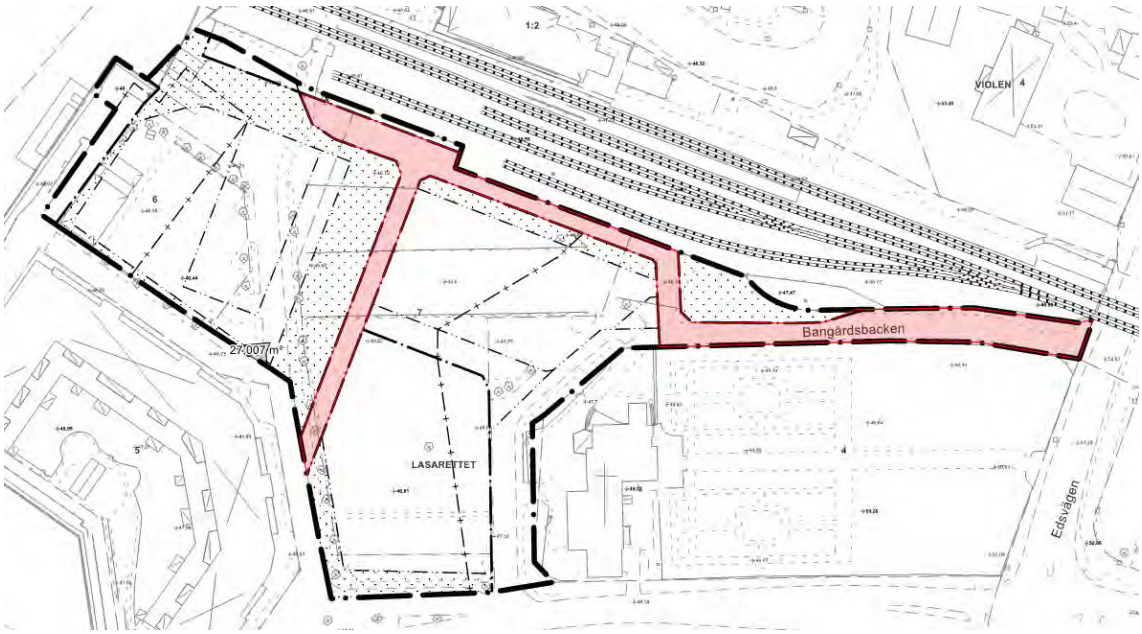

Röd markering visar vilken mark som föreslås för allmän plats.

Fastighetsbildning sker på initiativ av berörd fastighetsägare eller kommunen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Rättigheter

Inom planområdet finns två gemensamhetsanläggningar, fem servitut, tre ledningsrätter och en nyttjanderätt.

Lasarettet GA:1 med ändamål belysningsstolpar med tillhörande elkablar samt trafikytor behöver omprövas utifrån det nya planförslaget.

Lasarettet GA:3 med ändamål VA-ledningar med pumpstation, trafikyta med parkering samt kaj ligger i huvudsak utanför planområdet, men cirka 30 m^2 ligger inom den västra byggrätten och behöver omprövas.

Avtalsservitut 1487IM-06/18906.1 för kraftledning ligger inom den västra byggrätten och kommer behöva omprövas.

Officialservitut 1487K-2014/24.1 för dagvattenledning till förmån för Trafikverkets järnvägsfastighet behöver troligtvis omprövas och ledningen flyttas om den norra byggrätten bebyggs. Om den kvarstår som markparkering behövs ingen åtgärd.

Officialservitut 1487K-35/2004.4 är ett utrymmesservitut för Lasarettet GA:3 och påverkas på samma sätt som denna.

Officialservitut 1580K-34/1992.2 för gång- och cykelväg går igenom alla byggrätter och kommer behöva omprövas vid en förrättning.

Officialservitut 1580K-34/1992.6 för väg planläggs som gemensamhetsanläggning och är således planenlig.

Ledningsrätt 1580K-34/1992.1 går igenom den västra byggrätten och kommer behöva omprövas vid en förrättning.

Ledningsrätt 1580K-34/1992.4 ligger mestadels utanför planområdet, men regleras som u-område i den södra byggrätten. För den västra byggrätten bör ledningsrätten kunna upphävas.

Ledningsrätt 1580K-34/1992.5 följer mestadels gatustrukturen, men i övrigt regleras den som u-område på den norra byggrätten. För den södra byggrätten behöver ledningsrätten omprövas eftersom den troligen är onödigt stor i förhållande till var ledningen är placerad.

Nyttjanderätt D-2022-00349515:1 för telekabel ligger mestadels utanför planområdet, men regleras som u-område i den södra byggrätten.

De rättigheter som behöver omprövas förläggs med fördel i den allmänna platsen. Exploatören ansvarar för ansökan och alla kostnader i samband med förrättningen och flytt av ledningarna.

Det finns en kommunal dagvattenledning i öst-västlig riktning rakt över den södra byggrätten. Denna ledning saknar rättighet. Kommunen som ledningsägare behöver säkra en rättighet för denna, vilket kan innebära att den behöver omlokaliseras så den inte påverkar byggrätter negativt. Detta behöver göras i dialog med fastighetsägaren. Kommunen står kostnaden för en eventuell förrättning.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Tekniska frågor

Tekniska åtgärder

Fjärrvärmeledning finns inom planområdet. Vattenfall Värme ansvarar för anslutningar till fjärrvärmenätet efter beställning av fastighetsägaren. Anslutningspunkt anvisas av nätägaren.

För elledningar och elanläggningar ansvarar Vattenfall Eldistribution AB. Lämplig anslutningspunkt för den nya bebyggelsen anvisas av nätägaren. Nätägaren ansvarar för att nödvändiga ledningsrätter/servitut m.m. säkerställs.

Ledningar till pålgrundade byggnader bör förses med flexibla kopplingar med hänsyn till förväntade differenssättningar.

Anordnande av avfallshantering ska ske inom kvartersmarken av respektive fastighetsägare. Plats och metod för hämtning av avfall bestäms i samråd med kommunens samhällsbyggnadsförvaltning, Kretslopp och vatten.

Utbyggnad allmän plats

Kommunen ansvarar, genom samhällsbyggnadsförvaltningen, för att den allmänna platsen byggs ut. För detta krävs att medel avsätts i kommunens investeringsbudget som fastställs av kommunfullmäktige. I den nu aktuella detaljplanen finns allmän plats för gång- och cykelväg vilken behöver byggas ut när den behövs för planens genomförande. Delar av gång- och cykelvägen finns idag (Bangårdsbacken). Bedömningen är att utbyggnaden behöver genomföras inom två år från att detaljplanen fått laga kraft för att gå i takt med Trafikverkets ombyggnation av järnvägsområdet.

Utbyggnad vatten och avlopp

Planområdet ingår i verksamhetsområde för vatten respektive avlopp. Det är kommunens samhällsbyggnadsförvaltning genom enheterna Kretslopp och Vatten samt Tekniska som ansvarar för utbyggnad av ledningsnäten och som anvisar anslutningspunkter. Inom kvartersmarken ansvarar respektive fastighetsägare för utbyggnad av vatten-, avlopps- och dagvattenledningar vilka ska ansluta till det kommunala ledningsnätet i anvisad anslutningspunkt.

Ekonomiska frågor

Planekonomisk bedömning

Exploatören står för samtliga kostnader för framtagande av detaljplanen. För detaljplanen uppstår kostnader för utredningar och handläggandet av detaljplanen. Exploatören kommer få intäkter i samband med försäljning av mark eller uthyrning av lokaler.

Kostnaderna för de utredningar (inkl. grundkarta och fastighetsförteckning) som gjorts inom planarbetet uppgår till 740 000 kr. Kommunens kostnader för handläggningen av detaljplanen uppgår hittills (december 2025) till 270 000 kr, vilket motsvarar 37 % av tiden som hela planarbetet på förhand bedömdes ta.

Planavgift

Detaljplanen har bekostats av exploatören, varför kommunen inte ska ta ut någon planavgift för åtgärder som är i enlighet med denna detaljplan.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Ersättningsanspråk

Kommunen bedömer att detaljplanen inte kan antas innebära en sådan skada att en fastighetsägare eller rättighetshavare kan ha rätt till ersättning eller inlösen av fastighet enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Inlösen

Kommunen ska lösa in allmän plats. Det sker som fastighetsreglering genom en lantmäteriförrättning. Kommunen ansvarar för ansökan om förrättningen och kostnaden fördelas enligt exploateringsavtalet. Därutöver ska marken ersättas enligt det förrättningsbeslut som tas av lantmäteriet.

Förrättningar

Exploatören ansvarar för ansökan och alla kostnader i samband med förrättningar kopplade till genomförande av detaljplanen.

Drift allmän plats

Kommunen kommer få ökade driftkostnader för allmän plats. I detaljplanen finns allmän plats för gång- och cykelväg. Sammantaget beräknas kommunens drift för den allmänna platsen i detaljplanen uppgå till omkring 22 500 kr/år, beräknat i 2025 års värde.

Området för gång- och cykelväg har en area om 1 935 kvadratmeter. Utmed sträckan kommer ca 10–12 belysningsstolpar finnas. Kostnaden för snö- och halkbekämpning samt drift av belysningsstolpar är cirka 11,50 kr/kvm och år i genomsnitt baserat på kommunens erfarenhetskostnad (tidigare planarbeten).

Drift vatten och avlopp

Planområdet ingår i verksamhetsområde för vatten och avlopp. Verksamhetsområdena drivs som kollektiv där samtliga anslutna fastigheter gemensamt ska stå den fulla kostnaden för utbyggnad, drift och underhåll. Det är kommunens samhällsbyggnadsförvaltning genom enheten Kretslopp och Vatten som ansvarar för drift och underhåll av ledningsnät, pumpstationer, reningsverk och vattenverk. Inom kvartersmarken ansvarar respektive fastighetsägare för sina ledningar.

Organisatoriska frågor

Exploateringsavtal

Mellan exploatören och kommunen kommer tecknas ett exploateringsavtal. Det ska vara undertecknat av exploatören innan detaljplanen antas.

Exploateringsavtalet reglerar ansvar och kostnader gällande flytt av ledningar, markinlösen, utbyggnad av gång- och cykelväg samt förrättningar.

Exploatören ska bekosta flytt av ledningar som ligger inom byggrätterna samt omprövning av aktuella ledningsrätter. Vidare ska exploatören bekosta fastighetsreglering och iordningställande av gång- och cykelvägen då det krävs att den flyttas från nuvarande placering för att kunna genomföra byggrätterna.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Tidplan

Planförslaget handläggs enligt följande tidplan:

- Samråd första kvartalet 2026. Samrådet gäller ett första förslag, där tillfälle ges för sakägare att komma med synpunkter och ändringsförslag. Därefter kan förslaget omarbetas.
- Granskning kvartal 3 2026. Granskningen gäller ett reviderat förslag. Under granskningstiden kan ytterligare synpunkter lämnas av sakägare på det omarbetade förslaget innan det går till beslut för antagande.
- Byggnadsnämnden antar planen kvartal 4 2026.
- Planen får laga kraft tre veckor efter att beslut om antagande anslagits på kommunens digitala anslagstavla under förutsättning att beslutet inte överklagas.

Prövning enligt annan lagstiftning

Markarbeten inom planområdet är att beakta som anmälningspliktig verksamhet enligt förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, SFS 1998:899. Eventuella överskottsmassor som uppstår vid markarbeten i samband med byggnation kan behöva kontrolleras med avseende på innehåll av främst krom och zink. Inför markarbeten i området ska kontakt tas med tillsynsmyndigheten (kommunens miljökontor).

För fällning av träd inom biotopskyddad allé behövs dispens från biotopskyddet. Innan detaljplanen antas ska en ansökan om dispens från biotopskyddet vara inlämnad och godkänd av länsstyrelsen. I ansökan ska kompensationsåtgärder inom eller i anslutning till planområdet redovisas.

Om kompensationsfyllning eller eventuell annan åtgärd innebär att grundvattennivån riskerar att ändras behöver en anmälan till Länsstyrelsen eller tillstånd hos mark- och miljödomstolen sökas.

Upplysningar

Kommunens dagvattenpolicy ska följas när planområdet byggs ut.

Markarbeten är anmälningspliktiga då det påvisats föroreningar i marken.

För att ta ner träd som ingår i alléerna ska biotopskyddsdispens sökas hos länsstyrelsen.

PLANERINGSUNDERLAG

Regionala

Stigande vatten, Handbok från länsstyrelserna i Västra Götaland och Värmlands län Vänern - planeringsnivåer utifrån framtida vattennivåer, version 2017.1.

Kommunala

Grundkarta

Grundkartan som ligger till grund för detaljplanen är daterad 30 december 2025.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Detaljplan

För större delen av planområdet gäller detaljplan nr 345 som fick laga kraft år 1989. För en mindre del av planområdet gäller detaljplan nr 500 som fick laga kraft år 2012.

Översiktsplan

Översiktsplan 2017, antagen av kommunfullmäktige den 13 december 2017, § 197.

Fördjupad översiktsplan (FÖP) för Vänersborg och Vargön, antagen av kommunfullmäktige den 15 februari 2023 § 4.

Andra kommunala planeringsunderlag

Miljöstrategi 2030, antagen av kommunfullmäktige 2024-03-13 § 26

Grönplan Vänersborg 2008, godkänd av KF 2009-04-15

Vänersborg Dagvattenplan, antagen av KF 2022-03-16

Naturvårdsstrategi, antagen av KF 2023-05-17

Skyfallskartering, 2018

Riktlinje för hantering av översvämningsrisker i planering och bygglov, antagen av KF 2024-09-11 § 142

Program för Bevarande och utveckling av Vänersborgs innerstad, antagen av KF 2020-03-18 § 30.

Parkeringsnorm, antagen av BN 2016-03-01 § 20.

Undersökning enligt 5 kap. 11a § plan- och bygglagen (2010:900)

En undersökning om ett genomförande av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan har genomförts. Protokollet återfinns under kapitlet Konsekvenser längre fram i handlingen.

Undersökningen har genomförts enligt 6 kap § 6 Miljöbalken. Planen bedöms av kommunen att den inte riskerar medföra betydande miljöpåverkan.

Särskilt beslut om betydande miljöpåverkan

Ett särskilt beslut om betydande miljöpåverkan enligt 5 kap. 11a § plan- och bygglagen (2010:900) tas inför att planen ställs ut för granskning.

Utredningar

Kulturmiljöutredning

Kulturmiljöutredning Detaljplan Lasarettet 6 och 7, AU Kulturmiljö AB, 2023-12-22

Geoteknisk utredning

Geoteknisk undersökningsrapport MUR/Geo, Bohusgeo AB, 2023-12-15

Projekterings-PM/Geoteknik, Bohusgeo AB, 2024-05-02

Särskild inspektion under vatten Spontkaj, Dawab Sverige AB, 2023-09-06

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Markmiljöutredning

Miljöteknisk PM Historisk inventering, Deka Enviro AB, 2023-09-12

Miljöteknisk markundersökning på del av fastigheterna Lasarettet 2, 6 och 7, Vänersborgs kommun, Deka Enviro AB, 2023-12-20

Kompletterande miljöteknisk markundersökning, Deka Enviro AB, 2025-01-16

Riskutredning

Riskbedömning för ny detaljplan, Bengt Dahlgren, 2023-12-04

Dagvattenutredning

Dagvattenutredning Lasarettet 6 och 7, Rejlers Sverige AB, 2025-04-02

Trafikutredning

Trafikutredning Edsvägen, Norconsult, 2017-03-31 (inte gjord inom ramen för denna planprocess, men delar av utredningen går att applicera för denna plan).

Övrigt

Spridningsberäkning från krematoriet, Luft i Väst, september 2021 (inte gjord inom ramen för denna planprocess, men delar av utredningen går att applicera för denna plan).

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Kommunala

Planbesked

Den 17 maj 2022 §57 beslutade byggnadsnämnden att lämna positivt planbesked för att ta fram en ny detaljplan för Lasarettet 6 m.fl.

Översiktsplan

Översiktsplan 2017 (ÖP), antagen av kommunfullmäktige den 13 december 2017, redogör att planområdet ligger inom område för utveckling av befintligt stationssamhälle samt inom område för tätortsutveckling (B1). I ÖP finns för aktuellt område ett utredningsområde för buller (S3), säkerhetsavstånd från väg och järnväg (S4), översvämning (S1) samt skyddsvärd bebyggelsemiljö (K3) utpekat.

I övrigt anger de av ÖP:s rekommendationer som har koppling till planområdet bland annat följande:

- Barriärer bör arbetas bort, t.ex. genom säkra passage förbi järnväg.
- Tillgänglighet mot vatten och angränsande stadsdelar/områden ska beaktas.
- Kring befintliga järnvägsstationer och spår bör mark reserveras för utveckling av stationssamhällen med god tillgänglighet med cykel och kollektivtrafik och det bör även finnas pendelparkering för bilar.
- Så långt som möjligt ska grönytor planeras för att rymma många funktioner.
- Dagvattenhanteringen ska utredas i detaljplanearbetet.
- Riskutredning för farligt gods ska göras inom 150 meter från järnväg.

I Fördjupad översiktsplan (FÖP) för Vänersborg och Vargön, antagen av kommunfullmäktige den 15 februari 2023 § 4, ligger planområdet inom område för samhällsinstitutioner (S3). Huvudsakligt ändamål ska vara skolor, vårdinrättningar och andra samhällsinstitutioner, men området kan också användas för parker, bostäder, kontor, handel och annan service. Hänsyn behöver tas till bl.a. höga kulturhistoriska värden i äldre byggnader. Enligt rekommendationer för delområdet Lyckhem bör grova träd och alléer skyddas och bevaras. En kontinuitet av grova lövträd ska säkerställas genom nyplanteringar i strategiska lägen. Rekommendationen B2 lyfter fram att förtätning kan ske på befintliga parkeringsytor.

Det finns stora utvecklingsmöjligheter vid Vänerparken och parkeringsytorna söder om tågstationen. Trygga passager förbi spåren behövs samtidigt som det är viktigt att inte försvåra för cyklister.

Planförslaget överensstämmer med översiktsplanens intentioner och bedöms vara lämpligt för kompletterande och ny bebyggelse.

Detaljplan

Inom det aktuella planområdet finns det två olika gällande detaljplaner, vilka kommer att upphävas i de delar som berörs av den nya detaljplanen. För planområdet gäller till största delen detaljplan nr 345 ”Detaljplan för Vänerparken inom Vänersborgs kommun” från 1989. Den aktuella delen av området är planlagt för *parkering i p-hus, handel och kontor* i 3 våningar, där en del av marken är belagd med prickmark, mark som inte får bebyggas. För området närmast vattnet gäller också användningar såsom *marinservice, kaj och drivmedelspump*. Blå markering visar ungefärligt läge för det nu aktuella planområdet på gällande plankarta. Det rödmarkerade området är detaljplan nr 500 ”Detaljplan för resecentrum” från 2012 vilken anger *ramp och trappa som ska vara tillgängligt för allmänheten med anslutning till gång- och cykeltunnel under järnvägen* och intill strandlinjen *trafikändamål med plats för översvämningsskydd.*

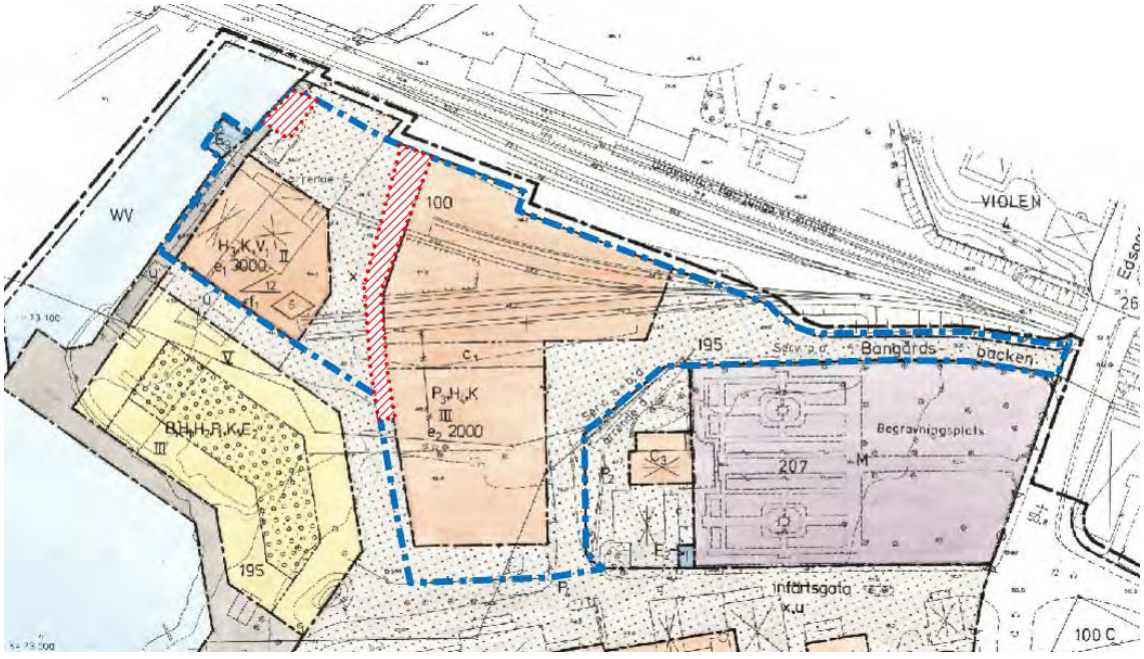

Detaljplan 345 (från 1989) med rödskrafferad yta där detaljplan 500 (från 2013) gäller.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

För den rödskrafferade ytan gäller detaljplan 500, se nedan. Sedan den tidigare planen togs fram har förutsättningarna för planskildhet förändrats. Istället för en ramp under järnvägen gäller nu att korsningen ska utformas i plan med trafiksignaler och bommar. Detta innebär att den del av plan 500 som berör korsningen kan integreras i det aktuella planförslaget.

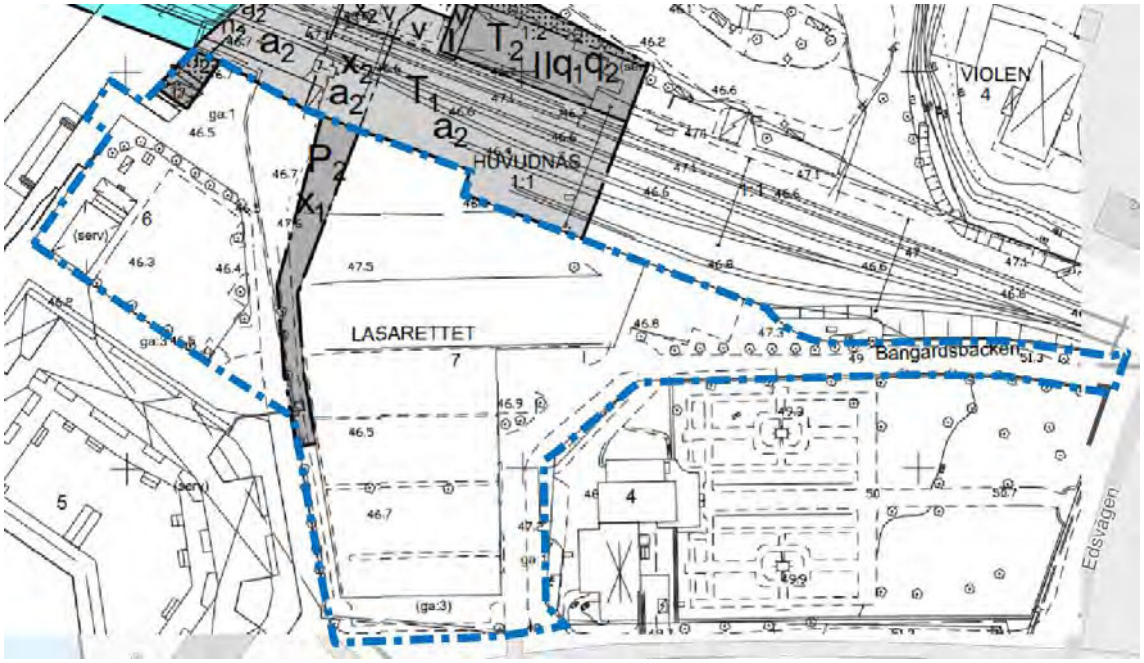

Plan 500 (från 2013).

Grönplan

Grönplan Vänersborg 2008 (godkänd av kommunfullmäktige 15 april 2009) redovisar den gröna miljöns ekologiska, sociala och kulturella värden. I dokumentet beskrivs de nuvarande förutsättningarna för grönstrukturen i kommunen, en övergripande analys av hur grönstrukturerna kan utvecklas samt strategier för bevarande av befintliga värden. I grönplanen anges strandpromenaden Vassbotten runt som ett viktigt stråk.

Miljöstrategi

Miljöstrategi 2030 gäller för hela Vänersborgs kommun och beskriver ett önskat framtidsscenario för år 2030. Strategin anger en övergripande målbild att sträva mot. Det bygger till stor del på de nationella och regionala miljömålen samt på kommunala planer och program. Miljöstrategins fyra fokusområden är Grönskande stad och land, Vatten i världsklass, Trygg och tillgänglig miljö för stora och små och Klimatsmart i alla led. Under avsnittet Konsekvenser i planbeskrivningen redovisas detaljplanens konsekvenser för miljöstrategins fokusområden och delmål.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Regionala

Vattenskyddsområde

Under 2022 beslutade länsstyrelsen att inrätta ett vattenskyddsområde med tillhörande föreskrifter för Vänersborgsviken och Göta älv. I juni 2022 överklagades beslutet om vattenskyddsområde till regeringen. I april 2025 beslutade regeringen att upphäva Länsstyrelsens beslut och lämna tillbaka ärendet till Länsstyrelsen för ny prövning. Något nytt vattenskyddsområde är ännu inte beslutat.

Riksintressen

Planområdet ligger inom eller angränsar till följande riksintressen.

Kulturmiljövård

Stadskärnan i Vänersborg är riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Uttryck för riksintresset är 1600-talets rätvinkliga planmönster och den något snett orienterade Residensgatan, ett spår av de ursprungliga stadsbefästningarna. Äldre småskalig träbebyggelse, residensstadens karaktärsbyggnader och den så kallade kulturaxeln, den efter 1834 års brand till parkstråk förvandlade mittersta kvartersraden med offentliga byggnader och stenhusfasader, vilken blev en viktig förebild för det sena 1800-talets esplanader.

Planområdet ingår inte i riksintresseområdet men är beläget i direkt anslutning till det och det är viktigt att bebyggelsen utformas med hänsyn till de kulturhistoriska värdena runtomkring.

Friluftsliv

Göta älv - delområdet Vänersborg-Trollhättan är riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Cirka 100 m^2 av planområdet ligger inom riksintresseområdet.

Syftet med riksintresset är att bevara och utveckla förutsättningarna för berikande natur- och kulturupplevelser, särskilt kopplade till vattenanknutna aktiviteter. Göta älv är en välbesökt vattenled med höga landskaps-, natur- och kulturvärden, och området har stor betydelse för båtsport, turism och rekreation.

Vid planering ska riksintressets värden bevaras. Det innebär att tillgängligheten till älven och möjligheten att nyttja vattnet för friluftsliv ska bibehållas, landskapsbilden och den visuella kontakten mellan land och vatten ska värnas, vattenkvaliteten ska säkerställas, och exploatering eller barriärskapande åtgärder som riskerar att skada områdets natur- och kulturvärden bör undvikas. Kulturhistoriskt värdefulla miljöer och naturmiljöer ska vårdas och underhållas.

Yrkesfiske

Vänern och Vassbotten är riksintresse för yrkesfisket enligt 3 kap 5 § miljöbalken. Planområdet ligger cirka 30 meter från riksintresseområdet. Planförslaget bedöms inte ha någon negativ inverkan på riksintresset.

Natura 2000

Planområdet berör inte något Natura 2000-område.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Trafikkommunikation

I Vassbotten väster om planområdet finns farled som ingår i riksintresse för sjöfarten enligt 2 kap 8 § miljöbalken (Trollhätte kanal).

Järnvägen Älvsborgsbanan norr om planområdet är riksintresse för järnvägstrafik enligt 3 kap. 8 § miljöbalken.

Planförslaget beaktar Trafikverkets planer på ombyggnation av järnvägsområdet och reglerar byggnadernas friskluftsintag och entréer. Planförslaget bedöms inte ha någon negativ inverkan på riksintressen för sjöfart eller järnvägstrafik.

Totalförsvar

Planområdet berörs av riksintresse för Försvarsmaktens stoppområde för höga objekt. Som högt objekt räknas objekt högre än 45 meter inom samlad bebyggelse.

Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken

Ingen jordbruksmark eller skogsmark berörs av detaljplanen, inte heller något större oexploaterat eller ekologiskt särskilt känsligt område enligt 3 kap. miljöbalken.

Miljökvalitetsnormer (MKN)

Luft

Miljökvalitetsnormerna för luft har inte uppmätts överstiga riktvärdena någonstans i Vänersborg. Den nya detaljplanen medför inte att de gällande miljökvalitetsnormerna för luft enligt 5 kap. miljöbalken påverkas.

Avseende det närliggande krematoriet är detta beskrivet under Hälsa och säkerhet/Luftföroreningar.

Vatten

Recipienten för dagvatten från planområdet är vattenförekomsten Vassbotten. Enligt VISS för Vassbotten (SE647720-129532) är statusklassningen under förvaltningscykel 3 måttlig ekologisk potential. Enligt VISS är det fisk som är utslagsgivande för bedömningen, övergödning anses inte som ett problem och kravet är att den skall ha god ekologisk potential 2039. Statusklassningen är att den inte uppnår god kemisk ytvattenstatus. Kravet i MKN är att vattenförekomsten skall ha god kemisk ytvattenstatus.

Med hänsyn till beskrivna förutsättningar samt kvalitetskrav och statusklassning värderas känslighet för den aktuella recipienten enligt följande:

- Vassbotten - känslig recipient

Miljökvalitetsnormerna för recipienten sammanfattas i tabellen nedan.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Recipient	Kvalitetskrav	Statusklassning
Vassbotten SE647720-129532	God ekologisk potential 2039	Måttlig ekologisk potential
	God kemisk ytvattenstatus	Uppnår ej god status
	Undantag/ mindre stränga krav Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus: ▪ Kvicksilver och Kvicksilverföreningar ▪ Atmosfärisk deposition	

Marken inom planområdet är idag förorenad till följd av tidigare verksamheter. Genom planförslaget kommer delar av området att saneras i samband med exploatering, vilket minskar riskerna för spridning av föroreningar till omgivande miljö. Planen innebär även att dagvatten ska fördröjas och omhändertas på ett kontrollerat sätt innan avledning, vilket bidrar till att minska belastningen på recipienten. Sammantaget skapar dessa åtgärder förbättrade förutsättningar för att uppnå kvalitetskraven enligt miljökvalitetsnormen för vatten.

Miljö

Strandskydd

Strandskyddet är upphävt för planområdet i dagsläget men det återinträder i samband med att en ny detaljplan tas fram. Det särskilda skälet för att upphäva strandskyddet i den kommande detaljplanen är att det är ett angeläget allmänt intresse då kommunen har behov av tätortsutveckling.

För Vassbotten gäller strandskyddet 300 meter från strandlinjen både ut i vattnet och in på land. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt säkra allmänhetens tillträde till stränderna och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. För det aktuella planområdet är strandskyddet upphävt i tidigare detaljplaner men återinträder 100 meter in på land i samband med att en ny detaljplan tas fram. Strandskyddsfrågan ska då prövas på nytt.

Sedan sommaren 2025 har regelverket för dispens från strandskyddet förändrats. Enligt 4 kap. 17 a § plan- och bygglagen får kommunen, om strandskyddet tidigare har upphävts i en detaljplan eller områdesbestämmelser och dessa ersätts med en ny detaljplan med samma markanvändning, besluta att strandskyddet även fortsättningsvis ska vara upphävt. Detta kan göras direkt i den nya detaljplanen utan att tillämpa bestämmelserna i 7 kap. 18 e och 18 g–18 j §§ miljöbalken. Denna möjlighet avses användas för de östra byggrätterna, eftersom befintlig detaljplan innehar byggrätt för parkeringshus, kontor och handel för motsvarande markanspråk som planeras för idag.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Kartbild som visar i grönt var 4 kap. 17a § PBL kan användas.

För att upphäva eller ge dispens från övriga delen av strandskyddet krävs det särskilda skäl i enlighet med Miljöbalken 7 kap 18 e §. Vidare måste intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väga tyngre än strandskyddsintresset, PBL 4 kap. 17 §. Detaljplanen föreslår att strandskyddet upphävs för kvartersmark och att det inträder på allmän plats. Det särskilda skäl som motiverar upphävande är för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området (Miljöbalken 7 kap 18e § punkt 5).

Placeringen av kontor och tätortsutveckling i direkt anslutning till centrum och järnvägsstationen bedöms väga tyngre än strandskyddets intressen eftersom den bidrar till en hållbar och effektiv markanvändning. En sådan lokalisering främjar kollektivtrafikresande, minskar bilberoendet och stärker stadens funktion som regionalt nav, vilket inte kan åstadkommas utanför strandskyddat område. Den aktuella ytan är redan hårdgjord och har begränsade värden för friluftsliv och biologisk mångfald, vilket gör att värdet för strandskyddets syften i praktiken är lågt. Området närmast vattnet planläggs som markreservat för allmännyttig gångtrafik och uppfyller kriteriet av att ge en fri passage närmast vattnet. Detta är en förbättring jämfört med rådande planförhållanden som inte innehar någon reglering för fri passage. Allmänhetens åtkomst till vattnet förstärks därmed.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

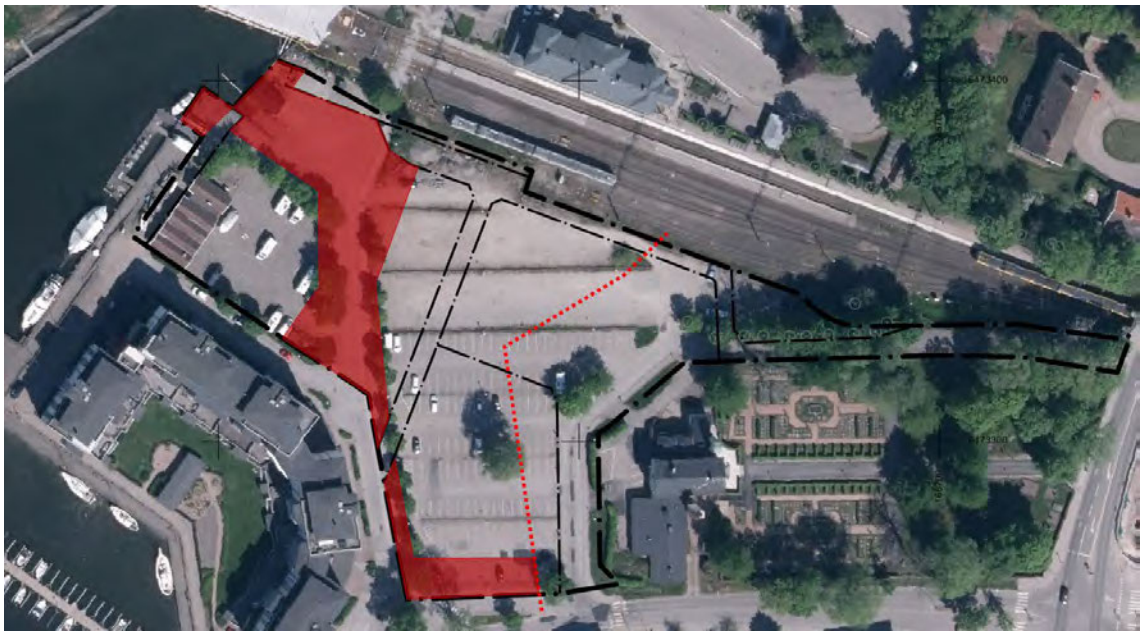

Kartbild som visar i rött var det särskilda skälet angeläget allmänt intresse (7 kap. 18e § punkt 5) används.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Dagvatten

Dagvatten betecknar regnvatten som samlas eller rinner på markytan och i stora mängder kan ställa till problem med översvämningar och bidra till försämrad vattenkvalitet. På grund av klimatförändringar förväntas fler perioder med långvarig och kraftig nederbörd, vilket ökar mängden dagvatten. När andelen mark ökar som är bebyggd eller hårdgjord (t.ex. vägar) innebär det dessutom att mindre mängd vatten kan tränga ner i marken, vilket ytterligare ökar riskerna. Därför är det viktigt att inför planläggning söka hållbara lösningar på dagvattenhantering och i första hand förespråkas lokalt omhändertagande (LOD).

Planområdet ingår i kommunalt verksamhetsområde och då är det kommunens ansvar att ta hand om dagvatten från kvartersmark upp till cirka ett 10-årsregn. Det finns inte lagstöd för planbestämmelser för hantering av dagvatten på kvartersmark, vilket gör att det inte går att framtvinga någon anläggning för fördröjning. Den enskilde fastighetsägaren ansvarar för att det dagvatten som inte kan infiltrera i marken på den egna fastigheten avvattnas till den förbindelsepunkt som VA-huvudmannen har anvisat.

Rejlers har tagit fram en dagvattenutredning för att utvärdera dagvatten- och skyfallsrelaterade frågor i samband med planarbete för exploatering av befintligt parkeringsområde på 1,3 ha inom Vänersborg. För att uppnå både reningskrav och fördröjningskrav för planområdet efter exploatering undersöks dagvattenhanteringens förutsättningar med hänsyn till planerad byggnation efter antagna ökade ytor för tak och asfalt. Som lösning för omhändertagande av dagvatten, rekommenderas regnbäddar som renar, fördröjer och avleder dagvattnet till befintligt dagvattensystem och till slut mot recipienten Vassbotten. De områden där vatten idag ansamlas vid skyfall behöver kompenseras, förslagsvis genom att utnyttja framtida parkeringsytor där vattnet kan stå en tid innan systemet klarar att svälja vattenmängden. Planområdet anses ha mycket dåliga infiltrationsförutsättningar då detta skulle riskera urlakning av skadliga ämnen från tidigare hamnverksamheter på området.

Dagvattenflödet från området är idag 270 l/s med en återkomsttid på 20 år. Om antagen hårdgörandegrad i utredningen genomförs skulle flödet öka till 370 l/s. För ett 100-års regn skulle flödet öka från 450 l/s till 710 l/s. En klimatfaktor på 1.25 har använts för dimensionerande regn och en klimatfaktor på 1.2 har använts för skyfall vid ett 100-års regn.

Föroreningsberäkningar visar att halterna av undersökta föroreningar minskar efter exploatering med undantag av kväve och kadmium. Alla halter minskar dock markant efter rening. Exploateringen anses därmed förbättra möjligheterna att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten och belastningen på recipienten Vassbotten.

Det är viktigt att placeringen av dagvattenanläggningarna görs på ett sådant sätt att så mycket vatten som möjligt leds dit för rening och fördröjning. Det är dock inte möjligt att ange en precis plats i detta skede. Beräkningarna visar att det totalt behövs ca 85 m^3 fördröjningsvolym vid ett 20-årsregn. Det totala ytanspråket beräknas till 130 m^2. Ytanspråket för regnbädd ovan mark är ca 1 % av den totala ytan för hela planområdet. Bedömningen är att det finns ytmässiga förutsättningar för att fördröja dagvatten inom planområdet.

Enligt SGU´s kartmaterial har planområdet låg genomsläpplighet och består till största delen av postglacial lera. Det är dessutom i stort sett helt hårdgjort med asfalterade ytor och byggnader. Genom att lämpligen komplettera med fördröjningsmagasin under parkeringsplatser genom kassetter kommer förutsättningarna att förbättras både vad gäller rening och fördröjning. Vid kraftigt regn, skyfall, kommer vattnet som inte ryms i dagvattensystemen följa framför allt hårdgjorda ytor mot Vassbotten.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Ekosystemstjänster

Idag består planområdet till största del av parkeringsplatser, vägar och mindre byggnader som inrymmer service till båtturismen (marina). Utöver detta finns det ett 30-tal träd samt ett fåtal buskage och mindre gräsytor. Området angränsar till flertalet äldre institutionsbyggnader, där höga träd och alléer är viktiga för stadsbilden och områdets karaktär. Alléerna utgör från estetisk och kulturhistorisk synpunkt ett betydelsefullt värde. Längs med gång- och cykelbanan mot resecentrum och runt marinan finns tydliga trädrader. Gröna inslag i miljön utgör viktiga karaktärsdrag för stadsmiljön, både inom och utanför planområdet.

Träden renar luften genom att fånga upp partiklar och vissa avgaser, de ger skugga och svalka sommartid och motverkar den urbana värmeö-effekten. Grenverk och stammar tar emot en del av regnet och bromsar hur snabbt vattnet når marken, medan rötterna hjälper vatten att tränga ner där det finns genomsläpplig yta. Träden erbjuder också livsmiljöer för fåglar och insekter och bidrar till jord och näringskretslopp när löven faller. Samtidigt lagrar de kol i ved och rötter. För människor tillför träden estetiska värden, skapar ett mer trivsamt och lättorienterat gaturum och kan göra att platsen upplevs tryggare. Sammantaget levererar stadsträden både reglerande, stödjande och kulturella ekosystemtjänster året runt – även när de är avlövade.

För de träd som eventuellt behöver avverkas vid genomförandet av planen avses dispens sökas i senare skede av planprocessen. För de träd man tar ned är det lämpligt att göra nya alléer längs framfartsväg/gc-väg.

Biotopskydd

Längs den befintliga gc-vägen samt runt marinan finns trädrader bestående av lönnar, markerade med rött i bilden nedan.

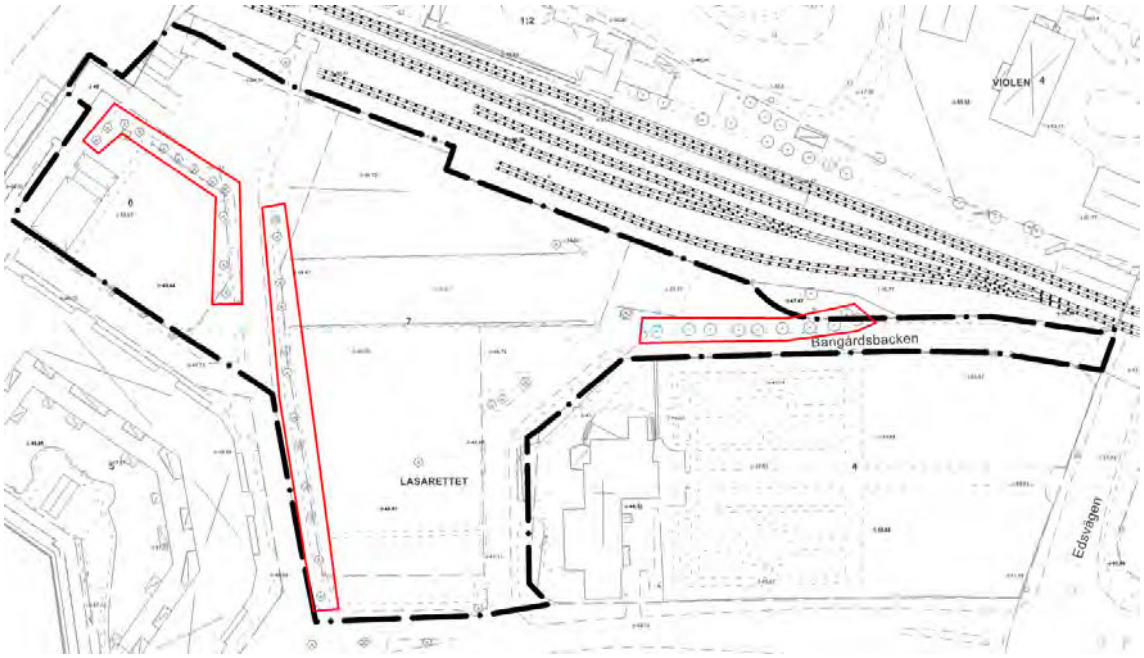

Nedan följder två foton på de två västra alléerna.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Trädraderna utgör biotopskyddade alléer enligt Miljöbalken 7 kap. 11 §. För de träd som eventuellt behöver avverkas vid genomförandet av planen avses dispens sökas i senare skede av planprocessen. För de träd man tar ned är det lämpligt att göra nya alléer längs framfartsväg/gc-väg.

Hälsa och säkerhet

Omgivningsbuller

Planområdet berörs av buller från järnvägen. Då föreslagen bebyggelse omfattar kontor- och centrumverksamhet och inte någon ny bostadsbebyggelse är kraven i Förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader inte tillämpliga. Det finns heller inga generella riktvärden för buller vid kontor- och centrumverksamhet. BBR:s krav på ljudnivåer inomhus ska alltid kunna uppfyllas, vilket hanteras inom ramen för bygglovsprövningen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Risk för olyckor

Älvsborgsbanan går genom Vänersborg tätort, på vilken farligt gods transporteras. Aktuellt planområde är lokaliserat vid Vänersborg C och järnvägstransporter på både linjedel Vänersborg C – Håkanstorp/Vargön samt linjedel Öxnered – Vänersborg C passerar planområdet. Årsdygnstrafiken (ÅDT) är det genomsnittliga antal spårfordon för ett dygn under ett år som passerar en sträcka eller en punkt.

ÅDT för linjedelarna för tågplan 2022 samt prognos för horisontår 2040 presenteras i Tabell 0-1. I tabellen framgår även ÅDT för godståg på aktuella sträckor. I Tabell 0-2 presenteras ÅDT vid år 2022 för trafikplats Vänersborg c, enligt tågplan 2022.

Tabell 0-1. ÅDT för sträckan Vänersborg – Håkanstorp/Vargön samt Vänersborg C – Öxnered vid tågplan 2022 samt prognos vid horisontår 2040.

Linjedel	*ÅDT totalt 2022*	*ÅDT gods 2022*	*ÅDT totalt 2040*	*ÅDT gods 2040*
Vänersborg c – Håkanstorp/Vargön	17,7	0,7	23	2-3
Vänersborg c - Öxnered	68,1	0,7	82,6	2-3

Tabell 0-2. ÅDT för trafikplats Vänersborg c enligt tågplan 2022.

Trafikplats	*ÅDT totalt 2022*	*ÅDT gods (passage)*	*ÅDT gods (uppehåll)*
Vänersborg c	68,2	0,6	0,1

Bengt Dahlgren AB har gjort en riskbedömning som visar att risknivåerna är förhöjda med hänsyn till samhällsrisknivån. Föreslagen markanvändning bedöms kunna genomföras under förutsättningen att rimliga riskreducerande åtgärder vidtas. I tabell 0-3 presenteras de åtgärder som bedöms aktuella vid olika avstånd från riskkällan.

Tabell 0-3. Åtgärder som bedöms aktuella vid olika avstånd från riskkällan.

Avstånd från Järnvägen	*Åtgärder för bebyggelse*
0–15 meter	- Ingen bebyggelse
15–28 meter	- Brandklassad fasad som vetter mot järnvägen - Brandklassade fönster som vetter mot järnvägen - Friskluftsintag placerade på tak - Utrymningsväg bort från riskkällan
28–30 meter	- Friskluftsintag placerade på tak - Utrymningsväg bort från riskkällan
30–75 meter	För byggnader utan framförvarande bebyggelse eller barriärer mot riskkällan: - Friskluftsintag placerade på tak - Utrymningsväg bort från riskkällan
>75 meter	- Inga åtgärder

Trafikverket rekommenderar att ingen bebyggelse uppförs inom 30 meter från närmaste spårmitt. Om exempelvis parkering uppförs närmare än så kan åtgärder som en skärm eller mur bli aktuella.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Risknivån inom planområdet bedöms vara förhöjd närmast spåret. Marken mellan byggrätten och järnvägen bör därmed utformas så att den inte inbjuder till stadigvarande vistelse. Ytparkering och parkeringshus bedöms generellt inte utgöra stadigvarande vistelse.

Risk för översvämning

Marken där byggrätter planeras är flack med en marknivå kring cirka +46,6 (RH2000), vilket är omkring 2 meter över Vänerns normala vattennivå. Högsta beräknade vattennivån anges i länsstyrelsens faktablad från 2017 vara + 47,81(koordinatsystem RH 2000).

Hela den byggbara ytan ligger under den högsta beräknade vattennivån.

Översvämning, stigande vatten i Vänern

Flertalet utredningar om översvämningsstrategier är framtagna av länsstyrelsen, MSB, konsulter och Vänersborgs kommun. Översvämningsproblematiken kan sammanfattas med att Vänern, under längre perioder (månader), kan ha en hög vattennivå på grund av längre regnperioder. Detta bidrar till ökat tillflöde till Vänern, som har ett stort tillrinningsområde. Vänern är reglerad i sitt utflöde till Göta älv genom dammar och en vattendom. En ökad avtappning innebär risk för bland annat översvämning och skred nedströms. Utöver att en långsamt högre vattennivå kan orsaka översvämning kan situationen förvärras av en plötslig vinduppstuvning.

Kommunfullmäktige i Vänersborg antog 2024-09-11 § 142 Riktlinje för hantering av översvämningsrisker i planering och bygglov. I riktlinjerna anges bland annat följande:

- Ny typ av bebyggelse eller anläggning på tidigare bebyggd mark ska anläggas så att funktion och byggnader klarar högsta beräknade nivå när den nya bebyggelsen utgörs av permanentbostäder eller dagligvaruhandel. Annars ska den klara 200-årsnivå.
- Utveckling av befintlig bebyggelse eller anläggning ska anläggas så att funktion och byggnader klarar 200-årsnivå.
- Enstaka byggnad eller anläggning ska anläggas så att funktion och byggnader klarar 200-årsnivå.
- Tillfartsväg skall i samtliga fall finnas som ligger lägst 20 cm under motsvarande nivåer. För att vara körbar med upp till 20 cm vatten behöver vägbanan vara tydligt markerad.

Riktlinjerna anger att en byggnad klarar nivån om dess konstruktion inte skadas av att vattnet når den. Detta kan lösas genom att byggnaden i helhet placeras ovanför nivån, eller att de delar av byggnaden som ligger under nivån är utformade för att inte vatten ska tränga in och ge upphov till skador i konstruktionen. En funktion klarar nivån om den kan upprätthållas när vattnet når den. Det innebär bland annat att nödvändiga tekniska system, till exempel el, vatten, avlopp och kommunikation ska fungera.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Nedanstående illustration visar högsta beräknade planeringsnivåerna för stigande vatten i Vänern.

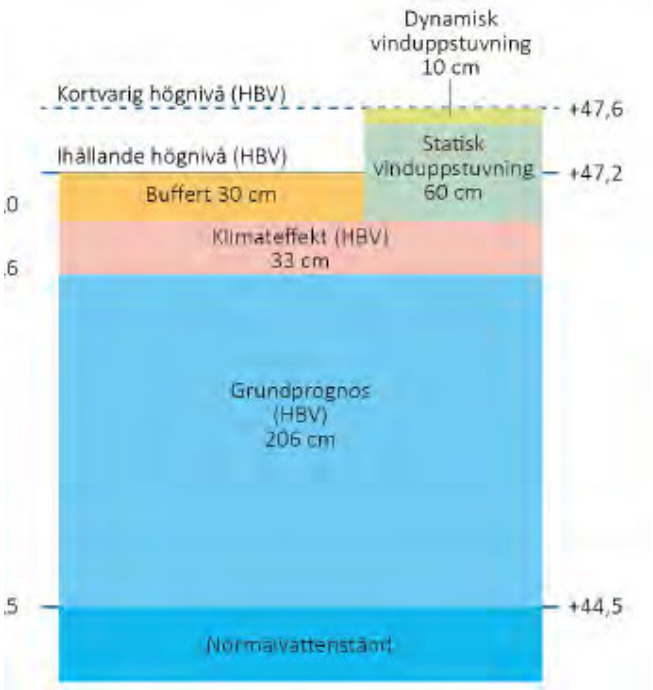

Högsta beräknade vattennivå för Vänern i händelse av översvämning.Illustrationen är från kommunens Riktlinje för hantering av översvämningsrisker i planering och bygglov.

Kommunen anser det skäligt att byggnaderna ska tåla om Vänern stiger till nivån + 47,6 och att det ska gå att ta sig fram till dem. För detta anges bestämmelser på plankartan.

Översvämning skyfall

I händelse av skyfall kommer regnvattnet översiktligt att rinna mot Vassbotten. Det finns dock en potentiell risk att skapa ett delvis instängt område då en tillgänglig (upphöjd) väg behöver tillskapas för att klara en långvarig översvämning av Vänern. Utifrån dagens marknivåer, innan exploatering, skulle vattendjupet bli omkring 0,15 meter innan det rinner vidare mot Vassbotten.

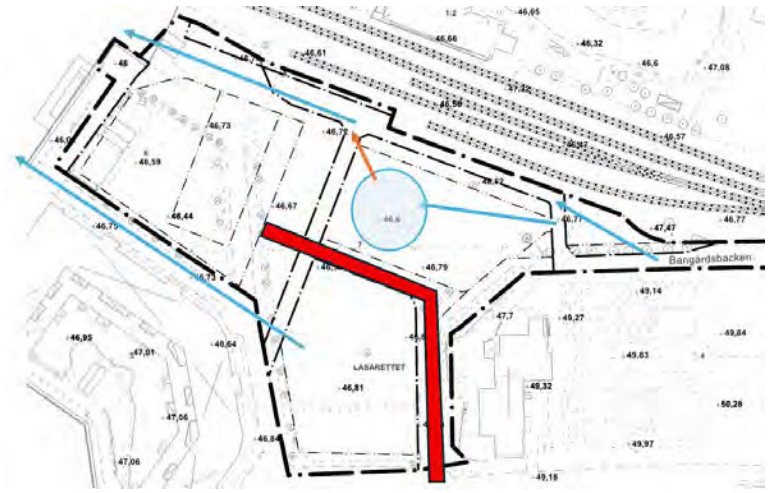

Upphöjd väg är markerad med röd yta och regnvattnets väg mot Vassbotten är markerad med blå pilar. Orange pil visar vilken väg vattnet tar från lågpunkt.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Dagvattenutredningen rekommenderar att skyfallshanteringen utformas med flödesvägar bort från byggnader och instängda områden där de kan medföra risk för materiella skador.

Luftföroreningar

Vid Trons kapell, i anslutning till planområdet, finns ett krematorium. Krematorier kan ha utsläpp av svavel, kvicksilver och partiklar av kväveoxid. Luft i Väst har inom ramen för ett tidigare detaljplanearbete på Grävlingen 28 (andra sidan Edsvägen) 2021 tagit fram en spridningsberäkning för att undersöka om krematoriet ur hälsosynpunkt kan förväntas påverka bostäder inom planområdet. Denna beräkning kan användas även för detta planarbete.

Spridningsberäkningen baseras på två scenarier, ett nuläge och ett läge enligt verksamhetens tillstånd. Beräkningen gjordes på halter av kvicksilver. Beräkning på partiklar har inte gjorts eftersom biltrafikens utsläpp i det avseendet är helt dominerande.

Kvicksilverutsläpp från Vänersborgs krematorium medför endast marginella ökningar av halterna i luften vid planområdet. Beräkningar visar att de högsta timmedelvärdena uppgår till cirka 0,00096 mikrogram per kubikmeter, vilket förekommer på ett begränsat område mellan krematoriet och järnvägen. Nivågränsvärdet för arbetsplatser är 20 mikrogram per kubikmeter. Även vid framtida drift bedöms alltså halterna vara mycket låga och utan betydelse för utomhusmiljön. Slutsatsen är att kvicksilverutsläppen inte påverkar luftkvaliteten på ett sätt som är relevant för planens genomförande.

Kvicksilver ($\mu g/m^3$)	**Nivågränsvärde för arbetsplatser[1)]**	**Nivågränsvärde dividerat med 100-1000**	**Beräknad halt i luft på planområdet 2020**	**Beräknad halt i luft på planområdet max tillstånd**	**Beräknad högsta halt i luft vid utsläpps-punkten max tillstånd**
Kvicksilver, och oorg. föreningar (som Hg)	20	0,2-0,02	0.00001	0.0003	0.00096

1) Anges i mg/m^3 i AFS 2018:1, men har räknats om till $\mu g/m^3$ i tabellen.

Tabell hämtad från spridningsberäkningen (Luft i Väst) som påvisar gällande gränsvärden och beräknade högsta föroreningshalt i luft.

Risk för ras

Det förekommer inga bergspartier i området och risk för bergras eller blocknedfall föreligger inte.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Markförhållanden

Det undersökta området är ca 1,3 hektar och utgörs av asfalterade ytor vid kajområdet mot sjön Vassbotten i väst. Vassbotten står i direkt anslutning mot Vänern norröver. I nordost avgränsas området av järnvägsspår och i övriga riktningar av intilliggande fastigheter. Markytans nivå inom det undersökta området varierar mellan ca +46 och ca +47. Botten i vattnet utanför kajen (Vassbotten) har uppmätts till mellan ca +40 och ca +44. Historiska foton (Eniro) från åren 1955–1967 visar hur området såg ut innan nuvarande utformning, där äldre foto (1955–1967) redovisas tillsammans med ett senare foto (2018–2020). Som framgår av bilderna nedan har kajen byggts ut och det framgår också att ett bergsparti är beläget söder om det nu aktuella planområdet.

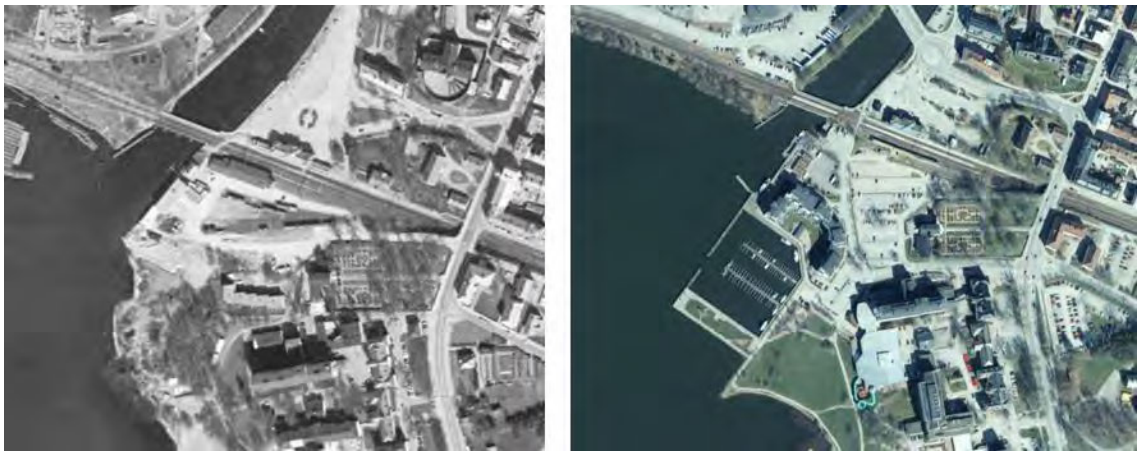

En fotojämförelse över planområdet. Årtal (1955/1967 och 2018/2020).

Geotekniska förhållanden

En geoteknisk utredning inom ramen för planarbetet har gjorts av Bohusgeo AB.

Det totala sonderingsdjupet varierar mellan ca 1 och ca 20 m. Jordlagerdjupen blir generellt sett större åt kajen till och de minsta jordlagerdjupen har påträffats i den östra delen av detaljplaneområdet. Jordlagren bedöms under det ca 0,3 m tjocka vegetationsjordlagret från markytan räknat i huvudsak utgöras av fast ytlager (delvis fyllning), lera (ställvis har gyttja och torv påträffats) samt friktionsjord vilande på berg.

Det fasta ytlagret utgörs av silt, sand och grus**.** Gruset förekommer endast i påträffade fyllningar**.** Tjockleken varierar i huvudsak mellan 2,5 m och 4,5 m. Vattenkvoten har uppmätts till mellan 5 och 30 %. Silten är mycket tjällyftande och starkt flytbenägen.

Lera finns med mellan 0 och 10 m mäktighet. Mäktigheten är störst inom den mellersta och västra delen av planområdet och minst inom den östra delen där lera ofta saknas helt. Leran är i regel siltig. Ställvis har också tunna lager av gyttja och torv påträffats. Vattenkvoten har i huvudsak uppmätts till mellan 40 och 80 %, i enstaka prov (gyttja, torv) har en vattenkvot på omkring 180 uppmätts. Konflytgränsen har uppmätts till mellan 30 och 75 % men ligger i huvudsak inom spannet 40 till 60 %.

Sensitiviteten varierar i regel mellan 20 och 40. Leran bedöms vara mellan- till högsensitiv men inte kvick.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

För att undersöka lerans sättningsegenskaper har kompressionsförsök typ CRS utförts i en tidigare utredning (NCC 1989). Leran bedöms inte kunna påföras någon belastning utan risk för långtidssättningar.

Friktionsjorden under leran har inte undersökts närmare. Sonderingarna har i regel trängt ned mellan 0.5 och 5 m och stoppat i den fast lagrade friktionsjorden eller att mot sten, block eller berg erhållits. Bergnivån har inte bestämts.

Släntstabilitet

Släntstabiliteten bedöms under nuvarande förhållanden vara otillfredsställande. För planerade förhållanden har det föreslagits att lättklinkerfyllning utförs för delar av hamnplanen. Nivåsättningen för kajplanen förutsätts inte förändras jämfört med dagens nivåer. Utbredningen nedan behöver göras med avseende på släntstabiliteten. Övrig utbredning av lättfyllnad beror på sättningsproblematiken.

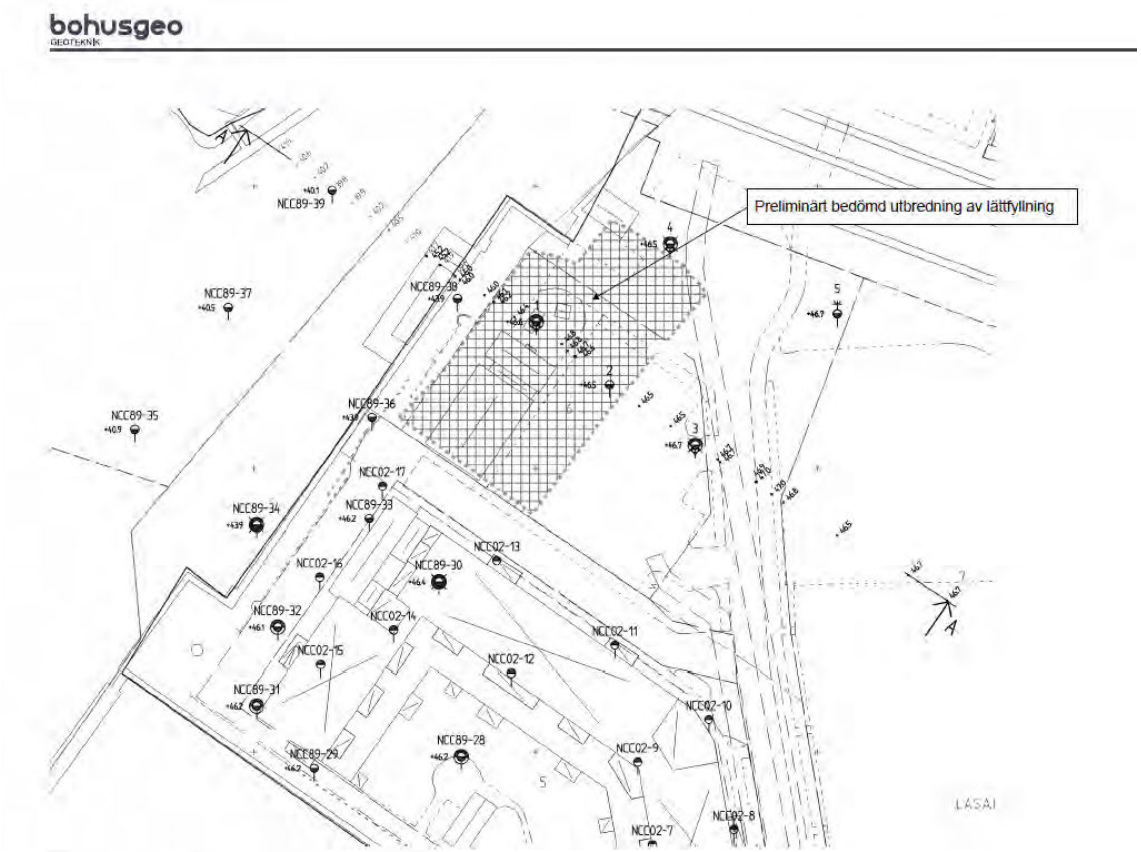

Preliminär utbredning av lättfyllning (med avseende på släntstabiliteten).

Grundläggning

Med ledning av kompressionsförsöken, skjuvhållfastheterna och vattenkvoter bedöms leran inte kunna påföras någon belastning utan att långtidssättningar uppkommer.

Bohusgeo föreslår därför att byggnader grundläggs med spetsbärande pålar och att golvet görs fribärande. Pålarna kan tränga ned djupare än vad sonderingarna visar. Att byggnader pålas och inte medför någon tillskottsbelastning på markytan är dessutom en förutsättning med avseende på släntstabiliteten. Vid pålningsarbeten rekommenderas att förborrning med augerskruv utförs för att minimera massundanträngning.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Eventuell fyllning vid byggnaden lastkompenseras med lättfyllning. Lättfyllning kan därmed erfordras i större omfattning än den för släntstabiliteten föreslagna lättfyllningen.

Kaj

Kajområdet är utformat med en kombination av murad konstruktion och spont. Sponten längs den berörda kajen är bakåtförankrad i berg och har ett maximalt nedslagningsdjup om cirka 12 meter. Underlag med ritningar och beskrivningar av spontens konstruktion redovisas i separata handlingar. En inspektion och besiktning av kajens utformning och kondition har genomförts av Port Engineering och Dawab Sverige AB. Besiktningen visar att mindre skador förekommer, men att kajens funktion sammantaget bedöms som tillfredsställande.

Sammanfattning

Utredningen föreslår planbestämmelser om att byggnaden behöver grundläggas med pålning, att lättfyllnadsmaterial behöver ersätta delar av befintlig mark och vid ytterligare belastningar där byggnader inte pålas behöver lättfyllnad användas.

I samband med detaljprojekteringen erfordras kompletterande undersökningar och utredningar för att mer detaljerat kunna bestämma utbredningen och mängden lättklinker i området, både med avseende på släntstabilitet och grundläggning.

Inför pålning bedöms det som gynnsamt att utföra kompletterande jordbergsonderingar för att bestämma bergnivåerna inom byggnadsläget.

Miljötekniska förhållanden

DeKa Enviro AB har utfört en miljöteknisk markundersökning, daterad 2023-12-20, samt en kompletterande miljöteknisk markundersökning, daterad 2025-01-16.

Uppmätta halter vid genomförda miljöundersökningar påvisar förekomst av alifater, aromater, metaller, PAH och PCB över KM såväl som MKM. Bly, koppar och PAH-H har även påvisats över gränsvärde för FA i enskilda punkter.

Föroreningar förekommer i varierande halter, högst i de centrala delarna av området, och vissa parametrar överskrider riktvärden för farligt avfall.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

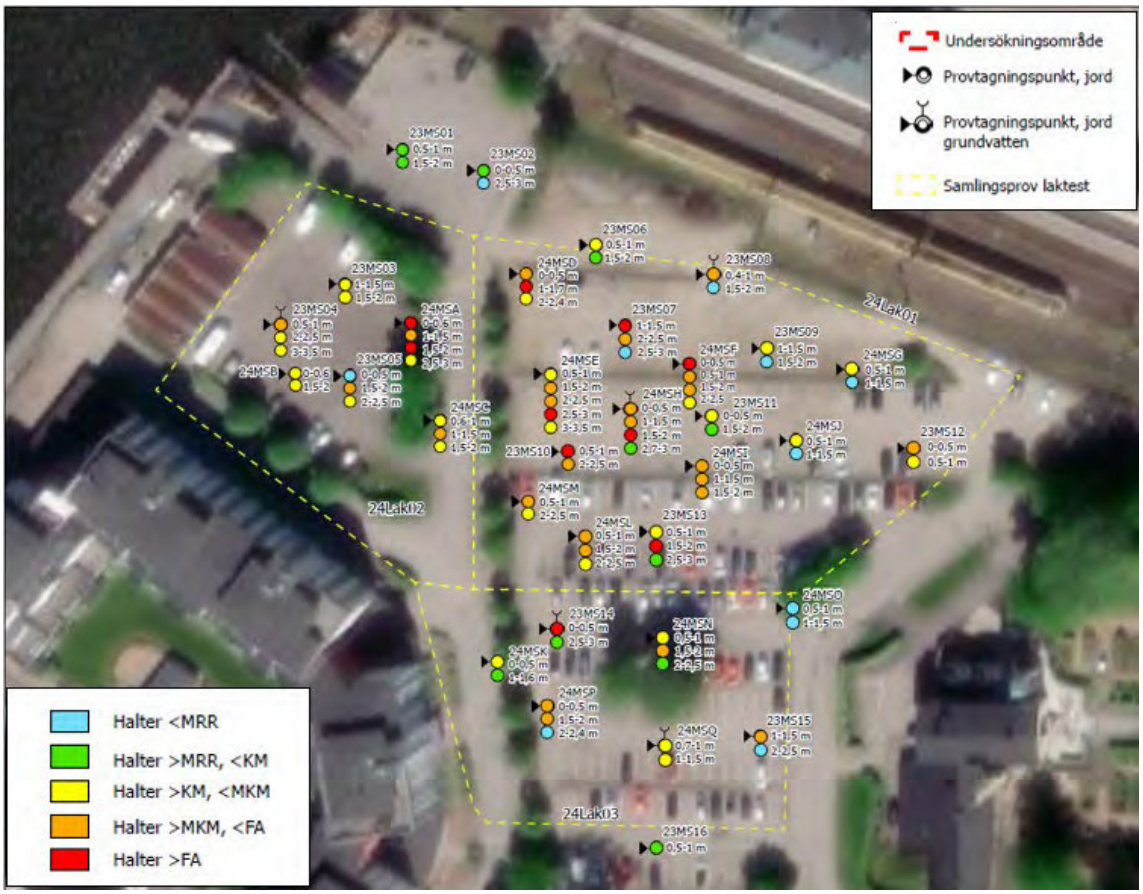

Området är hårdgjort och används som parkering, vilket minskar spridningsrisker. Ingen fullskalig sanering av hela området är aktuell, men saneringstekniska åtgärder krävs i de delar där exploatering eller byggnation planeras. Förorenade massor i dessa ytor ska omhändertas för att undvika oacceptabla risker för hälsa och miljö. Schaktning för grundläggning kombineras med saneringsteknisk schaktning i centrala delar med höga halter. För gatumark och parkering kan föroreningar kvarlämnas om spridning och exponering förhindras. Grundvatten visar generellt låg spridningsrisk, men PAH har påvisats över miljörisknivå i vissa prover. Om jord med högst förorening saneras, förväntas halterna i grundvatten minska.

Miljökontroll krävs vid entreprenad för att verifiera kvarvarande halter och korrekt masshantering. Anmälan om avhjälpandeåtgärder ska lämnas till tillsynsmyndigheten minst sex veckor före entreprenadstart och redovisa åtgärdsmål och försiktighetsåtgärder. Grundvattenföroreningar ska beaktas vid exploatering. Vid länshållning ska halter uppfylla Göteborgs Stads riktvärden för utsläpp till dagvatten och ytvatten, eller avsteg ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Rening kan krävas för metaller och bens(a)pyren. Samråd ska ske med tillsynsmyndigheten innan länshållning utförs. Skriftlig underrättelse om påträffad förorening ska lämnas enligt miljöbalken 10 kap. 11 § och rapporten delges tillsynsmyndigheten i Vänersborgs kommun.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Hydrologiska förhållanden

Den övre grundvattennivån bedöms vara belägen ca 1,5-1,7 m under markytan.

Enligt långtidsmätningar (1939–2011) varierar vattenståndet i Vänern mellan +43.48 och +45.99. Samtliga nivåer är angivna i RH2000. Dessa nivåer bedöms som representativa vattennivåer för det nu berörda detaljplaneområdet.

Tillstånd kommer krävas inför geotekniska åtgärder då de går så djupa att de berör grundvattnet.

Kulturmiljö

Planområdet ligger i anslutning till lasarettsområdet med krematoriet. Området är utpekat som värdefull bebyggelsemiljö (K6) i fördjupad översiktsplan för Vänersborgs stad och Vargön, antagen 15 februari 2023. K6 anger att det inom området finns särskilda kulturhistoriska värden att ta hänsyn till. Gamla Lasarettet, Vänerskolan och Trons kapell är byggnader med höga kulturhistoriska värden. Kulturhistorisk utredning bör göras innan ändringar görs som kan påverka dessa värden. Området tolkas som särskilt värdefullt bebyggelseområde i plan- och bygglagens mening.

Angränsande till området mot norr är stationshuset och stadskärnan som omfattas av flera byggnadsinventeringar och även ett program för bevarande och utveckling (2020).

Stadskärnan med stationshuset omfattas även av riksintresse för kulturmiljövård, Vänersborg [P20]. Motivet för riksintresset är att Vänersborg en residensstad präglad av 1600-talets stadsbyggnadspolitik och förändringar efter branden 1834 som gjorde staden till en förebild för det sena 1800-talets stadsbyggande. Exempel på uttryck för riksintresset är äldre småskalig träbebyggelse och residentstadens karaktärsbyggnader.

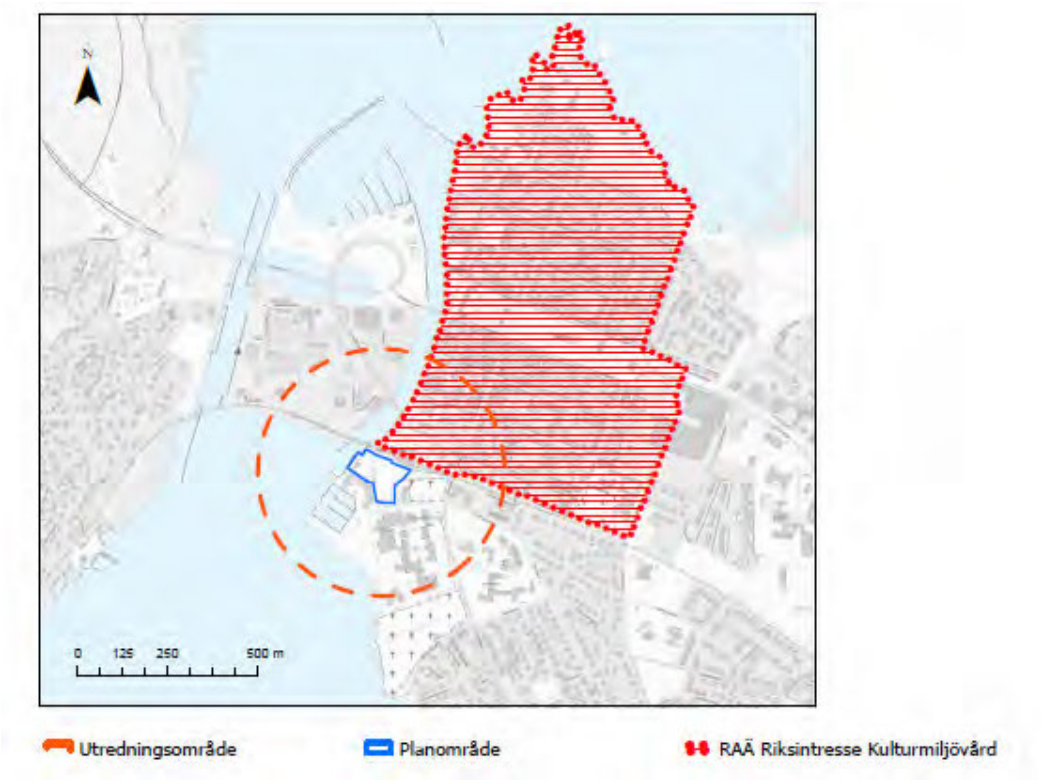

Det finns inga fornlämningar, byggnadsminnen eller liknande inom planområdet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Kulturmiljöutredning

AU Kulturmiljö AB har under november 2023 tagit fram en kulturmiljöutredning för detaljplanen.

Planområdet präglas av historiska samband med hamn- och stationsmiljö samt institutionsbebyggelse. Utredningen bedömer att nytillskott är möjligt, men kräver anpassning för att värna områdets karaktär.

Gestaltningsprinciper:

- Skala: Ny bebyggelse bör ha låg skala närmast vattnet och stationshuset. Storskaliga volymer i vertikalled och horisontalled är olämpliga i känsliga delar.
- Takformer: Flacka eller platta takfall rekommenderas för att harmoniera med befintliga byggnader.
- Fasader och färgsättning: Släta, enhetligt färgsatta fasader med diskreta kulörer som underordnar sig omgivningen. Färgsättning kan avvika men bör harmoniera med ljusgula och brutet vita detaljer hos institutionsbyggnader.
- Material: Hög kvalitet i materialval, undvik historiserande detaljer.
- Grönska: Bevara och förstärka parkgrönska och träd som inramar kyrkogården och lasarettsområdet. Skapa gröna övergångar mot krematoriet.

Känsliga delar:

- Kajområdet med kajmurar, pollare och kättingar ska bibehållas och integreras i ett stråk längs vattnet.
- Visuella samband mellan stationshus, fängelse och krematorium ska bevaras.
- Ytor mot kyrkogården kräver mjuka övergångar med inslag av grönska.

Tåliga delar:

- Övriga delar av planområdet tål nytillskott, men bör inspireras av omgivande park- och institutionsmiljö för att skapa ett varierat stadsrum.

Positiva åtgärder:

- Förbättrad koppling över järnvägen genom gångbro eller tunnel är positiv ur kulturmiljösynpunkt.
- Aktivering av kajområdet genom orientering av byggnader mot vattnet är värdeskapande.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

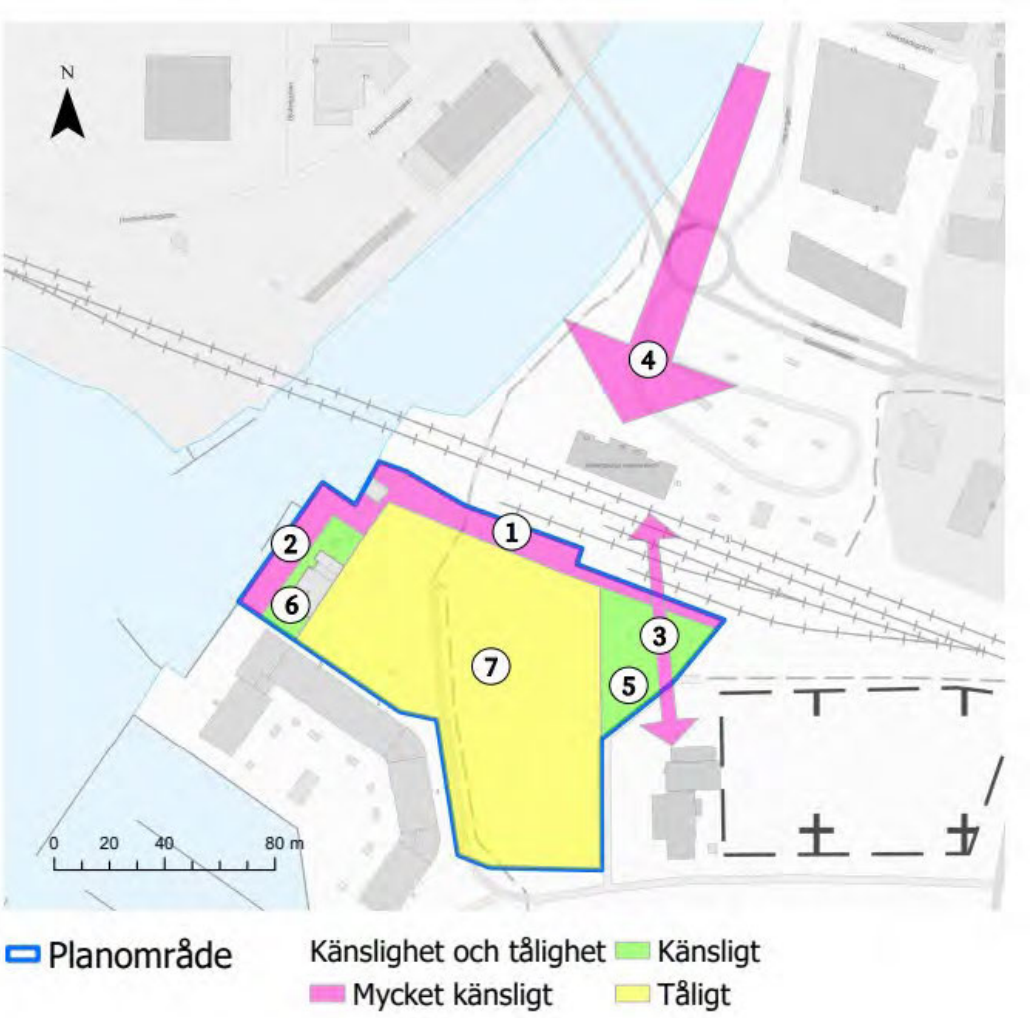

1. (Rosa – Mycket känsligt)
Området närmast bangårdsområdet är mycket känsligt för storskalig bebyggelse i både vertikalled och horisontalled. Nytillskott bör undvikas eller utföras med stor försiktighet. En gångbro eller tunnel som förbättrar kopplingen över eller under järnvägen bedöms som positiv ur kulturmiljösynpunkt.

2. (Rosa – Mycket känsligt)
Området närmast hamnkanalen är mycket känsligt för åtgärder som påverkar kajområdets karaktär. Kajernas öppenhet och de karaktäristiska kajmurarna med pollare och kättingar ska bevaras och integreras i framtida utformning.

3. (Rosa – Mycket känsligt)
De visuella sambanden mellan äldre institutionsbyggnader är mycket känsliga för storskaliga nytillskott som riskerar att bryta dessa samband. Ny bebyggelse ska placeras och utformas så att siktlinjerna bibehålls.

4. (Rosa – Mycket känsligt)
Längs Hamnkanalen mot stationshuset är det mycket känsligt att osynliggöra sambandet mellan hamn och järnväg. Nytillskott får inte dominera eller använda historiserande materialval som bryter mot områdets karaktär. Stationshusets särpräglade takform ska fortsatt kunna urskiljas mot bakomliggande bebyggelse.

5. (Grön – Känsligt)
Ytan mellan krematoriet och bangårdsområdet är känslig för nytillskott som inte anpassas till kyrkogårdens karaktär med höga murar i natursten och grönska. Gestaltningen bör inkludera träd och gröna inslag för att skapa en mjuk övergång mot kyrkogården och krematoriet.

6. (Grön – Känsligt)
Ytan med lågskalig bebyggelse längs Hamnkanalen är känslig för nytillskott som bryter befintlig låg skala. Det är värdeskapande att hålla en lägre skala mot vattnet och orientera byggnader mot vattenrummet för att aktivera kajområdet. Den befintliga bebyggelsen har låga värden och tål rivning.

7. (Gul – Tåligt)
Övriga delar av planområdet är tåliga för nytillskott. Här är det viktigt att inspireras av den ståtliga prägeln hos omgivande park- och kyrkogårdsmiljöer, där träd och grönska inramar institutionsbebyggelsen och bidrar till ett varierat stadsrum.

Teknik

Kommunen ansvarar för den tekniska infrastrukturen, med undantag av el och fjärrvärme, i planområdet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Service

I anslutning till området finns byggnader som inhyser kommunal verksamhet, gym och badhus. Det finns även funktioner kopplade till båtliv (marina), såsom bryggor och förtöjningsplatser. Parkeringsmöjligheter är goda, vilket underlättar för besökare. Planområdet är centralt beläget, så inom gångavstånd finns mycket service.

Trafik

Inom och i anslutning till planområdet är det enskilda vägar som ingår i olika gemensamhetsanläggningar. Dessa ansluter till den kommunala gatan Edsvägen. Senast kända mätning på tillfartsvägen gjordes 2016 och antal fordon var då 1 700 per dygn (se trafikutredning). Det har sedan dess inte tillkommit någon verksamhet längs tillfartsvägen, så siffran bör vara i den häraden. På Edsvägen är ÅDT cirka 9 400 enligt nyligen gjorda mätningar. Korsningen vid Edsvägen är reglerad med trafikljus och enligt kommunens gatukontor fungerar den bra utifrån nuvarande förutsättningar.

Planområdet ligger invid Vänersborgs resecentrum, vilket innebär att det i hög utsträckning är möjligt att åka kollektivt.

Fysisk miljö

Planområdet består av en blandning av hårdgjorda ytor, parkeringsplatser, marina och gångbanor samt närhet till vatten. Det finns inslag av trädplanteringar längs gator och parkeringsytor, men under vinterhalvåret är dessa utan löv och ger begränsad grönska. Vattenmiljön utgör en tydlig del av platsens karaktär, med kajer och bryggor som är anpassade för båtliv. Området är relativt öppet och har god överblickbarhet, men domineras visuellt av parkeringsytor och hårdgjorda ytor.

Trygghet

Den öppna strukturen och goda siktlinjerna bidrar till överblickbarhet, vilket är positivt för tryggheten. Närheten till musik- och kulturskolan, skola och bostäder innebär viss rörelse i området, vilket kan ge social kontroll. Samtidigt kan stora parkeringsytor upplevas som otrygga vid låg aktivitet, särskilt kvällstid. Även belysningen på parkeringen är undermålig, vilket är om den förbättras en viktig faktor för trygghet under mörka timmar. Kajområden med vatten kräver särskild hänsyn till säkerhet, exempelvis genom räcken och livräddningsutrustning.

Gestaltning

Gestaltningen präglas av en funktionell stadsmiljö med inslag av vattenkontakt. Byggnaderna inom och i anslutning till planområdet har varierande höjd och färgsättning, vilket ger viss visuell dynamik. Trädplanteringar bidrar till struktur, men den hårdgjorda karaktären dominerar. Kajområdet har en enkel och robust utformning med betong och asfalt som material, vilket förstärker det funktionella uttrycket. Det finns begränsad variation i möblering och material, vilket ger ett relativt enkelt och praktiskt helhetsintryck.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Andra förutsättningar

Lokala miljömål

Kommunfullmäktige har den 13 mars 2024 antagit *Miljöstrategi 2030* som utgör lokala miljömål för Vänersborgs kommun. Dokumentet är uppdelat i fyra fokusområden som var och ett rymmer ett antal delmål. Delmålen beskriver det önskade resultatet av kommunens miljöarbete år 2030. I tabellen nedan kommenteras detaljplanens konsekvenser för fokusområden och delmål.

Fokusområde	Delmål	Konsekvenser	Bedömning
Grönskande stad och land	Biologisk mångfald frodas	Ingen	Det bedöms inte bli någon skillnad mot dagens förutsättningar.
Grönskande stad och land	Levande skogar	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Grönskande stad och land	Bevara och främja ett artrikt jordbrukslandskap	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Grönskande stad och land	Hälsofrämjande miljöer	Ingen	Det bedöms inte bli någon skillnad mot dagens förutsättningar.
Grönskande stad och land	Naturen runt knuten	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Grönskande stad och land	Hushållning med naturresurser	Positiv	Exploatering är samlad kring befintlig infrastruktur och bebyggelse.
Vatten i världsklass	Vatten och näringsämnen i balans	Ingen	Planområdet ingår i kommunalt verksamhetsområde för dagvatten, vatten- och avlopp.
Vatten i världsklass	Vatten att lita på	Positiv	Planen medför minskad risk för förorenat dagvatten genom att delar av planområdet kommer saneras.
Vatten i världsklass	Tryggad vattenförsörjning	Ingen	Området försörjs med kommunalt vatten.
Vatten i världsklass	Strandmiljöer för växt- och djurlivet och allmänhetens tillgänglighet	Ingen	Marken närmast strandlinjen är hårdgjord och exploaterad vilket inte är värdefull miljö för växt- och djurliv. Allmänhetens tillgänglighet tryggas genom detaljplanen.
Vatten i världsklass	Dagvatten renas lokalt	Ingen	Kommunens dagvattenpolicy ska följas. Den öppna dagvattenhanteringen renar vattnet lokalt och minskar risken för översvämningar.
Trygg och tillgänglig miljö för stora och små	Leka och lära	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Trygg och tillgänglig miljö för stora och små	Kunskapskommun	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Trygg och tillgänglig miljö för stora och små	Lätt att göra rätt	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Trygg och tillgänglig miljö för stora och små	Användningen av farliga ämnen minskar	Ingen	Viss sanering kommer krävas inom planområdet.
Trygg och tillgänglig miljö för stora och små	Upphandling och inköp bidrar till hållbar utveckling	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Trygg och tillgänglig miljö för stora och små	Cirkulära flöden	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Trygg och tillgänglig miljö för stora och små	Minskat avfall	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Trygg och tillgänglig miljö för stora och små	Renare, tystare och säkrare	Ingen	Buller från järnväg kan uppstå inom planområdet, men bedöms inte påverka planerade användningar negativt.
Trygg och tillgänglig miljö för stora och små	Ozon och strålning	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Klimatsmart i alla led	Hållbar byggnation	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Klimatsmart i alla led	Renare och smartare energi	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Klimatsmart i alla led	Lokalproducerad el	Positiv	Det finns goda förutsättningar att installera solceller på en ny byggnad.
Klimatsmart i alla led	Hållbar konsumtion och livsstil	Positiv	Närheten till kollektivtrafiken gör det enkelt att ta sig till området utan bil vilket möjliggör en hållbar livsstil.
Klimatsmart i alla led	Omställning av transporter och resvanor	Positiv	Cykelmöjligheter och närhet till kollektivtrafik finns. Det ger möjlighet att göra hållbara resor.
Klimatsmart i alla led	Hänsyn till ett förändrat klimat	Positiv	Större skyfall kan bli en allt större utmaning i ett förändrat klimat, men då marken redan är hårdgjord blir skillnaden marginell ur ett skyfallsperspektiv. Den nya detaljplanen tar höjd för stigande vatten
Klimatsmart i alla led	Naturlig klimatreglering	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

KONSEKVENSER

Konsekvenserna av planförslaget jämförs mot de planförutsättningar som gäller idag, detaljplanerna nr 345 och 500, nedan kallat nollalternativ.

Befintlig plan (nr 345) möjliggör för den östra byggrätten 2 000 m^2 bruttoarea i tre våningar exklusive byggrätt för parkeringshus. För den västra byggrätten tillåts 3 000 m^2 bruttoarea i två våningar.

Detta planförslag möjliggör för cirka 25 000 m^2 bruttoarea exklusive byggrätt för parkeringshus.

Fastigheter och rättigheter

Inga enskilda fastighetsägare utanför planområdet kommer att påverkas av detaljplanen med avseende på fastighetsindelning, avstående, upplåtelse eller inlösen av mark. Inom planområdet tillkommer byggrätt för kontor, centrum och parkering på privat mark. Gemensamhetsanläggningen Lasarettet GA:1 och Lasarettet GA:3 kommer behöva omprövas i samband med att fastighetsindelningen förändras. Även servitut och ledningsrätter kommer behövs omprövas. Fastighetsregleringar kommer behöva genomföras för att föra över mark till allmän plats.

Miljö

Miljöbedömning

Med utgångspunkt från nedanstående checklista gör kommunen bedömningen att ett genomförande av detaljplan för Lasarettet 6 m.fl., inte riskerar att medföra betydande miljöpåverkan enligt MB kap 6 § 11. En strategisk miljöbedömning enligt MB kap 6 § 11-16-18 bedöms därför inte behöva göras.

	Berörs	Kommentarer
Riksintressen/Miljökvalitetsnorm		
Naturvård	Nej	
Kulturmiljövård	Ja	Planområdet ingår inte i, men angränsar till riksintresset. Planförslaget har tagit hänsyn till detta genom indrag och höjdsättning.
Friluftsliv	Nej	
Kommunikationer	Ja	Planområdet angränsar till Älvsborgsbanan, som är en sekundär led för farligt gods. Ett riskavstånd från järnvägen beaktas i planen. Planområdet angränsar till sjöfartsleden i Trollhätte kanal.
Försvaret	Ja	Försvarsmaktens Stopp för höga objekt, influensområde för MSA. Föreslagna höjder i planförslaget följer riksintressets höjdangivelser.
Geografiska best.(4 kap.)	Nej	
Natura 2000	Nej	
MKN luft	Nej	
MKN vatten	Ja	Renare dagvatten till Vassbotten då marken delvis kommer saneras i samband med exploatering.
Kulturmiljö och landskapsbild		
Stads- och landskapsbild	Ja	Delvis högre bebyggelse föreslås men differentieras med hänsyn till intilliggande bebyggelse.
Fornlämningar	Nej	
Kulturhistorisk byggnad/miljö	Ja	Hänsyn tas till kulturmiljön genom siktstråk mellan stationshuset, som ingår i riksintresset, och Trons kapell, som utgör en kulturhistoriskt viktig miljö.
Jordbruk MB 3:4	Nej	
Natur	**Nej**	
Naturreservat	Nej	
Strandskydd	Ja	Strandskydd återinträder genom planförslaget på allmän plats men planläggs med fortsatt upphävande på kvartersmarken.
Växt- och djurliv	Nej	
Biotopskydd	Ja	Alléer finns inom planområdet och kommer påverkas av föreslagen exploatering. En allé i bangårdsbacken skyddas helt genom planförslaget. En annan delvis. En tredje försvinner. Det är lämpligt att planlägga nya alléer längs nya gc-vägar.
Övriga områdesskydd	Nej	
Påverkan på vatten		
Dagvatten	Ja	Marken är redan ianspråktagen och hårdgjord.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Recipient	Ja	Vassbotten är recipient, bedöms påverkas positivt av planförslaget.
Grundvatten	Ja	Stabilitetsåtgärder i form av lättfyllnad kommer krävas ner till ett djup som är nere i grundvattnet.
Hälsa (Planens påverkan på människor)		
Buller, trafik	Ja	Buller från järnväg. Eftersom planen inte tillåter bostadsändamål anses buller från järnväg inte utgöra ett problem. Det är fördelaktigt att den centralt belägna marken i anslutning till järnvägen tas i anspråk för arbetsplatser.
Buller, verksamheter	Nej	
Luftkvalitet	Nej	
Förorenad mark	Ja	Markmiljöundersökning visar att det finns föroreningar i marken, vilka kommer behöva åtgärdas i samband med exploatering. Alla markarbeten i planområdet är anmälningspliktiga till kommunens miljönämnd.
Strålning, vibrationer, ljus	Ja	Vibrationer från järnväg kan uppstå. Vibrationer i byggnader minskar genom att grundläggning ska ske med pålning.
Radon	Nej	Planområdet ligger inom normalriskområde
Säkerhet		
Trafik	Nej	Utfarten mot allmän gata är styrd med trafikljus. Plankorsningen för gående över järnvägen kommer förses med bommar genom Trafikverkets projekt Vänersborg C.
Brand	Ja	För att säkerställa skydd mot eventuella olyckor på järnväg regleras byggrätter med skyddsbestämmelser.
Explosion	Ja	För att säkerställa skydd mot eventuella olyckor på järnväg regleras byggrätter med skyddsbestämmelser.
Översvämning eller erosion	Ja	För att säkerställa skydd mot översvämning regleras byggrätter med bestämmelse om att byggnader ska klara översvämmande vatten upp till + 47,6 och framfartsväg regleras med markhöjd om + 47,4. Det föreligger inte någon erosionsproblematik.
Ras och skred	Ja	Släntstabiliteten är otillräcklig redan med nuvarande förhållanden. Geoteknisk utredning visar att ett markområde mot kajen behöver åtgärdas. Planbestämmelser kopplade till startbesked ingår i detaljplanen.
Farligt gods	Ja	Älvsborgsbanan är en sekundär led för farligt gods. Planbestämmelser för att säkerställa utrymning och ventilation bort från riskkällan ingår i detaljplanen.
Miljö		
Miljömål regionala/lokala	Ja	Delmålet ”Strandmiljöer för växt- och djurlivet och allmänhetens tillgänglighet” berörs. Marken närmast strandlinjen är hårdgjord och exploaterad vilket inte är värdefull miljö för växt- och djurliv. Allmänhetens tillgänglighet tryggas genom detaljplanen.
Planer och program		
Översiktsplaner	Ja	Enligt ÖP 2017 utredningsområde för buller och säkerhetsavstånd för järnväg, tätortsutveckling samt utveckling av stationssamhälle och skyddsvärd bebyggelsemiljö.
Mellankommunala intressen	Nej	

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Övrigt		
Barnperspektiv	Ja	Planområdet angränsar till skola, musikskola och badhus, vilket är viktiga målpunkter för barn och unga. Planområdets läge mellan resecentrum och Vänerparken ger att det är många barn som rör sig genom området. Tydliga trafiklösningar med hög säkerhet utgör en viktig aspekt. En separerad gång- och cykelväg finns idag på en rättighet. Planförslaget innehåller gång- och cykelväg som allmän plats.

Ställningstagande 4 kap. 33 b § plan- och bygglagen (2010:900)

Kommunens ställningstagande kommer redovisas här efter att planen och behovsbedömningen samrådts med Länsstyrelsen, vilket sker under samrådstiden. Stycket kommer kompletteras till granskningshandlingen. Den initiala bedömningen är att ett genomförande av detaljplan för Lasarettet 6 och 7, inte riskerar att medföra betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. § 11 MB. En strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. 11 § bedöms därför inte behöva göras.

Detaljplanen syftar till delvis ändrad användning och att öka byggrätter inom planområdet. Användningen Marinservice tas bort och byggrätten närmast vattnet föreslås användningarna kontor och centrum och utökas både vad gäller ytanspråk och tillåten höjd. Byggrätt närmast järnvägen ändras till att endast tillåta parkering och för byggrätten mot Vänerparken föreslås användningarna kontor och centrum med utökning i höjd. Rättigheter för allmänhetens möjlighet att ta sig genom området påverkas av den utökade byggrätten närmast vattnet och behöver flyttas. Planen föreslår att det också ändras till allmän plats för gång- och cykelväg.

Gällande riksintresset för kommunikationer, järnväg, har samverkan om utformningen skett med Trafikverket och projektet för ombyggnad av järnvägsanläggningen för att de båda områdena ska samspela med varandra. Riksintresset påverkas därför inte negativt.

Hänsyn tas till riksintresset för kulturmiljövården genom att det känsliga siktstråket mellan Trons Kapell och järnvägsstationen säkerställs i planförslaget. Riksintresset bedöms därför inte påverkas negativt.

Riksintresset för försvaret kommer inte påverkas då byggnader inte föreslås högre än de för riksintresset gällande planeringshöjder (45 meter inom tätort).

Strandskyddet föreslås återinträda på allmän plats men fortsatt vara upphävt på kvartersmarken. Förändringen innebär att strandskyddat område utökas och påverkas därför positivt.

Övriga riksintressen påverkas inte och planförslaget följer kommunens översiktsplan.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Strandskydd

Strandskyddet upphävs inom kvartersmarken där det genom planläggningen återinträder. För den allmänna platsen föreslås strandskyddet inte att upphävas vilket gör att strandskyddet ökar med 1 935 kvadratmeter inom planområdet jämfört med dagens förhållanden. I planförslaget stärks allmänhetens tillgänglighet närmast vattnet genom markreservat för gång- och cykeltrafik.

Ett upphävande av strandskyddet inom planområdet bedöms inte ha en negativ inverkan på strandskyddets syften och sammantaget bedöms intresset av att utveckla området enligt planförslaget väga tyngre än strandskyddsintresset inom planområdet.

Dagvatten

Planområdet är redan idag bebyggt och asfalterat till största delen. Detaljplanen innebär inte att mer yta får hårdgöras än vad som är möjligt med nollalternativet. Genom att lämpligen komplettera med fördröjningsmagasin under parkeringsplatser genom kassetter kommer förutsättningarna att förbättras både vad gäller rening och fördröjning. Vid kraftigt regn, skyfall, kommer vattnet som inte ryms i dagvattensystemen följa framför allt hårdgjorda ytor mot Vassbotten.

Nollalternativet saknar reglering av dagvatten. Jämfört med nollalternativet ger planförslaget en positiv konsekvens avseende dagvattenhantering och dess rening.

Miljökvalitetsnormer

Luft

Miljökvalitetsnormerna för luft bedöms inte påverkas av planens genomförande.

Vatten

Med föreslagna rening- och fördröjningsanläggningar anses planområdet med fördel kunna exploateras. Med föreslagna reningsåtgärder förväntas både halter och mängder förorenande ämnen för den framtida situationen jämfört med den befintliga markanvändningen och nollalternativet minska. Genom att tidigt planera för god rening och fördröjning kan området minska befintlig belastning för recipienten med avseende på föroreningsmängder och föroreningshalter.

Buller

Miljökvalitetsnormerna bedöms inte påverkas av planens genomförande.

Hälsa och säkerhet

Omgivningsbuller

Detaljplanen innehåller inte några bullerkänsliga användningar. Det har därför inte gjorts någon bullerberäkning. Inomhusvärden ska alltid klaras, vilket följs upp i bygglovskedet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Föroreningar

Planförslaget tar hänsyn till föroreningar genom en planbestämmelse om att startbesked inte får ges förrän föroreningar avhjälpts.

Nollalternativet saknar reglering av föroreningar. Jämfört med nollalternativet ger planförslaget en positiv konsekvens avseende föroreningsrisken.

Översvämning

Kommunen anser det skäligt att byggnaderna ska tåla om Vänern stiger till nivån + 47,6 och att det ska gå att ta sig fram till dem. För detta finns följande bestämmelser på plankartan:

- För byggrätterna anges att byggnad och anläggning ska utformas så att naturligt översvämmande vatten upp till nivån + 47,6 (RH 2000) inte skadar byggnaden och anläggningen. Det innebär att byggnaders golv behöver anläggas ovan denna nivå. Byggnaderna kan anläggs med garage i bottenplan som delvis är under översvämningsnivån men det krävs då att det byggs tåligt (inte tar skada om det översvämmas) eller vattentätt.
- För ett stråk från infartsvägen söder om Trons kapell och genom planområdet anges att markens höjd över nollplanet ska vara 47,4 meter. Räddningstjänst klarar köra i ett vattendjup på 0,2 meter varför markens nivå för framfartsväg anges till denna nivå.

Nollalternativet saknar reglering av höjder för färdigt golv och framfartsväg. Jämfört med nollalternativet ger planförslaget en positiv konsekvens avseende översvämningsrisken.

Olyckor

Planförslaget tar hänsyn till de riskavstånd och åtgärder som utredningen påtalar med avseende på närheten till farligt gods-led. Planförslaget ger därmed inga negativa konsekvenser avseende olycksrisken.

Skred

Släntstabiliteten bedöms under nuvarande förhållanden vara otillfredsställande. Genom planförslaget skapas bättre förutsättningar att höja stabiliteten eftersom kompensationsfyllning behöver göras inför startbesked oberoende av vilken åtgärd som söks lov för. För tilltänkt byggnation finns planbestämmelser som reglerar val av grundläggning. Planförslaget ger bättre förutsättningar med avseende på skred än nuvarande detaljplan.

I samband med detaljprojekteringen erfordras kompletterande undersökningar och utredningar för att mer detaljerat kunna bestämma utbredningen och mängden lättklinker i området, både med avseende på släntstabilitet och grundläggning.

Nollalternativet saknar reglering av skredsäkrande åtgärder. Jämfört med nollalternativet ger planförslaget en positiv konsekvens avseende skredrisk.

Ras

Det förekommer inga bergspartier i området och risk för bergras eller blocknedfall föreligger inte.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Sociala konsekvenser

Barn

Barnkonventionen och Agenda 2030 belyser vikten av att barn, unga och kommande generationers rättigheter och behov beaktas och tillgodoses i planeringen. Det är viktigt i planeringen att belysa och ta hänsyn till hur barn och ungdomar kan komma att påverkas. Närmiljön påverkar exempelvis trygghet, lek och integration.

Den aktuella platsen används idag bland annat som parkeringsyta för besökare till musik- och kulturskola samt badhus, vilket är verksamheter som i stor utsträckning nyttjas av barn och unga. Om parkeringsytan tas i anspråk för byggnation av kontorsplatser kan tillgängligheten till dessa verksamheter påverkas. Minskad parkeringskapacitet kan försvåra för vårdnadshavare att lämna och hämta barn, särskilt för familjer som är beroende av biltransport. Detta kan i sin tur påverka barns möjlighet att delta i fritidsaktiviteter. Ökad trafik i området till följd av fler arbetsplatser kan också medföra en ökad risk för konflikter mellan biltrafik och oskyddade trafikanter, vilket är en trafiksäkerhetsfråga för barn. Samtidigt kan en ökad aktivitet i området bidra till viss social kontroll, vilket kan upplevas som positivt för tryggheten. För att minska negativa konsekvenser bör detaljutformningen beakta lösningar för tillgänglig parkering, säkra gång- och cykelstråk samt tydliga trafiklösningar, vilket görs i framtida projektering.

Jämfört med nollalternativet ger planförslaget neutrala konsekvenser eftersom nollalternativet ger motsvarande påverkan enligt resonemanget ovan.

Jämlikhet

Ökad tillgång till arbetsplatser kan bidra till fler arbetstillfällen och möjliggöra arbete nära bostaden, vilket kan minska behovet av pendling. Detta kan vara särskilt betydelsefullt för grupper med begränsad rörlighet eller resurser. Jämfört med nollalternativet ger planförslaget inte någon negativ konsekvens.

Tillgänglighet

Detaljplanen innehåller allmän plats i form av gång- och cykelväg och de ingående kvartersanvändningarna behöver vara tillgängliga för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga. Tillgänglighetskrav finns även för byggnaderna vilket ingår i projekterings- och bygglovsprocesserna.

Här följer en kort sammanfattning av föreskrifterna och de allmänna råden som kan tillämpas inom detaljplanen för att få en tillgänglig stad för alla.

- Platser och områden utformas så att de blir användbara för alla. När nivåskillnader inte kan undvikas bör de minimeras och utjämnas med ramp och trappa. Sammanhängande stråk bör utformas med lättbegripliga och tydliga gångzoner och möbleringszoner.
- Gångytor ska vara jämna, fasta och halkfria. Personer med rullstol ska kunna förflytta sig utan hjälp. En gångyta bör därför vara så horisontell som möjligt.
- Platser med passage mellan olika typer av gångytor och platser som till exempel övergångsställen, ställen där gata ska korsas, handikapparkeringsplatser och platser för på- och avstigning ska utformas, placeras och markeras för att inte hindra framkomligheten. Nivåskillnader ska utjämnas med ramp.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

- Trappor ska kompletteras med ramp eller en alternativ väg. Trappor och ramper ska förses med ledstänger.
- Viktiga målpunkter, gångytor, trappor och ramper ska vara lätta att upptäcka och ska därför förses med konstrastmarkering.
- Sittplatser ska finnas i anslutning till gångytor och vid viktiga målpunkter.

Marken inom planområdet är relativt brant i östra delen där Bangårdsbacken ansluter till Edsvägen. I området närmare vattnet där byggrätterna föreslås är marken flack. Det kommer att uppstå nivåskillnader till exempel där marken behöver höjas upp för att skapa tillgängliga stråk som används för att nå byggrätterna vid högt vatten i Vänern. Gång- och cykelstråket som ansluter till passagen över järnvägen kommer behöva korsa den upphöjda marken. Här måste projekteras för ramper som tar upp höjdskillnaden. Platser för parkering för handikappfordon projekteras i nära anslutning till nya byggnaders entréer, kravet är att de ska finnas inom 25 meter. Belysning kommer att förbättras, främst i Bangårdsbacken i samband med att området byggs ut.

Exakt utförande av tillgängligheten får studeras närmare i den kommande projekteringen.

Riksintresse

Av den beskrivning som framgår ovan har planförslaget anpassats på ett sådant sätt att riksintressena har tillgodosetts och strandskyddets syften med avseende på allmänhetens tillgänglighet och djur-, och växtlivet har tillmötesgåtts. Kommunen bedömer att inga riksintressen eller andra allmänna intressen påverkas negativt av planförslaget.

Kulturmiljövård

Planområdet ligger i anslutning till riksintresse för kulturmiljövården, Stadskärnan i Vänersborg. Konsekvenserna på riksintresset bedöms bli små då hänsyn tas till den känsliga siktlinjen mellan järnvägsstationen och Trons kapell genom att tillåta lägre bebyggelse i det området. Planförslaget bedöms inte ha någon negativ inverkan på riksintresset.

Friluftsliv

Planförslaget innebär att byggrätt dedikerad för marina tas bort. Detta är i linje med Vänersborgs kommuns vision om att etablera en ny marina vid Norra Sanden. Här pågår parallellt ett planarbete för att bland annat möjliggöra detta. Detaljplanen för Norra Sanden avses skickas ut för granskning under början av 2026. Genom att dessa planförslag handläggs parallellt bedöms planförslaget inte ha någon negativ inverkan på riksintresset.

Yrkesfiske

Planförslaget bedöms inte ha någon negativ inverkan på riksintresset.

Trafikkommunikation

Planförslaget beaktar Trafikverkets planer på ombyggnation av järnvägsområdet och reglerar byggnadernas friskluftsintag och entréer. Planförslaget bedöms inte ha någon negativ inverkan på riksintressen för sjöfart eller järnvägstrafik.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

Totalförsvar

Byggnaderna inom planområdet förslås lägre än 45 meter, varför planförslaget är förenligt med riksintresset.

Trafik

Motortrafik

Planområdet är beläget direkt intill Vänersborgs järnvägsstation, vilket bedöms medföra att en stor andel av resorna kommer ske med tåg. Trots detta innebär den föreslagna ökningen av BTA jämfört med nollalternativet ett ökat fordonsflöde till och från området. Den exakta omfattningen är svår att kvantifiera, men tillfartsvägen är redan idag periodvis hårt belastad, särskilt i samband med fritidsaktiviteter för barn och unga. Planförslaget medger kontorsverksamhet som huvudsakligen genererar dagtrafik och därmed i begränsad utsträckning sammanfaller tidsmässigt med fritidsrelaterade toppar. Sammantaget bedöms trafikmängden på tillfartsvägen och i korsningen vid Edsvägen öka på dygnsbasis, men förskjutas delvis till timmar som idag är lågintensiva.

Jämfört med nollalternativet kommer planförslaget ge en svag negativ konsekvens avseende trafiksituationen.

Gång- och cykeltrafik

Det kommunala gång- och cykelvägnätet byggs ut inom planområdet vilket skapar ett mer finmaskigt och trafiksäkert nät för oskyddade trafikanter. Befintligt gång- och cykelstråk som löper genom planområdet till- och ifrån resecentrum och som idag är planlagt som kvartersmark med markreservat föreslås ersättas med allmän platsmark med kommunalt huvudmannaskap i ändrat läge. Dessutom föreslås en gång- och cykelväg som löper från Edsvägen via Bangårdsbacken genom planområdet och med anslutning till gångpassagen över järnvägen.

Jämfört med nollalternativet kommer planförslaget ge en svag positiv konsekvens avseende tillgängligheten för fotgängare och cyklister.

Tillhör nämndsbeslut 2026-01-20 B N § 10 PLAN.2022.4

MILJÖ- OCH BYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Anette Klang
Ansvarig planhandläggare

Annika Karlsson
Plan-och bygglovschef

Freddie Carlson
Planhandläggare

§ 49

Antagande av detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet

KS 2021/221

Beslut

Kommunfullmäktige antar detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet enligt 5 kap. 27 § plan- och bygglagen (2010:900).

Sammanfattning av ärendet

Detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet har tagits fram under ett mångårigt arbete med många berörda. Det är ett viktigt steg för att fastställa en samlad plan för ett stort aktivitetsområde mitt i Vänersborgs tätortsområde. Bland det som planen möjliggör kan nämnas utökade byggrätter som idrottsföreningar efterfrågat, ny entré från väster, tydligare kopplingar mellan Torpaområdet och Sportcentrum och flexiblare användning av Torpagärdet. Planförslaget omarbetades bland annat utifrån kommunstyrelsens tidigare yttrande i samrådet. Efter granskningen av planen har endast mindre justeringar gjorts.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-05
- Plankarta DP Sportcentrum-Torpagärdet – antagandehandling
- Planbeskrivning DP Sportcentrum-Torpagärdet – antagandehandling
- Byggnadsnämndens beslut 2026-03-03 § 18
- Granskningsutlåtande DP Sportcentrum-Torpagärdet
- Utvecklingsprogram DP Sportcentrum-Torpagärdet
- Förstudie gällande utveckling av Sportcentrum och Torpagärdet i Vänersborg
- Program för fortsatt utveckling av sportcentrum

2026-03-05

Dnr: KS 2021/221

Handläggare
Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-72 10 91

Mottagare
Kommunfullmäktige

Antagande av detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet enligt 5 kap. 27 § plan- och bygglagen (2010:900)

Sammanfattning av ärendet

Detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet har tagits fram under ett mångårigt arbete med många berörda. Det är ett viktigt steg för att fastställa en samlad plan för ett stort aktivitetsområde mitt i Vänersborgs tätortsområde. Bland det som planen möjliggör kan nämnas utökade byggrätter som idrottsföreningar efterfrågat, ny entré från väster, tydligare kopplingar mellan Torpaområdet och Sportcentrum och flexiblare användning av Torpagärdet. Planförslaget omarbetades bland annat utifrån kommunstyrelsens tidigare yttrande i samrådet. Efter granskningen av planen har endast mindre justeringar gjorts.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Miljö- och byggnadsförvaltningen har genomfört planprocessen i enlighet med plan- och bygglagen via ett utökat förfarande med samråd och granskning. Planförslaget har bedömts vara av principiell beskaffenhet och större vikt för Vänersborgs kommun. Därför går detaljplanen efter byggnadsnämndens godkännande till kommunfullmäktige för antagande.

En utgångspunkt för att starta upp planprocessen var behovet att samla och se över byggrätterna för gällande detaljplaner på Sportcentrumområdet. Detta behövdes bland annat för att kunna ge idrottsföreningar de utvecklingsmöjligheter som efterfrågats. Sedan tidigare fanns bland annat en vision för Sportcentrum som kultur- och fritidsnämnden tog fram redan 2017. Eftersom kopplingen mellan Sportcentrumområdet och det stora och lågt utnyttjade Torpagärdet lyfts fram i olika sammanhang föreslog miljö- och byggnadsförvaltningen att inför planuppdraget genomföra en förstudie tillsammans med andra berörda förvaltningar. Förstudien låg sedan till grund för planuppdraget som beslutades av kommunstyrelsen 2021-06-09. Bland andra utrednings- och utvecklingsprocesser med kopplingar till detaljplanearbetet kan nämnas fördjupad översiktsplan för Vänersborg och Vargön, medborgarlöfte och förstudie om fritidsgårdar.

I samband med uppdraget angavs syftet med detaljplanen vara att ”ge möjligheter för de förändringar som kan behövas i framtiden, rörande fritidsanläggningar, gång-, cykel-,

buss- och biltrafik, grönstruktur med mera. Särskilt fokus ligger bland annat på att utreda en ny entré i väster, ökad trygghetskänsla, bättre sammankoppling mellan Sportcentrum och Torpaområdet, Torpagärdets framtida funktioner samt utveckling av ekosystemtjänster". I planbeskrivningen är syftesformuleringen anpassad till de planbestämmelser som används, men inriktningen är densamma.

Kommunstyrelsen har uttryckt att detaljplanen är en del av det viktiga utvecklingsarbetet för detta område centralt i Vänersborgs tätort. Ett omfattande utredningsarbete har genomförts och förslagen är väl grundade i tidigare processer. Förutom förstudien finns bland underlagen utredningar om geoteknik, dagvatten och markföroreningar. Det har även tagits fram en barnkonsekvensanalys, en grönstrukturplan, samt ett utvecklingsprogram. Utvecklingsprogrammet är tänkt som ett viktigt komplement till planen i det långsiktiga genomförandet. Samtliga underlag finns att hitta på kommunens hemsida under sidan för pågående detaljplaner.

Flera förändringar gjordes efter samrådet, då bland annat kommunstyrelsens yttrande beaktades. I samband med granskningen såg kommunstyrelsen ingen anledning att framföra ytterligare synpunkter. Länsstyrelsen yttrade sig dock om att föroreningarna inom planområdet behövde utredas ytterligare för att de inte skulle överpröva planen. En riskbedömning genomfördes därför med en utvidgad provtagning som också inkluderat Torpagärdet. Inför antagandet har två regleringar tillkommit för att säkerställa att saneringen av berörda områden blir korrekta. Utöver detta är kommunens bedömning att planförslaget inte innebär en betydande miljöpåverkan, vilket är en bedömning som länsstyrelsen delar.

Fråga om lokalisering av räddningsstation

I slutet av 2025 har frågan om det är möjligt att bygga en räddningsstation vid Sportcentrum aktualiserats. Den aktuella platsen inom fastigheten Frigg 1, öster om arenan, är en av flera alternativa lokaliseringar som utreds i en förstudie som kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för. Förstudien ska var klar under våren.

Planprocessen för detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet har kommit fram till antagandeskedet och ett omtag för att utreda förutsättningarna för en räddningsstation skulle kräva ytterligare utredningar och en ny granskning, vilket enligt miljö- och byggnadsförvaltningen skulle försena processen med sex till nio månader. En räddningsstation överensstämmer inte med det syfte med detaljplanen som tidigare beslutats. Frigg 1 omfattar en byggrätt för en helt ny idrottshall och denna möjlighet skulle försvinna om området istället avsätts för en räddningsstation.

Den planerade om- och tillbyggnaden av Idrottshuset (B-hallen) är beroende av att detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet vinner laga kraft för att kunna få bygglov. Likaså krävs den nya detaljplanen för att kunna gå vidare med ett etableringsärende inom Sportcentrum och för att kunna bygga en skolgård.

Av dessa anledningar har byggnadsnämnden föreslagit att kommunfullmäktige antar detaljplanen även om en del av området är aktuellt i en annan pågående utredning. Skulle kommunen besluta att Frigg 1 är den bästa lokaliseringen för en räddningsstation behöver en ny detaljplaneprocess inledas för det delområdet.

Beredning

Kommunstyrelsen uppdrog 2021-06-02 § 120 byggnadsnämnden att ta fram förslag till detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet. Inför beslutet hade miljö- och byggnadsförvaltningen genomfört en förstudie i samverkan med andra berörda förvaltningar.

Byggnadsnämnden beslutade att samråda om planen november 2023. Samråd pågick mellan 20 nov 2023 – 15 jan 2024. Kommunstyrelsen lämnade yttrande 2023-12-20.

Byggnadsnämnden beslutade att skicka planen på granskning juni 2025. Granskning pågick mellan 19 juni 2025 – 1 sep 2025. Kommunstyrelsen beslutade att avstå från yttrande.

Byggnadsnämnden beslutade att godkänna granskningsutlåtande och föreslå kommunfullmäktige att anta planen 2026-03-03.

Underlag

- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2026-03-03, § 18.
- Granskningsutlåtande DP Sportcentrum-Torpagärdet (byggnadsnämnden 2026-0-03)
- Utvecklingsprogram DP Sportcentrum-Torpagärdet (miljö- och byggnadsförvaltningen 2023-11-20)
- Förstudie gällande utveckling av Sportcentrum och Torpagärdet i Vänersborg (miljö- och byggnadsförvaltningen 2021-04-20)
- Program för fortsatt utveckling av sportcentrum (kultur- och fritidsnämnden 2017-04-18)

Jill Stor

Chef avdelningen för näringsliv och strategisk samhällsplanering

Bilagor

- Plankarta DP Sportcentrum-Torpagärdet – antagandehandling
- Planbeskrivning DP Sportcentrum-Torpagärdet - antagandehandling

Sändlista

Handläggare av ärendet
Byggnadsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Socialnämnden

PLANKARTA

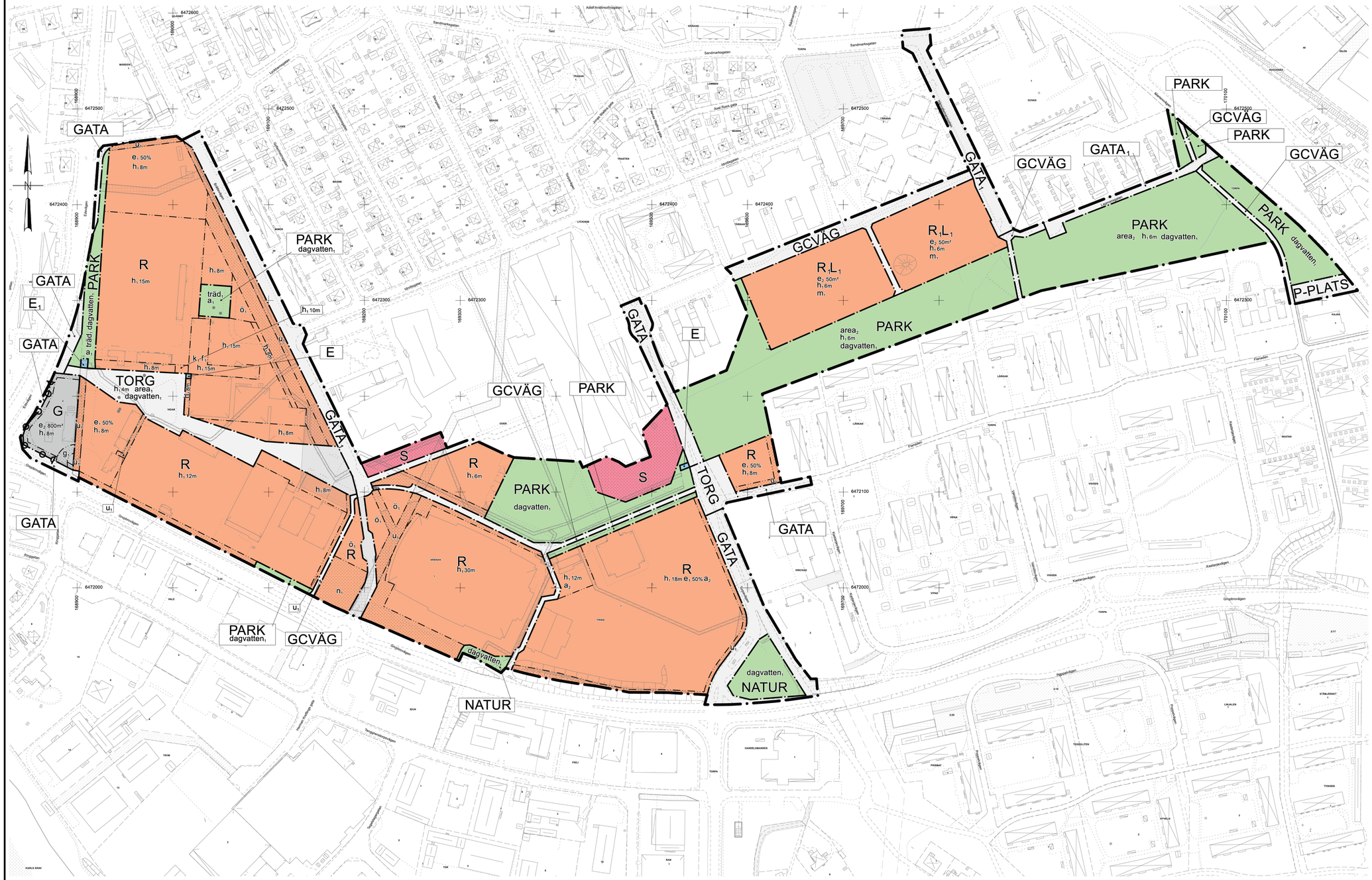

PLANBESTÄMMELSER

Följande gäller inom områden med nedanstående beteckningar. Endast angiven användning och utformning är tillåten. Där beteckning saknas gäller bestämmelsen inom hela området.

GRÄNSER

- Planområdesgräns
- Användningsgräns
- Egenskapsgräns

ANVÄNDNING AV MARK

Allmän platsmark

GATA	Gata
GATA$_1$	Lokalgata
GCVÄG	Gång- och cykelväg
NATUR	Natur
P-PLATS	Parkering
PARK	Park
TORG	Torg

Kvartersmark

E	Tekniska anläggningar
E$_1$	Transformatorstation
G	Drivmedel
L$_1$	Stadsodling
R	Besöksanläggningar
R$_1$	Idrott och lek
S	Skola

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS

Avgränsad via egenskapsgräns och användningsgräns

Stängsel, utfart och annan utgång

- Utfartsförbud

Utformning av allmän plats

area$_1$	Största byggnadsarea är 100 m²
area$_2$	Största byggnadsarea är 50 m²
dagvatten$_1$	Dagvatten
träd$_1$	Trädet får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk

Ändrad lovplikt

a$_1$	Marklov krävs även för trädfällning

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

Avgränsad via egenskapsgräns och användningsgräns

Begränsning av markens utnyttjande

	Marken får inte förses med byggnad
ö$_1$	Marken får endast förses med mindre byggnadsverk

Höjd på byggnadsverk

h$_1$	Högsta nockhöjd är <i kartan angivet> meter

Markens anordnande och vegetation

n$_1$	Parkering ska finnas

Markreservat för allmännyttiga ändamål

u$_1$	Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar

Markreservat för gemensamhetsanläggningar

g$_1$	Markreservat för gemensamhetsanläggning

Skydd mot störningar

m$_1$	Sanering ska göras vid anläggande av åtgärder som inryms inom stadsodling samt idrott och lek

Utformning

f$_1$	Tillbyggnader ska utformas så att nytillkommande delar kan urskiljas som enskilda enheter

Utnyttjandegrad

e$_1$	Största byggnadsarea är 50 % av fastighetsarean inom egenskapsområdet
e$_2$	Största byggnadsarea är <i kartan angivet> m²

Varsamhet

k$_1$	Vid ändring ska byggnadens ursprungliga karaktärsdrag hanteras varsamt

Villkor för startbesked

a$_2$	Startbesked får inte ges för byggnation förrän föroreningarna har avhjälpts till nivå som medger planerad markanvändning

GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden är 10 år.

Teckenförklaring

- Fastighet- och traktgräns
- Gång- och cykelbana
- Stig
- Vägbana
- Vägområde
- Gemensamhetsanläggning
- Räcke
- Parkering
- Algatan — Gatunamn
- Slänt
- Dike/Vattendrag
- Järnväg
- Bostad karterad efter husliv
- Bostad karterad efter takutspräng
- Komplementbyggnad karterad efter husliv
- Komplementbyggnad karterad efter takutspräng
- Skärmtak karterad efter husliv
- Skärmtak karterad efter takutspräng
- FURAN — Traktnamn
- 1, 1:87 — Registernummer för fastighet
- Strandskydd
- 6472500 — Koordinater
- Koordinatkryss
- Fornlämningar - RAÄ

Grundkartan upprättad som ett utdrag ur Vänersborg kommuns primärkarteverk

Koordinatsystem Sweref 99 12:00

Höjdsystem RH 2000

Vänersborg 2025-06-10

0 meter 200

Skala: 1:1500 (A0)

UPPLYSNINGAR

Kommunens dagvattenpolicy ska tillämpas vid utformning av byggnader och mark.

HÖJDER OCH TAKLUTNING

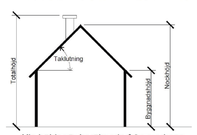

Alla höjder är beräknade från markens medelnivå om annat ej anges.

Vänersborgs kommun
Miljö- och byggnadsförvaltningen

Detaljplan för **sportcentrum och Torpagärdet**

ANTAGANDEHANDLING

Diarienummer: PLAN.2020.2	Detaljplanen är upprättad enligt PBL 2010:900, utökat förfarande
Planuppdrag: juni 2021	**Planhandlingarna består av;** - Samrådsredogörelse
Upprättad: september 2023	- Planbeskrivning - Granskningsutlåtande
Reviderad: februari 2026	- Grundkarta - Fastighetsförteckning

Planhandläggare: Angelika Lunnari, Hamdi Alsayed

Vänersborgs kommun

Dnr: PLAN.2020.2

Detaljplan för **sportcentrum och Torpagärdet,** Vänersborgs kommun

ANTAGANDEHANDLING

PLANBESKRIVNING

Miljö- och byggnadsförvaltningen
Påbörjad: juni 2021 KS § 120
Upprättad: mars - okt 2023
Samråd: 20 nov 2023 – 15 jan 2024
Granskning: 19 juni 2025 – 1 sep 2025
Revidering: nov 2025 – feb 2026
Antagande:

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Detaljplanen består av plankarta med bestämmelser som är rättsligt bindande.

Planbeskrivningen ska underlätta förståelsen av planförslagets innebörd samt redovisa planens syfte, förutsättningar, genomförande och konsekvenser. Den har ingen egen rättsverkan. Avsikten är att den ska vara vägledande vid tolkning av planen.

Planprocessen regleras i plan- och bygglagen (PBL). Figuren nedan illustrerar planprocessen och visar i vilket skede detaljplanen befinner sig. Planarbetet sker med öppenhet och insyn. Det ger ett bra beslutsunderlag, besluten får en god förankring och det ger möjlighet till att påverka den egna närmiljön. Planhandlingarna är upprättade i enlighet med Boverkets nya föreskrifter och allmänna råd BFS 2020:5, 2020:6 och 2020:8.

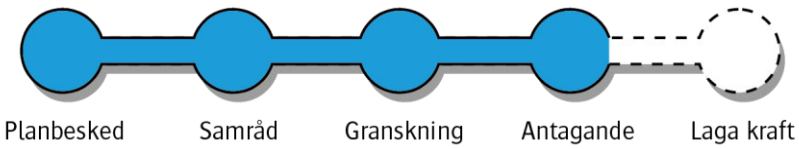

De handlingar som ingår i ärendet är:

- Plankarta
- Planbeskrivning
- Samrådsredogörelse
- Granskningsutlåtande
- Aktuella utredningar återfinns i kapitlet *Planeringsunderlag*

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Innehållsförteckning

SYFTE MED DETALJPLANEN 4

SYFTE 4

BESKRIVNING AV DETALJPLANEN 4

INLEDNING 4
ÄRENDEINFORMATION 5
GENOMFÖRANDETID 5
ALLMÄN PLATS 5
KVARTERSMARK 8
BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN 12

PLANERINGSUNDERLAG 13

KOMMUNALA 13
UTREDNINGAR 15

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR 15

KOMMUNALA 15
RIKSINTRESSEN 20
MILJÖKVALITETSNORMER (MKN) 23
MILJÖ 23
HÄLSA OCH SÄKERHET 29
MARKFÖRHÅLLANDEN OCH HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN 35
TEKNIK 37
SERVICE 38
TRAFIK 38
PARKERING 40
FYSISK MILJÖ OCH GESTALTNING 44
IDROTTSHUSETS KULTURHISTORISKA VÄRDE 53
SOCIALA FÖRUTSÄTTNINGAR 55
ANDRA KONSEKVENSER 57

MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR 60

MOTIV TILL REGLERING 60

GENOMFÖRANDE 63

MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV 64
FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR 64
TEKNISKA FRÅGOR 70
EKONOMISKA FRÅGOR 71
ORGANISATORISKA FRÅGOR 76
PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING 76
UPPLYSNINGAR 77

KONSEKVENSER 77

FASTIGHETER OCH RÄTTIGHETER 77
NATUR 77
MILJÖ 78
HÄLSA OCH SÄKERHET 80
SOCIALA 81
RIKSINTRESSE 82
TRAFIK 83

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

SYFTE MED DETALJPLANEN

Syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra ett större sammanhängande aktivitets- och rekreationsområde med utökade byggrätter för träningsanläggningar, spontanidrott, stadspark, lek och pedagogiska ytor etc. samt koppla samman de två stora områdena, sportcentrum och Torpagärdet, med varandra. Detaljplanen skapar även förutsättningar för en vidareutveckling av befintlig bensinstation som ligger i den västra delen av planområdet; direkt anslutande till sportcentrum.

I samband med detaljplaneläggningen ses också parkeringsplatserna, trafikflödet, kollektivtrafiken, den gröna infrastrukturen, utemiljön samt möjliggörande för en ökad trygghet inom och utanför planområdet över.

BESKRIVNING AV DETALJPLANEN

Inledning

Planområdet är ett 28 hektar stort område som ligger direkt söder om centrala Vänersborg. Området består av sportcentrum i väster, Torpagärdet i öster och Torpavägen i mitten som delar upp området i två delar.

I många år har sportcentrum utvecklats främst med utgångspunkten idrottsföreningars specifika behov av hallar, anläggningar, lokaler och parkeringar. Området har successivt fyllts på utan någon övergripande långsiktig idé eller hänsyn till de omgivande stadsrummens struktur. Över tid har en miljö skapats som upplevs otydlig och otrygg. Även Torpagärdet är ett område utan gestaltningsidé och sammanhang. Den stora grönytan upplevs som en barriär mellan stadsdelarna och som en otrygg miljö. Syftet med detaljplanearbetet är att länka samman de två områdena med varandra till ett stort och attraktivt aktivitets- och rekreationsområde samt göra Torpavägen till en mindre barriär än vad det är i dagsläget. För att kunna genomföra detta utvecklingsarbete har flertalet dialoger genomförts för att få kunskap om vilka önskemål det finns från barn, ungdomar, föreningar, berörda skolor, boenden i närområdena samt berörda kommunala verksamheter och övriga myndigheter.

Alla dessa inspel har utformat hur dagens detaljplanehandlingar ser ut med de öppna allmänna platserna som ska möjliggöra för sociala möten, överblickbarhet, ökad trygghet samt ökat liv och rörelse. Genomförandet av dialogerna med barn och ungdomar har resulterat i en *Barnkonsekvensanalys*, *BKA*. I sammanställningen av dialogerna framkom det faktorer som stack ut och de var ökad trygghet, en jämlik och aktiv fritid, ökat samspel och en attraktiv plats för alla åldersgrupper. För att säkerställa detta har kommunen upprättat ett *Utvecklingsprogram*, vilket kommer bli ett viktigt dokument vid planförslagets genomförande. *Utvecklingsprogrammet* visar en helhetsbild över området och beskriver de grundläggande funktionerna. Det är grunden till förslagen på byggrätter, byggnadshöjder och allmän platsmark samt ett pedagogiskt verktyg för att förstå och arbeta med de komplexa anspråken som ställs på genomförandet. Programmet ska vara ett stöd för budgetering, utformning och genomförande av åtgärder på allmänna platser.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Planförslaget ger föreningarna spelrum att utvecklas med utökade byggrätter på markplan och höjden. Det finns utvecklingsmöjligheter på den östra sidan av Torpavägen i och med den nya byggrätten för besöksanläggningar.

Utöver utvecklingen på sportcentrum och Torpagärdet möjliggörs det också en vidareutveckling av den befintliga bensinstationen som ligger i korsningen Eds- och Gropbrovägen. Planförslaget medger möjligheter att bygga ut den befintliga handelsbyggnaden och utveckling av framtida drivmedel.

Ärendeinformation

Planförslaget handläggs med utökat förfarande enligt PBL 2010:900. 2021-06-02, § 120, gav kommunstyrelsen byggnadsnämnden i uppdrag att ta fram ett förslag till detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet.

Planområdet ligger i stadsdelen Mariero, i anslutning till Edsgatan i väst, Gropbrovägen i syd och Marierovägen i öst, 1,7 kilometer från Vänersborgs centrum. Planområdet består av fastigheterna Vidar 1, del av Oden 1, Arenan 1, Frigg 1, Vidar 2 och del av Torpa 1:2. Tillsammans utgör de ca 28 hektar. Fastigheterna ägs av Vänersborgs kommun förutom Vidar 2 som ägs av ST1 Sverige AB.

Översiktskarta med planområdet markerat. Källa: Vänersborgs kommun

Genomförandetid

Genomförandetiden är tio år från den dag planen vinner laga kraft. Detta innebär att inga planförändringar får göras under denna tid mot berörda fastighetsägares vilja. Efter genomförandetidens slut gäller fortfarande planbestämmelserna till dess att de upphävs eller ändras. Under genomförandetiden har fastighetsägaren en garanterad rätt att bygga i enlighet med detaljplanen men efter genomförandetiden kan planen ändras eller upphävas utan att fastighetsägaren har rätt till ersättning.

Allmän plats

Allmän plats i en detaljplan innebär att området är till för ett gemensamt behov och får bara tillfälligt upplåtas för enskild verksamhet. Allmän platsmark i denna detaljplan berör markområdena för parkmark [PARK], natur [NATUR], gatuområden [GATA] och

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

[GC-VÄG], parkering [P-PLATS], torg [TORG] och egenskapsbestämmelse för allmän platsmark för dagvattenhantering, [dagvatten], säkerställande av bevarandesvärda träd [träd$_1$] och [a$_1$] samt byggrätt på [TORG] och [PARK] som regleras med [area$_1$/area$_2$].

Beteckning	**Bestämmelse**	**Innebörd**
GATA/GATA$_1$	Gata/lokalgata	Gator som är avsedda för blandad trafik med tillhörande anläggningar. I användningen ingår lokalgator, industrigator, bussgator, gång- och cykelvägar, gågator och gångfartsområden. Vid specifik användning av gatuområdet kan det styras i lokala trafikföreskrifter, vilket görs bland annat på Torpavägen i detta fall.
GC-VÄG	Gång- och cykelväg	Genomgående stråk för gång- och cykeltrafik.
TORG	Torg	En öppen plats som oftast har en hårdgjord yta och saknar omfattande vegetation. Omgärdas ofta av byggnader eller andra stadsbyggnadselement. Markområdet kan användas för möten, evenemang, handel, utskänkning och allmän kommunikation med tillhörande verksamheter såsom kiosker, hållplatsskydd, parkering och toaletter.
PARK	Park	Grönområde som inte är avsedd för bebyggelse. I park finns möjligheter såsom gång- och cykelvägar, planteringar, lekplatser, mindre ytor för idrott, scener, kiosker, toaletter och områden för dagvattenhantering.
NATUR	Natur	Tillämpas på områden för friväxande grönområden som inte sköts mer än enligt skötselplan eller genom visst begränsat underhåll. Mindre park-, vatten- och friluftsan-

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

		läggningar ingår som komplement till användningen. Motivet är att hantera dagvatten inom berörda områden.
P-PLATS	Parkering	Användningen innefattar parkering för alla slags fordon som bussar, bilar, motorcyklar och cyklar. Kompletterande element är parkeringsautomater, laddstolpar, belysningsarmaturer etc.
Dagvatten	Dagvatten	Bestämmelsen tillämpas för att reglera utformning på allmänna platser. I detta fall park, [PARK]. Möjliggöra främjande av vegetationens värde för stadsbilden och är en del av riskreducerande åtgärderna vid exempelvis skyfall.
träd$_1$	Trädet får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk	Används för att reglera vegetationen inom planområdet. Inom det aktuella området finns det bevarandesvärda träd som utgör en karaktär till den närliggande miljön. För att säkerställa de aktuella träden regleras de till att enbart trädfällning får se om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk.
a$_1$	Marklov krävs även för trädfällning	Tillämpas på kvartersmark för att minska eller öka omfattningen av kraven på marklov. Syftet är att säkerställa träden som anses vara bevarandevärde.
area$_1$/area$_2$	Största byggnadsarea är [xx] m^2	Tillämpas på allmän platsmark för att reglera bebyggandets största eller minsta omfattning.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Huvudmannaskap

Den allmänna platsen har kommunalt huvudmannaskap, vilket innebär att kommunen är ansvarig för allmän plats. I detaljplaner där kommunen är huvudman för den allmänna platsmarken ägs och sköts av Vänersborgs kommun.

Kvartersmark

Kvartersmark innebär att marken är avsedd för bebyggelse för enskilt ändamål eller allmänna verksamheter. Kvartersmarken i området för sportcentrum och Torpagärdet ägs av Vänersborgs kommun förutom fastigheten Vidar 2 som ägs av ST1 Sverige AB. Kvartersmark i planförslaget berör markområdena för besöksanläggning [R], idrott och lek [R_1], stadsodling [L_1], teknisk anläggning [E], transformatorstation [E_1], skola [S], och drivmedel [G].

Planförslaget ger större möjligheter att förena de två stora områdena, sportcentrum och Torpagärdet, till ett större aktivitets- och rekreationsområde med variation av aktiviteter såsom motionsspår, plats för grillning, stadsodling, spontanidrott, lekplatser etc. Den önskade åtgärden kommer koppla samman dessa funktioner med befintliga bostadsområden, träningsanläggningar och offentlig verksamhet såsom vårdcentral, skola och fritidsgård. Det möjliggörs också byggrätter för ytterligare verksamheter som mindre träningsanläggning (exempelvis dans och e-sport), övrig barn- och ungdomsverksamhet, kiosk, café och mindre handel.

Beteckning	**Bestämmelser**	**Innebörd**
E	Teknisk anläggning	Omfattar offentliga och privata anläggningar av fler typer av tekniska anläggningar som exempelvis elektricitet, tele, TV-signaler, VA, digital datatrafik och radiosignaler. I detaljplanen säkerställs två anläggningar för fjärrvärme och ett för elektricitet.
E1	Transformatorstation	Område för transformatorstation.
R	Besöksanläggningar	Används för besöksintensiv verksamhet; t.ex. idrotts- och sportanläggningar samt byggnader för kulturella och religiösa ändamål. Det ingår också verksamheter som anses som komplement till besöksanläggningen som mindre butiker, restauranger, caféer, kiosker, servicehus, verkstäder, garage, parkering och lekplats.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

R_1	Idrott och lek	Tillämpas för områden som inriktas för idrott och lek. Det ingår komplement till verksamheten såsom lekplats, lekstuga, förråd och servicebyggnad. Syftet är att skapa förutsättningar till en skolgård som blir en allmän lekplats när det inte är skolverksamhet. Även möjliggöra för idrottsrelaterade ytor för fotbollsplan med tillhörande servicebyggnad.
L_1	Stadsodling	Tillämpas för områden för odling. Verksamhetsanknuten försäljning ingår. Även komplement till verksamheten odling ingår i användningen såsom förråd och växthus. Stadsodlingen kan också användas i pedagogiska syften och som en mötesplats över generationsgränser.
S	Skola	Omfattar alla slags skolor och undervisnings- och forskningslokaler. Även idrottshall, matsal, bibliotek, skolgård och parkering tillhörande skolverksamheten. I detta fall berör markytan testanläggningen för elprogrammet. I området får elever testa olika elinstallationer i verklighetsbaserad miljö. Norr om arenan planläggs ett mindre avsnitt för skolverksamhet för att undgå mindre detaljplanerade områden. Området är i den befintliga detaljplanen planlagd som skola.
G	Drivmedel	Hantering och försäljning av drivmedel samt kompletterande handel och service i mindre omfattning.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

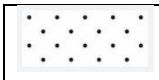	Marken får inte förses med byggnad	Markens begränsningar syftar till att reglera byggnadernas placering i anslutning till allmän platsmark och de kompletterande funktionerna som parkering, torgyta samt in- och utfarter. Dock får sådant som inte räknas som byggnad anläggas såsom nätstationer, master och stängsel. Vilket säkerställer gymnasieskolans, [S], funktioner på elprogrammets testanläggning.
ö	Marken får endast förses med viss typ av byggnadsverk	Säkerställer att vissa typer av byggnadsverk får anläggas inom användningsområdet [R]; framför arenan och vid dagens placering av Idrottshuset. Bestämmelsen ska möjliggöra för cykeltak och olika sorters evenemang som kräver mindre byggnadsverk såsom julbodar, marknadsstånd, tekniska bodar etc.
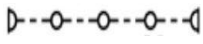	Utfartsförbud	Reglerar in- och utfartsförbud mot allmän platsmark för att säkerställa trafiksäkerheten.
n_1	Parkering ska finnas	Komplement till verksamheterna inom planområdet.
h_1	Högsta nockhöjd	Byggrätt styrs via högsta nockhöjd, vilket möjliggör variation till takutformning.
u_1	Markreservat för allmännyttiga ändamål; underjordiska ledningar	Område reserveras för att ge utrymme för allmännyttigt ändamål för att säkerställa de underjordiska ledningarnas läge.
e_1	Största byggnadsarea är <i karta angivet i %> av fastighetsarean inom egenskapsområdet	Tillämpas på kvartersmark för att reglera bebyggandets största eller minsta omfattning. Regleringen används för att säkerställa att träningsanläggningarna kan nyttja byggrätten till det maximala av arean på fastigheten utifrån de förutsättningar som

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

		finns med de övriga regleringarna.
e_2	Största byggnadsarea är [xx] m^2	Tillämpas på kvartersmark för att reglera bebyggandets största eller minsta omfattning.
k_1	Vid ändring ska byggnadens ursprungliga karaktärsdrag hanteras varsamt	Idrottshuset har kulturhistoriska värden som ska tas till vara. Hänsyn måste tas till byggnadens karaktärsdrag vid ändringar. Idrottshuset har karaktärsdrag såsom välvda tak av limträbalk, obefintliga takutsprång, långa fönsterband, ursprunglig tegelfasad, vinklat skärmtak etc.
f_1	Tillbyggnader sak utformas så att nytillkommande delar kan urskiljas som enskilda enheter	Används för att tillämpa utformningen på kvartersmark för att reglera byggnadsverks form, färg och material, fasade utsmyckningar, typer av byggnadsverk samt utformning av tomt. Vid tillbyggnader och förändringar av Idrottshuset bör skillnad synas för att se vad som är ursprungliga delarna av byggnaden och inte.
g_1	Gemensamhetsanläggning	Används för att reglera att ett område reserveras för att ge utrymme för en gemensamhetsanläggning. Det begränsade området är till för att tillgodose en grupp av fastigheters gemensamma behov. Gemensamhetsanläggningen avser en gemensam in- och utfartsväg mellan ST1 och marken bakom som möjliggörs för besöksanläggning, [R].
a_2	Startbesked får inte ges för byggnation förrän föroreningarna har avhjälpts till nivå som medger planerad markanvändning	Tillämpas för att skapa förutsättningar för att den angivna markanvändningen samt lokaliseringen av bebyggelse och byggnadsverk blir lämplig. Ger möjligheter att utföra

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

		skyddsåtgärder med hänsyn till människors hälsa och säkerhet. För att säkerställa att skyddsåtgärderna blir genomförda kompletteras regleringen med villkor för startbesked. Regleringen stärker också barnperspektivet, eftersom det aktuella området kommer nyttjas primärt av barn- och ungdomsverksamhet.
m_1	Sanering ska göras vid anläggande av åtgärder som inryms inom stadsodling samt idrott och lek	Tillämpas för att skapa förutsättningar för att den angivna markanvändningen samt lokaliseringen av åtgärder blir lämpliga. Ger möjligheter att utföra skyddsåtgärder med hänsyn till människors hälsa och säkerhet samt stärker barnperspektivet i och med att de specifika områdena kommer primärt användas för barn- och ungdomsverksamhet.

Befintliga förhållanden

Den västra sidan av planområdet är bebyggd med träningsanläggningar, kontorslokaler, restaurang, bensinstation och gymnasieskolan Birger Sjöberggymnasiets testanläggning till elprogrammet. Det finns också utomhusplaner och ytor för parkering. Längs den nordöstliga gränsen samt mellan arenan och de sydligaste träningsanläggningarna går Brättevägen som idag är hårt trafikerad.

Den östra sidan består av Torpagärdet och den är i dagsläget obebyggd. Det är ett öppet fält med högt växande gräs samt några mindre träd och sly. Det finns också ett par nertrampade stigar, men inget som är anordnat med asfalt eller belysning.

Mellan sportcentrum och Torpagärdet ligger Torpavägen, bussgatan. På Torpavägen går kollektivtrafiken med ett flertal busslinjer. Det finns en busshållplats vid vårdcentralen i norr och längst söderut. Vid den södra busshållplatsen finns det möjlighet att byta busslinje och det finns en cykelparkering. Längs Torpavägen finns en välanvänd gång- och cykelväg. Torpavägen är sex meter bred, vilket skapar en kraftig barriäreffekt mellan de östra och västra delarna av planområdet. Detta är en utmaning i detaljplanearbetet med syftet att förena de två områdena till ett stort sammanhängande aktivitets- och rekreationsområde.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Översiktskarta med planområdet som är markerat i rött. Källa: Vänersborgs kommun

PLANERINGSUNDERLAG

Kommunala

Grundkarta

Grundkartan som ligger till grund för detaljplanen är daterad 2025-06-04

Detaljplan

För planområdet gäller stadsplanerna 90, 129, 324, 150, 020, 125 och 114 samt detaljplanerna 358, 426, 563 och 457.

Stadsplan nummer 90 är *Förslag till ändring och utökning av stadsplanen för området sydost om kv. Duvan (radhusområde) m.m.* och den vann laga kraft 1962. Genomförandetiden har utgått. Stadsplanen möjliggjorde för allmänt ändamål, bostäder, radhus, park, gångväg, plantering och garage.

Stadsplan 129 är *Förslag till stadsplan för del av södra centrala stadsområdet* och den vann laga kraft 1970. Genomförandetiden har därför gått ut. Stadsplanen berör del av den östra delen av planområdet (Torpagärdet). I denna stadsplan möjliggörs det för idrottsändamål samt park och plantering.

Stadsplan nummer 324 är *Förslag till ändring och utvidgning av stadsplan för del av Torpavägen och angränsande områden*. Den vann laga kraft 1986, vilket innebär att genomförandetiden har gått ut. Stadsplanen möjliggjorde för gata, gatuparkering, elkraft och allmänt ändamål.

Stadsplan nummer 114 är en *Ändring och utökning av stadsplan för ett område söder om Idrottsgatan (nytt skolområde)*. Stadsplanen vann laga kraft 1967 och genomförandetiden har därmed gått ut. Planen möjliggjorde för allmänt ändamål.

Stadsplan 125 behandlar *Förslag till stadsplan för Gropbrovägen (väg 44) m.m.* Den reglerar gata, gatuplantering och park eller plantering. Stadsplanen vann laga kraft 1971, vilket innebär att genomförandetiden har gått ut.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Stadsplan 020 vann laga kraft 1943 och är ett *Förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för Vänersborgs stad.* Den möjliggjorde för bostäder, industri, plantering etc. Genomförandetiden är över.

Stadsplanen nummer 150 gäller för *Förslag till ändring och utvidgning av stadsplanen för kv. Tärnan.* Den reglerar allmänt ändamål som innebär att det var verksamheter inom kommunal, statlig och kyrklig organisation (då var inte kyrkan statligt), vilket exempelvis en skola är som planen utformades för. Genomförandetiden är över.

Detaljplan 358 berör större delen av det östra området (sportcentret och fastigheterna Frigg 1 och Vidar 1). Den heter *Detaljplan för sportcentrum kv. Vidar m.fl. i Torpa* och vann laga kraft 1990. Genomförandetiden är över. Detaljplanen möjliggör för idrottsändamål, skola och gatuplantering.

Detaljplan nummer 426 är *Detaljplan för Vidar 2 m.m. Lyckhem i Vänersborgs kommun* och den vann laga kraft 2002. Detaljplanens genomförandetid var fem år och den har därmed utgått. Planen möjliggör för bilservice med handel och restaurang.

Detaljplan 457 berör arenan; *Detaljplan för del av kvarteret Vidar Arena*. Den vann laga kraft 2007. Genomförandetiden var fem år och har därmed utgått. Planen möjliggör för idrott och kultur, parkering, lokalgata samt gång- och cykelväg.

Detaljplan 563 är en *Ändring av del av stadsplan nr 276 för handelsområde mm öster om kv. Lärkan*. Den vann laga kraft 2023. Genomförandetiden är fem år. Ändringen av ursprungsplanen, stadsplan 276 som vann laga kraft 1977, var i den sydligaste delen av stadsplanen och möjliggjorde för en utbyggnad av befintlig handelsverksamhet. Den norra delen av *Förslag till ändring av stadsplanen för handelsområde m.m. öster om kv. Lärkan* är densamma som ursprungsplanen. Stadsplanen möjliggjorde för park eller plantering och fordonsparkering. Denna önskade åtgärd påverkar inte ändringen som detaljplan 563 genomförde.

Förstudie

Program för fortsatt utveckling av sportcentrum, antagen av kultur- och fritidsnämnden 2017-04-18 § 25

Förstudie gällande utveckling av Sportcentrum och Torpagärdet i Vänersborg. Den upprättades 2021-04-20.

Grönstrukturplan för Torpaområdets grönstruktur – ekosystemtjänster, målbilder och principförslag, Den upprättades av Calluna 2021-12-21.

Förstudie dagvatten Arena området, Vänersborgs kommun, 2025-04-29

Översiktsplan

Översiktsplan 2017, antagen av kommunfullmäktige den 13 december 2017, § 197.

Fördjupad översiktsplan (FÖP) för Vänersborg och Vargön, antagen av kommunfullmäktige 2023-02-15, § 4.

Andra kommunala planeringsunderlag

Miljöstrategi 2030, antagen av KF 2024-03-13

Grönplan Vänersborg 2008, godkänd av KF 2009-04-15

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Policy för dagvattenhantering i Vänersborgs kommun, antagen av KF 2011-02-02 § 6.

Skyfallskartering, 2018

Parkeringsnorm, antagen av BN 2016-03-01 § 20.

Undersökning enligt 5 kap. 11a § plan- och bygglagen (2010:900)

En undersökning enligt 6 kap § 6 MB har genomförts. Planen bedömdes av kommunen att den inte riskerade medföra betydande miljöpåverkan.

Särskilt beslut om betydande miljöpåverkan

Ett särskilt beslut om betydande miljöpåverkan i enlighet med 5 kap. 11a § plan- och bygglagen (2010:900) tas inför planen ställs ut för granskning.

Utredningar

Geoteknisk utredning

PM geoteknik, Bohusgeo AB, 2023-02-14

Dagvattenutredning

Dagvattenutredning Vänersborgs sportcentrum, Rejlers Sverige AB, 2023-03-16

Miljöteknisk markundersökning

Översiktlig miljöteknisk markundersökning på del av fastigheterna Vidar 2, Frigg 1 och Oden 1, Vänersborgs kommun, DEKA ENVIRO AB, 2024-07-04

Resultatrapport – kompletterande miljöteknisk markundersökning på Torpagärdet i Vänersborgs kommun 2025, DEKA ENVIRO AB, 2025-11-27

Riskbedömning avseende förorenad mark inom Torpagärdet, Vänersborgs kommun, DEKA ENVIRO AB, 2025-12-17

Barnkonsekvensanalys (BKA)

Barnkonsekvensanalys, Vänersborgs kommun, 2023-06-16. Rev. 2025-05-23

Utvecklingsprogram

Utvecklingsprogram med funktions- och gestaltningsprinciper för sportcentrum och stadspark Torpa, Vänersborgs kommun, 2023-10-16. Rev. 2025-05-23

Sol- och skuggstudie

Sol- och skuggstudie, Vänersborgs kommun, 2025-05-26

PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

Kommunala

Planbesked

Den 2 juni 2021 § 120 beslutade kommunstyrelsen att lämna positivt planbesked för att ta fram en ny detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Översiktsplan

Kommunens översiktsplan anger att planområdet ligger inom område för tätortsutveckling (B1) samt inom utpekat område för utveckling av befintligt stationssamhälle (utvecklingsprincip 6).

I rekommendationerna för B1 anges att ny bostadsbebyggelse bör planeras genom förtätning i områden med närhet till befintlig infrastruktur och goda förutsättningar för framtida försörjning av service.

För B1 anges även:

• Tätortsutveckling ska ske inom utpekade områden. Inom dessa bör fördjupade översiktsplaner upprättas, följt av detaljplanering.

• Ny bostadsbebyggelse bör i första hand planeras genom förtätning i eller i direkt anslutning till befintliga tätortsområden, med närhet till befintlig infrastruktur och goda förutsättningar för framtida försörjning av service.

• Planeringen ska sträva efter att i varje stadsdel skapa bebyggelse med blandade funktioner, hustyper och upplåtelseformer.

• Planeringen ska sträva efter att länka samman stadsdelar och bostadsområden. Detta innebär i första hand att förbättra möjligheterna att gå och cykla mellan områden som är åtskilda av barriärer. Det kan också innebära att hitta bättre markanvändning för ytor som upplevs som outnyttjade och därigenom skapar barriärer.

Planförslaget överensstämmer med översiktsplanens intentioner och bedöms vara lämpligt för kompletterande och ny bebyggelse.

Fördjupad översiktsplan (FÖP) för Vänersborg och Vargön

Planområdet nämns i FÖP under delområdet Lyckhem. Det är ett område för idrottsanläggningar. Sidorna mot Edsvägen och Gropbrovägen utvecklas för att skapa en attraktiv entré till staden och trivsamma gaturum. I avsnittet finns det också övergripande strategier beskrivna för planområdet och de är;

- Kopplingen mellan sportcentrum och centrum vid Edsvägen-Brättevägen utvecklas som ett grönt, vackert och händelserikt gång- och cykelstråk. De stora träden längs Edsvägen är viktiga att bevara.
- Höjderna på bebyggelsen i planområdet får vara högre på utvalda platser och att de gestaltas som landmärken.
- Området där Torpavägen möter Gropbrovägen är viktigt att utveckla för att binda ihop staden.
- Området där Gropbrovägen möter Edsvägen är viktig att utveckla. En ny entré för sportcentrum bör skapas i sydväst.
- Gång- och cykelstråken utvecklas för att koppla samman olika stadsdelar via nya tunneln under järnvägen vid vattentornsparken.
- Viktigt att bevara och utveckla de allmänna gröna ytorna. Grova träd och alléer skyddas och bevaras. Kontinuitet av grova lövträd säkerställs genom nyplanteringar i strategiska lägen. Stor hänsyn till särskilt skyddsvärda träd tas vid planering och exploatering.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

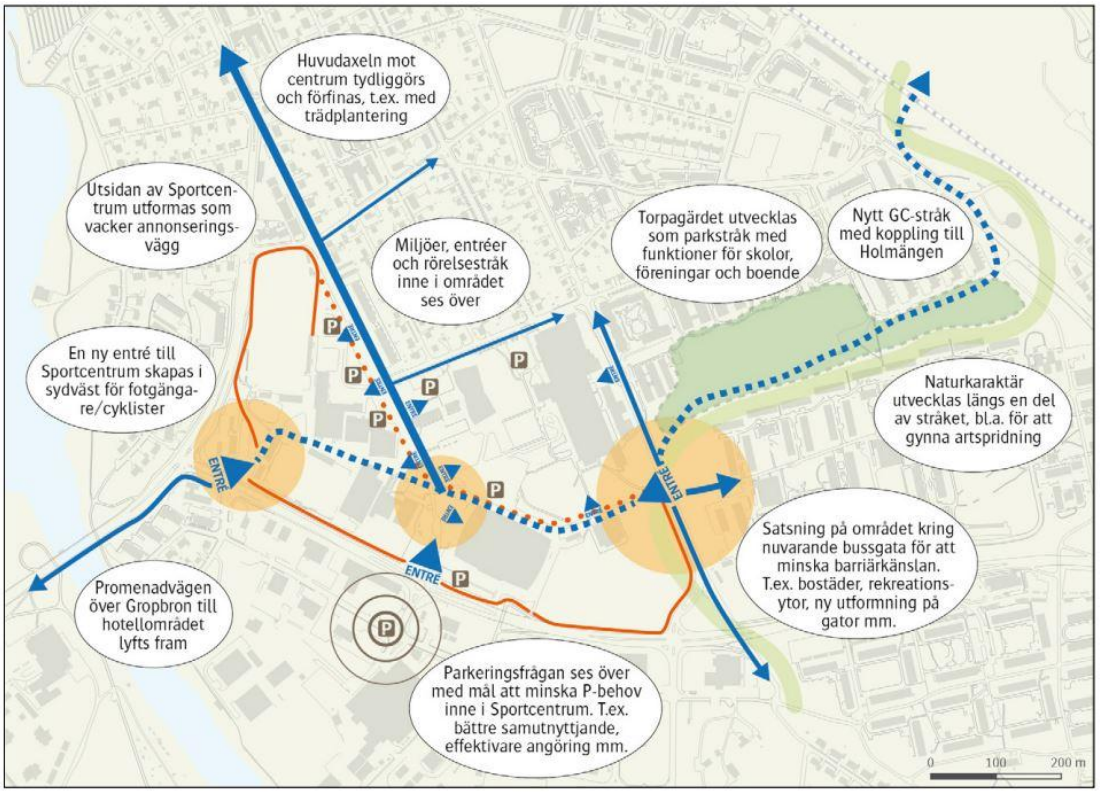

Strukturbild från FÖP. Källa: Vänersborgs kommun

Planförslaget överensstämmer därmed med intentionerna i FÖP och bedöms vara lämpligt för kompletterande och ny bebyggelse.

Förstudien

I början av 2016 fick kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att ta fram *Program för fortsatt utveckling av sportcentrum*. Programmet stakar ut, förtydligar och förankrar kommande utveckling av området och mötesplatser utifrån trender, kommunal viljeambition, medborgarnas intressen samt önskemål som politiska och ekonomiska förutsättningar. Programmet ligger till grund för det fortsatta arbetet i syftet att säkra anläggningarnas attraktivitet, öka tillgängligheten och möjliggöra för fler att kunna delta i verksamheterna i sportcentrum. De arbetsområden som programmet nämner som är viktiga att utveckla vidare är;

- Öppnare och inbjudande platser där entréerna till området förtydligas, utemiljön ses över och förskönas, aktivitetslekplats anläggs för att möjliggöra för spontanidrott och icke organiserad aktivering samt en gång- och cykelväg som går igenom hela det berörda området för bättre tillgänglighet.
- Ytor för spontanidrott och motion. Kunna göra plats för skolidrottsplats, kunna anlägga multiarena och skapa en folkhälsopark som blir en naturlig mötesplats för både spontanidrotten samt plats för arrangemang och aktiviteter.
- Anpassningar för befintliga verksamheter.
- Nya anläggningar för att tillgodose nya behov som exempelvis en mötesplats för barn, unga och vuxna. Där de kan mötas och samverka.

Förstudien gällande utveckling av sportcentrum och Torpagärdet i Vänersborg är grunden till arbetet med detaljplanen, men också ett dokument som samlar ihop de olika processerna som påverkar området samt bidrar till en långsiktig målbild. Denna förstudie är

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

ett fortsatt arbete av *Program för fortsatt utveckling av sportcentrum* som antogs av kultur- och fritidsnämnden. I korthet föreslår förstudien att detaljplanearbetet ska resultera i;

- Helhetslösningar för gång- och cykelvägar, biltrafiken, kollektivtrafiken samt angöring och parkering.
- En ny entré mot väster för att skapa nya förutsättningar och ett sammanhängande gång- och cykelstråk genom planområdet för att knyta samman med staden via tunneln under järnvägen till Holmängen.
- Det långsiktiga behovet av anläggningar och lokaler för idrotten behöver utredas.
- En enhetlig och sammanhängande gestaltning av området ska eftersträvas.
- Torpavägens södra del och platserna där sportcentrum och Torpagärdet möts behöver utformas för att få bort känslan av baksida och barriärer som präglas i dagsläget.
- Möjligheten för unga att träffas och en plats för någon form av samlingslokal behöver finnas.
- Barnperspektivet bör lyftas fram i arbetet.
- Rekommenderas att en grönstrukturplan genomförs.

Under 2021 arbetades det med en *Grönstrukturplan* för planområdet med syftet att skapa goda förutsättningar för kulturella, reglerande, stödjande och försörjande ekosystemtjänster, grön infrastruktur och biologisk mångfald. Tillsammans med Calluna anordnades det dialogmöten med kommunens olika verksamheter, boenden och föreningar. Efter detta sammanställdes dialogmaterialet och då skapades det en behovsbild över området. De behov som sågs var;

- En enhetlig gestaltning
- En sammanhängande G/C-väg genom området
- Få bort känslan av baksidor och barriärer
- Skapa möjligheter för unga att träffas
- Hålla området befolkat
- Finns en otrygghetskänsla
- Området ser inte omhändertaget ut

De lösningar som föreslogs var;

- Stadsodling
- Sammanlänkning av gröna områden
- Skapa utemiljöer till skolorna
- Öppna dagvattenlösningar
- Trygga miljöer
- Trevlig grönstruktur med bland annat trädalléer, övrig trädplantering och grönska
- Skapa struktur och identitet
- Skapa plats för motion som exempelvis utegym

För att möjliggöra detta utformades tre prioriteringar och de var;

- Ett sammanhängande grönt område
- Trygg och tillgänglig natur

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

- Naturbaserad klimatanpassning

Ett sammanhängande grönt område innebär att det skapas ett centralt och grönt G/C-stråk som fungerar som spridningskorridor för människor och djur, att komplettera med gröna ytor i och kring sportcentrum för att öka antalet gröna ytor, men också skapa ett sammanhängande grönt stråk, skapa tydliga entréer till området, skapa en grön inramning av området med trädplantering, lyfta fram och bygga vidare på befintliga naturmiljöer och element som exempelvis fornlämningar, bearbeta Torpavägen för att skapa en attraktiv entré och grön spridningskorridor söderut samt komplettera området med växtlighet för att främja den biologiska mångfalden.

För att möjliggöra en trygg och tillgänglig natur krävs det åtgärder för att exempelvis tillskapa stadsodling för att öka delaktigheten i området och ge kvalité till de närboende, komplettera området med en varierande vegetation, komplettera G/C-stråket och entréerna med belysning med hänsyn till djurlivet, eftersom djurens naturliga beteende, orientering, födosök, parning och migration kan störas. Förändringarna kan också öka tryggheten och orienterbarheten för människor, öka rörligheten, programmera ytorna längs stråken för att skapa mötesplatser, skapa områden med kullar och höjd topografi för att möjliggöra pulkabacke, utveckla lekplats, utegym etc. samt skapa en mänskligare skala och bättre orientering runt sportcentrum med trädplantering och gröna ytor.

För att skapa en naturbaserad klimatanpassning krävs det åtgärder som förgrönar delar av parkeringsytorna med t.ex. genomsläppliga material och nedsänkta planteringsytor för att skapa en bättre hantering av dagvattnet, att möjliggöra för en regnträdgård nordost om arenan med dagvattendamm eller svackdike för en pedagogisk och öppen dagvattenhantering, plantera träd vid sittplatser och vistelseytor för att skapa skugga och klimatreglering samt komplettera gräsytor med ytor där dagvattnet kan samlas genom svackdike och lågpunkter.

Detaljplan

Inom det aktuella planområdet finns det flera olika gällande stads- och detaljplaner, se karta nedan. Dessa berörda planer är gällande tills planförslaget vinner laga kraft. Då upphör de helt eller delvis beroende på förslagets påverkansgrad. De berörda stadsplanerna är nr 129 från 1970, nr 324 från 1986, nr 90 från 1962, nr 125 från 1971, nr 020 från 1943, nr 150 från 1974 och nr 114 från 1967. De berörda detaljplanerna är nr 358 från 1990, nr 426 från 2002, nr 457 från 2007, nr 563 från 2023.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

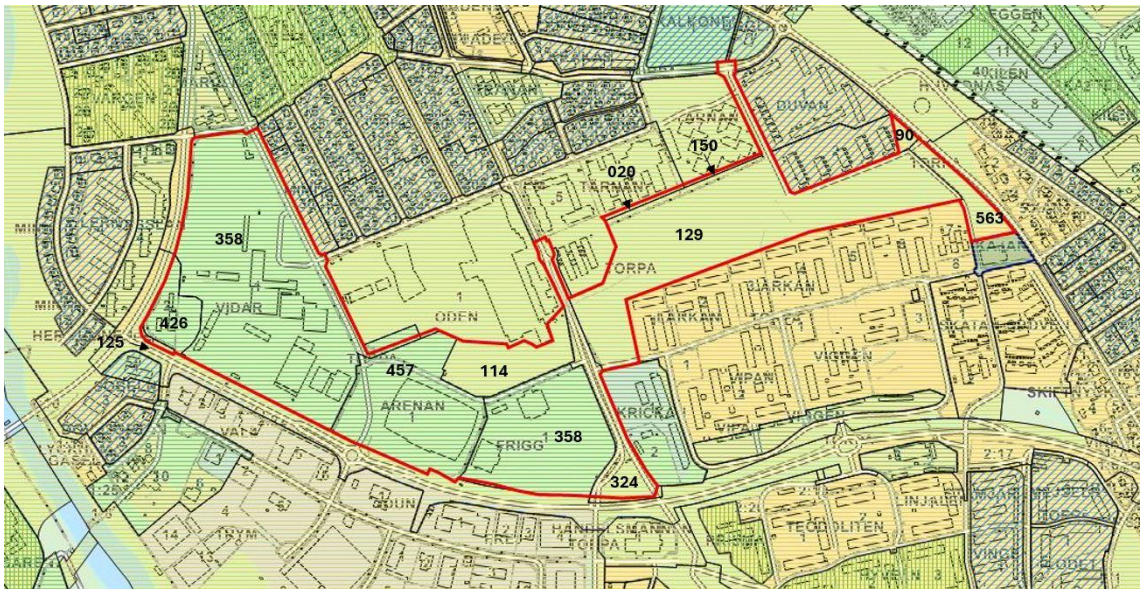

Översiktskarta med de gällande detaljplanerna samt deras kommunala beteckningar. Källa: Vänersborgs kommun

Grönplan

Grönplan Vänersborg 2008 ger en övergripande analys av hur grönstrukturerna kan utvecklas samt strategier för bevarande av befintliga värden. Planområdet ingår i avsnittet *Söder om järnvägen med centrala staden*. I det avsnittet nämns det att bebyggelsen utgörs av villa- och radhusområden samt mindre flerbostadshus. Gatorna norr om Gropbrovägen är breda och många har alléer. Kring Torpavägen finns större bostadsområden med flerbostadshus. Det finns få parker eller andra grönområden som det är lockande att uppehålla sig i. De boende norr om Gropbrovägen har en långt till naturen som finns längs Vassbottens strand.

Miljöstrategi

Miljöstrategi 2030 gäller för hela Vänersborgs kommun och beskriver ett önskat framtidsscenario för år 2030. Miljöprogrammet anger en övergripande målbild och en riktning att sträva mot. Det bygger till stor del på de nationella och regionala miljömålen samt på kommunala planer och program. Miljöprogrammets fyra fokusområden är *Grönskande stad och land, Vatten i världsklass, Trygg miljö för stora och små* och *Klimatsmart i alla led.* Under avsnittet *Konsekvenser* i planbeskrivningen redovisas detaljplanens konsekvenser för miljöprogrammets fokusområden och delmål.

Riksintressen

Planområdet berörs ej av riksintressen. Dock av flyghindret från Trollhättan – Vänersborg flygplats. Nedan visas en karta med riksintressenas och flyghindrets avgränsningar gentemot planområdet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

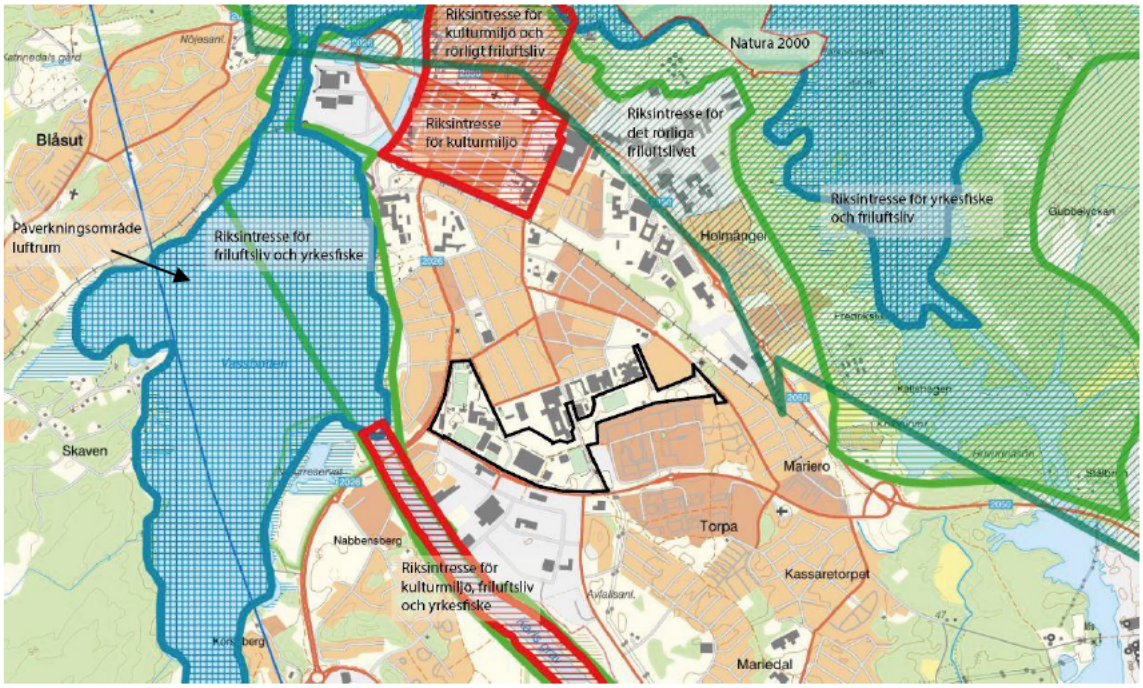

Översiktskarta med planområdet markerat i svart och riksintressena markerade. Källa: Länsstyrelsen Västra Götaland 2023-06-07

Fornlämningar

Inom planområdet finns det fem fornlämningar. De ligger i den västra delen av planområdet; på fastigheten Vidar 1 och vid Idrottshuset i norr. Det är hällristningar i form av skålgrop och älvkvarn. På Vidar 1 finns det också en boplats. Fornlämningarna är utredda sedan tidigare. Kommunens bedömning är att en ny arkeologisk utredning inte krävs för den önskade åtgärden. Bedömningen delas av Länsstyrelsen Västra Götalands län. Fornlämningar säkerställs i kvartersmark för besöksanläggning, [R], samt allmän platsmark [PARK] och [TORG]. På plankartan finns de markerade i grundkartan med symbolen för fornlämning.

Fornlämningarnas placering markerat i lila. Källa: Riksantikvarieämbetet 2023-06-07

Inför granskning har dialog skett med Länsstyrelsen Västra Götalands län, eftersom det finns ett intresse för en etablering som berör två av fornlämningarna på Vidar 1. De två

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

fornlämningarna som berör består av skålgropar. Dialogen resulterade i att kommunen eller intressenten ska göra en anmälan om ingrepp på aktuella fornlämningar, eftersom de var utredda sedan tidigare. Det viktigaste var att boplatsen som ligger norr om de aktuella fornlämningarna inte påverkas av etableringen. Skälet till det är att boplatsen med närliggande grönområde i norr kan vara intressant att utreda, eftersom den delen av sportcentrum inte är utredd. I dialogen framkom det att vid framtida exploateringar eller markberedningar behöver kommunen kontakta Länsstyrelsen för vidare dialog.

Översiktlig karta som visar de två fornlämningar som är aktuella för ingrepp (inringat i svart). Källa: Riksantikvarieämbetet 2025-05-08

Natura 2000

Planområdet berörs inte av något Natura 2000-område. Det närmaste området för Natura 2000 ligger norr om planområdet, se kartan under avsnittet *Riksintresse*.

Totalförsvar

Planområdet ligger inom riksintresse för försvaret enligt 3 kap 9 § miljöbalken (Såtenäs flottiljflygplats), vilket innebär stoppområde för höga objekt.

Planområdet berörs av riksintresse för Försvarsmaktens stoppområde för höga objekt. Som högt objekt räknas objekt högre än 20 meter utanför samlad bebyggelse samt 45 meter inom samlad bebyggelse. Den högsta totalhöjden som regleras på plankartan är 18 meter, varför planförslaget är förenligt med riksintresset.

Högsta nockhöjden som detaljplanen möjliggör är inom den västra delen av sportcentrum längs Edsvägen och är 15 meter. Det finns önskemål om höga belysningsmaster. Vid bygglovshanteringen kommer höjderna ses över så att de inte går emot Försvarsmaktens intressen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Miljökvalitetsnormer (MKN)

Luft

MKN för luft överstiger inte riktvärdena i Vänersborg. Planförslaget medför inte att de gällande MKN för luft enligt 5 kap miljöbalken påverkas negativt.

Vatten

Den ekologiska statusen i Vassbotten är Måttlig ekologisk status (MKN fastställd av Vattenmyndigheten enligt Vattendirektivet – baserad på övergödning och flödesregleringar). Vattenmyndigheten har gett tidsfrist till 2027 då Vassbotten ska uppnå MKN God ekologisk status. En bra och naturlig dagvattenhantering bedöms kunna bidra till att MKN God status uppnås till 2027. Enligt bedömningen i *Dagvattenutredningen Vänersborgs sportcentrum* har recipienten bedömts som känslig.

Recipient	**Kvalitetskrav**	**Statusklassning**
Karls grav SE6475510 - 129729	God ekologisk potential 2021	Måttlig ekologisk potential
	God kemisk ytvattenstatus	Uppnår ej god status
	Undantag/ mindre stränga krav Uppnår ej god kemisk ytvattenstatus: ▪ Kvicksilver och Kvicksilverföreningar ▪ Bromerad difenyleter	

Sammanfattning av miljökvalitetsnormen för Karls grav. Källa: Rejlers Sverige AB

Dagvattnet inom planområdet ska så långt möjligt tas om hand lokalt så att föroreningar inte når Vassbotten och Karls grav, vilket det inte görs i dagsläget. Bedömningen är att inom det aktuella planområdet finns det plats och möjlighet att skapa dagvattenlösningar som renar och fördröjer så att recipienten inte påverkas negativt. Det skulle medföra en minskad belastning av recipienten Karls grav, läs mer i *Dagvattenutredningen Vänersborgs sportcentrum*.

Miljö

Dagvatten och skyfall

Dagvatten betecknar regnvatten som samlas eller rinner på markytan och i stora mängder kan ställa till problem med översvämningar och bidra med förgiftning av vattendrag. På grund av klimatförändringar förväntas fler perioder med långvarig och kraftig nederbörd, vilket ökar mängden dagvatten. När andelen mark ökar som är bebyggd eller hårdgjord (t.ex. vägar) innebär det dessutom att mindre mängd vatten kan tränga ner i marken, vilket ytterligare ökar riskerna. Därför är det viktigt att inför planläggning söka hållbara lösningar på dagvattenhantering och i första hand förespråkas lokalt omhändertagande (LOD).

Till detaljplanen har en dagvattenutredning upprättats för att utvärdera dagvatten, skyfallsrelaterade frågor samt ge förutsättningar att uppnå renings- och fördröjningskrav för planområdet efter exploatering. Nedan följer en sammanfattning av utredningen. För ytterligare information läs gärna *Dagvattenutredning Vänersborgs sportcentrum*.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Vid extrema regnmängder, exempelvis vid ett 100-årsregn, överskrids ledningssystemets kapacitet, eftersom markens infiltrationsförmåga är mättad. Det leder till en större avrinning på markytan som skapar översvämning i de lägre marknivåerna inom planområdet. Det medför risker för materiella skador samt människors hälsa och säkerhet. Därför är det viktigt att identifiera de berörda områdena. I planområdet ligger de mellan Birger Sjöberggymnasiet och arenan, längs Brättevägen, södra delen av Torpavägen och längst österut på Torpagärdet. Det befintliga ledningsnätet ska utifrån kommunens riktlinjer klara av att hantera ett 20-årsregn. Vid nyliga beräkningar som utfördes i arbetet *Förstudie dagvatten Arena området* klarar befintligt ledningsnät på sin höjd 1–2 års regn om vattennivån i Vänern är högst +44,5 och det inte är hård vind från nordost.

Söder om arenan finns det idag en dagvattenkassett som tar hand om dagvattnet och skyfall från anläggningen.

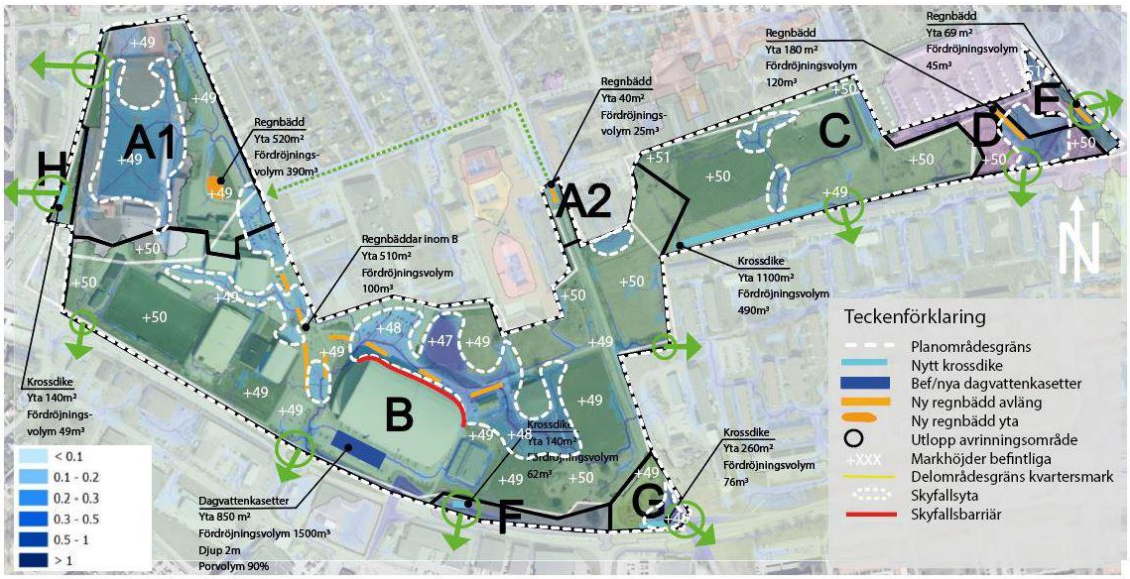

Skyfallskartering med flödeslinjer och skyfallsytor. Källa: Rejlers Sverige AB

För att skydda vid skyfall föreslås det utforma mindre och större flödesvägar bort från byggnader och instängda områden där de kan medföra en risk för människors hälsa och säkerhet. Vattendjupet vid befintliga vägar anses inte föra med sig någon risk för Räddningstjänstens framkomlighet. Den södra sidan av Arenan beskriver *Utvecklingsprogrammet* regnbäddar som är en del av hanteringen av kraftiga skyfall.

Marknivån inom planområdet skiljer sig från ca 51 – 47 meter över havet. Den högsta punkten är längst i öster, medan den lägre punkten ligger mitt i planområdet mellan Birger Sjöberggymnasiet och arenan. Idag består planområdet av ängsmark, asfaltsytor, tak, gräsytor, vägar, fotbollsplaner och parkeringar. När dagvattenutredningen upprättades var inte områdets visioner helt klarlagda utan de utgick från visionsbilden som kultur och fritid hade i sitt PM, läs mer under avsnittet *Förstudie* på sida 14. Utifrån visionen gjordes det beräkningar av exploateringen inom planområdet samt tak och asfalt på befintliga gräsytor. Observera att visionen för området i PM utgjordes av mer hårdgjord yta än anläggande av gröna ytor som dagens planförslag består av. Planförslag innehåller flera gröna ytor och åtgärder som främjar olika dagvattenlösningar som exempelvis öppna dagvattensystem. De regleras med planbestämmelsen [dagvatten] på plankartan. Dessa åtgärder påverkar beräkningarna som har utförts i utredningen, vilket också nämns i utredningen. Enligt beräkningarna som gjordes i utredningen kommer

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN 2020.2
Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN 2020.2 Handling: 1991085

flödena att öka i planområdet utifrån visionsbilden. För att motverka detta behöver därför någon slags dagvattenhantering anläggas innan dagvattnet når utloppspunkterna.

Angående föroreningar i dagvattnet har inte Vänersborgs kommun någon riktlinje för det utan de har arbetat efter Göteborgs stads riktvärden, eftersom de också ingår i samma vattenskyddsområde. Efter de föreslagna reningarna i krossdiken, regnbäddar och dagvattenkassetter minskar alla föreningshalter förutom PCP. I vissa delar av planområdet finns det en problematik med fosfor och koppar. Föroreningshalterna minskar, men inte under riktvärdena. Trots det anses planområdet med fördel kunna exploateras. Med en tidig planering för en god rening och fördröjning kan området minska befintlig belastning för recipient angående föroreningsmängder och föroreningshalter förutom ämnet PCP.

Hanteringen av dagvattnet föreslås utformas som ett trögt system med lokal fördröjning som ansluts till respektive befintlig dagvattenkonstruktion inom respektive dagvattenkassetter. Utredningen föreslår att prioritera öppna dagvattenlösningar som bidrar med gröna områden när anläggningarna är torra, vilket bidrar till ökade rekreationsområden i de delar av planområdet som består mest av asfalt och tak. Krossdiken kan förslagsvis anläggas med gräs föreslagningsvis på markytan. Att bevara gröna ytor och anlägga nya i miljöer med mycket hårdgjord yta ökar dessutom förutsättningarna för den biologiska mångfalden för insekter och djur, vilket är något som Vänersborgs kommun eftersträvar. Enligt kommunens *Förstudie dagvatten Arena området* behöver avrinningsområdet för dagvatten ha en kapacitet på 5500 liter/s utöver det befintliga dagvattenledningsnätet.

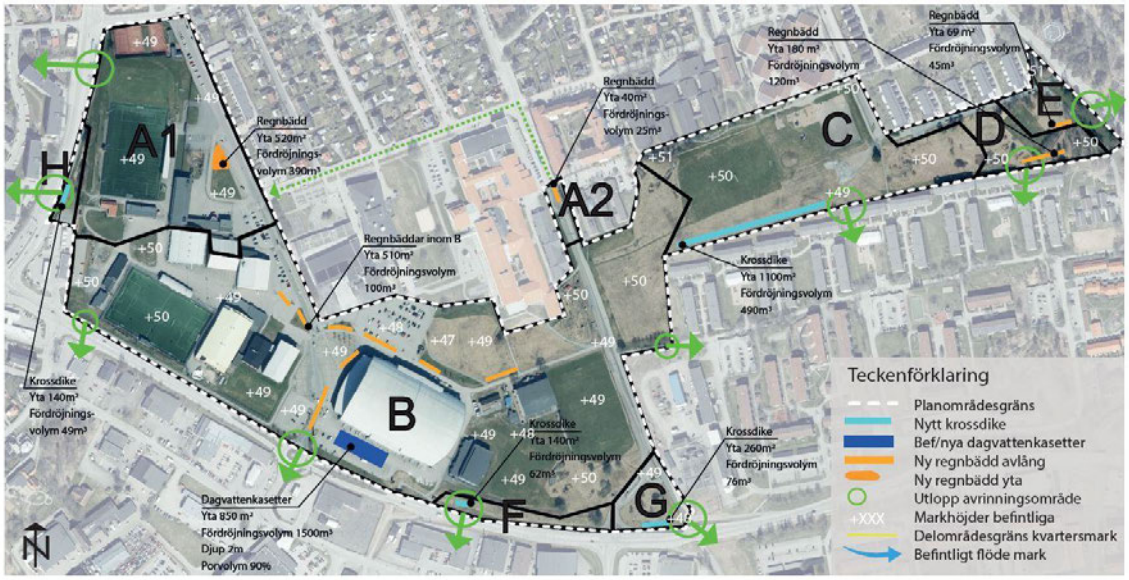

Översiktlig karta över planområdet med dagvattenlösningar. Källa: Rejlers Sverige SB

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är produkter och tjänster som ekosystemen ger till människan och bidrar till vår välfärd och livskvalitet. Naturen är tillsammans med den biologiska mångfalden grunden för människans existens. Samhället är beroende av detta tillsammans med fungerande ekosystem och leverans av dessa tjänster där samverkan mellan flera aktörer i samhället når en hållbarare tillvaro såsom;

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

- En förbättrad folkhälsa med renare luft och mark
- Friskare och starkare barn som leker i naturen
- Flera möjligheter till naturupplevelser och friluftsliv på landsbygden och i staden
- Fler pollinationer till bättre produktion av frukt och bär
- Skogarna blir mer motståndskraftiga
- Effekterna av översvämningar, ras och skred kan mildras av absorberande grönytor och växters rötter som binder jorden

Ekosystemen bidrar dessutom med flera typer av tjänster och mångfunktionalitet, vilket hjälper till att hantera samhällsutmaningar som att skydda, utveckla eller skapa ekosystem samtidigt som den biologiska mångfalden och det mänskliga välbefinnandet främjas. De delas upp i försörjande (dricksvatten, syre, råvaror till material och energi – tillhandahåller livsnödvändiga resurser till människor och samhället), reglerande (luftrening, pollinering och klimatreglering – upprätthåller viss balans i naturen, motverkar störningar och förhindrar katastrofer), kulturella (friluftsliv, hälsa, naturarv och turism – naturupplevelser som leder till psykisk och social hälsa) och stödjande (fotosyntes, bildning av jordmån, biogeokemiskt kretslopp – får naturen att fungera).

Under 2020/2021 var Torpagärdet med i ett LONA projekt där grönstrukturen inklusive ekosystemtjänsterna utreddes för att kunna möjliggöra en vidareutveckling av det befintliga, men även utforma nya för att på längre perspektiv skapa ett hållbart grönområde. En ekosystemtjänstanalys gjordes och den består av tre steg där första steget är att kunskapsunderlag samlas in, det andra är att en bedömning görs på det insamlade materialet och sista steget att bedömningen kommuniceras ut till de berörda. Planområdet delades upp i huvudsakliga naturtyper och de var lövträd, gräsmark med träd och gräsmarker. Gräsmarkerna var av olika kvalitet på grund av dess skötsel där en del är klippta och andra mer vildvuxet med tuvbildningar samt hade inslag av buskage och enstaka träd. Sportcentrumområdets naturinslag var fristående träd, gräsmarker med träd, klippta gräsmattor, öppen gräsmark och konstgräsplaner. Grönstrukturen var högt fragmenterad med isolerade objekt åtskilda av byggnader och hårdgjorda ytor. Det är en alienerande plats med byggnader och hårdgjorda ytor. Medan Torpagärdet var en större sammanhängande gräsmark där naturinslagen bestod av lövträd, gräsmark med träd och öppna gräsmarker. En del av gräsmarken var klippt. Gärdet hade både sanka och torra partier samt hällar i dagen. I sportcentrumområdet finns det stora möjligheter att utföra gröna investeringar med ett ökat omhändertagande av när-naturen som bjuder in till besök och vistelse med sociala mötesplatser. På Torpagärdet finns det utvecklingspotential att öka förmågan att fånga upp och fördröja vattenflöden. Den naturliga vattenreningen medför också renare vatten till Vassbotten via Karls grav. Utvecklingen av Torpagärdet till en stadspark skulle leda till större inslag av vegetation, vilket skulle jämna ut lokalklimatet och motverka den extrema hettan som kan uppstå under sommarhalvåret.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Indelning av ekosystem-tjänster	Dagens förutsättningar	Planförslagets förutsätt-ningar
Försörjande	Dagvattnet renas inte innan det når recipient	Installation av dagvatten-anläggningar som naturligt infiltrerar, renar och fördröjer dagvatten innan det når recipient. De öppna dagvattenåtgärderna medför också en ökad estetik för området.
Reglerande	Torpagärdet består av gräs (klippt och vilt), sly, buskage, blommor och några få träd. Inom sportcentrumområdet domineras de hårdgjorda ytorna och träningsanläggningar. Det finns några få träd och gröna kilar, men de är inte dominerade i stadsbilden.	Planförslaget ökar de gröna inslagen. Det skapar möjligheter för en ökad estetik med öppna dagvattendammar som tillsammans med de gröna korridorerna och stadsodling ökar växt- och djurlivet inom aktuella området. Tillför också mer grönska för de närområde till sportcentrum, eleverna på närliggande skolor och de som rör sig inom området. Blir mer sammanhängande och kan komplettera Torpagärdet istället för att vara två särskilda områden. Torpagärdet vidareutvecklar grönstrukturen som den har i dagsläget. Utveckla dagvattenhanteringen och möjligheter till skugga samt ökad fuktighet. Likaså i sportcentrum.
Kulturella	I och med träningsanläggningarna finns det en hälsoaspekt rörande sportcentrum. Det har anlagts ett utegym. Torpagärdet är vildvuxet och används inte i den omfattning som skulle kunna göras. I det vildvuxna området finns det ett befintlig växt- och djurliv som bör prioriteras för att stärka dess fortsatt	Planförslaget möjliggör för en ökad möjlighet till pedagogisk verksamhet med sociala mötesplatser som också kan användas när det inte är skolverksamhet. Stadsodlingen kan användas som träffpunkt mellan äldre och yngre, men också i utbildningssyfte. Torpagärdet blir mer lättillgänglig och kontakten med naturen ökar med

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

	levande i området framöver. Idag finns det väldigt små möjligheter för spontanidrott. Inom planområdet är det föreningslivet som dominerar, vilket skapar ojämlikhet mellan människor. Inte enbart för barn och unga.	funktioner såsom motionsspår, lekplatser, pulkabacke, grillplatser, paviljonger etc. En plats för alla åldrar att mötas. Tillsammans med sportcentrum ökar möjligheterna till spontanidrott som medför att rörelse och fritid blir mer jämlik.
Stödjande	Naturmiljön finns på Torpagärdet. Sportcentrum är väldigt begränsad med grönska där de hårdgjorda ytorna dominerar med trafikinfrastrukturen och träningsanläggningarna.	Möjliggör för en ökad mängd gröna kopplingar mellan Torpagärdet och sportcentrum som medför ett stort rekreations- och aktivitetsområde än de två särskilda områdena som det är i dagsläget.

Planområdet har goda förutsättningar att stärka ekosystemtjänsterna med bland annat funktioner såsom stadsodling, gröna stråk för naturrekreation, sociala mötesplatser och platser för lärande med naturkontakt för att stärka de kulturella. De reglerande med åtgärder såsom reglering av dagvattenflöden och rening av vatten samt de ekologiska värdena med livsmiljöer för växter, insekter och fåglar som är knutna till de öppna gräsmarkerna. För mer ingående information läs bilagorna *Torpagärdets grönstruktur* samt *Förslag på utveckling och åtgärder*. Andra åtgärder som planförslaget möjliggör för som också skapar goda förutsättningar för ekosystemtjänsterna är de gröna korridorerna längs Eds- och Gropbrovägen, reglerande skydd av fornlämningar, ökad kontakt av vatten- och naturmiljöer, ökad rörelse med spontanidrott och rekreationsspår etc. Detta arbete med grönstrukturen och ökning av ekosystemtjänster är en del av att uppnå de prioriteringar som finns i kommunens Naturvårdsstrategi om ekosystemtjänster och den blågröna infrastrukturen. De önskade åtgärderna som planförslaget möjliggör för beskrivs ytterligare i *Fysisk miljö och gestaltning* (detta dokument)*, BKA och Utvecklingsprogrammet.*

Invasiva arter

Inom planområdet finns det invasiva arter rapporterade. Det är parkslide, spärroxbär och vresros. Dessa arter behöver bekämpas innan åtgärderna genomförs. I Naturvårdsverkets samt Havs- och vattenmyndighetens metodkatalog uppdateras kunskapen löpande om hur de invasiva arterna ska hanteras. För att utföra sanering/hantering av arterna finns det flera metoder, men det är beroende på vilken art det är samt hur platsen ser ut och dess förutsättningar. Detta är ett arbete som pågår hos flera kommuner där nya arbetssätt mot arterna utvecklas. Därför blir det problematiskt att beskriva de aktuella hanteringssätten mot respektive art, eftersom det händer mycket hela tiden. Risken finns att informationen kan bli inaktuell när planförslaget skickas ut för granskning. Samråd med miljö- och hälsoskyddsnämnden krävs vid projektering av planområdet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Hälsa och säkerhet

Omgivningsbuller

Bebyggelse och byggnadsverk ska lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med tanke till beskaffenhet, läge och behov.

Planområdet ligger direkt anslutande till Edsvägen i väster, Gropbrovägen i söder, Marierovägen i öster och Idrottsvägen i norr. De är stora bullerkällor. I mitten av planområdet ligger Torpavägen och Brättevägen som genererar buller, men inte i de mängder som de övriga vägarna gör. Enligt kommunens kartering är det främst den västra delen av planområdet som berörs av buller. Bullervärdena är inom godkända nivåer för bostadsbebyggelse. Bullernivåerna ligger mellan 45–50 dBA. Närmast vägområdena ligger bullernivåerna på 55–65 dBA, se karta nedan.

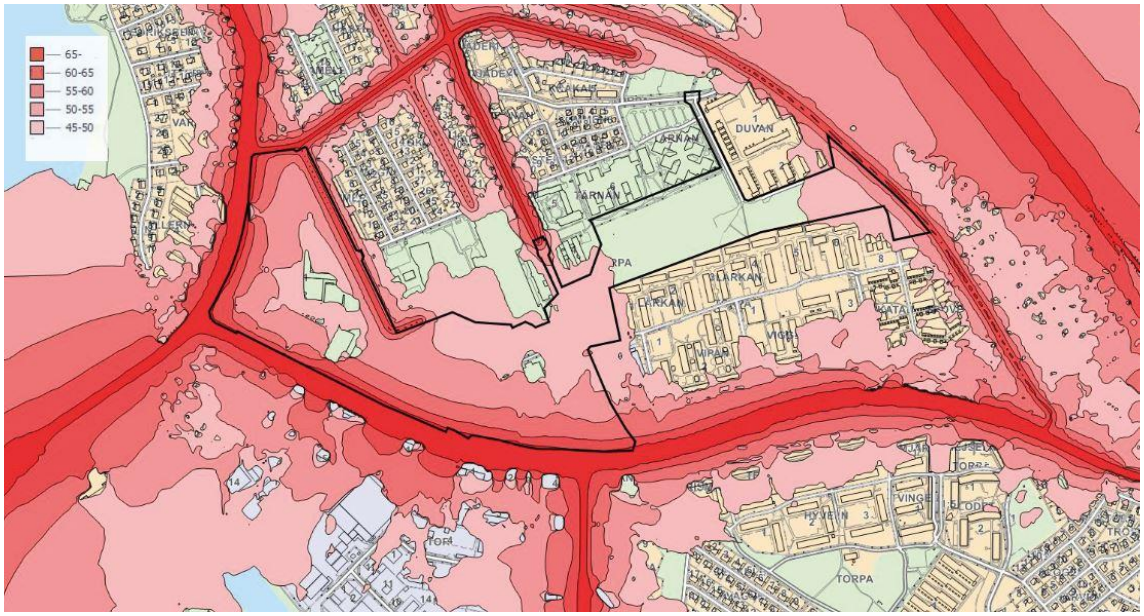

Översiktlig karta över planområdet (svart) med bullernivåerna (enheten dB maximal ljudnivå). Källa: Vänersborgs kommun

Därav är kommunens bedömning att bullernivåerna är godkända för den verksamhet som detaljplanen möjliggör för, besöksanläggning, [R], lek, idrott och odling, [R_1], natur [NATUR] och stadspark, [PARK].

Farligt gods

Direkt väster om planområdet ligger Edsvägen som är en sekundär led för farligt gods. Det innebär att lokala transporter från det primära vägnätet och mottagaren går på Edsvägen. På Edsvägen går det många transporter med brandfarliga vätskor till bensinstationerna i plan- och närområdet och verksamheter på Tengrenstorps industriområde. Vid nybyggnation och ombyggnation bör riskerna ses över. Att hantera riskerna är en kontinuerlig process som beaktar de tre delarna i riskhanteringsprocessen och de är riskanalys, riskvärdering och riskreduktion. Vid risker beaktas riskhanteringsavståndet som har tre zoner som representerar möjliga markanvändningar i förhållande till transportled för farligt gods. Det är inga fasta gränser utan planområdets utformning är avgörande för markanvändningarnas placering.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

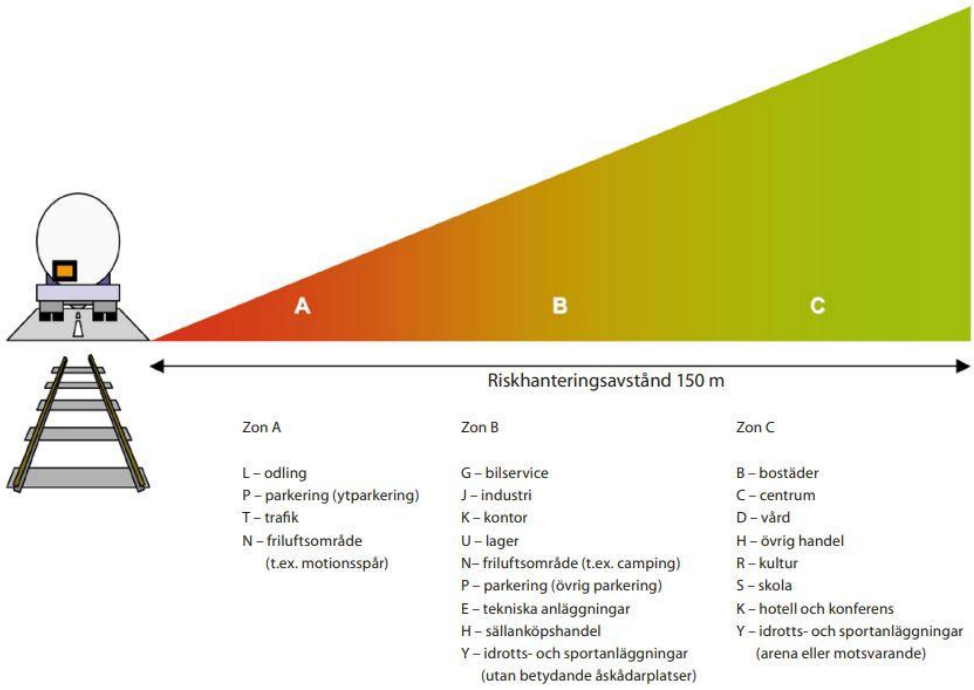

Figur över zonindelningarna. Källa: Länsstyrelsen

Planförslaget möjliggör utveckling av ett befintligt område för idrotts- och sportanläggningar. Längs Edsvägen ligger utomhusplanerna för fotboll och tennis. Träningsanläggningarna ligger längre in i sportcentrumområdet. I planförslaget finns det möjligheter att anlägga en större fotbollsarena längs Edsvägen med en totalhöjd på 18 meter. Anläggningen är större än idag, men fortfarande densamma med dagens användande av området längs vägen. De övriga utvecklingsmöjligheterna ligger längs Gropbro-, Brätte- och Torpavägen. Dessa vägar är inga farleder för farligt gods. Längs Torpavägen, norr om Flanaden, finns det en byggrätt för besöksändamål [R] som möjliggör för butiker, olika sorter barn- och ungdomsverksamheter, träningsanläggning etc. ligger ca 670 meter fågelvägen från Edsvägen och påverkas därför inte av riskerna med farligt gods. På Torpagärdet finns det en byggrätt för föreningslokal, växthus, förråd, lek, idrott etc. Den ligger ca 715 meter fågelvägen från Edsvägen. Denna byggrätt påverkas inte heller av riskerna med farligt gods.
Bedömningen är att ingen riskutredning behövs för att möjliggöra planförslaget. Samråd med Räddningstjänst har skett i frågan.

Befintlig bensinstation

I den västra delen av planområdet finns det en befintlig bensinstation som har drivmedel och övrig service. De har giltiga tillstånd att hantera brandfarliga varor. Inom deras fastighet ska lossningsplatser planeras så att tankfordonet enkelt kan köra till och från platsen utan att backa. Den omgivande trafiken får inte försämra säkerheten vid lossningen. Utöver det är det också viktigt att hänsyn tas till tankfordonets placering under lossningen avseende närhet till byggnader och annan verksamhet, eftersom det finns risk att en explosiv atmosfär bildas vid lossning. Bensinstationen bör planeras så att de som besöker stationen i andra syften än att tanka inte ska passera genom spillzoner eller närmare än tolv meter från påfyllningsanslutning till cistern för andra bränslen än diesel.

Andra verksamheter i närheten av bensinstation kräver ett godtagbart avstånd för att säkerställa dess säkerhet. Angående platser där människor vanligen vistas som exempelvis

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

kontor, gatukök, butiker, busshållplatser och serveringar ska det finnas ett avstånd på minst tolv meter för cisternavluftningsmynning, 18 meter från mätarskåp och 25 meter från påfyllningsanslutning till cistern. Dock kan avståndet till påfyllningsanslutningen till cistern halveras om vägg mot spillzon är av obrännbart material och lägsta brandteknisk klass EI 60 utan ventilationsöppningar och brandtekniskt oklassade fönster. Busshållplatser och gatukök utan gäster inomhus kan placera minst 18 meter från påfyllningsanslutning till cistern förutsatt om gästbord placeras minst 25 meter från anslutningen.

För att stationsbyggnaden i ett bensinstationsområde ska kunna tillgodoräkna sig avstånd måste vissa förutsättningar uppfyllas och det räcker att enbart en av dessa gör det;

- Byggnaden utgörs av försäljningslokal där utbudet är huvudsakligen dagligvaror, snabbmat och ett mindre sortiment exempelvis av spolarvätska, olja och torkarblad.
- Byggnadens utgörs av en biltvättsanläggning eller bilverkstad där öppen eld eller gnistbildande verksamhet inte förekommer.
- Byggnaden utgörs av en annan verksamhet än det som beskrivs ovan förutom hotell, vårdinrättning, bostad, skola, daghem, teater eller liknande.
- Verksamheten motsvarar någon av de verksamhetstyper som beskrivs ovan, men i en annan del finns det hotell, vårdinrättning, bostäder, skolor, daghem, teater eller liknande. Byggnaderna behöver vara avskilda från varandra.

Planförslaget möjliggör för befintlig verksamhet att utvecklas. Utgångspunkten har varit dagens verksamhet och de möjligheter som företaget ser framöver. Ytterligare utbyggnadsmöjligheter ges och regleras i plankartan.

Räddningstjänstens framkomlighet

Samråd med Räddningstjänsten har skett och de anser att de har god framkomlighet inom planområdet. Planeras det nybyggnationer på ett sätt så att det allmänna vägnätet inte är tillgängligt behöver det upprättas räddningsvägar. Avståndet från räddningsfordonen får inte vara längre än 50 meter från uppställningsplats till angreppspunkten.

Till de nya byggrätterna längs Torpavägen och i den norra delen av Torpagärdet är framkomligheten god. Byggrätten längs Torpavägen kan Räddningstjänsten nå antingen via Torpavägen eller Kastanjevägen/Flanaden. Den nya byggrätten har en nockhöjd på åtta meter och en maximal byggnadsarea på 800 kvm. Enligt Räddningstjänsten ska det inte finnas några större problem att utrymma byggnaden. Angående byggrätten på Torpagärdet finns det möjlighet för Räddningstjänsten att nå via G/C-vägen från Idrottsvägen och ända ner till stadsparken. På Torgagärdet möjliggörs byggrätter för mindre paviljonger, servicebyggnader, förråd, växthus etc.

Insatstider

Insatstiden till planområdet är tio minuter.

Risk för översvämning

Den översvämningsrisk som finns för planområdet består av extrema regnförhållanden; skyfall. Åtgärder för att förebygga det finns mer utförligt beskrivet i *Dagvattenutredningen Vänersborg sportcentrum*.

Sammanfattningsvis finns det risk för mindre områden att bli översvämmade vid extrema skyfall. I plankartan regleras dessa områden som park, [PARK]. Platserna är vid

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Idrottshusets entré, söder om Birger Sjögrengymnasiet, den gröna trekanten vid Gropbrovägen och en liten del av den östra delen av Torpagärdet. De lösningarna för att riskreducera detta är olika dagvattenlösningar såsom krossdiken, kassett och öppna dagvattensystem. Idag finns det redan en kassett direkt söder om arenan som anlades samtidigt som byggnaden. I planförslaget finns det möjligheter att anlägga krossdiken och öppna dagvattensystem.

Risk för erosion

Enligt *PM geoteknik* och *Dagvattenutredningen Vänersborg sportcentrum* finns det ingen märkbar risk för erosion.

Risk för skred

Enligt *PM geoteknik* och *Dagvattenutredningen Vänersborg sportcentrum* finns det ingen märkbar risk för skred.

Risk för ras

Enligt *PM geoteknik* och *Dagvattenutredningen Vänersborg sportcentrum* finns det ingen märkbar risk för ras.

Risk för föroreningar

Inför granskningen av detaljplanen genomfördes en översiktlig miljöteknisk markundersökning för att bland annat utreda om det finns ferrokalk inom Frigg 1, men även på Oden 1 (söder om gymnasieskolan) och Vidar 2 (bensinstationen).

Undersökningen visar något förhöjda halter av metaller samt i vissa fall polyaromatiska kolväten och polyklorerade bifenyler i jord. Halterna ligger oftast över riktvärden för känslig markanvändning men under riktvärden för mindre känslig markanvändning. I grundvattnet är metallerna främst partikelbundna (inte lösta), vilket begränsar spridning. Inga polyaromatiska kolväten, alifater eller aromater påvisades i grundvattnet, men polyaromatiska kolväten förekommer i jord på Vidar 2. Angående PFAS finns det i dricksvattnet i samtliga uttagna prover, men föranleder ingen reglering i detaljplanen.

Planerad markanvändning bedöms som känslig för Oden 1 och Frigg 1 samt mindre känslig för Vidar 2. Ingen vistas permanent på platserna, och spridningsförutsättningarna är låga; källan är troligen fyllnadsmassor.

<u>Riskbedömning av föroreningarna i jord och vatten</u>
Inför antagandet av detaljplanen har en riskbedömning av de tidigare undersökningsområdena genomförts. Ett ytterligare område, del av Torpa 1:2 (Torpagärdet), har kompletterats till den miljötekniska undersökningen. På kartan nedan redovisas en översiktlig karta med undersökningsområdena markerade.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Översiktlig karta med undersökningsområdena inritade. Källa: DEKA ENVIRO AB

Provtagningar i grundvatten och jord

Inför riskbedömningen gjordes en kompletterande markundersökning med totalt 13 prover. Två befintliga grundvattenrör användes för provtagning. Fyra ytliga samlingsprov i jord togs (ett på Oden 1, ett på Frigg 1 och två på Torpa 1:2). Dessutom gjordes tre samlingsprov för laktest samt prover på fyllnadsmassor och naturlig lera.

Utredningsområden tillsammans med en sammanställning över de genomförda mark- och grundvattenproverna. Källa: DEKA ENVIRO AB

Jord

Jorden har något förhöjda halter av polyaromatiska kolväten och metaller. Värdena överskrider riktvärdet för känslig markanvändning och ibland även för mindre känslig. De höga kromhalterna på Oden 1 förklaras av ferrokalk. Laktester visar låg urlakning, vilket innebär att kromet mest är partikelbundet med begränsad spridning. Kobolten på Torpa 1:2 är ytlig med okänd källa, djupare jord ligger under riktvärdena, och kobolt förekommer naturligt i lera i Västsverige på nivåer kring eller strax över riktvärdet för känslig markanvändning.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Grundvatten
Grundvattenanalyserna visar att metallerna mest är bundna i partiklar, inte lösta i vattnet, vilket gör att de sprids begränsat genom grundvattnet. Metaller och polyaromatiska kolväten kan finnas naturligt och i städer även komma från nedfall och trafik, men här bedöms källan främst vara inkomna fyllnadsmassor. Ferrokalk har använts i Frigg 1 och Oden 1 och förklarar troligen de högre kromhalterna. Sammantaget bedöms spridningen vara låg utifrån uppmätta halter och laktester.

Bedömning av risker
Riskbedömningen fokuserar på ämnen som ligger över generella riktvärden och kan kräva åtgärd vid framtida exploatering. Inga petroleumkolväten har påvisats över rapporteringsgräns. Ferrokalk är vanligt i området och finns på flera platser. Ofta är det inte rimligt eller miljömässigt motiverat att ta bort ferrokalk om den inte innebär direkta risker. Täckmassor och hårdgjorda ytor minskar spridning och ferrokalk bör inte ligga allra ytligast.

Exponeringen är störst på grönytor och minskar under hårdgjorda ytor och med djup. Vidar 2, Oden 1 och Frigg 1 består av fyllnad (ca 1–1,5 m) och markekosystemet bedöms därför inte ha ett direkt skyddsvärde i området. Inom fastigheten Torpa 1:2 däremot bedöms markmiljön mer skyddsvärd då det inte noterades några fyllnadsmassor och del av fastigheten är dessutom öppet naturområde.

Förslag mätbara åtgärdsmål
Åtgärdsmålen tas fram enligt Naturvårdsverkets modell och väger in hälsa, miljö och spridning (ytvatten, grundvatten och fri fas). Även om vissa platsspecifika riktvärden blir lägre än de generella bedöms de generella riktvärdena känslig markanvändning och mindre känslig markanvändning ge tillräckligt skydd i planområdet, eftersom platsen inte används för permanent vistelse.

För att tydliggöra ytterligare redogörs åtgärdsmålen för respektive fastighet.

Vidar 2
Fastigheten bedöms som mindre känslig markanvändning eftersom det finns en drivmedelsanläggning och marken är hårdgjord. I jorden ligger barium över riktvärdet för mindre känslig markanvändning och polyaromatiska kolväten över riktvärdet för känslig markanvändning men under för mindre känslig. Inga halter över platsspecifika riktvärden har påvisats. Grundvattnet visar låga halter utan spridning. Ingen risk för större föroreningar eller spridning bedöms finnas. Inga åtgärder behövs nu, men vid framtida byggnation kan överskottsmassor behöva hanteras eftersom vissa halter är förhöjda.

Oden 1
Fastigheten bedöms motsvara känslig markanvändning. Inom Oden 1 har koppar, krom (även sexvärt krom), kvicksilver och PCB uppmätts över riktvärdet för känslig markanvändning, och på enstaka platser även över riktvärdet för mindre känslig markanvändning. PCB ligger över både platsspecifikt och hälsobaserat riktvärde utanför den del som tidigare föreslogs för odling och skola; odling har därför tagits bort i planförslaget och inga akuta åtgärder behövs så länge odling inte sker. Markprofilen består av fyllnad med mulljord, grus och inslag av ferrokalk ner till cirka 1–2 meter med underliggande lera. Vid framtida byggnation kan hantering av överskottsmassor och kontroll under byggtid krävas, men den samlade bedömningen är att inte hälsobaserade riktvärdena inte överskrids och inga akuta åtgärder behövs i dag.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN 2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN 2020.2 Handling: 1991085

Frigg 1
Frigg 1 bedöms motsvara känslig markanvändning. I den ytliga jorden finns förhöjda halter av polyaromatiska kolväten och metaller, uppmätta över känslig markanvändning och för enstaka parametrar över mindre känslig markanvändning. Djupare jord ligger under både platsspecifika och hälsobaserade riktvärden. Marken består av fyllnad (mulljord, grus, inslag av ferrokalk) ned till cirka 1–2 meter med underliggande lera. Området är en gräsyta/idrottsplan och risken för människors hälsa bedöms som liten så länge ytan förblir öppen gräsyta. Vid markarbeten rekommenderas att den översta jorden byts ut lokalt där halterna är högst och att miljökontroll görs under arbetet. Vid framtida byggnation kan åtgärder behövas där höga halter påvisats. Inga akuta behov av aktiva åtgärder bedöms föreligga i dagsläget.

Torpa 1:2 (Torpagärdet)
Fastigheten bedöms motsvara känslig markanvändning. I jorden har polyaromatiska kolväten, bly och kobolt uppmätts över riktvärdet för känslig markanvändning, och enstaka värden över nivån för mindre känslig markanvändning. Kobolten i leran ligger ofta nära det platsspecifika riktvärdet och under det hälsoriskbaserade riktvärdet, vilket tyder på naturliga halter och att generella åtgärder inte behövs. Vid en provpunkt nära idrottsplan och skolgård är kobolt dock över platsspecifikt riktvärde; där rekommenderas att byta ut den översta jorden eller anlägga växtbäddar med ny jord för stadsodling. Övriga föroreningar bedöms inte ge betydande risk och inga akuta åtgärder krävs. Marken består av mulljord över lera och på vissa ställen ytligt berg (ingen fyllnad). För planerad stadsodling på Torpa 1:2 rekommenderas åtgärder vid provpunkterna 25MS10 och 25PG02.

Åtgärder rörande planförslaget
Innan avhjälpande åtgärder/sanering utförs ska en anmälan om avhjälpandeåtgärder upprättas och godkännas av tillsynsmyndigheten, Vänersborgs kommuns miljö- och hälsoskyddsnämnd.

Planbestämmelser avseende avhjälpandeåtgärder/sanering införs på fastigheterna Frigg 1 och Torpa 1:2 för att säkerställa korrekt masshantering samt att oacceptabla miljö- och hälsorisker i samband med exploatering/byggnation hanteras anständigt. Planbestämmelsen *sanering ska göras vid anläggande av åtgärder som inryms inom stadsodling samt idrott och lek*, [m_1], införs på Torpa 1:2 och planbestämmelsen *startbesked får inte ges för byggnation förrän föroreningarna har avhjälpts till nivå som medger planerad markanvändning*, [a_2], införs på Frigg 1.

I riskbedömningen rekommenderades planbestämmelser angående markföroreningar för Oden 1. Skälet var att planbestämmelsen för stadsodling, [L_1], fanns reglerad. Inför antagandet har markanvändningen tagits bort på den nämnda fastigheten. Därför är bedömningen att Oden 1 inte behöver någon särskild planbestämmelse för reglering av markföroreningar.

Markförhållanden och hydrologiska förhållanden

Jordarterna inom planområdet domineras av glacial lera med vissa partier av urberg i den södra och nordöstra delen. Jorddjupet varierar från noll till 20 meter. Genomsläppligheten bedöms variera från låg till hög samt förutsättningarna för dagvattnet anses

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2
Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

vara god i de västra delarna. Det finns inte några belägg för risker angående skred, sättningsskador och påverkan på värdefull vegetation. I den geotekniska utredningen har planområdet delats in i tre delområden.

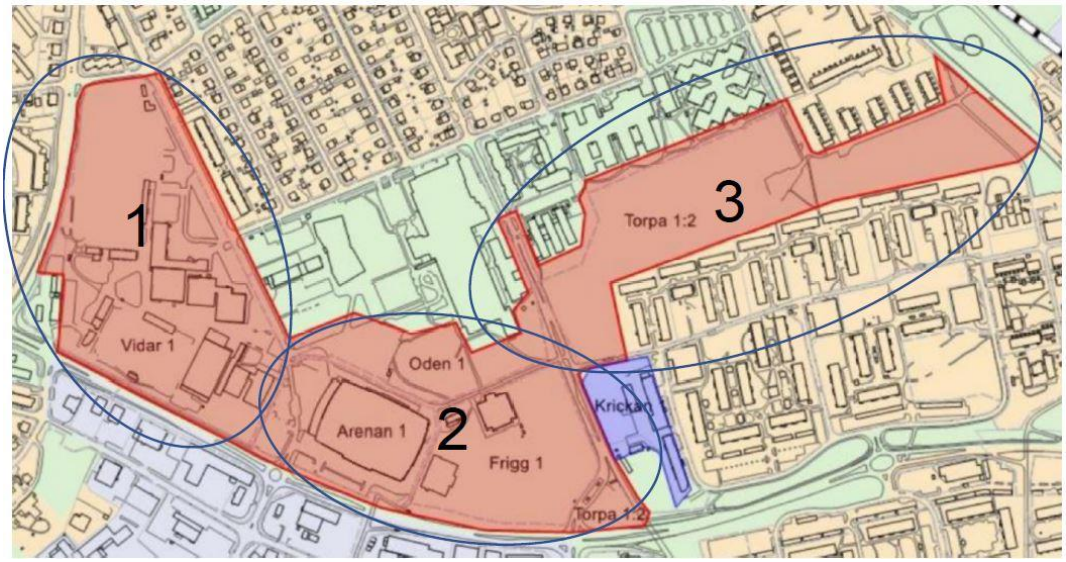

Översiktlig karta över området med de tre delområdena. Källa: Bohusgeo AB

I område 1 är det totala sonderingsdjupet mellan två och nio meter. De jordlager som finns bedöms utgöras av fast ytlager, lera och friktionsjord som är vilande på berg. Det fasta ytlagret är av silt eller fyllning av sand. Det underlagras av torrskorpesilt och/eller torrskorpelera. Tjockleken varierar mellan två och fyra meter. I jordlagret förekommer också humusjord. På nio meters djup påträffades det lera.

I det andra området var sonderingsdjupet mellan två och 24 meter. Jordlagren som finns i området är fast ytlager, fyllningar, lera och friktionsjord som är vilande på berg. Det fasta ytlagret är främst av grus och sand eller av slit och torrskorpelera. Fyllningarna förekommer runt byggnaderna inom området. Lera finns mellan tio och 24 meter djup under markytan. I den nordöstra delen i område 2 saknas det lera. Leran i det andra området bedöms vara högsensitiv och delvis kvick. Bergsnivån är mellan tio och 22 meter under markytan.

I områdena 1 och 2 är det väldränerat och i samband med nederbördsrika perioder bedöms grundvattennivån stå något högre än dräneringsnivån. I de delar av områdena 1 och 2 som är odränerade är bedömningen att grundvattennivå kan stiga med 0,5 - 1 meter under markytan när det är nederbördsrikt. Vid torra perioder sjunker grundvattennivån med 2 - 3 meter under markytan.

I område 3 är sonderingsdjupet mellan 0,5 och åtta meter. Jordlagret här utgörs av fast ytlager, lera och friktionsjord som är vilande på berg. Det fasta ytlagret utgörs av humushaltig silt och underlagrad av en siltig torrskorpelera. Tjockleken varierar mellan två och tre meter. Silten är tjällyftande och starkt flytbenägen. Det finns lera mellan fyra och 7,5 meters djup under markytan. I begränsade partier saknas det lera. Den är i regel siltig. Grundvattennivån i område 3 bedöms ligga ca 0,5 meter under markytan. Vid nederbördsrika perioder är bedömningen att den kan stiga till strax under markytan, men i samband med torra perioder sjunka till 2 - 3 meter under markytan.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Grundläggning

Gällande släntstabiliteten är bedömningen att nuvarande förhållanden är tillfredsställande. Det är val av grundläggning som avgör hur mycket marken kan belastas. Vid anläggande av byggnader kommer det krävas kompletterande undersökningar för att säkerställa vilken grundläggningsmetod som lämpar sig bäst. Dock kan lättare byggnader som inte är känsliga för sättningar alternativt konstrueras för att tåla viss sättning grundläggas direkt på marken. För mer fördjupad information om geoteknik och hydrologiska förhållanden läs *PM geoteknik*.

Teknik

Teknisk infrastruktur

Planområdet ligger inom verksamhetsområde för teknisk infrastruktur. Det finns tillräcklig kapacitet för att klara den planerade utbyggnaden som möjliggörs av planförslaget.

Till den nya byggrätten vid Torpavägen och på Torpagärdet kommer krävas en utbyggnad av det befintliga nätet. Utbyggnad påverkar inte kapacitet negativt utan det ska finnas tillräckligt för att möjliggöra byggnation vid Torpavägen.

Elektricitet

Framöver kommer Vattenfall behöva byta ut markkablarna inom plan- och närområdet. Tanken är att dragningen kommer att ske längs Gropbrovägen. I samband med den utbyggnaden finns det möjlighet att anlägga den nya gång- och cykelvägen som kommunens gatukontor planerar för samt längs Brätte- och Torpavägen. Den mindre dragningen i den västra delen av planområdet är till ett befintligt nätskåp. Dragningar av markkabel kommer utföras i och med utveckling av el-laddstolpar på bensinstationens fastighet.

De nya dragningarna säkerställs med u-områden inom kvartersmark och via allmän platsmark, [PARK], [NATUR] och [TORG]. Vid byggnation får en översyn göras i projekteringen om det krävs omdragningar av befintliga markkablar. Kostnaden för flytten ansvarar exploatören för.

Tekniska anläggningar

På plankartan markeras tekniska anläggningar med ett u-område samt prickmark för att säkerställa dess läge inom kvartersmark. Inom planområdet finns det tre tekniska anläggningar. De är för fjärrvärme och elektricitet.

De säkerställs på plankartan med planbestämmelsen [E] och [E_1], teknisk anläggning.

Fjärrvärme

Inom planområdet finns det ledningar för fjärrvärme och två tillhörande tekniska anläggningar. Inom planområdet kommer det krävas flytt av ledningar för att genomföra planförslaget. Samråd har skett med Vattenfall Värme. De ser inga hinder med flytt utan det är en kostnadsfråga som byggherren/exploatören får ansvara för.

Förslag till nya u-områden finns i plankartan. Det finns möjlighet att anlägga fjärrvärme inom allmän platsmark.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Service

Direkt anslutande i norr finns det skolverksamheter från grundskola till gymnasium. I bostadsområdet Torpa som ligger söder om Torpagärdet finns det två förskolor i de östra delarna. Söder om Gropbrovägen finns det ett verksamhetsområde med snabbmatsrestaurang, livsmedelsbutik, verkstäder och övriga verksamheter.

I planförslaget finns det möjligheter att skapa olika sorters verksamheter såsom restauranger, caféer, kiosk, träningsanläggningar, övriga verksamheter inom hälsa och service, kulturella och religiösa samlingslokaler, minilivs m.m.

Trafik

Gata

Planområdet är en viktig målpunkt i Vänersborg som har fler aktiviteter och evenemang utöver föreningslivet och de idrottsrelaterade händelserna. Därför är trafikfrågan en av de viktigaste aspekterna under arbetet med detaljplanen.

Inom planområdet finns det fyra lokalgator; Torpavägen (bussgatan), Brättevägen, Nämndemansgatan och Lagmansgatan. Det är Torpa- och Brättevägen som trafikeras mest inom det aktuella området. På Torpavägen går det enbart kollektivtrafik, men är ofta trafikerad. Förutom kollektivtrafiken används vägområdet också av gång och cykel. Torpavägen är en viktig länk i cykelnätet och kollektivtrafiken. Brättevägen är trafikerad av bilar, bussar, transporter, mopeder, cyklister och gångtrafikanter. I och med öppnandet av Kretsloppsparken har den blivit en genomfartsled, vilket har märkts av på den ökade mängden fordon som trafikeras varje dag. Det har lett till en minskad trygghet för de som rör sig i området. Det har också blivit svårare för föräldrar att lämna av sina barn snabbt för att slippa åka in på parkeringen samt en ökad otydlighet vad som är bilväg och G/C-stråk och högre hastigheter.

Direkt i anslutning till planområdet finns de större vägarna Gropbrovägen i söder och Edsvägen i väster.

Översiktligkarta med de nämnda gatorna. Källa: Vänersborgs kommun

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Planförslaget kommer därför möjliggöra för ökade säkerhetsåtgärder såsom torgbildningar över Brätte- och Torpavägen för att öka tryggheten för gång- och cykeltrafikanterna. Åtgärden möjliggör också för hastighetssänkningar och en bättre tydlighet för fotgängare och cyklister. På Brättevägen finns det också möjlighet att anlägga angöringsplats för mindre fordon så att föräldrar kan släppa av sina barn och ungdomar på ett tryggt sätt när de ska till sina fritidsaktiviteter.

Nämndemans- och Lagmansgatan kommer ej påverkas av detaljplanens genomförande.

Gång- och cykelväg (G/C-väg)

G/C-vägarna kommer att tydliggöras i och med planförslaget. I dagsläget är det otydligt mellan de olika trafikslagen samt att det kommer bilar och bussar på G/C-vägarna samt föräldrar lämnar barn och unga på platser som inte är för parkering eller angöringsplats. Det har också hänt att cyklister hamnar inom vägområde för bilar och bussar samt parkeringar för att komma till närmast cykelbana.

I planförslaget används de befintliga stråken med vissa undantag för att öka säkerheten. Ett exempel på det är öster om arenan samt längs med. I planförslaget har G/C-vägen dagits längre österut än vad det är idag för att minska risken för kollision med ismaskinerna som lastar av isen/snön utomhus på fastigheten Frigg 1, se illustration nedan.

Illustration över den nya dragningen av G/C-vägen mellan arenan och rugbyn. Källa: Vbgs kommun

Längs arenan har G/C-vägen dragits söderut för att skapa mer utrymme för parkmark, eftersom den gröna länken är viktig för sammankopplingen av sportcentrum och Torpagärdet. I genom hela planområdet kommer det att gå ett genomgående G/C-stråk för att öka tillgängligheten och närheten till de olika aktiviteterna.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

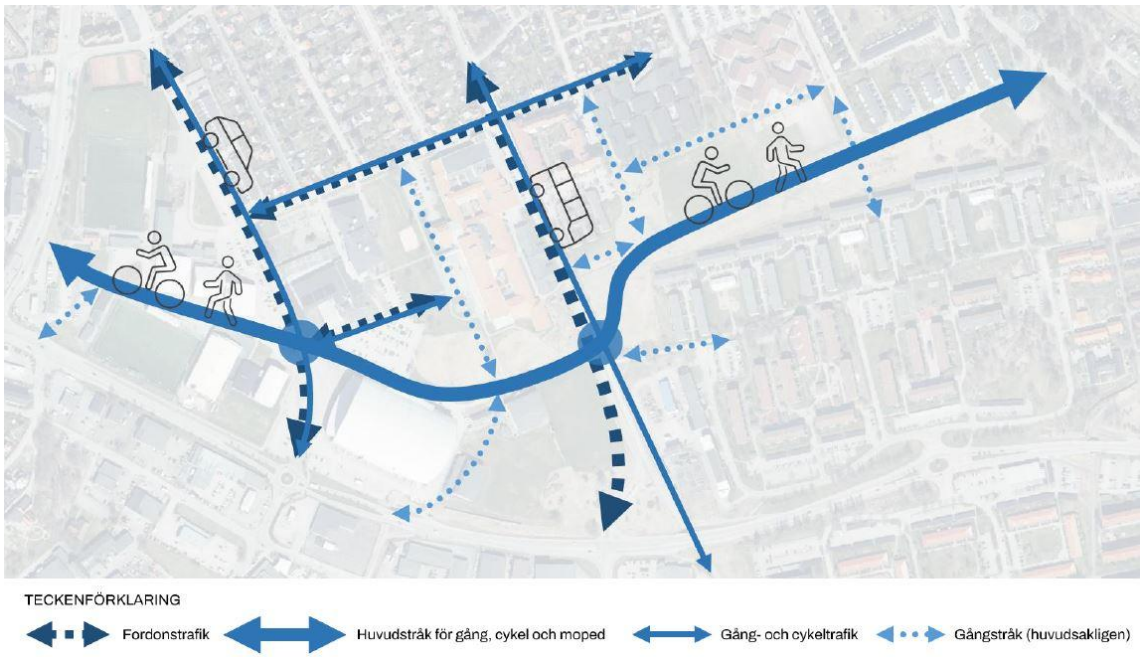

Översiktlig karta med stråken visuellt utritade. Källa: Utvecklingsprogram

Parkering

Dagtids- och evenemangparkering

Idag finns det totalt 687 parkeringsplatser inom planområdet. Av dessa använder Torpaskolan 34 parkeringsplatser, Birger Sjöberggymnasiet 56 parkeringsplatser och Marierovägens förskola 30 parkeringsplatser. Inom resterande delen av sportcentrumområdet finns det 527 stycken parkeringsplatser. Parkeringsplatserna ägs av Vänersborgs kommun. Samtliga parkeringsplatser kan användas vid evenemang som inte är på dagtid, eftersom skolverksamheterna har sina förbestämda parkeringsplatser. Trots att det finns över 650 parkeringsplatser är det fullt vid större evenemang. Vid evenemang samordnar därför kommunen parkering i närområdet som exempelvis på Tengrenstorps industriområde söder om planområdet, vilket kommer ske fortsättningsvis. Parkeringsfrågan är en knäckfråga, eftersom vid evenemang krävs det samordning för att möjliggöra parkering för besökarna. När det inte pågår evenemang är det stora outnyttjade ytor, vilket medför svårigheter att kunna göra exakta beräkningar av ett rimligt antal parkeringsplatser i princip omöjligt. Dessutom kan de outnyttjade ytorna medföra en ökad otrygghet för de som rör sig i området på eftermiddagar, kvällar och nätter. Kommunens bedömning är att inte skapa ytterligare parkeringsplatser utan vid specifika tillfällen samordna med stadsdelarna i närområdet. De befintliga parkeringsplatserna är mer än tillräcklig för den dagliga verksamheten. Parkering säkerställs i planförslaget inom markanvändningen för besöksanläggning, [R].

Parkering inom den nya byggrätten öster om Torpavägen finns möjligheter att anlägga parkering inom planbestämmelsen [R], besöksanläggning. På fastigheten Frigg 1 är det aktuellt med en etablering, vilket medför att verksamheten ordnar med parkeringen själva inom sitt verksamhetsområde/nybildad fastighet.

Planförslaget skapar möjligheter att utforma snabba lämnings- och hämtningsytor för föräldrar att hämta upp sina barn och ungdomar. Det kommer också finnas möjlighet för transporter till verksamheterna inom planområdet att parkera och lasta av. Det kommer möjliggöras för handikapparkeringar öster om Arenan för att säkerställa planområdets

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

tillgänglighet. Trafiken till sportcentrum kommer att ske norr om arenan för att säkerställa att den motoriserade trafiken inte stör ishanteringen från Arenans östra sida.

Parkering för busstrafik

Idag finns det tio stycken parkeringsplatser för bussar. Åtta stycken direkt söder om Idrottshuset och två stycken längsgående den norra sidan av arenan. Planförslaget möjliggör för bussparkering inom kvartersmark. Norr om Arenan finns det möjligheter för flera bussar att parkera.

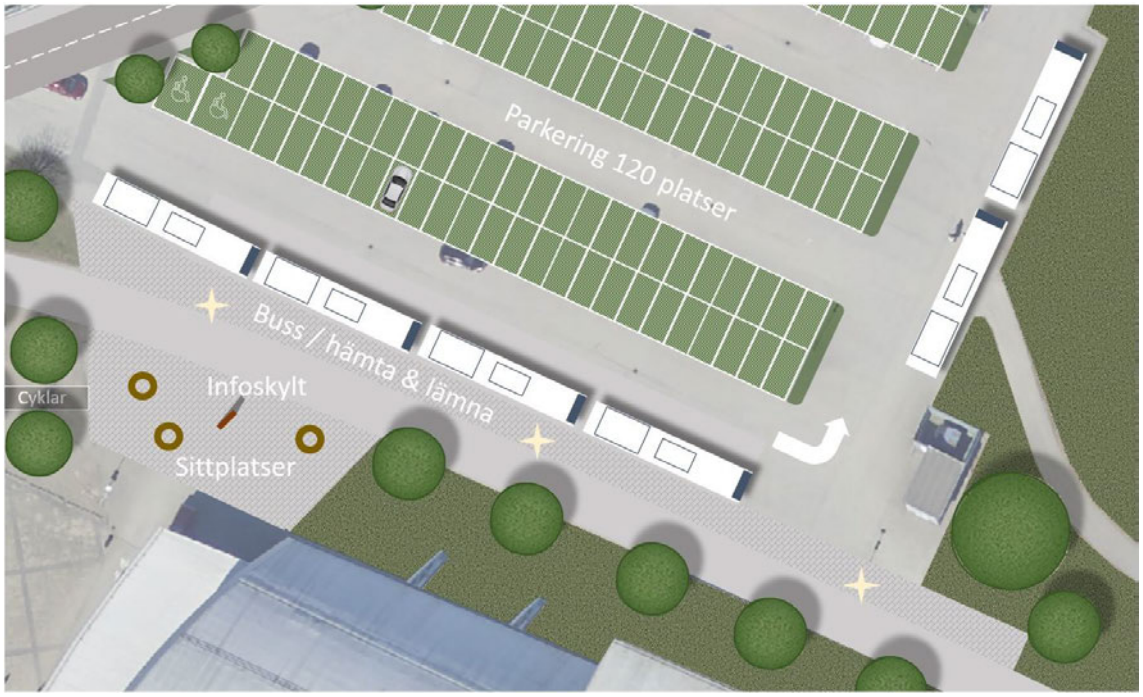

Bussangöring norr om Arenan. Källa: Vänersborgs kommun

Inom samma område finns det dessutom möjligheter att anlägga ett parkeringshus istället för markparkering, se illustration nedan.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Parkeringsmöjligheter norr om Arenan. Källa: Vänersborgs kommun

Vid Idrottshuset finns det möjligheter att utforma parkeringsytan med angöringsyta för snabb hämtning och lämning av passagerare. Vid genomförandet av planförslaget kan det ske vissa modifieringar utifrån den utformning som bebyggelsen/delområdena får i projekteringsskedet. I användningen [TORG] får tillfälliga transporter samt lämning och hämtning av busspassagerare (träningsspelar till ishallen t.ex.) ske. Planförslaget möjliggör för detta.

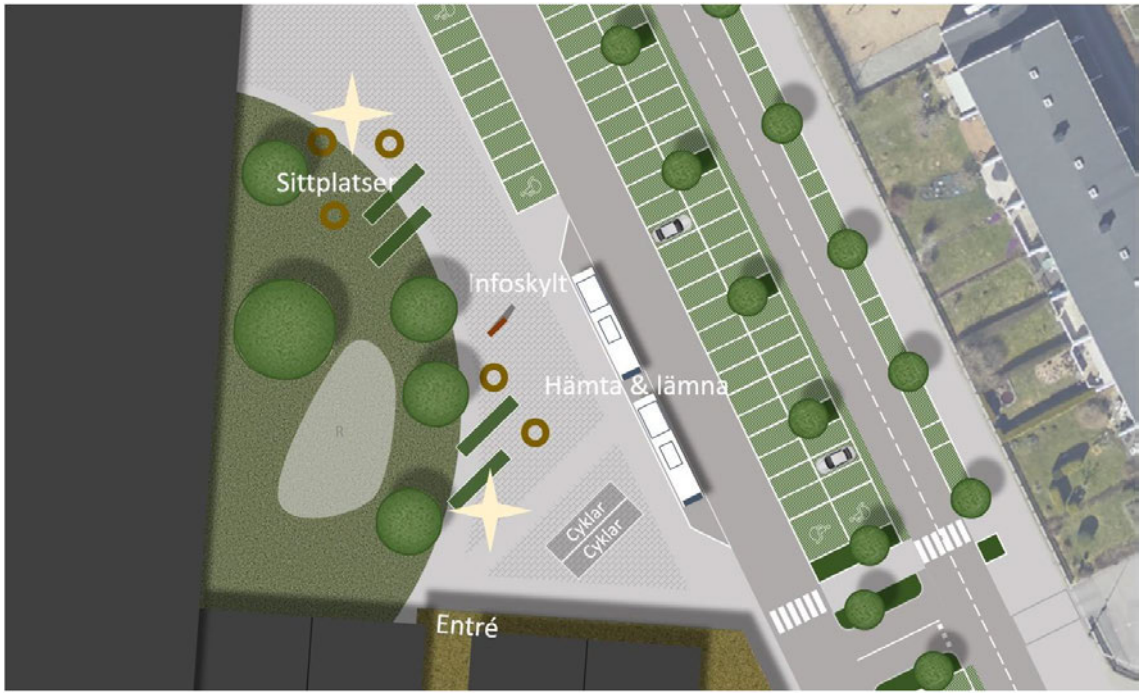

Angöringsyta vid Idrottshuset. Källa: Vänersborgs kommun

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Kommunens parkeringsnorm

I Vänersborgs kommuns finns det en gällande parkeringsnorm som säger att antal parkeringsplatser för besöksanläggningar är styrd utifrån träningsanläggningarnas bruttoarea (BTA). Det är den sammanlagda ytan på alla våningar ut till utsidan av ytterväggen. Det finns inget bestämt antal parkeringsplatser per BTA utan det får utredas vid projekteringen vid genomförandet av detaljplaneförslaget. Utöver parkeringar för fordon ska det också finnas parkeringsmöjligheter för cykeltrafiken. Det finns inga bestämda riktvärden för cykel, men den ska vara lättillgänglig och utformas så att den ger ett bra stöd och cykeln kan låsas fast.

Cirka 5%, dock minst en, av antalet parkeringsplatser inom område för besöksanläggning ska vara anpassad för rörelsehindrade med särskilt parkeringstillstånd. De ska förläggas nära entréerna och miljön runtomkring ska vara tillgänglighetsanpassad.

De värden som anges är enbart riktvärde som ska uppfattas som ett lägsta krav. Sedan finns det sätt att sänka riktvärdet t.ex. med samnyttjande av parkeringsplatser, vilket sker i dagsläget inom planområdet i och med att skolverksamheterna nyttjar en del av parkeringsplatserna inom en bestämd tidsperiod på dygnet.

Ett område för parkeringsplatser behöver inte enbart vara en öppen asfaltyta utan den kan göra nytta gällande dagvattenhanteringen. Det finns olika sorter och utformningar på markmaterial som kan bidra till naturlig rening av dagvattnet.

Angöringsplats längs Edsvägen

Idag finns det angöringsplatser utanför Arenan längs Brättevägen och vid A-hallen. För att använda dem krävs det att bussar och bilar kör in i området, vilket skapar ytterligare tung trafik på vägen. I planförslaget möjliggörs det för ytterligare angöringsplats längs Edsvägen; norr om bensinstationen. Förslaget som finns är en angöringsyta som är 65 meter lång och nio meter bred, inklusive G/C-väg. Utrymmet räcker för två bussar. På så vis slipper bussarna åka in i sportcentrumområdet och släppa av besökare. Meningen är inte att bussarna ska parkera på angöringsplatsen utan de ska släppa av besökarna för att sedan komma tillbaka och hämta upp dem. Angöringsytan kommer ingå i sportcentrums västra entré, vilket kommer vara en viktig knytpunkt i och med kollektivtrafiken, torgbildningen samt befintliga verksamheter och nya etableringar.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

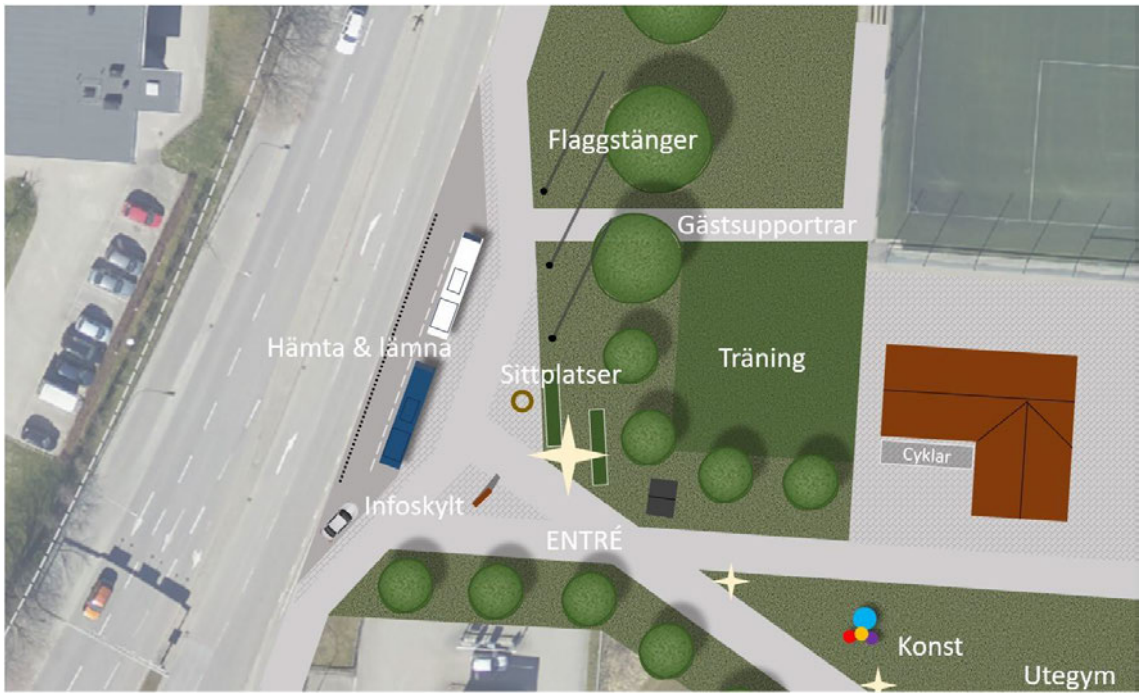

Angöringsyta längs Edsgatan och sportcentrum västra entré. Källa: Vänersborgs kommun

Trafik till föreslagen besöksanläggning vid Torpavägen

Vid Torpavägen finns det ett område direkt öster som möjliggörs för besöksanläggning, [R]. Idag används Torpavägen enbart av kollektivtrafiken och tanken är att det kommer fortsättningsvis vara så med planbestämmelsen [GATA]. Därefter kommer specificeringen av vägens användning, kollektivtrafikväg, styras med lokala trafikföreskrifter. För att nå byggrätten kommer det finnas en in- och utfart från Flanaden som idag är en G/C-väg. Vägen kommer att breddas för att säkerställa körtrafiken till den nya byggrätten med en G/C-väg vid sidan av. Förslaget till den nya in- och utfarten till den nya byggrätten har anpassats efter gällande detaljplan, 1580K-129, och den nya detaljplanen för Krickan 1.

Fysisk miljö och gestaltning

Planområdet är cirka 28 hektar stort och består av olika användningsområden och topografi. I den västra delen ligger bensinstationen och sportcentrum, i öster Torpagärdet och mellan dessa två ligger Torpavägen.

Den västra delen – sportcentrum och bensinstationen

Den västra delen är ett stort asfalterat verksamhetsområde med träningsanläggningar, kontor, utomhusplaner och bensinstation. Det finns några få gröna kilar, men märks knappt av i det stora området. Det finns också fornlämningar i form av skålar och boplats. Träningsanläggningarna är storskaliga byggnader som liknar lådor. De är uppbyggda med olika material som trä, tegel och plåt. Arenan och Tennisklubbens anläggning har en rundad form på taken. Mellan träningsanläggningarna och utomhusplanerna är det stora tomma och asfalterade ytor. Några av dessa ytor används som parkering, men inte i någon större utsträckning. Det finns mycket outnyttjad yta mellan parkering och träningsanläggningarna, träningsanläggningarna och utomhusplanerna samt mellan träningsanläggningarna. Placeringarna av träningsanläggningarna har skapat smala gränder och andra otrygga platser, vilket inte är optimalt ur trygghetsaspekten.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Fotografier på sportcentrum. Källa: Vänersborgs kommun

Planförslaget möjliggör för högre bebyggelse än vad det är i dagsläget. Total- och nockhöjderna är olika beroende på vart i sportcentrum det är, eftersom den nya bebyggelsen ska anpassa sig till det som är befintligt som bostadsbebyggelsen, infrastrukturen och stadsbilden. De höjder som möjliggörs för är mellan 6–30 meter i nockhöjd. Planförslaget kommer inte reglera utseendet på bebyggelsen, eftersom den kan förändras med tiden. Utan det är något som kommunen, som fastighetsägare, får arbeta med framöver för att kunna skapa förutsättningar för en estetiskt attraktiv miljö. Trots det finns det tankegångar om att kunna nyttja träningsanläggningarnas tak (om de är platta) som utomhusplaner som exempelvis multiarena och basketplan. Det finns önskemål att på de byggnader som är lägre ska ha gröna tak, medans de högre skulle kunna ha solcellsanläggningar. Till planförslaget har ett program, *Utvecklingsprogram*, upprättats för att beskriva hur utemiljön kan utformas, men också för att arbeta med trafiksäkerheten och ökad trygghet i området. Det har varit de två stora frågorna att hantera under detaljplanearbetet. Utifrån dialogerna som kommunen har genomfört under arbetets gång har trafikfrågorna varit en del av otryggheten som många känner när de besöker planområdet. Därför möjliggör planförslaget en torgbildning över Brättevägen för att säkerställa gångtrafikanternas och cyklisternas säkerhet. Torgbildningen medför också att sportcentrum känns som en enhet istället för delområden som det känns i dagsläget. Funktionen är densamma som på Torpavägen, som ni kan läsa mer om nedan.

I planförslaget har det också möjliggjorts för ett större torg vid den västra entrén till området. Tanken med det torget är att det ska vara inbjudande, plats för de olika entréerna till träningsanläggningarna, caféer, sportshop etc. Det ska även finnas möjlighet till uteserveringar. En plats med liv och rörelse som kan ta emot en större mängd människor samtidigt vid större evenemang. Trots att det möjliggörs för torg ska det inte finns några hinder för transporter eller bussar som tillfälligt ska lasta av. Utan torgbildningarna utformas så att flera funktioner ska fungera i samklang med varandra.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

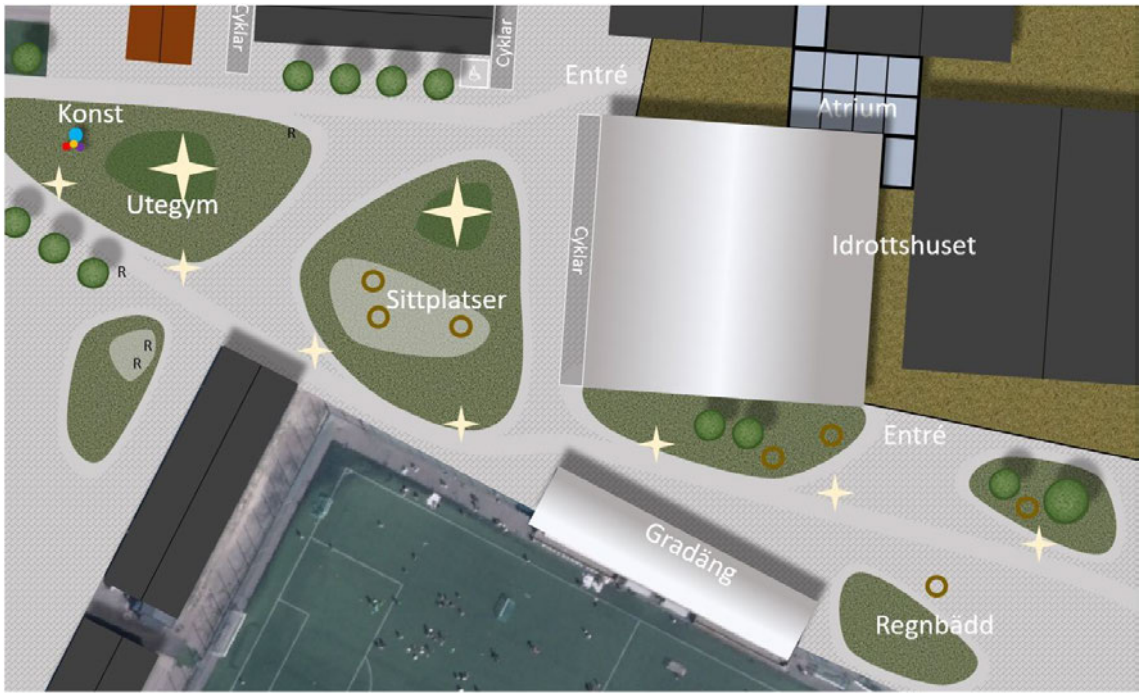

Illustration över torgytan. Källa: Vänersborgs kommun

Bensinstationen består av en asfalterad yta med drivmedelsanläggningar och lastningszoner. Det finns en grön remsa som går längs Eds- och Gropbrovägen. Den används idag som marknadsföringsplats, men det finns några få träd. Handelsbyggnaden på fastigheten är ett enplanshus som består av tegel och plåt. Det finns också anläggning för att tvätta bilar; automattvätt och göra det själv. Den totala bebyggda ytan är 672 kvm.

Planförslaget ger möjligheter för bensinstationen att utveckla sin verksamhet med en byggrätt på 800 kvm. Det möjliggörs även byggnation för ytterligare ett våningsplan på handelsbyggnaden. Planförslaget tillåter en totalhöjd på åtta meter. Dagens högsta nockhöjd är 5,60 meter. På fastigheten reduceras prickmarken för att kunna möjliggöra elektrifiering som drivmedel. Då krävs det ytterligare tekniska skåp. Placeringen är inte bestämd utan det kommer att ske med bygglov när det är aktuellt.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Den befintliga bensinstationen. Källa: Vänersborgs kommun

Norr om bensinstationen, längs Edsvägen, står det åtta äldre träd som kan anses vara bevarandesvärda. På andra sidan av Edsvägen finns det likartade träd. De är dock färre, men det finns en känsla av allé. Det finns också ett bevarandesvärt träd vid entrén till Vänervallen. Dessa träd tillsammans med de befintliga träden i sportcentrumsområdet kommer att säkerställas i plankartan med bestämmelsen [PARK], skyddsbestämmelser [träd$_1$] och rörande trädfällning, [a$_1$].

De bevarandesvärda träden. Källa: Vänersborgs kommun

Längst österut av sportcentrum ligger en testanläggning som Birger Sjöberggymnasiet använder. Den är till för elprogrammet som har riksintag, vilket ställer vissa krav på storleken av testanläggningen. De master och nätstationer som finns inom testanläggningen idag är tio respektive två meter i totalhöjd. Testanläggningens storlek och utformning kommer att förändras i och med planförslaget. Dialog med skolan och programansvarige har skett för att få in deras synpunkter på den nya utformningen. En del av dagens anläggningar kommer hamna utanför den nya gränsdragningen av testanläggningen. De kommer i och med utbyggnaden av testanläggningen flyttas in.

Illustration över testanläggningen utformning och torget kring Torpavägen. Källa: Vänersborgs kommun

Testanläggningen. Källa: Vänersborgs kommun

Den östra delen – Torpagärdet

Torpagärdet är idag ett vildvuxet gärde med träd och buskage som har fått växa fritt. Det är både barr- och lövträd som växer på platsen. Det finns också några större blommande buskar. Under sommaren är det högt gräs som inte slås ner. De få som använder

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

gärdet använder det som genväg till skolorna som ligger direkt norr om. Det finns upptrampade stigar som används dagligdags. Längst österut på gärdet finns det en yta som tas hand om av kommunen. Ytan kan användas som fotbolls- och brännbollsplan. Det finns också en yta för bollspel söder om Torpaskolan och Silvertärnan. På Torpagärdet finns det ytterst få ställen för skugga. Det är vid träden som växer fritt annars är det en öppen yta som är helt solbelagd. Torpagärdet är lite kuperat. Tanken är att Torpagärdet ska utvecklas till en stadspark, läs mer i *Utvecklingsprogrammet.*

Torpagärdet. Källa: Vänersborgs kommun

Illustration över del av stadsparken på Torpagärdet. Källa: Vänersborgs kommun

Parkområdena längs Marierovägen tas om hand av kommunen. Här finns större lövträd som växer tillsammans med gräsmatta. Det finns många platser med bra skuggmöjligheter. G/C-stråket används flitigt och är en del av Vänersborgs cykelnät. Längst ner ligger en parkeringsyta som skolpersonalen använder sig av under dagtid, men det finns också utrymme för stadsparken Torpas besökare framöver.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

G/C-vägen längs Marierovägen. Källa: Vänersborgs kommun

Det är med fördel ekologiskt och ekonomiskt att nyttja de träd och buskar som finns till framtida utveckling av stadsparken Torpa. Många av träden har etablerat sig och de befinner sig på den östra delen på gärdet. Grundtanken med Torpagärdet är att det ska utvecklas två karaktärer. En som är naturlig och den andra som är mer planerad med olika aktiviteter. Läs mer i programmet *Utvecklingsprogram.*

Torpavägen

Torpavägen ligger mellan sportcentrum och Torpagärdet som en barriär. Vägen är idag tio meter bred, varav sex (6) meter är G/C-väg. Torpavägen används som kollektivtrafikgata och G/C-väg. För att gå över vägen finns det ett ljus- och skyltsystem som lyser när lokaltrafiken kommer till korsningen mellan sportcentrum och Torpagärdet vid Flanaden. På Torpavägen finns det två busshållplatser och de ligger vid vårdcentralen i den norra delen av vägen och Torpa centrum längst söderut.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Torpavägen söderut. Källa: Vänersborgs kommun

Vid vägen, på västra sidan, finns det en teknisk anläggning för fjärrvärme och Birger Sjöbergsgymnasiets testanläggning för elprogrammet. På den östra sidan är det Torpagärdet som är direkt angränsande med den vildvuxna karaktären.

Planförslaget möjliggör för en torgbildning över Torpavägen för att länka samman Torpagärdet och sportcentrum och för att skapa en naturlig inbromsningseffekt på kollektivtrafiken. Åtgärden ska skapa en knytpunkt för kollektivtrafiken och minska barriäreffekten som Torpavägen har i dagsläget. Torget och möjliggörandet av handel, träningsanläggning, övrig barn- och ungdomsverksamhet, café, kiosk, uthyrning av cyklar etc. direkt öster om Torpavägen skapar bättre förutsättningar för ökad rotation i plan- och närområdet samt mer liv och rörelse. Mer om utvecklingen av Torpavägen finns i programmet *Utvecklingsprogrammet.*

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Illustration över torgbildningen och den nya knutpunkten vid Torpavägen. Källa: Vänersborgs kommun

Det fortsatta arbetet med den fysiska miljön och områdets gestaltning

Planområdet används en hel del, men det rör sig inte mycket folk. De som använder sig av området befinner sig främst i sportcentrum. De parkerar bilen eller barn och unga blir avsläppta av sina föräldrar, går in och tränar, går ut till bilen och åker hem. De rör sig inte i resten av området. De som rör sig i området till fots eller med cykel är de närboende. Utöver det rör sig enbart ett fåtal människor i planområdet.

Planförslaget skapar förutsättningar att utforma ett stort aktivitets- och rekreationsområde med en attraktiv miljö som lockar människor till platsen. En miljö som är upplevelserik, återhämtande, mysig, lek- och fantasifull samt pedagogisk, vilket skapar förutsättningar att vilja befinna sig i området under en längre tid. Vid projektering är det väsentligt att de negativa påverkningarna som kan uppstå på växt- och djurlivet hanteras för att säkerställa dessa värden som finns inom planområdet. För att kunna möjliggöra detta och vara ett stöd i det fortsatta arbetet med planområdet utformades programmet *Utvecklingsprogram.* Detta arbete kommer vara en vägledning till det fortsatta arbetet med området tillsammans med BKA och kommunens arbete med medborgarlöftet och brottsförebyggande arbetet (BRÅ). För att kunna implementera principerna och skapa ett attraktivt område med sportcentrum och stadspark Torpa krävs det ett arbetssätt i kommunen som överskrider verksamhetsgränserna.

Inför granskningen har sol- och skuggstudier utförts för att analysera de önskade åtgärdernas påverkan på omgivande bebyggelse. Analysen utgår från vårdagjämningen, midsommar och höstdagjämningen. Under vårdagjämningen skuggas inga byggnader av de föreslagna åtgärderna till kl. 15.00. Från 17-tiden når skuggorna fasaderna på bebyggelsen längs Brättevägen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

T.v. visar skuggförhållanden 20 mars kl. 09.00. T.h. visar skuggförhållanden från kl.17.00. Källa: Vänersborgs kommun

Vid midsommar står solen högt, vilket resulterar i inga långa skuggor. Ingen bebyggelse skuggas av den föreslagna exploateringen.

T.v. visar skuggförhållanden 21 juni kl. 09.00. T.h. visar skuggförhållanden från kl.19.00. Källa: Vänersborgs kommun

Under höstdagjämningen skuggas ingen närliggande bebyggelse av de föreslagna exploateringarna till 17-tiden.

T.v. visar skuggförhållanden 22 september kl. 09.00. T.h. visar skuggförhållanden från kl.17.00. Källa: Vänersborgs kommun

Utifrån analysen är kommunens bedömning att de önskade åtgärderna inte påverkar närliggande bebyggelse negativt. För hela studien se tillhörande sol- och skuggstudie.

Idrottshusets kulturhistoriska värden

Idrottshuset uppfördes 1964 som en tydlig representant för den tidens samhällsutveckling, arkitektur och idrottspolitik. Det är en anläggning som består av fyra byggnadskroppar med olika funktioner och ett typiskt funktionalistiskt koncept som går ut på att form följer funktion. Byggnadskomplexet har främst samhällshistoriska och lokalhistoriska värden men även vissa arkitektoniska värden.

Idrottens utveckling i Sverige är starkt kopplad till politiska beslut så som förkortad arbetstid som resulterade i utökad fritid och folkhemsrörelsen där det strävades efter ökad livskvalitet och hälsa. Under rekordårens ekonomiska tillväxt byggdes många idrottsanläggningar för att locka arbetskraft till städerna. Medfinansiärer var privata bolag och kommuner som ville ge möjlighet till en god fritid åt invånarna. Kommunanslagen

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

ökade under 1960-talet för att sedan tredubblas under 1970-talet. Under efterföljande decennier minskade anslagen i och med den försämrade världsekonomin och underhållet av dessa byggnader har blivit lidande till följd av detta.

Den största byggnaden, det så kallade A-huset, är idrottshallen med det kännetecknande välvda taket. Den nya tekniken att bygga välvda takstolar av limträbalk som kom under 30-talet gjorde det möjligt att uppföra idrottshallar till en billigare kostnad.

Idrottshuset med tillhörande utbyggnader. Källa: Vänersborgs kommun

B-huset är en långsmal tvåvåningsbyggnad innehållande bland annat omklädningsrum, duschrum, två idrottshallar, och en bowlinghall. Den har en modernistisk arkitektur med tydliga inslag av 1960-tal där det obefintliga takutsprånget och de långa fönsterbanden med understycken dominerar intrycket på byggnadens framsida. Gavlarna har kvar sin ursprungliga tegelfasad och formen kännetecknas starkt av takets inåtvända takfall. I den sparsmakade arkitekturen blir takets brutna, asymmetriska form ett av de mest betydelsefulla dragen. Likaså blir den lilla entrén till källarplan med vinklat skärmtak starkt bidragande till byggnadens individuella formspråk. Detaljer så som trappräcken och stolpar som bär upp skärmtaken är smäckert utförda i valsat svart smidesjärn. Fasaden är kraftigt förändrad och försedd med korrugerad gul och vit plåt.

Den mindre byggnaden som benämns som D-huset är avsedd för administration har samma formspråk som B-huset med brutet inåtvänt tak i asymmetrisk form. Denna byggnad har däremot kvar den mörka plåt som markerar taket runt om byggnaden. Gavlarna är klädda i tegel och den som vetter mot parkeringen har ett konstverk i svartfärgad metall som illustrera olika idrottsgrenar. Fönstren och fasadmaterialet på långsidan är utbytta men formen och de långa fönsterbanden är ännu obrutna.

Dessa tre byggnader hålls samman av en entrébyggnad med stort glasparti längs hela dess framsida. Även den här byggnaden har genomgått förändringar i form av materialbyte till ett modernt skivmaterial, men den har behållit volym, form och uttryck. Entrédörrarna med vindfång och ett större skärmtak har placerats i vinkel och är genom sin

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

utformning likt entrén till B-huset ett av de individuella uttrycken för byggnadskomplexet.

Entrén på Idrottshuset. Källa: Vänersborgs kommun

Idrottshusets byggnader samspelar mycket väl ihop med radhusen från 1968 som ligger på fastigheten Mimer 30 på andra sidan Brättevägen. Tillsammans bildar Idrottshuset och radhusområdet en miljö som speglar 1960-talets fritid och vardagsliv. Trots att Idrottshuset genomgått visa förändringar i fasaden har det kvar sina volymer och mycket av sitt modernistiska formspråk. Byggnaderna bör vid underhåll och eventuella ombyggnationer hanteras varsamt där man beaktar de dominerande raka linjerna och vinklarna som bryter av dessa.

Planförslaget säkerställer de värden som Idrottshuset har via planbestämmelserna k och f_1. Planbestämmelsen k innebär vid en ändring av Idrottshuset ska byggnadens ursprungliga karaktärsdrag hanteras varsamt. Bestämmelsen f_1 innebörd är att tillbyggnader ska utformas så att nytillkommande delar kan urskiljas som enskilda enheter. Detta skapar möjligheter för kommunen att bevara värdena samt utveckla dem vidare till nästkommande generation, vilket ger tillfälle att bevara den 1960-tals miljö som finns längs Brättevägen tillsammans med radhusen.

Sociala förutsättningar

Trygghet

Arbetet med att minska brottsligheten och öka tryggheten på sportcentrum initierades i slutet av 2017 och har varit ett av medborgarlöftena sedan år 2020. Åtgärder såsom trygghetsvandring och ett fokuserat analysarbete av problemen gav åtgärder som trygghetsröjningar av sly och buskage, klottersanering, förbättrad belysning, utökad öppethållande av fritidsgårdar och ökad vuxennärvaro. Det har resulterat i att brottsligheten har minskat betydligt och den upplevda tryggheten har ökat. Det verkar att åtgärderna har blivit bestående fram tills dags datum. Trots det är det viktigt att fortsätta utveckla och anpassa området utifrån ett brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetssätt i samverkan med civilsamhället och ansvariga aktörer. Sedan 2021 har Torpagärdet tillsammans med bostadsområdet Torpa, som ligger direkt söder om Torpagärdet, ingått i kommunens arbete angående Delmos för att sedan bli ett medborgarlöfte som kommer att fortskrida till år 2024. Syftet med medborgarlöftet är att öka invånarnas trygghet och minska brottsligheten. Det är främst en samverkan mellan polismyndigheten och kommunen, men andra i samhället kan också vara en del i trygghetsarbetet som exempelvis idrotts- och föreningslivet. Grundpelarna i medborgarlöftet är att skapa och ta vara på engagemang i lokalsamhället, öka samverkan mellan polisen och kommunen, kommunicera brottsförebyggande och trygghetsskapande aktiviteter till allmänheten samt involvera de som bor och vistas i kommunen i det brottsförebyggande arbetet. Detta arbete

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

avslutades årsskiftet 2024/2025. Trots det sker det fortfarande åtgärder inom Torpa för att säkerställa att åtgärderna blir hållbara i det längre perspektivet.

Otrygghet är en problematik som finns inom planområdet och närmiljön med faktorer såsom stängsel längs Torpavägen, de större ödelagda ytorna på sportcentrum, mindre smala gränder mellan träningsanläggningarna, närmiljöns indirekta påverkan etc. Den känslan medför konsekvenser för samhället, men också för den enskilde individen. Därav är det viktigt att arbeta med trygghetsfrågor för att kunna skapa bra förutsättningar för samhällets alla grupper inom plan- och närområdet. Trygghet och tillit främjar viljan att delta i samhället, vilket kan inskränkas när otryggheten får allt för stort spelrum. Det medför att människor börjar undvika vissa områden och offentliga rum. Otrygghet tidigt i barndomen leder också till tillitsproblem och begränsningar i den personliga utvecklingen, vilket ni kan läsa mer om i *BKA*.

Under detaljplanearbetets gång har det funnits möjligheter för barn och unga att yttra sig om arbetet på sportcentrum och Torpagärdet. Mer om dialogarbetet kan ni läsa i *BKA*. Utöver dialogerna har det också funnits möjlighet att besvara en digital enkät. Enkäten var inte enbart för barn och unga utan det var möjligt för alla i Vänersborgs kommun att besvara den. Totalt var det 162 personer som besvarande enkäten. Flera av frågorna handlade om trygghetsaspekten i planområdet. Några av frågorna var om de kände sig trygga inom planområdet, när på dygnet de kände sig trygga och vilka åtgärder krävs för att kunna känna sig trygga. Utav de som svarade var det en del som kände sig trygga, men många kände sig inte trygga. Den största andelen svarade att de kände sig enbart trygga under dagtid. I fritexterna fanns det dem som skrev att de enbart kände trygghet när de körde bil i området och det fanns dem som inte vågade låta sina barn vara i området på grund av otryggheten. De åtgärdsförslag som inkom för att öka tryggheten var bättre belysning och trafiklösningar, fler vuxna i området, skolidrott, bra utformade promenadstigar, fler saker att göra utomhus, mer polisnärvaro, fartkameror och upprustning av utemiljö. För ytterligare information om enkäten läs gärna *BKA*.

I arbetet med planförslaget har trygghetsfrågan varit en viktig aspekt. I programmet *Utvecklingsprogrammet* har det varit återkommande i principerna som beskrivs. Exempelvis under avsnittet *Liv och rörelse* beskrivs hur en stor variation av aktiviteter som vänder sig till flera åldersgrupper kan medföra en ökad trygghet och likaså kan en bättre planerad belysning, möjliggörande för aktiva bottnar och orienteringsskyltar med trygghetsinformation på flera språk öka tryggheten. Andra förslag till åtgärder som har arbetats in i planförslaget är öppna allmänna ytor som skapar bättre överblick över området, utökade byggrätter för att minimera och eliminera de smala gränderna som finns i dagsläget, tydliga trafiklösningar med torgbildningar över Brätte- och Torpavägen som ska sänka hastigheten på biltrafiken samt möjligheter till ökad rörelse till och från området och tillgänglighet för att öka antalet aktiva ögon.

Barnkonsekvensanalys (BKA)

Tillhörande detaljplanen har en *BKA* upprättats. För att möjliggöra den har kommunen mellan januari och april 2023 genomfört totalt sju dialoger varav en av dem var en digital enkät på tre olika språk, svenska, somaliska och arabiska, för att säkerställa en ökad delaktighet. Dialogerna var primärt riktade till barn och ungdomar, men också vuxna var delaktiga. Inför dialogarbetet upprättades en checklista för att få en överblick vilka frågor som berördes av detaljplanen ur ett barnperspektiv. I checklistan finns det fem arbetsområden med flera frågeställningar som hjälpmedel när planområdet ska analyseras.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

De fem arbetsområdena är sammanhållen stad, barnvänliga miljöer och platser, vardagsliv, identitet och trygghet. Några av frågeställningarna som ansågs mer viktiga än andra i denna detaljplan var delaktighet, integration, trygghet, fysiska och mentala barriärer, attraktiva lekmiljöer och vardagsaktiviteter.

Dialogerna skedde inte enbart i närområdets skolor och fritidsgård utan också i centrala Vänersborg för att få reda på vilka som använder planområdet och inte. Även för att få svar på varför de som inte väljer att använda sig av planområdet inte gör det. De svar som kom, oavsett om de bodde i närområdet eller centrala Vänersborg, var att det finns inget att göra och de känner sig otrygga. Några av de som svarade på enkäten skrev att de också kände sig otrygga i sina egna hem samt att de använder de få resurser som finns för att få studiero och umgås med vänner. Det var också något som lärare och fritidspedagogerna berättade. Det uppkom förslag på åtgärder för att minska otryggheten i området. De förslag som kom var att möjliggöra för fler verksamheter så att fler människor kommer till området för att öka besökande människor. På så vis öka rörelserna i området och antalet aktiva ögon, möjliggöra för attraktiva upplevelser och aktiviteter i området, få in andra föreningar så att det skapas en blandning av olika sporter, arbeta för att också mindre föreningar får plats i området samt arbeta med områdets gestaltning och belysning. För att läsa mer ingående om dialogerna som genomfördes och dess resultat läs gärna *BKA*.

I planförslaget har ett flertal förslag till åtgärder arbetats in för att säkerställa att de önskemål och förslag från dialogerna är en del av beslutsunderlaget. De övergripande utgångspunkterna var ökad trygghet, jämlik och aktiv fritid, samspel och attraktiv miljö för alla åldersgrupper. Ur utgångspunkterna har det utkristalliserats mer specifika åtgärder för att kunna tillgodose barnens och de ungas behov. Det har bland annat varit att arbeta med Torpavägen som har ansetts vara en stor barriär i området, utforma platser för lek, aktiviteter och spontanidrott, kunna integrera föreningslivet med spontanidrotten, skapa en miljö som känns inkluderande, öka delaktigheten i utvecklingsprocessen av området, möjliggöra för ökat liv och rörelse i området, utforma miljöer som lockar fler att vilja nyttja området, skapa en trygg och säker miljö för alla, skapa en miljö som passar alla åldersgrupper istället för att fokusera på mindre barn och öka tillgängligheten till området. Detta är något som planförslaget tillsammans med *BKA* och programmet *Utvecklingsprogram* har arbetat med. De åtgärder som föreslås i planförslaget är bättre belysning, torgbildningar över Brätte- och Torpavägen, utökade byggrätter för att minimera och eliminera smala gränder, bättre överblickbarhet över området, ett genomgående och sammanhängande gång- och cykelstråk över hela planområdet som kopplas samman med det befintliga nätet, åtgärder som möjliggör för ökat liv och rörelse på platser som inte är lika aktiv idag och möjligheter att skapa en lärorik och rolig stadspark för alla etc.

Andra konsekvenser

Lokala miljömål

Kommunfullmäktige har den 13 mars 2024 antagit *Miljöstrategi 2030* som utgör lokala miljömål för Vänersborgs kommun. Dokumentet är uppdelat i fyra fokusområden som var och ett rymmer ett antal delmål. Texterna för respektive område beskriver det önskade resultatet av kommunens miljöarbete år 2030. De bör därför läsas som framtidsbilder och inte som beskrivningar av nuläget. I tabellen nedan kommenteras detaljplanens konsekvenser för fokusområden och delmål.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Fokusområde	Delmål	Konsekvenser	Bedömning
Grönskande stad och land	Levande skogar	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Grönskande stad och land	Närodlat och artrikt	Positiv	Utvecklingen av planområdet kommer att öka artrikedomen i och med ökning av gröna stråk i den västra delen som är hårt asfalterat och möjliggörande av parkmiljö i den östra delen. I den östra delen finns det också möjligheter till stadsodling. Läs mer om detta i *Grönstrukturplanen* och *Utvecklingsprogram*.
Grönskande stad och land	Hälsofrämjande miljöer	Positiv	Detaljplanen kommer att möjliggöra för ökade hälsofrämjande miljöer. I *Funktionsprinciper utemiljö* beskrivs möjligheterna med spontanidrott, motionsspår och träningsanläggningar. I *Grönstrukturplanen* hanteras också frågan. Planen är grunden till *Utvecklingsprogram*.
Grönskande stad och land	Naturen runt knuten	Positiv	Den närliggande gröna miljön kommer att öka i området kring sportcentrum och Torpagärdet. Läs mer om utvecklingen av grönområden i *Utvecklingsprogram*.
Grönskande stad och land	Hushållning med naturresurser	Positiv	Den önskade åtgärden är samlad kring befintlig infrastruktur och bebyggelse. Utvecklingen av området kommer att använda sig av det som redan finns och vidareutveckla det.
Vatten i världsklass	Vatten och näringsämnen i balans	Positiv	Planområdet kan anslutas till kommunalt verksamhetsområde för dagvatten samt vatten och avlopp. Förutom det beskriver *Utvecklingsprogram* att ett öppet dagvattensystem kommer öka det lokala omhändertagande av vattnet. Gröna ytor kommer också vara multifunktionella för att klara av framtida skyfall och dagvatten.
Vatten i världsklass	Vatten att lita på	Ingen	Planen medför inte ökade utsläpp. Åtgärder finns redovisade i *Dagvattenutredningen Vänersborg sportcentrum* och *Grönstrukturplanen*.
Vatten i världsklass	Tryggad vattenförsörjning	Positiv	Området kan försörjas med kommunalt vatten.
Vatten i världsklass	Strandmiljöer för fåglar, kreatur och turister	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Vatten i världsklass	Dagvatten renas lokalt	Positivt	Kommunens dagvattenpolicy ska följas. Öppet dagvattensystem kommer att utvecklas inom planområdet. Frågan har också hanterats i *Grönstrukturplanen* med olika åtgärder och appliceringen av naturbaserad klimatanpassning och i *Dagvattenutredningen Vänersborgs sportcentrum.*

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Trygg miljö för stora och små	Leka och lära	Positivt	Planområdet kommer att utvecklas inom leka och lära. Idag är Torpagärdet oanvänt och öde, vilket kommer att förändras i och med denna detaljplan. Torpagärdet kommer att knytas samman med sportcentrum och bli ett stort aktivitets- och rekreationsområde. Dessutom har en *BKA* upprättats till detaljplanen som säkerställer barnens och ungdomarnas perspektiv under processens gång, vilket märks i planhandlingarna på olika sätt.
Trygg miljö för stora och små	Kunskapskommun	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Trygg miljö för stora och små	Användningen av farliga ämnen minskar	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Trygg miljö för stora och små	Hållbara inköp	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Trygg miljö för stora och små	Minskat avfall	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Trygg miljö för stora och små	Renare, tystare och säkrare	Ingen	Planområdet finns inom en befintlig stadsmiljö, vilket medför att det redan finns buller i området. I den västra delen är bullret normalt för att området ska kunna fungera med det trafikflödet som finns där. Torpagärdet är lugnare. Idag stoppas bullret för det mesta upp med bostadsbyggnaderna som omsluter gärdet.
Trygg miljö för stora och små	Ozon och strålning	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen
Klimatsmart i alla led	Renare och smartare energi	Ingen	Frågan hanteras inte i detaljplanen.
Klimatsmart i alla led	Lokalproducerad el	Ingen/positiv	Frågan hanteras inte i det juridiska dokumentet plankartan, men kan bli en del av framtida projektering av planområdet.
Klimatsmart i alla led	Hållbar konsumtion och livsstil	Positiv	Närheten till kollektivtrafik samt vidareutveckling av Torpavägen möjliggör för en hållbar livsstil.
Klimatsmart i alla led	Omställning av transporter och resvanor	Positiv	Cykelmöjligheter och närhet till kollektivtrafik finns, vilket ger möjlighet att göra hållbara resor.
Klimatsmart i alla led	Hänsyn till ett förändrat klimat	Ingen	Större skyfall kan bli en allt större utmaning i ett förändrat klimat, men då marken redan är ianspråktagen blir skillnaden marginell ur ett skyfallsperspektiv. *Utvecklingsprogram* beskriver också andra lösningar för att ta hänsyn till ett förändrat klimat såsom öppna dagvattensystem och multifunktionella gröna ytor. Mer information finns i *Dagvattenutredningen Vänersborgs sportcentrum.* Även i *Grönstrukturplanen* hanteras denna fråga, vilket har varit grunden till *Utvecklingsprogram*.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR

Motiv till reglering

Allmän plats

Gata (GATA). Motiveras av att det är befintligt trafiknät som säkerställs i detaljplanen. De är områdets huvudstråk. Möjliggör för G/C-väg inom användningen. Det finns också möjlighet att anlägga plantering inom användningsområdet för att försköna vägområdet, men även för att arbeta bort barriäreffekten som Torpavägen har idag. En angöringsplats möjliggörs vid Edsvägen för att minska antalet tyngre trafik i sportcentrum. Angöringsplatsen är tillräckligt lång för två bussar som släpper av passagerna som ska besöka området. Syftet är inte en långvarig parkering utan är en av- och påstigningsplats. 4 kap. 5 § PBL.

Lokalgata (GATA$_1$). Motiveras av att det är befintligt trafiknät som säkerställs i detaljplanen. De är områdets huvudstråk. Möjliggör för G/C-väg inom användningen. Det finns också möjlighet att anlägga plantering inom användningsområdet för att försköna vägområdet. 4 kap. 5 § PBL.

Gång- och cykelväg (GCVÄG). Motiveras av att nätet är i största del befintligt G/C-nät som är en del i stadens huvudstråk för trafiksäkra cykelvägar mellan olika stadsdelar. Vid arenan säkerställs en ny G/C-väg för att göra sportcentrum trafiksäkrare för gångtrafikanter och cyklister. 4 kap. 5 § PBL.

Park (PARK). Motiveras av att den östra delen av planområdet är ett stort grönområde idag, men används inte i den mån som det skulle kunna göra. Kommunen vill säkra upp användningen av Torpagärdet. Inom sportcentrum finns det mindre parkområden dels för att säkra upp de gröna stråken och försköna området, dels för att möjliggöra för öppna dagvattensystem för att kunna ha en fördröjd tillförsel av dagvatten med naturlig rening. 4 kap. 5 § PBL.

Natur (NATUR). Motiveras av att möjliggöra en naturlig dagvattenhantering inom berörda områden. Områdena ligger på sådana platser att det anses inte behöver ha samma drift som en park har. 4 kap. 5 § PBL.

Torg (TORG). Motiveras av att kunna möjliggöra för ett tryggare område. Torg har inte enbart funktionen öppen yta med sociala sittplatser utan också naturligt sänka hastigheten på trafiken på Torpavägen. På gatorna korsar flera trafiksätt och därför är det viktigt att säkra upp med en användning som är för de oskyddade trafikanterna. Torgbildningen på Torpavägen är också en del av att förena de två stora enskilda områdena som delas upp av vägen till ett sammanhängande aktivitets- och rekreationsområde. Det finns visioner att kunna skapa en mysig entré till sportcentrum och stadsparken med olika funktioner som träningsanläggning tillsammans med mindre verksamheter såsom café, dans- och replokal eller annan möteslokal, sittplatser samt närhet till spontanidrott, skola och stadspark Torpagärdet. Genom att skapa liv och rörelse för att möjliggöra en tryggare miljö till den direkta närmiljön. Torgytan i västra delen av sportcentrum skapar en mer välkommande känsla till aktivitets- och rekreationsområdet samt ger mer rörelse

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

och trygghet. Runt detta torg är tanken att det ska finnas caféer och andra kompletterande verksamheter samt allmänna sittplatser. Det ska finnas möjlighet till uteserveringar. 4 kap. 5 § PBL.

Dagvatten (dagvatten$_1$). Motivet till planbestämmelsen är att säkerställa en klimatanpassad hantering av dagvattnet. Planbestämmelsen finns reglerad på parkmarken, [PARK], för att säkerställa åtgärder som krävs för att hantera dagvatten och skyfall i området. Planbestämmelsen är strategiskt placerade på de platser som är störst risk för översvämning vid extrema skyfall samt har bäst möjligheter att hantera dagvattnet naturligt och kan renas innan det når recipienten, Karls grav, vilket inte sker i dagsläget. Till detaljplanen har det utförts en dagvattenutredning som är en del av planhandlingarna, Dagvattenutredning Vänersborgs sportcentrum. 4 kap. 5 och 8 §§ PBL.

Största byggnadsarea är xx m^2 (area$_1$ och area$_2$). Motivet är att reglera mark som får bebyggas med användningen torg [TORG] och park [PARK], samt säkerställa att det finns friytor till kompletterande åtgärder såsom parkering, sophantering etc. 4 kap. 11 § PBL.

Trädet får endast fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk (träd$_1$). Bevarandesvärda träd som säkerställs via bestämmelsen för att bevara de kultur- och naturvärden som finns i och med träden. 4 kap. 12 § PBL.

Marklov krävs även för trädfällning (a$_1$). Motivet är att säkerställa att de aktuella träden inte fälls oavsiktligen. 4 kap. 12 § PBL.

Parkering. Motivet är att säkerställa den befintliga parkeringen som finns bakom bensinstationen. 4 kap. 5 och 13 §§ PBL.

Kvartersmark

Besöksanläggning (R). Användningen motiveras av att syftet med planen är att möjliggöra för ett aktivitets- och rekreationsområde med träningsanläggningar; ge de befintliga träningsanläggningarna möjlighet att utvecklas, men även andra föreningar att få bli en del av sportcentrum. Norr om arenan finns det möjlighet att anlägga besöksanläggningar ovanför bildäck på markplan samt under mark. Ytterligare möjligheter finns för exempelvis en fritidsgård att etablera sig här samt andra kompletterande verksamheter såsom café, restaurang, kiosk och butiker. 4 kap. 5 § PBL.

Idrott och lek (R$_1$). Användningen motiveras av att syftet med planen möjliggöra för ett aktivitets- och rekreationsområde med träningsanläggningar, spontanidrott, lek och övriga socialt hållbara åtgärder. Det ska finnas möjlighet för en skolgård som blir en allmän lekpark de tider och dagar det inte är skolverksamhet. Idag finns det en befintlig fotbollsplan som planeras för att vara kvar och utvecklas vidare med föreningslokal och förråd tillsammans med stadsodlingen. 4 kap. 5 § PBL.

Stadsodling (L$_1$). Användningen motiveras utifrån syftet med planen skapa förutsättningar för ett område med stadsodling för att stärka den sociala hållbarheten inom området. Dessutom använda området för pedagogiska syften. Finns möjligheter att anlägga en mindre förrådsbyggnad eller föreningslokal som kan samordnas med idrott och lek. 4 kap. 5 § PBL.

Skola (S). Avsikten är att utöka och vidareutveckla den befintliga testanläggningen som gymnasieskolan har till elprogrammet. Elprogrammet har riksintag, vilket medför att

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

skolan behöver följa reglementen för att kunna ha kvar riksintaget. Därför behöver det finnas utvecklingsmöjligheter på elprogrammets testanläggning. Det finns möjligheter att anlägga mindre byggnader som ingår i dess användning och utbildning. Norr om arenan regleras ett mindre område för skola. Området är en restbit från *Detaljplan för sportcentrum kv. Vidar m.fl. i Torpa, Vänersborgs kommun*. Området är planlagt för skola i den planen. 4 kap. 5 § PBL.

Drivmedel (G). Användningen motiveras av att syftet med planen att säkerställa en befintlig verksamhet samt ge möjligheter att utveckla den. 4 kap. 5 § PBL.

Teknisk anläggning och Transformatorstation (E och E_1). Användningen motiveras med syftet att säkerställa de befintliga tekniska anläggningarna inom planområdet. 4 kap 5 § PBL.

Högsta nockhöjd är <i kartan angivet> meter (h_1). Motivet till bestämmelsen är att möjliggöra för arenans takkonstruktion. Bestämmelsen reglerar bebyggandets omfattning enligt 4 kap 12 § PBL.

Marken får inte förses med byggnad (prickmark). Det finns olika motiv till att marken inte får bebyggas. Stora delar av prickmarken i detaljplanen är att säkerställa underjordiska ledningar, [u], samt kompletterande funktioner. Prickmarken ska även säkerställa att parkeringsområdet längst österut inte bebyggs med carports och garage; utan ytan ska vara en del av planområdets nyttjande och till skolpersonalen. Direkt väster om arenan är det prickmark för att säkerställa den befintliga öppna ytan. Tanken är att kunna nyttja den för utomhusevenemang. 4 kap. 11 § PBL.

Marken får endast förses med mindre byggnadsverk ($ö_1$). Motiveringen till bestämmelsen är att säkerställa funktioner för gymnasieskolans testanläggningens, [S], såsom master, stängsel samt nät- och transformatorstation. Planbestämmelsen säkerställer också byggnadsverk framför arenan inom markanvändningsområdet [R] i sportcentrum för att exempelvis möjliggöra för marknadsstånd och byggnader för evenemang. 4 kap 11 § PBL.

Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar (u_1). Motiveras av att läget för allmänna underjordiska ledningar under mark ska säkerställas inom planområdet i enlighet med 4 kap 6 § PBL.

Utfartsförbud (symbol). Motivet är att säkerställa att inga ytterligare in- och utfarter skapas längs Eds- och Gropbrovägen ur trafiksäkerhetssynpunkt. 4 kap. 9 § PBL.

Största byggnadsarea är <i karta angivet> m^2 (e_2). Motivet är att reglera mark som får bebyggas med användningen besöksanläggningar, [R], och säkerställa att det finns friytor till kompletterande åtgärder såsom parkering, sophantering etc. 4 kap. 11 § PBL.

Största byggnadsarea är <i karta angivet> % av fastighetsarean inom egenskapsområdet (e_1). Motiveringen är att säkerställa maximal användning av byggbar mark till att utveckla sportcentrum. Ge möjligheter att kunna minimera och eliminera otrygghetskänslan som finns i dagsläget med de smala gränderna och blockeringar av siktlinjer som medför att överblickbarheten över området inte existerar. 4 kap. 11 § PBL.

Parkering ska finnas (n_1). Motivet är att säkerställa parkering inom aktuellt område. 4 kap. 13 § PBL.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Vid ändring ska byggnadens ursprungliga karaktärsdrag hanteras varsamt (k_1). Avsikten med bestämmelser är att bevara de ursprungliga karaktärsdragen som finns kvar på byggnaden. 4 kap § 16 PBL.

Tillbyggnader ska utformas så att nytillkommande delar kan urskiljas som enskilda enheter (f_1). Motiveringen till planbestämmelsen är att säkerställa en tydlig dragning mellan det nya och det ursprungliga på aktuell byggnad. 4 kap § 16 PBL.

Markreservat för gemensamhetsanläggning (g_1). Motiveringen till planbestämmelsen är att reglera en begränsad yta för att tillgodose flera fastigheters gemensamma behov. I detta fall regleras det en in- och utfart för att se till att de involverade delar på ansvaret för driften och kostnaderna. Så att det inte blir enbart en part som har ansvaret för in- och utfarten utan det delas lika. 4 kap § 18 PBL.

Startbesked får inte ges för byggnation förrän föroreningarna har avhjälpts till nivå som medger planerad markanvändning (a_2). Regleringen grundas på att skapa förutsättningar att utföra skyddsåtgärder med hänsyn till människors hälsa och säkerhet. Säkerställa en god miljö för barn och unga som primärt kommer använda det specifika området. 4 kap § 12 PBL.

Sanering ska göras vid anläggande av åtgärder som inryms inom stadsodling samt idrott och lek (m_1). Regleringens motiv är att skapa förutsättningar för åtgärder inom specifika områden att vara lämpliga med hänsyn till människors hälsa och säkerhet. Barn och unga kommer primärt nyttja de aktuella områdena. Därför säkerställa att de vistas i en säker miljö. 4 kap § 12 PBL.

GENOMFÖRANDE

Kulturvärden

I sportcentrumområdet finns det fem fornlämningar som är hällristningar i form av skålgropar, älvkvarnar och en boplats. De är alla utredda sedan tidigare. Fornlämningarna säkerställs inom allmän platsmark med planbestämmelserna torg [TORG], park [PARK] och besöksanläggning [R]. Vid eventuella åtgärder på fornlämningarna krävs det en ansökan till Länsstyrelsen.

Idrottshuset berörs också att kulturhistoriska värden. På plankartan regleras byggnadens värden, [k_1] och [f_1], för att säkerställa att de ursprungliga karaktärsdragen kommer finnas kvar och urskiljas från de nya tillbyggnaderna.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Mark- och utrymmesförvärv

Skyldighet inlösen, huvudman

Den mark som avsätts till allmän plats i detaljplanen är för allmänhetens nyttjande och ska ägas och skötas av kommunen. Kommunen är skyldig att lösa in mark för allmän plats om fastighetsägaren begär det.

Inom planområdet finns allmän plats för gata, G/C-väg, torg och park. Kommunen är redan idag fastighetsägare.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsindelningsbestämmelser

Inom planområdet finns inga fastighetsindelningsbestämmelser.

Förändrad fastighetsindelning

Inom planområdet kommer det ske en förändrad fastighetsindelning. ST1 Sverige AB och Vänersborgs kommun kommer att skifta mark med varandra. Skiftet kommer att ske via en lantmäteriförrättning som kommunen kommer att ansöka om. Kartan nedan visar markbytet. Det blåa markerade området kommer ST1 Sverige AB ta över och det röda kommer att bli kommunal mark.

Karta över förändrad fastighetsindelning på fastigheten Vidar 2 och Vidar 1. Källa: Vänersborgs kommun.

Inom fastigheten Vidar 2 behöver en gemensamhetsanläggning för väg bildas för att lösa en gemensam infart för Vidar 1 och 2. En gemensamhetsanläggning bildas genom en ansökan hos lantmäterimyndigheten. En gemensamhetsanläggning innebär att de som ingår i anläggningen driftar och underhåller det aktuella området för anläggningen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Gemensamhetsanläggningen urholkar inte Vidar 2 utan fastighetsindelningen bibehålls. Marken inom anläggningen får enbart användas som in- och utfart.

På fastigheten Vidar 1, mellan bensinstationen och fotbollsplanen, finns det intresse att etablera en verksamhet som ingår i användningen besöksanläggning, [R]. Troligtvis kommer det bli aktuellt med en förändrad fastighetsindelning i och med markköp som verksamheten innehaver från Vänersborgs kommun, se karta nedan.

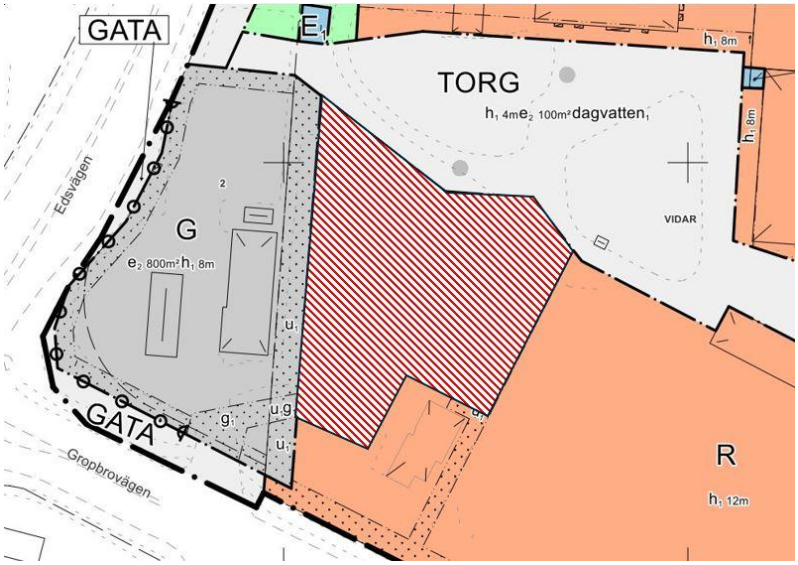

Det rödskrafferade området visar en eventuell utformning av nya fastighetsbildningen. Källa: Vänersborgs kommun.

Planförslagets påverkan på fastighetsindelningen

Planförslaget skapar nya förutsättningar för fastighetsindelningen inom det aktuella området. Förändringarna i fastighetsindelningen fördelat på respektive fastighet inom planområdet redovisas nedan.

Vidar 1 och 2

Förändringarna för fastighetsindelningen rör främst den allmänna platsmarken för torg [TORG], gata [GATA] och park [PARK]. Det är kvartersmark i de gällande detaljplanerna som transformeras till allmän platsmark i planförslaget. Planförslaget kommer bli den nya gällande detaljplanen när den vinner laga kraft.

Det gröna området visar mark som är kvartersmark idag och kommer förbli det i planförslaget. Skillnaden är att marken kommer i en lantmäteriförrättning förflyttas från Vidar 1 till Vidar 2.

Översiktlig karta som visar fastighetsindelningens förändringar. Källa: Vänersborgs kommun.

Norr om Arenan 1, Lyckhem 1:1

Lokalgatan direkt söder om centralköket kommer gå från kvartersmark i gällande detaljplan till allmän platsmark. I och med den nya dragningen av in- och utfarten av lokalgatan kommer en mindre del förändras från allmän platsmark till kvartersmark.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

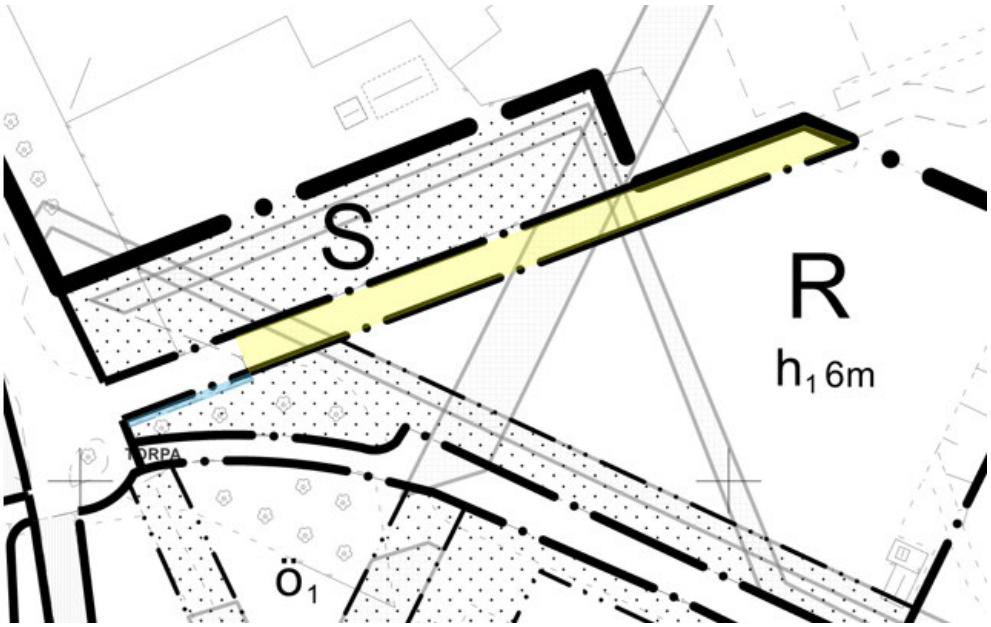

Översiktlig karta som visar fastighetsindelningens förändringar. Källa: Vänersborgs kommun.

Arenan 1

Brättevägen väster om Arenan är i gällande detaljplan kvartersmark och kommer i detta planförslag bli allmän platsmark. Likaså är det för naturområdet, [NATUR], nedan. Det blåa området kommer gå från allmän platsmark till kvartersmark. Det gröna området, vilket är det tilltänkta isupplaget i planförslaget, kommer fortsättningsvis vara kvartersmark, men förs över till fastigheten Arenan 1 från Frigg 1.

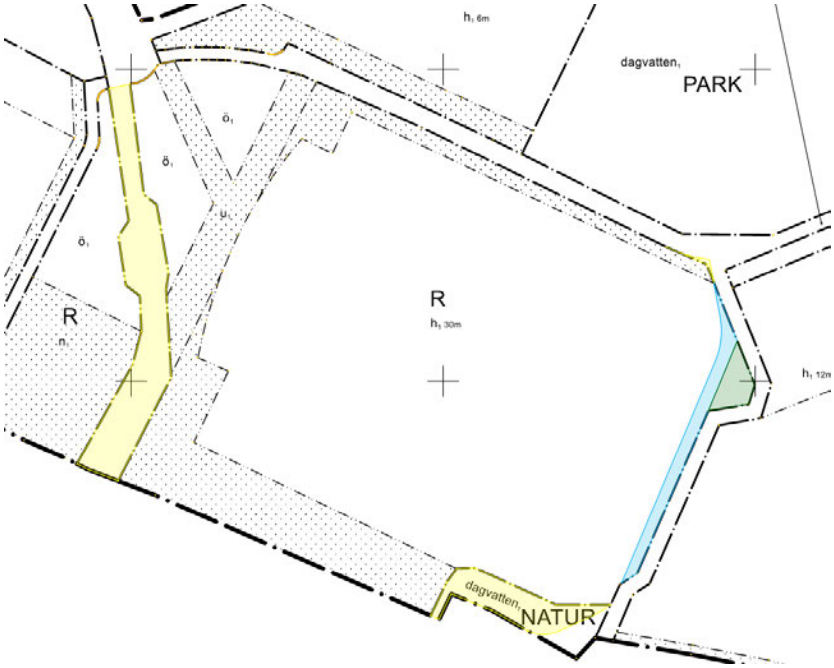

En översiktlig karta som visar det gul-, blå- och grönmarkerade områdena som är aktuella för en förändring på fastighetsindelningen. Källa: Vänersborgs kommun.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Frigg 1

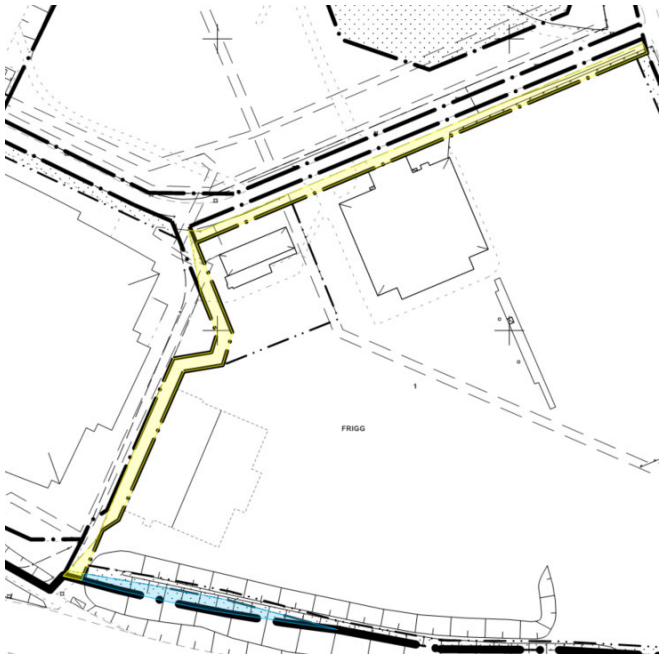

Planförslagets nya dragning av G/C-stråket öster om Arenen medför förändringen att kvartersmark i gällande detaljplan blir allmän platsmark. Detsamma gäller för parkmarken, [PARK], som går längs G/C-stråket mot Torpavägen och Flanaden.

Översiktlig karta som visar den nya dragningen av G/C-stråket och remsan med parkmarken som kommer bli allmän platsmark. Källa: Vänersborgs kommun.

Testanläggningen, Lyckhem 1:1

Området kring gymnasieskolans testanläggning kommer delar gå från allmän plats till kvartersmark (blåa området). I gällande detaljplan är det allmän platsmark för park eller plantering. I detta planförslag kommer delar av det blåa området bli skola och teknisk anläggning. Det gråa området kommer fortsättningsvis vara allmän platsmark. Ingen förändring sker inom det gråmarkerade området. Det gulmarkerade området innebär att kvartersmark i gällande detaljplan blir i och med planförslaget allmän platsmark.

Översiktlig karta som visar de aktuella områdena för förändringar på fastighetsindelningen. Källa: Vänersborgs kommun.

Torpavägen, Torpa 1:2

Längs Torpavägen kommer det ske förändringar på fastighetsindelningen. Flanaden som i planförslaget möjliggörs som gata, [GATA], kommer tillsammans med delar av torgytan, [TORG], bli allmän platsmark. Detsamma gäller för det mindre stråket söder om vårdcentralen som blir i planförslaget gata, [GATA]. Norr om den nya byggrätten

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

längs Torpavägen finns det ett blåmarkerat område som visar att allmän platsmark i gällande detaljplan kommer förändras till kvartersmark i planförslaget. En del av gatuområdet kommer bli parkmark, [PARK].

Nya fastigheter kommer att bildas i och med planförslaget. Vid korsningen Torpavägen/Flanaden skapas möjligheter att bilda en ny fastighet. Likaså finns möjligheterna på Torpagärdet.

Översiktlig karta som visar förändringarna längs Torpavägen rörande fastighetsindelningen. Källa: Vänersborgs kommun.

Torpagärdet, Tärnan 6 och 7

G/C-stråket norr om Torpagärdet tillhör idag fastigheterna Tärnan 6 och 7. Det vore fördelaktigt att G/C-stråket fördes över till kommunens större fastighet Torpa 1:2 för att få en mer enhetlig fastighetsindelning till de närliggande G/C-stråken. G/C-stråket är i gällande detaljplan betecknad som övrig och kan tolkas in som kvartersmark. I planförslaget är avsikten att G/C-stråket blir allmän platsmark.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

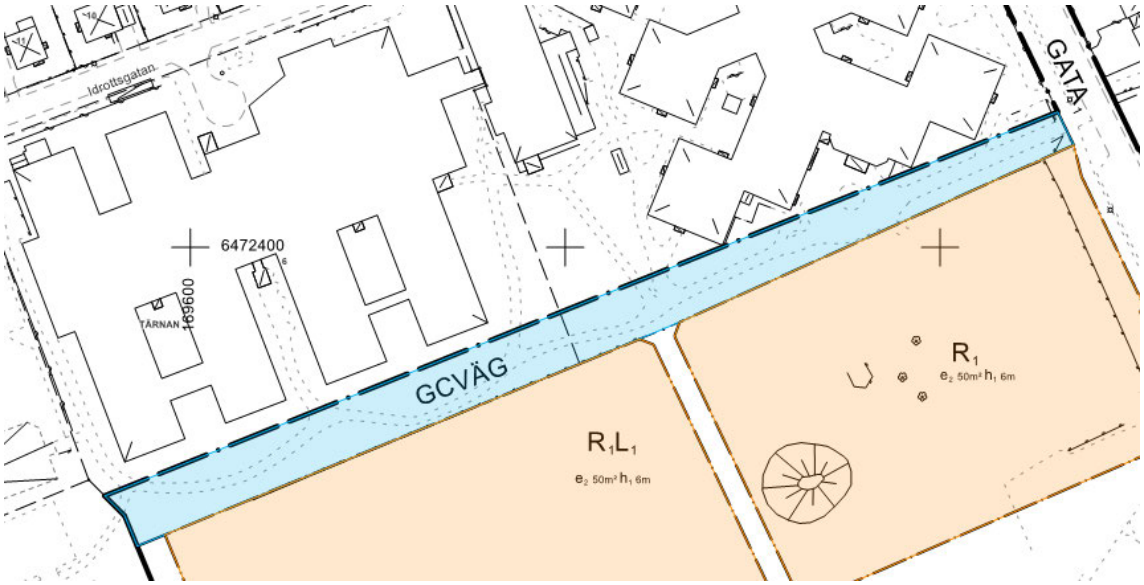

Översiktlig karta som visar G/C-stråket med blå markering. Källa: Vänersborgs kommun.

Rättigheter

Inom planområdet finns flera rättigheter som ledningsrätter och servitut. Vid omvandling av planområdet kommer det krävas att vissa rättigheter behöver ändras eller upphävas, se nedan under *Bedömning av planförslaget*. I samband med det får exploatören ansöka om nya ledningsrätter och/eller servitut för att kunna utföra den önskade åtgärden, eftersom de befintliga påverkas av planförslagets byggrätter. Nedan redovisas rättigheterna för respektive fastighet inom planområdet samt en karta med rättigheterna som redovisas visuellt.

Vänersborg Frigg 1 (fastigheten med Gymnasiehallen)
På fastigheten Frigg 1 finns det tre ledningsrätter; 1580K-10/1997.3, 1580K-10/1997.5 och 1487K-2017/65.2.

Vänersborg Oden 1 (fastigheten med Birger Sjöberggymnasiet)
Här finns det fyra ledningsrätter; 1580K-10/1997.3, 1580K-10/1997.4, 1580K-10/1997.5 och 1487K-2017/65.2.

Det finns också avtalsservitut; D-2020-00406678:1 och D-2025-00203381:1.

Vänersborg Arenan 1 (fastigheten med arenan)
På fastigheten finns det två ledningsrätter 1580K-10/1997.3 och 1487K-2017/65.2, och ett officialservitut, 1487K-2017/65.1.

Vänersborg Vidar 1 (västra delen av sportcentrum)
Inom fastigheten finns det tre ledningsrätter; 1580K-10/1997.3, 1580K-10/1997.4 och 1580K-10/1997.5, och officialservitut, 1580K-10/1997.2 och 1580K-10/1997.1.

Det finns också avtalsservitut; D-2020-00139712:1 och D-2024-00230348:1.

Vänersborg Vidar 2 (bensinstationen)
Det finns tre avtalsservitut, D-2020-00139713:1. 15-IM5-73/2818.1 och 15-IM5-68/928.1.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

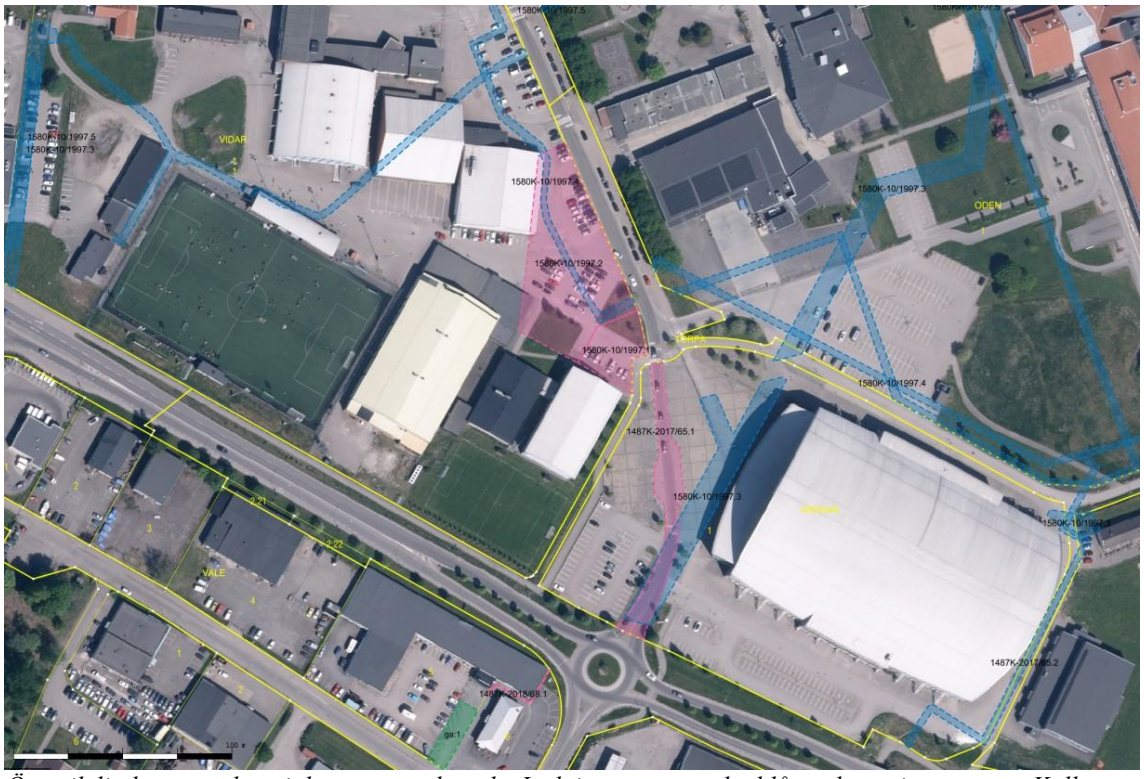

Översiktlig karta med rättigheterna markerade. Ledningsrätter är det blåa och servitut är rosa. Källa: Kommunala lantmäteriet Vänersborgs kommun

Bedömning utifrån planförslaget

I planförslaget har möjliggörandet av nya dragningar på underjordiska ledningar och fjärrvärme gjorts. Omprövning av ledningsrätter och utformning av nya sker via en lantmäteriförrättning rörande ledningsrätt eller servitut. De bekostas av aktuell byggherre/exploatör. De ledningsrätter som eventuellt kan bli aktuella att ändra eller upphäva är delar av 1580K-10/1997.5 som ligger på fastigheten Frigg 1, Vidar 1 och Oden 1, 1580K-10/1997.5 på Oden 1, 1487K-2017/65.2 på Arenan 1 samt delar av 1580K-10/1997.3 som ligger på Frigg 1.

De servitut som påverkas av planförslaget är 1580K-10/1997.1 på Vidar 1, 1580K-10/1997.2 på Vidar 1 samt 1487K-2017/65.1 på Arenan 1.

Tekniska frågor

Tekniska åtgärder

Fjärrvärmeledning finns inom planområdet. Vattenfall Värme ansvarar för anslutningar till fjärrvärmenätet efter beställning av fastighetsägaren. Anslutningspunkt anvisas av nätägaren.

För elledningar och elanläggningar ansvarar Vattenfall Eldistribution AB. Lämplig anslutningspunkt för den nya bebyggelsen anvisas av nätägaren. Nätägaren ansvarar för att nödvändiga ledningsrätter/servitut med mera säkerställs.

Ledningar till pålgrundade byggnader bör förses med flexibla kopplingar med hänsyn till förväntade differenssättningar.

Anordnande av avfallshantering ska ske inom kvartersmarken av respektive fastighetsägare. Plats och metod för hämtning av avfall bestäms i samråd med kommunens samhällsbyggnadsförvaltning, Kretslopp och vatten.

Utbyggnad allmän plats

Kommunen ansvarar, genom samhällsbyggnadsförvaltningen, för att den allmänna platsen byggs ut. För genomförandet av de önskade åtgärderna krävs att medel avsätts i kommunens investeringsbudget som fastställs av kommunfullmäktige.

I planförslaget finns det allmän plats för G/C-väg, lokalgator, torg och parkmark. Den stora delen av infrastrukturen finns i dagsläget, men planförslaget kompletteras med ytterligare G/C-stråk inom sportcentrumområdet och angöringsplats längs Edsvägen. Det sker en utökning av parkmark inom sportcentrum samt säkerställandet av användningen på Torpagärdet. Den stora utbyggnaden av allmän platsmark, förutom parkmarken, är torgbildningarna som inte finns sedan tidigare. Bedömningen är att utbyggnaden kan ske under genomförandetiden, men etappvis. Den etappindelningen som samhällsbyggnadsförvaltningen har gjort är fyra stycken. Den första etappen berör de första insatserna i stadsparken Torpa (skapa en mötesplats vid stora granen och initiera ett platsutvecklingsprojekt). Andra etappen är att skapa huvudstråket genom hela området, göra en konstnärlig satsning och skyltning, markbyte vid Edsvägen och angöringsytan längs Edsvägen. Den tredje etappen är att utveckla stadsparken och koppla parken till sportcentrum. Det innebär att trädplantering längs Torpavägen görs, entrétorget på Torpavägen anlägg samt stadsparken utvecklas med stråk och aktiviteter. Den sista etappen utvecklar parkeringar, trafik och dagvattenhanteringen i sportcentrum. Det sker en omstrukturering av parkeringarna och angöringsytorna samt anlägger dagvattenmagasin längs Brättevägen och dagvattenstråk, dagvattenbäddar och regnvattenpark norr om Arenan. De ekonomiska aspekterna i genomförandet redogörs i avsnittet *Ekonomiska frågor.*

Utbyggnad teknisk infrastruktur

Planområdet ingår i verksamhetsområde för teknisk infrastruktur. Verksamhetsområdena drivs som kollektiv där samtliga anslutna fastigheter gemensamt ska stå den fulla kostnaden för utbyggnad, drift och underhåll. Det är kommunens samhällsbyggnadsförvaltning genom enheterna Kretslopp och Vatten samt Tekniska som ansvarar för utbyggnad av ledningsnäten och som anvisar anslutningspunkter. Inom kvartersmarken ansvarar respektive fastighetsägare för utbyggnad av den tekniska infrastrukturen som ska ansluta till det kommunala ledningsnätet i anvisad anslutningspunkt.

I och med möjliggörandet av besöksändamål vid Torpavägen krävs det att verksamhetsområdet utvidgas. Det finns inga ledningar för vatten och avlopp idag utan det krävs en utbyggnad av ledningsnätet.

Ekonomiska frågor

I planbeskrivningen ska kommunen redovisa en ekonomisk bedömning över väsentliga delar av vad genomförandet av detaljplanen kan antas innebära för berörda parter. Även den kostnadsfördelning och det betalningsansvar som kan uppkomma för berörda parter ska redovisas.

Vid redovisning av genomförandekostnaderna har kommunen arbetat utifrån Göteborgs stads modell; *Vad kostar det? En lathund för en första kostnadsbedömning av vanliga*

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN 2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN 2020.2 Handling: 1991085

anläggningsprojekt. Modellen uppskattar kostnaden för olika användningsområden såsom G/C-stråk, platser och torg etc. Inom respektive område beskrivs specifika anläggningar utifrån anläggningsområde, funktioner, marknadsläge samt framtagna schablonbelopp.

Planekonomisk bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningen står för samtliga kostnader för detaljplanen. De kostnader som uppstod var för utredningar, grundkarta, fastighetsförteckning och handläggning av detaljplanen.

Handläggningen av detaljplanen har till dags dato lett till en kostnad på 425 510 SEK exkl. utredningskostnader.

Ersättningsanspråk

Kommunen bedömer att detaljplanen inte kan antas innebära en sådan skada att en fastighetsägare eller rättighetshavare kan ha rätt till ersättning eller inlösen av fastighet enligt plan- och bygglagen (2010:900).

I och med upprättandet av gemensamhetsanläggning, [g_1], på Vidar 2 kommer fastighetsägaren få ersättning av de övriga som ingår i anläggningen. Ersättningen fastställs under förrättningen.

Genomförande- och driftkostnader av den allmänna platsmarken

Vid uppskattning av investeringskostnader har utvecklingsprogrammet för sportcentrum och Stadspark Torpa använts som underlag och jämförts med de beskrivna anläggningsprojekten från Göteborg. Uppskattade kostnader tillgodoser att de redogjorda funktionerna i *Utvecklingsprogrammet* möjliggörs utifrån beskriven nivå, vision och behov.

För genomförande av planen utifrån *Utvecklingsprogrammets* standard uppskattas kostnaderna för genomförande nedan. Utvecklingen av sportcentrum och Stadspark Torpa kan läggas på olika kvalitetsnivåer beroende på möjligheter till investeringar, konjunkturläge och politiska beslut. Dock bör *Utvecklingsprogrammet* alltid ligga till grund för beslut i ett så stort och komplext område och avvägningar bör göras med eftertanke.

Driftkostnaderna kommer att öka efter genomförandet av planförslaget. Den kommer vara densamma för lokalgatorna. De ökade kostnaderna kommer bli för parkmarken, torgbildningarna, parkeringarna och G/C-vägarna.

Lokalgatorna, G/C-vägarna, torgen och parkeringarna kommer kommunens gatukontor få drifta. År 2023 kostar driften 99 000 SEK/km gata. Den kostnaden per km är beräknat på 314 km gata och G/C-väg som driftas idag.

Parkmarken kommer hanteras av gatuenheten. De jämför denna utveckling med kostnader liknande Skräcklan och Kulturaxeln. Driftkostnaderna för dem är 3,3 miljoner SEK/år.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN 2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN 2020.2 Handling: 1991085

Uppskattade kostnader för genomförande av planen enligt utvecklingsprogrammet	**Totalsumma**	**plus ÄTA[1]**
Investeringskostnader	**313 200 000,00 SEK**	375 840 000,00 SEK
Kapitaltjänstkostnader	**19 910 000,00 SEK**	23 892 000,00 SEK
Utökade kostnader för drift och underhåll Gata	**173 000 SEK / år**	
Utökade kostnader för drift och underhåll Park	**1 103 000 SEK / år**	
Etableringskostnader för vegetation, Park & Gata*	**13 670 000,00 SEK**	
Projektledare	**767000 SEK / år**	

*Beräkningen av kapitalkostnaderna har baserats på uppskattning av avskrivningstider för varje etapp och en internränta på 2,75% har använts. Kapitalkostnaden för ÄTA har beräknats jämnt fördelat över etapperna.
* Etableringskostnader är kopplade till anläggning av grönytor och plantering av träd. Etableringsperioden är beräknad på 3 år och under denna period krävs en tillfälligt utökad driftbudget.

Drift teknisk infrastruktur

Planområdet ingår i verksamhetsområde för vatten och avlopp. Verksamhetsområdena drivs som kollektiv där samtliga anslutna fastigheter gemensamt ska stå för den fulla kostnaden för utbyggnad, drift och underhåll. Det är kommunens samhällsbyggnadsförvaltning genom enheten Kretslopp och Vatten som ansvarar för drift samt underhåll av ledningsnät, pumpstationer, reningsverk och vattenverk.

Kapaciteten på ledningarna i den västra delen av planområdet krävs inga ytterligare investeringar för att klara av de önskade åtgärderna. Det kommer krävas investeringar för att möjliggöra vatten och avlopp till byggrätten som ligger vid Torpavägen och på Torpagärdet. I dagsläget finns det inga ledningar dit, vilket medför att det kommer ske utbyggnad av det befintliga nätet för att ansluta dem. Samråd har skett med Kretslopp och Vatten som har gjort kapacitetsberäkningar på åtgärden. Enligt beräkningarna klarar dagens kapacitet möjliggörandet av användningsområdet.

Flytt av fjärrvärme, markkablar och övriga ledningar

Vid ett genomförande av planförslaget kan det innebära flytt av markkablar och fjärrvärmeledningar. Under upprättandet av planhandlingar har samtal skett med de berörda parterna. Det finns möjligheter att kunna flytta ledningar, pumpstationer, markkablar och transformatorstationer. I slutändan är det en kostnadsfråga som byggherren/exploatören får stå för.

[1] ÄTA innebär ändrings-, tilläggs- och avgående arbeten. En juridisk och fackmässig term inom byggbranschen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Förorenad mark

Riskbedömningen tog fram en översiktlig uppskattning av kostnader relaterade till framtida avhjälpandeåtgärder (sanering) i det aktuella området. Då det i dagsläget inte i detalj är klarlagt hur utformningen kring eventuell exploatering kan komma att se ut så utgår uppskattningen från antaganden kring hantering av uppschaktade överskottsmassor som tekniskt kan uppkomma vid framtida grävarbeten, liksom delsanering i områden med halter över de generella riktvärdena för känslig markanvändning.

I kostnadsbedömningar kopplat till förorenade områden nyttjas ofta ett schablonbelopp på 1000 SEK/ton för saneringskostnader inkl. deponikostnader, transporter och återställning i form av nytt material. I kostnaden inkluderas också mottagningskostnad på deponi som uppgår till ca 300–500 SEK/ton, vilket kan variera beroende på mottagningsanläggning eller tillgång/efterfrågan.

Samlad schablonbaserad kostnadsanalys

Riskbedömningen utgick från två scenarios. Det första scenariot är en teknisk schaktning på 0,5 m vid exploaterbar mark[2] + eventuell djupare schakt vid halter över PSRV[3]/mätbart åtgärdsmål. Det andra scenariot är enbart punktsanering vid halter över PSRV/mätbart åtgärdsmål. I detta scenario kan även hantering av tekniskt uppkomna massor med halter över MRR[4] behöva omhändertas. Kostnaden för dessa tekniska massor är ca 1500 SEK/m^3. Kostnaden för miljökontroll/verifiering liksom länsvattenhantering/rening varierar men antas till ca 10–20 % av den totala saneringskostnaden beroende på krav från tillsynsmyndigheten liksom omfattningen av åtgärderna. För beräkning av merkostnad har en densitet på jord på 1,6 ton/m^3 antagits. Beräkningen blir därmed (volym x densitet) x 1000 SEK/ton för IFA[5] massor. För beräkning av de enskilda provpunkterna har en generell area av 5x5 m använts.

Vidar 2

På Vidar 2 är det första scenariot aktuellt, eftersom det finns en begränsad exploateringsgrad.

Det är aktuellt med en teknisk schaktning över hela fastigheten då halter över KM och MKM har påvisats i enskilda provpunkter vilket innebär att hantering av överskottsmassor på mottagningsanläggning kan komma att krävas vid eventuella markarbeten. Inga saneringsarbeten krävs så länge Vidar 2 förblir drivmedelsanläggning eller annan typ av MKM-mark. Skulle det eventuellt ske grävarbeten finns det krav att massorna omhändertas utifrån föroreningsgrad. Samråd med kommunens miljökontor ska ske för att säkerställa hanteringen.

Den samlade kostnadsanalysen för Vidar 2 finns nedan.

[2] Exploaterbar mark innebär mark som tas i anspråk för byggnad eller anläggning

[3] PSRV = platsspecifika riktvärden

[4] MRR = mindre än ringa risk

[5] IFA = icke farligt avfall

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Vidar 2	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering
Scenario 1	1500 SEK/m^3	1500 SEK/m^3

Uppskattad saneringskostnad inom Vidar 2 för scenario 1. Källa: DEKA ENVIRO AB

Oden 1

Halter över platsspecifika riktvärden har uppmätts i fem provpunkter. Dessa ligger på sådant djup att åtgärder inte bedöms krävas. En generell teknisk schaktning om 0,5 meter över hela fastigheten skulle medföra kostnader för hantering av lätt förorenade överskottsmassor.

Scenario 2 bedöms därför mer lämpligt, alternativt endast avhjälpandeåtgärder i den provpunkt där exploatering planeras. Vid kommande byggnation krävs miljökontroll med slutprov i schaktbotten och schaktväggar för att säkerställa att inga oacceptabla halter kvarlämnas.

Oden 1	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering
Scenario 1	1500 SEK/m^3	1500 SEK/m^3
Scenario 2*	Ca 0,14–0,16	Ca 0,13

*Uppskattad saneringskostnad för de två olika scenarios. Samtliga kostnader är angivna i miljoner kronor. *Ej inkluderat eventuella tekniska överskottsmassor som kan uppkomma, vilka inte går att uppskatta idag då detta styrs av kommande bebyggelsens utformning/storlek och grundläggning. Källa: DEKA ENVIRO AB*

Frigg 1

Halter över platsspecifika riktvärden har påvisats i tre provpunkter. Eftersom hela fastigheten troligen inte kommer exploateras bedöms scenario 1 olämpligt.

Scenario 2 föredras, alternativt punktvisa åtgärder där exploatering planeras.

Frigg 1	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering
Scenario 1	1500 SEK/m^3	1500 SEK/m^3
Scenario 2*	Ca 0,10–0,11	Ca 0,09

*Uppskattad saneringskostnad för de två olika scenarios. Samtliga kostnader är angivna i miljoner kronor. *Ej inkluderat eventuella tekniska överskottsmassor som kan uppkomma, vilka inte går att uppskatta idag då detta styrs av kommande bebyggelsens utformning/storlek och grundläggning. Källa: DEKA ENVIRO AB*

Torpa 1:2

Tre provpunkter har halter över platsspecifika riktvärden.

Scenario 2 bedöms mest lämpligt, alternativt endast åtgärder i den provpunkt där man planerar att bygga. Vid byggnation krävs miljökontroll med slutprov i schaktbotten och schaktväggar så att inga oacceptabla halter lämnas kvar. Ytterligare miljökontroll av uppkomna massor kan behövas vid stora volymer; kostnaderna ingår i andra kolumnen i tabellen nedan. Tekniska överskottsmassor med halter under platsspecifika riktvärden men över masshanteringsriktvärden kan behöva lämnas till mottagningsanläggning. Volymerna kan inte uppskattas nu eftersom de beror på den framtida utformningen.

Den samlade kostnadsanalysen för Torpa 1:2 finns nedan.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Torpa 1:2	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering	Uppskattad kostnad med miljökontroll + länsvattenhantering
Scenario 1	1500 SEK/m^3	1500 SEK/m^3
Scenario 2*	Ca 0,04**	Ca 0,04

*Uppskattad saneringskostnad för de två olika scenarios. Samtliga kostnader är angivna i miljoner kronor. *Ej inkluderat eventuella tekniska överskottsmassor som kan uppkomma, vilka inte går att uppskatta idag då detta styrs av kommande bebyggelsens utformning/storlek och grundläggning. **Med tanke på liten volym antagna förorenade massor kan schablon på 1000 SEK/ton medföra viss underskattning utifrån etablering av fordon/maskiner mm jämfört med en entreprenad med större volym. Källa: DEKA ENVIRO AB*

Fastighetsfrågor

Vid genomförandet av detaljplanen kommer det ske ändringar och upphävandet av rättigheter, vilket också blir en kostnadsfråga för exploatören. Likaså gäller det för de aktuella fastighetsregleringar som uppkommer vid behov att särskilja allmän platsmark och kvartersmark.

Det kommer uppstå förrättningskostnader för genomförandet av gemensamhetsanläggningen, [g_1], som betalas av berörda parter.

Organisatoriska frågor

Tidplan

Planförslaget handläggs enligt följande tidplan, se nedan. Under processens gång kan det ske förändringar. I samrådet kommer också kommunstyrelsen få yttra sig om detaljplanen ska till kommunfullmäktige för beslut om antagande.

- Samråd tredje kvartalet 2023. Samrådet gäller ett första förslag, där tillfälle ges för sakägare att komma med synpunkter och ändringsförslag. Därefter kan förslaget omarbetas.
- Granskning kvartal två och tre 2025. Granskningen gäller ett reviderat förslag. Under granskningstiden kan ytterligare synpunkter lämnas av sakägare på det omarbetade förslaget innan det går till beslut för antagande.
- Kommunfullmäktige antar planen i skiftet kvartal 1 och kvartal 2 via byggnadsnämnden och kommunstyrelsen för godkännande.
- Planen får laga kraft tre veckor efter att beslut om antagande anslagits på kommunens digitala anslagstavla under förutsättning att beslutet inte överklagas.

Prövning enligt annan lagstiftning

12 § Om kommunen bedömer att genomförandet av detaljplanen kan antas medföra prövningar enligt annan lagstiftning ska kommunen redovisa detta i planbeskrivningen.

- Eventuellt kan ansökan om ingrepp i fornlämning behöva skickas in till länsstyrelsen inför byggnation av torget i västra delen av planområdet; KML kap 2. Samråd med länsstyrelsen bör göras vid genomförandet.
- Vid framtida markarbeten ska anmälan om avhjälpandeåtgärder upprättas och godkännas av tillsynsmyndigheten innan påbörjat arbete i enlighet med MB kap 10 § 11.
- Det kan ske flytt av ledningar, vilket hanteras av ledningsrättslagen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

- För att möjliggöra in- och utfart till nya byggrätten från Flanaden kommer en bit av fastigheten Krickan 1 behöva föras över till den kommunala fastigheten för vägområdet. Överföringen av mark regleras utifrån FML kap 5.
- Vid hantering av massor kan det krävas anmälan enligt § 28 *Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.*

Upplysningar

Kommunens dagvattenpolicy ska följas när planområdet byggs ut.

KONSEKVENSER

Fastigheter och rättigheter

Inga enskilda fastighetsägare utanför planområdet kommer att påverkas av detaljplanen med avseende på fastighetsindelning, avstående, upplåtelse eller inlösen av mark.

Fastighetsregleringar kommer behöva genomföras. En av dem kommer vara att överföra privatägd mark/kvartersmark till allmän plats och allmän platsmark till bensinstationen som då blir privatägt/kvartersmark. Den andra fastighetsregleringen kommer ske mellan kommunen och eventuellt den nya etableringen. Etableringen önskar köpa mark mellan bensinstationen och fotbollsplanen. Etableringen följer planarbetets syfte och intention. För att möjliggöra detta kommer en gemensamhetsanläggning behöva upprättas för in- och utfarten som går över bensinstationens fastighet, Vidar 2. Gemensamhetsanläggningen kommer säkerställa en rättvis fördelning av kostnader och drift av anläggningen.

För att kunna genomföra detaljplanen krävs det förändringar på fastighetsindelningen för att kunna särskilja kvartersmark och allmän platsmark från varandra. Detta görs via en fastighetsreglering, vilket kommer innebära en ytterligare ekonomisk aspekt av genomförandet.

Angående rättigheterna inom planområdet kan det finnas ledningsrätter som behöver ändras eller upphävas för att möjliggöra den önskade åtgärden. De berörda rättigheterna nämndes i avsnittet ovan, *Rättigheter*. Detsamma gäller för servitut. Vid ändring eller upphävande av rättigheter och servitut behöver byggherren/exploatören ansöka om detta till lantmäteriet samt bekosta den.

Natur

Grönområde

De åtgärder som möjliggörs via detaljplanen kommer få stora positiva effekter när det kommer till grönstrukturen. Detaljplanen möjliggör för en stor stadspark på Torpagärdet som kopplas samman med de gröna kilarna på sportcentrumområdet. Detta kommer få positiva effekter på människors livskvalitet och folkhälsa, ekosystemtjänster och hantering av dagvatten etc.

Stads- och landskapsbild

Stads- och landskapsbilden kommer att förändras. Detaljplanen möjliggör för högre totalhöjder än vad som regleras med dagens detaljplan. Det medför att planområdet kommer bli utmärkande på längre avstånd. Trots det kommer förändringarna bli positiva i och med att helheten på planområdet kommer få en positiv effekt med utformningen av

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

stadsparken på Torpagärdet, övrig utemiljö samt sammanföringen av två större områden till ett stort sammanhängande rekreations- och aktivitetsområde.

Miljö

Miljöbedömning

Med utgångspunkt från nedanstående checklista gör kommunen bedömningen att ett genomförande av detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet, inte riskerar att medföra betydande miljöpåverkan enligt MB kap 6 § 11. En strategisk miljöbedömning enligt MB kap 6 § 11-16-18 bedöms därför inte behöva göras.

	Berörs	Kommentarer
Riksintressen/Miljökvalitets-norm		
Naturvård	Nej	
Kulturmiljövård	Nej	
Friluftsliv	Nej	
Kommunikationer	Nej	
Försvaret	Ja	Försvarsmaktens Stopp för höga objekt, influensområde för MSA. Maxhöjden är 45 meter.
Geografiska best.(4 kap.)	Nej	
Natura 2000	Nej	
MKN luft	Nej	
MKN vatten	Nej	
Kulturmiljö och landskapsbild		
Stads- och landskapsbild	Ja	Planen möjliggör för nybebyggelse inom ett befintligt ianspråktaget område. Det möjliggörs även en byggrätt för besöksändamål vid Torpavägen som kommer att påverka stadsbilden.
Fornlämningar	Ja	Hällristningar i den västra delen av sportcentrum. De säkerställs via planbestämmelsen [TORG] och [PARK].
Kulturhistorisk byggnad/miljö	Nej	
Jordbruk MB 3:4	Nej	
Natur		
Naturreservat	Nej	
Strandskydd	Nej	
Växt- och djurliv	Nej	
Biotopskydd	Nej	
Övriga områdesskydd	Nej	
Påverkan på vatten		
Dagvatten	Ja	Marken är redan ianspråktagen och hårdgjord. I och med genomförande av planen kommer det finnas möjligheter till öppna dagvattensystem med en fördröjd

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

		tillförsel och naturlig rening. En dagvattenutredning har upprättats till planen.
Recipient	Ja	Karls grav är recipient, bedöms inte påverkas negativt av planförslaget. Se mer i *Dagvattenutredning Vänersborg sportcentrum*.
Grundvatten	Nej	
Hälsa (Planens påverkan på människor)		
Buller, trafik	Nej	Området idag är redan påverkad av buller från omgivande miljöer. Detta är ett befintligt område. Den trafik som denna åtgärd skulle kunna generera är marginell mot dagens mängder.
Buller, verksamheter	Nej	
Luftkvalitet	Nej	
Förorenad mark	Nej	
Strålning, vibrationer, ljus	Nej	Enbart vid byggnation, men det är en begränsad tid.
Radon	Nej	
Säkerhet		
Trafik	Nej	
Brand	Nej	Bensinstationen i väster är en verksamhet som hanterar brandfarliga varor, men det är en befintlig verksamhet. Därför krävs det inga ytterligare utredningar.
Explosion	Nej	Samma som ovan.
Översvämning eller erosion	Nej	
Ras och skred	Nej	Enligt *PM geoteknik* och *Dagvattenutredning Vänersborg sportcentrum* finns det inga indikationer på att området skulle påverkas av ras och skred.
Farligt gods	Ja	Edsvägen är en sekundär led för farligt gods. Det går många transporter med brandfarligt ämne till bensinstationen i plan- och närområdet. Riskhanteringsavståndet beaktas och anpassas utifrån planområdets utformning. Ett befintligt område möjliggörs utveckling. Närmast Edsvägen ligger utomhusplaner. Byggnaderna ligger längre in i planområdet. Nya byggrätten vid Torpavägen är över 600 meter, fågelvägen, från Edsvägen och påverkas därför inte av detta.
Miljö		
Miljömål regionala/lokala	Ja	
Planer och program		
Översiktsplaner	Nej	Denna åtgärd går inte emot intentionerna för den kommunövergripande översiktsplanen och *FÖP Vänersborg och Vargön*.
Mellankommunala intressen	Nej	
Övrigt		

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Barnperspektiv	Ja	En *BKA* har upprättats till planen för att säkerställa barn och unga rättigheter samt deras påverkan av den önskade åtgärden.

Dagvatten

I och med planförslaget kommer dagvattenhanteringen förbättras i planområdet. Idag renas inte dagvattnet innan det kommer ut till recipient. I planförslaget har åtgärder möjliggjorts för att dagvattnet ska kunna renas på ett naturligt och effektivt sätt. Dagvattnet kommer också användas gestaltningsmässigt med bland annat öppna dagvattensystem, vilket har beskrivits som positivt i *Dagvattenutredning Vänersborgs sportcentrum*. De positiva effekterna skulle vara att de bidrar med gröna områden när anläggningarna är torra, ökat rekreationsområde i sportcentrum med mycket asfalt och tak samt ökar förutsättningarna för den biologiska mångfalden. I planförslaget möjliggörs det för att öka de gröna ytorna och på så sätt också öka ekosystetjänsterna i planområdet.

I planförslaget säkerställs områden för dagvatten i plankartan; [dagvatten].

Hälsa och säkerhet

Beräkning av omgivningsbuller

Planområdet påverkas av omgivningsbuller från Edsvägen, Gropbrovägen, Marierovägen och Idrottsvägen. Enligt karteringen som kommunen tillhandahåller är det sportcentrumområdet som påverkas mest. Trots omgivningsbullret är det inom godkända nivåer för bostadsbebyggelse. Bullernivåerna ligger mellan 45 – 50 dBA. Torpavägen och Brättevägen bidrar också till buller, men inte i samma mängder som gatorna som nämndes ovan. Enligt kommunens kartering påverkas delar av Torpagärdet inte alls av buller.

Farligt gods

Planförslaget möjliggör utveckling av ett befintligt område som möjliggör för idrott, restaurang, kontor, skola etc. Längs Edsvägen, som är en sekundär led för farligt gods, ligger utomhusplanerna. Medan träningsanläggningarna ligger längre in i sportcentrum för att uppfylla de riktlinjer som finns gällande farligt gods.

Längs Gropbro-, Brätte- och Torpavägen finns det befintliga träningsanläggningar och planförslaget möjliggör för ytterligare byggrätter. Dessa vägar berörs inte av riktlinjer för farligt gods och därför är kommunens bedömning att ingen riskutredning krävs i detta fall. Samråd har skett med Räddningstjänst.

Den befintliga bensinstationen

Verksamheten har tillstånd att hantera brandfarliga varor. Viktigt att de fortsättningsvis arbetar utifrån de riktlinjer som finns för deras verksamhet för att säkerställa människors hälsa och säkerhet. Tillsyn sker av Räddningstjänst.

Räddningstjänstens framkomlighet

Efter samråd med Räddningstjänst har det framkommit att det är god framkomlighet inom hela planområdet. De poängterar om det planeras för nybyggnation och det allmänna vägnätet inte är tillgängligt att det måste finnas för räddningsvägar istället.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

Räddningstjänsten såg inga problem med de nya byggrätterna på Torpagärdet och via Torpavägen så länge vägarna till dem utformas så att räddningsfordonen får plats. Från räddningsfordonen till angreppspunkten får det maximalt vara 50 meter.

Översvämning

Risk för översvämning finns det när extrema väderförhållanden slår till i exempelvis skyfall. Åtgärder mot översvämningar är utredda i Dagvattenutredningen Vänersborgs sportcentrum. Utredningen föreslår olika dagvattenlösningar såsom krossdiken, öppna dagvattensystem och kassett.

Erosion

Finns ingen märkbar risk för erosion i planområdet.

Skred

Finns ingen märkbar risk för skred.

Ras

Finns ingen märkbar risk för ras.

Föroreningar

Det finns föroreningar på Vidar 2, Frigg 1, del av Oden 1 och del av Torpa 1:2. Dessa hanteras genom en avvägning av lämplig markanvändning och planbestämmelser vilket medför att planförslaget inte innebär några negativa konsekvenser för människor eller miljö kopplat till föroreningar.

Sociala

Barn

Barnkonventionen och Agenda 2030 belyser vikten att barn, unga och kommande generationers rättigheter och behov beaktas samt tillgodoses i planeringen. Det är viktigt i planeringen att belysa och ta hänsyn till hur barn och ungdomar kan komma att påverkas. Närmiljön påverkar exempelvis trygghet, lek och integration.

Under detaljplanearbetet har det genomförts flertalet dialoger med barn och unga dels för att säkerställa deras rättigheter i planprocessen, dels för att det är främst de som använder planområdet. Det är de som rör sig inom området dagligdags och har kunskapen om hur området fungerar. Mer om arbetet finns beskrivet i *BKA*.

Planförslaget kommer förbättra miljön för barn och unga i jämförelse med dagens förutsättningar. Torpagärdet som idag inte används mer än till skolgård kommer att utvecklas så att barn och unga kan mötas, leka och umgås. I *Utvecklingsprogrammet* beskrivs åtgärderna till att göra Torpagärdet och resten av planområdet till ett attraktivt och upplevelserikt rekreations- och aktivitetsområde med en stor stadspark. Utvecklingen av planområdet skulle möjliggöra en jämlikare tillvaro för barnen och de unga. Det skulle ge dem återhämtning, lek, möjligheter att umgås med familj och vänner samt träffa andra barn och unga från andra delar av Vänersborg. Det finns möjligheter för tryggheten att kunna förbättras. Som det nämns i *BKA* krävs det att ett område tas om hand för att bygga upp tilliten mellan samhället och de utsatta. Tillit är en viktig del för att tryggheten ska kunna skapas. I och med de åtgärdsförslag som detaljplanen möjliggör för

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

finns det förutsättningar för att skapa en harmonisk, trygg och upplevelserik miljö för barn och unga.

Trygghet

Kommunen arbetar aktivt med trygghetsfrågor och de som är mest aktiva är BRÅ och medborgarlöftet. Den östra delen av planområdet är med i trygghetsarbetet, eftersom dess direkta närmiljö är en del av det aktiva arbetet. Trygghetsproblematiken i planområdet har varit en fråga under en längre tid. Kommunen har gjort åtgärder för att förbättra den. Resultatet har varit positiv, men trots det finns det fortfarande åtgärder som kan göras för att höja tryggheten.

Under detaljplanearbetet har trygghetsaspekten varit en viktig fråga. Det är otroligt viktigt för kommunen att människor kan vara trygga i Vänersborg. De åtgärder som möjliggörs med detaljplanens genomförande är bland annat bättre placering av träningsanläggningar för att minimera och eliminera de smala gränderna som finns idag, möjliggörande av fler aktiva bottenvåningar, åtgärder för att öka rörelse av människor, ökning av aktiviteter inom hela planområdet som sker på olika tider av dygnet, öka de raka siktlinjer och utforma bättre trafiklösningar. Till detaljplanen upprättades *Utvecklingsprogrammet* för att säkerställa att kommunen fick med alla delar som krävdes för att möjliggöra en ökad trygghet i plan- och närområdet.

Jämlikhet

Fler bostäder i Vänersborg bidrar till att minska bostadsbristen och ger fler människor möjlighet till egen bostad. Områdets placering kan utnyttja mycket av befintlig infrastruktur och service samt knytas till kollektivtrafik-, gång- och cykelstråk, vilket ger potential för en lägre resursanvändning.

Fler attraktiva boenden i staden och fler möjligheter till arbetsplatser och kulturella evenemang ger fler invånare som kan vara med och stärka Vänersborgs kommun.

Riksintresse

Detta är inte aktuellt för denna detaljplan, eftersom den inte ligger inom påverkningsområde för riksintressena.

Trafikkommunikation

Trollhättans och Vänersborgs flygplats har ett stort influensområde till följd av buller samt flygsäkerhetsaspekter i samband med start- och landningsprocedurer.

Detaljplaneområdet påverkas av flygplatsens kontrollzon, CTR. Inom CTR flyger luftfartygen på låga höjder och hinder i zonen kan påverka bl.a. flygplanens möjliga flygbanor. Därför behöver samråd tas i enskilda ärenden då höga objekt skall uppföras. Under konisk ytan kan etableringar upp till ca 150 meter över havet tillåtas efter samråd. Flygplatsen kan inte tillstyrka hinder eller höga föremål som genomtränger hinderytorna. Det är också viktigt att samråd sker med flygplatsen vid hantering av skyltar eller projektering av belysning för att säkerställa att de inte blir missvisande för flygtrafiken eller förorsaka elektromagnetiska störningar.

Totalförsvar

Planområdet ligger inom riksintresse för försvaret enligt 3 kap 9 § miljöbalken (Såtenäs flottiljflygplats), vilket innebär stoppområde för höga objekt. Som högt objekt räknas

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

objekt högre än 20 meter utanför samlad bebyggelse samt 45 meter inom samlad bebyggelse.

Planområdet berörs av riksintresse för Försvarsmaktens stoppområde för höga objekt. Högsta totalhöjden regleras till 15 meter, varför planförslaget är förenligt med riksintresset.

Trafik

Motortrafik

Det kommer inte att ske några större förändringar på lokalgatorna inom planområdet. Den förändring som kommer att ske än angöringsplatsen längs Edsvägen som tillkommer utifrån dagens situation. Den kommer möjliggöra minskad busstrafik inom sportcentrum, vilket är positivt för området ur en trafiksäkerhetssynpunkt. Det kommer också ske säkerhetsåtgärder som torgbildningarna som möjliggörs i plankartan på Brätte- och Torpavägen.

Gång- och cykeltrafik

Det kommunala gång- och cykelvägnätet kompletteras med den befintliga infrastrukturen inom planområdet, vilket skapar ett mer sammanhängande, tydligare och trafiksäkert nät för gång och cyklister.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-25 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1991085

MILJÖ- OCH BYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Angelika Lunnari
Ansvarig Planarkitekt

Annika Karlsson
Plan-och bygglovschef

Lovisa Larsson
Planhandläggare (planbesked-samråd)

Hamdi Alsayed
Planingenjör
(plankarta och visualisering)

B N § 18 PLAN.2020.2

Detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet - Antagande

Beslut

1) Byggnadsnämnden godkänner granskningsutlåtandet.
2) Byggnadsnämnden godkänner planförslaget samt föreslår att kommunfullmäktige antar Detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet enligt 5 kap 27 § plan- och bygglagen (2010:900).
3) Byggnadsnämnden beslutar om omedelbar justering av ärendet.

Bilagor

Planbeskrivning
Plankarta
Granskningsutlåtande
Samrådsredogörelse
Utvecklingsprogram för Sportcentrum och Torpagärdet

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 9 juni 2021 § 120 att meddela positivt planbesked för ny Detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet i Vänersborgs kommun samt att uppdra åt miljö- och byggnadsförvaltningen att ta fram förslag till ny detaljplan. Planområdet ligger söder om Vänersborgs innerstad tätt beläget mellan Eds- och Marierovägen.

Miljö- och byggnadsförvaltningen har genomfört planprocessen i enlighet med PBL (2010:900) via ett utökat förfarande med samråd och granskning. Planförslaget har bedömts vara av principiell beskaffenhet och större vikt för Vänersborgs kommun. Därför är förslaget att byggnadsnämnden godkänner planförslaget och kommunfullmäktige antar detaljplanen.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra ett större sammanhängande aktivitets- och rekreationsområde med utökade byggrätter för träningsanläggningar, spontanidrott, stadspark, lek och pedagogiska ytor etc. Dessutom koppla samman de två stora områdena, sportcentrum och Torpagärdet, med varandra. Detaljplanen skapar förutsättningar för en vidareutveckling av befintlig bensinstation som ligger i den västra delen av planområdet; direkt anslutande till sportcentrum. I samband med detaljplaneläggningen granskas också parkeringsplatserna, trafikflödet, kollektivtrafiken, den gröna infrastrukturen, utemiljön samt möjliggörande för en ökad trygghet inom och utanför planområdet.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Planförslaget har varit utställd för samråd mellan 20 nov 2023 - 15 jan 2024. Under samrådet inkom det 32 stycken yttranden. Alla yttranden sammanställdes och blev besvarade i en samrådsredogörelse.

Granskning för planförslaget var mellan 19 juni 2025 - 1 sep 2025. Under granskningen inkom det 15 stycken yttranden. Yttrandena sammanställdes och besvarades i ett granskningsutlåtande. Planförslaget har reviderats efter granskningen, men inte i sådan omfattning att en ny granskning behöver genomföras. De revideringar som har utförts är ny nockhöjd för den nya entrén till Idrottshuset, u-området bakom bensinstationen är reglerad som besöksnäring, [R], och en mindre slaskbit av gällande detaljplan har inkluderats i planområdet.

Till antagandet önskade länsstyrelsen att föroreningarna inom planområdet behövde utredas ytterligare. En riskbedömning har gjorts med en utvidgad provtagning som också inkluderat Torpagärdet. Inför antagandet har två regleringar tillkommit för att säkerställa att saneringen av berörda områden blir korrekta. Utöver detta är kommunens bedömning att planförslaget inte innebär en betydande miljöpåverkan, vilket är en bedömning som länsstyrelsen delar.

I slutet av 2025 har frågan om det är möjligt att bygga en räddningsstation vid Sportcentrum aktualiserats. Den aktuella platsen inom fastigheten Frigg 1, öster om arenan, är en av flera alternativa lokaliseringar som ska utredas i en förstudie som kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för. Förstudien ska var klar under våren.

Planprocessen för detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet har nu kommit fram till antagandeskedet och ett omtag för att utreda förutsättningarna för en räddningsstation skulle kräva ytterligare utredningar och en ny granskning, vilket skulle försena processen med sex till nio månader. En räddningsstation överensstämmer inte med detaljplanens syfte som är att möjliggöra ett större sammanhängande aktivitets- och rekreationsområde med utökade byggrätter för träningsanläggningar, spontanidrott, stadspark, lek och pedagogiska ytor etc. Frigg 1 omfattar en byggrätt för en helt ny idrottshall och denna möjlighet skulle försvinna om området istället avsätts för en räddningsstation. Den planerade om- och tillbyggnaden av Idrottshuset (B-hallen) är beroende av att detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet vinner laga kraft för att kunna få bygglov. Likaså krävs den nya detaljplanen för att kunna gå vidare med ett etableringsärende inom Sportcentrum och för att kunna bygga en skolgård till Tärnan-skolan.

Förvaltningens föreslår därför att detaljplanen för Sportcentrum och Torpagärdet antas i sin nuvarande form utan ytterligare dröjsmål.

Skulle förstudien landa i att Frigg 1 är den bästa lokaliseringen av en räddningsstation får en ny detaljplaneprocess inledas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, miljö- och byggnadsförvaltningen, 2026-02- 24

GRANSKNINGSUTLÅTANDE
Detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet, Vänersborgs kommun

Hur samråd och granskning har bedrivits

Samråd med utökat förfarande enligt 5 kap 11 § plan- och bygglagen har skett från och med den 20 november 2023 – 15 januari 2024

Granskning med utökat förfarande enligt 5 kap 18 § plan- och bygglagen har skett från och med 19 juni – 1 september 2025.

Planhandlingar har sänts till Länsstyrelsen och kommunala lantmäterimyndigheten samt till berörda myndigheter, förvaltningar, organisationer och föreningar. Sakägare, berörda och rättighetshavare enligt fastighetsförteckningen har beretts tillfälle att lämna synpunkter på planförslaget genom särskilt meddelande om samråd och granskning.

Samråd om betydande miljöpåverkan

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att genomförandet av detaljplanen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Inkomna synpunkter

Nedanstående har inkommit med yttrande under granskningen:

Länsstyrelsen, daterat 2025-08-28 2
Kommunala lantmäterimyndigheten, daterat 2025-06-30 4
Statens geotekniska institut, daterat 2025-07-02 4
Trafikverket, daterat 2025-06-26 5
Försvarsmakten, daterat 2025-06-25 5
Polisen, daterat 2025-06-23 5
Trollhättan Energi Stadsnät, daterat 2025-06-19 5
Vattenfall Eldistribution, daterat 2025-09-02 5
Räddningstjänsten Fyrbodal, daterat 2025-09-02 5
Kommunstyrelsen, daterat 2025-10-15 5
Miljö- och hälsoskyddsnämnden, daterat 2025-09-18 5
Samhällsbyggnadsnämnden, daterat 2025-10-02 7
Kultur- och fritidsnämnden, daterat 2025-08-21 7
Barn- och utbildningsnämnden, daterat 2025-09-02 7
Vänersborgs gymnastikförening, daterat 2025-08-21 7

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990198

Nedan följer referat av de yttranden som inkommit under granskningen samt kommentarer på hur dessa bemöts vidare i planförslaget.

Länsstyrelsen, daterat 2025-08-28

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § och nu kända förhållanden att planen inte kan accepteras och kan därför komma att prövas av Länsstyrelsen om den antas.

Motiv för bedömningen:

- Länsstyrelsen befarar inte att:
- Riksintresse kommer att skadas påtagligt
- Mellankommunal samordning blir olämplig
- Miljökvalitetsnormer (MKN) inte följs
- Strandskydd upphävs i strid med gällande bestämmelser

Däremot är det inte uteslutet att:

- Bebyggelsen blir olämplig eller ett byggnadsverk olämpligt med hänsyn till människors hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Hälsa och säkerhet

Förorenad mark

Länsstyrelsen anser inte att kommunen visat att det saknas behov av avhjälpandeåtgärder för förorenad mark eller att det saknas behov av planbestämmelser som ställer krav på avhjälpandeåtgärder i ett senare skede.

Den översiktliga miljötekniska markundersökningen visar på en heterogen föroreningsbild. Markföroreningar har påträffats i samtliga de tre delområden som undersökts. Halterna överstiger Naturvårdsverkets riktvärden för KM och för vissa parametrar även MKM (uppgifterna i planbeskrivningen och den miljötekniska markundersökningens sammanfattning är felaktiga i detta fall: där anges att samtliga parametrar understiger MKM).

Markföroreningar över MKM förekommer även i de översta jordlagren. I undersökningen uppmanas kommunen att säkerställa att ferrokalk inte förekommer i den direkta markytan i området för sportcentrum och gymnasieskolan. Detaljplanen omfattar gymnasieskola, idrottsanläggningar och parkmark, dvs. användningsändamål där barn och vuxna kan komma i kontakt med de övre jordlagren.

Kommunen behöver säkerställa att marken är lämplig för de aktuella användningsändamål (Skola, Idrott och lek samt Park/Natur). Som ett led i det behöver kommunen göra en riskbedömning för att utreda vilka åtgärder som krävs för att den planerade markanvändningen ska kunna medges. Om åtgärderna behövs för att den planerade markanvändningen ska kunna medges så ska dessa säkerställas med en planbestämmelse, alternativt ska åtgärderna vidtas innan planen fastställs. Alla steg i processen ska stämmas av med tillsynsmyndigheten (Miljökontoret i Vänersborg).

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990198

Länsstyrelsens utgångspunkt är att åtminstone de områden som används för Skola samt Idrott och lek behöver uppfylla kraven för KM. Inför markarbeten i förorenad mark ska en anmälan enligt §28 FMH göras till tillsynsmyndigheten.

Kommentar

Inför antagandet har en riskbedömning angående ferrokalk och de övriga föroreningarna utförts. I jorden förekommer det förhöjda halter av PAH och metaller. Halterna överstiger riktvärden för KM och i enskilda fall MKM. Det är främst metallerna som överstiger värdena. De föroreningar som överstiger värdena för MKM är enskilda prover för kobolt och krom på Torpagärdet och Oden 1. Dock har det inte påvisats några halter av krom 6+ över KM. Det visas en låg urlakning, vilket indikerar på att det är partikelbundet.

I grundvattenanalyserna visar att metallföroreningarna till stor del är partikelbundet. Det gäller för de prover som har högre halter i en uppsluten analys och inte i den filtrerade analysen. Därmed är metallföroreningarna inte lösa i vatten. Det begränsar generellt spridningen med grundvattnet. Källa till föroreningen inom samtliga fastigheter kan variera, men troligt beror föroreningarna på inkomna fyllnadsmassor. Ferrokalk har använts främst på Frigg 1 och Oden 1 som utfyllnad. Det är troligen orsaken till de förhöjda kromhalterna. Sammantaget bedöms att spridningen från samtliga fastigheter som låga utifrån de uppmätta halterna i grundvattnet och de utförda laktesterna.

Övergripande är att inga petroleumkolväten har uppmätts över laboratoriets rapporteringsgräns. PAH och enskilda metaller har ställvis uppmätts över MRR liksom enskilda parametrar över KM/MKM. Utifrån storstadsspecifika riktvärden för skola och grönytor sätts intag av jord och hudkontakt med jord till 365 dagar/år för barn och vuxna. För områden med hårdgjorda ytor, Vidar 2, är det 20 dagar/år för barn och vuxna. Exponeringsrisken är högre för områden med grönytor än områden med vägbanor eller byggnader som ska uppföras. Risken för exponeringen minskas också med djupet. Vid beräkning av platsspecifika riktvärden anses marken inom Vidar 2, Oden 1 och Frigg 1 ha något skyddsvärde då dessa områden är utfyllda med fyllnadsmassor till ett djup på 1–1,5 meter. Vidar 2 är till stor del asfalterat. Inom Torpa 1:2 bedöms markmiljön vara mer skyddsvärd då det inte återfinns några fyllnadsmassor. I planbeskrivningen finns det tydligare beskrivning överföroreningsbilden för respektive fastighet.

Utifrån denna information har kommunen inför antagandet kompletterat plankartan med två planbestämmelser. Dessa planbestämmelser ska säkerställa korrekt masshantering samt att oacceptabla miljö- och hälsorisker i samband med exploatering/byggnation hanteras anständigt. Detta regleras via bestämmelserna [a_2] och [m_1]. Regleringen [m_1] innebär det *att sanering ska göras vid anläggande av åtgärder som inryms inom stadsodling samt idrott och lek.* Bestämmelsen [a2] innebär att *startbesked får inte ges för byggnation förrän föroreningarna har avhjälpts till nivå som medger planerad markanvändning.*

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990198

Kommunala lantmäterimyndigheten, daterat 2025-06-30

Lantmäterimyndigheten har tagit del av planhandlingarna och noterar följande.

Plankarta

Grundkartans linjer och beteckningar är för framträdande i plankartan.

I plankartan har grundkartans linjer och beteckningar mestadels svart färg. Detta gör att det blir svårare att särskilja planskiktets gränser och beteckningar från den information som tillhör grundkartan. För att plankartan ska vara tillräckligt tydlig och lättläst behöver det vara uppenbart vilka beteckningar och gränser som tillhör planskiktet. Därför bör färgen på grundkartans linjer och förslagsvis ändras till grå.

Servitut redovisas ej

Servitut 1580K-10/1997.1 och 1580K-10/1997.1, belägna inom Vidar 1, redovisas inte i grundkartan. Servitut 1487K-2017/65.1, beläget inom Arenan 1, redovisas inte i grundkartan. Servitut behöver även finnas med i teckenförklaringen.

Bestämmelser på plankartan

På flera ställen redovisas egenskapsbestämmelserna i tät följd utan mellanrum. För att öka läsbarheten bör mellanrum finnas mellan bestämmelserna.

Förklaringen till bestämmelsen n1 verkar sakna ord ”Parkering ska placeras”.

Ett område saknar bestämmelser då hänvisningspil saknas.

Beskrivning

Planförslagets påverkan på fastighetsindelningen

På sida 60 där påverkan på fastighetsindelningen för Vidar 1 beskrivs saknas gul markering av område med PARK.

Rättigheter

Oden 1

Sedan 2025-06-10 finns ytterligare ett avtalsservitut som belastar Oden 1, D-2025-00203381:1.

Vidar 1

Sedan 2024-07-17 finns ytterligare ett avtalsservitut som belastar Vidar 1, D-2024-00230348:1.

På sida 67 skrivs felaktigt att servitut 1580K-10/1997.2 ligger på Oden 1 och Vidar 1. Servitutet belastar endast Vidar 1.

Kommentar

Planhandlingarna revideras utifrån Ert yttrande.

Statens geotekniska institut, daterat 2025-07-02

Inga invändningar mot planförslaget.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990198

Trafikverket, daterat 2025-06-26

Inget att erinra.

Försvarsmakten, daterat 2025-06-25

Detaljplaneförslaget innebär inte höga objekt utifrån riksintresseområden påverkansområde för väderradar och stoppområde för höga objekt samt MSA-område. Försvarsmakten har därför valt att inte handlat denna remiss vidare.

Polisen, daterat 2025-06-23

Inget att erinra så länge förändringarna inte påverkar tryggheten, trafikflödet och trafiksäkerheten negativt.

Kommentar

De aspekter som Ni nämner har utretts under detaljplanearbetet och genomförandet av den önskade åtgärden ska förbättra möjligheterna att skapa ett tryggt samhälle.

Trollhättan Energi Stadsnät, daterat 2025-06-19

Inget att erinra.

Vattenfall Eldistribution, daterat 2025-09-02

Vattenfall Eldistribution AB noterar att tidigare synpunkter som framförts i samråd och fortsatt dialog mellan kommunen och Vattenfall Eldistribution har beaktas och har därmed inget mer att tillägga i ärendet.

Räddningstjänsten Fyrbodal, daterat 2025-09-02

Räddningstjänsten Fyrbodal har tagit del av handlingarna gällande granskning för detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet och har inget att erinra.

Kommunstyrelsen, daterat 2025-10-15

Kommunstyrelsen avstår yttrande i granskning av detaljplan för Sportcentrum och Torpagärdet.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, daterat 2025-09-18

Natur

Granskningshandlingen har till stora delar anpassats efter tidigare yttranden över natur, vilket är positivt. Det bör dock göras vissa förtydliganden. I texten om invasiva arter kan det med fördel även hänvisas till Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens metodkatalog, vilken löpande uppdateras med ny kunskap. När det gäller belysning bör det förklaras kort varför det är viktigt att anpassa belysningen med avseende på djurlivet, för att på så sätt öka förståelsen för varför åtgärden bör genomföras. Det är positivt att ekosystemtjänster lyfts och att det visas på förutsättningar att stärka dessa.

Gällande träd anges i planbestämmelser att det krävs marklov för att fälla träd samt att träd endast får fällas om det är sjukt eller utgör en säkerhetsrisk. Planbestämmelserna gäller dock enbart inom två mindre parkytor. Det är positivt om det går att ha motsvarande

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990198

bestämmelser i övriga parkytor, åtminstone för trädrader och vuxna träd. Planbeskrivningen anger att parkytor ska utvecklas på olika sätt, vilket bland att kan gynna biologisk mångfald och grön infrastruktur. Men hur säkerställs att detta sker? Om förslagen för parkytorna inte genomförs finns risk att grönstrukturen försämras eftersom gröna ytor tas i anspråk för besöksanläggningar, vilket smalnar av stråken. Om då träden också riskerar att tas ned så kan det leda till ytterligare en negativ förändring istället för den positiva som ser att vara intentionen med det som föreslås i planbeskrivningen.

Förorenade områden

Vid den översiktliga miljötekniska markundersökningen har det noterats att ferrokalk har använts för utfyllnad inom delar av Frigg 1 och Oden 1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden avser därför att fatta beslut om markrestriktioner för dessa fastigheter. Det innebär bland annat att avhjälpandeåtgärder inte får ske inom fastigheterna utan att först inkomma med en anmälan om detta till nämnden. Övriga gräv- och markarbeten som inte är avhjälpandeåtgärder, men som ända kan innebära risk för spridning eller exponering av föroreningar, får inte ske inom fastigheterna utan att först inkomma med en underrättelse till nämnden.

Kommentar

Planbeskrivningen kompletteras med information angående anpassad belysning för djurlivet samt hänvisning till metodkatalogerna för hanteringen av de invasiva arterna.

Angående träden och planbestämmelser anses de berörda träden vara bevarandevärda. Dels för att de står på rad, dels att de är äldre. De flesta träden inom planområdet är nyligen planterade och anses inte ha det värdet att de ska beröras av planbestämmelser. Till detaljplanen finns ett Utvecklingsprogram som berättar hur parkområdena/de gröna områdena ska utvecklas inom planområdet. Det är det dokumentet som kommer ligga till grund när planområdet vidareutvecklas. Sedan kan det uppstå skillnader, men oftast beror det på den tiden som åtgärden görs, arbetsmetoder utvecklas med tiden och förändras.

Inför antagandet har en riskbedömning utförts angående ferrokalken. Planhandlingarna uppdateras utifrån de slutsatser som framkommer av utredningen. På plankartan finns det två planbestämmelser som reglerar saneringen inför exploatering; [m_1] och [a_2]. Planbestämmelsen [m_1] innebär att sanering ska göras vid anläggande av åtgärder som inryms inom stadsodling samt idrott och lek. Den andra regleringen, [a_2], innebär att startbesked inte fås ges för byggnation förrän föroreningarna har avhjälpts till nivån som medger planerad markanvändning.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990198

Samhällsbyggnadsnämnden, daterat 2025-10-02

Under samrådet lyfte förvaltningen framför allt behovet av ytterligare byggrätter. Denna fråga har stämts av med de verksamheter som är verksamma inom sportcentrum, och det har bekräftats att det aktuella planförslaget tillgodoser deras behov.

Efter samrådet har förvaltningen fortsatt arbetet med mindre justeringar och anpassningar i planförslaget med fokus på vissa specifika frågor, bland annat trafikflöden, i syfte att möjliggöra en så ändamålsenlig och effektiv användning av området som möjligt.

Gatuenheten har även tagit fram kostnadsberäkningar för utbyggnad av den allmänna platsen i enlighet med gestaltningsprogrammet. Om planen vinner laga kraft, behöver investeringsmedel avsättas för att kunna genomföra planen med utbyggnad av den allmänna platsen. Fullt utbyggt enligt gestaltningsprogrammet är kostnaden estimerat till ca 375 000 000 kr. I dagsläget, kan utbygganden inte ske inom gatuenhetens investeringsbudget utan en utökad budget behövs för att klara av utbyggnaden av den allmänna ytan inom planområdet. Gatuenhetens årliga driftbudget måste också utökas med ca 1 276 000 kr.

Kultur- och fritidsnämnden, daterat 2025-08-21

Kultur- och fritidsnämnden avstår att yttra sig på planförslaget ”detaljplan för sportcentrum och Torpagärdet” under granskningsperioden. Kultur- och fritidsnämnden har yttrat sig under samrådet med förslag till förändringar och har inga ytterligare synpunkter att lämna under granskningen.

Barn- och utbildningsnämnden, daterat 2025-09-02

Barn- och utbildningsnämnden står fast vid tidigare yttrande som bland annat betonar vikten av att ytor skapas för spontanidrott, till exempel i form av multiarenor som kan nyttjas av både skolor och allmänhet, och att insatser genomförs för ökad trafiksäkerhet, trygghet och trivsel i området. Nämnden ser att det svar som givits på tidigare yttrande är positivt och nämnden ställer sig fortsatt positiv till detaljplanen för sportcentrum och Torpagärdet.

Vänersborgs gymnastikförening, daterat 2025-08-21

Vänersborgs gymnastikförening vill under granskningsskedet återigen trycka på vikten av ökad byggrätt för Gymmixhallen. Vad vi kan utläsa av planförslaget finns sådan möjlighet vilket vi ser som mycket positivt. I övrigt hänvisar vi till vårt yttrande som skickades in under samrådet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990198

Ställningstaganden

- Planbeskrivningen kompletterar avsnittet om *Rättigheter* och *Planförslagets påverkan på fastighetsindelningen* utifrån kommunala lantmäterimyndighetens yttrande.
- Plankartan kompletteras utifrån kommunala lantmäterimyndighetens yttrande.
- Plankartan kompletteras med planbestämmelser som reglerar hanteringen av föroreningarna i samband med exploatering.
- Planbeskrivningen kompletteras med utvecklande information rörande föroreningar på utvalda fastigheter inom planområdet, se *Risk för föroreningar*.
- Avsnittet *Invasiva arter* kompletteras utifrån miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande.
- Planbeskrivningen kompletterades med information om anpassad belysning för djurlivet utifrån miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande.

Den fortsatta planprocessen

Miljö- och byggnadsförvaltningen överlämnar detaljplaneförslaget till byggnadsnämnden/kommunfullmäktige för antagande enligt 5 kap 27 § plan- och bygglagen.

MILJÖ- OCH BYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Angelika Lunnari
Planarkitekt
2026-02-16

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990198

Vänersborgs kommun

Sportcentrum och Stadspark Torpa

UTVECKLINGSPROGRAM med funktions- och gestaltningsprinciper

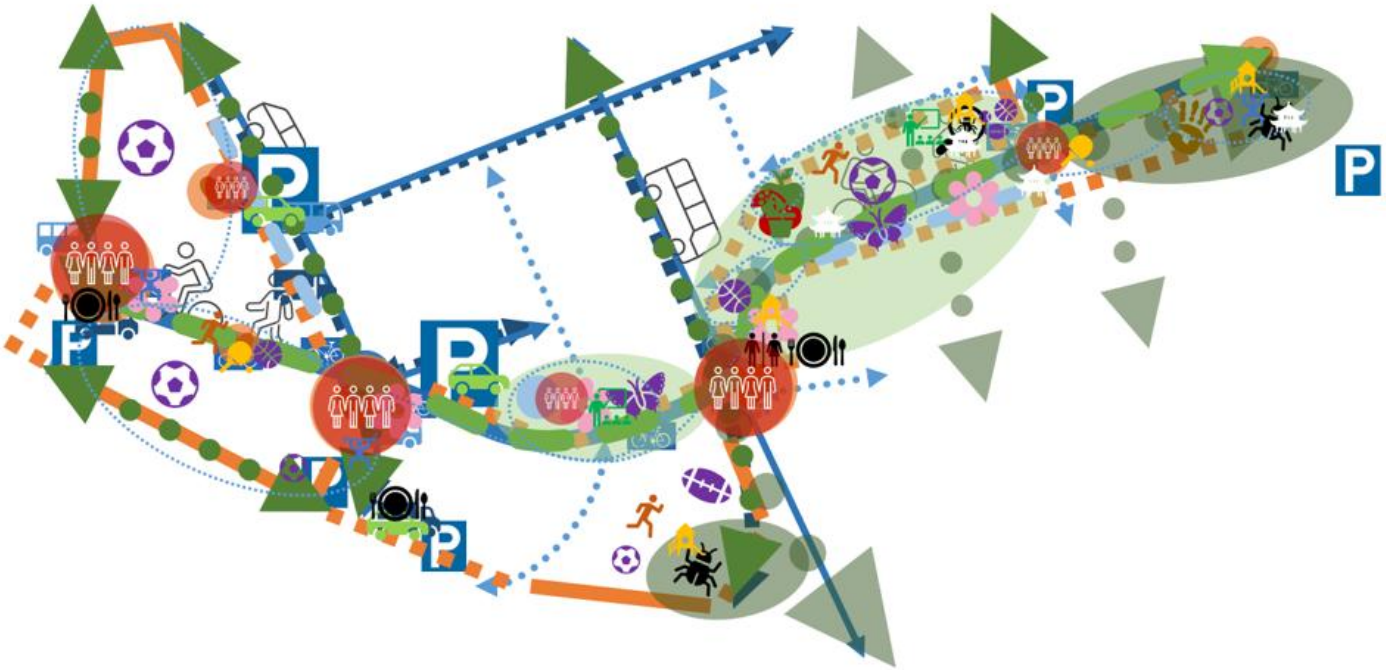

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Innehållsförteckning

Bakgrund 4
Syfte 5
Tidigare analyser och utredningar 6
Sammanfattande analys 8
Visionen 10

Funktions- och gestaltningsprinciper 11
- Inbjudande rum 12
- Liv och rörelse 18
- Tydliga flöden 23
- Översiktlig parkering 27
- Belysning och skyltar 31
- Rik grönstruktur 34

Enskilda områden 39
Illustrationskarta 44
Förslag på etapper 45

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Antagen av
Utvecklingsprogram som tillhör DP sportcentrum och Torpagärdet	Utvecklingsprogram för Sportcentrum och Stadspark Torpa	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. §	Skriv i organ eller beslutsfattare
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Miljö- och byggnadsförvaltningen	Stadsarkitekt		Tills vidare

Dokumentinformation	Diarienummer
Långsiktig utveckling av utemiljöer i Sportcentrum och Torpagärdet	PLAN.2020.2

Ämnesområde	Intranät	Hemsida
Stadsutveckling	☒	☒

Andra styrande dokument som omnämns
Fördjupad översiktsplan för Vänersborg och Vargön (KF, 2023-02-15, § 4)

Bakgrund

I många år har Sportcentrum utvecklats främst med utgångspunkt i idrottsföreningars specifika behov av hallar, anläggningar, lokaler och parkeringar. Området har successivt fyllts på utan någon övergripande långsiktig idé eller hänsyn till de omgivande stadsrummens struktur. Över tid har en miljö skapats som upplevs otydlig och otrygg.
Även Torpagärdet är ett område utan gestaltningsidé och sammanhang. Den stora grönytan upplevs som en barriär mellan stadsdelarna och som en otrygg miljö.
Otryggheten, brist på plats för nya lokaler och idrottsanläggningar samt kommunens visioner om ett hållbart liv i Vänersborg har genom åren resulterat i flera dialoger, utredningar och rapporter. I samband med en ny detaljplan för området har en arbetsgrupp med representanter från Kommunstyrelseförvaltningen, Samhällsbyggnadsförvaltningen och Miljö- och byggnadsförvaltningen tagit fram följande utvecklingsprogram med funktions- och gestaltningsprinciper för att knyta ihop de tidigare arbetena och belysa hur den fysiska miljön kan fungera och principiellt gestaltas med fokus på ekologisk och social hållbarhet.

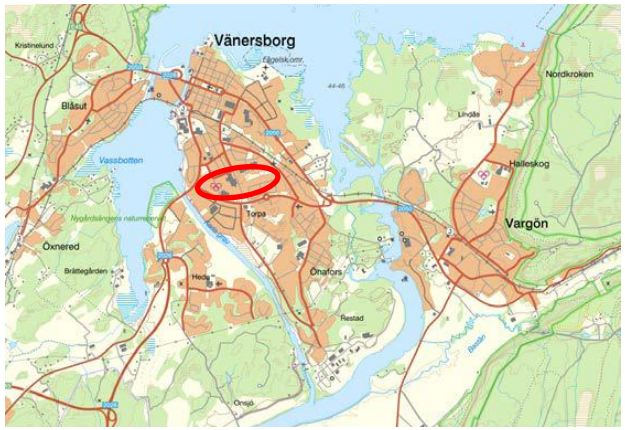

Markeringen visar områdets placering i staden

Området omgärdas av bostadsområden i södra, östra och norra delen där även ett flertal skolor ligger i direkt anslutning. Områdets västra del (Sportcentrum) domineras av sporthallar, arenor och bollplaner. Den östra delen (Torpagärdet) är ett grönområde som används delvis som skolgård.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2
Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Syfte

Utvecklingsprogrammet syftar till att:

- visa en helhetsbild över området och dess komplexitet,
- beskriva vilka grundläggande funktioner som ska uppfyllas i området,
- vara grunden till förslag på byggrätter, byggnadshöjder och användnings-ändamål för både kvartersmark och allmän plats inom ramen för detaljplaneringen,
- vara ett pedagogiskt verktyg för att förstå och jobba med de komplexa anspråken som ställs på utvecklingen av området över en lång tidsperiod och
- vara ett stöd för budgetering, utformning och genomförande av åtgärder på allmänna platser.

Dokumentet ska fungera som stöd vid planering, projektering och aktivering av byggnadsverk och utemiljöer.

Programmet ska läsas som en checklista över funktioner som alla framtida åtgärder inom området så långt som möjligt ska ta hänsyn till för att området på lång sikt utvecklas i sin helhet enligt det som beskrivs under rubriken *Vision*. Målgruppen är politiker och tjänstemän inom kommunal och regional sektor samt upp-dragstagande aktörer och kommunens invånare.

Vy över del av Torpagärdet ner mot Sportcentrum och Arenan

Till skillnad mot ett gestaltningsprogram syftar utvecklingsprogrammet i första hand på att visa upp möjligheter snarare än att föreskriva åtgärder efter en konkret estetisk målbild.

Utvecklingen av området kommer att ta en lång tid och i dagsläget är det fortfarande oklart vilka ekonomiska resurser som kan läggas på detta. Det är dock onekligen att området behöver lyftas och vilka som är de kritiska aspekterna.

Utvecklingsprogrammet ger förslag och idéer för ett helhetstänk på vägen framåt. Det är tillåtet att avvika från programmets rekommendationer om det sker medvetet genom en avvägning mellan nyttan och konsekvenserna ur ett hållbarhetsperspektiv.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Tidigare analyser och utredningar på plan-området

Planområdet har sedan tidigare analyserats och dialoger har genomförts för att utreda utvecklingsbehovet av Sportcentrum och Torpagärdet. I detta avsnitt sammanställs mycket kortfattat resultaten som de allra flesta av funktions- och gestaltningsprinciperna baserar på. Självklart ligger principerna i linje med de övergripande nationella och internationella målen för hållbarhet och principerna för gestaltade livsmiljöer.

Fördjupad översiktsplan för Vänersborg och Vargön (2023)

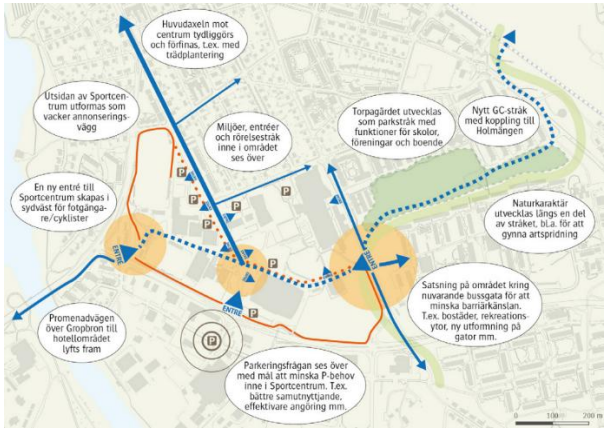

Övergripande strategier för Lyckhem avseende Sportcentrum och Torpagärdet är att stärka kopplingen till centrum via Brättevägen, utveckla områdesentréerna vid Edsvägen, Gropbrovägen och Torpavägen, koppla ihop stadsdelarna med ett förbättrat gång- och cykelnät samt utveckla de gröna värdena på Torpagärdet och generellt ta stor hänsyn till stora skyddsvärda träd.
De områdesspecifika rekommendationerna är att skapa en attraktiv entré till staden vid Edsvägen/Gropbrovägen genom en gestaltning av Sportcentrums "utsidor", att värna om fornlämningarna i området, att utveckla Torpagärdet till en park med stora sociala och ekologiska värden samt utreda möjligheten för ny bebyggelse på området norr om ställverket. Parken bör i samband med södra Torpavägen fungera som en spridningskorridor mellan grönområdena i Holmängen och Fridhem.

Program för fortsatt utveckling av Sportcentrum 2017–2027 (2017)

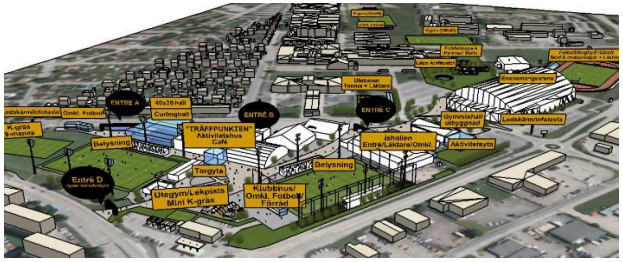

Kultur- och fritidsnämnden antog programmet 2017. Enligt programmet ska Sportcentrum vara en levande och inkluderande mötesplats som utvecklas med fler byggnader och anläggningar för aktivitets- och idrottsändamål som exempelvis olika hallar, bollplan och aktivitetshus. I programmets fokus står föreningsidrotten men även spontanidrott, lek och vistelse, ökad tillgänglighet för kollektivtrafik, tydliga entréer och stråk samt en bättre grönstruktur ses som viktiga faktorer för områdets funktion. Behovet av bilparkering belyses inte i programmet, däremot behovet av ett sammankopplande gång- och cykelstråk mellan Edsvägen och Tärnanskolan.

Förstudie gällande utveckling av Sportcentrum och Torpagärdet i Vänersborg (2020)

Förstudierapporten gjordes av Miljö- och byggnadsförvaltningen inför beslut om uppdrag att ta fram en ny samlad detaljplan för området.

Rapporten belyser förutsättningar och utvecklingsidéer i området uppdelat i 12 delområden utifrån bland annat två dialogvandringar med representanter från föreningar, skolor, boende och diverse kommunala tjänstepersoner från olika förvaltningar. Sammanfattningsvis visar rapporten på ett genomgående behov av helhetslösningar för cykel-, bil- och kollektivtrafiken, angöring och parkering, nya områdesentréer, mötesplatser och samlingslokaler även för unga samt en övergripande gestaltning och grönstruktur för hela området. Det saknas tydlighet och struktur som behövs för området att fungera bättre ur ett urbanitets- och trygghetsperspektiv.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Grönstrukturplan Torpa 2021 – ekosystemtjänster, målbilder och principförslag

Rapporten är gjort av Calluna AB i ramen för ett LONA-projekt 2021, till rapporten bifogade målbilder och åtgärdsförslag av Radar Arkitekter.

Rapporten analyserar befintliga ekosystem-tjänster och möjligheterna att öka dessa. Åtgärdsförslagen är att binda ihop och tillgängliggöra Torpagärdets och Sportcentrums grönområden med ett centralt gång- och cykelstråk, skapa områdesentréer och aktiva platser längs med stråket, tillföra grönska som ramar in Sportcentrum, öka grönskan på parkeringarna, utveckla befintliga grönytor, anlägga öppna dagvattenfördröjningssystem samt utveckla och öka mångfalden på vegetationen på Torpagärdet bland annat med större inslag av blommande växter. Rapporten tar inte hänsyn till ett ökat byggnationsbehov men betonar de sociala nyttorna av en trygg och tillgänglig närnatur samt grönskans skyfalls- och temperaturreglerande funktion.

Brottsförebyggande arbete och medborgarlöfte Torpa, 2022 - 2024

Medborgarlöftet som gäller t.o.m. 31 dec 2024 omfattar kartläggning, dialoger, samverkan och insatser för att öka trygghetsupplevelsen för de boende i Torpa och minska brottsligheten i området.

Arbetet har mynnat i en aktivitetsplan för att stödja framför allt barn och unga både i hemmet och i den offentliga miljön. Bland annat ska fritidsgårdens roll ökas i ungdomarnas vardag, innergårdar och gaturum fräschas upp, belysningen i området förbättras, trafiksäkerheten ökas med exempelvis fartgupp samt grönområdena upprustas. Aktivitetsplanen hänvisar dessutom till invånardialogerna inom ramen för detaljplaneprocessen för Sportcentrum och Torpagärdet.

Barnkonsekvensanalys (BKA), dialoger med barn

Inom ramen för detaljplanprocessen har flera dialoger med barn och unga genomförts bland annat i skolorna och fritidsgårdarna i området som är redovisade i en barnkonsekvensanalys (BKA).

Generellt efterfrågas mer möjlighet till olika fritidsaktiviteter i området, platser för spontanidrott eller träffa och umgås med vänner och familj. Att kunna tillbringa flera timmar om dagen utan att det skulle bli långtråkigt önskas som tryggt alternativ till hemmet. Att äta, dricka, lyssna på eller göra musik, dansa, uppleva kultur med mera. Besökare skulle vara välkomna så att området inte bara präglas av de boende på platsen. Gärna människor i alla åldersgrupper och fler tjejer. Bland annat önskas mötesplatser, väderskydd, basketplan, replokaler och möjligheter till gatukonst.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Sammanfattande analys

Två separata områden

Sportcentrum och Torpagärdet är två separata områden med olika karaktär. Barriären mellan områdena är Torpavägen som idag är utformad med ett längsgående staket mellan bussgata och gång- och cykelväg. Sportcentrum är idag en plats för sportaktiviteter och föreningsliv. Det är en låg andel ytor för spontanidrott och en hög andel ytor som är hårdgjorda. Torpagärdet är ett grönområde som idag innefattar skolgård, bollplan och naturmark. Området är öppet och storskaligt.

Sportcentrum till vänster och Torpagärdet till höger: Två områden som separeras av Torpavägen, den streckade linjen.

Otrygghet

Området upplevs idag som otryggt. Upplevelsen av otrygghet är komplex. Individuella erfarenheter spelar in, men även på gruppnivå finns det en mängd faktorer som påverkar upplevelsen av otrygghet. Exempelvis bristfällig belysning och avsaknaden av en tydlig gång- och cykelväg över Torpagärdet. Även staketet som avgränsar Torpavägen är en gestaltning som främjar upplevelsen av otrygghet. Vidare är närvaron och frånvaron av människor och vilka aktiviteter som pågår på platsen av stor vikt. Engagemang, gemenskap och positiva erfarenheter inom området är viktiga att arbeta med.

Vid Torpagärdet är stängsel uppsatt som en åtgärd att minska spring och tillhåll nära bostäderna. Samtidigt kan upplevelsen av otrygghet öka med ett stängsel. Passagen är välanvänd och en viktig länk mellan bostadsområde, skola, park och fritidsaktiviteter. *Foto: Moa Carlsson*

Närmiljön för barn och unga påverkar hur de rör sig och använder miljön. *Foto: Jerry Lövberg*

Rörelse men ingen vistelse

Det är mycket rörelse i området. Människor rör sig till fots, cykel och bil, dagtid då skolornas verksamheter är inom området samt eftermiddag och kvällstid för föreningsliv. Trots detta är det få som uppehåller sig en längre tid på platserna i området. Det finns få platser som inbjuder till spontana och sociala aktiviteter.

En låg variation av miljöer som inte inbjuder till vistelse. *Foto: Moa Carlsson*

Hårdgjorda ytor och monotona grönområden

Sportcentrum domineras av hårdgjorda ytor och låg andel grönstruktur. Majoriteten av ytorna inom Sportcentrum är inte genomsläppliga och kan inte fördröja dagvatten, såsom asfalt och plåttak. Hårdgjorda miljöer utan växtlighet skapar också högre temperaturer än sin omgivning. Torpagärdet däremot domineras av gräsytor som tillsammans med lågpunkter kan fördröja dagvatten vid skyfall. Samtidigt är det få träd inom hela området och låg variation av växtlighet.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Stora hårdgjorda ytor i Sportcentrum. Foto: Moa Carlsson

Otydligt stråk där gång- och cykeltrafik blandas med biltrafik och avlastning av snö från arenan. Det medför stor risk för kollision och halka. Foto: Moa Carlsson

Stora ytor men inga rum

Både Sportcentrum och Torpagärdet är storskaliga och öppna områden.
Trots Sportcentrums stora andel byggnader saknas rumslighet mellan dem. Torpagärdet är öppet inom området och även mot dess omgivning. Faktorerna leder till att både Sportcentrum och Torpagärdet är monotona områden med en låg variation av miljöer och rum. Torpagärdets norra del är området som avviker. Här finns både en rumslighet och småskalighet.

Upptrampat gångstråk över Torpagärdet. Foto: Moa Carlsson

Otydliga stråk, parkeringar och entréer

Sportcentrum genomkorsas av ett utbrett vägnät för bilar, cyklister och gående. Trots detta finns det en otydlighet vart man kan åka och vart vägarna tar vägen, framför allt för cyklister och gående. Idag är parkering för bil och buss utspridd över området vilket skapar en otydlighet och osäkerhet för besökare och en dominans av bilen i det offentliga rummet. Entréer och ingångar kan vara svåra att hitta och uppfattas ibland ligga på baksidan av en byggnad. Torpagärdet har idag få gång- och cykelstråk och inga av dem är belysta.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Visionen

Gemensam mötesplats

Sportcentrum och stadspark Torpa är självklara mötesplatser för boende i området, invånare från andra delar av kommunen och för långväga besökare. Området upplevs tryggt både dag och kväll. De offentliga miljöerna är utformade och användbara för alla.

Ett huvudstråk

Ett huvudstråk för gående, cyklister och mopeder länkar samman stadsdelarna och stadsparken med Sportcentrum. Längs med stråket finns det en variation av aktiviteter och platser som välkomnar olika målgrupper.

Sportcentrum – Rörelse och orienterbarhet

Sportcentrum är en aktiv och hållbar plats som uppmuntrar till rörelse och gemenskap. En välkomnande plats både i vardagens träning som vid stora event. Det är enkelt och säkert att hitta till rätt plats både för besökare utifrån och för elever på närliggande skolor.

Stadspark Torpa – Aktivitet för alla

Stadsparken erbjuder lek, pedagogik, spontanidrott och rekreation i ett mjukt böljande landskap. En grön och varierad plats där boende, skolelever och besökare alltid känner sig trygga och vill spendera dagar, kvällar och helger, sommar som vinter.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Funktions- och gestaltningsprinciper

För att möjliggöra utveckling enligt visionen är det avgörande att alla framtida åtgärder inom planområdet planeras, projekteras och genomförs med stor hänsyn till områdets helhet och komplexitet.

Följande sex principer är i respektive avsnitt uppdelade i funktions- och gestaltningsaspekter där FUNKTION ses som skall-krav och GESTALTNING som förslag. De följande sex kapitlen är huvuddelen av detta dokument.

1. Inbjudande rum
2. Liv och rörelse
3. Tydliga flöden
4. Översiktlig parkering
5. Belysning och skyltar
6. Rik grönstruktur

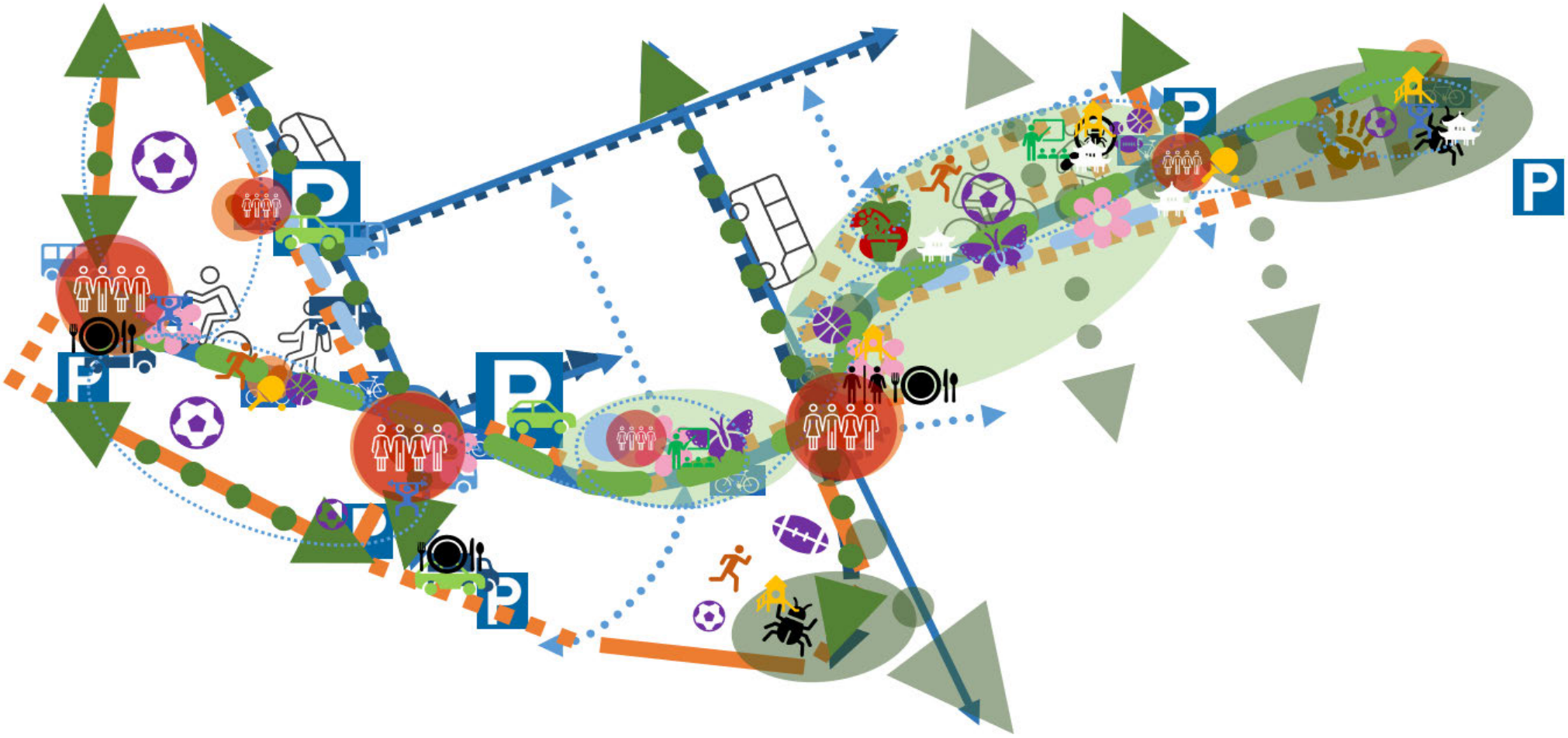

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

INBJUDANDE RUM

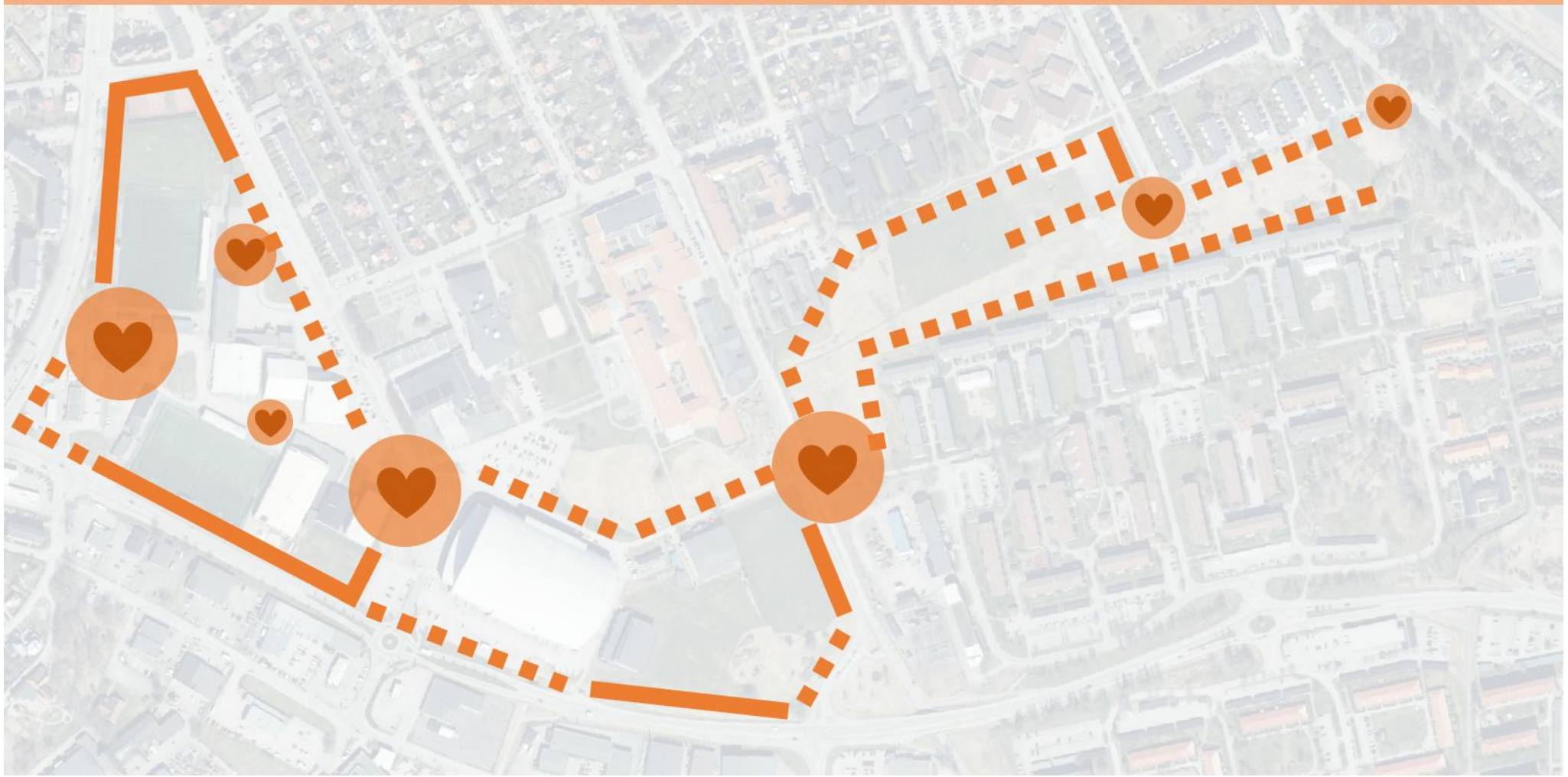

TECKENFÖRKLARING

Avgränsning / inramning

Koppling

Entréområde, fokus på rumslighet, skala och estetik

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

1. Inbjudande rum

Sportcentrum och stadspark Torpa är till för alla människor. Utvecklingen av området behöver fokusera på att byggnadsvolymer och friytor skapar inbjudande rum - var för sig och i den urbana kontexten. Rum att interagera med, att vilja uppehålla sig i och vara social och aktiv. Känslan av att vara välkommen på en plats sätter en positiv prägel på människors mående och därmed på deras beteendemönster.

UTGÅNGSLÄGE

Sportcentrum präglas av byggnader som är placerade utan urbant sammanhang eller rumsgestaltande intentioner. De obebyggda ytorna är ostrukturerade, huvudsakligen asfalterade och monotona. Det är främst parkering som de större ytorna bjuder in till samt tillhåll rörande de mindre ytorna. Torpagärdet saknar inbjudande karaktär, rumslighet och stråk.

1.1 FUNKTION INBJUDANDE RUM

Byggnader

Bebyggelsen i Sportcentrum kan vara storskalig där fasaderna möter de offentliga rummen med öppenhet. Byggnader som sticker ut i stadssiluetten markerar platsen och idrottens betydelse. *Foto: Martin Staude*

Byggnaderna i Sportcentrum är för idrottsföreningarnas behov och önskemål finns för fler hallar och lokaler i området. Arenan är avsedd främst för bandy och större evenemang. Byggnaden är storskalig och dominerar närområdet och stadsiluetten.

Framtida ny- och ombyggnationer ska placeras och utformas med större hänsyn till de omgivande rummen. I stället för flera fristående byggnader i en våning behöver hallar, föreningslokaler och andra servicebyggnader sammanbyggas till ett färre antal större volymer. Att samnyttja exempelvis teknik- och omklädningsrum, kommunikationsutrymmen och angöringszoner höjer yteffektiviteten och ger plats för friytor som kan gestaltas för bättre funktionalitet ur många olika perspektiv. Väl gestaltade volymer i större skala präglar stadsiluetten positivt och gör idrotten till ett landmärke.

I stadsparken där landskapet ska spela huvudrollen ska byggnader vara färre och betydligt mindre. Ett relativt öppet landskap

Exempel på en paviljong i parklandskap som möter människans skala. *Foto: Moa Carlsson*

behövs för att väga upp bebyggelsens dominans runt om området och för parken att kunna

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

fungera ur ett ekologiskt och socialt perspektiv. Men för att komplettera parkens funktionalitet behövs ett antal mindre byggnader i form av inbjudande paviljonger som väderskydd och hållpunkter i landskapet. Volymerna i parken behöver förhålla sig till den mänskliga skalan.

Rumslighet och skala

I Sportcentrum utgörs rumsligheten främst av byggnadsvolymer i förhållande till infrastrukturen och ett antal trädrader. För att skapa en inbjudande offentlig miljö där människor känner sig bekväma är balansen mellan byggnaders höjd och platsers yta samt relationen till den mänskliga skalan avgörande. Både stora och mindre platser kan ha den rätta balansen och såväl i Sportcentrum som i stadsparken Torpa eftersträvas en blandning av båda för att skapa variation och spännande strukturer.

Stadsparken omgärdas av bostadshus och skolbyggnader. På avstånd är Arenan och ”Nya vattentornet” vid Marierovägen väl synliga landmärken. Delar av parken präglas av naturligt kuperad terräng med synliga berghällar och en variation av olika träd och buskar som skapar rumslighet och möter skalan på de omgärdande byggnaderna. Den större centrala delen av parken behöver struktureras med nyplanteringar och försiktiga marknivåändringar för att bilda naturligt avgränsade platser med olika storlekar och funktioner. Ett centralt landskapselement är den gran som står vid gångvägen i förlängningen av Nämndemansgatan. Granen möter skalan av det öppna fältet och bebyggelsen och är värt att bevara för att fungera som naturlig mittpunkt i parkrummet.

Den stora granen möter det storskaliga rummet. Den blir ett landmärke som bidrar till platsens rumslighet och identitet.
Foto: Martin Staude

Övergångszoner

Där bebyggelseområden, parklandskap eller mindre platser och stråk angränsar mot områden av annan karaktär som exempelvis Gropbrovägen och Edsvägen uppstår zoner där olika förutsättningar och krav möts, en övergångszon. Längs med de stora vägarna ska zonen fungera som en tydlig avgränsning mot trafiken samtidigt som en inramning av idrottsområdet.

Avseende stadsparken däremot är övergångszonerna mer komplexa. De ska vara sammankopplande, permeabla och inbjudande på olika sätt eftersom det behövs en viss integritet för bostäderna på ena sidan och möjligheten för lågstadieskolan för att kunna använda delar av parken som skolgård på andra sidan.

Här behöver en buffertzon skapas för att både trygga de boendes integritet i sina bostäder och uppmuntra dem att använda parken.
Foto: Martin Staude

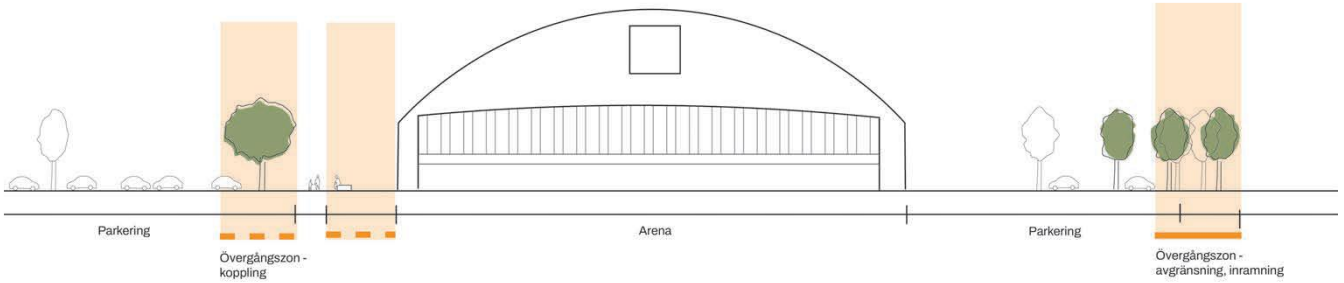

Kopplande zoner på arenans norra sida och avgränsande/inramande zon mot Gropbrovägen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

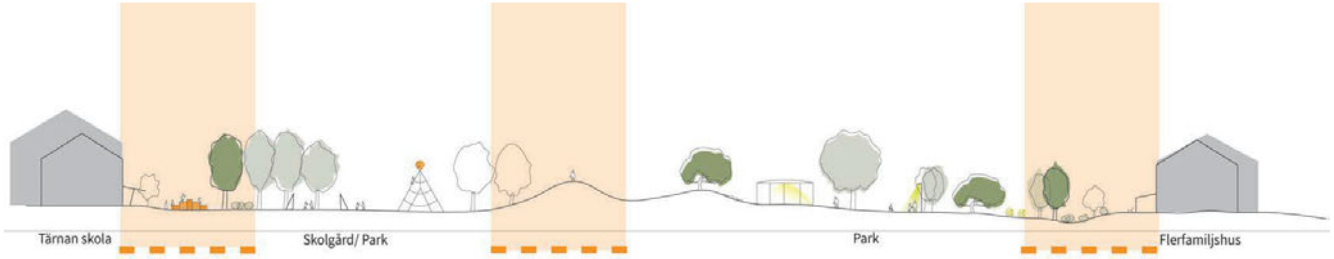

Övergångszoner i parken som kopplar samman skolorna och bostäderna med parken. Landskapsform, växtlighet och möblering antyder gränser i stället för att skapa hårda gränser.

De som bor i anslutning till parken ska kunna uppleva de delar av parken som ”sitt” som känns naturligt sammanhängande med deras tomter utan att känna behov av att vilja sätta upp hårda gränser i form av staket. Övergångszonen mellan skolan och skolgården kopplar samman inne- och uteaktiviteter, lugna och livfulla aktiviteter och förmedlar gränsen för hur långt eleverna vill röra sig. Dessutom behöver allmänheten känna en naturlig respekt för skolornas och bostads-husens hemfridszoner.

1.2 GESTALTNING INBJUDANDE RUM

Byggnader

Nybyggnation i Sportcentrum gestaltas för att generera mervärden utöver det primära enskilda behovet. Byggnadsvolymerna grupperas och byggs ihop så att lokaler, kommunikationsutrymmen med mera kan samnyttjas och platsbehoven kan minskas.

På byggrätterna bör större byggnadskomplex planeras som kan byggas successivt efter behov och ekonomiska möjligheter. De stora byggnadsvolymerna utgörs av kluster av hallar som är upphöjda över bottenvåningarna som rymmer lokaler för exempelvis gym och kampsport, förenings- och samlingslokaler, gemensamma entréer och service. Dessa bottenvåningar gestaltas med öppna aktiva fasader med flera entréer för att möta människorna i de olika gaturummen runt byggnaderna. Hallarna uppe nås via trapporna och hissar från centrala inomhusatrier med angränsande lokaler som skapar små inomhustorg på bottenvåningarna.

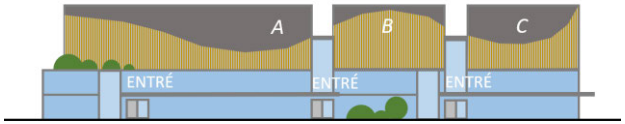

Skiss på ett kluster av 3 hallar upphöjda över en sockel på 1 till 2 våningar med aktiva fasader som rymmer mindre idrottshallar, samlingslokaler, bistro, inomhustorg m.m.

Ett successivt byggande förutsätter en komplex planering/projektering så att verksamheterna i de befintliga och nybyggda hallarna fungerar utan större avbrott under byggtiderna. Det innebär också att den första byggnationens kommunikationsutrymmen troligen behöver överdimensioneras för att senare kunna samnyttjas av de tillkommande byggnadsdelarna. På så sätt upphöjt från marken upplevs de stora och mestadels slutna hallarna inte lika dominant i gaturummet.

De mindre byggnadsvolymerna i stadspark Torpa gestaltas universellt, dvs alltid tillgängligt för alla och med en så flexibel användning som möjligt för att som bäst uppfylla sina sociala funktioner. Volymerna tar inte plats från parken eller dominerar den utan kompletterar landskapet. Med fördel smälter dessa byggnader in i topografin eller har en utstickande konstnärlig gestaltning.

Exempel på en paviljong i parken som kan smälta in i ett böljande landskap. *Foto: Ricard Estay*

Rumslighet och skala

I Sportcentrum skapas rumsföljderna längs med det centrala huvudstråket för gång-, cykel och mopedtrafik främst av byggnadsvolymerna. Otydliga mellanrum som inte leder någonstans byggs igen eller avgränsas visuellt om de uppfyller en viktig funktion. Höjden på byggnaderna och avgränsningar samt deras

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

utformning, men även att det finns öppna vyer och tillräckligt med solljus är avgörande för att platserna inte upplevs som instängda utan som harmoniska och inbjudande för vistelse.

Exempel från Sportcentrum som visar en positiv ansats gällande byggnadsvolym i förhållande till avstånd och avgränsning av olika zoner. *Foto: Martin Staude*

Längs stråket finns en följd av rymliga platser och mer smala passager. Samtidigt som ytornas storlekar varierar även byggnadshöjderna och de öppna utsikterna. Där det är nödvändigt begränsas platser av växtlighet och möblering. Högre byggnadsvolymer på ena sidan stråket förutsätter lägre höjd och mer öppenhet på motsatt sida.

I stadsparken struktureras området i olika zoner i första hand med hjälp av växtlighet och landskapets form. Marknivåerna bör vid parkens anläggande formas försiktigt till en lätt böljande topografi med huvudstråket inbäddat och lågpunkter som naturligt avgränsande öppna dagvattenbäddar. Olika mindre gångstråk, aktivitetsytor, sittplatser och paviljonger placeras varsamt i både det nya och det befintliga oförändrade landskapet och präglar karaktären som stadspark. Nya träd planteras för att skugga delar av stråken och platserna, bilda små dungar och skapa en intressant följd av gröna rum.

Positivt exempel från Torpagärdet på hur topografi, stråk och växtlighet kan vara avstämda för att skapa trevliga rum (om man bortser från Gunnebostängslet!). *Foto: Martin Staude*

Blommande buskar och rabatter med perenner delar in större ytor i mindre platser. Även gångstråk placeras för att medvetet skilja av ytor som exempelvis för lågstadieskolans skolgård.

Övergångszoner

Avgränsning/inramning

Där Sportcentrum gränsar mot de trafikerade vägarna behöver området ramas in med trädalléer och delvis med omsorgsfullt gestaltade plank med reklam för föreningarnas sponsorer. Men främst ska trädalléer bilda en ridå som omsluter hela området.

Vid områdesentréerna på Edsvägen, Brättevägen och Torpavägen bryts alléerna av för att möjliggöra ohindrade siktförbindelser och för att kunna uppleva torgytorna i sin helhet. Norr om

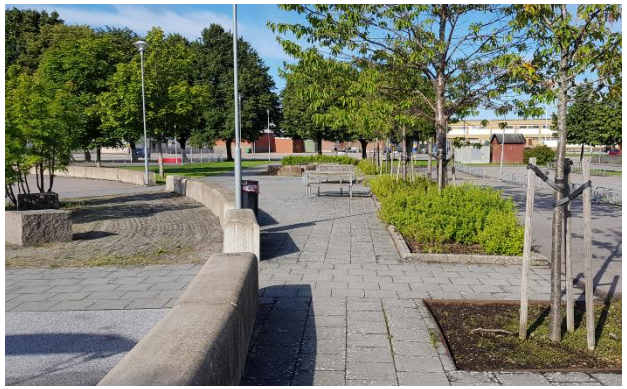

Positivt exempel från Torpaskolan på avgränsningar med träd, rabatter och låga sittvänliga murar. *Foto: Martin Staude*

Arenan och österut blir avgränsningarna färre och parklandskapen tar över. Enskilda trädalléer kantar Torpavägen och Nämndemansgatan eller skärmar av viss bebyggelse. I övrigt blir övergångszonerna i stadsparken mer öppna för att möjliggöra för områdena att kopplas ihop med parken.

Kopplingar

Både gröna och sociala kopplingar mellan parkytor och kringliggande skol- och bostadsbebyggelsen skapar samband mellan områdena. Exempelvis placera väderskyddade sittplatser närmast byggnader och bollplaner, aktivitets-, lek- och odlingsytor i närheten av skolorna, skapa genomsiktlighet mellan planteringsytor och anlägga naturliga gångförbindelser uppmuntrar skoleleverna och de äldre på Solängen att röra sig genom övergångszonen in i parken. Varierande planteringar i höjd och textur med stor andel blommande växter bildar en mjuk men skyddad buffertzon som bjuder försiktigt in boende från

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

bostadsområdet söder om parken utan att störa deras integritet och trygghetsbehov.

Vid skolorna Tärnan och Silvertärnan finns ett område som fungerar kopplande. Med små justeringar går principen att adaptera till situationen för bostäderna på andra sidan av parken. *Foto: Martin Staude*

Områdesentréer

Där huvudstråket möter Edsvägen, Brättevägen, Torpavägen och Marierovägen bildas entréer som kräver en omsorgsfull gestaltning med bland annat sittmöjligheter, plats för mindre grupper att träffas samt skyltning för information och orientering. Mötet mellan gående, cyklister och motorfordon behöver gestaltas med tydlighet som exempelvis olika markbeläggningar för att skapa ökad säkerhet och trygghet utan att behov av avspärrningar eller liknande uppstår. Områdesentréerna är Sportcentrums och stadsparkens ansikte utåt!

Idéskiss på entrétorget vid Edsvägen. Grönytorna utvecklas med grönska, sittplatser och utegym. Fornlämningarna synliggörs. Entréer med skärmtak till möjliga nya hallar och fotbollsarenan. Möjlighet till foodtruck eller kiosk norr om parkeringen och spontanidrott utanför ishallen.

Byggnadsentréer

Liknande områdesentréerna ska även entréerna till idrottshallarna mm vara tydliga och välkomnande, väderskyddade och väl belysta samt bjuda in till möte och vistelse.

Entrén till Idrottshuset. Positivt exempel med flera detaljer av punkterna nere. *Foto: Martin Staude*

Entréerna till ny- eller ombyggda idrottshallar ska ha en hög gestaltningskvalité med återkommande detaljer som:

- Skärmtak eller indragen entré
- Glasat dörr- och fönsterparti
- Utstickande färgdetaljer
- Belysning
- Stenlagd, permeabel markyta
- Minst ett träd och varierad plantering
- Sittmöjligheter
- Cykel- och mopedparkering
- Stor skylt med namn på hallen och mindre skylt som listar upp vilka idrottsgrenar som hallen normalt används för

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

LIV OCH RÖRELSE

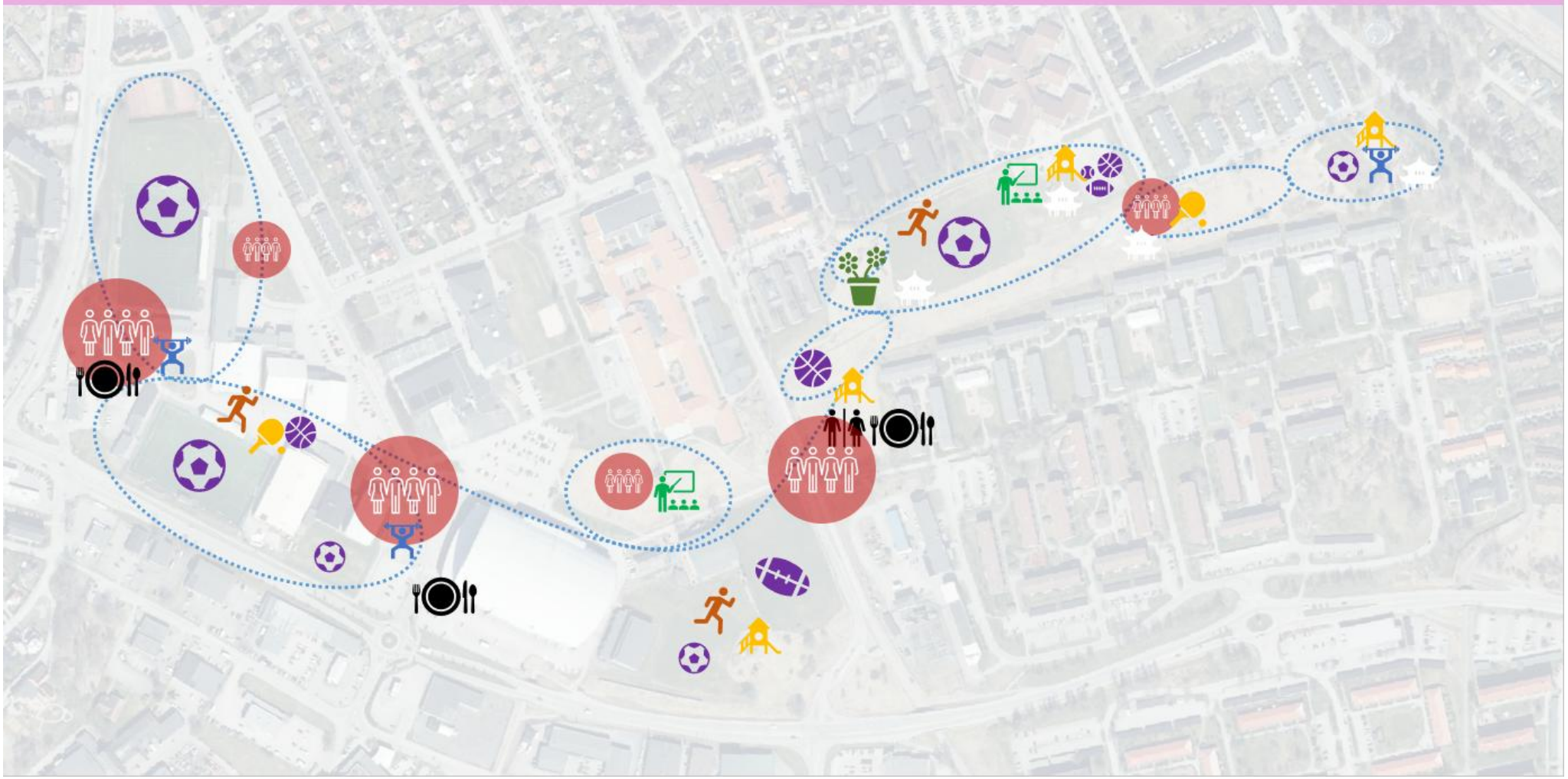

TECKENFÖRKLARING

Samlingsplats
Bollplaner
Uteklassrum
Motionsslinga
Utegym
WC
Lek- och aktivitetsmiljö
Gemensam odling
Paviljong
Spontanidrott
Kiosk/café/foodtruck

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

2. Liv och rörelse

Sportcentrum och stadspark Torpa ska associeras med liv och rörelse. Här ska det finnas en bredd av aktiviteter för olika grupper och behov. Alla ska känna sig välkomna och hitta aktiviteter eller platser att vilja använda och vara på. Utbudet ska stimulera till rörelse, lek och gemenskap, men också till lugnare och rofyllda aktiviteter.

UTGÅNGSLÄGE

Idag präglas Sportcentrum framför allt av föreningslivets aktiviteter samt bil- och cykeltrafiken. Torpagärdet har - trots att den delvis används som skolgård med lekplats och stor gräsplan - en låg variation av aktiviteter. Hela området har för få platser som bjuder in till aktiviteter och gemenskap.

Öppna platser som bjuder in till aktivitet och rörelse i både större och mindre sammanhang. *Foton: Moa Carlsson*

2.1 FUNKTION LIV OCH RÖRELSE

Sportcentrum är mittpunkten för idrottens föreningsliv i Vänersborg. Tusentals människor kommer regelbundet hit för att träna i de olika hallarna och på gräsplanerna. Stadsparken är ett allmänt grönområde med närhet till skolor, bostäder, äldreboende och vårdcentral.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Båda områdens utbud och utformning ska utgå från de individuella platserna och arbeta utifrån de förutsättningar som finns just där.
På detta sätt utvecklas området till ett flertal unika platser som knyter an till samt fungerar i sina respektive omgivningar och bjuder in människorna till lek och rörelse. Samtidigt lockar aktiviteterna i parken och platserna för spontanidrott i Sportcentrum besökare utifrån. En stor variation av aktiviteter som vänder sig till olika grupper, aktiviteter som är för barn, unga, vuxna, äldre, skolverksamhet, föreningsliv och privata arrangemang leder till att en variation av människor rör sig i området, dag som kväll, sommar som vinter. På så sätt ökar tryggheten.

För att Sportcentrum och stadspark Torpa ska kunna främja liv och rörelse behöver framtida åtgärder:

- inkludera det offentliga rummet för liv och rörelse
- skapa anledningar att vistas i området
- ge möjlighet för invånare att påverka och interagera med sin närmiljö
- öka trygghets- och skapa skönhetsupplevelser
- skapa mångfunktionella platser, välkomnande för flera målgrupper
- främja unika och identitetsskapande aktiviteter
- projekteras i samverkan mellan kommun, föreningsliv och invånare.

Följande funktioner ska finnas i området:

- Paviljonger och uteklassrum
- Konst
- Samlingsplatser
- Odlingsytor
- Spontanidrott
- Motionsslingor
- Utegym
- Bollplaner/Multiarena
- Lek- och aktivitetsmiljöer
- Kiosk, café eller foodtruck

2.2 GESTALTNING LIV OCH RÖRELSE

Grundläggande gestaltningsprinciper är att:

- varsamt bädda in aktivitets- och mötesplatserna i omgivningen,
- kombinera sociala och ekologiska funktioner på en och samma plats,
- gestalta flexibla och karaktärsfulla platser utifrån ett helhetsperspektiv avseende till exempel tema, färgskala och materialitet,
- inkludera konstnärlig gestaltning och samverkan,
- eventuellt testa olika lösningar i liten skala innan permanent lösning bestäms
- låta barn och unga vara delaktiga i gestaltningen av sina lekmiljöer.

Paviljonger och uteklassrum

Mindre och i huvudsak öppna byggnader med tak och jämnt golv som uppmuntrar till yoga, dans och annan privat eller offentlig aktivitet. De utformas universellt och expressivt beroende på platsen, dess syfte och målgrupp. Paviljongerna utrustas med belysning, högtalare och sittmöjligheter.
I närhet till skolorna kan en paviljong även vara uteklassrum. Sittplatserna behöver vara relativt täta för att kompensera för en något sämre akustik jämfört med inomhus. Material bör vara naturliga för att förstärka utomhuskänslan.

Genom konst och arkitektur kan unga vara del av att utveckla och aktivera platser. ”Kepsen” är ett exempel från Råslätt i Jönköping. *Foto: Ricard Estay*

Konst

Konst ska vara en naturlig del i alla offentliga miljöer och även så i Sportcentrum och stadsparken. Konst kan vara en integrerad del av byggnadsverken och parkgestaltningen eller vara fristående skulpturer på publika platser.

Samlingsplats

En variation av olika platser för mer publika aktiviteter eller mer intima rofyllda platser. Platser för små och stora sällskap att umgås, grilla, träffas innan träning, hänga och ladda mobiltelefonen eller låna och läsa en bok. Möbleringen är vädertålig och bekväm att sitta

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2
Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

och ligga på en längre stund. Grönstrukturen i anslutningen är rumsbildande.

Solstolar och parasoll *Foto: NOLA*

En amfiteater är lämplig samlingsplats för större evenemang.
Foto: Uppsala kommun

Gemensam odling

Engagerade boende, en förening, skola eller annan kommunal verksamhet kan bedriva odling i stadsparken. Att odla i form av fruktträd, skogsträdgård eller odlingslådor kan vara öppet för alla. Skyltar uppmanar pedagogiskt till ett respektfullt nyttjande. Redskapsbod och en samlingsplats samt draget vatten och el behövs vid odlingarna.

Frukt och bär i parker möjliggör för pedagogiska och hälsofrämjande aktiviteter. *Foto: Johan Östberg*

Spontanidrott

Platser för spontanidrott ökar möjligheten till rörelse både inom skolverksamhet, föreningsliv och på privat initiativ. Små anläggningar för olika bollsport och för friidrotten med sitt tydliga formspråk kan med fördel kombineras i utformningen av platser inom Sportcentrum. I stadsparken placeras sådana platser närmare skolorna än bostadshusen.

En löparbana kan spontant användas av skolor, föreningar och privatpersoner. *Foto: Freepik.com*

Motionsslingor

I området finns olika långa motionsslingor som delvis går samman med befintliga trottoarer och huvudstråket och delvis anläggs inbäddat i park- och naturmiljön. De är markerade efter olika distanser. Vissa slingor är fysiskt framkomliga för alla, medan andra är mer utmanande med ojämnt underlag och brantare lutningar.

Motionsslingor och promenadstråk ska komplettera varandra med hänsyn till den fysiska tillgängligheten.
Foto: Freepik.com

Utegym

Flera olika utegym som fungerar både för allmänheten och föreningslivet finns utspridda i hela området.

Universella utegym med enkla redskap som är användbara för en stor målgrupp. *Foto: Freepik.com*

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Variationen ska möjliggöra olika träningsformer även för barn, äldre och människor med funktionsvariationer. Att blanda redskapen på en och samma plats möjliggör exempelvis för barn att träna tillsammans med föräldrarna eller för äldre att träna med sina vuxna barn.

Bollplaner/Multiarena

I hela området finns en variation av bollplaner som möjliggör för allmänheten att utöva olika typer av bollsporter som exempelvis basket- eller volleyboll. Bollplaner kan även placeras på stora takytor. Föreningar kan långtidsboka ett visst antal tider som tydligt annonseras på informationsskyltar. Underlaget och utrustningen är tåliga så att bollplanerna är långfristigt attraktiva att användas. Även sittplatser och belysning bör ingå i utrustningen.

Bollsport och spontanidrott ökar möjligheten till rörelse och socialt umgänge. *Foto: Freepik.com*

Lek- och aktivitetsmiljöer

I stadsparken finns det gott om plats för lek. Barn och unga kan röra sig fritt och använda både ”klassiska” lekplatser och naturligt i landskapet integrerade miljöer för exempelvis vattenlek, rollek, motorisk och fantasilek. En bygglekplats eller liknande under en kommunal verksamhets regi är pedagogiskt värdefullt och en stimulerande miljö för barn att utvecklas i. Grönska ger vind- och solskydd.

Lekmiljöer kan se mycket olika ut: ”designade” med färgglada klätterställningar m.m. eller som återhållsamma och dagvattenreglerande ”lekotoper”. Variation ger flera lekvärden och bidrar till platsers olika karaktär och rumslighet.
Foton: Moa Carlsson

Även klätterställningar, hinderbanor och skateramper är mångfunktionella aktivitets-miljöer.

Skateramp *Foto: Freepik.com*

Kiosk/Café/Foodtruck

Möjligheten att köpa mat och dryck ökar liv och rörelse i området. För detta är torg en naturlig placering. På Sportcentrum kan det möjliggöra försäljning vid temporära evenemang och i anslutning till stadsparken kan både skolelever, boende och besökare spontant fylla på med energi under en lång dag i parken.
Både foodtruck och container är flexibla lösningar för att testa och hitta den bästa platsen.

Mat och dryck hör till en lång dag i området. *Foto: Freepik.com*

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

TYDLIGA FLÖDEN

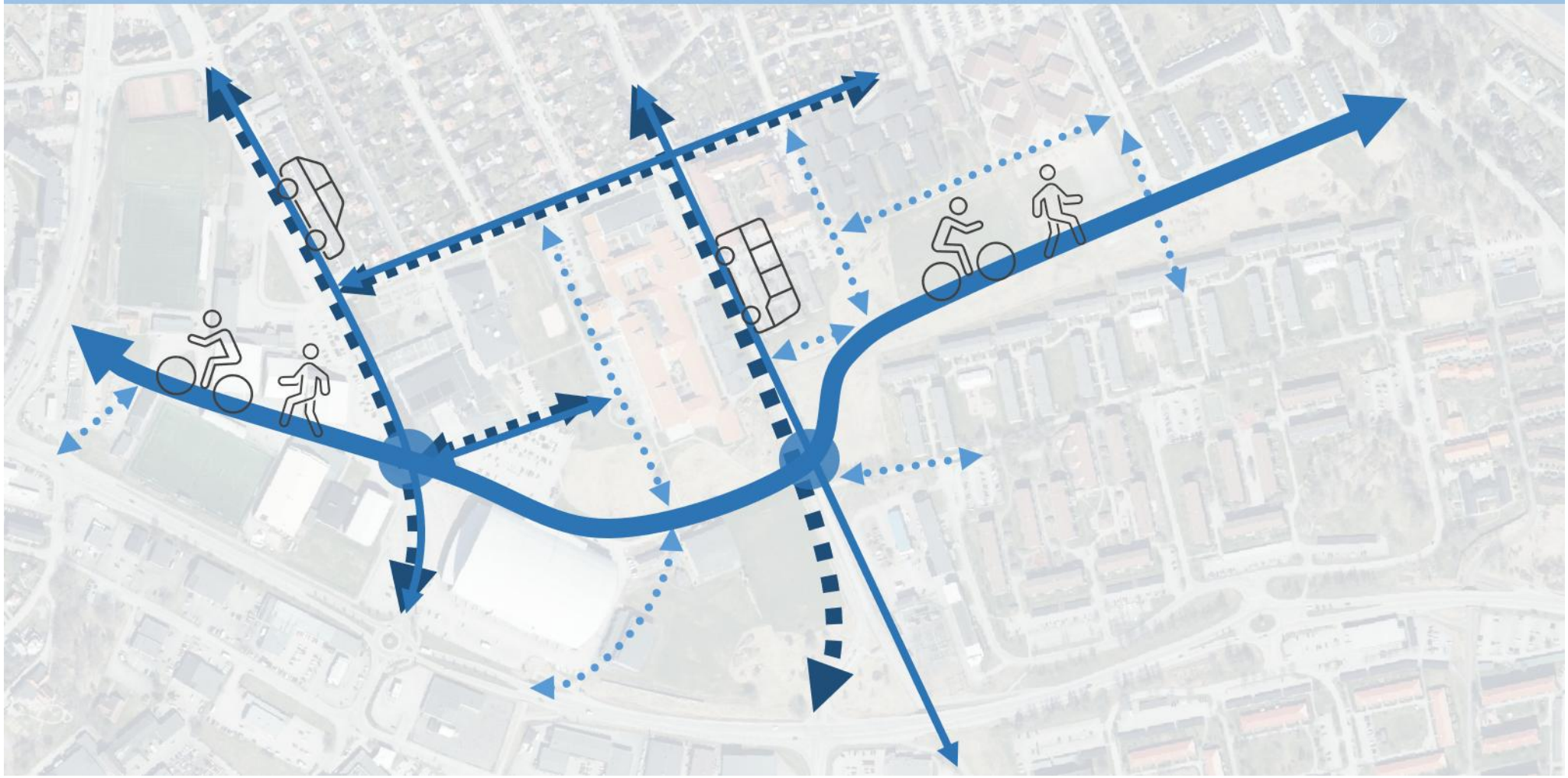

TECKENFÖRKLARING

Fordonstrafik

Huvudstråk för gång, cykel och moped

Gång- och cykeltrafik

Gångstråk (huvudsakligen)

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

3. Tydliga flöden

Biltrafiken mellan stadsdelarna norr och söder om Sportcentrum och stadsparken är viktiga och förblir i princip oförändrade, men gång- och cykeltrafiken prioriteras, ges företräde och tryggas. Ett nytt stråk för gående, cyklister och mopeder stärker flödet genom Sportcentrum, stadsparken samt mellan stadsdelarna öster och väster om området.

UTGÅNGSLÄGE

Brättevägen och Torpavägen är anpassade främst till bil- och busstrafiken och visar uppenbara brister till cyklisters och gåendes nackdel. I Sportcentrum och på Torpagärdet är det svårt att orientera sig som gående eller cyklist främst på kvälls- men även på dagtid.

CHECKLISTA TRAFIKSTRUKTUR

- Ett huvudstråk för gående, cyklister och moped av klass 2
- Uppmuntra till aktiv mobilitet för alla
- Ett komplett nätverk av gång- och cykelvägar
- Säkra övergångar
- Växtlighet i gatumiljön stöttar stråkens tydlighet

3.1 FUNKTION TYDLIGA FLÖDEN

Det är viktigt att gång- och cykelstrukturen består av ett sammanhängande nätverk av vägar. Tätheten mellan målpunkterna kan vara avgörande om människor väljer att gå och cykla. Viktigt är också att personer med funktionsvariationer kan förflytta sig i och använda de offentliga miljöerna på lika villkor som alla andra. För att skapa en avslappnad

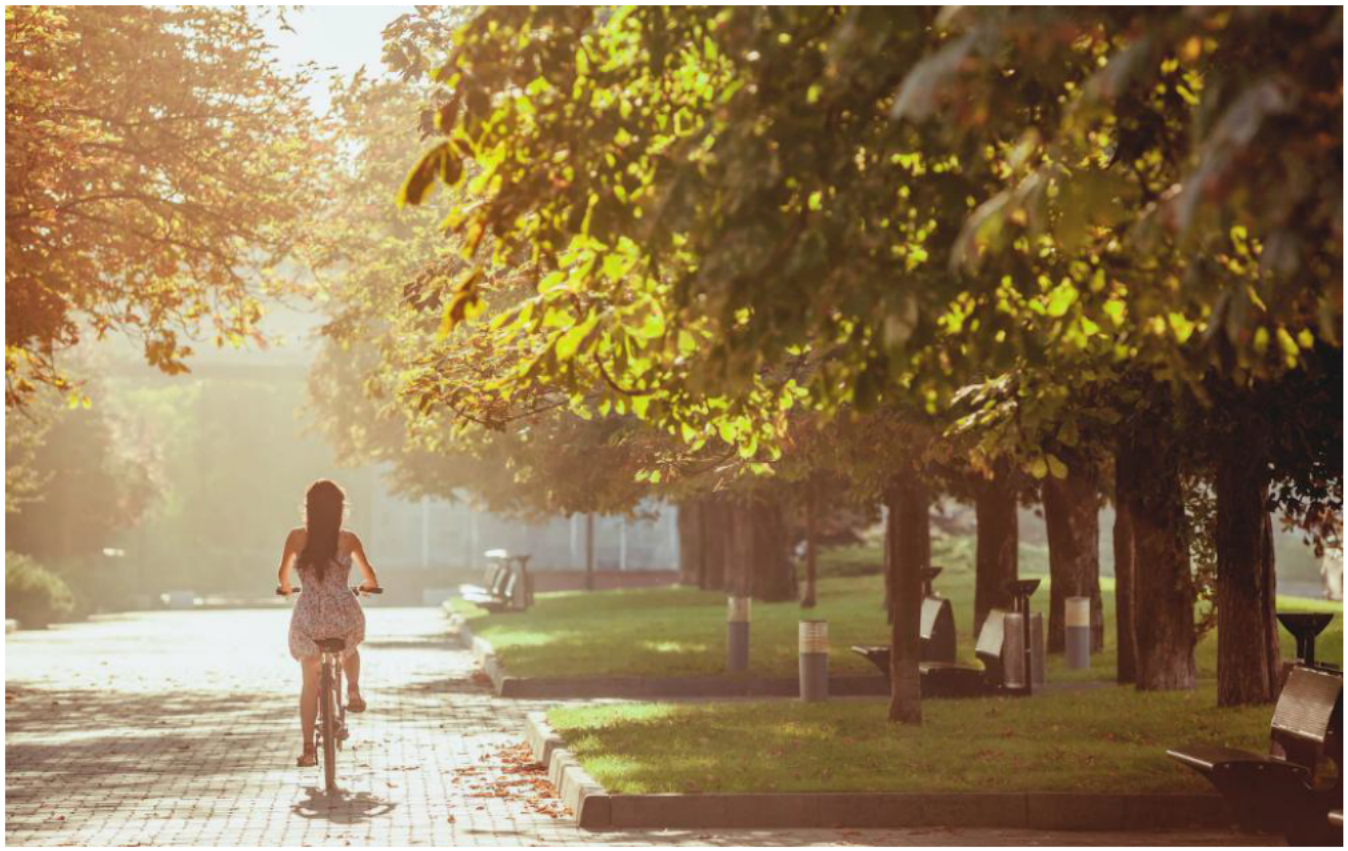

Exempel på en bred cykel- och promenadväg i ett parklandskap. Att dela av gång- och cykeltrafiken från biltrafiken skapar en avslappnad miljö för ett tydligt flöde för gående och cyklister. *Foto: Freepik.com*

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

miljö som inte upplevs stressig ska gång- och cykelvägar möjliggöra för att kunna gå och cykla i bredd och samtala. Som en ryggrad binder huvudstråket samman själva Sportcentrum och stadspark Torpa samt stadsdelarna längs Edsvägen och Marierovägen. Hela stråket måste utan avbrott vara attraktivt, tryggt och säkert för gående och cyklister för att användas av många på ett naturligt sätt. Där stråket korsar Brättevägen och Torpavägen som för biltrafiken är viktiga kopplingar till närområdet och centrum behöver övergångarna präglas av tydlighet både för gående, cyklister och bilister.

Generellt bör bilarnas hastighet regleras med hänsyn till korsande cykel- och gångtrafik och parkerande bilar men även för att minska gatans attraktivitet för onödig genomfart.

Infarten för bilar och bussar till stora Arena-parkeringen måste skyltas tydligt.

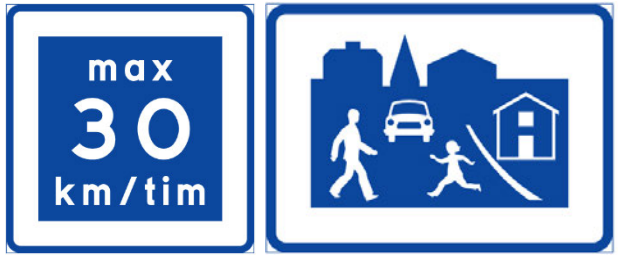

På Brättevägen och Torpavägen regleras hastigheten ner till 30 km/tim. Där biltrafiken korsar entrétorgen gäller gångfart.

3.2 GESTALTNING TYDLIGA FLÖDEN

En säker och fungerande gatumiljö påverkas i högsta grad av en tydlighet i gestaltningen. Samtidigt behöver gaturummet vara en attraktiv miljö att röra sig i och gå i linje med kommunens ambitioner om hållbarhet. Nedan ges förslag på hur de olika gatorna och vägar inom området kan utformas så att fler människor väljer att röra sig till fots eller cykla och att grönstrukturen som en naturlig del av gatumiljön reglerar dagvattenflödena.

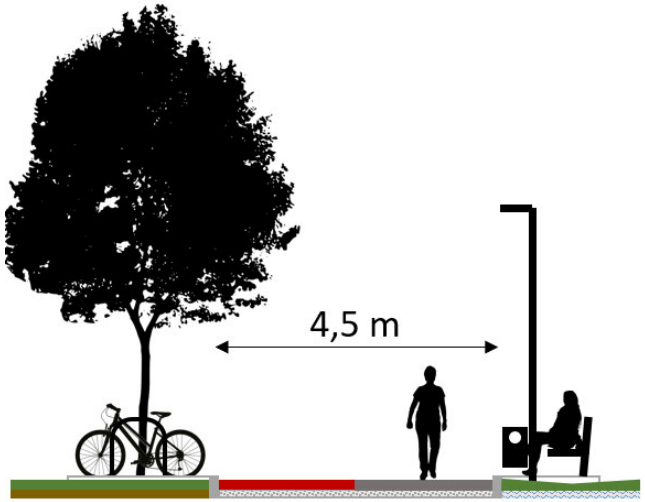

Huvudstråket med grönstruktur, dagvattendike, sittplatser, källsortering, belysning och cykelparkering

Huvudstråket

Som genomgående gång-, cykel- och mopedväg sträcker sig huvudstråket mellan den nya entrén vid Edsvägen och Marierovägen.

- Gång-, cykel och mopedväg
- 4,5 m bred, delad med mittlinje
- Asfalterad (röd asfalt för cykelbana)
- Belyst med enhetlig armatur
- Grönstruktur som följer stråket (t.ex. trädallé eller rabatter)
- God sikt vid övergångar och korsningar
- Förbinder i långa mjuka svängar flera aktivitetsplatser i parken och Sportcentrum
- Orienteringsskyltar hänvisar till viktiga målpunkter inom och utanför området
- Sittmöjligheter och källsortering jämnt fördelade längs med stråket

Gång- och cykelpassager

- Gång- och cykelväg
- 3 m bred
- Asfalterad
- Belyst med enhetlig armatur
- Grönstruktur som följer stråket (trädallé)
- God sikt vid övergångar och korsningar

Gångpassager

- Gångväg
- 2,5 m bred
- Asfalterad
- Belyst med enhetlig armatur
- God sikt vid övergångar och korsningar

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Brättevägen

Vägen är en bred gata på 24 m inkluderande parkering och trottoar på bägge sidor samt cykelväg på östra sidan. För att öka grönstrukturen i området skapas flexzoner längs gatan där bilparkering blandas med träd och dagvattenbäddar.

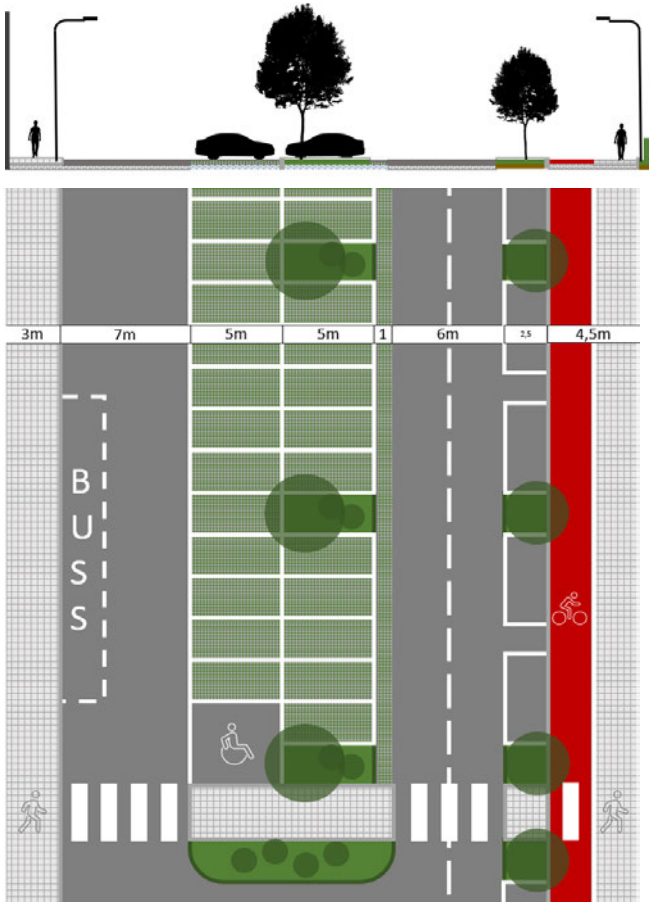

Principskiss på Brättevägen inkl. trottoarer, röd cykelväg, plantering i flexzonerna, parkering och angöring vid hallarna; tydliga övergångsställen

- Hastighetsreglering max 30 km/h
- Upphöjda övergångsställen för gående och cyklister
- Dubbelriktad gata på 6 m bredd med streckad mittlinje
- Gång- och cykelväg, 4,5 m på östra sidan (röd för cykel)
- Trottoar, 3 m på västra sidan
- Flexzoner med varvat parkering och grönstruktur
- Enhetliga högre belysningsstolpar

Torpavägen

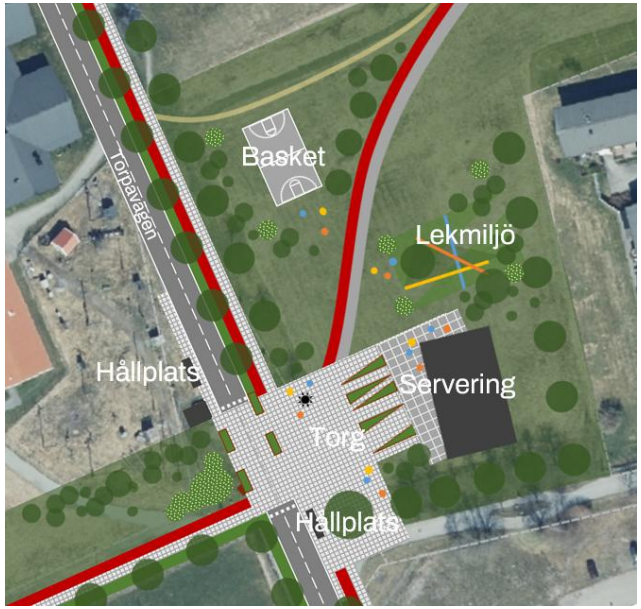

Idéskiss på entrétorg vid Torpavägen där huvudstråket korsar. Gående, cyklister och bussar samsas på en översiktlig stor yta.

Vägen byggs om till en vanlig stadsgata med dubbelriktad körbana samt flexzon på östra sidan för dagvattenhantering, busshållplats och trädallé.

Där huvudstråket korsar bildas en områdesentré mellan Sportcentrum och stadsparken.

- Hastighetsreglering max 30 km/h
- Brett och upphöjt övergångsställe där huvudstråket korsar
- Busshållplatser direkt vid torgytan medför ett naturligt stopp för bussarna
- Dubbelriktad gata på 6 m bredd utan stängsel eller mittrefug
- Gång- och cykelväg, 4,5 m på östra sidan
- Flexzon
- Enhetliga högre belysningsstolpar

Exempel på torgyta med hög grad på grönska och vistelsekvalité. Platsen blir knytpunkt mellan kollektivtrafik och olika målpunkter och fungerar som områdesentré för de som kliver av bussen här.
Nya Brunnsparken, Göteborg *Foto: Moa Carlsson*

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

ÖVERSIKTLIG PARKERING

TECKENFÖRKLARING

Parkering bil och moped

Cykelparkering

Busshållplats, angöring (även bil)

Leveranser

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

4. Översiktlig parkering

Ytorna för parkering och angöring påverkar i hög grad disponeringen, funktionen och upplevelsen av området. Placering, storlek och utformning av parkerings- och angöringsytorna är relevanta frågor för en hållbar stadsmiljö. Förutom bilar kräver även cyklar och mopeder medvetet utformade ytor i närheten till målpunkterna. Tillgänglighet, säkerhet och skydd behöver fungera i samband med parkering och angöring.

UTGÅNGSLÄGE

Parkeringssituationen i Sportcentrum är mycket otydlig. Ytor för parkering och angöring finns utspridda på flera ställen längs Brättevägen och mellan idrottsanläggningarna. Detta medför trafik och stora asfaltytor runt anläggningarna på bekostnad av plats för kvalitativa friytor.
Området upplevs som rörigt och otryggt.
Vid Torpagärdet finns mindre parkeringar på Nämndemansgatan och Lagmansgatan.

4.1 FUNKTION ÖVERSIKTLIG PARKERING

Den relativt höga tätheten på idrottsanläggningar i Sportcentrum gör att behovet av bilparkering inom området är högt under vissa tider på kvällar och helger. Samtidigt är omställningen till hållbara transporter, dvs att människor väljer att cykla eller använda kollektivtrafiken i stället för bilen ett av Vänersborgs utvecklingsmål. Ytor för bilparkering och angöring kan dock inte tänkas bort helt eftersom många kommer till Sportcentrum från längre håll.

Ordning och reda, skyltning samt en bra belysning sänker stressnivån hos människorna samt gör att området upplevs som mer säkert och tryggt.

Viktigt är att placera ytor för parkering och angöring i acceptabelt avstånd från flertalet idrottsanläggningarna för att nå en hög grad av samnyttjande. Onödigt körande mellan olika parkeringsområden ska undvikas genom att slå ihop områdena till en väldisponerad parkering längs med Brättevägen. Skyltar hänvisar tydligt till infarterna och att gå från bilen till målpunkterna ska kunna ske på ett säkert sätt på gångvägar som är lätta att nå från p-platserna.

Cyklar och mopeder ska i Sportcentrum parkeras helst direkt invid entréerna till anläggningarna och omklädningsrummen. De utformas med omtanke så att cyklarna och mopederna kan stå fastlåst och skyddat. Större cykel- och mopedparkeringar ska även finnas vid områdesentréerna vid Edsvägen, Arenan, Torpavägen och centralt i stadsparken.

Längs med huvudstråket finns dessutom kompletterande enskilda cykelställ.

4.2 GESTALTNING ÖVERSIKTLIG PARKERING

Angöring

Ytorna för angöring med personbil och bussar kan med fördel kombineras med parkeringsplatserna. Ytorna bör vara begränsade i antalet och ligga nära entrétorg för att betjäna så många målpunkter som möjligt.

Zoner för leveranser med lastbilar bör av säkerhetsskäl ordnas så att de är åtskilda från parkerings- och gångtrafiken.
Platskrävande vändplatser för lastbilar och p-platser för bussar som bildar ödsliga asfaltytor undviks.

Större leveranser exempelvis vid evenemang kan ske med försiktighet via torgytor. Torgen ska dock i första hand gestaltas utifrån vistelsekvalitéer. Exempelvis lastbilars svängradier får inte styra utformningen av ytor som är avsedda för människorna.

Vid Edsgatan, direkt vid nya entrén till Sportcentrum skapas en angörings- och väntplats som är anpassad speciellt för bussar och större resesällskap. På så sätt undviks att bussar är tvungna att köra och manövrera inne i Sportcentrum.

Bilparkering

Största delen av bilparkering till Sportcentrum placeras längs med Brättevägen och en parallell angöringsväg. Härifrån kan även nås ett möjligt parkeringsdäck under hallkomplexen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

De utspridda p-platserna kring tennishallarna byggs bort. De övriga befintliga bilparkeringarna bakom bensinstationen och runt arenan optimeras och utvecklas.

Permeabel markbeläggning och skuggande trädrader förbättrar avsevärt dagvattenhanteringen och skapar en mildare mikroklimat som bland annat sänker temperaturerna i de parkerade bilarna. Foto: Johan Östberg

Infarter till parkeringarna skyltas tydligt. Alla parkeringar belyses jämt med belysningsstolpar motsvarande de på Brätte- och Torpavägen. P-platserna bör generellt utformas med exempelvis gräs-armeringssten så att dagvatten kan infiltreras. Trädrader mellan p-platserna och runt parkeringarna skuggar både parkerade bilar och asfaltytorna.

Vägvisare eller orienteringstavlor upplyser om målpunkterna i området som nås via gångstråk som leder gående på ett säkert sätt från angörings- och parkeringsplatserna till entréerna.
Särskilt barn utsätts för olycksrisk om sådana gångstråk saknas!

Idéskiss på parkering och angöring vid Brättevägen i höjd med entrétorget till Vänervallen Nord och idrottshuset. Tydliga övergångar, in- och utfarter samt gångstråk längs parkeringen.

Den bästa p-platsen...
... är den som inte behövs och i stället kan användas för ett annat syfte.

Att testa temporära omvandlingar av parkeringsytor och gator möjliggör en flexibilitet samt ger plats för utevistelse och sociala möten. I samband med större evenemang exempelvis kan utemiljöer behöva kompletteras med temporära cykelställ, sittplatser och ställplatser för foodtrucks på p-platserna för att uppmuntra människorna till att ta sig hit med cykel eller kollektivtrafiken och vistas i det offentliga rummet innan och efter evenemanget.

Bilderna ovan visar ett projekt i Stockholm där en gata (och p-platserna) omvandlats för en period... Foto: Tobias Nordström

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Cykelparkering

Cyklar parkeras nära ingångar, vid områdes-entréerna samt vid aktivitets- och samlings-platser. Parkeringar ska ha god belysning, vara väl synliga och lätt att nå från cykelväg.

Cykelställ med dränerande lager är en mångfunktionell lösning som hanterar både dagvatten, cykelparkering och växtbädd.
Foto: Edge

Cykelpollare väljs som möjliggör fastlåsning även av el-scooter, barncykel och större cyklar såsom lådcykel, cykelvagn, funktionsanpassade cyklar mm.

En större cykelparkering i Sportcentrum samt i stadsparken bör utrustas med cykelpump.

En del ungdomar använder klass-1-mopeder. De får inte parkeras på trottoarer eller cykelparkeringar. Men i stället för att ta upp en hel bilparkeringsplats med en moped bör ett antal p-platser i närheten av entréerna skyltas för användning av flera mopeder samtidigt. En möjlighet är också att lämpliga ytor markeras ut för parkering uteslutande för klass-1-mopeder.

Exempel på väderskyddade cykelställ nära entréerna till hallarna och fotbollsplanerna. *Foto: Freepik.com*

Där cyklar ofta står parkerade under en längre tid, till exempel vid områdesentréerna rekommenderas väderskyddade cykelställ. Markbeläggningen bör möjliggöra infiltrering av dagvatten.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

BELYSNING OCH SKYLTAR

5. Belysning och skyltar

Gatubelysning och skyltar ökar trafiksäkerheten och orienterbarheten. Inom täta områden som Sportcentrum behöver belysningen vara avstämt i sin helhet och följa ett övergripande koncept för att även öka platsers attraktivitet och upplevda trygghet för gående. Olika rum som har olika funktioner kräver olika belysnings- och skyltningskoncept. I en park behöver belysningen skapa en trivsam stämning och ta hänsyn till växt- och djurlivet.

UTGÅNGSLÄGE

Inom Sportcentrum är belysningen reducerad till närmast bara gatubelysningen och enstaka armaturer på byggnadernas fasader. De stora fotbollsplanernas belysningsmaster bidrar vid tillfällena då det är matcher eller träning på gång. Torpagärdet är lite belyst endast av vägbelysningen längs utkanten. För övrigt är gärdet mörkt på kvälls- och nattetid. Även på dagtid är det svårt att orientera sig i området eftersom det saknas skyltar till målpunkterna.

5.1 FUNKTION BELYSNING OCH SKYLTAR

Platser

Aktivitetsytorna och mötesplatserna i stadsparken har olika syften. Utöver orienterbarhet, säkerhet och trygghetsupplevelsen ska belysningen av platserna också vara anpassad till den enskilda platsens karaktär och syfte. Exempelvis kan konst i form av lysande skulpturer eller projicerade färgmönster på marken skapa meditativa rum och stämningsfulla mötesplatser i stadsparken.

Vinterbelysning skapar stämning och trygghet i Södertälje.
Foto: Pontus Orre

Skyltar och QR-koder upplyser pedagogiskt om exempelvis odlingars syften och hur de är tänkta att användas och värnas. Ytor som delvis fungerar som skolgård skyltas så att allmänheten förstår och nyttjar dessa ytor respektfullt och endast utanför skoltid.

I Sportcentrum kan flaggstänger på centrala platser möjliggöra annonsering för olika evenemang.

Reklamskyltar i området samordnas genom ett övergripande skyltprogram.

Bra exempel från arenatorget i Sportcentrum med stor skylt på byggnaden, markerade entréer, belysningsmast och flaggstänger.
Foto: Martin Staude

Entréer till byggnader och anläggningar

Entréerna till idrottsanläggningarna och övriga byggnader belyses och skyltas med omsorg så att det är lätt för områdets besökare att orientera sig och hitta rätt. Entréerna ska upplevas som inbjudande.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Informations- och orienteringstavlor

Orienteringstavlor och skyltar med exempelvis trygghetsinformation på flera språk samt vägvisare finns vid busshållplatser och områdesentréerna för att leda besökaren vidare inom området och ut mot stan. Flaggstänger ger möjlighet till reklam för evenemang och sponsorer.
Informationsskyltar om kollektivtrafiken finns vid lämpliga platser i båda områden.

Vägvisare vid cykelvägar underlättar orientering och tydliggör avstånd till platser. *Foto: Stockholm stad*

5.2 GESTALTNING BELYSNING OCH SKYLTAR

Platser

Det är viktigt att gestaltningen av alla offentliga rum är genomtänkt i sin helhet och att inte missa de sista “ingredienserna” som gör att den skapade miljön kan leva upp till förväntningarna.

Belysningen och skyltningen på platser gestaltas karaktärsfullt. Till exempel LED-lister i markbeläggningen, enskilda belysta trädkronor och sittbänkar eller belysningsmaster med riktade ljuskällor och filter används där större allmänna platser bildar torgliknande ytor.

Belysning på platser skapar karaktär. *Foton: Freepik.com*

Gator, gång- och cykelvägar

Där trafiken står i fokus sker belysning och vägskyltning enligt gatuenhetens rutiner. Om möjligt väljs högre belysningsstolpar för gator med biltrafik, något lägre stolpar för gång- och cykelvägar som exempelvis huvudstråket och kortare stolpar för rena gångvägar. Vägvisare på belysningsstolparna gör det lätt att hitta till målpunkterna.

Stråk

Stråk mellan parkeringar och byggnadsentréer förtydligas med LED-belysning i markbeläggningen eller med pollare. Även underordnade stråk i parkområdena som exempelvis motionsslingor får en återhållsam, marknära men ändå tydlig belysning.

Entréer till byggnader och anläggningar

Entréerna gestaltas med effektfull belysning av entréytan och fasaden. Skyltar informerar besökaren om byggnadens namn, användning, lokaler, nummer eller liknande beteckning av entrén och kan med fördel vara del av belysningskonceptet.

Entréer kan förstärkas med unika skyltar och belysning.
Foto: Florian Kynman

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2
Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

RIK GRÖNSTRUKTUR

TECKENFÖRKLARING

Grönska i gatumiljön

Dagvatten

Parkmiljö

Naturmiljö

Pollinering och estetik

Pedagogisk grönmiljö

Gröna parkeringar

Grönt huvudstråk

Gemensam odling

Mångfald

Spridningskorridor

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

6. Rik grönstruktur

Grönstrukturen är fundamental i stadens offentliga miljöer. Grönska i staden är en stor investering men mångfalden av ekosystem-tjänster som naturen bidrar med över en lång tid framöver går inte att väga upp i pengar. Träd, regnbäddar, gröna platser, lekfulla levande miljöer är mångfunktionella lösningar för en hållbar framtid. Grönskan har en egen funktion men berikar även de flesta andra funktionerna i området.

UTGÅNGSLÄGE

Sportcentrum nyttjas intensivt för idrotts- och trafikändamål som medför en hög grad av bebyggelse och hårdgjord yta. Bortsett från diverse gräsbollplaner och några gatuträd i hårdgjorda miljöer finns bara få grönytor. Torpagärdet är ett öppet grönområde. Västra delen är en stor och flack gräsyta.
På sommartid är en stor del klippt till en bollplan. Östra delen är småkullig med berg i dagen, en variation av olika trädarter samt en liten bollplan.

CHECKLISTA GRÖNSTRUKTUR

- Inventering av befintlig grönstruktur
- Planering, gestaltning och förvaltning i nära samarbete mellan förvaltningar och invånare
- Öka mångfald på växter och ekosystemtjänster
- Mångfunktionell och anpassad grönstruktur

6.1 FUNKTION RIK GRÖNSTRUKTUR

Genom utveckling av grönstrukturen i Sportcentrum och stadsparken ges större plats och betydelse för naturen i stadsrummet.

Ekosystemtjänsterna bevaras och stärks. Gröna ytor tar hand om dagvatten och skyfall. En ökad mångfald av träd, buskar och blommande växter ger underlag för fler olika djurarter. Träd ger skugga och sänker temperaturer vid värmeböljor.

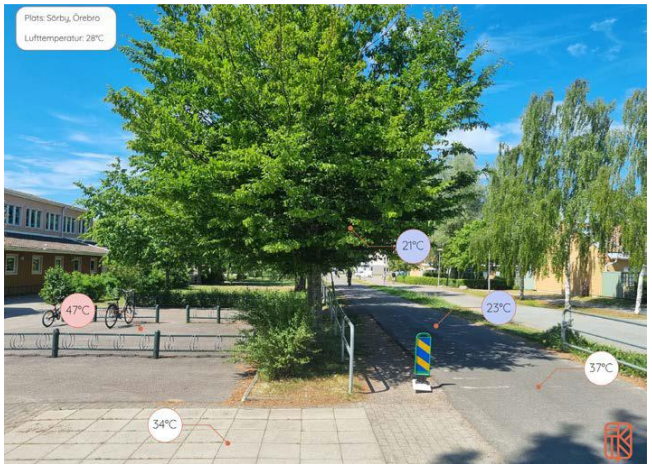

Skillnader i temperatur i luft och på olika ytor. Skugga och genomsläppliga markbeläggningar sänker temperaturen avsevärt. *Bild: Trädkontoret*

En rik grönstruktur förbättrar luftkvaliteten och ökar kvaliteten i områdets urbana livsmiljöer.

Avstämd med de andra fem funktionerna i detta dokument är grönskan en viktig faktor för att skapa trevliga rum, stärka lek- och lärvärden för barn samt att främja rörelse och aktivitet för alla. Detta ger invånarna positiva hälsoeffekter och främjar social inkludering.

Sportcentrums och stadsparkens identitet stärks och hela området ges en tydligt positiv karaktär genom en omsorgsfull utveckling av grönstrukturen. Stadsparken ska dessutom fungera som spridningskorridor, en ekologisk länk till övriga angränsande grönområden i stan.

6.2 GESTALTNING RIK GRÖNSTRUKTUR I SPORTCENTRUM

Grönstrukturen utvecklas avstämt med de övriga fem funktionerna (se motsvarande kapitlen). För att kunna ta hänsyn till alla funktioner samtidigt är gestaltningen av alla platser en viktig del i att skapa säkra och trygga miljöer.

Grönstrukturen stärks i Sportcentrum främst längs med områdesgränserna, på lokalgator och stråk samt på entré- och mötesplatser och parkeringar. Grönytan söder om gymnasiet utvecklas till en mindre regnpark med dagvattenfunktion och vistelsekvalitéter som bildar övergången till stadsparken på andra sidan Torpavägen.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Bevara, stärka och restaurera befintlig grönstruktur

Sportcentrums befintliga grönstruktur i form av träd i en hårdgjord miljö behöver utvecklas. Trädens livsmiljöer behöver förbättras för att säkerställa deras välmående. Växtbäddar anläggs och markbeläggningen runt träden förbättras avseende vattengenomsläppligheten. Ett mellanskikt av blommande växtlighet tillförs för att bidra med ökad biologisk mångfald, rening av dagvatten samt en varierad och inbjudande miljö.

Exempel från området. *Foton: Moa Carlsson*

Grönska i gatumiljö

Längs bilvägar och gång- och cykelstråk gestaltas grönstrukturen på olika sätt som exempelvis trädalléer, enskilda gatuträd, sammanhängande dagvattenstråk samt enskilda regnbäddar eller ängsgräsytor. För att uppnå den bästa effekten i en krävande miljö både ur ekologisk och estetisk synvinkel krävs planering i ett tidigt skede för att säkerställa tillräckligt med utrymme och kvalitativa markförhållanden i form av tilltagna växtbäddar.

Trädalléer och enskilda gatuträd

Platsen och dess funktion, ekologiska aspekter samt förvaltnings- och skötselnivån styr gestaltningen och val av trädkomposition. Trädalléerna behöver vara väl avvägda och proportionerliga i förhållande till bebyggelsen. För att exempelvis fungera som avgränsande ridå framför en hög bebyggelse behöver träden vara av högväxande art och redan vid plantering ha en rejäl storlek. Enskilda gatuträd är ett bra alternativ för mindre platser i anslutning till en korsning eller entré. I mindre utrymmen kan ett mindre träd med spektakulär blomning eller höstfärg bidra med estetiska värden. På större platser kan ett stort träd utvecklas i en gestaltad rabatt med fler växter och då bidra med ett flertal värden och ekosystemtjänster.

Dagvatten

Sammanhängande dagvattenstråk i gatumiljön kan variera i utformning och inkludera olika funktioner, t.ex. regnbädd med renande funktion och p-platser med permeabel markbeläggning. Bild: Edge

Ett dagvattenstråk anläggs längs med Brättevägen för att fördröja och rena vattenflödena. Parkeringsytorna utformas med permeabla marksten och ett underliggande genomgående magasin. Mellan grupper av fem till sex p-platser placeras nedsänkta regnbäddar och alléträd. Längs med huvudstråket genom Sportcentrum anläggs flera nedsänkta regnbäddar för att fånga upp vattnet från stråket och angränsande platser.

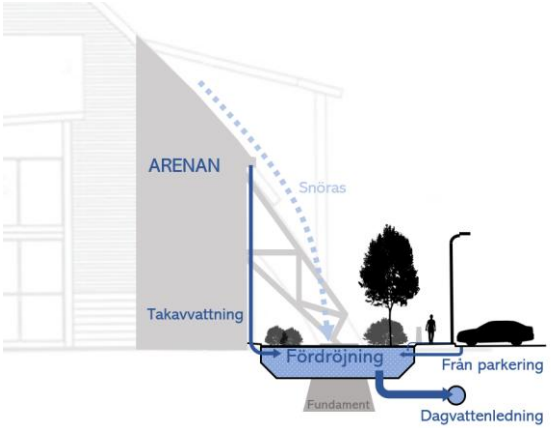

Principskiss på fördröjning av takavvattning och dagvatten från parkeringen vid arenan.

Parkeringsytor

De större parkeringarna avgränsas med planteringar mot entréplatser och liknande. Parkeringsytorna för bilar och cyklar bör vara av permeabla marksten medan körbanorna kan vara asfalterade. Större parkeringar förses med gångbanor, belysningsstolpar och träd som skuggar de parkerade bilarna.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Gräsarmeringsten. *Foto: Benders*

Gröna sociala platser

I Sportcentrum finns flera platsbildningar i anslutning till områdesentréerna och hallarna. Grönska i form av träd, buskar, blommande perenner och gräsytor bidrar med inramning till dessa platser samt estetiska, ekologiska och sociala värden.

Platsen vid gymnastikhallen och Arenan
Grönstrukturen utvecklas så att den bidrar till rumsligheten. Placeringen möjliggör även för regnbäddar och skuggade sittplatser.

Grönytan söder om gymnasiet
Området kan nyttjas som en del av skolverksamheten och för större samlingar. Dess lågpunkter är naturliga ytor för buffring av dagvatten. Topografin kan utvecklas som en amfiteater som ger plats även för sociala sammankomster.

Entrétorget vid Edsvägen
Här skapas en ny entré till Sportcentrum. Grönstrukturen bidrar med estetiska värden, inramning, skugga och dagvattenhantering. Grönytorna utvecklas som sociala ytor med sittplatser och blommande naturlig växtlighet.

Entré Vänervallen Nord
Entréplatsen integrerar grönytan med hällristningar och befintlig vegetation. Platsen kompletteras och avgränsas mot parkeringen med varierade planteringar.

Befintlig grönstruktur med fornlämningar utvecklas vid entrén till Vänersvallen Nord. *Foto: Martin Staude*

Gröna väggar och tak

Bebyggelsens väggar och tak kan nyttjas som grönytor. På platser med små utrymmen, exempelvis passager men även vid entréer kan klätterväxter på vajer etablera sig med förhållandevis små markkrav. De många och ofta stora takytorna kan delvis användas för grönska som skapar ekologiska värden. Mindre byggnader och låga tillbyggnader bör uteslutande byggas med vegetationstak medan stora lutande takytor utrustas med solceller.

6.3 GESTALTNING RIK GRÖNSTRUKTUR I STADSPARK TORPA

Stadsparken är tillgänglig och mångfunktionell samt inkluderar aktiviteter och platser där en bred grupp av människor känner sig välkomna. Den har en unik karaktär och ger stadsdelen en hållbar identitet med sin närhet till bostäder, verksamheter och föreningsliv mitt inne i staden. Grönstrukturen i stadsparken bidrar med en variation av rumslighet, karaktär och aktivitet.

Rumslighet, variation och sammanhållning

Det behövs en variation av platser och miljöer i parken. I västra delen behöver topografin bearbetas något och grönstruktur tillföras för att skapa rumslighet för platser och stråk. Ett lätt böljande landskap ger möjlighet till en intressant varierande park- och dagvattengestaltning. Grönstrukturen bidrar även som vind- och solskydd.

En något förstärkt topografi ger flera fördelar. *Foto: Calluna*

Den befintliga grönstrukturen i den mer naturliga östra delen med ängsmark och berg i dagen gäller att bevaras och förvaltas. En rimlig tillgänglighet behöver ordnas. Grönstrukturen i parken behöver i sin helhet ge ett varierat och sammanhållet uttryck samtidigt som den samspelar med området och dess olika skalor.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Dagvattenhantering - inte bara funktion

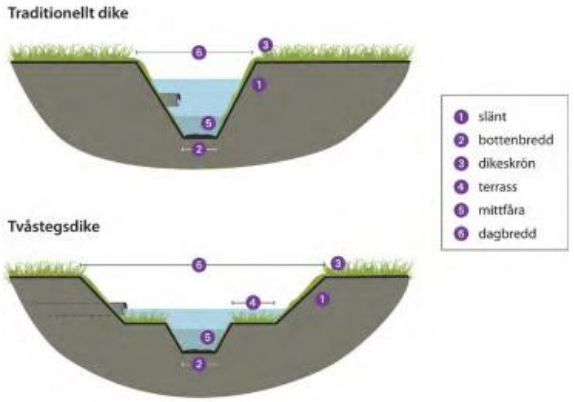

Traditionella dikesformer kan utvecklas för att få en bredare funktionalitet. Bild: Naturvårdsverket

Dagvattenhanteringen i stadsparken kan i stora delar ske naturbaserat med svackdiken och dammar. Stora genomsläppliga ytor och träd bidrar med att fördröja och rena dagvattnet. Topografin utvecklas så att även andra värden tas tillvara: Dammar och svackdiken blir habitat för en mångfald av växter och djur och möjliggör en pedagogisk kontakt med naturen samtidigt som de är estetiskt tilltalande när de smälter in i landskapets form.

Utveckla naturliga lågpunkter i parkmiljön för att hantera dagvatten och bidra till att öka den biologiska mångfalden i området. *Foton: Calluna*

Grönskan stärker sociala värden

För att stödja de sociala värdena behöver parken upplevas välkomnande och trygg samt möjliggöra en variation av aktiviteter.

Vid områdesentrén vid Torpavägen utgörs grönstrukturen av större variationsrika rabatter som öppnar upp för parkens lätt kuperade landskap där huvudstråket börjar slingra sig igenom topografin i långa svängar. Inne i parken placeras olika med grönska accentuerade aktivitetsytor i direkt anslutning till stråkets svängar samtidigt som andra platser ligger lite avskilt och avskärmat av exempelvis låga eller mellanhöga blandhäckar. Accenter kan vara höga träd av speciell karaktär, i grupper eller enskilda.

Mot bostadsområdet avgränsas parken med ett organiskt format dagvattensamlande svackdike med en stor variation av växtlighet med höga värden både för estetiken och för den biologiska mångfalden.

Huvudstråket och andra gångvägar i parken kantas av en variation av trädplanteringar, buskage och rabatter. Även flera gräsytor är tillgängliga från huvudstråket som är delvis länkade till en relativt centralt och i närheten till skolorna belägen gräsplan i storlek på en mindre 9–9-bollplan. Bakom målen på kortsidorna kan täta häckar eller stängsel med klätterväxter fungera som inramning och bollfång. Nära skolor och lekplatser bidrar grönstrukturen med naturliga lekmiljöer exempelvis i form av klätterträd, lekbuskage, löst material, ätliga bär och doftande blommor.

Ytor i närheten av äldreboendet och skolorna utformas med fruktträd och odlingsbäddar som möjliggör inkluderande åldersövergripande aktiviteter. Odlingen kan vara tillgänglig för allmänheten. I så fall skyltas det pedagogiskt om hur trädgården ska nyttjas och respekteras. Parkens varierande gestaltning och växtlighet är också lämplig för skolundervisning. En paviljong eller berså kan tjäna som friluftsklassrum.

Kreativa faunadepåer kan även fungera som rumsavskiljare och för pedagogisk undervisning. *Foto: Johan Östberg*

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Enskilda områden

Detta kapitel visar illustrationer på möjlig utformning av enskilda områden. Bilderna ska tolkas som schematiska och syftet är att förtydliga funktions- och gestaltningsprincipernas intentioner.

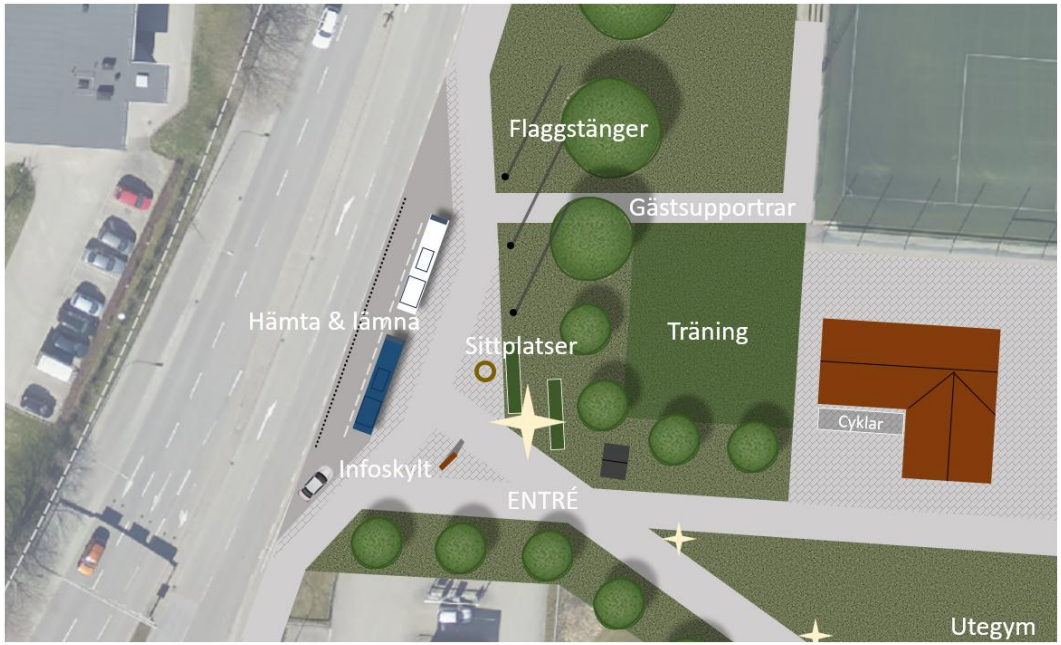

Entré vid Edsvägen

Platsen är en ny entré för gående och cyklister till Sportcentrum. En ficka längs med Edsvägen möjliggör för bilar och bussar att hämta och lämna besökare till området. Entréområdet utrustas bland annat med informationsskylt, sittplatser, belysning, flaggstänger och olika planteringar.

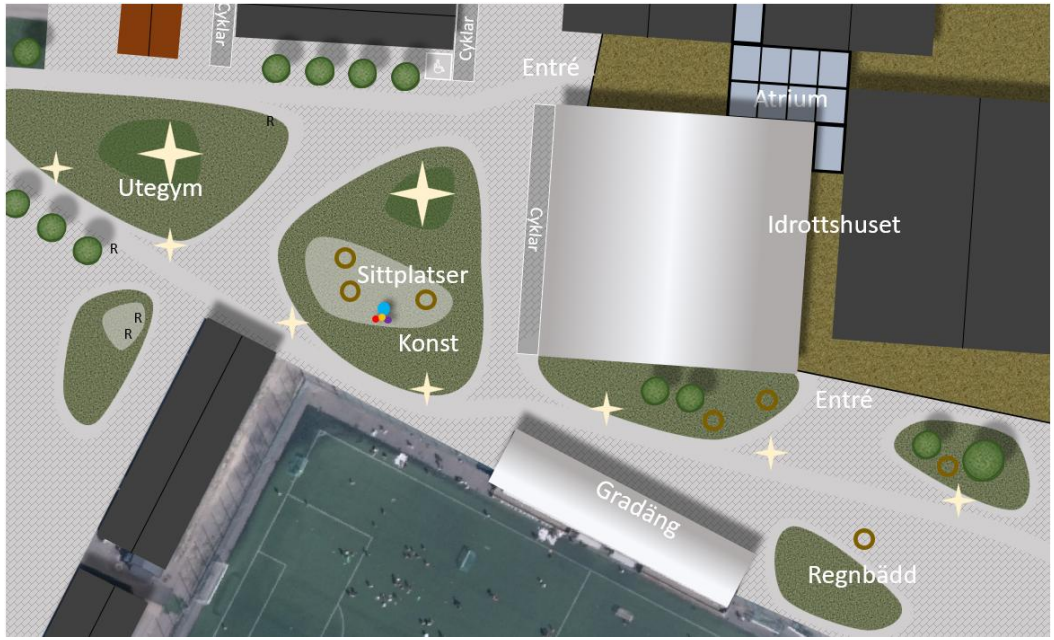

Entrétorget vid A-hallen

Torgets befintliga grönytor utvecklas med sittplatser, offentlig konst, utegym-moduler och belysning. Den hårdgjorda ytan stenläggs. Huvudstråket för gång- och cykeltrafiken genom Sportcentrum tydliggörs genom ett avvikande markmaterial som exempelvis asfalt. Nya grönytor tillskapas som fungerar som uppsamlingsbäddar för dagvatten från de hårdgjorda ytorna.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Torget vid ishallen / Brättevägen

Platsen utvecklas för att välkomna besökare som kommer med bil eller buss via Brättevägen. Även huvudstråket för gång- och cykeltrafiken genom Sportcentrum passerar torget som utrustas med olika planteringar, sittplatser, cykelställ, flaggstänger och belysning. Övergångsstället på Brättevägen justeras något för ett bättre flöde på GC-stråket.

Entré till Idrottshuset och Vänervallen Nord

Den befintliga grönytan söder om entrén till Vänervallen Nord utvecklas med sittplatser och anpassas försiktigt för att kunna ta emot delar av dagvattnet från den kringliggande hårdgjorda marken. Hällristningarna framhävs. Den hårdgjorda ytan stenläggs och utrustas med belysning, sittplatser, väderskyddade cykelställ, infoskylt och olika planteringar. Även här skapas en ficka för bussar som hämtar och lämnar. Brättevägen kompletteras med trädrader. Bilparkeringen ordnas parallellt med Brättevägen. Permeabla marksten på p-platserna tar upp dagvattnet från trafikytorna. Tydliga övergångsställen minskar trafikytornas barriäreffekt.

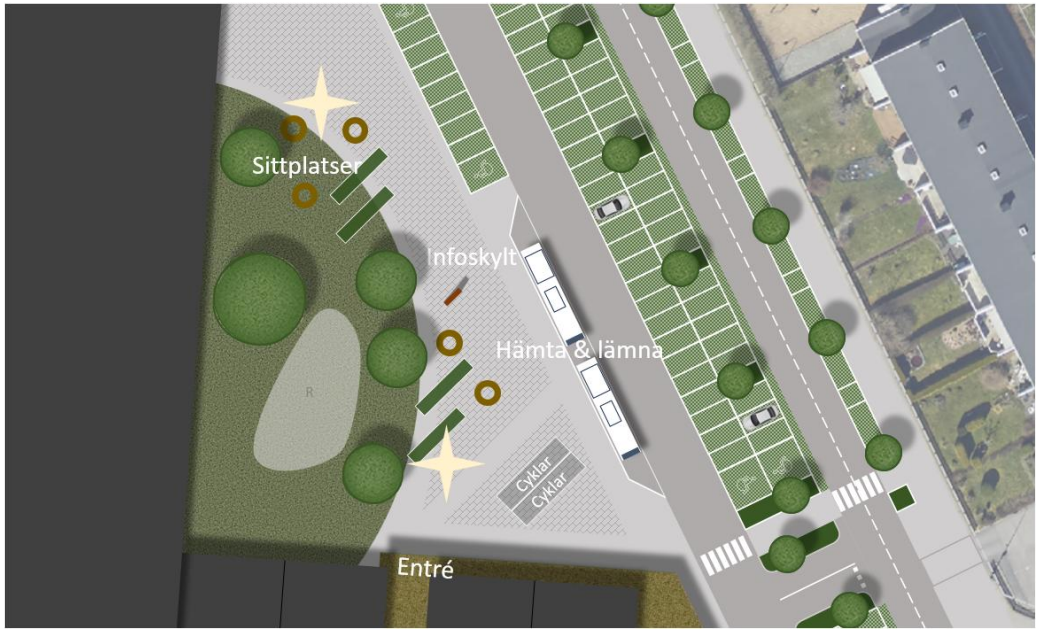

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Idrottshuset och Brättevägen

Idrottshuset byggs ut i form av ett hallkomplex där hallarna är sammankopplade via inomhuspassager och olika lokaler bland annat för kommunens olika idrottsföreningar. Flera entréer till idrottshuset och uppglasade föreningslokaler stärker byggnadens inbjudande karaktär.
Bilparkering ordnas längs med Brättevägen på p-platser som är genomsläppliga för dagvattnet. Flera tydliga övergångsställen skyddar gående mellan Idrottshuset och skolorna i området.

Parkering och angöring vid Arenan

Parkeringen norr om Arenan anpassas för att gynna angöring med bussar samtidigt som huvudstråket för gång- och cykeltrafiken mellan Sportcentrum och Stadspark Torpa tryggas. En lång busshållplats möjliggör för flera bussar att samtidigt hämtar och lämnar besökare utan att riskera gång- och cykeltrafiken runt arenan. Platsen utrustas med belysning, sittplatser och infoskylt samt stenläggs. GC-stråket tydliggörs med en avvikande beläggning som exempelvis asfalt. Markytan längs med Arenan görs genomsläpplig för att kunna ta upp regn och snö från Arenans enorma takyta. Permeabla marksten på p-platserna tar upp dagvattnet från trafikytorna. Vid behov kan ytterligare p-platser tillskapas på ett parkeringsdäck.

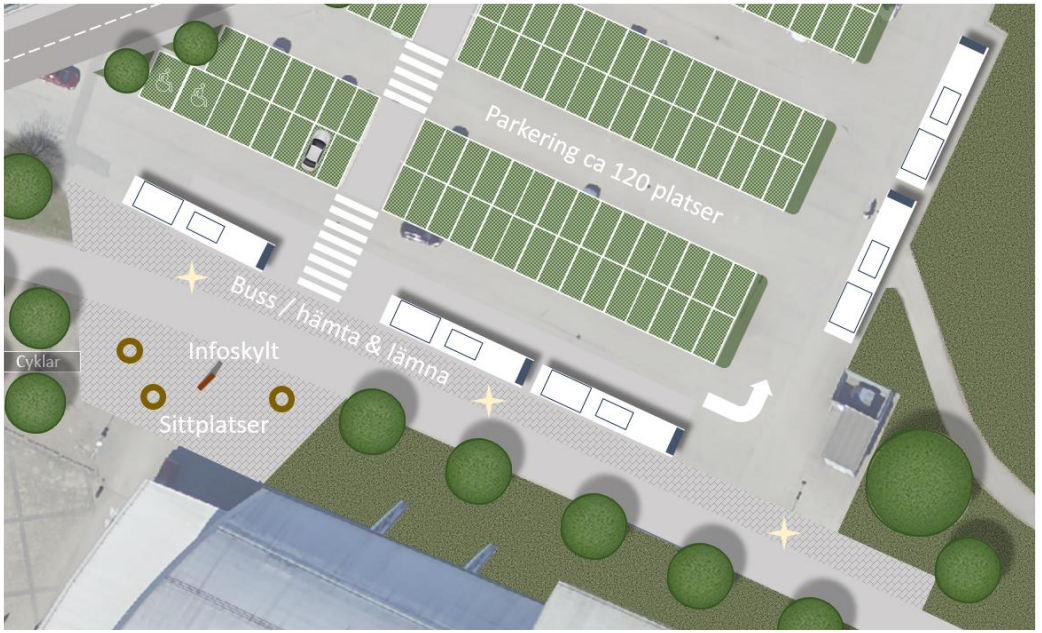

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Passage bakom Arenan

Bakom Arenan tillskapas en avspärrad yta för isupplag. Gångtrafiken mellan skolorna och Frigghallen leds runt isupplaget och kantas av ett dagvattenstråk som samlar upp och fördröjer smält- och regnvatten från de hårdgjorda ytorna. Längs med norra och södra fasaden på Arenan stärks grönstrukturen för att ta emot snöras och regnvatten från Arenans enorma takyta. P-platserna runt Arenan gestaltas med permeabla marksten.

Området mellan Torpaskolan och gymnasieskolan

Grönytorna mellan Arenan, Torpaskolan och Birger Sjöberggymnasiet anpassas för öppen dagvattenhantering. Den naturliga lågpunkten strax norr om Arenan utvecklas till en vistelseplats i form av en amfiteater som också kan buffra dagvatten. Stråken för gående och cyklande i nord-sydlig riktning utvecklas.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Entré till stadsparken vid Torpavägen

Entréområdet vid Torpavägen mellan Sportcentrum och Stadspark Torpa utvecklas för att knyta ihop områdena och välkomna deras besökare. Platsens vistelsekvaliteter utvecklas genom en torgbildning med sittplatser, infoskylt, belysning och en förflyttad busshållplats Torpa Centrum. Detaljplanen ger byggrätt för besöksändamål som bland annat kan inrymma samlingslokaler, offentliga toaletter och kioskverksamhet. Här ligger huvudentrén till nya stadsparken som erbjuder en variation av olika lek- och aktivitetsmiljöer längs med det centrala GC-stråket.

Stadspark Torpa

Det centrala GC-stråket binder ihop hela stadsparken med Sportcentrum. En mjuk topografi tillsammans med en ökad grönstruktur skapar platser för lek och sociala möten. Grönstrukturen och lågpunkter för dagvattenuppsamling bildar mjuka gränser mellan parken och bostäderna i söder. Enkla gångstigar kompletterar huvudstråket och skapar en finmaskighet för en varierad rörelsestruktur bland annat för motionärer. Mot skolorna utvecklas parken för ett mer intensivt nyttjande genom skolor och föreningar samt att allmänheten har tillgång till området bland annat för spontanidrott.

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

ILLUSTRATIONSKARTA

TECKENFÖRKLARING

- Arena-byggnad
- Idrottshall med solceller
- Lägre byggnad med vegetationstak
- Bollplaner
- Cykelväg
- Fokus estetik
- Fokus vistelsekvalitéer
- Sand- eller grusytor
- Löparbana

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Förslag på etapper

Etapp 1: Första insatser i stadspark Torpa

- Skapa en mötesplats vid stora granen i stadspark Torpa
- Sätta upp julbelysning i granen
- Initiera ett platsutvecklingsprojekt med invånare för delaktighet i genomförandet

Etapp 2: Skapa huvudstråket genom hela området

- Markbyte med bensinstationen vid Edsvägen
- Markera ut huvudstråket på asfalten genom Sportcentrum
- Öppna upp ny entré vid Edsvägen
- Konstnärlig satsning och skyltning vid entrén
- Anlägga huvudstråket genom stadsparken, skyltning, belysning av hela stråket

Etapp 3: Utveckla stadspark Torpa och koppla till Sportcentrum

- Utveckla stadsparkens planteringar, stråk och aktivitetsytor
- Bygga om bussgatan vid Torpavägen, ta bort mittrefug och stängsel
- Bygga entrétorget vid Torpavägen

Etapp 4: Utveckla parkering, trafik och dagvatten i Sportcentrum

- Omstrukturering av parkeringarna och angöringsytorna
- Dagvattenmagasin längs med Brättevägen, övriga dagvattenstråk/-bäddar, regnvattenpark vid Birger Sjöberggymnasiet
- Utveckla grönstrukturen i Sportcentrum, komplettera med regnbäddar och trädalléer

Tillhör nämndsbeslut 2026-03-03_1 B N § 18 PLAN.2020.2

Ankom: 2026-02-16 Ärende: PLAN.2020.2 Handling: 1990157

Vänersborgs kommun
Miljö- och byggnadsförvaltningen

2021-04-20 Dnr: BN PLAN.2020.2

Handläggare
Pål Castell och Anette Klang
Plan, Miljö- och byggnadsförvaltningen

Mottagare
Kommunstyrelsen

Förstudie gällande utveckling av Sport-centrum och Torpagärdet i Vänersborg

Sammanfattning av rapporten

Inför beslut om eventuellt uppdrag att ta fram en ny samlad detaljplan för området kring Sportcentrum har en förstudie genomförts med följande målsättning:

- Att samla aktörer i en bred dialog inför planarbetet.
- Att ge en samlad bild av utgångsläget.
- Att identifiera viktiga frågor och kommande utredningsbehov.
- Att föreslå en lämplig geografisk och innehållsmässig avgränsning för detaljplanen.

Arbetet har gjorts av tjänstepersoner på Vänersborgs kommun under 2020. Som en del i arbetet har bland annat två dialogvandringar genomförts då representanter från föreningar, skolor och boende i området deltagit.

I rapporten presenteras tankar och förslag som kommit fram i processen. Materialet är tänkt att ligga som grund för fortsatt arbete med detaljplanering. I kortform föreslås följande:

- Helhetslösningar behövs för cykelvägar, bilvägar, kollektivtrafik, angöring och parkering, där även centralkökets transporter och ishallarnas arbetsmaskiner beaktas.
- Ny entré mot väster skapar nya förutsättningar och ett sammanhängande gång- och cykelstråk genom Sportcentrum och Torpagärdet är en målsättning för att knyta ihop staden via tunneln under järnvägen till Holmängen.
- Det långsiktiga behovet av anläggningar och lokaler för idrotten behöver utredas.
- En enhetlig och sammanhängande gestaltning av området ska eftersträvas.
- Torpavägens södra del och platserna där Sportcentrum och Torpagärdet möts behöver utformas för att få bort känslan av baksida och barriär som präglar platserna idag.
- Möjligheten för unga att träffas är viktig för området och en plats för någon form att samlingslokal behöver finnas.
- För Torpagärdet rekommenderas att kommunen inledningsvis i detaljplanearbetet tar ställning till om det finns intresse av att möjliggöra för ett kulturhus, idrottshall, eventuellt fler bostäder eller om ytorna i huvudsak ska användas för grönstråk, odling och utomhusplaner.
- Det rekommenderas också att en grönstrukturstudie genomförs som en del i detaljplanearbetet (medel har sökts för detta ändamål).
- Barnperspektivet bör lyftas fram i arbetet.

Anette Klang
Planhandläggare

Pål Castell
Planarkitekt

Innehållsförteckning

1 BAKGRUND 4

1.1 Uppdrag 4
1.2 Mål och syfte 4
1.3 Projekt- och arbetsgrupper 4
1.4 Underlag och tidigare ställningstaganden 4
1.5 Metod 7

2 RESULTAT OCH REKOMMENDATIONER 7

2.1 Övergripande frågor 7
2.2 Delområde 1 (framtida ”entrétorg” i väster) 9
2.3 Delområde 2 (området framför Idrottshuset) 10
2.4 Delområde 3 (torget framför Arenan) 11
2.5 Delområde 4 (centrala väg- och parkeringsstråket i Sportcentrum) 12
2.6 Delområde 5 (låglänt grönyta mellan gymnasiet och arenan) 13
2.7 Delområde 6 (kantytorna längs Edsvägen och Gropbrovägen) 14
2.8 Delområde 7 (idrottsplatserna) 15
2.9 Delområde 8 (skolområdet) 16
2.10 Delområde 9 (där områdena möts vid bussgatan) 17
2.11 Delområde 10 (västra delen av Torpagärdet) 18
2.12 Delområde 11 (länken över Flanaden) 19
2.13 Delområde 12 (östra delen av Torpagärdet) 20

3 ARBETET FRAMÅT 20

3.1 FÖP 20
3.2 Detaljplan 21
3.3 Övrigt 21

1 Bakgrund

1.1 Uppdrag

På uppdrag av samhällsbyggnadsnämndens fastighetsutskott, 2020-02-13 §5, har mark- och exploatering överlämnat en ansökan om planuppdrag till byggnadsnämnden. Sportcentrum är ett område som berör många människor och en ny detaljplan kommer även innebära att kommunen behöver avsätta investeringsmedel för utveckling i området. Det ligger på kommunstyrelsen att fatta beslut om strategiskt viktiga detaljplaner och ärendet hanteras därför inom kommunstyrelsens ansvarsområde i detta inledande skede.

Det finns ett utvecklingsbehov för Sportcentrum och angränsande områden vilket har konstaterats i arbetet med den fördjupade översiktsplanen för Vänersborg och Vargön. Kommunens långsiktiga strategi är att utveckla området med och omkring Sportcentrum till ett tryggt, funktionellt och trevligt aktivitetscentrum som Vänersborgarna kan vara stolta över.

1.2 Mål och syfte

Det övergripande syftet med förstudien är att lägga en grund för kommande detaljplanering, men också att samla ihop de olika processer som påverkar området och bidra till en långsiktig målbild.

Mål med förstudien är:

- Att samla aktörer i en bred dialog inför planarbetet.
- Att ge en samlad bild av utgångsläget.
- Att identifiera viktiga frågor och kommande utredningsbehov.
- Att föreslå en lämplig geografisk och innehållsmässig avgränsning för detaljplanen.

1.3 Projekt- och arbetsgrupper

I arbetet med förstudien har en mindre projektgrupp och en större arbetsgrupp varit engagerade. Lars Rudström från kommunstyrelseförvaltningen har varit sammankallande i båda grupperna.

Projektgruppen har drivit arbetet med dialogvandringarna och hanterat administrationen kring förstudien. Projektgruppen har bestått av Lars Rudström från kommunstyrelseförvaltningen, Gunilla Wretemark från kultur- och fritidsförvaltningen samt Pål Castell och Anette Klang från miljö- och byggnadsförvaltningen.

Arbetsgruppen träffades vid ett par tillfällen under våren 2020. Vid det första tillfället fick vi en guidad rundtur på området av Magnus Nordin, Arena Fritid, för att få en samsyn på området. Många av deltagarna i arbetsgruppen deltog även på dialogvandringarna. Arbetsgruppen har bestått av Lars Rudström, Per Edensvärd från kommunstyrelseförvaltningen, Gunilla Wretemark från kultur- och fritidsförvaltningen, Linda Hansson och Björn Magnusson från samhällsbyggnadsförvaltningen samt Elin Isaksson, Annika Karlsson, Katarina Frändberg, Pål Castell och Anette Klang från miljö- och byggnadsförvaltningen

1.4 Underlag och tidigare ställningstaganden

Översiktsplan

Flera av översiktsplanens utvecklingsprinciper berörs. De med störst betydelse för planen lyfts fram nedan.

Utvecklingsprincip 4: Bevara och utveckla grönområden och rekreationsmöjligheter. Här finns ett flertal rekommendationer av stor betydelse som rör tillgång till grönytor i tätorten, odlingsmöjligheter, sammanlänkning av grönområden, att planera för flera funktioner på samma grönyta samt skolors tillgång till utemiljöer. Utvecklingsprincipen har stor betydelse för planarbetet.

Utvecklingsprincip 7: Bygg blandad och sammanhängande tätortsbebyggelse. Här trycks bland annat på att stadsdelar och bostadsområden ska länkas samman och att outnyttjade barriärskapande ytor ska utvecklas. Bland annat är bussgatan, Torpagärdet och möjligheten att passera Flanaden viktiga delar att utveckla.

Utvecklingsprincip 9: Utveckla centrum som mötesplats för alla. Här trycks bland annat på vikten av att skapa god tillgänglighet för gående, cyklande, kollektivtrafikresenärer och bilister i den ordningen. Framför allt behöver gång- och cykelvägar inom området förbättras.

Utvecklingsprincip 10: Satsa på cykling och kollektivtrafik. Ger ytterligare stöd för att bygga ut cykelnätverket och länka samman olika målpunkter. En västlig entré och en cykellänk genom hela området som ansluter till järnvägstunneln vid nya vattentornet ligger i linje med utvecklingsprincipen.

Utvecklingsprincip 12: Skapa hållbara dagvattensystem. Rekommendationen, i linje med kommunens dagvattenpolicy, är att i första hand ta hand om dagvatten lokalt och i öppna lösningar.

I samrådsförslaget för Fördjupade översiktsplan för Vänersborg och Vargön finns ytterligare rekommendationer av stor betydelse för området. Bland annat utgör det en av fyra platser som ges särskild uppmärksamhet med så kallade strukturstudiekartor, se nedan. Strukturstudiekartan lyfter fram flera viktiga satsningar i området, bland annat rörande entré i väster, västöstligt gång- och cykelstråk, sammankoppling av Sportcentrum och Torpagärdet, inramning av Sportcentrum och gröna kopplingar.

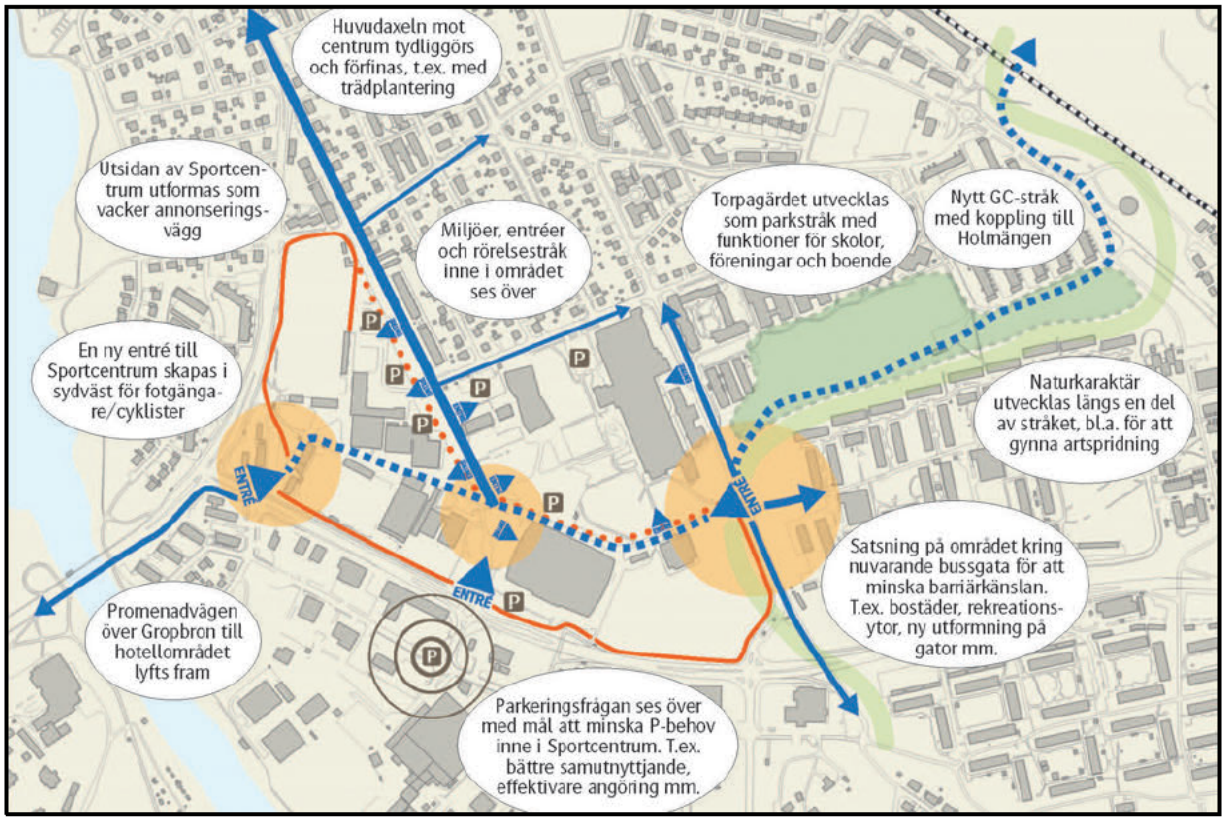

I förslaget till fördjupad översiktsplan finns även två så kallade utvecklingsområden – dels ett för bebyggelseutveckling kring ställverket och dels utveckling av Torpagärdet som grönområde. I övrigt föreslås den huvudsakliga markanvändningen för Sportcentrum vara rekreationsområde med besöksanläggningar medan skolorna och de andra verksamheterna söder om Idrottsgatan ingår i ett område för samhällsinstitutioner. Dessa rekommendationer kvarstår i det reviderade förslag till FÖP som är håller på att bearbetas.

Detaljplaner

Inom det aktuella området gäller i huvudsak 5 olika stads- och detaljplaner sedan tidigare. Genomförandetiden har gått ut på samtliga, se listan nedan.

Gällande plan	Laga kraft	Huvudsakligt innehåll
Stadsplan 129	1971-05-27	Idrottsändamål och park
Stadsplan 324	1987-06-23	Gata
Detaljplan 358	1990-12-27	Idrott
Detaljplan 457	2007-12-20	Idrott, kultur, parkering
Stadsplan 114	1968-08-13	Allmänt (skola)

Ytterligare några detaljplaner kan komma att beröras, beroende på slutlig planavgränsning. Men ingen där inte genomförandetiden gått ut.

Viktiga planeringsförutsättningar i området utgörs av närheten till flera skolor och aktivitetsområde för barn och unga. I området behöver tydliga stråk för oskyddade trafikanter skapas samtidigt som strukturen behöver utformas för att ge trygga miljöer och en trevlig grönstruktur. I samband med att den nya gång- och cykeltunneln byggs under järnvägen knyts skapas ett stråk som förbinder Holmängen med Torpa och Sportcentrum på ett nytt sätt.

Grönplan

I kommunens grönplan (sid 36-39) konstateras bland annat att det är relativt ont om grönytor i området mellan järnvägen och Gropbron (Lyckhem-Mariero-Norra Torpa), att trädalléerna längs huvudgator är viktiga och bör kompletteras samt att Torpagärdet behöver utvecklas.

Övrigt

Som underlag finns ett visionsarbete som genomfördes av kultur- och fritidsförvaltningen 2017 och som sammanfattas i nedanstående bild.

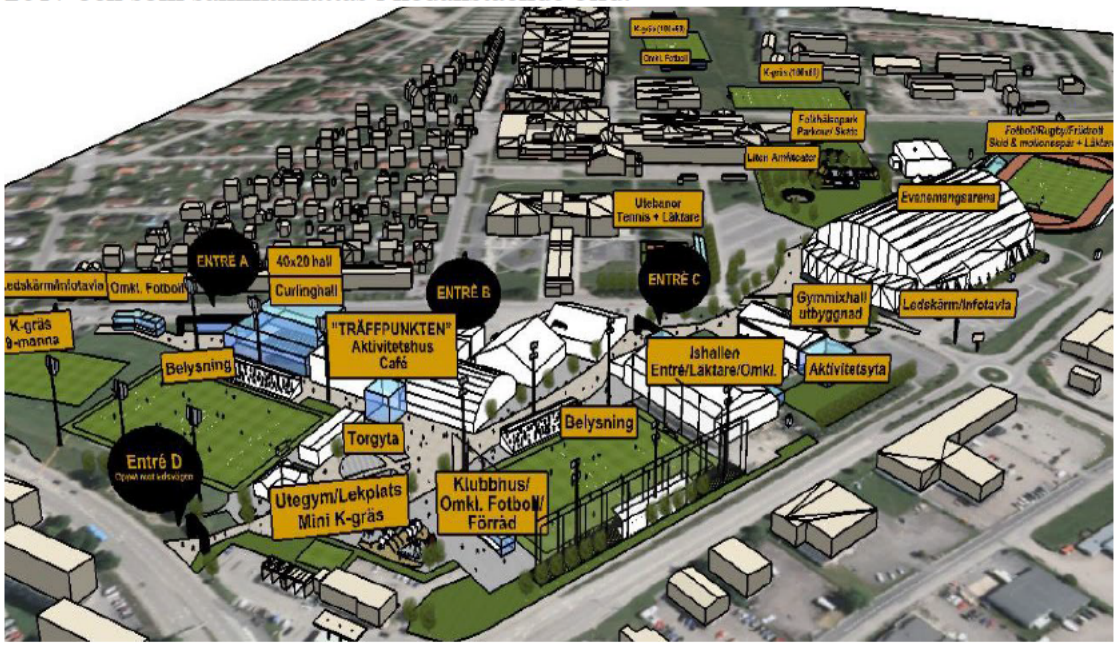

Som underlag har även funnits material sedan tidigare dialogprocesser i Torpaområdet, bland annat i samband med framtagande av ny översiktsplan 2014 och de träffar som kallades Grannskapsforum Torpa 2017.

1.5 Metod

För att samla in aktuell kunskap om hur områdena nyttjas och vad det finns för behov har två dialogvandringar genomförts under oktober 2020. En uppdelning i två geografiska områden (väster och öster om Torpavägen) gjordes för att hinna med vandringarna och få lagom stora grupper (på grund av corona-pandemin fanns en begränsning på högst 50 personer för allmänna sammankomster).

Vandringen i västra området hölls den 13 oktober med drygt 30 personer som representerade föreningar som verkar på Sportcentrum, de två skolorna väster om Torpavägen samt olika funktioner från kommunen.

Vandringen i östra området hölls den 19 oktober med knappt 20 deltagare som representanter för bostadsrättsföreningen Ängsvallen, Vänersborgsbostäder, Hjälpande händer och Träffpunkt Torpa. Efter dialogvandringarna har enskilda möten hållits för att komplettera med de som inte kunnat delta på vandringarna t ex med personal på skolorna Tärnan och Silvertärnan samt ägaren till fastigheten Krickan 1. De synpunkter som kommit upp har sammanställts i form av minnesanteckningar.

2 Resultat och rekommendationer

2.1 Övergripande frågor

- Området är strategiskt betydelsefullt för kommunen av flera skäl:
  - Läget är mycket centralt i staden sett till var människor bor.
  - Sportcentrum fyller viktiga funktioner framför allt för barn och ungas fritidsaktiviteter, men också för möjligheter till olika typer av event.

  - Torpagärdet fungerar idag närmast som en barriär som bidrar till känslan av att Torpaområdet är avskilt från Lyckhem och centrala delar av staden.
  - I anslutning finns bland annat fyra skolor med behov av utemiljöer och välfungerande stråk för gång-, cykel och kollektivtrafik.
  - En stor del av den trafik som anländer till Vänersborg kommer via Gropbron. Sportcentrum blir därmed en viktig del av entrén till staden, eller har i alla fall möjlighet att bli det.
  - Torpagärdet kan bli en länk i nya rörelsestråk som kopplar ihop stadens båda sidor av järnvägen efter att gång- och cykeltunneln till Holmängen har anlagts.
  - Området kan få stor betydelse för utveckling av grönstruktur och ekosystemtjänster.
- Utvecklingsbehovet är stort, såväl på Sportcentrum som på Torpagärdet. Många ytor är lågt utnyttjade. Mycket ser dåligt omhändertaget ut. Det saknas enhetlighet i gestaltning.
- Det finns brister i hur man rör sig, inte minst med cykel och till fots. På flera platser finns konflikter mellan trafikslag och otydligheter. Räddningstjänst och ambulans har svårt att hitta då det inte finns riktiga adresspunkter. Skyltningen på Sportcentrum är mycket bristfällig. Det saknas helt entré från väster. Ett genomgående gång- och cykelstråk i väst-östlig riktning behöver skapas. Vägsystemet på Torpagärdet är ännu mer bristfälligt och har begränsats kraftigt genom att bostadsrättsföreningen på Flanaden har stängt tidigare passager. Även den sista passagen riskerar försvinna. Det finns behov av en samlad översyn av parkeringsbehov, framför allt när det kommer till större event då även ytor på Tenggrenstorps industriområde kan behöva användas. Översiktsplanens prioritering bör tydliggöras: 1 gående, 2 cyklister, 3 kollektivtrafikresenärer, 4 bilister (utvecklingsprincip 9).
- Många upplever området som otryggt. Det förekommer olika typer av brottslighet, bland annat cykelstölder och försäljning av droger. Ändamålsenlig belysning kan vara en del av lösningen, ihop med aktiviteter som kan locka fler och gärna vuxna att vistas i området på kvällstid. Det behövs även andra arbetsinsatser (sociala, polisiära, etc.) för att skapa trygghet.
- Olika sätt att hålla området befolkat för blandade åldrar kan innefatta matserveringar, lekplatser, allaktivitetshus med mera.
- Det bör finnas en fritidsgård i området. Placeringen av den behöver utredas.
- Det finns få ytor för spontanidrott, utöver skaterampen, skolgårdarnas lekutrustning, basketkorgar beachvolleyplan. Utegym kunde vara lämpligt och mer uttänkta platser för olika typer av uppvärmning kring hallarna.
- Mer träd och grönska har lyfts fram som något att satsa på, framför allt på Sportcentrum som domineras av stora hårdgjorda ytor. En särskild utredning kring grönstrukturen i området vore bra. För ett sådant projekt söktes i januari 2021 bidrag från Naturvårdsverket (LONA). Även dagvatten behöver lösas för området som helhet.
- Idrottsföreningarna har framfört behovet av ett forum för att kunna lyfta och samordna gemensamma frågor.

2.2 Delområde 1 (framtida ”entrétorg” i väster)

Idag ger platsen ett ganska öde och oklart intryck, med lika delar asfalt och klippta gräsytor. Används främst för parkering. Det finns ett antal klubblokaler och två idrottsplaner med ingång härifrån. Det finns två mindre fornlämningsområden med hällristningar. Området har använts som samlingsplats i samband med skolavslutningar.

- Platsen lyfts fram i visionen från 2017 som ett entrétorg, med bland annat aktivitetshus, café och lekplats.
- En entré till sportcentrum skulle kunna skapas antingen mot Gropbrovägen i söder eller mot Edsvägen i väster. Entrén skulle få mycket stor betydelse för Sportcentrum och för staden i stort.
- Matservering skulle kunna bidra med mycket och det finns en tomt planlagd för ändamålet mot Gropbrovägen. Viktigt att den i så fall utformas för att ge en bra helhetslösning in mot Sportcentrumområdet.
- Fornlämningarna kanske kan lyftas fram och ingå i parkanläggningar med mer vegetation, sittplatser med mera?

2.3 Delområde 2 (området framför Idrottshuset)

Mycket ödslig känsla, till stora delar asfalterat. En klippt triangelformad gräsyta mot vägen används emellanåt som plats för uppvärmning. En körslinga med avskiljande rep bidrar till ett intryck av ineffektivt markutnyttjande. Delar av området används för parkering eller tillfällig angöring med bil vid hämtning/lämning. Förutom entrén till Idrottshuset finns även entré till den stora idrottsplanen (konstgräset) och bowlinghallen. Ett litet fornlämningsområde i väster har blivit en vacker plats med några klipphällar, träd och buskar.

Dålig belysning och avsaknad av växtlighet bidrar till att hela framsidan till Idrottshuset har lite av en baksideskaraktär.

- Platsen behöver göras mer trivsam – för mycket lågt utnyttjad asfaltsytaanvänd asfalt.
- Se över belysning, cykelparkering, angöring med bil med mera.
- Ta vara på befintliga grönytor. Är detta en plats att lägga till utegym?
- Fornlämningen kan lyftas fram bättre.

2.4 Delområde 3 (torget framför Arenan)

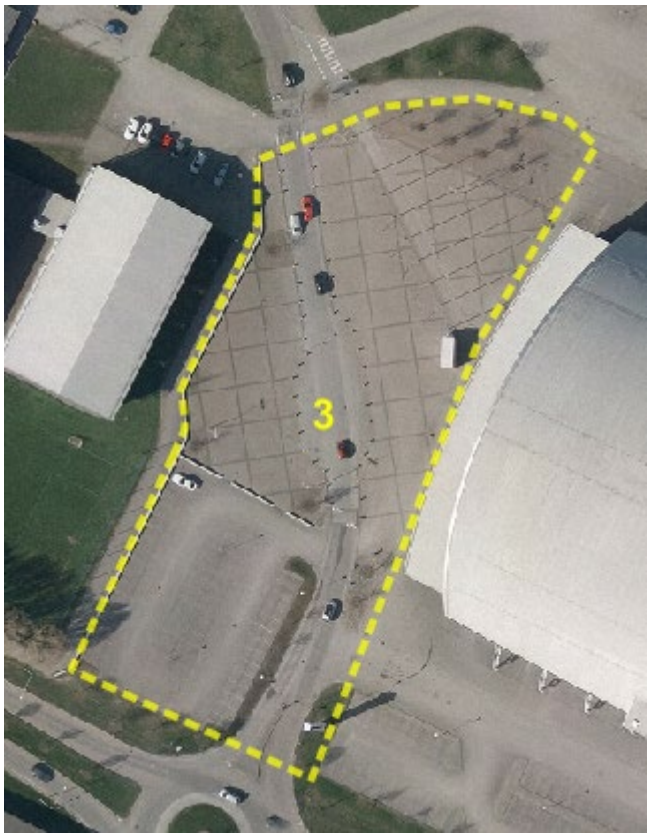

Mer stilfullt utformad än andra platser i området, med bland annat granitpollare, låga murar, trädplanteringar och markmönster med betongplattor och gatsten. Bilvägen går snett över ytan. En mindre skateramp har tillfälligt placerats i västra kanten. Stora delar av platsen används sällan, men har en funktion i samband med vissa större event på Arenan.

- Utred om biltrafiken ska fortsätta passera genom området.
- Tänk över behov av cykelstråk genom området. Cykelparkeringen kan behöva bättre kapacitet vid stora event.
- Utreda bättre nyttjande av platsen. Ska skateboardrampen få permanent placering behöver eventuella konflikter med bilparkeringen ses över.

2.5 Delområde 4 (centrala väg- och parkeringsstråket i Sportcentrum)

Det finns tre bilvägar in till Sportcentrum-området – från Lyckhemsgatan/Brättevägen i norr, från Idrottsgatan i öster eller från Gropbrovägen framför arenan i söder (se föregående delområde). Trädrader, rabatter, skyltning med mera för att skapa en samlande rumslig gestaltning och orienterbarhet saknas.

Genomfartstrafiken mellan Brättevägen och Gropbrovägen har ökat markant sedan den nya kretsloppsparken öppnade. Då det i området rör sig många barn och ungdomar utgör trafiken och då framför allt genomfarten en säkerhetsrisk.

Cykelvägar finns på flera ställen, vilket ökar säkerheten, men det finns också många platser där trafiklösningarna är otydliga. Utanför Tennishallen finns ett övergångsställe med fartgupp och avsmalnad väg, men cykelvägen landar in i ett parkeringsområde. Österut mot Gymnasiehallen landar cykeltrafiken i gatan. Väster om Brättevägen saknas till stora delar gång- och cykelstråk.

En stor del av trafiken utgörs av hämtningar och lämningar, där bilarna egentligen behöver enkla anvisade angöringsplatser. I många fall saknas det och bilarna trixar sig fram till parkeringsrutor eller andra öppna ytor nära entréerna. På flera ställen skapar det osäkerhet gentemot de som kommer till fots eller med cykel. Tydliga infarter till parkeringsplatser saknas på flera håll.

- Hög prioritet bör läggas på att få ihop sammanhängande och trygga stråk för gång- och cykeltrafik.
- Belysningen behöver ses över så att den blir trygghetsskapande.
- Trädplanteringar och annan vegetation bör användas för att skapa struktur och identitet.
- Ett samlat grepp behöver tas kring angöring och parkering.

2.6 Delområde 5 (låglänt grönyta mellan gymnasiet och arenan)

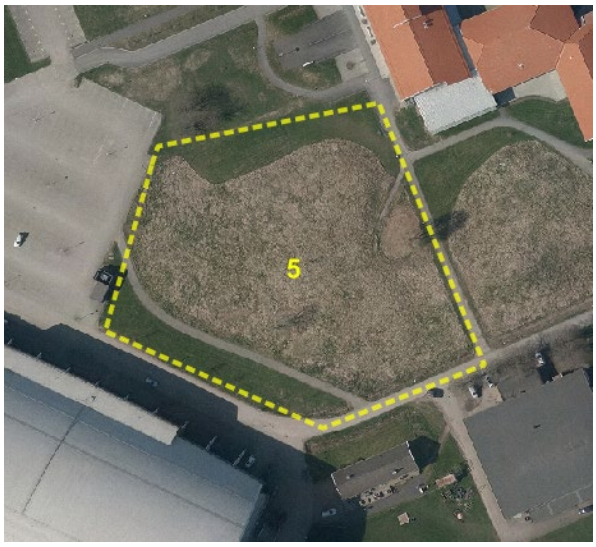

Ytan är till största delen extensivt skött gräsmark. Delar av ytan utgör lågpunkt i området. Södra delen har använts för upplag av snömassor från arenan.

- Området kan behöva avsättas helt eller delvis för en park-/naturanläggning som kan ta hand om stora mängder dagvatten vid skyfall. Platsen bör kunna utformas för att samtidigt kunna ta hand om snömassor från arenan, erbjuda rekreations-/undervisningsmiljöer för gymnasieskolan och bidra till biologisk mångfald och andra ekosystemtjänster.

2.7 Delområde 6 (kantytorna längs Edsvägen och Gropbrovägen)

Ytterkanten av Sportcentrum mot de större gatorna i väster och söder har aldrig fått en enhetlig gestaltning. Mot Edsvägen finns en relativt stor gräsyta, avskild från vägen med ett stängsel. Planerna innanför avgränsas av en vall som till en del kröns av reklamanslag. Tidigare har funnits lekutrustning på ytan, men användningen är oklar idag. Kantzonen är mycket smal mot västra delen av Gropbrovägen. Den utgörs till stora delar av ett högt stängsel och en vall med örtvegetation. En kortare sträcka är kantad med en tät trädallé. Öster om arenan finns en bredare gräsvall och mittemot Hemköp ett större gräsmarksområde med några träd och buskage.

- En mer enhetlig gestaltning av ytterkanten borde eftersträvas, gärna med trädplanteringar.
- Reklamplatser borde också få en enhetlig utformning och samordnas för hela området.

2.8 Delområde 7 (idrottsplatserna)

På området finns ungefär fem utomhusplaner och nio inomhushallar. Dessutom finns ett antal byggnader för omklädning, kontor med mera. Det är ett stort antal föreningar som hyr in sig på de olika anläggningarna.

Det nyligen krympta utrymmet mellan arenans baksida och den nya Frigghallen innebär en del utmaningar. Här ska gång- och cykeltrafik samsas med nödvändig angöring av bilar och arbetsfordon från arenan som bland annat ska lämna av snömassor (se även delområde 5).

- Entréer borde ses över och få mer sammanhållen utformning. Belysning för ökad trygghet och cykelparkering med fastlåsningsanordningar bör finnas.
- Tillgänglighet för människor med olika funktionsvariationer bör tillgodoses.
- Framtida behov av idrottsplaner och lokaler behöver utredas ihop med idrottsföreningarna. Även behov av uppvärmingsplatser utomhus, angöring och parkering behöver ses över.
- Fortsatt samordning mellan föreningarna och samnyttjande av gemensamma resurser.
- Tidigare har diskussioner förts om att samordna arenans funktioner med t.ex. bostäder, restaurang, handel eller liknande.

2.9 Delområde 8 (skolområdet)

Torpaskolan (årskurs 7-9) och Birger Sjöbergsgymnasiet ligger i anslutning till Sportcentrum. Söder om Torpaskolan har nyligen byggts ett centralkök för kommunala verksamheter. Det finns även en fritidsgård för ungdomar i området. Torpaskolan har en tydligt avgränsad skolgård på framsidan, men det finns också flera ytor som inte tydligt hör till någon av skolbyggnaderna. Grönytan mellan skolorna är relativt lågt utnyttjad.

- Ytorna bör kunna utvecklas för flera funktioner: elevernas rekreation under skoltid, undervisning, allmänhetens spontanidrott/lek på kvällar och helger och olika ekosystemtjänster (t.ex. dagvattenhantering, biologisk mångfald). Långsiktig etablering av träd som kan växa sig stora medför många värden.
- Rörelsestråkan kan förbättras, inte minst för passage mellan Idrottsgatan och hallarna söder om skolorna (idag finns flera gång- och cykelvägar, men de är uppstyckade i korta sekvenser utan tydlig koppling).
- Om fritidsgården flyttas kan det vara bra att söka en ny placering inom Sportcentrum eller kring Torpagärdet.

2.10 Delområde 9 (där områdena möts vid bussgatan)

Detta är det kanske mest komplexa och problematiska delområdet, som också har mycket stor betydelse för möjligheten att få helheten att hänga ihop. Området präglas framför allt av bussgatan, som på ömse sidor kantas av stängsel. Den enda passagen är försedd med bommar och ljussignal. Barriärkänslan förstärks av inhägnader och ovälkomnande verksamheter på intilliggande fastigheter. Gymnasiet vänder baksidan mot bussgatan bland annat med en testanläggning för el och tele och avfallscontainrar. I söder finns ett ställverk med kraftledningar och industrifastigheten närmast är också inhägnad och dessutom ofta skräpig och i bästa fall tjänstgör som bilparkering, trots att den rymmer många föreningslokaler och en livsmedelsbutik (vars framsida vetter inåt bostadsområdet). Längs bussgatan, på östsidan, går ett mycket viktigt gång- och cykelstråk, men vägen är egentligen lite överdimensionerad, vilket också bidrar till det ödsliga och övergivna intrycket. Samma intryck ges av att Torpagärdet, som breder ut sig åt öster, endast är en extensivt skött gräsmark som inte har någon tydlig användning.

- Bussgatan bör få en finare utformning, helst utan stängsel. Även gång- och cykelvägen kunde förändras, till exempel genom planteringar och bättre anpassad bredd.
- Ett kontinuerligt gång-, cykelstråk- och parkstråk skulle kunna skapas hela vägen mellan framtida entré vid Edsvägen och gång- och cykelbron mot Holmängen. Den behöver få en säker och tilltalande utformning när den korsar bussgatan och det bör vara tydligt att gång och cykel är prioriterat. Eventuellt behöver bussarnas hastighet sänkas.
- Önskvärt vore att gymnasieskolans testanläggning flyttas helt eller delvis för att möjliggöra ett sammanhängande grönstråk mellan områdena. Åtgärder borde också vidtas för att minska baksideskänslan mot Torpavägen (bl.a. rörande entréer och avfallscontainrar).
- Ett eventuellt tillskott av bostäder kunde utredas för att göra platsen mer levande och bebodd.

- Tomten norr om ställverket skulle kunna utvecklas med mer service, arbetsplatser, mötesplatser och eventuellt även med bostäder. Målsättning bör vara att få bättre ordning, mer människor som rör sig i området och slippa stängsel.
- Ett grönstråk skulle kunna skapas som knyter ihop Torpagärdet med andra grönområden söderut.

2.11 Delområde 10 (västra delen av Torpagärdet)

Till stora delar lågt utnyttjad gräsmark. Tidigare har det funnits två fotbollsplaner och även ett omklädningsrum på området. Sedan ett antal år har istället en del av området fått tjänstgöra som skolgård åt Tärnan (årskurs F-6), med en del lekutrustning och en hårdgjord yta för bollsport med mera. Delar av gräsmarken klipps mer regelbundet vilket möjliggör bollsporter, men planen används inte reguljärt av någon av föreningarna. Silvertärnan (årskurs 7-9) använder inte området i någon större omfattning, inte heller vårdcentralen eller serviceboendet som angränsar till området. Synpunkter har framförts på att risk för gräsbränder finns.

- Skapa ett sammanhängande gång- och cykelstråk.
- Odlingsmöjligheter skulle medföra stora värden. Fruktträd blommar vackert och det skulle glädja många att kunna ta del av skörden. Jonsereds trädgårdar har nämnts som inspiration.
- Eventuellt bra plats för kulturhus med ordentligt utrymme för föreningar och samlingslokaler, byggt för gemenskap för att motverka segregation/utanförskap.
- Eventuellt kan en idrottsplan återanläggas.
- Bra om ytorna kan användas i ökad utsträckning både av skolorna, boende i området, idrottsföreningar och allmänhet.

2.12 Delområde 11 (länken över Flanaden)

Flanaden är adressen för de 21 trevånings skivhusen söder om området. De ägs av en bostadsrättsförening som har upplevt ökade problem med olika typer av störningar från främst barn och unga som passerar genom deras område. Av den anledningen har föreningen succissivt stängt igen tidigare passager mellan huskropparna med staket. En sista öppning har försetts med grind som kan låsas. Dessutom har stängsel anlagts för att göra det svårare för människor att komma nära bostadshusen i närheten av grinden. Bostadsområdet är utformat efter principer om öppna sammanhängande uterum och rikligt med gång- och cykelstråk som binder ihop bostadsgårdar med parkområden och andra delar av staden. I detaljplanen är hela bostadsrättsföreningens tomt ett obrutet kvartersmarksområde och därigenom finns inget hinder i planbestämmelserna för att stänga passagerna. Ur stadsplaneringssynpunkt blir det problematiskt med en så pass lång barriär (över 500 meter) på detta ställe, inte minst eftersom det handlar om vägen till och från skolan för väldigt många barn.

- Passagen är viktig och om en lösning inte skapas utifrån gällande detaljplan kan eventuellt planen behöva förändras.

2.13 Delområde 12 (östra delen av Torpagärdet)

Den östra delen av Torpagärdet är mer uppvuxet, med en del träd och buskvegetation. Området är också lite mer kuperat. En mindre bollplan finns, men i övrigt används området i relativt låg utsträckning. I sydöst finns en förskola. Annars är det bostadsrättsföreningar på båda sidor om området. Gatan i norr används som parkeringsplats av många boende, inte minst de som bor på Flanaden eftersom de upplever att de har brist på parkeringsplatser i de egna garagen. Bostadsrättsföreningens styrelse har framfört önskemål om att använda delar av grönområdet som parkeringsplats.

- Eventuellt bör gång- och cykelstråket mellan Holmängen och Sportcentrum ledas även över denna plats.
- Odlingsmöjligheter kan vara lämpligt (se ovan).
- Delområdet har lite mer naturmiljö att bygga på för att skapa en grönstruktur med många ekosystemtjänster. Grönytan bör inte användas för utökning av parkeringsplatser.

3 Arbetet framåt

Nedan struktureras vad som föreslås som underlag till den fysiska planeringen fördelat mellan den fördjupade översiktsplanen respektive den kommande detaljplanen. Avslutningsvis redovisas de saker som framkommit under arbetet och som inte kan hanteras inom den fysiska planeringen men som kommunen ändå föreslås hantera.

För att titta på den övergripande grönstrukturen i området och hur den skulle kunna utvecklas har en ansökan om LONA-bidrag lämnats in till naturvårdsverket under hösten 2020. LONA står för Lokala Naturvårdssatsningar.

3.1 FÖP

Fördjupad översiktsplan för Vänersborg och Vargön lyfter fram övergripande strukturella frågor genom strukturstudiekartan, bland annat kring entréer, genomgående väst-östligt gång- och cykelstråk kopplat till järnvägstunneln till Holmängen, gröna stråk, inramning av sportcentrum, utveckling kring bussgatan och parkering. Torpagärdet lyfts fram som grönt utvecklingsområde och ett litet utvecklingsområde för bostäder läggs in norr om ställverket.

3.2 Detaljplan

I det kommande detaljplanearbetet bör rekommendationerna i avsnitt 2 användas som utgångspunkt. Bland annat ingår att söka helhetslösningar för cykelvägar, bilvägar, kollektivtrafik, angöring och parkering, där även centralkökets transporter och ishallarnas arbetsmaskiner beaktas. Ny entré mot väster skapar nya förutsättningar och ett sammanhängande gång- och cykelstråk genom Sportcentrum och Torpagärdet är en målsättning för att knyta ihop via tunneln under järnvägen till Holmängen.

En viktig uppgift är att utreda det långsiktiga behovet av anläggningar och lokaler för idrotten och hur byggnadsbeståndet skulle kunna utformas för att på sikt skapa en enhetlig och sammanhängande gestaltning av området. I detta sammanhang är det viktigt att se på möjligheterna till gemensamma omklädningsrum och träningsanläggningar, till exempel gym och utomhusytor, för att bättre ta tillvara den begränsade yta som finns att tillgå.

En av de viktigaste uppgifterna är även att skapa goda förutsättningar för en trivsam utformning av Torpavägens södra del och platserna där Sportcentrum och Torpagärdet möts för att få bort känslan av baksida och barriär som präglar platserna idag.

Idag finns en fritidsgård i Torpaskolans gamla matsalsbyggnad, som troligtvis kommer att rivas. Möjligheten för unga att träffas är viktig för området och en plats för någon form att samlingslokal behöver finnas.

För Torpagärdet rekommenderas att kommunen inledningsvis i detaljplanearbetet tar ställning till om det finns intresse av att möjliggöra för ett kulturhus, idrottshall, eventuellt fler bostäder eller om ytorna i huvudsak ska användas för grönstråk, odling och utomhusplaner.

Det rekommenderas också att en grönstrukturstudie genomförs som en del i detaljplanearbetet (medel har sökts för detta ändamål).

Barnperspektivet bör lyftas fram i arbetet.

3.3 Övrigt

Det rekommenderas att kultur- och fritidsförvaltningen skapar ett forum med återkommande träffar för föreningarna och representanter för kommunen för att diskutera gemensamma frågor om områdets användning och utveckling.

Det rekommenderas att kommunen ser över möjligheterna till att sätta adresser för de olika byggnaderna inom Sportcentrum för att underlätta för räddningstjänst att komma rätt.

Trygghetsskapande arbete behövs för att förbättra relationerna mellan boende på Ängsvallen och Kastanjevägen och hitta en lösning på gångvägsfrågan. Medborgarlöfte är beslutat och ett dialogarbete har påbörjats.

Synpunkter har inkommit som ligger utanför det tänkta planområdet, bland annat kring störningar från kommunens multiarena på Kastanjevägen och nedskräpning och droghantering på det lilla naturområdet ”Dungen” i sydöstra delen av bostadsområdet. Dessa synpunkter berör Vänersborgsbostäder och samhällsbyggnadsförvaltningens ansvarsområden.

Vänersborgs kommun

Program för fortsatt utveckling av Sportcentrum

2017-2027

Sammanfattning

Sportcentrum i Vänersborg är en levande mötesplats där alla människor, oavsett bakgrund och kultur kan träffas, mötas och utvecklas på lika villkor. I början av 2016 fick förvaltningen i uppdrag att ta fram ett Program för fortsatt utveckling av Sportcentrum 2017-2027.

Program för fortsatt utveckling av Sportcentrum är ett politiskt antaget program som stakar ut, förtydligar och förankrar kommande utveckling av området och mötesplatsen utifrån trender, kommunal viljeambition, medborgares intressen och önskemål såväl som politiska och ekonomiska förutsättningar.

Programmet kommer ligga till grund för förslag på investeringar och utveckling av området i syfte att säkra anläggningarnas attraktivitet, öka tillgängligheten och möjliggöra för fler att delta.

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Version**
Program Investeringsplan	Program för fortsatt utveckling av Sportcentrum 2017-2027	KFN 2017-04-18 §25	1
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kultur- och fritidsnämnden	Förvaltningschef		
Dokumentinformation Programmet ligger till grund för förslag på investeringar och utveckling av området i syfte att säkra anläggningarnas attraktivitet, öka tillgängligheten och möjliggöra för fler att delta.		**Publicerad på hemsidan** 2017-04-21	
Andra styrande dokument som omnämns Mål- och resursplan för Vänersborgs kommun			

Program för fortsatt utveckling av Sportcentrum

Sportcentrum i Vänersborg etablerades 1964 och var, genom att samla flera anläggningar på samma plats en unik satsning i Sverige. Vänersborgs kommun ville skapa ett samlat centrum för idrottsanläggningar för att skapa bra och konkreta synergieffekter både inom lokalanvändning såväl för verksamhet mellan aktiva föreningar i området, mellan idrottsdiscipliner och kommunala förvaltningar. Vid starten fanns både anläggningar för inomhusidrott, bandy, hockey, skrinning, friidrott och fotboll.

Med ett fortsatt program för utveckling av Sportcentrum säkerställer Vänersborgs kommun som ett unikt levande centrum och mötesplats för idrott, rekreation och samverkan mellan föreningsliv, kommun och näringsliv.

Att säkerställa attraktionskraft och livskraft vid Sportcentrums idrotts- och föreningsanläggningar såväl som att öppna upp området för flera verksamheter sammanflätar området med övriga centrum, och kringliggande stadsdelar och skapar på så sätt ett område där alla kommunens invånare kan mötas, aktivera sig och umgås.

Sportcentrum som en bred mötesplats med idrotts- och föreningsperspektiv

Idrotten är en viktig del av Vänersborg. Inom idrotten och föreningslivet får barn och ungdomar dagligen upplevelser och fysisk stimulans. En utveckling av Sportcentrum till att bli en större mötesplats och ett samlat centrum för kommunens idrotts- och föreningsliv är en viktig framgångsfaktor till att skapa en attraktiv kommun. Sportcentrum är även en naturlig plats som samlar människor i alla åldrar och från olika bakgrunder, där förutsättningarna till att mötas och utvecklas blir bättre.

Att tillhandahålla ett centrum för kommunens idrotts- och föreningsliv är också en särskilt viktig faktor för att möjliggöra för att fler barn och ungdomar stannar i idrotten längre, då möjligheten till att byta idrott förenklas genom att de utövas på samma ställe. Samtidigt är Sportcentrum en viktig mötesplats för att främja integrationen i kommunen. Ett attraktivt Sportcentrum bidrar till det framåtriktade integrationsarbetet genom sitt fokus på att skapa mötesplatser och nå människor genom sina fritidsintressen. Föreningslivet tar ett stort ansvar för integrationsarbetet och en fortsatt förutsättning för deras verksamhet är att det finns anläggningar som är anpassade till föreningarnas behov.

Verksamheten vid Sportcentrum bidrar till att skapa förutsättningar för att invånare ska kunna motionera och idrotta i syfte att få ett friskt liv. Idrotts- och föreningsliv inklusive idrottsevenemang ska kunna besökas av alla då inte bara fysisk aktivitet utan också social samvaro som påverkar hälsan.

För framtiden är ett samlat centrum för kommunens idrott- och föreningsliv en nyckelfaktor för kommunens utveckling, och för att säkerställa ett livskraftigt föreningsliv. Sportcentrum ska vara en grön och miljömässigt hållbar plats där tillgängligheten för kollektivtrafik prioriteras, promenadstråk och grönområden

utvecklas såväl som att anläggningarna ska vara energieffektiva och miljövänliga. Sportcentrum har funnits på samma plats under flera decennier och för att säkerställa att Sportcentrum fortsatt ska vara en attraktiv och levande mötesplats måste den vara hållbar ur flera aspekter, både anläggningsmässigt såväl som verksamhetsmässigt. En viktig del i det är att kommunen fortsatt investerar i miljömässigt hållbara verksamhetsanpassningar och utvecklingsprojekt på området.

Ett attraktivt Sportcentrum bidrar till en levande stad

För att bidra till att kommunens attraktionskraft ska öka är det viktigt att bibehålla Vänersborg som en cup- och lägerstad som satsar på idrottsevenemang. Sportcentrum är en plats som har bra förutsättningar till att utveckla och befästa Vänersborg som en växande besöksstad. Idrottstävlingar och idrottsliga evenemang ger kommunen en chans att visa upp staden och kommunens verksamheter.

En satsning på idrotts- och lägerverksamheten skapar synergieffekter för hela kommunen och näringslivet. Genom att stärka Sportcentrum som ett område som möjliggör fler evenemang och läger över hela året får Vänersborg en naturligt levande mötesplats som bidrar till att utveckla Vänersborg som en besöksstad även när det inte är turistsäsong.

Att erbjuda arrangörer, föreningar och förbund professionell service och tillgängliga högkvalitativa anläggningar vid Sportcentrum så kommer det att bidra till ett ökat renommé.

Sportcentrum 2017- 2027

Nedan visas en framtidskarta över området med de investeringar i nya och befintliga anläggningar som kommer möjliggöra att Sportcentrum blir en attraktiv mötesplats för idrott - och fritidsverksamhet och evenemang.

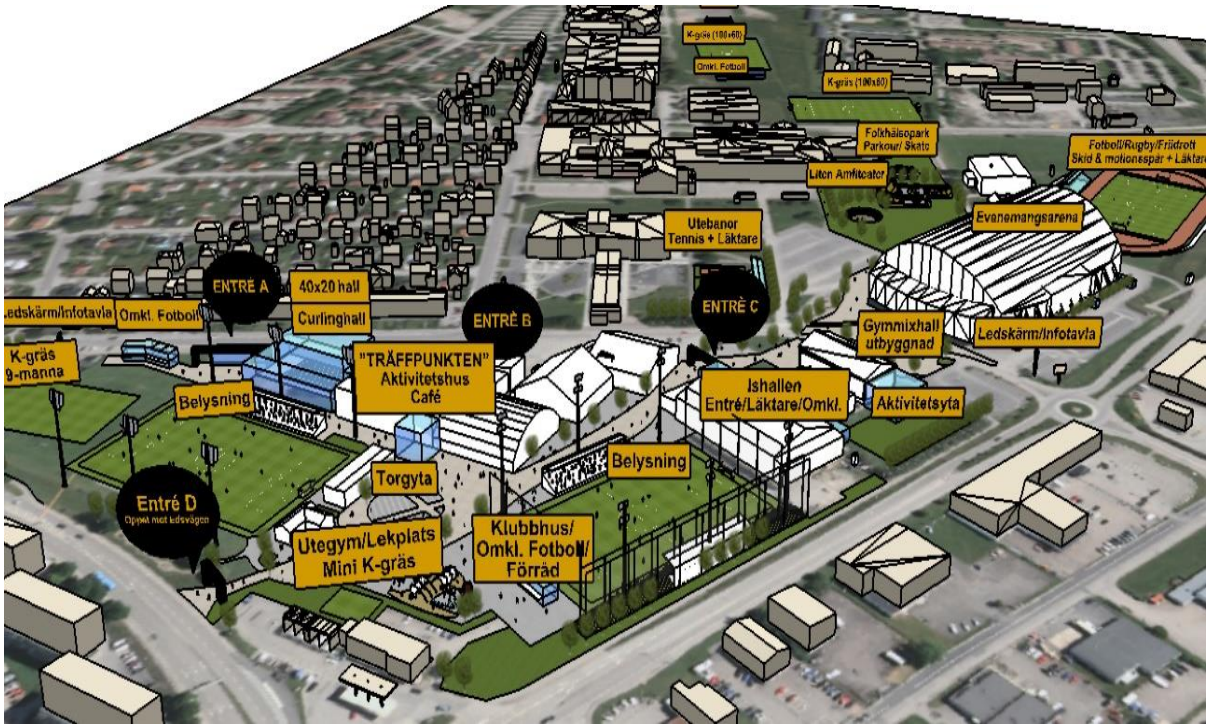

Öppnare och inbjudande plats

För att Sportcentrum ska bli en inbjudande mötesplats och ett tydligare landmärke för Vänersborg behöver området bli en grönare och öppnare plats än vad som är idag. För att skapa en helhetskänsla kommer även utomhusmiljön utvecklas och tanken kring ett centrum för idrotts och fritidsverksamhet konkretiseras.

Fyra entréer förtydligas på området A-B-C-D

Idag saknas en tydlig entré till området vilket behövs för att skapa en inbjudande plats och för att förtydliga helhetsbilden av ett tydligt område som Sportcentrum är. Fyra entréer förtydligar ingångarna till Sportcentrum och markerar området. Två stora infotavlor sätts upp vid huvudentréerna till Sportcentrum.

Utemiljö

Hela områdets utemiljö kommer att ses över och förskönas. Hänsyn tas till området vintertid med hänseende på säkerhet. Då området används under hela dagen och kvällen, under hela året kommer det vara särskilt viktigt att skapa en inbjudande och trygg plats med mycket grönområden och öppna och fria ytor.

En gång- och cykelväg från Edsvägen och som går genom hela området mot Arenan och vidare mot rugbyplanerna och Tärnanskolan skapas. Detta möjliggör att Sportcentrum blir en knutpunkt till andra delar av kommunen på ett tillgängligt och attraktivt sätt. Det skapar också förutsättningar för fler mötesplatser och för att naturligt öppna upp området.

Aktivitetslekplats

För att möjliggöra till spontanidrott och icke organiserad aktivering såväl som att tillgängliggöra området byggs en aktivitetslekplats för alla åldrar med lekplats och ett utegym. Aktivitetsplatsen kombineras med en minikonstgräsplan.

Bättre förutsättningar för fotbollen

Fotbollsverksamheten har idag maximerat sin kapacitet på de planer som finns och behöver skapa mer utrymme för att kunna möta ett ökat behov. Detta är framför allt viktigt ur ett integrationsperspektiv.

Vänersvallen Nord

Vid Vänersvallen Nord skapas fler fotbollsplaner. Konstgräsplanerna kommer att verksamhetsanpassas och kunna erbjuda fotbollsutövande för olika nivåer och lagformationer. Samtidigt byggs en ny entré och omklädningsrum och belysningen över planen ses över för att ge en ökad tillgänglighet och ökad trygghet. Vänersvallen Nord kommer på sätt bli kommunens huvudarena för fotboll.

Vänersvallen Syd

Vänersvallen Syd görs om till en fungerande fotbollsarena utifrån nationellt godkända mått och med nytt konstgräs. För att skapa en bättre plats för publik och åskådare kommer läktardelen ses över och anpassas.

Konstgräsplaner Tärnan

Två konstgräsplaner med omklädningsrum samt spontanytor som kan användas både av skolan och föreningslivet skapas vid Tärnanskolan. Konstgräsplanerna skapar en förlängning av Sportcentrum och genererar ett naturligt flöde och genomströmning mellan skolan, bostadsområdet och Sportcentrum.

Ytor för spontanidrott och motion

Skolidrottsplats

För att möjliggöra för skolverksamhetens ökade behov såväl som en plats för spontanidrott etableras en skolidrottsplats vid Rugby B-plan som också innefattar skidspår och motionsspår.

Multiarena Tärnan

En ny Multiarena kommer att användas av, enskilda grupper, skolverksamhet och fritidsverksamhet vilket tillfredsställer behovet där fler kan delta utifrån sina egna förutsättningar. Då trenden visar på att idrottsutövandet blir mer individuellt anpassat så bygger vi en arena som kan anpassas utefter de behov och förutsättningar som varje verksamhet efterfrågar. Multiarenan möjliggör närvaro och aktivitet under både dagtid och kvällstid i området vilket skapar förutsättningar för en ökad trygghet. Multiarenan medför samtidigt att barn och ungdomar kan befinna sig på flera platser i området samtidigt utan att det ska bli koncentrerat till en plats.

Folkhälsopark

Vid området runt Arenan, nuvarande gymnasiehall och Gymnasieskolan etableras en Folkhälsopark med en amfiteater. Folkhälsoparken blir en naturlig mötesplats för både spontanidrott såväl som en plats för arrangemang och aktiviteter. Folkhälsoparken tillgodoser de behov som finns av platser för icke organiserade idrotter såsom Parkour eller Skate och anpassad för nya verksamheter och trender.

Anpassningar för befintliga verksamheter

Tennisbanor

Tennisbanorna flyttas från befintligt läge till området mellan Torpaskolan och Arenan. Detta gör att befintliga omklädningsrum i tennishallen kan nyttjas för utomhusaktiviteter och man får ett helhetsperspektiv för både inomhus och utomhus.

Rugbyplan

För att skapa en attraktiv och inbjudande plats byggs en ny läktare vid Rugby A-plan

Ishallen
Nuvarande ishallen får ny entré med handikapptoalett och sittplatsläktare. För att skapa bättre förutsättningar byggs fyra nya omklädningsrum i ishallen.

Klubblokal/förråd/Omklädningsrum
En ny klubblokal för föreningslivet med omklädningsrum och förråd för Arena fritids verksamhet placeras vid Aktivitetsplatsen för att säkra behovet av förrådsutrymmen vid en växande verksamhet.

Nya anläggningar för att tillgodose nya behov

Träffpunkten/Aktivitetshus
I ”Träffpunkten” skapas en mötesplats där både barn, unga och vuxna kan mötas och samverka. Mötesplatsen är en tillgång för föreningslivet där föreningarna kan informera om sina verksamheter och på så vis få flera ungdomar att utöva idrott. Träffpunktens placering på Sportcentrum har stor betydelse då det är den naturliga mötesplatsen för kommunens föreningsliv. Huset ligger i nära anslutning till A-hallen och fotbollsplanerna, där många ungdomar som redan idag har en föreningstillhörighet samlas.

Curlinghall
Curling är en växande sport och som idag saknar rätt förutsättningar för sin verksamhet. För att tillgodose curlingverksamhetens växande behov byggs en ny anläggning vid Arenan. Curlinghallens placering i närheten av Arenan möjliggör samnyttjande av både omklädningsrum och lokaler.

Gymmixhallen
Gymmixhallen kommer behöva att byggas ut för att möta gymnastikverksamhetens växande behov och stärka deras förutsättningar för sin verksamhet. Gymnastikverksamheten är idag den idrott som har sin verksamhet vid Sportcentrum som är mest kvinnodominerad. Det är viktigt att det finns förutsättningar för sporten att växa och kunna möta fler ungdomar som vill aktivera sig.

40x20hall
En sporthall (40x20) byggs ut som en förlängning av B-byggnaden i befintliga Idrottshuset. En ny hall och en förlängning av B-huset tillgodoser ett anläggningsbehov från både skolan och föreningsliv. Befintlig B-byggnad kan då med fördel användas till brottning, boxning, kampsport eller annan fritidsverksamhet.

Aktuella investeringar 2017-2022

Program för fortsatt utveckling av Sportcentrum ligger till grund för förslag på investeringar och utveckling av området utifrån att säkra anläggningarnas attraktivitet, öka tillgängligheten och möjliggöra för fler att delta i relation till kommunens övriga styrdokument.

Nedan följer en investeringsordning över de investeringar och verksamhetsanpassningar och underhåll som behöver göras. Alla investeringar kommer att lyftas inför kommunens budgetarbete och investeringsordningen kan komma att ändras beroende på förutsättningar och behov

Investeringsordningen bygger på olika faktorer som påverkas utifrån brukarnas och föreningarnas behov, trygghet, säkerhet och trivsel såväl för att anpassa verksamheterna och anläggningarna utifrån aktuella trender och forskning och att skapa förutsättningar för en förbättrad hälsa och bättre miljö.

2017
Renovering av Vänersvallen Syd
Ishallen, läktare

2018
Renovering av B-hus i idrottshuset

2019
Ishall, avser fyra stycken omklädningsrum, ny entré och handikapptoalett
Nybyggnation av en 40/20 hall

2020
Åtgärder för ytterligare event i Arena Vänersborg

2021
Folkhälsopark – en mötesplats för alla

2022
Konstgräsplan som placeras i närheten av Sportcentrum

§ 50

Nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

KS 2024/658

Beslut

Kommunstyrelsen noterar den kompletterande informationen från socialnämnden

Kommunfullmäktige godkänner att AB Vänersborgsbostäder genomför byggnation av ett nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen utifrån den projekterade investeringen på 206 mnkr inklusive moms.

Kommunfullmäktige godkänner tecknande av reviderat blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrar åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet men att hyresavtalet justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.

Kommunfullmäktige konstaterar att driftkostnadskonsekvenser avseende det nya särskilda boendet får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift.

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Vänersborgsbostäders låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 200 000 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Sammanfattning av ärendet

Mot bakgrund av kostnadsökningar och avvikelser mot upprättad lokalplanering för byggnation av nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen har socialnämnden samt AB Vänersborgsbostäder tillskrivit Kommunfullmäktige för förnyat ställningstagande i ärendet.

Styrelsen för AB Vänersborgsbostäder har ställt sig positiva till att genomföra projektet och gett dess VD i uppdrag att hos kommunfullmäktige begära att bolaget kan påbörja byggnationen under förutsättning att hyresavtal kan tecknas med socialnämnden och att den kommunala borgensramen utökas till 2 200 mnkr.

Socialnämnden har för egen del beslutat ställa sig bakom kostnaderna för byggnationen och genom det också kommande hyreskostnader beskrivna i bilagt avtalsförslag samt tillsänt ärendet till Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande och föreslår Kommunfullmäktige återigen ge ordföranden i uppdrag att underteckna bilagt reviderat avtal.

Den ökade kostnaden för investeringen beror på prisökningar samt att antalet boendeplatser utökats från 40 till 48. Den ökade investeringsnivån innebär även att årshyran mot socialnämnden justeras upp från tidigare 9,6 mnkr till 13,3 mnkr.

Den prognostiserade totala årliga nettodriftkostnaden för det nya boendet beräknas nu till ca. 35 mnkr, att jämföra med den tidigare kalkylen på 28 mnkr. Den ökade

kostnaden på ca. 7 mnkr kan enligt socialförvaltningen i lika delar kopplas till den ökade hyran och de ökade övriga driftkostnader som följer av att platsantalet ökar från 40 till 48.

2026-01-28 § 19 beslutar Kommunstyrelsen återremitterar ärendet för att komplettera beslutsunderlaget med socialnämndens totala behov av platser på särskilt boende de närmaste 10 åren utifrån demografi och omsorgsbehov i alla kommundelar, samt kompletteras med en plan för finansiering av driften av 48 ytterligare platser på särskilt boende. Socialnämnden beslutade 2026-02-26 § 20 översända svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-03
- Socialnämndens beslut 2026-02-26 § 20
- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-16
- Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen
- Kommunstyrelsens beslut 2026-01-28 § 19
- Socialnämndens beslut 2025-10-30 § 104 med underlag
- Begäran byggnation och borgen Kalkonen
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-04-16 § 56
- Kommunstyrelsens beslut 2025-04-02 § 69
- Beslut- Komplettering av ärende Nytt särskilt boende (SÄBO) kv. Kalkonen: Utredning av tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd
- Komplettering av ärende "Byggnation av särskilt boende i kv. Kalkonen"
- Återremiss av ”Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal”
- Delegeringsbeslut från Socialnämnden den 13 december 2024 angående komplettering av lokalplanering gällande Nytt särskilt boende Kalkonen
- Socialnämndens beslut 2024-10-31 § 143 med underlag
- Socialnämndens beslut 2024-05-23 § 73 med underlag

2026-03-03

Dnr: KS 2024/658

Handläggare
Anna Högmark
anna.hogmark@vanersborg.se
0521-72 25 27

Mottagare
Kommunstyrelsen

Nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar den kompletterande informationen från socialnämnden

Kommunfullmäktige godkänner att AB Vänersborgsbostäder genomför byggnation av ett nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen utifrån den projekterade investeringen på 206 mnkr inklusive moms.

Kommunfullmäktige godkänner tecknande av reviderat blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrar åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet men att hyresavtalet justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.

Kommunfullmäktige konstaterar att driftkostnadskonsekvenser avseende det nya särskilda boendet får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift.

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Vänersborgsbostäders låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 200 000 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader

Sammanfattning av ärendet

Mot bakgrund av kostnadsökningar och avvikelser mot upprättad lokalplanering för byggnation av nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen har socialnämnden samt AB Vänersborgsbostäder tillskrivit Kommunfullmäktige för förnyat ställningstagande i ärendet.

Styrelsen för AB Vänersborgsbostäder har ställt sig positiva till att genomföra projektet och gett dess VD i uppdrag att hos kommunfullmäktige begära att bolaget kan påbörja byggnationen under förutsättning att hyresavtal kan tecknas med socialnämnden och att den kommunala borgensramen utökas till 2 200 mnkr.

Socialnämnden har för egen del beslutat ställa sig bakom kostnaderna för byggnationen och genom det också kommande hyreskostnader beskrivna i bilagt avtalsförslag samt tillsänt ärendet till Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande och föreslår Kommunfullmäktige återigen ge ordföranden i uppdrag att underteckna bilagt reviderat avtal.

Den ökade kostnaden för investeringen beror på prisökningar samt att antalet boendeplatser utökats från 40 till 48. Den ökade investeringsnivån innebär även att årshyran mot socialnämnden justeras upp från tidigare 9,6 mnkr till 13,3 mnkr.

Den prognostiserade totala årliga nettodriftkostnaden för det nya boendet beräknas nu till ca. 35 mnkr, att jämföra med den tidigare kalkylen på 28 mnkr. Den ökade kostnaden på ca. 7 mnkr kan enligt socialförvaltningen i lika delar kopplas till den ökade hyran och de ökade övriga driftkostnader som följer av att platsantalet ökar från 40 till 48.

2026-01-28 § 19 beslutar Kommunstyrelsen återremitterar ärendet för att komplettera beslutsunderlaget med socialnämndens totala behov av platser på särskilt boende de närmaste 10 åren utifrån demografi och omsorgsbehov i alla kommundelar, samt kompletteras med en plan för finansiering av driften av 48 ytterligare platser på särskilt boende. Socialnämnden beslutade 2026-02-26 § 20 översända svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2025-04-16 § 56 godkänna tecknande av blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrog åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet, ställa sig positiva till byggnationen av ett nytt särskilt boende i kv. Kalkonen och godkände att AB Vänersborgsbostäder påbörjar projekteringen utifrån upprättad lokalplanering. Vidare konstaterade fullmäktige att driftkostnadskonsekvenser avseende byggande av ett nytt särskilt boende får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift. Vänersborgsbostäder bedömde då att finansieringen av investeringen som beräknades till 150 mnkr kunde ske inom nuvarande beslutad borgensram på 2 004 mnkr.

AB Vänersborgsbostäder har nu slutfört projektering av det nya boendet i kv. Kalkonen och bedömer investeringskostnaden till 206 mnkr, samt att bolagets borgensram behöver utökas med 196 mnkr till 2 200 mnkr.

Fördyrningen av investeringen beror enligt den information som kommunstyrelseförvaltningen fått till sig på prisökningar sedan den ursprungliga kalkylen togs fram samt på att antalet boendeplatser utökats från 40 till 48. Den ökade investeringsnivån innebär även att årshyran mot socialnämnden justeras upp från tidigare 9,6 mnkr till 13,3 mnkr.

Den prognostiserade totala årliga nettodriftkostnaden för det nya boendet beräknas nu till ca. 35 mnkr, att jämföra med den tidigare kalkylen på 28 mnkr. Den ökade kostnaden på ca. 7 mnkr kan enligt socialförvaltningen i lika delar kopplas till den ökade hyran och de ökade övriga driftkostnader som följer av att platsantalet ökar från 40 till 48. Socialförvaltningen bedömer att en utökning med 8 platser ger bättre förutsättningar att tillgodose vård – och omsorgsbehov inom särskild boendeform mot bakgrund av den demografiska utvecklingen. Vidare bedöms det lättare att kostnadseffektivt planera och bemanna boendet om det rymmer 48 platser. Socialförvaltningen beskriver vidare att hänsyn har tagits till Boverkets riktlinjer gällande utförande och ytor samt att materialval och utformning är planerat utifrån att den totala kostnaden för byggnation ska bli så låg som möjligt.

Mot bakgrund av kostnadsökningarna och avvikelser mot upprättad lokalplanering beslutar socialnämnden 2025-10-30 (§104) ställa sig bakom kostnader för byggnation av nytt särskilt boende på fastighet Kalkonen i AB Vänersborgsbostäders regi till en beräknad kostnad av 165 Mnkr, vilket innebär 206 Mnkr inkl. moms och genom det också kommande hyreskostnader beskrivna i bilagt avtalsförslag, tillsända ärendet till

Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande och föreslår Kommunfullmäktige återigen ger ordföranden i uppdrag att underteckna bilagt reviderat avtal.

Styrelsen för AB Vänersborgsbostäder har ställt sig positiva att genomföra projektet och gett dess VD i uppdrag att hos kommunfullmäktige begära att bolaget kan påbörja byggnationen under förutsättning att hyresavtal kan tecknas med socialnämnden och att den kommunala borgensramen utökas till 2 200 mnkr.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att avtalsförslaget bör justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.

2026-01-28 § 19 beslutar Kommunstyrelsen återremitterar ärendet för att komplettera beslutsunderlaget med socialnämndens totala behov av platser på särskilt boende de närmaste 10 åren utifrån demografi och omsorgsbehov i alla kommundelar, samt kompletteras med en plan för finansiering av driften av 48 ytterligare platser på särskilt boende. Socialnämnden beslutade 2026-02-26 § 20 översända svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen.

Beredning

Kommunstyrelseförvaltningen har haft dialog med socialförvaltningen vid beredningen av ärendet.

Socialnämnden 2026-02-26 § 20
Socialnämnden 2025-10-30 § 104
AB Vänersborgsbostäders styrelse 2025-10-22 § 55
Socialnämnden 2024-05-23 § 73

Underlag

Svar på återremiss gällande nytt särskilt boende kv. Kalkonen, socialnämnden, 2026-02-26 § 20, inklusive bilagor.

Nytt särskilt boende (SÄBO) - godkännande av genomförande av byggnation, socialnämnden, 2025-10-30, inklusive bilagor.

Byggnation av Särskilt boende i kv. Kalkonen samt utökning av borgensram, AB Vänersborgsbostäder, 2025-10-30, inklusive bilagor.

Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal, Kommunfullmäktige, 2025-04-16 § 56, inklusive bilagor.

Förstudie- särskilt boende (SÄBO) år 2027, socialnämnden, 2024-05-23 § 73, inklusive bilagor.

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Socialnämnden
AB Vänersborgsbostäder

§ 20

Svar på återremiss gällande nytt särskilt boende kv. Kalkonen

SOC 2024/95

Beslut

1. Socialnämnden översänder svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen.
2. Paragrafen förklaras härmed omedelbart justerad.

Bilaga/bilagor

Bilaga 2: Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Deltar ej i beslutet

Göran Svensson (MBP) deltar ej i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 28 januari 2026 att återremittera ärendet för att socialnämnden ska komplettera beslutsunderlaget. Kompletteringen ska omfatta en redovisning av nämndens samlade behov av platser i särskilt boende för de kommande tio åren, baserat på demografi och omsorgsbehov i samtliga kommundelar. Därutöver ska en plan kompletteras för finansiering av driftkostnaderna för ytterligare 48 platser i särskilt boende.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2026-02-16
- Beslut KS 2026-01-28 Beslut om nytt särskilt boende i kv Kalkonen samt utökad borgersram för AB Vänersborgsbostäder- Beslut om återremiss

Sändlista

Kommunstyrelsen

Vänersborgs kommun
Socialnämnden

TJÄNSTESKRIVELSE

2026-02-16

Dnr: SOC 2024/95

Handläggare
Anders Lundberg
anders.lundberg@vanersborg.se
0521-72 16 54

Mottagare
Socialnämnden

Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Förslag till beslut

Socialnämnden översänder svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 28 januari 2026 att återremittera ärendet för att socialnämnden ska komplettera beslutsunderlaget. Kompletteringen ska omfatta en redovisning av nämndens samlade behov av platser i särskilt boende för de kommande tio åren, baserat på demografi och omsorgsbehov i samtliga kommundelar. Därutöver ska en plan kompletteras för finansiering av driftkostnaderna för ytterligare 48 platser i särskilt boende.

Karin Hallberg

Förvaltningschef

Bilagor

Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Sändlista

Kommunstyrelsen

SOC 2024/95
2026.451
2026-02-26

Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Demografisk utveckling och framtida behov och utbud av platser inom särskilt boende för äldre

Karta över kommunindelning i hemtjänstgrupper

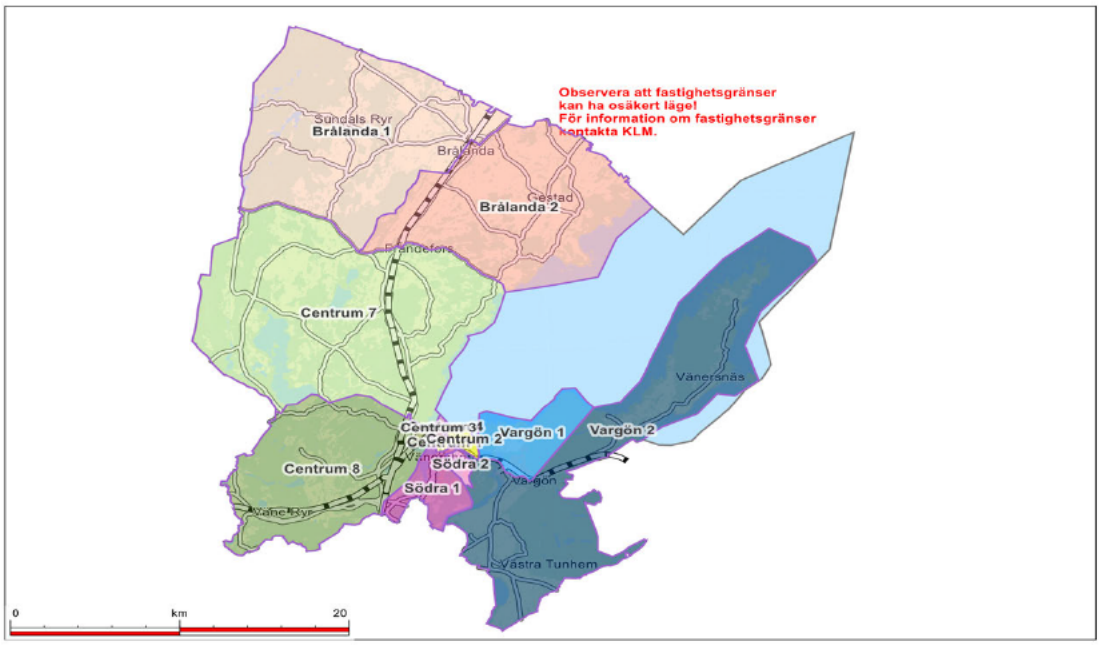

Kartan ovan beskriver indelningen av kommunen utifrån hur hemtjänsten organiseras i 12 enheter. Indelningen för särskilt boende äldre är följande: **Norra** som består av Brålanda 1 och 2 samt Centrum 7 (Frändefors) **Övriga** som består av Centrum 1–4, 7-8, Vargön 1 och 2 samt Södra 1 och 2.

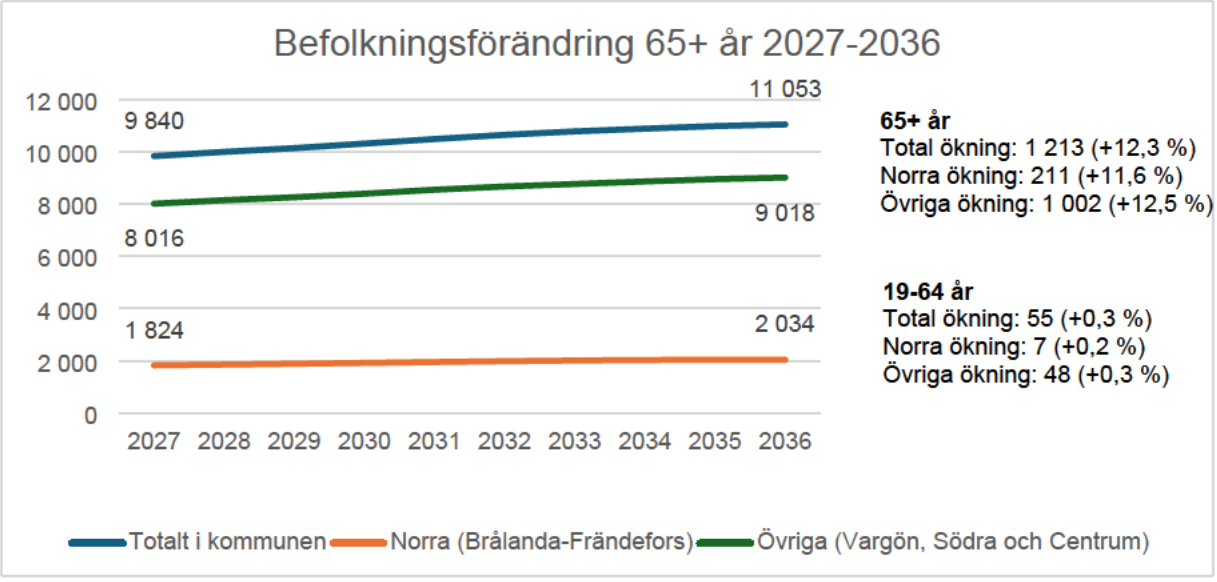

Mellan 2027 och 2036 beräknas invånarantalet i åldersgruppen 65+ år att öka med 1 213 invånare fördelat på 211 i **Norra** och 1 002 i **Övriga**. Detta kommer innebära att efterfrågan/behovet av insatser från äldreomsorgen kommer att öka. Utifrån denna förväntade ökning av insatser kommer också personalbehovet att öka och där visar befolkningsprognosen 2027–2036 en ökning med 55 invånare i åldersgruppen 19-64 år fördelat på 7 i **Norra** och 48 i **Övriga.** Denna låga ökning av antalet invånare i arbetsför ålder innebär en utmaning för verksamheten utifrån ett förväntat ökat behov av personal till växande verksamheter i konkurrens med övriga arbetsgivare i området. Var i kommunen ökningen av invånare i arbetsför ålder beräknas ske är en faktor i planeringen av framtida utbud av särskilda boendeplatser utifrån möjligheterna att rekrytera personal.

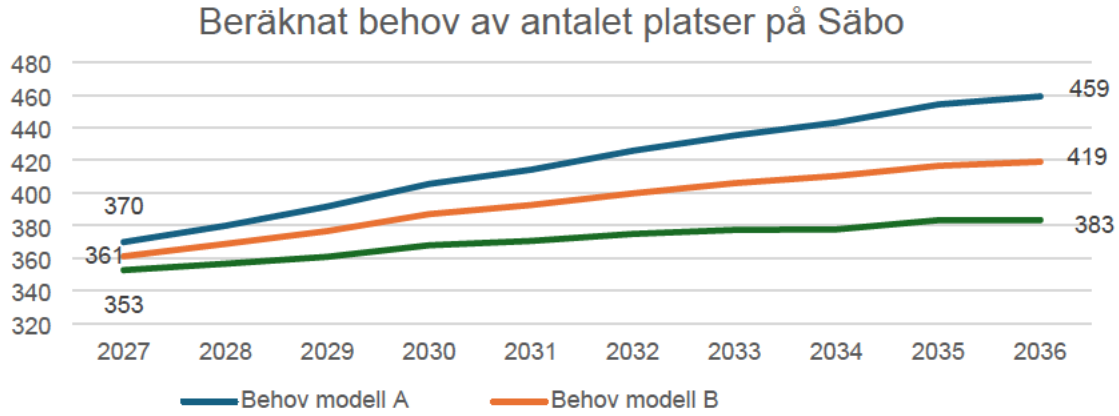

Ökning A: 89 (+24,1 %)
Ökning B: 58 (+16,0 %)
Ökning C: 31 (+8,7 %)

Beräknat behov av antal platser inom särskilt boende för äldre bygger på befolkningsprognosen och en beräkningsmetod framtagen av SKR som använder senaste inrapporterade statistiken till Socialstyrelsen som underlag. Det finns tre olika scenarier som beskriver framtida behov som skiljer sig kraftigt åt i ökning av behov. Beräkningsmetoden delar upp kvinnor/män samt använder sig av olika %-satser för 5 olika åldersspann i 65+ år gruppen.

A utgår från att behovet i olika ser likadant ut framåt som vid senaste inrapporteringen och räknar inte med att ökad medellivslängd också innebär förskjuten ålder vid behov.

B utgår från att behovet minskar i takt med att medellivslängden ökar.

C utgår från B men antar också att utvecklingen framåt ser likadan ut som senaste 10 åren bakom vad gäller åldersförskjutningen vid behov av insats.

Förvaltningen har valt att använda **B** vid beräkning av framtida behov i bland annat behovsinventeringen, framtidsspaningen samt andra dokument och rapporter, som presenterats socialnämnd, kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Oavsett vilken

av A, B eller C som används så överstiger framtida behov dagens utbud som är 362 platser.

Se tabell nedan:

Diffar nuvarande utbud, 362 platser	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**	**2036**
Modell A	-8	-18	-30	-43	-52	-64	-73	-81	-92	-97
Modell B	**1**	**-7**	**-15**	**-25**	**-31**	**-38**	**-44**	**-48**	**-55**	**-57**
Modell C	9	5	1	-6	-9	-13	-15	-16	-21	-21

Enligt tabellen ovan och scenario B som förvaltningen valt att använda i beräkningar av framtida behov nås en jämvikt mellan utbud och efterfrågan år 2027 för att sedan övergå till ett underskott av platser som succesivt ökar mellan åren, för att 2036 landa på ett underskott av 57 platser. Detta visar på behovet av ett nytt särskilt boende för äldre år 2028 enligt den plan som ligger sedan tidigare. Inflyttning kan dock tidigast ske Q1 2029.

Tabellen nedan visar skillnaden mellan utbud och behov vid ett nytt boende år 2029 med 48 platser.

Diffar nuvarande utbud, 410 platser år 2029	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**	**2036**
Modell A	-8	-18	18	5	-4	-16	-25	-33	-44	-49
Modell B	**1**	**-7**	**33**	**23**	**17**	**10**	**4**	**0**	**-7**	**-9**
Modell C	9	5	49	42	39	35	33	32	27	27

Tabellen visar på ett större överskott av platser 2029–2030 utifrån beräkningar enligt scenario B för att sedan minska till lägre överskott för att 2035–2036 vara ett mindre underskott på platser.

Förutom att beräkningarna tydligt visar på ett ökat behov och därmed behov av ett nytt boende så kommer det nya boendet med 48 platser att möjliggöra renoveringar/ombyggnationer av befintliga boenden som ännu inte genomgått denna process, och som är behov av renovering/ombyggnation för att nå den standarden som krävs av ett särskilt boende.

Tabellen nedan visar hur underskottet på platser skulle se ut vid renovering/ombyggnation av 24 respektive 48 platser åren 2029–2030 med befintligt utbud av antalet platser.

Diffar nuvarande utbud, 362 platser	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**	**2036**
Scenario B, renovering 24 platser	1	-7	-39	-49	-31	-38	-44	-48	-55	-57
Scenario B, renovering 48 platser	1	-7	-63	-73	-31	-38	-44	-48	-55	-57

Tabellen visar på ett underskott av 39–49 platser åren 2029–2030 vid renovering/ombyggnation av 24 platser och underskott 63–73 åren 2029–2030 vid renovering/ombyggnation av 48 platser och detta skulle få stora konsekvenser för tillgängligheten och väntetiderna.

Tabellen nedan visar skillnader mellan utbud och behov med nytt boende med 48 platser 2029 och renovering/ombyggnation av 24 respektive 48 platser 2029–2030.

Diffar 410 platser from 2029	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Scenario B, renovering 24 platser	1	-7	9	-1	17	10	4	0	-7	-9
Scenario B, renovering 48 platser	1	-7	-15	-25	17	10	4	0	-7	-9

Tabellen visar att ett nytt boende med 48 platser 2029 möjliggör renovering ombyggnation av 24 platser åren 2029–2030 utan alltför stor påverkan på tillgängligheten till en plats på Säbo.

Tabellen nedan visar beräknat behov av säboplatser och överskott/underskott av platser för **Norra** respektive **Övriga** åren 2027-2036 med nuvarande utbud av platser.

Beräknat behov B nuvarnade utbud 362 pl	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Behov Norra (Brålanda-Frändefors)	61	62	64	66	69	70	72	73	74	76
Utbud Norra (Brålanda-Frändefors)	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Överskott/underskott antal platser	**14**	**13**	**11**	**9**	**6**	**5**	**3**	**2**	**1**	**-1**
Behov Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	301	306	313	321	324	330	334	337	342	344
Utbud Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	287	287	287	287	287	287	287	287	287	287
Överskott/underskott antal platser	**-14**	**-19**	**-26**	**-34**	**-37**	**-43**	**-47**	**-50**	**-55**	**-57**

Tabellen visar på ett överskott av platser i **Norra** 2027–2035, år 2036 beräknas ett lite underskott. För **Övriga** är det ett underskott på 14 platser 2027 som succesivt ökar till 57 år 2036.

Tabellen nedan visar beräknade behov av säboplatser och överskott/underskott av platser för **Norra** respektive **Övriga** åren 2027-2036 med nytt särskilt boende 2029 med 48 platser vilket ökar totala utbudet till 410 platser.

Beräknat behov B nytt boende och utbud 410 platser	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Behov Norra (Brålanda-Frändefors)	61	62	64	66	69	70	72	73	74	76
Utbud Norra (Brålanda-Frändefors)	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Överskott/underskott antal platser	**14**	**13**	**11**	**9**	**6**	**5**	**3**	**2**	**1**	**-1**
Behov Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	301	306	313	321	324	330	334	337	342	344
Utbud Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	287	287	335	335	335	335	335	335	335	335
Överskott/underskott antal platser	**-14**	**-19**	**22**	**14**	**11**	**5**	**1**	**-2**	**-7**	**-9**

Tabellen visar på ett överskott av platser i **Norra** 2027–2035, år 2036 beräknas ett lite underskott. För **Övriga** är det ett underskott på 14–19 platser 2027–2028 som blir ett överskott på platser 2029-2032 för att sedan ha balans mellan utbud och behov.

Ekonomiska förutsättningar för nytt boende år 2029 med 48 platser

Beräknad driftskostnad för det nya boendet beräknas till ca 35,1 mnkr/år och innehåller kostnader för personal, hyra, måltider, städ och förbrukningsmaterial. 35,1 mnkr är nettokostnad efter att beräknade kostnader enligt ovan sammanställts och samma beräkning har gjorts för dom intäkter som är kopplade till denna verksamhet i form av hyresintäkter, måltidsavsgifter och omvårdnadsavgifter. Förvaltningen saknar idag budget för dessa kostnader då detta är kopplat till volymökning som kommer av den framtida befolkningsökningen i verksamhetens målgrupp.

AB Vänersborgsbostäder köpte in fastigheten Kalkonen på uppdrag av socialnämnden enligt beslut 2024-02-16. Förutom köpeskillingen har andra kostnader lagts ned i detta projekt, främst projekteringskostnader. Om projektet inte blir av har ABVB rätt till kostnadstäckning för inköp av fastighet samt andra kostnader som lagt ned i detta. Dessa kostnader uppgår till cirka 16 mnkr och kommer belasta förvaltningen under 2026 om projektet inte blir av.

Driftsbudget jmf med år 2026, +/- mnkr	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**	**2036**
Renovering/ombyggnation av 24 platser 2029-2030	0	0	19	19	35	35	35	35	35	35
Renovering/ombyggnation av 48 platser 2029-2030	0	0	7	7	35	35	35	35	35	35

Nytt boende 2029 med 48 platser möjliggör renovering/ombyggnation av 48 platser uppe i Brålanda utifrån prognos över framtida behov och utbud. Beräknad driftsbudget för nya boendet beräknas till 35,1 mnkr och budget till detta finns inte inom nämnden idag. Förvaltningen ser i sin planering att vid eventuell renovering/ombyggnation av 24 platser i norr saknas 19 mnkr i budget, och vid eventuell renovering/ombyggnation av 48 platser i norr saknas 7 mnkr, då de verksamheternas nuvarande driftbudget kan stödja drift av det nya boendet Kalkonen under de åren. Först år 2031 saknas driftsbudget för det nya boendet fullt ut. I beräkningarna ovan har inte hänsyn tagits till nya högre hyreskostnader efter renovering/ombyggnation av fastigheterna i Brålanda. Dessa budgetposter avseende högre hyra för fastigheterna i norr efter renovering/ombyggnation kommer förvaltningen hantera i kommande (år 2030-2031) detaljbudgetarbete.

Utifrån att nytt boende med 48 platser som beräknas behöva 35,1 mnkr i driftsbudget kommer av den befolkningsökning som sker i åldersgruppen 65+ år, och med den följer också ett ökat behov av insatser från äldreomsorgen ser förvaltningen behov av budgettillskott för driften av det nya boendet. Prognoserna ovan visar tydligt på behovet av fler boendeplatser inom äldreomsorgen. Om det inte tillkommer fler boendeplatser för att möta behovet så riskerar väntetiderna kraftigt att öka jmf dagens nivåer, och belastningen/ volymökningen inom hemtjänsten kommer att bli än högre då dom 48 personer som kunde flyttat in på det nya boendet, istället kommer behöva få sin omvårdad tillgodosedd av hemtjänsten, och då till en högre kostnad i

ordinärt boende än på särskilt boende då vård och omsorgsbehoven är betydande om personens egentliga behov är särskilt boende.

Prognoser över framtida behov av hemtjänst visar också på kraftig ökning av antalet hemtjänsttagare kommande 10-årsperiod, men kommer att bli högre än tidigare beräkningar om antalet boendeplatser inte utökas.

Utifrån befolkningsprognosen och den modell/scenario B som förvaltningen utgår från vid beräkningar av framtida behov är detta nya boende med 48 platser tillräckligt avseende att tillgodose kommuninvånarnas behov av plats i särskilt boende.

§ 19

Beslut om nytt särskilt boende i kv. Kalkonen samt utökad borgersram för AB Vänersborgsbostäder

KS 2024/658

Beslut

Kommunstyrelsen återremitterar ärendet för att komplettera beslutsunderlaget med socialnämndens totala behov av platser på särskilt boende de närmaste 10 åren utifrån demografi och omsorgsbehov i alla kommundelar, samt kompletteras med en plan för finansiering av driften av 48 ytterligare platser på särskilt boende.

Reservationer

Madelaine Karlsson (S) reserverade sig till förmån för kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag. I detta instämde Kenneth Borgmalm (S), Bo Carlsson (C), Magnus Ekström (KD), Mats Andersson (C) och ordföranden.

Ajournering

Under paragrafen ajournerade sig kommunstyrelsen kl. 14:09-14:13.

Sammanfattning av ärendet

Mot bakgrund av kostnadsökningar och avvikelser mot upprättad lokalplanering för byggnation av nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen har socialnämnden samt AB Vänersborgsbostäder tillskrivit Kommunfullmäktige för förnyat ställningstagande i ärendet.

Styrelsen för AB Vänersborgsbostäder har ställt sig positiva till att genomföra projektet och gett dess VD i uppdrag att hos kommunfullmäktige begära att bolaget kan påbörja byggnationen under förutsättning att hyresavtal kan tecknas med socialnämnden och att den kommunala borgensramen utökas till 2 200 mnkr.

Socialnämnden har för egen del beslutat ställa sig bakom kostnaderna för byggnationen och genom det också kommande hyreskostnader beskrivna i bilagt avtalsförslag samt tillsänt ärendet till Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande och föreslår Kommunfullmäktige återigen ge ordföranden i uppdrag att underteckna bilagt reviderat avtal.

Den ökade kostnaden för investeringen beror på prisökningar samt att antalet boendeplatser utökats från 40 till 48. Den ökade investeringsnivån innebär även att årshyran mot socialnämnden justeras upp från tidigare 9,6 mnkr till 13,3 mnkr.

Den prognostiserade totala årliga nettodriftkostnaden för det nya boendet beräknas nu till ca. 35 mnkr, att jämföra med den tidigare kalkylen på 28 mnkr. Den ökade kostnaden på ca. 7 mnkr kan enligt socialförvaltningen i lika delar kopplas till den

ökade hyran och de ökade övriga driftkostnader som följer av att platsantalet ökar från 40 till 48.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2026-01-12 § 11
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-12-08
- Socialnämndens beslut 2025-10-30 § 104 med beslutsunderlag
- Begäran byggnation och borgen Kalkonen
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-04-16 § 56
- Kommunstyrelsens beslut 2025-04-02 § 69
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-03-17 § 50
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-13
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2025-01-29
- Komplettering av ärende "Byggnation av särskilt boende i kv. Kalkonen"
- Kommunstyrelsens delegeringsbeslut 2024-12-17
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2024-12-13
- Socialnämndens beslut 2024-10-31 § 143 med beslutsunderlag

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut var följande:

> Kommunfullmäktige godkänner att AB Vänersborgsbostäder genomför byggnation av ett nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen utifrån den projekterade investeringen på 206 mnkr inklusive moms.
>
> Kommunfullmäktige godkänner tecknande av reviderat blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrar åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet men att hyresavtalet justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.
>
> Kommunfullmäktige konstaterar att driftkostnadskonsekvenser avseende det nya särskilda boendet får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift.
>
> Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Vänersborgsbostäders låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 200 000 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader

Henrik Harlitz (M) yrkade återremiss med följande motivering:

Ärendet återremitteras för att komplettera beslutsunderlaget med socialnämndens totala behov av platser på särskilt boende de närmaste 10 åren utifrån demografi och omsorgsbehov i alla kommundelar, samt kompletteras med en plan för finansiering av driften av 48 ytterligare platser på särskilt boende.

I detta instämde Lena Eckerbom Wendel (M), Cecilia Prins (L), Anders Strand (SD), Stefan Kärvling (V), Göran Svensson (MBP), Göran Nilsson (SD) och Torbjörn Moqvist (SD).

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, nämligen kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag och Henrik Harlitz (M) återremissyrkande.

Ordföranden frågade om ärendet skulle avgöras idag eller återremitteras och fann att kommunstyrelsen beslutat att återremittera ärendet.

Sändlista

Handläggare av ärendet
Socialnämnden

§ 104

Nytt särskilt boende (SÄBO) - godkännande av genomförande av byggnation

SOC 2024/95

Beslut

1. Socialnämnden ställer sig bakom kostnader för byggnation av nytt särskilt boende på fastighet Kalkonen i AB Vänersborgsbostäders regi till en beräknad kostnad av 165 Mnkr, vilket innebär 206 Mnkr inkl. moms och genom det också kommande hyreskostnader beskrivna i bilagt avtalsförslag.

2. Socialnämnden tillsänder ärendet till Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande.

3. Socialnämnden föreslår att Kommunfullmäktige återigen ger ordföranden i uppdrag att underteckna bilagt reviderat avtal.

4. Socialnämnden beslutar om omedelbar justering av ärendet.

Bilaga/bilagor

Bilaga 1: Kalkyl kostnad byggnation av särskilt boende på fastighet Kalkonen

Bilaga 2: Avtal socialnämnden, AB Vänersborgsbostäder

Bilaga 3: Reservation V, M och MBP

Reservation

Ida Hildingsson (V), Henrik Josten (M), Gunnel Ymefors (M), Sofia Jakobsson Blixt (M) och Göran Svensson (MBP) reserverar sig mot beslutet i enlighet med bilaga 3.

Avstår från att delta i beslut

Lena Mjörnell (SD) och Kalle Lundgren (SD) avstår från att delta i beslutet.

Protokollsanteckning

Lena Mjörnell (SD) och Kalle Lundgren (SD) lämnar följande protokollsanteckning: Vi avstår röst i ärende 8 och väljer att invänta utredningen för Sörbygården så vi konkret kan se vilket behov som faktiskt finns om antalet platser.

Sammanfattning av ärendet

Projekteringen mellan Vänersborgsbostäder och socialförvaltningen gällande kvarteret Kalkonen 1 har enligt ovanstående beslut påbörjats och genomförts i

samarbete mellan parterna och har nu nått så långt att kalkyl gällande kostnad och avtal är framtagna.

För att komma vidare i processen att gå in i byggnationsfas så boendet kan stå klart enligt planering kvartal två 2028, behövs att socialnämnden ställer sig bakom beskriven kostnad i framtaget avtal gentemot AB Vänersborgsbostäder samt att ärendet överlämnas till Kommunfullmäktige då beräknad hyreskostnad efter projektering skiljer sig åt från den först framtagna kostnaden efter genomförd lokalplanering.

Den totala byggkostnaden är beräknad till 165 mkr vilket innebär 206 mkr inkl. moms, därtill kommer kostnaden för inköp av marken avseende 50% av kostnaden.
Utifrån projekteringsprocessen har bedömning gjorts från socialförvaltningen att boendet bör inkludera 48 platser samt att det planeras utformas för permanent boende för personer med demenssjukdom.

I tidigare beslut har förstudie och lokalplanering för det nya äldreboendet på fastighet Kalkonen utgått från cirka 40 platser enligt tidigare beslutad behovsinventering för boende och lokaler. Med hänsyn till den demografiska utvecklingen i kommunen sett över perioden till 2036, där andelen äldre ökar bedömer förvaltningen att antalet platser behöver utökas till 48, vilket ger bättre förutsättningar att tillgodose vård - omsorgsbehov inom särskild boendeform under hela tio års perioden.
Förvaltningen bedömer vidare att det är lättare att kostnadseffektivt planera och bemanna om boendet rymmer 48 platser fördelat på fyra avdelningar, än om avdelningarna blir av mindre karaktär, vilket varit en viktig parameter som bidragit till att projekteringen landar i att boendet bör utformas med det antal boendeplatser.

Under projekteringen har hänsyn tagits till Boverkets riktlinjer gällande utförande och ytor. Parterna har så långt möjligt tänkt kring val av material och utformning så att den totala kostnaden för byggnation blir så låg som möjligt.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-10-09
- Kalkyl kostnad byggnation av särskilt boende på fastighet Kalkonen
- Avtal socialnämnden, AB Vänersborgsbostäder

Sändlista

Socialchef
Verksamhetschef
AB Vänersborgsbostäder
Kommunstyrelsen

Vänersborgs kommun
Socialnämnden

Handläggare
Karin Hallberg
karin.hallberg@vanersborg.se
0521-72 14 71

TJÄNSTESKRIVELSE

2025-10-09

Dnr: SOC 2024/95

Mottagare
Socialnämnden

Godkännande av kostnader för byggnation av särskilt boende på fastighet Kalkonen.

Förslag till beslut

1. Socialnämnden ställer sig bakom kostnader för byggnation av nytt särskilt boende på fastighet Kalkonen i AB Vänersborgsbostäders regi till en beräknad kostnad av 165 Mnkr, vilket innebär 206 Mnkr inkl. moms och genom det också kommande hyreskostnader beskrivna i bilagt avtalsförslag.

2. Socialnämnden tillsänder ärendet till Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande.

3. Socialnämnden föreslår att Kommunfullmäktige återigen ger ordföranden i uppdrag att underteckna bilagt reviderat avtal.

4. Socialnämnden beslutar om omedelbar justering av ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Projekteringen mellan Vänersborgsbostäder och socialförvaltningen gällande kvarteret Kalkonen 1 har enligt ovanstående beslut påbörjats och genomförts i samarbete mellan parterna och har nu nått så långt att kalkyl gällande kostnad och avtal är framtagna.

För att komma vidare i processen att gå in i byggnationsfas så boendet kan stå klart enligt planering kvartal två 2028, behövs att socialnämnden ställer sig bakom beskriven kostnad i framtaget avtal gentemot AB Vänersborgsbostäder samt att ärendet överlämnas till Kommunfullmäktige då beräknad hyreskostnad efter projektering skiljer sig åt från den först framtagna kostnaden efter genomförd lokalplanering.

Den totala byggkostnaden är beräknad till 165 mkr vilket innebär 206 mkr inkl. moms, därtill kommer kostnaden för inköp av marken avseende 50% av kostnaden. Utifrån projekteringsprocessen har bedömning gjorts från socialförvaltningen att boendet bör inkludera 48 platser samt att det planeras utformas för permanent boende för personer med demenssjukdom.

I tidigare beslut har förstudie och lokalplanering för det nya äldreboendet på fastighet Kalkonen utgått från cirka 40 platser enligt tidigare beslutad behovsinventering för boende och lokaler. Med hänsyn till den demografiska utvecklingen i kommunen sett över perioden till 2036, där andelen äldre ökar bedömer förvaltningen att antalet platser behöver utökas till 48, vilket ger bättre förutsättningar att tillgodose vård - omsorgsbehov inom särskild boendeform under hela tio års perioden.

Förvaltningen bedömer vidare att det är lättare att kostnadseffektivt planera och bemanna om boendet rymmer 48 platser fördelat på fyra avdelningar, än om avdelningarna blir av mindre karaktär, vilket varit en viktig parameter som bidragit till att projekteringen landar i att boendet bör utformas med det antal boendeplatser.

Under projekteringen har hänsyn tagits till Boverkets riktlinjer gällande utförande och ytor. Parterna har så långt möjligt tänkt kring val av material och utformning så att den totala kostnaden för byggnation blir så låg som möjligt.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Socialnämnden har i behovsinventering gällande boende och lokaler sedan några år tillbaka beskrivit behov av att utöka boendebeståndet inom äldreomsorgen med cirka 40 platser till år 2027 mot bakgrund av den demografiska utvecklingen avseende målgruppen. Socialnämnden har beslutat om planen samt också gällande förstudie och lokalplanering.

För boendets uppförande har AB Vänersborgsbostäder köpt fastigheten Kalkonen 1 (gamla Östra skolan). Socialnämnden beslutade 2024-02-29, § 27, att befintligt blockhyresavtal justeras upp med årlig räntekostnad för fastigheten Kalkonen 1 uppgående till 207 tkr per år enligt nuvarande ränteläge.

Mot bakgrund av ovanstående beslutade socialnämnden vid sammanträdet 2024-10-31 § 143 föreslå kommunstyrelsen ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänersborgsbostäder genomfört så att projektering kunde inledas, föreslå Kommunfullmäktige att ställa sig bakom det utökade blockhyresavtalet samt uppdra åt ordförande för socialnämnden att underteckna avtalet, samt uppmärksamma kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande ungefärlig hyreskostnad på 9,6 mnkr. 2024-12-13 kompletteras ärendet med lokalplaneringen.

Enligt lokalplaneringen beräknas boendet vara färdigställt kvartal två år 2028 och avtalstiden i blockhyresavtalet justeras så att det börjar löpa när boendet tas i bruk.

Driftkostnadskonsekvenser avseende det nya boendet bör hanteras i budgetarbetet inför att det tas i drift.

2024-12-17 § 68 beslutar styrelsen för AB Vänersborgsbostäder att ställa sig positiva till att genomföra projektet (byggnation av särskilt boende i kvarteret Kalkonen) och ger VD för bolaget i uppdrag begära att Kommunfullmäktige ställer sig positiva till byggnationen och investeringen, att bolaget kan påbörja projekteringen samt att den kommunala borgensramen inte utökas. Av nuvarande ram på 2 004 mnkr återstår 170 mnkr som inte nyttjats. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår även att det förtydligas i beslutet att projektering ska genomföras i enlighet med av socialnämnden upprättad lokalplanering för boendet.

2025-01-29 kompletteras ärendet ytterligare en gång med utredning gällande tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd. I enlighet med utredningens slutsats uppmanas socialnämnden att fortsätta se över möjligheten att förtäta i befintliga särskilda boenden inom den budget som läggs inom blockhyresavtalet.

Vid sitt sammanträde 2025–04-16. § 56, beslutade kommunfullmäktige enligt nedanstående:

1. Kommunfullmäktige godkänner tecknande av blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrar åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet men att hyresavtalet justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.
2. Kommunfullmäktige ställer sig positiva till byggnationen av Nytt särskilt boende i kv. Kalkonen och godkänner att AB Vänersborgsbostäder påbörjar projekteringen utifrån ”Lokalplanering- nytt särskilt boende”. Finansiering av investeringen kan ske via upplåning i bolaget inom nuvarande borgensram.
3. Kommunfullmäktige konstaterar att driftkostnadskonsekvenser avseende byggande av ett nytt särskilt boende får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift.

Projekteringen mellan Vänersborgsbostäder och socialförvaltningen gällande kvarteret Kalkonen 1 har enligt ovanstående beslut påbörjats och genomförts i samarbete mellan parterna och har nu nått så långt att kalkyl gällande kostnad och avtal är framtagna.

För att komma vidare i processen att gå in i byggnationsfas så boendet kan stå klart enligt planering kvartal två 2028, behövs att socialnämnden ställer sig bakom beskriven kostnad i framtaget avtal gentemot AB Vänersborgsbostäder samt att ärendet överlämnas till Kommunfullmäktige då beräknad hyreskostnad efter projektering skiljer sig åt från den först framtagna kostnaden efter genomförd lokalplanering.

Den totala byggkostnaden är beräknad till 165 mkr vilket innebär 206 mkr inkl. moms, därtill kommer kostnaden för inköp av marken avseende 50% av kostnaden. Utifrån projekteringsprocessen har bedömning gjorts från socialförvaltningen att boendet bör inkludera 48 platser samt att det planeras utformas för permanent boende för personer med demenssjukdom.

I tidigare beslut har förstudie och lokalplanering för det nya äldreboendet på fastighet Kalkonen utgått från cirka 40 platser enligt tidigare beslutad behovsinventering för boende och lokaler. Med hänsyn till den demografiska utvecklingen i kommunen sett över perioden till 2036, där andelen äldre ökar bedömer förvaltningen att antalet platser behöver utökas till 48, vilket ger bättre förutsättningar att tillgodose vård - omsorgsbehov inom särskild boendeform under hela tio års perioden.

Förvaltningen bedömer vidare att det är lättare att kostnadseffektivt planera och bemanna om boendet rymmer 48 platser fördelat på fyra avdelningar, än om

avdelningarna blir av mindre karaktär, vilket varit en viktig parameter som bidragit till att projekteringen landar i att boendet bör utformas med det antal boendeplatser.

Under projekteringen har hänsyn tagits till Boverkets riktlinjer gällande utförande och ytor. Parterna har så långt möjligt tänkt kring val av material och utformning så att den totala kostnaden för byggnation blir så låg som möjligt.

Karin Hallberg
Socialchef

Bilagor

1. Kalkyl kostnad byggnation av särskilt boende på fastighet Kalkonen
2. Avtal socialnämnden, AB Vänersborgsbostäder

Sändlista

Socialchef
Verksamhetschef
AB Vänersborgsbostäder

Info	Index	Ytandelstal	Lån	Area bostäder	Area lokaler	Area garage	Vägd area
Nyprod 206 mkr all inclusive	2,00%	100,00%	210 721 413	1 701	3 445		5 146
Statsbidrag ej medräknat	DOU-moms	Avskrivning	Bokfört värde	Antal bostäder	Antal lokaler	Antal garage	Tot vägd area
Ingångsvärde 9,4 mkr	100,00%	3,00%	210 721 413	48	1		5 146

Kalkonen nybyggnation			**BUDGET 2028**	**Kr/kvm**			
Nu utgående hyror							
Bostadshyra				0			0
Lokaler med indexklausul							0
Summa nu utgående hyror		**100,00%**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Övriga förvaltningsintäkter			**0**	**0**			0
Hyresbortfall hyresrabatter			0	0			0
Hyresbortfall outhyrt				0			0
Summa hyresbortfall			**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
NETTOOMSÄTTNING			**0**	**0**	**0**	**0**	0
Reparationer	2%	objektet	341 622	66			0
Fastighetsskötsel	2%	objektet	289 366	56			0
Lokal administration	2%	objektet	202 491	39			0
Värmeförbrukning	5%	objektet	488 413	95			0
Sophämtning	5%	objektet	133 608	26			0
Elförbrukning	2%	objektet	545 419	106			0
Vattenförbrukning	5%	objektet	216 742	42			0
Kabel-TV	2%	objektet	0	0			0
Försäkring, riskkostnader	2%	objektet	15 677	3			0
Övriga driftkostnader	2%	objektet	0	0			0
Hyresgästföreningen	2%	objektet	0	0		0	0
Driftkostnader	**0 kr**		**2 233 338**	**434**	**0**	**0**	**0**
Underhållskostnader, på sikt	2%	objektet	537 757	105			0
Fastighetsskatt	0 kr	objektet	0	0			**0**
Avskrivningar exkl adm	3%		6 321 642	1 228			**0**
BRUTTORESULTAT			**-9 092 737**	**-1 767**	**0**	**0**	**0**
Central administration, inkl avskr.	2%		321 373	62			0
Försäljningskostnader				0			0
Hyresförluster				0			0
Centrala adm- och fsgkostnader			**321 373**	**62**	**0**	**0**	**0**
RÖRELSERESULTAT			**-9 414 110**	**-1 829**	**0**	**0**	**0**
Ränteintäkter, ROT-bidrag				0			0
Räntebidrag	Snittrta			0			0
Räntekostnader	3,00%	Borg.avg	6 321 642	1 228			0
Borgensavgift		0,25%	526 804	102			0
Kapitalkostnader			**6 848 446**	**1 331**	**0**	**0**	**0**
RES. EFTER FIN. POSTER			**-16 262 556**	**-3 160**	**0**	**0**	**0**
ÅRETS RESULTAT = HYRAN			**-16 262 556**	**-3 160**	**0**	**0**	**0**

Bidrag 18 %		18,00%	2 927 260
HYRA EFTER BIDRAG			**13 335 296**

66,63215556

8666	Solängen 2023	15599	Niklasberg 2022
60	523 000 kr	81	1 265 000 kr
51	443 000 kr	122	1 897 000 kr
36	310 000 kr	45	708 000 kr
76	658 000 kr	0	0 kr
21	180 000 kr	0	5 000 kr
96	835 000 kr	109	1 702 000 kr
34	292 000 kr	32	493 000 kr
0	0 kr	0	0 kr
3	24 000 kr	6	88 000 kr
0		0	
0		0	
377		395	
95		95	
57	492 000 kr	105	1 642 000 kr

BLOCKHYRESAVTAL

mellan AB Vänersborgsbostäder (ABVB) och socialnämnden i Vänersborgs kommun (socialnämnden) har denna dag träffats ett avtal gällande särskilt boende (SÄBO) på fastigheten Kalkonen i Vänersborg.

Socialnämnden ger ABVB i uppdrag att bygga och bygga ett särskilt boende på 48 platser i kvarteret Kalkonen. I samband med projekteringen har ett riktpris tagits fram på 165 mkr + moms därtill kommer kostnaden för inköp av marken avseende 50% av kostnaden.

Socialnämnden förbinder sig att hyra Kalkonen till den självkostnadshyra som uppstår efter byggnationen.

Med självkostnadshyra avses:

* Fastighetens verkliga driftskostnader. Icke objektsbundna kostnader för förvaltning av objekten fördelas efter m2 yta mellan objekten alternativt så som socialförvaltning vill fördela det.

* Fastighetens underhållskostnader

* Administration och kostnad för kontraktsskrivning med samma genomsnittskostnad som för bolaget i övrigt.

* Fastighetsskatt eller därmed likställd avgift.

* Planenlig avskrivning.

* Fastighetens kapitalkostnader med bolagets genomsnittliga räntekostnad

Prissättningen är baserad på att AB Vänersborgsbostäder i enlighet med affärsmässiga principer kan samutnyttja de resurser som finns i bolaget.

Hyran skall erläggas i förskott med 1/12 av presenterad budget per månad.

Socialförvaltningen äger rätt att medverka och samråda, i beslut om underhåll, vid reparation och ombyggnad samt i övriga frågor som kan vara av stor betydelse hyran

Socialförvaltningen erhåller förslag på budget inför efterföljande år senast i november året innan. AB Vänersborgsbostäder skall senast 15 januari lämna preliminär rapport förföregående års resultat. AB Vänersborgsbostäder skall senast i april månad lämna komplett redovisning för förvaltningen av förhyrda objekt för föregående år. Över- eller underskott i förvaltningen regleras mellan parterna senast 1 månad efter redovisning. Vid eventuellt beslut om fondering av överskott skall fondering ske hos AB Vänersborgsbostäder.

Om socialnämnden avbryter byggnationen innan färdigställandet ska man ersätta ABVB för de faktiska kostnader som uppstått/uppstår så att bolaget hålls skadeslös. Socialnämnden förbinder sig även att aktivt bidra med personalresurser för att byggnationen skall ske enligt socialförvaltningens önskemål och behov. Personen skall ha möjlighet att fatta beslut som är hyresändrande.

Överenskommelsen/avtalet gäller under förutsättning att kommunal borgen tecknas för de lån som krävs för att finansiera byggnationen och att nödvändiga myndighetsbeslut bland annat bygglov erhålles.

Vid en eventuell uppsägning av hela eller delar av avtalet för avflyttning skall frågan hanteras enligt följande om inget lämpligare alternativ står till buds:

1. AB Vänersborgsbostäder säljer fastigheten på öppna marknaden. Eventuellt underskott mellan erhållet belopp och bokfört värde ersätts av Vänersborgs kommun. Om ett underskott uppstår erbjuds kommunen alternativ 2 innan försäljning sker.

2. Vänersborgs kommun erbjuds möjligheten att köpa fastigheten till bokfört värde. AB Vänersborgsbostäder kan vara behjälplig med att hitta annan intern eller extern hyresgäst.

Avtalstid: 2025-11-01 – 2035-10-31
Uppsägningstid: 36 månader före avtalstidens utgång.
Vid utebliven uppsägning förlängs avtalet med 120 månader.

Om fastigheten överlåts till annan juridisk person utanför Vänersborgs kommuns koncern, så upphör avtalet att gälla utan uppsägningstid.

Vänersborg 2020_____

AB Vänersborgsbostäder Socialnämnden i Vänersborgs kommun

....
Gunnar Johansson Dan Nyberg

Reservation ärende 8 - Nytt särskilt boende (SÄBO) - godkännande av genomförande av byggnation.

Förvaltningen har fått i uppdrag att ta fram en fullständig utredning avseende Sörbygården och Brålanda, med hänsyn till behov, demografisk utveckling, ekonomi samt övriga relevanta faktorer. Eftersom denna utredning ännu inte är färdigställd anser vi att det, i rådande osäkra läge, inte är möjligt att ta ställning till beslutet om att uppföra ett nytt särskilt boende för socialnämnden.

Med beaktande av nämndens ekonomiska situation bedömer vi att det inte är ansvarsfullt att i nuläget ställa sig bakom ett projekt med en byggkostnad på 206 miljoner kronor, utöver kostnader för mark, samt en beräknad årlig hyra på 13,5 miljoner kronor.

Utifrån den ekonomiska situationen kan det också vara nödvändigt att överväga att skjuta på investeringen till dess att den fullständiga utredningen är klar och nämnden har en tydligare bild av det långsiktiga boendebehovet i alla kommundelar och det ekonomiska läget. Ett beslut av denna omfattning bör fattas först när samtliga konsekvenser är noggrant analyserade och finansieringen är hållbart planerad.

Vidare saknas tillräcklig utredning hur helheten påverkas om Sörbygården istället renoveras eller avvecklas. Det sistnämnda skulle leda till en minskning av 32 platser vilket innebär att de 48 platser på det nya föreslagna boendet inte heller räcker och sänder dubbla signaler att avvecklas samtidigt som vi investerar i nytt.

Det bör därför noga övervägas att som alternativ utreda vidare vilka möjligheter som finns att utöka antalet platser inom redan befintliga boenden genom underhåll och utveckling av den befintliga verksamheten.

Ida Hildingsson (V), Henrik Josten (M), Sofia Jakobsson Blixt (M), Gunnel Ymefors (M), Göran Svensson (MBP)

2025-10-30 - Vänersborg

VÄNERSBORGS BOSTÄDER

Vänersborg 2025-10-30

Vänersborgs kommun
Kommunstyrelsen

462 85 Vänersborg

Byggnation av Särskilt boende i kv. Kalkonen samt utökning av borgensram.

Bolaget har under sommaren och hösten projekterat för byggnation i kvarteret Kalkonen (östra skoltomten).

Riktpris har nu tagits fram enligt följande:

- Projekterad kostnad: 206 mkr (48 platser)
- Hyresgäst socialförvaltningen i - Vänersborgs kommun.
- Beräknad blockhyra = 13,6 mkr

Byggdialog har upphandlats i partnering för att genomföra projektet.

Socialnämnden har ställt sig positiva, men tillsänt ärendet till Kommunfullmäktige för slutligt ställningstagande.

Styrelsen för AB Vänersborgsbostäder har ställt sig positiva att genomföra projektet (se bifogat styrelseprotokoll) och gett VD i uppdrag att hos kommunfullmäktige begära att:

- bolaget kan påbörja byggnationen under förutsättning att hyresavtal kan tecknas med socialnämnden.
- den kommunala borgensramen utökas till 2 200 000 000 (Nuvarande borgensram 2.004.000.000)

Borgensramen kommer utnyttjas i takt med att investeringarna genomförs.

AB Vänersborgsbostäder

Besöksadress: Vallgatan 13, Vänersborg
Postadress: 462 85 Vänersborg
Telefon växel: 0521-260 260
E-post: info@abvb.se
Org. nr: 556489-0274

vanersborgsbostader.se

VÄNERSBORGS BOSTÄDER

Bolaget erlägger till kommunen en marknadsmässig ersättning för att den kommunala borgen erhålls.

På uppdrag från styrelsen i AB Vänersborgsbostäder

[redacted]

Gunnar Johansson
VD

AB Vänersborgsbostäder

Besöksadress: Vallgatan 13, Vänersborg
Postadress: 462 85 Vänersborg
Telefon växel: 0521-260 260
E-post: info@abvb.se
Org. nr: 556489-0274

vanersborgsbostader.se

Protokoll från styrelsens sammanträde i AB Vänersborgsbostäder
den 22 oktober 2025.

§ 47-60

Plats:	Torpavägen 1, Vänersborg
Tid:	Onsdag den 22 oktober kl 08.30 – 11.00
Beslutande:	Håkan Falck Dan Åberg Christin Slättmyr Anders Strand Britt-Marie Karlsson
Övriga:	Jacob Kjörk Elisabeth Johansson Johan Aghem Torbjörn Moqvist Gunnar Johansson, VD Johan Siggelkow, ekonomichef

§ 47 Val av justeringsman

Till att jämte mötesordföranden Håkan Falck justera protokollet utsågs Dan Åberg.

§ 48 Godkännande av dagordningen

Styrelsen beslutade att godkänna dagordningen.

§ 49 Föregående protokoll

Protokollet från föregående sammanträde 4/2025 gicks igenom och lades därefter till handlingarna.

Signature reference: c79344ed-0b20-4da4-94df-35fc9914c497

§ 50 VD-information

VD lämnade en lägesrapport för bolaget innefattande.

- KO. Telia tillträder sommaren 2026.
- Information från träff med KSAU:
    - Presenterade de ekonomiska förutsättningarna vid byggnation på Kalkonen samt stambyte på Vipan. Diskussion fördes även gällande försäljning, gruppbostäder samt aktieägartillskott. Inga beslut fattades i nuläget utan ny diskussion tas upp vid senare tillfälle.
- Upphandling påbörjad gällande rekryteringskonsult för ny VD.
- Moms på parkeringar från och med 1 april 2025. Nya avtal behöver skrivas med samtliga hyresgäster som har parkering.
- Artscape. Färdigmålat. 200 tkr. Kommer ge ut en bok och vi avslutar med en bussresa för hyresgäster i december.
- Projekt Vattenfördröjning på Torpavägen 1 är anmält till kommunens Arkitektur och byggnadsvårdspris.
- Orange week (mot våld i nära relationer) uppmärksammas med föreläsning för all personal imorgon.
- Status gällande kommunhuset i Brålanda är att inget nytt har skett.

§ 51 Uthyrningsläget

Statistik över vakanser för oktober redovisades av VD.

§ 52 Månadsrapport

Månadsrapport per 2025–09 med uppdaterad prognos över årets resultat presenterades och kommenterades av ekonomichefen.

§ 53 Underhåll och investeringar

Underhåll och investeringar per 2025-10-15 presenterades och kommenterades av ekonomichef.

Signature reference: c79344ed-0b20-4da4-94df-35fc9914c497

§ 54 Finansrapport

Finansrapporten per 2025-09-30 presenterades och kommenterades av ekonomichefen.

Styrelsen beslutade att till och med 2026-09-30 tillåta avsteg från finanspolicyns bilaga 1, punkt 8 Normalportfölj. Avsnittet anger att räntebindningsförfall inom löptidsintervallet 6–7 år ska vara minst 2,5% och max 17,5%. Anledningen till godkännandet av avvikelsen är att bolaget för närvarande har ett räntebindningsförfall som befinner sig inom intervallet 7–10 år vilket inom ett år flyttas till intervallet 6–7 år. Utöver detta bedömer bolaget att det för tillfället inte är gynnsamt att teckna lån med så pass lång räntebindningstid.

§ 55 Beslut kring byggnation av SÄBO på fastigheten Kalkonen

Styrelsen beslutade att gå vidare till FAS 2, byggnation.

§ 56 Beslut kring byggnation av trygghetsboende på fastigheten Kalkonen

Styrelsen beslutade att pausa byggnationen av trygghetsboendet.

§ 57 Remiss via kommunen gällande ennergieffektivitetsdirektivet

Styrelsen ställer sig bakom förslaget till svar som presenterades av VD.

§ 58 Förslag på styrelsemöten 2026

Föreslagna möten enligt nedan.

Styrelsemöten 2026
27 januari
18 mars
20 maj
2 september
22-23 oktober (med övernattning)
16 december

Styrelsen beslutade att hålla styrelsemöten under 2026 enligt ovan.

§ 59 Övriga frågor

- Internrevisionsarbetet under 2026 diskuterades.
- Diskussion fördes kring bolagets påverkan av att Dalbobron är stängd.

§ 60 Nästa möte

17 december på Villa Herhne inklusive jullunch.

Tid och plats framgår i respektive kallelse.

Slutligen antecknades att samtliga beslut fattats enhälligt.

Signature reference: c79344ed-0b20-4da4-94df-35fc9914c497

Vid protokollet

Johan Siggelkow

Justeras

Håkan Falck

Dan Åberg

Signature reference: c79344ed-0b20-4da4-94df-35fc99114c497

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: [redacted]
Date: 2025-10-28 16:18:59
BankID refno: [redacted]

ordförande: Håkan Falck

Signed by: DAN ÅBERG
Date: 2025-10-28 16:26:35
BankID refno: [redacted]

justeringsman: Dan Åberg

Signed by: [redacted]
Date: 2025-10-28 15:55:36
BankID refno: [redacted]

Johan Siggelkow

Signature reference: c79344ed-0b20-4da4-94df-35fc9914c497

Kopia/bekräftelse på e-signerat dokument.

§ 56

Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal

KS 2024/658

Beslut

1. Kommunfullmäktige godkänner tecknande av blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrar åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet men att hyresavtalet justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.
2. Kommunfullmäktige ställer sig positiva till byggnationen av Nytt särskilt boende i kv. Kalkonen och godkänner att AB Vänersborgsbostäder påbörjar projekteringen utifrån ”Lokalplanering- nytt särskilt boende”. Finansiering av investeringen kan ske via upplåning i bolaget inom nuvarande borgensram.
3. Kommunfullmäktige konstaterar att driftkostnadskonsekvenser avseende byggande av ett nytt särskilt boende får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift.

Bilaga/bilagor

Bilaga 6: Blockhyresavtal gällande Kalkonen 1

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har behov av att utöka boendebeståndet inom äldreomsorgen med 40 platser till år 2027 mot bakgrund av den demografiska utvecklingen. För boendets uppförande har AB Vänersborgsbostäder köpt fastigheten Kalkonen 1 (gamla Östra skolan).

Mot denna bakgrund beslutade socialnämnden vid sammanträdet 2024-10-31 § 143 föreslå kommunstyrelsen ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänersborgsbostäder genomfört så att projektering kan inledas, föreslå Kommunfullmäktige ställa sig bakom det utökade blockhyresavtalet och uppdra åt ordförande för socialnämnden att underteckna samt uppmärksamma kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande ungefärlig hyreskostnad på 9,6 mnkr. 2024-12-13 kompletteras ärendet med en lokalplanering.

Kommunstyrelseförvaltningen noterar att boendet beräknas vara färdigställt kvartal två år 2028 enligt lokalplaneringen och att avtalstiden i blockhyresavtalet bör justeras så att det börjar löpa när boendet tas i bruk. Kommunstyrelseförvaltningen noterar också att hyresavtalets utformning delvis avviker mot tidigare tecknade blockhyresavtal vad gäller riskfördelningen mellan parterna och att avtalet bedöms behöva redovisas som ett

finansiellt leasingavtal. Driftkostnadskonsekvenser avseende det nya boendet bör hanteras i budgetarbetet inför att det tas i drift.

2025-01-29 kompletteras ärendet ytterligare en gång med utredning gällande tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd. I enlighet med utredningens slutsats uppmanas socialnämnden att fortsätta se över möjligheten att förtäta i befintliga särskilda boenden inom den budget som läggs inom blockhyresavtalet.

2024-12-17 § 68 beslutar styrelsen för AB Vänersborgsbostäder att ställa sig positiva till att genomföra projektet (byggnation av särskilt boende i kvarteret Kalkonen) och ger VD i uppdrag begära att Kommunfullmäktige ställer sig positiva till byggnationen och investeringen, att bolaget kan påbörja projekteringen samt att den kommunala borgensramen inte utökas. Av nuvarande ram på 2 004 mnkr återstår 170 mnkr som inte nyttjats. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår även att det förtydligas i beslutet att projektering ska genomföras i enlighet med av socialnämnden upprättad lokalplanering för boendet.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2025-04-02, § 69
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-03-17, 50
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-13
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2025-01-29
- Komplettering av ärende "Byggnation av särskilt boende i kv. Kalkonen"
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2024-12-17
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2024-12-13
- Socialnämndens beslut 2024-10-31 § 143

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Magnus Ekström (KD) yrkade bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns ett förslag till beslut, kommunstyrelsens förslag. Ordföranden ställde kommunstyrelsens förslag under proposition och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Utredare, ekonomikontoret
Budgetekonom, ekonomikontoret
Ekonomichef
Socialnämnden
AB Vänersborgsbostäder

§ 69

Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal

KS 2024/658

Beslut

1. Kommunstyrelsen ställer sig bakom ”Lokalplanering- Nytt särskilt boende” daterad 2024-12-13.
2. Kommunstyrelsen uppmanar socialnämnden att fortsatt se över möjligheten att förtäta befintliga särskilda boenden inom den budget som läggs inom blockhyresavtalet gällande underhåll och investeringar.
3. Kommunfullmäktige godkänner tecknande av blockhyresavtal gällande Kalkonen 1 och uppdrar åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet men att hyresavtalet justeras så att det börjar löpa när socialnämnden tar boendet i bruk.
4. Kommunfullmäktige ställer sig positiva till byggnationen av Nytt särskilt boende i kv. Kalkonen och godkänner att AB Vänersborgsbostäder påbörjar projekteringen utifrån ”Lokalplanering- nytt särskilt boende”. Finansiering av investeringen kan ske via upplåning i bolaget inom nuvarande borgensram.
5. Kommunfullmäktige konstaterar att driftkostnadskonsekvenser avseende byggande av ett nytt särskilt boende får hanteras i kommande budgetarbete inför att det nya boendet tas i drift.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har behov av att utöka boendebeståndet inom äldreomsorgen med 40 platser till år 2027 mot bakgrund av den demografiska utvecklingen. För boendets uppförande har AB Vänersborgsbostäder köpt fastigheten Kalkonen 1 (gamla Östra skolan).

Mot denna bakgrund beslutade socialnämnden vid sammanträdet 2024-10-31 § 143 föreslå kommunstyrelsen ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänersborgsbostäder genomfört så att projektering kan inledas, föreslå Kommunfullmäktige ställa sig bakom det utökade blockhyresavtalet och uppdra åt ordförande för socialnämnden att underteckna samt uppmärksamma kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande ungefärlig hyreskostnad på 9,6 mnkr. 2024-12-13 kompletteras ärendet med en lokalplanering.

Kommunstyrelseförvaltningen noterar att boendet beräknas vara färdigställt kvartal två år 2028 enligt lokalplaneringen och att avtalstiden i blockhyresavtalet bör justeras så att det börjar löpa när boendet tas i bruk. Kommunstyrelseförvaltningen noterar också att hyresavtalets utformning delvis avviker mot tidigare tecknade blockhyresavtal vad

gäller riskfördelningen mellan parterna och att avtalet bedöms behöva redovisas som ett finansiellt leasingavtal. Driftkostnadskonsekvenser avseende det nya boendet bör hanteras i budgetarbetet inför att det tas i drift.

2025-01-29 kompletteras ärendet ytterligare en gång med utredning gällande tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd. I enlighet med utredningens slutsats uppmanas socialnämnden att fortsätta se över möjligheten att förtäta i befintliga särskilda boenden inom den budget som läggs inom blockhyresavtalet.

2024-12-17 § 68 beslutar styrelsen för AB Vänersborgsbostäder att ställa sig positiva till att genomföra projektet (byggnation av särskilt boende i kvarteret Kalkonen) och ger VD i uppdrag begära att Kommunfullmäktige ställer sig positiva till byggnationen och investeringen, att bolaget kan påbörja projekteringen samt att den kommunala borgensramen inte utökas. Av nuvarande ram på 2 004 mnkr återstår 170 mnkr som inte nyttjats. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår även att det förtydligas i beslutet att projektering ska genomföras i enlighet med av socialnämnden upprättad lokalplanering för boendet.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2025-03-17, 50
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-02-13
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2025-01-29
- Komplettering av ärende "Byggnation av särskilt boende i kv. Kalkonen"
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2024-12-17
- Socialnämndens delegeringsbeslut 2024-12-13
- Socialnämndens beslut 2024-10-31 § 143

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Göran Svensson (MBP) yrkade avslag till förslaget.

Ann-Marie Jonasson (S) yrkade bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut. I yrkandet instämde Elisabeth Johansson (KD) och Madelaine Karlsson (S).

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, Göran Svenssons (MBP) yrkande och kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut. Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att styrelsen beslutat i enlighet med kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut.

Sändlista

Utredare, ekonomikontoret
Budgetekonom, ekonomikontoret

Ekonomichef
Socialnämnden
AB Vänersborgsbostäder

Handläggare
Karin Hallberg
karin.hallberg@vanersborg.se
0521-72 14 71

Komplettering av ärende Nytt särskilt boende (SÄBO) kv. Kalkonen: Utredning av tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd

Beslut

Socialnämnden översänder till kommunstyrelsen komplettering av ärende Nytt särskilt boende (SÄBO) kv. Kalkonen i form av utredning gällande tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd i enlighet med bilaga.

Sammanfattning

Ärendet gällande nytt särskilt boende kv. Kalkonen har behandlats av socialnämnden genom förstudie (2024-05-23, § 73), lokalplanering (2024-10-31, § 143) samt komplettering av lokalplanering (2024-12-13). Socialnämnden har översänt genomförd lokalplanering till kommunstyrelsen för ställningstagande om att inleda projektering. Kommunstyrelsen har återremitterat ärendet till socialnämnden för komplettering med hur många boendeplatser som skulle kunna tillskapas genom förtätning i befintliga förhyrda lokaler.

Utredning har genomförts med anledning av återremissen. Utredningen visar att det är byggnadstekniskt möjligt att skapa 19 nya boendeplatser till en kostnad av cirka 25–30 miljoner kronor. Om en utökning av platser på befintliga boenden ska ske så rekommenderas att förtätningen sker etappvis och inom den budget som årligen läggs inom blockhyresavtalet gällande underhåll och investeringar.

Förslaget innebär ytterligare kostnader för personalplanering/bemanning, trygghetslarm och arbetsmiljöfrågor. Det bedöms att förtätningen skulle leda till samordningsförluster och ökade kostnader för trygghetslarm samt påverka arbetsmiljön negativt genom mer ensamarbete och förflyttningar. Vidare kan förtätningen innebära merkostnader och samordningsförluster kopplade till att verksamheter, så som dagverksamhet och kommunal primärvård, som idag nyttjar vissa av lokalerna i fråga måste flytta in i andra interna eller externa lokaler. Förtätningen skapar lägenheter på ytor som ligger utanför de andra avdelningarna vilket skulle leda till att de som skulle bo där hamnar vid sidan av från övriga avdelningar vilket kan skapa otrygghet och känsla av isolering.

Enligt den senaste befolkningsprognosen saknas 57 platser inom särskilt boende under perioden 2026–2035. Som beskrivet ovan så har behovet av 40 nya platser beskrivits inför MRP 2025–2027, i förstudie samt lokalplanering för nytt särskilt boende. Bedömningen kvarstår att ett nytt särskilt boende behöver byggas för att möta målgruppens behov utifrån den demografiska utvecklingen.

Socialnämnden har under sammanträdet 2025-01-23 fått information om återremissen och den kompletterande utredningen i samband med socialchefsinformationen, § 10. Utredningen var inte helt färdigställd i tid till socialnämnden i januari. Socialnämnden fick

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

Handläggare
Karin Hallberg
karin.hallberg@vanersborg.se
0521-72 14 71

beskrivet att ordförande ämnar ta ett ordförandebeslut i ärendet. Att få kompletteringen till kommunstyrelsen så snart som möjligt ses som avgörande för att inte försena processen gällande nytt särskilt boende, varför ett ordförandebeslut tas gällande att översända kompletteringen till kommunstyrelsen

Regelverk

Socialnämnden, punkten 1.1.1 - Brådskande ärenden

Dan Nyberg
Ordförande socialnämnden

Sändlista för beslut

Kommunstyrelsen
Verksamhetschef Särskilda boenden

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

Vänersborgs kommun
Socialnämnden

RAPPORT

2025-01-29

Dnr: SOC 2024/95

Handläggare
Jarmo Lahtinen
jarmo.lahtinen@vanersborg.se
0521-72 14 56

Mottagare
Kommunstyrelsen

Genomgång av tänkbara nya SÄBO-platser inom befintligt bestånd

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

Sammanfattning av rapporten

Ärendet gällande nytt särskilt boende kv. Kalkonen har behandlats av socialnämnden genom förstudie (2024-05-23, § 73), lokalplanering (2024-10-31, § 143) samt komplettering av lokalplanering (2024-12-13). Socialnämnden har översänt genomförd lokalplanering till kommunstyrelsen för ställningstagande. Kommunstyrelsen har återremitterat ärendet till socialnämnden för komplettering med hur många boendeplatser som skulle kunna tillskapas genom förtätning i befintliga förhyrda lokaler.

Utredning har genomförts med anledning av återremissen. Utredningen visar att det är byggnadstekniskt möjligt att skapa 19 nya boendeplatser till en kostnad av cirka 25–30 miljoner kronor. Om en utökning av platser på befintliga boenden ska ske så rekommenderas att förtätningen sker etappvis och inom den budget som årligen läggs inom blockhyresavtalet gällande underhåll och investeringar.

Förslaget innebär ytterligare kostnader för personalplanering, trygghetslarm och arbetsmiljöfrågor. Det bedöms att förtätningen skulle leda till samordningsförluster och ökade kostnader för trygghetslarm samt påverka arbetsmiljön negativt genom mer ensamarbete och förflyttningar. Förtätningen skapar lägenheter på ytor som ligger utanför de andra avdelningarna vilket skulle leda till att de som skulle bo där hamnar vid sidan av från övriga avdelningar vilket kan skapa otrygghet och känsla av isolering.

Vidare kan förtätningen innebära merkostnader och samordningsförluster kopplade till att verksamheter, så som dagverksamhet och kommunal primärvård, som idag nyttjar vissa av lokalerna i fråga måste flytta in i andra interna eller externa lokaler.

Enligt den senaste befolkningsprognosen saknas 57 platser inom särskilt boende under perioden 2026–2035. Som beskrivet ovan så har behovet av 40 nya platser beskrivits inför MRP 2025–2027, i förstudie samt lokalplanering för nytt särskilt boende. Bedömningen kvarstår att ett nytt särskilt boende behöver byggas för att möta målgruppens behov utifrån den demografiska utvecklingen.

Karin Hallberg
Förvaltningschef

Maria Sundvall Möller
Verksamhetschef särskilda boenden

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

Innehållsförteckning

1 UPPDRAG 4
1.1 UPPDRAGSBESKRIVNING 4
1.2 MÅL OCH SYFTE 4
1.3 BERÖRDA PARTER/AKTÖRER 4
1.4 UNDERLAG 4
1.5 METOD 4
2 RESULTAT OCH SLUTSATSER 5
3 UTREDNING 6
4 BILAGOR 8

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

1 Uppdrag

1.1 Uppdragsbeskrivning

Ärendet gällande nytt särskilt boende kv. Kalkonen har behandlats av socialnämnden genom förstudie (2024-05-23, § 73), lokalplanering (2024-10-31, § 143) samt komplettering av lokalplanering (2024-12-13). Behovet har dessförinnan beskrivits i mål- och resursplansprocessen för år 2025–2027. Socialnämnden har översänt genomförd lokalplanering till kommunstyrelsen för ställningstagande.

Kommunstyrelsen har återremitterat ärendet gällande nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027 för komplettering med hur många boendeplatser som skulle kunna tillskapas genom förtätning i befintliga förhyrda lokaler.

Uppdraget är därför att inom befintligt bestånd gå igenom och identifiera ytor som skulle kunna användas till att tillskapa nya särskilda boendeplatser.

1.2 Mål och syfte

Utredningen är del av beslutsunderlag till kommunens fortsatta process gällande nytt särskilt boende.

1.3 Berörda parter/aktörer

Utredningen av genomförts av representanter från socialförvaltningen och AB Vänersborgsbostäder.

1.4 Avgränsning

En avgränsning har gjorts gällande Ringhem, Solhaga och Sörbygården som inte aktuella för den genomlysning som gjorts. Detta utifrån att Solhaga endast förfogar över tre avdelningar och övriga ytor inryms tillsammans med Sörbygården som ägs av en extern fastighetsägare. Gällande samtliga tre enheter, Solhaga, Sörbygården och Ringem skulle en översyn av boendeytor dra med sig mer delar då samtliga har små boenderum och saknar den standard vi har på övriga boenden i kommunen.

1.5 Underlag

- Förstudie Nytt särskilt boende, socialnämnden 2024-05-23, § 73
- Lokalplanering Nytt särskilt boende, socialnämnden 2024-10-31, § 143
- Komplettering av lokalplanering, socialnämnden genom delegeringsbeslut 2024-12-13
- Återremiss, kommunstyrelsen 2024-12-17

1.6 Metod

Arbetet har genomförts i samarbete mellan äldreomsorgen inom Vänersborgs kommun och representanter från AB Vänersborgsbostäder för att kartlägga vilka ytor som skulle kunna vara tänkbara (se bifogade ritningar) och för att i nästa steg gå igenom:

1. Är det byggnadstekniskt möjligt? Ytan behöver vara minst 30 kvadratmeter (hädanefter benämnd m2) men helst 35–38 m2. Här bedöms och kontrolleras översiktligt brand, ventilation, värme, konstruktion inklusive eventuellt bärande väggar och fönster.

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

2. Bedömd kostnad för åtgärden.

3. Är det verksamhetsmässigt möjligt?

2 Resultat och slutsatser

Sammanfattning utifrån Vänersborgsbostäders perspektiv

Totalt kan man få fram 19 boendeplatser till en kostnad av uppskattningsvis 25–30 miljoner kr. Vänersborgsbostäders rekommendation är att om detta ska genomföras bör det ske etappvis och inom den budget som årligen läggs inom blockhyresavtalet gällande underhåll och investeringar. Viktigt att man även väger in effektivitet inom vården, arbetsmiljö samt konsekvenser detta får för de boende. I detta arbete bör respektive enhetschef medverka och att besluten tas inom socialnämnden.

Sammanfattning från verksamhet särskilt boende inom socialförvaltningen

Förslaget att utöka med platser i befintliga hus skulle medföra mer än ovanstående kostnader utifrån personalplanering, trygghetslarm och arbetsmiljöfrågor.

När det gäller personalplanering skulle det innebära samordningsförluster då flera av rummen hamnar utanför nuvarande avdelningar. De ombyggnadsförslag som redovisats innebär en utökning av personal på samtliga berörda hus. Idag planerar verksamheten att man är 3 personal på 12 vårdtagare. Om dessa 19 platser skulle bli aktuella beräknas det gå åt 7 personal på dagtid (fördelat på alla hus). Detsamma gäller för kvällsarbete där vi idag har två personal på 12 vårdtagare och motsvarande siffra för de 19 platserna skulle vara ytterligare 5 personal. Det skulle innebära en personalökning med 0,12 årsarbetare per vårdtagare på dagtid och 0,09 årsarbetare på kvällstid. Sammantaget skulle det innebära att vi får utöka antalet årsarbetare dag- och kväll till 0,84 i stället för som idag 0,63 årsarbetare. Utöver det tillkommer nattpersonal. Denna beräkning är gjord utifrån att rummen i så fall kommer att byggas utanför befintliga avdelningar.

Verksamheten skulle få ökade kostnader för att säkerställa tryggheten för de boende. Trygghetslarm skulle behöva installeras och dras om i huset för att det ska fungera utanför nuvarande avdelningar.

När det gäller arbetsmiljön för medarbetarna kommer det innebära mer ensamarbete i en del av husen då medarbetarna inte kommer att ha tillhörighet till nuvarande avdelningar samt mer förflyttningar vid till exempel måltider då man inte har tillgång till gemensamhetsytor. Även interna utbildningar, kvalitetsmöten, arbetsplatsträffar och andra mötes forum kommer att påverkas då lokaliteterna dessa hålls i internt minskas, vilket kommer behöva lösas genom extern förhyrning vilket ökar kostnaderna.

Verksamheterna ser redan idag att över 60 % av brukarna på våra särskilda boenden i genomförda brukarundersökningar svarat att de upplever ensamhet antingen då och då eller ofta. Ifall förslaget om förtätning går igenom med allt det som redovisats i detta dokument, så kommer troligtvis denna siffra att öka.

Utifrån senaste framtagna befolkningsprognos bedöms det saknas 57 platser inom särskilt boende under perioden 2026–2035. Vid senaste prognos inför MRP 2025–2027 prognostiserades behov om 40 nya platser vilket är beskrivet i behovsinventeringen, förstudie och lokalplanering gällande nytt äldreboende inom socialnämnden i förvaltningens regi.

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

Utifrån denna genomgång av nuvarande boendebestånd, samt mot bakgrund av tidigare prognoser, bedömningar och planeringar kvarstår bedömning att nytt särskilt boende behöver byggas för att möta målgruppens behov utifrån demografisk utveckling.

3 Utredning

Nedan beskrivs utredningen som gjorts över befintliga särskilda boenden. Först har genomgång skett över vilka ytor på befintliga särskilda boenden som idag inte nyttjas till boendeplatser, följt av utvärdering över den byggnadsteknisk möjligheten till att tillskapa boendeplatser på dessa ytor. Bedömningen har sedan gjorts över kostnad för åtgärden samt om utökningen är verksamhetsmässigt möjlig.

NIKLASBERGSVÄGEN 1

Totalt 3 rum (2 konferensrum och 1 del av sällskapsrum) skulle kunna vara aktuella.

Är det byggnadstekniskt möjligt?

Två rum möjligt i befintliga konferensrum, ca 40 m2/rum. Sällskapsrummet är ej möjligt att omvandla till rum för boendeplatser.

Bedömd kostnad för åtgärden.

800 000 kr (ca 10 000 kr/m2).

Är det verksamhetsmässigt möjligt?

Nej, det skulle medföra ökade kostnader för personalplanering då rummen skulle hamna utanför nuvarande avdelningar, samt att rummen hamnar i en av entréerna till boendet. Detta skulle innebära kostnader för utökat trygghetslarmsystem då det inte finns i delar utanför nuvarande avdelningar. Det skulle också innebära en otrygghet och en ökad arbetstyngd både för brukarna och för medarbetare i huset att ha brukare så långt från nuvarande avdelningar. Specifikt för brukarna kan detta innebära en känsla av utanförskap och isolering. Det kommer också innebära en ökad kostnad gällande personalbemanning då den behöver stärkas upp från nuvarande situation.

Det skulle även innebära att metod- och konferensrum försvinner, där alla utbildningar för ny personal och timanställda inom särskilt boende, hemtjänst, personligt stöd och omsorg (PSO) samt vård, stöd och utredning (VSU) bedrivs. Dessa lokaler är specifikt byggda och anpassade för den verksamheten, och det skulle innebära både omfattande anpassningar av andra eventuellt befintliga lokaler, samt relativt stora kostnader kopplade till den ombyggnationen.

NIKLASBERGSVÄGEN 9

Totalt 2 rum (1 konferensrum och 1 café).

Är det byggnadstekniskt möjligt?

Möjligt med 4 st rum, ca 30 – 40 m2.

Bedömd kostnad för åtgärden.

2 720 000 kr (ca 20 000 kr/m2)

Är det verksamhetsmässigt möjligt?

Nej, det skulle medföra ökade kostnader för personalplanering då rummen skulle hamna utanför nuvarande avdelningar, samt att rummen hamnar i en av entréerna till boendet. Detta skulle innebära kostnader för utökat trygghetslarmsystem då det inte finns i delar utanför

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

nuvarande avdelningar. Det skulle också innebära en otrygghet och en ökad arbetstyngd både för de boende och för medarbetare i huset att ha boende så långt från nuvarande avdelningar. Specifikt för brukarna kan detta innebära en känsla av utanförskap och isolering. Det kommer också innebära en ökad kostnad gällande personalbemanning då den behöver stärkas upp från nuvarande situation.

BJÖRKEN
Totalt 4–5 rum (1 konferensrum och SPA inkl. solrum).

Är det byggnadstekniskt möjligt?
Möjligt med 6 rum ca 50–60 m2 med evakuering av avdelning för projektet.

Bedömd kostnad för åtgärden.
7 200 000 kr (20 000 kr/m2)

Är det verksamhetsmässigt möjligt?
Nej, det skulle medföra ökade kostnader för personalplanering då rummen skulle hamna utanför nuvarande avdelningar vilket kräver utökad personaltäthet, samt att de nya rummen hamnar på andra våningen. Detta skulle innebära kostnader för utökat trygghetslarmsystem då det inte finns i delar utanför nuvarande avdelningar. Det skulle också innebära en otrygghet och en ökad arbetstyngd både för de boende och för medarbetare i huset att ha boende så långt från nuvarande avdelningar. Specifikt för brukarna kan detta innebära en känsla av utanförskap och isolering.

Solrummet är byggt specifikt för det ändamålet och en ombyggnation skulle vara kostsam. Samtidigt finns i det rummet inga fönster och inte heller möjlighet att möjliggöra fönster, vilket är ett krav i ett permanent boenderum.

LINDEN
Totalt 0 rum - överytor saknas, därav är det inte aktuellt med vidare bedömning.

EKEN
Totalt 4 rum (1 konferensrum och 3 TV-rum för brukare, 1 per avdelning).

Är det byggnadstekniskt möjligt?
1 rum möjligt ca 44 m2 konferens

Bedömd kostnad för åtgärden.
440 000 kr (10 000 kr/m2)

Är det verksamhetsmässigt möjligt?
Nej, detta skulle påverka möjligheter till gemensamhetsutrymmen som inte kan skapas/tillgodoses på andra ställen i huset samt att det också skulle påverka möjligheten till att komma ut på innegården, vilket i sin tur kräver renoveringar i huset.

SOLÄNGEN
Totalt 4–5 rum.

Är det byggnadstekniskt möjligt?
Möjligt 6 rum ca 40–60 m2 med evakuering av avdelning

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

Bedömd kostnad för åtgärden.
15 000 000 kr (30 000 kr/m2)

Är det verksamhetsmässigt möjligt?
En ombyggnation på Solängen skulle påverka andra verksamheter inom förvaltningen såsom Vård, stöd och utredning som bedriver två dagverksamheter i de aktuella lokalerna samt kommunal primärvård. Detta skulle innebära att vi behöver finna andra lokaler, internt eller externt för att bedriva denna verksamhet vilket leder till ökad lokalkostnad, eventuellt sämre möjlighet till intern samordning samt omställning för brukare och anhöriga.

Det skulle också innebära att vi kommer att behöva se över alla avdelningar på Solängen utifrån rådande krav på om- och nybyggnation. Nuvarande avdelningar och boenderum kommer inte att hålla standarden i förhållande till en ny avdelning då det idag saknas pentry och tvättmaskin i de boendes lägenheter. Om en översyn av detta skulle ske så kan det komma att innebära renoveringar av nuvarande sju avdelningar som finns på Solängen.

NORDKROKSVÄGEN 6

Totalt 0 rum – överytor saknas, därav är det inte aktuellt med vidare bedömning

4 Bilagor

- Planritningar över särskilda boenden.

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

FÖRKLARINGAR

Björken

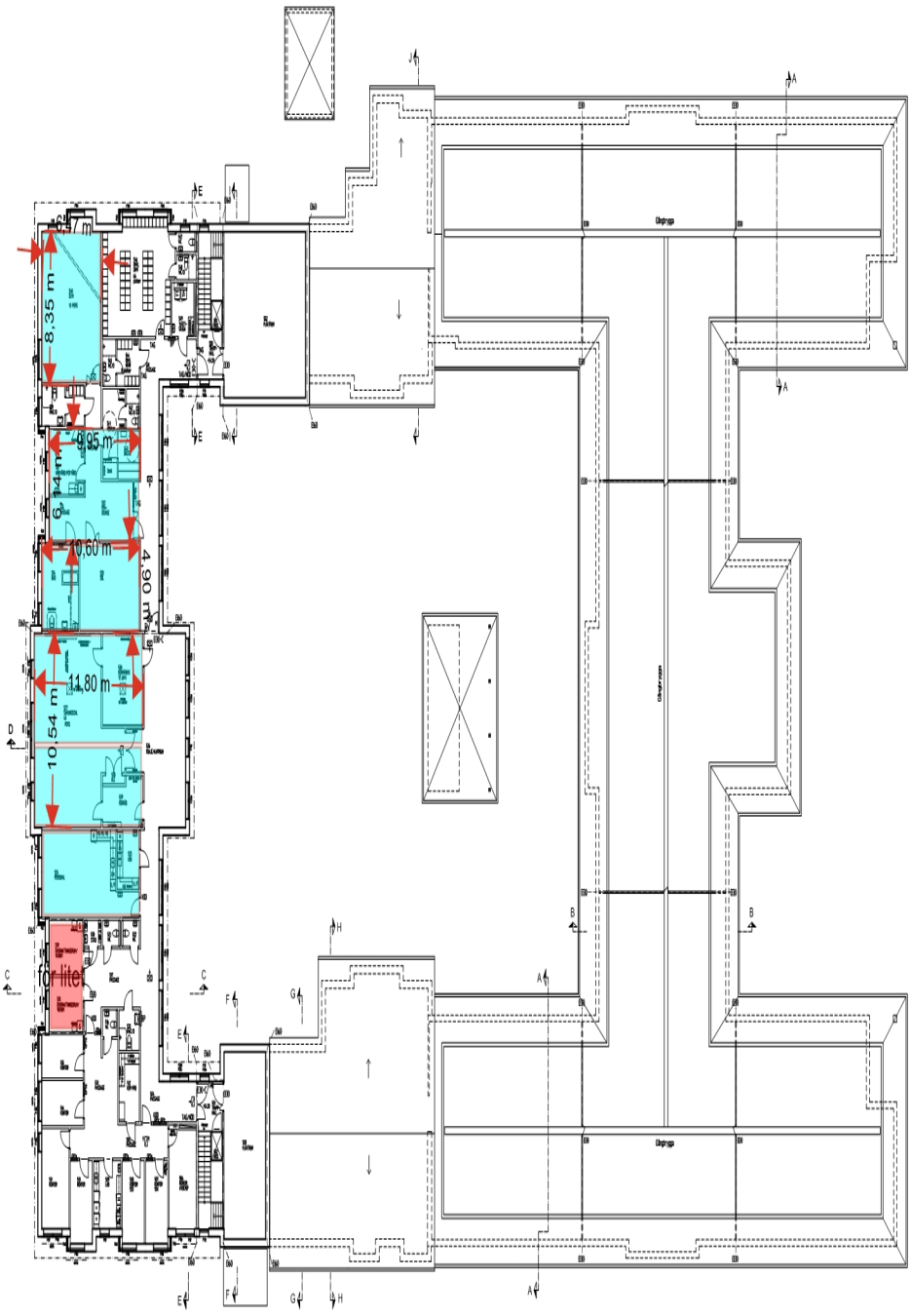

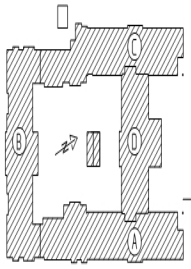

BET	ANT	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN

RELATIONSHANDLING

Vänersborgs kommun

VÄNERSBORGS BOSTÄDER

SKANSKA

NIKLASBERG 3- Hus 3
kv Niklasberg 7
Vänersborgs kommun
Om- och tillbyggnad

A	Contekton Arkitekter Fyrstad AB Kungsgatan 3, 462 33 VÄNERSBORG	Tel: 0521-26 26 80 Fax: 0521-26 26 99
K	Skanska Sverige AB,Teknik Drottninggatan 14, 205 33 Malmö	Tel: 010-4483853 Fax: -
E	ÅF Västerlånggatan 4, 451 30 Uddevalla	Tel: 010-5054431 Fax: -
VVS	Andersson & Hultmark AB Elof Lindälvs gata 1, 414 55 Göteborg	Tel: 031-104 25 33 Fax: 031-775 07 07
M	Landskapsarkitekten Erik Hellström Torstenssonsgatan 11, 462 36 Vänersborg	Tel: 070-828 39 52 Fax: -

UPPDRAG NR	RITAD/KONSTR AV	HANDLÄGGARE
113020	Tina Lindblom	Tina Lindblom

DATUM	ANSVARIG
2012-12-19	Bengt-Arne Svensson

EFTER ÄNDRING
PLAN 2 – ÖVERSIKTRITNING

10,00 m

SKALA	NUMMER	BET
A1 - 1:200 A3 - 1:400	A304-3-21	

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

Eken

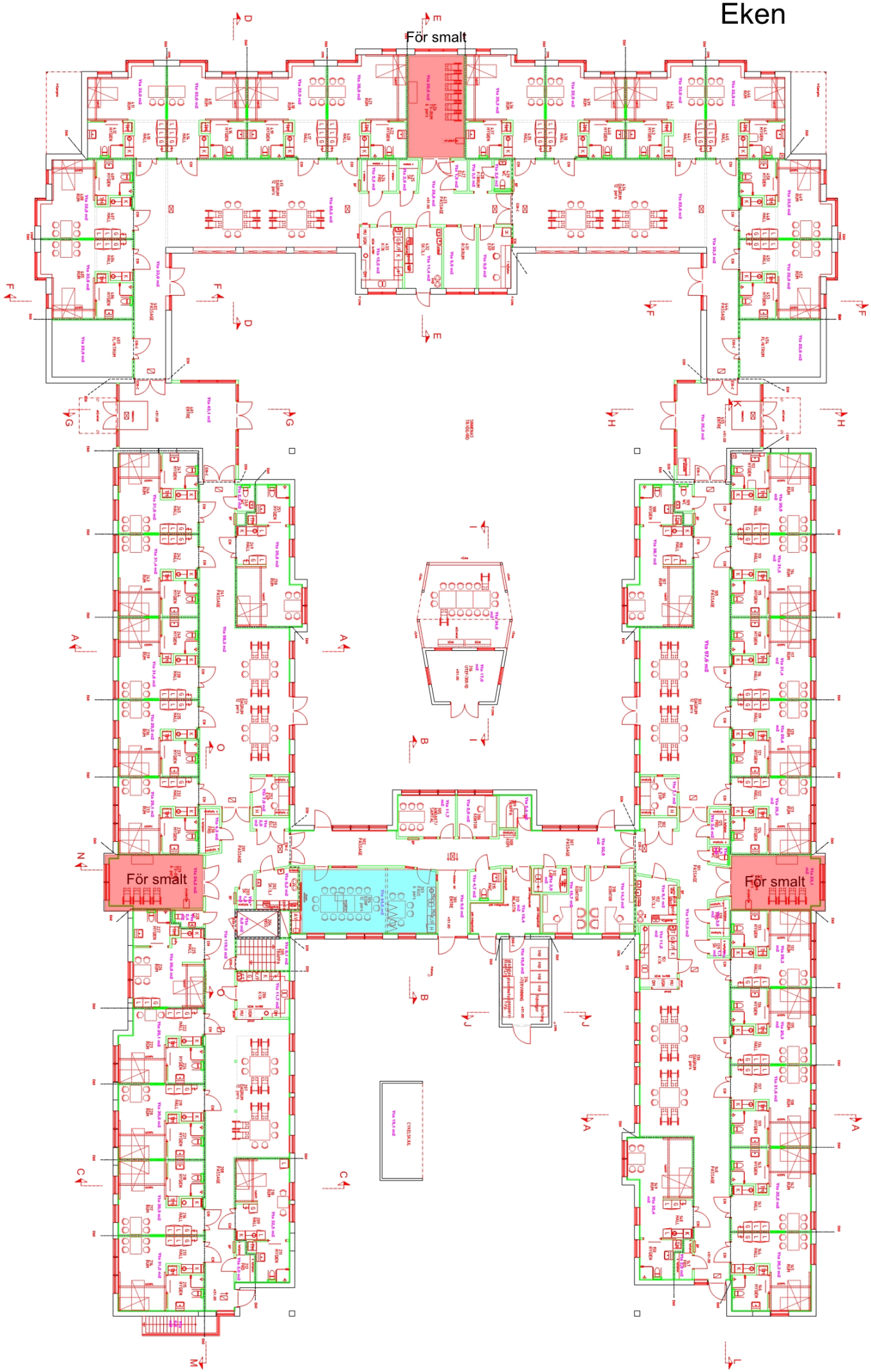

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

Niklasbergsvägen 1

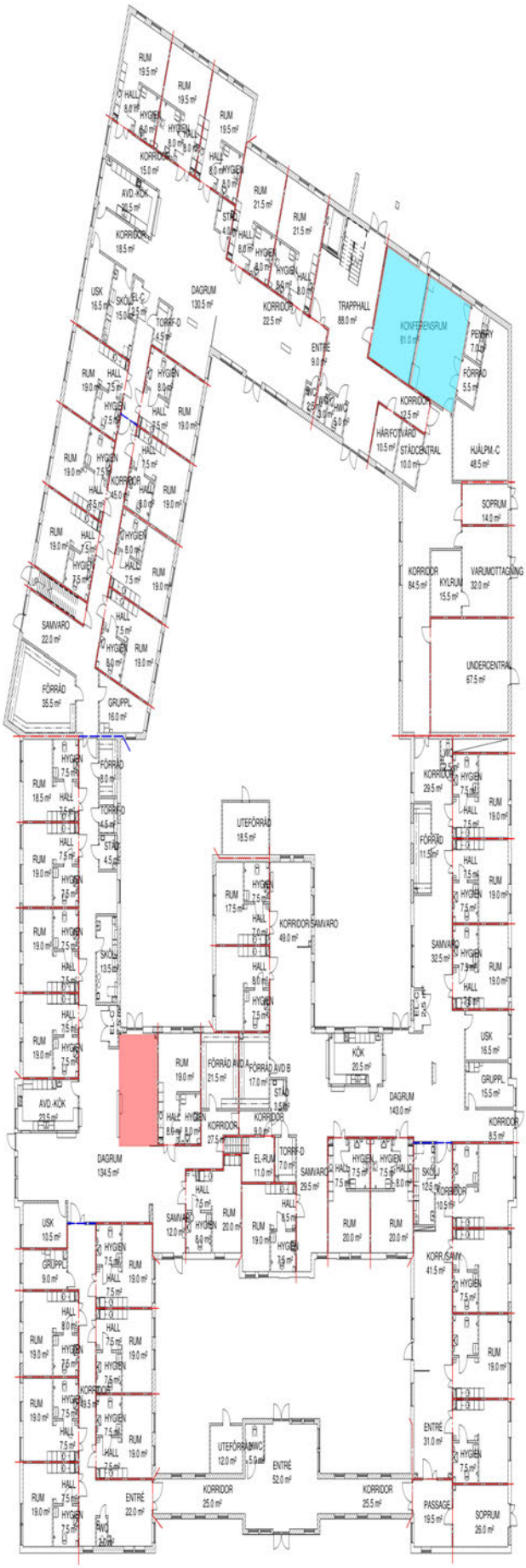

FÖRKLARINGAR

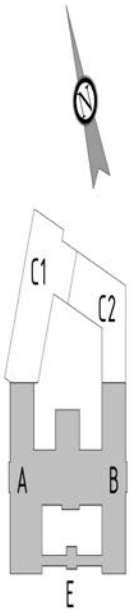

BYGGLOVSHANDLING

Vänersborgs kommun

VÄNERSBORGS BOSTÄDER

NIKLASBERG 1
kv Niklasberg 7
Vänersborgs kommun
Om- och tillbyggnad

A	KB I UDDEVALLA AB	0522-391 55	
K	INTEGRA ENGINEERING AB	0520-48 55 00	
V	ANDERSSON & HULTMARK AB		
W	ANDERSSON & HULTMARK AB		
E	ASSEMBLIN EL AB		
M			

UPPDRAGSNR	BYGGNADSINSTR. AV	HANDLÄGGARE
9789	MS	MS
DATUM	ANDRAVAD	
2017.07.04	M Simonsson	

PLAN 1
ÖVERSIKT

SKALA	NUMMER	BET
A1=1:200	A40.1-100	

2017-07-06 08:11:16 C:\Users\MP\Desktop\9789 NBR\9789_A00_V00.rvt
Signature reference: ed6b4d0d-0560-4fdf-8d5d-a0fcbe8baeab

Niklasbergsvägen 9

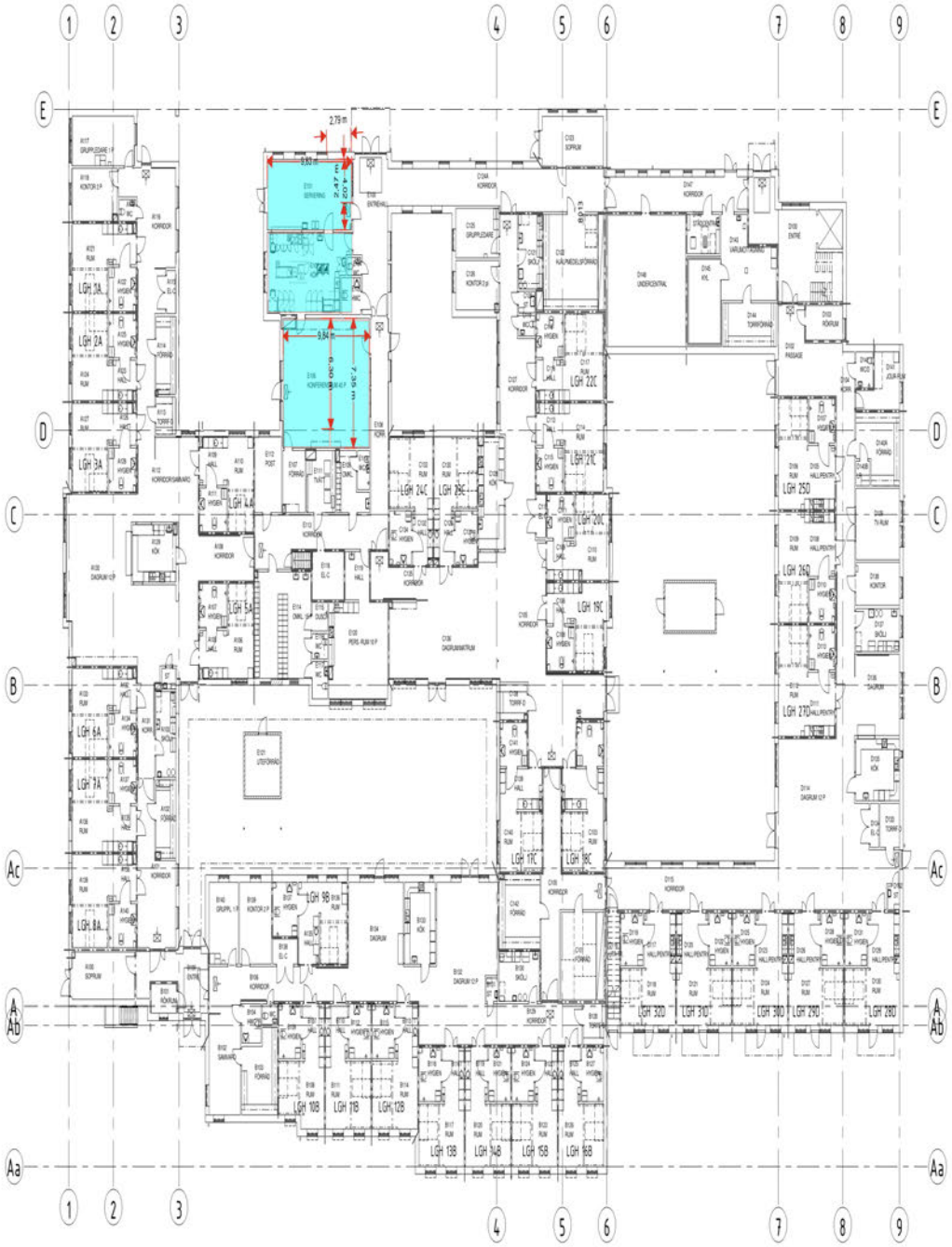

FÖRKLARINGAR

EI30

EI60

RELATIONSHANDLING

Vänersborgs kommun

VÄNERSBORGS BOSTÄDER

NIKLASBERG 9
kv Niklasberg 7
Vänersborgs kommun
Om- och tillbyggnad

A	KIB I LIDDEVALLA AB	0522-391 55
K	INTEGRA ENGINEERING AB	0520-48 55 00
V	ANDERSSON & HULTMARK AB	
W	ANDERSSON & HULTMARK AB	
E	IMTECH ELTEKNIK AB	
M		

UPPDRAGNR	BYGGHANDLINGAR AV	HANDLÄGGARE
9639	MS	MS
DATUM	ANSVARIG	
2016.04.21	M Simonsson	

PLAN 1, ÖVERSIKT

SKALA	NUMMER	BET
A1 = 1:200	A40.1-100	

0 1 2 5 10 15 20
METER SKALA 1:200

Solängen plan 3

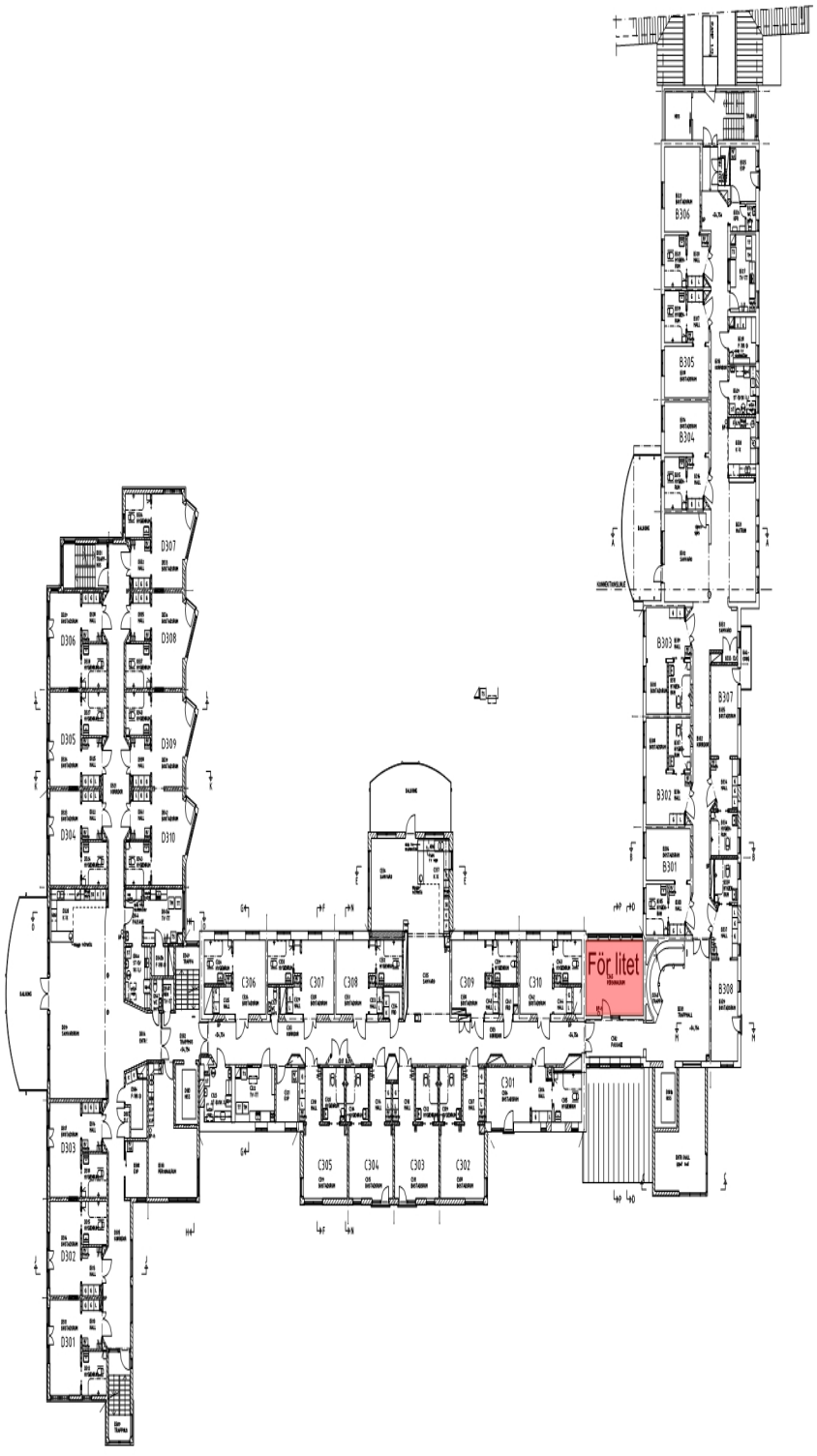

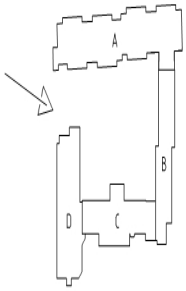

REV 2007-03-05

BET.	ANT.	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN.

RELATIONSHANDLING

SOL?NGEN
KV T?RNAN 1, V?NERSBORGS KOMMUN
OBJEKTNR 2501

ARKITEKT-TRIANGELN

Arkitekt@AA,MSA,Katalin Fredriksson, Kjell Hedin, Jan Skeppstedt
Arkitekttriangeln AB, Magasinsgatan 2, 441 30 TrollhÄttan
Tel. 0520-430200 Telefax 0520-42[illegible] Email: info@arkitekttriangeln.se

Uppdrag nr.	Arkitektnummer	Handlingsnr.
501 05 01	O SKOOG	JAN SKEPPSTEDT

Datum	Ansvarig
2007-01-18	

TILLBYGGNAD / ?NDRING
NYTT UTSEENDE
PLAN 3

CAD	SKALA	NUMMER	BET.
Autocad	A1 1:200 A3	A-40.1-113	

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

Solängen plan 2

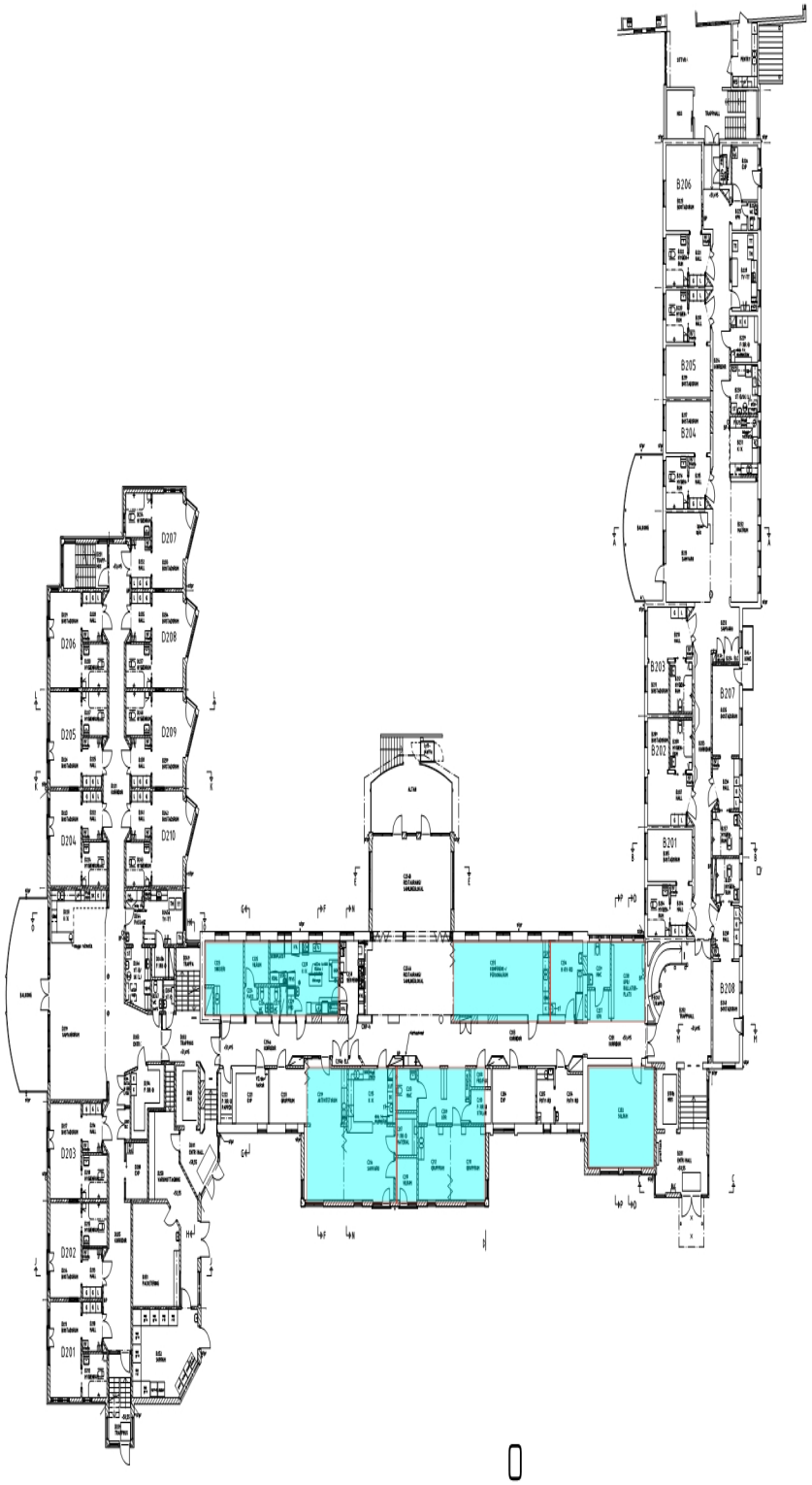

REV 2007-04-17

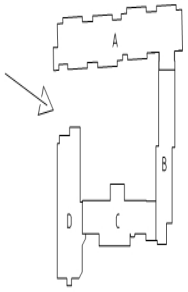

BET.	ANT.	ÄNDRINGEN AVSER	DATUM	SIGN.

RELATIONSHANDLING

SOL?NGEN
KV T?RNAN 1, V?NERSBORGS KOMMUN
OBJEKTNR 2501

ARKITEKT-TRIANGELN

Arkitekt@AIMS/Katalin Fredriksson, Kjell Hedin, Jan Skeppstedt
Arkitekttriangeln AB, Magasinsgatan 2, 441 30 TrollhÄttan
Tel. 0520-430200 Telefax 0520-42[illegible] Email: info@arkitekttriangeln.se

Uppdrag nr.	Arkitektnummer	Handlingsnr.
501 05 01	O SKOOG	JAN SKEPPSTEDT
Datum	Ansvarig	
2007-01-18		

TILLBYGGNAD / ?NDRING
NYTT UTSEENDE
PLAN 2

CAD	SKALA	NUMMER	BET.
Autocad	A1 1:200 A3	A-40.1-112	

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: DAN NYBERG [redacted]
Date: 2025-01-29 15:01:42
BankID refno: [redacted]

Socialnämndens ordförande : Dan Nyberg

Signature reference: ee99460d-0590-4f9f-8d54-a05dab8aaecb

From: Gunnar Johansson
Sent: 2025-01-07 09:12:35
To: Kommunstyrelseförvaltningen, Vänersborgs kommun
Subject: Komplettering av ärende "Byggnation av särskilt boende i kv. Kalkonen"
Attachments: AB Vänersborgsbostäder styrelseprotokoll 2024-12-17.pdf

Hej! Jag kompletterar ovanstående ärende med styrelseprotokoll från styrelsemöte den 2024-12-17 i AB Vänersborgsbostäder där frågan om byggnation behandlades under §68.

Med vänliga hälsningar

Gunnar Johansson
VD

AB Vänersborgsbostäder, 462 85 Vänersborg
Besöksadress: Torpavägen 1
Telefon: 0521-260 265
Mobil: 070-6614359
www.vanersborgsbostader.se

Protokoll från styrelsens sammanträde i AB Vänersborgsbostäder
den 17 december 2024.

§ 60-72

Plats: Hunneberg, Kungajaktsmuséet

Tid: Tisdagen den 17 december kl 10.00 – 12.00

Beslutande: Håkan Falck
Dan Åberg
Christin Slättmyr
Anders Strand
Britt-Marie Karlsson

Övriga: Jacob Kjörk
Ann-Helen Selander
Johan Aghem
Peter Chongthep Stalfors, representant Fastighets
Gunnar Johansson, VD
Staffan Hummerhielm, ekonomichef

§ 60 Val av justeringsman

Till att jämte mötesordföranden Håkan Falck justera protokollet utsågs Britt-Marie Karlsson.

§ 61 Godkännande av dagordningen

Styrelsen beslutade att godkänna dagordningen.

§ 62 Föregående protokoll

Protokollet från föregående sammanträde 5/2024 gicks igenom. Det bestämdes att genomgången av styrelsens internkontroll skjuts upp till nästa möte. Protokollet lades därefter till handlingarna.

§ 63 VD-information

VD lämnade en lägesrapport för bolaget innefattande bl a:

- Presidiet har på delegation av styrelsen beslutat att anställa Johan Siggelkow som ny ekonomichef. Johan börjar den 4 februari 2025.
- Kvarteret Penséen: Byggnadsnämnden har beslutat att begära planerings-besked hos Länsstyrelsen med syfte att pröva möjligheten att i pågående detaljplan inte skydda byggnaderna på Kyrkogatan 8 och 10 A, ”TTELA-huset”, mot rivning utan istället möjliggöra nybyggnation av trygghetsboende.
- Penséen 14: Vänersborgsbostäder köper fastigheten av kommunen med tillträde den 31 december 2024. Köpeskilling 15 750 000 kr.

Signature reference: 7b256609-1e8a-4a96-b1c7-d6d679095e1d

- Kalkonen: Justerad beslutsgång vilket gör att det behövs ett styrelsebeslut i bolaget. Se vidare § 68. Det noteras också att Vänersborgsbostäder och socialförvaltningen tillsammans ska undersöka möjligheten att tillföra fler platser i befintliga boenden.
- Bostad först: Socialförvaltningen tar tillsammans med Vänersborgsbostäder fram en beskrivning om hur detta ska fungera. Vi kommer även tillföra vräkningsförebyggande arbete i hanteringen. Vår bedömning är att vi kommer att lösa detta på ett bra sätt.
- Ekorren: Fastigheten är ute till försäljning via mäklare men det går trögt hittills.
- Hyresförhandling: Årets förhandling är klar och ger en genomsnittlig höjning på 4,9 %.

§ 64 Uthyrningsläget

Statistik över vakanser per 2024-11-15 redovisades och kommenterades av VD. Vakansproblemen ökar över hela landet, Vänersborg är än så länge relativt lindrigt drabbat. Befintliga kampanjer kommer att förlängas och ytterligare någon punktinsats kommer att göras.
Till nästa möte önskas en nulägesbeskrivning av den lokala bostadsmarknaden för att få en överblick över totala antalet lediga bostäder oavsett upplåtelseform, samt pågående och planerade nybyggnadsprojekt.

§ 65 Underhåll och investeringar

Underhåll och investeringar per 2024-12-10 presenterades och kommenterades av ekonomichefen.

§ 66 Månadsrapport

Månadsrapport 2024-11 med uppdaterad prognos över årets resultat presenterades och kommenterades av ekonomichefen.

§ 67 Finansrapport

Någon ny finansrapport fanns ej att föredra på mötet varför punkten utgick.

§ 68 Beslut gällande byggnation av särskilt boende i kvarteret Kalkonen.

VD föredrog ärendet och lämnade förslag till skrivelse till kommunstyrelsen.

Styrelsen i AB Vänersborgsbostäder ställer sig positiva till att genomföra projektet och ger VD i uppdrag att hos kommunfullmäktige begära att:

- Kommunfullmäktige ställer sig positiva till byggnationen och investeringen
- Bolaget kan påbörja projekteringen
- Den kommunala borgensramen utökas ej. Av nuvarande ram på 2 004 mkr återstår 170 mkr som ej utnyttjats.

Signature reference: 7b256609-1e8a-4a96-b1c7-d6d679095e1d

§ 69 Beslut om budget för 2025

Ekonomichefen redovisade förslag på resultatbudget och underhållsbudget för 2025. Styrelsen beslutade att anta förelagd budget med ett resultat före skatt på 10 491 tkr och en underhållskostnad inklusive vård & omsorg på 42 335 tkr.

Styrelsen är medveten om att det budgeterade resultatet inte lever upp till ägardirektivets krav på avkastning. Styrelsen anser att kraftigt reducera underhållsbudgeten för att klara avkastningskravet skulle kunna skada bolagets goda varumärke med välskötta fastigheter.

Styrelsen har via sitt presidium och VD under hösten uppvaktat kommunledningen med förslag på ett bättre anpassat ägardirektiv som till sin konstruktion inte äventyrar underhållet i fastighetsbeståndet. Styrelsen för AB Vänersborgsbostäder beslutar ansöka om anstånd hos ägaren Vänersborgs kommun att under åren 2025 och 2026 få avvika från avkastningskravet på 4 % av eget kapital. Under den tiden kan ett nytt avkastningskrav i ett nytt ägardirektiv tas fram som inte riskerar att underhållet i bolagets fastigheter blir eftersatt.

§70 Beslut gällande låneram och uppdrag att omsätta och ta upp nya lån

Bolagets likviditetsbudget för 2025 föredrogs av ekonomichefen. Styrelsen beslutade i enlighet med denna att under 2025 ta upp nya lån på maximalt 20 miljoner kronor. Den av styrelsen beslutade låneramen uppgår oförändrat till maximalt 1 939 miljoner kronor.

Styrelsen uppdrar till bolagets avgående ekonomichef Staffan Hummerhielm samt tillträdande ekonomichef Johan Siggelkow, med Gunnar Johansson som ersättare att under 2025, för företagets räkning omsätta lån, dvs. låna upp belopp motsvarande beloppet på de lån som förfaller till betalning under nämnda period samt att förhandla och göra avslut avseende nyupptagande av lån inom ramen för ovanstående lånebeslut.

§ 71 Övriga frågor

- Inga övriga frågor

§ 72 Möteskalender 2025

28 januari
19 mars
21 maj
3-4 september, styrelsens visionsdagar
22 oktober
17 december inklusive lunch
Tid och plats framgår i respektive kallelse.

Slutligen antecknades att samtliga beslut fattats enhälligt.

Vid protokollet
Staffan Hummerhielm

Justeras
Håkan Falck Britt-Marie Karlsson

Signature reference: 7b256609-1e8a-4a96-b1c7-d6d679095e1d

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: [redacted]
Date: 2024-12-19 15:15:05
BankID refno: [redacted]

Sekreterare: Staffan Hummerhielm

Signed by: [redacted]
Date: 2024-12-19 14:18:57
BankID refno: [redacted]

Ordförande: Håkan Falck

Signed by: [redacted]
Date: 2024-12-19 16:56:07
BankID refno: [redacted]

Justeringsman: Britt-Marie Karlsson

Signature reference: 7b256609-1e8a-4a96-b1c7-d6d679095e1d

Handläggare
Anna Högmark
anna.hogmark@vanersborg.se
0521-72 25 27

Återremiss av ”Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal”

Beslut

Kommunstyrelsen återremitterar ärendet till socialnämnden för komplettering med hur många boendeplatser som skulle kunna tillskapas genom förtätning i befintliga förhyrda lokaler.

Sammanfattning

2024-10-31 § 143 beslutar socialnämnden bland annat föreslå kommunstyrelsen att ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänersborgsbostäder genomfört så att projektering kan inledas samt föreslå kommunfullmäktige att ställa sig bakom det utökade blockhyresavtalet och uppdra åt ordförande för socialnämnden att underteckna.

Kommunstyrelsen har önskemål om att underlagen kompletteras med en analys och bedömning av hur många boendeplatser som skulle kunna tillföras genom förtätning och ombyggnation av befintliga särskilda boenden. Ärendet har beretts utifrån ett dialogmöte mellan kommunstyrelsens presidium och socialnämndens presidium 2024-12-16.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen, antagen den 2 juni 2021 § 127 och reviderad 2024-10-09 § 163, punkten 2.10 - Remiss och återremiss av ärenden som ska beslutas i kommunstyrelsen eller som ska beredas för beslut i kommunfullmäktige.

Underlag

Sammanträdesprotokoll socialnämnden 2024-10-31 § 143

Tjänsteskrivelse ”Nytt särskilt boende 2027: Lokalplanering och förslag om blockhyresavtal” daterad 2024-10-22 med bilagor.

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

Sändlista för beslut

Socialnämnden

Signature reference: 0f4ee318-730a-41ae-8697-12de91d89bb9

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Benny Augustsson

Signature reference: 0f4ee318-730a-41ae-8697-12de91d89bb9

Handläggare
Maria Möller
maria.moller@vanersborg.se
0521-72 13 62

Komplettering av lokalplanering gällande Nytt särskilt boende kv. Kalkonen

Beslut

Socialnämnden översänder kompletterande handling avseende lokalplanering nytt särskilt boende kv. Kalkonen till Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Socialnämnden tog 2024-05-23 § 73 beslut att godkänna förstudie Äldreboende 2027, samt överlämnar ärendet till AB Vänersborgsbostäder för lokalplanering. Beslut togs sedan av socialnämnden tog 2024-10-31, § 143, att föreslå Kommunstyrelsen att ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänersborgsbostäder genomfört så att projektering kan inledas avseende nytt särskilt boende år 2027, kv. Kalkonen.

Kommunstyrelseförvaltningen har under sin handläggning av ärendet efterfrågat komplettering. Komplettering har sammanställts av AB Vänersborgsbostäder tillsammans med verksamhetschef särskilda boenden och utvecklingsledare.

Regelverk

Socialnämnden, punkten 1.1.1 - Brådskande ärenden

Bilaga

- Lokalplanering nytt SÄBO kv. Kalkonen

Dan Nyberg
Ordförande socialnämnden

Sändlista för beslut

Kommunstyrelsen

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

Dnr: SOC 2024/95

Handläggare
Jarmo Lahtinen, utvecklingsledare
jarmo.lahtinen@vanersborg.se

Lokalplanering- Nytt särskilt boende kv. Kalkonen

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

Utredare
Jarmo Lahtinen, utvecklingsledare kvalitet och utveckling
Gunnar Johansson, VD Ab Vänersborgsbostäder
Maria Sundvall Möller, verksamhetschef vård och omsorg
Omslagets framsida: Björkens äldreboende
Bild/Foto: Jarmo Lahtinen

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

Sammanfattning av rapporten

Rapporten visar på behovet av ett nytt äldreboende, med målet att skapa en hållbar byggnation med hänsyn till miljöaspekter. Byggnationen kommer att tillgodose behovet hos brukare av en trivsam, trygg och säker boendemiljö. Boendet kommer att ge brukarna möjlighet för utevistelse i stor utsträckning i och med den planerade innerträdgården. För personalen innebär utformningen av äldreboendet att hänsyn tas till deras arbetsflöden och själva arbetet i lokalerna. Fokus kommer att ligga på att skapa en arbetsmiljö som ger personalen möjlighet att ha översikt på brukarna, ge dem möjlighet att till gemenskap i lokalerna men också möjliggöra paus och vila i de tilltänkta utrymmena för det. Stor hänsyn kommer tas till materialval både i byggnation och invändigt i huset. Fokus på delar som bergvärme, solcellsenergi, belysning, ventilation och ljudmiljö ligger också i byggprojektets fokus.

Socialförvaltningen vill i och med byggnationen av detta äldreboende skapa en trivsam, trygg och säker byggnad för både brukarna och personalen.

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

Innehållsförteckning

1 UPPDRAG 5

1.1 UPPDRAGSBESKRIVNING 5
1.2 MÅL OCH SYFTE 5
1.3 BERÖRDA PARTER/AKTÖRER 5
1.4 AVGRÄNSNING 5
1.5 UNDERLAG 5
1.6 METOD 5

2 RESULTAT OCH SLUTSATSER 5

3 UTREDNING 6

3.1 LOKALPROGRAM 6
3.1.1 Verksamhetsbeskrivning 6
3.1.2 Lokalfunktioner 7
3.1.3 Eventuella underhållsåtgärder 8
3.2 PRINCIPLAYOUT OCH GESTALTNING 8
3.3 MILJÖASPEKTER 8
3.4 TIDPLAN 8
3.5 FLEXIBILITET OCH NYTTA 8
3.5.1 Flexibilitet 8
3.5.2 Nytta 9
3.6 EKONOMI 9
3.6.1 Investering 9
3.6.2 Verksamhetens driftskostnader 9

4 BILAGOR 9

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

1 Uppdrag

1.1 Uppdragsbeskrivning

Projektet syftar till att planera och utveckla en nybyggnation av ett permanentboende med 40 platser för äldre personer i behov av vård och omsorg. Projektet omfattar en lokalplanering för ett byggprojekt på en befintlig tomt (Kalkonen) som möjliggör byggnation av ett boende på ett plan. Byggnaden ska innehålla 4 till 6 avdelningar med plats för mellan 8-12 brukare per avdelning, samt innehålla gemensamma funktioner såsom matsal, personalutrymmen, kontor, konferensrum och förråd. Projektet inkluderar också installation av bergvärme som en del av miljöanpassningen.

1.2 Mål och syfte

Målet med denna lokalplanering är att skapa en effektiv, miljöanpassad och ändamålsenlig byggnad för ett äldreboende med cirka 40 platser. Syftet är att uppfylla de krav som ställs på både fysiska och funktionella aspekter för att stödja en hög kvalitet på vård och omsorg. Lokalerna ska vara flexibla och anpassningsbara för framtida behov. Byggnationen ska genomföras inom givna tidsramar och inom befintlig fastslagen budget.

1.3 Berörda parter/aktörer

De berörda parterna inkluderar AB Vänersborgsbostäder, socialförvaltningen och byggentreprenören. Projektet kommer att genomföras i ett så kallat partneringsamarbete, vilket innebär att man gemensamt fastställer en överenskommelse kring byggprojektet, och tillsammans tar ett gemensamt ansvarar för helheten kring byggnationen, inklusive utformning, kostnader och slutprodukt.

1.4 Avgränsning

Utredningen omfattar planeringen av äldreboendet med tillhörande lokaler, inklusive den nödvändiga infrastrukturen för boendet. Eventuell byggnation/ åtgärdande av externa vägar ingår också i projektet, inklusive gång- och cykelvägar. Detta för att uppfylla tillgänglighet och transportkrav

1.5 Underlag

Underlaget består av tidigare genomförd förstudie som fastslagit behovet av ett äldreboende, samt tidigare beslut om att starta lokalplaneringen. Ytterligare underlag kan komma att inkludera tekniska utredningar om markförhållanden och miljökrav, samt översiktsplaner.

1.6 Metod

Arbetet har genomförts genom dialogmöten med ansvariga inom äldreomsorgen, med Ab Vänersborgsbostäder, genom erfarenhetsutbyte efter tidigare genomförda byggnationer, studiebesök på liknande äldreboenden samt allmän utförd omvärldsbevakning.

2 Resultat och slutsatser

Utredningen visar att ett äldreboende på cirka 40 platser kan byggas på den aktuella tomten med en yta på ett plan. Verksamheten beräknas delas upp i mellan 4 till 6 avdelningar med 8-12 brukare per avdelning. Bergvärme föreslås som primär energikälla, då det är en förhållandevis kostnadseffektiv och hållbar lösning för uppvärmning.
Lokalerna kommer att tillgodose alla nödvändiga funktioner för vård och omsorg, med god tillgång till ljus och ljuddämpande material för att skapa en lugn och trygg miljö. Boendet kommer primärt att utformas med hänseende till brukare som har en kognitiv svikt, vilket

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

innebär att man behöver ta hänsyn till lokalernas utformning med fokus på; trygghet och säkerhet, ljud, ljus och belysning, orienterbarhet, färgsättning och design samt utformning av sociala och terapeutiska utrymmen. För personalen är det viktigt att arbetsytorna är lättöverskådliga, eftersom det underlättar kommunikation och samverkan mellan både brukare och personal. Det ska även finnas avskilda platser för paus och vila för personalen.

3 Utredning

3.1 Lokalprogram

3.1.1 Verksamhetsbeskrivning

Den nationella värdegrunden syftar till att äldre ska kunna leva utifrån sin identitet och personlighet. För den ena delen av värdegrunden, ett värdigt liv, blir praktiska förutsättningar viktiga för att främja integritet, självbestämmande och delaktighet samt erbjuda kvalitativa insatser, ge ett gott bemötande till både äldre och anhöriga och ge skydd för olyckor och obehag. Den andra delen i den nationella värdegrunden – känna välbefinnande ställer krav på att lokalernas utformning och miljö ska vara anpassade så långt det går för att kunna skapa en lugn och harmonisk miljö både inne och ute.

Det planerade äldreboendet kommer att utgå ifrån en personcentrerad miljö, vilket stävar efter att bibehålla någons personlighet, stödja resurser och värna integritet trots sviktande funktioner.

Äldreboendet ska inrymma cirka 40 platser för äldre i behov av vård och omsorg. De olika avdelningarna kommer att innehålla både enskilda boenderum och gemensamma ytor, utrymmen kopplade till personalen, samt för sociala aktiviteter. Boendet ska främja trygghet och självständighet, erbjuda en hög livskvalitet för de boende, genom att exempelvis erbjuda goda möjligheter för utevistelse. Utredningen visar att ett äldreboende på cirka 40 platser kan byggas på den aktuella tomten med en yta på ett plan. Verksamheten beräknas delas upp i mellan 4 till 6 avdelningar med 8-12 brukare per avdelning. Bergvärme föreslås som primär energikälla, då det är en förhållandevis kostnadseffektiv och hållbar lösning för uppvärmning. Lokalerna kommer att tillgodose alla nödvändiga funktioner för vård och omsorg, med god tillgång till ljus och ljuddämpande material för att skapa en lugn och trygg miljö.

Boendet kommer primärt att utformas med hänseende till brukare som har en kognitiv svikt, vilket innebär att man behöver ta hänsyn till lokalernas utformning med fokus på; trygghet och säkerhet, ljud, ljus och belysning, orienterbarhet, färgsättning och design samt utformning av sociala och terapeutiska utrymmen.

För personalen är det viktigt att arbetsytorna är lättöverskådliga, eftersom det underlättar kommunikation och samarbete mellan personalen. Det ska finnas avskilda platser för vila och paus för personal, men också arbetsytor där personalen kan arbeta nära de boende.

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

3.1.2 Lokalfunktioner

Det egna boendet är kanske den viktigaste platsen för den äldres upplevelse av trygghet och välbefinnande. Här ska finnas möjlighet för egen inredning och att skapa en hemkänsla. Det bör förberedas för ny teknik och vara flexibelt utformat för att kunna anpassas till varje boende och dennes behov. Beskrivningen nedan är grundläggande krav som verksamheten ställer på utformningen för att uppnå sitt syfte. Det tillkommer naturligt flertalet tekniska aspekter och annan planering på detaljnivå vid projektering av boendet. Vid sådant beslutsfattande ska dessa krav finnas som stöd.

- **Boendeavdelningar**: 4 till 6 avdelningar med 8-12 platser per avdelning, där varje boendeenhet ska ha gemensamma ytor för måltider och aktivitet/ rekreation. Avdelningarnas utformning behöver vara enkel, med korta överblickbara korridorer, så att brukaren lätt kan orientera sig.
- **Boenderum**: Boenderummet ska vara anpassat för äldre individer och boendedörren ska vara utrustad med så kallat hotellås. Varje rum ska ha en yta på ca 35 m2 med tillhörande kökspentry med kokplatta, timer, kylskåp, diskho och förvaring. Plats för egen inredning för att skapa en hemkänsla. Framdragen el i samma utrymme. Rummet ska vara utrustat med personlyftanordning i taket, samt vara förberett för digitalt trygghetslarm med tillhörande funktioner. Tillhörande hygienutrymme ska anpassas för att underlätta brukarens självständighet. Det ska finnas tillräckligt med plats så att två personal kan hjälpa brukaren samtidigt i hygienutrymmet. Plats för tvätt/ torktumlare. Fönstren i boenderummet ska vara nedsänkta, vilket gör att man kan se ut även om man ligger i sängen. I övrigt ska rummet även ha utrymme för klädförvaring och klädhängare/ liknande. Rummet utrustas med säng och sängbord som grund, där sängen ska kunna placeras mot vägg eller ställas rakt ut. Det ska vara förberett för TV, trådlöst Internet och även vara förberett för modern teknik. Medicinskåp på varje rum med digitalt lås.
- **Personalutrymmen**: Dessa utrymmen ska innehålla omklädningsrum inklusive duschutrymmen, eventuellt vilorum, samtalsrum och personalmötesrum. Utrymmena ska ge möjlighet att koppla av, vara bekväma och funktionella för att stödja personalens arbetsmiljö. Administrationsdelen, som eventuellt kommer att placeras något avskilt, för enhetschef, undersköterskor och sjuksköterskor. Sedvanligt utrymme för mediciner, förråd. Utgångspunkten är att allt detta ska kunna rymmas på ett våningsplan.
- **Gemensamma utrymmen**: Avdelningskök, allrum/ matsal – gärna med ”fejkkamin”, TV-rum, sköljrum, tvättstuga, kylrum, sophanteringsutrymme, hjälpmedelsförråd och (teknikrum/ elcentral). På enheten ska det även finnas hygienutrymme/ toaletter för besökare. Det ska finnas tillräckligt med plats för parkering av bilar och cyklar för både personal och besökare. Eventuellt kommer hår- och fotvård att inrymmas på boendet. Eventuellt ett solrum som ger möjlighet till både rekreation och värme.
- **Utomhusytor**: Trädgård med möjlighet att sitta både i sol och skugga, med gångbanor för rekreation och promenader. Enbart giftfria/ ätbara växter och bär. Gärna vattenspel/ damm. Viktigt att placering av brunnar och gångplattor minimerar risk för fall. Gott om ljuspunkter. Eventuellt uterum/ orangeri/ förråd. Utomhusgym? Flaggstång. Fokus på trivsamhet och tillgänglighet.

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

Övrigt: automatiskt brandlarm, boendesprinklersystem i nödvändiga delar av byggnaden. Trådlöst nätverk/ IT-struktur som är framtidsanpassad. Anpassningsbar belysningslösning. Nödvatten/ reservkraft väl markerat och förberett för. Solenergisystem. Golvvärme/ kyla som en del av bergvärmesystemet som i tidigare äldreboenden. Möbler och inredning i gemensamma utrymmen kommer att anpassas för både brukare och personal gällande funktionalitet, utformning och utseende.

3.1.2.0 Rumsförteckning

Detta avsnitt kan inte visas i nuläget, då projektering av byggnationen inte har startat.

3.1.2.1 Kravspecifikation

Se tidigare avsnitt, lokalfunktioner

3.1.3 Eventuella underhållsåtgärder

Ej tillämpligt, då det handlar om en nybyggnation.

3.2 Principlayout och gestaltning

Bilagor – olika planritningar (4 stycken) över Nordkroksvägen 6 i Vargön.

3.3 Miljöaspekter

Projektet inkluderar förslagsvis installation av bergvärme för att säkerställa en energieffektiv uppvärmning. Installation av solcellsenergi möjliggör energieffektiv drift av bland annat bergvärmepumparna på enheten. Byggnaden kommer att miljöcertifieras och använda hållbara byggmaterial för att minimera miljöpåverkan. Byggmaterial: betong som huvudkomponent, samt med trädetaljer.

3.4 Tidplan

Projektet beräknas starta med detaljprojektering under 2:a kvartalet 2025, och byggnation planeras att påbörjas under kvartal 1 år 2026. Slutleverans är beräknad till kvartal 2 år 2028.

3.5 Flexibilitet och nytta

3.5.1 Flexibilitet

Lokalerna kommer att innehålla sedvanliga utrymmen för att kunna driva ett äldreboende med god kvalitet. I grunden byggs boendet med utgångspunkt för brukare med kognitiv svikt. Det innebär i sig att boendet ska erbjuda en trygg, bekant och säker miljö, vilket innebär att vem som helst, oavsett situation och diagnos kan nyttja lokalerna på ett bra sätt.
Anpassning av vissa rum så att de kan användas för flera ändamål – till exempel en matsal/ allrum som kan användas som aktivitetsrum/ mötesrum vid behov. Möblerna ska kunna flyttas enkelt vid olika behov av utrymme. Teknologi på boendet/ rummen som kan innebära till exempel så kallat Smarta-hemteknologi, såsom justerbar belysning, temperaturkontroll och säkerhetssystem. Eventuellt behöver man i projektet se över möjligheterna att förbereda för en utbyggnad genom att inkludera utrymmen som enkelt kan byggas ut eller omvandlas för att möta ökande behov – till exempel bygga på en våning eller expandera på markplan.

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

3.5.2 Nyttor

Lokalernas utformning kommer att vara till nytta för i första hand de brukare som bor på boendet, då de på grund av sin situation inte längre kan bo kvar i sitt egna boende. Boendet innebär att de får en ökad trygghet och säkerhet i sin vardag, med en förbättrad livskvalitet som en trolig effekt. En tydlig orientering, anpassningar av säkerheten med halkfria golv, bra belysning och handräcken som exempel bidrar till att minska risken för fallolyckor.

Genom att skapa en hemlik miljö med personliga inslag och bekanta föremål kan de boende känna sig mer hemma och trygga. Innerträdgården och uteplatser ger de boende möjlighet att njuta av frisk luft och natur, vilket kan förbättra deras mentala och fysiska hälsa. De gemensamma utrymmena; allrum/ matsalar främjar social interaktion och gemenskap bland de boende, vilket kan minska känslor av ensamhet och isolering.

En genomtänkt planering gällande personalens arbetsflöden i byggnaden kan förbättra effektivitet och upplevelse av en bra arbetsmiljö för personalen. Tillgängligheten och utformningen av boenderummen med tillhörande hygienutrymme skapar en miljö som tar hänsyn till de fysiska delarna för personalen, och ger möjlighet att ge en effektiv och anpassad omsorg.

Överlag kan sägas att genom att noggrant planera och utforma lokalerna på boendet så vill vi skapa en miljö som är trygg, trivsam och anpassad både för våra brukare och personalen.

3.6 Ekonomi

3.6.1 Investering

Den totala investeringen för byggnationen av äldreboendet beräknas till cirka 150 miljoner kronor.

3.6.2 Verksamhetens driftskostnader

Driftskostnader för byggnaden förväntas vara förhållandevis rimliga, med fokus på energieffektivisering och långsiktig hållbarhet. De totala årliga driftskostnaderna för boendet beräknas till cirka 9,6 miljoner kronor. Denna summa inkluderar inte den kostnad för personalen som socialförvaltningen tillhandahåller.

4 Bilagor

Bilaga 1 – planritning, översikt av Nordkroksvägen 6 – (benämnd Lunddala på samtliga ritningar)

Bilaga 2 - planritning, avdelning D plan 2, Nordkroksvägen 6

Bilaga 3 – planritning, plan 1 inklusive Hus 2, Nordkroksvägen 6

Bilaga 4 – principbeskrivning av boenderum och hygienrum, Nordkroksvägen 6

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

BILAGA 1

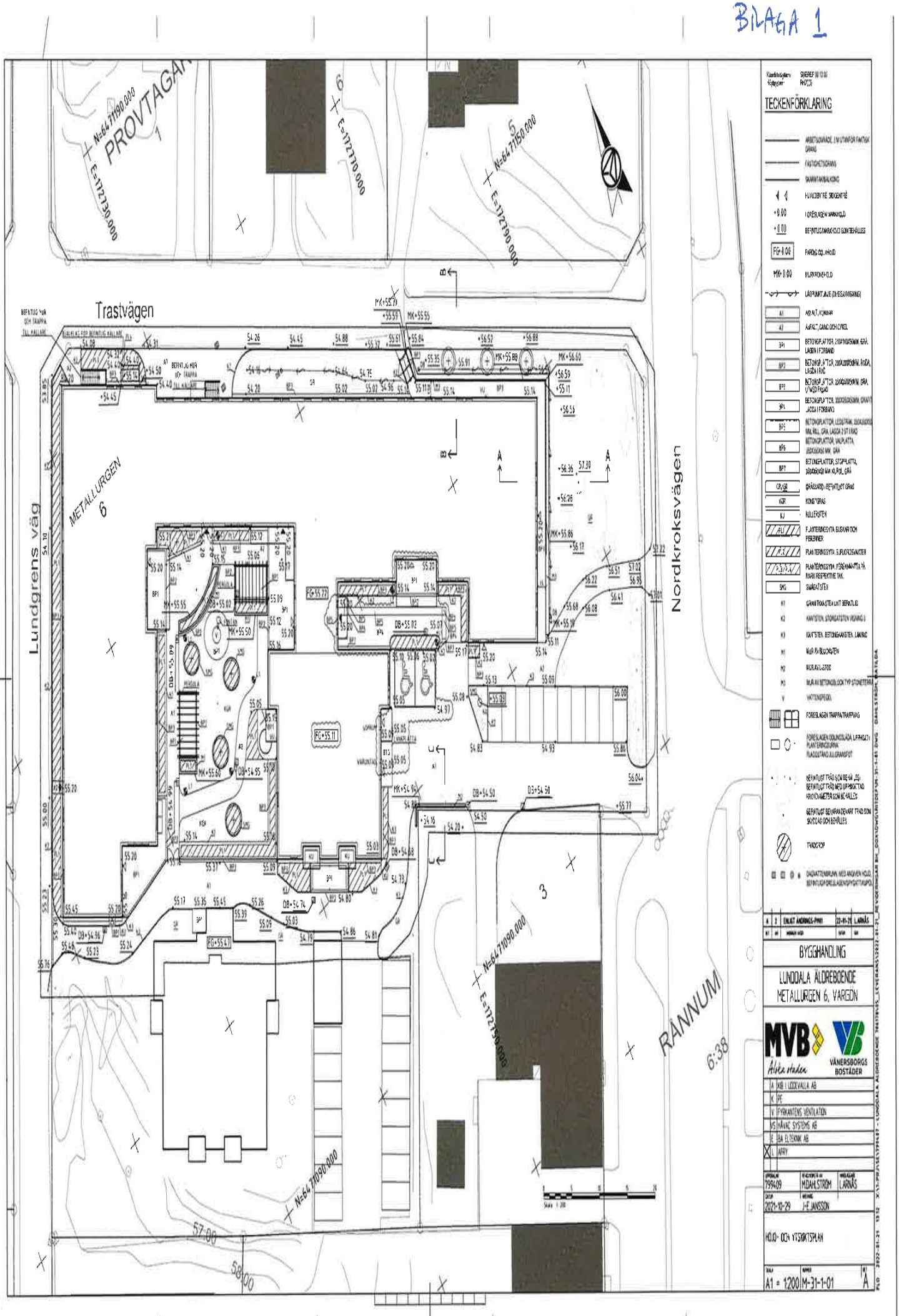

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

BILAGA 2.

FÖRKLARINGAR

SE RITN. A-40-1-000

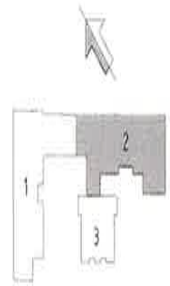

0 1 2 5 10
METER SKALA 1:100

BYGGLOVSHANDLING

LUNDALA NYA ÄLDREBOENDE

METALLURGEN 6, VARGÖN

MVB Älska städer

VÄNERSBORGS BOSTÄDER

16282	MS	MS
2021.05.03	M Simonsson	

HUS 2 PLAN 2

A1:1:100

A-40-1-2-2080

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

BILAGA 3

FÖRKLARINGAR

SE RITN. A-40-1-000

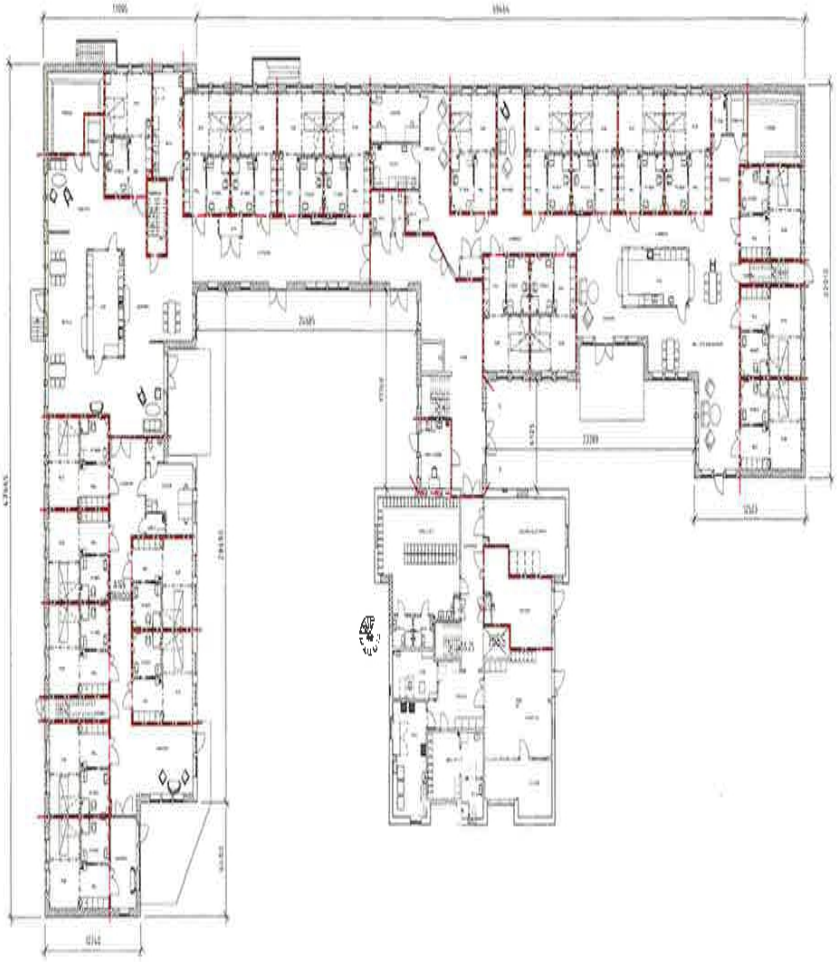

PLAN 3
PLAN 2
PLAN 1
PLAN 0

0 1 2 5 10 15 20
METER SKALA 1:200

BYGGLOVSHANDLING

LUNDDALA NYA ÄLDREBOENDE

METALLURGEN 6, VARGÖN

MVB Älska staden

VÄNERSBORGS BOSTÄDER

	MS	MS
2021.05.03	M Simonsson	

PLAN 1, ÖVERSIKT

A1: 1:200

A-40-1-100

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

BILAGA 4

PRINCIP BOENDERUM

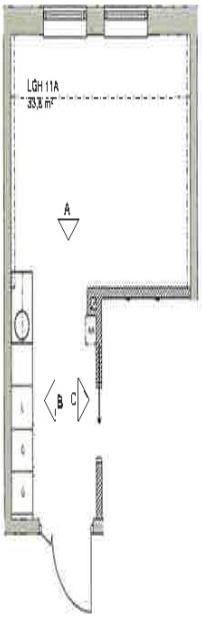

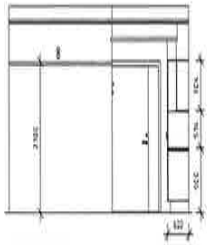

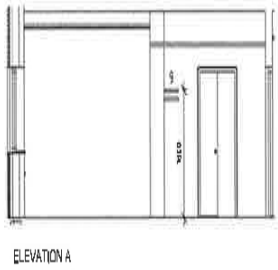

FÖRKLARINGAR

1. VÄGGSKÅP 600 mm (GLASAD)
2. GARDEROB
3. LINNESKÅP MED MEDICINSKÅP
4. HÖGSKÅP MED INBYGGD KYL
5. DISKBÄNKSKÅP 600 mm
6. LÅDBÄNKSKÅP 600 mm
7. KYLSKÅP
8. TAVELLIST
9. KAPPHYLLA

PRINCIP HYGIEN

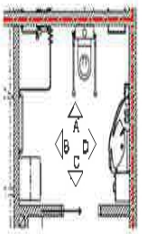

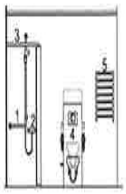

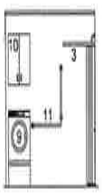

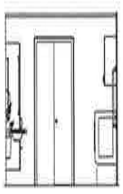

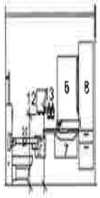

FÖRKLARINGAR

1.	STÖDHANDTAG	(BANO)
2.	DUSCH	(BANO)
3.	DUSCHDRAPERISTÅNG	(MVB)
4.	TOALETTSTOL	(BANO)
5.	HANDDUKSTORK	(MVB)
6.	SPEGEL	(BANO)
7.	TVÄTTSTÄLL	(BANO)
8.	HÖGSKÅP	(BANO)
9.	TVÄTTMASKIN + STATIV	(MVB)
10.	VÄGGSKÅP	(MVB)
11.	STÖDHANDTAG	(BANO)
12.	PAPPERSDISPENSER	(MVB)
13.	DISPENSER TVÅL OCH HANDSPRIK	(MVB)
14.	PAPPERSKORG	(MVB)

KROKAR 3 ST ENL. SENARE BESKED
TORKSTÄLL TYP RUCKZUCK, PLACERING ENL. SENARE BESKED

0 1 2 5
METER SKALA 1:50

BYGGHANDLING

LUNDDALA NYA ÄLDREBOENDE

METALLURGEN 6, VÄNERSBORG

MVB Hitta staden
VÄNERSBORGS BOSTÄDER

A	KAB I UDDEVALLA AB
K	FE
V	FYRKANTIG VENTILATION
VS	HÅVAC SYSTEMS AB
E	EE ELTEKNIK AB
L	LARM

10282	MS	MS
2022 05 13	M Simonsson	

Lägenheter princip

A1:1:50 A-46-4-106

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: DAN NYBERG [redacted]
Date: 2024-12-14 00:13:02
BankID refno: [redacted]

Dan Nyberg

Signature reference: a559e413-24af-4359-8e45-2761294b85d4

§ 143

Nytt särskilt boende (SÄBO) år 2027: lokalplanering och förslag om blockhyresavtal

SOC 2024/95

Beslut

1. Socialnämnden föreslår Kommunstyrelsen att ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänersborgsbostäder genomfört så att projektering kan inledas.
2. Socialnämnden godkänner innehållet i överenskommelse/avtal med AB Vänersborgsbostäder samt uppdrar åt ordförande att underteckna.
3. Socialnämnden föreslår Kommunfullmäktige att ställa sig bakom det utökade blockhyresavtalet och uppdra åt ordförande för socialnämnden att underteckna.
4. Socialnämnden uppmärksammar Kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande ungefärlig hyreskostnad som uppstår på 9,6 mnkr.
5. Socialnämnden åtar sig att bekosta projekteringskostnaden på 10 mnkr till AB Vänersborgsbostäder om byggnation inte genomförs.

Bilagor

Bilaga 5: Lokalplanering- Hyresberäkning Kalkonen 1

Bilaga 6: Avtal/Överenskommelse med AB Vänersborgsbostäder gällande Kalkonen 1

Bilaga 7: Förslag- Blockhyresavtal Kalkonen 1

Reservationer

Henrik Josten (M), Sofia Jakobsson Blixt (M) och Robin Skenhede (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden beslutade i oktober 2023 om socialförvaltningens behovsinventering av fastigheter och lokaler. I denna framgick det behov av ett nytt äldreboende år 2027 och behovet att utöka boendebeståndet inom äldreomsorgen med 40 platser. Behovet bedöms av socialförvaltningen fortsatt kvarstå mot bakgrund av den demografiska utvecklingen samt att vi redan ser effekter av den kopplat till längre väntetid till särskilt boende för äldre. Förvaltningen utreder nu en begäran om vite från IVO gällande att en person väntat länge.

Förstudien som genomfördes efter behovsinventeringen utmynnade i att AB Vänersborgsbostäder (ABVB) hade hittat lämplig tomt för byggandet av nytt

äldreboende, Kalkonen 1 (gamla Östra Skolan). Socialnämnden ställde sig bakom hyreskostnad som uppkom för tomten 2024-02-29, § 27.

Förstudien utgjorde underlag för socialnämnden att fatta beslut i frågan. Enligt riktlinje för lokalförsörjning (KS 2020-03-25, § 56) ska kommunstyrelsen, vid projekt som avser förhyrning av lokaler, godkänna lokalplaneringen innan hyresavtal får ingås.

Socialnämnden beslutade därför 2024-05-23, § 73, att utifrån att förstudien genomförts överlämna ärendet till AB Vänersborgsbostäder för lokalplanering.

Lokalplanering är nu genomförd av Vänersborgsbostäder och VD för bolaget kommer som fastighetsägare ta ärendet gällande investeringen/borgensåtagande vidare enligt rutin till styrelsen för ABVB samt Kommunfullmäktige. ABVB har utgått från utformningen av boendena Solängen och Nordkroksvägen i lokalplaneringen för kommande SÄBO.

Socialnämnden behöver lyfta lokalplaneringen till kommunstyrelsen samt ta ställning till om nämnden ställer sig bakom innehållet i bifogad överenskommelse/avtal och uppdra åt ordförande att underteckna överenskommelsen.

Vidare behöver socialnämnden ta ställning till att lyfta blockhyresavtalet inkluderat Kalkonen 1 vidare till Kommunfullmäktige med förslag att ställa sig bakom avtalet och uppdra åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet.

Socialnämnden behöver uppmärksamma Kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande hyreskostnad som uppstår om 9,6 mnkr. Behovet gällande den totala prognosticerade driftskostnaden på ca 35-40 miljoner har beskrivits i MRP-processen 2025-2027.

Socialnämnden behöver också ta ställning till om man åtar sig att bekosta projekteringskostnaden om 10 mnkr om byggnation inte blir av.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse
- Förslag- Avtal/Överenskommelse med AB Vänersborgsbostäder gällande Kalkonen 1
- Förslag- Blockhyresavtal Kalkonen 1
- Lokalplanering- Hyresberäkning Kalkonen 1

Socialnämndens behandling under sammanträdet

Utskickat förslag till beslut

1. Socialnämnden föreslår Kommunstyrelsen att ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänersborgsbostäder genomfört så att projektering kan inledas.

2. Socialnämnden godkänner innehållet i överenskommelse/avtal med AB Vänersborgsbostäder samt uppdrar åt ordförande att underteckna.

3. Socialnämnden föreslår Kommunfullmäktige att ställa sig bakom det utökade blockhyresavtalet och uppdra åt ordförande för socialnämnden att underteckna.

4. Socialnämnden uppmärksammar Kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande ungefärlig hyreskostnad som uppstår på 9,6 mnkr.

5. Socialnämnden åtar sig att bekosta projekteringskostnaden på 10 mnkr till AB Vänersborgsbostäder om byggnation inte genomförs.

Förslag till beslut på sammanträdet

Henrik Josten (M), Sofia Jakobsson Blixt (M) och Robin Skenhede (M) yrkar följande tillägg till punkt 4 i det utskickade beslutsförslaget:

Socialnämnden vill även informera Kommunstyrelsen om att den totala driftskostnaden beräknas till 35-40 milj kr.

Ordförande yrkar att punkt 4 får samma lydelse som i det utskickade beslutsförslaget, samt yrkar avslag på Josten, Blixt och Skenhedes tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Beslutsgång punkt 1-3, 5

Ordförande konstaterar att det finns ett förslag till beslut rörande punkt 1-3, 5, det utskickade förslaget.

Ordförande frågar om nämnden beslutar enligt det utskickade förslaget avseende punkt 1-3 och 5 och finner att nämnden beslutat enligt förslaget.

Beslutsgång punkt 4

Ordförande konstaterar att det gällande punkt 4 i beslutsförslaget finns två förslag till beslut, det utskickade förslaget tillika ordförandes förslag på beslut, samt ett tilläggsyrkande från Josten, Blixt och Skenhede.

Ordförande ställer sitt förslag gällande punkt 4 mot Josten, Blixt och Skenhedes tilläggsyrkande på punkt 4, och finner att nämnden beslutat enligt ordförandes förslag på punkt 4.

Omröstning begärs.

Ordföranden föreslår följande omröstningsordning, som godkänns av socialnämnden. Den som röstar för ordförandes förslag till beslut röstar Ja, och den som röstar för Josten, Blixt och Skenhedes tilläggsyrkande röstar Nej.

Omröstningsresultat

Namn	Ja	Nej	Avstår
Anette Taimory (KD)	X		
Henrik Josten (M)		X	
Jennifer Strand (SD)	X		
Sofia Jakobsson Blixt (M)		X	
Kenneth Borgmalm (S)	X		
Ida Hildingsson (V)			X
Reidar Eriksson (S)	X		
Anna Gustafsson (SD)	X		
Eva Andersen (S)	X		
Göran Svensson (MBP)			X
Daniel Tesfay (C)	X		
Robin Skenhede (M)		X	
Dan Nyberg (S)	X		

Med 8 ja-röster mot 3 nej-röster och 2 som avstod i omröstningen så konstaterar ordförande att socialnämnden beslutet i enlighet med ordförandes förslag.

Sändlista

Gunnar Johansson VD ABVB
Karin Hallberg förvaltningschef
Maria Sundvall Möller verksamhetschef
Jarmo Lahtinen utvecklingsledare
Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige

Info	Index	Ytandelstal	Lån	Area bostäder	Area lokaler	Area garage	Vägd area
Nyprod 135 mkr all inclusive	2,00%	100,00%	145 000 000	1 701	3 445		5 146
Statsbidrag ej medräknat	DOU-moms	Avskrivning	Bokfört värde	Antal bostäder	Antal lokaler	Antal garage	Tot vägd area
Ingångsvärde 10 mkr	100,00%	3,00%	145 000 000	48	1		5 146

Kalkonen nybyggnation			**BUDGET 2028**	**Kr/kvm**			
Nu utgående hyror							
Bostadshyra				0			0
Lokaler med indexklausul							0
Summa nu utgående hyror		**100,00%**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Övriga förvaltningsintäkter			**0**	**0**			0
Hyresbortfall hyresrabatter			0	0			0
Hyresbortfall outhyrt				0			0
Summa hyresbortfall			**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
NETTOOMSÄTTNING			**0**	**0**	**0**	**0**	0
Reparationer	2%	objektet	341 622	66			0
Fastighetsskötsel	2%	objektet	289 366	56			0
Lokal administration	2%		202 491	39			0
Värmeförbrukning	5%	objektet	488 413	95			0
Sophämtning	5%	objektet	133 608	26			0
Elförbrukning	2%	objektet	545 419	106			0
Vattenförbrukning	5%	objektet	216 742	42			0
Kabel-TV	2%	objektet	0	0			0
Försäkring, riskkostnader	2%	objektet	15 677	3			0
Övriga driftkostnader	2%	objektet	0	0			0
Hyresgästföreningen	2%	objektet	0	0		0	0
Driftkostnader	**0 kr**		**2 233 338**	**434**	**0**	**0**	**0**
Underhållskostnader, på sikt	2%	objektet	537 757	105			0
Fastighetsskatt	0 kr	objektet	0	0			**0**
Avskrivningar exkl adm	3%		4 350 000	845			**0**
BRUTTORESULTAT			**-7 121 095**	**-1 384**	**0**	**0**	**0**
Central administration, inkl avskr.	2%		321 373	62			0
Försäljningskostnader				0			0
Hyresförluster				0			0
Centrala adm- och fsgkostnader			**321 373**	**62**	**0**	**0**	**0**
RÖRELSERESULTAT			**-7 442 468**	**-1 446**	**0**	**0**	**0**
Ränteintäkter, ROT-bidrag				0			0
Räntebidrag	Snittrta			0			0
Räntekostnader	2,73%	Borg.avg	3 958 500	769			0
Borgensavgift		0,25%	362 500	70			0
Kapitalkostnader			**4 321 000**	**840**	**0**	**0**	**0**
RES. EFTER FIN. POSTER			**-11 763 468**	**-2 286**	**0**	**0**	**0**
ÅRETS RESULTAT = HYRAN			**-11 763 468**	**-2 286**	**0**	**0**	**0**

Bidrag 18 %		18,00%	2 117 424
HYRA EFTER BIDRAG			**9 646 043**

8666	Solängen 2023		15599	Niklasberg 2022			
60	523 000 kr		81	1 265 000 kr			
51	443 000 kr		122	1 897 000 kr			
36	310 000 kr		45	708 000 kr			
76	658 000 kr		0	0 kr			
21	180 000 kr		0	5 000 kr			
96	835 000 kr		109	1 702 000 kr			
34	292 000 kr		32	493 000 kr			
0	0 kr		0	0 kr			
3	24 000 kr		6	88 000 kr			
0			0				
0			0				
377			395				
95			95				
57	492 000 kr		105	1 642 000 kr			

2024-10-22 Dnr: SOC 2024/95

Handläggare
Karin Hallberg
karin.hallberg@vanersborg.se
0521-72 14 71

Mottagare
Socialnämnden

Nytt särskilt boende 2027: Lokalplanering och förslag om blockhyresavtal

Förslag till beslut

1. Socialnämnden föreslår Kommunstyrelsen att ställa sig bakom den lokalplanering AB Vänersborgsbostäder genomfört så att projektering kan inledas.
2. Socialnämnden godkänner innehållet i överenskommelse/avtal med AB Vänersborgsbostäder samt uppdrar åt ordförande att underteckna.
3. Socialnämnden föreslår Kommunfullmäktige att ställa sig bakom det utökade blockhyresavtalet och uppdra åt ordförande för socialnämnden att underteckna.
4. Socialnämnden uppmärksammar Kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande ungefärlig hyreskostnad som uppstår på 9,6 mnkr.
5. Socialnämnden åtar sig att bekosta projekteringskostnaden på 10 mnkr till AB Vänersborgsbostäder om byggnation inte genomförs.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden beslutade i oktober 2023 om socialförvaltningens behovsinventering av fastigheter och lokaler. I denna framgick det behov av ett nytt äldreboende år 2027 och behovet att utöka boendebeståndet inom äldreomsorgen med 40 platser. Behovet bedöms av socialförvaltningen fortsatt kvarstå mot bakgrund av den demografiska utvecklingen samt att vi redan ser effekter av den kopplat till längre väntetid till särskilt boende för äldre. Förvaltningen utreder nu en begäran om vite från IVO gällande att en person väntat länge.

Förstudien som genomfördes efter behovsinventeringen utmynnade i att AB Vänersborgsbostäder (ABVB) hade hittat lämplig tomt för byggandet av nytt äldreboende, Kalkonen 1 (gamla Östra Skolan). Socialnämnden ställde sig bakom hyreskostnad som uppkom för tomten 2024-02-29, § 27.

Förstudien utgjorde underlag för socialnämnden att fatta beslut i frågan. Enligt riktlinje för lokalförsörjning (KS 2020-03-25, § 56) ska kommunstyrelsen, vid projekt som avser förhyrning av lokaler, godkänna lokalplaneringen innan hyresavtal får ingås.

Socialnämnden beslutade därför 2024-05-23, § 73, att utifrån att förstudien genomförts överlämna ärendet till AB Vänersborgsbostäder för lokalplanering.

Lokalplanering är nu genomförd av Vänersborgsbostäder och VD för bolaget kommer som fastighetsägare ta ärendet gällande investeringen/borgensåtagande vidare enligt rutin till styrelsen för ABVB samt Kommunfullmäktige. ABVB har utgått från utformningen av boendena Solängen och Nordkroksvägen i lokalplaneringen för kommande SÄBO.

Socialnämnden behöver lyfta lokalplaneringen till kommunstyrelsen samt ta ställning till om nämnden ställer sig bakom innehållet i bifogad överenskommelse/avtal och uppdra åt ordförande att underteckna överenskommelsen.

Vidare behöver socialnämnden ta ställning till att lyfta blockhyresavtalet inkluderat Kalkonen 1 vidare till Kommunfullmäktige med förslag att ställa sig bakom avtalet och uppdra åt socialnämndens ordförande att underteckna avtalet.

Socialnämnden behöver uppmärksamma Kommunstyrelsen på att socialnämnden kan behöva tilldelning i ram 2027 gällande hyreskostnad som uppstår om 9,6 mnkr. Behovet har även beskrivits i MRP-processen 2025-2027. Behovet gällande den totala prognosticerade driftskostnaden på ca 35-40 miljoner har beskrivits i MRP-processen 2025-2027.

Socialnämnden behöver också ta ställning till om man åtar sig att bekosta projekteringskostnaden om 10 mnkr om byggnation inte blir av.

Beredning

ABVB har genomfört lokalplanering och överlämnat förslag på överenskommelse samt avtal till socialnämnden. Tjänstepersoner inom förvaltningen har i förstudien samt lokalplaneringen samarbetat med bolaget.

Underlag

- Socialnämndens beslut om förstudien 2024-05-23, § 73
- Förstudie - Äldreboende 2027

Karin Hallberg

Förvaltningschef

Bilagor

- Överenskommelse/avtal med AB Vänersborgsbostäder
- Förslag Blockhyresavtal gällande Kalkonen 1
- Lokalplanering- Hyresberäkning Kalkonen 1

Sändlista

Gunnar Johansson VD ABVB
Karin Hallberg förvaltningschef
Maria Sundvall Möller verksamhetschef
Jarmo Lahtinen utvecklingsledare
Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige

ÖVERENSKOMMELSE/AVTAL

mellan AB Vänersborgsbostäder (ABVB) och socialnämnden i Vänersborgs kommun (socialnämnden) finns hyresavtal gällande äldreboenden/SÄBO inom Vänersborgs kommun. Man har från socialförvaltningen påtalat behovet om ytterligare platser inom äldreomsorgen inom Vänersborgs tätort. Behovet är beräknat till 40 platser i slutet av 2027. För att möjliggöra byggnation har Vänersborgsbostäder förvärvat fastigheten Kalkonen 1.

Socialnämnden ger ABVB i uppdrag att bygga ett nytt äldreboende/SÄBO på Kalkonen 1enligt följande arbetsmodell. Riktpris för projekteringen är budgeterad till ca 10 mkr. I samband med projekteringen tas ett riktpris tagits fram för byggnationen. Det totala riktpriset är initialt budgeterat till 145 mkr vilket leder till en hyresnivå om ca 9,6 mkr.

Socialnämnden förbinder sig att hyra Kalkonen till den självkostnadshyra som uppstår efter byggnationen. Preliminär hyreskalkyl baserad på budgetpriset har tagits fram och bifogas detta avtal.

I samband med att riktpriset fastställs äger socialnämnden rätt att fatta beslut om byggnationen ska fortsätta eller avbrytas.

Om socialnämnden avbryter byggnationen innan färdigställandet ska man ersätta ABVB för de faktiska kostnader som uppstått/uppstår så att bolaget hålls skadeslös. Socialnämnden förbinder sig även att aktivt bidra med personalresurser för att projektering och byggnation skall ske enligt socialförvaltningens önskemål och behov. Personen skall ha möjlighet att fatta beslut som är hyresändrande.

Överenskommelsen/avtalet gäller under förutsättning att kommunal borgen tecknas för de lån som krävs för att finansiera om och tillbyggnaden och att nödvändiga beslut fattas i kommunfullmäktige och styrelsen för ABVB. Avtalet gäller också under förutsättning att nödvändiga myndighetsbeslut bland annat bygglov erhålles.

Genom tecknandet av denna överenskommelse/avtal så förbinder sig parterna att teckna ett nytt självkostnadsavtal för Kalkonen 1. Förslag på självkostnadsavtal bifogas.

Vänersborg _____

AB Vänersborgsbostäder Socialnämnden i Vänersborgs kommun

....

Gunnar Johansson Dan Nyberg

Blockhyresavtal gällande Kalkonen 1

Bakgrund: Mellan AB Vänersborgsbostäder och Socialnämnden i Vänersborgs kommun har det sedan 1998 funnits ett blockhyresavtal gällande vård och omsorgsboenden. Avtalet har byggt på självkostnadsprincipen

Under 2024 har man konstaterat att ytterligare 40 platser behövs inom äldreomsorgen och beslut har därför fattats att bebygga fastigheten Kalkonen 1

Mellan AB Vänersborgsbostäder och Socialnämnden i Vänersborgs kommun har därför följande avtal träffats.

§1.

Hyresavtalet omfattar de fastigheter som finns uppräknade nedan.

Fastighetsbeteckning	**Ort**	**Adress**
Kalkonen 1	Vänersborg	Marierovägen/Rådmansgatan

§2

Socialnämnden hyr samtliga delar i ovanstående fastighet Socialnämnden äger rätt att hyra ut lägenheterna i andra hand. AB Vänersborgsbostäder administrerar detta under förutsättning att fullmakt tecknas från socialförvaltningen. I administrationen ingår även uthyrning av rum samt in- och utflyttningsbesiktning. Samtliga intäkter från uthyrningsverksamheten tillfaller socialförvaltningen ograverade

§3

Hyran uttages enligt följande:

- Fastighetens verkliga driftskostnader. Icke objektsbundna kostnader för förvaltning av objekten fördelas efter m^2 yta mellan objekten alternativt så som socialförvaltning vill fördela det
- Fastighetens underhållskostnader
- Administration och kostnad för kontraktsskrivning med samma genomsnittskostnad som för bolaget i övrigt. .
- Fastighetsskatt eller därmed likställd avgift.
- Planenlig avskrivning.
- Fastighetens kapitalkostnader med bolagets genomsnittliga räntekostnad

Prissättningen är baserad på att AB Vänersborgsbostäder i enlighet med affärsmässiga principer kan samutnyttja de resurser som finns i bolaget.
Hyran skall erläggas i förskott med 1/12 av presenterad budget per månad.

§4

Socialförvaltningen äger rätt att medverka och samråda, i beslut om underhåll, vid reparation och ombyggnad samt i övriga frågor som kan vara av stor betydelse hyran

§5

Socialförvaltningen erhåller förslag på budget inför efterföljande år senast i november året innan. AB Vänersborgsbostäder skall senast 15 januari lämna preliminär rapport för föregående års resultat. AB Vänersborgsbostäder skall senast i april månad lämna komplett redovisning för förvaltningen av förhyrda objekt för föregående år. Över- eller underskott i förvaltningen regleras mellan parterna senast 1 månad efter redovisning. Vid eventuellt beslut om fondering av överskott skall fondering ske hos AB Vänersborgsbostäder.

§6

Vid en eventuella uppsägning av hela eller delar av avtalet för avflyttning skall frågan hanteras enligt följande om inget lämpligare alternativ står till buds:

1. AB Vänersborgsbostäder säljer fastigheten på öppna marknaden. Eventuellt underskott mellan erhållet belopp och bokfört värde ersätts av Vänersborgs kommun. Om ett underskott uppstår erbjuds kommunen alternativ 2 innan försäljning sker.

2. Vänersborgs kommun erbjuds möjligheten att köpa fastigheten till bokfört värde. AB Vänersborgsbostäder kan vara behjälplig med att hitta annan intern eller extern hyresgäst.

§7

Avtalstid: 2027-12-31 – 2047-12-31
Uppsägningstid: 36 månader före avtalstidens utgång.
Vid utebliven uppsägning förlängs avtalet med 120 månader.

§8

Om fastigheten överlåts till annan juridisk person utanför Vänersborgs kommuns koncern, så upphör detta avtal att gälla.

Vänersborg _____

AB Vänersborgsbostäder Socialnämnden i Vänersborgs kommun

....

§ 73

Förstudie- särskilt boende (SÄBO) år 2027

SOC 2024/95

Beslut

Socialnämnden godkänner förstudie Äldreboende 2027, enligt bilaga, samt överlämnar ärendet till AB Vänersborgsbostäder för lokalplanering.

Bilaga

Bilaga 3: Förstudie - Äldreboende 2027

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden beslutade i oktober 2023 om socialförvaltningens behovsinventering av fastigheter och lokaler. I denna framgick det behov av ett nytt äldreboende år 2027 och behovet att utöka boendebeståndet inom äldreomsorgen med 40 platser.

Förstudien utmynnar i att AB Vänersborgsbostäder har hittat lämplig tomt för byggandet av nytt äldreboende, Kalkonen 1 (gamla Östra Skolan).

Förstudien ska utgöra underlag för socialnämnden att fatta beslut i frågan och ta ärendet vidare. Enligt riktlinje för lokalförsörjning (KS 2020-03-25, § 56) ska kommunstyrelsen, vid projekt som avser förhyrning av lokaler, godkänna lokalplaneringen innan hyresavtal får ingås. Socialförvaltningen föreslår därför socialnämnden att överlämna ärendet till AB Vänersborgsbostäder för lokalplanering. Lokalplaneringen kommer sedan att överlämnas till kommunstyrelsen för godkännande.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2024-05-10
- Förstudie - Äldreboende 2027

Sändlista

VD AB Vänersborgsbostäder
Verksamhetschef SÄBO
Handläggare
Ekonomer

Förstudie - Äldreboende 2027

Namn/benämning förstudie	Datum för godkännande av förstudien
Förstudie - nytt äldreboende	2024-05-23
Beställare (projektägare)	
Socialnämnden	

Sammanfattning av rapporten och bakgrund

Socialnämnden beslutade i oktober 2023 om socialförvaltningens behovsinventering av fastigheter och lokaler. I denna framgick det behov av ett nytt äldreboende år 2027och behovet att utöka boendebeståndet inom äldreomsorgen med 40 platser. En arbetsgrupp bestående av professioner från socialförvaltningen har arbetet med denna förstudien där även VD för ABVB och verksamhetschef samhällsbyggnads deltagit. ABVB har hittat lämplig tomt för byggandet av nytt äldreboende, Kalkonen 1 (gamla Östra Skolan).

Underlag till denna beräkning av platser och behov är hämtat ur aktuell befolkningsprognos som visar att åldersgruppen 80 år och äldre fortsatt kommer att öka i antal de kommande åren. Detta påverkas bland annat av att antalet individer med demensproblematik kommer öka, samt att utvecklingen av den så kallade nära vården kommer att påverka kommunens ansvar för invånarnas vårdinsatser. Underlag har gjorts hur beläggning på korttidsverksamheter och växelvårdsplatser sett ut. I nuläget har båda dessa insatser till viss del ersatt särskilda boendeplatser (SÄBO) då det saknas platser och personer inte kan återgå till sitt ordinarie boende.
Korttidsverksamhet och växelvårdinsatser syftar till att främja kvarboende i ordinärt boende och på så sätt fördröja inflyttning till SÄBO. Målgruppen för ett nytt äldreboende är äldre över 65 år.
Antal nya boendeplatser påverkas av att vissa nuvarande boendeplatser behöver renoveras/ avyttras. En ytterligare osäkerhet är behov av psykogeriatrisk boendeenhet. Utifrån dessa två aspekter hamnar vår beräkning på behov av nytillskott av äldreomsorgsplatser mellan 40 och 50.
Enligt ett av kommunens inriktningsmål som kommunfullmäktige beslutat om (KF 2023-06-21, § 105) ska det i Vänersborgs kommun finnas mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv.

1. Syfte och mål

Målet för förstudien är att ge ett beslutsunderlag till socialnämnden för att de ska kunna fatta beslut om vilket lösningsalternativ för lokalbehovet som ska väljas. Syftet är att möta socialnämndens behov av boende inom äldreomsorgen på ett hållbart och effektivt sätt i enlighet med målet för god ekonomisk hushållning.

Förstudien ska utgöra underlag för socialnämnden att fatta beslut i frågan och ta ärendet vidare till kommunstyrelsen, som efter lokalplanering genomförd av fastighetsägaren kan fatta beslut om projektering och genomförande, enligt kommunens riktlinjer för lokalförsörjning.

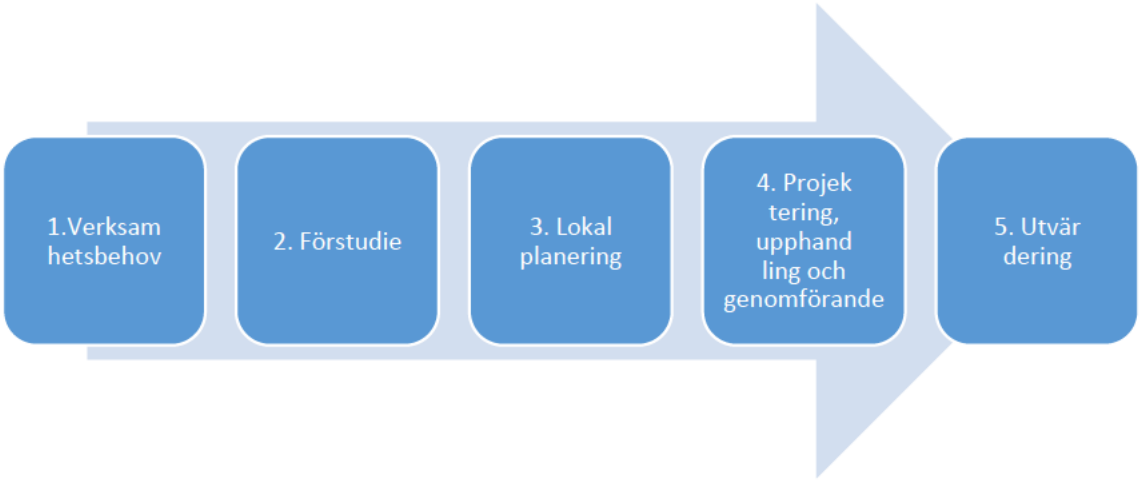

1.1 Avgränsning

Behovsinventeringen omfattar inte kommunens bostadsförsörjning i stort utan enbart de boenden där kommunen har ett särskilt ansvar. Utifrån socialtjänstlagen (SoL) har kommunen skyldighet att tillhandahålla bostäder till särskilda grupper och har det yttersta ansvaret för att personer som bor i kommunen får den hjälp och det stöd som de behöver.

I 5 kap. SoL regleras vilka personer socialnämnden har ett särskilt ansvar för:

- **Äldre människor:** 4 § Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund). Socialnämnden ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

1.2 Omvärldsanalys

Inför uppstarten av det arbete som arbetsgruppen gjort gällande förstudie för ett nytt äldreboende har en viss omvärldsanalys gjorts utifrån bland annat befolkningsstatistik och demografi. Det är viktigt att följa kommunens behov utifrån att antalet äldre ökar. Gruppen har behövt titta på hur fördelningen mellan kommunens olika områden ser ut idag och hur behovet av boendeplatser inom äldreomsorgen har utvecklats historiskt samt vilket behov vi ser framåt.

Under förstudien har också ett analysarbete gällande aktuell tomtmark gjorts tillsammans med ABVB och till viss del också Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Om förslaget om ett nytt boende antas kommer ytterligare omvärldsanalyser behöva göras utifrån bästa effekt gällande verksamhet, ekonomi och personalförsörjning. Analysen kan också komma att innefatta viss omorganisation inom den egna förvaltningen.

1.3 Metod

Utifrån de underlag som tagits fram har antaganden och uppskattningar gjorts av hur många boendeplatser och övriga lokaler som behövs för att täcka behoven. Lagstiftningen som säger vilket ansvar kommunen har ligger till grund för hela behovsinventeringen.

Förstudien vilar på behovsbedömningen gällande lokaler och boende 2025–2034 som beslutats om i socialnämnden 2023-10-26, § 115.

1.4 Nulägesanalys

I dagsläget har äldreomsorgen 362 boendeplatser, fördelade på 10 stycken äldreboenden, som finns utspridda i hela kommunen; i centrala Vänersborg, i Vargön, i Frändefors och i Brålanda. Ett antal boenden är inriktade mot personer med demensproblematik, och resterande boenden är inriktade mot somatisk omvårdnad. I dagsläget finns 24 korttidsplatser fördelade på två boenden på Niklasbergsområdet.

1.5 Kravanalys

Vilka generella krav som byggnader ska uppfylla regleras i plan- och bygglagen (2010:900), PBL och plan- och byggförordningen (2011:338). En byggnad ska enligt 8 kap. 1 § PBL

- vara lämplig för sitt ändamål,
- ha en god form-, färg- och materialverkan, och
- vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

För att uppfylla det krav på lämplighet för sitt ändamål som anges i 8 kap. 1 § 1 plan- och bygglagen ska en byggnad som innehåller bostäder vara utförd på ett sådant sätt att bostäderna i skälig utsträckning har avskiljbara utrymmen för sömn och vila, samvaro, matlagning, måltider, hygien och förvaring.

2. Resultat och analys

ABVB har hittat lämplig tomt för byggandet av nytt äldreboende, Kalkonen 1 (gamla Östra Skolan).

2.1 Rekommendationer

Bygga ett äldreboende centralt ihop med ABVB. Lägenheter om ca 30 – 35 kvadrat med utslagsvask. Inga förråd. Tillgång till ett antal parkeringar och teknisk utrustning

2.2 Fortsatt arbete

Förstudien övergår efter beslut i socialnämnden till planeringsstadiet.

Moment	2025	2026	2027
Lokalplanering	X		
Projektering		X	
Genomförande/ färdigställt		X	Hösten

2.3 Budget och nyttoanalys

För att få en uppfattning om kostnad för ett nybyggt äldreboende har jämförelse gjorts med ombyggnationen av gamla boendet Lunddala till nuvarande Nordkroksvägen, som också byggdes i samarbete med ABVB. Det rymmer idag 44 boendeplatser, total yta är 4 900 kvm och kostade ca 150 mnkr att bygga.

Driftkostnad för ett boende beräknas till ca 700 - 800 tkr per plats och år beroende på storlek och antal platser. Ungefärlig driftkostnad per år för 36 platser blir ca 30 mnkr och för 48 platser ca 35 mnkr.

Socialnämnden godkände att befintligt blockhyresavtal justeras upp med årlig räntekostnad för fastigheten Kalkonen 1 uppgående till 207 tkr per år enligt nuvarande ränteläge. SOC 2024/53

Förvaltningschef

Karin Hallberg

§ 51

Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen

KS 2024/284

Beslut

Kommunstyrelsen noterar den förtydligande informationen från socialnämnden och föreslår samhällsbyggnadsnämnden starta projektering och byggnation i enlighet med ”Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen”.

Sammanfattning av ärendet

2025-10-23 § 132 beslutar samhällsbyggnadsnämnden överlämna lokalplaneringsunderlag avseende nyproduktion av ett socialpsykiatriskt boende på Holmängen till kommunstyrelsen och föreslår kommunstyrelsen att göra en utredning av eventuell uppstart av projektering och genomförande av projektet. Nämnden beslutar även föreslå kommunstyrelsen besluta om vem som är mest lämpad att utföra projektering och genomförande av projektet med hänsyn till pågående utredning om ansvar för ägande av boenden.

Kommunstyrelsen beslutade 2026-01-28 § 20 återremittera ärendet för att tydliggöra om beslutet innebär en utökning, ersättning eller minskning av antalet boendeplatser inom socialpsykiatrin. Socialnämnden beslutade 2026-02-26 § 21 översända förtydligande information om nytt boende inom socialpsykiatrin till kommunstyrelsen.

Boendet planeras uppföras på en kommunägd tomt på Holmängen och föreslås omfatta 8 lägenheter. Boendet ska ersätta ett befintligt boende på Edsvägen med 15 platser (varav 12 kan beläggas) som hyrs av privat hyresvärd. Utifrån att det finns 12 platser tillgängliga på Edsvägen så innebär ersättningen en minskning av antalet platser med 4.

Projektet beräknas ta ca. 2 år att genomföra från projekteringsstart till inflyttning. I mål- och resursplan för åren 2026-2028 finns totalt 25 mnkr avsatta för projektet fördelat över åren 2026–2028. Preliminär årshyra för det nya boendet är 1,79 miljoner kronor. Driftsbudget finns inom socialnämndens ram.

Mot bakgrund av att utredningen angående ansvaret för socialnämndens boenden inte är färdigställd och att socialförvaltningen betonar vikten av att byggnationen följer tidsplanen bedömer kommunstyrelseförvaltningen att det i nuläget är lämpligast att samhällsbyggnadsnämnden genomför projektering och byggnation i enlighet med ”Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen”.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-03
- Socialnämndens beslut 2026-02-26 § 21

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-16
- Kommunstyrelsens beslut 2026-01-28 § 20
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-10-23 § 132 med underlag
- Kommunstyrelsens beslut 2024-08-28 § 138
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2024-04-11 § 69
- Socialnämndens beslut 2024-02-29 § 21
- Förstudie om nytt boende socialpsykiatri

2026-03-03

Dnr: KS 2024/284

Handläggare
Anna Högmark
anna.hogmark@vanersborg.se
0521-72 25 27

Mottagare
Kommunstyrelsen

Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar den förtydligande informationen från socialnämnden och föreslår samhällsbyggnadsnämnden starta projektering och byggnation i enlighet med ”Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen”.

Sammanfattning av ärendet

2025-10-23 § 132 beslutar samhällsbyggnadsnämnden överlämna lokalplaneringsunderlag avseende nyproduktion av ett socialpsykiatriskt boende på Holmängen till kommunstyrelsen och föreslår kommunstyrelsen att göra en utredning av eventuell uppstart av projektering och genomförande av projektet. Nämnden beslutar även föreslå kommunstyrelsen besluta om vem som är mest lämpad att utföra projektering och genomförande av projektet med hänsyn till pågående utredning om ansvar för ägande av boenden.

Kommunstyrelsen beslutade 2026-01-28 § 20 återremittera ärendet för att tydliggöra om beslutet innebär en utökning, ersättning eller minskning av antalet boendeplatser inom socialpsykiatrin. Socialnämnden beslutade 2026-02-26 § 21 översända förtydligande information om nytt boende inom socialpsykiatrin till kommunstyrelsen.

Boendet planeras uppföras på en kommunägd tomt på Holmängen och föreslås omfatta 8 lägenheter. Boendet ska ersätta ett befintligt boende på Edsvägen med 15 platser (varav 12 kan beläggas) som hyrs av privat hyresvärd. Utifrån att det finns 12 platser tillgängliga på Edsvägen så innebär ersättningen en minskning av antalet platser med 4.

Projektet beräknas ta ca. 2 år att genomföra från projekteringsstart till inflyttning. I mål- och resursplan för åren 2026-2028 finns totalt 25 mnkr avsatta för projektet fördelat över åren 2026–2028. Preliminär årshyra för det nya boendet är 1,79 miljoner kronor. Driftsbudget finns inom socialnämndens ram.

Mot bakgrund av att utredningen angående ansvaret för socialnämndens boenden inte är färdigställd och att socialförvaltningen betonar vikten av att byggnationen följer tidsplanen bedömer kommunstyrelseförvaltningen att det i nuläget är lämpligast att samhällsbyggnadsnämnden genomför projektering och byggnation i enlighet med ”Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen”.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2024-08-28 § 138 föreslå samhällsbyggnadsnämnden genomföra lokalplanering för ett nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen. Samhällsbyggnadsnämnden har upprättat lokalplaneringen och beslutade 2025-10-23 § 132 överlämna underlaget till kommunstyrelsen för utredning av eventuell uppstart av projektering och genomförande av projektet. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår även kommunstyrelsen besluta om vem som är mest lämpad att utföra projektering och genomförande av projektet med hänsyn till pågående utredning om ansvar för ägande av boenden.

I den lokalplanering som har tagits fram av samhällsbyggnadsförvaltningen i samarbete med socialförvaltningen beskrivs att boendet är avsett för personer som har ett omfattande och varaktigt behov av stöd och hjälp i sin dagliga livsföring. Målgruppen är vuxna personer över 18 år med betydande kroppsliga och psykiska funktionsnedsättningar vars behov inte kan tillgodoses i det egna hemmet. I lokalplaneringen beskrivs att boendet planeras inrymma 8 lägenheter, vardera på en yta om ca 50 kvadratmeter, vilket sammantaget ger en total bostadsarea på cirka 400 kvadratmeter. Utöver lägenheterna planeras även gemensamma utrymmen för boende samt personalutrymmen, vilket sammantaget ger en byggnadsarea om cirka 600 kvadratmeter. Boendet planeras byggas i två våningar.

En lämplig tomt för boendet har identifierats på Holmängen, Högaffeln 2. Tomten ägs av Vänersborgs kommun och är detaljplanelagd för bostäder i utformningen radhus eller atriumhus i två våningsplan.

Från att projektering startar till att boendet är redo att tas i bruk beräknas det ta ca. 1 år och 11 månader enligt lokalplaneringen. I mål- och resursplan för åren 2026 - 2028 är det totala anslaget för investeringen sammanlagt 25 miljoner kronor. 1 mnkr är avsatt för projektering år 2026, därefter är 10 mnkr avsatta år 2027 och 14 mnkr år 2028. Budgeten bedöms i lokalplaneringen vara tillräcklig för planerad utformning.

Vid en investering om 25 miljoner kronor, blir preliminär årshyra för ett boende på 600 kvm 1,79 mnkr. Detta är beräknat med en internränta på 2,75% och avskrivningstid på 30 år. I socialnämndens behovsinventering gällande boenden och lokaler 2027 – 2036 anges att driftsbudget för nytt boende inom socialpsykiatrin till viss del finns idag men att eventuellt behov av budgettillskott för driften kommer att tas upp i kommande års budgetprocesser. Socialförvaltningen anger vid tjänsteskrivelsen upprättande att de nu bedömer att driftsbudget finns inom socialnämndens befintliga budgetram.

Den utredning som refereras till i samhällsbyggnadsnämndens beslut är det utredningsuppdrag som gavs av kommunstyrelsen i augusti 2024. Kommunstyrelseförvaltningen gavs i beslutet i uppdrag att utreda vilka boenden/verksamhetsfastigheter som lämpligen ska ägas av AB Vänersborgsbostäder och vilka som ska ägas av Samhällsbyggnadsnämnden. Översynen ska resultera i tydlig ansvarsfördelning där bolagets ägardirektiv ses över, likväl som Samhällsbyggnadsnämndens reglemente och där så krävs efterföljande revidering av andra styrande dokument rörande fastigheter och lokalförsörjning. Kommunstyrelseförvaltningen har för del av uppdragets genomförande upphandlat

externa utredare. Resultatet presenterades för kommunstyrelsen i början av 2026. Stora delar av utredningsarbetet bedöms dock kvarstå.

Socialförvaltningen framhåller i dialog med kommunstyrelseförvaltningen att det är av vikt att byggnationen fortlöper enligt nuvarande plan. Utöver att de nuvarande lokalerna är i dåligt skick riskerar en försening innebära att socialnämnden får bära dubbla hyror. Nuvarande hyresavtal kan sägas upp för avflyttning tidigast 2028-09-30. Sägs avtalet inte upp innan 2027-12-31 förlängs avtalet till 2031-09-30.

Utifrån socialförvaltningens bedömning och med hänsyn till pågående uppdrags status bedömer kommunstyrelseförvaltningen att det är lämpligt att samhällsbyggnadsnämnden genomför projektering och byggnation av boendet. Det är i dagsläget okänt när beslut angående ansvar för socialnämndens boenden kan fattas. Ett byte av planerad fastighetsägare skulle i detta skede av processen även innebära att lokalplanering och eventuellt lokaliseringsutredning behöver göras om vilket kan fördröja byggnationen ytterligare. Om det när utredningen är färdigställd bedöms lämpligare att AB Vänersborgsbostäder är ägare kan en övergång hanteras i samband med eventuell försäljning av övriga objekt som utredningen omfattar.

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2026-01-28 § 20 beslutades att återremittera ärendet för att tydliggöra om beslutet innebär en utökning, ersättning eller minskning av antalet boendeplatser inom socialpsykiatrin. Socialnämnden beslutade 2026-02-26 § 21 översända förtydligande information till kommunstyrelsen. Socialnämnden beskriver att det planerade boendet ska ersätta ett befintligt boende på Edsvägen. Boendet har 15 platser varav 12 kan beläggas. Ersättningen innebär således att utbudet minskar med 4 platser inom socialpsykiatrin. På Edsvägens psykiatriboende bor det idag 9 personer vilket är ett resultat av en nedtrappning av antalet tillgängliga platser inom socialpsykiatrin för att anpassa nuvarande utbud till framtida utbud.

Det befintliga boendet beskrivs i kommunens lokalförsörjningsunderlag inte uppfylla krav på tillgänglighet och bedöms vara alltför stort för att kunna bedriva en god samt säker vård och omsorg. Boendet hyrs av en privat fastighetsägare och är 1250 kvm stort med en årlig hyra om 1 566 tkr.

Beredning

Kommunstyrelseförvaltningen har vid beredning av ärendet haft dialog med socialförvaltningen samt kommunstyrelsens presidium.

Socialnämnden, 2026-02-26 § 21
Kommunstyrelsen, 2026-01-28 § 20
Samhällsbyggnadsnämnden, 2025-10-23 § 132
Kommunstyrelsen, 2024-08-28 § 138

Underlag

Svar på återremiss gällande nytt boende inom socialpsykiatri på Holmängen, socialnämnden 2026-02-26 § 21.

Lokalförsörjningsunderlag för åren 2027-2036, daterat 2025-12-08, dnr: KS 2025/48

Utredningsuppdrag om ansvar för ägande av boenden samt översyn av ägardirektiv för AB Vänersborgsbostäder, dnr: KS 2024/404.

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden
Socialnämnden

§ 21

Svar på återremiss gällande nytt boende inom socialpsykiatri på Holmängen

SOC 2024/50

Beslut

1. Socialnämnden översänder till kommunstyrelsen förtydligande information om nytt boende inom socialpsykiatrin.
2. Paragrafen förklaras härmed omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Planerat nytt boende inom socialpsykiatrin år 2028 med 8 platser ska ersätta ett befintligt boende på Edsvägen med 15 platser (varav 12 kan beläggas) som idag hyrs av privat hyresvärd. På Edsvägens psykiatriboende bor det idag 9 personer vilket är ett resultat av en nedtrappning av antalet tillgängliga platser inom socialpsykiatrin för att anpassa nuvarande utbud till framtida utbud. Utifrån att det finns 12 platser tillgängliga på Edsvägen idag så innebär detta en minskning av antalet platser med 4. När det nya boendet startas upp kommer Edsvägen att avvecklas.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2026-02-16
- Beslut KS 2026-01-28 Beslut om nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen- Beslut om återremiss

Sändlista

Kommunstyrelsen

Vänersborgs kommun
Socialnämnden

TJÄNSTESKRIVELSE

2026-02-16

Dnr: SOC 2024/50

Handläggare
Anders Lundberg
anders.lundberg@vanersborg.se
0521-72 16 54

Mottagare
Socialnämnden

Förtydligande information om nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen

Förslag till beslut

Socialnämnden översänder till kommunstyrelsen förtydligande information om nytt boende inom socialpsykiatrin.

Sammanfattning av ärendet

Planerat nytt boende inom socialpsykiatrin år 2028 med 8 platser ska ersätta ett befintligt boende på Edsvägen med 15 platser (varav 12 kan beläggas) som idag hyrs av privat hyresvärd. På Edsvägens psykiatriboende bor det idag 9 personer vilket är ett resultat av en nedtrappning av antalet tillgängliga platser inom socialpsykiatrin för att anpassa nuvarande utbud till framtida utbud. Utifrån att det finns 12 platser tillgängliga på Edsvägen idag så innebär detta en minskning av antalet plaster med 4. När det nya boendet startas upp kommer Edsvägen att avvecklas.

Karin Hallberg

Förvaltningschef

Sändlista

Kommunstyrelsen

§ 20

Beslut om nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen

KS 2024/284

Beslut

Kommunstyrelsen återremitterar ärendet för att tydliggöra om beslutet innebär en utökning, ersättning eller minskning av antalet boendeplatser inom socialpsykiatrin.

Sammanfattning av ärendet

2025-10-23 § 132 beslutar samhällsbyggnadsnämnden överlämna lokalplaneringsunderlag avseende nyproduktion av ett socialpsykiatriskt boende på Holmängen till kommunstyrelsen och föreslår kommunstyrelsen att göra en utredning av eventuell uppstart av projektering och genomförande av projektet. Nämnden beslutar även föreslå kommunstyrelsen besluta om vem som är mest lämpad att utföra projektering och genomförande av projektet med hänsyn till pågående utredning om ansvar för ägande av boenden.

Boendet planeras uppföras på en kommunägd tomt på Holmängen och föreslås omfatta 8 lägenheter. Enligt uppgift från socialförvaltningen ska det ersätta ett befintligt boende med 15 platser ägd av en extern hyresvärd. Projektet beräknas ta ca. 2 år att genomföra från projekteringsstart till inflyttning. I mål- och resursplan för åren 2026-2028 finns totalt 25 mnkr avsatta för projektet fördelat över åren 2026–2028. Preliminär årshyra för det nya boendet är 1,79 miljoner kronor. Driftsbudget finns inom socialnämndens ram.

Mot bakgrund av att utredningen angående ansvaret för socialnämndens boenden inte är färdigställd och att socialförvaltningen betonar vikten av att byggnationen följer tidsplanen bedömer kommunstyrelseförvaltningen att det i nuläget är lämpligast att samhällsbyggnadsnämnden genomför projektering och byggnation i enlighet med ”Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen”.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2026-01-12 § 12
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-12-19
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2025-10-23 § 132 med beslutsunderlag
- Kommunstyrelsens beslut 2024-08-28 § 138
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-08-12 § 98
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-26
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2024-04-11 § 69
- Samhällsbyggnadsnämndens tjänsteskrivelse 2024-04-04
- Socialnämndens beslut 2024-02-29 § 21
- Förstudie om nytt boende socialpsykiatri

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till kommunstyrelsen var följande: ”Kommunstyrelsen föreslår samhällsbyggnadsnämnden starta projektering och byggnation i enlighet med ”Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen”.”

Henrik Harlitz (M) yrkade återremiss för att tydliggöra om beslutet innebär en utökning, ersättning eller minskning av antalet boendeplatser inom socialpsykiatrin. I detta instämde Stefan Kärvling (V), Cecilia Prins (L), Lena Eckerbom Wendel (M) och Göran Svensson (MBP).

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, nämligen kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag och Henrik Harlitz (M) återremissyrkande.

Ordföranden frågade om ärendet skulle avgöras idag eller återremitteras och fann att kommunstyrelsen beslutat att avgöra ärendet idag.

Omröstning begärdes.

Ordföranden föreslog följande omröstningsordning, som godkändes av kommunstyrelsen. Den som stödjer att ärendet avgörs idag röstar ja, och den som stödjer att ärendet återremitteras röstar nej.

Omröstningsresultat

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Henrik Harlitz (M)		X	
Mats Andersson (C)	X		
Anders Strand (SD)		X	
Lena Eckerbom Wendel (M)		X	
Madelaine Karlsson (S)	X		
Stefan Kärvling (V)		X	
Kenneth Borgmalm (S)	X		
Göran Nilsson (SD)		X	
Bo Carlsson (C)	X		
Göran Svensson (MBP)		X	
Magnus Ekström (KD)	X		
Cecilia Prins (L)		X	
Torbjörn Moqvist (SD)		X	
Anna-Karin Sandberg (MP)	X		
Benny Augustsson (S)	X		
Antal Röster	7	8	0

Med 7 ja-röster mot 8 nej-röster, samt 0 ledamöter som avstod i omröstningen hade kommunstyrelsen beslutat att återremittera ärendet.

Sändlista

Handläggare av ärendet
Socialnämnden

§ 132

Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen

SBN 2024/99

Beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden överlämnar lokalplaneringsunderlag avseende nyproduktion av ett socialpsykiatriskt boende på Holmängen, till kommunstyrelsen och föreslår kommunstyrelsen att göra en utredning av eventuell uppstart av projektering och genomförande av projektet
2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att besluta om vem som är mest lämpad att utföra projektering och genomförande av projektet för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen med hänsyn till pågående utredning om ansvar för ägande av boenden

Bilaga

Bilaga 17: Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen

Sammanfattning av ärendet

En behovsinventering utförd av socialnämnden för perioden 2024–2033 visar ett behov av fler boendeplatser inom socialpsykiatrin. Kommunstyrelsen föreslog samhällsbyggnadsnämnden att utföra lokalplanering för ett nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen i enlighet med socialnämndens beslut 2024-02-29 § 21 för ett nytt socialpsykiatriskt boende på Holmängen. I enlighet med riktlinjer för lokalförsörjningsstöd har denna utredning upprättats för att vara ett beslutsunderlag till kommunstyrelsen.

Lokalplaneringen har tagits fram i samarbete mellan socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltingen.

Ett särskilt boende inom socialpsykiatrin är avsett för personer som har ett omfattande och varaktigt behov av stöd och hjälp i sin dagliga livsföring. Målgruppen bestås av vuxna personer över 18 år med betydande kroppsliga och psykiska funktionsnedsättningar, vilka inte kan tillgodose sina behov i det egna hemmet. Boendeformen innebär att de boende erbjuds egna bostäder inom ett gruppboende, där personal finns tillgänglig för att ge nödvändigt stöd och omsorg i vardagen. Ändamålet med boendet är att säkerställa att varje individ får den hjälp och stöd som krävs för att kunna leva ett så självständigt och meningsfullt liv som möjligt.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2025-10-16

- Beslut KS § 138 2024-08-28 Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen

Sändlista

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden
Enhetschef Fastighet och service
Verksamhetschef Fastighet och service

Handläggare
Sejla Kulasin
sejla.kulasin@vanersborg.se
0521-72 25 29

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen

Flygbild över del av Holmängen

Sammanfattning av rapporten

Denna rapport behandlar lokalplaneringen för ett nytt socialpsykiatriskt boende på fastigheten Högaffeln 2 i området Holmängen, Vänersborg. Boendet är avsett för åtta vuxna personer med psykiska funktionsnedsättningar som har omfattande och varaktiga behov av stöd enligt socialtjänstlagen (SoL). Syftet är att erbjuda en trygg och anpassad boendemiljö som främjar självständighet, välbefinnande och social samvaro.

Lokalplaneringen har utvecklats i nära samarbete mellan socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen, med stöd av behovsinventeringar och förstudier. Projektet inkluderar ett lokalprogram som beskriver verksamheten, boendets funktioner och detaljplanens krav. Byggnaden planeras som en tvåvåningsbyggnad med totalt åtta lägenheter, vilka är utformade för hög tillgänglighet och komfort. Lägenheterna får egna förråd samt balkonger eller altaner för utomhusvistelse i privat miljö.

Tillgänglighet är en central del i utformningen, med hänsyn till både rörelse- och orienteringsförmåga. Entré, kommunikationsytor, hygienutrymmen och tekniska hjälpmedel är anpassade enligt Plan- och bygglagen (PBL) och Boverkets byggregler (BBR). Säkerhet och trygghet prioriteras med avancerat brandskydd, inklusive brandcellsindelning, automatiska brandlarm, panikreglerade utrymningsvägar samt rekommenderat sprinklersystem.

Personalens arbetsmiljö är väl beaktad med kontor, samtalsrum, jourrum och omklädningsrum, alla utformade för att underlätta ett effektivt och tryggt arbete dygnet runt. Gemensamma utrymmen för boende och personal inkluderar kök, gemensamhetsrum som kan anpassas efter verksamhetens behov, samt en gemensam uteplats som främjar social samvaro och rekreation.

Miljö- och hållbarhetsaspekter är integrerade i projektet, med fokus på energieffektivt byggande, minskat klimatavtryck och möjligheter till återbruk av material. Strategier för fossilfri energi och solceller ingår som en del av kommunens mål för 2030. Naturvärden och kulturmiljöer i närområdet tas tillvara med varsam planering som skyddar biologisk mångfald och rekreationsmöjligheter.

Parkering och transporter är planerade utifrån personalens och besökarnas behov, med särskilda platser för tillgänglighet, cykelförråd och angöringsplatser för färdtjänst och ambulans. Soprum och lokalvårdsutrymmen är funktionellt utformade med fokus på säkerhet och hygien.

Tidplanen sträcker sig över cirka två år med projektering, bygglov, upphandling och byggtid inkluderade. Projektets flexibilitet är också tydlig, med lösningar som möjliggör anpassning för framtida behov och andra verksamheter, vilket stärker den långsiktiga hållbarheten och nyttan för kommunen.

Slutligen bedöms investeringskostnaden till cirka 25 miljoner kronor med en preliminär årshyra, vilket ger en ekonomiskt hållbar grund för projektet. Det nya boendet är inte bara en fastighet utan en strategisk satsning för att möta socialpsykiatriska behov lokalt, öka livskvaliteten för målgruppen och bidra till ett mer inkluderande och hållbart samhälle.

Innehållsförteckning

1 UPPDRAG 4

1.1 UPPDRAGSBESKRIVNING 4
1.2 MÅL OCH SYFTE 4
1.3 BERÖRDA PARTER/AKTÖRER 4
1.4 AVGRÄNSNING 4
1.5 UNDERLAG 5
1.6 METOD 5

2 RESULTAT OCH SLUTSATSER 6

3 UTREDNING 7

3.1 LOKALPROGRAM 7
3.1.1 Verksamhetsbeskrivning 7
3.1.2 Lokalfunktioner 8
3.2 PRINCIPLAYOUT OCH GESTALTNING 14
3.3 MILJÖASPEKTER 15
3.4 TIDPLAN 17
3.5 FLEXIBILITET OCH NYTTA 17
3.5.1 Flexibilitet 17
3.5.2 Nytta 18
3.6 EKONOMI 18
3.6.1 Investering 18
3.6.2 Verksamhetens driftskostnader 18

1 Uppdrag

1.1 Uppdragsbeskrivning

Enligt socialnämndens behovsinventering för perioden 2024 - 2033 har ett behov identifierats av att etablera ett nytt socialpsykiatriskt boende för ca 10 personer. En förstudie har tagits fram av en arbetsgrupp bestående av representanter från socialförvaltningen, VD för AB Vänersborgs bostäder samt verksamhetschef för samhällsbyggnadsförvaltningen. Vid sammanträde 2024-02-29, § 21, föreslog socialnämnden att samhällsbyggnadsnämnden inleder lokalplanering för ett nytt boende, i enlighet med den förstudie som daterats 2024-02-14. I enlighet med riktlinjer för lokalförsörjningsstöd ska denna lokalplanering upprättas för att vara ett beslutsunderlag till kommunstyrelsen. Detta underlag är avsett att stödja beslut om både projektering och genomförande av byggprojektet.

1.2 Mål och syfte

Syftet med lokalplaneringen är att ta fram ett beslutsunderlag till kommunstyrelsen inför ställningstagande om projektering och genomförande. Lokalplaneringen ska omfatta ett lokalprogram, en tidplan, redovisning av flexibilitet och koncernnytta, preliminär hyreskostnad samt ett förslag till preliminär investeringskostnad.

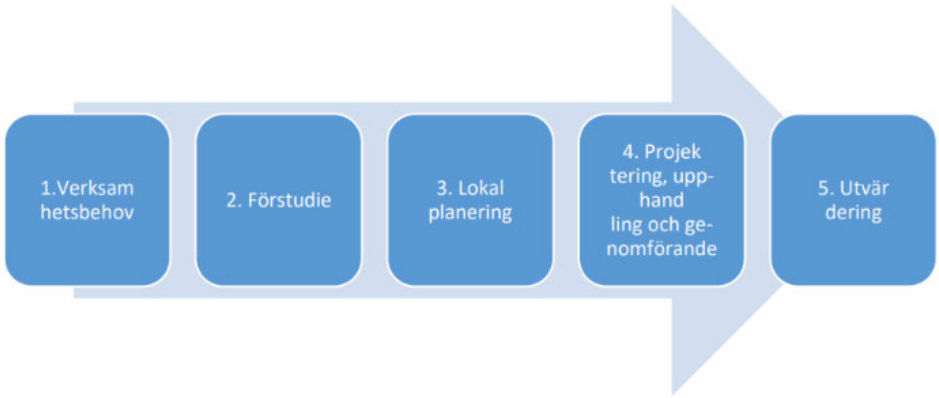

Vänersborgs kommuns lokalanskaffningsprocess utifrån kommunens riktlinjer för lokalförsörjning.

1.3 Berörda parter/aktörer

Lokalplaneringen har utarbetats av samhällsbyggnadsförvaltningen i samverkan med socialförvaltningen.

1.4 Avgränsning

Denna lokalplanering avser enbart nyproduktion av ett socialpsykiatriskt boende, planerat att uppföras på fastigheten Högaffeln 2 i området Holmängen, norr om Östra vägen. Planeringen fokuserar främst på att beskriva vilka funktioner boendet ska innehålla. Övriga handlingar kommer att tas fram i nästa steg, inom ramen för det fortsatta projekteringsarbetet.

1.5 Underlag

Sammanträdesprotokoll 2024-02-29, SOC 2024/50
Förstudierapport – *Nytt boende socialpsykiatri 2024-02-29 § 21*
Beslut kommunstyrelsen 2024-08-28, KS 2024/284

1.6 Metod

Lokalplaneringen har upprättats i samverkan mellan socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen genom möten, mailkonversationer, samtal samt informationshämtning från ovan nämnda dokument. Dialog har även förts med kommunens stadsarkitekt kring boendets placering och exteriöra utformning. Under januari 2025 genomfördes ett studiebesök på ett befintligt socialpsykiatriskt boende som en del av planeringsarbetet.

2 Resultat och slutsatser

Utredningen visar att det finns ett tydligt och växande behov av ett nytt socialpsykiatriskt boende i Vänersborgs kommun. Lokalplaneringen för ett boende på fastigheten Högaffeln 2 i Holmängen har tagits fram i nära samverkan mellan socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen, och bygger på en gedigen behovsinventering, förstudie och dialog med berörda aktörer.

Resultatet av planeringen är ett genomarbetat lokalprogram som omfattar åtta lägenheter i en tvåvåningsbyggnad, med hög tillgänglighet, trygghet och komfort för målgruppen – vuxna med psykiska funktionsnedsättningar. Boendet är utformat för att främja självständighet, social samvaro och välbefinnande, med gemensamma utrymmen, uteplats, och stödinsatser dygnet runt.

Byggnaden uppfyller krav enligt PBL och BBR, med särskilt fokus på tillgänglighet, brandskydd och arbetsmiljö för personalen. Miljö- och hållbarhetsaspekter är integrerade, inklusive energieffektivt byggande, solceller och återbruk av material. Flexibilitet i utformningen möjliggör framtida anpassningar till andra verksamheter, vilket stärker projektets långsiktiga nytta.

Ekonomiskt bedöms projektet vara hållbart, med en investeringskostnad på cirka 25 miljoner kronor och en preliminär årshyra på 1,79 miljoner kronor. Boendet innebär en strategisk satsning för kommunen, som både förbättrar livskvaliteten för en utsatt målgrupp och minskar behovet av externa placeringar.

Sammanfattningsvis visar utredningen att projektet är väl förankrat, genomtänkt och genomförbart. Det föreslagna boendet utgör en viktig del i kommunens arbete för ett mer inkluderande, hållbart och socialt ansvarstagande samhälle

3 Utredning

Utredningen presenterar ett lokalprogram och en principlayout, som sedan utvärderas utifrån faktorer såsom miljö, tidsaspekter, flexibilitet, nytta samt ekonomiska förutsättningar.

3.1 Lokalprogram

Lokalprogrammet består av en verksamhetsbeskrivning och en beskrivning av funktioner för både byggnad och utomhusmiljö.

3.1.1 Verksamhetsbeskrivning

Ett särskilt boende enligt socialtjänstlagen (SoL) är avsett för personer som har ett omfattande och varaktigt behov av stöd och hjälp i sin dagliga livsföring. Målgruppen utgörs av individer med psykiska funktionsnedsättningar, vilka inte kan tillgodose sina behov i det egna hemmet. Boendeformen innebär att de boende erbjuds egna lägenheter inom ett gruppboende, där personal finns tillgänglig för att ge nödvändigt stöd och omsorg i vardagen. Syftet med boendet är att säkerställa att varje individ får den vård och hjälp som krävs för att kunna leva ett så självständigt och meningsfullt liv som möjligt. Inom ramen för ett särskilt boende enligt SoL erbjuds därför en rad olika stödinsatser för att möta de boendes individuella behov och främja deras välbefinnande. Lokalplaneringen har som syfte att behovsinventeringen endast fokuserar på de boenden där kommunen har ett särskilt ansvar, inte på kommunens bostadsförsörjning i stort. Det socialpsykiatriska boendet syftar till att erbjuda tryggt och stödjande boende för personer med psykiska funktionsnedsättningar. Målet är att förbättra livskvaliteten för de boende genom att tillhandahålla individuellt anpassat stöd och vård. Boendet riktar sig till vuxna personer över 18 år med psykiska funktionsnedsättningar, som har behov av omfattande stöd och omsorg i sin vardag.

En noggrann behovsinventering har tydligt påvisat ett växande behov av ett nytt socialpsykiatriskt boende med fler lägenheter för att möta de ökade behoven inom socialpsykiatrin. Det planerade boendet syftar till att skapa en trygg, värdig och anpassad boendemiljö för personer med psykiska funktionsnedsättningar som behöver omfattande stöd i sin vardag. Målet är att det nya boendet ska komplettera de befintliga boendemiljöerna på ett sätt som skapar en helhet och tillgodoser olika behov inom målgruppen. För att främja social samvaro och skapa en hemlik och trivsam miljö planeras boendet med gemensamma utrymmen både inomhus och utomhus. Dessa gemensamhetsytor är viktiga för att erbjuda möjligheter till social aktivitet, rekreation och gemenskap, vilket är betydelsefullt för de boendes välmående.

Personalen är organiserad i skift för att säkerställa att stöd och hjälp finns tillgängligt dygnet runt., varje dag på året.

Sociala aktiviteter är en central del av verksamheten och genomförs dagligen för att stimulera social interaktion, delaktighet och meningsfull sysselsättning. Exempel på sådana aktiviteter är gruppträffar, spel, gemensamma måltider och kreativa verkstäder. Dessa aktiviteter syftar till att skapa en känsla av tillhörighet och glädje, samtidigt som de stärker de boendes sociala färdigheter och psykiska hälsa. Regelbundna samtal med personal erbjuds också som en del av det psykosociala stödet. Dessa samtal ger de boende möjlighet att bearbeta sina känslor, tankar och erfarenheter i en trygg och stödjande miljö, vilket är av stor betydelse för deras psykiska välbefinnande.

Praktiskt stöd ingår som en viktig del av den dagliga verksamheten. Personal hjälper till med olika vardagssysslor vid behov, såsom hushållsarbete, personlig hygien och andra aktiviteter som kan vara utmanande för den enskilde. Detta stöd är avgörande för att de boende ska kunna bibehålla eller utveckla sin självständighet och känna trygghet i sin vardag.

3.1.2 Lokalfunktioner

Byggnaden planeras att uppföras i två våningar och ska arkitektoniskt harmonisera med de omkringliggande bostäderna i området för att bibehålla en enhetlig och estetiskt tilltalande miljö. Byggnaden behöver utformas som radhus eller atriumhus enligt detaljplanen. Lägenheterna ska utformas med fokus på att erbjuda de boende hög komfort och självständighet, med samtliga nödvändiga faciliteter för ett funktionellt och tryggt boende. Varje lägenhet ska dessutom förses med ett eget förrådsutrymme för ökad förvaring och bekvämlighet. Verksamheten önskar att samtliga lägenheter på våning 2 ska ha balkong, lägenheterna på våning 1 ska ha altan, vilket ger de boende möjlighet till utomhusvistelse i privat miljö.

Den tidigare angivna storleken på lägenheterna behöver utredas vidare för att säkerställa en utformning som inte enbart uppfyller angiven kvadratmeter, utan även krav på tillgänglighet. Lägenheternas ytor och rum ska dimensioneras så att de erbjuder god framkomlighet, möjliggör användning av hjälpmedel och skapar en trygg samt funktionell boendemiljö.

<u>Tillgänglighet</u>

Tillgänglighet och handikappsanpassning utgör grundläggande krav vid planering och nybyggnation av ett socialpsykiatriskt boende. Utformningen ska säkerställa att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga ges likvärdig möjlighet att nyttja byggnaden och dess funktioner, i enlighet med Plan- och bygglagen (PBL) samt Boverkets byggregler (BBR).

Entrén ska utformas så att den är fullt tillgänglig. Detta innebär att marknivåskillnader utjämnas med ramp eller plan mark, med en lutning som inte överstiger 1:20, och att entrédörr förses med automatiska dörröppnare. Dörrpassager ska ha en fri öppningsbredd som medger framkomlighet med rullstol. Trösklar bör undvikas.

För att säkerställa intern tillgänglighet ska byggnadens kommunikationsytor, såsom korridorer och gemensamma förbindelsegångar, utformas med en fri bredd på minst 1,2 meter. Då lägenheterna planeras till övervåning ska byggnaden förses med hiss, dimensionerad i enlighet med gällande tillgänglighetskrav.

Samtliga bostäder ska ha tillgängliga hygienutrymmen med en fri vändyta om minst 1,5 meter i diameter. Toalett och dusch ska placeras så att användning med hjälpmedel är möjlig, fasta stödhandtag ska finnas för att underlätta självständighet. I bostäderna ska även kök och vardagsrum utformas så att de kan användas av personer med olika funktionsvariationer, vilket innebär att arbetsytor och förvaringsutrymmen ska vara åtkomliga och att det finns tillräcklig fri yta för förflyttning med rullstol.

Inomhusmiljön ska vidare kompletteras med tydliga orienteringsstöd. Trappor ska förses med kontrastmarkeringar, ledstänger och halksäkra ytskikt. Belysningen ska vara väl avvägd för att undvika bländning och skuggor, samtidigt som akustiken ska utformas så att störande ljudmiljöer och efterklang begränsas. Skyltning ska vara

konsekvent, tydlig och kompletteras med symboler eller piktogram där det är relevant för att underlätta orientering.

Tillgänglighet ska även säkerställas i utomhusmiljö. Gångvägar mellan entré, parkeringsplatser och gemensamma uteplatser ska vara hårdgjorda, jämna och halksäkra, med en lutning på maximalt 1:50. Belysning ska anläggas för att öka tryggheten under kvällstid.

Genom att tillämpa dessa principer skapas ett boende som inte enbart uppfyller de lagstadgade minimikraven, utan som också erbjuder en inkluderande, trygg och värdig miljö. Detta är särskilt betydelsefullt i ett socialpsykiatriskt boende, där hög tillgänglighet bidrar till ökad självständighet för de boende, avlastning för personal och långsiktigt hållbara förutsättningar för verksamheten.

Brand

Brandskyddet i ett socialpsykiatriskt boende ska utformas i enlighet med Plan- och bygglagen (PBL), Plan- och byggförordningen (PBF) samt Boverkets byggregler (BBR). Eftersom många av de boende kan ha begränsad förmåga att själva uppmärksamma en brand, tolka ett brandlarm eller på egen hand utrymma byggnaden, är det nödvändigt att tillämpa ett förhöjt skydd utöver minimikraven.

En grundläggande princip är att varje bostadslägenhet ska utgöra en egen brandcell enligt BBR. Detta fördröjer brand- och rökspridning och skapar möjlighet för personalen att påbörja en kontrollerad utrymning. Brandcellsindelningen ska även omfatta korridorer, gemensamma utrymmen och personalrum.

Utrymningssäkerhet regleras i BBR 5:3 och ska säkerställas genom att varje boende har tillgång till minst två av varandra oberoende utrymningsvägar. Dessa ska vara lätt tillgängliga, fria från hinder och dimensionerade för att möjliggöra utrymning även med hjälp av personal. Dörrar i utrymningsvägar ska vara lättöppnade utan nyckel och försedda med panikregel där det krävs. Larmanordningar enligt BBR 5:215 ska installeras i samtliga bostäder, gemensamma utrymmen och tekniska rum. Brandlarmsystemet ska vara automatiskt, med rökdetektorer kopplade till en central enhet och med vidarekoppling till räddningstjänst. Akustiska och visuella signaler ska säkerställa att även personer med nedsatt hörsel eller orienteringsförmåga kan uppmärksamma larmet.

Ett automatiskt sprinklersystem är inte alltid ett krav enligt BBR, men starkt rekommenderat för den här typen av verksamhet. Sprinkler bidrar till att begränsa brandförloppet, minskar riskerna för de boende och ger personalen värdefull tid för att genomföra en säker evakuering.

Material och ytskikt i byggnaden ska uppfylla de krav som anges i BBR. Inredning, möbler och textiler bör väljas med låg brandbelastningsvärde för att ytterligare minska risken för snabb brandspridning.

Vid brand ska utrymning ske omedelbart enligt fastställd utrymningsplan. Hiss får inte användas vid brand eller utrymning. Återinrymning tillåts endast efter klartecken från räddningstjänst eller ansvarig personal. Personalen ansvarar för att bistå de boende under utrymningen och säkerställa att alla tas ut på ett tryggt och ordnat sätt. Särskild hänsyn ska tas till boende med behov av stöd eller hjälpmedel.

Slutligen ska personalens arbetsmiljö och beredskap beaktas. Personalutrymmen ska placeras strategiskt för att underlätta snabba insatser vid larm. Utrymningsplaner och

rutiner ska anpassas till målgruppen, och regelbundna brand- och utrymningsövningar bör genomföras. På så sätt säkerställs att både tekniska och organisatoriska brandskyddsåtgärder samverkar för att skapa en trygg och säker boendemiljö.

3.1.2.0 Funktionsprogram

Entré

En entré önskar från verksamheten vara funktionell, trygg och tillgänglig. Entrén bör utformas så att den är inbjudande och tydlig, samtidigt som den ger en känsla av trygghet och hemkänsla. Den ska vara lätt att hitta och orientera sig i, med god skyltning och väl upplyst både dag- och kvällstid.

Då verksamheten önskar att 6 lägenheter placeras på våning 2 och 2 lägenheter placeras på våning 1, krävs tillgängliga kommunikationslösningar. Det innebär att entrén ska ha både hiss och trappa, dimensionerade för personer med nedsatt rörelseförmåga enligt BBR:s tillgänglighetskrav.

Det är också viktigt att entrén innehåller fördelningsytor som skapar en naturlig koppling mellan de privata bostäderna och de gemensamma delarna. Här kan finnas plats för exempelvis anslagstavla eller sittmöjligheter. På så sätt blir entrén en praktisk men också social mötespunkt.
För att säkerställa att personalen har full koll och översikt över personer som kommer in och ut ur byggnaden ska samtliga användare, både personal och boende, nyttja samma huvudentré vid in- och utpassering. För att upprätthålla säkerheten ska ett passersystem med taggkort användas för att få tillträde till byggnaden. Under kvällstid ska tillträde endast ske efter att besökare har ringt via porttelefon.

Entrén ska utrustas med automatiska dörröppnare för att underlätta tillgängligheten och trygg passage. För säkerhetens skull ska en nödutgång finnas i entréområdet, strategiskt placerad mittemot huvudentrén för snabb och enkel evakuering vid behov. Dessutom ska en hiss finnas i anslutning till entrén för att säkerställa god tillgänglighet till samtliga våningsplan.

Hiss

För att säkerställa full tillgänglighet ska byggnaden utrustas med hiss som uppfyller Boverkets byggregler. Hissen ska dimensioneras så att den kan användas av personer med rullstol, rollator, eller andra hjälpmedel. Den bör ha tillräcklig inre mått för att möjliggöra vändning med rullstol samt vara försedd med lågt placerade manöverknappar, visuella akustiska signaler samt nödsystem.

Personaldel

Personaldelen ska inrymma följande funktioner för att säkerställa god arbetsmiljö och effektiva arbetsprocesser: ett kontor för verksamhetschefen med en kontorsplats, ett separat kontor för övrig personal med tre kontorsplatser samt ett samtalsrum för privat och konfidentiella samtal.

Därutöver ska det finnas två jourrum med plats för säng, wc och dusch för att möjliggöra bekvämt och flexibelt arbete under jourtjänstgöring.
Personaldelen ska även inkludera ett omklädningsrum med tillhörande toalett samt tvätt- och torkutrustning för att tillgodose personalens behov av hygien och ombyte.

Ett kopieringsrum bör placeras i anslutning till personalutrymmena och ska förberedas för skrivare, kopiator och annan kontorsutrustning samt förvaring av papper och kontorsmaterial. Syftet med rummet är att samla administrativa funktioner på en plats, vilket skapar en mer effektiv och organiserad arbetsmiljö.

Säkerhetsnivån på personaldelen behöver utredas för att säkerställa hög säkerhet och trygghet för personalen.

Huvuddörren till personalingången ska utföras utan glasparti för att säkerställa ett effektivt insynsskydd och ökad trygghet för personalen. För att ändå möjliggöra överblick och identifiering av besökare ska dörrarna vara försedda med ett kikhål, vilket bidrar till en kontrollerad och säker tillträdeshantering.

Kök
För gemensam användning ska det finnas ett kök som kan användas av boende tillsammans med personal.

Gemensamhetsutrymme
Verksamheten önskar ett gemensamhetsutrymme som vid behov kan delas i två separata rum för att anpassas efter verksamhetens skiftande behov.

Medicinskåp - personaldel
Personalen vid det socialpsykiatriska boendet har behov av ett rymligt och säkert medicinskåp placerat i personalutrymmet. Skåpet ska kunna rymma de boendes individuella läkemedel på ett överskådligt och strukturerat sätt samt uppfylla gällande krav på säker förvaring enligt Socialstyrelsens riktlinjer. Eftersom målgruppen ofta har komplexa vård- och medicininsatser krävs en förvaring med god kapacitet, tydlig ordning och låsbara sektioner för att garantera säker hantering och minimera risken för felmedicinering. Skåpet bör vara lättillgängligt för behörig personal.

Konferensrum
Ett konferensrum ska inrättas för att fungera som en flexibel mötesplats för arbetsplatsmöten, samlingsmöten och andra gemensamma sammanträden. Exempelvis vid arbetsplatsmöten deltar vanligtvis minst tio personer. För att mötena ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt finns därför ett behov av ett konferensrum med kapacitet för 10 personer. Ett välutrustat konferensrum skapar förutsättningar för effektiva möten och god samverkan. Att kunna samla större grupper underlättar kommunikation, beslutsfattande och gemensam planering. Genom att ha dedikerat mötesrum frigörs även andra lokaler från störningar, och arbetsmiljön i övriga delar av byggnaden förbättras.

För att optimera användningen och underlätta tillgängligheten önskar verksamheten att konferensrummet ska smidig tillgång för externa besökare eller deltagare som inte har anledning att passera genom personalutrymmena. Konferensrummet bör vara anslutet till personaldelen, vilket ger personalen snabb och bekväm tillgång utan att behöva passera via huvudentrén.

Lägenheter
Lägenheterna behöver ha en yta på ca 50 kvadratmeter för att uppnå krav på tillgänglighet. Lägenheterna bör inredas i mjuka pastellfärger för att skapa en lugn och trivsam atmosfär. Takytorna ska vara släta och utan synliga avbrott eller öppningar, vilket bidrar till ett enhetligt och stilrent intryck.

Planlösningen ska vara öppen med integrerat kök och vardagsrum, samt ett sovrum eller sovalkov för ökad avskildhet och flexibilitet i boendet. Varje lägenhet ska ha ett separat badrum. Köket ska vara utrustat med plats för bänkdiskmaskin, plats för mikrovågsugn samt kombinerad kyl och frys. Bänkskivorna ska utföras i rostfritt stål för att säkerställa både hållbarhet och ett modernt utseende.

Badrummet ska vara utrustat med tvätt- och torkmaskin, och badrumsspeglar ska vara tillverkade av okrossbart material för att öka säkerheten.

Samtliga eluttag ska vara infällda i väggarna för att skapa en säkrare och mer estetiskt talande miljö, vilket är särskilt viktigt i miljöer där säkerhet är högt prioriterat.

Varje lägenhet ska även förses med garderober för god förvaring och ett medicinskåp för de boendes behov. Medicinskåpet ska vara låsbart och ska placeras på en diskret plats, exempelvis bakom en lucka i köksdelen, för att minimera synlighet utan att försämra tillgängligheten.

Uteplats

En gemensam uteplats ska anläggas för de boende och personal med målsättningen att skapa en trygg, trivsam och inbjudande utomhusmiljö som främjar social samvaro, avkoppling och aktiviteter. Uteplatsen ska fungera som ett flexibelt gemensamhetsutrymme där boende kan umgås, grilla och njuta av utomhusvistelsen i en säker och tillgänglig miljö.

Ytan på uteplatsen ska huvudsakligen bestå av hårdgjord yta, vilket ger en stabil och lättskött yta som är lämplig för placering av fasta utomhusmöbler samt säkerställer god framkomlighet för alla, inklusive personer med funktionsnedsättningar. Platsen ska även kunna nyttjas för gemensamma grillaktiviteter.

För att skapa en trivsam atmosfär ska uteplatsen kompletteras med växter som är tåliga och kräver minimal skötsel, vilket gör att de inte medför något stort underhållsansvar för personal eller boende. Dessa växter ska bidra till en grön och behaglig miljö utan att påverka tillgänglighet eller säkerhet negativt.

Genom denna uteplats erbjuds de boende en meningsfull och social miljö där gemenskap och rekreation uppmuntras, vilket är en viktig del i deras välbefinnande och vardagsliv.

Soprum

I anslutning till byggnaden ska ett soprum etableras för hantering av avfall och skräp från både de boende och personalen. För att säkerställa kontroll över tillträdet och upprätthålla ordning ska ingången till soprummet vara försedd med ett taggsystem, vilket begränsar tillgången till personal.

Förrådsutrymme

Det är föreslaget att varje boende ska disponera ett eget förrådsutrymme, antingen integrerat i den egna lägenheten eller placerat i en separat byggnad i anslutning till huvudbyggnaden. Om förråden är belägna i direkt anslutning till lägenheterna ska ingången till dessa förråd vara försett med ett taggsystem för att säkerställa kontrollerad tillgång.

Alternativt, om förråden placeras i en separat byggnad intill huvudbyggnaden, ska även denna byggnad vara utrustad med taggsystem vid entrén. Detta system bidrar till trygghet och ordning samt säkerställer att endast behöriga personer kan få tillträde till respektive förråd.

Lokalvård

I entréutrymmet ska ett rum för lokalvård inredas för att möjliggöra effektiv och säker hantering av all städutrustning och tillhörande material. Rummet ska vara tillräckligt rymligt för att rymma större städmaskiner såsom skurmaskin och städvagn samt övriga nödvändiga tillbehör och förbrukningsartiklar. Utrymmet ska vara utrustat med eluttag avsedda för laddning och användning av eldrivna städmaskiner. För att underlätta

rengöring och underhåll ska det finnas möjlighet att både fylla och tömma skurmaskinen med vatten på ett praktiskt och hygieniskt sätt.

Säker förvaring av städkemikalier är en prioritet och ska ske i låsbara välventilerade skåp som uppfyller gällande krav för hantering av kemikalier, för att skydda både personal och boende. Förrådet ska även ha god ventilation och vara lättstädat för att upprätthålla en hög hygienstandard.

I nära anslutning till städrummet behövs också ett förråd som utrustas med hyllor. I detta rum ska toalettpapper och handtorkpapper förvaras.

Vidare bör städutrymmet ha god belysning och vara placerat med en enkel åtkomst från både personalutrymmen och de allmänna ytor där städning regelbundet utförs. Detta bidrar till ett effektivt arbetsflöde och säkerställer att städningen kan utföras på ett smidigt och ergonomiskt sätt.

Teknikrum

I anslutning till byggnaden ska det finnas särskilda teknikrum med syfte att rymma och hantera byggnadens tekniska installationer på ett säkert och funktionellt sätt. Teknikrummen ska vara strategiskt placerade för att möjliggöra enkel åtkomst för underhåll och drift samtidigt som de ska vara avskilda från de boende- och personalutrymmen för att minimera störningar.

Fläktrum ska vara ett separat utrymme som inrymmer ventilationsaggregat och tillhörande utrustning. Detta rum ska även vara utrustat med tvättställ för rengöring och underhåll av ventilationsteknik, samt för att underlätta hygieniska arbetsrutiner för driftspersonal. Fläktrummet ska ha god ventilation och vara konstruerat för att klara av eventuella vibrationer och ljud från ventilationssystemet.

Undercentralen ska vara ett separat teknikrum, avskilt från fläktrummet, och inrymma elcentral samt fjärrvärmeutrustning. Undercentralen är navet för byggnadens energiförsörjning och styrning, vilket innebär att säkerhet, brandskydd och god åtkomlighet är av högsta prioritet. Rummet ska vara utrustat med nödvändig säkerhetsutrustning och uppfylla gällande standarder för installation och drift av el och värmesystem.

Båda teknikutrymmen ska vara utrustade med lämplig belysning, ventilation och brandskydd samt ha tillräcklig storlek för att möjliggöra smidigt underhåll och framtida uppgraderingar av tekniska system. Ytor och golv ska vara lätta att rengöra och underhålla för att säkerställa en god arbetsmiljö.

Genom att ha tydligt separerade och ändamålsenliga teknikrum säkerställs en säker och effektiv drift av byggnadens tekniska installationer, vilket är avgörande för byggnadens funktion, energieffektivitet och boendes trivsel.

Postlåda

För att säkerställa en trygg och kontrollerad hantering av inkommande post önskar verksamheten att samtliga försändelser till boendet levereras till en gemensam postlåda. Denna postlåda ska vara placerad på ett tillgängligt och säkert ställe, men utforma så att endast behörig personal kan öppna den. På detta sätt kan personalen ta emot och sortera posten innan den delas ut till de boende.

Syftet med denna lösning är att förhindra att olämpliga försändelser når de boende direkt, samtidigt som det ger personalen en överblick över vilken post som anländer till

adressen. Det är dock viktigt att framhålla att personalen inte har rätt att öppna de boendes post, utan endast ansvarar för mottagande, förvaring och utdelning.

En gemensam postlåda stärker verksamhetens möjlighet att skapa en trygg boendemiljö, samtidigt som den ger förutsättningar för att posten hanteras på ett ordnat och strukturerat sätt i enlighet med gällande regelverk.

Parkeringsplatser

vid utformning av parkeringsplatser för ett socialpsykiatriskt boende ska hänsyn tas till både personalens arbetsvillkor och de boendes behov av tillgänglighet. Eftersom många boende inom socialpsykiatri ofta saknar egen bil är behovet av parkeringsplatser för de boende i regel begränsat. Däremot finns ett uttalat behov av parkeringsmöjligheter för personal, besökare, färdtjänst och eventuella hemtjänst- eller vårdinsatser.

Det är särskilt viktigt att planera för tillgänglighetsanpassade parkeringsplatser enligt BBR. Dessa ska vara placerade i nära anslutning till huvudentrén. Utöver detta bör parkeringslösningen ta höjd för att boendet kan ha ett varierande antal personal under olika tid på dygnet. Placeringen av parkeringsplatserna ska vara trygg, välbelyst och överskådlig för att öka säkerheten vid arbetspass under kvällar och nätter.

Möjlighet till angöringsplats för färdtjänst och ambulans ska finnas direkt vid entrén, med fri vändyta för större fordon. På så sätt säkerställs att transporter kan ske på ett enkelt och smidigt sätt. Utan att påverka boendemiljön negativt.

Vid ett socialpsykiatriskt boende är behovet av cykelparkering ofta främst kopplat till personal, besökare och boende. Cykelplatser ska placeras nära huvudentrén för att öka tillgängligheten och tryggheten. Platserna bör vara väderskyddade, belysta och utrustade med fast förankringsmöjlighet för att minska stöldrisk.
Verksamheten önskar främst att det i anslutning till byggnaden ska finnas ett cykelförråd för personal samt ett separat cykelförråd för de boende. Förråden ska vara lättillgängliga, trygga och ge tillräckligt med plats för respektive behov.
Antalet cykelplatser bör dimensioneras i enlighet med kommunens parkeringsnorm för cykelparkering. Genom att inkludera cykelplatser i planeringen främjas hållbara resvanor, samtidigt som det bidrar till ökad valfrihet och goda arbetsförutsättningar för personalen.

Genom att planera parkeringsplatserna utifrån dessa principer skapas en funktionell, säker och långsiktigt hållbar lösning som stödjer verksamheten och bidrar till att boendet fungerar väl i vardagen.

3.2 Principlayout och gestaltning

Detaljplan

En lämplig tomt för detta boende har identifierats på Holmängen, med förutsättningar för en flerbostadsbyggnad i två våningsplan enligt gällande detaljplan. Byggnaden planeras inrymma 8 lägenheter, vardera på en yta om ca 50 kvadratmeter, vilket sammantaget ger en total bostadsarea på cirka 400 kvadratmeter. Utöver lägenheterna planeras även gemensamma utrymmen för boende samt personalutrymmen, vilket sammantaget ger en byggnadsarea om cirka 600 kvadratmeter.
Detaljplanen möjliggör nybyggnation av bostäder i området, med tydligt fokus på att skapa en harmonisk integration med naturen. Detaljplanen tillåter byggnation av antingen radhus eller atriumhus och en byggnadshöjd på upp till två våningar på den identifierade tomten på Holmängen. Det ger möjlighet att optimera användningen av

den tänkta tomtytan samtidigt som byggnaden anpassas till omgivande bebyggelse och landskapskaraktär. Tomten är avsedd för bostäder, kontor, samlingslokaler samt småskalig handel eller hantverk. Tomtens placering på Holmängen är strategiskt vald utifrån flera faktorer: närheten till busshållplats ger goda kollektivtrafikförbindelser, samtidigt som tomten är avskilt belägen, vilket skapar en lugn och trygg boendemiljö. Den centrala positionen möjliggör dessutom enkel tillgång till service, butiker och övriga aktiviteter i närliggande centrum.

Tomten ägs av Vänersborgs kommun och är detaljplanelagd för bostadsändamål med bebyggelsetyp som överensstämmer med föreslagen byggnation. Detta möjliggör en effektiv byggprocess och säkerställer att projektet är i linje med kommunens översiktsplan och stadsbyggnadsmål. Byggnadens gestaltning och principlayout ska utformas med hänsyn till både funktionella och estetiska aspekter, för att skapa en sammanhållen helhet som harmonierar med den befintliga miljön.

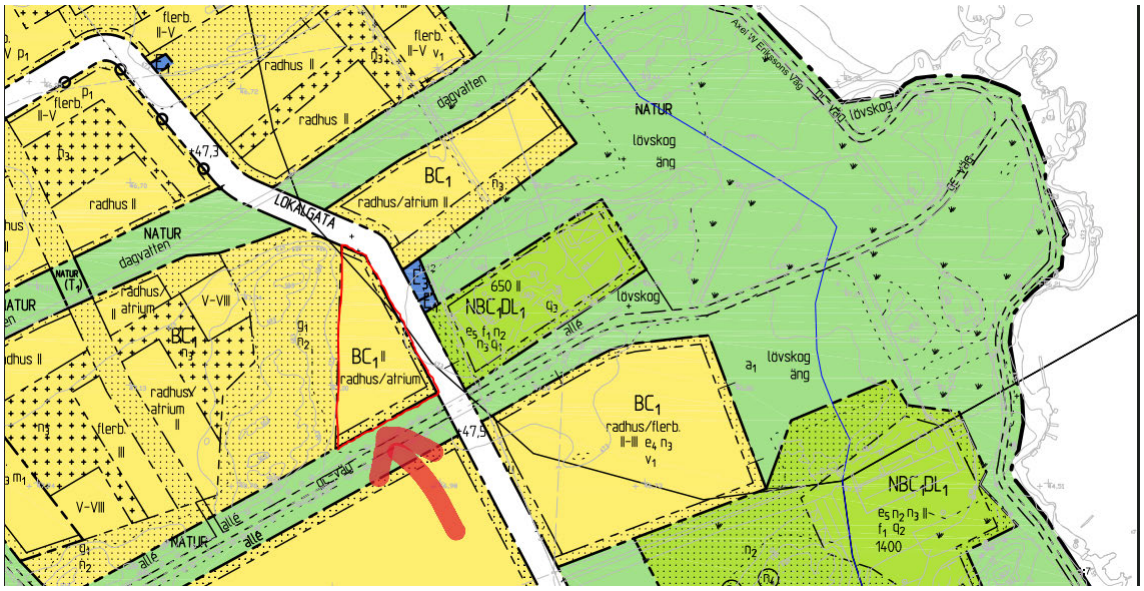

Pil visar Högaffeln 2

3.3 Miljöaspekter

Energi

Vid nybyggnation i egen regi har kommunen möjlighet att, genom upphandling, ställa krav på energieffektivt byggande. Kommunen kan därmed aktivt främja hållbara byggmetoder och bidra till en minskad klimatpåverkan, vilket understryker vikten av miljömedvetenhet i hela byggprocessen och i områdets långsiktiga utveckling.

Kommunfullmäktige antog den 16 juni 2021 (§ 86) *Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – transporter, el och uppvärmning,* en viktig målsättning i strategin är att minst 5% av kommunens eget elbehov ska täckas genom elproduktion från egna solceller. Man bör ha i åtanke att förse byggnaden med solceller.

Det ovan angivna dokumentet fastställer vidare att energianvändningen i kommunens övriga fastigheter ska reduceras med 20% till år 2030, i förhållande till energianvändningen under år 2018.

Klimatavtryck vid nybyggnation

Vid nyproduktion inom planområdet ska klimatavtrycket beaktas i alla skeden – från planering och projektering till byggande och drift. Det är viktigt att främja en helhetssyn där hållbarhet och energieffektivitet genomsyrar hela processen. Val av byggmaterial ska ske med fokus på låg klimatpåverkan, med prioritering av återvinningsbara och fossilfria alternativ.

Byggnaden ska utformas för att minimera energianvändningen under hela sin livscykel genom god isolering, energieffektiva installationer och integrering av förnybara energikällor, såsom solceller och säkerställa möjligheter för lokal fastighetsnära energiproduktion.
Vidare ska drift och underhåll av byggnaden planeras för att bidra till en långsiktigt hållbar energianvändning och minskade utsläpp. Kommunen uppmuntrar aktörer att aktivt arbeta med klimatvänliga lösningar och att bidra till kommunens övergripande mål.

Natur, mark- och vattenförhållanden

Planområdet som idag till stor del är bebyggt med bostäder, bestod tidigare av jordbruksmark. Värdefulla kulturhistoriska värden har bevarats, bland annat Holmängens koloniområde och gårdarna Fredrikslund och Källshagen.
Större delen av marken inom planområdet består av lövskog som varvas med öppna betesmarker och inslag av berghällar, vilket bidrar starkt till områdets karaktär. Här finns även mäktiga ädellövträd och mindre ekdungar som har stor betydelse både för kulturmiljön och för det rika djurlivet. I landskapet förekommer dessutom äldre alléer som ytterligare förstärker den historiska prägeln. De befintliga alléerna i området skyddas genom *Förordningen om områdesskydd enligt Miljöbalken (1998:1252).*
Området har stor betydelse för biologisk mångfald och tätortsnära friluftsliv.

Området består av lövskog, våtmarker och stränder som gynnar både växter och djurliv. Här finns bland annat salamandrar, rikt fågelliv med mindre hackspett, samt den sällsynta orkidén korallrot. Runt gårdarna Fredrikslund och Källshagen finns gamla ekar, ädellövskog och blommande hällmarker.

Genom planområdet löper ett dagvattendike som samlar upp vatten från både bostads- och verksamhetsområdet. Diket mynnar nära lövsumpskogen, vilket kan bidra till att bevara dess fuktighet. Sumpskogen fungerar samtidigt som en ekosystemtjänst genom viss rening av vattnet och diket skapar även en grön korridor genom bostadsområdet.

Återbruk

Vid planering och uppförande av det socialpsykiatriska boendet ska återbruk beaktas som en viktig del av det hållbara byggandet. Genom att ta tillvara och återanvända befintliga material, inventarier och möbler kan både miljöpåverkan och kostnader minskas. Exempelvis kan dörrar, armaturer, köksinredning eller fast inredning från andra kommunala lokaler återbrukas om de håller god kvalitet och uppfyller gällande krav.

Även i inredningen av boendet bör återbruk prioriteras. Möbler, textiler och utrustning som är funktionella och i gott skick kan integreras och kompletteras med nyanskaffningar där det behövs. På så sätt kombineras resurshushållning med en hemtrevlig miljö, vilket stärker boendets identitet och bidrar till en känsla av kontinuitet. Verksamheten föreslår att medicinskåp tas tillvara från Edsvägen och återbrukas.

Återbruk är också ett sätt för kommunen att leva upp till sina klimatmål och visa på ett långsiktigt ansvarstagande. Genom att minska behovet av nyproduktion av material och inventarier bidrar projektet till minskade koldioxidutsläpp, resurseffektivitet och en mer cirkulär ekonomi.

3.4 Tidplan

Uppskattad tidplan för nybyggnation av ett socialpsykiatriskt boende

Projektering: 15 veckor
Bygglov: 10 veckor
Politiskt beslut: 4 veckor
Upphandling: 6 veckor
Politiska beslut: 4 veckor
Tilldelningsbeslut vinner laga kraft: 2 veckor
Byggtid: 52 veckor

Besiktning och slutbesked: 5 veckor

Totalt: 98 veckor ≈ 1 år 11 månader

Enligt mål- och resursplanen 2026 - 2028 finns en mindre investering motsvarande projektering under 2026. Sedan ligger den större delen av investeringen för produktion år 2027–2028.

3.5 Flexibilitet och nytta

3.5.1 Flexibilitet

Flexibilitet i utformningen av ett socialpsykiatriskt boende är avgörande för att uppnå långsiktig funktionalitet och ekonomisk hållbarhet. Eftersom investeringar av detta slag är betydande och det sannolikt inte kommer att byggas fler liknande boenden i närområdet på många år, är det nödvändigt att planera byggnaden så att den enkelt kan anpassas till olika behov över tid.

En central aspekt är att utforma planlösningar som tillåter förändring och omdisponering. Genom modulära lösningar eller flexibla väggsystem kan bostäder och gemensamma utrymmen anpassas för olika verksamheter. Även de tekniska systemen behöver dimensioneras med framtiden i åtanke. Ventilation, el, vatten och IT-installationer ska ha kapacitet för utökad belastning och vara lätt åtkomliga för omställningar, vilket möjliggör en smidig anpassning om verksamhetens krav förändras.

Flexibiliteten är en annan nyckelfaktor. Byggnaden bör utformas sa att den inte bara uppfyller dagens krav enligt Boverkets byggregler (BBR), utan även fungerar för andra typer av verksamheter, såsom LSS-boende, HVB-hem eller studentlägenheter. Detta ställer krav på generösa mått, universell utformning och en genomtänkt placering av både lägenheter och gemensamma utrymmen.

De gemensamma ytorna behöver samtidigt vara strategiskt placerade och utformade så att de kan byta funktion över tid. Ett gemensamhetsrum ska exempelvis kunna omvandlas till kontor, matsal eller mindre bostäder vid behov. Även utomhusmiljön bör

planeras med flexibilitet, där gårdsytor kan användas för rekreation och möjlighet till odling, men även ge plats åt parkeringsytor eller andra funktioner i framtiden.

Genom att redan från början integrera dessa lösningar skapas ett boende som inte enbart är tryggt och funktionellt för de boende som tänks bo där, utan också långsiktigt hållbart och användbart för framtida generationer. En byggnad som kan omvandlas till exempelvis LSS-boende, HVB-hem eller studentbostäder bidrar till både ekonomisk och ekologisk hållbarhet, samtidigt som den minskar risken för kostsamma ombyggnationer eller rivningar.

3.5.2 Nytta

Ett socialpsykiatriskt boende i kommunen skapar betydande värde både för individen och för samhället. För de boende innebär det en möjlighet att leva nära sina anhöriga, i en miljö där de kan känna trygghet, delaktighet och kontinuitet. Närheten till familj, vänner och etablerade nätverk har en avgörande betydelse för återhämtning och förmågan att leva ett självständigt liv, vilket är svårt att uppnå vid placeringar utanför kommunen.

För kommunen skulle boendet innebära en investering som på sikt ger besparingar. Genom att kunna erbjuda platser lokalt minskar behovet av dyra externa placeringar, samtidigt som kommunen behåller kontrollen över kvaliteten i vården och stärker samordningen med övriga insatser. Det leder till både ekonomisk hållbarhet och bättre resultat för den enskilde.

Satsningen visar också att kommunen tar ansvar för sina invånare och bygger ett samhälle som är inkluderande och omtänksamt. Det stärker kommunens attraktivitet som bostadsort och arbetsgivare, och signalerar att man prioriterar välfärd och långsiktighet.

På samhällsnivå bidrar boendet till att fler personer kan leva mer självständigt, vilket minskat behovet av akuta insatser, slutenvård och annan kostsam vård. Vinsterna märks inte bara i minskade kostnader utan också i ökad livskvalitet, bättre hälsa och större social delaktighet.

Sammanfattningsvis är ett socialpsykiatriskt boende inte enbart en byggnad, utan en strategisk investering som skapar trygghet för individen, avlastar anhöriga, ger kommunen ekonomiska fördelar och stärker hela samhällets sociala nätverk.

3.6 Ekonomi

I avsnittet behandlas en uppskattad kostnad över investeringen för fastigheten samt preliminär årshyra.

3.6.1 Investering

I mål- och resursplanen 2026 - 2028 anges att det totala anslaget för fastighetsinvestering för ett socialpsykiatriskt boende på Holmängen är sammanlagt 25 miljoner kronor. Denna budget bedöms i dagsläget räcka för investeringen.

3.6.2 Verksamhetens driftskostnader

Utifrån en budget på 25 miljoner kronor, blir preliminär årshyra 1,79 mnkr.
Detta är beräknat med en internränta på 2,75% och avskrivningstid på 30 år.

”Vänersborgs kommun – attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet”

2025-10-16 Dnr: SBN 2024/99

Handläggare
Sejla Kulasin
sejla.kulasin@vanersborg.se
0521-72 25 29

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen

Förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden överlämnar lokalplaneringsunderlag avseende nyproduktion av ett socialpsykiatriskt boende på Holmängen, till kommunstyrelsen och föreslår kommunstyrelsen att göra en utredning av eventuell uppstart av projektering och genomförande av projektet.
2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att besluta om vem som är mest lämpad att utföra projektering och genomförande av projektet för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen med hänsyn till pågående utredning om ansvar för ägande av boenden

Sammanfattning av ärendet

En behovsinventering utförd av socialnämnden för perioden 2024–2033 visar ett behov av fler boendeplatser inom socialpsykiatrin. Kommunstyrelsen föreslog samhällsbyggnadsnämnden att utföra lokalplanering för ett nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen i enlighet med socialnämndens beslut 2024-02-29 § 21 för ett nytt socialpsykiatriskt boende på Holmängen. I enlighet med riktlinjer för lokalförsörjningsstöd har denna utredning upprättats för att vara ett beslutsunderlag till kommunstyrelsen.

Lokalplaneringen har tagits fram i samarbete mellan socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltingen.

Ett särskilt boende inom socialpsykiatrin är avsett för personer som har ett omfattande och varaktigt behov av stöd och hjälp i sin dagliga livsföring. Målgruppen bestås av vuxna personer över 18 år med betydande kroppsliga och psykiska funktionsnedsättningar, vilka inte kan tillgodose sina behov i det egna hemmet. Boendeformen innebär att de boende erbjuds egna bostäder inom ett gruppboende, där personal finns tillgänglig för att ge nödvändigt stöd och omsorg i vardagen. Ändamålet med boendet är att säkerställa att varje individ får den hjälp och stöd som krävs för att kunna leva ett så självständigt och meningsfullt liv som möjligt.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Ett socialpsykiatriskt boende, med det stöd och omsorg som finns tillhanda i kommunen skapar betydande värde för individen och för samhället. För de boende innebär det en möjlighet att leva sina nära anhöriga, i en miljö där de kan känna trygghet, delaktighet

och sammanhang. Det har en avgörande betydelse för individer att ha närhet till familj, vänner och etablerade nätverk för återhämtning och förmågan att leva ett självständigt liv, vilket kan vara svårt att uppnå vid placeringar utanför kommunen.

En tomt som bedöms vara ändamålsenlig för den aktuella etableringen har identifierats inom området Holmängen. Den planerade byggnaden avses inrymma 8 bostadslägenheter med en genomsnittlig bostadsarea om cirka 50 kvadratmeter per lägenhet. Därutöver planeras gemensamma utrymmen för de boende samt behövliga personalutrymmen. Den sammanlagda byggnadsarean beräknas uppgå till omkring 600 kvadratmeter.
I mål- och resursplanen för perioden 2026–2028 anges att det totala anslaget för investeringar i ett socialpsykiatriskt boende dessa år uppgår till 25 miljoner kronor. Projektet beräknas ta ungefär 2 år att genomföra. Byggnationen kan påbörjas efter projektering under 2026 med förväntad färdigställande år 2028.

Underlag
Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen

Eric Bönström

Enhetschef

Bilagor
Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen.
Beslut socialnämnden 2024-02-29, § 21, SOC 2024/50
Beslut kommunstyrelsen 2024-08-28, § 138, KS 2024/284

Sändlista
Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden
Enhetschef Fastighet och service
Verksamhetschef Fastighet och service

§ 138

Lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen

KS 2024/284

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår samhällsbyggnadsnämnden att utföra lokalplanering för ett nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen i enlighet med socialnämndens beslut 2024-02-29 § 21.

Bilaga/bilagor

Bilaga 6: Socialnämndens beslut 2024-02-29 § 21

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2024-04-11, § 69, föreslå kommunstyrelsen att besluta om vem som är mest lämpad att utföra lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen med hänsyn till AB Vänersborgsbostäders ägardirektiv, som anger att bolaget skall samverka med kommunen för att erbjuda boende för personer med särskilda behov.

Beslutet har bakgrund i att socialnämnden 2024-02-29, § 21, föreslog samhällsbyggnadsnämnden att starta lokalplanering för ett nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen, i enlighet med förstudie daterad 2024-02-14.

Kommunfullmäktige beslutade 2024-06-19 att avsätta 13 mnkr i investerings- och exploateringsplanen 2025-2027 enligt fördelningen 1 mnkr år 2026 och 12 mnkr år 2027 (12 mnkr planeras år 2028 till en total summa av 25 mnkr).

Kommunstyrelseförvaltningen ser ett behov av en utredning gällande vilka boenden som bör ägas och förvaltas av AB Vänersborgsbostäder respektive samhällsbyggnadsnämnden, samt en efterföljande översyn av AB Vänersborgsbostäders ägardirektiv, för att tydliggöra vilket ansvar för kommunens lokalförsörjning som åligger bolaget. Kommunstyrelseförvaltningen avser återkomma med förslag om att genomföra en sådan översyn.

Kommunstyrelseförvaltningen ser med beaktning till beslutad investeringsplan för perioden 2025-2027, den tidsplan som är uppsatt i förstudien samt behovet av en utredning gällande vilka boenden samhällsbyggnadsnämnden respektive AB Vänersborgsbostäder ska äga, att samhällsbyggnadsnämnden i dagsläget är mest lämpad att utföra lokalplanering för ett nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-08-12 § 98

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-08-19
- Förstudie – boende socialpsykiatri SoL, daterad 2024-02-14. Dnr: SOC 2024/50.
- Mål- och resursplan 2025 – 2027, kommunfullmäktige 2024-06-19.
- Beslut och handlingar från socialnämnden 2024-02-29 § 19
- Beslut och handlingar från socialnämnden 2024-02-29 § 21
- Beslut och handlingar från samhällsbyggnadsnämnden 2024-04-11 § 69

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
Verksamhetschef Fastighet och service
Enhetschef Projekt och BAB
Ekonomichef, Kommunstyrelseförvaltningen

§ 69

Igångsättning lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen

SBN 2024/99

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att besluta om vem som är mest lämpad att utföra lokalplanering för nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen med hänsyn till ABVBs ägardirektiv, som anger att bolaget skall samverka med kommunen för att erbjuda boende för personer med särskilda behov.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen har föreslagit samhällsbyggnadsnämnden att starta lokalplanering för ett nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen. Med anledning av ABVBs ägardirektiv som anger att bolaget skall samverka med kommunen för att erbjuda boende för personer med särskilda behov önskas ett beslut från kommunstyrelsen om vem som är mest lämpad att utföra lokalplanering

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2024-04-04
- Förstudie Boende socialpsykiatrin SoL. SOC 2024/50
- Beslut socialnämnden 2024-02-29 §21

Sändlista

Verksamhetschef fastighet och service
Enhetschef Projekt & BAB
Kommunstyrelsen

§ 21

Förstudie Boende socialpsykiatri SoL

SOC 2024/50

Beslut

Socialnämnden föreslår samhällsbyggnadsnämnden att starta lokalplanering för ett nytt boende inom socialpsykiatrin på Holmängen, i enlighet med förstudie daterad 2024-02-14.

Bilaga

Bilaga 2: Förstudie boende socialpsykiatri SoL, daterad 2024-02-14

Sammanfattning av ärendet

Socialnämndens behovsinventering gällande boenden och lokaler 2024–2033 visade att det finns behov av att utöka platserna på särskilda boenden med 10 boendeplatser.

I socialtjänstlagen (SoL) finns bestämmelser om kommunens ansvar för boendesituationen när det gäller personer med funktionsnedsättning. Socialnämnden ska medverka till att den enskilde får bo på ett sätt som är anpassat efter personens behov av särskilt stöd. Kommunen ska inrätta bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning som behöver det till följd av betydande svårigheter i sin livsföring. Bostad med särskild service enligt SoL är en permanent boendeform och ges som bistånd efter individuell prövning

För att få rätt till bistånd krävs enligt SoL att den sökande inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt. Funktionsnedsättningen ska vara varaktig och det sak finnas ett stödbehov över dygnet. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå och socialtjänstens bistånd ska utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2024-02-14

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
Verksamhetschef PSO
Ansvarig handläggare

Förstudie - boende socialpsykiatri SoL

Namn/benämning förstudie	Datum för godkännande av förstudien
Förstudie - nytt boende socialpsykiatri	2024-02-29, § 21
Beställare (projektägare) Socialförvaltningen	Dnr: SOC 2024/50

Sammanfattning av rapporten

Förstudie har genomförts av arbetsgrupp som bestått av professioner från socialförvaltningen, VD för AB Vänersborgsbostäder och verksamhetschef för samhällsbyggnadsförvaltningen. Arbetsgruppen har träffats under hösten för att klargöra behovet av ny bostad inom socialpsykiatrin samt när boendet behöver stå klart. Målgruppen för boendet är vuxna över 18 år med psykiska funktionshinder.

Utifrån en inventering som boendestöd gjort gällande antal personer som kan beräknas behöva en bostad framöver framkom att cirka 10 personer kan vara i behov av ett särskilt boende enligt socialtjänstlagen (SoL). Uppdraget har varit att identifiera när, vilken form och var ett boende inom socialpsykiatri ska upprättas.

Förstudien förespråkar att bygga nytt ett- eller tvåvåningshus på Holmängenområdet utifrån samhällbyggnadsförvaltningens föreslagna tomt, med motivering att den ligger enskilt och har närhet till centrum och busshållplats.

Enligt ett av kommunens inriktningsmål som kommunfullmäktige beslutat om (KF 2023-06-21, § 105) ska det i Vänersborgs kommun finnas mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv.

Bakgrund

Socialnämndens behovsinventering gällande boenden och lokaler 2024–2033 visade att det finns behov av att utöka platserna på särskilda boenden med 10 boendeplatser.

I SoL finns bestämmelser om kommunens ansvar för boendesituationen när det gäller personer med funktionsnedsättning. Socialnämnden ska medverka till att den enskilde får bo på ett sätt som är anpassat efter personens behov av särskilt stöd. Kommunen ska inrätta bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning som behöver det till följd av betydande svårigheter i sin livsföring. Bostad med särskild service enligt SoL är en permanent boendeform och ges som bistånd efter individuell prövning

För att få rätt till bistånd krävs enligt SoL att den sökande inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt. Funktionsnedsättningen ska vara varaktig och det sak finnas ett stödbehov över dygnet. Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå och socialtjänstens bistånd ska utformas så att det stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

2024-02-14

Syfte och mål

Målet för förstudien är att ge ett beslutsunderlag till socialnämnden för att de ska kunna fatta beslut om vilket lösningsalternativ för lokalbehovet som ska väljas. Syftet är att möta socialnämndens behov av boende inom funktionshinderomsorgen på ett hållbart och effektivt sätt i enlighet med målet för god ekonomisk hushållning.

Förstudien ska utgöra underlag för socialnämnden att fatta beslut i frågan och ta ärendet vidare till kommunstyrelsen, som efter lokalplanering genomförd av fastighetsägaren kan fatta beslut om projektering och genomförande, enligt kommunens riktlinjer för lokalförsörjning.

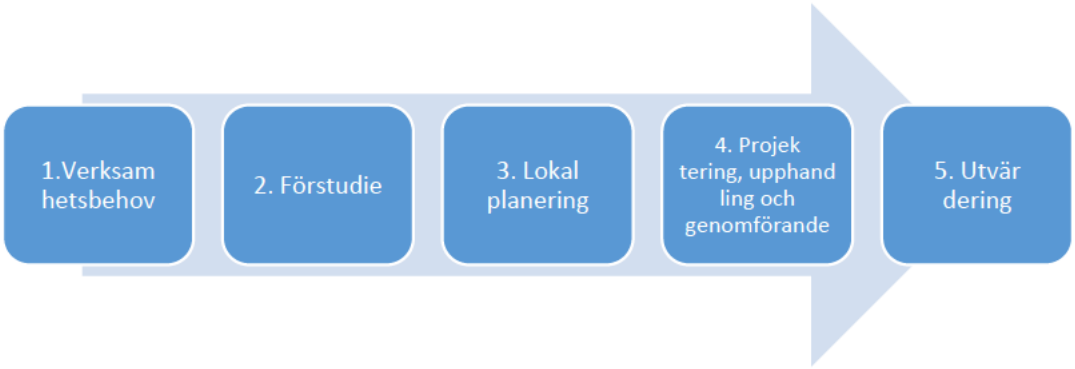

Avgränsning

Behovsinventeringen omfattar inte kommunens bostadsförsörjning i stort utan enbart de boenden där kommunen har ett särskilt ansvar. Utifrån socialtjänstlagen (SoL) har kommunen skyldighet att tillhandahålla bostäder till särskilda grupper och har det yttersta ansvaret för att personer som bor i kommunen får den hjälp och det stöd som de behöver.

I 5 kap. SoL regleras vilka personer socialnämnden har ett särskilt ansvar för:

- **Människor med funktionshinder:** 7 § Socialnämnden skall verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Socialnämnden skall medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd.

Utifrån de underlag som tagits fram har antaganden och uppskattningar gjorts av hur många boendeplatser som behövs för att täcka behoven. Lagstiftningen som säger vilket ansvar kommunen har ligger till grund för hela förstudien.

Förstudien vilar på behovsbedömningen gällande lokaler och boende 2025–2034 som beslutats om i socialnämnden 2023-10-26, § 115.

Nulägesanalys

I kommunen finns 49 lägenheter inom socialpsykiatri SoL och de boende är i blandade åldrar varav sju person är över 70 år.

Kravanalys

Vilka generella krav som byggnader ska uppfylla regleras i plan- och bygglagen (2010:900), PBL och plan- och byggförordningen (2011:338). En byggnad ska enligt 8 kap. 1 § PBL

1. vara lämplig för sitt ändamål,
2. ha en god form-, färg- och materialverkan, och
3. vara tillgänglig och användbar för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

För att uppfylla det krav på lämplighet för sitt ändamål som anges i 8 kap. 1 § 1 plan- och bygglagen ska en byggnad som innehåller bostäder vara utförd på ett sådant sätt att bostäderna i skälig utsträckning har avskiljbara utrymmen för sömn och vila, samvaro, matlagning, måltider, hygien och förvaring.

Kommunen har flera olika former av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning utifrån behov. Det nya boendet ska komplettera övriga boendemiljöer på ett optimalt sätt. Att bygga en bostad som matchar personernas behov möjliggöra att eliminera köpta platser. Boendeinsatser som ska bidra till struktur och rutiner i vardagen och därmed öka förutsättningarna för att bli mer självständig.

Särskilt boende SoL är ett boende där personer med psykisk funktionsnedsättning bor tillsammans och där boendet har gemensamhetsutrymmen med personal på plats.

Resultat och analys

Utifrån inventering behöver kommunen utöka antal boendeplatser inom socialpsykiatrin med 10 platser.

Nedan är olika förslag som en utsedd projektgrupp ska titta närmare på

- Vid samtal med VD för ABVB kan det bli aktuellt att exploatera hyreslägenheter på Skaven. Om det blir aktuellt skulle kommunen och ABVB upprätta ett blockhyresavtal. En huskropp i bostadsområdet skulle nyttjas till boende inom socialpsykiatri med personalutrymme. (10 platser)
- Lämplig tomt har identifierats på Holmängen och skulle det bli aktuellt skulle huskroppen inrymma 10 lägenhet à 35 – 40 kvadrat per lägenhet samt gemensamhetsutrymme och personalutrymme. Detaljplan möjliggör två våningar. Sammanlagt ca 600 kvadrat. Läget är bra utifrån närhet till busshållplats. Fördel att den ligger enskild men ändå centralt för att kunna nyttja aktiviteter i centrum. Tomten ägs av Vänersborgs kommun. Området är detaljplanelagt för denna typ av byggnation.

Förstudien förespråkar att bygga nytt ett- eller tvåvångshus på Holmängen med motivering att tomten ligger mer enskilt och närhet till centrum och busshållplats. Detta alternativ är också säkrare då det finns osäkerhet om etablering av Skaven kommer bli eller ej. Det finns också en tydligare kostnadsbild om kommunen bygger det själva.

2024-02-14

Moment	2025	2026	2027	2028
Lokalplanering	X			
Projektering		X		
Genomförande			X	
Färdigställd				X

Fortsatt arbete

Förstudien övergår efter beslut i socialnämnder till planeringsstadier.

Budget och nyttoanalys

Samhällsbyggnad prognostiserar en budget till 25 miljoner i 2024 års värde med en preliminär fördelning av:
2026 = 1 mnkr
2027 = 10 mnkr
2028 = 14 mnkr

Förvaltningschef

Karin Hallberg

§ 52

Beslut om yttrande avseende remiss gällande ny förbundsordning för Fyrbodals kommunalförbund

KS 2025/530

Beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom bilagt yttrande.

Sammanfattning av ärendet

Fyrbodals kommunalförbund har tagit fram ett förslag till ny förbundsordning (remissutgåva), för att inhämta medlemskommunernas synpunkter. Yttrandet ska vara Fyrbodals kommunalförbund tillhanda senast 2026-03-31.

Direktionen för Fyrbodals kommunalförbund uppdrog 2023-06-15, § 60, åt förbundsdirektören att genomföra en översyn av förbundsordningen. Skälen till detta var att Göteborgsregionen hade initierat en liknande översyn där ett antal brister i förbundsordningen identifierats. Detta föranledde en översyn av förbundsordningarna för samtliga kommunalförbund som ingår i VästKom.

Syftet med denna revidering är att tydliggöra förbundets uppdrag, modernisera ekonomiska och styrningsrelaterade bestämmelser samt anpassa regleringen till nuvarande arbetssätt, bland annat avseende ägarstyrning, intern kontroll, distanssammanträden samt indexering av avgifter och arvoden. Förslaget till ny förbundsordning innehåller både språkliga och strukturella moderniseringar samt flera sakliga förändringar. Fyrbodals kommunalförbund har låtit en extern jurist granska förslaget, som har kommit med bedömning att förslaget uppfyller gällande krav för en ny förbundsordning.

Efter att medlemskommunerna har lämnat sina yttranden kommer synpunkterna att beaktas och ett reviderat förslag till ny förbundsordning kommer att tas fram. När direktionen har gjort sitt politiska ställningstagande skickas förslaget därefter till respektive medlemskommuns fullmäktige för fastställande.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-11
- Anstånd att inkomma med remissvar skyndsamt efter kommunstyrelsens sammanträde
- Yttrande avseende remiss gällande ny förbundsordning för Fyrbodals kommunalförbund
- Fyrbodals kommunalförbunds förbundsdirektions beslut 2025-12-11 § 137
- Förbundsordning – remissversion

- Fyrbodals kommunalförbunds tjänsteskrivelse 2025-11-13 med underlag
- Remissmissiv – Fyrbodals kommunalförbunds förbundsordning
- Expediering av förbundsdirektionens beslut avseende förbundsordning

2026-03-11

Dnr: KS 2025/530

Handläggare
Kristina Marusic
kristina.marusic@vanersborg.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Beslut om yttrande avseende remiss gällande ny förbundsordning för Fyrbodals kommunalförbund

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom bilagt yttrande

Sammanfattning av ärendet

Fyrbodals kommunalförbund har tagit fram ett förslag till ny förbundsordning (remissutgåva), för att inhämta medlemskommunernas synpunkter. Yttrandet ska vara Fyrbodals kommunalförbund tillhanda senast 2026-03-31.

Direktionen för Fyrbodals kommunalförbund uppdrog 2023-06-15, § 60, åt förbundsdirektören att genomföra en översyn av förbundsordningen. Skälen till detta var att Göteborgsregionen hade initierat en liknande översyn där ett antal brister i förbundsordningen identifierats. Detta föranledde en översyn av förbundsordningarna för samtliga kommunalförbund som ingår i VästKom.

Syftet med denna revidering är att tydliggöra förbundets uppdrag, modernisera ekonomiska och styrningsrelaterade bestämmelser samt anpassa regleringen till nuvarande arbetssätt, bland annat avseende ägarstyrning, intern kontroll, distanssammanträden samt indexering av avgifter och arvoden. Förslaget till ny förbundsordning innehåller både språkliga och strukturella moderniseringar samt flera sakliga förändringar. Fyrbodals kommunalförbund har låtit en extern jurist granska förslaget, som har kommit med bedömning att förslaget uppfyller gällande krav för en ny förbundsordning.

Efter att medlemskommunerna har lämnat sina yttranden kommer synpunkterna att beaktas och ett reviderat förslag till ny förbundsordning kommer att tas fram. När direktionen har gjort sitt politiska ställningstagande skickas förslaget därefter till respektive medlemskommuns fullmäktige för fastställande.

Beredning

Ärendet har beretts på kommunstyrelseförvaltningen. Fyrbodals kommunalförbund har beviljat anstånd att inkomma med remissvar skyndsamt efter kommunstyrelsens sammanträde 2026-04-01 och begärt omedelbar justering av beslutet.

Underlag

- Remiss från Fyrbodals kommunalförbund, tjänsteskrivelse 2025-11-13 med underlag
- Fyrbodal kommunalförbunds förbundsdirektions beslut 2025-12-11, § 137
- Remissmissiv – Fyrbodals kommunalförbunds förbundsordning
- Förbundsordning – remissversion
- Anstånd att inkomma med remissvar skyndsamt efter kommunstyrelsens sammanträde

Pernilla Bertilsson

Chef för juridik- och
säkerhetsavdelningen

Bilagor

- Yttrande avseende remiss gällande ny förbundsordning för Fyrbodals kommunalförbund.

Sändlista

Fyrbodals kommunalförbund

From: "Carina Wiberg Borgh" <carina.wiberg-borgh@fyrbodal.se>
Sent: 2026-03-11 10:27:38
To: "Lisa Fredriksson" <lisa.fredriksson@vanersborg.se>
Subject: Sv: Expediering av förbundsdirektionens beslut 251112
Categories: KSAU;KS

Du får inte ofta e-post från carina.wiberg-borgh@fyrbodal.se. Läs om varför det här är viktigt

Hej,

Det går bra men jag skulle uppskatta att få tillgång till protokoll och tjänsteskrivelse så snart som möjligt efter det. Finns det möjlighet till omedelbar justering? Jag har en kort handläggningstid på ärendet i min tur.

Med vänliga hälsningar

Carina Wiberg Borgh
Chef verksamhetsstöd

Fyrbodals kommunalförbund

Telefon/mobil: +46-(0)70-828 67 62
Postadress: Box 305. 451 18 Uddevalla
Besöksadress: Kaserngården 3 B (3 vån), Uddevalla

Läs mer på fyrbodal.se

Från: Lisa Fredriksson <lisa.fredriksson@vanersborg.se>
Skickat: den 11 mars 2026 08:23
Till: Kansliet Fyrbodals Kommunalförbund <kansli@fyrbodal.se>
Ämne: Sv: Expediering av förbundsdirektionens beslut 251112

Hej!

Kommunstyrelsen i Vänersborgs kommun sammanträder nästa gång den 1 april 2026. Vi önskar därför anstånd med att inkomma med yttrandet till efter kommunstyrelsens sammanträde. Är detta möjligt?

Tacksam för snabbt besked, om möjligt!

Med vänlig hälsning

Lisa Fredriksson
Kommunsekreterare
Kanslienheten
Kommunstyrelseförvaltningen
Vänersborgs kommun
462 84 Vänersborg
Besöksadress: Sundsgatan 29

Telefon: 0521-72 25 92
E-post: Lisa.Fredriksson@vanersborg.se
Hemsida: www.vanersborg.se
Vänersborgs kommun - attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet

Information om hur Vänersborgs kommun hanterar personuppgifter enligt GDPR:
www.vanersborg.se/personuppgifter

Från: Kansliet Fyrbodals Kommunalförbund <kansli@fyrbodal.se>
Skickat: den 17 december 2025 13:33
Till: Bengtsfors kommun <kommun@bengtsfors.se>; Dals Eds kommun <kommun@dalsed.se>; Färgelanda kommun <kommun@fargelanda.se>; kontaktcenter@trollhattan.se <kontaktcenter@trollhattan.se>; Lysekils kommun <registrator@lysekil.se>; Melleruds kommun <kommunen@mellerud.se>; Munkedals kommun <munkedal.kommun@munkedal.se>; Orust kommun <kommun@orust.se>; Sotenäs kommun <registrator.kommun@sotenas.se>; Strömstads kommun <kommun@stromstad.se>; Tanums kommun <ks.diarium@tanum.se>; Trollhättans stad <trollhattans.stad@trollhattan.se>; Uddevalla kommun <kommunen@uddevalla.se>; Kommunstyrelseförvaltningen, Vänersborgs kommun <kommun@vanersborg.se>; Åmåls kommun <kommun@amal.se>
Ämne: Expediering av förbundsdirektionens beslut 251112

Till Medlemskommunerna,

Expediering av beslut
§137 Fyrbodals kommunalförbunds förbundsordning

Vi vill ha ert remissvar **senast den 31 mars 2026.**
Svaret skickas till: kansli@fyrbodal.se

Med vänliga hälsningar

Kansliet

Fyrbodals kommunalförbund

Telefon/mobil: +46-(0)73-3358500
Postadress: Box 305. 451 18 Uddevalla
Besöksadress:Kaserngården 3B (vån 3), Uddevalla
fyrbodal.se
Facebook
LinkedIn

Handläggare
Kristina Marusic
kristina.marusic@vanersborg.se

Mottagare
Fyrbodals kommunalförbund

Yttrande avseende remiss gällande ny förbundsordning för Fyrbodals kommunalförbund

Bakgrund

Fyrbodals kommunalförbund har tagit fram ett förslag till ny förbundsordning (remissutgåva), för att inhämta medlemskommunernas synpunkter. Yttrandet ska vara Fyrbodals kommunalförbund tillhanda senast 2026-03-31.

Direktionen för Fyrbodals kommunalförbund uppdrog 2023-06-15, § 60, åt förbundsdirektören att genomföra en översyn av förbundsordningen. Skälen till detta var att Göteborgsregionen hade initierat en liknande översyn där ett antal brister i förbundsordningen identifierats. Detta föranledde en översyn av förbundsordningarna för samtliga kommunalförbund som ingår i VästKom.

Syftet med denna revidering är att tydliggöra förbundets uppdrag, modernisera ekonomiska och styrningsrelaterade bestämmelser samt anpassa regleringen till nuvarande arbetssätt, bland annat avseende ägarstyrning, intern kontroll, distanssammanträden samt indexering av avgifter och arvoden. Förslaget till ny förbundsordning innehåller både språkliga och strukturella moderniseringar samt flera sakliga förändringar. Fyrbodals kommunalförbund har låtit en extern jurist granska förslaget, som har kommit med bedömning att förslaget uppfyller gällande krav för en ny förbundsordning.

Efter att medlemskommunerna har lämnat sina yttranden kommer synpunkterna att beaktas och ett reviderat förslag till ny förbundsordning kommer att tas fram. När direktionen har gjort sitt politiska ställningstagande skickas förslaget därefter till respektive medlemskommuns fullmäktige för fastställande.

Yttrande

Kommunstyrelseförvaltningen har granskat ärendet och har inget att erinra.

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

Postadress: Vänersborgs kommun 462 85 Vänersborg
Besöksadress: Sundsgatan 29 Vänersborg
Telefon: 0521-72 10 00
Webbplats: www.vanersborg.se
E-post: kommun@vanersborg.se

§ 137 – Fyrbodals kommunalförbunds förbundsordning

Förbundsdirektionens beslut
Direktionen beslutar att remittera förslag till ny förbundsordning för yttrande av medlemskommunerna med svar senast 2026-03-31.

Sammanfattning
Förbundsdirektören fick 2023-06-15 § 60 i uppdrag av direktionen att göra en översyn av förbundets förbundsordning med anledning av att Göteborgsregionen initierat en översyn av sin förbundsordning samt att det uppkommit frågor om de övriga kommunalförbundens förbundsordning i samband med utredningen av förbundens gemensamma förening VästKom.

Den nu gällande förbundsordningen för Fyrbodals kommunalförbund fastställdes av direktionen 2017-03-16 §15.

Förbundsdirektören har tagit fram ett förslag till ny förbundsordning för att ersätta gällande förbundsordning från 2017. Syftet med revideringen är att tydliggöra förbundets uppdrag, modernisera ekonomiska och styrningsrelaterade bestämmelser samt anpassa regleringen till dagens arbetssätt, bland annat avseende ägarstyrning, intern kontroll, distanssammanträden och indexering av avgifter och arvoden.

Den nya förbundsordningen innehåller både språkliga och strukturella moderniseringar samt flera sakliga förändringar. Förslaget innebär i huvudsak en breddning och förtydligande av Fyrbodals uppdrag, en mer formaliserad budget- och planeringsprocess, KPI-indexerade medlemsavgifter och arvoden, förtydligad bolagsstyrning och intern kontroll samt utökad möjlighet till distanssammanträden. Enligt den föreslagna § 14 ska förbundsordningen fortsättningsvis vid behov ses över minst en gång per mandatperiod.

Ett förslag till ny förbundsordning (remissutgåva) har upprättats för att inhämta medlemskommunernas synpunkter. Efter medlemskommunernas svar kommer synpunkterna att beaktas och redovisas tillsammans med ett förslag till ny förbundsordning. Efter politiskt ställningstagande i direktionen översänds därefter förslag till ny förbundsordning för fastställande i respektive medlemskommuns fullmäktige (i enlighet med nu gällande förbundsordning § 23).

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2025-11-13
Utlåtande av jurist Jan Persson 2025-11-12
Jämförelse mellan befintlig från 2017-03-16 och förslag 2025-11-11
Förslag till reviderad förbundsordning 2025-11-11
Förbundsordning 2017-03-16 §15

Arbetsutskottets beslut
Arbetsutskottet föreslår direktionen besluta remittera förslag till ny förbundsordning för yttrande av medlemskommunerna med svar senast 2026-03-31.

Beslutet skickas till
Medlemskommunerna

Signature reference: 93ecf5b5-7715-4771-9342-2463bf1c3876

Förbundsordning remissversion - direktionen 2025-12-11

Historik

- 1999 VGR
- 2001 kommunförbundet Fyrbodal
- VGR valde att kommunicera med kommunförbundet
- 2005 kommunalförbundet Fyrbodal – samverkan regional utveckling, projekt, nätverk mm
- Kommunalförbund regleras via kommunallagen
- Förbundsordningen tillkom 2005 och har reviderats 2006, 2015 och 2017
- Verksamheten successivt utvecklats under tiden

Fyrbodals kommunalförbund

Uppdrag

Förbundsdirektören fick av direktionen 2023-06-15 § 60 i uppdrag att se över förbundsordningen

Varför?

3 § Förbundets ändamål behöver spegla det förbundet gör och skapa utrymme för kommande förändringar i uppdraget

Fyrbodals kommunalförbund

Process – som har varit

- Parallell process med varumärket och namnfrågan
- Förbundsdirektörens ledningsgrupp och flera interna grupperingar
- Arbetsutskottet oktober 2024 samt september 2025
- Kommundirektörerna april och oktober 2025
- Workshop med direktionen juni 2025
- Arbetsgrupp med 3 kommundirektörer september och oktober 2025 (tre tillfällen)
- Avstämning med jurist november 2025
- Informera kommundirektörer om remissversion november 2025

Fyrbodals kommunalförbund

Förslag till ny förbundsordning

- språkliga och strukturella moderniseringar
- flera sakliga förändringar.
- en breddning och förtydligande av kommunalförbundets uppdrag
- formaliserad budget- och planeringsprocess
- KPI-indexerade medlemsavgifter och arvoden
- förtydligad bolagsstyrning och intern kontroll
- möjlighet till distanssammanträden
- förbundsordningen ses över vid behov eller minst en gång per mandatperiod.

Fyrbodals kommunalförbund

Förbundets ändamål

Mer detaljerad ändamålsbestämmelse med betoning på:

- hållbar utveckling,
- kommunalt självstyre,
- nätverk,
- projekt,
- extern finansiering,
- intressebevakning,
- ägaransvar Gryning Vård AB,
- regionalt utvecklingsuppdrag
- RSS-roll.

Fyrbodals kommunalförbund

Medlemsavgift

- Saknar möjlighet till långsiktig ekonomisk planering
- Övriga medel (avtal och projekt) är bundna
- Medlemsavgiften regleras med KPI
- Förändrat uppdrag kräver beslut om justering av medlemsavgift

Fyrbodals kommunalförbund

Jämförelse-tabell

mellan 2017 års förbundsordning och nytt förslag

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion (2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
§ 1	Namn Fyrbodals kommunalförbund och säte i Uddevalla.	§ 1	Bekräftar namn Fyrbodals kommunalförbund och säte i Uddevalla.	Endast språklig modernisering. Ingen saklig skillnad.
§ 2	Uppräkning av 14 medlemskommuner och medlemskap i VästKom (med äldre namn på Sjuhärad).	§ 2	Samma 14 medlemskommuner och medlemskap i VästKom men med aktuellt namn på Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund.	Sakligt samma medlemskrets, men uppdaterat namn på Sjuhärads-kommunalförbundet.
§ 3	Övergripande ändamål: stärka kommunernas intressen, regional utveckling, samverkan, effektivt resursutnyttjande, stödja kommunalt självstyre.	§ 3	Mer detaljerad ändamålsbestämmelse med betoning på hållbar utveckling, kommunalt självstyre, nätverk, projekt, extern finansiering, intressebevakning, beslutsfattande inom överlåtna frågor, ägaransvar, Gryning Vård AB, regionalt utvecklingsuppdrag och RSS-roll.	Ändamålet konkretiseras och utvidgas; förbundet får en tydligare roll inom välfärdsutveckling kompetensförsörjning och regional utveckling.

Fyrbodals kommunalförbund

Process – kommande

- Direktionen beslutar skicka på remiss till medlemskommunerna 11 december. Sista svarsdag 2026-03-31
- Direktionen beslutar om reviderad förbundsordning 2026-05-28
- Hösten 2026 fastställer respektive medlemskommuns fullmäktige förbundsordningen.

Fyrbodals kommunalförbund

Fyrbodals kommunalförbunds förbundsordning - remiss

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår direktionen besluta remittera förslag till ny förbundsordning för yttrande med svar senast 2026-03-31.

Sammanfattning

Förbundsdirektören fick 2023-06-15 § 60 i uppdrag av direktionen att göra en översyn av förbundets förbundsordning med anledning av att Göteborgsregionen initierat en översyn av sin förbundsordning samt att det uppkommit frågor om de övriga kommunalförbundens förbundsordning i samband med utredningen av förbundens gemensamma förening VästKom.

Den nu gällande förbundsordningen för Fyrbodals kommunalförbund fastställdes av direktionen 2017-03-16 §15.

Förbundsdirektören har tagit fram ett förslag till ny förbundsordning för att ersätta gällande förbundsordning från 2017. Syftet med revideringen är att tydliggöra förbundets uppdrag, modernisera ekonomiska och styrningsrelaterade bestämmelser samt anpassa regleringen till dagens arbetssätt, bland annat avseende ägarstyrning, intern kontroll, distanssammanträden och indexering av avgifter och arvoden.

Den nya förbundsordningen innehåller både språkliga och strukturella moderniseringar samt flera sakliga förändringar. Förslaget innebär i huvudsak en breddning och förtydligande av Fyrbodals uppdrag, en mer formaliserad budget- och planeringsprocess, KPI-indexerade medlemsavgifter och arvoden, förtydligad bolagsstyrning och intern kontroll samt utökad möjlighet till distanssammanträden. Enligt den föreslagna § 14 ska förbundsordningen fortsättningsvis vid behov ses över minst en gång per mandatperiod.

Ett förslag till ny förbundsordning (remissutgåva) har upprättats för att inhämta medlemskommunernas synpunkter. Efter medlemskommunernas svar kommer synpunkterna att beaktas och redovisas tillsammans med ett förslag till ny förbundsordning. Efter politiskt ställningstagande i direktionen översänds därefter förslag till ny förbundsordning för fastställande i respektive medlemskommuns fullmäktige (i enlighet med nu gällande förbundsordning § 23).

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-11-13

Utlåtande av jurist Jan Persson 2025-11-12

Jämförelse mellan befintlig från 2017-03-16 och förslag 2025-11-11

Förslag till reviderad förbundsordning 2025-11-11

Förbundsordning 2017-03-16 §15

Beslutet skickas till

Medlemskommunerna

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Efter det att Västra Götalandsregionen (VGR) bildades 1999 valde VGR att kommunicera med kommunerna via dåvarande kommunförbundet Fyrbodal (bildat 2001) med t ex remisser för nationell och regional infrastrukturplan och ta fram gemensamt underlag till tillväxtprogram. Detta ledde fram till att de 14 kommunerna i Fyrbodal 2005 bildade Fyrbodals kommunalförbund för att säkra ett ändamålsenligt kommunalt samarbete inom sin delregion. Samverkan blev en etablerad arena för regional utveckling, projekt, nätverk mm och efter hand har det växt fram nya samverkansområden.

Som kommunalförbund lyder förbundet under Kommunallagens regler och där stipuleras att förbundet måste ha en förbundsordning som bl a reglerar förbundets ändamål.

Förbundet har reviderat förbundsordningen vid tre tidigare tillfällen 2006, 2015 samt 2017. Den senaste revideringen skedde således för 8 år sedan och verksamheten har sedan dess successivt utvecklats bland annat inom välfärdsutveckling, kompetensförsörjning, regional utveckling och ägarstyrning i bolag.

Översyn av förbundsordningen

Förbundsdirektören fick 2023-06-15 § 60 i uppdrag av direktionen att göra en översyn av förbundets förbundsordning med anledning av att Göteborgsregionen initierat en översyn av sin förbundsordning samt att det uppkommit frågor om de övriga kommunalförbundens förbundsordning i samband med utredningen av förbundens gemensamma förening VästKom.

Den nu gällande förbundsordningen för Fyrbodals kommunalförbund fastställdes av direktionen 2017-03-16 §15.

Förbundsdirektören har tagit fram ett förslag till ny förbundsordning för att ersätta gällande förbundsordning från 2017. Syftet med revideringen är att tydliggöra förbundets uppdrag, modernisera ekonomiska och styrningsrelaterade bestämmelser samt anpassa regleringen till dagens arbetssätt, bland annat avseende ägarstyrning, intern kontroll, distanssammanträden och indexering av avgifter och arvoden.

För att säkerställa att förbundsordningen speglar dagens uppdrag, arbetssätt och regelverk så har arbetet bedrivits i process tillsammans med arbetsutskott, direktion, kommundirektörsnätverket, arbetsgrupp med tre kommundirektörer, olika grupperingar internt på förbundet samt med en avstämning gentemot jurist.

Den nya förbundsordningen innehåller både språkliga och strukturella moderniseringar samt flera sakliga förändringar. Förslaget innebär i huvudsak en breddning och förtydligande av kommunalförbundets uppdrag, en mer formaliserad budget- och planeringsprocess, KPI-indexerade medlemsavgifter och arvoden, förtydligad bolagsstyrning och intern kontroll samt utökad möjlighet till distanssammanträden. Enligt den föreslagna § 14 ska förbundsordningen fortsättningsvis vid behov ses över minst en gång per mandatperiod.

Kommunallagen

För att säkerställa att förslaget till ny förbundsordning håller sig inom ramen för kommunallagens reglering av kommunalförbund har förbundsdirektören låtit juristen Jan Persson göra en granskning. Persson arbetade 2023/24 med att revidera Göteborgsregionens förbundsordning och har en lång kommunal erfarenhet som jurist i bl a Göteborgs kommun. Bifogat finns hans utlåtande om förslaget till förbundsordning samt en beskrivning av gällande lagstiftning.

Övriga bilagor

För att underlätta jämförelsen mellan den nu gällande förbundsordningen och förslaget till ny förbundsordning så finns bifogat en jämförelsetabell med korta beskrivningar och viktiga skillnader i sak/innebörd.

Förslaget till förbundsordning daterad 2025-11-11 samt nuvarande förbundsordning 2017-03-16 § 15 ligger också med som bilagor.

Beslutsprocessen

Ett förslag till ny förbundsordning (remissutgåva) har upprättats för att inhämta medlemskommunernas synpunkter. Efter medlemskommunernas svar kommer synpunkterna att beaktas och redovisas tillsammans med ett förslag till ny förbundsordning. Efter politiskt ställningstagande i direktionen översänds därefter förslag till ny förbundsordning för fastställande i respektive medlemskommuns fullmäktige (i enlighet med nu gällande förbundsordning § 23).

Bedömning

Sammanfattningsvis bedöms den föreslagna förbundsordningen:

- ge en tydligare och mer ändamålsenlig reglering av Fyrbodals kommunalförbunds uppdrag och arbetsformer,
- stärka styrning, uppföljning, ägarstyrning och intern kontroll,
- skapa mer förutsägbarhet kring ekonomi, medlemsavgifter och arvoden,
- underlätta flexibla arbetssätt genom möjligheten till distanssammanträden
- säkerställa en återkommande översyn av förbundsordningen.

Sammantaget bedöms förslaget ligga i linje med förbundets utveckling och de behov som finns av tydlig och modern styrning av den gemensamma verksamheten.

Handläggare av ärendet

Carina Wiberg Borgh
chef verksamhetsstöd

Utlåtande

Jan Persson, jurist
Datum: 2025-11-12
janoapersson@gmail.com
0763 07 06 06

Fyrbodals kommunalförbund

Förbundsordning för Fyrbodals kommunalförbund

Jag har fått i uppdrag att genomföra en juridisk granskning av förslag till ny förbundsordning för Fyrbodals kommunalförbund. De synpunkter jag haft har blivit beaktade i förslag daterat den 11 november 2025 och jag lämnar härmed följande;

Utlåtande

Enligt min bedömning uppfyller förslaget till ny förbundsordning för Fyrbodal de krav som ställs i kommunallagen (i fortsättningen KL).

Gällande lagstiftning om kommunalförbund

Enligt 3 kap. 8 § KL får kommuner bilda kommunalförbund och lämna över skötseln av kommunala angelägenheter till sådana förbund. När detta sker blir kommunalförbundet huvudman och angelägenheten som överförs faller då i princip utanför medlemskommunens befogenhet. Ett kommunalförbund får ha hand om hela verksamheter eller geografiskt, funktionellt eller på annat sätt avgränsade uppgifter. Uppgifterna behöver inte vara gemensamma för alla medlemskommuner.

För kommunalförbund gäller primärt 9 kap. 1-18 §§ KL. Därutöver gäller KL:s övriga bestämmelser i tillämpliga delar samt den speciallag som kan omfatta den verksamhet som medlemskommuner överlämnat. Ett kommunalförbund är en egen juridisk person och en egen myndighet, innebärande bland annat skyldighet att tillämpa förvaltningslagen, offentlighetsprincipen och lagen om offentlig upphandling. Ett kommunalförbund är en samverkansform för dess medlemskommuner.

Ett kommunalförbund bildas enligt 9 kap. 1 § KL genom att förbundsmedlemmarnas fullmäktige antar en förbundsordning. I denna ska kommunalförbundets ändamål anges enligt 9 kap. 6 § 1 p KL. Något krav på att närmare i förbundsordningen ange vilka angelägenheter eller uppgifter som överlämnas finns inte direkt i lagtexten. Det är ändå viktigt att ganska utförligt beskriva vad ett kommunalförbund ska syssla med, för att tydliggöra förbundets uppgifter och ansvarsfördelningen mellan medlemskommunerna och förbundet.

Bedömning

Förslaget till förbundsordningen för Fyrbodals kommunalförbund innehåller förbundets ändamål, vilka områden som förbundet ska verka inom och de uppdrag som medlemskommunerna tilldelar förbundet.

Det går att ha olika uppfattningar om hur detaljerat ändamålet ska anges. Ju mera detaljerat ändamålet är, desto större är risken att förbundsordningen kan behöva ändras. Å andra sidan blir ett alltför övergripande ändamål lättare att angripa genom laglighetsprövning, där förbundet eller medlemskommun kan komma behöva övertyga en domstol om att viss verksamhet täcks av ändamålet.

Enligt min mening är ändamålsbeskrivningen i förslaget lagom avvägd och tillräcklig för att uppfylla kraven i KL.

Lagstiftaren har i 9 kap. 6 § KL, se bilaga 1, lämnat en omfattande reglering vad en förbundsordning ska innehålla och dess 18 punkter är alltså vad som behöver övervägas inför antagande av ny förbundsordning. Uppräkningen hindrar inte att medlemskommunerna bestämmer sig för att reglera ytterligare frågor i förbundsordningen.

Bestämmelsen är dubbeltydig i frågan om alla punkter måste regleras, eller om de som inte är tillämpliga kan lämnas därhän. Min bedömning är att punkterna 6-9 och 14 (om-frågorna) bara behöver regleras om medlemskommunerna vill utnyttja de möjligheter som anges. Om så inte är fallet, behövs ingen skrivning om dessa i förbundsordningen.

Förslaget innehåller att förbundsmedlem har rätt att väcka ärende i direktionen och därmed har ställning tagits till 9 kap 6 § p. 6 KL. Däremot innehåller förslaget inte något ställningstagande till krav på kvalificerad majoritet för beslut (p. 7), eller närvarorätt för förtroendevalda (p. 8 och 9) eller om allmänheten ska ha rätt att ställa frågor om årsredovisningen (p. 14). Finns politiskt önskemål att införa sådan reglering behöver det skrivas in i förbundsordningen. I annat fall får medlemskommunerna antas ha tagit ställning för att dessa krav och rättigheter inte ska gälla.

Därutöver innehåller förslaget ställningstaganden till alla övriga krav som ställs på förbundsordningen enligt 9 kap. 6 § KL.

Jan Persson
Jurist

Utdrag ur kommunallagen **bilaga 1**

3 kap. 8 § KL
Kommuner och regioner får bilda kommunalförbund och lämna över skötseln av kommunala angelägenheter till sådana förbund.

9 kap. 6 § KL
Förbundsordningen ska ange

1. kommunalförbundets namn och den ort där förbundet ska ha sitt säte samt förbundets medlemmar och ändamål,
2. förbundets organisation, organens uppgifter och inbördes förhållanden samt om interimsorgan får inrättas och om förbundsstyrelsen ska få vara ställföreträdare för förbundsfullmäktige,
3. antalet ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen och hur förbundsmedlemmarna ska vara representerade samt mandattiden i de fall som anges i 4 §,
4. antalet revisorer och deras mandattid,
5. i fråga om förbund med förbundsdirektion, på vilket sätt som revisorer ska utses,
6. om en förbundsmedlem ska ha rätt att väcka ärenden i den beslutande församlingen,
7. om det för beslut ska krävas kvalificerad majoritet i den beslutande församlingen och för vilka ärenden detta ska gälla,
8. om en förtroendevald hos en förbundsmedlem som inte är ledamot i den beslutande församlingen ska ha rätt att delta vid sammanträden enligt 5 kap. 40 §,
9. om en förtroendevald hos en förbundsmedlem som inte är ledamot eller ersättare i förbundsstyrelsen eller någon annan nämnd ska ha sådan närvarorätt som anges i 4 kap. 28 §,
10. på vilken webbplats förbundets anslagstavla ska finnas,
11. förbundsmedlemmarnas andelar i förbundets tillgångar och skulder och fördelningen av förbundets kostnader mellan medlemmarna,
12. förbundsmedlemmarnas styrning av och insyn i förbundets ekonomi och verksamhet,
13. riktlinjer om förbundets budgetprocess,
14. om allmänheten ska ha rätt att ställa frågor om årsredovisningen vid ett sammanträde och i så fall förutsättningarna för detta,
15. förfarandet vid en förbundsmedlems utträde ur förbundet,
16. förutsättningarna för och förfarandet vid förbundets likvidation och upplösning samt grunderna för skifte av förbundets behållna tillgångar när förbundet upplöses,
17. ordningen för att lösa tvister mellan förbundet och dess medlemmar, och

18. ordningen för att bestämma ekonomiska förmåner till ledamöterna och ersättarna i den beslutande församlingen samt, i fråga om förbund med förbundsdirektion, till revisorerna.

Jämförelse mellan befintlig förbundsordning 2017-03-16 §15 samt förslag till reviderad förbundsordning daterad 2025-11-11 för Fyrbodals kommunalförbund

Tabell 1 – Utgår från gamla förbundsordningen (2017-03-16 § 15)

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
§ 1	Namn Fyrbodals kommunalförbund och säte i Uddevalla.	§ 1	Bekräftar namn Fyrbodals kommunalförbund och säte i Uddevalla.	Endast språklig modernisering. Ingen saklig skillnad.
§ 2	Uppräkning av 14 medlemskommuner och medlemskap i VästKom (med äldre namn på Sjuhärad).	§ 2	Samma 14 medlemskommuner och medlemskap i VästKom men med aktuellt namn på Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund.	Sakligt samma medlemskrets, men uppdaterat namn på Sjuhärads-kommunalförbundet.
§ 3	Övergripande ändamål: stärka kommunernas intressen, regional utveckling, samverkan, effektivt resursutnyttjande, stödja kommunalt självstyre.	§ 3	Mer detaljerad ändamålsbestämmelse med betoning på hållbar utveckling, kommunalt självstyre, nätverk, projekt, extern finansiering, intressebevakning, beslutsfattande	Ändamålet konkretiseras och utvidgas; förbundet får en tydligare roll inom välfärdsutveckling kompetensförsörjning och

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
			inom överlåtna frågor, ägaransvar, Gryning Vård AB, regionalt utvecklingsuppdrag och RSS-roll.	regional utveckling.
§ 4	Förbundet är bildat tills vidare.	§ 4	Förbundet är bildat tills vidare.	I princip identiskt.
§ 5	Organisation och beslutsförhet: direktion med 17 ledamöter + 17 ersättare, vissa kommuner har 2+2. Direktionen utser presidium, fastställer arbetsordning/delegationsordning, kan adjungera partiföreträdare. Enkel majoritet, ordförandens utslagsröst.	§ 5.1, § 5.4, § 5.5, § 5.6, § 7.2	Direktionen med samma storlek och fördelning. Mandatperiod knyts till kommunal mandatperiod. Inrättar presidium och arbetsutskott, reglerar valberedning, bolagsrelationer, kansli och digital anslagstavla, samt närvaro för andra förtroendevalda.	Strukturen blir mer detaljerad. Nytt: tydliga uppgifter (intern kontroll, arkivmyndighet, bolagsövervakning), formaliserad presidieroll, valberedning och digital anslagstavla. Regeln om adjungerade partiföreträdare ersätts av en mer formbunden

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
				närvaroregel i § 7.2.
§ 6	Direktionen kan utse arbetsutskott och särskilda beredningsgrupper, även med personer utanför direktionen, och kan delegera beslut till dessa.	§ 5.1	Direktionen ska välja arbetsutskott (presidiet + två ledamöter + två ersättare) som bereder ärenden och kan fatta beslut enligt delegationsordning.	Arbetsutskottets sammansättning och uppgifter regleras tydligare. Möjligheten att nämna särskilda beredningsgrupper i förbundsordningen tas bort.
§ 7	Förbundet kan ha intressen i bolag, stiftelser och organisationer; direktionen ska få ta ställning innan beslut av principiell vikt i dessa.	§ 5.4	Mer utvecklad bolagsbestämmelse: anger att intressen kan finnas på flera nivåer, direktionen ska övervaka hel- och delägda bolag, ta ställning innan beslut av större vikt och utse representanter i bolagen.	Bolagsstyrningen förtydligas och skärps; direktionens övervakningsansvar och utseende av representanter regleras tydligt.
§ 8	Fem revisorer, utses via Vänersborg;	§ 9	Fem revisorer utses via Vänersborg.	Grundmodellen är densamma;

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
	mandatperiod följer direktionens. Revisionsberättelse och årsredovisning till medlemskommunernas fullmäktige före maj.		Revisionsberättelse och årsredovisning till medlemskommunernas fullmäktige senast i maj, som beslutar om ansvarsfrihet; beslut ska motiveras om inte uppenbart obehövligt.	nytt är tydlig reglering av ansvarsfrihetsbeslut och krav på motivering vid avvikande beslut.
§ 9	Initiativrätt i direktionen för ledamot/ersättare, medlemskommun (via KF/KS) och organ under direktionen; i AU för ledamot/ersättare, underorgan och förbundsdirektör.	§ 5.2	Ärenden i direktionen får väckas av ledamot i direktionen, medlemskommun genom KF/KS samt förbundsdirektör.	Initiativrätten snävas in: ersättare och underorgan nämns inte längre uttryckligen. Förbundsdirektören behåller initiativrätt i direktionen men AU:s initiativrätt regleras inte särskilt.

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
§ 10	Direktionen avgör i vilka fall personer som inte är ledamot/ersättare får närvara och yttra sig.	§ 7.2	Direktionen får besluta att en annan förtroendevald än ledamot/ersättare får närvara och delta i överläggningar, men inte i beslut, och kan ges rätt att få mening antecknad i protokollet.	Bestämmelsen blir mer detaljerad och begränsar sig till förtroendevalda. Rätt till protokollsanteckning regleras uttryckligen.
§ 11	Förbundet ska ha ett kansli lett av förbundsdirektör, som ansvarar för den löpande förvaltningen.	§ 5.5	Förbundet har ett kansli lett av förbundsdirektören med ansvar för den löpande förvaltningen.	Endast redaktionella skillnader; sakligt oförändrat.
§ 12	Kungörelser och tillkännagivanden på förbundets anslagstavla. Budgetsammanträdet ska anslås även på varje medlems anslagstavla.	§ 5.6	Tillkännagivanden om justering av protokoll m.m. sker på förbundets digitala anslagstavla (webbplats). Budgetsammanträdet nämns inte särskilt.	Tekikskifte till digital anslagstavla. Kravet att även annonsera budgetsammanträdet på medlemskommunernas

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
				anslagstavlor utgår.
§ 13	Kostnader täcks genom bidrag från medlemmarna efter invånarantal per den 1 november året före budgetåret.	§ 8.1	Inför en årlig medlemsavgift som följer KPI med 2025 som basår. Avgifterna fördelas efter invånarantal (1 november), och verksamheten kan också finansieras genom uppdrag, externa intäkter och bidrag.	Principen om invånarbaserad fördelning kvarstår, men konstruktionen ändras till KPI-indexerad medlemsavgift och tydligare andra intäktskällor.
§ 14	Andel i tillgångar och skulder beräknas efter invånarantal (1 november); samma grund används vid bristtäckning och likvidationsskifte.	§ 8.2	I princip samma reglering: andelar beräknas efter invånarantal (1 november) och används vid bristtäckning och likvidation.	Sakligt oförändrat, med hänvisning till ny kapitelstruktur.
§ 15	Direktionen fastställer årligen en treårig budget och verksamhetsplan. Budgeten ska delges medlemmarna senast i	§ 6	Förbundsdirektören tar fram förslag till budget och verksamhetsplan för kommande treårsperiod senast	Budgetprocessen formaliseras med tydliga tidsgränser och en mer framträdande

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
	oktober året före budgetåret.		30 april. Direktionen fastställer budget och plan för nästföljande år senast 30 september.	roll för förbundsdirektören. Kopplingen till treårig verksamhetsplan förstärks.
§ 16	Direktionen upprättar årsredovisning senast 1 april; efter revision skickas den till medlemmarna för godkännande och ansvarsfrihet. Delårsrapport ska också sändas; internkontroll och uppföljning regleras i arbetsordning.	§ 7, § 7.1, § 5.1	Direktionen ska senast den 1 april ha upprättat förslag till årsredovisning för det gångna verksamhets-året. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlemskommun för godkännande och prövning av ansvars-frihet för direktionen. Förbundet ska rapportera löpande ekonomi och verksamhet så att medlemskommunerna kan utöva uppsikt.	Årsredovisningsdelen är i sak densamma. Internkontroll lyfts upp som ett uttryckligt ansvar för direktionen. Kravet på delårsrapport nämns inte längre uttryckligen i förbundsordningen, men följer av annan reglering.

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
			Direktionen har uttryckligt ansvar för intern kontroll.	
§ 17	Förbundet får inte ta upp lån, ingå borgen eller andra ansvarsförpliktelser utan samtliga medlemskommuners godkännande.	§ 8.3		Sakligt oförändrat, med hänvisning till ny kapitelstruktur.
§ 18	Varje medlemskommun står för egna arvoden/ersättningar. Förbundet svarar för ersättning till ordförande och revisorer enligt Uddevalla kommuns riktlinjer; övriga uppdrag enligt förbundets arvodesreglemente.	§ 8.4	Kommunerna betalar fortsatt egna arvoden; förbundet betalar ordförande och revisorer. Ordförandens arvode tas fram av valberedningen inför varje mandatperiod och KPI-indexeras årligen. Revisorernas ersättning följer Vänersborgs kommuns regler.	Huvudprincipen kvarstår, men arvodesstyrningen formaliseras via valberedning och KPI-indexering. Referenskommunen för revisorernas ersättning ändras till Vänersborg.
§ 19	Ny medlem ansöker till direktionen, som yttrar	§ 11	I stort sett samma reglering om	Sakligt oförändrat, med

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
	sig till medlemskommunernas fullmäktige; ny medlem antas när alla biträtt och ny förbundsordning undertecknats.		inträde för ny medlem.	redaktionella moderniseringar.
§ 20	Medlem har rätt att utträda. Uppsägning senast 1 juli; uppsägningstid två kalenderår från nästföljande årsskifte. Ekonomisk reglering utifrån andelar vid ingången av utträdesåret; kvarvarande medlemmar ändrar förbundsordningen; ansvar upphör när medlemmen utträtt.	§ 12	Samma grundprinciper och tidsfrister. Uppsägningen ska vara skriftlig och fattad efter beslut i kommunfullmäktige.	Sakligt i huvudsak samma, men formkraven skärps (skriftlighet och KF-beslut anges uttryckligen).
§ 21	Likvidation om uppgörelse med utträdande medlem inte nåtts vid uppsägningstidens utgång eller om mer än hälften av	§ 13	Likvidationsbestämmelserna motsvarar i stort sett de gamla, med hänvisning till de nya ekonomiparagrafer na.	Endast hänvisnings- och redaktionella justeringar; ingen tydlig saklig ändring.

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
	medlemmarna beslutar detta. Direktionen är likvidator; fördelning enligt andelar; reglerar avslut, slutredovisning, återupptagande av likvidation och arkivvård.			
§ 22	Tvister mellan förbundet och en eller flera medlemmar som inte kan lösas frivilligt ska avgöras i allmän domstol.	§ 10	Tvister mellan förbundet och medlemskommuner avgörs i allmän domstol om de inte kan lösas frivilligt.	Oförändrad saklig innebörd.
§ 23	Slår fast bildandet 2005 och reglerar att ändringar/tillägg ska antas av direktionen och fastställas av medlemmarnas fullmäktige.	§ 14	Reglerar att ändringar/tillägg ska antas av direktionen och fastställas av medlemmarnas fullmäktige samt att förbundet vid behov, en gång per mandatperiod, ska göra en översyn av förbundsordningen.	Den historiska delen om bildandet tas bort. Ny skyldighet till regelbunden översyn av förbundsordningen införs.

Tabell 2 – Nya paragrafer utan motsvarighet i gamla förbundsordningen

Ny § (utan motsvarighet som egen paragraf i gamla)	Kort sammanfattning av innehållet
§ 5.3	Reglerar plats för sammanträden och deltagande på distans. Direktionen sammanträder normalt i förbundets lokaler, men ordföranden kan bestämma annan plats. Möjliggör distanssammanträden under förutsättning att ljud och bild överförs i realtid så att alla kan se och höra varandra på lika villkor. Ledamöter som vill delta på distans bör anmäla detta senast fem dagar före sammanträdet.

Förbundsordning för Fyrbodals kommunalförbund

1 § Benämning och säte
Kommunalförbundets namn är Fyrbodals kommunalförbund och har sitt säte i Uddevalla.

2 § Medlemmar
Medlemmar är kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Åmål.

Förbundet är tillsammans med Göteborgsregionens kommunalförbund, Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund och Skaraborgs kommunalförbund medlem i Västsvenska kommunalförbundens samorganisation VästKom.

3 § Ändamål
Förbundet tillvaratar medlemskommunernas intressen och stärker därmed förutsättningar att bidra till en hållbar utveckling av Fyrbodalsregionen. Förbundet främjar samverkan inom ramen för det kommunala självstyret genom att driva gemensamma frågor, verksamheter och projekt.

Förbundet verkar särskilt för utveckling och effektivt resursutnyttjande inom områdena regional utveckling, kompetensförsörjning och välfärdsutveckling genom att på uppdrag av medlemskommunerna;

- skapa och driva politiker- och tjänstepersonsnätverk för erfarenhetsutbyte och samverkan över kommungränserna.
- fånga upp behov, initiera och driva gemensamma utvecklingsprojekt.
- verka för extern finansiering för uppväxling av kommunala och regionala medel.
- företräda medlemskommunerna gentemot region, stat och andra aktörer i överläggningar och förhandlingar avseende frågor av kommunövergripande och delregional karaktär.
- bevaka och värna medlemskommunernas intressen genom opinionsbildning och remissyttranden.

- bedriva verksamhet och fatta beslut i frågor som medlemmarna överlåter till förbundet inom ramen för förbundets ändamål.
- utöva ägaransvar för förbundets bolag.
- utveckla och tillhandahålla vård-, omsorgs-, behandlings-, utrednings- och rådgivningsresurser genom delägt aktiebolag (Gryning Vård AB) som komplement till medlemskommunernas egen verksamhet.
- bidra till genomförandet av det regionala utvecklingsuppdraget i nära samverkan med Västra Götalandsregionen utifrån regionala styrdokument.
- utgöra en Regional samverkans- och stödstruktur (RSS)[1] i Fyrbodalsregionen.

§ 4 Varaktighet

Förbundet är bildat tills vidare.

§ 5 Organisation och beslutsförhet

§ 5.1 Förbundsdirektionen (direktionen)

Förbundet är ett kommunalförbund med förbundsdirektion.

I direktionens uppgifter ingår, utöver vad som följer av lag, att;

- Övervaka att fastställda mål och inriktning för förbundets verksamhet följs och att förbundets löpande förvaltning handhas på ett rationellt och ekonomiskt sätt.
- På ett betryggande sätt handha förbundets medelsförvaltning.
- Avge yttranden som ankommer på förbundet samt underrätta förbundets medlemmar om yttranden som avgivits i viktiga frågor.
- Övervaka verksamheten i de bolag förbundet äger.
- Utgöra arkivmyndighet enligt arkivlagen.

[1] Regionala samverkans- och stödstrukturer (RSS) är en organisering för samverkan och för att utveckla och samordna kunskapsstyrning inom socialtjänst och hälso- och sjukvården. RSS är en länk mellan den nationella kunskapsstyrningen och kommunernas verksamheter och ger stöd och samordning till kommunerna i deras uppdrag att arbeta kunskapsbaserat och utifrån beprövad erfarenhet.

- Direktionen ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten, och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Direktionen ska bestå av sjutton ledamöter med sjutton personliga ersättare. Kommunerna Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg utser vardera två ordinarie ledamöter och två ersättare. De övriga medlemskommunerna utser vardera en ordinarie ledamot och en ersättare. Direktionen utser inom sig ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande.

Direktionen fastställer sin arbetsordning och delegationsordning.

Beslut i direktionen fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden företräder.

Direktionens mandattid är fyra år och räknas från och med 1 januari året efter det då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet.

Direktionen utser valberedning. Valbar till valberedning är någon som sitter i någon av medlemskommunernas fullmäktigeförsamlingar.

Direktionen ska välja ett presidium. Detta ska bestå av ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande. Presidiet representerar förbundet gällande samverkan med organisationer och myndigheter. Presidiet representerar förbundet i VästKom.

Direktionen ska välja ett arbetsutskott. Detta ska bestå av presidiet samt ytterligare två ledamöter samt två ersättare. Arbetsutskottet bereder ärenden till direktionen samt kan för förbundet fatta beslut enligt särskild delegationsordning.

§ 5.2 Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- Ledamot i direktionen
- Förbundsmedlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelse
- Förbundsdirektör

§ 5.3 Plats för sammanträde/ deltagande på distans

Direktionen sammanträder i kommunalförbundets lokaler. Ordföranden får bestämma en annan plats för ett visst sammanträde.

Direktionen får sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Ledamot som önskar delta på distans bör senast fem (5) dagar före sammanträdet anmäla detta till förbundskansliet.

§ 5.4 Till förbundet anknutna bolag och andra organisationer

Förbundet kan ha intressen i ett antal bolag och organisationer som ägare, medlem eller i andra former av samverkan med internationella, nationella, regionala och lokala organ och aktörer.

Direktionen ska övervaka verksamheten i förbundets hel- eller delägda bolag och se till så att direktionen får tillfälle ta ställning innan beslut av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas i bolagen.

Direktionen utser representanter till de bolag som förbundet helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

§ 5.5 Förbundskansli

Förbundet ska ha ett kansli med uppgift att under direktionen handha förbundets administration och ombesörja dess löpande verksamhet. Förbundskansliet leds av en förbundsdirektör som inför direktionen svarar för förbundets löpande förvaltning.

§ 5.6 Anslagstavla

Tillkännagivanden om justering av protokoll från direktionens sammanträden samt andra tillkännagivanden ska anslås på förbundets digitala anslagstavla www.fyrbodal.se.

§ 6 Budget och verksamhetsplan

Förbundsdirektören ska i dialog med medlemskommunerna upprätta ett förslag till budget och verksamhetsplan för den kommande treårsperioden senast den 30 april varje år.

Direktionen ska fastställa förbundets budget och verksamhetsplan och för nästföljande år senast den 30 september.

§ 7 Medlemskommunernas uppföljning och uppsikt av förbundets ekonomi och verksamhet

Förbundet rapporterar löpande ekonomi och verksamhet till medlemskommunerna. Förbundet tillställer därutöver medlemskommunernas kommunstyrelser de uppgifter som behövs för att dessa ska kunna utöva sin uppsikt över förbundets verksamhet.

§ 7.1 Årsredovisning, ansvarsfrihet och uppföljning

Direktionen ska senast den 1 april ha upprättat förslag till årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlemskommun för godkännande och prövning av ansvarsfrihet för direktionen.

§ 7.2 Medlemmarnas närvaro vid direktionens sammanträden

Direktionen får besluta att en förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i direktionen ska få närvara vid direktionens sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten. Beslutet om närvaro vid sammanträdet får även innefatta att den förtroendevalde ska ha rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

§ 8 Finansiering av verksamheten

§ 8.1 Förbundets finansiering och fördelning av kostnader

Förbundets medlemmar ska betala en årlig medlemsavgift som ska följa konsumentprisindex (KPI) från oktober med 2025 års avgift som bas.

Den del av förbundets kostnader som finansieras av medlemskommunernas årsavgifter ska fördelas mellan kommunerna i förhållande till deras befolkningsunderlag. Invånarantalet den 1 november året före verksamhetsåret ska användas.

Förbundets verksamhet finansieras även utifrån medlemskommunernas efterfrågan samt genom regionala och statliga uppdrag, externa intäkter och bidrag för verksamhet.

§ 8.2 Medlemskommunernas andel i tillgångar och skulder

Förbundets medlemmar har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till antalet invånare i respektive medlemskommun i relation till invånarantalet hos samtliga medlemskommuner per den 1 november föregående år. Motsvarande kostnadsfördelning gäller för täckande av brist för det fall förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder för verksamheten samt vid skifte av förbundets samlade tillgångar vid likvidation.

§ 8.3 Lån, borgen m m

Förbundet får inte ta upp lån, ingå borgen eller liknande ansvarsförpliktelser utan samtliga medlemskommuners godkännande.

§ 8.4 Ersättning för förtroendeuppdrag

Varje medlemskommun står för sina kostnader avseende arvoden och andra ersättningar för uppdrag i direktionen. Förbundet ska dock svara för ersättningar till direktionens ordförande samt revisorer.

Kaserngården 3B (3 vån) • Box 305 • 451 18 Uddevalla • Vxl 0522 – 44 08 20 • kansli@fyrbodal.se • fyrbodal.se

Förbundets valberedning arbetar fram förslag på ersättningsnivå till direktionens ordförande inför varje ny mandatperiod. Under mandatperioden räknas ersättningen upp varje år med KPI (konsumentprisindex) från oktober året före.

Revisorernas ersättning ska följa Vänersborgs kommuns ”Bestämmelser om arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda”. Arvodets storlek följer de belopp Vänersborgs kommun har satt för sammanträdesarvode – första timman samt påbörjad halvtimma efter första timman.

§ 9 Revision

Förbundet ska revideras av fem revisorer. Vänersborgs kommun utser revisorer och medlemskommunerna får nominera in förslag. Vänersborgs kommun utser ordförande i revisorsgruppen, som tillika är sammankallande

Revisorerna väljs för granskning av förbundets verksamhet under fyra år, motsvarande förbundsdirektionens mandattid.

Revisorerna ska före maj månads utgång avge revisionsberättelse, jämte årsredovisning, till respektive medlemskommuns kommunfullmäktige. Kommunerna ska bevilja eller neka ansvarsfrihet. Beslutet ska motiveras om det inte är uppenbart obehövligt.

§ 10 Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten lösas i allmän domstol.

§ 11 Inträde av ny medlem

Om ytterligare kommun önskar bli medlem i förbundet ska ansökan ske till direktionen som yttrar sig och överlämnar ärendet till medlemskommunernas fullmäktige för beslut. Ny medlem har antagits när samtliga medlemskommuner biträtt ansökan genom fullmäktigebeslut och en ny förbundsordning undertecknats av samtliga medlemskommuner.

§ 12 Utträde ur förbundet

En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Uppsägning ska vara skriftlig efter beslut i kommunfullmäktige. Uppsägningen ska ske senast den 1 juli och uppsägningstiden är två kalenderår räknat från årsskiftet efter uppsägningen.

Vid utträde ska reglering av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundets och den utträdande medlemmen bestämmas utifrån de andelar i förbundets samlade tillgångar och skulder som gäller vid ingången av det år medlemmen utträder ur förbundet.

Vid utträde ska de kvarvarande medlemmarna anta de ändringar i förbundsordningen som föranleds av utträdet.

När en medlem utträtt ur förbundet upphör medlemmens ansvar för förbundets skulder, om inte annat har överenskommit mellan den utträdande medlemmen och de kvarvarande medlemmarna.

§13 Likvidation av förbundet

Om slutlig ekonomisk uppgörelse mellan förbundet och den utträdande medlemmen inte uppnåtts, när uppsägningstiden i §12 första stycket är till ända ska förbundet omedelbart träda i likvidation. Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av direktionen i egenskap av likvidator.

Vid skifte av förbundets samlade tillgångar ska den i § 8.1 och 8.2 angivna fördelningsgrunden gälla.

När förbundet trätt i likvidation ska dess egendom i den mån det behövs för likvidationen förvandlas till pengar genom försäljning eller på annat lämpligt sätt. Verksamheten får fortsätta den tid som behövs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator, ska den avge slutlig förvaltningsredovisning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse, som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar samt eventuell fördelning av skulder. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen.

När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgetts samtliga förbundsmedlemmar är förbundet upplöst.

En medlem, som inte är nöjd med redovisningen eller det skifte som förrättats av direktionen, får väcka talan om detta mot de övriga medlemmarna inom ett år från det slutredovisningen delgavs medlemmen.

Om det framkommer någon tillgång för förbundet efter dess upplösning eller om talan väcks mot förbundet eller om det på annat sätt uppkommer behov av ytterligare likvidationsåtgärder, ska likvidationen återupptas.

När likvidationsuppdraget är fullgjort ska direktionen besluta om vilken av medlemmarna som ska ta över vården av de handlingar som tillhört förbundets arkiv.

§ 14 Ändringar av förbundsordningen

Ändringar och tillägg i förbundsordningen ska antas av direktionen och fastställas av medlemmarnas kommunfullmäktige.

Förbundet ska vid behov, en gång per mandatperiod, genomföra en översyn av förbundsordningen och därefter tillställa medlemskommunerna förslag till förbundsordning för fastställande.

Reviderad förbundsordning mars 2017

Förbundsordning för Fyrbodals kommunalförbund

Innehållande 23 paragrafer

Namn och säte
1 §
Kommunalförbundets namn är Fyrbodals kommunalförbund.
Förbundet har sitt säte i Uddevalla.

Medlemmar
2 §
Medlemmar i kommunalförbundet är kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Åmål.

Fyrbodals kommunalförbund är tillsammans med Göteborgsregionens kommunalförbund, Sjuhärads kommunalförbund och Skaraborgs kommunalförbund medlem i Västsvenska kommunalförbundens samorganisation VästKom.

Ändamål
3 §
Förbundet har till ändamål att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalregionen. Syftet ska vara att stärka Fyrbodal och samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande.
Dessutom ska kommunalförbundet vara kommunernas part i samverkan och dialog med Västra Götalandsregionen kring tillväxtfrågor.

Ett övergripande mål för verksamheten är att stödja och utveckla det kommunala självstyret. Förbundet ska särskilt verka inom följande områden;

- Hållbar tillväxt och utveckling.
- Verksamhetsstöd och intressebevakning.
- Projekt som har till syfte att främja samordning och/eller samverkan inom områdena tillväxt och utveckling samt verksamhetsstöd.
- Ägaransvar för gemensamt ägda bolag och verksamheter.

Förbundet ska precisera sin verksamhet i en treårig verksamhetsplan som årligen revideras.

Varaktighet
4 §
Förbundet är bildat tills vidare.

Organisation och beslutsförhet
5 §
Förbundet är ett kommunalförbund med förbundsdirektion.

Direktionen ska bestå av sjutton ledamöter med sjutton personliga ersättare. Kommunerna Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg utser vardera två ordinarie ledamöter och två ersättare. De övriga medlemskommunerna utser vardera en ordinarie ledamot och en ersättare. Direktionen utser inom sig ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande.

För direktionen finns en arbetsordning och direktionen fastställer sin egen delegationsordning.

För att bredda den politiska representationen kan direktionen inför varje mandatperiod därutöver besluta att adjungera företrädare för parti som är representerat i någon av medlemskommunernas kommunstyrelser.
En adjungerad företrädare har yttranderätt men ingen förslags- eller beslutanderätt.

Beslut i förbundsdirektionen fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden företräder.

6 §
Förbundsdirektionen utser inom sig ett arbetsutskott för beredning av ärenden.
Direktionen kan tillsätta egna beredningsgrupper för olika områden med representanter valda även utanför direktionen.
Förbundsdirektionen kan delegera beslutanderätt till arbetsutskottet.

Till förbundet anknutna bolag, stiftelser och andra organisationer
7 §
Förbundet kan ha intressen i bolag och organisationer i form av ägare, stiftare, medlemskap och andra former av samverkan med organ och aktörer.
Förbundsdirektionen ska få tillfälle att ta ställning före beslut av principiell beskaffenhet eller annat av större vikt som fattas inom intressebolags verksamhet.

Revision
8 §
Förbundet ska revideras av fem revisorer. Vänersborgs kommun utser revisorer och medlemskommunerna får nominera in förslag. Vänersborgs kommun ska vara sammankallande tillika ordförande.

Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i förbundsdirektionen. Revisorerna ska före maj månads utgång avge revisionsberättelse, jämte årsredovisning, till respektive medlemskommuns kommunfullmäktige.

Initiativrätt
9 §

Ärenden i förbundsdirektionen får väckas av

- Ledamot och ersättare i förbundsdirektionen
- Förbundsmedlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelse samt
- Organ under förbundsdirektionen om direktionen har medgivit sådan rätt.

Ärenden i arbetsutskottet får väckas av

- Ledamot och ersättare i arbetsutskottet
- Organ under arbetsutskottet om arbetsutskottet har medgivit sådan rätt
- Förbundsdirektören får väcka frågor både i direktionen och i arbetsutskottet

Närvaro- och yttranderätt
10 §
Förbundsdirektionen avgör själv i vilka fall någon som ej är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens sammanträden.

Förbundskansli
11 §
Förbundet ska ha ett kansli med uppgift att under förbundsdirektionen handha förbundets administration och ombesörja dess löpande verksamhet. Förbundskansliet leds av en förbundsdirektör som inför direktionen svarar för förbundets löpande förvaltning.

Kungörelser och tillkännagivanden
12 §
Förbundets kungörelser, tillkännagivanden av protokollsjusteringar och övriga tillkännagivanden ska anslås på förbundets anslagstavla.
Kungörelse om sammanträde vid vilket budgeten fastställs ska anslås på förbundets anslagstavla och på varje medlems anslagstavla.

Finansiering av verksamheten
13 §
Kostnader för förbundets verksamhet ska, i den mån de inte täcks på annat sätt, täckas genom bidrag från medlemskommunerna. Kostnaderna ska därvid fördelas mellan förbundets medlemmar i förhållande till invånarantalet i respektive medlemskommun. Härvid ska användas invånarantalet den 1 november året före verksamhetsåret.

Andel i förbundets tillgångar och skulder
14 §
Förbundets medlemmar har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till antalet invånare i respektive medlemskommun i relation till invånarantalet hos samtliga medlemskommuner per den 1 november föregående år. Motsvarande kostnadsfördelning gäller för täckande av brist för det fall förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder för verksamheten samt vid skifte av förbundets samlade tillgångar vid likvidation.

Budgetprocess
15 §
Förbundsdirektionen ska årligen fastställa en budget för förbundet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt förbundsavgift. Budgeten ska dessutom innehålla en plan för ekonomin under den kommande treårsperioden.
Direktionens budget ska delges förbundets medlemmar senast under oktober månad året före verksamhetsåret.

Årsredovisning, ansvarsfrihet och uppföljning
16 §
Förbundsdirektionen ska senast den 1 april ha upprättat förslag till årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlemskommun för godkännande och prövning av ansvarsfrihet för direktionen.
Vidare ska direktionen översända delårsrapporten till respektive medlemskommun för behandling i fullmäktige.

Direktionen ska fastställa en arbetsordning som reglerar löpande uppföljning av verksamhet, projekt och genomförande av internkontroll.

Lån, borgen m m
17 §
Förbundet får inte ta upp lån, ingå borgen eller andra ansvarsförpliktelser utan samtliga medlemskommuners godkännande.

Ersättning för förtroendeuppdrag
18 §
Varje medlemskommun står för sina kostnader avseende arvoden och andra ersättningar för uppdrag i förbundsdirektionen.
Dock ska förbundet svara för ersättningar till direktionens ordförande samt revisorer med belopp som följer Uddevalla kommuns ”Riktlinjer för ekonomisk ersättning till förtroendevalda” samt till Uddevalla kommuns fasta årsarvode. Omfattningen av uppdraget fastställs i förbundets arvodesreglemente.

Övriga av direktionen tillsatta enskilda uppdrag med ersättning följer förbundets arvodesreglemente.

Inträde av ny medlem
19 §
Om ytterligare kommun önskar bli medlem i förbundet ska ansökan ske till förbundsdirektionen som yttrar sig och överlämnar ärendet till medlemskommunernas fullmäktige för beslut. Ny medlem har antagits när samtliga medlemskommuner biträtt ansökan genom fullmäktigebeslut och en ny förbundsordning undertecknats av samtliga medlemskommuner.

Utträde ur förbundet
20 §
En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Uppsägning ska ske senast den 1 juli och uppsägningstiden är två kalenderår räknat från årsskiftet efter uppsägningen.
Vid utträde ska reglering av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundets och den utträdande medlemmen bestämmas utifrån de andelar i förbundets samlade tillgångar och skulder som gäller vid ingången av det år medlemmen utträder ur förbundet.
Vid utträde ska de kvarvarande medlemmarna anta de ändringar i förbundsordningen som föranleds av utträdet.
När en medlem utträtt ur förbundet upphör medlemmens ansvar för förbundets skulder, om inte annat har överenskommit mellan den utträdande medlemmen och de kvarvarande medlemmarna.

Likvidation av förbundet
21 §
Om slutlig ekonomisk uppgörelse mellan förbundet och den utträdande medlemmen inte uppnåtts, när uppsägningstiden i 20§ första stycket är till ända, så ska förbundet omedelbart träda i likvidation.
Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.
Likvidation verkställs av förbundsdirektionen i egenskap av likvidator.
Vid skifte av förbundets samlade tillgångar ska den i 13 § angivna fördelningsgrunden gälla

När förbundet trätt i likvidation ska dess egendom i den mån det behövs för likvidationen förvandlas till pengar genom försäljning eller på annat lämpligt sätt. Verksamheten får fortsätta den tid som behövs för en ändamålsenlig avveckling.
När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator, ska den avge slutlig förvaltningsredovisning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse, som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar samt eventuell fördelning av skulder. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen.
När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgetts samtliga förbundsmedlemmar är förbundet upplöst.
En medlem, som inte är nöjd med redovisningen eller det skifte som förrättats av direktionen, får väcka talan om detta mot de övriga medlemmarna inom ett år från det slutredovisningen delgavs medlemmen.
Om det framkommer någon tillgång för förbundet efter dess upplösning eller om talan väcks mot förbundet eller om det på annat sätt uppkommer behov av ytterligare likvidationsåtgärder, ska likvidationen återupptas.
När likvidationsuppdraget är fullgjort ska direktionen besluta om vilken av medlemmarna som ska ta över vården av de handlingar som tillhört förbundets arkiv.

Tvister
22 §
Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten lösas i allmän domstol.

Bildandet av förbundet och ändringar av förbundsordningen
23 §

Förbundet är bildat när medlemmarnas fullmäktige har antagit förbundsordningen. Förbundet ansvarar för verksamheten enligt förbundsordningen från och med den 1 april 2005.

Ändringar och tillägg till denna förbundsordning skall antas av förbundsdirektionen och fastställas av medlemmarnas fullmäktige.

Remissmissiv – Fyrbodals kommunalförbunds förbundsordning

Förbundsdirektören fick 2023-06-15 § 60 i uppdrag av direktionen att göra en översyn av förbundets förbundsordning med anledning av att Göteborgsregionen initierat en översyn av sin förbundsordning samt att det uppkommit frågor om de övriga kommunalförbundens förbundsordning i samband med utredningen av förbundens gemensamma förening VästKom.

Den nu gällande förbundsordningen för Fyrbodals kommunalförbund fastställdes av direktionen 2017-03-16 §15.

Förbundsdirektören har tagit fram ett förslag till ny förbundsordning för att ersätta gällande förbundsordning från 2017. Syftet med revideringen är att tydliggöra förbundets uppdrag, modernisera ekonomiska och styrningsrelaterade bestämmelser samt anpassa regleringen till dagens arbetssätt, bland annat avseende ägarstyrning, intern kontroll, distanssammanträden och indexering av avgifter och arvoden.

Den nya förbundsordningen innehåller både språkliga och strukturella moderniseringar samt flera sakliga förändringar. Förslaget innebär i huvudsak en breddning och förtydligande av Fyrbodals uppdrag, en mer formaliserad budget- och planeringsprocess, KPI-indexerade medlemsavgifter och arvoden, förtydligad bolagsstyrning och intern kontroll samt utökad möjlighet till distanssammanträden. Enligt den föreslagna § 14 ska förbundsordningen fortsättningsvis vid behov ses över minst en gång per mandatperiod.

Ett förslag till ny förbundsordning (remissutgåva) har upprättats för att inhämta medlemskommunernas synpunkter. Efter medlemskommunernas svar kommer synpunkterna att beaktas och redovisas tillsammans med ett förslag till ny förbundsordning. Efter politiskt ställningstagande i direktionen översänds därefter förslag till ny förbundsordning för fastställande i respektive medlemskommuns fullmäktige (i enlighet med nu gällande förbundsordning § 23).

Praktisk information

Vi vill ha ert remissvar **senast den 31 mars 2026.**
Svaret skickas till: kansli@fyrbodal.se

Remisshandlingar:

- Fyrbodals kommunalförbunds tjänsteskrivelse 2025-11-13

- Utlåtande av jurist Jan Persson 2025-11-12
- Jämförelse mellan befintlig från 2017-03-16 och förslag 2025-11-11
- Förslag till reviderad förbundsordning 2025-11-11
- Förbundsordning 2017-03-16 §15

Eventuella frågor kan ställas till:
Anna Lärk Ståhlberg, förbundsdirektör, anna.lark.stahlberg@fyrbodal.se
Carina Wiberg Borgh, chef verksamhetsstöd, carina.wiberg-borgh@fyrbodal.se

Vi ser fram emot att ta del av era remissvar!

Anna Lärk Ståhlberg
Förbundsdirektör

Remissen skickas till:
Bengtsfors kommun
Dals-Ed kommun
Färgelanda kommun
Lysekils kommun
Melleruds kommun
Munkedals kommun
Orust kommun
Sotenäs kommun
Strömstads kommun
Tanums kommun
Trollhättans stad
Uddevalla kommun
Vänersborgs kommun
Åmåls kommun

From: "Kansliet Fyrbodals Kommunalförbund" <kansli@fyrbodal.se>
Sent: 2025-12-17 13:33:38
To: "Bengtsfors kommun" <kommun@bengtsfors.se>; "Dals Eds kommun" <kommun@dalsed.se>; "Färgelanda kommun" <kommun@fargelanda.se>; "kontaktcenter@trollhattan.se" <kontaktcenter@trollhattan.se>; "Lysekils kommun" <registrator@lysekil.se>; "Melleruds kommun" <kommunen@mellerud.se>; "Munkedals kommun" <munkedal.kommun@munkedal.se>; "Orust kommun" <kommun@orust.se>; "Sotenäs kommun" <registrator.kommun@sotenas.se>; "Strömstads kommun" <kommun@stromstad.se>; "Tanums kommun" <ks.diarium@tanum.se>; "Trollhättans stad" <trollhattans.stad@trollhattan.se>; "Uddevalla kommun" <kommunen@uddevalla.se>; "Kommunstyrelseförvaltningen, Vänersborgs kommun" <kommun@vanersborg.se>; "Åmåls kommun" <kommun@amal.se>
Subject: Expediering av förbundsdirektionens beslut 251112
Attachments: §137 Fyrbodals kommunalförbunds förbundsordning.pdf, Bilagor Förbundsordningen 251211.pdf, Tjänsteskrivelser mm direktionen 251211.pdf, Missiv 251217.docx

Till Medlemskommunerna,

Expediering av beslut
§137 Fyrbodals kommunalförbunds förbundsordning

Vi vill ha ert remissvar **senast den 31 mars 2026.**
Svaret skickas till: kansli@fyrbodal.se

Med vänliga hälsningar

Kansliet

Fyrbodals kommunalförbund

Telefon/mobil: +46-(0)73-3358500
Postadress: Box 305. 451 18 Uddevalla
Besöksadress:Kaserngården 3B (vån 3), Uddevalla
fyrbodal.se

Facebook
LinkedIn

§ 137 – Fyrbodals kommunalförbunds förbundsordning

Förbundsdirektionens beslut
Direktionen beslutar att remittera förslag till ny förbundsordning för yttrande av medlemskommunerna med svar senast 2026-03-31.

Sammanfattning
Förbundsdirektören fick 2023-06-15 § 60 i uppdrag av direktionen att göra en översyn av förbundets förbundsordning med anledning av att Göteborgsregionen initierat en översyn av sin förbundsordning samt att det uppkommit frågor om de övriga kommunalförbundens förbundsordning i samband med utredningen av förbundens gemensamma förening VästKom.

Den nu gällande förbundsordningen för Fyrbodals kommunalförbund fastställdes av direktionen 2017-03-16 §15.

Förbundsdirektören har tagit fram ett förslag till ny förbundsordning för att ersätta gällande förbundsordning från 2017. Syftet med revideringen är att tydliggöra förbundets uppdrag, modernisera ekonomiska och styrningsrelaterade bestämmelser samt anpassa regleringen till dagens arbetssätt, bland annat avseende ägarstyrning, intern kontroll, distanssammanträden och indexering av avgifter och arvoden.

Den nya förbundsordningen innehåller både språkliga och strukturella moderniseringar samt flera sakliga förändringar. Förslaget innebär i huvudsak en breddning och förtydligande av Fyrbodals uppdrag, en mer formaliserad budget- och planeringsprocess, KPI-indexerade medlemsavgifter och arvoden, förtydligad bolagsstyrning och intern kontroll samt utökad möjlighet till distanssammanträden. Enligt den föreslagna § 14 ska förbundsordningen fortsättningsvis vid behov ses över minst en gång per mandatperiod.

Ett förslag till ny förbundsordning (remissutgåva) har upprättats för att inhämta medlemskommunernas synpunkter. Efter medlemskommunernas svar kommer synpunkterna att beaktas och redovisas tillsammans med ett förslag till ny förbundsordning. Efter politiskt ställningstagande i direktionen översänds därefter förslag till ny förbundsordning för fastställande i respektive medlemskommuns fullmäktige (i enlighet med nu gällande förbundsordning § 23).

Beslutsunderlag
Tjänsteskrivelse 2025-11-13
Utlåtande av jurist Jan Persson 2025-11-12
Jämförelse mellan befintlig från 2017-03-16 och förslag 2025-11-11
Förslag till reviderad förbundsordning 2025-11-11
Förbundsordning 2017-03-16 §15

Arbetsutskottets beslut
Arbetsutskottet föreslår direktionen besluta remittera förslag till ny förbundsordning för yttrande av medlemskommunerna med svar senast 2026-03-31.

Beslutet skickas till
Medlemskommunerna

Signature reference: 93ecf5b5-7715-4771-9342-2463bf1c3876

Förbundsordning remissversion - direktionen 2025-12-11

Historik

- 1999 VGR
- 2001 kommunförbundet Fyrbodal
- VGR valde att kommunicera med kommunförbundet
- 2005 kommunalförbundet Fyrbodal – samverkan regional utveckling, projekt, nätverk mm
- Kommunalförbund regleras via kommunallagen
- Förbundsordningen tillkom 2005 och har reviderats 2006, 2015 och 2017
- Verksamheten successivt utvecklats under tiden

Fyrbodals kommunalförbund

Uppdrag

Förbundsdirektören fick av direktionen 2023-06-15 § 60 i uppdrag att se över förbundsordningen

Varför?

3 § Förbundets ändamål behöver spegla det förbundet gör och skapa utrymme för kommande förändringar i uppdraget

Fyrbodals kommunalförbund

Process – som har varit

- Parallell process med varumärket och namnfrågan
- Förbundsdirektörens ledningsgrupp och flera interna grupperingar
- Arbetsutskottet oktober 2024 samt september 2025
- Kommundirektörerna april och oktober 2025
- Workshop med direktionen juni 2025
- Arbetsgrupp med 3 kommundirektörer september och oktober 2025 (tre tillfällen)
- Avstämning med jurist november 2025
- Informera kommundirektörer om remissversion november 2025

Fyrbodals kommunalförbund

Förslag till ny förbundsordning

- språkliga och strukturella moderniseringar
- flera sakliga förändringar.
- en breddning och förtydligande av kommunalförbundets uppdrag
- formaliserad budget- och planeringsprocess
- KPI-indexerade medlemsavgifter och arvoden
- förtydligad bolagsstyrning och intern kontroll
- möjlighet till distanssammanträden
- förbundsordningen ses över vid behov eller minst en gång per mandatperiod.

Fyrbodals kommunalförbund

Förbundets ändamål

Mer detaljerad ändamålsbestämmelse med betoning på:

- hållbar utveckling,
- kommunalt självstyre,
- nätverk,
- projekt,
- extern finansiering,
- intressebevakning,
- ägaransvar Gryning Vård AB,
- regionalt utvecklingsuppdrag
- RSS-roll.

Fyrbodals kommunalförbund

Medlemsavgift

- Saknar möjlighet till långsiktig ekonomisk planering
- Övriga medel (avtal och projekt) är bundna
- Medlemsavgiften regleras med KPI
- Förändrat uppdrag kräver beslut om justering av medlemsavgift

Fyrbodals kommunalförbund

Jämförelse-tabell

mellan 2017 års förbundsordning och nytt förslag

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion (2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
§ 1	Namn Fyrbodals kommunalförbund och säte i Uddevalla.	§ 1	Bekräftar namn Fyrbodals kommunalförbund och säte i Uddevalla.	Endast språklig modernisering. Ingen saklig skillnad.
§ 2	Uppräkning av 14 medlemskommuner och medlemskap i VästKom (med äldre namn på Sjuhärad).	§ 2	Samma 14 medlemskommuner och medlemskap i VästKom men med aktuellt namn på Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund.	Sakligt samma medlemskrets, men uppdaterat namn på Sjuhärads-kommunalförbundet.
§ 3	Övergripande ändamål: stärka kommunernas intressen, regional utveckling, samverkan, effektivt resursutnyttjande, stödja kommunalt självstyre.	§ 3	Mer detaljerad ändamålsbestämmelse med betoning på hållbar utveckling, kommunalt självstyre, nätverk, projekt, extern finansiering, intressebevakning, beslutsfattande inom överlåtna frågor, ägaransvar, Gryning Vård AB, regionalt utvecklingsuppdrag och RSS-roll.	Ändamålet konkretiseras och utvidgas; förbundet får en tydligare roll inom välfärdsutveckling kompetensförsörjning och regional utveckling.

Fyrbodals kommunalförbund

Process – kommande

- Direktionen beslutar skicka på remiss till medlemskommunerna 11 december. Sista svarsdag 2026-03-31
- Direktionen beslutar om reviderad förbundsordning 2026-05-28
- Hösten 2026 fastställer respektive medlemskommuns fullmäktige förbundsordningen.

Fyrbodals kommunalförbund

Fyrbodals kommunalförbunds förbundsordning - remiss

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår direktionen besluta remittera förslag till ny förbundsordning för yttrande med svar senast 2026-03-31.

Sammanfattning

Förbundsdirektören fick 2023-06-15 § 60 i uppdrag av direktionen att göra en översyn av förbundets förbundsordning med anledning av att Göteborgsregionen initierat en översyn av sin förbundsordning samt att det uppkommit frågor om de övriga kommunalförbundens förbundsordning i samband med utredningen av förbundens gemensamma förening VästKom.

Den nu gällande förbundsordningen för Fyrbodals kommunalförbund fastställdes av direktionen 2017-03-16 §15.

Förbundsdirektören har tagit fram ett förslag till ny förbundsordning för att ersätta gällande förbundsordning från 2017. Syftet med revideringen är att tydliggöra förbundets uppdrag, modernisera ekonomiska och styrningsrelaterade bestämmelser samt anpassa regleringen till dagens arbetssätt, bland annat avseende ägarstyrning, intern kontroll, distanssammanträden och indexering av avgifter och arvoden.

Den nya förbundsordningen innehåller både språkliga och strukturella moderniseringar samt flera sakliga förändringar. Förslaget innebär i huvudsak en breddning och förtydligande av Fyrbodals uppdrag, en mer formaliserad budget- och planeringsprocess, KPI-indexerade medlemsavgifter och arvoden, förtydligad bolagsstyrning och intern kontroll samt utökad möjlighet till distanssammanträden. Enligt den föreslagna § 14 ska förbundsordningen fortsättningsvis vid behov ses över minst en gång per mandatperiod.

Ett förslag till ny förbundsordning (remissutgåva) har upprättats för att inhämta medlemskommunernas synpunkter. Efter medlemskommunernas svar kommer synpunkterna att beaktas och redovisas tillsammans med ett förslag till ny förbundsordning. Efter politiskt ställningstagande i direktionen översänds därefter förslag till ny förbundsordning för fastställande i respektive medlemskommuns fullmäktige (i enlighet med nu gällande förbundsordning § 23).

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2025-11-13

Utlåtande av jurist Jan Persson 2025-11-12

Jämförelse mellan befintlig från 2017-03-16 och förslag 2025-11-11

Förslag till reviderad förbundsordning 2025-11-11

Förbundsordning 2017-03-16 §15

Beslutet skickas till

Medlemskommunerna

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Efter det att Västra Götalandsregionen (VGR) bildades 1999 valde VGR att kommunicera med kommunerna via dåvarande kommunförbundet Fyrbodal (bildat 2001) med t ex remisser för nationell och regional infrastrukturplan och ta fram gemensamt underlag till tillväxtprogram. Detta ledde fram till att de 14 kommunerna i Fyrbodal 2005 bildade Fyrbodals kommunalförbund för att säkra ett ändamålsenligt kommunalt samarbete inom sin delregion. Samverkan blev en etablerad arena för regional utveckling, projekt, nätverk mm och efter hand har det växt fram nya samverkansområden.

Som kommunalförbund lyder förbundet under Kommunallagens regler och där stipuleras att förbundet måste ha en förbundsordning som bl a reglerar förbundets ändamål.

Förbundet har reviderat förbundsordningen vid tre tidigare tillfällen 2006, 2015 samt 2017. Den senaste revideringen skedde således för 8 år sedan och verksamheten har sedan dess successivt utvecklats bland annat inom välfärdsutveckling, kompetensförsörjning, regional utveckling och ägarstyrning i bolag.

Översyn av förbundsordningen

Förbundsdirektören fick 2023-06-15 § 60 i uppdrag av direktionen att göra en översyn av förbundets förbundsordning med anledning av att Göteborgsregionen initierat en översyn av sin förbundsordning samt att det uppkommit frågor om de övriga kommunalförbundens förbundsordning i samband med utredningen av förbundens gemensamma förening VästKom.

Den nu gällande förbundsordningen för Fyrbodals kommunalförbund fastställdes av direktionen 2017-03-16 §15.

Förbundsdirektören har tagit fram ett förslag till ny förbundsordning för att ersätta gällande förbundsordning från 2017. Syftet med revideringen är att tydliggöra förbundets uppdrag, modernisera ekonomiska och styrningsrelaterade bestämmelser samt anpassa regleringen till dagens arbetssätt, bland annat avseende ägarstyrning, intern kontroll, distanssammanträden och indexering av avgifter och arvoden.

För att säkerställa att förbundsordningen speglar dagens uppdrag, arbetssätt och regelverk så har arbetet bedrivits i process tillsammans med arbetsutskott, direktion, kommundirektörsnätverket, arbetsgrupp med tre kommundirektörer, olika grupperingar internt på förbundet samt med en avstämning gentemot jurist.

Den nya förbundsordningen innehåller både språkliga och strukturella moderniseringar samt flera sakliga förändringar. Förslaget innebär i huvudsak en breddning och förtydligande av kommunalförbundets uppdrag, en mer formaliserad budget- och planeringsprocess, KPI-indexerade medlemsavgifter och arvoden, förtydligad bolagsstyrning och intern kontroll samt utökad möjlighet till distanssammanträden. Enligt den föreslagna § 14 ska förbundsordningen fortsättningsvis vid behov ses över minst en gång per mandatperiod.

Kommunallagen

För att säkerställa att förslaget till ny förbundsordning håller sig inom ramen för kommunallagens reglering av kommunalförbund har förbundsdirektören låtit juristen Jan Persson göra en granskning. Persson arbetade 2023/24 med att revidera Göteborgsregionens förbundsordning och har en lång kommunal erfarenhet som jurist i bl a Göteborgs kommun. Bifogat finns hans utlåtande om förslaget till förbundsordning samt en beskrivning av gällande lagstiftning.

Övriga bilagor

För att underlätta jämförelsen mellan den nu gällande förbundsordningen och förslaget till ny förbundsordning så finns bifogat en jämförelsetabell med korta beskrivningar och viktiga skillnader i sak/innebörd.

Förslaget till förbundsordning daterad 2025-11-11 samt nuvarande förbundsordning 2017-03-16 § 15 ligger också med som bilagor.

Beslutsprocessen

Ett förslag till ny förbundsordning (remissutgåva) har upprättats för att inhämta medlemskommunernas synpunkter. Efter medlemskommunernas svar kommer synpunkterna att beaktas och redovisas tillsammans med ett förslag till ny förbundsordning. Efter politiskt ställningstagande i direktionen översänds därefter förslag till ny förbundsordning för fastställande i respektive medlemskommuns fullmäktige (i enlighet med nu gällande förbundsordning § 23).

Bedömning

Sammanfattningsvis bedöms den föreslagna förbundsordningen:

- ge en tydligare och mer ändamålsenlig reglering av Fyrbodals kommunalförbunds uppdrag och arbetsformer,
- stärka styrning, uppföljning, ägarstyrning och intern kontroll,
- skapa mer förutsägbarhet kring ekonomi, medlemsavgifter och arvoden,
- underlätta flexibla arbetssätt genom möjligheten till distanssammanträden
- säkerställa en återkommande översyn av förbundsordningen.

Sammantaget bedöms förslaget ligga i linje med förbundets utveckling och de behov som finns av tydlig och modern styrning av den gemensamma verksamheten.

Handläggare av ärendet

Carina Wiberg Borgh
chef verksamhetsstöd

Utlåtande

Jan Persson, jurist
Datum: 2025-11-12
janoapersson@gmail.com
0763 07 06 06

Fyrbodals kommunalförbund

Förbundsordning för Fyrbodals kommunalförbund

Jag har fått i uppdrag att genomföra en juridisk granskning av förslag till ny förbundsordning för Fyrbodals kommunalförbund. De synpunkter jag haft har blivit beaktade i förslag daterat den 11 november 2025 och jag lämnar härmed följande;

Utlåtande

Enligt min bedömning uppfyller förslaget till ny förbundsordning för Fyrbodal de krav som ställs i kommunallagen (i fortsättningen KL).

Gällande lagstiftning om kommunalförbund

Enligt 3 kap. 8 § KL får kommuner bilda kommunalförbund och lämna över skötseln av kommunala angelägenheter till sådana förbund. När detta sker blir kommunalförbundet huvudman och angelägenheten som överförs faller då i princip utanför medlemskommunens befogenhet. Ett kommunalförbund får ha hand om hela verksamheter eller geografiskt, funktionellt eller på annat sätt avgränsade uppgifter. Uppgifterna behöver inte vara gemensamma för alla medlemskommuner.

För kommunalförbund gäller primärt 9 kap. 1-18 §§ KL. Därutöver gäller KL:s övriga bestämmelser i tillämpliga delar samt den speciallag som kan omfatta den verksamhet som medlemskommuner överlämnat. Ett kommunalförbund är en egen juridisk person och en egen myndighet, innebärande bland annat skyldighet att tillämpa förvaltningslagen, offentlighetsprincipen och lagen om offentlig upphandling. Ett kommunalförbund är en samverkansform för dess medlemskommuner.

Ett kommunalförbund bildas enligt 9 kap. 1 § KL genom att förbundsmedlemmarnas fullmäktige antar en förbundsordning. I denna ska kommunalförbundets ändamål anges enligt 9 kap. 6 § 1 p KL. Något krav på att närmare i förbundsordningen ange vilka angelägenheter eller uppgifter som överlämnas finns inte direkt i lagtexten. Det är ändå viktigt att ganska utförligt beskriva vad ett kommunalförbund ska syssla med, för att tydliggöra förbundets uppgifter och ansvarsfördelningen mellan medlemskommunerna och förbundet.

Bedömning

Förslaget till förbundsordningen för Fyrbodals kommunalförbund innehåller förbundets ändamål, vilka områden som förbundet ska verka inom och de uppdrag som medlemskommunerna tilldelar förbundet.

Det går att ha olika uppfattningar om hur detaljerat ändamålet ska anges. Ju mera detaljerat ändamålet är, desto större är risken att förbundsordningen kan behöva ändras. Å andra sidan blir ett alltför övergripande ändamål lättare att angripa genom laglighetsprövning, där förbundet eller medlemskommun kan komma behöva övertyga en domstol om att viss verksamhet täcks av ändamålet.

Enligt min mening är ändamålsbeskrivningen i förslaget lagom avvägd och tillräcklig för att uppfylla kraven i KL.

Lagstiftaren har i 9 kap. 6 § KL, se bilaga 1, lämnat en omfattande reglering vad en förbundsordning ska innehålla och dess 18 punkter är alltså vad som behöver övervägas inför antagande av ny förbundsordning. Uppräkningen hindrar inte att medlemskommunerna bestämmer sig för att reglera ytterligare frågor i förbundsordningen.

Bestämmelsen är dubbeltydig i frågan om alla punkter måste regleras, eller om de som inte är tillämpliga kan lämnas därhän. Min bedömning är att punkterna 6-9 och 14 (om-frågorna) bara behöver regleras om medlemskommunerna vill utnyttja de möjligheter som anges. Om så inte är fallet, behövs ingen skrivning om dessa i förbundsordningen.

Förslaget innehåller att förbundsmedlem har rätt att väcka ärende i direktionen och därmed har ställning tagits till 9 kap 6 § p. 6 KL. Däremot innehåller förslaget inte något ställningstagande till krav på kvalificerad majoritet för beslut (p. 7), eller närvarorätt för förtroendevalda (p. 8 och 9) eller om allmänheten ska ha rätt att ställa frågor om årsredovisningen (p. 14). Finns politiskt önskemål att införa sådan reglering behöver det skrivas in i förbundsordningen. I annat fall får medlemskommunerna antas ha tagit ställning för att dessa krav och rättigheter inte ska gälla.

Därutöver innehåller förslaget ställningstaganden till alla övriga krav som ställs på förbundsordningen enligt 9 kap. 6 § KL.

Jan Persson
Jurist

Utdrag ur kommunallagen **bilaga 1**

3 kap. 8 § KL
Kommuner och regioner får bilda kommunalförbund och lämna över skötseln av kommunala angelägenheter till sådana förbund.

9 kap. 6 § KL
Förbundsordningen ska ange

1. kommunalförbundets namn och den ort där förbundet ska ha sitt säte samt förbundets medlemmar och ändamål,
2. förbundets organisation, organens uppgifter och inbördes förhållanden samt om interimsorgan får inrättas och om förbundsstyrelsen ska få vara ställföreträdare för förbundsfullmäktige,
3. antalet ledamöter och ersättare i den beslutande församlingen och hur förbundsmedlemmarna ska vara representerade samt mandattiden i de fall som anges i 4 §,
4. antalet revisorer och deras mandattid,
5. i fråga om förbund med förbundsdirektion, på vilket sätt som revisorer ska utses,
6. om en förbundsmedlem ska ha rätt att väcka ärenden i den beslutande församlingen,
7. om det för beslut ska krävas kvalificerad majoritet i den beslutande församlingen och för vilka ärenden detta ska gälla,
8. om en förtroendevald hos en förbundsmedlem som inte är ledamot i den beslutande församlingen ska ha rätt att delta vid sammanträden enligt 5 kap. 40 §,
9. om en förtroendevald hos en förbundsmedlem som inte är ledamot eller ersättare i förbundsstyrelsen eller någon annan nämnd ska ha sådan närvarorätt som anges i 4 kap. 28 §,
10. på vilken webbplats förbundets anslagstavla ska finnas,
11. förbundsmedlemmarnas andelar i förbundets tillgångar och skulder och fördelningen av förbundets kostnader mellan medlemmarna,
12. förbundsmedlemmarnas styrning av och insyn i förbundets ekonomi och verksamhet,
13. riktlinjer om förbundets budgetprocess,
14. om allmänheten ska ha rätt att ställa frågor om årsredovisningen vid ett sammanträde och i så fall förutsättningarna för detta,
15. förfarandet vid en förbundsmedlems utträde ur förbundet,
16. förutsättningarna för och förfarandet vid förbundets likvidation och upplösning samt grunderna för skifte av förbundets behållna tillgångar när förbundet upplöses,
17. ordningen för att lösa tvister mellan förbundet och dess medlemmar, och

18. ordningen för att bestämma ekonomiska förmåner till ledamöterna och ersättarna i den beslutande församlingen samt, i fråga om förbund med förbundsdirektion, till revisorerna.

Jämförelse mellan befintlig förbundsordning 2017-03-16 §15 samt förslag till reviderad förbundsordning daterad 2025-11-11 för Fyrbodals kommunalförbund

Tabell 1 – Utgår från gamla förbundsordningen (2017-03-16 § 15)

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
§ 1	Namn Fyrbodals kommunalförbund och säte i Uddevalla.	§ 1	Bekräftar namn Fyrbodals kommunalförbund och säte i Uddevalla.	Endast språklig modernisering. Ingen saklig skillnad.
§ 2	Uppräkning av 14 medlemskommuner och medlemskap i VästKom (med äldre namn på Sjuhärad).	§ 2	Samma 14 medlemskommuner och medlemskap i VästKom men med aktuellt namn på Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund.	Sakligt samma medlemskrets, men uppdaterat namn på Sjuhärads-kommunalförbundet.
§ 3	Övergripande ändamål: stärka kommunernas intressen, regional utveckling, samverkan, effektivt resursutnyttjande, stödja kommunalt självstyre.	§ 3	Mer detaljerad ändamålsbestämmelse med betoning på hållbar utveckling, kommunalt självstyre, nätverk, projekt, extern finansiering, intressebevakning, beslutsfattande	Ändamålet konkretiseras och utvidgas; förbundet får en tydligare roll inom välfärdsutveckling kompetensförsörjning och

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
			inom överlåtna frågor, ägaransvar, Gryning Vård AB, regionalt utvecklingsuppdrag och RSS-roll.	regional utveckling.
§ 4	Förbundet är bildat tills vidare.	§ 4	Förbundet är bildat tills vidare.	I princip identiskt.
§ 5	Organisation och beslutsförhet: direktion med 17 ledamöter + 17 ersättare, vissa kommuner har 2+2. Direktionen utser presidium, fastställer arbetsordning/delegationsordning, kan adjungera partiföreträdare. Enkel majoritet, ordförandens utslagsröst.	§ 5.1, § 5.4, § 5.5, § 5.6, § 7.2	Direktionen med samma storlek och fördelning. Mandatperiod knyts till kommunal mandatperiod. Inrättar presidium och arbetsutskott, reglerar valberedning, bolagsrelationer, kansli och digital anslagstavla, samt närvaro för andra förtroendevalda.	Strukturen blir mer detaljerad. Nytt: tydliga uppgifter (intern kontroll, arkivmyndighet, bolagsövervakning), formaliserad presidieroll, valberedning och digital anslagstavla. Regeln om adjungerade partiföreträdare ersätts av en mer formbunden

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
				närvaroregel i § 7.2.
§ 6	Direktionen kan utse arbetsutskott och särskilda beredningsgrupper, även med personer utanför direktionen, och kan delegera beslut till dessa.	§ 5.1	Direktionen ska välja arbetsutskott (presidiet + två ledamöter + två ersättare) som bereder ärenden och kan fatta beslut enligt delegationsordning.	Arbetsutskottets sammansättning och uppgifter regleras tydligare. Möjligheten att nämna särskilda beredningsgrupper i förbundsordningen tas bort.
§ 7	Förbundet kan ha intressen i bolag, stiftelser och organisationer; direktionen ska få ta ställning innan beslut av principiell vikt i dessa.	§ 5.4	Mer utvecklad bolagsbestämmelse: anger att intressen kan finnas på flera nivåer, direktionen ska övervaka hel- och delägda bolag, ta ställning innan beslut av större vikt och utse representanter i bolagen.	Bolagsstyrningen förtydligas och skärps; direktionens övervakningsansvar och utseende av representanter regleras tydligt.
§ 8	Fem revisorer, utses via Vänersborg;	§ 9	Fem revisorer utses via Vänersborg.	Grundmodellen är densamma;

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
	mandatperiod följer direktionens. Revisionsberättelse och årsredovisning till medlemskommunernas fullmäktige före maj.		Revisionsberättelse och årsredovisning till medlemskommunernas fullmäktige senast i maj, som beslutar om ansvarsfrihet; beslut ska motiveras om inte uppenbart obehövligt.	nytt är tydlig reglering av ansvarsfrihetsbeslut och krav på motivering vid avvikande beslut.
§ 9	Initiativrätt i direktionen för ledamot/ersättare, medlemskommun (via KF/KS) och organ under direktionen; i AU för ledamot/ersättare, underorgan och förbundsdirektör.	§ 5.2	Ärenden i direktionen får väckas av ledamot i direktionen, medlemskommun genom KF/KS samt förbundsdirektör.	Initiativrätten snävas in: ersättare och underorgan nämns inte längre uttryckligen. Förbundsdirektören behåller initiativrätt i direktionen men AU:s initiativrätt regleras inte särskilt.

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
§ 10	Direktionen avgör i vilka fall personer som inte är ledamot/ersättare får närvara och yttra sig.	§ 7.2	Direktionen får besluta att en annan förtroendevald än ledamot/ersättare får närvara och delta i överläggningar, men inte i beslut, och kan ges rätt att få mening antecknad i protokollet.	Bestämmelsen blir mer detaljerad och begränsar sig till förtroendevalda. Rätt till protokollsanteckning regleras uttryckligen.
§ 11	Förbundet ska ha ett kansli lett av förbundsdirektör, som ansvarar för den löpande förvaltningen.	§ 5.5	Förbundet har ett kansli lett av förbundsdirektören med ansvar för den löpande förvaltningen.	Endast redaktionella skillnader; sakligt oförändrat.
§ 12	Kungörelser och tillkännagivanden på förbundets anslagstavla. Budgetsammanträdet ska anslås även på varje medlems anslagstavla.	§ 5.6	Tillkännagivanden om justering av protokoll m.m. sker på förbundets digitala anslagstavla (webbplats). Budgetsammanträdet nämns inte särskilt.	Tekikskifte till digital anslagstavla. Kravet att även annonsera budgetsammanträdet på medlemskommunernas

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
				anslagstavlor utgår.
§ 13	Kostnader täcks genom bidrag från medlemmarna efter invånarantal per den 1 november året före budgetåret.	§ 8.1	Inför en årlig medlemsavgift som följer KPI med 2025 som basår. Avgifterna fördelas efter invånarantal (1 november), och verksamheten kan också finansieras genom uppdrag, externa intäkter och bidrag.	Principen om invånarbaserad fördelning kvarstår, men konstruktionen ändras till KPI-indexerad medlemsavgift och tydligare andra intäktskällor.
§ 14	Andel i tillgångar och skulder beräknas efter invånarantal (1 november); samma grund används vid bristtäckning och likvidationsskifte.	§ 8.2	I princip samma reglering: andelar beräknas efter invånarantal (1 november) och används vid bristtäckning och likvidation.	Sakligt oförändrat, med hänvisning till ny kapitelstruktur.
§ 15	Direktionen fastställer årligen en treårig budget och verksamhetsplan. Budgeten ska delges medlemmarna senast i	§ 6	Förbundsdirektören tar fram förslag till budget och verksamhetsplan för kommande treårsperiod senast	Budgetprocessen formaliseras med tydliga tidsgränser och en mer framträdande

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
	oktober året före budgetåret.		30 april. Direktionen fastställer budget och plan för nästföljande år senast 30 september.	roll för förbundsdirektören. Kopplingen till treårig verksamhetsplan förstärks.
§ 16	Direktionen upprättar årsredovisning senast 1 april; efter revision skickas den till medlemmarna för godkännande och ansvarsfrihet. Delårsrapport ska också sändas; internkontroll och uppföljning regleras i arbetsordning.	§ 7, § 7.1, § 5.1	Direktionen ska senast den 1 april ha upprättat förslag till årsredovisning för det gångna verksamhets-året. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlemskommun för godkännande och prövning av ansvars-frihet för direktionen. Förbundet ska rapportera löpande ekonomi och verksamhet så att medlemskommunerna kan utöva uppsikt.	Årsredovisningsdelen är i sak densamma. Internkontroll lyfts upp som ett uttryckligt ansvar för direktionen. Kravet på delårsrapport nämns inte längre uttryckligen i förbundsordningen, men följer av annan reglering.

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
			Direktionen har uttryckligt ansvar för intern kontroll.	
§ 17	Förbundet får inte ta upp lån, ingå borgen eller andra ansvarsförpliktelser utan samtliga medlemskommuners godkännande.	§ 8.3		Sakligt oförändrat, med hänvisning till ny kapitelstruktur.
§ 18	Varje medlemskommun står för egna arvoden/ersättningar. Förbundet svarar för ersättning till ordförande och revisorer enligt Uddevalla kommuns riktlinjer; övriga uppdrag enligt förbundets arvodesreglemente.	§ 8.4	Kommunerna betalar fortsatt egna arvoden; förbundet betalar ordförande och revisorer. Ordförandens arvode tas fram av valberedningen inför varje mandatperiod och KPI-indexeras årligen. Revisorernas ersättning följer Vänersborgs kommuns regler.	Huvudprincipen kvarstår, men arvodesstyrningen formaliseras via valberedning och KPI-indexering. Referenskommunen för revisorernas ersättning ändras till Vänersborg.
§ 19	Ny medlem ansöker till direktionen, som yttrar	§ 11	I stort sett samma reglering om	Sakligt oförändrat, med

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
	sig till medlemskommunernas fullmäktige; ny medlem antas när alla biträtt och ny förbundsordning undertecknats.		inträde för ny medlem.	redaktionella moderniseringar.
§ 20	Medlem har rätt att utträda. Uppsägning senast 1 juli; uppsägningstid två kalenderår från nästföljande årsskifte. Ekonomisk reglering utifrån andelar vid ingången av utträdesåret; kvarvarande medlemmar ändrar förbundsordningen; ansvar upphör när medlemmen utträtt.	§ 12	Samma grundprinciper och tidsfrister. Uppsägningen ska vara skriftlig och fattad efter beslut i kommunfullmäktige.	Sakligt i huvudsak samma, men formkraven skärps (skriftlighet och KF-beslut anges uttryckligen).
§ 21	Likvidation om uppgörelse med utträdande medlem inte nåtts vid uppsägningstidens utgång eller om mer än hälften av	§ 13	Likvidationsbestämmelserna motsvarar i stort sett de gamla, med hänvisning till de nya ekonomiparagrafer na.	Endast hänvisnings- och redaktionella justeringar; ingen tydlig saklig ändring.

Paragrafer (2017-03-16 § 15)	Kort innehåll (2017-03-16 § 15)	Motsv. § i remissversion 2025-11-11)	Kort beskrivning av motsvarande bestämmelse (2025-11-11)	Viktiga skillnader i sak/innebörd
	medlemmarna beslutar detta. Direktionen är likvidator; fördelning enligt andelar; reglerar avslut, slutredovisning, återupptagande av likvidation och arkivvård.			
§ 22	Tvister mellan förbundet och en eller flera medlemmar som inte kan lösas frivilligt ska avgöras i allmän domstol.	§ 10	Tvister mellan förbundet och medlemskommuner avgörs i allmän domstol om de inte kan lösas frivilligt.	Oförändrad saklig innebörd.
§ 23	Slår fast bildandet 2005 och reglerar att ändringar/tillägg ska antas av direktionen och fastställas av medlemmarnas fullmäktige.	§ 14	Reglerar att ändringar/tillägg ska antas av direktionen och fastställas av medlemmarnas fullmäktige samt att förbundet vid behov, en gång per mandatperiod, ska göra en översyn av förbundsordningen.	Den historiska delen om bildandet tas bort. Ny skyldighet till regelbunden översyn av förbundsordningen införs.

Tabell 2 – Nya paragrafer utan motsvarighet i gamla förbundsordningen

Ny § (utan motsvarighet som egen paragraf i gamla)	Kort sammanfattning av innehållet
§ 5.3	Reglerar plats för sammanträden och deltagande på distans. Direktionen sammanträder normalt i förbundets lokaler, men ordföranden kan bestämma annan plats. Möjliggör distanssammanträden under förutsättning att ljud och bild överförs i realtid så att alla kan se och höra varandra på lika villkor. Ledamöter som vill delta på distans bör anmäla detta senast fem dagar före sammanträdet.

Förbundsordning för Fyrbodals kommunalförbund

1 § Benämning och säte
Kommunalförbundets namn är Fyrbodals kommunalförbund och har sitt säte i Uddevalla.

2 § Medlemmar
Medlemmar är kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Åmål.

Förbundet är tillsammans med Göteborgsregionens kommunalförbund, Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund och Skaraborgs kommunalförbund medlem i Västsvenska kommunalförbundens samorganisation VästKom.

3 § Ändamål
Förbundet tillvaratar medlemskommunernas intressen och stärker därmed förutsättningar att bidra till en hållbar utveckling av Fyrbodalsregionen. Förbundet främjar samverkan inom ramen för det kommunala självstyret genom att driva gemensamma frågor, verksamheter och projekt.

Förbundet verkar särskilt för utveckling och effektivt resursutnyttjande inom områdena regional utveckling, kompetensförsörjning och välfärdsutveckling genom att på uppdrag av medlemskommunerna;

- skapa och driva politiker- och tjänstepersonsnätverk för erfarenhetsutbyte och samverkan över kommungränserna.
- fånga upp behov, initiera och driva gemensamma utvecklingsprojekt.
- verka för extern finansiering för uppväxling av kommunala och regionala medel.
- företräda medlemskommunerna gentemot region, stat och andra aktörer i överläggningar och förhandlingar avseende frågor av kommunövergripande och delregional karaktär.
- bevaka och värna medlemskommunernas intressen genom opinionsbildning och remissyttranden.

- bedriva verksamhet och fatta beslut i frågor som medlemmarna överlåter till förbundet inom ramen för förbundets ändamål.
- utöva ägaransvar för förbundets bolag.
- utveckla och tillhandahålla vård-, omsorgs-, behandlings-, utrednings- och rådgivningsresurser genom delägt aktiebolag (Gryning Vård AB) som komplement till medlemskommunernas egen verksamhet.
- bidra till genomförandet av det regionala utvecklingsuppdraget i nära samverkan med Västra Götalandsregionen utifrån regionala styrdokument.
- utgöra en Regional samverkans- och stödstruktur (RSS)[1] i Fyrbodalsregionen.

§ 4 Varaktighet

Förbundet är bildat tills vidare.

§ 5 Organisation och beslutsförhet

§ 5.1 Förbundsdirektionen (direktionen)

Förbundet är ett kommunalförbund med förbundsdirektion.

I direktionens uppgifter ingår, utöver vad som följer av lag, att;

- Övervaka att fastställda mål och inriktning för förbundets verksamhet följs och att förbundets löpande förvaltning handhas på ett rationellt och ekonomiskt sätt.
- På ett betryggande sätt handha förbundets medelsförvaltning.
- Avge yttranden som ankommer på förbundet samt underrätta förbundets medlemmar om yttranden som avgivits i viktiga frågor.
- Övervaka verksamheten i de bolag förbundet äger.
- Utgöra arkivmyndighet enligt arkivlagen.

[1] Regionala samverkans- och stödstrukturer (RSS) är en organisering för samverkan och för att utveckla och samordna kunskapsstyrning inom socialtjänst och hälso- och sjukvården. RSS är en länk mellan den nationella kunskapsstyrningen och kommunernas verksamheter och ger stöd och samordning till kommunerna i deras uppdrag att arbeta kunskapsbaserat och utifrån beprövad erfarenhet.

- Direktionen ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten, och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Direktionen ska bestå av sjutton ledamöter med sjutton personliga ersättare. Kommunerna Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg utser vardera två ordinarie ledamöter och två ersättare. De övriga medlemskommunerna utser vardera en ordinarie ledamot och en ersättare. Direktionen utser inom sig ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande.

Direktionen fastställer sin arbetsordning och delegationsordning.

Beslut i direktionen fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden företräder.

Direktionens mandattid är fyra år och räknas från och med 1 januari året efter det då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet.

Direktionen utser valberedning. Valbar till valberedning är någon som sitter i någon av medlemskommunernas fullmäktigeförsamlingar.

Direktionen ska välja ett presidium. Detta ska bestå av ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande. Presidiet representerar förbundet gällande samverkan med organisationer och myndigheter. Presidiet representerar förbundet i VästKom.

Direktionen ska välja ett arbetsutskott. Detta ska bestå av presidiet samt ytterligare två ledamöter samt två ersättare. Arbetsutskottet bereder ärenden till direktionen samt kan för förbundet fatta beslut enligt särskild delegationsordning.

§ 5.2 Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- Ledamot i direktionen
- Förbundsmedlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelse
- Förbundsdirektör

§ 5.3 Plats för sammanträde/ deltagande på distans

Direktionen sammanträder i kommunalförbundets lokaler. Ordföranden får bestämma en annan plats för ett visst sammanträde.

Direktionen får sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Ledamot som önskar delta på distans bör senast fem (5) dagar före sammanträdet anmäla detta till förbundskansliet.

§ 5.4 Till förbundet anknutna bolag och andra organisationer

Förbundet kan ha intressen i ett antal bolag och organisationer som ägare, medlem eller i andra former av samverkan med internationella, nationella, regionala och lokala organ och aktörer.

Direktionen ska övervaka verksamheten i förbundets hel- eller delägda bolag och se till så att direktionen får tillfälle ta ställning innan beslut av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas i bolagen.

Direktionen utser representanter till de bolag som förbundet helt eller delvis äger eller annars har intresse i.

§ 5.5 Förbundskansli

Förbundet ska ha ett kansli med uppgift att under direktionen handha förbundets administration och ombesörja dess löpande verksamhet. Förbundskansliet leds av en förbundsdirektör som inför direktionen svarar för förbundets löpande förvaltning.

§ 5.6 Anslagstavla

Tillkännagivanden om justering av protokoll från direktionens sammanträden samt andra tillkännagivanden ska anslås på förbundets digitala anslagstavla www.fyrbodal.se.

§ 6 Budget och verksamhetsplan

Förbundsdirektören ska i dialog med medlemskommunerna upprätta ett förslag till budget och verksamhetsplan för den kommande treårsperioden senast den 30 april varje år.

Direktionen ska fastställa förbundets budget och verksamhetsplan och för nästföljande år senast den 30 september.

§ 7 Medlemskommunernas uppföljning och uppsikt av förbundets ekonomi och verksamhet

Förbundet rapporterar löpande ekonomi och verksamhet till medlemskommunerna. Förbundet tillställer därutöver medlemskommunernas kommunstyrelser de uppgifter som behövs för att dessa ska kunna utöva sin uppsikt över förbundets verksamhet.

§ 7.1 Årsredovisning, ansvarsfrihet och uppföljning

Direktionen ska senast den 1 april ha upprättat förslag till årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlemskommun för godkännande och prövning av ansvarsfrihet för direktionen.

§ 7.2 Medlemmarnas närvaro vid direktionens sammanträden

Direktionen får besluta att en förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i direktionen ska få närvara vid direktionens sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten. Beslutet om närvaro vid sammanträdet får även innefatta att den förtroendevalde ska ha rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

§ 8 Finansiering av verksamheten

§ 8.1 Förbundets finansiering och fördelning av kostnader

Förbundets medlemmar ska betala en årlig medlemsavgift som ska följa konsumentprisindex (KPI) från oktober med 2025 års avgift som bas.

Den del av förbundets kostnader som finansieras av medlemskommunernas årsavgifter ska fördelas mellan kommunerna i förhållande till deras befolkningsunderlag. Invånarantalet den 1 november året före verksamhetsåret ska användas.

Förbundets verksamhet finansieras även utifrån medlemskommunernas efterfrågan samt genom regionala och statliga uppdrag, externa intäkter och bidrag för verksamhet.

§ 8.2 Medlemskommunernas andel i tillgångar och skulder

Förbundets medlemmar har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till antalet invånare i respektive medlemskommun i relation till invånarantalet hos samtliga medlemskommuner per den 1 november föregående år. Motsvarande kostnadsfördelning gäller för täckande av brist för det fall förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder för verksamheten samt vid skifte av förbundets samlade tillgångar vid likvidation.

§ 8.3 Lån, borgen m m

Förbundet får inte ta upp lån, ingå borgen eller liknande ansvarsförpliktelser utan samtliga medlemskommuners godkännande.

§ 8.4 Ersättning för förtroendeuppdrag

Varje medlemskommun står för sina kostnader avseende arvoden och andra ersättningar för uppdrag i direktionen. Förbundet ska dock svara för ersättningar till direktionens ordförande samt revisorer.

Kaserngården 3B (3 vån) • Box 305 • 451 18 Uddevalla • Vxl 0522 – 44 08 20 • kansli@fyrbodal.se • fyrbodal.se

Förbundets valberedning arbetar fram förslag på ersättningsnivå till direktionens ordförande inför varje ny mandatperiod. Under mandatperioden räknas ersättningen upp varje år med KPI (konsumentprisindex) från oktober året före.

Revisorernas ersättning ska följa Vänersborgs kommuns ”Bestämmelser om arvoden och andra ersättningar till förtroendevalda”. Arvodets storlek följer de belopp Vänersborgs kommun har satt för sammanträdesarvode – första timman samt påbörjad halvtimma efter första timman.

§ 9 Revision

Förbundet ska revideras av fem revisorer. Vänersborgs kommun utser revisorer och medlemskommunerna får nominera in förslag. Vänersborgs kommun utser ordförande i revisorsgruppen, som tillika är sammankallande

Revisorerna väljs för granskning av förbundets verksamhet under fyra år, motsvarande förbundsdirektionens mandattid.

Revisorerna ska före maj månads utgång avge revisionsberättelse, jämte årsredovisning, till respektive medlemskommuns kommunfullmäktige. Kommunerna ska bevilja eller neka ansvarsfrihet. Beslutet ska motiveras om det inte är uppenbart obehövligt.

§ 10 Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten lösas i allmän domstol.

§ 11 Inträde av ny medlem

Om ytterligare kommun önskar bli medlem i förbundet ska ansökan ske till direktionen som yttrar sig och överlämnar ärendet till medlemskommunernas fullmäktige för beslut. Ny medlem har antagits när samtliga medlemskommuner biträtt ansökan genom fullmäktigebeslut och en ny förbundsordning undertecknats av samtliga medlemskommuner.

§ 12 Utträde ur förbundet

En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Uppsägning ska vara skriftlig efter beslut i kommunfullmäktige. Uppsägningen ska ske senast den 1 juli och uppsägningstiden är två kalenderår räknat från årsskiftet efter uppsägningen.

Vid utträde ska reglering av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundets och den utträdande medlemmen bestämmas utifrån de andelar i förbundets samlade tillgångar och skulder som gäller vid ingången av det år medlemmen utträder ur förbundet.

Vid utträde ska de kvarvarande medlemmarna anta de ändringar i förbundsordningen som föranleds av utträdet.

När en medlem utträtt ur förbundet upphör medlemmens ansvar för förbundets skulder, om inte annat har överenskommit mellan den utträdande medlemmen och de kvarvarande medlemmarna.

§13 Likvidation av förbundet

Om slutlig ekonomisk uppgörelse mellan förbundet och den utträdande medlemmen inte uppnåtts, när uppsägningstiden i §12 första stycket är till ända ska förbundet omedelbart träda i likvidation. Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av direktionen i egenskap av likvidator.

Vid skifte av förbundets samlade tillgångar ska den i § 8.1 och 8.2 angivna fördelningsgrunden gälla.

När förbundet trätt i likvidation ska dess egendom i den mån det behövs för likvidationen förvandlas till pengar genom försäljning eller på annat lämpligt sätt. Verksamheten får fortsätta den tid som behövs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator, ska den avge slutlig förvaltningsredovisning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse, som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar samt eventuell fördelning av skulder. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen.

När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgetts samtliga förbundsmedlemmar är förbundet upplöst.

En medlem, som inte är nöjd med redovisningen eller det skifte som förrättats av direktionen, får väcka talan om detta mot de övriga medlemmarna inom ett år från det slutredovisningen delgavs medlemmen.

Om det framkommer någon tillgång för förbundet efter dess upplösning eller om talan väcks mot förbundet eller om det på annat sätt uppkommer behov av ytterligare likvidationsåtgärder, ska likvidationen återupptas.

När likvidationsuppdraget är fullgjort ska direktionen besluta om vilken av medlemmarna som ska ta över vården av de handlingar som tillhört förbundets arkiv.

§ 14 Ändringar av förbundsordningen

Ändringar och tillägg i förbundsordningen ska antas av direktionen och fastställas av medlemmarnas kommunfullmäktige.

Förbundet ska vid behov, en gång per mandatperiod, genomföra en översyn av förbundsordningen och därefter tillställa medlemskommunerna förslag till förbundsordning för fastställande.

Kaserngården 3B (3 vån) • Box 305 • 451 18 Uddevalla • Vxl 0522 – 44 08 20 • kansli@fyrbodal.se • fyrbodal.se

Reviderad förbundsordning mars 2017

Förbundsordning för Fyrbodals kommunalförbund

Innehållande 23 paragrafer

Namn och säte
1 §
Kommunalförbundets namn är Fyrbodals kommunalförbund.
Förbundet har sitt säte i Uddevalla.

Medlemmar
2 §
Medlemmar i kommunalförbundet är kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Åmål.

Fyrbodals kommunalförbund är tillsammans med Göteborgsregionens kommunalförbund, Sjuhärads kommunalförbund och Skaraborgs kommunalförbund medlem i Västsvenska kommunalförbundens samorganisation VästKom.

Ändamål
3 §
Förbundet har till ändamål att stärka medlemskommunernas intressen och att bidra till regional utveckling av Fyrbodalregionen. Syftet ska vara att stärka Fyrbodal och samverka för utveckling och effektivt resursutnyttjande.
Dessutom ska kommunalförbundet vara kommunernas part i samverkan och dialog med Västra Götalandsregionen kring tillväxtfrågor.

Ett övergripande mål för verksamheten är att stödja och utveckla det kommunala självstyret. Förbundet ska särskilt verka inom följande områden;

- Hållbar tillväxt och utveckling.
- Verksamhetsstöd och intressebevakning.
- Projekt som har till syfte att främja samordning och/eller samverkan inom områdena tillväxt och utveckling samt verksamhetsstöd.
- Ägaransvar för gemensamt ägda bolag och verksamheter.

Förbundet ska precisera sin verksamhet i en treårig verksamhetsplan som årligen revideras.

Varaktighet
4 §
Förbundet är bildat tills vidare.

Organisation och beslutsförhet
5 §
Förbundet är ett kommunalförbund med förbundsdirektion.

Direktionen ska bestå av sjutton ledamöter med sjutton personliga ersättare. Kommunerna Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg utser vardera två ordinarie ledamöter och två ersättare. De övriga medlemskommunerna utser vardera en ordinarie ledamot och en ersättare. Direktionen utser inom sig ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande.

För direktionen finns en arbetsordning och direktionen fastställer sin egen delegationsordning.

För att bredda den politiska representationen kan direktionen inför varje mandatperiod därutöver besluta att adjungera företrädare för parti som är representerat i någon av medlemskommunernas kommunstyrelser.
En adjungerad företrädare har yttranderätt men ingen förslags- eller beslutanderätt.

Beslut i förbundsdirektionen fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden företräder.

6 §
Förbundsdirektionen utser inom sig ett arbetsutskott för beredning av ärenden.
Direktionen kan tillsätta egna beredningsgrupper för olika områden med representanter valda även utanför direktionen.
Förbundsdirektionen kan delegera beslutanderätt till arbetsutskottet.

Till förbundet anknutna bolag, stiftelser och andra organisationer
7 §
Förbundet kan ha intressen i bolag och organisationer i form av ägare, stiftare, medlemskap och andra former av samverkan med organ och aktörer.
Förbundsdirektionen ska få tillfälle att ta ställning före beslut av principiell beskaffenhet eller annat av större vikt som fattas inom intressebolags verksamhet.

Revision
8 §
Förbundet ska revideras av fem revisorer. Vänersborgs kommun utser revisorer och medlemskommunerna får nominera in förslag. Vänersborgs kommun ska vara sammankallande tillika ordförande.

Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i förbundsdirektionen. Revisorerna ska före maj månads utgång avge revisionsberättelse, jämte årsredovisning, till respektive medlemskommuns kommunfullmäktige.

Initiativrätt
9 §

Ärenden i förbundsdirektionen får väckas av

- Ledamot och ersättare i förbundsdirektionen
- Förbundsmedlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelse samt
- Organ under förbundsdirektionen om direktionen har medgivit sådan rätt.

Ärenden i arbetsutskottet får väckas av

- Ledamot och ersättare i arbetsutskottet
- Organ under arbetsutskottet om arbetsutskottet har medgivit sådan rätt
- Förbundsdirektören får väcka frågor både i direktionen och i arbetsutskottet

Närvaro- och yttranderätt
10 §
Förbundsdirektionen avgör själv i vilka fall någon som ej är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens sammanträden.

Förbundskansli
11 §
Förbundet ska ha ett kansli med uppgift att under förbundsdirektionen handha förbundets administration och ombesörja dess löpande verksamhet. Förbundskansliet leds av en förbundsdirektör som inför direktionen svarar för förbundets löpande förvaltning.

Kungörelser och tillkännagivanden
12 §
Förbundets kungörelser, tillkännagivanden av protokollsjusteringar och övriga tillkännagivanden ska anslås på förbundets anslagstavla.
Kungörelse om sammanträde vid vilket budgeten fastställs ska anslås på förbundets anslagstavla och på varje medlems anslagstavla.

Finansiering av verksamheten
13 §
Kostnader för förbundets verksamhet ska, i den mån de inte täcks på annat sätt, täckas genom bidrag från medlemskommunerna. Kostnaderna ska därvid fördelas mellan förbundets medlemmar i förhållande till invånarantalet i respektive medlemskommun. Härvid ska användas invånarantalet den 1 november året före verksamhetsåret.

Andel i förbundets tillgångar och skulder
14 §
Förbundets medlemmar har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till antalet invånare i respektive medlemskommun i relation till invånarantalet hos samtliga medlemskommuner per den 1 november föregående år. Motsvarande kostnadsfördelning gäller för täckande av brist för det fall förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder för verksamheten samt vid skifte av förbundets samlade tillgångar vid likvidation.

Budgetprocess
15 §
Förbundsdirektionen ska årligen fastställa en budget för förbundet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt förbundsavgift. Budgeten ska dessutom innehålla en plan för ekonomin under den kommande treårsperioden.
Direktionens budget ska delges förbundets medlemmar senast under oktober månad året före verksamhetsåret.

Årsredovisning, ansvarsfrihet och uppföljning
16 §
Förbundsdirektionen ska senast den 1 april ha upprättat förslag till årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlemskommun för godkännande och prövning av ansvarsfrihet för direktionen.
Vidare ska direktionen översända delårsrapporten till respektive medlemskommun för behandling i fullmäktige.

Direktionen ska fastställa en arbetsordning som reglerar löpande uppföljning av verksamhet, projekt och genomförande av internkontroll.

Lån, borgen m m
17 §
Förbundet får inte ta upp lån, ingå borgen eller andra ansvarsförpliktelser utan samtliga medlemskommuners godkännande.

Ersättning för förtroendeuppdrag
18 §
Varje medlemskommun står för sina kostnader avseende arvoden och andra ersättningar för uppdrag i förbundsdirektionen.
Dock ska förbundet svara för ersättningar till direktionens ordförande samt revisorer med belopp som följer Uddevalla kommuns ”Riktlinjer för ekonomisk ersättning till förtroendevalda” samt till Uddevalla kommuns fasta årsarvode. Omfattningen av uppdraget fastställs i förbundets arvodesreglemente.

Övriga av direktionen tillsatta enskilda uppdrag med ersättning följer förbundets arvodesreglemente.

Inträde av ny medlem
19 §
Om ytterligare kommun önskar bli medlem i förbundet ska ansökan ske till förbundsdirektionen som yttrar sig och överlämnar ärendet till medlemskommunernas fullmäktige för beslut. Ny medlem har antagits när samtliga medlemskommuner biträtt ansökan genom fullmäktigebeslut och en ny förbundsordning undertecknats av samtliga medlemskommuner.

Utträde ur förbundet
20 §
En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Uppsägning ska ske senast den 1 juli och uppsägningstiden är två kalenderår räknat från årsskiftet efter uppsägningen.
Vid utträde ska reglering av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundets och den utträdande medlemmen bestämmas utifrån de andelar i förbundets samlade tillgångar och skulder som gäller vid ingången av det år medlemmen utträder ur förbundet.
Vid utträde ska de kvarvarande medlemmarna anta de ändringar i förbundsordningen som föranleds av utträdet.
När en medlem utträtt ur förbundet upphör medlemmens ansvar för förbundets skulder, om inte annat har överenskommit mellan den utträdande medlemmen och de kvarvarande medlemmarna.

Likvidation av förbundet
21 §
Om slutlig ekonomisk uppgörelse mellan förbundet och den utträdande medlemmen inte uppnåtts, när uppsägningstiden i 20§ första stycket är till ända, så ska förbundet omedelbart träda i likvidation.
Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.
Likvidation verkställs av förbundsdirektionen i egenskap av likvidator.
Vid skifte av förbundets samlade tillgångar ska den i 13 § angivna fördelningsgrunden gälla

När förbundet trätt i likvidation ska dess egendom i den mån det behövs för likvidationen förvandlas till pengar genom försäljning eller på annat lämpligt sätt. Verksamheten får fortsätta den tid som behövs för en ändamålsenlig avveckling.
När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator, ska den avge slutlig förvaltningsredovisning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse, som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar samt eventuell fördelning av skulder. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen.
När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna delgetts samtliga förbundsmedlemmar är förbundet upplöst.
En medlem, som inte är nöjd med redovisningen eller det skifte som förrättats av direktionen, får väcka talan om detta mot de övriga medlemmarna inom ett år från det slutredovisningen delgavs medlemmen.
Om det framkommer någon tillgång för förbundet efter dess upplösning eller om talan väcks mot förbundet eller om det på annat sätt uppkommer behov av ytterligare likvidationsåtgärder, ska likvidationen återupptas.
När likvidationsuppdraget är fullgjort ska direktionen besluta om vilken av medlemmarna som ska ta över vården av de handlingar som tillhört förbundets arkiv.

Tvister
22 §
Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten lösas i allmän domstol.

Bildandet av förbundet och ändringar av förbundsordningen
23 §

Förbundet är bildat när medlemmarnas fullmäktige har antagit förbundsordningen. Förbundet ansvarar för verksamheten enligt förbundsordningen från och med den 1 april 2005.

Ändringar och tillägg till denna förbundsordning skall antas av förbundsdirektionen och fastställas av medlemmarnas fullmäktige.

Remissmissiv – Fyrbodals kommunalförbunds förbundsordning

Förbundsdirektören fick 2023-06-15 § 60 i uppdrag av direktionen att göra en översyn av förbundets förbundsordning med anledning av att Göteborgsregionen initierat en översyn av sin förbundsordning samt att det uppkommit frågor om de övriga kommunalförbundens förbundsordning i samband med utredningen av förbundens gemensamma förening VästKom.

Den nu gällande förbundsordningen för Fyrbodals kommunalförbund fastställdes av direktionen 2017-03-16 §15.

Förbundsdirektören har tagit fram ett förslag till ny förbundsordning för att ersätta gällande förbundsordning från 2017. Syftet med revideringen är att tydliggöra förbundets uppdrag, modernisera ekonomiska och styrningsrelaterade bestämmelser samt anpassa regleringen till dagens arbetssätt, bland annat avseende ägarstyrning, intern kontroll, distanssammanträden och indexering av avgifter och arvoden.

Den nya förbundsordningen innehåller både språkliga och strukturella moderniseringar samt flera sakliga förändringar. Förslaget innebär i huvudsak en breddning och förtydligande av Fyrbodals uppdrag, en mer formaliserad budget- och planeringsprocess, KPI-indexerade medlemsavgifter och arvoden, förtydligad bolagsstyrning och intern kontroll samt utökad möjlighet till distanssammanträden. Enligt den föreslagna § 14 ska förbundsordningen fortsättningsvis vid behov ses över minst en gång per mandatperiod.

Ett förslag till ny förbundsordning (remissutgåva) har upprättats för att inhämta medlemskommunernas synpunkter. Efter medlemskommunernas svar kommer synpunkterna att beaktas och redovisas tillsammans med ett förslag till ny förbundsordning. Efter politiskt ställningstagande i direktionen översänds därefter förslag till ny förbundsordning för fastställande i respektive medlemskommuns fullmäktige (i enlighet med nu gällande förbundsordning § 23).

Praktisk information

Vi vill ha ert remissvar **senast den 31 mars 2026.**
Svaret skickas till: kansli@fyrbodal.se

Remisshandlingar:

- Fyrbodals kommunalförbunds tjänsteskrivelse 2025-11-13

- Utlåtande av jurist Jan Persson 2025-11-12
- Jämförelse mellan befintlig från 2017-03-16 och förslag 2025-11-11
- Förslag till reviderad förbundsordning 2025-11-11
- Förbundsordning 2017-03-16 §15

Eventuella frågor kan ställas till:
Anna Lärk Ståhlberg, förbundsdirektör, anna.lark.stahlberg@fyrbodal.se
Carina Wiberg Borgh, chef verksamhetsstöd, carina.wiberg-borgh@fyrbodal.se

Vi ser fram emot att ta del av era remissvar!

Anna Lärk Ståhlberg
Förbundsdirektör

Remissen skickas till:
Bengtsfors kommun
Dals-Ed kommun
Färgelanda kommun
Lysekils kommun
Melleruds kommun
Munkedals kommun
Orust kommun
Sotenäs kommun
Strömstads kommun
Tanums kommun
Trollhättans stad
Uddevalla kommun
Vänersborgs kommun
Åmåls kommun

§ 53

Översyn av Demokrati- och jämställdhetsbredningens uppdrag och arbetsformer

KS 2025/531

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att

- uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra en översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag, inklusive konkreta förslag till förändringar och förbättringar som kan stärka och tydliggöra beredningens roll och effektivitet i kommunens demokratiarbete,
- översynen ska beakta goda exempel från andra kommuner, exempelvis Ängelholms modell för demokratiberedning, samt
- att resultatet av översynen redovisas till kommunfullmäktige senast under år 2026.

Sammanfattning av ärendet

Demokrati- och jämställdhetsberedningens presidie har inkommit med ett initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen i syfte att tydliggöra uppdraget och arbetsformerna för ett mer effektivt och ändamålsenligt arbete inom kommunens demokratiutveckling. Ärendet har remitterats till kommunstyrelsen. Kommunstyrelseförvaltningen ställer sig positiv till förslaget med hänvisning till att underlätta arbetet i rollen som stödfunktion.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-04
- Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen
- Demokrati- och jämställdhetsberedningens beslut 2025-11-26 § 10
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-12-17 § 183

2026-02-04

Dnr: KS 2025/531

Handläggare
Erika Johansson
erika.johansson@vanersborg.se

Mottagare
Kommunfullmäktige

Översyn av Demokrati- och jämställdhetsbredningens uppdrag och arbetsformer

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att

- uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra en översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag, inklusive konkreta förslag till förändringar och förbättringar som kan stärka och tydliggöra beredningens roll och effektivitet i kommunens demokratiarbete,
- översynen ska beakta goda exempel från andra kommuner, exempelvis Ängelholms modell för demokratiberedning, samt
- att resultatet av översynen redovisas till kommunfullmäktige senast under år 2026.

Sammanfattning av ärendet

Demokrati- och jämställdhetsberedningens presidie har inkommit med ett initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen i syfte att tydliggöra uppdraget och arbetsformerna för ett mer effektivt och ändamålsenligt arbete inom kommunens demokratiutveckling. Ärendet har remitterats till kommunstyrelsen. Kommunstyrelseförvaltningen ställer sig positiv till förslaget med hänvisning till att underlätta arbetet i rollen som stödfunktion.

Fördjupad beskrivning av ärendet

2025-11-26, § 10 fattade Demokrati- och jämställdhetsberedningen beslut om att, genom initiativärende, föreslå kommunfullmäktige att genomföra en översyn av demokrati- och jämställdhetsbrednigen. Kommunfullmäktige remitterade ärendet till kommunstyrelsen 2025-12-17, § 183.

Bakgrunden till initiativärendet är, enligt beredningen, bland annat att det i nuläget är otydligt vilka ärenden som ska gå via beredningen och att ett förtydligande är önskvärt. I skrivelsen till kommunfullmäktige uppger Demokrati- och jämställdhetsberedningen att syftet med en översyn av beredningens arbetsordning och uppdrag är att inför kommande mandatperiod belysa om det finns behov av justeringar i roll, mandat eller arbetsformer för att:

- förenkla och tydliggöra beredningens uppdrag,

- stärka dess roll i kommunens demokratiarbete, och
- säkerställa att beredningen effektivt kan uppfylla sitt syfte enligt reglementet.

Man tänker sig också att översynen ska ge

- tydligare roll- och ansvarsbeskrivning
- skapa bättre förutsättningar för ett långsiktigt och systematiskt arbete, samt
- stärka demokratins ställning och invånarnas möjlighet till delaktighet i kommunens beslutsprocesser.

Kommunstyrelseförvaltningen ställer sig positiv till en översyn med hänvisning till att underlätta arbetet i rollen som stödfunktion.

Demokrati- och jämställdhetsberedningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- uppdra åt kommunstyrelsen att genomföra en översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag, inklusive konkreta förslag till förändringar och förbättringar som kan stärka och tydliggöra beredningens roll och effektivitet i kommunens demokratiarbete,
- översynen ska beakta goda exempel från andra kommuner, exempelvis Ängelholms modell för demokratiberedning, samt
- att resultatet av översynen redovisas till kommunfullmäktige senast under år 2026.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningen.

Alexander Oskarsson

Hållbarhetschef
kommunstyrelseförvaltningen

Bilagor

Kommunfullmäktiges beslut 2025-12-17, § 183

Demokrati- och jämställdhetsberedningens beslut 2025-11-26, § 10

Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen

Sändlista

Handläggare av ärendet

Demokrati- och jämställdhetsberedningen
Kommunstyrelsen
Kommundirektören

Översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens uppdrag och arbetsformer.

Demokrati- och jämställdhetsberedningen är en fast fullmäktigeberedning i Vänersborgs kommun. Utöver vad som anges i lag och andra författningar gäller särskilda regler för beredningen enligt kommunens arbetsordning.

Beredningens syfte är att:
a) stärka förtroendet för det demokratiska systemet,
b) bidra till ökat samhälleligt engagemang bland invånarna, samt
c) utveckla formerna för invånarnas delaktighet.

Erfarenheterna från beredningens arbete visar att det finns behov av att se över och tydliggöra uppdraget och arbetsformerna. En sådan översyn skulle kunna bidra till ett mer effektivt och ändamålsenligt arbete inom kommunens demokratiutveckling. Det är i nuläget otydligt vilka ärenden som ska gå via beredningen vilket bör förtydligas. Beredningen ser att det kan vara en fördel om kommunfullmäktige ger fler riktade uppdrag till beredningen under mandatperioden.

Som inspiration kan nämnas Ängelholms kommun, där demokratiberedningen har ett tydligt och avgränsat uppdrag att initiera, följa upp och driva utvecklingsfrågor inom lokal demokrati, vilket även tydligt beskrivs i. Handbok för beredningsarbete. En liknande modell skulle kunna vara värdefull även för Vänersborg. Ett fint exempel på beredningens arbete i Ängelholm är rapporten Lokal demokrati – hur ökar vi intresset hos unga för samhällsfrågor och politik?

Syftet med en översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag är att inför kommande mandatperiod belysa om det finns behov av justeringar i roll, mandat eller arbetsformer för att:
- förenkla och tydliggöra beredningens uppdrag,
- stärka dess roll i kommunens demokratiarbete, och
- säkerställa att beredningen effektivt kan uppfylla sitt syfte enligt reglementet.

En sådan översyn förväntas även:
- ge en tydligare roll- och ansvarsbeskrivning,
- skapa bättre förutsättningar för ett långsiktigt och systematiskt arbete, samt
- stärka demokratins ställning och invånarnas möjlighet till delaktighet i kommunens beslutsprocesser.

Förslag till beslut
Demokrati- och jämställdhetsberedningen föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

- att genomföra en översyn av Demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag, inklusive konkreta förslag till förändringar och förbättringar som kan stärka och tydliggöra beredningens roll och effektivitet i kommunens demokratiarbete,

- att översynen ska beakta goda exempel från andra kommuner, exempelvis Ängelholms modell för demokratiberedning, samt

- att resultatet av översynen redovisas till kommunfullmäktige senast under år 2026.

§ 10

Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen

KS 2025/531

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar:

- att genomföra en översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag, inklusive konkreta förslag till förändringar och förbättringar som kan stärka och tydliggöra beredningens roll och effektivitet i kommunens demokratiarbete,

- att översynen ska beakta goda exempel från andra kommuner, exempelvis Ängelholms modell för demokratiberedning, samt

- att resultatet av översynen redovisas till kommunfullmäktige senast under år 2026.

Sammanfattning av ärendet

Demokrati- och jämställdhetsberedningens presidie har inkommit med ett initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen.

Beslutsunderlag

- Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen

Demokrati-och jämställdhetsberedningens behandling under sammanträdet

Ordföranden ställde förslaget under proposition och fann att beredningen bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunfullmäktige

§ 183

Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen

KS 2025/531

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att remittera ärendet till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Demokrati- och jämställdhetsberedningens presidie har inkommit med ett initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen.

Beslutsunderlag

- Demokrati- och jämställdhetsberedningens beslut 2025-11-26, § 10
- Initiativärende rörande översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningen

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Demokrati- och jämställdhetsberedningens förslag till beslut var:

Kommunfullmäktige beslutar:

- att genomföra en översyn av demokrati- och jämställdhetsberedningens arbetsordning och uppdrag, inklusive konkreta förslag till förändringar och förbättringar som kan stärka och tydliggöra beredningens roll och effektivitet i kommunens demokratiarbete,
- att översynen ska beakta goda exempel från andra kommuner, exempelvis Ängelholms modell för demokratiberedning, samt
- att resultatet av översynen redovisas till kommunfullmäktige senast under år 2026.

Anneli Guilotte (S) yrkade att ärendet remitteras till kommunstyrelsen. I yrkandet instämde Elisabeth Johansson (KD).

Beslutsgång

Ordföranden ställde Anneli Guilottes (S) yrkande under proposition och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunstyrelsen

§ 54

Antagande av Handlingsprogram och tillhörande handlingsplan för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare

KS 2026/149

Beslut

1. Kommunfullmäktige antar Handlingsprogram för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare enligt bilaga.
2. Kommunfullmäktige antar Handlingsplanen för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare 2026–2028 enligt bilaga, samt uppdrar åt kommunstyrelsen att fortlöpande ansvara för uppföljning och revidering av handlingsplanen.

Sammanfattning av ärendet

Det riktade uppdraget i att ta fram ett *Handlingsprogram för förebyggande och främjande arbete för barn och unga* initierades av kommunfullmäktige i Mål- och resursplan 2025–2027. 1 Mkr avsattes 2025 inom öronmärkta anslag för ”socialt inkluderande och trygghetsskapande åtgärder”, med genomförandestart därefter.

Handlingsprogrammet syftar till att långsiktigt kraftsamla satsningar kring barn och unga genom en tätare samverkan mellan kommunens förvaltningar och externa aktörer så som civilsamhället och kommunala bolag.

Handlingsprogrammet är kommunövergripande och ska fungera som underlag till kommunens arbete och utgör även underlag till nämndernas och styrelsernas verksamhetsplaner. Handlingsplanen är en konkretisering av handlingsprogrammet då den innehåller insatser kopplade till programmets prioriterade fokusområden.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-11
- Handlingsplanen för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare
- Handlingsprogram för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare

Sändlista är en sammanställning över vilka organ, funktioner, personer eller liknande som ska få beslutet när ärendet är färdigbehandlat

Dnr: KS 2026/149

Handläggare
Sevtap Gurdal
sevtap.gurdal@vanersborg.se
0521– 722 409

Mottagare
Kommunstyrelsen

Antagande av Handlingsprogram och tillhörande handlingsplan för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige antar Handlingsprogram för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare enligt bilaga.
2. Kommunfullmäktige antar Handlingsplanen för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare 2026–2028 enligt bilaga, samt uppdrar åt kommunstyrelsen att fortlöpande ansvara för uppföljning och revidering av handlingsplanen.

Sammanfattning av ärendet

Det riktade uppdraget i att ta fram ett *Handlingsprogram för förebyggande och främjande arbete för barn och unga* initierades av kommunfullmäktige i Mål- och resursplan 2025–2027. 1 Mkr avsattes 2025 inom öronmärkta anslag för ”socialt inkluderande och trygghetsskapande åtgärder”, med genomförandestart därefter.

Handlingsprogrammet syftar till att långsiktigt kraftsamla satsningar kring barn och unga genom en tätare samverkan mellan kommunens förvaltningar och externa aktörer så som civilsamhället och kommunala bolag.

Handlingsprogrammet är kommunövergripande och ska fungera som underlag till kommunens arbete och utgör även underlag till nämndernas och styrelsernas verksamhetsplaner. Handlingsplanen är en konkretisering av handlingsprogrammet då den innehåller insatser kopplade till programmets prioriterade fokusområden.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Uppdraget har letts av utvecklingsledare för barn och unga på kommunstyrelseförvaltningen med kommunledningsgruppen som styrgrupp. Samtliga förvaltningar har deltagit i arbetet, liksom de kommunala bolagen Halle- och Hunneberg, Vattenpalatset och AB Vänersborgsbostäder samt Kunskapsförbundet Väst. Inkluderingen av vårdnadshavare i handlingsprogrammet görs utifrån att föräldraskapet är en viktig del av barns och ungas välmående och ses som en stark skydds- och friskfaktor.

Handlingsprogrammet innehåller fyra prioriterade fokusområden som ska stärka målgruppen och har tagits fram i samråd med förvaltningarna och de kommunala bolagen. Civilsamhällesorganisationerna har bidragit med synpunkter via två dialoger. Tankar från unga i kommunen har tagits i beaktande utifrån korta intervjuer och enkät. Utöver de prioriterade områdena finns även principerna för tillsammans-arbete som ska bygga på ett gemensamt *förhållningssätt*, *helhetsperspektiv* och *samverkan internet och externt*.

Kopplat till handlingsprogrammet har en *Handlingsplan för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare* tagits fram. Handlingsplanen konkretiserar de fyra prioriterade områdena i handlingsprogrammet med insatser under åren 2026–2028. Varje insats har en beskrivning utifrån mål och förväntade resultat, finansiering och uppföljning. Medel avsatta för insatserna i handlingsplanen är tillförda kommunstyrelsens ram, enligt beslut av kommunfullmäktige (Mål- och resursplan 2026–2028), på 9,8 miljoner/år under perioden 2026–2028.

Beredning

Ärendet har beretts genom omvärldsbevakning, forskningsstudier och kartläggning av olika delar av kommunala arbetet med barn och unga. Kartläggningen har bestått av möten, samtal och besök i kommunala verksamheter samt dialog med civilsamhället och kortare intervjuer med barn och unga.

Underlag

FN:s Agenda för hållbar utveckling (2015)

Barnkonventionen som svensk lag (2018:1197) trädde i kraft 2020

Socialtjänstlagen (2025:400)

Skollagen (2010:800)

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Diskrimineringslagen (2008:567)

Åtgärdsplan för Brottsförebyggande arbete i Vänersborgs kommun

Alexander Oskarsson

Chef Avdelningen för hållbar utveckling

Bilagor

Handlingsprogram för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare.

Handlingsplanen för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare.

Sändlista

Samtliga nämnder
Kommunala bolag

Strategi Program **Plan** Policy Riktlinje Regler

Vänersborgs kommun

Handlingsplan för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare 2026–2028

Innehållsförteckning

Inledning 1
Syfte 2
Undantag och avgränsningar 2
Plan 2
Goda livsvillkor oavsett bakgrund 3
Hälsofrämjande och preventiva arenor 9
Delaktighet och tilltro till sig själv 14
Ökad trygghet 17
Övergripande mål 21
Ansvar 21
Uppföljning och utvärdering 21
Samverkanspartners 21

Dokumentinformation Handlingsplanen innehåller insatser som är kopplade till Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare		**Dokumentansvarig** Avdelningschef för hållbar utveckling	
Antagen 2026-xx-xx	**Antagen av** Kommunfullmäktige	**Reviderad** Ange beslutsdatum och § för senaste revidering	**Giltighet** 2026–2028
Aktualiserad	**Diarienummer** KS 2026/149	**Intranät** ☒	**Hemsida** ☒
Dokumentmottagare ☒ Förvaltningsorganisation ☒ Kommunala bolag ☐ Allmänheten ☒ Förtroendevalda			
Andra regelverk som omnämns Ange de lagar, förordningar, föreskrifter, taxor eller styrande dokument som omnämns t.e.x. ”Kommunallagen (KL 2017:725)			

Inledning

Handlingsplanen för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare är framtagen som ett tillägg till det kommunövergripande *Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare*. Program och plan ska komplettera varandra och stärka det kommunövergripande, förebyggande och främjande arbetet för barn och unga. Arbetet ska ske effektivt och tillsammans över förvaltningsgränser samt med andra aktörer utanför kommunen så som kommunala bolag, föreningsliv och civilsamhället.

Handlingsplanen utgår från kommunens vision, inriktningsmål samt nationella viktiga mål som rör barn och unga.

Vänersborgs kommuns vision – attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet.

För att som kommun verka för att var attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet bör det förebyggande och främjande arbetet för barn och unga börja redan när barnet föds tills hen blir vuxen. Handlingsplanen är således till för barn och unga mellan 0–18 år, men kan vid behov sträckas till 20, eller till och med 25 år. Motivet till ett längre åldersspann är att gymnasietiden samt den enskilda pedagogiska omsorgen sträcker sig upp till 20 år. Dessutom räknas ungdom inom svensk ungdomspolitik samt inom EU (t.ex. ungdomsstatistik och EU-program) upp till 25 år liksom Arbetsförmedlingen arbete där en ungdom är en person mellan 16 och 25 år.

Styrande dokument som ligger till grund för innehållet i handlingsplanen.

Nationell nivå:
FN:s Agenda för hållbar utveckling (2015)
Barnkonventionen som svensk lag (2018:1197) trädde i kraft 2020
Socialtjänstlagen (2025:400)
Skollagen (2010:800)
Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
Diskrimineringslagen (2008:567)

Regional nivå:
Regionala utvecklingsstrategin

Kommunal nivå:
Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga samt deras vårdnadshavare
Åtgärdsplan för Brottsförebyggande arbete i Vänersborgs kommun

Syfte

Handlingsplanen är kopplad till det övergripande *Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga*. Syftet med handlingsplanen är att konkretisera handlingsprogrammets fyra prioriterade områden med insatser för barn och unga. Insatserna är framtagna av kommunens förvaltningar samt kommunala bolag för att stärka förebyggande och främjande arbetet för barn och unga och på sikt förbättra barns och ungas levnadsvillkor.

Undantag och avgränsningar

Insatserna i handlingsplanen är framtagna av förvaltningarna samt de kommunala bolagen med en beskrivning för varje insats utifrån mål och förväntade resultat, finansiering och uppföljning. Medel avsatta för insatserna i handlingsplanen är tillförda kommunstyrelsens ram, enligt beslut av kommunfullmäktige (Mål- och resursplan 2026–2028), på 9,8 miljoner/år under perioden 2026–2028.

Plan

Insatserna i handlingsplanen utgår från de fyra prioriterade områdena i handlingsprogrammet och är framtagna av förvaltningarna samt de kommunala bolagen. Varje insats har specificerats med ansvarig, budget, mål och förväntade resultat samt anger hur uppföljning ska ske. Även samverkanspartners för respektive insats finns angiven då det är ett uttalat mål med det förebyggande och främjande arbetet för barn och unga.

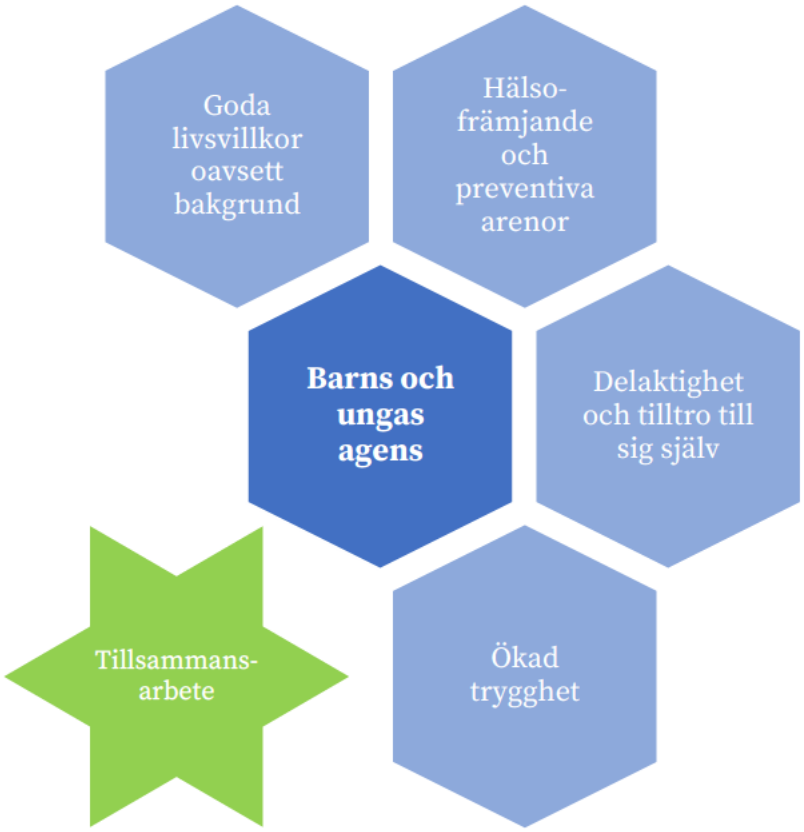

Bild: De fyra prioriterade områdena i handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga.

Goda livsvillkor oavsett bakgrund

Centralt syfte: öka andelen barn och unga som upplever goda livsvillkor och god hälsa för mer jämlika förutsättningar gällande fysisk, psykisk och socialt välbefinnande

Goda livsvillkor och god hälsa börjar redan från att barnet föds och ska gälla alla barn oavsett bakgrund. Jämställdhet och jämlikhet är grundpelare i ett demokratiskt samhälle och kräver ett kontinuerligt arbete för att alla människor ska känna sig inkluderade och delaktiga. Alla barn och unga i Vänersborgs kommun oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder ska bemötas och behandlas utifrån deras förutsättningar.

Insats 1	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Breddande förstärkning på råd och stödenheten inom Individ-och familjeomsorgen	SocF	1,4 mnkr	1, 4 mnkr	1,4 mnkr	4, 2 mnkr	2026–2028
Finansiering						
Insatsen finansieras med avsatta medel för Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Målet är att stärka råd- och stödenheten med två medarbetare för att kunna erbjuda mer kvalificerade psykosociala insatser för barn, unga och föräldrar. Insatsen ska minska behovet av externa placeringar, möjliggöra hemtagning av vissa placeringar och främja jämlika levnadsvillkor. Förstärkningen breddar uppdraget under omställningen till ny socialtjänstlag och god och nära vård, och bedöms nödvändig för att fullt ut genomföra insatserna.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
SocF, BUF, KoF, externa myndigheter/förbund (Kunskapsförbundet Väst, regionen, polismyndigheten och till del föreningar).						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Uppföljning sker via nyckeltal, tertialuppföljningar, systematisk individuell uppföljning utifrån krav i socialtjänstlagen.						

Insats 2	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
”Sportschool” för barn/unga med funktionsnedsättning, psykisk ohälsa eller marginaliserat beteende	SocF	700 tkr	700 tkr	700 tkr	2,1 mnkr	2026-2028
Finansiering						
Insatsen finansieras med avsatta medel för Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Målet är att stärka främjande och förebyggande enheten inom VSU i samarbete med PSO med en tjänst som utreder hur förvaltningen i samarbete med föreningar, civilsamhälle, KoF och eventuellt de kommunala bolagen, kan arbeta med ”Sportschool” för att möjliggöra så att barn och unga som annars inte får tillgång till föreningslivet får samma villkor.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
SocF, BUF, KoF samt externa myndigheter/förbund såsom Kunskapsförbundet Väst, regionen, polismyndigheten och föreningar.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Uppföljning sker genom att följa utredning och uppstart/implementering genom bildandet av arbetsgrupp och styrgrupp.						

Insats 3	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Tillgång till skolans fritidshem för barn med dagledigа föräldrar	BUF/KFF	Inom ram			Inom ram	2026
Finansiering						
Arbetstid för befintlig personal inom BoU samt KFF.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Utreda möjligheten att, i form av pilotprojekt, erbjuda barn till dagledigа föräldrar plats på fritidshem i samverkan med skolans fritidshem och Barnens Kastanj. Fritidshemmet blir en kompensatorisk åtgärd för att främja likvärdighet och bättre skolresultat för barn i socioekonomiskt utsatta områden.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
BUF, KoF, ABVB						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Utredning rapporteras till båda aktuella nämnder i första hand.						

Insats 4	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Fullföljd skolgång för placerade barn	BUF	700 tkr	700 tkr	700 tkr	2,1 mnkr	2026-2028
Finansiering						
Insatsen finansieras med avsatta medel för Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Målet är att placerade barn och unga ska ges förutsättningar att fullfölja sin skolgång genom en stärkt och strukturerad samverkan mellan skola och socialtjänst. En samverkande specialpedagog ska bidra till att skolrelaterade insatser planeras, genomförs och följs upp samordnat över tid, oavsett placering. Förväntat resultat: Ökad skolnärvaro hos placerade barn och unga samt fler placerade barn som når kunskapskraven i grundskolan. Måluppfyllelse mäts genom att skolnärvaro följs upp genom närvarostatistik samt andel elever som når kunskapskraven.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
BUF, SocF						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Uppföljning sker löpande och samordnas av den samverkande specialpedagogen i samarbete med ansvariga inom skola och socialtjänst. Uppföljning av varje barns skolgång sker minst en gång per termin. En sammanfattande uppföljning av insatsen görs årligen och baseras på; närvarostatistik samt skolresultat.						

Insats 5	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Fortsatt ledningsstöd på Familjecentralen Sirius	BUF	820 tkr	820 tkr	820 tkr	2,46 mnkr	2026
Finansiering						
Insatsen finansieras med avsatta medel för Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Målet är att säkra en långsiktig och stabil ledning för Familjecentralen Sirius för att möjliggöra ett samordnat, förebyggande och stödjande arbete för familjer med barn upp till 12 år. Genom att säkra verksamhetsledarens tjänst kan arbetet planeras långsiktigt och bidra till ökad kvalitet, tillgänglighet och samverkan samt stärker arbetet med nätverk, språkutveckling, integration och tidigt stöd till familjer i riskzon. Resultatet mäts genom antal barn och familjer som nås samt deltagande i aktiviteter kopplade till språk, nätverk och föräldraskap.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
BUF, SocF, Kunskapsförbundet Väst och barnavårdscentral (BVC).						

Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*
Uppföljning sker löpande och samordnas av verksamhetsledaren. En sammanfattande uppföljning görs årligen baserat på deltagarstatistik och genomförda aktiviteter.

Insats 6	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Social clubs	Kunskapsförbundet Väst	Inom ram	Inom ram	Inom ram		2026-2028
Finansiering						
Egen finansiering inom ram.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Syftet är att främja en meningsfull och social fritid hos ungdomarna oavsett deras omständigheter och bakgrunder. Ungdomarna ges möjlighet till delaktighet och att utforska, bredda eller fördjupa sina intressen i frivilliga fritidsklubbar ledda av lärarna på gymnasieskolorna (ex Science club). Målet är att öka ungdomarnas känsla av sammanhang, främja det psykiska måendet och stärka ungdomens tilltro till sig själva. Klubbarna ska också vara en naturlig mötesplats för unga i olika sociala omständigheter och bakgrunder. Det långsiktiga målet är att insatsen blir en positiv pusselbit i det komplexa arbetet med att förbättra elevernas skolresultat och framtidslust.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
Inom ramen för Science club samverkar Kunskapsförbundet med Högskolan Väst och Innovatum Science Center. Kunskapsförbundet ser många samverkansmöjligheter för både befintliga och önskade klubbar såsom Vattenpalatset, Halle- och Hunneberg, föreningslivet samt kultur- och fritidsförvaltningen.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Insatser kring Social clubs följs upp inom ramen för Kunskapsförbundets systematiska kvalitetsarbete.						

Insats 7	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Tonårshälsa	BUF	Inom ram			450 tkr	2026
Finansiering						
Medel från Rådet för hälsa och social hållbarhet med lika mycket egen medfinansiering.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Syftet med insatsen är att främja elevernas psykiska hälsa och förbättra deras möjligheter till måluppfyllelse genom att: erbjuda frukost på skolan för att säkerställa att alla elever får en bra start på dagen, införa morgonfys (lättare fysisk aktivitet) för att öka energinivå och koncentration samt skapa rörelsepauser eller organiserad fysisk aktivitet på eftermiddagen						

för att motverka trötthet och öka motivationen. Insatsen kommer även erbjuda föreläsningar till vårdnadshavare som ett led i att skapa medvetenhet och för att förbättra elevernas hälsa.
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*
Årskurs 7–9 på Dalboskolan, Silvertärnan, Torpaskolan och Vänerparken.
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*
Uppföljning halvår och helår utifrån den långsiktiga folkhälsoplanen.

Insats 8	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
En dag i taget	KFV tillsamman med En dag i taget	Inom ram			60 tkr	2026
Finansiering						
Medel från Rådet för hälsa och social hållbarhet med lika mycket egen medfinansiering.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Syftet är att erbjuda flickor i gymnasiets årskurs 1 en resurs, boken En dag i taget. Boken avser att både öka medvetenheten om psykisk hälsa och att stärka elevernas mentala välbefinnande. Förväntade resultat är en minskad psykisk ohälsa bland flickor på gymnasiet genom boken som verktyg för att hantera och förbättra sin mentala hälsa.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
Kunskapsförbundet Väst.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Uppföljning halvår och helår utifrån den långsiktiga folkhälsoplanen.						

Insats 9	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Generationsmöte genom måltid steg 2	SocF	Inom ram				2026
Finansiering						
Medel från Rådet för hälsa och social hållbarhet med lika mycket egen medfinansiering.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Målet är att möjliggöra för unga och seniorer att mötas i måltidssituationen, som en del i arbetet med att skapa trygghet och bidra till upplevd social inkludering samt främja god hälsa utifrån socialt sammanhang och näringsrik kost. Målgrupperna är seniorer i eget boende och elever på en högstadieskola i Vänersborg.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
Seniorer på eget boende samt en högstadieskola.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Uppföljning halvår och helår utifrån den långsiktiga folkhälsoplanen.						

Insats 10	Ansvarig	Budget			Budget totalt	Tidsplan
		2026	2027	2028		
Fräschare framtid	KSF tillsammans med Frändeskolan	Inom ram				2026
Finansiering						
Medel från Rådet för hälsa och social hållbarhet med lika mycket egen medfinansiering						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Syftet är att skydda elever i årskurs 4–6 från att börja med tobak och skapa en tobaksfri skolmiljö där yngre elever kan göra hälsosamma val. Projektet genomförs under lektionstid och involverar även vårdnadshavare genom exempelvis föräldramöten och öppet hus. Personalen utbildas och får material, och information sprids via hemsida, sociala medier och olika föräldraforum.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
Avdelningen för hållbar utveckling och Frändeskolan.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Löpande uppföljning utifrån delmål och en övergripande utvärdering vid projektets avslut.						

Insats 11	Ansvarig	Budget			Budget totalt	Tidsplan
		2026	2027	2028		
Subventionerade och kostnadsfria vattenbaserade insatser för barn och unga inom ramen för handlingsplanen, Inrättande av en cirka 30 % tjänst med simlärar- och vattengympa-kompetens för genomförande av riktade. Insatsen omfattar simskola, vattenvana och anpassade rörelsepass i vatten för prioriterade målgrupper som inte nås av Vattenpalatsets ordinarie, intäktsdrivande verksamhet.	Vattenpalatset	57 tkr	170 tkr	170 tkr		2026-2028

Finansiering
Insatsen finansieras med avsatta medel för Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga.
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*
• Öka simkunnighet och vattenvana hos barn och unga i prioriterade målgrupper • Sänka trösklar till fysisk aktivitet genom anpassade vattenaktiviteter • Bidra till ökad trygghet, hälsa och delaktighet • Genomförande av riktade simskolegrupper som inte konkurrerar med ordinarie simskola • Regelbundna vattenbaserade rörelsepass för barn och unga med särskilda behov Fler barn och unga nås som annars inte deltar i organiserad fysisk aktivitet.
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*
Röda Korset, socialtjänst, skola, fritidsgård.
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*
• Antal genomförda grupper och pass • Antal deltagare • Samverkande aktörer Årlig uppföljning inom ramen för handlingsprogrammets gemensamma uppföljning.

Hälsofrämjande och preventiva arenor

Centralt syfte: skapa hälsofrämjande och preventiva arenor där olika professioner samverkar för att förebygga ohälsa hos barn och unga

Hälsofrämjande arenor kan vara olika platser för barn och unga, både formella och icke formella. Förskola och skola är formella och obligatoriska arenor efter en viss ålder. Dessa ska vara en utvecklande och stimulerande kontext där arbetet mellan professioner ska syfta till att tillsammans bidra till att fler fullföljer sina studier med godkända skolresultat. Samverkan kring barns och ungas skolgång krävs för att de ska lyckas. Förskola och skolan är på olika sätt en skyddsfaktor för att barn och unga inte ska utveckla ohälsa. Förskola och skola har även en kompensatorisk roll där möjligheten att minska sociala livsvillkor finns och bör arbetas med.

En annan viktig kontext för hälsa är fritiden som kan ha en främjande roll för barns och ungas hälsa, stärka deras självkänsla och kan genom sin icke-institutionella verksamhet bidra till att barn och unga som hamnat utanför i skolan får tilltron till sig själv på en annan arena.

Både fysisk och psykisk hälsa ska lyftas och följas upp för att bidra till att barn och unga behåller god hälsa och framtidstro.

Insats 12	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Utökade hembesök IFO-BVC	SocF – IFO	Inom ram	Inom ram	Inom ram	Inom ram	2026-2028
Finansiering						
Inom ram.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Syftet med den gemensamma insatser är att tidigt upptäcka och möjliggöra riktat stöd till de familjer som visar sig ha behov det. Hembesöken genomförs av multiprofessionella team som träffar föräldrar och nyfödd bebis samt följer familjen/barnet de första två åren. Denna tidiga insats ska främja föräldrars och barns hälsa/självkänsla och genom det förebygga ohälsa som skulle kunna leda till bristande omsorg.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
SocF och regionens primärvård via BVC.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Gemensam uppföljning med regionen regelbundet.						

Insats 13	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Framtagande av handbok till föräldrar med barn med funktionsnedsättning	SocF-VSU/PSO	Inom ram			Stats-bidrag	2026
Finansiering						
Statsbidrag.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Syftet med handboken är att ska en samlad information för att möjliggöra en tydlig samhällslots för föräldrar till barn/unga med funktionsnedsättning. Målet och det förväntade resultatet är att föräldrar ska få tillgång till rätt stöd på ett lätt sätt och att behovet av andra insatser kanske kan minska.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
SocF, BuF samt KoF.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Gemensam uppföljning genom styrgrupp för priomedel.						

Insats 14	Ansvarig	Budget			Budget totalt	Tidsplan
		2026	2027	2028		
Idrottsaktiviteter utanför ordinarie föreningsorganisering för barn och ungdomar	KFF	500 tkr	500 tkr	500 tkr	1,5 mnkr	2026-2028
Finansiering						
Insatsen finansieras med avsatta medel för Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Syftet är att bidra till ökad rörelse, deltagande i social gemenskap, fler barn och unga i föreningsidrott, ökad psykisk och fysisk hälsa, inkludering i samhället och att detta görs genom regelbundet utbud av spontanidrott och prova-på-verksamhet inom olika idrotter som en lågtröskelaktivitet. Insatsen kan ske i föreningsregi samt utanför föreningarnas ordinarie lag/träningar med ett visst arvode.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
Idrottsföreningar och RF-Sisu.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Uppföljning sker genom rapportering av antal deltagande föreningar, antal tillfällen och antal deltagande barn och unga. Uppföljningen sker också genom rapportering/dialog med inblandade för kommentarer och analys av arbetet. Rapportering sker 1 g/år.						

Insats 15	Ansvarig	Budget			Budget totalt	Tidsplan
		2026	2027	2028		
Starta fritidsgård/öppen verksamhet för unga i Frändefors	KFF	500 tkr	500 tkr	500 tkr	1,5 mnkr	2026–2028
Finansiering						
Insatsen finansieras med avsatta medel för Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga. Bidrag till medverkande förening, 500 tkr/år. Investering i utomhusyta, samt inköp av verksamhetsmaterial, upp till 400 tkr inom budgetram.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Målet med insatsen är att ska skapa verksamhet närmare unga eftersom många har svårt att ta sig till centrala aktiviteter. Genom avtal som t ex IOP, privat utförare eller liknande, erbjuds öppen ungdomsverksamhet som ger social gemenskap, vuxna förebilder och en meningsfull fritid. Effekten mäts via antal besökare, öppettider samt dialoger med utförare och deltagare.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
Kultur- och fritidsförvaltningen, Förening i Frändefors.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						

Verksamheten följs upp enligt riktlinjer för uppföljning av privata utförare 1 g/år.

Insats 16	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Make av Move	BUF				6 936 tkr	2026-2028
Finansiering						
Finansieras av Allmänna arvsfonden och RF Sisu Västra Götalandsregionen under 3 år						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Målet med projektet är att öka barns fysiska, psykiska och sociala hälsa genom en tvärsektoriell modell som ökar fysisk rörelse hos barn 1–6 år. Modell har testats i Mölndal och Lidköping där barn, vårdnadshavare, förskolor, idrottsföreningar, samhällsplanering och barnhälsovård samverkar genom nya arbetssätt med rörelseförståelse som förhållningssätt. Projekt pågår i 3 år och syftar även till att förskolorna stärker sin kompetens och får gemensamma arbetssätt. Resultatet mäts genom observationer av barns deltagande, enkäter och självskattningar från pedagoger samt uppföljning av genomförda aktiviteter och utbildningar.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
BUF, RF-Sisu Västra Götalandsregionen, barn, vårdnadshavare, idrottsföreningar, Barnhälsovård m.fl.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Uppföljning sker löpande under projektets gång genom dialog med rektorer och pedagoger. Årlig sammanställning av resultat kopplat till mål och indikatorer. Slututvärdering efter projektets tre år med fokus på måluppfyllelse, arbetssätt och långsiktig hållbarhet.						

Insats 17	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Skolsocialt team	BUF	700 tkr	700 tkr	700 tkr	2 100 tkr	2026-2028
Finansiering						
Insatsen finansieras med avsatta medel för Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga, samt 700 tkr från statsbidrag						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Målet är att skapa ett skolsocialt team med personal från både skola och socialtjänst för att tidigt identifiera och stödja elever i ogynnsam utveckling samt stärka trygghet, närvaro och samverkan. Teamet bemannas av minst en årsarbetskraft från socialtjänsten och en från skolan, båda med relevant utbildning, och arbetar tvärprofessionellt. Resultatet mäts genom skolnärvaro, antal elever som fått stöd samt antal genomförda samverkansmöten och insatser.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
BUF, SocF						

Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*
Uppföljning sker löpande inom ramen för teamets arbete och samordnas gemensamt av skola och socialtjänst. En övergripande uppföljning av verksamheten genomförs årligen och baseras på; närvarostatistik, antal och typ av insatser, samverkansmöten, gemensam bedömning av måluppfyllelse.

Insats 18	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Barnbibliotekarie i förskolan	BUF	700 tkr	700 tkr	700 tkr	2 100 tkr	2026-2028
Finansiering						
Insatsen finansieras med avsatta medel för Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Målet är att ha en barnbibliotekarie för att säkerställa en likvärdig kvalitet i det läsfrämjande arbetet på kommunens 26 förskolor. Förväntat resultat är en mer likvärdig tillgång till läsfrämjande aktiviteter på samtliga förskolor och ökat intresse för böcker, berättelser och språk hos barnen. Ökad kunskap hos pedagoger om interaktiv högläsning och språkstimulerande arbetssätt. Mäts genom antal förskolor som tagit del av insatsen, antal genomförda läsfrämjande aktiviteter och pedagogiska insatser och pedagogernas deltagande i kompetenshöjande insatser.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
BUF, KFF						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Uppföljning sker löpande och samordnas av barnbibliotekarien i samverkan med förskolornas ledning. En sammanfattande uppföljning genomförs årligen som baseras på; genomförda aktiviteter, deltagarstatistik och översiktlig återkoppling från pedagoger.						

Insats 19	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Friluftsliv för nybörjare - lovbussar	Halle- och Hunneberg	Inom ram				2026
Finansiering						
Medel från Rådet för hälsa och social hållbarhet med lika mycket egen medfinansiering.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Projektet är tänkt att möjliggöra friluftsliv för fler genom att organisera transport till Halle- eller Hunneberg för skolungdomar under skollov där friluftsaktiviteter kan genomföras. Målet är att få fler att vistas i- och erhålla en ökad kunskap kring naturen samt att upptäcka friluftsliv. Detta kan vidare leda till positiva folkhälsoeffekter. Syftet med projektet är att nå						

ut till ungdomar som idag står långt från friluftslivet. Projektet syftar vidare till att sprida kunskap kring naturen och allemansrätten som är grundläggande för vårt friluftsliv.
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*
KFF
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*
Uppföljning halvår och helår utifrån den långsiktiga folkhälsoplanen.

Delaktighet och tilltro till sig själv

Centralt syfte: skapa arbetssätt som bidrar till att barn och unga får större delaktighet i de beslut som rör dem samt en ökad tilltro till sig själv

Att känna sig delaktig och få möjlighet till att påverka sitt eget liv är en viktig del av att främja hälsa och välmående. För att möjliggöra detta för barn och unga krävs ett strukturerat och medvetet arbete kring detta. Arbetet med barns delaktighet finns redan i tidig ålder från förskola och även i skolan, men behöver synliggöras genom att de professioner som arbetar med barn och unga direkt, men även indirekt, planerar, utvärderar och utvecklar sitt arbetssätt och förhållningssätt till vad delaktighet innebär för barn och unga. I en del av att känna delaktighet är att det finns en tro på barns och ungas agens och förmågan till att själva vara aktörer i sitt liv och att de skapas förutsättningar för detta i mötet med vuxna. Barn och unga ska ha möjlighet att vara delaktiga i beslut som kan påverka dem och deras liv. Vidare ska arbetet i kommunen genomsyras av barnperspektiv där vuxna ser till barns och ungas bästa, men också barns och ungas egna perspektiv ska beaktas i frågor som rör dem. Att känna delaktighet och kunna påverka sin egen livssituation är en viktig del för att uppleva hälsa och välmående samt en skyddsfaktor för att utveckla ohälsa.

Ett närliggande begrepp är tilltro, vilket innebär en individs känsla över vilken möjlighet och kapacitet hen tror sig ha att ta ansvar, sätta upp mål och nå dessa. Arbetet med att få barn och unga att känna tilltro till sig själv måste börja tidigt och göras tillsammans. Föräldrarna blir viktiga likaså de personer som träffar barn och unga i både formella och informella sammanhang. Skolan, fritiden och civilsamhället som riktar sig till denna grupp behöver kunna stödja och uppmuntra barn och unga att växa som person.

Barn och unga är invånare som ska ha tillgång till lika god service som andra invånare och frågor och information som rör dem ska vara lättillgängligt via de forum som de använder.

Insats 20	Ansvarig	Budget			Budget totalt	Tidsplan
		2026	2027	2028		
Utreda och utveckla möjlighet till lågtröskelverksamhet för unga inom det kommunala aktivitetsansvaret som har svårt att bryta isolering och utanförskap	SocF	Inom ram	1,4mkr	1,4mkr		Utredning 2026 Verksamhet 2027–2028
Finansiering						
Utredning inom ram, utom ram två tjänster 1,4 mnkr med avsatta medel för Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Det kortsiktiga målet på individnivå är att bryta isolering och utanförskap, samt möjliggöra ökad känsla av tillit till sig själv. Genom detta uppnår vi det vidare målet att stödja individen till egenmakt och sysselsättning/studier/arbete. Förvaltningens förväntade resultat är att personer har kommit vidare till aktiviteter som ger egen försörjning och ett självständigt liv.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
SocF, arbetsförmedling, regionen, Kunskapsförbundet Väst och eventuellt andra som utredning visar. Samarbete kan också ske med civilsamhälle och föreningar för att stärka den enskildes aktiviteter. Förvaltningen samarbetar kring målgruppen med flertalet aktörer, b.la inom samordningsförbundet.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Systematisk individuell uppföljning samt på gruppnivå vilket sammanställs i nyckeltal, tertial och verksamhetsberättelse.						

Insats 21	Ansvarig	Budget			Budget totalt	Tidsplan
		2026	2027	2028		
Kulturaktiviteter på Torpa	KFF	Inom ram				2026
Finansiering						
Medel från Rådet för hälsa och social hållbarhet med lika mycket egen medfinansiering						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Utveckling av kulturaktiviteter riktade till underrepresenterade målgrupper, särskilt ungdomar i Torpaområdet och i synnerhet flickor i åldern 13–19 år som inte har en meningsfull fritid. Målet är att genom konst och kultur nå nya deltagare och samtidigt bidra till individens ökade självkänsla, identitet och självförtroende. Stärka gemenskapen både inom grupper och i närområdet med särskilt fokus på de målgrupper som riskerar att stå utanför konst- och kulturlivet. Upparbeta arbetssätt genom samarbete över enheterna.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
KFF						

Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*
Uppföljning halvår och helår utifrån den långsiktiga folkhälsoplanen.

Insats 22	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Integration och ökad rörelse genom fotboll	Vänersborgs fotbollsklubb	Inom ram				2026
Finansiering						
Medel från Rådet för hälsa och social hållbarhet med lika mycket egen medfinansiering						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Målgruppen är barn 6–12 år och deras föräldrar, med fokus på området Flanaden/Kastanjevägen, Projektet ska öka integrationen genom att få fler barn, särskilt tjejer och barn med invandrarbakgrund, att delta i föreningslivet samt göra föräldrar mer insatta i hur det fungerar. Målet är att stärka barns sociala gemenskap, fysiska hälsa och skydda dem från våld och kriminalitet, samtidigt som fler lokala ledare rekryteras.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
Vänersborgs fotbollsklubb och Tärnanskolan och Barnens Kastanj.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Uppföljning halvår och helår utifrån den långsiktiga folkhälsoplanen.						

Insats 23	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Skapa en struktur för arbetet med storelevråd	KSF	Inom ram				2026
Finansiering						
Inom ram.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Syftet är att få en struktur över hur arbetet mes storelevråden ska ske under året för långsiktighet i barns och ungas delaktighet i det kommunala arbetet.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
KSF och grundskolorna i kommunen samt KFV.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Uppföljning genom det årliga kvalitetsarbetet.						

Insats 24	Ansvarig	Budget			Budget totalt	Tidsplan
		2026	2027	2028		
Friluftsdag med beredskapstema i årskurs 7 (förslagsvis, årskurs kan diskuteras) för skolor i Vänersborgs kommun. Friluftsdagen planeras äga rum på Halle- eller Hunneberg.	BUF	234 tkr	234 tkr	234 tkr	970 tkr	Om möjligt start HT 2026 med 2 pilotskolor och 2 friluftsdagar. Under 2027–2028 arrangeras 12 friluftsdagar/år.
Finansiering						
700 tkr med avsatta medel för Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga. 270 tkr medfinansiering av Halle- och Hunneberg.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Målet är att få fler unga att bli nyfikna på friluftsliv, påverka ungdomars självbild i en positiv riktning och bidra till en positiv känsla och förståelse för naturen. Pilot under höstterminen 2026 där någon/några i samverkan med skolor för friluftsdagskoncept med beredskapstema. Sedan möjlighet att utvärdera konceptet och genomföra eventuella justeringar och marknadsföra friluftsdagen till skolorna i kommunen. Målet är att fylla de 12 tillfällen per år som vi planerar för under 2027–2028.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
Skolorna i Vänersborgs kommun, eventuellt lokala föreningar ex orienteringsklubb/klubbar och scoutförening/föreningar. Praktikelever som håller utbildningar inom friluftsliv/natur för yngre elever då det finns ett värde i mötet mellan elever i de övre tonåren och elever i de yngre tonåren.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Digital enkät till eleverna efter att friluftsdagen ägt rum för att fånga in olika aspekter av friluftsdagen såsom hur de upplevde olika moment men också vilka känslor och erfarenheter friluftsdagen gav upphov till. Eleverna behöver också få möjlighet att påverka framtidens friluftsdagar genom att komma med tips och idéer inom ramen för enkäten.						

Ökad trygghet

Centralt syfte: barn och unga ska känna sig trygga i alla sammanhang och få vara den de är

Trygghet innebär att en person känner sig säker, skyddad från faror och upplever att hen har kontroll och inte behöver oroa sig för negativa oförutsägbara händelser. Ett tryggt barn eller ungdom känner att de kan uttrycka sina känslor och vågar fråga och prova nya saker och utvecklas utifrån sin förmåga. Trygghet bidrar även till att minska stress och öka känslan av psykiskt välbefinnande, i vissa sammanhang brukar resiliens lyftas i samband

med trygghet då personer som känner trygghet också blir bättre på att hantera motgångar och utmaningar.

Insats 25	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Kvalitetssäkring av samverkansformen SSPF (socialtjänst, skola, polis, fritid)	Lokalt BRÅ				840 tkr	2025-2026
Finansiering						
Socialt inkluderande och trygghetsskapande åtgärder.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Samverkansformen SSPF ska prioriteras av kommunen, som en extra insats i det brottsförebyggande arbetet, och där alla delar (socialtjänst, skola, polis, fritid) metodiskt arbetar med aktuella insatser enligt modellen på individ och gruppnivå.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
Kommun och polis.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Kvalitativ uppföljning via koordinatorroll som bedömer effekter av enskilda handlingsplaner, fakta gällande antal ungdomar/familjer samt eventuella mönster arbetsgruppen kan se. Uppföljning sker till styrgrupp BRÅ samt den professionella gruppen för främjande och förebyggande arbete för barn och unga**.**						

Insats 26	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Riktad feriepraktik	Lokalt BRÅ					2026
Finansiering						
Inom ram.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Kommunen kan matcha feriepraktik riktat till de ungdomar med aktiva handlingsplaner i SSPF och som arbetsgrupp- och styrgrupp för SSPF bedömer behöver ha detta för att förhindra en sommar utan sysselsättning med hög riskfaktor. Vi tänker att X antal platser avsätts för dessa ungdomar och att SSPF´s styrgrupp tillsammans med medarbetare ansvarig för feriepraktik inom Arbetsmarknadsenheten (AME) matchar ungdom till rätt praktik. Samtliga förvaltningar och kommunala bolag tar ansvar för att ta fram platser för feriepraktik och några av dessa används till dessa ungdomar.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
SSPF och AME.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Koordinator SSPF tillsammans med medarbetare inom AME samt arbetsplatserna gör uppföljning utifrån handlingsplaner framtagna inom SSPF samt avslutssamtal med ungdom.						

Insats 27	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Föreningar och civilsamhälle – utreda stöd och riktade insatser	Lokalt BRÅ					2025-2026
Finansiering						
Inom ram.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Vad krävs för att föreningar och civilsamhälle ska kunna vara behjälpliga (kompetens/resurser). Om kompetens och resurser kan tillföras – hur riktas dessa så att de når vår målgrupp? Åtgärden blir att utreda vidare hur vi kan koppla barn/ungdomars handlingsplaner inom SSPF till att inkludera en meningsfull fritid för målgruppen.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
Kommun och civilsamhälle.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Se BRÅ-handlingsplan.						

Insats 28	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Träffpunkter föräldrar/föräldracaféer	Lokalt BRÅ	1,4 mkr	1,4 mkr	1,4 mkr	4,2 mkr	2025-2026
Finansiering						
Behov av medel 1 400 000 kr motsvarande två heltidstjänster, förstärkt föräldrastöd/år.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Syftet med detta är att stärka det uppsökande, främjande och förebyggande arbetet och i det nå de viktiga personerna för barn och unga i form av deras föräldrar. Samarbete Kultur och fritidsförvaltningen, Socialförvaltningen med IFO och AME, Barn och utbildningsförvaltningen samt AB Vänersborgsbostäder (ABVB) Åtgärden blir att skala upp ”Torpalösningen” genom att utöka med fler områden stegvis, med start med ytterligare två områden 2026.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
KFF, SocF med IFO, BUF, AME samt ABVB.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Kvalitativ uppföljning genom medarbetares bedömningar och statistik från Lägesbild.						

Insats 29	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Förstärkt personalresurs på fritidsgårdarna i SSPF-arbetet	KFF	250 tkr	250 tkr	250 tkr	750 tkr	2026-2028
Finansiering						
Arbetstid för befintlig personal inom ram. 250 tkr med avsatta medel för Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga.						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Syftet är att fritidsledare bidrar med särskild handledningsinsats för unga inom SSPF-arbetet, vilket innebär särskild avsatt tid för ungdomar samt nätverksträffar, uppföljningsmöten m.m. utanför ordinarie verksamhet och arbetstid.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
Se BRÅ-handlingsplan.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Se BRÅ-handlingsplan.						

Insats 30	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Föreningar och civilsamhälle – riktade insatser	KFF	100 tkr	100 tkr	100 tkr	300 tkr	2026
Finansiering						
100 tkr för ett mindre arvode till de föreningar som deltar samt 100 tkr med avsatta medel för Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga						
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*						
Syftet är att ha en förstärkt handledningsresurs inom föreningslivet för de unga som ingår i SSPF så kan de erbjudas extra stöd av en vuxen inom föreningslivet för att på ett tryggt sätt kunna närma sig verksamheten i lite äldre ålder.						
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*						
Se BRÅ-handlingsplan.						
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*						
Se BRÅ-handlingsplan.						

Insats 31	**Ansvarig**	**Budget**			**Budget totalt**	**Tidsplan**
		2026	2027	2028		
Digitalt våld bland unga	KSF	Inom ram				2026

Finansiering
Medel från Rådet för hälsa och social hållbarhet med lika mycket egen medfinansiering.
Mål och förväntade resultat *(Vad vill vi uppnå och hur mäts det?)*
Syftet är att utveckla de förebyggande insatserna och att utöka samverkan både internt inom kommunen och med externa aktörer för att rusta ungdomar mot att bli utsatta och för att själva utsätta andra för digitalt våld. Föreläsning för årskurs 4 om digitalt våld bland unga samt konferens för professioner runt barn och unga om digitalt våld. Digital föreläsning vårdnadshavare. Förväntade effekter är att kunskapen om vad våld är ökar och var man kan få stöd och hjälp vid digital utsatthet. Även en ökad medvetenhet bland vuxna runt barn och unga förväntas.
Samverkansparter (*Vilka aktörer är involverade?)*
Skolorna i kommunen.
Uppföljning (*Hur och när utvärderas insatsen?)*
Uppföljning halvår och helår utifrån den långsiktiga folkhälsoplanen.

Övergripande mål

Handlingsplanen dockar väl in i två av kommunens inriktningsmål. Det första inriktningsmålet som handlingsplanen kan ha bäring på är *Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv* och det andra är *Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier*. Genom att insatserna i planen utgår från handlingsprogrammet centrala del, **barns och ungas agens**, syftar den till att både stärka jämställdhet och jämlikhet samt att ge bättre förutsättningar för fullföljda studier.

Ansvar

Arbetet samordnas av kommunstyrelsen. Respektive förvaltning ansvarar för det operativa arbetet med det förebyggande och främjande arbetet med barn och unga i samverkan med civilsamhället och näringslivet.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning sker årligen och revideras vid behov. Part ansvarig för insatser i planen ansvarar också för uppföljning av densamma på anmodan av kommunstyrelseförvaltningen.

Samverkanspartners

Kunskapsförbundet Väst

Vänersborgsbostäder (ABVB)

Vattenpalatset

Halle- och Hunneberg

Västra Götalandsregionen (VGR)

Polismyndigheten

Röda Korset

RF-Sisu

Strategi **Program** Plan Policy Riktlinje Regler

Vänersborgs kommun

Handlingsprogram för förebyggande och främjande arbete för barn och unga samt deras vårdnadshavare

Innehållsförteckning

Handlingsprogram för förebyggande och främjande och arbete för barn och unga samt deras vårdnadshavare 1
Inledning 1
Syfte 2
Undantag och avgränsningar 2
Viktiga begrepp 3
Agens 3
Barn och unga 3
Civilsamhället 3
(Hälso)Främjande arbete 4
Förebyggande arbete 4
Livsvillkor/uppväxtvillkor 4
Riskfaktorer 4
Skyddsfaktorer 4
Program 5
Prioriterade områden 6
Principer för det främjande och förebyggande arbetet 10
Organisation och ansvar 12
Uppföljning och utvärdering 13
Förväntade effekter av handlingsprogrammet 13

Dokumentinformation Handlingsprogrammet syftar till ett främjande och förebyggande arbete för kommunens barn och unga samt deras vårdnadshavare		**Dokumentansvarig** Avdelningschef hållbar utveckling	
Antagen 2026-xx-xx	**Antagen av** Kommunfullmäktige	**Reviderad**	**Giltighet** Tillsvidare
Aktualiserad	**Diarienummer** KS 2026/149	**Intranät** ☒	**Hemsida** ☒
Dokumentmottagare ☒ Förvaltningsorganisation ☒ Kommunala bolag ☐ Allmänheten ☐ Förtroendevalda			
Andra regelverk som omnämns Åtgärdsplan för Brottsförebyggande arbete i Vänersborgs kommun.			

Inledning

Nationella och kommunala rapporter visar på att det finns barn och unga som av olika anledningar inte mår bra [1] [2], klarar av sina studier [3] [4], far illa eller hamnat i normbrytande beteende [5]. Vänersborgs kommun har enligt kommunens senaste befolkningsprognos från augusti 2025 8657 invånare som är mellan 0–18 år och ytterliga 900 som är mellan 19–20 år och vill kraftsamla sitt arbete för dessa barn och unga genom ett handlingsprogram för förebyggande och främjande arbete för barn och unga.

Handlingsprogrammet ska stärka det kommunövergripande, förebyggande och främjande arbetet för barn och unga. Det anger övergripande strategier och prioriteringar som bör ske inom kommunen i form av olika insatser. Arbetet ska bedrivas effektivt och tillsammans över förvaltningsgränser samt med andra aktörer utanför kommunen så som kommunala bolag, föreningsliv och civilsamhället.

Handlingsprogrammet utgår från kommunens vision, inriktningsmål samt nationella och regionala viktiga mål som rör barn och unga, till exempel den aktualiserade regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland, där ett av de utpekade områdena är Framtidsrusta barn och unga.

Vänersborgs kommuns vision – attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet.

För att som kommun verka för att var attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet bör det förebyggande och främjande arbetet för barn och unga börja redan när barnet föds tills hen blir vuxen. Handlingsprogrammet är således till för barn och unga mellan 0–18 år, men kan vid behov sträckas till 20, eller till och med 25 år. Motivet till ett längre åldersspann är att gymnasietiden samt den enskilda pedagogiska omsorgen sträcker sig upp till 20 år. Dessutom räknas ungdom inom svensk ungdomspolitik samt inom EU (t.ex. ungdomsstatistik och EU-program) upp till 25 år liksom i Arbetsförmedlingens arbete där en ungdom är en individ mellan 16 och 25 år.

Uppdraget har letts av utvecklingsledare för barn och unga på kommunstyrelseförvaltningen med kommunledningsgruppen som styrgrupp. Samtliga förvaltningar har deltagit i arbetet, liksom de kommunala bolagen Halle- och Hunneberg, Vattenpalatset och AB Vänersborgsbostäder samt Kunskapsförbundet Väst. Vidare har ärendet beretts genom omvärldsbevakning, forskningsstudier och kartläggning av olika delar av kommunala arbetet med barn och unga. Kartläggningen har bestått av möten, samtal och besök i kommunala verksamheter samt dialog med civilsamhället och kortare intervjuer med barn och unga.

[1] Folkhälsomyndigheten (2023). Skolbarns hälsovanor i Sverige 21/22 – Nationella resultat.
[2] Folkhälsomyndigheten och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2023). Att inte bara överleva, utan att faktiskt också leva – En kartläggning om ungas psykiska hälsa.
[3] Skolverket (2023). Skolverkets bedömning av läget i skolväsendet 2023.
[4] Skolverket (2025). Attityder till skolan 2024. Delrapport 4: Trygghet, mobbning och diskriminering.
[5] Brottsförebyggande rådet (2024). Skolundersökning om brott 2023. Om utsatthet för och delaktighet i brott. Rapport 2024:10.

Styrande dokument som ligger till grund för innehållet i handlingsprogrammet.
Nationell nivå:
FN:s Agenda för hållbar utveckling (2015)
Barnkonventionen som svensk lag (2018:1197) trädde i kraft 2020
Socialtjänstlagen (2025:400)
Skollagen (2010:800)
Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
Diskrimineringslagen (2008:567)

Regional nivå:
Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 Med utblick mot 2045

Kommunal nivå:
Åtgärdsplan för Brottsförebyggande arbete i Vänersborgs kommun

Syfte

Det övergripande syftet med handlingsprogrammet är att bidra till att kommunens förebyggande och främjande arbete för barn och unga utvecklas och synliggörs. Arbetet ska ske i samverkan mellan alla kommunens förvaltningar samt externa aktörer så som kommunala bolag och civilsamhällsorganisationer. Vidare syftar handlingsprogrammet till att det ska finnas en strategisk och effektiv plan för vad som ska göras i det förebyggande och främjande arbetet för barn och unga, hur det ska göras, vem som ska utföra och ansvara för olika områden. Det ska även finnas en kontinuerlig uppföljning av arbetet för att säkerställa att rätt arbete utförs inom rätt område och att ett ständig utvecklingstänkt finns med.

Handlingsprogrammet gäller för alla kommunens nämnder och förvaltningar. Även de kommunala bolagen är viktiga samverkansparter i arbetet med barn och unga. Vänersborgsbostäder AB träffar exempelvis vuxna, deras barn samt unga personer inom ramen för sin verksamhet samtidigt som de sedan tidigare har ett upparbetat samarbete med kommunen gällande exempelvis brottsförebyggande arbete. Kunskapsförbundet Väst är en betydelsefull part då majoriteten av kommunens unga har sin gymnasiegång i deras verksamhet under flera år. Tonårstiden är dessutom utvecklingsmässigt en tid då det sker en omfattande utveckling av den ungas liv mot vuxenlivet. Även vuxenutbildningen omfattas i viss mån.

Undantag och avgränsningar

Det riktade uppdraget i att ta fram ett Handlingsprogram för förebyggande och främjande arbete för barn och unga initierades av kommunfullmäktige i Mål – och resursplan 2025–2027. Handlingsprogrammet syftar till att långsiktigt kraftsamla satsningar kring barn och unga. Medel avsatta för insatserna i handlingsplanen är tillförda kommunstyrelsens ram, enligt beslut av kommunfullmäktige (Mål- och resursplan 2026–2028), på 9,8 miljoner/ år under perioden 2026–2028.

Viktiga begrepp

Agens

Agens kan förenklat beskrivas som att en individ medvetet utför en handling för att nå ett specifikt resultat. Det kan till exempel vara att ett barn som har lyckats få fram sin vilja genom att argumentera för sin sak använder samma handling för att nå ett liknande resultat vid nästa tillfälle. Barnet applicerar då tidigare erfarenheter på en ny situation och den medvetna handlingen är då ett uttryck för agens, eller ett så kallar aktörskap. Det innebär att personen är proaktiv i sitt handlande. Agens är inte medfött utan något som personer i barnets eller ungdomens omgivning kan skapa förutsättningar för genom att till exempel inkludera dem i frågor som rör dem. Upplevd agens består av självförtroende, självkänsla, självförmåga samt upplevelse av att kunna påverka. Forskningen visar att de som upplever högre agens visar på högre motivation till att delta i olika sammanhang, bättre hälsa och bättre skolresultat[6].

Barn och unga

I handlingsprogrammet används begreppet *barn* för personer under 18 år. *Unga* används för personer som har fyllt 18 år och som går på gymnasiet eller som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Kommunerna är skyldiga att uppmärksamma och erbjuda insatser till ungdomar under 20 år som varken studerar i gymnasieskolan eller genomför någon motsvarande utbildning. Vidare har kommunen anpassade gymnasieskolan för ungdomar mellan 16 och 20 år och som har en intellektuell funktionsnedsättning eller en förvärvad hjärnskada.

Utifrån detta omfattar handlingsprogrammet barn och unga mellan 0–20 år för att inkludera barn från födsel till unga som går gymnasiet, anpassad gymnasieskola samt inkludera dem som ingår i kommunala aktivitetsansvaret. I vissa fall kan handlingsprogrammet sträcka sig upp till 25 år för att få med de unga som till exempel arbetsförmedlingen arbetar med.

Civilsamhället

Enligt Europeiska unionen är definitionen av det civila samhället, eller civilsamhället, individer och grupper som utför social verksamhet och som är fristående från staten och myndigheterna. En civilsamhällesorganisation är en organisation vars medlemmar agerar i allmänhetens intresse genom en demokratisk process och som fungerar som medlare mellan offentliga myndigheter och allmänheten. Exempel på civilsamhällesorganisationer är:

- arbetsmarknadens parter (fackföreningar och arbetsgivarorganisationer),
- icke-statliga organisationer (till exempel organisationer för miljöskydd och konsumentskydd),
- gräsrotsrörelser (t.ex. ungdoms- och familjesammanslutningar)[7].

Det kan även vara religiösa samfund eller fritidsverksamheter så som föreningslivet eller studieförbund.

---

[6] Ford, M. E. (1992). *Human Motivation: Goals, Emotions, and Personal Agency Beliefs.* Sage Publications.

[7] Hämtat 2025-12-30, Civilsamhällesorganisationer - EUR-Lex

(Hälso)Främjande arbete

Folkhälsomyndigheten (Om folkhälsa — Folkhälsomyndigheten) definierar hälsofrämjande arbete som det arbete som görs för att stärka människors fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. Det innebär att stötta individen att ta ansvar för sin egen hälsa genom ökad delaktighet och tilltro till sin förmåga, samtidigt som insatser görs på grupp- och samhällsnivå, till exempel genom att skapa trygga miljöer. Arbetet kräver att man ser samspelet mellan individ och samhälle, där båda parter har ett ansvar inom de ramar som samhället erbjuder. Främjandet fokuserar på att erbjuda och möjliggöra medan förebyggandet fokuserar på att avvärja och skydda. Hälsofrämjande arbete är det som gynnar hälsa, det som gör att personen mår bra oavsett utgångsläge.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet innebär att vi genom olika insatser undviker att något händer som påverkar hälsan negativt (Om folkhälsa — Folkhälsomyndigheten). Det inkluderar att minska risken för sjukdom eller skada, minska risken för fysiska, psykiska eller sociala problem, förhindra återinsjuknande och att genom tidig upptäckt förhindra att sjukdom utvecklas. Förebyggande arbete är det som görs när vi har uppmärksammat potentiella hinder för hälsa och välmående.

Livsvillkor/uppväxtvillkor

Livsvillkor syftar till olika delar av livet där både materiella likväl som kulturella och psykologiska tillstånd inkluderas. Ett annat sätt att beskriva det är de faktorer som är kontextuella eller beroende av omgivning. Exempel på livsvillkor kan då vara familj, kompisar, skola och fritid.

Riskfaktorer

Faktorer som ökar risken för ohälsa eller annan sjukdom och skador kallas riskfaktorer. För att bedriva ett främjande hälsoarbete och undvika olyckor och sjukdom krävs kunskap om hur de viktigaste riskfaktorerna kan begränsas eller elimineras. Riskfaktorer är till viss del kopplade till friskfaktorer där en uppväxtmiljö i familjen kan vara både en friskfaktor och en riskfaktor beroende på förhållandena. Familjen kan bli en riskfaktor om det till exempel finns ekonomisk utsatthet eller psykisk ohälsa hos föräldrar eller våld i hemmet. Medan ett fungerade föräldraskap och goda relationer i familjen kan vara en friskfaktor. På samma sätt kan skolan bli en riskfaktor om barn och unga inte känner sig trygga eller att de får otillräckligt stöd. På samhällsnivå kan en riskfaktor vara att en individ inte känner att hen tillhör ett sammanhang eller har tillgång till samhällets resurser så som vård, fritidsaktiviteter. På individnivå kan riskfaktor var att individen känner brist på kontroll och delaktighet samt dåliga levnadsvanor kopplade till dålig sömn, fysisk inaktivitet, ohälsosamma matvanor, alkohol eller tobak.

Skyddsfaktorer

Faktorer som kan gynna hälsan genom att bidra till att hälsan bibehålls eller förbättras kallas skyddsfaktorer. Det kan vara uppväxtvillkor som till exempel goda sociala relationer till familj och vänner och att vara fysiskt aktiv. Andra skyddsfaktorer kan vara upplevd socioekonomisk status, och skolnärvaro samt skoltrivsel. För ett hälsofrämjande arbete krävs kunskap om de olika skyddsfaktorerna samt hur de kan samvariera.

Program

Handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete för barn och unga samt deras vårdnadshavare är relaterade till fyra av kommunens nuvarande inriktningsmål. Handlingsprogrammet ska skapa förutsättningar för det arbete som utförs inom kommunen som påverkar barn och unga där deras hälsa och agens är i fokus. Handlingsprogrammet ska även bidra till att detta arbete följs upp systematiskt och utvecklas. Det förebyggande och främjande arbetet för barn och unga ska utgå från ett *tillsammans-arbete* som sedan tidigare är ett använt uttryck inom kommunen. Ett av handlingsprogrammets bidrag är att tillsammans-arbetet ska bli grundläggande för medarbetarna i kommunen och behöver därför konkretiseras genom att klargöra vad tillsammans-arbete innebär (mer information om detta nedan). Denna samsyn ska utgöra grunden i arbetet när olika professioner möts för barns och ungas hälsa och agens.
En annan utgångpunkt i handlingsprogrammet är Bronfenbrenners ekologiska systemteori[8] (se bild nedan) som visar på hur olika systemnivåer som finns runt barnet påverkar individens utveckling och därför kräver ett samspel mellan individen och systemen runt hen. I detta blir gemensamma och uttalade förhållningssätt viktiga för att skapa en samstämmighet i arbetet tillsammans. I en uppdaterad version av modellen finns kronosystemet för att uppmärksamma att utveckling är dynamisk och förändras över tid, binder samman alla andra system och visar hur tid och förändring är avgörande faktorer i utvecklingsprocessen. Förändring kan vara på samhällsnivå, men också förändringar på individuell nivå.

[8] Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

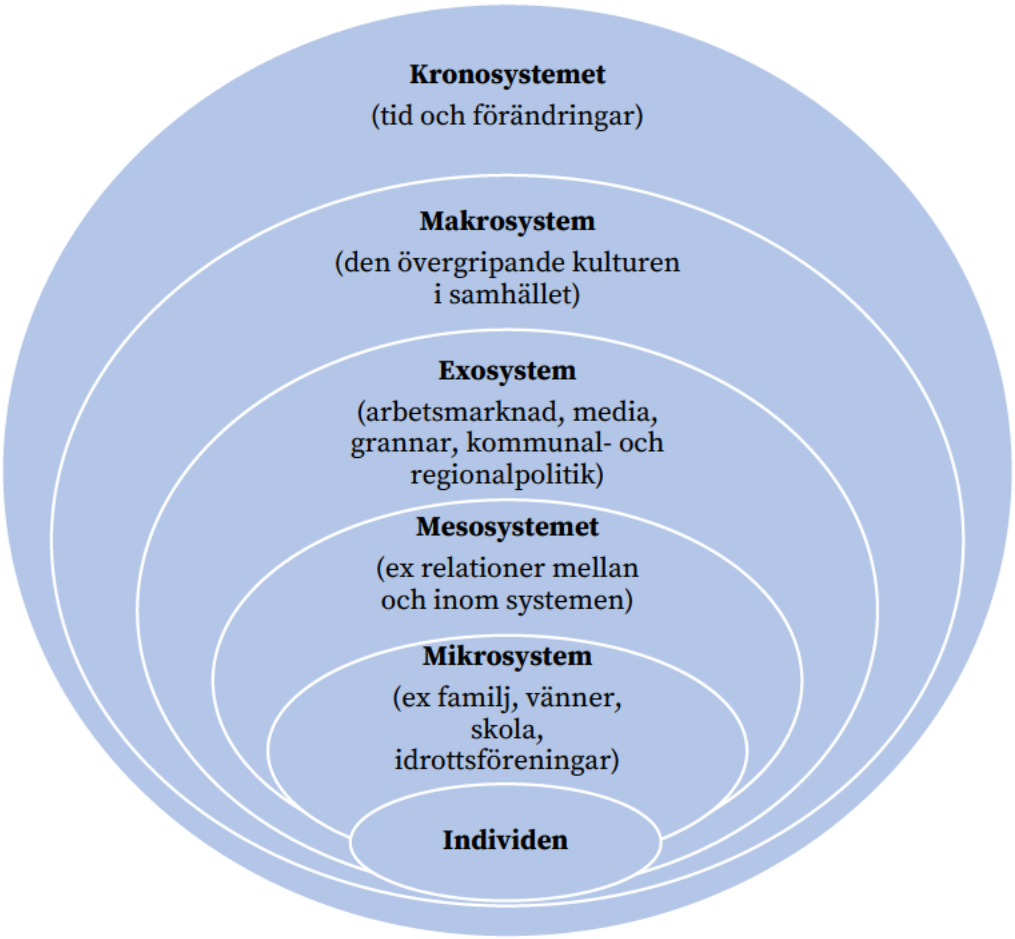

Bild: Förenklad bild av Bronfenbrenners ekologiska sytemteori.

Handlingsprogrammet utgår från barn och unga, det vill säga det som finns centralt i den ekologiska modellen i kombination med ett synssätt som genomsyras av att barn och unga är aktörer i sina egna liv och inte passiva åskådare. Genom detta kan vi skapa en god grund för det främjande och förebyggande arbetet i kommunen.

Prioriterade områden

Fyra prioriterade områden utgör grunden i handlingsprogrammet och baseras på Barnkonventionen och Agenda 2030 där barn och ungas agens synliggörs genom principen om delaktighet, rätten att bli hörd samt inkludering. Arbetet med handlingsprogrammet ska lägga särskilt fokus på dessa områden och utgå från en samsyn vad gäller **Tillsammans-arbete**.

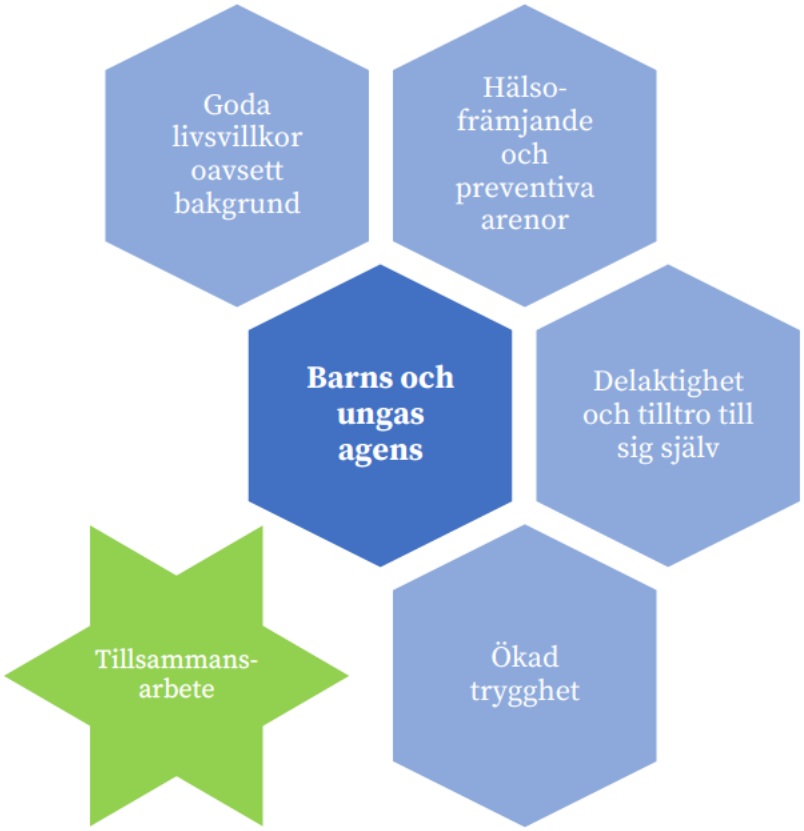

Bild: De fyra prioriterade områdena i handlingsprogrammet för förebyggande och främjande arbete barn och unga.

Varje prioriterat område beskrivs nedan, med indikatorer och ambitionsnivåer. Insatser kopplade till respektive område finns i *Handlingsplanen för förebyggande och främjande arbete barn och unga*.

Goda livsvillkor oavsett bakgrund

Centralt syfte: öka andelen barn och unga som upplever goda livsvillkor och god hälsa för mer jämlika förutsättningar gällande fysisk, psykisk och socialt välbefinnande

Goda livsvillkor och god hälsa börjar redan från att barnet föds och ska gälla alla barn oavsett bakgrund. Jämställdhet och jämlikhet är grundpelare i ett demokratiskt samhälle och kräver ett kontinuerligt arbete för att alla människor ska känna sig inkluderade och delaktiga. Alla barn och unga i Vänersborgs kommun oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder ska bemötas och behandlas utifrån deras förutsättningar.

Goda livsvillkor oavsett bakgrund

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2028
Elever i åk 8: Tycker du att lärarna behandlar alla elever lika oavsett om de är flickor, pojkar eller har annan könsidentitet? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del"	59,7 (gul)	70	75	80

Hälsofrämjande och preventiva arenor

Centralt syfte: skapa hälsofrämjande och preventiva arenor där olika professioner samverkar för att förebygga ohälsa hos barn och unga

Hälsofrämjande arenor kan vara olika platser för barn och unga, både formella och icke formella. Förskola och skola är formella och obligatoriska arenor efter en viss ålder. Dessa ska vara en utvecklande och stimulerande kontext där arbetet mellan professioner ska syfta till att tillsammans bidra till att fler fullföljer sina studier med godkända skolresultat. Samverkan kring barns och ungas skolgång krävs för att de ska lyckas. Förskola och skolan är på olika sätt en skyddsfaktor för att barn och unga inte ska utveckla ohälsa. Förskola och skola har även en kompensatorisk roll där möjligheten att minska sociala livsvillkor finns och bör arbetas med.

En annan viktig kontext för hälsa är fritiden som kan ha en främjande roll för barns och ungas hälsa, stärka deras självkänsla och kan genom sin icke-institutionella verksamhet bidra till att barn och unga som hamnat utanför i skolan får tilltron till sig själv på en annan arena. Både fysisk och psykisk hälsa ska lyftas och följas upp för att bidra till att barn och unga behåller god hälsa och framtidstro.

Hälsofrämjande och preventiva arenor

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2028
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7–20 år	29 (gul)	30	33,5 (nivå för grön)	35
Elever i åk 8: Känner du att du kan vara dig själv i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)		85	95	100
Psykisk ohälsa bland barn och unga, andel (%) statistik från Socialstyrelsen	8,6 (2023)	7,9	7	6 (målbild: samma nivå som innan pandemin)

Delaktighet och tilltro till sig själv

Centralt syfte: skapa arbetssätt som bidrar till att barn och unga får större delaktighet i de beslut som rör dem samt en ökad tilltro till sig själv

Att känna sig delaktig och få möjlighet till att påverka sitt eget liv är en viktig del av att främja hälsa och välmående. För att möjliggöra detta för barn och unga krävs ett strukturerat och medvetet arbete. Arbetet med barns delaktighet finns redan i tidig ålder från förskola och även i skolan, men behöver synliggöras genom att de professioner som arbetar med barn och unga direkt, men även indirekt, planerar, utvärderar och utvecklar sitt arbetssätt och förhållningssätt till vad delaktighet innebär för barn och unga. I en del av att känna delaktighet är att det finns en tro på barns och ungas agens och förmågan till att själva vara aktörer i sitt liv och att de skapas förutsättningar för detta i mötet med vuxna. Barn och unga ska ha möjlighet att vara delaktiga i beslut som kan påverka dem och deras liv. Vidare ska arbetet i kommunen genomsyras av barnperspektiv där vuxna ser till barns och ungas bästa, men också barns och ungas egna perspektiv ska beaktas i frågor som rör dem. Att känna delaktighet och kunna påverka sin egen livssituation är en viktig del för att uppleva hälsa och välmående samt en skyddsfaktor för att utveckla ohälsa.

Ett närliggande begrepp är tilltro, vilket innebär en individs känsla över vilken möjlighet och kapacitet hen tror sig ha att ta ansvar, sätta upp mål och nå dessa. Arbetet med att få barn och unga att känna tilltro till sig själv måste börja tidigt och göras tillsammans. Föräldrarna blir viktiga likaså de personer som träffar barn och unga i både formella och informella sammanhang. Skolan, fritiden och civilsamhället som riktar sig till denna grupp behöver kunna stödja och uppmuntra barn och unga att växa som person.

Barn och unga är invånare som ska ha tillgång till lika god service som andra invånare och frågor och information som rör dem ska vara lättillgängligt via de forum som de använder.

Delaktighet och tilltro till sig själv

Mått (Elevhälsoenkät, åk 8)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2028
Hur väl stämmer följande påståenden in på dig? a) Jag gillar mig själv som jag är				
Hur väl stämmer följande påståenden in på dig? b) Mitt liv känns meningsfullt				
Hur väl stämmer följande påståenden in på dig? c) Jag är ofta besviken på mig själv				

Ökad trygghet

Centralt syfte: barn och unga ska känna sig trygga i alla sammanhang och få vara den de är

Trygghet innebär att en person känner sig säker, skyddad från faror och upplever att hen har kontroll och inte behöver oroa sig för negativa oförutsägbara händelser. Ett tryggt barn eller ungdom känner att de kan uttrycka sina känslor och vågar fråga och prova nya saker och utvecklas utifrån sin förmåga. Trygghet bidrar även till att minska stress och öka känslan av psykiskt välbefinnande, i vissa sammanhang brukar resiliens lyftas i samband med trygghet då personer som känner trygghet också blir bättre på att hantera motgångar och utmaningar.

Ökad trygghet (kopplad till Åtgärdsplan för brottsförebyggande arbete)

Mått (Kolada)	Nuläge	Ambitionsnivå 2026	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2028
Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam	32 (röd) (kvinnor 51%, män 15 %)	30	29	28
Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	85,6 (grön) (rikssnitt 77,3)	90	95	100

Principer för det främjande och förebyggande arbetet

För att uppnå ett framgångsrikt främjande och förebyggande arbete för barn och unga behöver arbetet genomsyras av det tillsammans-arbete som definieras och betyder samma sak för alla medarbetare: tillsammans-arbete ska bygga på ett gemensamt *förhållningssätt, helhetsperspektiv* och *samverkan internet och externt*.

***Tillsammans-arbete* för barns och ungas agens som genomsyrar i alla led, både internt och externt.**

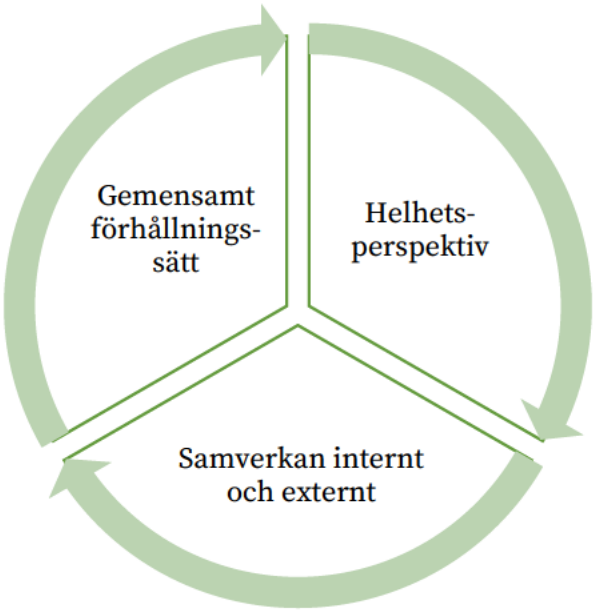

Gemensamt förhållningssätt

Skapa en gemensam grund och samsyn för arbetet med förebyggande och främjande insatser för välmående barn och unga.

Ett gemensamt förhållningssätt bygger på att professioner som arbetar för samma mål har en samsyn kring det arbete som ska utföras. Förhållningssättet påverkar hur vi resonerar, agerar och vad vi har för attityder. Genom att utgå från ett gemensamt förhållningssätt blir det arbete som genomförs mer effektivt, ansvarsfullt och motverkar eventuella brister som kan uppstå. För att få ett gemensamt förhållningssätt kring förebyggande och främjande arbete för barn och unga krävs att man får kunskap om varandras arbete och kompetenser. Mer kunskap ger mer tillit och förståelse för varandras arbete och utgör en viktig bas för att nå bästa resultat.

Handlingsprogrammet ska bidra till att skapa ett gemensamt förhållningssätt och organisatoriska strukturer behöver arbetas fram och tydliggöras för att medarbetare ska kunna skapa förutsättningar för barns och ungas agens. Alla nivåer i kommunens organisation behöver arbeta med att implementera det gemensamma förhållningsättet där tillsammansarbete utgör basen och med barns och ungas agens i centrum. I mötet med barn och unga är alla lika viktiga och ska utgå från vad de kan bidra med och alla professioner ska äga det förebyggande och främjande arbetet med barn och unga oavsett var i organisationen man befinner sig. Det konkreta arbetet med ett gemensamt förhållningssätt kräver att det finns gemensamma mötesplatser där både ledning och operativ personal får mötas.

Helhetsperspektiv

Se barn och unga som en del av en helhet där de påverkas på olika systemnivåer och därför behöver stödjas och stärkas på olika nivåer

Barn och unga finns i olika sammanhang som påverka deras liv. Några sådana är familj, skola och föreningsliv. För att kunna bidra till ett främjande och förebyggande sammanhang behöver därför ett helhetsperspektiv tas i beaktande. Bronfenbrenners ekologiska modell syftar till att synliggöra alla delar kring barnet och att hela livssituationen blir viktig än att enbart se till isolerade händelser. Det innebär att alla vuxna kring barnet eller ungdomen blir viktiga personer som på olika sätt kan stärka och stödja barn och unga. De professioner som arbetar med barn och unga ska således se barnet eller den unga som en individ som rör sig mellan olika kontexter och det är allas ansvar att hen får det bästa möjliga förutsättningarna från start. Det ska finnas ett utvecklat stöd till föräldrar redan vid graviditeten och det ska sedan följa barnet från födsel till förskola och skola. Förutom hem och skola ska fritid ses som en viktig del där barn och unga får möjlighet att uttrycka agens och i en mer fri kontext kunna utvecklas som person.

Handlingsprogrammet ska bidra till att professioner pratar och möts utifrån att barn och unga finns i ett större sammanhang och behöver stödjas och stärkas på olika nivåer och att ett barn eller en ungdom är en persons eller organisations enskilda ansvar.

Samverkan internt och externt

Skapa en god samverkan i kommunens interna organisation samt bjuda in externa aktörer för bästa möjliga arbete för barn och ungas livsvillkor.

Förebyggande och främjande arbete kräver en samverkan som fungerar och för detta krävs en samverkan på alla nivåer, mellan ledningsgrupper, i relationen chef–mellanchef samt mellan chef och medarbetare. Samverkan krävs vid komplexa arbeten där flera professioner bör arbeta tillsammans utifrån sina kompetenser. Samverkan ska ske där ett lika bra resultat inte kan nås på egen hand. Ett främjande och förebyggande arbete motiverar ett tillsammans-arbete då barn och ungas hälsa måste ses ur olika perspektiv och skapa en helhet för att kunna främja och förebygga eventuell ohälsa.

Organisation och ansvar

Arbetet samordnas av kommunstyrelsen. Respektive förvaltning ansvarar för det operativa arbetet med det förebyggande och främjande arbetet med barn och unga i samverkan med civilsamhället och näringslivet.

Uppföljning och utvärdering

Utvärdering och eventuella revideringar görs en gång per mandatperiod.

Förväntade effekter av handlingsprogrammet

Den långsiktiga effekten av handlingsprogrammet ska synas i programmets fyra prioriterade områdena, goda livsvillkor oavsett bakgrund, hälsofrämjande och preventiva arenor, delaktighet och tilltro till sig själv samt ökad trygghet. Utöver detta är en viktig effekt att samverkan har utvecklats mellan förvaltningarna, kommunala bolag och civilsamhället och att alla parter ses som lika viktiga för att det förebyggande och främjande arbetet ska fungera utifrån bästa möjliga för barn och unga.

I handlingsprogrammet utgår detta arbete från barns och ungas agens. Genom att arbeta systematiskt och tillsammans för att stärka barns och ungas agens, det vill säga deras faktiska möjlighet att påverka, förstå och känna kontroll över sin vardag, kommer en grund för det hälsofrämjande arbetet läggas. Till exempel visar studier att en högre upplevelse av självförmåga (self-efficacy) hänger samman med bättre psykisk hälsa, lägre stress och större uthållighet i mötet med svårigheter[9][10]. Även Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällfrågors (MUCF) uppföljning av ungas levnadsvillkor visar att upplevd möjlighet att påverka och delta hänger ihop med bättre psykiskt välbefinnande och framtidstro, vilket understryker agens som en central skyddsfaktor i det löpande folkhälsoarbetet[11].

För att skapa förutsättningar för barns och ungas agens är fyra prioriterade områden utpekade i programmet och förväntas bidra till olika delar av det förebyggande och främjande arbetet i kommunen. *Goda livsvillkor oavsett bakgrund* kommer bidra med att ge alla barn en god bas att genom tidiga insatser för barn och unga och deras föräldrar. Till exempel visar forskning att tidiga föräldrastödsinsatser under barnets första tre år stärker barns kognitiva, språkliga, motoriska och socioemotionella utveckling, förbättrar anknytningen och minskar beteendeproblem. Det leder också till att föräldrar får bättre kunskap, utvecklar mer positiva föräldrastrategier och får ett förbättrat samspel med sina barn[12]. Förutom föräldrarollen är förskolan och skolan betydande faktorer där forskning visar att barn som gått i förskolan generellt är bättre förberedda för skolan. Hög kvalitet i förskolans pedagogiska miljö är kopplad till förbättrade språkliga och kognitiva färdigheter samt en starkare grund för fortsatt lärande[13]. Dessutom beskrivs förskola som en viktig arena för barns tidiga lärande, välbefinnande och utveckling, vilket ger barn bättre förutsättningar inför skolstarten[14]. Förskolan och skolan anses även ha ett kompensatoriskt

[9] Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. W. H. Freeman.
[10] Luszczynska, A., Piko, B., & Januszewicz, A. (2018). Self-efficacy and adolescents' health. In *Encyclopedia of Adolescence* (pp. 3386–3395). Springer. https://link.springer.com/rwe/10.1007/978-3-319-33228-4_190
[11] MUCF. (2024). *UNG IDAG 2024:1 – En sammanfattad bild av ungas levnadsvillkor i Sverige*. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. https://www.mucf.se/publikationer/en-sammanfattad-bild-av-ungas-levnadsvillkor-i-sverige-0
[12] Jeong, J., Franchett, E. E., Ramos de Oliveira, C. V., Rehmani, K., & Yousafzai, A. K. (2021). Parenting interventions to promote early child development in the first three years of life: A global systematic review and meta-analysis. *PLOS Medicine, 18*(5), e1003602.
[13] Sheridan, S., Pramling Samuelsson, I., & Johansson, E. (2009). *Preschool quality and young children's learning in Sweden*. *Early Childhood Education Journal, 3*(1), 1–11.
[14] Williams, P., Sheridan, S., Garvis, S., & Mellgren, E. (2018). *Early childhood education and care in Sweden*. I International perspectives on early childhood education and care (Kap. 17). Routledge.

uppdrag som blir ett led i arbetet med att utjämna skillnader i livsvillkor. Långsiktiga effekter av tidiga föräldrainsatser och fler barn som går i förskolan och klarar sina studier ger därför en robust grund för barnets kommande levnadsår utifrån hälsoaspekt och skolresultat.

Att arbeta med det prioriterade området *Hälsofrämjande och preventiva arenor* blir en viktig aspekt då barn och unga befinner sig i olika kontexter som bidrar till deras välmående. Både förskolan och skolan pekas ut som en av de viktigaste främjande arenorna för barn och unga. En rapport från Folkhälsomyndigheten[15] baserad på flera vetenskapliga studier visar att skolmiljön har ett direkt samband med elevers; psykiska välbefinnande, självskattad hälsa och livstillfredsställelse och färre hälsobesvär. Samtidigt finns det studier som visar på fritidens betydelse som hälsofrämjande arena, till exempel visar Lundström & Ryding med sin studie att ledare inom föreningslivet uppfattar hälsa som en viktig aspekt för ungas hälsa som sträcker sig bortom det fysiska till att även omfatta psykisk och social hälsa[16]. Utifrån ett bredare hälsoperspektiv blir föreningslivet därför en viktig arena där barn och unga får möjlighet till gemenskap, rörelseglädje och personlig utveckling. Samtidigt är det viktigt att betona att ungas engagemang grundar sig i olika motiv, där en del vill vara med för att ha roligt och umgås med kompisar och andra strävar efter utveckling och att prestera inom sin idrott[17]. Även Friends rapport från 2023 påvisar att unga önskar fler kravlösa aktiviteter som är vuxenledda och gärna i anslutning till skoldagen. Fritid kan också innebära engagemang i kulturaktiviteter. Detta har uppmärksammats på regeringsnivå där kulturen lyft som en viktig del i till exempel barns och ungas uppväxtvillkor och känslan av delaktighet i samhället. Vidare finns mål satta för att ge alla möjlighet att delta i kulturlivet, med särskild uppmärksamhet mot barns och ungas rätt till kultur. En långsiktig effekt av att ge barn och unga förutsättningar för olika typer av hälsofrämjande arenor innebär både till fysiskt välmående, psykisk och social hälsa liksom en ökad känsla av delaktighet i samhället.

Känslan av *delaktighet och tilltro till sig själv* kan stödjas på olika sätt, men att ge barn och unga möjlighet att delta i beslut i till exempel skolan eller på storelevråd bidrar till att agensen förstärks som i sin tur visat på bättre mående. Tyvärr har trenden på senare år varit att unga fått en lägre tilltro till sin egen möjlighet att göra sin röst hörd jämfört med andra i samhället[18] samt en mindre positiv attityd till jämställdhet och könsnormer. Handlingsprogrammets prioriterade område delaktighet och tilltro till sig själv tillsammans med goda livsvillkor oavsett bakgrund syftar till att fler unga ska känna sig sedda och bemötta utifrån jämställda villkor. Forskning visar att den främsta faktorn för att det ska gå bra för barn och unga utifrån både hälsoperspektiv och skolresultat är att det finns trygga vuxna som de kan lita på och som stärker dem som person. Studier visar att barn och unga som får vara medskapare och inte bara mottagare i sitt liv får en ökad tro på den egna

---

[15] Folkhälsomyndigheten. (2022). *Hur hänger olika skolfaktorer samman med ungdomars hälsa och välbefinnande i Sverige?* Folkhälsomyndigheten. https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/0f6b6441f9a346c5ba3711923780cbda/hur-hanger-olika-skolfaktorer-samman-ungdomars-halsa-valbefinnande-sverige.pdf

[16] Lundström, S., & Ryding, J. (2025). Föreningslivet som hälsofrämjande arena? Föreningsrepresentanters perspektiv på arbetet med barn och ungdomars hälsa

[17] Geidne, S., Ericson, H. & Quennerstedt, M. (2023). Idrottsföreningen som hälsofrämjandearena: Från fysisk aktivitet till hållbart idrottande – en fråga om hur! Socialmedicinsk tidskrift, 100(4), 589–600

[18] MUCF. (2024). *UNG IDAG 2024:1 – En sammanfattad bild av ungas levnadsvillkor i Sverige*. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. https://www.mucf.se/publikationer/en-sammanfattad-bild-av-ungas-levnadsvillkor-i-sverige-0

kapaciteten[19] vilket i sin tur ger en ökad motivation[20]. Agens är även relaterad till bättre upplevd hälsa[21]och bättre skolresultat[22]. Förväntad effekt utifrån arbetet med handlingsprogrammet och insatserna som är kopplade till det är att vuxna som arbetar med barn och unga i olika verksamheter (ex skolsociala team, friluftsliv, föreningsliv och fritidsgård) får ett medvetet förhållningssätt kring deras egen betydelse för barn och unga.

Det sista prioriterade området *ökad trygghet* är kopplat till kommunens brottsförebyggande arbete och syftar till att fler barn och unga ska känna sig trygga i de sammanhang som de befinner sig i. I barn och ungdomsåren är dessa miljöer främst familjen, skolan och med kompisar och eventuella fritidsaktiviteter. Det innebär att föräldrarna blir en viktig trygghet liksom skolan, där barnet eller ungdomen mår bra av vuxna som finns till hands när det behövs. Skolan tycks dock vara den plats där flest sextonåringar uppgett att de blivit utsatta för brott. Enligt Brottförebyggande rådets undersökning 2023 svarade nästan hälften av de tillfrågade i årskurs 9 att de blivit utsatta för brott och att bland både tjejer (49%) och killar (68%) som utsatts för lindrig misshandel var skolan eller skolgården den vanligaste brottsplatsen. Att arbeta med trygga relationer i skolan blir därför extra viktigt där även forskningen visar på att förmåga att bygga goda relationer till eleverna är en viktig framgångsfaktor såväl för elevernas lärande som för lärares yrkesutveckling[23]. Relationsbegreppet innefattar då både stöd och förtroende.

Sammanfattningsvis kommer handlingsprogrammet bidra till mer jämlika livsvillkor och minskade skillnader i hälsa och skolresultat. Förbättrad psykisk hälsa genom stärkta arenor som skola och fritid, ökad delaktighet och självtillit hos barn och unga. Minskat normbrytande beteende och ökad trygghet i närsamhället samt stärkt samverkan som bidrar till ett effektivare resursutnyttjande och ökad kvalitet. *Tillsammans-arbetet* ska i sin tur skapa förutsättningar för ett helhetsperspektiv kring barn och unga så att de kan utvecklas som aktiva, handlingskraftiga och välmående individer.

[19] Kuczynski, L. (red.) (2003). Handbook of Dynamics in Parent– Child Relations. London: Sage.
[20] Vallacher, R.R. & Wegner, D.M. (1989). Levels of personal agency: Individual variation in action identification. Journal of Personality and Social Psychology, 57(4), 660–671
[21] Grob, A., Little, T.D., Wanner, B., Wearing, A.J. & Euronet. (1996). Adolescents' well-being and perceived control across 14 sociocultural contexts. Journal of Personality and Social Psychology, 71(4), 785–795.
[22] Gurdal, S., Lansford, J.E. & Sorbring, E. (2016). Parental perceptions of children's agency: Parental warmth, school achievement and adjustment. Early Child Development and Care, 186(8), 1203–1211.
[23] Aspelin, J. (2016). Om den pedagogiska relationens gränser: Relationskompetens i gränslandet mellan närhet och distans. *Nordisk Tidskrift för Allmän Didaktik, 2*(1), 3–13.

§ 55

Revidering av policy för digitalisering

KS 2025/395

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. godkänna policy för digitalisering
2. upphäva tidigare policy för IT-utveckling och digitalisering samt Riktlinje för IT-utveckling och digitalisering KS 2018/291.

Sammanfattning av ärendet

Utmaningen att genomföra välfärdsuppdraget är gemensam i offentlig sektor utifrån en förändrad demografi och ökad kravbild. Samtidigt med utmaningen förändras även möjligheterna för oss, där digitaliseringen erbjuder en möjlighet att effektivisera processer, höja kvalitet och spara resurser.

Fem prioriteringar föreslås vägleda vårt utvecklingsarbete inom digitalisering framåt. Prioriteringarna har utgångspunkt i den nationella digitaliseringsstrategin.

Den nationella digitaliseringsstrategin som regeringen lanserade i maj 2025 sträcker sig 2025-2030 sätter fokus på fem strategiska områden:

- Digital kompetens
- Digitalisering av näringslivet
- Digitalisering av offentlig förvaltning
- Digitalisering av välfärden
- Konnektivitet

Strategin bygger på EU:s Digitala Decennium och OECD:s principer om digital förvaltning samt kopplar till andra strategier som de inom cybersäkerhet och AI- strategi 2026 bland annat.

Lokalt har kommuner att prioritera och aktivera utifrån respektive utmaningar.

Den lokala policyn utgörs av:

1. Vi utvecklar för våra invånare
2. Vi driver en nyfiken utveckling tillsammans
3. Vi arbetar datadrivet
4. Vi skapar digital förmåga
5. Vi har en robust, säker och effektiv teknisk plattform.

Denna policy ersätter den tidigare beslutade policy och riktlinje för IT-utveckling och digitalisering som därför föreslås upphävas.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-04
- Policy digitalisering.
- Policy för IT-utveckling och digitalisering
- Riktlinje för IT-utveckling och digitalisering
- Sveriges digitaliseringsstrategi 20252030

Sändlista är en sammanställning över vilka organ, funktioner, personer eller liknande som ska få beslutet när ärendet är färdigbehandlat

Dnr: KS 2025/395

Handläggare
Jenny Broberg Kudryk
jenny.kudryk@vanersborg.se
0521-72 12 98

Mottagare
Kommunfullmäktige

Revidering av policy för digitalisering

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. godkänna policy för digitalisering
2. upphäva tidigare policy för IT-utveckling och digitalisering samt Riktlinje för IT-utveckling och digitalisering KS 2018/291.

Sammanfattning av ärendet

Utmaningen att genomföra välfärdsuppdraget är gemensam i offentlig sektor utifrån en förändrad demografi och ökad kravbild. Samtidigt med utmaningen förändras även möjligheterna för oss, där digitaliseringen erbjuder en möjlighet att effektivisera processer, höja kvalitet och spara resurser.

Fem prioriteringar föreslås vägleda vårt utvecklingsarbete inom digitalisering framåt. Prioriteringarna har utgångspunkt i den nationella digitaliseringsstrategin.

Den nationella digitaliseringsstrategin som regeringen lanserade i maj 2025 sträcker sig 2025-2030 sätter fokus på fem strategiska områden:

- Digital kompetens
- Digitalisering av näringslivet
- Digitalisering av offentlig förvaltning
- Digitalisering av välfärden
- Konnektivitet

Strategin bygger på EU:s Digitala Decennium och OECD:s principer om digital förvaltning samt kopplar till andra strategier som de inom cybersäkerhet och AI- strategi 2026 bland annat.

Lokalt har kommuner att prioritera och aktivera utifrån respektive utmaningar.

Den lokala policyn utgörs av:

1. Vi utvecklar för våra invånare

2. Vi driver en nyfiken utveckling tillsammans
3. Vi arbetar datadrivet
4. Vi skapar digital förmåga
5. Vi har en robust, säker och effektiv teknisk plattform.

Denna policy ersätter den tidigare beslutade policy och riktlinje för IT-utveckling och digitalisering som därför föreslås upphävas.

Beredning

Ärendet är berett i kommunens beredningsgrupp för digitalisering.

Lena Tegenfeldt

Kommundirektör

Bilagor

Policy för digitalisering.

Policy för IT-utveckling och digitalisering antagen 2019-03-20.

Riktlinje för IT-utveckling och digitalisering antagen 2019-01-30.

Underlag

Sveriges digitaliseringsstrategi 2025-2030.

Strategi Program Plan **Policy** Riktlinje Regler

Vänersborgs kommun

Policy för digitalisering

Innehållsförteckning

Inledning 1
Syfte 1
Definition ..... **Error! Bookmark not defined.**
Policy 1
Vi utvecklar för våra invånare 1
Vi driver en nyfiken utveckling tillsammans 1
Vi arbetar datadrivet 1
Vi skapar digital förmåga 2
Vi har en robust, säker och effektiv digital plattform 2
Uppföljning och utvärdering 2

Dokumentinformation Policyn anger riktning och prioriteringar för kommunens arbete med digitalisering.		**Dokumentansvarig** Kommundirektör	
Antagen Ange beslutsdatum och ev §	**Antagen av** Kommunfullmäktige	**Reviderad** Ange beslutsdatum och § för senaste revidering	**Giltighet** Tillsivdare.
Aktualiserad Ange datumet för dokumentets senaste aktualisering	**Diarienummer** KS 2025/395	**Intranät** ☐	**Hemsida** ☒
Dokumentmottagare ☒ Förvaltningsorganisation ☐ Kommunala bolag ☐ Allmänheten ☐ Förtroendevalda			
Andra regelverk som omnämns Ange de lagar, förordningar, föreskrifter, taxor eller styrande dokument som omnämns t.e.x. ”Kommunallagen (KL 2017:725)			

Inledning

Digitaliseringspolicyn är ett styrdokument som beskriver hur Vänersborgs kommun förhåller sig till och arbetar med digitalisering. Digitalisering är en strategisk del av kommunens verksamhetsutveckling för att skapa nytta för de som bor och verkar i kommunen.

Syfte

Digitaliseringspolicyn utgår från de digitaliseringsmål som är beslutade i Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030. Vår policy preciserar vårt kommunala ansvar och vad de nationella målen innebär för oss i Vänersborgs kommun för att förbättra invånarservice och möta framtida behov.

Policy

Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030 är uppbyggd kring fem strategiska områden – digital kompetens, digitalisering av näringslivet, offentlig förvaltning, välfärd samt konnektivitet. Tre horisontella perspektiv betonas i den nationella strategin och det är AI/ny teknik, data och informationssäkerhet.

I Vänersborgs kommuns digitaliseringspolicy har vi anpassat den nationella strategin till vårt kommunala uppdrag. Policyn ska leda mot kommunens vision – attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet- och kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Digitalisering är en strategisk omställning som kräver kompetens, styrning och långsiktighet. Det är inte bara teknik, utan också kultur, ledarskap och organisation (definition av Sveriges kommuner och regioner). Policyn är därmed väsentlig i arbetet med Mål – och resursplan, verksamhetsplanering och i dagligt arbete.

Digitalisering är en metod för verksamhetsutveckling där digitala lösningar används för automatisering eller innovation.

Vi utvecklar för våra invånare

Invånarens behov leder oss i vår tjänste- och verksamhetsutveckling. Våra tjänster utvecklas utifrån invånarnas behov och förutsättningar för att göra kommunen till en attraktiv och hållbar plats att leva i.

Vi driver en nyfiken utveckling tillsammans

Digitaliseringen ger möjligheter som förändrar våra arbetssätt och utmanar våra processer. Vårt mål är att tillsammans skapa bästa möjliga tjänster och service till våra medborgare, brukare, företagare och besökare där helheten går före delar.

Vi arbetar datadrivet

Med tillgång till data och information skapar vi insikter som bidrar till vår välfärdsutveckling av tjänster och service för våra invånare. Vi använder vår data effektivt och utforskande med samtidig säkerhet och integritet för att göra vår verksamhet smartare, klokare och än mer invånardriven.

Vi skapar digital förmåga

Vi rustar våra medarbetare med digital kompetens för att skapa kvalitet och effektivitet. Vi ger våra medarbetare ökad förmåga, kompetens och förståelse för den digitala utvecklingen.

Vi har en robust, säker och effektiv teknisk plattform

Den tekniska utvecklingens hastighet, säkerhetskrav och förväntan om snabb agil anpassningsförmåga ställer höga krav på vår tekniska miljö. Vi strävar efter god redundans, robusthet och säkerställer att data kan utbytas för att skapa goda användarupplevelser.

Uppföljning och utvärdering

Kommunstyrelsen ansvarar för att samordna, följa upp och utvärdera policyn och vid behov revidera den.

Vänersborgs kommun

Policy för IT-utveckling och digitalisering

Innehållsförteckning

INLEDNING 1
INRIKTNING FÖR KOMMUNENS IT-VERKSAMHET 1
ANSVAR OCH UPPFÖLJNING 1
REVIDERING 1

Dokumenttyp Policy	**Dokumentnamn** Policy för IT-utveckling och digitalisering	**Antagen** 2019-03-20 § 12	**Antagen av** Kommunfullmäktige
Dokumentägare Juridiska avdelningen	**Dokumentansvarig** Avdelningschef	**Reviderad**	**Giltighet** Tillsvidare
Dokumentinformation Kommunens övergripande inriktning för IT-utveckling och digitalisering		**Diarienummer** KS 2018/291	
Ämnesområde IT		**Intranät** ☐	**Hemsida** ☒
Andra styrande dokument som omnämns Förvaltningslagen (FL, 2017:900)			

Inledning

Information och informationssystem är en viktig långsiktig resurs som bidrar till ökad öppenhet, effektivitet och utveckling. IT-verksamheten ska därför vara en strategisk del av kommunens utveckling och integrerad med övrig verksamhetsutveckling.

Inför den nya förvaltningslagen bedömde regeringen att förvaltningsförfarandet bör präglas av ett tydligt medborgarperspektiv med högt ställda krav på god service och vara så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. Detta präglar också lagtexten.

En mycket stor del av myndigheternas ärendehandläggning sker numera digitalt, vilket generellt sett innebär fördelar såväl för enskilda som för förvaltningens effektivitet. Regeringen har gjort bedömningen att digitala tjänster, så långt det är möjligt och där det är relevant, ska vara förstahandsval vid den offentliga sektorns kontakter med medborgare, organisationer och företag.

Med bakgrund av ovanstående anger denna policy kommunfullmäktiges övergripande politiska inriktning för IT-utveckling och digitalisering.

Inriktning för kommunens IT-verksamhet

Kommunens IT-verksamhet och IT-tjänster ska:

- vara effektiva, användarvänliga, tillförlitliga, säkra och ha hög tillgänglighet,
- underlätta service till och dialog med kommuninvånarna,
- bidra till att öka effektivitet och kvalitet i kommunens verksamheter,
- kännetecknas av enhetlighet och drivas av en helhetssyn där invånar- och verksamhetsnyttan präglar arbetet,
- tillvarata och utveckla digitaliseringens möjligheter i samverkan med kommunens verksamheter.

Ansvar och uppföljning

Kommunstyrelsen har helhetsansvar för IT och dess nytta för invånare, organisationer, företag, kommunal verksamhet samt den demokratiska processen.

Kommunstyrelsen, nämnderna och de kommunala bolagen ska, i sin verksamhetsplanering, aktivt verka för att digitalisering och IT-utveckling drivs i linje med policyn.

Kommunstyrelsen leder och samordnar tillämpning av ”Policy för IT-utveckling och digitalisering”. Kommunstyrelsen har att anta riktlinjer till denna policy.

Revidering

Revidering av denna policy ska göras minst en gång varje mandatperiod.

Vänersborgs kommun

Riktlinje för IT-utveckling och digitalisering

Innehållsförteckning

INLEDNING 1
ORGANISATION OCH ANSVAR 1
EKONOMI 1
TJÄNSTELEVERANS 1
VERKSAMHETSUTVECKLING 2
KOMMUNGEMENSAMMA IT-SYSTEM 2
ANVÄNDNING AV IT 2
IT- OCH INFORMATIONSSÄKERHET 2
PLANERING, SAMORDNING OCH UPPFÖLJNING 3
ANVISNINGAR 3

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Riktlinje	Riktlinje för IT-utveckling och digitalisering	2019-01-30 § 8	Kommunstyrelsen
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Juridiska avdelningen	Avdelningschef		Tillsvidare

Dokumentinformation	**Diarienummer**
Gemensam norm och ramar för verksamheten inom IT- utveckling och digitalisering	KS 2018/291

Ämnesområde	**Intranät**	**Hemsida**
IT	☐	☒

Andra styrande dokument som omnämns
Policy för IT-utveckling och digitalisering (KF 2019-03-20 § 12)

Inledning

Kommunfullmäktige har i en policy fastställt kommunens övergripande politiska inriktning för IT-utveckling och digitalisering. Kommunstyrelsen leder och samordnar tillämpning av policyn och har rätt att anta riktlinjer på området.

Denna riktlinje syftar till att skapa en gemensam norm och ange ramarna för verksamheten inom IT- utveckling och digitalisering.

Organisation och ansvar

Kommunstyrelsen har enligt policyn har helhetsansvar för IT och dess nytta för invånare, organisationer, företag, kommunal verksamhet samt den demokratiska processen.

Kommunstyrelsen, nämnderna och de kommunala bolagen ska, i sin verksamhetsplanering, aktivt verka för att digitalisering och IT-utveckling drivs i linje med policyn.

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för utformningen av förvaltningsorganisationen för IT och digitalisering, exempelvis ska det finnas anvisningar för ansvar och roller för systemägande och systemförvaltning.

Ekonomi

Kostnaderna för IT ska vara tydligt finansierade, transparenta och förutsägbara.

Nyckeltal och analyser ska finnas tillgängliga för jämförelser med andra kommuner. Det ska finnas anvisningar med principer för hur IT- och digitaliseringskostnader ska fördelas i kommunen.

Tjänsteleverans

Digitala tjänster för kommunens invånare, organisationer och företag såväl som för de anställda ska vara lätta att hitta, enkla att använda, likartade och samordnade.

Det ska finnas anvisningar med en ansvarsfördelning mellan kommunens IT-verksamhet och den övriga verksamheten i leveransen av IT- och digitaliseringstjänster. Det ska vara tydligt vad som kan förväntas av båda parter.

Verksamhetsutveckling

Verksamhetsutveckling ska vara integrerad med IT-utveckling och digitalisering samt ske processorienterat, det vill säga över organisationsgränser. Utvecklingsprocessen ska karaktäriseras av:

- Kommungemensamma lösningar före verksamhetsunika,
- Maximera nyttan av tidigare gjorda investeringar,
- Standardiserade lösningar som är beprövade och utvecklade på marknaden.

Kommungemensamma IT-system

Kommungemensamma lösningar före verksamhetsunika är eftersträvansvärda eftersom de ofta kan bidra till effektiva, enhetliga, tillgängliga och säkra stödprocesser som håller nere verksamhetens kostnader. Ett kommungemensamt IT-system kännetecknas av att:

- Systemet är anskaffat för användning av flera förvaltningar av tillgänglighets-, ekonomiska- eller administrativa skäl.
- Systemet används av två eller flera förvaltningar.

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för och förvaltar kommungemensamma IT-system.

Användning av IT

De anställda ska erbjudas den utbildning som krävs för de IT- system som används i uppdraget. IT-verksamheten ska vidare bidra till en god arbetsmiljö genom att arbeta förebyggande för att minimera IT-relaterade fel och avbrott i kommunens leverans av tjänster och välfärd.

Det ska finnas anvisningar för de anställdas användning av IT.

IT- och informationssäkerhet

IT- och informationssäkerhet är en grundläggande del av IT-verksamheten. Säkerhetslösningar och organisering av verksamheten ska skydda såväl invånarnas och andra intressenters personliga integritet samt verksamhetens stabilitet och kontinuitet enligt de lagkrav och eventuella nationellt beslutade standarder som finns på området.

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för att ta fram styrande dokument för IT- och informationssäkerhet.

Planering, samordning och uppföljning

För en effektiv och kommungemensam, planering, samordning och uppföljning av IT-verksamheten krävs väldefinierade processer och samverkan på olika nivåer i verksamheten.

Samordning av IT-verksamheten på kommunövergripande nivå förutsätter en samlad kunskap och överblick om planerade och pågående utvecklingsinsatser inom IT oavsett om det avser nya system/funktioner, systemförvaltning, centrala insatser eller insatser inom en förvaltning.

Det ska finnas anvisningar för planering, samordning och uppföljning av IT-verksamheten.

Anvisningar

Kommundirektören har rätt att anta anvisningar till dessa riktlinjer. Ytterligare anvisningar än de som nämns i riktlinjen kan antas.

Sveriges digitaliseringsstrategi 2025–2030

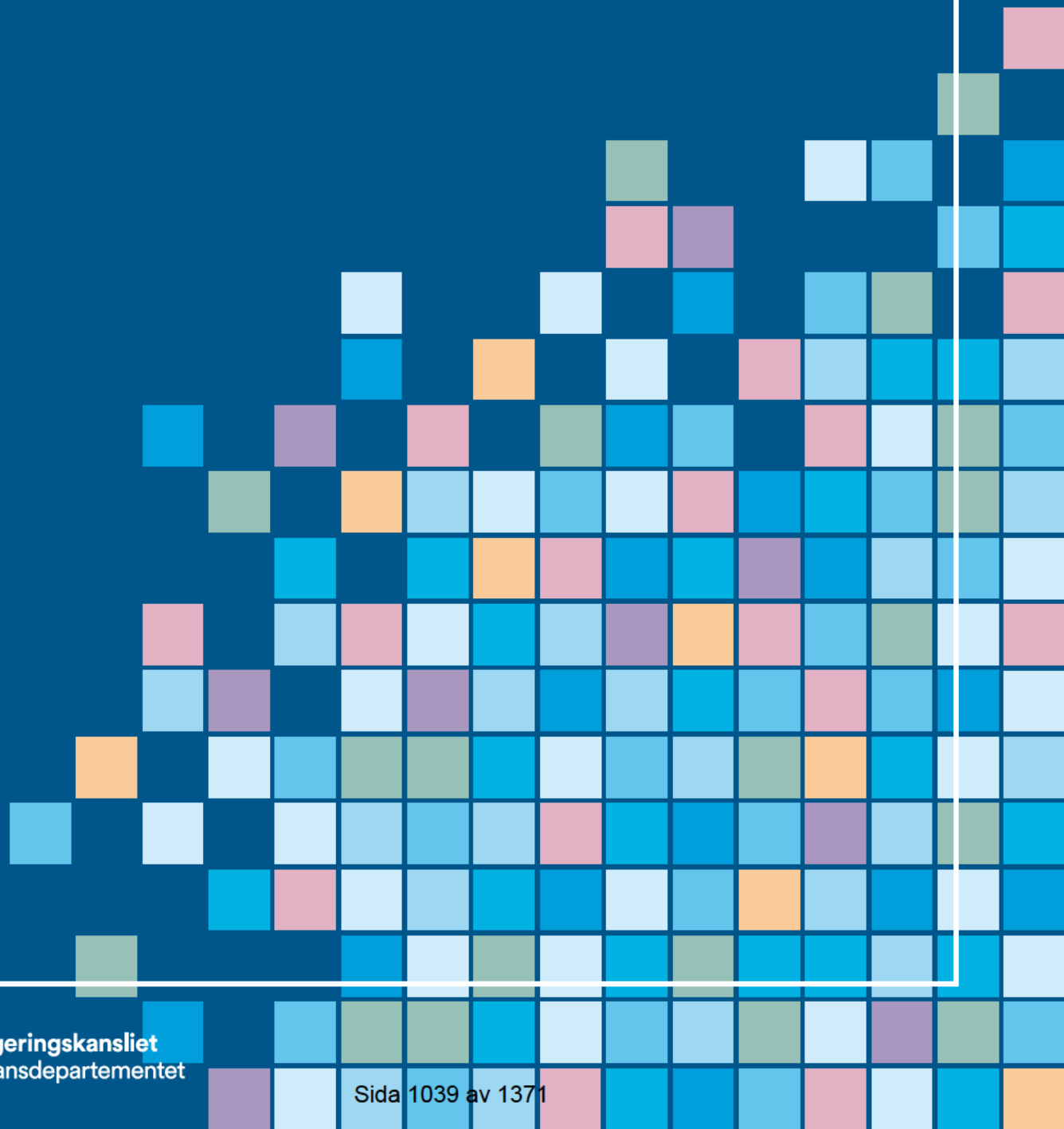

Regeringskansliet
Finansdepartementet

Innehåll

Förord 3

Inledning 4

Mål för digitaliseringspolitiken 6
- Mål beslutade av riksdagen 6
- EU-gemensamma mål 6
- Regeringens kompletterande mål 7

Digital kompetens 9
- Digital kompetens och inkludering 10
- Digital kompetens på arbetsmarknaden 11

Digitalisering av näringslivet 15

Digitalisering av den offentliga förvaltningen 21
- Enkla, trygga och smidiga myndighetskontakter 23
- En effektivare AI- och datadriven offentlig förvaltning 26
- Ett ramverk för förbättrad samordning och uppföljning av digitaliseringen av den offentliga förvaltningen 29

Digitalisering av välfärden 32

Konnektivitet 37
- Investeringar och konkurrenskraft 39
- Tillförlitlighet och säkerhet 47
- Samhällsplanering och hållbar utveckling i hela landet 53

Uppföljning och genomförande 55
- Uppföljning 55
- Genomförande 55

Foto
Sid 3: Ninni Andersson/Regeringkansliet
Sid 8: Maskot Bildbyrå/TT
Sid 14: Maskot Bildbyrå/TT
Sid 20: Jens Lindström//TT
Sid 31: Emma Sekhon/TT
Sid 36: Helena Larsson/N/TT

Produktion
Regeringskansliet 2025

Förord

Erik Slottner
Civilminister

Sverige är en innovationsnation med världskända företag och flera historiskt viktiga uppfinningar har sin grund i vårt land. Den första pacemakern byggdes av en svensk ingenjör, och opererades in av en svensk läkare. Det sfäriska kullagret – som revolutionerade industrin världen över – kommer också från Sverige.

Digitala innovationer och lösningar har med tiden blivit allt viktigare för samhället och många av dessa uppfinningar har också sin grund i Sverige. Ett svenskt företag har revolutionerat betallösningar globalt samtidigt som Stockholm har näst flest enhörningsföretag i världen, endast Silicon Valley har fler. Sverige är dessutom ett av få länder som exporterar mer musik än vad man importerar.

Svenska uppfinningar har förenklat vardagen och gjort tydlig nytta för människor världen över. Det kan vi påminna oss om varje år när Nobelpriset delas ut i Stockholm.

Fokus för digitaliseringsstrategin är att förenkla för människor i vardagen. Strategin handlar exempelvis om vad som är bäst för medborgaren som behöver använda digitala tjänster, för näringsidkaren som är i kontakt med myndigheterna, för patienten som söker vård, eller för omsorgstagaren i hemtjänsten.

Ny teknik och smarta AI-lösningar kan inte bara stärka konkurrenskraften, utan även förbättra sjukvården. Effektiv datadelning placerar medborgaren – och inte myndigheterna – i centrum. Väl utbyggd och säker konnektivitet gör det enklare att bo och arbeta i hela Sverige.

Digitaliseringsstrategin täcker fem områden: Kompetens, näringsliv, förvaltning, välfärd och konnektivitet. Säkerhet, AI och data är viktiga delar för alla områden. Regeringens ambition är att strategin ska peka ut en riktning för svensk digitaliseringspolitik, med tydliga mål som går att följa upp. Strategin ska bidra till bättre styrning genom ett mer samlat grepp om digitaliseringspolitiken, och konkret medborgarnytta.

Erik Slottner

Inledning

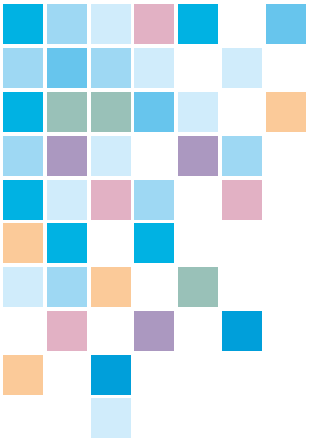

Digitaliseringsstrategin syftar till att ange en tydlig inriktning för regeringens digitaliseringspolitik genom att identifiera utmaningar och ange målsättningar inom ett antal strategiskt viktiga områden. Strategin ska även underlätta för alla berörda aktörer att enskilt eller tillsammans arbeta för att uppnå gemensamma målsättningar och bidra till den digitala omställningen samt möjligheterna att bo, leva och verka i hela landet, samtidigt som Sveriges säkerhet ska säkerställas.

De allra flesta av regeringens strategier har koppling till digitalisering i någon form då den genomsyrar i princip alla sektorer i samhället. Digitaliseringsstrategin har därför en horisontell ansats och ersätter strategierna Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi (N2016/08008) och För ett hållbart digitaliserat Sverige – en digitaliseringsstrategi (N2017/03643). Regeringen har även beslutat om en ny nationell säkerhetsstrategi (skr. 2023/24:163). Strategin slår fast att värnandet av Sveriges nationella säkerhet är regeringens viktigaste uppgift och har högsta prioritet, vilket innebär att stärkandet av den nationella säkerheten i rådande läge ska tillmätas stor betydelse när avvägningar mellan olika samhällsintressen måste göras. Regeringens inriktning för arbetet med frågor av betydelse för Sveriges cybersäkerhet behandlas primärt i Nationell strategi för cybersäkerhet 2025–2029 (skr. 2024/25:121), även om digitaliseringsstrategin berör vissa relaterade frågor. Utrikes- och säkerhetspolitiska aspekter av digitala frågor behandlas primärt i Sverige i en digital värld – en strategi för Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik inom cyberfrågor och digitala frågor (UD2024/16802).

Regeringen beslutade den 7 december 2023 att tillsätta en kommitté – AI-kommissionen (dir. 2023:164). AI-kommissionen överlämnade sitt slutbetänkande (SOU 2025:12) den 4 februari 2025 med förslag kopplade till artificiell intelligens (AI) inom ett flertal områden. Betänkandet har remitterats och remisstiden går ut den 4 juni 2025. Regeringen avser att lägga fram en AI-strategi tidigt 2026.

Digitaliseringsstrategin är uppbyggd kring fem strategiska områden med tillhörande målsättningar:

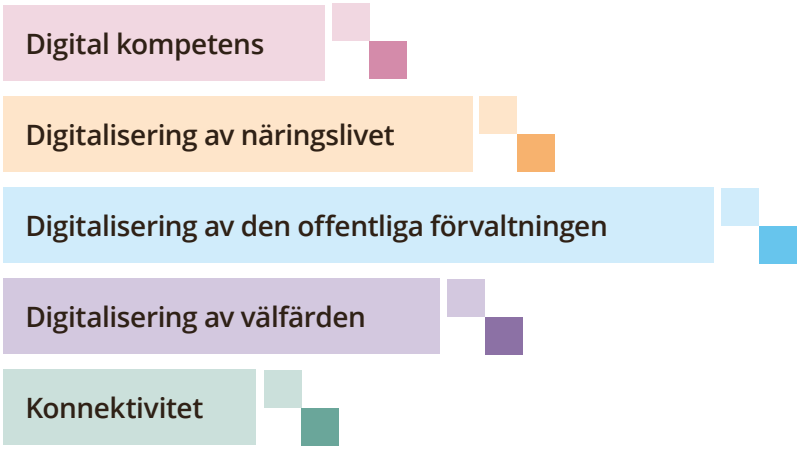

I strategins första kapitel presenteras målen för digitaliseringspolitiken. De riksdagsbundna och EU-gemensamma målen kompletteras genom strategin med ett övergripande mål samt ett antal strategiska mål. För varje område finns ett strategiskt mål som är specifikt för det området. Det finns även tre horisontella mål som rör AI, tillgång till data och säkerhet, som genomsyrar de fem strategiska områdena där det är relevant. I strategin behandlas därefter vart och ett av de fem strategiska områdena. Varje kapitel innehåller en redogörelse för nuläge och utmaningar samt uppföljningsbara delmål och åtgärder. Avslutningsvis behandlas uppföljningen och genomförandet av strategin.

De planerade åtgärderna i strategin beräknas finansieras via de inom utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslagen 2:1 Post- och telestyrelsen, 2:4 Informatonsteknik och telekommunikation, 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation och 2:7 Digital förvaltning. I den mån det är aktuellt med någon annan finansiering anges detta i anslutning till berörd åtgärd i respektive avsnitt.

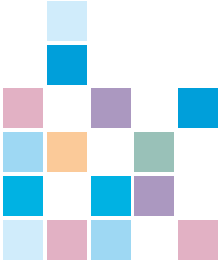

Mål för digitaliseringspolitiken

Det finns sedan tidigare ett antal mål inom digitaliseringsområdet som regeringen har att förhålla sig till. Riksdagen har beslutat om nationella mål och delmål för digitaliseringspolitiken och Europaparlamentet och rådet har beslutat om EU-gemensamma mål som Sverige ska arbeta för att uppnå. De riksdagsbundna målen är fortsatt grunden för svensk digitaliseringspolitik.

Genom denna strategi presenteras ett antal kompletterande mål för att på ett mer konkret sätt peka ut inriktningen inom digitaliseringspolitiken. Målen i strategin visar hur de riksdagsbundna målen kan operationaliseras och tydliggör inriktningen för regeringens strategiska arbete inom respektive område.

Mål beslutade av riksdagen

Riksdagen har beslutat att målet för digitaliseringspolitiken är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87). Under detta mål finns två delmål:

- Sverige ska ha bredband i världsklass. Alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband (prop. 2009/10:193 utg. omr. 22, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297).
- Elektroniska kommunikationer ska vara effektiva, säkra och robusta samt tillgodose användarnas behov. Elektroniska kommunikationer ska i första hand tillhandahållas genom en väl fungerande marknad, men staten ska ha ett ansvar på områden där allmänna intressen inte enbart kan tillgodoses av marknaden (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22, bet. 2015/15:TU1, rskr. 2014/15:86).

EU-gemensamma mål

I december 2022 fattades beslut om att inrätta policyprogrammet för det digitala decenniet 2030. Policyprogrammet innehåller digitala målsättningar som EU:s medlemsstater gemensamt ska uppnå inom områdena:

- digitala färdigheter,
- digital infrastruktur,
- digital omställning av företag samt
- digitalisering av offentliga tjänster.

Enligt beslutet ska varje medlemsstat vartannat år ta fram en nationell färdplan med en beskrivning av hur medlemsstaten arbetar med och bidrar till uppfyllandet av EU:s allmänna syften och gemensamma digitala mål för det digitala decenniet. I Sverige har Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att bistå regeringen i arbetet med den nationella färdplanen (Fi2024/00591).

I nära anslutning till policyprogrammet antogs också en gemensam europeisk förklaring om digitala rättigheter och principer för det digitala decenniet av EU:s medlemsstater, Europeiska kommissionen och Europaparlamentet. I förklaringen anges ett antal gemensamma politiska avsikter och åtaganden samt erinras om centrala rättigheter som är av relevans för den digitala omställningen inom följande områden: Människorna i centrum för den digitala omställningen, solidaritet och inkludering, valfrihet, deltagande i det digitala offentliga rummet, säkerhet, trygghet och egenmakt samt hållbarhet.

Regeringen har vid utformningen av strategin beaktat EU:s digitala mål för det digitala decenniet i relevanta delar.

Regeringens kompletterande mål

Övergripande mål

Sveriges digitala omställning ska ge ökad medborgarnytta, bättre välfärd, stärkt konkurrenskraft, höjd säkerhet och minskad administration.

Strategiska mål

Digital kompetens: Sverige ska stärka bas-, bredd- och spetskompetensen hos medborgarna med syfte att öka den digitala inkluderingen, öka användningen av ny teknik på arbetsplatsen samt förbättra innovations- och konkurrenskraften.

Näringslivets digitalisering: Näringslivets digitala omställning ska öka för att stärka företagens innovationsförmåga, säkerhet, konkurrenskraft och hållbarhet.

Förvaltningens digitalisering: Sverige ska ha en offentlig förvaltning som förenklar och bidrar till minskad administration genom användarvänliga, säkra och trygga digitala tjänster som effektiviseras med hjälp av AI- och datadriven utveckling.

Välfärdens digitalisering: Sverige ska erbjuda säkra välfärdstjänster av hög kvalitet som ger mer tid och förbättrad livskvalitet för mottagare av välfärdstjänster samt minskar administrationen och förbättrar arbetsmiljön för personalen.

Konnektivitet: I Sverige och mot omvärlden ska det alltid finnas tillförlitlig konnektivitet så att det är möjligt att bo, leva och verka i hela landet. Den digitala infrastrukturen ska vara motståndskraftig, säker och främja konkurrenskraft, innovation och hållbarhet.

Strategiska horisontella mål

AI och ny teknik: I Sverige ska AI och framväxande tekniker användas och utvecklas för att driva samhällsnytta, hållbar utveckling, konkurrenskraft och innovation.

Data: Sverige ska ha en robust och säker nationell datainfrastruktur som möjliggör standardiserad, effektiv och hållbar delning och användning av data där den personliga integriteten värnas.

Säkerhet: Sverige ska ha hög digital motståndskraft och tillförlitlighet för att användare och tjänster ska vara säkra och information ska vara säker.

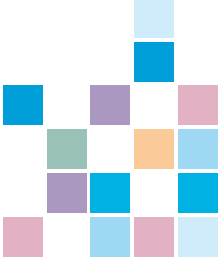

Digital kompetens

Mål för digital kompetens: Sverige ska stärka bas-, bredd- och spetskompetensen hos medborgarna med syfte att öka den digitala inkluderingen, öka användningen av ny teknik på arbetsplatsen samt förbättra innovations- och konkurrenskraften.

Digitaliseringen av samhället utgör en stor omställning som påverkar oss människor på ett grundläggande sätt, där aspekter och värden såsom gemenskap, sammanhållning och inkludering behöver beaktas.

Digitala lösningar och verktyg har skapat nya förutsättningar och möjligheter både privat och i arbetslivet. Allt från bank-id, Swish och digitala brevlådor till digitala möten och distansarbete har blivit en del av vardagen för många. Samtidigt växer en ny typ av it-relaterad brottslighet fram som utnyttjar digitaliseringens svagheter. Exempelvis har möjligheten till e-handel, digitala betalningar och bankärenden inneburit nya arenor för bedrägerier och öppnat för nya former av bedrägerier mot privatpersoner, företag och det offentliga. Vidare kan it-beroende brottslighet i form av ransomware-angrepp och datastölder få omfattande påverkan i ett digitaliserat samhälle.

Digital kompetens på alla nivåer – bas, bredd och spets – är nödvändig för Sveriges förmåga att tillvarata den tekniska utvecklingens möjligheter och hantera dess risker. Det är också en grundförutsättning för i princip all digital verksamhetsutveckling, som i sin tur kan leda till ökad välfärd och medborgarnytta, effektivitet och ökad konkurrenskraft.

Digital baskompetens innebär att ha grundläggande digitala färdigheter, dvs. förmåga att använda digitala verktyg för exempelvis kommunikation och samarbete, säkerhet eller problemlösning. Det är en förutsättning för att kunna ta del av det digitala samhället, både privat och i arbetslivet. Digital breddkompetens innebär att ha en generell digital kompetens, dvs. förmåga att hantera det växande antal system och applikationer som krävs för att utföra olika arbetsuppgifter. Digital spetskompetens inbegriper specialistkompetens inom exempelvis AI, programmering, cybersäkerhet och andra områden som är relevanta för digitaliseringen av samhället.

Digital kompetens och inkludering

Nuläge och utmaningar

Sverige ligger långt fram när det gäller användningen av digitala tjänster sett ur ett internationellt perspektiv. Enligt EU:s statistikkontor uppgick andelen personer i Sverige som dagligen på något sätt använder internet och andra elektroniska nätverk, oavsett ändamål, till över 98 procent 2024. Det kan jämföras med EU-genomsnittet på ca 93 procent.

Befolkningen i Sverige har över lag en hög digital kompetens. Exempelvis har Sverige högst andel informations- och kommunikationsteknik (IKT)-specialister i befolkningen inom EU. Det finns dock fortfarande grupper som saknar eller har bristfällig digital baskompetens. Det gäller framför allt de allra äldsta, personer som lever i hushåll med låga inkomster och personer med vissa funktionsnedsättningar. Även inom gruppen nyanlända finns motsvarande utmaningar, inte minst avseende användningen av digitala offentliga tjänster. För att människor ska vara digitalt inkluderade är tillgång till digitala tjänster, tjänsternas användbarhet och individuella förutsättningar avgörande. Kompetens samt vilja och motivation att använda digitala tjänster är en viktig del av de individuella förutsättningarna. Avsaknad av digital baskompetens kan leda till ett ofrivilligt digitalt utanförskap.

Den digitala kompetensen i samhället måste fortsätta att öka och kontinuerligt upprätthållas. För befolkningen är digital kompetens avgörande för att ta del av digitala samhällstjänster och för att kunna agera med egenmakt i det moderna samhället. Digital kompetens är också en nödvändighet för att befolkningen ska kunna utöva sina rättigheter och skyldigheter i takt med att samhället blir alltmer digitaliserat. Den är även en komponent för att var och en ska kunna utveckla en nödvändig medie- och informationskunnighet (MIK) och vara en medveten medieanvändare i en tid av snabb teknikutveckling. Digital kompetens är vidare av stor vikt för att göra befolkningen säkerhetsmedveten vid användning av digitala tjänster då dessa kan utnyttjas av olika aktörer för brottslig verksamhet och för att sprida desinformation, t.ex. genom AI. Digital kompetens ger också möjligheter till utbildning, anställning samt till att starta och driva företag och bidrar till att stärka organisationers innovationsförmåga och konkurrenskraft. Den kan även hjälpa föräldrar att begränsa negativa effekter av en extensiv digital medieanvändning hos barn.

Delmål och åtgärder

Delmål: Alla ska vara digitalt inkluderade, vilket innefattar att alla ska ha möjlighet att skaffa sig grundläggande digitala färdigheter.

I ett alltmer digitaliserat samhälle behöver alla ha möjlighet att skaffa sig de färdigheter som krävs för att vara digitalt inkluderade och kunna använda digitala tjänster och verktyg i vardagen. För vissa personer kommer det dock att finnas hinder för att självständigt kunna använda digitala tjänster och möjligheter till alternativa lösningar behöver därför utvecklas.

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har gett Post- och telestyrelsen i uppgift att verka för att företag och andra enskilda har förtroende för samt förmåga och möjlighet att använda it och elektroniska kommunikationstjänster (SFS 2014:163).
- Regeringen har gett Post- och telestyrelsen i uppdrag att verka för en ökad digital inkludering och en ökad användning av digitala tjänster (Fi2024/00534). Inom ramen för uppdraget driver och utvecklar myndigheten Digitalidag-konceptet, vilket är en samverkansplattform där aktörer från olika sektorer samarbetar och hittar nya vägar för att bidra till ökad digital inkludering.
- Regeringen har avsatt medel till Post- och telestyrelsen för att möjliggöra främjande-insatser när det gäller tillgänglighet, användbarhet och inkludering inom it och elektronisk kommunikation för personer med speciella behov (Fi2024/00534).

- Regeringen har gett Mediemyndigheten i uppdrag att under 2024 och 2025 genomföra en bred och långsiktigt hållbar nationell satsning för att i samverkan med nätverket MIK Sverige stärka medie- och informationskunnigheten i befolkningen. Satsningen ska bl.a. höja allmänhetens kunskap om hur AI används i medielandskapet (Ku2024/00419).
- Regeringen har gett Folkhälsomyndigheten i uppdrag att inhämta och sammanställa kunskap om sambanden mellan hälsoeffekter och digital medieanvändning bland barn och unga. I uppdraget ingår också att ta fram rekommendationer och vägledning samt sprida underlaget för ökad kunskap och kompetens om digital medieanvändning och dess koppling till hälsa och välmående (S2023/01669).

Planerade åtgärder

- Regeringen avser att ge lämplig myndighet i uppdrag att samordna de insatser för digital inkludering som utförs av myndigheter och i dialog med berörda aktörer stödja och följa arbetet för en ökad digital inkludering och ökad användning av digitala tjänster.
- Regeringen avser att undersöka vad som krävs för att personer som inte själva kan hantera digitala tjänster får denna möjlighet genom digital fullmakt, exempelvis via Ena-tjänsten Mina ombud.
- Regeringen avser att ge Post- och telestyrelsen i uppdrag att öka den grundläggande digitala kompetensen med särskilt fokus på AI. För att nå breda befolkningsgrupper är avsikten att Post- och telestyrelsen exempelvis ska kunna använda samverkans-plattformen Digitalidag och samarbeta med relevanta aktörer.

Digital kompetens på arbetsmarknaden

Nuläge och utmaningar

För att dra nytta av den digitala omställningen och möta behovet av digital kompetens inom både näringsliv och offentlig förvaltning måste framför allt bredd- och spetskompetensen på arbetsmarknaden öka. Bristande tillgång till rätt kompetens är i många sektorer ett av de största hindren för att svenska företag ska kunna växa, ställa om och attrahera utländska investeringar. Det livslånga lärandet är avgörande, särskilt mot bakgrund av den snabba teknikutvecklingen som innebär att kravet på digitala färdigheter kontinuerligt höjs. Regeringen har därför presenterat en proposition för forskningspolitiken som beskriver förslag på successiva ökningar av anslagen för forskning och utveckling fr.o.m. 2025 t.o.m. 2028 för att bl.a. stärka digitalisering, AI och andra framväxande tekniker i Sverige (prop. 2024/25:60). Propositionens innehåll berör digitaliseringsstrategins alla områden.

Såväl näringslivet som offentlig förvaltning kommer att ha ett stort behov av generell digital kompetens de närmaste tio åren, inte minst med tanke på möjligheterna att nyttja AI och annan framväxande digital teknik. Generell digital kompetens är också en viktig förutsättning för att skapa tillit till digital teknik och innovationer. För att verksamheter fullt ut både ska kunna se potentialen i och fatta strategiska beslut när det gäller exempelvis verksamhetsutveckling, affärsmodeller, tjänster och produkter med koppling till digitalisering, krävs dessutom digital kompetens på beslutande nivåer. För vissa arbetsuppgifter kan dock kompetenströskeln komma att sänkas i och med utvecklingen inom t.ex. AI-området. Exempelvis kan det redan i dag med hjälp av AI vara tillräckligt med en lägre nivå av digital kompetens för att utföra uppgifter som tidigare krävde specialistkunskaper inom t.ex. programmering. Det behöver finnas goda möjligheter till kompetensutveckling och i den svenska arbetsmarknadsmodellen har arbetsmarknadens parter och omställningsorganisationer en viktig roll.

Den digitala utvecklingen innebär vidare att behovet av kompletterande kompetenser som digital förmåga och förståelse ökar. Samtidigt som det behövs fler specialister inom AI, ökar behovet av personer med annan yrkesbakgrund som har en förståelse för AI och hur den kan tillämpas inom eller påverka ett specifikt verksamhetsområde, samt hur tillämpliga regelverk ska förstås i sammanhanget. Trots att Sverige har många specialister inom IKT är bristen på spetskompetens en utmaning för såväl företag som offentlig verksamhet. En del i denna utmaning är att endast en dryg femtedel av IKT-specialisterna i Sverige är kvinnor, vilket tydliggör behovet av ett jämställdhetsperspektiv i kommande åtgärder för att främja fler yrkesverksamma kvinnor inom sektorn. Eftersom kompetens om den nya tekniken i hög utsträckning utvecklas i andra länder är det av stor vikt att fortsätta utveckla strategiska samarbeten med länder som ligger i framkant. Mobilitet av forskare och lärare mellan högskola och andra sektorer, såväl nationellt som internationellt, är en kvalitetsfaktor och väntas bidra med kunskap och kompetens i båda riktningarna samt till samarbeten, gemensamma forskningsprojekt och partnerskap som driver innovation.

Den snabba och ökande digitaliseringen av samhället har skapat enorma möjligheter, men även risker i form av cybersäkerhetshot. Svenska aktörers investeringar i cybersäkerhet behöver sammantaget öka för att möta den snabba utvecklingen. Det finns i Sverige en brist på kompetens inom cybersäkerhetsområdet, både vad gäller cybersäkerhetsexperter och allmän cybersäkerhetskompetens. Cybercampus Sverige arbetar med att synliggöra de utbildningsalternativ som finns och skapar även nya alternativ.

Delmål och åtgärder

Delmål: Yrkesverksamma ska ha möjlighet att kontinuerligt utveckla sin digitala kompetens.

En alltmer digitaliserad arbetsmarknad ställer ökade krav på digital kompetens, vilket innefattar kompetens inom cybersäkerhet och AI, hos arbetstagare och egenföretagare inom både privat sektor och offentlig förvaltning och det finns ett stort behov av vidareutbildning och ibland omställning, för att matcha arbetsmarknadens behov.

Delmål: Tillgången till digital spetskompetens ska öka för fortsatt stark innovations- och konkurrenskraft.

Tillgång till digital spetskompetens är av stor vikt för att matcha behoven hos både privat sektor och offentlig förvaltning. Efterfrågan på specialister inom relevanta områden är större än tillgången och tillgången kan också variera mellan olika delar av landet.

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har tagit initiativ till en stegvis ökning av ersättningen för utbildningsområdena natur och teknik som totalt beräknats uppgå till 305 miljoner kronor fr.o.m. 2026 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16 avsnitt 5.7).
- Regeringen har beslutat om en strategi för utbildningar inom STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) som ska bidra till att stärka den svenska kompensförsörjningen inom naturvetenskap och teknik. Strategin inkluderar insatser för att attrahera fler kvinnor till STEM-utbildningar (U2025/00563).
- Regeringen har tagit initiativ till en successiv ökning av anslagen för forskning och utveckling fr.o.m. 2025 t.o.m. 2028 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 16 avsnitt 6.7.1 m.fl.). Satsningarna beskrivs närmare i forsknings- och innovationspropositionen och inkluderar flera större insatser som syftar till att stärka digitalisering, AI och andra framväxande tekniker i Sverige (prop. 2024/25:60).
- Regeringen har ställt krav på universitet och högskolor att redovisa hur de arbetar med att analysera behov av att utveckla utbildningsutbudet avseende AI samt insatser för att integrera AI-inslag i relevanta utbildningar (U2023/01406 m.fl.).
- Sedan den 1 januari 2023 finns ett nytt omställningsstudiestöd som syftar till att vuxna som är etablerade på arbetsmarknaden ska kunna finansiera studier som kan stärka deras framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov (prop. 2021/22:176, bet. 2021/22:AU12, rskr. 2021/22:365). Omställnings-studiestödet administreras av Centrala studiestödsnämnden och för 2025 finns nästan 4,9 miljarder kronor avsatta för stödet (prop. 2024:25:1 utg.omr. 15, bet. 2024/25:UbU2, rskr. 2024/25:103).
- Regeringen har tagit initiativ till etableringen av Cybercampus Sverige för att stärka både kompetensförsörjning och forskning inom cybersäkerhet (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16 avsnitt 5.6.3 och 5.7.65). Cybercampus är ett nationellt samarbete mellan flera universitet, forskningsinstitut, myndigheter och företag över hela Sverige.
- Regeringen har tagit initiativ till sänkt ersättningsnivå för expertskatt i den s.k. beloppsregeln (prop. 2024/25:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 12.3) och tog i januari 2025 emot delbetänkandet Skatteincitament för forskning och utveckling – en översyn av FoU-avdraget och expertskattereglerna (SOU 2025:3). Delbetänkandet har remitterats och remisstiden gick ut den 9 maj 2025.

Digitalisering av näringslivet

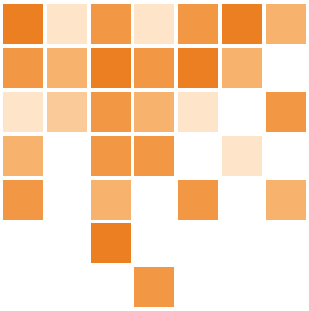

Mål för näringslivets digitalisering: Näringslivets digitala omställning ska öka för att stärka företagens innovationsförmåga, säkerhet, konkurrenskraft och hållbarhet.

Den digitala ekonomin växer snabbare än den totala ekonomin, i Sverige mer än dubbelt så snabbt och inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) i genomsnitt tre gånger så snabbt. Sedan 2005 finns mellan 46 och 48 procent av alla arbetstillfällen i Sverige inom den digitalt avancerade delen av landets ekonomi. Det är dock inte bara den digitalt avancerade delen av ekonomin som har fördelar av digitalisering. Inom de sektorer som i ett internationellt perspektiv anses ha lägst digital intensitet, exempelvis gruvnäring, transport och konstruktion, finns möjlighet att med mer avancerad digitalisering skapa stora vinster för effektivitet och klimat, ökad miljöhänsyn och minskad risk för liv och hälsa.

Utveckling av och tillgång till digital teknik är avgörande för Sveriges och Europas långsiktiga konkurrenskraft och säkerhet. I dagens geopolitiska läge är digital teknik en viktig faktor för ekonomisk säkerhet och strategisk autonomi. USA och Asien leder utvecklingen av avancerad digital teknik inom många områden. Svenska aktörer är beroende av digitala tjänster som ofta tas fram och utvecklas av företag från andra länder, ibland av auktoritära stater.

Även om digitaliseringen bland svenska företag har kommit långt, kan den digitala mognaden höjas ytterligare för att stärka konkurrenskraften, minska regionala skillnader och bidra till den samlade ekonomin i ännu större utsträckning.

Målsättningen när det gäller digitaliseringen av näringslivet syftar till att skapa affärsnytta, produktivitet, lönsamhet och tillväxt. Digitalisering kan sporra innovation och skapa ekonomiska möjligheter och underlätta kunskapsspridning. Införande av digital teknik måste kompletteras med förändrade arbetssätt och kompetensutveckling. Likaså är generellt förutsättningsskapande insatser, t.ex. tillgång till konnektivitet och god kompetensförsörjning, avgörande för näringslivets möjligheter att utveckla och använda digital teknik för att skapa konkurrenskraftiga produkter och tjänster, såväl som effektiva processer.

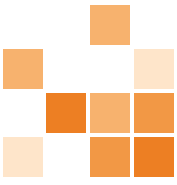

Nuläge och utmaningar

Internationella index visar att Sverige har starka positioner på flera områden som är viktiga för näringslivets utveckling. Sverige behöver dock bli bättre, särskilt inom AI-området. Flera initiativ har därför tagits för att ytterligare stärka Sveriges positioner, bl.a. genom satsningar på forskning, utveckling och innovation tillsammans med näringslivet i programmen Avancerad digitalisering och Impact innovation samt i samverkan med bl.a. AI Sweden, RISE Research Insitutes of Sweden AB och Cybercampus Sverige. Regeringen gör också särskilda satsningar på säker, resilient, högpresterande och hållbar digital infrastruktur samt på strategiskt viktiga teknikområden som t.ex. kvantteknik, AI och autonoma system.

Ökande internationell konkurrens, snabb teknikutveckling och mer automatiserade arbetssätt skapar ett omvandlingstryck på olika sektorer och yrkesgrupper. Det är en utveckling som samhället måste kunna hantera för att dra nytta av de fördelar som uppstår på längre sikt. Den unikt svenska styrkan i samarbete, ibland uttryckt som den svenska modellen, har haft stor betydelse för den svenska ekonomins goda förmåga att ta till sig ny teknik utan att skapa kvardröjande arbetslöshet och utanförskap. Med AI-utvecklingen står Sverige inför ett nytt omvandlingstryck och måste lyckas med att realisera och kapitalisera värdet av data, införande av AI och fortsatt digitalisering av svenskt näringsliv. Det måste ske under ordnade förhållanden på arbetsmarknaden och med omtanke om individers hälsa och välbefinnande.

Både privata och offentliga initiativ behövs för att skapa ett svenskt näringsliv som är digitalt moget, tekniskt sofistikerat, internationellt konkurrenskraftigt och har förmåga att växa. Den digitala omställningen skapar affärsmöjligheter globalt och genererar möjligheter att attrahera utländska direktinvesteringar i Sverige. Regeringens arbete för att främja Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft bidrar till att stärka Sveriges ställning som prioriterad partner för digital omställning.

Internationella index: Sveriges prestation i internationella index, som på olika sätt beskriver näringslivets förutsättningar att utvecklas, är varierad. Sverige ligger högt i Global Innovation Index, Networked Readiness Index och World Competitiveness Rankings. I delar av dessa samlingsindex och i mer specialiserade index visar dock resultatet exempel på sämre prestationer. Viktigt i det avseendet är Sveriges AI-förmåga, där Sverige enligt Global AI Index 2024 ligger på plats 25 av 83 länder och Oxford Insight Government AI Readiness Index 2023 placerar Sverige på plats 14 av 193 länder.

Varje företag ansvarar för sin digitala utveckling. Regeringens roll är att skapa goda förutsättningar som underlättar för företagens digitalisering, fortsatta innovation och utveckling. Regionerna och Gotlands kommun ansvarar för en rad verksamheter och utvecklingsfrågor som är centrala för bl.a. näringslivets digitalisering. Det är viktigt att uppnå synergier med t.ex. regionernas arbete med digitaliseringsstrategier, regionala innovationsstrategier, strategier för smart specialisering eller motsvarande inom ramen för det regionala utvecklingsarbetet. De mer specifika behoven på dessa områden behöver formuleras gemensamt. Regeringens Digitaliseringsråd är avsett att vara ett forum där ansvarig minister och representanter för näringslivet och andra relevanta aktörer för en dialog om aktuella frågor inom digitaliseringsområdet. Digitaliseringsrådet kan i det arbetet bidra till genomförandet av strategin och utgöra en plattform för partnerskap och samverkan mellan näringsliv och offentlig sektor inom det digitala området.

Att arbeta med etikfrågor kopplade till utvecklingen av ny teknik är av största vikt. Många andra länder har inte samma fokus på t.ex. personlig integritet i sin lagstiftningsprocess som EU, eller har en mer innovationsdriven regleringstradition. Detta kan innebära att många regleringar kring hur ny teknik får eller ska användas riskerar att bli en konkurrensnackdel för EU. Därför behöver vi samtidigt arbeta för regelförenklingar.

Regeringen har en uttalad ambition att identifiera förenklingsmöjligheter och minska företagens regelbörda och administrativa kostnader. År 2024 inrättade regeringen ett förenklingsråd och ett implementeringsråd. Förenklingsrådet ska bl.a. föreslå hur befintliga svenska regelverk kan förenklas, medan implementeringsrådet ska stärka svenska företags konkurrenskraft genom att undvika implementering över miniminivån och motverka omotiverade regelbördor när EU:s regelverk genomförs i svensk rätt. Båda dessa initiativ är särskilt relevanta i relation till de många lagstiftningsprodukter som näringslivet kan uppfatta som komplexa och svårtolkade.

Sverige har många enhörningsföretag, dvs. startupföretag som oftast verkar inom den digitala sektorn och som värderas till mer än en miljard USD. Den tidigare starka tillväxten av nya enhörningsföretag har dock avtagit och Sverige har liksom övriga Europa utmaningar med att få startups att växa till miljardföretag.

Det stora antalet EU-regleringar inom exempelvis AI, data och säkerhet kan, om reglerna upplevs vara komplexa att efterleva, påverka innovation och nyföretagande. Det saknas i dag tillräcklig kunskap om och förståelse för flera sådana nya regelverk, exempelvis när det gäller AI-förordningen, Cyberresiliensförordningen och Dataskyddsförordningen. Komplexa regler och bristande kunskaper kan ha en avkylande effekt på innovation och nyföretagande och innebär att EU hamnar på efterkälken i strävan efter att techbolag ska etablera sig här. Den etiska aspekten av AI är viktig, men får inte bidra till att Sverige och Europa inte kan tillgodogöra sig nyttan av nya tekniker beroende på för stark reglering. En sådan utveckling kan innebära att exempelvis patienter går miste om nya vårdtekniker. En självklar del av arbetet med att utforma regler kring nya tekniker är att vi fullt ut ska kunna tillgodogöra oss dess goda effekter.

Exempel på privat-offentlig samverkan:
Forsknings- och innovationsprogrammet Avancerad Digitalisering är ett initiativ från näringslivet som startades 2021 och genomförs i samverkan med staten genom Verket för innovationssystem, med kansli och administration på arbetsgivarorganisationen Teknikföretagen. Inom programmet planeras insatser på upp till en miljard kronor under 2025 inom fyra prioriterade nyckelområden. Programmets ambition är att satsningen ska fortsätta till i vart fall 2030.

Under 2023 investerade Sverige 3,6 procent av BNP i forskning och utveckling, vilket väl möter EU:s mål på 3 procent. Företagen stod för 74 procent av investeringarna. Trots dessa betydande satsningar bedömer regeringen i forsknings- och innovationspropositionen att de nationella investeringarna i forskning och innovation måste öka markant under kommande år (prop. 2024/25:60).

Aktivt deltagande från näringsliv och offentlig sektor i EU-program och fonder som exempelvis Programmet för ett digitalt Europa är ett viktigt verktyg för Sveriges digitala framtid. Medverkan från näringslivet i strategiska EU-projekt har också potential att bidra till en långsiktigt positiv samhällsutveckling.

Sverige presterar relativt svagt inom AI-användning och dataanalys, vilket delvis kan tillskrivas brist på specialister i näringslivet. Det råder kompetensbrist och hög konkurrens om rätt digital kompetens, särskilt för AI-användning och för små- och medelstora företag.

Delmål och åtgärder

Delmål: Samverkan mellan stat, näringsliv och organisationer ska bidra till fler effektiva insatser för företagens digitala omställning, utveckling och användning av ny teknik, såsom AI.

Genom samverkan kan stat och näringsliv åstadkomma mer än vad de kan göra var för sig. Regeringens ansvar för näringslivets digitalisering är att skapa goda förutsättningar för näringslivet att utvecklas på de sätt som företag efterfrågar. Många områden kan utvecklas genom att inrätta tydliga strukturer för närmare samverkan mellan näringslivet och det offentliga. Insatser kan bl.a. ske genom privata initiativ och samverkan mellan statliga myndigheter och andra offentliga aktörer, som exempelvis genom Verket för innovationssystem-programmet Avancerad digitalisering där initiativ från näringslivsföreträdare och Verket för innovationssystem har lett till ett samarbete av nationell nytta och relevans.

Delmål: Andelen företag med hög digital intensitet, som är internationellt konkurrenskraftiga och har förmåga att växa genom innovation och hållbarhet, ska öka.

Digitalt mogna företag presterar ofta bättre än mindre mogna företag i alla sektorer. Svenska företag kan ytterligare höja den digitala mognaden för att stärka sin konkurrenskraft och växa genom innovation och ekonomisk utveckling på ett hållbart sätt. Det är därför viktigt med ett mål enligt ovan som syftar till att öka andelen företag som använder bl.a. molntjänster, dataanalys och AI och har uppnått grundläggande eller hög nivå av digital intensitet.

Delmål: Företagens kontakter med statliga myndigheter ska vara smidiga och enkla samtidigt som deras administrativa kostnader ska minska genom digital omställning och användning av ny teknik, såsom AI.

Digitaliseringen av den offentliga förvaltningen kan förenkla företagens kontakter med statliga myndigheter och minska deras administrativa kostnader. Det är en problematisk utveckling att företagens totala regelkostnader fortsätter att öka. Regeringen driver en offensiv förenklingsagenda och prioriterar åtgärder för att minska företagens regelbörda och förenkla regler i syfte att stärka, såväl stora som små, svenska företags konkurrenskraft. Det ska vara smidigt, enkelt och säkert att starta och driva företag och företagens administrativa kostnader för kontakter med myndigheter bör minska.

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har tillsatt ett förenklingsråd och ett implementeringsråd i syfte att identifiera förenklingsmöjligheter i olika skeden i lagstiftningskedjan och minska företagens regelbörda, administrativa kostnader och fullgörandekostnader (SFS 2024:201 och dir. 2024:51).
- Regeringen har gett Verket för innovationssystem i uppdrag att etablera och koordinera en struktur för bättre samordning av det offentliga stödet till unga innovativa företag med syftet att stärka förutsättningarna för utveckling och tillväxt i dessa företag genom ett mer effektivt stödsystem (KN2024/01060).
- Regeringen har gett Verket för innovationssystem i uppdrag att stärka programmet Avancerad digitalisering (KN2023/02784). Förstärkningarna till programmet beskrivs närmare i forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2024/25:60).
- Regeringen har tagit initiativ till ett beställningsbemyndigande som möjliggör deltagande i flerårigа projekt inom ramen för EU-programmet för ett digitalt Europa (prop. 2024/25:1 utg.omr. 22 avsnitt 4.6.4). Regeringen har även avsatt medel till Verket för innovationssystem för hantering av den nationella medfinansieringen till programmet (Fi2024/02483).
- Regeringen har tillsatt en utredning som ska analysera behovet av och föreslå kompletterande bestämmelser som behövs i syfte att anpassa svensk rätt till EU:s cyberresiliensförordning. Utredningen ska även överväga lämpliga former av stöd till små- och medelstora företag gällande regelefterlevnad av förordningen (dir. 2024:119). Uppdraget ska redovisas senast den 15 december 2025.
- Regeringen har antagit Nationell strategi för cybersäkerhet 2025–2029. Regeringens inriktning i strategin är bl.a. att små och medelstora företag behöver målgruppsanpassat stöd och vägledning rörande sitt systematiska cybersäkerhetsarbete (skr. 2024/25:121).
- Regeringen har tagit initiativ till utökade medel till det nationella samordningscentret för forskning och innovation inom cybersäkerhet (NCC-SE) på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, för att genomföra utlysningar och utveckla Cybernoden (prop. 2024/25:1 utg. omr. 6 avsnitt 5.5.3 och 5.6.6).
- Regeringen har tillsatt kommittén om förenklad beskattning av ägare till fåmansföretag (Fi 2022:04), som bl.a. haft i uppdrag att analysera på vilket sätt fåmansföretagsreglerna kan ändras för att göra de särskilda bestämmelserna om lättnader i beskattningen av personaloptioner mer effektiva när det gäller att attrahera och behålla nyckelkompetens (dir. 2023:128). Kommittén har i sitt slutbetänkande lämnat förslag till generella förbättringar av fåmansföretagsreglerna (SOU 2024:36). Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.
- Regeringen har beslutat om en ny ägarpolicy med en uttryckt förväntan att bolag med statligt ägande ska ha långsiktiga ambitioner och god omställningsförmåga (Fi2024/01778). Mot bakgrund av detta anser regeringen att det är positivt att bolag med statligt ägande har möjlighet att stärka kunskapsöverföringen och samarbetet mellan sig relaterat till digital transformation och kan dra nytta av att de tillhör en portfölj av bolag med samma ägare.

Planerade åtgärder

- Regeringen avser att ge Statistiska centralbyrån i uppdrag att närmare mäta företagens användning av AI. Syftet är att bättre beskriva AI-användningen i företag och öka kunskapen om hur AI kommer till användning i allt fler branscher.

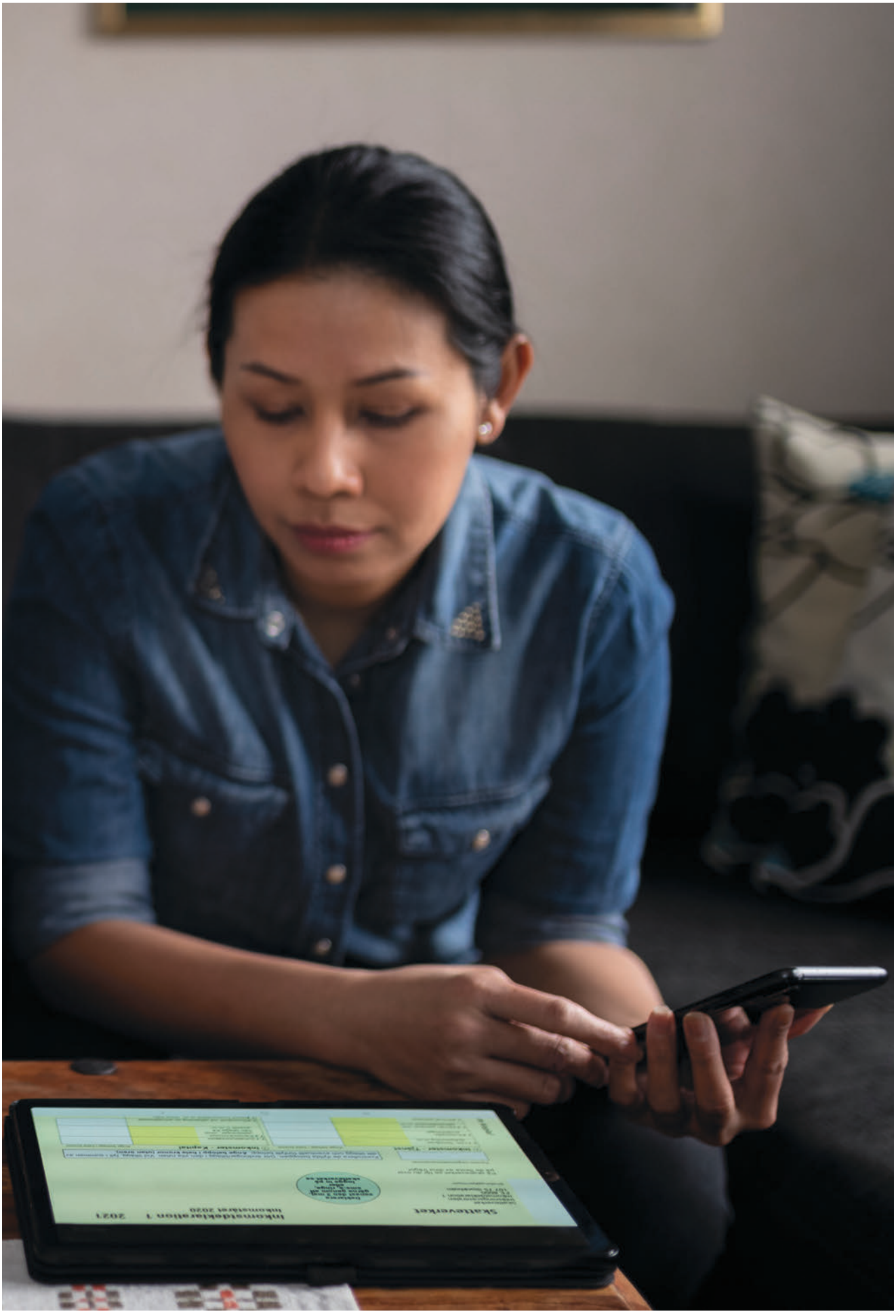

Digitalisering av den offentliga förvaltningen

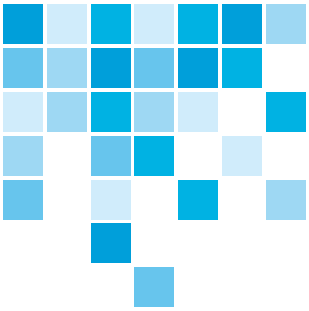

Mål för förvaltningens digitalisering: Sverige ska ha en offentlig förvaltning som förenklar och bidrar till minskad administration genom användarvänliga, säkra och trygga digitala tjänster som effektiviseras med hjälp av AI- och datadriven utveckling.

Den offentliga förvaltningen är redan i dag i många avseenden digital med möjlighet att exempelvis boka vårdbesök online eller få automatiska påminnelser om vaccinationer. Dessutom erbjuder flera vårdgivare digitala vårdmöten. För företag innebär digitaliseringen att ansökningar om tillstånd eller stöd kan hanteras snabbare och mer effektivt, vilket frigör tid för kärnverksamheten. Inom rättsväsendet har digitaliseringen gjort det möjligt att dela information mellan myndigheter snabbare och säkrare. För att minska mängden felaktiga utbetalningar inom välfärden används avancerade digitala system för att upptäcka och stoppa fusk.

Det finns emellertid även strategiska utmaningar som regeringen behöver adressera när det gäller den offentliga förvaltningens digitalisering. Medborgarnas, företagens och organisationernas myndighetskontakter kan fortfarande vara osammanhängande, krångliga och otillgängliga. Alla delar av den offentliga förvaltningen har inte kommit lika långt i sin digitala utveckling, vilket kan göra att tjänster skiljer sig åt i olika delar av landet eller beroende på vilken statlig myndighet, kommun eller region som kontaktas. All data som behövs i olika samhällsprocesser finns i dag inte i digital form. Många statliga myndigheter, kommuner och regioner sitter fast i äldre, icke standardiserade, informationssystem, vilket innebär att de har svårt att modernisera sin verksamhet med hjälp av AI och data. Föråldrade regler och system gör det också svårt att utveckla nya digitala lösningar.

Regeringen vill genom strategin tydliggöra mål för digitaliseringen av den offentliga förvaltningen samt förstärka samordningen och uppföljningen. Därigenom ska Sverige få en offentlig förvaltning med digitala tjänster som är enkla, tillgängliga, trygga och smidiga och som bedriver en effektiv AI- och datadriven verksamhet – oavsett om det handlar om att få utbildning, ansöka om ersättning för vård av barn, ansöka om tillstånd för olika verksamheter eller förhindra välfärdsbrott.

Delmålen i detta kapitel är baserade på sex principer som framgår av OECD:s ramverk för digital förvaltning: En proaktiv digital förvaltning, användarcentrerad digitalisering, öppenhet som standard, förvaltningen som plattform, en datadriven offentlig sektor och digitalt som förstahandsval.

Kapitlet fokuserar i huvudsak på digitaliseringen av den offentliga förvaltningen, dvs. statliga myndigheter, kommuner och regioner. Regleringen av kommunernas och regionernas skyldigheter ska enligt regeringsformen som utgångspunkt beslutas av riksdagen. Med detta som utgångspunkt är syftet med delmålen nedan att åtgärder som genomförs även ska vara till nytta för och förbättra förutsättningarna för kommuner, regioner och privata aktörer som bedriver offentligt finansierad verksamhet.

Enkla, trygga och smidiga myndighetskontakter

Nuläge och utmaningar

Sverige har under lång tid gjort framsteg för att förenkla och förbättra de digitala kontakterna mellan den offentliga förvaltningen och medborgarna. Genom tjänster som t.ex. bank-id och Skatteverkets e-tjänster har det blivit enklare för medborgare att deklarera, registrera ägarbyte av fordon online, ansöka om föräldrapenning eller om skolplats. Företag kan snabbt lämna in årsredovisningar eller rapportera mervärdesskatt digitalt, vilket sparar både tid och resurser. Denna utveckling har gjort vardagen smidigare för många och samtidigt ökat effektiviteten i den offentliga förvaltningen.

Trots dessa framsteg är tillgängligheten vid digitala myndighetskontakter fortfarande ojämn och tjänsterna är ibland svåra att navigera. En medborgare som är van att enkelt logga in för att deklarera kan mötas av helt olika system och terminologi där det inte är motiverat, t.ex. när den söker bygglov i sin kommun eller behöva flera appar för ett barn i förskolan. Skillnader i tekniska lösningar och hur begrepp används mellan olika myndigheter riskerar att skapa en fragmenterad och förvirrande användarupplevelse. Bristen på enhetliga plattformar gör att medborgare och företag kan behöva fylla i samma information flera gånger eller navigera mellan olika system som inte är kopplade till varandra. Det finns även brister vad gäller tillgänglighet, säkerhet och användbarhet för vissa digitala tjänster och system, då de inte är utformade för att möta användarnas olika behov och förutsättningar.

Delmål och åtgärder

Delmål: Sverige bör etablera en gemensam digital ingång som samlar de viktigaste digitala tjänsterna inom offentlig förvaltning. Ingången ska vara enkel, trygg och användarvänlig och ge både medborgare och företag möjlighet att hantera sina ärenden smidigt och säkert.

Regeringen vill att det ska vara enkelt och smidigt för medborgare att navigera bland offentliga digitala tjänster, oavsett tekniska förkunskaper. Arbetet mot en gemensam digital ingång för de viktigaste digitala tjänsterna bör därför inledas genom utforskande utveckling. Genom att samla grundläggande tjänster som e-legitimation, digital post och ärende- och ombudshantering och involvera användarna i utvecklingen, kan användarnas behov av enkla och smidiga kontakter med den offentliga förvaltningen tillfredsställas. För företagare bör ingången t.ex. underlätta ansökan om stöd och hantering av tillstånd. Samtidigt måste den präglas av hög cybersäkerhet och skydd av personlig integritet så att användarna ska känna sig trygga med hur deras uppgifter hanteras. Ingången bör kunna använda avancerad teknik som AI för att förutse användarnas behov och erbjuda proaktiva tjänster, som t.ex. att skicka påminnelser om kommande tidsfrister eller automatiskt föreslå dokument som behöver lämnas in.

Den nationella digitala infrastrukturen Ena kopplar samman olika system och utgör en gemensam teknisk grund för en gemensam digital ingång där medborgare och företag kan nå de viktigaste digitala tjänsterna på ett och samma ställe. Ingången kan möjliggöra för de olika delarna av den offentliga förvaltningen som helhet att erbjuda en sömlös upplevelse för användarna. Genom att öppna upp för tredjepartsleverantörer att utveckla tjänster baserade på offentliga data, t.ex. med hjälp av tydliga riktlinjer och öppna API:er, dvs. tekniska gränssnitt som gör att system kan kommunicera på ett standardiserat sätt, kan ett ekosystem av innovativa lösningar skapas. Exempelvis kan applikationer utvecklas för att hjälpa företagare att planera och rapportera utgifter, eller för att ge medborgare tillgång till skräddarsydda myndighetskontakter.

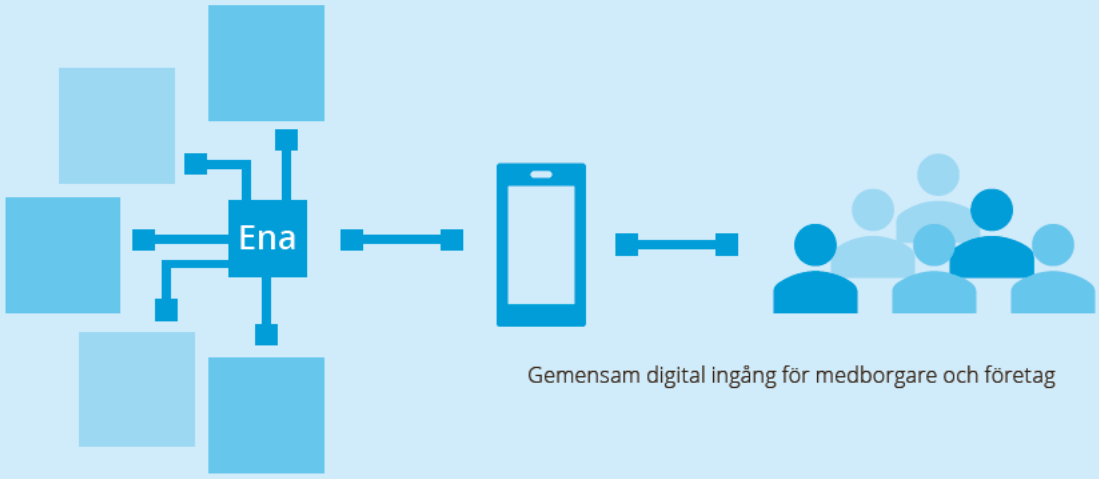

Ena är ett samlingsnamn för olika system, komponenter och standarder som gör det möjligt för den offentliga förvaltningen att dela digital information med medborgare, företag och organisationer samt med andra myndigheter inom Sverige och inom EU, med rätt behörighet och säkerhetsnivå.

Delmål: Alla digitala tjänster och system inom den offentliga förvaltningen, både interna och externa, ska vara användarvänliga, lättförståeliga och tillgängliga för användare.

Digitala tjänster och system inom offentlig förvaltning behöver utvecklas med användarvänlighet i fokus för att öka nyttjandegraden och förbättra effektiviteten. Exempelvis är det viktigt att medarbetare inom vården snabbt kan få åtkomst till patientdata utan tekniska hinder, medan medborgare och företag enkelt ska kunna använda intuitiva e-tjänster.

Olika användargrupper behöver involveras i utvecklingen av digitala tjänster. Medarbetare i offentlig förvaltning, som använder systemen dagligen, har specifika behov kopplade till sina arbetsuppgifter och roller. Exempelvis kan en lärare behöva enkla verktyg för att snabbt registrera elevernas närvaro och betyg och en kommunanställd smidiga funktioner för att handlägga bygglovsansökningar. Det är också viktigt att kartlägga medborgarnas, företagarnas och organisationernas behov för att säkerställa att de externa digitala tjänsterna ger en smidig och inkluderande upplevelse. Det är av stor vikt att säkerställa att tjänsterna är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Genom detta ska offentliga tjänster bli mer inkluderande och tillgängliga för alla delar av samhället.

Eftersom digitala system också utnyttjas av kriminella och antagonister är det centralt att ett säkerhetsperspektiv, utifrån användarnas behov av skydd mot bedrägerier och brott, beaktas noga vid utveckling av nya lösningar.

Delmål: Den offentliga förvaltningens försörjning av informationssystem ska vara långsiktigt hållbar och offentliga data ska vara en bred värdeskapande resurs för samhället, som bidrar till innovation, transparens och effektivitet.

Regeringen vill skapa förutsättningar för innovation, samverkan och effektiv resursanvändning. Som ett led i detta behöver offentliga data och beslutsprocesser, inklusive algoritmer, vara tillgängliga för allmänheten att ta del av och engagera sig i inom ramen för gällande lagstiftning och med hänsyn till nationella och allmänna intressen. Utgångspunkten är att transparens och ansvarstagande är centrala faktorer för att bygga förtroende, samtidigt som det underlättar utvecklingen av nya digitala tjänster och hållbara affärsmodeller.

För att säkerställa en långsiktig och hållbar försörjning av informationssystem är det viktigt att offentliga organisationer ställer krav på öppna standarder, API:er och interoperabilitet, dvs. informationssystems förmåga att samverka med varandra, i offentliga upphandlingar och anpassar kraven till de förutsättningar som leverantörerna på marknaden har.

Detta i syfte att stärka förmågan att bygga informationssystem som är mer utbytbara, interoperabla och som kan dela data både inom den offentliga förvaltningen och med externa aktörer. För en långsiktig informationsförsörjning i det offentliga krävs format som säkerställer äkthet och integritet hos data vid migrering mellan olika informationssystem. För att möjliggöra en mer effektiv, transparent och ansvarsfull användning av data som en strategisk resurs för verksamhetsutveckling är det nödvändigt att åtgärda rättsliga hinder för datadelning. Det måste också klargöras vad som behöver prioriteras vid upphandlingar av informationssystem på ett sätt som säkerställer en balans mellan effektivitet, öppenhet, säkerhet och skyddet av den personliga integriteten.

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har gett Polismyndigheten i uppdrag att utfärda en statlig e-legitimation (Ju2025/00740). Regeringen har även gett Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att utveckla en digital identitetsplånbok (Fi2024/00591 m.fl.).
- Regeringen har gett Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten i uppdrag att tillsammans med länsstyrelserna ta fram underlag för utveckling av e-tjänster och vägledning för anmälan och ansökan av olika typer av verksamheter hos kommunerna (KN2024/02097).

Planerade åtgärder

- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att analysera utmaningar och möjligheter kopplade till etableringen av en gemensam digital ingång för medborgarna. Uppdraget ska syfta till att skapa en mer sammanhållen och användarvänlig förvaltning.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att driva på datadriven innovation och öppna data genom att vidareutveckla Sveriges dataportal, stödja initiativ för öppna data samt ta fram en dataplan för publicering av offentliga data, som har behandlats med integritetsbevarande metoder, t.ex. anonymisering, för att stärka tillgängligheten och användningen av offentlig information som en resurs för innovation.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att utvärdera och ge rekommendationer för publicering av värdefulla dataset och andra efterfrågade datamängder. Uppdraget ska driva på arbetet med att publicera och för relevanta aktörer tillgängliggöra värdefulla dataset, med integritetsbevarande metoder, och skapa en mer strategisk användning av öppna data.
- Regeringen avser att öka användarcentreringen av e-tjänster genom att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att ta fram designprinciper som bl.a. innefattar hur användaren ska inkluderas i varje fas av utvecklingen.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att uppdatera riktlinjerna för öppna programvaror och standarder, i syfte att främja innovation, samverkan och en bredare användning av öppna lösningar inom offentlig förvaltning.

En effektivare AI- och datadriven offentlig förvaltning

Nuläge och utmaningar

AI har potential att förändra den offentliga förvaltningen i grunden genom att effektivisera processer, höja kvaliteten på tjänster och spara resurser. AI gör det möjligt att automatisera repetitiva uppgifter, analysera stora datamängder och identifiera mönster för att optimera resursanvändningen. Exempelvis kan AI förutsäga resursbehov inom vården, automatisera handläggning av studiestöd och hjälpa polisen att analysera brottsdata. Detta kan skapa snabbare beslut och smidigare service för medborgarna.

Trots potentialen är utvecklingen av AI- och datadriven verksamhet i Sverige ojämn. Endast ett fåtal större myndigheter har förutsättningar att utveckla språkmodeller och endast 45 av 600 aktörer i den offentliga förvaltningen har förutsättningar att utveckla AI-lösningar. Många aktörer saknar tillräcklig teknisk infrastruktur, datamognad och kompetens. Fragmenterade system och manuella processer hämmar samarbete och avsaknaden av en nationell digital infrastruktur försvårar datadelning och skalbara lösningar.

Data lagras ofta i separata stuprörssystem, där varje aktör använder egna, isolerade system som inte kommunicerar med varandra. Detta skapar betydande hinder för samarbete och datadelning, vilket i sin tur begränsar möjligheterna att dra nytta av synergier mellan olika verksamheter. Genom att koppla samman systemen och möjliggöra datadelning av icke-skyddsvärda data i realtid, kan den offentliga förvaltningen bli mer sammanhållen och effektiv.

Utvecklingen av den nationella digitala infrastrukturen Ena är central för att möjliggöra AI och datadelning i realtid. För att detta ska ske på ett ansvarsfullt sätt krävs att juridiska och etiska utmaningar hanteras så att medborgarnas förtroende upprätthålls. Det gäller särskilt utmaningar kopplade till dataskyddsförordningen och hantering av känsliga personuppgifter samt till skyddet för den personliga integriteten.

Delmål och åtgärder

Delmål: Med AI och ny teknik ska den offentliga förvaltningen minska handläggningstider, förbättra kvaliteten och transparensen i beslutsunderlag samt leverera rättssäkra och långsiktigt hållbara tjänster som är inkluderande, lätta att använda och tillgängliga för medborgare och företag.

Genom ansvarsfull och innovatonsinriktad teknikutveckling vill regeringen skapa förutsättningar för en AI-driven offentlig förvaltning där AI och kvalitetssäkrade data används för att förbättra samhällsnyttan, minska handläggningstider och leverera rättssäkra och inkluderande tjänster.

För att nå målet behöver tillgången till och kvaliteten på data stärkas genom standardisering, tillgängliggörande och utveckling av datautrymmen som stödjer innovation och avancerade analyser. Dessutom behöver tydliga regelverk och riktlinjer för att säkerställa rättssäker och etisk användning av AI tas fram, samtidigt som kompetensen inom offentlig förvaltning behöver stärkas.

Delmål: Den offentliga förvaltningen ska använda data för att driva innovation, förbättra samhällsnyttan, effektivisera sin verksamhet, stödja datadrivet beslutsfattande och stärka samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner och andra aktörer.

För att möjliggöra en datadriven offentlig förvaltning där data används strategiskt med avsikt att driva innovation, effektivisera verksamheter och stärka samverkan, behöver avancerade analysmetoder och AI-baserade verktyg som stärker beslutsfattande och regelgivning utvecklas. Regelverken behöver moderniseras och cybersäkerheten stärkas för att säkerställa en rättssäker och effektiv informationshantering, där offentliga data delas på ett tryggt, säkert och strukturerat sätt. Den offentliga förvaltningen ska också underlätta individens kontroll över sin data och styrning. Interoperabilitet behöver utvecklas för att möjliggöra effektiv data-

delning, samtidigt som datakompetens och digital kapacitet i den offentliga förvaltningen behöver stärkas. Dessutom kan äldre data behöva digitiseras, dvs. konverteras från fysiskt till digitalt format. På så sätt kan det skapas en innovativ, säker och effektiv offentlig förvaltning som möter framtidens behov och som genererar samhällsnytta för medborgare och företag.

Delmål: Ena – Sveriges digitala infrastruktur, ska byggas med gemensamma standarder och hög säkerhet för att möjliggöra AI- och datadriven utveckling, säkerställa effektiv datadelning, skapa en gemensam väg in till den offentliga förvaltningen samt främja samverkan mellan offentliga och privata aktörer.

Regeringen vill förbättra förutsättningarna för myndigheternas digitala verksamhetsutveckling genom att se den offentliga förvaltningen som en plattform. Den nationella digitala infrastrukturen Ena ska fungera som en gemensam resurs som möjliggör säker och effektiv datadelning mellan statliga myndigheter, kommuner, regioner och privata aktörer. Genom att bryta upp dagens fragmenterade system och skapa sömlösa informationsflöden med hjälp av gemensamma komponenter, kan Ena förbättra samverkan, effektivisera resursanvändningen och frigöra kapacitet för innovation.

För att säkerställa att data och algoritmer hanteras säkert och etiskt måste Ena också leva upp till regelverk och riktlinjer för den personliga integriteten och dataskydd. Standardiserade protokoll och interoperabla system är avgörande för att möjliggöra säkra informationsflöden. Samtidigt skyddar investeringar i cybersäkerhet och moderna molntjänster känsliga data från hot. För mindre statliga myndigheter och kommuner är det särskilt viktigt att ansluta sig till Ena eftersom de många gånger saknar tekniska resurser och kompetens att utveckla egna lösningar. För att undvika fortsatt fragmentering behöver staten skapa tydliga riktlinjer för anslutningsprocessen, erbjuda stöd till mindre aktörer och säkerställa långsiktig finansiering. Exempelvis kan ekonomiska incitament och utbildningsprogram underlätta anslutningen och stärka kapaciteten hos mindre aktörer.

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har gett Myndigheten för digital förvaltning och Integritetsskyddsmyndigheten i uppdrag att ta fram vägledande riktlinjer för användning av generativ AI och genomföra kompetenshöjande insatser. Syftet med uppdraget är att främja att generativ AI används inom den offentliga förvaltningen på ett effektivt, säkert och etiskt sätt (Fi2024/01535).
- Regeringen har i november 2024 beslutat om förordningen (2024:1005) om samordnad och säker statlig it-drift för att öka säkerheten och kostnadseffektiviteten i statliga myndigheters it-drift. Syftet är att staten ska få tillgång till moderna, säkra och kostnadseffektiva it-verktyg och tjänster anpassade till verksamhetens behov.
- Regeringen har gett Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarets radioanstalt i uppdrag att genomföra en nationell kartläggning av kommuners tekniska cybersäkerhetsförmåga. Syftet med kartläggningen är att identifiera åtgärder som kommuner själva kan vidta kostnadseffektivt och också vara ett stöd i att göra prioriteringar av nödvändiga framtida investeringar inom cybersäkerhetsområdet (Fö2025/00540).
- Regeringen har gett Verket för innovationssystem i uppdrag att stärka programmet Avancerad digitalisering (KN2023/02784). Regeringen har också i forsknings- och innovationspropositionen tydliggjort att myndigheter kan delta i programmet för att exempelvis snabbt kunna implementera AI och annan ny teknik (prop. 2024/25:60). Programmet finansieras till lika delar av staten och näringslivet.
- Regeringen har tillsatt en utredning om interoperabilitet vid datadelning som bl.a. haft i uppdrag att överväga om det finns ett behov av föreskriftsrätt på området och i vilken omfattning, samt lämna de författningsförslag som övervägandena föranleder (dir. 2022:118). Utredningen har i sitt slutbetänkande lämnat förslag om en lag om den offentliga förvaltningens interoperabilitet (SOU 2023:96). Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

- Regeringen har tillsatt en utredning om kompletterande bestämmelser till EU:s dataförordning. Utredaren ska bl.a. identifiera och föreslå de tekniska, organisatoriska och juridiska förutsättningar som krävs för att svenska offentliga organ ska kunna ta emot, hantera och dela data från företag vid exceptionella omständigheter (dir. 2024:97 och dir. 2025:46). Uppdraget ska redovisas senast den 22 december 2025.

Planerade åtgärder

- Regeringen avser att ge Ekonomistyrningsverket i uppdrag att främja innovation och stärka AI-utvecklingen genom att tillgängliggöra kvalitetssäkrade data om myndighetsstyrning. Ekonomistyrningsverket ska strukturera och tillgängliggöra centrala styrningsdokument som kan användas för exempelvis träning av språkmodeller.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att utforska modeller där enskilda kan äga och ha kontroll över sin data, med särskilt fokus på AI-baserad utveckling. Syftet är att stärka individens självbestämmande över sina uppgifter och samtidigt främja altruistiska datadelningar för samhällsnyttiga ändamål.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att inventera behovet av gemensamma plattformar för analyskapacitet och föreslå lösningar för att skapa en stark grund för framtida AI- och datadrivna analyser.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att genomföra en översyn av existerande digitala infrastrukturella lösningar för att optimera deras användning och kostnadseffektivitet.
- Regeringen avser att ta fram en molnpolicy. Molnpolicyn ska bidra till att stärka den offentliga förvaltningens användning av molntjänster, med beaktande av såväl säkerhetsaspekter som funktionalitetsfrågor och innovation.
- Regeringen avser att utreda hur både digital och fysisk myndighetskommunikation i enskilda ärenden kan garanteras långsiktigt, med fokus på att säkerställa robusthet och tillgänglighet för alla.
- Regeringen avser att genomföra en nationell kartläggning av kritiska äldre system inom offentlig förvaltning som inkluderar en riskbedömning och kalkyl över besparingspotential för att modernisera och effektivisera it-miljön.

Ett ramverk för förbättrad samordning och uppföljning av digitaliseringen av den offentliga förvaltningen

Nuläge och utmaningar

Den svenska förvaltningsmodellen, med fristående statliga myndigheter och ett starkt kommunalt självstyre, skapar möjligheter för lokal innovation och utveckling av anpassade digitala lösningar. Många statliga myndigheter, kommuner och regioner har framgångsrikt implementerat tjänster som effektiviserar handläggning och förbättrar servicen till medborgare. Exempelvis har digitala plattformar för ansökningar om bygglov eller ekonomiskt bistånd gjort det enklare och snabbare att få hjälp. Samtidigt innebär den decentraliserade strukturen stora utmaningar för en effektivisering av den offentliga förvaltningen. Digitaliseringen har ofta genomförts isolerat, vilket har lett till parallella lösningar, ineffektivt resursutnyttjande och bristande samordning av informationsutbyte. Befolkningsmässigt små och medelstora kommuner saknar ofta tillräckliga resurser och kompetens för att hålla jämna steg med den tekniska utvecklingen och för digitisering av samhällsviktiga data. Otydlig ansvarsfördelning mellan statliga myndigheter, kommuner och regioner gör det svårt att nå en enhetlig och strategisk inriktning.

Sverige står nu inför utmaningar med fragmentering och bristande samordning, där den decentraliserade förvaltningsmodellen resulterar i parallella lösningar och ineffektiv resursanvändning. Befolkningsmässigt små och medelstora kommuner och små- och medelstora myndigheter präglas ofta av kapacitetsbrist, vilket begränsar deras förmåga att implementera och skala upp digitala lösningar. Dessutom hindrar fragmenterade system och otydliga regelverk effektiv och säker datadelning.

Delmål och åtgärder

Delmål: Sverige ska ha en sammanhållen och effektiv styrning av digitaliseringen av den offentliga förvaltningen, där en tydlig ansvarsfördelning, långsiktig finansiering och gemensamma prioriteringar möjliggör en innovativ, effektiv, samordnad och användarvänlig verksamhet som levererar hög samhällsnytta.

Regeringen ser behov av att stärka den strategiska styrningen och uppföljningen av den offentliga förvaltningens digitalisering genom att prioritera utveckling, förvaltning och användning av den nationella digitala infrastrukturen Ena. Syftet är att säkerställa en långsiktigt hållbar, säker, behovsanpassad och sammanhållen digital infrastruktur som svarar mot de behov som finns och därmed regeringens strategiska mål. Samtidigt behöver sektorsspecifika lösningar utvecklas inom respektive område. En god samordning mellan Enas nationella digitala infrastruktur och sektorsspecifika digitala infrastrukturer, där det är lämpligt och möjligt, är avgörande för att säkerställa synergier och effektiv resursanvändning.

För att säkerställa en samordnad och strategisk utveckling av den nationella digitala infrastrukturen behövs en tydlig och förstärkt samordning och koordinering av Ena. För att säkerställa en behovsanpassad och effektiv utveckling av Ena, krävs även en arena för dialog mellan aktörer som är relevanta för digital infrastruktur, interoperabilitet och dataadriven utveckling. Det finns även behov av en effektiv mottagarorganisation inom Regeringskansliet för att hantera levererade prioriterings- och finansieringsförslag.

Det är av vikt att regeringen och myndigheterna skapar incitament för att utveckla och testa nya lösningar samt etablerar metoder som hanterar risker på ett ansvarsfullt och strukturerat sätt. Genom att kombinera flexibilitet och ansvarstagande kan den offentliga förvaltningen bli en drivkraft för innovation som levererar samhällsnytta och stärker förtroendet för digitaliseringens möjligheter.

Genom att modernisera regelverken för förvaltningens digitala informationshantering kan innovation stimuleras, datadelning underlättas och medborgarnas förtroende för digitala tjänster stärkas. En tydlig anpassning till internationella standarder och EU-lagstiftning är avgörande för att möjliggöra effektiv samverkan mellan berörda aktörer och säkerställa att regelverken efterlevs på ett enhetligt sätt.

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har gett ett 30-tal myndigheter uppdrag eller återrapporteringskrav rörande sin användning eller påverkan av AI (Fi2024/02478, Fi2024/00591 m.fl.) och Försvarets materielverk har fått i uppdrag att redovisa hur myndighetens digitala förmåga, inklusive förmåga att använda AI och data, behöver utvecklas för att öka totalförsvarets robusthet, förmåga och motståndskraft (Fö2023/01749).
- Regeringen har beslutat om förordningen (2025:237) om det nationella cybersäkerhetscentret vid Försvarets radioanstalt. Förordningen ska ge en tydlig och långsiktig styrning som lägger grunden för ett välfungerande nationellt cybersäkerhetscenter och tydliggör dess roll i det nationella cybersäkerhetsarbetet.
- Regeringen har gett Tillväxtverket i uppdrag att utreda hur AI kan användas i statliga myndigheters arbete för att förenkla för företag (KN2025/00530).

Planerade åtgärder

- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att samordna och koordinera utvecklingen av den nationella digitala infrastrukturen Ena och årligen rapportera in en strategisk färdplan för investeringar i digital infrastruktur. Myndigheten ska även få i uppdrag att inrätta ett råd för digital infrastruktur, interoperabilitet och datadriven utveckling.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att etablera ett anslutnings- och innovationscenter som en plattform för att effektivisera anslutningen och användningen av Ena samt främja säkerhet och utveckling av innovativa digitala lösningar för offentlig förvaltning.
- Regeringen avser att inrätta en samordningsfunktion inom Regeringskansliet med uppgift att följa investeringar i digitala infrastrukturer och andra prioriterade sektorsövergripande digitaliseringsfrågor inom den offentliga förvaltningen som exempelvis interoperabilitet, AI och datadriven förvaltningsutveckling.
- Regeringen avser att ge Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att nollmäta effekterna av Ena samt löpande följa realiseringen av besparingar och andra nyttor för att möjliggöra en omfördelning av verifierade besparingar.

Digitalisering av välfärden

Mål för välfärdens digitalisering: Sverige ska erbjuda säkra välfärdstjänster av hög kvalitet som ger mer tid och förbättrad livskvalitet för mottagare av välfärdstjänster samt minskar administrationen och förbättrar arbetsmiljön för personalen.

Den svenska välfärdsmodellen är bred och omfattar verksamhet under en rad statliga myndigheter, kommuner, regioner och privata företag inom exempelvis vård, socialtjänst och skola. Socialtjänsten omfattar bl.a. äldreomsorg och insatser för personer med funktionsnedsättning. Målet för välfärdens digitalisering fokuserar på den del av välfärden som kommuner, regioner och privata aktörer som bedriver offentligt finansierad verksamhet ansvarar för. De förutsättningar, utmaningar och planerade åtgärder som presenteras i kapitlet om den offentliga förvaltningens digitalisering är till stora delar även applicerbara på detta strategiska område.

Nuläge och utmaningar

I en internationell kontext låg Sverige länge i framkant när det gäller digitaliseringen av välfärden. Sverige hade t.ex. långt före flera andra EU-länder digitala patientjournaler, e-recept och möjligheten att deklarera digitalt.

Den svenska välfärden står nu inför betydande utmaningar till följd av den ändrade ålderssammansättningen, där andelen äldre ökar och barnafödandet och andelen av befolkningen i arbetsför ålder minskar. Åtgärder som kan bidra till att effektivisera välfärden behöver prioriteras, så att personella resurser frigörs till sådant som inte kan utföras genom teknik. Välfärden saknar på digitaliseringsområdet ett antal grundläggande förutsättningar som behöver finnas för att en effektiv och medborgarcentrerad välfärd ska kunna levereras. Exempel på hinder är avsaknaden av en statlig e-legitimation, svårigheter att utbyta data, system som skapar ökad administration och arbetsbörda för personal, brist på tillgängliga och användarvänliga tjänster och otillräcklig beställar- och användarkompetens.

Hälso- och sjukvård och socialtjänst har de senaste årtiondena präglats av en kraftig ökning i användningen av digitala verktyg i Sverige och i omvärlden. Den tekniska utvecklingen tillsammans med förändrade behov och förväntningar har påverkat efterfrågan och utvecklingen av digitala tjänster inom dessa områden. Utvecklingen har också skapat nya möjligheter som inte nyttjas fullt ut i dag. Hälso- och sjukvården och socialtjänsten behöver öka användningen av digitala verktyg och tjänster samt införa en förbättrad infrastruktur som underlättar informationsdelning och interoperabilitet mellan olika aktörer. Förbättrade möjligheter att tillvarata potentialen i hälsodata kan också bidra till bättre vårdkvalitet, förbättra patientsäkerheten och stärka patientens ställning och Sveriges position inom life science. Ökad användning av digitala verktyg och ökad automatisering av registrering och delning av information bedöms också kunna leda till en bättre patientdelaktighet och en förbättrad arbetsmiljö för medarbetarna. Även AI-baserade tjänster kommer framöver att kunna användas och används till del redan i dag, för att effektivisera vissa verksamhetsprocesser. Regeringens arbete med att införa en nationell digital infrastruktur i hälso- och sjukvården och förberedelse för implementeringen av EU:s förordning om ett europeiskt hälsodataområde, kommer att skapa bättre förutsättningar för delning av hälsodata i Sverige och inom EU.

Även skolsektorn har påverkats starkt till följd av digitaliseringen, bl.a. genom att olika digitala system används för administration. Statens skolverk är sektorsansvarig myndighet för skolväsendets digitalisering och ska ha ett samlat ansvar inom ramen för sitt verksamhetsområde när det gäller statliga insatser i frågor om digitalisering. Myndigheten ska i sitt arbete ta särskild hänsyn till de risker och möjligheter som digitaliseringen medför. Det innefattar att myndigheten ska vara samlande och stödjande samt att den ska samverka med övriga berörda myndigheter och andra relevanta parter. Inom skolsektorn ställs höga krav på transparens och dokumentation och med rätt digitala system kan processerna effektiviseras. De digitala system som genererar data om verksamheten kan t.ex. användas för att sammanställa och jämföra information. Undersökningar har dock visat att digitaliseringen också kan skapa ökad administration och arbetsbörda för personal som tvingas förhålla sig till en mängd olika digitala system, vilket bl.a. framgår av betänkandet Tid för undervisningsuppdraget – åtgärder för god undervisning och läraryrkenas attraktivitet (SOU 2025:26).

Inom kommunsektorn prioriteras en ökad digitalisering och kommunerna har enats om en strategisk agenda – ett handslag för välfärdsutveckling genom digitalisering. Av 290 kommuner har 289 valt att anmäla sig till ett eller flera av de fyra initiativ som erbjuds i den strategiska agendan. Exempelvis har 250 kommuner anslutit sig till infrastrukturen säker digital kommunikation (SDK) för socialtjänsten. Regionerna har i sin tur enats om en 10-punktslista som beskriver insatser som behöver genomföras inom olika områden för att skapa en effektiv nationell digital infrastruktur för svensk hälso- och sjukvård. Regeringen följer noga utvecklingen kring kommunernas och regionernas digitalisering och för löpande dialog med Sveriges Kommuner och Regioner i syfte att diskutera och belysa vilka eventuella hinder som föreligger för att kunna dela information effektivt och säkert i välfärden.

Delmål och åtgärder

Delmål: Med hjälp av ny teknik, såsom AI, ska välfärdstjänster ges förutsättningar att bli mer förebyggande, personcentrerade och platsoberoende.

För att möta framtidens utmaningar och uppnå samma nivå av välfärd i hela landet behöver välfärdstjänster ges förutsättningar att bli mer förebyggande, personcentrerade och platsoberoende. Platsoberoende välfärdstjänster går att använda oberoende av vilken plats användaren befinner sig på, exempelvis i hemmet. Data behöver kunna delas och tillgängliggöras på ett säkert sätt, som gör att den kan användas för utveckling av mer proaktiv välfärd. Välfärdstjänster behöver också kunna utgå från den unika personens förmågor, behov och förutsättningar, som exempelvis vid precisionsmedicin.

Det finns vidare en betydande skillnad i hur väl utvecklingen av digitala tjänster och digitalisering som medel för effektivisering används i olika kommuner och regioner. Skillnaderna kan bidra till ojämlik kvalitet på digital välfärd över landet. Den digitala välfärden behöver därför ges förutsättningar att utvecklas och bli mer platsoberoende.

Delmål: Regeringen ska ge förutsättningar för att välfärdens digitala utveckling ska öka.

Digitaliseringen av offentlig verksamhet sker ofta i stuprör. Statliga myndigheter, regioner, kommuner och privata utförare av offentligt finansierad välfärd har under många år byggt och infört egna informationssystem och lösningar som inte alltid är kompatibla med varandra. Detta försvårar utbyte av information mellan olika delar av den offentliga förvaltningen. Ena möjliggör fler förvaltningsgemensamma digitala lösningar. Gemensamma lösningar och interoperabilitet behövs för att uppnå effektivitet, samtidigt som det är nödvändigt med lokala anpassningar och samverkan.

En ökad styrning av den statliga förvaltningens digitalisering kan ge förbättrade förutsättningar för kommunsektorns digitala utveckling. Våren 2024 invigdes Ena – Sveriges digitala infrastruktur. Den förvaltningsgemensamma infrastrukturen skapar förutsättningar för att i högre grad samordna digitaliseringen av välfärden. För att uppnå ökad samordning behöver dock den strategiska styrningen öka. Det innebär att utvecklingen, förvaltningen och användningen av den nationella digitala infrastrukturen Ena bör prioriteras. I det fortsatta arbetet med Ena behöver dessutom kommunsektorns behov i högre grad ligga till grund för kommande satsningar då hela den offentliga förvaltningen behöver kunna utbyta information på ett säkert och effektivt sätt.

Delmål: Med hjälp av ny teknik, såsom AI, ska det skapas förutsättningar för att medarbetare ska kunna lägga mindre tid på administration och få mer tid över för omsorgsskapande och patientnära arbete.

En ökad digitalisering skapar bättre möjligheter till en säkrare, mer effektiv och medborgarcentrerad välfärd. Men utvecklingen där medarbetare i välfärden behöver lägga tid på att rapportera samma information i olika system som inte är interoperabla kan leda till frustration, ineffektivitet och svårigheter att dra nytta av digitaliseringens möjligheter. AI tillsammans med andra strategiska och nödvändiga operativa insatser kan vara en potentiell lösning för att adressera många av de utmaningar som välfärdssektorn står inför. Regeringen behöver skapa förutsättningar för att sådana möjligheter ska kunna utnyttjas.

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har gett E-hälsomyndigheten flera regeringsuppdrag för att vidare utreda och påbörja utvecklingen av nödvändiga komponenter och strukturer för genomförandet av regeringens målsättning om en nationell digital infrastruktur för hälso- och sjukvård (S2023/02108, S2023/02109, S2024/02156 m.fl.).
- Regeringen har gett Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten i uppdrag att ta fram förslag till en nationell plan för att möjliggöra regeringens initiativ om nationell vårdförmedling (S2023/02117).
- Regeringen har gett Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att tillhandahålla infrastrukturen SDK och ett antal myndigheter har fått i uppdrag att ansluta sig till infrastrukturen (I2021/03317, S2023/03241, S2024/02156 m.fl.).
- Regeringen har gett Myndigheten för digital förvaltning, E-hälsomyndigheten och Socialstyrelsen i uppdrag att erbjuda kompetenshöjande insatser till kommuner som stöd i hur de på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt kan använda AI inom socialtjänsten (Fi2023/02301).
- Regeringen har gett Myndigheten för digital förvaltning i uppdrag att utveckla en sammanhållen infrastruktur för identitets- och behörighetshantering som ska kunna tillhandahållas inom ramen för Ena (Fi2024/00591). Regeringen har även gett E-hälsomyndigheten i uppdrag att ta fram och tillgängliggöra en sammanhållen infrastruktur för identitets- och behörighetshantering inom hälso- och sjukvården (S2024/02156).
- Regeringen har avsatt 20 miljoner kronor per år för 2024 och 2025 till Sveriges Kommuner och Regioner för att upprätthålla det nationella kompetenscentret för välfärdsteknik, som stöd till kommuner i utvecklingen av digitalisering och välfärdsteknik inom äldreomsorgen (S2023/03301 och S2024/02156).
- Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att förbereda för införandet av en socialtjänstdataregisterlag genom att sprida kunskap om strukturerade socialtjänstdata och dokumentation till relevanta yrkesgrupper hos kommuner och hos privata utförare som utför insatser inom socialtjänsten (S2023/02123).
- Regeringen har tillsatt en utredning om digital teknik i socialtjänsten (dir. 2023:147). Utredningen har i sitt slutbetänkande lämnat förslag som tydliggör hur digital teknik kan användas i genomförandet av socialtjänstinsatser och insatser enligt LSS på ett integritetssäkert sätt (SOU 2025:39). Betänkandet innehåller också förslag om hur barns beslutskompetens kan tas tillvara i samband med insatser som genomförs med teknik, samt förslag för att personer med nedsatt beslutsförmåga ska kunna ta del av insatser genom digital teknik på lika villkor som andra. Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Planerade åtgärder

- Den välfärd som kommunsektorn ansvarar för är en del av den offentliga förvaltningen och flera av utmaningarna med digitalisering och datadelning är gemensamma. De åtgärder som presenteras under målet för den offentliga förvaltningens digitalisering är även applicerbara på kommunsektorns verksamheter inom välfärden. Regeringen avser därutöver att fördjupa dialogen med Sveriges Kommuner och Regioner med syfte att implementera regeringens digitaliseringsstrategi i kommuner och regioner.

Konnektivitet

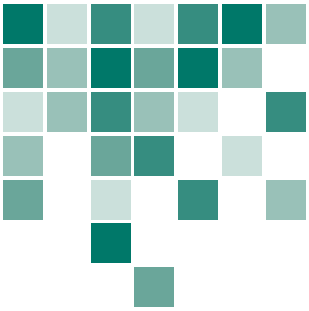

Mål för konnektivitet: I Sverige och mot omvärlden ska det alltid finnas tillförlitlig konnektivitet så att det är möjligt att bo, leva och verka i hela landet. Den digitala infrastrukturen ska vara motståndskraftig, säker och främja konkurrenskraft, innovation och hållbarhet.

Tillgång till konnektivitet är nödvändig för utveckling och digitalisering av samhället och för att nya och befintliga företag ska kunna vara konkurrenskraftiga på en global marknad. Tidigare strategier inom området har haft stort fokus på anslutning och uppkoppling till näten. Regeringen ser nu behov av att bredda perspektivet för att omhänderta de utmaningar som finns, inte minst när det gäller tillförlitlighet och säkerhet. Tidig uppgradering av svensk digital infrastruktur vid tekniska generationsskiften är viktigt för innovation och utveckling. Konnektivitet ska även skapa förutsättningar för ökad inkludering och användning av digitala tjänster. Arbetet med konnektivitetsinfrastrukturen måste vara långsiktigt och regeringen vill etablera en modell för återkommande analys av användarbehov, utbud och behov av åtgärder.

Konnektivitet innefattar både elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster. Båda dessa begrepp definieras i lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Utöver uppkoppling till nät inbegriper konnektivitet även överföring av information mellan olika användare, tjänster och utrustning. För att konnektiviteten ska fungera med tillfredställande kvalitet och kapacitet krävs infrastruktur i form av bl.a. kablar, antenner och datorer. Därutöver krävs bl.a. IP-adresser och nummer, radiospektrum, tillförlitlig tid och energiförsörjning. Sverige är beroende av bra konnektivitet med transparent överföring av data, såväl inom landet som internationellt, för att digitala tjänster och kommunikation ska fungera. Digital infrastruktur omfattar infrastruktur för konnektivitet och infrastruktur i form av hård- och mjukvara, för exempelvis produktion av digitala tjänster, molntjänster och datacenter.

EU:s målsättningar avseende det digitala decenniet inbegriper mål om att alla slutanvändare vid en fast anslutningspunkt täcks av ett gigabitnät fram till nätanslutningspunkten och att alla befolkade områden täcks av nästa generations trådlösa höghastighetsnät med en prestanda som minst motsvarar 5G, i enlighet med principen om teknikneutralitet. Regeringen ser behov av att komplettera och anpassa de gemensamma EU-målen med nationella mål för att Sverige ska vara konkurrenskraftigt på en global marknad. För att förverkliga målen krävs utbyggnad och uppgradering av den konnektivitetsinfrastruktur som finns. Utgångspunkten är fortsatt en marknadsdriven utbyggnad, kompletterad med offentliga insatser.

Tillgången till fiber, kabel-tv-nät och trådlösa nät inklusive satellit, ger sammantaget ett bra utbud av grundläggande samhällsomfattande tjänster. Alla hushåll och verksamhetsställen har rätt till samhällsomfattande tjänster i form av telefoni och funktionell internetaccess till ett överkomligt pris. Kommersialiseringen av satellittjänster ser i ett framåtblickande perspektiv ut att kunna ge tillgång till funktionell internetuppkoppling i områden där annan infrastruktur saknas, samtidigt som den kan bidra med ökad redundans. Det blir allt vanligare att utrustning ansluts trådlöst via exempelvis wifi eller mobilnät. De fysiska begränsningarna i radioöverföring innebär dock att högre överföringskapaciteter oftast behöver överföras via fiber i transportnäten. Eftersom efterfrågan på överföringskapacitet fortsätter att öka är det viktigt med en fortsatt utbyggnad av fiber och annan infrastruktur, som långsiktigt ger användarna förutsättningar att dra största möjliga nytta av digitaliseringen. Utbyggnaden har nått långt i Sverige, men anslutning av de som ännu saknar uppkoppling kan vara både dyr och komplicerad. Det finns skillnader i utbyggnaden mellan städer och landsbygder. Exempelvis hade 99,7 procent av hushållen i storstadskommunerna 2024 tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten, samtidigt som motsvarande nivå i mycket glesa landsbygdskommuner var knappt 89 procent. Skillnaderna mellan olika kommuntyper fortsätter dock att minska. Där det saknas kommersiella förutsättningar för utbyggnad ska det offentliga därför stötta utbyggnaden om det bedöms vara samhällsekonomiskt effektivt.

För att uppnå regeringens mål behövs åtgärder inom tre strategiskt viktiga områden:

- Investeringar och konkurrenskraft
- Tillförlitlighet och säkerhet
- Samhällsplanering och hållbar utveckling i hela landet

Nuläge och utmaningar

Tillgång till konnektivitet

Behoven av konnektivitet varierar mellan olika situationer och platser. Att det ska finnas tillgång till konnektivitet behöver inte innebära att alla är uppkopplade. För att anses ha tillgång måste det finnas möjlighet att beställa uppkoppling till ett rimligt pris och få leverans inom rimlig tid. Om uppkoppling levereras via fiber kan tiden från beställning till leverans ibland upplevas som lång, då den kan påverkas av tillståndsprocesser och väderförhållanden. I landsbygder finns det många gånger bara en nätägare som till rimlig kostnad kan ansluta en byggnad. Det är därför viktigt att alla nätägare, både stora operatörer och små fiberföreningar, tar ansvar och erbjuder möjlighet till efteranslutning till befintliga nät. I första hand är det viktigt att hushåll och arbetsställen kan efteranslutas, men även möjlighet till anslutning av basstationer, tekniska anläggningar och fritidshus är betydelsefull.

Mobil uppkoppling blir allt viktigare. Att alla befolkade områden täcks av 5G enligt målet i policyprogrammet för det digitala decenniet 2030 är viktigt, men inte tillräckligt. I landsbygder behövs uppkoppling exempelvis längs vägar, järnvägar och i områden med areella näringar. Alltmer uppkopplade och digitaliserade verksamheter ställer ökade krav på avancerad digital infrastruktur. Möjlighet till mobil uppkoppling är också av stor betydelse för bl.a. nödsamtal och räddningstjänst. Utöver täckning är också uppkopplingens kapacitet och kvalitet betydelsefull för att tjänster och applikationer ska fungera på ett tillfredställande sätt, exempelvis för arbetspendlare, självkörande fordon och drönare. Uppkopplade saker (IoT) innebär ett framväxande behov av konnektivitet med korta och garanterade svarstider, s.k. latens. Utöver nedladdningshastighet ökar även behovet av uppladdningshastighet för användningen av exempelvis molnbaserade tjänster och uppkopplade saker. Post- och telestyrelsen har i vissa frekvenstillstånd ställt krav i syfte att förbättra täckning och kapacitet. På grund av att det finns fysikaliska begränsningar i dataöverföringen i tillgängligt radiospektrum behöver dock näten förtätas med fler sändarplatser, alternativt måste andra tekniska lösningar införas, för att förbättra kvalitet och kapacitet. De fysikaliska egenskaperna hos radioöverföring gör det också komplicerat att sätta mål och mäta kapacitet i mobilnät.

Kommersiell utbyggnad av master står ibland i konflikt med olika försvarsintressen. En vidareutvecklad god samverkan behöver ske i syfte att säkerställa Sveriges säkerhet, samtidigt som investering i och uppgradering av publika trådlösa kommunikationssystem kan främjas.

Länsstyrelserna har en viktig roll i processen för utbyggnad av infrastruktur, dels som tillståndsmyndigheter, dels för att överpröva kommunala beslut om exempelvis bygglov. Utbyggnaden påverkas negativt av långa handläggningstider och skillnader i processer mellan olika länsstyrelser för att handlägga ärenden enligt miljöbalken och kulturmiljölagen. Länsstyrelsernas tillståndsprövning behöver dessutom anpassas till krav i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur. Flera åtgärder har genom åren vidtagits för att effektivisera, harmonisera och öka förutsägbarheten i länsstyrelsernas prövning enligt miljöbalken. Miljötillståndsutredningen har också i januari 2025 presenterat ett antal förslag för att förenkla och förkorta prövningen genom ökad flexibilitet, effektivitet och förutsägbarhet (SOU 2024:98). Utredningen har bl.a. föreslagit en ny miljöprövningsmyndighet och ändringar i processen för miljöbedömningar.

Fortsatt utbyggnad

Även om det finns ett stort antal aktörer inom sektorn för elektroniska kommunikationer i Sverige, kan konkurrensen lokalt vara svag. Det är viktigt att starka aktörer inte utnyttjar sin ställning på ett sätt som hämmar konkurrensen och hindrar den digitala utvecklingen i samhället. Nätägare kan utnyttja en stark ställning i relation till både slutkunder och andra operatörer. Kommuner agerar i många roller på marknaden, t.ex. som markägare, bostadsbolag eller stadsnätsägare. Det är angeläget att kommunerna, men även regioner och staten, håller isär sina roller som myndighet, kund och leverantör för att inte snedvrida konkurrensen. Även fastighetsägare är betydelsefulla aktörer eftersom de kan påverka hyresgästers priser och tillgång till konnektivitetstjänster. De har också en viktig roll i och med

att en stor del av användningen av konnektivitet sker inomhus. Fastighetsägare ska ha möjlighet att täcka sina investeringar och kostnader, men avgifter för fastighetsnät får inte hindra hyresgästernas tillgång till konnektivitetstjänster. Fastighetsnät för elektroniska kommunikationstjänster är att betrakta som lika grundläggande infrastrukturer som nät för el, vatten och värme i fastigheterna. Trådlös uppkoppling kan vara ett problem i moderna hus med betong och energieffektiva fönster. För att förbättra inomhustäckning har fastighetsägare exempelvis möjlighet att låta installera inomhusnät eller välja fönster som bättre släpper igenom radiovågor för att förbättra möjligheterna till uppkoppling i byggnaderna. När fastighetsägare genomför renoveringar bör möjlighet till konnektivitet genom såväl fiber som god trådlös uppkoppling säkerställas.

Utbyggnaden av den trådlösa infrastrukturen behöver fortsätta för att möta efterfrågan av tillräcklig kapacitet och kvalitet. EU:s förordning om gigabitinfrastruktur, som innehåller regler om tillståndsprocesser och tillgång till lämplig infrastruktur för byggnation av basstationer, bedöms underlätta mobiloperatörernas investeringar. Utöver mobiloperatörernas utbyggnad bör dock även andra aktörers investeringsvilja tillvaratas. Det kan exempelvis röra sig om företag som bygger ut nät för uppkoppling inom industriområden, fastighetsägare som bygger inomhusnät eller andra lokala nätägare. På marknaden för mobil uppkoppling är antalet aktörer färre och dynamiken mer begränsad än på fibermarknaden. För att tillvarata investeringsvilja och innovationskraft är det viktigt att fungerande affärsrelationer etableras utan att konkurrensen snedvrids när nya aktörer bygger trådlösa nät för exempelvis inomhustäckning eller industritillämpningar. Post- och telestyrelsen arbetar med att stötta en marknadsutveckling där andra aktörer än mobiloperatörerna bidrar till att infrastrukturen byggs ut. Utvecklingen behöver dock också underlättas av mobiloperatörerna för att användare ska få tillgång till konnektivitet som motsvarar deras behov.

Operatörerna har behov av spektrum i olika frekvensband för att tillhandahålla yttäckning och kapacitet i såväl landsbygder som stadsmiljöer. Post- och telestyrelsens tilldelning av nationella blocktillstånd i frekvensband som är harmoniserade för trådlösa bredbandstjänster sker i huvudsak genom auktionsförfaranden med längre tillståndstider, upp till 25 år. Den höga efterfrågan och en brist på utbud av sådana frekvensband leder ofta till betydande auktionslikvider. Dessa har hittills behövt betalas innan frekvenserna har kunnat börja användas. Ur ett investeringsperspektiv kan det finnas nackdelar med att auktionslikvider måste betalas före tillstånden kan börja användas. I syfte att stärka mobiloperatörernas investeringskapacitet kan det därför finnas skäl att närmare undersöka hur auktionslikviderna bör betalas. Betalningsmodellen skiljer sig mellan olika länder varför det i detta sammanhang kan finnas anledning att genomföra en internationell utblick.

För att tågresenärer ska kunna få en sammanhängande täckning krävs utbyggnad längs med järnvägarna. Trafikverket ska fram t.o.m. 2030 göra betydande investeringar för att uppgradera järnvägskommunikationssystemet GSM-R till FRMCS (Future Rail Mobile Communications System). Trafikverket har på eget initiativ erbjudit mobiloperatörerna att ansluta sig till de läckande kablar som installeras i längre tunnlar, för att operatörerna i sin tur ska kunna erbjuda sammanhängande mobiltäckning längs järnvägsnätet. Eftersom det endast är Trafikverket som har rätt att göra arbeten inom spårområdet är samverkan med mobiloperatörerna avgörande för att möjliggöra sammanhängande mobiltäckning för tågresenärer. En förutsättning för täckning är även att tågoperatörerna utrustar tågen för att släppa in eller återsända radiosignaler.

Det nuvarande nationella kommunikationssystemet Rakel behöver ersättas de närmaste åren. Regeringen har därför gett Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att etablera Rakel generation 2 (Fö2024/02071). Utgångspunkten är att kommunikationssystemet ska baseras på en arkitektur där ett statligt kärnnät ansluts mot ett eller flera kommersiella radioaccessnät. Därtill ska de kommersiella radioaccessnäten kompletteras med ett statligt radionät. Vid etablering av nya sändarplatser ska möjligheterna till samordning med kommersiella mobiloperatörer undersökas för att kostnadseffektivisera en utbyggnad som tillgodoser både ett

statligt kontrollerat radionät och samhällets ökade behov av trådlös uppkoppling för kommersiella ändamål. Samordning ska eftersträvas på platser där det saknas kommersiella förutsättningar för utbyggnad eller där det finns andra hinder för etablering av nya sändarplatser.

För att tillgodose efterfrågan på täckning, kapacitet och kvalitet av mobil uppkoppling kan det krävas att nät samutnyttjas där parallella infrastrukturer inte kan förväntas byggas. Samutnyttjade kan exempelvis vara aktuellt i vissa inomhusmiljöer, tågtunnlar och i vissa mycket glest befolkade områden. Direkt berörda aktörer förväntas samverka för att etablera affärsrelationer som tillgodoser användarnas efterfrågan med stöd av Post- och telestyrelsen och andra berörda myndigheter, såsom exempelvis Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Sverige är beroende av internationella fiberoptiska sjökablar för konnektivitet med omvärlden. Den tekniska utvecklingen med ökad användning av realtidsdata och AI medför behov av snabbare dataöverföring och ökad kapacitet i näten. Att Sverige har bra internationell konnektivitet via fiber till nät och knutpunkter i andra länder har varit viktigt för framväxten av internationellt framgångsrika digitala företag. Tillgång till kostnadseffektiv, stabil och förnybar energiförsörjning i kombination med bra kylmöjligheter har också skapat förutsättningar för att etablera datacenter i Sverige. Internationell konnektivitet är viktig för att Sverige fortsatt ska vara ett attraktivt land för etablering av datacenter och högpresterande datorsystem, för att svenska företag ska vara konkurrenskraftiga och för att alla användare ska kunna dra största möjliga nytta av digitaliseringens möjligheter.

Sveriges konnektivitet till grannländer, övriga länder i Östersjöregionen, övriga Europa, Nordamerika och indopacifiska regionen ska säkras av robust redundant och resilient infrastruktur för elektronisk kommunikation. För att stärka den digitala integrationen i närområdet är nordisk-baltisk samverkan särskilt viktig. För att nå länder som Japan och Sydkorea är Europa i dag beroende av fiberoptiska sjökablar, exempelvis via Suezkanalen och Nordamerika, eller landbaserade fiberkablar över bl.a. Ryssland och Kina. Det försämrade geopolitiska säkerhetsläget har gjort det angeläget med en utbyggnad av undervattensinfrastrukturen genom den arktiska regionen för att stärka Sveriges konnektivitet till indopacifiska regionen och Nordamerika.

Ny teknik och innovation

En säker och tillförlitlig konnektivitetsinfrastruktur är viktig för forskning, innovation och konkurrenskraft. Att Sverige har en högklassig digital infrastruktur för forskning är nödvändigt för att ta fram kunskap som kan bidra till att hantera samhällsutmaningar, kan bidra till innovation och nyttiggörande av forskningsresultat och har stor betydelse för näringslivets produktivitet och konkurrenskraft. Den digitala forskningsinfrastrukturen, även kallad e-infrastruktur, behöver byggas upp och finansieras inom alla områden för att möjliggöra svensk forskning och möta det ökade behovet av beräkningsresurser, lagring av data, hantering av känsliga data och ökade krav på öppna forskningsdata. Vetenskapsrådet har flera uppgifter kopplade till digital forskningsinfrastruktur och forskningsdata. Myndigheten ansvarar bl.a. för det svenska universitetsnätet Sunet som genom återkommande upphandlingar och kravställningar har bidragit till utvecklingen av digital infrastruktur för forskning. Kravställning i teknikens framkant har även bidragit till utbyggnad av infrastruktur för kommersiella ändamål i Sverige. Framväxten av ny teknik såsom kraftfull beräkningskapacitet och högpresterande datorsystem kommer att ställa nya krav på konnektivitetsinfrastrukturen. Exempel på detta är molnbaserade lösningar, AI och kvantteknologins snabba utveckling. I den nationella säkerhetsstrategin slår regeringen bl.a. fast att den ekonomiska utvecklingen drivs på av den snabba tekniska utvecklingen, särskilt på områden som AI, kvantteknik och bioteknik. För att stödja innovation och utveckling inom privat och offentlig verksamhet bör Sverige skapa förutsättningar för tidig uppgradering av svensk digital infrastruktur vid tekniska generationsskiften.

Teknik skapar förutsättningar för att förbättra människors levnadsvillkor och för att Sverige inom dessa områden ska kunna spela en central roll som stark forskningsnation och som högteknologiskt land i världsklass. Sverige behöver kraftsamla och möjliggöra forskning, innovation och utveckling inom banbrytande tekniker som har potential att ge stora positiva effekter på konkurrenskraft, samhällsutveckling och välstånd. På sikt kan kvantteknologin komma att spela en viktig roll för utvecklingen inom områden som hälsa, energi, finans och försvar. För att omhänderta kvantteknikens möjligheter behövs stark grundforskning som kan ligga till grund för tekniksprång inom olika tillämpningar som den nya tekniken förväntas ge upphov till. Kvantdatorer kan processa mycket större mängder information än traditionella datorer, vilket i kombination med exempelvis AI-teknologi kan komma att leda till förändrade konnektivitetsbehov. Den tekniska utvecklingen får dock också alltmer påtagliga säkerhetspolitiska konsekvenser och ställer nya krav på skyddet av teknisk spetskompetens.

Tillgång till fiber och mobilnät med den senaste tekniken är viktig för svenska företags innovations- och konkurrenskraft. Försenad utbyggnad av 5G i Sverige har hämmat utvecklingen och påverkat svenska företags konkurrenskraft negativt. Det är viktigt att myndigheter och nätägare fortsatt skapar förutsättningar för tidig uppgradering vid teknikskiften. Denna dimension behöver på ett tydligare sätt prioriteras i arbetet med att utveckla Sveriges konnektivitet. Nya generationer av teknik innebär också att gammal teknik behöver avvecklas. Operatörer, intresseorganisationer och Post- och telestyrelsen har alla arbetat med att informera och underlätta för användarna vid avveckling av exempelvis koppar-, 2G- och 3G-nät. Det är viktigt att marknadsaktörer proaktivt tar ansvar för sina kunders möjligheter att byta teknik vid teknikskiften. Post- och telestyrelsen har en viktig uppgift när det gäller att stötta användare och aktörer inför kommande och under pågående tekniska generationsskiften.

Investeringar i infrastruktur är långsiktiga och förutsätter utöver efterfrågan från kunder även tillgång till kapital och regulatorisk förutsägbarhet. Ökad användning, krav på tillförlitlighet och betydelsen av konnektivitet för privatpersoner och verksamheter kan innebära att kunder i framtiden kommer att vara beredda att betala mer för konnektivitet. De totala investeringarna på den svenska marknaden har under lång tid varit stabila på 10–12 miljarder kronor per år. I det pågående arbetet med att se över telekomregleringen, vilket inkluderar en översyn av EU-direktivet som ligger till grund för lagen om elektronisk kommunikation, verkar regeringen för regelförenkling, ökad tydlighet och förutsägbarhet. Regeringen driver också frågan om behovet av att i större utsträckning harmonisera genomförandet och tillämpningen av regelverket inom hela unionen för att underlätta för aktörer som är verksamma på flera marknader.

Statligt stöd till utbyggnad

Post- och telestyrelsen administrerar det nationella stödet för utbyggnad av bredband som syftar till att öka tillgången till bredband i geografiska områden där det saknas kommersiella förutsättningar och investeringsvilja från marknaden. Det genomsnittliga stödet per byggnad som tilldelats 2024 var 88 848 kronor vilket är mer än en fördubbling sedan 2022. Utvecklingen indikerar att återstående byggnader blir allt dyrare att ansluta. Samtidigt kan det konstateras att skillnaderna i tillgång till bredband mellan tätort/småort och landsbygder fortsätter att minska. Det är viktigt eftersom en fortsatt ökad tillgång till uppkoppling i tätort/småort och landsbygder ger förbättrade förutsättningar att bo, leva och verka i alla delar av Sverige. Det finns dock en risk att vissa av de byggnader som nu saknar bredbandsanslutning blir så kostsamma att ansluta med fiber att det inte är samhällsekonomiskt försvarbart. Det är därför viktigt att följa kostnadsutvecklingen för de ansökningar om stöd som inkommer till Post- och telestyrelsen och överväga förändringar av stödet. Utöver det nationella stödet för bredband har EU-medel avsatts inom Europeiska regionala utvecklingsfonden för programperioden 2021–2027. Stödet administreras av Tillväxtverket och är tillgängligt i programområdena för Övre Norrland och Mellersta Norrland för utbyggnad av accessnät och ortssammanbindande förbindelser.

I ett längre tidsperspektiv kan det finnas behov av att överväga stöd för utbyggnad av infrastruktur för mobil uppkoppling i geografiska områden där det saknas kommersiella förutsättningar för sådan infrastruktur. Post- och telestyrelsen har på regeringens uppdrag utrett möjligheten till stöd för bredbandsutbyggnad i glesbefolkade områden med hjälp av trådlös teknik. Utredningen visade att driftkostnaderna för trådlös uppkoppling är högre än för fiber och att effekten av ett sådant stöd skulle vara begränsad. Inom samma geografiska område behövs både uppkoppling till fasta anslutningspunkter och för mobila behov. Det finns därför anledning att överväga om och hur stöd till infrastrukturutbyggnad skulle kunna effektiviseras genom att tillgodose flera parallella behov. Ett stöd till mobil infrastruktur skulle utöver täckning även syfta till kvalitets- och kapacitetsförstärkning av infrastruktur för mobil uppkoppling. För att utforma ett sådant stöd behöver flera frågor analyseras, exempelvis när ett marknadsmisslyckande kan anses föreligga och vilka andra krav som statsstödsreglerna ställer på utformningen av ett sådant stöd.

Att vara uppkopplad är en förutsättning för att kunna vara digitalt delaktig. Det statliga stödet för samhällsomfattande tjänster hanteras av Post- och telestyrelsen och innebär en möjlighet för alla hushåll och verksamhetsställen att ha tillgång till internet och talkommunikationstjänst till ett överkomligt pris. Tillgången till funktionellt tillträde till internet med 10 Mbit/s är god och anslutningspriset som den enskilde kan behöva betala är 5 000 kronor. Under senare år har antalet som får ekonomiskt stöd till samhällsomfattande tjänster varit få. Post- och telestyrelsen har i sammanhanget en viktig roll att i vissa fall upplysa och vägleda användare för att de ska kunna hitta tillgängliga kommersiella erbjudanden.

Samhällsomfattande tjänster ska som beskrivs ovan finnas tillgängliga till ett överkomligt pris. Nuvarande nivå på engångskostnad för funktionell tillgång till internet beslutades 2018 och har inte justerats med hänsyn till ökad inflation eller kostnadsutveckling. För att fastställandet av ett överkomligt pris ska följa utvecklingen av samhällsekonomin kan det bli aktuellt att överväga om beloppet ska indexjusteras. Vilken lägsta hastighet till internet som är funktionell behöver dessutom kontinuerligt ses över i takt med att tjänster och applikationer ställer högre krav på överföringshastighet. Utöver hastighet är även uppkopplingens kvalitet och robusthet viktiga aspekter för användaren. Post- och telestyrelsen har gjort bedömningen att tillgången på kommersiella mobil- och satellittjänster under 2025 förmodligen kommer medge att alla har tillgång till 30 Mbit/s. Kommersiella erbjudanden bedöms därför på kort sikt kunna tillgodose behovet av samhällsomfattande tjänster. Utbudet av konnektivitet följs årligen upp av Post- och telestyrelsen. Regeringen bedömer att det också bör ske en årlig uppföljning av behoven, bl.a. för att det ska vara möjligt ta ställning till om nivån för funktionellt tillträde till internet bör justeras. Regionerna kan inom ramen för en sådan uppföljning bidra med värdefull regional information om användarnas behov och marknadens utbud. För att användarnas behov ska kunna tillgodoses bör det än en gång framhållas att det är viktigt att alla nätägare, både stora operatörer och små fiberföreningar, tar ansvar och erbjuder möjlighet till efteranslutning till befintliga nät.

Inom ramen för Fonden för ett sammanlänkat Europa 2 Digital (FSE2 Digital) kan svenska aktörer söka EU-medel för utveckling av undervattensinfrastruktur för elektronisk kommunikation, 5G infrastruktur samt infrastruktur för kvantkommunikation. FSE2 Digital är ett exempel på ett viktigt verktyg för att stötta utbyggnad av den digitala infrastrukturen, som kan minska sårbarheten och öka tillgången till internationell kapacitet.

Delmål och åtgärder

I avsnittet presenteras delmål som syftar till att nätägare och övriga berörda aktörer gemensamt ska bidra till den utbyggnad som samhället är i behov av.

Delmål: Alla hushåll och verksamhetsställen ska senast 2030 ha tillgång till infrastruktur som medger minst 1 Gbit/s där det bedöms samhällsekonomiskt motiverat.

Alla hushåll och verksamhetsställen behöver ha tillgång till så snabb uppkoppling att användningen av digitala tjänster inte begränsas. För att komplettera delmålet om uppkoppling i hemmet och på arbetsplatsen, som är teknikneutralt, har regeringen satt upp fyra användarfokuserade delmål för mobil uppkoppling.

Delmål: Hela Sverige ska täckas av nät för mobila tjänster med grundläggande kapacitet. Näten ska göra det möjligt att skicka meddelanden, ringa och via internet använda samhällsviktiga tjänster samt enklare uppkopplade saker.

Digitaliseringen i samhället innebär att det finns behov av grundläggande kapacitet i hela landet. Tillgång till sådan grundläggande kapacitet för mobila tjänster fanns 2024 på ca 87 procent av Sveriges yta. Mobiloperatörerna bedöms ha svaga incitament att bygga traditionella mobilnät i kvarvarande områden och det finns även områden som inte får bebyggas, exempelvis nationalparker. För att uppnå målet krävs därför tekniska lösningar som kompletterar traditionella mobilnät. Redan i dag är det möjligt att kommunicera i hela landet via satellit. För att tekniken ska bli mer allmänt tillgänglig och tillförlitlig krävs teknisk utveckling och kommersialisering. Den lösning som för närvarande ser ut att ha bäst förutsättningar är terminaler med en integration av uppkoppling till satellit och mobilnät. Trots att sådana tekniska lösningar ännu inte är marknadsredo och därför i dag inte kan bidra till att uppnå målet, anser regeringen att det är viktigt att målet för grundläggande kapacitet återspeglar behovet. Regeringen och berörda aktörer bör verka för att hela Sverige ska täckas av nät för mobila tjänster.

Delmål: Alla befolkade områden ska täckas av nät för mobila tjänster med god kapacitet.

Med befolkade områden avses tätorter, småorter, områden i anslutning till byggnader (hushåll, verksamhetsställen och fritidshus) i landsbygder samt anläggningsområden för rekreation, idrott, industri och samhällsfunktioner. Allmänna och enskilda vägar inom befolkade områden omfattas också. En stor del av områdena täcktes 2024 av grundläggande kapacitet och på ca 74 procent av ytan fanns tillgång till god kapacitet.

Delmål: Allmänna vägar och järnvägar ska ha sammanhängande täckning av nät för mobila tjänster med god kapacitet.

Sammanhängande täckning längs vägar och järnvägar har stor betydelse för användarupplevelsen. Eftersom antalet resenärer varierar stort mellan hög- och lågtrafikerade sträckor har den totala tillgängliga kapaciteten i mobilnäten stor betydelse för enskildas möjlighet till mobilnät med god kapacitet. Pågående uppgraderingar av mobilnät till 5G och att fler frekvensband används för mobil kommunikation har stor betydelse för utvecklingen de närmaste åren.

Delmål: Sverige ska proaktivt möta behoven av mobil konnektivitet inom nuvarande och framtida branscher.

Trådlös uppkoppling för olika privata och offentliga verksamheter är en förutsättning för att kunna utveckla och använda de digitala möjligheterna till fullo. Många användningsområden kan tillgodoses med grundläggande eller god kapacitet medan andra kommer att behöva ytterligare kapacitet, såsom avancerade industrier och areella näringar. Det är i nuläget svårt att identifiera var dessa behov kommer att växa fram, varför det är viktigt att följa utvecklingen av både efterfrågan och utbud. Sverige ska ha en ambition att ligga i framkant i den fortsatta utvecklingen av mobil konnektivitet och vid lansering av nya generationer av mobila kommunikationsnätverk och lösningar.

Delmål för mobil konnektivitet.

Grundläggande och god kapacitet för mobila tjänster

För att förtydliga målen ovan kan behoven av kapacitet i nät för mobila tjänster i ett framåtblickande perspektiv t.o.m. 2030 delas in i följande kategorier och hastigheter:

Kapacitet	Nedladdningshastighet	Uppladdningshastighet	Latens
Grundläggande	2 Mbit/s	128 kbit/s	100 ms
God	50 Mbit/s	1 Mbit/s	50 ms

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har gett Post- och telestyrelsen i uppdrag att bistå Regeringskansliet med beredning, kvalitetssäkring och samordning av bidragsansökningar till FSE2 Digital samt sprida information om fonden till berörda aktörer (Fi2024/00534). Vidare har regeringen gett Tillväxtverket i uppdrag att redovisa utbetalningar som gjorts inom Europeiska Regionala Utvecklingsfonden (N2024/02568).
- Regeringen har gett Myndigheten för digital förvaltning, Verket för innovationssystem, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Post-och telestyrelsen i uppdrag att stödja svenska aktörer som avser att söka EU-finansiering för exempelvis utveckling och utbyggnad av kvantteknik och infrastruktur för kvantkommunikation inom ramen för EU-programmen Horisont Europa, IRIS, FSE2 Digital och programmet för ett digitalt Europa (I2022/00403).
- Regeringen har ställt krav på Post- och telestyrelsen att följa och redovisa hur avvecklingen av kopparnäten samt 2G- och 3G-näten fortlöper och följa konsekvenserna av teknikskiftet. Myndigheten ska även bevaka vilka informationsinsatser som genomförs med anledning av avvecklingen och redovisa vilka ersättningslösningar som erbjuds (Fi2024/00534).
- Regeringen har gett Post- och telestyrelsen i uppdrag att utreda förutsättningarna för införande av ett statligt stöd för utbyggnad, förvaltning och drift av infrastruktur för mobila tjänster i områden där befintliga mobilnät inte erbjuder nödvändig täckning eller kapacitet och kommersiella förutsättningar för sådan utbyggnad saknas (Fi2025/00323).
- Regeringen har gett Trafikverket i uppdrag att vidta åtgärder för att utveckla och öka förmågan att tillhandahålla sådana tjänster som mobiloperatörer efterfrågar för att kunna erbjuda bättre mobiltäckning till tågresenärer. Det avser tjänster på platser där mobiloperatörer normalt inte kan uppnå mobiltäckning med installationer utanför spårområdet, exempelvis i anslutning till och i statliga tågtunnlar eller i djupa bergskärningar (LI2024/00542).
- Regeringen har gett Verket för innovationssystem i uppdrag att i samråd med Vetenskapsrådet planera för, genomföra och följa upp en satsning för att stärka tillämpad forskning och innovation inom sjätte generationens trådlösa kommunikationssystem, 6G (KN2024/00613).
- Regeringen har gett Vetenskapsrådet i uppdrag att lämna förslag om hur svensk e-infrastruktur för forskning kan utvecklas genom samordning och organisatorisk förändring (U2024/01858).

Planerade åtgärder

- Regeringen avser att stödja utbyggnaden av landbaserade kablar och fiberoptiska sjökablar längs prioriterade stråk i Östersjöregionen och globala stråk som knyter an Norden till den indopacifiska regionen och Nordamerika. I forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2024/25:60) anges att det för satsningen Polar Connect, inom ramen för Vetenskapsrådets anslagsökning, avsätts 23 miljoner kronor 2025 samt att det därefter beräknas 25 miljoner kronor 2026, 30 miljoner kronor 2027 och 40 miljoner kronor 2028 för samma ändamål.
- Regeringen avser att verka för att vidmakthålla svensk isbrytarförmåga för såväl framtida utbyggnad som reparation av undervattensinfrastruktur i den arktiska regionen. Regeringskansliet har beslutat om ett uppdrag att ta fram ett underlag inför en möjlig nyanskaffning av en avancerad modern forskningsisbrytare för att säkra Sveriges ledande position inom polarforskning och oberoende tillträde till Högarktis, med förmåga att bedriva verksamhet och forskningsexpeditioner året runt (U2024/00015).
- Regeringen avser att se över förordningen (2018:20) om stöd för åtgärder som ger tillgång till telefoni och funktionell tillgång till internet.
- Regeringen avser att ge Post- och telestyrelsen i uppdrag att redovisa hur villkor för betalning av auktionslikvider för blocktillstånd bör utformas, för att på bästa sätt tillvarata det framtida behovet av mobil kommunikation.

Robusthet, resiliens och redundans

Nuläge och utmaningar

Beroendet av digital kommunikation, digitala tjänster och verktyg har inneburit att infrastruktur för konnektivitet och digitalisering har utvecklats till att utgöra kritisk infrastruktur. Det betyder att infrastrukturen betraktas som både samhällsviktig och viktig för totalförsvaret. Tillförlitlighet och säkerhet innebär bl.a. att funktionalitet ska kunna upprätthållas trots olika typer av påfrestningar, inklusive under fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig. Vissa påfrestningar sker dagligen medan andra förekommer mer sällan. Påfrestningarna kan i vissa fall ske i den fysiska miljön och komma utifrån. Det kan också röra sig om påfrestningar i den digitala miljön, vilket innebär påverkan inuti nät och tjänster. Orsaken till påfrestningar kan exempelvis vara antagonistiska cyberhot eller andra former av medvetna angrepp och sabotage. Men även väderfenomen såsom stormar och skogsbränder eller cybersäkerhetsincidenter med annat ursprung kan orsaka påfrestningar. Vid brister i motståndskraften kan påfrestningar leda till mindre tillbud eller i värsta fall större incidenter. Målsättningen är att funktionalitet i den digitala infrastrukturen ska kunna upprätthållas, oavsett vilken typ av påfrestning den utsätts för.

Tillförlitlighet och säkerhet innebär också att den information som skickas, skapas och lagras ska förbli konfidentiell, riktig och tillgänglig. Hög tillförlitlighet och säkerhet är en förutsättning för tillit till tekniken. Att användare känner tillit och är trygga i att använda digitala tjänster är avgörande för att uppnå de positiva effekterna av den digitala omställningen av samhället. För att säkerhet och tillförlitlighet ska uppnås i digital infrastruktur och tjänster krävs en robust, redundant och resilient infrastruktur, som klarar att stå emot olika typer av påfrestningar. Post- och telestyrelsen genomför återkommande övningar för att upprätthålla och stärka förmågan att hantera påfrestningar så att konsekvenserna för samhället minimeras. Den övningsverksamheten behöver fortsätta att utvecklas.

Sverige är beroende av internationell konnektivitet där samverkan med länder i Norden, EU och NATO kan stärka förmågan att motstå påfrestningar på infrastrukturen. Samverkan i fråga om fiberoptiska sjökablar, inklusive ökad kabelförläggnings-, underhålls- och reparationsförmåga, är av särskild vikt. För att stärka infrastrukturens förmåga att motstå påfrestningar finns det även ett stort behov av internationell standardisering och tillgång till säkra leverantörskedjor.

Initiativet Polar Connect har som mål att, med fiberoptisk sjökabel genom Arktis, knyta samman Norden med den indopacifiska regionen, dvs. regionen kring Indiska oceanen och Stilla havet och med möjlighet att ansluta till Nordamerika. Polar Connect syftar till att skapa en alternativ rutt som minskar sårbarheten i den digitala infrastrukturen och skapar förutsättningar för säker global kommunikation. Stråket genom Arktis utgör den kortaste sträckan till den indopacifiska regionen, vilket innebär snabbare dataöverföring. Initiativet kan därmed ge positiva ekonomiska effekter.

Sverige är ett innovativt land som ligger i framkant vad gäller teknisk utveckling på flera områden. I en värld med ökande geopolitisk splittring kommer kapacitet och kompetens inom banbrytande teknik i ökande grad ha betydelse för länder och regioners strategiska autonomi. Forskning och innovation inom strategiska teknikområden som avancerad kommunikationsteknik är viktigt för Sveriges position i internationella samarbeten. Inom konnektivitetssektorn finns samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor och akademin. Regeringen ser det som viktigt att svenska aktörer även framöver ska kunna ansöka om EU-medel för innovationsutveckling, utveckling och test av ny teknik och digitala tjänster, utbyggnad av digital infrastruktur samt för åtgärder för att stärka förmågan att stå emot cyberpåfrestningar och fysiska påfrestningar.

Robusthet

Robusthet handlar om att i möjligaste mån kunna motstå påfrestningar, oavsett om dessa är fysiska eller cyberrelaterade, utan att funktionaliteten påverkas. Alla operatörer som tillhandahåller infrastruktur och tjänster för konnektivitet ska uppfylla de grundläggande säkerhetskrav som Post- och telestyrelsen ställer upp. Operatörerna ansvarar för det huvudsakliga arbetet för att infrastrukturen ska vara robust. De måste bl.a. följa standarder och föreskrifter vid byggnation och uppgraderingar av infrastrukturen samt genomföra ett systematiskt arbete för att identifiera och förebygga risker. En viktig aspekt för att motstå påfrestningar är tillgången till säkra och robusta leveranskedjor för både hård- och mjukvara. För att uppnå säkra leveranskedjor krävs ett systematiskt arbete med kontinuerliga riskbedömningar, en mångfald av leverantörsalternativ och gedigen kravställning gentemot leverantörer. Utrustning som används för att tillhandahålla konnektivitet kan utsättas för cyberpåfrestningar. Därför behöver cybersäkerhetsarbetet inom sektorn stärkas. Tillsynsverksamheten behöver också stärkas och göras mer funktionell, och samordning mellan berörda tillsynsmyndigheter öka.

Användare av konnektivitet har ett ansvar att identifiera om de har individuella behov som är större än vad som följer av de grundläggande krav som Post- och telestyrelsen ställer upp för operatörerna. Exempelvis kan sjukvård, banker, rättsväsendet och andra verksamheter ha mer långtgående behov som behöver säkerställas genom avtal med leverantörerna av konnektivitetstjänster. Operatörer kan ansöka om ekonomiskt stöd från staten för åtgärder som ytterligare stärker robustheten i konnektivitetsinfrastrukturen och därmed också skyddet mot påfrestningar. När det gäller sådana åtgärder bör upprätthållande av mobilnäten och transportnätens funktionalitet prioriteras. Kritiska delar i den digitala infrastrukturen behöver alltså prioriteras för att säkerställa uthållig robusthet. Tillhandahållare av konnektivitetsinfrastruktur förväntas svara upp mot regeringens betydande satsningar med engagemang och personella resurser i arbetet med att säkra sektorns kritiska infrastruktur.

IP-adresser är en kritisk och begränsad resurs för konnektivitet som har en central roll för näten och tjänsternas tillgänglighet. Införandet av internetprotokollet IPv6 har gått långsamt i Sverige och många har bara tillgång till den tidigare versionen IPv4. På grund av bristande tillgång till IPv4-adresser måste i dag en stor del av användarnas adresser översättas i operatörernas nät. Strukturen skapar sårbarhet och för att åstadkomma nödvändig tillförlitlighet behöver operatörer och myndigheter nu påskynda sin migrering till IPv6. Införandet av IPv6 förväntas påskyndas genom att EU-direktivet om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen (NIS 2-direktivet) genomförs i Sverige. I kommissionens genomförandeförordning om fastställande av regler för tillämpningen av NIS 2-direktivet finns krav på användning av senaste generationens kommunikationsprotokoll för nätverkslagret.

För att vidta förebyggande åtgärder mot spionerі, sabotage, terrorism samt andra brott behöver säkerhetsskyddsarbetet inom sektorn stärkas.

Resiliens

Resiliens handlar om återhämtning och att kunna återgå till normal funktionalitet när påverkan uppstår. Samverkan inom konnektivitetssektorn är grundläggande för att hantera påfrestningar och säkerställa resiliens. Med anledning av detta har regeringen tagit initiativ till att samverkan mellan privata och offentliga aktörer i Nationella telesamverkansgruppen formaliserats i lag. Post- och telestyrelsens ansvar att leda sektorn vid höjd beredskap måste utvecklas, bl.a. för att även s.k. hybridhot ska kunna omhändertas. Alla berörda aktörer förväntas dock ha identifierat vilka funktioner i den egna verksamheten som är av störst vikt att prioritera och upprätthålla över tid samt hur detta ska säkerställas under kraftiga påfrestningar och ytterst vid krig. En del av resiliensarbetet handlar också om att stärka det tvärsektoriella arbetet mellan berörda sektorer och aktörer.

Erfarenheterna från Ukraina pekar på behovet av en uthållig förmåga att återställa skadad infrastruktur samt vikten av effektiv och flexibel samverkan mellan offentliga och privata aktörer under mycket ansträngda förhållanden. Arbetet med sektorns förmåga att snabbt kunna återställa skadad infrastruktur ska fortsätta att vidareutvecklas för att möta det säkerhetspolitiska läget. Operatörer behöver även se över sina reservdelslager och säkerställa tillgång till kritiska komponenter som har långa eller på andra sätt sårbara leveranskedjor. Ett första led i att snabbt kunna återställa skadad infrastruktur efter påfrestning är att incidenten skyndsamt upptäcks och skyndsamt rapporteras in efter att den upptäckts. På området finns det bl.a. två EU-direktiv som fastställer minibestämmelser för hur incidentrapportering ska se ut inom EU:s medlemsländer. Dels NIS 2-direktivet som reglerar rapportering av cybersäkerhetsincidenter, dels direktivet om kritiska entiteters motståndskraft (CER-direktivet) som kräver rapportering av vissa störningar som påverkar samhällsviktig verksamhet. För regeringen är det viktigt att säkerhetsincidenter som medfört en betydande påverkan på nät och tjänster, eller som orsakat eller hade kunnat orsaka allvarliga driftsstörningar, inklusive påverkan på redundans, rapporteras in.

Redundans

Redundans och diversitet handlar om att ha tillgång till alternativa lösningar, tekniker eller vägar om någon del av infrastrukturen skulle falla bort till följd av en påfrestning. Att bygga redundanta nät är kostsamt om den redundanta kapaciteten bara utnyttjas vid påfrestningar. Konkurrensen och mångfalden av aktörer på marknaden ger förutsättningar att kostnadseffektivt åstadkomma en motståndskraftig infrastruktur genom samverkan kring redundans och diversitet. För att Sverige alltid ska ha konnektivitet och för att den digitala infrastrukturen ska vara motståndskraftig, ska en målbild eftersträvas. Enligt den målbilden ska hushåll och verksamhetsställen i hela landet i möjligaste mån ha tillgång till redundant konnektivitet, både i form av uppkoppling till en fast anslutningspunkt och till mobil uppkoppling. I vissa fall kan även uppkoppling via satellit erbjuda redundans.

I områden med mer än ett mobilnät ska näten i möjligaste mån baseras på minst två diversifierade infrastrukturer. Det ger bl.a. redundans för användare att kunna nå nödnummer. Genom att dela master och annan infrastruktur kan kostnaden för utbyggnad av mobilnät minskas och därmed ge förutsättningar för ökad täckning och kapacitet. Samverkan mellan operatörer bör dock också ta hänsyn till möjligheten att motstå påfrestningar och uppnå redundans.

Redundant utbyte av trafik mellan operatörer i Sverige ska åtminstone ske vid knutpunkter och inom områden som är definierade av Post- och telestyrelsen. Även transportnät mellan områden och noder för utbyte av trafik ska vara redundanta och diversifierade. Transportnäten ska också i övrigt vara så redundanta och diversifierade som möjligt. Regionalt utbyte av trafik mellan operatörerna är viktigt för att minska konsekvenserna vid avbrott och störningar som kan inträffa under fredstida kris och krig. Alla landsdelar ska dessutom ha redundant och diversifierad internationell konnektivitet.

Sverige har god internationell konnektivitet till nät och knutpunkter i andra länder. Med de senaste årens incidenter kopplade till undervattensinfrastruktur i vårt närområde har dock behovet av redundans i dessa delar blivit mer uppenbart. För att nå länder i den indopacifiska regionen såsom Japan och Sydkorea är Europa i dag beroende av fiberoptiska sjökablar som exempelvis går genom Suezkanalen och Röda havet, eller landbaserade fiberkablar som går över länder som Ryssland och Kina. Ytterligare en rutt går via Atlanten, Nordamerika och Stilla havet, vilket är en längre förbindelse. Det försämrade geopolitiska säkerhetsläget har inneburit att behovet av säker global konnektivitet har blivit allt tydligare.

Delmål och åtgärder

Delmål: Digital infrastruktur och digitala tjänster ska vara robusta för att motstå påfrestningar i syfte att upprätthålla funktionalitet.

Med robusthet avses förmågan att över tid kunna motstå påfrestningar utan att en tjänst, en del av infrastrukturen eller dess funktionalitet påverkas negativt. Enkelt uttryckt handlar det om att endast påfrestningar som är mycket stora och pågår under en längre tid ska kunna leda till att funktionaliteten försämras.

Delmål: Digital infrastruktur och digitala tjänster ska kunna återställas snabbt efter påfrestningar som leder till störningar.

Trots förebyggande robusthetsarbete kommer avbrott och störningar inträffa i infrastruktur och tjänster. För att snabbt kunna upptäcka avbrott och störningar samt återställa funktionalitet vid påfrestningar, såväl fysiska som digitala, krävs en högre grad av upptäckts- och återställandeförmåga. Det krävs både materiella och organisatoriska åtgärder samt ett förebyggande arbete av alla berörda aktörer.

Delmål: Digital infrastruktur och samhällsviktiga digitala tjänster ska vara redundanta och diversifierade för att kunna fortsätta fungera vid bortfall av någon del.

För att den digitala infrastrukturen och viktiga digitala tjänster ska ha hög motståndskraft mot påfrestningar krävs redundans i den digitala infrastrukturen. Redundansen är nödvändig för att infrastrukturen ska kunna fortsätta att fungera även om delar av den slås ut. Redundans kan exempelvis handla om att ha parallella nät som är diversifierade, fysiskt åtskilda, eller att ha många olika anslutningar för uppkoppling. Detta för att säkerställa konnektivitet i alla lägen i accessnät, transportnät och för internationella förbindelser. Redundans kan också handla om att ha tillgänglig personal och kompetens, såväl som teknisk diversitet i form av fiberkablar, 5G-nät och satellittjänster, som kan användas som alternativ vid bortfall för att säkra konnektivitet.

Urval av åtgärder

- Regeringen har i totalförsvarspropositionen konstaterat att det behöver vidtas åtgärder för att stärka robusthet och resiliens i nät och tjänster i syfte att stärka motståndskraften (prop. 2024/25:34). Regeringen har också i budgetpropositionen för 2025, inom ramen för det civila försvaret, föreslagit en planeringsram på totalt ca 6,75 miljarder kronor t.o.m. 2030 för elektroniska kommunikationer och post (prop. 2024/25:1 utg.omr. 6 avsnitt 5.5). Regeringens förslag innebär ökade och långsiktiga satsningar för att stärka infrastrukturens motståndskraft. Operatörer och andra berörda aktörer måste bidra med engagemang och resurser för att tillskjutna medel ska kunna omsättas i en robust och redundant infrastruktur.
- Regeringen avser att stödja utbyggnaden av globala stråk som stärker den globala konnektiviteten och skapar förutsättningar för säker kommunikation mellan den nordiska och den indopacifiska regionen samt Nordamerika.
- Regeringen och andra myndigheter arbetar för att främja utbyggnad av digital infrastruktur som säkrar redundant konnektivitet till länder i Sveriges närområde och till övriga omvärlden genom såväl geografisk som teknisk diversitet.
- Regeringen avser att främja ökad säkerhet i leveranskedjor avseende hård- och mjukvara. Inriktningen är teknikneutralitet och fokus på säkra leverantörer. Post- och telestyrelsen behöver fortsatt stödja operatörernas arbete givet kommande policyutveckling på europeisk nivå.
- Regeringen avser att verka för att vidmakthålla svensk isbrytarförmåga för såväl framtida utbyggnad som reparation av undervattensinfrastruktur i den arktiska regionen.

Konnektivitet vid kris eller krig

Nuläge och utmaningar

Om Sverige skulle tvingas till höjd beredskap och ytterst krig kommer förmågan att kommunicera och använda digitala tjänster att vara avgörande för beredskapen och samhällets motståndskraft. Det är också avgörande med konnektivitet i samhällets fredstida krishantering, inte minst för att kunna hantera och koordinera arbetet vid en kris. Nationella telesamverkansgruppen ska, tillsammans med sektorns övriga aktörer, bidra till totalförsvarets och det civila försvarets måluppfyllnad längs hela konfliktskalan samt vid fredstida kris. Arbetet behöver även ske tvärsektoriellt med berörda sektorer och aktörer.

Målen för totalförsvaret och det civila försvaret för 2025–2030 fastslås i totalförsvarspropositionen (prop. 2024/25:34). Beredskapssektorn för elektronisk kommunikation och post, där Post- och telestyrelsen är sektorsansvarig myndighet, och Nationella telesamverkansgruppen behöver bidra till denna måluppfyllnad. Det är en nyckeluppgift för sektorn att säkerställa några av de viktigaste samhällsfunktionerna – förmågan att kommunicera, sprida information och använda digitala tjänster. Mobilnäten väntas under höjd beredskap och ytterst krig vara av särskild vikt för civilbefolkningen såväl som totalförsvaret. Att sådana funktioner säkras bidrar till samhällets motståndskraft och att upprätthålla försvarsviljan, vilket också har varit en lärdom från kriget i Ukraina. Sektorn kommer långt med att lösa denna uppgift genom att uppnå delmålen om robusthet, resiliens och redundans.

Sektorn har vidare en roll att fylla när det gäller att stödja mobiliseringen av det militära försvaret och ta emot såväl civil som militär hjälp från utlandet, inte minst från NATO och Sveriges allierade. Post- och telestyrelsen behöver, i samverkan med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarsmakten, fortsätta planering för detta tillsammans med de närmast berörda aktörerna i sektorn. Privata aktörer som involveras i totalförsvarsplaneringen behöver även svara upp med kompetens, resurser och ett gediget säkerhetsskyddsarbete på ett sätt som är lämpligt för uppgiften. Hur prioriteringar inom förvaltningen av radiospektrum ska göras vid höjd beredskap är exempel på en sådan uppgift som behöver hanteras ur totalförsvarsperspektiv. Tillgången till relevant radiospektrum för nationell och internationell krishantering är en förutsättning för att uppfylla Sveriges internationella överenskommelser och för att säkerställa den nationella säkerheten, både i och kring närområdet.

Sektorn har även en unik roll att fylla gällande det civila försvarets mål om att ha förmåga att skydda civilbefolkningen. Mobilnätens potential i detta avseende bör utnyttjas maximalt. Utöver robusthetsåtgärder krävs en satsning på utveckling av funktionalitet i näten för detta ändamål. Nationell roaming vid höjd beredskap, som möjliggör för användare att nyttja flera nationella operatörer om den egna slås ut, är en prioriterad sådan åtgärd. En annan åtgärd som regeringen avser genomföra är s.k. cell broadcast, som kan nyttjas för att varna civilbefolkningen snabbt och effektivt via mobiltelefoni. Även möjligheterna till prioritetstjänster för samhällsviktiga användare för att säkra att dessa kan kommunicera i alla lägen bör utvärderas. Som ännu ett led i detta bör Nationella telesamverkansgruppens arbete med att bidra med konnektivitet vid kommunala uppsamlingsplatser fortsätta.

Åtgärder

Urval av åtgärder

- Regeringen har i totalförsvarspropositionen konstaterat att det behöver vidtas åtgärder för att stärka robusthet och resiliens i nät och tjänster i syfte att stärka motståndskraften (prop. 2024/25:34).
- Det krävs ytterligare initiativ för att tillvarata lärdomar från kriget i Ukraina, för att vidareutveckla beredskapsarbetet i sektorn och säkerställa resiliens. Regeringen har som ett led i detta gett Post- och telestyrelsen i uppdrag att särskilt arbeta med förmågeutveckling avseende samverkan och ledning inom sektorn inför och under höjd beredskap och säkerställa en uthållig reparationsförmåga.

- För att maximalt nyttja de kommersiella nätens potential vid höjd beredskap förbereder berörda aktörer för att kunna aktivera nationell roaming, cell broadcast och prioritering av samhällsviktiga användare vid höjd beredskap, för att maximalt nyttja de kommersiella nätens potential vid höjd beredskap.
- Inom ramen för Nationella telesamverkangruppens krisberedskapsövningar integreras övningar som är relaterade till cyberförsvar och cyberincidenter när så är lämpligt. Aktörer inom elektronisk kommunikation och digital infrastruktur utvecklar därmed bättre rutiner och färdigheter i hanteringen av cybersäkerhetsrelaterade risker.

Internationellt engagemang för säker digital infrastruktur

Nuläge och utmaningar

Svensk digital infrastruktur är del av den globala infrastrukturen. För att uppnå tillförlitlighet och säkerhet krävs internationellt engagemang för att värna och stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft, främja handel, påverka standarder samt utrikes- och säkerhetspolitikens utveckling. Svenska aktörer bör i internationella sammanhang aktivt verka för svenska intressen och ett öppet, fritt, regelbaserat, globalt och säkert internet samt främja öppna, säkra och motståndskraftiga leveranskedjor för betrodd digital infrastruktur och digitala tjänster.

Sverige ska i alla sammanhang vara pådrivande för att modellen med flerpartssamverkan av internets styrning ska kvarstå, att förslag som riskerar leda till fragmentering av internet motverkas och att folkrätten och mänskliga rättigheter ska gälla såväl online som offline. Detta innebär att Sverige ska vara aktiv i internationella sammanhang som kan ha en inverkan på de olika delar som berör internets styrning och utveckling. Sverige ska även verka för att minska den globala digitala klyftan, inklusive gendergapet, genom att utbyggnaden av konnektivitetsinfrastruktur och digital kompetens främjas. I dagens geopolitiska klimat finns krafter som verkar för värderingar och förutsättningar för internet som står i motsats till regeringens målsättning.

Standardisering är avgörande för tekniskt ledarskap och för utveckling av säkra digitala tekniker och infrastruktur. Utvecklingen av nya digitala tekniker leder till betydande möjligheter för innovation och framsteg, men kan också leda till inskränkningar av mänskliga rättigheter såsom integritet och yttrandefrihet. Sverige ska därför fortsätta att verka för att globala och säkra standarder som säkerställer mänskliga rättigheter utvecklas i relevanta standardiseringsorgan, såsom Internationella teleunionen. När det behövs ska Sverige också verka för ett utökat engagemang från både industri och offentlig sektor i standardiseringsprocesser och därigenom främja marknadsdriven, rättvis och regelbaserad standardisering. Standardisering kan bidra till att motverka marknadshinder, främja innovation och stimulera ekonomisk utveckling på ett hållbart sätt, såväl inom som utanför EU. Regeringen verkar aktivt för att upprätthålla principerna i Världshandelsorganisationens (WTO) avtal om tekniska handelshinder om transparens, öppenhet, opartiskhet och konsensus. I detta sammanhang bör skydd för immateriella rättigheter särskilt beaktas.

Åtgärder

Urval av åtgärder

- Regeringen arbetar för ett ökat engagemang från svenska privata och offentliga aktörer i standardiseringsarbetet för nästa generations trådlösa teknik (6G) och för fortsatt främjande av globala och säkra standarder och därigenom marknadsdriven, rättvis och regelbaserad standardisering.
- Regeringen avser att verka för att EU stärker rollen som en framstående kraft internationellt i arbetet med att få genomslag för att grundläggande rättigheter, inklusive mänskliga rättigheter, ska vara en självklar del i standardiseringsprocesser där ny digital teknik utvecklas.

- Regeringen avser att verka för att EU stärker sitt arbete med att främja öppna, säkra och motståndskraftiga leveranskedjor för betrodd digital infrastruktur och digitala tjänster.
- Regeringen arbetar för ett fortsatt engagemang från svenska privata och offentliga aktörer i Internationella teleunionen. Syftet är bl.a. att bidra till att internet fortsätter vara öppet, fritt och säkert och fortsatt styrs genom flerparts-samverkan, att utvecklingen av standarder främjar svenska och europeiska intressen och grundläggande värderingar och för att minska den globala digitala klyftan.
- Regeringen avser att verka för att EU och andra internationella samarbeten främjar stabila och diversifierade leveranskedjor för strategiska tekniker, komponenter och insatsvaror.

Samhällsplanering och hållbar utveckling i hela landet

Nuläge och utmaningar

När samhället blir alltmer beroende av den digitala infrastrukturen är det viktigt att det offentliga också tar ansvar för att säkerställa tillgången till konnektivitet. Det offentliga behöver följa upp den marknadsdrivna utbyggnaden för att identifiera och peka ut områden eller sträckor där det finns brister. På samma sätt som annan infrastruktur som exempelvis el och transporter ingår i samhällsplaneringen, behöver konnektivitet i form av fiber och mobil uppkoppling också säkerställas i planeringen.

Elektroniska kommunikationer är sedan 2011 utpekade som ett allmänintresse i plan- och bygglagen (2010:900). Det innebär att kommunerna i översikts- och detaljplanering ska beakta behovet av elektroniska kommunikationstjänster. Det kan t.ex. innebära att tillgång till ledningar, master och anläggningar behöver beaktas vid planläggning, ny exploatering och ombyggnad för att säkerställa att boende och verksamheter har tillgång till konnektivitet. Exempelvis behöver lämpliga platser för teknikbodar och master identifieras i samråd med marknadens aktörer. I vilken utsträckning allmänintresset beaktas i planprocesserna verkar dock variera kraftigt mellan olika kommuner. Därför behöver alla kommuner i större utsträckning säkerställa tillgången till fiber och trådlös uppkoppling. Bra planunderlag kan underlätta kommunernas arbete. I det avseende är statistik från Post- och telestyrelsen med uppgifter om existerande infrastruktur och nätägare ett viktigt underlag.

Även regionerna har en viktig roll i att ta fram underlag som kan användas av kommunerna i planarbetet. Enligt lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar har alla regioner ett regionalt utvecklingsansvar. Region Halland, Region Skåne och Region Stockholm ska därutöver ta fram en regionplan enligt plan- och bygglagen. I det regionala utvecklingsansvaret ingår att regionerna, förutom att ta fram en regional utvecklingsstrategi och samordna insatser för strategins genomförande, även ska arbeta med regional kompetensförsörjning och planering för regional transportinfrastruktur. Ett av de strategiska områdena i den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (skr. 2020/21:133) är tillgänglighet i hela landet genom digital kommunikation och transportsystem. Inom området har regeringen bl.a. prioriterat förbättrad tillgång till snabbt bredband och ökad digital användning. En annan prioritering är att tillvarata digitaliseringens möjligheter inom det strategiska området innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande i hela landet. På regional nivå finns förutsättningar att identifiera såväl konnektivitetsbehovet för enskilda och näringsliv som behov inom områden som exempelvis transport och hälso- och sjukvård. Regeringen ser det därför som angeläget att ge regionerna möjlighet att inom ramen för det regionala utvecklingsarbetet bidra med en behovs- och kravbild för konnektivitet för regionens utveckling. I det fall en region är ägare av konnektivitetsinfrastruktur eller tillhandahåller konnektivitet är det avgörande att regionen håller isär sina olika roller, för att med trovärdighet kunna föra dia-

log med både leverantörer och användare. En sådan behovs- och kravbild skulle tillsammans med nationellt sammanställd statistik kunna användas för en bedömning av tillgången av konnektivitet som säkerställer användarnas behov. En återkommande utvärdering av behov och utbud av konnektivitet skulle ge regeringen och andra berörda aktörer förutsättningar att vidta nödvändiga åtgärder. Regionernas bredbandskoordinatorer har en viktig funktion för att sprida kunskap, främja och följa upp utvecklingen i regionen samt stötta Post- och telestyrelsen i arbetet med bredbandsstödet.

Digitalisering skapar stora möjligheter för en omställning till ett hållbart samhälle. Samtidigt som digitalisering bidrar till omställningen behöver branschen ta ansvar för sin egen miljöpåverkan inom bl.a. resurs- och energianvändning. Det pågår bland företagen många lovande initiativ, bl.a. för att minska energikonsumtion. Teknikskiften kan bidra till ökad energieffektivitet samtidigt som utbyte av utrustning kan ha negativ miljöpåverkan. Det pågår flera initiativ för standardisering och rapportering av miljöpåverkan som regeringen bedömer kommer att synliggöra och skapa förutsättningar för ökad hållbarhet inom branschen. Utöver utbyggnad och drift av infrastrukturen har hanteringen av användarnas terminaler och utrustning betydelse för att begränsa miljöpåverkan, där återbruk och återvinning är en viktig del. Under 2023 infördes ett utökat producentansvar som syftar till att öka återanvändningen och återvinningen av elektronikutrustning för en ökad cirkulär avfallshantering.

Delmål och åtgärder

Delmål: Alla aktörer i Sverige ska bidra till att minska miljöpåverkan av konnektiviteten genom att använda energieffektiva och klimatsmarta lösningar.

Vidtagna initiativ och åtgärder förväntas bidra till ökad hållbarhet. Vid uppföljning av strategin får det utvärderas om dessa får önskad effekt för att nå målet om minskad miljöpåverkan.

Urval av beslutade åtgärder

- Regeringen har beslutat om förordningen (2022:1276) om producentansvar för elutrustning som trädde i kraft den 1 januari 2023. Genom ändringarna har regeringen utökat producentansvaret för elutrustning.
- Efter förslag från regeringen ställs det fr.o.m. den 1 juli 2024 utökade krav på hållbarhetsrapportering för företag som förväntas bidra till att styra in kapital mot hållbara investeringar (prop. 2023/24:124, bet. 2023/24:CU23, rskr. 2023/24:212).

Planerade åtgärder

- Regeringen avser att ge Post- och telestyrelsen i uppdrag att, med underlag från regionerna om behov och kravbilder samt med hjälp av nationell statistik, återkommande utvärdera användarnas behov och marknadens utbud av konnektivitet. Regeringen avser att förlänga regionernas möjlighet att söka finansiering för bredbandskoordinatorena fram t.o.m. 2027.

Uppföljning och genomförande

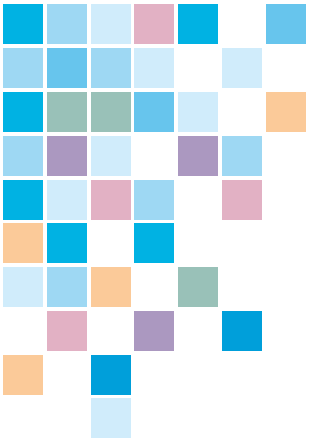

Uppföljning

Regeringen har gett Myndigheten för digital förvaltning och Post- och telestyrelsen i uppdrag att stödja genomförandet av strategin. I uppdraget ingår att följa upp målen i strategin och årligen rapportera till regeringen. Myndigheterna ska även utveckla indikatorer där sådana saknas och analysera effekter av de åtgärder som har vidtagits. Myndigheterna ska också vid behov föreslå åtgärder för att öka måluppfyllelsen. När uppdraget utförs ska myndigheterna, i de delar det bedöms relevant, föra en dialog med andra berörda statliga myndigheter, kommuner, regioner och Sveriges Kommuner och Regioner samt vid behov även med andra aktörer, bl.a. med syfte att inkludera olika perspektiv.

Regeringen kommer vid behov se över instruktionerna för Myndigheten för digital förvaltning och Post- och telestyrelsen.

Utöver uppföljningen av målen i strategin ser regeringen även behov av att följa upp Sveriges digitala förvaltning utifrån de sex principer som framgår av OECD:s ramverk för digital förvaltning: En proaktiv digital förvaltning, användarcentrerad digitalisering, öppenhet som standard, förvaltningen som plattformar, en datadriven offentlig sektor och digitalt som förstahandsval.

Regeringen avser även att stärka det internationella samarbetet kring digital förvaltning genom att samverka med OECD för att följa upp utvecklingen inom styrning och samordning samt genomförandet av Sveriges digitala förvaltning. Det planeras även att OECD ska vara sammankallande för en grupp jämförbara länder, som genom erfarenhetsutbyte kan ge regeringen råd om hur digitaliseringen av den offentliga förvaltningen kan styras. Syftet är att stärka kopplingen till internationella riktlinjer, ramverk och standarder från både OECD och EU, vilket bidrar till global interoperabilitet, harmonisering och samarbete över nationsgränserna.

Genomförande

De åtgärder som anges inom de olika strategiska områdena i strategin avser regeringen genomföra genom exempelvis myndighetsuppdrag och förslag till eller beslut om författningsändringar. Regeringen planerar därutöver att vidta de åtgärder som anges nedan i syfte att genomföra strategin.

Webbsida

Regeringen kommer att ha en webbsida för digitaliseringsstrategin som löpande hålls uppdaterad med de åtgärder som beslutas med koppling till strategins genomförande och där även övriga insatser med koppling till digitaliseringspolitiken synliggörs för att skapa en samlad bild.

Årlig digitaliseringskonferens

Myndigheten för digital förvaltning och Post- och telestyrelsen har fått i uppdrag att anordna en årlig digitaliseringskonferens 2026–2030 med fokus på aktuella frågeställningar av relevans för strategins genomförande.

Digitaliseringsrådet

Regeringen avser att se över Digitaliseringsrådet för att skapa en plattform som verkar för partnerskap för digitalisering. Ledamöterna bör utöver att lämna råd till regeringen utifrån sin expertis även representera organisationer och verksamheter som på olika sätt bidrar till näringslivets digitalisering. Syftet är att lyckas med den digitala omställningen under ordnade former och att stärka kunskapsöverföringen till små och medelstora företag i alla sektorer, i hela landet med särskilt fokus på företag som har mycket att vinna på att bli digitalt mogna och tekniskt sofistikerade.

Bredbandsforum

Mot bakgrund av den nya politiken på konnektivitetsområdet avser regeringen se över bredbandsforum. Bredbandsforum har i dag till uppgift att främja samverkan mellan olika aktörer i samhället för en effektiv utbyggnad av infrastruktur och har bidragit till att identifiera hinder och hitta lösningar som främjat tillgången till bredband i hela landet. Forumet har ett kansli på Post- och telestyrelsen som bidragit med utredningar, stöd och underlag samt drivit sekretariatet för de regionala bredbandskoordinatorerna. Forumet kommer även fortsatt att ha en viktig uppgift för att företag, offentlig förvaltning och andra organisationer ska kunna mötas och gemensamt diskutera utmaningar och lösningar på konnektivitetsområdet. Post- och telestyrelsen ska också fortsatt vara sammanhållande för de regionala bredbandskoordinatorerna, men regeringen bedömer att det inte längre finns behov av utredningskapacitet på forumets kansli. Regeringen avser att se över forumets sammansättning för att det fortsatt ska ha en representation av aktörer för att adressera Sveriges utmaningar på konnektivitetsområdet.

Regeringskansliet
Växel: 08-405 10 00
www.regeringen.se

§ 56

Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)

KS 2026/153

Beslut

Kommunfullmäktige antar lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning), enligt bilaga.

De lokala föreskrifterna om frister för rengöring (sotning) ersätter de av byggnadsnämnden antagna fristerna för rengöring (sotning), 2017-04-11, § 54.

Sammanfattning av ärendet

Förbundsdirektionen för Räddningstjänsten Fyrbodal (Räddningstjänsten) har den 24 februari 2026, § 20, beslutat att föreslå Kommunfullmäktige i respektive medlemskommun att fastställa nya sotningsfrister i enlighet med det förslag som Räddningstjänsten har tagit fram. Förslaget har samordnats med fristerna för brandskyddskontroll och följer i huvudsak de förslag till frister för sotning som ges i myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2014:6). Sotningsfristerna föreslås tillämpas från och med 2026-05-01.

Kommunstyrelseförvaltningen har gått igenom ärendet och har ingenting att erinra. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför att Kommunfullmäktige ska anta föreskrifterna enligt bilaga.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-11
- Antagandehandling
- Yttrande från byggnadsnämnden om begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026
- Remiss av begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026
- Sotningsfrister RFBD 2026
- Sotningsfrister 2026 presentation direktionen 2025-02-24
- Räddningstjänsten Fyrbodals förbundsdirektions beslut 2026-02-24 § 20
- Sotningsfrister Vänersborg BN 2017-04-11, § 54
- MSBFS 2014.6

2026-03-11

Dnr: KS 2026/153

Handläggare
Ylva Johansson
Ylva.Johansson@vanersborg.se
0521-72 10 00

Mottagare
Kommunstyrelsen

Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning), enligt bilaga.

De lokala föreskrifterna om frister för rengöring (sotning) ersätter de av byggnadsnämnden antagna fristerna för rengöring (sotning), 2017-04-11, § 54.

Sammanfattning av ärendet

Förbundsdirektionen för Räddningstjänsten Fyrbodal (Räddningstjänsten) har den 24 februari 2026, § 20, beslutat att föreslå Kommunfullmäktige i respektive medlemskommun att fastställa nya sotningsfrister i enlighet med det förslag som Räddningstjänsten har tagit fram. Förslaget har samordnats med fristerna för brandskyddskontroll och följer i huvudsak de förslag till frister för sotning som ges i myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2014:6). Sotningsfristerna föreslås tillämpas från och med 2026-05-01.

Kommunstyrelseförvaltningen har gått igenom ärendet och har ingenting att erinra. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför att Kommunfullmäktige ska anta föreskrifterna enligt bilaga.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Inför att de båda räddningstjänstförbunden Norra Älvsborg (NÄRF) och Mitt Bohuslän (RMB) gick samman och bildade det nya kommunalförbundet Räddningstjänsten Fyrbodal (RFBD) fattade kommunfullmäktige i samtliga medlemskommuner beslut om att anta en ny förbundsordning att gälla från och med 2025-01-01. Vänersborgs kommun tog sitt beslut 2024-06-19 §98 och Räddningstjänsten övertog ansvaret från byggnadsnämnden fullt ut 2025-10-01.

Enligt förbundsordningen ska Räddningstjänsten ansvara för att fullgöra de skyldigheter som åvilar medlemskommunerna enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt förordning (2003:789) om skydd mot olyckor. Detta innebär att Räddningstjänsten bland annat ska ansvara för att rengöring (sotning) sker av fasta förbränningsanordningar och därtill hörande rökkanaler samt imkanaler i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen.

Enligt 3 kap. 1 § förordning (2003:789) om skydd mot olyckor ska en kommun meddela föreskrifter om hur ofta rengöring (sotning) av fasta förbränningsanordningar och

imkanaler i storkök ska ske. Enligt den kommunala kompetensfördelningen ankommer beslut om normgivning som utgångspunkt på Kommunfullmäktige.

Räddningstjänsten har sedan det nya kommunalförbundet bildades identifierat vissa skillnader mellan sotningsfristerna i medlemskommunernas lokala föreskrifter. Bland annat gäller olika tidsfrister för sotning av likartade anläggningar och i vissa fall saknas det formellt beslutade sotningsfrister. Förbundsdirektionen för Räddningstjänsten har på grund av detta beslutat att föreslå Kommunfullmäktige i respektive medlemskommun att fastställa nya lokala föreskrifter om frister för sotning, i enlighet det förslag som Räddningstjänsten har tagit fram. Förslaget har samordnats med fristerna för brandskyddskontroll och följer i huvudsak de förslag till frister för sotning som ges i myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2014:6).

Kommunstyrelseförvaltningen har gått igenom ärendet och har ingenting att erinra. Kommunstyrelseförvaltningen föreslår därför att Kommunfullmäktige ska anta föreskrifterna enligt bilaga.

Ärendet har remitterats till byggnadsnämnden 2026-03-05. Byggnadsnämnden uppger i remissvar 2025-03-10, BN. 2026.9 att nämnden inte har något att erinra mot att Kommunfullmäktige antar de nya föreskrifterna. Nämnden uppger samtidigt att den kommer att föreslå för Kommunstyrelsen att uppdraget som har tagits över av Räddningstjänsten kommer att tas bort ur byggnadsnämndens reglemente.

Kommunstyrelseförvaltningen har uppmärksammat att byggnadsnämnden i Vänersborgs kommun har antagit dokumentet frister för rengöring (sotning) 2017-04-11, § 54. De lokala föreskrifterna om frister för rengöring (sotning) som antas av Kommunfullmäktige ersätter de av byggnadsnämnden antagna fristerna för rengöring (sotning), 2017-04-11, § 54.

Beredning

Ärendet har beretts av Kommunstyrelseförvaltningen.

Ärendet har remitterats till byggnadsnämnden 2026-03-05

Underlag

Förslag till lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)

Beslut om godkännande av förslag till nya sotningsfrister 2026-02-24. § 20

Tjänsteskrivelse gällande sotningsfrister 2026-02-03

Sotningsfrister presentation vid direktionsmöte 2026-02-24

Lag (2003:778) om skydd mot olyckor

Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor

Frister för rengöring (sotning), BN 2017-04-11 § 54

Pernilla Bertilsson

Chefsjurist

Bilagor

Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)

Sändlista

Räddningstjänsten Fyrbodal
Byggnadsnämnden

RÄDDNINGSTJÄNSTEN FYRBODAL

Sotningsfrister

Tillämpningsområde: Räddningstjänsten Fyrbodals medlemskommuner

Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg

Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)

Enligt 3 kap. 1§ förordning (2003:789) om skydd mot olyckor ska en kommun meddela föreskrifter om hur ofta rengöring (sotning) ska ske.

Dessa lokala föreskrifter ansluter till det som gäller för rengöring (sotning) enligt 3 kap. 4 § lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt Myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2014:6) om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll.

Kravet på rengöring (sotning) enligt 3 kap. 4 § första stycket lag (2003:778) om skydd mot olyckor gäller för:

- värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor
- köksspisar, ugnar och andra jämförbara eldstäder
- lokaleldstäder
- imkanaler

Anläggningar som är inrättade för eldning uteslutande med gas omfattas inte av kravet på rengöring.

Definitioner

Termer och begrepp som används i lagen eller förordningen om skydd mot olyckor samt i Myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd om rengöring (sotning) har samma betydelse i dessa lokala föreskrifter.

Begrepp	Betydelse
Anläggning	Fast förbränningsanordning och därtill hörande rökkanaler eller avgaskanaler samt imkanaler och de övriga byggnadsdelar som skall sotas enligt denna lokala föreskrift.
Avgaskanal	Kanal för bortledande av avgaser från förbränningsanordning som eldas med gas samt till kanalen monterade delar, såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.
Eldningsapparat	Del av eldstad för automatisk inmatning och förbränning av bränslet samt till apparaten monterade delar, såsom fläkt, spjäll och övrig reglageutrustning.
Imkanal	Frånluftskanal från utrymme för matlagning eller uppvärmning av mat i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen samt till kanalen monterade delar, såsom fläkt, avskiljare och spjäll.
Lokaleldstad	Eldstad som till sin funktion och konstruktion endast är avsedd att värma upp det rum den är uppställd i eller en begränsad del av ett hus. Exempel på lokaleldstäder är braskamin, kakelugn och öppen spis.
Rökkanal	Kanal för bortledande av rökgaser från förbränningsanordning som eldas med fasta eller flytande bränslen samt till kanalen monterade delar såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.

Beslutsunderlag

Lätt eldningsolja	Eldningsolja som vanligen betecknas med kvalitetsnummer 1(Eo1), med låg svavelhalt och som primärt används för uppvärmning i exempelvis villor, mindre fastigheter och mindre industrier
Tung eldningsolja	Eldningsolja som vanligen betecknas med kvalitetsnummer 3 (Eo3) eller högre, med högre viskositet och högre svavelhalt än lättare eldningsolja som ofta används i större värmeanläggningar, industrier och kraftverk.
Värmecentral	En särskild byggnad som innehåller en eller flera fasta förbränningsanordningar med tillhörande skorsten för produktion av värme eller kraft för exempelvis en större industrianläggning eller för flera byggnader inom område med flerbostadshus, militäranläggning eller sjukhusanläggning.

Underlag för bestämmande av frister

Kommunen har fastställt sotningsfrister för olika typer av anläggningar. Fristerna för sotning har harmoniserats med fristerna för brandskyddskontroll med avsikt att åstadkomma en samordning mellan sotning och brandskyddskontroll som kan underlätta för både fastighetsägare och nyttjanderättshavare av en byggnad eller anläggning. Kommunens beslut följer i stort de rekommendationer som anges i allmänna rådet MSBFS 2014:6. Fristernas längd har bestämts mot bakgrund av hur följande faktorer påverkar brandskyddet:

- sotbildning,
- bränsle,
- typ av anläggning,
- energibehov med hänsyn till klimatförhållanden, och
- bebyggelsestruktur.

Ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft 2026-xx-xx

Dessa föreskrifter är fastställda av kommunfullmäktige i:

Kommun	**Beslutsdatum**
Färgelanda kommun	2026-xx-xx
Lysekils kommun	2026-xx-xx
Mellerud kommun	2026-xx-xx
Munkedal kommun	2026-xx-xx
Trollhättans stad	2026-xx-xx
Uddevalla kommun	2026-xx-xx
Vänersborg kommun	2026-xx-xx

Beslutsunderlag

Sotningsfrister

Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor

Frist	Tillämpningskriterier
3 år	Avser panna som ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av en kvalificerad driftsledare, oavsett vilket bränsleslag som används.

I övriga fall, om eldning sker med ***fasta bränslen***, ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser konventionella pannor.
2 ggr/år	Avser pannor med keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för effektiv förbränning av bränslet och där pannan är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning.
1 år	Avser pannor där eldning sker med träpellets eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet.

Om eldning sker med ***flytande bränslen*** ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser pannor där eldning sker med tung eldningsolja eller annat från sotbildnings-synpunkt motsvarande bränsle.
1 år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildnings-synpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.
2 år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildnings-synpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt uppgår till högst 60 kW.

Köksspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar för matlagning

Om eldning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
6 ggr/år	Avser eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.
1 år	Avser eldstäder där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildnings-synpunkt motsvarande bränsle.

Om eldning sker för ett enskilt hushålls behov kan sotningsfrister för lokaleldstäder tillämpas.

Beslutsunderlag

Lokaleldstäder
Om eldning sker i lokaleldstäder ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
1 år	Avser eldstäder som eldas med fasta bränslen.
3 år	Avser eldstäder som eldas med fasta bränslen i mindre omfattning*

**Med mindre omfattning avses <500 kg ved/år, vilket motsvarar ca 1 m³ ved/år, exempelvis eldstäder i fritidshus*

Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser imkanaler i restauranger eller andra större kök
1 år	Avser imkanaler i kök som endast används för uppvärmning av mat eller liknande verksamhet

Övriga bestämmelser

1.1	Entreprenör har möjlighet att ändra sotningsfrist i enskilda fall av brandskyddsmässiga skäl. Notering om skäl till ändring ska dokumenteras av entreprenör.
1.2	Om det i samband med sotning upptäcks brister i anläggningen som kan medföra risk för uppkomst av brand ska den som är ansvarig för sotningen underrätta fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren om detta.
1.3	Fastighetsägare ska anmäla sådana förändringar som kan föranleda ändring av sotnings- eller kontrollfristerna för en anläggning. Anmälan ska göras direkt till den som utför sotning respektive brandskyddskontroll på RFBD:s uppdrag. Byte av bränsleslag är ett exempel.
1.4	Anläggning som inte eldats mellan två sotningstillfällen behöver inte sotas.
1.5	Vid sotning av värmepanna 3 ggr/år bör tiden mellan två sotningstillfällen anpassas till fastighetens föreliggande energibehov, varför längre intervall normalt bör tillämpas under perioden maj-augusti än för övriga delar av året.
1.6	Vid sotning av värmepanna 2 ggr/år bör tiden mellan två sotningstillfällen anpassas till fastighetens föreliggande energibehov, varför längre intervall normalt bör tillämpas under perioden maj-augusti än för övriga delar av året.

Beslutsunderlag

Handläggare
Eddie Sandin
eddie.sandin@vanersborg.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Remiss om begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026

Beslut

Byggnadsnämnden avger yttrande enligt nedan.

Bakgrund

Räddningstjänsten Fyrbodal har föreslagit att kommunfullmäktige ska fastställa nya sotningsfrister för Vänersborgs kommun. Ärendet har remitterats till Byggnadsnämnden.

Yttrande

Inför att de båda räddningstjänstförbunden Norra Älvsborg (NÄRF) och Mitt Bohuslän (RMB) gick samman och bildade det nya kommunalförbundet Räddningstjänsten Fyrbodal (RFBD) fattade kommunfullmäktige i samtliga medlemskommuner beslut om att anta en ny förbundsordning att gälla från och med 2025-01-01. Vänersborgs kommun tog sitt beslut 2024-06-19 §98.

Räddningstjänsten ska enligt förbundsordningen ansvara för att i medlemskommunernas ställe fullfölja de skyldigheter som åvilar kommunerna enligt lag (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor och förordning (SFS 2003:789) om skydd mot olyckor, vilket bland annat innebär att räddningstjänsten, i samtliga medlemskommuner, ska ansvara för, hantera och följa upp sotning och brandskyddskontroll så att detta uppdrag blir utfört på ett ändamålsenligt sätt.

Räddningstjänsten övertog ansvaret från byggnadsnämnden fullt ut 2025-10-01. Se bifogat dokument.

Inom ramen för det pågående uppdrag som kommunstyrelsen har att ta fram reglementen kopplat till beslut om ny nämndstruktur kommer det föreslås att det uppdrag som räddningstjänsten nu tagit över tas ska bort ur byggnadsnämndens reglemente.

Med anledning av ovan har byggnadsnämnden inga synpunkter på Räddningstjänsten Fyrbodals förslag.

Beslut fattat av Förvaltningschef Eddie Sandin ,2026-03-10, BN.2026.9

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för byggnadsnämnden, antagen 2025-11-11 , BN §97, punkten 1.8 - Lämna yttranden, ansökningar och liknande till myndigheter m.fl. som inte är av principiell beskaffenhet eller av större vikt. Avstå från att lämna yttranden där kommunen/nämnden är remissinstans.

.

Eddie Sandin
Förvaltningschef

Bilagor

Överenskommelse om övertagande av sotningsansvar för Vänersborgs kommun

Beslut fattat av Förvaltningschef Eddie Sandin ,2026-03-10, BN.2026.9

Handläggare
Lisa Fredriksson
lisa.fredriksson@vanersborg.se

Remiss av begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026

Beslut

Kommunstyrelsen remitterar begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026 till byggnadsnämnden.

Sammanfattning

Begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026 inkom 2026-02-27. Kommunstyrelsens ordförande ser i samråd med kommunstyrelsens presidium att ärendet behöver remitteras till byggnadsnämnden.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen, antagen den 9 oktober 2024 § 163, punkten 2.10 - Remiss och återremiss av ärenden som ska beslutas i kommunstyrelsen eller som ska beredas för beslut i kommunfullmäktige.

Underlag

- Meddelande om begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026
- Tjänsteskrivelse gällande sotningsfrister 2026
- Sotningsfrister RFBD 2026
- Sotningsfrister 2026 presentation direktionen 2025-02-24
- Protokollsutdrag RFBD - Sotningsfrister

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

Sändlista för beslut

Byggnadsnämnden

Signature reference: fa9661ae-b104-46c9-9571-8c587e26c68e

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Benny Augustsson

Signature reference: fa9661ae-b104-46c9-9571-8c587e26c68e

RÄDDNINGSTJÄNSTEN FYRBODAL

Sotningsfrister

Tillämpningsområde: Räddningstjänsten Fyrbodals medlemskommuner

Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg

Lokala föreskrifter om frister för rengöring (sotning)

Enligt 3 kap. 1§ förordning (2003:789) om skydd mot olyckor ska en kommun meddela föreskrifter om hur ofta rengöring (sotning) ska ske.

Dessa lokala föreskrifter ansluter till det som gäller för rengöring (sotning) enligt 3 kap. 4 § lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt Myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2014:6) om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll.

Kravet på rengöring (sotning) enligt 3 kap. 4 § första stycket lag (2003:778) om skydd mot olyckor gäller för:
- värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor
- köksspisar, ugnar och andra jämförbara eldstäder
- lokaleldstäder
- imkanaler

Anläggningar som är inrättade för eldning uteslutande med gas omfattas inte av kravet på rengöring.

Definitioner

Termer och begrepp som används i lagen eller förordningen om skydd mot olyckor samt i Myndigheten för civilt försvars föreskrifter och allmänna råd om rengöring (sotning) har samma betydelse i dessa lokala föreskrifter.

Begrepp	Betydelse
Anläggning	Fast förbränningsanordning och därtill hörande rökkanaler eller avgaskanaler samt imkanaler och de övriga byggnadsdelar som skall sotas enligt denna lokala föreskrift.
Avgaskanal	Kanal för bortledande av avgaser från förbränningsanordning som eldas med gas samt till kanalen monterade delar, såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.
Eldningsapparat	Del av eldstad för automatisk inmatning och förbränning av bränslet samt till apparaten monterade delar, såsom fläkt, spjäll och övrig reglageutrustning.
Imkanal	Frånluftskanal från utrymme för matlagning eller uppvärmning av mat i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen samt till kanalen monterade delar, såsom fläkt, avskiljare och spjäll.
Lokaleldstad	Eldstad som till sin funktion och konstruktion endast är avsedd att värma upp det rum den är uppställd i eller en begränsad del av ett hus. Exempel på lokaleldstäder är braskamin, kakelugn och öppen spis.
Rökkanal	Kanal för bortledande av rökgaser från förbränningsanordning som eldas med fasta eller flytande bränslen samt till kanalen monterade delar såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.

Beslutsunderlag

Lätt eldningsolja	Eldningsolja som vanligen betecknas med kvalitetsnummer 1(Eo1), med låg svavelhalt och som primärt används för uppvärmning i exempelvis villor, mindre fastigheter och mindre industrier
Tung eldningsolja	Eldningsolja som vanligen betecknas med kvalitetsnummer 3 (Eo3) eller högre, med högre viskositet och högre svavelhalt än lättare eldningsolja som ofta används i större värmeanläggningar, industrier och kraftverk.
Värmecentral	En särskild byggnad som innehåller en eller flera fasta förbränningsanordningar med tillhörande skorsten för produktion av värme eller kraft för exempelvis en större industrianläggning eller för flera byggnader inom område med flerbostadshus, militäranläggning eller sjukhusanläggning.

Underlag för bestämmande av frister

Kommunen har fastställt sotningsfrister för olika typer av anläggningar. Fristerna för sotning har harmoniserats med fristerna för brandskyddskontroll med avsikt att åstadkomma en samordning mellan sotning och brandskyddskontroll som kan underlätta för både fastighetsägare och nyttjanderättshavare av en byggnad eller anläggning. Kommunens beslut följer i stort de rekommendationer som anges i allmänna rådet MSBFS 2014:6. Fristernas längd har bestämts mot bakgrund av hur följande faktorer påverkar brandskyddet:

- sotbildning,
- bränsle,
- typ av anläggning,
- energibehov med hänsyn till klimatförhållanden, och
- bebyggelsestruktur.

Ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft 2026-xx-xx

Dessa föreskrifter är fastställda av kommunfullmäktige i:

Kommun	**Beslutsdatum**
Färgelanda kommun	2026-xx-xx
Lysekils kommun	2026-xx-xx
Mellerud kommun	2026-xx-xx
Munkedal kommun	2026-xx-xx
Trollhättans stad	2026-xx-xx
Uddevalla kommun	2026-xx-xx
Vänersborg kommun	2026-xx-xx

Beslutsunderlag

RÄDDNINGSTJÄNSTEN FYRBODAL

Sotningsfrister

Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor

Frist	Tillämpningskriterier
3 år	Avser panna som ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av en kvalificerad driftsledare, oavsett vilket bränsleslag som används.

I övriga fall, om eldning sker med ***fasta bränslen***, ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser konventionella pannor.
2 ggr/år	Avser pannor med keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för effektiv förbränning av bränslet och där pannan är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning.
1 år	Avser pannor där eldning sker med träpellets eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet.

Om eldning sker med ***flytande bränslen*** ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser pannor där eldning sker med tung eldningsolja eller annat från sotbildnings-synpunkt motsvarande bränsle.
1 år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildnings-synpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.
2 år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildnings-synpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt uppgår till högst 60 kW.

Köksspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar för matlagning

Om eldning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
6 ggr/år	Avser eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.
1 år	Avser eldstäder där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildnings-synpunkt motsvarande bränsle.

Om eldning sker för ett enskilt hushålls behov kan sotningsfrister för lokaleldstäder tillämpas.

Beslutsunderlag

Lokaleldstäder
Om eldning sker i lokaleldstäder ska sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
1 år	Avser eldstäder som eldas med fasta bränslen.
3 år	Avser eldstäder som eldas med fasta bränslen i mindre omfattning*

**Med mindre omfattning avses <500 kg ved/år, vilket motsvarar ca 1 m³ ved/år, exempelvis eldstäder i fritidshus*

Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser imkanaler i restauranger eller andra större kök
1 år	Avser imkanaler i kök som endast används för uppvärmning av mat eller liknande verksamhet

Övriga bestämmelser

1.1	Entreprenör har möjlighet att ändra sotningsfrist i enskilda fall av brandskyddsmässiga skäl. Notering om skäl till ändring ska dokumenteras av entreprenör.
1.2	Om det i samband med sotning upptäcks brister i anläggningen som kan medföra risk för uppkomst av brand ska den som är ansvarig för sotningen underrätta fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren om detta.
1.3	Fastighetsägare ska anmäla sådana förändringar som kan föranleda ändring av sotnings- eller kontrollfristerna för en anläggning. Anmälan ska göras direkt till den som utför sotning respektive brandskyddskontroll på RFBD:s uppdrag. Byte av bränsleslag är ett exempel.
1.4	Anläggning som inte eldats mellan två sotningstillfällen behöver inte sotas.
1.5	Vid sotning av värmepanna 3 ggr/år bör tiden mellan två sotningstillfällen anpassas till fastighetens föreliggande energibehov, varför längre intervall normalt bör tillämpas under perioden maj-augusti än för övriga delar av året.
1.6	Vid sotning av värmepanna 2 ggr/år bör tiden mellan två sotningstillfällen anpassas till fastighetens föreliggande energibehov, varför längre intervall normalt bör tillämpas under perioden maj-augusti än för övriga delar av året.

Beslutsunderlag

Sotningsfrister 2026

Lokala föreskrifter för Räddningstjänsten Fyrbodals medlemskommuner

Presentation vid direktionsmötet 2026-02-24

Mats Johansson verksamhetsstrateg

RÄDDNINGSTJÄNSTEN
FYRBODAL

LSO 3 kap
3 § En kommun ska ansvara för att rengöring (sotning) sker av fasta förbränningsanordningar och imkanaler i storkök.

Kommunen får medge att en fastighetsägare utför eller låter annan utföra sotning på den egna fastigheten. (egensotning)

Kommunen ska ansvara för att det som ska rengöras också kontrolleras från brandskyddssynpunkt. (brandskyddskontroll)

FSO 3 kap
1 § En kommun skall meddela förskrifter om hur ofta rengöring (sotning) ska ske.

2 § Myndigheten för civilt försvar skall meddela förskrifter om hur ofta brandskyddskontrollen ska ske

Föreskrifter och allmänna råd om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll

SRVFS 2003:11 – Räddningsverket , att gälla fr.o.m. 1 jan 2004
MSBFS 2014:6 – MSB , att gälla från 1 jan 2015

Kommunernas frister skiljer sig åt

- Skillnad på tidsfrist för likartade objektstyper
- Avsaknad av frister för vissa objektstyper
- Avsaknad av formellt beslutade frister

Olikheterna har föranlett en översyn och likriktat kommunernas lokala föreskrifter för anpassning till MSBFS 2014:6

Krav på rengöring (sotning) enligt LSO gäller för:	Brandskyddskontroll frister	Rengöring-Sotning frister
värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor	3 år eller 6 år	3 ggr/ år - 3 år
köksspisar, ugnar och andra eldstäder för matlagning	3 år eller 6 år	6 ggr/år eller 1 år
lokaleldstäder	3 år eller 6 år	1 år eller 3 år
imkanaler	2 år	3 ggr/ år eller 1 år

Övriga bestämmelser

1.1 Entreprenör har möjlighet att ändra sotningsfrist i enskilda fall av brandskyddsmässiga skäl. Notering om skäl till ändring ska dokumenteras av entreprenör.

1.2 Om det i samband med sotning upptäcks brister i anläggningen som kan medföra risk för uppkomst av brand ska den som är ansvarig för sotningen underrätta fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren om detta.

1.3 Fastighetsägare ska anmäla sådana förändringar som kan föranleda ändring av sotnings- eller kontroll-fristerna för en anläggning. Anmälan ska göras direkt till den som utför sotning respektive brandskydds-kontroll på RFBD:s uppdrag. Byte av bränsleslag är ett exempel.

1.4 Anläggning som inte eldats mellan två sotningstillfällen behöver inte sotas.

1.5, 1.6 Vid sotning av värmepanna 2 eller 3 ggr/år bör tiden mellan två sotningstillfällen anpassas till fastighetens föreliggande energibehov, varför längre intervall normalt bör tillämpas under perioden maj-augusti än för övriga delar av året.

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen föreslår kommunfullmäktige att:

- fastställa nya sotningsfrister för Färgelanda, Lysekil, Mellerud, Munkedal, Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg.

  Sotningsfristerna skall tillämpas från och med 2026-05-01.

Sammanträdesprotokoll förbundsdirektionen

Tid och plats:	tisdag 24 februari 2026 kl.09.00-12.40 Brandstation, Uddevalla
Beslutande ledamöter:	Jerker Lundin (KD) Uddevalla Pia Fogelberg (M) Trollhättan Dan Nyberg (S) Vänersborg Henrik Harlitz (M) Vänersborg Ingo Asplund (L) Färgelanda Klas-Göran Henriksson (S) Lysekil Marina Karlgren Jonsson (M) Lysekil Michael Mellby (S) Mellerud Terje Skaarnes (SD) Munkedal Per-Arne Brink (S) Munkedal
Tjänstgörande ersättare:	Leif Frisk (SD) Uddevalla ersätter Kenneth Engelbrektsson (S) Alexander Myllyharju (S) Trollhättan ersätter Monica Hanson (S) Linda Jansson (M) Färgelanda ersätter Ann Blomberg (C) Morgan E Andersson (C) ersätter Roland Björndahl (M)
Ersättare:	Malin Tell (S) Vänersborg Göran Svensson (MBP) Vänersborg Gunilla Rydberg (MP) Lysekil
Tjänstepersoner:	Markus Green, förbundsdirektör/räddningschef Ann Gustavsson, Förbundssekreterare Catrin Darsbo, HR-ansvarig (§10d, 10f) Carina Jonefelt, ekonomiansvarig Kristina Lindfeldt, biträdande räddningschef Andreas Knutsson, biträdande förbundsdirektör Lovisa Wagnervik, verksamhetsstrateg förbundsstab Christian Hallberg, avdelningschef räddningsavdelning (§13) Mats Johansson, verksamhetsstrateg förebyggande avd. (§20)
Övriga	Bas Thijssén, Thijssén Konsult AB
Revisorer	Thomas Edin, Ernst & Young AB (§§4–9) Anna de Blanche, Ernst & Young AB (§§4–9) Carl-Johan Sernestrand, Uddevalla (§§4–9) Magnus Cassel (S), Vänersborg (§§4–9) Leif C Dahl (M), Färgelanda (§§4–9)

Eva Larsson (M), Mellerud (§§4–9)
Karl-Olof Krischansson, Lysekil (§§4–9)

Fackliga parter Jan Olsson, Vision (§§5-22)
Daniel Bäck BRF
Caroline Larsson, Sveriges Ingenjörer

Paragrafer (§§) 1–22

Förbundssekreterare [redacted]
Ann Gustavsson

Mötesordförande [redacted]
Jerker Lundin (KD) Ordförande

Justerande [redacted]
Per-Arne Brink (S) Munkedal

Bevis om tillkännagivande av justerat protokoll
Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ:	Förbundsdirektionen Räddningstjänsten Fyrbodal
Sammanträdesdatum:	2026-02-24
Protokollet anslaget under tiden:	2026-02-26 -- 2026-03-19
Förvaring av protokollet:	Brandstationen, Trollhättan

Underskrift .....
Ann Gustavsson

Utdragsbestyrkande

§ 20 Beslut om godkännande av förslag till nya sotningsfrister

Sammanfattning av ärendet

Enligt förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor 3 kap. 1§ skall en kommun meddela föreskrifter om hur ofta rengöring (sotning) av fasta förbränningsanordningar och imkanaler i storkök skall ske.

Myndigheten för civilt försvar (MCF) har meddelat föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2014:6) om vilka objekt som från brandskyddssynpunkt omfattas av kraven på sotning och brandskyddskontroll samt hur omfattande och hur ofta en brandskyddskontroll ska vara och utföras. De allmänna råden ger kommunen vägledning och rekommendationer för att meddela lokala föreskrifter om frister för sotning

Ändrat ansvar för sotning och brandskyddskontroll

Inför att de båda räddningstjänstförbunden Norra Älvsborg (NÄRF) och Mitt Bohuslän (RMB) gick samman och bildade det nya kommunalförbundet Räddningstjänsten Fyrbodal (RFBD) fattade kommunfullmäktige i samtliga medlemskommuner beslut om att anta en ny förbundsordning att gälla från och med 2025-01-01. Förbundsordningen som är räddningstjänstens övergripande styrdokument beskriver den politiska styrningen, medlemskommunernas andelar och kostnadsfördelning samt förbundets ändamål och uppdrag.

Räddningstjänsten ska enligt förbundsordningen ansvara för att i medlemskommunernas ställe fullfölja de skyldigheter som åvilar kommunerna enligt lag (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor och förordning (SFS 2003:789) om skydd mot olyckor, vilket bland annat innebär att räddningstjänsten, i samtliga medlemskommuner, ska ansvara för, hantera och följa upp sotning och brandskyddskontroll så att detta uppdrag blir utfört på ett ändamålsenligt sätt.

Räddningstjänsten har uppmärksammat olikheter i kommunernas fristsättning för sotning. Olikheterna är främst skillnader på tidsfrister för likartade objektstyper, avsaknad av frister för vissa objektstyper samt i några fall avsaknad av formellt beslutade frister.

Detta har föranlett ett arbete med att se över och likrikta medlemskommunernas sotningsfrister och anpassa dessa till fristerna för brandskyddskontroll samt MCF:s föreskrifter och allmänna råd.

Beslutsunderlag

Medlemskommunernas sotningsfrister har likriktats samt harmoniserats med fristerna för brandskyddskontroll. Räddningstjänstens förslag följer i stort de rekommendationer som anges i allmänna rådet MSBFS 2014:6, vilka har använts som vägledning i arbetet med framtagandet av de nya sotningsfristerna.

Bilagor

- Nya sotningsfrister 2026

Mats Johansson, verksamhetsstrateg förebyggandeavdelning, lämnade en redogörelse till förbundsdirektionen under sammanträdet kring ärendets beredning och förslag till beslut.

Förslag till beslut

Förbundsdirektionen föreslår kommunfullmäktige att fastställa nya sotningsfrister för Färgelanda, Lysekils, Melleruds, Munkedals, Trollhättans, Uddevallas och Vänersborgs kommuner.

Sotningsfristerna skall tillämpas från och med 2026-05-01.

Förbundsdirektionens beslut

Förbundsdirektionen föreslår kommunfullmäktige att fastställa nya sotningsfrister för Färgelanda, Lysekils, Melleruds, Munkedals, Trollhättans, Uddevallas och Vänersborgs kommuner.

Sotningsfristerna skall tillämpas från och med 2026-05-01.

Sändlista

Medlemskommuner

Vänersborgs kommun

Frister för rengöring(sotning)

Vänersborgs kommun

Antagna av byggnadsnämnden 2017-04-11 § 54

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Version**
Styrande dokument	Frister för rengöring (sotning) Vänersborgs kommun	BN 2017-04-11 § 54	1.1
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Byggnadsförvaltningen	Förvaltningschef		tillsvidare
Dokumentinformation			**Publicerad på hemsidan**
Rengöringsfrister enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO)			2017-04-27

Rengörings(sotnings)frister

Vad gäller?

Sotningsverksamheten är uppdelad i två separata uppdrag – rengöring(sotning) och brandskyddskontroll.

Rengöring (sotning) har förekommit i Sverige nästan lika länge som vi har använt eldstäder för uppvärmning och matlagning. En stor del av alla bränder i bostäder är relaterade till eldstäder och skorstenar. Vid sotning tas brandfarliga beläggningar bort för att minska risken för brand.

Brandskyddskontrollen ska upptäcka fel och brister i anläggningen för att undvika skador till följd av brand (se separat information på hemsidan).

Frister för sotning föreskrivs av kommunen.

Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor

Om pannan ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av en kvalificerad driftsledare ska sotning utföras med fristen 4 år, oavsett vilket bränsleslag som används.

I övriga fall ska sotning göras enligt följande (om eldning sker med fasta bränslen):

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser konventionella pannor
2 ggr/år	Avser pannor med keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för effektiv förbränning av bränslet och där pannan är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning.
1 gång/år	Avser pannor där eldning sker med träpellets eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet.

Om eldning sker med ***flytande bränslen*** ska sotning göras enligt följande:

3 ggr/år	Avser pannor där eldning sker med tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.
1 ggr/år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.
1 gång/år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och pannans märkeffekt uppgår till högst 60 kW.

Köksspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar

Om eldning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov ska sotning göras enligt följande:

Frist	Tillämpningskriterier
4 ggr/år	Avser eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle.
1 gång/år	Avser eldstäder där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.

Om eldning sker för ett enskilt hushålls behov ska sotningsfrister för lokaleldstäder tillämpas.

Lokaleldstäder

Om eldning sker i lokaleldstäder ska sotning göras enligt följande:

Frist	Tillämpningskriterier
1 gång/år	Avser eldstäder som utgör den huvudsakliga källan för uppvärmning av det utrymme där eldstaden är uppställd eller för matlagning.
Vart 3:e år	Avser eldstäder som inte utgör den huvudsakliga källan för uppvärmning av det utrymme där eldstaden är uppställd eller för matlagning.
Vart 3:e år	Eldstaden är belägen i ett fritidshus.

Imkanaler i restauranger eller andra större kök

Frist	Tillämpningskriterier
3 ggr/år	Avser imkanaler i restauranger eller andra större kök
1 gång/år	Avser imkanaler i kök som endast används för uppvärmning av mat eller liknande verksamhet.

Övergångsbestämmelser

1 Denna författning träder i kraft den 1 januari 2015. Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 2005:9) om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll ska samtidigt upphöra att gälla.

2 Kontrollfrister som är tre år enligt denna författning ska tillämpas senast från och med den 1 januari 2018. Dessförinnan får kontroll av anläggningar som omfattas av treårsfrist enligt denna författning genomföras med frist som är mellan tre år och fristen som gällde enligt de äldre reglerna.

3 Kontrollfrister som är sex år enligt denna författning ska tillämpas senast från och med den 1 januari 2021. Dessförinnan får kontroll av anläggningar som omfattas av sexårsfrist enligt denna författning genomföras med frist som är mellan sex år och fristen som gällde enligt de äldre reglerna.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps författningssamling

Utgivare: Key Hedström, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
ISSN 2000-1886

MSBFS 2014:6
Utkom från trycket
den 21 november 2014

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll[1];

beslutade den 11 november 2014.

Med stöd av 3 kap. 2 och 10 §§ förordningen (2003:789)[2] om skydd mot olyckor föreskriver[3] Myndigheten för samhällsskydd och beredskap följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna författning innehåller bestämmelser om vilka objekt som omfattas av krav på rengöring (sotning) respektive brandskyddskontroll enligt 3 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, med vilka intervall kontroll ska ske (kontrollfrister), samt vad kontrollen ska omfatta.

Författningen innehåller också bestämmelser om vilken utbildning som krävs för att ha behörighet att utföra brandskyddskontroll enligt 3 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

2 § I denna författning används följande begrepp med nedan angiven betydelse.

anläggning	Fast förbränningsanordning och därtill hörande rökkanaler eller avgaskanaler samt imkanaler och de övriga byggnadsdelar som ska kontrolleras enligt denna författning.
avgaskanal	Kanal för bortledande av avgaser från förbränningsanordning som eldas med gas samt till kanalen monterade delar såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.

[1] Allmänna råd som ansluter till föreskrifterna finns på sid 7.
[2] Förordningen senast ändrad 2013:321.
[3] Se Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

eldningsapparat	Del av eldstad för automatisk inmatning och förbränning av bränslet samt till apparaten monterade delar såsom fläkt, spjäll och övrig reglageutrustning.
imkanal	Frånluftskanal från matlagningsutrymme i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen samt till kanalen monterade delar såsom fläkt, avskiljare och spjäll.
lokaleldstad	Eldstad som till sin funktion och konstruktion endast är avsedd att värma upp det rum den är uppställd i eller en begränsad del av ett hus. Exempel på lokaleldstäder är braskamin, kakelugn och öppen spis.
rökkanal	Kanal för bortledande av rökgaser från förbränningsanordning som eldas med fasta eller flytande bränslen samt till kanalen monterade delar såsom förbindelsekanal, fläkt, avskiljare och spjäll.
tung eldningsolja	Eldningsolja som vanligen betecknas med kvalitetsnummer 3 eller högre.
värmecentral	En särskild byggnad innehållande en eller flera fasta förbränningsanordningar med tillhörande skorsten för produktion av värme eller kraft för exempelvis en större industrianläggning eller för flera byggnader inom område med flerbostadshus, militäranläggning eller sjukhusanläggning.

Rengöring (sotning)

3 § Kravet på rengöring (sotning) ska gälla för

1. värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor,
2. köksspisar, ugnar och andra jämförbara eldstäder för matlagning,
3. lokaleldstäder, och
4. imkanaler.

Anläggningar som är inrättade för eldning uteslutande med gas omfattas inte av kravet på rengöring.

Brandskyddskontroll

Kontrollfrister

4 § Anläggningar som avses i 3 § ska genomgå brandskyddskontroll med längst de intervaller som följer av nedanstående kontrollfrister, räknat från den dag den senaste kontrollen genomfördes. Kontrollen bör inte göras tidigare än tre månader innan den dag då fristen löper ut.

En anläggning som inte längre är i bruk behöver inte brandskydds-kontrolleras. Innan en sådan anläggning åter tas i bruk ska dock brandskyddskontroll göras.

Sådana fasta förbränningsanordningar som är avsedda för eldning uteslutande med gas ska endast genomgå brandskyddskontroll om de är anslutna till avgaskanal.

5 § Efter nyinstallation eller ändring av en anläggning ska tiden för kontrollfristen räknas från den första av dessa dagar; dagen när slutbesked utfärdats eller dagen när anläggningen började användas.

När ett slutbesked utfärdats enligt plan- och bygglagen (2010:900) får tiden fram till den första brandskyddskontrollen förlängas eller förkortas med upp till 18 månader, om det behövs för planeringen av brandskyddskontrollen.

När en ny anläggning börjat användas utan att slutbesked utfärdats får den första brandskyddskontrollen tidigareläggas med upp till 36 månader, om det behövs för planeringen av brandskyddskontrollen.

Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor

6 § Vid eldning med fasta bränslen eller tung eldningsolja ska kontrollfristen vara tre år.

Kontrollfristen ska vara sex år om eldning sker

1. med pellets i helautomatisk, standardiserad anläggning som är speciellt konstruerad för eldning med pellets,
2. i mycket begränsad omfattning, eller
3. i panna som ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av personal, med driftingenjörsutbildning eller av annan kvalificerad driftledare.

Vid eldning med annat bränsle ska kontrollfristen vara sex år.

Köksspisar, ugnar och andra jämförbara eldstäder för matlagning

7 § Vid eldning med fasta bränslen eller tung eldningsolja ska kontrollfristen vara tre år. Vid eldning med annat bränsle ska kontrollfristen vara sex år.

8 § Vid eldning för ett enskilt hushålls behov där eldstaden används i mindre omfattning eller finns i ett fritidshus, ska kontrollfristen vara sex år.

Ett fritidshus där någon är folkbokförd eller permanent boende ska inte betraktas som fritidshus enligt dessa föreskrifter.

Lokaleldstäder

9 § Vid eldning i lokaleldstäder med fasta bränslen ska kontrollfristen vara tre år.

Om lokaleldstaden används i mindre omfattning ska kontrollfristen vara sex år. Detsamma ska gälla för lokaleldstäder som finns i fritidshus.

Kontrollfristen ska också vara sex år för lokaleldstäder som

1. eldas uteslutande med gas, eller
2. eldas med pellets i anläggning som är helautomatisk och speciellt konstruerad för eldning med pellets.

Ett fritidshus där någon är folkbokförd eller permanent boende ska inte betraktas som fritidshus enligt dessa föreskrifter.

Imkanaler

10 § För imkanaler ska kontrollfristen vara två år.

Omfattning

11 § Brandskyddskontrollen ska omfatta de moment som krävs för att kunna bedöma den enskilda anläggningens säkerhet från brandskyddssynpunkt.

Hänsyn ska tas till hur brandskyddet påverkas av

1. sotbildning och beläggningar,
2. skador eller förändringar av det tekniska utförandet,
3. temperaturförhållanden,
4. tryckförhållanden och täthet, samt
5. drift och skötsel.

Eldningsapparater för gas och tillhörande gasledningar omfattas inte av brandskyddskontrollen.

Dokumentation

12 § Varje kontrolltillfälle ska dokumenteras. Av dokumentationen ska framgå vad som kontrollerats, vilka provningar som gjorts, resultat och datum för kontrollen. Ägaren, och i förekommande fall nyttjanderättshavaren, ska informeras om resultatet av brandskyddskontrollen.

Undantag i enskilda fall

13 § Efter ansökan från en fastighetsägare eller från en kommun får Myndigheten för samhällsskydd och beredskap förlänga kontrollfristen i ett enskilt fall om det finns synnerliga skäl.

Till ansökan ska bifogas yttrande från en sådan nämnd som avses i 3 kap. 11 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Behörighet

14 § Behörig att utföra brandskyddskontroll är den som avlagt examen som skorstensfejartekniker enligt 1 § förordningen (2003:477) om utbildning i skydd mot olyckor. Detsamma gäller den som enligt äldre bestämmelser avlagt teknikerexamen för skorstensfejare, genomgått kurs för skorstensfejarmästare eller har avlagt mästarexamen för skorstensfejare.

---

1. Denna författning träder i kraft den 1 januari 2015. Statens räddningsverks föreskrifter (SRVFS 2005:9) om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll ska samtidigt upphöra att gälla.
2. Kontrollfrister som är tre år enligt denna författning ska tillämpas senast från och med den 1 januari 2018. Dessförinnan får kontroll av anläggningar som omfattas av treårsfrist enligt denna författning genomföras med frist som är mellan tre år och fristen som gällde enligt de äldre reglerna.
3. Kontrollfrister som är sex år enligt denna författning ska tillämpas senast från och med den 1 januari 2021. Dessförinnan får kontroll av anläggningar som omfattas av sexårsfrist enligt denna författning genomföras med frist som är mellan sex år och fristen som gällde enligt de äldre reglerna.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

HELENA LINDBERG

Patrik Perbeck
(Avdelningen för risk- och sårbarhetsreducerande arbete)

MSBFS 2014:6

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps allmänna råd om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll

Dessa allmänna råd kompletterar de regler som gäller för rengöring (sotning) enligt lagen (2003:778), och förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor samt enligt Myndigheten för samhällskydd och beredskaps föreskrifter om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll.

Termer och begrepp som används i lagen eller förordningen om skydd mot olyckor samt i Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om rengöring (sotning) och brandskyddskontroll har samma betydelse här.

Allmänna råd har en annan juridisk status än föreskrifter. Allmänna råd är inte tvingande. Deras funktion är att förtydliga innebörden i lag, förordning eller myndighetsföreskrifter och att ge generella rekommendationer om deras tillämpning.

Allmänna råd är markerade med grå bakgrund.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

CECILIA NYSTRÖM

Patrik Perbeck
(Avdelningen för risk- och sårbarhetsreducerande arbete)

Allmänt

Den rengöring (sotning) som ska utföras enligt 3 kap. 4 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor syftar till att förebygga brand. Som en vägledning för kommunernas arbete med att fastställa frister för sotningen har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tagit fram exempel på frister, vilka redovisas nedan.

Brandskyddskontrollen syftar till att upptäcka fel och brister i anläggningen för att förebygga skador på människor, egendom och miljö till följd av brand. Kontrollen innebär en prövning av den enskilda anläggningens funktion och egenskaper från brandskyddssynpunkt. I huvudsak kontrolleras att anläggningen överensstämmer med de krav som gällde när anläggningen togs i bruk.

För att kunna utforma och följa upp sotnings- och kontrollverksamheten bör kommunen, eller den som utför sotningen eller brandskyddskontrollen åt kommunen, ha uppgifter om de byggnader och andra anläggningar i kommunen där sotning och brandskyddskontroll ska göras. För varje byggnad eller annan anläggning bör det framgå hur ofta sotning och brandskyddskontroll ska utföras och när sådan genomförts. Det är också viktigt att förelägganden och förbud för varje byggnad eller annan anläggning framgår.

Den enskilde har det primära ansvaret för sitt eget brandskydd. Enligt 2 kap. 2 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ska också ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader och andra anläggningar vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Fastighetsägare bör anmäla sådana förändringar som kan föranleda ändring av sotnings- eller kontrollfristerna för en anläggning. Anmälan bör göras direkt till den som utför sotning respektive brandskyddskontroll på kommunens uppdrag. Byte av bränsleslag är exempel på sådan åtgärd som bör anmälas.

Rengöring (sotning)

Sotningens omfattning

Vid sotning av eldstäder med tillhörande rökkanaler samt imkanaler från restauranger och storkök bör samtliga delar där sot eller andra brandfarliga beläggningar kan avsättas, rengöras i sådan omfattning att risken för uppkomst av brand och skadeverkningar vid en brand minimeras.

Om det i samband med sotning upptäcks brister i anläggningen som kan medföra risk för uppkomst av brand bör den som är ansvarig för sotningen underrätta fastighetsägaren eller nyttjanderättshavaren om detta.

Kompetenskrav

Som följer av 3 kap. 14 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor omfattas även den som utför sotning på kommunens uppdrag av kraven på kompetens.

De personer som utför sotning på kommunens uppdrag bör ha genomgått yrkesutbildning för skorstensfejare och skaffat sig tillräcklig erfarenhet genom yrkesverksamhet inom området.

Sotningsfrister

När kommunen fastställer sotningsfrister för olika typer av anläggningar bör fristernas längd prövas mot bakgrund av hur brandskyddet påverkas av

- sotbildning,
- bränsle,
- typ av anläggning,
- energibehov med hänsyn till klimatförhållanden, och
- bebyggelsestruktur.

Nedanstående exempel kan användas som vägledning för kommunens arbete med att fastställa sotningsfrister.

Värme-, varmvatten-, varmlufts- och ångpannor

Om pannan ingår i en värmecentral som står under kontinuerlig övervakning av en kvalificerad driftsledare kan sotning utföras med fristen tre år, oavsett vilket bränsleslag som används.

I övriga fall kan, om eldning sker med ***fasta bränslen***, sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
3-5 ggr/år	Avser konventionella pannor - Fristen 3 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen är ca +5 ºC eller högre. - Fristen 4 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen överstiger ca +1 ºC men understiger ca +5 ºC. - Fristen 5 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen är ca +1 ºC eller lägre.
2-3 ggr/år	Avser pannor med keramisk inklädnad i förbränningskammaren eller motsvarande konstruktion för effektiv förbränning av bränslet och där pannan är ansluten till ackumulatortank eller motsvarande anordning. - Fristen 2 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen är ca +5 ºC eller högre.
1-2 ggr/år	Avser pannor där eldning sker med träpellets eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle och där eldningsapparaten är speciellt konstruerad för effektiv förbränning av bränslet. - Fristen 1 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen är ca +5 ºC eller högre.

Om eldning sker med *flytande bränslen* kan sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
3-5 ggr/år	Avser pannor där eldning sker med tung eldningsolja eller annat från sotbildningssynpunkt motsvarande bränsle. - Fristen 3 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen är ca +5 ºC eller högre. - Fristen 4 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen överstiger ca +1 ºC men understiger ca +5 ºC. - Fristen 5 ggr/år kan tillämpas när årsmedeltemperaturen i kommunen är ca +1 ºC eller lägre.
1 år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle och pannans märkeffekt överstiger 60 kW.
2 år	Avser pannor där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle och pannans märkeffekt uppgår till högst 60 kW.

Köksspisar, ugnar och andra jämförbara förbränningsanordningar för matlagning

Om eldning sker i större omfattning än för enskilt hushålls behov kan sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
6 ggr/år	Avser eldstäder där eldning sker med fasta bränslen, tung eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.
1 år	Avser eldstäder där eldning sker med lätt eldningsolja eller annat, från sotbildningssynpunkt, motsvarande bränsle.

Om eldning sker för enskilt hushållsbehov kan sotningsfrister för lokaleldstäder tillämpas.

Lokaleldstäder

Om eldning sker i lokaleldstäder kan sotning göras enligt följande.

Frist	Tillämpningskriterier
1 år	Avser eldstäder som utgör den huvudsakliga källan för uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd eller för matlagning.
3 år	Avser eldstäder som eldas i mindre omfattning och som inte är den huvudsakliga källan för uppvärmning av det rum där eldstaden är uppställd eller för matlagning.
3 år	Eldstaden finns i ett fritidshus.

Imkanaler i restauranger eller andra storkök

Sotning kan ske tre gånger per år. I fråga om imkanaler i kök som endast används för uppvärmning av mat eller liknande verksamhet kan sotning ske en gång per år.

Övrigt

Kommunens föreskrifter om sotningsfrister kan i tillämpliga fall omfatta

- undantag från sotningen när ingen eldat mellan två sotningstillfällen,
- möjligheter att ändra sotningsfristen i enskilda fall av brandskyddsmässiga skäl, samt
- övergångsförfarandet vid införandet av nya föreskrifter om sotningsfrister.

Sotning på den egna fastigheten

Kommunen får efter ansökan medge att en fastighetsägare sotar eller låter någon annan sota på den egna fastigheten, om det kan ske på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt. Medgivandet kan återkallas om det vid brandskyddskontroll eller tillsyn skulle visa sig att sotningen inte skett på ett sådant sätt att anläggningen är säker från brandskyddssynpunkt.

Prövning av ansökan

Vid prövning av ansökan bör kommunen beakta förbränningsanordningens komplexitet, risksituationen, den enskildes kunskap samt de generella förutsättningarna för uppgiften. Prövning av ansökan bör omfatta förutsättningarna för att utföra sotning av anläggningen i dess helhet.

Den som ska utföra sotningen bör själv visa att nödvändiga kunskaper om sotning och brandskydd finns.

När en fastighetsägare ansöker om att själv få sota inom den fastighet där denne själv är bosatt bör kommunen ta hänsyn till att fastighetsägaren normalt har viss kunskap om anläggningens konstruktion och funktion, samt ett eget intresse av att sotningen sker på ett sätt som ger god brandsäkerhet.

Om en fastighetsägare ansöker om att låta någon annan sota bör kompetenskraven på utföraren inte skilja sig från vad som gäller för de personer som utför sotning på kommunens uppdrag.

Utformning av beslut

Beslut om medgivande bör innehålla uppgifter om

- fastighetsbeteckning,
- vilket sotningsobjekt som avses,
- tillämplig sotningsfrist,
- vem som har fått medgivande att utföra sotningen,
- hur utförda sotningar ska dokumenteras och kontrolleras,
- giltighetstid, och
- villkor för återkallande av medgivande.

Brandskyddskontroll

Kontrollfrister

6 §

Med eldning i mycket begränsad omfattning avses vanligen eldning vid enstaka tillfällen per år.

8 och 9 §

Eldstäder bör anses användas i mindre omfattning om de eldas i korta eldningscykler någon gång per vecka eller mindre. Sådan eldning övergår normalt inte 500 kg (ca en kubikmeter) normaltorkad ved per år.

Omfattning

11 §

Brandskyddskontrollen omfattar anläggningen i sin helhet och särskild uppmärksamhet bör i förekommande fall ägnas åt följande.

Sotbildning och beläggningar

Kontroll bör ske av sotbildning och beläggningars omfattning och egenskaper från brandskyddssynpunkt.

Kontrollen bör omfatta tillförseln av förbränningsluft till eldstadens förbränningskammare.

Skador eller förändringar av det tekniska utförandet

Kontroll bör ske med avseende på skador eller förändringar som kan medföra brandfara till följd av

- korrosion,
- temperaturförhållanden,
- slitage,
- klimatpåverkan.

Kontrollen bör omfatta tak med de tillträdes- och skyddsanordningar som krävs för utförande av sotning och brandskyddskontroll.

Kontrollen bör i förekommande fall omfatta pannrummets brandtekniska utförande.

Kontroll bör ske av funktionen hos anordningar för skydd mot tillbakabrand vid automatiserad eldning med fasta bränslen.

Kontroll bör ske av funktionen hos anordningar för flamövervakning vid automatisk eldning.

Temperaturförhållanden

Kontroll bör ske av att nödvändigt avstånd till brännbart material upprätthålls.

Kontroll bör göras av att anläggningen är lämpad för sitt ändamål med hänsyn till de temperaturförhållanden som förekommer under drift. Vid misstanke om felaktighet som inte kan konstateras på annat sätt än genom temperaturmätning bör sådan mätning ingå i kontrollen.

Tryckförhållanden och täthet

Anläggningen bör kontrolleras så att det, under drift, föreligger nödvändiga tryckförhållanden.

Vid misstanke om felaktighet som inte kan konstateras på annat sätt än genom tryckmätning, bör sådan mätning ingå i kontrollen. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt tryckförhållanden i bland annat förbränningskammare, förekommande dragavbrott och anslutningar. Anläggningen bör kontrolleras så att dess täthet är sådan att brandfara inte föreligger.

Kontroll av tätheten bör i första hand ske okulärt. Vid misstanke om otäthet och då detta inte kan konstateras okulärt, bör tätheten kontrolleras genom röktrycksprovning eller läckagemätning.

Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt anläggningar där det, under normala driftförhållanden, föreligger övertryck i förhållande till omgivande utrymmen.

Drift och skötsel

Brandskyddskontrollen bör omfatta rutinerna för anläggningens drift och skötsel. Eldningens intensitet och längd bör på förekommen anledning följas upp (gäller lokaleldstäder).

I de fall anläggningen, efter medgivande av kommunen, sotas av ägaren eller annan som denne anlitat, bör kontrollen innefatta att sotning utförts i tillräcklig omfattning.

12 §

Dokumentationen bör ha en sådan utformning att statistisk analys av resultatet från brandskyddskontrollen underlättas.

MSBFS
2014:6

Beställningsadress:
Norstedts Juridik AB/Fritzes, 106 47 Stockholm
Telefon 08-598 191 90, www.fritzes.se

§ 57

Beslut om invånardialog och information om fortsatt arbete med Målbild 2050

KS 2024/146

Beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att genomföra invånardialog enligt bilagd plan för invånardialog genom utvecklingsforum.
2. Kommunstyrelsen beslutar att ändra formuleringen av sjätte stycket under ”Ansvar och genomförande” i bilagd plan till: ”En representant per politiskt parti ska beredas möjlighet att delta med arvodering”.

Sammanfattning av ärendet

Samordningsgrupp (tidigare Styrgrupp) för strategisk samhällsplanering har initierat uppdraget Målbild 2050 för att skapa en gemensam bild för Vänersborg i framtiden. Det handlar om att ta fram underlag för långsiktig och hållbar samordning av kommunens planarbete och samhällsbyggnadsprojekt. Kommunstyrelsen återremitterade 2024 ärendet till kommunstyrelseförvaltningen för att ”utreda om och hur invånardialoger skulle kunna genomföras innan kommunstyrelsen och kommunfullmäktige fattar inriktningsbeslut om målbild 2050”.

Kommunstyrelseförvaltningen har kommit fram till att det inte är lämpligt att genomföra invånardialog kring inriktningsbeslutet om utbyggnadsstrategi, men ser mycket positivt på att inrätta ett återkommande tillfälle för invånardialog som kan kallas Utvecklingsforum.

Det fortsatta arbetet med Målbild 2050 kommer att samordnas med Barn- och utbildningsförvaltningens arbete med översyn av förskole- och grundskolestrukturen. Efter att utredningsrapporten för Målbild 2050 reviderats kan inriktningsbeslut lyftas igen vid slutet av året.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-05
- Plan för invånardialog genom utvecklingsforum
- Kommunstyrelsens beslut 2024-11-27 § 215

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut var att kommunstyrelsen beslutar att genomföra invånardialog enligt bilagd plan för invånardialog genom utvecklingsforum.

Lena Eckerbom Wendel (M) yrkade att sjätte stycket under ”Ansvar och genomförande” i ”Plan för invånardialog genom utvecklingsforum” – ”Politiskt ska kommunstyrelsen beredas möjlighet att delta med arvodering för en representant per politiskt parti” – ändras till: ”En representant per politiskt parti ska beredas möjlighet att delta med arvodering”.

Beslutsgång

Ordföranden frågade om kommunstyrelsens arbetsutskott kunde besluta enligt kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut med Lena Eckerbom Wendels (M) ändring och fann att så var fallet.

2026-03-05

Dnr: KS 2024/146

Handläggare
Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-72 10 91

Mottagare
Kommunstyrelsen

Beslut om invånardialog och information om fortsatt arbete med Målbild 2050

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att genomföra invånardialog enligt bilagd plan för invånardialog genom utvecklingsforum.

Sammanfattning av ärendet

Samordningsgrupp (tidigare Styrgrupp) för strategisk samhällsplanering har initierat uppdraget Målbild 2050 för att skapa en gemensam bild för Vänersborg i framtiden. Det handlar om att ta fram underlag för långsiktig och hållbar samordning av kommunens planarbete och samhällsbyggnadsprojekt. Kommunstyrelsen återremitterade 2024 ärendet till kommunstyrelseförvaltningen för att ”utreda om och hur invånardialoger skulle kunna genomföras innan kommunstyrelsen och kommunfullmäktige fattar inriktningsbeslut om målbild 2050”.

Kommunstyrelseförvaltningen har kommit fram till att det inte är lämpligt att genomföra invånardialog kring inriktningsbeslutet om utbyggnadsstrategi, men ser mycket positivt på att inrätta ett återkommande tillfälle för invånardialog som kan kallas Utvecklingsforum.

Det fortsatta arbetet med Målbild 2050 kommer att samordnas med Barn- och utbildningsförvaltningens arbete med översyn av förskole- och grundskolestrukturen. Efter att utredningsrapporten för Målbild 2050 reviderats kan inriktningsbeslut lyftas igen vid slutet av året.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Bakgrund

Sedan 2020 har en serie workshops genomförts med Styrgruppen/Samordningsgruppen för strategisk samhällsplanering för att belysa utvecklingsscenarier, strategiska valmöjligheter och behovet av samordning mellan olika plan och byggprocesser. Initiativet har tagits utifrån 2 § i Regler för styrgrupp för strategisk samhällsplanering (antagen av kommunstyrelsen 2019-05-08 § 68). Uppdraget har fått namnet Målbild 2050, som anspelar på vikten av att försöka blicka betydligt längre fram än budgetprocessens treåriga verksamhetsplanering.

Målbild 2050 rymmer olika delar. En viktig del har varit att samla analyser kring kommunens utbyggnadsplaner och demografiska utvecklingsprognoser i en rapport. De

samlade analyserna låg som grund till ett förslag på inriktningsbeslut om strategisk utbyggnadsordning, där fokus låg på grundskolor och större bostadsområden i kring Vänersborgs stad. En annan viktig del av Målbild 2050 har varit att samla ihop olika utvecklingsidéer i en ”projektlista”, för att underlätta kommande prioriterings- och samordningsarbete.

Svårt med invånardialog om inriktningsbeslutet

Det är viktigt av olika skäl att bereda möjlighet för kommunens invånare att delta i diskussioner om den långsiktiga samhällsutvecklingen. I *Policy för invånardialog* (antagen av kommunfullmäktige 2022-11-23, § 176) framgår att det är de förtroendevaldas ansvar att besluta om invånardialoger. Det krävs att frågan som ställs är påverkbar och att politikerna som ställer den är påverkbara. Så långt kan de frågor som ingår i Målbild 2050-utredningen vara av stor relevans. Men kommunstyrelseförvaltningen ser problem med att genomföra en invånardialog kring själva inriktningsbeslutet om utbyggnadsordning. Lite förenklat skulle det riskera att ställa olika särintressen mot varandra i onödan, kring frågor som ändå ligger långt fram i tiden.

Frågor om lämpligheten att bygga på olika platser hanteras bäst i översiktsplaneringen. Bland annat lyftes sådana frågor när *Fördjupad översiktsplan för Vänersborg och Vargön* (KF 2023-02-15, § 4) togs fram, och många kommuninvånare engagerade sig i samband med samråd och granskning av den planen. Inriktningsbeslutet för Målbild 2050 har inte handlat om att omvärdera översiktsplanen utan om att skapa tydlighet i vilket utbyggnadsscenario vi ska planera för. En invånardialog om utbyggnadsordning skulle lätt kännas konstlad då många invånare istället skulle vilja ifrågasätta översiktsplanen.

Utvecklingsforum

Kommunstyrelseförvaltningen ser att det kunde vara mycket positivt att upprätta ett återkommande forum där invånare, tjänstepersoner och beslutsfattare kan samtala om långsiktiga utvecklingsfrågor. Tidigare erfarenheter från sådana tillfällen visar på att det kan bidra både till kunskapsutveckling och förtroendebyggande. Ett förslag har tagits fram enligt bilagd plan för invånardialog genom utvecklingsforum. Enligt förslaget kan en sådan träff årligen genomförs i samband med Hållbarhetsveckan. Ansvariga politiker beslutar år för år inriktningen på frågeställningen.

Fortsatt arbete med Målbild 2050

I stort sett är utredningsrapporten för Målbild 2050 som togs fram 2024 fortfarande aktuell. Men vissa förutsättningar kan ha förändrats. Bland annat har nya befolkningsprognoser tagits fram, utifrån lite lägre förväntan på takten i bostadsbyggandet och den demografiska utvecklingen. Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar med en översyn av förskole- och grundskoleorganisationen som ska vara klar innan sommaren. Slutsatserna från den översynen kan vara värdefulla att få med i utredningsrapporten för Målbild 2050.

Om det finns anledning kan det föreslagna inriktningsbeslutet och/eller de framtagna alternativa utbyggnadsscenariona behöva omformuleras. Det finns då anledning att låta utredningsrapporten gå på ny remiss till berörda nämnder. Omarbetad rapport med förslag till inriktningsbeslut bör kunna gå upp till kommunfullmäktige vid slutet av 2026.

Parallellt med utredningsarbetet ska arbetet med att utveckla verktyg för översyn och samordning av långtidsplaneringen – den så kallade ”projektlistan” – fortsätta.

Beredning

Kommunstyrelseförvaltningen har lett arbetet med Målbild 2050 som initierats av Styrgruppen/Samordningsgruppen för strategisk samhällsplanering.

Internremiss om utredningsrapport och inriktningsbeslut genomfördes under 2024 med berörda nämnder och AB Vänersborgsbostäder.

Kommunstyrelsen återremitterade ärendet till kommunstyrelseförvaltningen 2024-11-27, § 215.

Underlag

Kommunstyrelsens beslut om återremittering 2024-11-27, § 215

Jill Stor

Chef avdelningen för näringsliv och strategisk samhällsplanering

Bilagor

Plan för invånardialog genom utvecklingsforum

Sändlista

Handläggare av ärendet

Handläggare
Pål Castell
Pal.castell@vanersborg.se
0521-721091

Mottagare
Kommunstyrelsen

Plan för invånardialog genom utvecklingsforum

Bakgrund

Inom ramen för uppdraget Målbild 2050 arbetar kommunstyrelseförvaltningen ihop med Samordningsgrupp för strategisk samhällsplanering med scenarion för kommunens långsiktiga utveckling. Under 2024 togs en utredningsrapport fram med ett förslag till inriktningsbeslut kring strategi för utbyggnadsordningen av nya bostadsområden kring Vänersborg, kopplat till lokalisering av grundskolor. Kommunstyrelsen återremitterade ärendet med uppdrag att ”utreda om och hur invånardialoger skulle kunna genomföras innan kommunstyrelsen och kommunfullmäktige fattar inriktningsbeslut om målbild 2050”.

Kommunstyrelseförvaltningen har goda erfarenheter av tidigare breda dialogträffar kring utvecklingsfrågor. Exempel på det är dialogträff, landsbygdsträffar och tematiska seminarier 2014-2015 i samband med framtagande av ny översiktsplan (se Tyckt om Vänersborgs framtid, bilaga 2 till Översiktsplan 2017) och dialogträff i Frändefors 2025 inför framtagande av fördjupad översiktsplan där. Dessa samtal bidrog till att deltagande kommunorganisationens representanter fick en samlad bild av vilka frågor som engagerar invånare, vilket var betydelsefullt för planeringen. De bidrog även till att invånare fick möjlighet att delge sina tankar och diskutera frågor i stort och smått. Utvärderingar som gjorts visar att mottagandet varit mycket bra hos deltagarna.

Kommunen har flera återkommande forum för utvecklingssamtal av olika slag, riktat till olika målgrupper. Bland annat kan nämnas månadsvisa Frukostforum för näringslivet, kommunala rådet för funktionshinderfrågor, årliga Miljöforum internt inom kommunen, ordförandeträffar för föreningslivet, Bergsintressenter i samverkan och andra träffar med friluftslivsorganisationer. Det finns dock inga återkommande forum som vänder sig till allmänhet i bredare bemärkelse.

Vad menas med ”Utvecklingsforum”

Utvecklingsforum föreslås som ett årligt arrangemang där allmänhet intresserade av samhällsbyggande får tillfälle att träffa beslutsfattare och tjänstepersoner för gemensamma samtal om olika utvecklingsfrågor. Träffen föreslås hållas kvällstid i samband med hållbarhetsveckan. Frågeställningar och upplägg kan anpassas till vad som är aktuellt för kommunen att arbeta med, men följande ska innefattas:

- Det ska handla om samhällsbyggande och siktet ska vara inställt på långsiktiga utvecklingsmöjligheter
- Det ska innehålla moment där kommunen presenterar utvecklingsförslag
- Det ska innehålla moment där deltagarna får diskutera i mindre grupper

Syfte

I kommunens *Handbok i invånardialog* (framtagen i samband med framtagandet av *Policy för invånardialog*) beskrivs tre generella syften med invånardialoger, som alla passar bra in i syftet med Utvecklingsforum:

- Att tillvarata medborgarnas kompetens, idéer och erfarenheter för att öka kvalitén och effektiviteten på kommunens service.
- Att skapa delaktighet och dialog med kommunens invånare och säkra jämlika förutsättningar för att kunna delta i och påverka samhällsutvecklingen,
- Att skapa ökad tillit till det demokratiska systemet.

Eftersom frågeställningen för Utvecklingsforum kan vara olika från år till år kommer mer specifika syften att variera. Det kan därmed vara olika typer av kunskap som efterfrågas och olika delar av samhällsutvecklingen som kan påverkas.

Mål för invånardialogen

Övergripande mål

Utvecklingsforum bidrar till måluppfyllnad för två av inriktningsmålen 2025-2027:

- Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv
- Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Processmål

Processmål handlar om hur dialogen genomförs. Tre processmål har satts upp:

1. *Utvecklingsforum ska genomföras en gång per år*.
2. *Utvecklingsforum har ett tillräckligt stort deltagande*. Med tillräckligt avses minst 20 personer utanför kommunorganisationen och minst 10 personer inom kommunorganisationen, varav minst 3 representanter från kommunstyrelsen. Det är dock bra om deltagandet är betydligt större än så.
3. *Deltagarna har en blandad representation*. Det är svårare att specificera mätetal för detta och av integritetsskäl bör inte detaljerade deltagaruppgifter antecknas. I utvärdering efter varje träff bör bedömas i vilken grad representationen varit bred, samt om någon av följande grupper varit antingen dominerande, kraftigt underrepresente-

rad eller helt frånvarande: åldersgrupper 0-25/26-65/66+, män/kvinnor, boende i/utanför Vänersborgs stad, född i Sverige/utlandet.

Resultatmål

Resultatmål handlar om vilka resultat som har uppnåtts. Tre resultatmål har satts upp:

1. *Utvecklingsforum har gett värdefull kunskap till kommunen*. Det är svårt att mäta direkt, men en indikation kan ges genom att deltagande från kommunorganisationen i utvärderingen svarat att de lärt sig något av värde.
2. *Utvecklingsforum har bidragit till större förståelse för samhällsbyggandets utmaningar*. Det är svårt att mäta direkt, men en indikation kan ges genom att deltagande i utvärderingen svarat att de lärt sig något av värde.
3. *Utvecklingsforum har bidragit till ökat förtroende mellan invånare och kommunorganisation*. Det är svårt att mäta direkt, men en indikation kan ges genom att deltagare i utvärderingen svarat att träffen varit positiv för förtroendet mellan invånare och kommunorganisation.

Inflytandenivå och påverkbarhet

Utvecklingsforum motsvarar nivån ”dialog” i kommunens *Handbok i invånardialog* (framtagen i samband med framtagandet av *Policy för invånardialog*). Nivån dialog kännetecknas av ”utbyte av tankar, ofta en serie dialoger” samt att ”invånarna får diskutera”.

Viktigt inför beslut om invånardialog är om frågan och beslutsfattare är påverkbara. När det gäller Utvecklingsforum kan frågeställningen variera från år till år, men det kommer alltid att vara i grunden påverkbara frågor när det handlar om långsiktig samhällsutveckling. Genom att besluta om denna plan förpliktigar sig kommunstyrelsen att vara öppna för att samtalen vid Utvecklingsforum kan få betydelse för framtida beslut om samhällsbyggande.

Målgrupp

Målgruppen är invånare med intresse för samhällsutvecklingen. Viktigt är att inte bara nå de grupper som redan har kontakt med beslutsfattare och tillgång till andra forum. Det är förvisso mycket positivt om engagerade representanter från till exempel näringsliv och föreningsliv deltar, men inbjudan ska även nå fram till andra.

En ambition bör vara att få ett så brett deltagande som möjligt, till exempel när det gäller köns- och åldersfördelning, geografisk spridning i kommunen, yrkesinriktningar eller härkomst. Det kan därför vara befogat att göra extra satsningar för att nå underrepresenterade grupper. Extra omsorg bör läggas på att få med unga och därför kan samverkan med till exempel gymnasieskolor eller högskolor vara aktuellt.

Ansvar och genomförande

Kommunstyrelsen är ansvarig, utifrån kommunens policy för invånardialog.

Beslut om datum, tidpunkt och frågeställning för Utvecklingsforum fattas av kommunstyrelsen, efter beredning av Samordningsgrupp för strategisk samhällsplanering.

Ansvarig för strategisk samhällsplanering på kommunstyrelseförvaltningen samordnar arbetet med Utvecklingsforum.

Inbjudan ska gå ut minst tre veckor innan. Tillgängliga kanaler ska användas för att nå ut brett, till exempel sociala media och kontaktlistor. Särskilda riktade inbjudningar för att nå vissa grupper kan vara befogat, se under rubrik Målgrupp.

Förutom till allmänhet ska inbjudan gå till förvaltningschefer med uppmaning att låta tjänstepersoner med ansvar inom samhällsplanering delta.

Politiskt ska kommunstyrelsen beredas möjlighet att delta med arvodering för en representant per politiskt parti.

Deltagare ska bjudas på fika.

Utöver arbetstid bedöms kostnader för Utvecklingsforum att kunna uppgå till 5 – 10 000 kr per tillfälle, fördelat på politiska arvoden, lokalhyra, fika till deltagare och material. Kostnaderna kan täckas av befintlig budget inom kommunstyrelseförvaltningen.

Uppföljning

Vid varje tillfälle ska deltagarna uppmanas att lämna direkt anonym återkoppling på hur träffen har upplevts. Detta kan till exempel göras via en enkel pappers- eller telefonenkät. Denna utvärdering behövs även för att kunna följa upp resultatmålen (se avsnittet Mål för invånardialogen ovan). Synpunkterna sammanställs ihop med måluppföljning och presenteras för Samordningsgrupp för strategisk samhällsplanering.

§ 215

Inriktningsbeslut Målbild 2050

KS 2024/146

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen för att utreda om och hur invånardialoger skulle kunna genomföras innan kommunstyrelsen och kommunfullmäktige fattar inriktningsbeslut om målbild 2050.

Sammanfattning av ärendet

Samordningsgrupp (tidigare Styrgrupp) för strategisk samhällsplanering har initierat uppdraget Målbild 2050 för att skapa en gemensam bild för Vänersborg i framtiden. Det handlar om att ta fram underlag för långsiktig och hållbar samordning av kommunens planarbete och samhällsbyggnadsprojekt.

En utredningsrapport har tagits fram som redovisar analyser och slutsatser. I arbetet har bland annat identifierats vikten av samordning mellan bostadsutbyggnad och planering av grundskole- och förskolelokaler, samt möjligheten till strategisk styrning genom att bestämma tågordningen för de tre stora kommunala bostadsutbyggnadsområdena kring Öxnered, Södra Onsjö och Dalbobergen.

Fyra alternativa strategier har vaskats fram och av dessa förordas den som prioriterar nya bostadsområden kring Öxnered, men med en ny grundskola i Nordvästra delen av Vänersborgs stad. Internremiss har genomförts där det förordade alternativet har fått brett stöd.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2024-11-11 § 158
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-11-05
- Målbild 2050 – Utredningsrapport 2024-02-26
- Målbild 2050 - sammanställning av internremiss

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut inför sammanträdet var följande:

Kommunfullmäktige ställer sig bakom följande inriktningsbeslut:

”När kommunen planlägger för utbyggnad Vänersborgs stad med nya bostadsområden på kommunal mark, ska prioriteras att bygga ut kring Öxnered innan södra Onsjö och Dalbobergen planläggs. Inriktningen vara att bygga en framtida ny grundskola i nordvästra delen av staden för att möta behov av elevplatser på grundskolan årskurs F-

6 när Öxneredsskolans kapacitet inte längre räcker till. Behov av förskoleplatser för växande befolkning kring Öxnered bör i första hand lösas genom utbyggnad av nya förskolor i strategiska lägen lokalt."

Stefan Kärvling (V) yrkade att ärendet återremitteras till kommunstyrelseförvaltningen för att utreda om och hur invånardialoger skulle kunna genomföras innan kommunstyrelsen och kommunfullmäktige fattar inriktningsbeslut om målbild 2050.

Henrik Harlitz (M) yrkade bifall till Stefan Kärvlings (V) förslag till beslut.

Henrik Harlitz (M) yrkade även avslag till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag, vid händelse av att Stefan Kärvlings (V) förslag inte bifölls av kommunstyrelsen.

Ordföranden yrkade bifall till Stefan Kärvlings (V) förslag till beslut och meddelade att de styrandes partiernas konstellation ställer sig bakom förslaget.

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, nämligen kommunstyrelsens arbetsutskottets förslag och Stefan Kärvling (V) yrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att kommunstyrelsen beslutat i enlighet med Stefan Kärvlings (V) yrkande.

§ 58

Pilotverksamhet genom idéburet offentligt partnerskap mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset 2025-2026

KS 2023/863

Beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen och konstaterar att pilotverksamheten uppfyllt avsett ändamål.

Sammanfattning av ärendet

2025 fattade kommunstyrelsen beslut om att ingå överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Röda Korset under ett pilotår, april 2025-mars 2026.

Syftet med överenskommelsen var att tillsammans öka den sociala sammanhållningen och verka för att ingen lämnas utanför i Vänersborgs kommun genom att

- identifiera vilka som riskerar att lämnas utanför samhällsutvecklingen,
- nå de grupper och individer som vi annars har svårt att nå och
- skapa fler meningsfulla och inkluderande sammanhang för invånarna.

IOP-samarbetet mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset har under pilotåret kraftigt ökat både verksamhetens räckvidd och förmåga att möta växande sociala behov, vilket syns i det markant stigande antalet besökare och deltagare i alla aktiviteter. Genom riktade insatser till bland annat ensamstående mammor, utrikes födda kvinnor, äldre män, ungdomar och personer i digitalt utanförskap har man nått över 700 personer från målgrupper som annars är svåra att nå.

Kommunstyrelsen ser att de resurser som kommunen bidragit med har använts på ett ändamålsenligt sätt och genererat mervärden för både kommunen och invånarna.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-05
- Röda Korsets slutrapportering av pilot-IOP för perioden 2025-2026
- Bilaga 1 personliga berättelser om Röda Korsets hus betydelse
- Bilaga 2 Citat från besökare på Röda Korsets hus
- Bilaga 3 Länkar till radio P4:s reportage om Röda Korsets Hus i Vänersborg
- IOP avtal påskrivet

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut var att kommunstyrelsen konstaterar att pilotverksamheten uppfyllt avsett ändamål.

Magnus Ekström (KD) yrkade att kommunstyrelsen noterar informationen och konstaterar att pilotverksamheten uppfyllt avsett ändamål.

Beslutsgång

Ordföranden frågade om kommunstyrelsens arbetsutskott kunde besluta enligt kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut med Magnus Ekströms (KD) ändring och fann att så var fallet.

2026-03-05

Dnr: KS 2023/863

Handläggare
Erika Johansson
erika.johansson@vanersborg.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Pilotverksamhet genom idéburet offentligt partnerskap mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset 2025-2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen konstaterar att pilotverksamheten uppfyllt avsett ändamål.

Sammanfattning av ärendet

2025 fattade kommunstyrelsen beslut om att ingå överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Röda Korset under ett pilotår, april 2025-mars 2026.

Syftet med överenskommelsen var att tillsammans öka den sociala sammanhållningen och verka för att ingen lämnas utanför i Vänersborgs kommun genom att

- identifiera vilka som riskerar att lämnas utanför samhällsutvecklingen,
- nå de grupper och individer som vi annars har svårt att nå och
- skapa fler meningsfulla och inkluderande sammanhang för invånarna.

IOP-samarbetet mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset har under pilotåret kraftigt ökat både verksamhetens räckvidd och förmåga att möta växande sociala behov, vilket syns i det markant stigande antalet besökare och deltagare i alla aktiviteter. Genom riktade insatser till bland annat ensamstående mammor, utrikes födda kvinnor, äldre män, ungdomar och personer i digitalt utanförskap har man nått över 700 personer från målgrupper som annars är svåra att nå.

Kommunstyrelsen ser att de resurser som kommunen bidragit med har använts på ett ändamålsenligt sätt och genererat mervärden för både kommunen och invånarna.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Pilotåret visar tydligt att IOP-modellen är en framgångsrik arbetsform som både ökar träffsäkerheten i sociala insatser och skapar långsiktigt hållbara stödstrukturer. Arbetet har utvecklat nya metoder, fördjupat samverkan och skapat effektivare strukturer som stärker både individers trygghet och den sociala hållbarheten i lokalsamhället.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar därför att IOP med Röda Korset har varit mycket givande, både för kommunen och våra invånare. Vi ser att Röda Korset når människor från alla delar av samhället, skapar meningsfulla sammanhang och sammanför människor som kanske aldrig annars hade mötts. De finns också där för de

mest utsatta och marginaliserade av våra invånare och genom partnerskapet har fler i denna målgrupp kunnat nås.

Parterna gick in i pilotåret med ett tydligt fokus: att lära tillsammans och att nå dem som vi vanligtvis har svårt att nå; personer som av olika skäl inte söker sig till oss eller där våra ordinarie resurser och arbetssätt inte alltid räcker till. Detta har partnerskapet lyckats med. Tack vare Röda Korsets engagemang, kunskap och förmåga att möta människor där de befinner sig har man kunnat möta både invånare och deras behov. Tillsammans har parterna identifierat nya målgrupper och utvecklat verksamheten med invånarnas välbefinnande i fokus. Under det här pilotåret har Röda Korset, tillsammans med både nya och återkommande besökare, kunnat utforma en rad nya aktiviteter som anpassats till många olika målgrupper.

Kommunens roll i arbetet har varit mer stöttande än styrande med fokus på att hitta rätt balans mellan myndighetsansvar och civilsamhällets uppdrag. Kommunen har ansvarat för att hålla struktur, tydlig ansvarsfördelning och skapa trygghet i rollerna för att alla ska kunna arbeta så kreativt och effektivt som möjligt utifrån sitt mandat.

Kommunstyrelsen ser att de resurser som kommunen bidragit med har använts på ett ändamålsenligt sätt. Genom partnerskapet har Röda Korset kunnat vidareutveckla sin verksamhet, pröva nya metoder och arbetssätt och nå både på förhand identifierade målgrupper och målgrupper som identifierats under arbetets gång. Partnerskapet har också genererat ny kunskap om vårt samhälle och om invånarnas behov.

Samverkan har visat att behoven i kommunen är stora och att de fortsätter öka och att fler människor står utan tillräckligt stöd. Samarbetet mellan kommunen och Röda Korset har kunnat möta en del av dessa behov och med ett fortsatt partnerskap finns stor potential för att växla upp arbetet, nå fler utsatta invånare och erbjuda rätt stöd.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningen.

Underlag

Röda Korsets slutrapportering av pilot-IOP för perioden 2025–2026

Bilaga 1 Personliga berättelser om Röda Korsets hus betydelse

Bilaga 2 Citat från besökare på Röda Korsets hus

Bilaga 3 Länkar till radio P4:s reportage om Röda Korsets Hus i Vänersborg

IOP-avtal påskrivet

Alexander Oskarsson

Hållbarhetschef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Röda Korset, Vänersborgskretsen

Slutrapport IOP april 2025-mars2026

Mellan Vänersborgs kommun och Vänersborgs Röda Korskrets

Rapportör: **Thanaa Morshed**, verksamhetsutvecklare och projektledare IOP

Inledning

Denna rapport sammanfattar verksamheten och utvecklingen inom ramen för IOP-avtalet mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset under pilotåret april 2025-mars 2026.

Syftet är att ge en detaljerad överblick över styrning, samverkan, målgrupper, aktiviteter, resultat och lärdomar. Rapporten ska fungera som underlag för fortsatt utveckling och uppföljning av samarbetet.

Bakgrund: IOP-avtalet syftar till att stärka samverkan mellan kommunen och Röda Korset för att öka social sammanhållning och inkludering, särskilt för marginaliserade grupper. Det är Halvårsrapporten och denna slutrapport som utgör en viktig del av det gemensamma lärandet.

Sammanfattning

Denna slutrapport sammanfattar det första pilotåret inom IOP-samarbetet mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset. Under perioden april 2025–mars 2026 har verksamheten utvecklats kraftigt, både i omfattning och i förmågan att möta växande sociala behov. Genom ett breddat aktivitetsutbud, förstärkta rutiner och en fördjupad förståelse för målgruppernas livssituationer har projektet kunnat skapa nya vägar in för personer i utsatthet och samtidigt stärka strukturerna för långsiktigt socialt stöd.

Statistiken visar på ett markant ökat antal besökare i Öppet hus och i flera av de riktade aktiviteterna. Detta speglar en samhällsutveckling där allt fler personer lever i ekonomisk, social eller digital utsatthet och där behovet av trygga mötesplatser, praktisk hjälp och social gemenskap ökar. Projektet har kunnat möta detta genom flexibla arbetssätt, nära samverkan med lokala aktörer och ett stort engagemang från både personal och volontärer. Flera nya grupper har nåtts: ensamstående mammor och utrikes födda kvinnor, äldre män, ungdomar och personer i digitalt utanförskap. Detta är i sig en viktig framgång då många av dessa grupper tidigare haft svårt att hitta till verksamheten eller saknat relevanta insatser.

Under året har verksamheten utvecklat flera nya metoder som visat sig vara särskilt framgångsrika. Det gäller bland annat språkbiblioteket, den riktade gruppverksamheten för ensamstående mammor och utrikes födda kvinnor, samt arbetet med hälsostärkande aktiviteter som bidragit till både ökad delaktighet och gemenskap. Även satsningarna för äldre män genom musikcafé, utflykter och riktad informationsspridning har lett till att fler äldre brutit isoleringen och knutit nya sociala kontakter. Ungdomsverksamheten har etablerats som ett nytt inslag och skapat trygga sammanhang för en grupp som tidigare inte funnits i verksamheten.

Pilotåret har också gett flera viktiga lärdomar. En central insikt är att individuella samtal och behovskartläggningar har varit avgörande för att förstå orsakerna bakom utsattheten och därmed kunna utforma träffsäkra aktiviteter. Projektet har också visat att låg tröskel, relationsskapande arbete och återkommande kontakt är avgörande för att nå personer som isolerar sig eller saknar tillit till myndigheter och stödorganisationer. Genom att kombinera akuta stödinsatser, som matsvinn, nödkassar, kläder, dusch och tvätt, med sociala aktiviteter och gemenskapsfrämjande möten har verksamheten skapat en helhet som både möter omedelbara behov och stärker människors handlingsutrymme på sikt.

Sammanfattningsvis har pilotåret lagt en stabil grund för fortsatt utveckling av verksamheten. Det har blivit tydligt att ett samordnat arbete, baserat på omvärldsanalys, nära samverkan och målgruppsanpassade metoder, är en framgångsfaktor. Projektet har utvecklat arbetssätt som stärker både individers trygghet och gemenskapen i lokalsamhället och genom nya arbetssätt har man nått över 700 personer ur målgruppen som i ansökan bedömts som svåra att nå.

Erfarenheterna från pilotåret ger goda förutsättningar för att fortsätta bygga hållbara, inkluderande och flexibla insatser som möter de växande sociala behoven framåt.

Styrning och samverkan

Styrgruppen har bestått av representanter från båda parter:

Alexander Oskarsson (Vänersborgskommun)
Lena Sjöström (Vänersborgs kommun)
Linda Broberg (Vänersborgs kommun
Ing-Marie Ottosson (Röda Korset)
Bosse Carlsson (Röda Korset)
Thanaa Morshed (Röda Korset)
Erika Johansson
Ole Guldahl

Uppstartsmöte hölls 11 april 2025 med genomgång av avtal, rollfördelning och planering. Kontaktpersoner: Alexander Oskarsson (kommun), Thanaa Morshed (Röda Korset).

3. Kartläggning av nuläge och utvecklingsmöjligheter

3.1 Statistik och verksamhetsomfattning

Tabell över aktiviteter och deltagare under Projektperiod 2025–2026, och total antal öppet hus på samma månader Innan IOP-2024-2025

Aktivitet	Tid	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September
Total antal öppet hus	2025-2026 under IOP/ Innan IOP 2024-2025	1223/657	1120/488	1000/246	1290/323	1228/387	1448/803
Total antal öppet hus	Kvinnor män barn	612,592,19	524,587,9	376,604,20	564,657,69	534,647,47	663,749,36
Språkcafe	2 grupper måndagar kl.10:00-12:00 , kl.12:30-14:30	20	43	0	0	0	77
Musikcafe	onsdag kl.13:30	187	72	12	51	21	111
Soppkök	torsdag kl. 11:30	102	71	84	125	95	106
Utdelning matsvinn		173	183	186	225	183	229
Utdelning kläder		48	32	69	70	29	37
Utdelning nödkasse		8	8	9	8	11	10
Gemensam läsning	torsdag kl. 13:00	15	6	0	0	0	8
Stick och virkcafe	fredag kl.10:00- 12:00	10	10	9	7	24	13
Läxhjälp för vuxna	varja dag på eftermiddag	21	10	10	8	18	13
Akvarellgrupp	måndag kl. 13:00	9	0	0	0	2	16
Användning av dusch		4	2	7	18	17	11
Användning tvättmaskin		5	1	17	14	19	14
Vilorum	2-8 dagligen						
Teknik/Datahjälp		0	0	0	6	5	12
Besöksvän	Frivilliga besöker äldre personer på Äldreboendet	11	12	4	11	12	19
Antal volontärer		30	30	30	30	30	15
Arbetsträning		1	1	2	1	2	2
Ensamstående mammor och Utrikes födda kvinnor Blandat grupp	Inomhus: Språkbibliotek, Lättläsning, Hemspråk vän Utomhus: Badhuset, Halle och Hunneberg			6	6	36	57
Ensam äldre män	Utflykt/Hunneberg,Nuntorp,onsdagsaktiviteter/					29	32
Övriga	Hänvisning myndigheter, migrationsfrågor, Vårdförmedlingen.	27	10	4	3	12	25
Ungdommar	Ungdomsträff, Läxhjälp				7	7	7

/träff-läxhjälp							

Aktivitet	Tid	Oktober	November	December	Jan/2026	Feb/2026	Mars/2026
Total antal öppet hus	2025-2026 under IOP/ Innan IOP 2024-2025	1655/ 919	1512/ 954	1402/ 802	1476/ 998	1489/1101	/1051
Total antal öppet hus	Kvinnor män barn	712 897 46	615 870 27	566 787 49	652 793 31	605 847 37	
Språkcafe	2 grupper måndagar kl.10:00-12:00 , kl.12:30-14:30	52	55	27	79	38	
Musikcafe	onsdag kl.13:30	196	187	95	22	175	
Soppkök	torsdag kl. 11:30	194	140	85	98	95	
Utdelning matsvinn		235	236	227	237	239	
Utdelning kläder		116	85	75	87	121	
Utdelning nödkasse		11	13	13	14	17	
Gemensam läsning	torsdag kl. 13:00	8	10	11	0	5	
Stick och virkcafe	fredag kl.10:00- 12:00	18	16	11	14	13	
Läxhjälp för vuxna	varja dag på eftermiddag	5	10	6	6	10	
Akvarellgrupp	måndag kl. 13:00	9	14	0	8	11	
Användning av dusch		11	10	5	2	2	
Användning tvättmaskin		10	5	3	2	2	
Vilorum	2-10 dagligen						
Teknik/Datahjälp		7	8	17	9	12	
Besöksvän	Frivilliga besöker regelbundet äldre personer på Äldreboendet	20	17	15	15	14	
Antal volontärer		15	15	20	20	20	
Arbetsträning		2	1	0	0	0	
Ensamstående mammor och Utrikes födda kvinnor Blandat grupp	Inomhus: Språkbibliotek, Lättläsning, Hemspråk vän, kvällsaktivitet(Hälsosam vardag) Utomhus: Badhuset, Halle och Hunneberg,	52	9	46	98	39	
Ensam äldre män	Utflykt/Hunneberg,Nuntorp,onsdagsaktiviteter/ Och inomhus aktiviteter/ och inomhus aktiviteter	22	33	49	67	42	
Övriga	Hänvisning myndigheter, migrationsfrågor, Vårdförmedlingen.	25	35	43	36	46	
Utbildning och kurser	Röda corsets kunskap, Att vara frivillig,första hjälpen	26	0	0	0	10	
Ungdommar	Ungdomsträff, Läxhjälp	13	11	6	7	4	

/träff-läxhjälp							

Analys:

Statistiken visar att verksamheten haft ett mycket högt antal besökare, vilket tydligt indikerar att behoven i målgrupperna har ökat. Samhällsutvecklingen har blivit alltmer utmanande, särskilt för de marginaliserade och utsatta grupper som verksamheten möter: ensamma äldre män, hemlösa, ensamstående mammor, utrikes födda kvinnor och personer i digitalt utanförskap. Detta har lett till att fler söker sig till Röda Korsets hus för stöd, gemenskap och vägledning.

Verksamhetens breda och relevanta aktivitetsutbud har också bidragit till det stora deltagandet. Öppet hus är den mest välbesökta aktiviteten, med över 1 000 besök varje månad. Även Musikcafé, Soppkök och Språkcafé fortsätter att vara mycket uppskattade och lockar ett stort antal deltagare, vilket visar på deras betydelse som trygga mötesplatser.

Besöksstatistiken varierar över året. Det lägsta antalet besök noterades i juni, vilket sammanfaller med sommaruppehåll i aktiviteter som Språkcafé och Gemensam läsning. För att fortsatt möta målgruppernas behov under sommaren erbjöds i stället onsdagsaktiviteter och Språkbiblioteket. Dessa insatser bidrog till att minska nedgången i deltagande under perioden.

Statistiken visar också en tydlig ökning i antalet personer som tar del av matsvinn, kläder och nödkassar. Detta understryker den växande ekonomiska utsattheten och bekräftar vikten av att verksamheten erbjuder både socialt stöd och akuta praktiska insatser.

Sammantaget visar analysen att verksamheten fyller en central roll i att möta ökade behov i ett samhälle där otrygghet och utsatthet ökar, och att flexibilitet, samverkan och anpassningsförmåga har varit avgörande för att nå fram till målgrupperna.

Det aritmetiska medelvärdet för totalt antal besök per månad från april 2025 till februari 2026 är:

Under IOP 2025-2026	Innan IOP 2024-2025+
1342	698

Nedan presenteras två diagram. Det första diagrammet visar en jämförelse av det månatliga antalet besökare till Öppet hus före projektperioden (IOP 2024–2025) och under projektperioden (IOP 2025–2026). Det andra diagrammet illustrerar den månatliga kumulativa utvecklingen av antalet besökare under samma perioder, vilket tydliggör skillnader i tillväxt över tid.

Månatligt diagram – Innan IOP2024-2025 och Under IOP2025-2026:

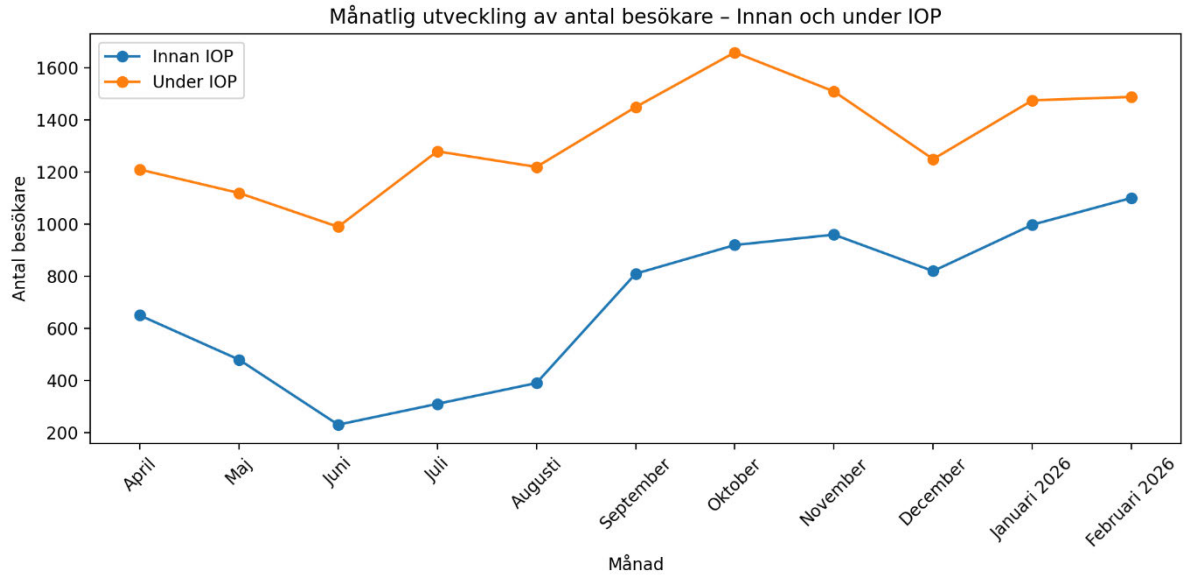

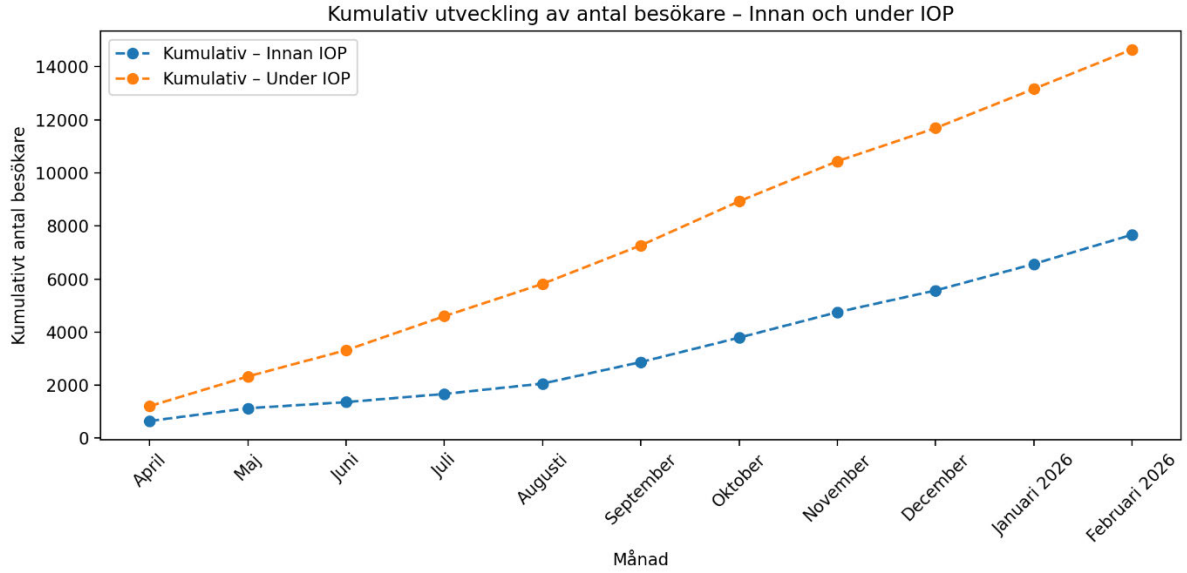

Diagrammen visar att verksamheten redan före IOP-projektperioden2024-2025 hade en kontinuerlig ökning av antalet besökare per månad, vilket indikerar ett växande behov av insatserna. Under projektperioden förstärktes denna utveckling markant, med en betydande och varaktig ökning av antalet besökare. Detta visar att IOP-samarbetet har bidragit till ökad tillgänglighet och stärkt verksamhetens kapacitet att möta målgruppens behov.

Ökningen kan delvis förklaras av ett generellt växande samhällsbehov. Genom IOP-finansieringen har verksamheten haft tillgång till kompetent personal och ett nära samarbete med samverkansparter, vilket har möjliggjort bättre samordning av insatser och ett mer sammanhållet och hållbart stöd till målgruppen.

3.2 Målgrupper och aktivitetsnivå

1. Ensamstående mammor och utrikes födda kvinnor:

Projektet inleddes med insatser riktade till två separata målgrupper: utrikes födda kvinnor som studerar på SFI samt ensamstående svensk födda och utrikes födda mammor. De utrikes födda kvinnorna erbjöds stöd i form av läxhjälp, hjälp vid akuta behov och vägledning i kontakter med myndigheter. Därutöver genomfördes både inomhus- och utomhusaktiviteter.

Under genomförandet identifierades att ett samlat arbete med båda målgrupperna skapade ett mer ändamålsenligt och effektivt arbetssätt. En del av de utrikes födda kvinnorna lever som ensamstående, med eller utan barn, samtidigt som ensamstående svenskfödda mammor uttryckte behov av ökad gemenskap. Genom att föra samman grupperna kunde projektet möta gemensamma behov och stärka deltagarnas sociala nätverk.

De gemensamma aktiviteterna har bidragit till minskad ensamhet, ökad social delaktighet och förbättrad integration. Arbetssättet har samtidigt främjat språkutveckling, erfarenhetsutbyte och socialt stöd. Mot denna bakgrund valde projektet att arbeta vidare med en samlad målgrupp.

Genomförande och aktiviteter:

Under projektets första kvartal startades en pilotgrupp där sex kvinnor deltog (två svenskar och fyra utrikes födda). Gruppen genomförde tre träffar på Halle- och Hunneberg. Därefter utökades verksamheten till att omfatta **14** ensamstående mammor (fyra svenskar och tio utrikes födda) vid ytterligare tre tillfällen. Utöver detta deltog cirka **20** personer vid tre aktiviteter på Vattenpalatset. Syftet har varit att stärka integration, språkutveckling och socialt stöd samt att motverka ensamhet och isolering.

Språkcafé och språkbibliotek:

Språkcaféet är en central del av verksamheten och hålls varje måndag i två grupper.

Under sommaren **2024**, då språkcaféet hade sommarstängt, hade verksamheten inga besökare. För att undvika detta startades sommaren **2025** ett språkbibliotek kombinerat med läxhjälp och olika aktiviteter. Detta resulterade i totalt **121** nya besökare, jämfört med 0 året innan.

Språkbiblioteket har underlättat språkinlärning och skapat mötesplatser mellan svenska och nyanlända deltagare. Besökarna har kunnat låna material hem, och svenskfödda deltagare har fungerat som samtalspartners, vilket har bidragit till ökad språkutveckling och minskad ensamhet.

Ur språkbibliotekets verksamhet växte en mindre läsgrupp fram. Gruppen med kvinnorna startade med fyra deltagare och en svensk ledare med fokus på lättläst litteratur, och den växte successivt till elva deltagare.

" Vi har fått en väldigt fin social samvaro med glädje och trygghet i svenska gruppen. Eleverna känner sig trygga och detta har även gjort att många elever brutit sin isolering och tagit ett aktivt beslut att komma hit till Röda Korsets hus i Vänersborg.

Kursen började med en liten grupp på 4 personer och nu den sista tiden har det blivit en ökning till 11 personer och det finns ett önskemål ifrån eleverna att kursen skall hållas länge och flera kursträffar i veckan.

I våran grupp är eleverna mycket nöjda och det finns en mix av många nationaliteter förutom svenskar.

Det är en mycket god stämning och alla vågar läsa, prata och det är viktigt att förstå innebörden i texten. Vi tar även upp andra saker som har med det svenska Samhället att göra. Kursen behövs för det är också en integration in i det svenska samhället." **Säger ledaren / Anneli Fransson**

Nytt:

I början av 2026 inledde vi en ny dialog med målgruppens medlemmar för att utvärdera tidigare aktiviteter, identifiera kvarstående behov och planera insatser som bättre möter dessa behov. Detta ledde till starten av:

1) /Hälsosam vardag/ – kvällsaktivitet för kvinnors hälsa och integration:

Under perioden har vi genomfört kvällsaktiviteten Hälsosam vardag, som leds av en nutritionist i samarbete med en instruktör inom rörelse och yoga. Syftet med aktiviteten är att stärka deltagarnas fysiska och psykiska hälsa genom att kombinera praktisk träning med kunskap om mat, hälsa och hållbara levnadsvanor. Målet är att ge kvinnorna verktyg för att utveckla en mer hälsosam, aktiv och balanserad vardag.

Aktiviteten genomförs varannan torsdag kl. 16:30–18:00.

Gruppen består av 20 kvinnor med sex olika nationaliteter. Mångfalden i gruppen har skapat en inkluderande miljö där deltagarna både stöttar och inspirerar varandra. Gruppens sammansättning är: svenskfödda, somaliska/två ensamstående mammor som deltar tillsammans med sina fyra tjejer/en arabisktalande mamma med sin tjej/kvinnor med tigrinja, persiskt och kurdiskt språk och kulturbakgrund.

Denna bredd av erfarenheter, kulturer och perspektiv har berikat gruppen och skapat ett tryggt sammanhang där kvinnorna delar kunskap, bygger nätverk och utvecklar nya sociala relationer.

- Aktivitetens betydelse

Hälsosam vardag har visat sig vara en viktig insats för att:

- Stärka kvinnors fysiska och psykiska hälsa
- Motverka isolering och ensamhet
- Bygga broar mellan kvinnor från olika bakgrunder
- Främja social delaktighet och integration
- Etablera hållbara hälsovanor i både individens och familjens vardag

Sedan kommer de att delta i det 5 km långa Vårruset den 7 maj, till detta tillfälle bjuds även deltagarnas familjer in, för att stärka gemenskapen och uppmuntra hela hushållet till fortsatta hälsosamma vanor.

Efter detta deltar de även i andra aktiviteter, oktober marknaden, kulturveckan och så vidare.

2. Teori: Många utrikes födda kvinnor vill ta körkort, men behöver stöd i de teoretiska studierna. Planen är därför att skapa en utbildning som i ett första steg hjälper dem att klara teoriprovet, en grupp på16 st startar upp under mars månad.

2. Insatser för att motverka ensamhet – särskilt bland äldre män:

Musikcafé, integrationsaktiviteter och vilorum för hemlösa är centrala delar av vår verksamhet.

- Musikcafé: En stor grupp träffas varje onsdag för musikcafé: till exempel 26/11 var det 71 besökare.

Under sommaren 2024, när vårt ordinarie musikcafé på onsdagar höll sommarstängt, hade musikcafé inga besökare. För att undvika samma situation sommaren 2025 startade vi en kör, införde onsdagsaktiviteter och genomförde två utflykter. Dessa satsningar resulterade i totalt 145 besökare, jämfört med 0 året innan.

För att nå fler ensamma äldre har vi spridit information om våra aktiviteter, bland annat genom att lägga ut musikcaféets schema på biblioteket.

Som ett pilotprov samarbetade vi även med en bostadsrättsförening **HSB Brf Hyveln i Vänersborg** på Torpaområdet, där många äldre bor. Via föreningen kunde vi dela ut vårt verksamhetsschema och information om vilket hjälp och stöd får man i Röda Korset hus under Öppet hus, samt telefonnummer för att kontakta oss och söka hjälp - direkt i de boendes postlådor, samt på deras Hemsida (Bilaga 3). Detta visade sig vara ett mycket effektivt sätt då alla boende fick informationen direkt hem. Vi nådde nya deltagare och det resulterade i att äldre personer hittade till oss och erbjöds vara med på utflykter.

Utflykter och sociala insatser för äldre och hemlösa

Under rapportperioden genomförde vi fyra utflykter: två till **Hunneberg** och två till **Nuntorp**. Totalt deltog **90 personer** i dessa aktiviteter. Under utflykterna fick deltagarna möjlighet att inta lunch tillsammans, umgås och skapa nya sociala kontakter i en trygg och avkopplande miljö. Genom dessa tillfällen kunde vi nå fler äldre personer som lever i ensamhet och därefter introducera dem till våra övriga verksamheter.

Vi bjöd även in **16 hemlösa personer** till en gemensam lunch. Denna insats gav deltagarna en stark känsla av värdighet och tillhörighet. Många uttryckte att det kändes betydelsefullt att bli sedda, att vi finns här för att stödja dem och att alla människor har samma värde, oavsett livssituation.

Effekter och betydelse för målgruppen

Utflykterna har varit särskilt uppskattade av de äldre deltagarna. Aktiviteterna har gett dem möjlighet att:

- lära känna nya människor, bryta isolering och ensamhet, skapa nya sociala band, uppleva natur och gemenskap, känna sig delaktiga och inkluderade.

Dessa möten har visat sig vara ett effektivt sätt att stärka välbefinnandet och skapa långsiktiga kontakter som bidrar till att minska ensamhet och social utsatthet.

- **Utveckling och kommande satsningar:**

Den 24 februari genomförde vi, i samarbete med Folktandvården, föreläsningen ”Seniorer och tänder – Vad händer?” där 12 äldre män deltog.

Syftet var att öka kunskapen om munhälsa hos äldre samt att lyfta fram dess betydelse för allmän hälsa och livskvalitet. Vi planerar att fortsätta med fler informationsinsatser framöver.

Plan framåt

- Fortsatta träffar med varierade aktiviteter anpassade för äldre.
- Fler naturutflykter för att främja gemenskap och social delaktighet.
- Utökade informations- och kunskapsinsatser i samarbete med lokala aktörer.
- Riktade insatser för att nå fler äldre som lever isolerade i hemmet.

Dessa planerade aktiviteter syftar till att ytterligare stärka målgruppens sociala nätverk, minska ensamhet och erbjuda kontinuerligt stöd för en av våra mest sårbara grupper.

Planen framåt är att kontakta fler pensionärsföreningar och bostadsföreningar samt fortsätta använda dem som kanaler för att nå ut direkt till människor i deras hem med uppdaterade aktivitetsscheman på ett enkelt och träffsäkert sätt.

3. Ungdomar:

Ungdomar är viktiga eftersom de är framtiden. Om vi investerar i ungdomar skapar vi en ljus samhällsframtid.

Överenskommelsens första två målgrupper är

- Ungdomar i trångboddhet

- Unga som inte kommer in på gymnasiet

Detta är aktiviteter och fokusområden som omfattas av IOP överenskommelsen

Läxhjälp för barn och ungdomar.

Ungdomar i trångboddhet:

- **Ungdomsträffar:**

Inom ramen för IOP-projektet har ungdomsträffar genomförts i samarbete med Röda Korsets Ungdomsförbund. Verksamheten har bedrivits i form av regelbundna veckoträffar med fokus på självbestämmande samt på att skapa trygga och inkluderande mötesplatser.

Insatsen ligger i linje med IOP-projektets mål genom att erbjuda ett alternativt och meningsfullt sammanhang för unga. Detta gäller särskilt unga killar som riskerar att dras in i destruktiva miljöer, såsom gängkriminalitet, samt unga tjejer som av olika skäl saknar tillgång till fritidsgårdar eller andra etablerade mötesplatser.

Den första gruppen avslutades under hösten 2025. Därefter har verksamheten utvecklats och två nya ungdomsgrupper har startats upp, med totalt 30 deltagare.

Arbetet fortsätter med fokus på informationsspridning och rekrytering av fler deltagare för att stärka verksamhetens räckvidd och långsiktighet.

- **Läxhjälp**

- Före IOP-projektet fanns inga riktade insatser för barn och ungdomar inom verksamheten. Under projektperioden etablerades därför en läxhjälpsverksamhet för elever i årskurs 4–5 samt högstadiet, främst barn till ensamstående mammor som nåtts genom etablerade kontaktvägar. Två frivilliga läxhjälpare med relevant kompetens ansvarade för insatsen, som erbjöds två gånger i veckan. Under oktober 2025 deltog sex elever.
- Läxhjälpen blev ett viktigt första steg i att utveckla stöd till en tidigare osedd målgrupp. Deltagandet var dock lägre än förväntat, vilket tydliggjorde behovet av att anpassa arbetssättet för att öka tillgängligheten.
- För att nå fler barn vidareutvecklades metoderna och verksamheten flyttades i samarbete med bostadsrättsföreningen i Torpaområdet till deras föreningslokal – ett strategiskt val som förenklar deltagandet eftersom många barn bor i området. Våra volontärer bemannas verksamheten. Det fortsatta arbetet omfattar dialog med föräldrar, rekrytering av fler frivilliga samt löpande uppföljning för att förbättra insatsen och stärka deltagandet.

- Sammanfattning

- Läxhjälpen har lagt grunden för ett nytt och viktigt stöd till barn och ungdomar. Trots ett begränsat initialt deltagande har anpassade arbetssätt och ökad lokal förankring skapat bättre förutsättningar att nå fler elever framöver. Vi fortsätter att utvärdera och utveckla insatsen för att långsiktigt stärka målgruppens möjligheter i skolan.

Unga som inte kommer in på gymnasiet:

Arbetet med ungdomar som inte kommer in på gymnasiet har ofta utgått från ett vuxenperspektiv, där svårigheterna främst tolkas som bristande studieresultat och där lösningen därför blir att erbjuda läxhjälp. Erfarenheter och dialog med många ungdomarna

som vi hade visar dock att detta inte alltid motsvarar deras upplevda behov. För att insatserna ska bli relevanta och effektiva

krävs att ungdomarnas egna perspektiv tas tillvara. Genom att lyssna på dem och involvera dem i problemformulering och utformning av insatser skapas bättre förutsättningar för delaktighet, förtroende och långsiktig effekt. **Det här är vad vi kommer att arbeta med under 2026.**

4. Personer i digitalt utanförskap – genomförande och analys:

Under öppet hus har verksamheten erbjudit teknikhjälp till deltagare som haft svårt att hantera digitala tjänster, exempelvis fakturabetalningar, myndighetskontakter och användning av mobiltelefoner eller datorer. Behovet har varit återkommande och ofta akut. För att möta efterfrågan etablerades även ett ”Teknik-drop-in”, där deltagare får direkt stöd utifrån tillgängliga resurser.

Under sommaren 2025 organiserades tre tillfällen. med en erfaren ledare med kunskap inom tekniska frågor. Då fick deltagarna ett mer strukturerat och kompetent stöd.

Analys och iakttagelser:

Våra observationer visar att antalet personer som befinner sig i digitalt utanförskap fortsätter att öka. Många saknar grundläggande kunskap om hur man använder digitala tjänster, sköter vardagliga administrativa uppgifter eller kommunicerar digitalt. Detta skapar en betydande sårbarhet, eftersom allt fler samhällsfunktioner kräver digital kompetens. Vi ser också att efterfrågan är fortfarande stor.

Inför februari och mars 2026 planerades tre nya tillfällen i samarbete med Studiefrämjandet Väst. För att nå fler gjordes en bred informationsinsats: affischer delades ut via Vänersborgs bibliotek och kommunens allmänna anslagstavlor, och bostadsrättsföreningen informerade samtliga boende genom utdelning i brevlådor. Syftet var att säkerställa att personer som behöver stöd verkligen känner till möjligheten och att tröskeln för att delta sänks.

Fördjupad samverkan och riktade insatser: när flera aktörer bidrar kan insatserna skalas upp och ge effekt på kortare tid.

Sammanfattning

Insatserna för personer i digitalt utanförskap är ett viktigt steg mot att stärka deltagarnas självständighet och möjligheter att hantera vardagliga digitala krav. Behovet är stort och växande, och erfarenheterna visar att samverkan med andra aktörer är avgörande för att kunna möta efterfrågan. Genom riktade insatser, förbättrad information och ett utökat partnerskap finns nu bättre förutsättningar för att nå fler och erbjuda ett mer hållbart stöd framåt.

5. Krisberedskap:

Röda Korsets medverkan under Beredskapsveckan:

- Under årets Beredskapsvecka deltog Röda Korset i samarbete med ICA genom en informationsinsats utanför ICA Älgen i Vargön. Fyra volontärer turades om att bemanna två pass mellan kl. 13.00 och 17.00. Syftet var att öka medvetenheten om krisberedskap bland allmänheten.
  Vi delade ut checklistor med exempel på viktiga varor att ha hemma vid en eventuell kris och förde samtal med besökare om hur man kan förbereda sig inför olika typer av samhällsstörningar.

Onsdag den 24 september deltog Första hjälpen-gruppen i Vänersborg i Beredskapsveckan genom att finnas på plats vid Gågatukrysset. Gruppen / 4 personer två timmar/ visade upp sin utrustning och svarade på frågor från förbipasserande. Syftet var
att sprida kunskap om första hjälpen och stärka allmänhetens beredskap vid olyckor och akuta situationer.

Första hjälpen gruppen:

1) Därutöver har gruppen under året 2025 haft två uppdrag.
   Under tiden 5–7 juni hade gruppen olycksfallsberedskap vid sommarfesten Aqua Blå i Vänersborg, med hjälp från första hjälpen grupp Göteborg.
   Gruppen arbetade sammanlagt 51 timmar och behövde inte göra några större ingripanden; det kan sammanfattas till några skrubbsår och några personer med vätskebrist.
2) Under tiden 27–28 juni hade gruppen olycksfallsberedskap vid SubKult-festivalen i Vänersborg.
   Gruppen arbetade sammanlagt 80 timmar och behövde inte göra några större ingripanden; det kan sammanfattas till några skrubbsår och några personer med vätskebrist.

För Första hjälpen gruppen/ Bengt Almqvist / Frivilligledare

Plan framåt

Röda Korsets lokala organisation, inklusive personal, volontärer och styrelse, står väl förberedda att bistå vid kriser och extraordinära händelser i samhället. Insatserna genomförs i nära samverkan med kommunen för att säkerställa en samordnad och effektiv krishantering.

I ett samhällsläge präglat av ökande otrygghet och oro är behovet av stärkt kunskap inom första hjälpen särskilt stort. Det är av central betydelse att öka den generella beredskapen och främja en kultur där fler medborgare kan och vågar ingripa vid akuta situationer.

Som ett led i detta utvecklingsarbete kommer Röda Korset, i samarbete med HSB Brf Hyveln Vänersborg, som bostadsrättsförening, att genomföra första hjälpen-utbildningar i

föreningslokalen. Boende i området kommer att erbjudas möjlighet att delta i syfte att höja kunskapsnivån och stärka den lokala krisberedskapen.

De erfarenheter och arbetssätt som etableras genom detta pilotinitiativ kommer därefter att systematiseras och överföras till andra föreningslokaler i samhället. På så vis möjliggörs en skalbar modell som kan bidra till ökad robusthet och trygghet i fler delar av lokalsamhället.

3.3 Verksamheten Öppet hus

- **En plats för trygghet, återhämtning och social gemenskap:**

Öppet hus-verksamheten: En trygg mötesplats Röda Korsets Hus, är öppet måndag–fredag kl. 10:00 – 15:00 och erbjuder en miljö där besökare kan känna sig avslappnade, trygga och välkomna.

Den stora mångfalden av individer som deltar skapar goda förutsättningar för att bygga sociala relationer och motverka ensamhet. Genom att dela erfarenheter, utbyta kunskap och möta andra i liknande livssituationer stärks både känslan av sammanhang och den personliga tryggheten. Detta ger många ett större hopp och mening i vardagen.

Under öppettiderna ges besökarna möjlighet att vistas inomhus, få tak över huvudet, inta en varm måltid, duscha, tvätta sina kläder, och få kläder och skor. Verksamheten arbetar aktivt med att tillgodose grundläggande behov och skapa en atmosfär präglad av värme, omtanke och respekt.

Besökarna kan även delta i olika aktiviteter som främjar delaktighet, engagemang och välbefinnande. Sammantaget bidrar detta till en miljö där individer bemöts med respekt och värdighet och där en grundläggande känsla av tillhörighet kan växa fram.

Denna typ av stödjande och inkluderande miljö utgör en central del i individernas möjligheter till återintegrering i samhället. Den skapar starka sociala broar baserade på respekt, förtroende och delade erfarenheter, vilket i sin tur stärker både individens och gruppens sociala hållbarhet.

Mat- och serviceutbud under Öppet hus:

Servering under öppettiderna: under Öppet hus serveras smörgåsar, kakor, kaffe, te, juice och vatten.

Dessutom: utdelning **matsvinn** (tisdag), utdelning **nödkasse** och **soppkök** (torsdag), utgör en hörnsten för att säkra livsmedelsförsörjningen.

Utdelning av nödkassar:

Vid ekonomiskt utsatta situationer eller andra akuta behov delas nödkassar ut vid förfrågan — antingen genom besök på plats eller per telefon. Innehållet kan omfatta:

. Hygienartiklar såsom schampo, tvättmedel, handtvål, toalettpapper, blöjor och bindor.

. Torra varor som ris, pasta, krossade tomater och olja.

. Frysvaror såsom kött, kyckling, ost och bröd.

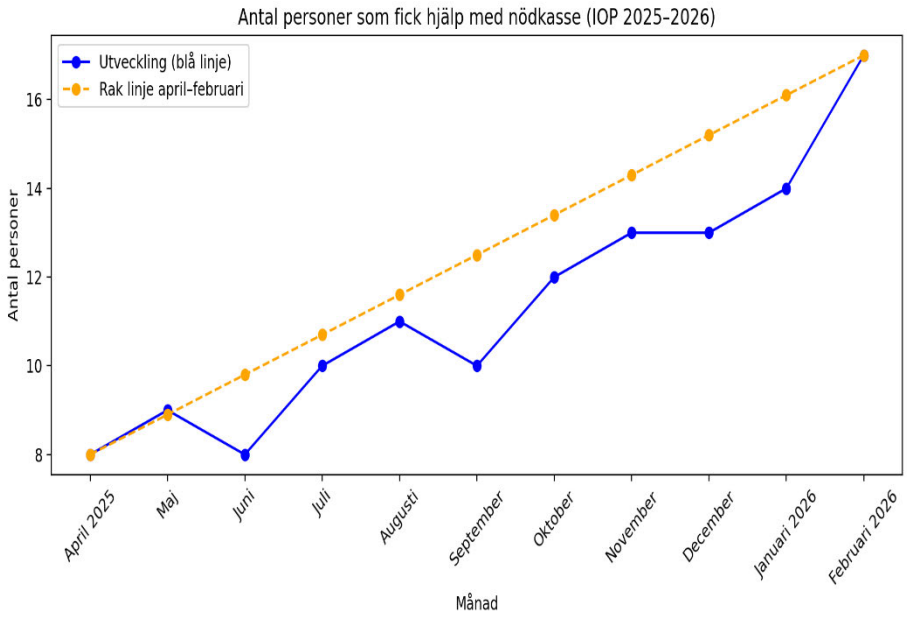

En blå linje med faktiska månadsvärden under IOP 2025–2026

En orange streckad linje från april till januari som tydligt visar den övergripande utvecklingen

Analysen: att antalet personer som sökt nödkasse hos oss ökat kontinuerligt under perioden – från 8 personer i april till 17personer i februari – visar tydligt att behövande hittar vägen till oss, att hjälpen når rätt personer, och att behovet i samhället fortsätter att växa. Dessa resultat ligger i linje med de nationella rapporterna och stärker bilden av ett växande gap mellan människors grundläggande behov och samhällets förmåga att tillgodose dem.

Utdelning matsvinn:

Matsvinn var från Willys, planen var att knyta fler samarbeten med butiker för att öka tillgången på matsvinn. I höstas har vi fått matsvinn från Hemköp/Torpahallen som var uppskattat och som innehåller mycket grönsaker och frukt.

Vi arbetar med att rekrytera fler frivilliga för att hantera det ökande behovet och logistiken kring utdelningarna.

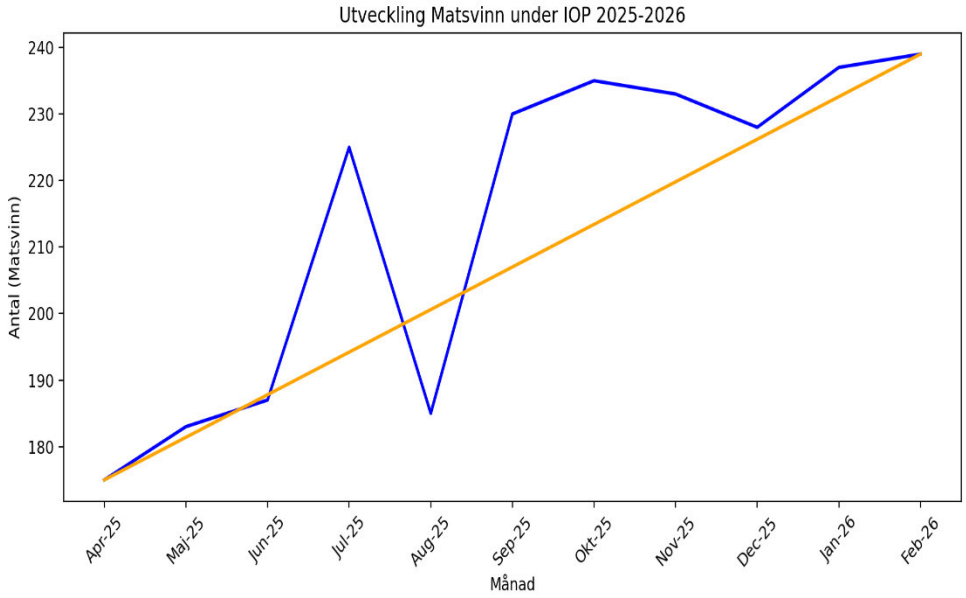

En blå linje med faktiska månadsvärden under IOP 2025–2026

En orange rak linje från april till januari som tydligt visar den övergripande utvecklingen (ökningen från 173 till 239)

Analysen: Det är tydligt att utvecklingsarbetet inom IOP har förstärkt verksamhetens räckvidd och effekt. Genom att arbeta systematiskt med mottagning, sortering och distribution av matsvinn har verksamheten kunnat säkerställa att resurserna används på bästa möjliga sätt. Detta har möjliggjort två centrala resultat:

. Minimering av matsvinn – genom att ta tillvara livsmedel som annars skulle ha kasserats.

. Rätt insats till rätt målgrupp – genom att säkerställa att maten snabbt når de personer och familjer som befinner sig i akut ekonomisk utsatthet och i behovet.

Utdelning kläder– nytt behovsstyrt system:

För att bättre möta det ökande behovet bland våra besökare har vi infört ett nytt system för kläd- och materialutdelning baserat på individuella önskelistor. Syftet är att säkerställa att de resurser som finns i vår butik används på ett effektivt, rättvist och behovsanpassat sätt.

Så fungerar det nya systemet:

Personer i behov får möjlighet att lämna in en önskelista där de anger vilka artiklar de behöver samt relevanta detaljer, exempelvis storlek när det gäller kläder och skor. Systemet omfattar inte enbart kläder, utan även ett brett utbud av andra artiklar såsom: skor, gardiner, dukar, filtar, sovsäckar, överkast, termosar, köksredskap, och diverse hushållsartiklar, m.m.

Vi utgår från allt material som finns tillgängligt i Second Hand affären och som är lämpligt att distribuera.

Arbetsprocess: Vi för dagliga listor över inkomna önskemål.

Listorna hanteras i nära samarbete med affärens personal, som plockar ihop efterfrågade varor.

Utdelningen sker varje vecka och genomförs individuellt och diskret för att säkerställa respekt och integritet för mottagarna.

Resultat och effekter:

Det nya arbetssättet har fungerat mycket väl och bidragit till en mer strukturerad, rättvis och behovsanpassad utdelning.

Det har även stärkt upplevelsen av respekt och värdighet hos mottagarna, samtidigt som våra resurser används mer effektivt.

. Diagrammet Klädutdelning apr 2025-febr 2026:

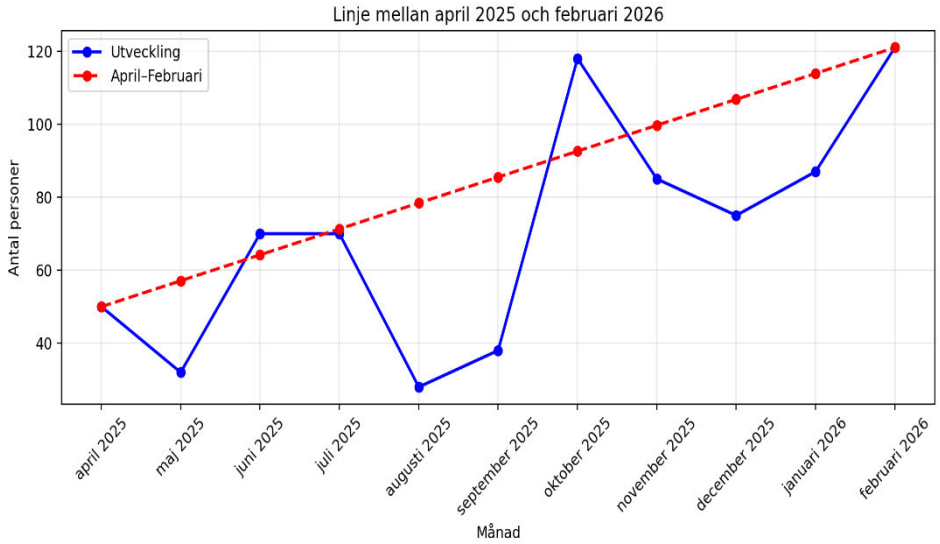

En blå linje med faktiska månadsvärden under IOP 2025–2026

En röd streckad linje från april till januari som tydligt visar den övergripande utvecklingen.

Analysen:

Totalt hjälpta: **769**

Lägsta månad: augusti **2025 (29)** var många barn hemma inför skolstart, vilket gjorde att många mammor inte deltog i aktiviteter.

Högsta månad: februari **2026(121)**

Samt den betydande ökningen som observerades i **oktober 2025 (116),**

som visar ett tydligt mönster där behovet ökar kraftigt under hösten och toppar i oktober strax innan vintern. Under denna period ökar antalet besökare markant, och många – särskilt personer i hemlöshet eller i utsatta boendesituationer – söker varmare kläder för att klara kylan utomhus, både efter arbetstid och under helgdagar när vår verksamhet är stängd.

Den röda streckade linjen i diagrammet visar förändringen mellan **april (48 personer) och februari (121 personer)**. Den illustrerar en tydlig långsiktig ökning av behovet över perioden. Trots månatliga svängningar pekar trenden uppåt, vilket tyder på att fler söker stöd.

Vilorum

Antalet besökare i vilorummet — framför allt personer i hemlöshet — har ökat under perioden.

Utmaningar:

Det ökande antalet besökare innebär större resursbehov och högre belastning på både personal och volontärer. Dessutom ökar behovet av mat, kläder och andra stödinsatser.

4. Sammanfattning – IOP: Öppet Hus

Grundprincipen för Öppet Hus är att skapa värme, trygghet och tillgängligt stöd för alla besökare.

Verksamheten strävar efter att ingen ska stå utan mat, stöd eller känslan av att vara välkommen.

Under IOP-projektet utvecklades nya arbetssätt för att identifiera och nå marginaliserade och sårbara grupper:

• Individuella samtal genomfördes för att analysera grundorsaker till utsatthet och kartlägga gemensamma behov.

• Baserat på dessa behov planerades och genomfördes målgruppsanpassade aktiviteter.

• Aktiviteter följdes upp och förbättrades löpande för ökad träffsäkerhet och räckvidd.

• Arbetet kombinerade individuella insatser med gruppaktiviteter och relationsskapande dialog.

• En helt ny målgrupp inkluderades: barn och ungdomar, som tidigare inte deltog i verksamheten annat än som medföljande till en förälder.

• IOP-projektet bidrog till förbättrade metoder, utökad målgrupp, och en mer behovsanpassad och effektiv verksamhet.

4. Verksamhetsberättelse:

Under pilotåret har verksamheten vid Röda Korsets Hus arbetat aktivt för att möta de växande behoven som uppstår i takt med att allt fler grupper hamnar i utsatthet. Detta har krävt både förstärkta resurser och utveckling av mer innovativa arbetssätt för att säkerställa att rätt stöd når rätt personer i rätt tid.

Grundprinciper för Öppet Hus: Att skapa en miljö präglad av värme, trygghet och tillgängligt stöd för alla besökare. Att verka för att ingen ska behöva stå utan mat, praktiskt stöd eller känslan av att vara välkommen.

Utveckling av nya arbetssätt inom IOP-projektet:

Under IOP-projektet utvecklades nya metoder för att nå, identifiera och stödja marginaliserade och sårbara grupper. Ett särskilt fokus har riktats mot:

Teknik- och datahjälp för personer i digitalt utanförskap

Insatser för att motverka ensamhet, särskilt bland äldre män

Stöd till ensamstående mammor och utrikes födda kvinnor

Insatser riktade till ungdomar, en helt ny målgrupp i verksamheten

Arbetssätt och metodik

För att säkerställa både träffsäkerhet och relevans i insatserna har arbetet byggt på följande delar:

. Individuella samtal genomfördes för att analysera grundorsaker till utsatthet och identifiera återkommande behov.

. Behovskartläggningen låg till grund för planering och genomförande av målgruppsanpassade aktiviteter.

. Löpande uppföljning och justering av aktiviteter säkerställde att insatserna förblev relevanta och nådde ut till rätt personer.

. En kombination av individuella insatser, gruppaktiviteter och relationsskapande dialog användes för att främja tillit och långsiktigt stöd.

. Ett centralt fokus har varit att fördjupa och stärka den samverkan som påbörjades med lokala aktörer. Målsättningen är att tillsammans skapa långsiktiga, samordnade och hållbara insatser som bättre svarar mot de komplexa behov som finns i lokalsamhället.

. En helt ny målgrupp – barn och ungdomar – inkluderades i verksamheten, vilket innebär en betydande breddning av målgruppen jämfört med tidigare år då de endast deltog som medföljande till en förälder.

Analys

IOP-projektet har bidragit till:

. fler och förbättrade arbetsmetoder

. utökade målgrupper

. ökad träffsäkerhet i insatserna

. en mer strukturerad, behovsanpassad och effektiv verksamhet

Sammantaget har projektet stärkt verksamhetens kapacitet att nå och stödja personer i utsatthet och skapat en mer hållbar grund för framtida utvecklingsarbete.

Verksamhetsplan för kommande period

Verksamhetsplan för kommande period:

Under nästa period fokuserar verksamheten på att vidareutveckla arbetet från pilotåret, fördjupa befintliga insatser och identifiera nya behov.

Prioriterade insatser:

. Fortsatt stöd till etablerade målgrupper: Vi fortsätter arbetet med ensamstående mammor, utrikes födda kvinnor, äldre, ungdomar och andra grupper i social utsatthet.

. Löpande omvärldsanalys: Genom kontinuerlig bevakning identifieras grupper som riskerar marginalisering och där riktade insatser behövs.

. Fördjupad samverkan: Samarbetet med lokala aktörer, myndigheter och föreningar stärks för ökad samordning och kvalitet.

. Utveckling av nätverksinsatser: Vi planerar fler gemensamma aktiviteter med samverkansparter för att skapa långsiktiga och hållbara lösningar.

Vidareutveckling av arbetsmetoder: Metoder och insatser anpassas löpande utifrån behovsanalys och resultat för att säkerställa träffsäkra och flexibla arbetssätt.

Det för att skapa långsiktigt hållbara insatser.

5. Lärdomar och rekommendationer

Projektstarten visade tydligt behovet av mer strukturerade metoder för att nå målgrupper och för att systematiskt kunna följa upp resultat. Pilotåret gav värdefulla erfarenheter som stärkte vår förmåga att tolka förändringar i människors livssituationer och använda denna kunskap i den långsiktiga planeringen.

Lärdomar:

Kontinuerliga omvärldsanalyser är avgörande för att identifiera grupper som riskerar att hamna i marginalisering.

En aktuell och behovsbaserad analys gör det möjligt att utforma träffsäkra och relevanta insatser.

Förmågan att snabbt anpassa verksamheten efter förändrade behov är en central framgångsfaktor.

Rekommendationer:

. Fördjupa samarbetet med lokala aktörer för större räckvidd och förankring.

. Stärka informationsspridningen genom fler målgruppsanpassade kanaler.

. Rekrytera fler volontärer för att möta det ökande behovet.

. Fortsätta utveckla aktiviteter utifrån deltagarnas behov och önskemål.

. Arbeta vidare med att sänka trösklar för deltagande och skapa trygga, inkluderande miljöer.

Exempel på lärdom:

Arbetet med pilotgruppen på sex ensamstående mammor (**2** svenskfödda och **4** utrikes födda) har varit särskilt framgångsrikt. Genom att testa nya inomhus- och utomhusaktiviteter nådde vi en bredare målgrupp och skapade starkt engagemang. Under augusti deltog totalt **36** kvinnor, vilket visar ett tydligt behov av dessa insatser.

I den större gruppen identifierades flera mindre delgrupper med olika behov. För att möta detta organiserades aktiviteterna i intressebaserade kategorier, såsom Hälsosam vardag, Lättläst och språkträning, Teknik- och IT-kurs och Teoretiska studiecirklar.

Denna indelning ökade delaktigheten och gjorde det möjligt för deltagarna att välja aktiviteter utifrån egna behov. Arbetssättet visar att målgruppsanpassade insatser skapar högre engagemang och når fler kvinnor i utsatthet. Vilket banar väg för deras integration med varandra, och sedan i samhället.

6. Ekonomi och Finansiering

Projektets finansiering har möjliggjort utvecklingen av nya arbetssätt och aktiviteter med överenskommelses målet att:

- identifiera personer och grupper som riskerar att hamna utanför samhällsutvecklingen
- nå individer som tidigare varit svåra att få kontakt med
- skapa fler meningsfulla, inkluderande och lättillgängliga sammanhang för invånarna

Genomförda aktiviteter och resultat:

För att sänka trösklarna för deltagande har vi genomfört en rad sociala och hälsofrämjande aktiviteter, såsom utflykter och simning. Erfarenheten visar tydligt att när en person vågar delta vid ett första tillfälle ökar sannolikheten för fortsatt engagemang. Många går vidare till att delta i Öppet Hus-verksamheten, söker stöd vid behov och etablerar sedan en regelbunden kontakt. Med tiden blir deltagandet en naturlig och stabiliserande del av deras vardag.

Inom ramen för IOP-projektet utvecklades även flera nya stödinsatser som nått ett stort antal personer, bland annat:

- . teknik- och datahjälp

- . insatser för att motverka ensamhet, särskilt bland äldre män
- . riktade aktiviteter för ensamstående mammor och utrikes födda kvinnor
- . insatser för ungdomar

Statistik och räckvidd:

Insatserna har nått över 700 personer från målgrupper som enligt avtalet klassificeras som marginaliserade eller utsatta. Dessa deltog i inomhus- och utomhusaktiviteter både under och efter arbetstid.

En stor del av deltagarna var redan besökare inom Öppet Hus, men många deltog för första gången och hade tidigare ingen kontakt med verksamheten. Detta visar att projektet framgångsrikt nått grupper som ofta isolerar sig och saknar naturliga sociala sammanhang. Att dessa individer aktiverades och deltog är ett viktigt resultat och en tydlig indikator på projektets relevans.

Resursbehov och framtida möjligheter:

Parallellt med projektaktiviteterna har verksamheten fortsatt erbjuda sina ordinarie stödinsatser, såsom:

utdelning av nödkassar, matsvinn, kläder, soppkök, dusch- och tvättmöjligheter med mera.

Dessa insatser kräver både personalresurser och finansiella medel. Projektets finansiering har därför varit avgörande för att möjliggöra både utvecklingen av nya aktiviteter och upprätthållandet av det löpande stöd som många är beroende av.

Detta första försöksår har lagt en stabil grund. Genom de metoder som utvecklats kan vi nu använda erfarenheterna för att nå ett större antal personer och ett bredare segment av marginaliserade grupper. På sikt bidrar detta till att minska klyftor, stärka inkludering och skapa närmare band mellan målgrupperna och samhället.

7. Styrgruppen – tydlig och effektiv funktion

Styrgruppen har arbetat mycket effektivt under pilotåret och har träffats vid totalt nio tillfällen. Vid varje möte följdes verksamhetens aktiviteter upp, idéer utbyttes och nya utvecklingsmöjligheter identifierades. Gruppen fungerade som ett viktigt stöd i form av erfarenhetsdelning, gemensam problemlösning och regelbunden justering av arbetssätt. Detta bidrog till att verksamheten kunde utvecklas på ett strukturerat och ändamålsenligt sätt.

Ett centralt förslag som kom från ledargruppen var att ändra rapporteringsstrukturen. Efter att den första kvartalsrapporten färdigställts rekommenderade gruppen att kvartalsrapporter skulle ersättas med en halvårsrapport och en slutrapport. Förslaget genomfördes och visade sig vara mycket effektivt. Den nya modellen gjorde det avsevärt lättare att sammanställa verksamhetens utveckling över tid och gav bättre förutsättningar för lärande och uppföljning inför nästa period.

8. Samverkan

Långsiktig planering kräver alltid partners. Ett nätverk av partners är det som etablerar integrerade insatser och uppnår bättre resultat.

- Röda Korsets Ungdomsförbund / Ungdomsklubbar
- Röda Korsets vårdförmedling i Göteborg
- Röda Korsets juristteam
- Studiefrämjandet Väst / Kvinnors aktiviteter och teknik
- Ingrid och Sonja Magnussons minnesfond /Ensamma äldre män
- HSB Brf Hyveln i Vänersborg
- Kultur Fabriken
- Socialförvaltningen/Vård, Stöd och Utredning i Vänersborgs kommun/ Besöksvän
- Sunrise / Hemlösa
- Willys / Matsvinn
- Hemköp-Torpa hallen / Matsvinn

Tack för att ni tagit del av rapporten

RödaKorset

Vänersborgs kommun

Bilaga1:

. Besökare- pension

Röda Korsets hus är som ett "andnigshål" för mig som åldetspensionär. Där har jag alltid känt mig välkommen. Jag har själv fått hjälp med praktiska saker och träffat personal, volontärer och gäster. Sinsemellan ganska olika personer många gånger och det tycker jag är ställets styrka.

Minns när jag satt där med en person med begynnande demens som visade olika fotografier för mig. Hon pekade på ett foto och sa att hon kände igen stället, men inte personerna. Sedan kom ett foto av en person (som gått bort och som jag kände igen). De både umgicks i stort sett dagligen för bara ett par år sedan och hon pratade ofta om honom efter hans bortgång. Nu var hon osäker på vem det är och ville att jag skrev hans namn på baksidan av kortet. Den kvinnan har också fått hjälp av andra, men idag tror jag inte att hon hittar till RK-hus.

En annan besökare var på besök på RK-hus dagligen, tills hans ben inte lägre riktigt bar honom. Nu bor han på äldreboende och jag har tagit honom tillbaka till RK-hus några gånger med rullstol och då har han alltid viljan att vara där i timmar. Utöver benen är han i god kondition, både fysiskt och mentalt. Någon gång har vi också gått förbi läshörnan på biblioteket innan hemgång. Ett par gånger har vi också beskt ett par gravar på Strandkyrkogården, som han innan besökt ett par gånger i veckan. Nu när vintern rullar in har vi ett uppehåll, men planen är att det ska bli igen då vädret är mera gynnsamt. På boendet har han också fått besök av andra som han tidigare träffat på RK-hus.

Mesta gångerna hänger jag bara där. Det är en trygg plats, jag har ibland varit med på olika aktiviteter i huset och även varit med på dagsutflykt när tillfället fanns. Stöd och hjälp har jag också fått, även om jag här skriver mest om personer jag mött på RK-hus.

Jan 68 år

. Besökare-hemlös:

Fattiga människor har ingen annanstans att ta vägen. Fattiga människor är inte välkomna någon annanstans än röda korset. För Fattiga människor är detta en plats där hen kan få sova inomhus i värme, duscha, tvätta kläder och få i sig mat.

Gemenskap och andra kulturer möts och Lär av varandra. Nyanlända från konflikt drabbade länder lär sig språket och får umgås med svenska folket under samma tak. Var någonstans i Vänersborg finns detta?

Men det behövs mer för dessa människor, för det är fler fattiga och nyanlända än vad man tror.

Jag känner ett lugn och ro i kroppen, innan vandrade man runt och visste inte vart man skulle ta vägen. Känslan av gemenskap och att någon bryr sig om en som startade hela verksamheten för msåna som mig, som vill att man kommer dit och stannar

och att där finns utbildad personal som man kan tala ut med eftersom dem ochså har tystnadsplikt

Tomas

Bilaga 2

Svenska Röda Korsets forskare Christina genomförde under tre dagar intervjuer med personer från olika grupper av dagliga besökare i Öppet Hus-verksamheten. Intervjuerna ingår i hennes forskningsprojekt om betydelsen av Röda Korsets Hus och utvecklingen av verksamheten. Det finns i dag sex Röda Korsets Hus i Sverige, och vårt hus är en del av denna nationella studie.

Nedan följer citat från **Christina Swärdings** intervjuer med besökare på Röda Korsets Hus, Citaten är kategoriserade i gult:

Gemenskap	Vi är en familj kort sagt.....Vi öppnar oss och pratar om allt.
Delaktighet	Riktig yttrandefrihet.... det är något unikt.
Praktisk	hjälp Jag hittade min första jobbkontakt här.
Hopp/mående	När jag inte är här längtar jag hit.
Önskemål	Om möjligt, längre öppettid 11 – 16 och öppet på lördagar.
Gemenskap	Vi försöker ställa upp för varandra så mycket vi kan..... vi sitter i samma båt.
Trygghet	Här får man vara sig själv.
Trygghet	När jag kom in somnade jag nästan direkt....kroppen slappnade av.
Bemötande	(Personalens) struktur gör oss lugna – vi vet vad som händer.
Bemötande	(Koordinatorn) öppnade tidigare så jag slapp sova ute.
Önskemål	Söndagsöppet skulle göra stor skillnad.
Önskemål	Det borde finnas något för barn.

Bifoga 3

Radio P4 Väst besökte Röda Korsets Hus den 28 januari 2026 och genomförde flera intervjuer om verksamheten och de behov som finns. Nedan finns två länkar: en med Annika, som är hemlös och besökare hos oss, och en med Patrik, verksamhetsutvecklare:

1)

https://www.sverigesradio.se/artikel/hemlosa-annikas-hogsta-onskan-ett-eget-boende

Hemlösa Annikas högsta önskan: Ett eget boende

2)

https://www.sverigesradio.se/artikel/ensamstaende-och-pensionarer-ber-om-matkassar-far-inte-ihop-det

Allt fler pensionärer och ensamstående föräldrar ber Röda korsets hus i Vänersborg om matkassar, så kallade nödkassar. Det säger verksamhetsutvecklare Patrik Larsson.

- ”Det kan vara så att det blivit tuffare för gemene man, man får inte ihop det ekonomiskt”. Han ser att många av dem som ber om hjälpen bär på skamkänslor.
- Han berättar vad som kan finnas i en nödkasse.

Överenskommelse om Idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Vänersborgs kommun och Vänersborgs Röda Korskrets

Parter Organisationsnummer Avtalstid 250401–260331	Vänersborgs kommun, kommunstyrelsen 212000–1538	Röda Korset, Vänersborgskretsen 862500–5973

Bakgrund

"Vänersborgs kommun – attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet" Så lyder Vänersborgs kommuns vision, som antogs av Kommunfullmäktige 2013 och omfattar alla kommuninvånare. Visionen beskriver en framtida idealbild och är en gemensam färdriktning och ledstjärna för hela organisationen och den kommunala verksamheten.

Kommunfullmäktige har fastställt fem strategiska och övergripande inriktningsmål för mandatperioden, varav ett är att våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv. I den kommunala styrningen och ledningen finns även FN:s globala mål integrerade[1] med Agenda 2030:s grundprincip om att inte lämna någon utanför.

För att vi ska röra oss i rätt riktning, mot visionen och uppfylla kommunens inriktningsmål och FN:s globala mål, behöver hela samhället hjälpas åt. Genom att ingå idéburet offentligt partnerskap med Röda Korset kan vi tillsammans arbeta för att ingen ska lämnas utanför i Vänersborgs kommun.

Röda Korset arbetar för att göra samhället mer motståndskraftigt, för att människor ska kunna leva ett gott liv med god hälsa utan orättvisa skillnader. Röda Korset vill vara en inkluderande organisation baserad på mångfald, jämställdhet och samverkan, som arbetar för att hjälpa människor i utsatta situationer genom att erbjuda stöd, trygghet och social gemenskap. När det offentliga inte räcker till finns Röda Korset där och möter upp behoven hos barnfamiljer, arbetslösa, äldre, papperslösa, långtidssjukskrivna, hemlösa, ensamma människor.

Tillsammans kan kommun och civilsamhälle skapa mer jämställda och jämlika förutsättningar för Vänersborgs kommuns invånare att påverka sina liv.

[1] Mål- och resursplan 2025-2027, KF 24-06-19

Syfte och mål med överenskommelsen

Syftet med överenskommelsen är att stärka samverkan mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset för att tillsammans öka den sociala sammanhållningen och verka för att ingen lämnas utanför i Vänersborgs kommun. Partnerskapet bidrar till kommunens inriktningsmål, att våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv, genom att identifiera marginaliserade grupper och inkludera dem i meningsfulla sammanhang, synliggöra och få bättre kunskap om invånarnas behov och möta dessa med mer träffsäkra insatser, både var för sig och tillsammans.

Målsättningen med samarbetet är att stärka den sociala sammanhållningen i kommunen, genom att

- identifiera vilka som riskerar att lämnas utanför samhällsutvecklingen,
- nå de grupper och individer som vi annars har svårt att nå och
- skapa fler meningsfulla och inkluderande sammanhang för invånarna.

Parter

Parter som ingår överenskommelse genom IOP är Vänersborgs kommun genom kommunstyrelsen och Röda Korset, Vänersborgskretsen.

Vänersborg kommun

Vänersborgs kommun ansvarar för olika typer av service till kommunens invånare. Kommunen har sex förvaltningar som arbetar med olika områden; barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, miljö- och byggnadsförvaltningen, och kommunstyrelseförvaltningen. Kommunstyrelseförvaltningen är kommunstyrelsens förvaltning som leder och samordnar kommunens verksamheter samt, på uppdrag av kommundirektören, ansvarar för kommunens övergripande och långsiktiga strategiska utveckling. Överenskommelsen med Röda Korset tecknas på övergripande nivå i kommunen, av kommunstyrelsen, och samordnas och följs upp av kommunstyrelseförvaltningen genom Avdelningen för hållbar utveckling.

Röda Korset

Röda Korset är en internationell humanitär rörelse och i Vänersborgs kommun finns en av Sveriges 300 lokalföreningar. Föreningen verkar för att möta upp människors grundläggande humanitära behov, minska segregationen och hjälpa människor i ekonomisk och/eller psykosocial utsatthet.

I Vänersborg finns också Röda Korsets Hus, som var det andra i sitt slag att öppna i Sverige 2021. Röda Korsets Hus är en mötesplats för människor som lever i någon form av utsatthet, där man vill skapa en arena för trygga relationer. Huset erbjuder aktiviteter så som information, kommunikation, migrationsrådgivning, mat, vila,

säkra hänvisningar, möjlighet att sköta hygien, psykosocialt stöd, första hjälpen och aktiviteter så som språkcafé, målargrupp, yoga, musikcafé, sykurs och gemensam läsning. Aktiviteterna är sociala och hälsofrämjande i syfte att stärka individers livssituation och få en ökad känsla av sammanhang för att kunna ta makten över sitt eget liv.

Inom Röda Korsets verksamhet finns också secondhandbutik där man bland annat tar emot personer som av olika anledningar behöver praktikplats samt flertalet insatser och aktiviteter i anslutning till asylboendet på Restad Gård, där man möter upp nyanlända och deras behov för att skapa en meningsfull väntan.

Genom att stödja personer i sina grundläggande humanitära behov, är Röda Korset ett komplement till de insatser som det offentliga tillhandahåller, vilket kan göra att personer orkar hålla ut längre mot olika livsförändringar.

Partnerskapet

Genom att Vänersborgs kommun och Röda Korset ingår partnerskap och samverkar kring samhällets marginaliserade grupper och individer säkerställs ett mer stabilt och varaktigt stöd där risken för att människor lämnas utanför på olika sätt kan minska. Röda Korset möter människor som kommunen kan ha svårt att nå och genom samverkan kan partnerskapet bland annat fungera som en brygga för att fler ska få del av de kommunala insatser som de har behov av och rätt till. Partnerskapet kan också vara en källa till kunskap om individers och gruppers utanförskap, dess orsaker och eventuella lösningar, vilket är en viktig pusselbit i kommunens arbete med att ställa om till ny socialtjänstlag. I omställningen ska förebyggande och lätt tillgängligt stöd för våra kommuninvånare stärkas och där är samverkan med civilsamhället en av nycklarna för att lyckas.

Resurser

Röda Korsets bidrag till partnerskapet består både av immateriella resurser i form av kunskap och rutiner och den unika närheten till invånare i behov av stöd och gemenskap, och materiella resurser så som personal, volontärer och lokaler. Man går också in med resurser i form av tillhandahållande av kläder, tvätt- och sanitära möjligheter samt matkassar.

Vänersborgs kommun bidrar med ekonomisk ersättning för verksamhet i Röda Korsets hus och på asylboendet Restad Gård,[2] vilket bidrar till att Röda Korset får bättre förutsättningar att bedriva sin verksamhet på längre sikt.[3]

Målgrupp

Överenskommelsen utgår från Röda Korsets hus som ska vara en öppen och trygg mötesplats dit alla är välkomna och där alla, oavsett vem man är, alltid ska mötas med respekt och värme. Det är viktigt för båda parter att alla invånare är välkomna att ta del av verksamheten. Målgruppen är just *alla* invånare som är i behov av stöd och hjälp, då båda parter ska finnas till för alla utan urskiljning. Genom partnerskapet kommer man dock samverka för att identifiera och nå framförallt marginaliserade grupper som bedöms vara i extra stort behov av stöd och som samtidigt är svåra att nå.

Målgrupper som parterna har identifierat och som särskilt skulle kunna gynnas av partnerskapets samarbete är:

- Ungdomar i trångboddhet
- Unga som inte kommer in på gymnasiet
- Utrikes födda kvinnor (går i SFI)
- Ensamma personer, och särskilt ensamma äldre män
- Ensamstående mammor
- Personer i digitalt utanförskap

Åtaganden och verksamhet

I överenskommelsen bidrar Röda Korset med att öppna upp sina lokaler i form av Röda Korsets Hus. Huset är en neutral mötesplats öppen för alla vilket kan möjliggöra för kommunen att träffa invånarna på en annan arena än den traditionellt kommunala.

I huset bedriver Röda Korset sin ordinarie verksamhet med sin personal och sina volontärer. Partnerskapet mellan kommunen och Röda Korset möjliggör för nya, gemensamma aktiviteter och insatser utifrån de behov som identifieras genom samverkan, dialog och uppföljning. Där kan Röda Korsets personal och volontärer bli en viktig resurs, inte minst utifrån kompetensen att möta och bemöta människor i kris.

---

[2] Röda Korsets hus startade utifrån specifikt identifierade behov i Vänersborgs kommun med två års finansiering från Röda Korset centralt, för att täcka upp lokalhyra och tjänster. Avsikten är att huset ska bli självbärande ekonomiskt. Vänersborgs Rödakorskrets söker kontinuerligt externa medel för att finansiera sin verksamhet, både för att täcka de humanitära behov som finns i kretsen och för att de medel man tar emot från centralt håll ska kunna gå till behövande på annat håll.

[3] Medlen frigör resurser som möjliggör för Röda Korset att både fokusera på sitt grunduppdrag; att finnas där för Vänersborgs kommuns invånare i tider av kris och utsatthet, och samtidigt utveckla verksamheten utifrån dessa behov.

Inom Röda Korset finns även olika typer av stöd och hjälp för både ekonomisk och psykosocial utsatthet, bland annat i form av utdelning av matkassar och hygienartiklar och den så kallade solidariska garderoben, där människor utan att behöva betala eller förklara kan få kläder, sovsäckar, filtar etc. Röda Korset verkar även för att bryta isolering och skapa social gemenskap, genom sina olika aktiviteter och öppet hus.

I överenskommelsen bidrar Vänersborgs kommun med en kontaktperson som har ett utpekat ansvar för samordning och uppföljning av överenskommelsen, tillsammans med kontaktperson på Röda Korset. Kontaktpersonerna har även i uppgift att skapa kanaler för dialog och informationsutbyte mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset. Båda parter utser representanter till en styrgrupp för att följa upp och hantera överenskommelsens behov och tillvarata lärdomar från partnerskapet. Styrgruppen ansvarar även för att gränserna för respektive parts ansvar hålls och att den gemensamma verksamheten kompletterar den andras utan att trampa över varandras ansvarområden.

Förhållningssätt

Partnerskapet bygger på respekt inför varandras olika förutsättningar, öppenhet och dialog som karaktäriseras av ömsesidig tillit, lyhördhet, förståelse samt respekt för respektive aktörers mandat och uppdrag. Även långsiktighet, transparens och acceptans för konstruktiv kritik är centrala värden i överenskommelsen. Vidare bygger överenskommelsen på varsam och respektfull hantering av de medel som möjliggör verksamheten. Svenska Röda Korsets verksamheter bedrivs i enlighet med organisationens grundprinciper.

Aktiviteter och fokusområden som omfattas av överenskommelsen

Läxhjälp för barn och ungdomar

Syfte: Stötta barn och unga med läxläsning i en lugn miljö med trygga vuxna.

Genomförande: Röda Korset står för lokal och volontärer utifrån ungas behov och anpassar tider och utformning så att det fungerar för målgruppen.

Kommunen bidrar med information till skolorna.

Potential: Locka unga som inte kan göra läxor i hemmet på grund av trångboddhet eller brist på närvarande, trygga vuxna. Kan möjliggöra ett nytt sammanhang för unga killar som annars riskerar att falla offer för t.ex. gängkriminalitet eller unga tjejer som av olika anledningar inte har tillträde till t.ex. fritidsgårdsverksamhet eller andra mötesplatser.

Läxläsningen kan även generera andra aktiviteter för unga som kan fångas upp av Röda Korsets ungdomsförbund.

Krisberedskap

Syfte: Snabbt möta upp och tillhandahålla stöd vid kris

Genomförande: Samverka kring kris- och beredskapsarbetet och utformningen av respektive parts beredskapsplan. Röda Korset och Vänersborgs kommun bidrar båda med kris- och beredskapskunskap, och Röda Korset bidrar även med till exempel lokaler, personal och volontärer vid eventuell kris. Röda Korset har även upparbetade samarbeten med matbutiker och kan bistå med mat i händelse av kris.

Röda Korset och Vänersborgs kommun har även ett samarbete kring större evenemang där Röda Korset tillhandahåller både hjärtstartare och volontärer som är utbildade i första hjälpen. Genom att ingå partnerskap kan denna samverkan formaliseras ytterligare i syfte att säkra tryggheten för besökare vid större kommunala arrangemang.

Potential: Tillsammans vidareutveckla beredskaps- och första hjälpen arbetet utifrån gemensamma behov och tillgångar.

Vägg av Vänlighet

Syfte: Minska social och ekonomisk utsatthet och skam och bidra till värdighet för individen.

Genomförande: Tillgängliggöra och normalisera Röda Korsets solidariska garderob för att fler som är i behov av till exempel en vinterjacka eller varma skor till barnen ska få sina basala behov tillgodosedda. Röda Korset sköter flödet av kläder etc. till och från garderoben/väggen och tar genom partnerskapet på sig att tillhandahålla de artiklar som behövande har behov av, till exempel utifrån säsong. Röda Korset säkerställer att det finns en värdighet i förfarandet och att hitta en fungerande form för syftet. I konceptet ingår även att tillhandahålla tvätt- och torkmöjligheter av kläder för de som saknar denna möjlighet i vardagen. Röda Korset tillhandahåller tvättmaskin och torktumlare i Röda Korsets Hus för detta syfte.

Kommunens ansvar är att informera de som är i behov om att konceptet finns.

Potential: Utveckla koncepten Vägg av Vänlighet och Solidarisk garderob med fokus på värdighet, hållbarhet, cirkularitet och ägodelning.

Matutdelning

Syfte: Undvika att individer och familjer tillfälligt står utan förnödenheter, både genom att vara ett komplement till det lagstadgade skyddsnätet och vara en buffert för att människor ska klara månaden eller stå emot större livsförändringar på ett mer hållbart sätt.

Genomförande: Röda Korset har soppkök en gång i veckan och utdelning av matkasse en gång i veckan. Matkassen bygger både på svinn från matbutiker och varor som Röda Korset köper in själva och som delas ut till behövande via Röda

Korsets Hus. Röda Korset märker att de som tar del av matutdelningen blir fler och fler och man bedömer att behovet kommer fortsätta växa. Röda Korset bidrar med tillhandahållandet av förnödenheter i form av matkassar som en resurs i överenskommelsen.

Kommunen har möjlighet att tipsa individer man möter om möjligheten att besöka Röda Korsets soppkök eller att hämta en matkasse.

Potential: Utveckla samverkan mellan kommunen, Röda Korset och lokala butiker för sociala, ekologiska och ekonomiska synergieffekter.

Träffpunkt och mötesplats utifrån tematiska behov och intressen

Syfte: Social gemenskap, bryta isolering och utanförskap samt nå människor i ett tidigt skede.

Genomförande: Röda Korset driver Öppet hus dit människor kommer förutsättningslöst för gemenskap, trygghet och social samvaro. Under partnerskapet vidareutvecklas denna träffpunkt för att ytterligare möta individer och gruppers behov av social inkludering. En del i detta består också av att möta invånarnas olika intressen och behov med information och skräddarsydda temakurser, där människor lär av varandra i grupp.

Röda Korset tillhandahåller lokal i form Röda Korsets hus som man bemannar med personal. Röda Korset möter alla med värdighet och respekt och skapar en välkomnande stämning. Röda Korset ansvarar för att identifiera behov hos besökarna och om möjlighet finns möta dessa med målgruppsanpassade aktiviteter utifrån olika teman. Under partnerskapet fokuserar Röda Korset specifikt på att nå målgruppen ensamma äldre män för att identifiera behov och intressen i syfte att skapa meningsfulla aktiviteter som kan leda till social inkludering och stärka individens förutsättningar att påverka sitt liv.

Röda Korsets Hus arbetar samtidigt med säkra hänvisningar och säkerställer att de människor som har behov som går utanför Röda Korsets kompetens och ansvarsområde slussas vidare till ansvarig myndighet.

Kommunen informerar om mötesplatsen och dess aktiviteter via sina kanaler och plattformar.

Potential: Bryta motståndet hos personer som har svårt för att söka hjälp och ta emot stöd. Genom att bemöta människor med respekt, och ta emot dem på en neutral plats kan man hjälpa till att ta bort skamkänslor, skapa värdighet och normalisera processen i att söka hjälp.

Identifiera nya målgrupper och behov hos invånarna för att testa nya, träffsäkra aktiviteter i syfte att nå fler och nya målgrupper och tillgodose deras behov i tidigt skede.

Period för överenskommelsen

Avtalsperiod 2025-04-01–2026-03-31

IOP-avtalet skrivs initialt för ett år. Detta första år fungerar som lärande pilot, med start 2025.

Under pilotåret följs överenskommelsen upp och utvärderas noggrant för att möjliggöra ett mer långsiktigt och detaljerat avtal utifrån gemensamma behov, möjligheter och resurser.

Överenskommelsen följs upp kvartalsvis under pilotåret och ska utvärderas som helhet senast 3 månader efter att pilotåret avslutats, varpå politisk dialog om eventuell förlängning kan startas.

Gemensamt lärande och mål

Det gemensamma lärandet syftar framför allt till att hitta nya vägar för att fler invånare ska få sina humanitära och sociala behov tillgodosedda. En viktig kunskap är *vilka* som vanligtvis inte nås av det offentligas stöd och service, *varför* de inte gör det och på *vilket sätt* vi skulle behöva göra saker annorlunda för att förändra detta. I det gemensamma lärandet ingår också att identifiera vilka eventuella insatser och aktiviteter som i nuläget *saknas* för att fler invånare ska få sina rättigheter och humanitära och sociala behov tillgodosedda och i förlängningen utforska om det går att tillmötesgå dessa behov genom *vidare samverkan.*

Uppföljning och utvärdering

Regelbundna uppföljningsmöten ska hållas minst fyra gånger under pilotåret för att utbytet ska bli så givande som möjligt. Vänersborgs kommun ansvarar för att bjuda in till mötena. I början av pilotåret upprättas en verksamhetsplan som ska innehålla målsättning, planerade aktiviteter och budget. Vid årets slut lämnar Röda Korset en verksamhetsberättelse som redovisar insatser och utveckling för det gångna året. Verksamhetsberättelsen ska bland annat innehålla statistik kring insatserna såsom antal genomförda aktiviteter och antal deltagare, enligt nedan.

Tidsplan och åtaganden

1 kvartalet april-juni: Nuläge

- Utse styrgrupp, uppstartsmöte.
- Fokus på vad som ska mätas, dokumenteras.
- Hur ser verksamheten ut idag, hur många besökare
- Vad kan göras som inte görs idag, för vilka målgrupper. Gemensamma behov, vilka når vi inte, teori om varför
- Ta fram verksamhetsplan

2 kvartalet juli-september: Testa

- Testa nya aktiviteter, målgrupper, platser, tider
- Informationsspridning
- Vem gör vad, hur behöver vi hjälpas åt
- Dokumentera, mäta, samla berättelser

3 kvartalet oktober-december: Analysera och utveckla

- Vad funkar, vad funkar inte, **varför**, vad behöver förfinas
- Vilka målgrupper har identifierats och hur nås dessa, vilka fler behöver nås
- Fortsätt testa/genomföra

4 kvartalet januari-mars: Följa upp och utvärdera

- Vad har genomförts
- Följ upp målsättningarna:
    - vilka har identifierats som riskgrupper för att lämnas utanför?
    - vad har gjorts för att nå de grupper och individer som identifierats som svåra att nå?
    - vilka aktiviteter har genomförts för att skapa fler meningsfulla och inkluderande sammanhang dessa grupper och individer
- Vad har IOP:et möjliggjort som inte hade gjorts/kunnat göras annars?
- Har arbetet fått avsedda effekter för invånarna utifrån målsättningarna?
- Vad behövs ytterligare?
- Hur ska resultaten redovisas? Vad ska redovisas?

Uppföljning av på förhand utpekade aktiviteter

Vägg av Vänlighet – Konceptet ska ha testats och utvärderats inom pilotåret med syfte att fortsätta.

Matkassar och soppkök – Löper på enligt plan under piloten, med extra fokus på utveckling för att nå nya målgrupper och synergieffekter.

Första hjälpen – Rutin ska vara framtagen för vem som gör vad och när, till exempel vid offentliga arrangemang, gällande förstahjälpen, tillhandahållande av volontärer och hjärtstartare.

Mötesplats – Redogörelse för vilka nya aktiviteter som genomförts utifrån identifierade målgruppers behov och intressen.

Arbetsgivaransvar

Svenska Röda Korset är arbetsgivare och ansvarar för att gällande lagar, författningar och avtal följs. Svenska Röda Korset ska följa gällande kollektivavtal.

Rätt att lämna överenskommelsen

Båda parter har rätt att lämna partnerskapet under avtalsperioden.

Samfinansiering

Vänersborgs kommun

Vänersborgs kommun ersätter Röda Korset med 456 tkr kronor. Summan faktureras Vänersborgs kommun efter att avtalet är påskrivet av båda parter.

Vänersborgs kommun utser ansvarig kontaktperson från kommunstyrelseförvaltningen med ansvar för att vara kontaktytan gentemot kommunen, samt bistå i uppföljningsarbetet tillsammans med styrgrupp.

Röda Korset

Röda Korsets hus har idag personal motsvarande en 2.5 heltidstjänst, volontärer (ca 35 personer) och volontärtimmar, Röda Korsets hus, kläder, matkassar, hygienartiklar samt dusch- och tvättmöjligheter för externt bruk.

Underskrifter

Vänersborg den 2025-03-25

[redacted]

Benny Augustsson

Kommunstyrelsens ordförande

Vänersborgs kommun

Vänersborg den 2025-03-25

[redacted]

Ole Guldahl

Ordförande Röda Korset

Vänersborgskretsen

§ 59

Ansökan om idéburet offentligt partnerskap mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset

KS 2026/155

Beslut

- Kommunstyrelsen beslutar ingå överenskommelse med Röda Korset, Vänersborgskretsen genom idéburet offentligt partnerskap under perioden april 2026 – mars 2029.
- Finansiering om 456 tkr gäller under tre år med finasiering respektive år ur kommunstyrelsens förfogandeanslag för socialt förebyggande arbete, aktuellt saldo för 2026 är 2 660 tkr.
- Inflationstäckning ges årligen i nivå med den som fastställs i Mål- och resursplan.

Sammanfattning av ärendet

Röda Korset ansöker om förlängning av idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Vänersborgs kommun efter avslutad pilot-IOP som, med framgång, testats under april 2025 – mars 2026. Partnerskapet syftar till att samverka kring samhällets marginaliserade grupper och individer för att säkerställa ett mer stabilt och varaktigt stöd utifrån gemensamma behov och resurser.

Föreslagen överenskommelsen tecknas mellan Röda Korset, Vänersborgskretsen och Kommunstyrelsen under tre år, april 2026 – mars 2029. I ansökan äskar Röda Korset om 456 tkr per verksamhetsår. Avtalet kan sägas upp, om till exempel budgetförutsättningarna förändras.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-11
- Överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap mellan Vänersborgs kommun och Röda korset 2026-2029

2026-03-11

Dnr: KS 2026/155

Handläggare
Erika Johansson
erika.johansson@vanersborg.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Ansökan om idéburet offentligt partnerskap mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset

Förslag till beslut

- Kommunstyrelsen beslutar ingå överenskommelse med Röda Korset, Vänersborgskretsen genom idéburet offentligt partnerskap under perioden april 2026 – mars 2029.
- Finansiering om 456 tkr gäller under tre år med finasiering respektive år ur kommunstyrelsens förfogandeanslag för socialt förebyggande arbete, aktuellt saldo för 2026 är 2 660 tkr.
- Inflationstäckning ges årligen i nivå med den som fastställs i Mål- och resursplan.

Sammanfattning av ärendet

Röda Korset ansöker om förlängning av idéburet offentligt partnerskap (IOP) med Vänersborgs kommun efter avslutad pilot-IOP som, med framgång, testats under april 2025 – mars 2026. Partnerskapet syftar till att samverka kring samhällets marginaliserade grupper och individer för att säkerställa ett mer stabilt och varaktigt stöd utifrån gemensamma behov och resurser.

Föreslagen överenskommelsen tecknas mellan Röda Korset, Vänersborgskretsen och Kommunstyrelsen under tre år, april 2026 – mars 2029. I ansökan äskar Röda Korset om 456 tkr per verksamhetsår. Avtalet kan sägas upp, om till exempel budgetförutsättningarna förändras.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Syftet med det idéburna offentliga partnerskapet (IOP) är att samverka kring samhällets marginaliserade grupper och individer för att säkerställa ett mer stabilt och varaktigt stöd utifrån gemensamma behov och resurser. Genom överenskommelsen kan vi tillsammans öka den sociala sammanhållningen och verka för att ingen lämnas utanför i Vänersborgs kommun.

Målsättningen med samarbetet är att stärka den sociala sammanhållningen i kommunen, genom att

- identifiera vilka som har lämnats och riskerar att lämnas utanför samhällsutvecklingen,

- utveckla metoder för att nå de grupper och individer som vi annars har svårt att nå,
- kraftsamla och samverka för att tillsammans med andra goda krafter
- skapa fler meningsfulla, inkluderande och resursstärkande sammanhang för invånarna samt
- sprida kunskapen vidare för att undvika att människor lämnas utanför samhällsutvecklingen i framtiden.

Bakgrund

Ansökan bygger på den pilotverksamhet som avslutas mars 2026, vilken har visat sig framgångsrik för båda parter. Arbetsform som har möjliggjorts genom IOP har både ökat träffsäkerheten i sociala insatser och skapat långsiktigt hållbara stödstrukturer för att nå och arbeta med marginaliserade grupper. Genom nya arbetssätt har verksamheten nått invånare som kommunen, men även Röda Korset, annars har svårt att nå.

Partnerskapet

Ansökan är skriven i dialog med avtalsparterna och tar avstamp i resultaten av pilotverksamheten.

IOP tecknas för en treårsperiod med start april 2026. Inför avtalsperioden äskar Röda Korset om 456 tkr per år i tre år. Syftet med den längre perioden är att skapa förutsägbarhet och långsiktighet i verksamheten och att utveckla samverkan över tid för att nå resultat kring det komplexa samhällsproblemet; att nå marginaliserade grupper och bidra till social sammanhållning i Vänersborgs kommun.

IOP:et bottnar i samma syfte och målsättningar som under pilotenverksamheten; att identifiera vilka i kommunen som riskerar att lämnas utanför, nå de grupper och individer som vi annars har svårt att nå och skapa fler meningsfulla och inkluderande sammanhang för invånarna. Det förlängda partnerskapet bygger vidare på de goda resultaten som uppnåtts under första året och växlar samtidigt upp arbetet utifrån det som visat sig framgångsrikt. Under avtalsperioden kommer extra fokus att ligga på att utveckla metodik och systematik vidare samt att samverka med andra och sprida kunskap om resultaten, både inåt i kommunen och till andra aktörer som verkar för social sammanhållning.

Under de tre åren kommer IOP:et att följas av en styrgrupp med representanter från båda parter. Styrgruppen ansvarar för att planera och följa upp verksamheten, genom att årligen ta fram en projektplan samt en resultatrapport som delges kommunstyrelsen. Båda parterna har rätt att säga upp avtalet när som helst under perioden, om till exempel budgetförutsättningarna skulle förändras.

Bedömning av ansökan

Föreslagen överenskommelse bedöms uppfylla samtliga kriterier i Riktlinje för idéburet offentligt partnerskap (IOP), bland annat genom att bidra till att uppfylla kommunens vision och det allmännyttiga syftet att skapa social sammanhållning i kommunen. IOP:t bygger också på gemensamt engagemang och resurser för att lösa ett komplext samhällsproblem där den gemensamma problemlösningen och lärandet står i fokus.

Partnerskapet är ett värdefullt komplement till kommunens uppdrag och verksamheter, där människor i utsatthet kan fångas upp tidigt. Genom att identifiera marginaliserade grupper och få bättre kunskap om invånarnas behov kan vi möta dessa med mer träffsäkra insatser i syfte att tillhandahålla rätt typ av stöd.

Genom IOP-formen kan vi samverka och dela kunskap för att utveckla våra respektive verksamheter, samtidigt som vi identifierar glapp som vi med gemensamma krafter kan överbrygga. När behoven i kommunen ökar och fler människor står utan tillräckligt stöd är IOP ett sätt att arbeta smartare för att fler ska få sina behov tillgodosedda.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningen tillsammans med Röda Korset, Vänersborgskretsen.

Alexander Oskarsson

Hållbarhetschef

Bilagor

Överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset 2026–2029

Sändlista

Handläggare av ärendet

Röda Korset
Ekonomikontoret

Överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset 2026–2029

Parter Organisationsnummer	Vänersborgs kommun, kommunstyrelsen 212000–1538	Röda Korset, Vänersborgskretsen 862500–5973

Bakgrund

"Vänersborgs kommun – attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet". Så lyder Vänersborgs kommuns vision, som antogs av Kommunfullmäktige 2013 och omfattar alla kommuninvånare. Visionen beskriver en framtida idealbild och är en gemensam färdriktning och ledstjärna för hela organisationen och den kommunala verksamheten.

I den kommunala styrningen och ledningen finns även FN:s globala mål integrerade[1] med Agenda 2030:s grundprincip om att inte lämna någon utanför.

För att vi ska ha en attraktiv och hållbar kommun i alla delar, hela livet behöver hela samhället hjälpas åt. Genom att ingå idéburet offentligt partnerskap med Röda Korset kan vi tillsammans arbeta för att ingen ska lämnas utanför i Vänersborgs kommun.

Röda Korset arbetar för att göra samhället mer motståndskraftigt, för att människor ska kunna leva ett gott liv med god hälsa utan orättvisa skillnader. Röda Korset vill vara en inkluderande organisation baserad på mångfald, jämställdhet och samverkan, som arbetar för att hjälpa människor i utsatta situationer genom att erbjuda stöd, trygghet och social gemenskap. När det offentliga inte räcker till finns Röda Korset där och möter upp behoven hos barnfamiljer, arbetslösa, äldre, papperslösa, långtidssjukskrivna, hemlösa, ensamma människor.

Tillsammans kan kommunen och civilsamhället skapa en mer attraktiv och hållbar kommun för alla våra invånare.

Syfte och mål med överenskommelsen

Syftet med överenskommelsen är att stärka samverkan mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset för att tillsammans öka den sociala sammanhållningen och verka för att ingen lämnas utanför i Vänersborgs kommun. Partnerskapet bidrar till visionen genom att identifiera marginaliserade grupper och inkludera

[1] Mål- och resursplan 2025-2027, KF 24-06-19

dem i meningsfulla sammanhang, synliggöra och få bättre kunskap om invånarnas behov och möta dessa med mer träffsäkra insatser, både var för sig och tillsammans.

Målsättningen med samarbetet är att stärka den sociala sammanhållningen i kommunen, genom att

- identifiera vilka som har lämnats och riskerar att lämnas utanför samhällsutvecklingen,
- utveckla metoder för att nå de grupper och individer som vi annars har svårt att nå,
- kraftsamla och samverka för att tillsammans med andra goda krafter
- skapa fler meningsfulla, inkluderande och resursstärkande sammanhang för invånarna samt
- sprida kunskapen vidare för att undvika att människor lämnas utanför samhällsutvecklingen i framtiden.

Parter

Parter som ingår överenskommelse genom IOP är Vänersborgs kommun genom kommunstyrelsen och Röda Korset, Vänersborgskretsen.

Vänersborg kommun

Vänersborgs kommun ansvarar för olika typer av service till kommunens invånare. Kommunen har sex förvaltningar som arbetar med olika områden; barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, miljö- och byggnadsförvaltningen, och kommunstyrelseförvaltningen. Kommunstyrelseförvaltningen är kommunstyrelsens förvaltning som leder och samordnar kommunens verksamheter samt, på uppdrag av kommundirektören, ansvarar för kommunens övergripande och långsiktiga strategiska utveckling. Överenskommelsen med Röda Korset tecknas på övergripande nivå i kommunen, av kommunstyrelsen, och samordnas och följs upp av kommunstyrelseförvaltningen genom Avdelningen för hållbar utveckling. Beroende på fokusområde kan även andra nämnder och förvaltningar bjudas in i arbetet.

Röda Korset

Röda Korset är en internationell humanitär rörelse och i Vänersborgs kommun finns en av Sveriges 300 lokalföreningar. Föreningen verkar för att möta upp människors grundläggande humanitära behov, minska segregationen och hjälpa människor i ekonomisk och/eller psykosocial utsatthet.

I Vänersborg finns också Röda Korsets Hus, som var det andra i sitt slag att öppna i Sverige 2021. Röda Korsets Hus är en mötesplats för människor som lever i någon form av utsatthet, där man vill skapa en arena för trygga relationer. Huset erbjuder

aktiviteter så som information, kommunikation, migrationsrådgivning, mat, vila, säkra hänvisningar, möjlighet att sköta hygien, psykosocialt stöd, första hjälpen och aktiviteter så som språkcafé, målargrupp, yoga, musikcafé, sykurs och gemensam läsning. Aktiviteterna är sociala och hälsofrämjande i syfte att stärka individers livssituation och få en ökad känsla av sammanhang för att kunna ta makten över sitt eget liv.

Inom Röda Korsets verksamhet finns också secondhandbutik där man bland annat tar emot personer som av olika anledningar behöver praktikplats samt flertalet insatser och aktiviteter i anslutning till asylboendet på Restad Gård, där man möter upp nyanlända och deras behov för att skapa en meningsfull väntan.

Genom att stödja personer i sina grundläggande humanitära behov, är Röda Korset ett komplement till de insatser som det offentliga tillhandahåller, vilket kan göra att personer orkar hålla ut längre mot olika livsförändringar.

Pilot-IOP

Under ett år, 2025-04-01-2026-03-31, testades samarbete mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset genom en kortare avtalsperiod som kallades pilotår. Fokus låg på gemensamt lärande och att identifiera och nå invånare som vi annars har svårt att nå och att skapa meningsfulla aktiviteter utifrån målgruppernas behov. Resultaten av piloten var goda och man kunde konstatera att Röda Korset både nått personer i de målgrupper som på förhand identifierats som relevanta och samtidigt utvecklat nya metoder och arbetssätt som gjort att man kom i kontakt med fler personer som av olika anledningar är i behov av stöd och meningsfulla sammanhang för att komma vidare i livet.

Partnerskapet

Partnerskapet mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset tecknas på 3 år och bygger vidare på de lärdomar och resultat som genererats under pilotåret. En mer långsiktig och förutsägbar samverkan gynnar parterna och säkerställer ett mer stabilt och varaktigt stöd till samhällets marginaliserade grupper och individer och förhindrar att fler riskerar att lämnas utanför.

Röda Korset möter och kan locka till sig människor som kommunen kan ha svårt att nå och genom samverkan kan partnerskapet både fungera som en källa till meningsfulla sammanhang för invånare som befinner sig i olika typer av utanförskap och som brygga för att fler ska få del av de kommunala insatser som de har behov av och rätt till.

Partnerskapet har visat sig vara en betydelsefull källa till kunskap om individers och gruppers utanförskap, dess orsaker och eventuella lösningar, vilket bland annat är en viktig pusselbit i kommunens arbete med att ställa om till ny socialtjänstlag. I omställningen ska förebyggande och lätt tillgängligt stöd för våra kommuninvånare stärkas och där är samverkan med civilsamhället en av nycklarna för att lyckas.

Resurser

Röda Korsets bidrag till partnerskapet består både av immateriella resurser i form av kunskap och rutiner och den unika närheten till invånare i behov av stöd och gemenskap, och materiella resurser så som personal, volontärer och lokaler. Man går också in med resurser i form av tillhandahållande av kläder, tvätt- och sanitära möjligheter samt matkassar.

Vänersborgs kommun bidrar med ekonomisk ersättning för verksamhet i Röda Korsets hus och på asylboendet Restad Gård,[2] vilket bidrar till att Röda Korset får bättre förutsättningar att bedriva sin verksamhet på längre sikt.[3]

Målgrupp

Överenskommelsen utgår från Röda Korsets hus som ska vara en öppen och trygg mötesplats dit *alla* är och känner sig välkomna och där *alla*, oavsett vem man är, alltid ska mötas med respekt och värme. Genom partnerskapet kommer man framförallt att samverka för att identifiera och nå marginaliserade grupper som bedöms vara i extra stort behov av stöd och som samtidigt är svåra att nå.

Inför pilotåret identifierades följande målgrupper som viktiga: ungdomar i trångboddhet, utrikes födda kvinnor (går i SFI), ensamma personer, och särskilt ensamma äldre män, ensamstående mammor och personer i digitalt utanförskap.

Under året utarbetades metoder för att nå dessa grupper samtidigt som skräddarsydda aktiviteter startades för att stärka personerna. Detta utforskande och lärande arbetssätt tas med in i kommande period och utvecklas vidare, både för att fortsätta stärka de man redan identifierat och arbetar med, men också för att identifiera och nå nya målgrupper.

Åtaganden och verksamhet

I överenskommelsen bidrar Röda Korset med att öppna upp sina lokaler i form av Röda Korsets Hus. Huset är en neutral mötesplats öppen för alla vilket kan möjliggöra för kommunen att träffa invånarna på en annan arena än den traditionellt kommunala.

I huset bedriver Röda Korset sin ordinarie verksamhet med sin personal och sina volontärer. Partnerskapet har möjliggjort nya, gemensamma aktiviteter och insatser utifrån de behov som identifierats genom samverkan, dialog och uppföljning.

---

[2] Röda Korsets hus startade utifrån specifikt identifierade behov i Vänersborgs kommun med två års finansiering från Röda Korset centralt, för att täcka upp lokalhyra och tjänster. Avsikten är att huset ska bli självbärande ekonomiskt. Vänersborgs Rödakorskrets söker kontinuerligt externa medel för att finansiera sin verksamhet, både för att täcka de humanitära behov som finns i kretsen och för att de medel man tar emot från centralt håll ska kunna gå till behövande på annat håll.

[3] Medlen frigör resurser som möjliggör för Röda Korset att både fokusera på sitt grunduppdrag; att finnas där för Vänersborgs kommuns invånare i tider av kris och utsatthet, och samtidigt utveckla verksamheten utifrån dessa behov.

Under pilotåret upparbetades mer träffsäkra metoder, en utökad målgrupp och en mer behovsanpassad och effektiv verksamhet i huset. Här är Röda Korsets personal och volontärer en viktig resurs, utifrån kompetensen att möta personen där den befinner sig här och nu och få personen att känna sig trygg och välkommen.

Inom Röda Korset finns även olika typer av stöd och hjälp för både ekonomisk och psykosocial utsatthet, bland annat i form av utdelning av svinnkassar, hygienartiklar, utlämningen av kläder och nödkassar.

I överenskommelsen bidrar Vänersborgs kommun med en kontaktperson som har ett utpekat ansvar för samordning och uppföljning av överenskommelsen, tillsammans med kontaktperson på Röda Korset. Kontaktpersonerna har även i uppgift att skapa kanaler för dialog och informationsutbyte mellan Vänersborgs kommun och Röda Korset. Båda parter utser representanter till en styrgrupp för att följa upp och hantera överenskommelsens behov och tillvarata lärdomar från partnerskapet. Styrgruppen ansvarar även för att gränserna för respektive parts ansvar hålls och att den gemensamma verksamheten kompletterar den andras utan att trampa över varandras ansvarområden.

IOP:et har fortsatt den breda ingången att identifiera och nå marginaliserade grupper, samtidigt som arbetet med tidigare identifierade målgrupper fortskrider. En utveckling i ett mer långsiktigt IOP är att knyta an till pågående uppdrag inom kommunen så som digitalt våld mot unga, suicidprevention, trygghets- och beredskapsarbete och sysselsättning. Här kan samarbetet med civilsamhället förstärka kommunens egna arbete. Samtidigt kommer omvärlds- och nulägesanalys ske löpande i syfte att identifiera fler grupper som riskerar att marginaliseras och där riktade insatser behövs. För att lyckas i det fortsatta arbetet kommer samordning och samverkan med andra lokala aktörer fördjupas för att få ökad kvalitet och effekt. De arbetsmetoder som började ta form under första året vidareutvecklas utifrån behovsanalyser och resultat i verksamheten för att säkerställa träffsäkra och flexibla arbetssätt och relevanta insatser. Under första avtalsperioden kommer IOP:et bland annat att bygga vidare på att:

- Fördjupa samarbetet med lokala aktörer för större räckvidd och förankring.
- Stärka informationsspridningen genom fler målgruppsanpassade kanaler.
- Rekrytera fler volontärer för att möta det ökande behovet.
- Fortsätta utveckla aktiviteter utifrån deltagarnas behov och önskemål.
- Arbeta vidare med att sänka trösklar för deltagande och skapa trygga, inkluderande miljöer.

Förhållningssätt

Partnerskapet bygger på respekt inför varandras olika förutsättningar, öppenhet och dialog som karaktäriseras av ömsesidig tillit, lyhördhet, förståelse samt respekt för respektive aktörers mandat och uppdrag. Även långsiktighet, transparens och acceptans för konstruktiv kritik är centrala värden i överenskommelsen. Vidare

bygger överenskommelsen på varsam och respektfull hantering av de medel som möjliggör verksamheten. Svenska Röda Korsets verksamheter bedrivs i enlighet med organisationens grundprinciper.

Gemensamt lärande och mål

Det gemensamma lärandet syftar framför allt till att hitta nya vägar för att fler invånare ska få sina humanitära och sociala behov tillgodosedda. En viktig kunskap är *vilka* som vanligtvis inte nås av det offentligas stöd och service, *varför* de inte gör det och på *vilket sätt* vi skulle behöva göra saker annorlunda för att förändra detta. I det gemensamma lärandet ingår också att identifiera vilka eventuella insatser och aktiviteter som i nuläget *saknas* för att fler invånare ska få sina rättigheter och humanitära och sociala behov tillgodosedda och i förlängningen utforska om det går att tillmötesgå dessa behov genom *vidare samverkan*. I syfte att skala upp arbetet är *kunskapsspridning* en viktig del, både inåt i kommunen och till de aktörer som har nytta av att veta hur vi bättre tillgodoser de invånares behov och intressen som vi vanligtvis har svårt att nå.

Uppföljning och utvärdering

Överenskommelsen följs upp årsvis, genom en resultatrapport till kommunen. I rapporten beskrivs genomförda aktiviteter, besöksantal utifrån målgrupp samt analys av IOP:ets målsättning och det gemensamma lärandet.

Inför varje verksamhetsår ska en konkretiserande verksamhetsplan med mål och aktiviteter tas fram i samverkan. Planen bottnar i en gemensam nulägesanalys där förra årets resultat ligger till grund. Båda parter tar ansvar för att identifiera komplexa samhällsutmaningar utifrån sin horisont, som tjänar på att tas omhand tillsammans.

Regelbundna styrgruppsmöten ska hållas, minst ett per kvartal.

Arbetsgivaransvar

Svenska Röda Korset är arbetsgivare och ansvarar för att gällande lagar, författningar och avtal följs. Svenska Röda Korset ska följa gällande kollektivavtal.

Period för överenskommelsen

Avtalsperiod 26-04-01-2029-03-31.

Rätt att lämna överenskommelsen

Båda parter har rätt att lämna partnerskapet under avtalsperioden.

Samfinansiering

Vänersborgs kommun

Vänersborgs kommun ersätter Röda Korset med 456 tkr kronor per verksamhetsår. Summan faktureras Vänersborgs kommun efter att avtalet är påskrivet av båda

parter. Därefter fakturerats summan årligen efter att årsrapport lämnats till kommunstyrelsen.

Vänersborgs kommun utser ansvarig kontaktperson från kommunstyrelseförvaltningen med ansvar för att vara kontaktytan gentemot kommunen, samt bistå i planerings- och uppföljningsarbetet tillsammans med styrgrupp.

Röda Korset

Röda Korsets hus har idag personal motsvarande en 2.5 heltidstjänst, volontärer (ca 40 personer) och volontärtimmar, Röda Korsets hus, kläder, matkassar, hygienartiklar samt dusch- och tvättmöjligheter för externt bruk.

Underskrifter

§ 60

Uppföljning av givna uppdrag

KS 2026/58

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner uppföljningen av kommunfullmäktiges givna uppdrag.

Kommunstyrelsen godkänner för egen del uppföljningen av kommunstyrelsens givna uppdrag.

Sammanfattning av ärendet

Till följd av en motion om systematisk uppföljning av beslut (KS 2020/325) beslutade kommunfullmäktige 2021-03-17 § 30 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att två gånger om året redovisa en uppföljning av kommunfullmäktiges givna uppdrag fram till dess att uppdraget anses fullgjort. Sammanställningen ska redovisas till kommunfullmäktige i april och oktober varje år. Kommunfullmäktige rekommenderade även att liknande uppföljning utförs på samtliga förvaltningar på det sätt som passar verksamheten och nämnden bäst.

Uppföljningen omfattar uppdrag givna under nuvarande mandatperiod, från och med kommunfullmäktiges första sammanträde 2022-10-26. Uppdrag som rör enklare verkställighet har uteslutits ur redovisningen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-04
- Redovisning av uppdrag givna av kommunfullmäktige nuvarande mandatperiod, oktober 2022 - februari 2026
- Redovisning av uppdrag givna av kommunstyrelsen nuvarande mandatperiod, oktober 2022 - februari 2026

2026-03-04

Dnr: KS 2026/58

Handläggare
Lisa Fredriksson
lisa.fredriksson@vanersborg.se

Mottagare
Kommunfullmäktige

Uppföljning av givna uppdrag

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner uppföljningen av kommunfullmäktiges givna uppdrag.

Kommunstyrelsen godkänner för egen del uppföljningen av kommunstyrelsens givna uppdrag.

Sammanfattning av ärendet

Till följd av en motion om systematisk uppföljning av beslut (KS 2020/325) beslutade kommunfullmäktige 2021-03-17 § 30 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att två gånger om året redovisa en uppföljning av kommunfullmäktiges givna uppdrag fram till dess att uppdraget anses fullgjort. Sammanställningen ska redovisas till kommunfullmäktige i april och oktober varje år. Kommunfullmäktige rekommenderade även att liknande uppföljning utförs på samtliga förvaltningar på det sätt som passar verksamheten och nämnden bäst.

Uppföljningen omfattar uppdrag givna under nuvarande mandatperiod, från och med kommunfullmäktiges första sammanträde 2022-10-26. Uppdrag som rör enklare verkställighet har uteslutits ur redovisningen.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningens kanslienhet. Information om uppdrag som givits till nämnd har inhämtats från ansvarig förvaltning.

Underlag

- Kommunfullmäktiges beslut 2021-03-17 § 30
- Redovisning av uppdrag givna av kommunfullmäktige nuvarande mandatperiod, oktober 2022 - februari 2026
- Redovisning av uppdrag givna av kommunstyrelsen nuvarande mandatperiod, oktober 2022 - februari 2026

Johan Högmark

Kanslichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Kommunstyrelsen

Redovisning av uppdrag givna av kommunfullmäktige nuvarande mandatperiod, oktober 2022 – februari 2026

		Öppna ärenden - ej fullgjorda uppdrag till kommunstyrelsen
Dnr	**Inkom**	**Ärendebeskrivning och lägesinformation**
KS 2023/289	2022-12-19	**Utredningsuppdrag Norra Skolans lokaler** Till följd av två olika motioner - dels motion om utredning av Norra skolan som centralt placerad förskola (KS 2021/438), inkommen 2021-11-16, dels motion om att inventera behov av förskolor och grundskolor i centrala Vänersborg (KS 2021/439), inkommen 2021-11-17. Kommunfullmäktige beslutade 2022-12-14 § 198 att - Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen och ger kommunstyrelsen i uppdrag att i nära samverkan med berörda nämnder utreda vilka kommunala verksamheter som skulle kunna nyttja Norra skolans lokaler. Kommunfullmäktige beslutade 2022-12-14 § 199 att - Kommunfullmäktige beslutar att anse motionens första yrkande behandlat genom ”Reviderad förskole- och grundskoleplan 2023 – 2032” och därmed besvarad samt att bifalla motionens andra yrkande och ger kommunstyrelsen i uppdrag att i nära samverkan med berörda nämnder utreda vilka kommunala verksamheter som skulle kunna nyttja Norra skolans lokaler. Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 187 att 1. Kommunfullmäktige beslutar notera informationen och att uppdraget till samhällsbyggnadsnämnden givet 15 maj 2024 §80 är avslutat. 2. Kommunfullmäktige ger byggnadsnämnden i uppdrag att i en planprocess pröva möjligheten att tillåta ändamålen bostad, handel och kontor i stället för nuvarande allmänna ändamål för Norra skolan i syfte att förbereda en försäljning av fastigheten. 3. Finansiering av detaljplaneändringen sker via kommunstyrelsen förfogandeanslag. Byggnadsnämnden ges i uppdrag att rapportera en inledande bedömning om uppdragets genomförbarhet, tidplan och bedömd kostnad till kommunstyrelsen innan planprocessen startar.

		Nuläge: Byggnadsnämnden beräknas återkomma till kommunstyrelsen i mars 2026.
KS 2025/145	2023-09-27	**Uppdrag om att utreda möjligheterna och lämpligheten att anlägga en motionsrunda i Frändefors** Till följd av motion om möjligheten och lämpligheten att anlägga motionsrunda i Frändefors (KS 2022/315), inkommen 2022-09-02. Kommunfullmäktige beslutade 2023-09-13 § 138 att - Kommunfullmäktige bifaller motionen. Motionärerna yrkar i motionen att möjligheten och lämpligheten att anlägga en "motionsrunda" i Frändefors utreds. **Nuläge:** Uppdraget är pågående. Förslag på sträcka är klar och överenskommelser har träffats med berörda fastighetsägare. En reducerad motionsrunda kan skyltas redan nu men går då av kostnadsskäl inte förbi befintligt utegym. En möjlighet till finansiering har under senhösten öppnats genom ett LEADER-projekt. Projektet föredrar en motionsrunda som också inbegriper redan finansierat utegym. Inväntar besked om möjlig medfinansiering innan slutgiltig sträckning fastställs.
KS 2024/649	2024-10-30	**Uppdrag om att utreda möjlighet att skapa ett kommunalägt energibolag** Till följd av motion om att utreda möjlighet att skapa ett kommunalägt energibolag (KS 2023/963), inkommen 2023-10-16. Kommunfullmäktige beslutade 2024-10-23 § 155 att – Kommunfullmäktige bifaller motionen om att utreda möjligheten och behovet av att tillskapa ett kommunalägt energibolag. – Kommunfullmäktige uppdrar åt Kommunstyrelsen att i samarbete med Samhällsbyggnadsnämnden utreda möjliga alternativ samt förorda förslag på åtgärder. **Nuläge:** Uppdraget är pågående. Utredningen har försenats men bör kunna färdigställas under mars/april månad. Orsaken till förseningen är bland annat att juridiskt stöd inte funnits tillgängligt i den uträckning som behövts, till följd av frånvaro och hög arbetsbelastning. Därtill har personella resurser behövts lånas ut till annan förvaltning på grund av personalomsättning och hög arbetsbelastning under hösten.

KS 2024/718	2024-12-18	**Uppdrag - Uppföljning av Friluftsstrategi Vänersborgs kommun** Kommunfullmäktige beslutade 2024-12-11 § 203 att 1. Kommunfullmäktige antar Friluftsstrategi. 2. Kommunfullmäktige beslutar att omfördela 300 tkr av samhällsbyggnadsnämndens rambudget till kultur- och fritidsnämnden från och med år 2025. 3. Kommunfullmäktige godkänner att kultur- och fritidsnämnden använder avsatta medel för hyresökning för idrottsanläggning 2025 för att starta arbetet med strategin. 4. Kommunfullmäktige beslutar att fastställa Reglemente för kultur- och fritidsnämnden, med tillagt nytt ansvarsområde under 1 § benämnt ”Friluftsliv (enligt Friluftsstrategi)”, att gälla från och med 1 januari 2025. 5. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att samordna en uppföljning av strategins verkställighet utifrån beslutat ansvar och organisation efter första verksamhetsåret, med rapportering vår 2026. **Nuläge:** Uppdrag påbörjat. Genomförandet av den nya friluftsorganisationen har tagit något längre tid än förutsett. Förvaltningen har bedömt att uppföljningen av friluftsstrategin bör invänta den första friluftsplanen och nya former för avstämning med externa aktörer. Mot den bakgrunden beräknas återrapportering ske i slutet av 2026.
KS 2025/261	2025-04-30	**Uppdrag - Byggande av en Gradäng vid Huvudnässkolans Aula** Till följd av motion om byggande av en Gradäng vid Huvudnässkolans Aula (KS 2024/64), inkommen 2024-01-08. Kommunfullmäktige beslutade 2025-04-16 § 52 att 1. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att i samband med arbetet att utveckla vår stadskärna samverka med berörda nämnder, fastighetsägare, näringsliv och andra berörda var i Vänersborgs centrum en gradäng eller annan typ av flerfunktionell sittplats skulle kunna placeras, principer för dess utformning samt vad det skulle kosta att anlägga och förvalta den. 2. Därmed anses motionen besvarad. **Nuläge:** Uppdraget är pågående.
KS 2025/300	2025-05-30	**Uppdrag - Digital anslagstavla i Brålanda, Vargön och Vänersborg**

		Till följd av motion om digital anslagstavla i Brålanda, Vargön och Vänersborg (KS 2024/93), inkommen 2024-01-30. Kommunfullmäktige beslutade 2025-05-21 § 74 att - Kommunfullmäktige bifaller motionen och ger kommunstyrelsen i uppdrag att undersöka förutsättningarna för att införa digitala anslagstavlor i kommunen. **Nuläge:** Uppdraget är påbörjat. Arbetet är en del av en större genomlysning kring kommunens samtliga digitala informationsskyltar och infartsskyltar.
KS 2025/438	2025-10-02	**Uppdrag - Fritidskort för kollektivtrafik till ungdomar** Till följd av motion om fritidskort för kollektivtrafik till ungdomar (KS 2025/120), inkommen 2025-02-14. Kommunfullmäktige beslutade 2025-09-17 § 133 att 1. Kommunfullmäktige bifaller motionen. 2. Kommunfullmäktige uppdrar Kommunstyrelsen att ta fram en utredning enligt motionens intentioner. Utredningen påbörjas när Västtrafik har färdigställt utvärderingen av fritidskortens zongiltighet. **Nuläge:** Uppdraget är pågående. Utredningen påbörjas när Västtrafik har färdigställt utvärderingen av fritidskortens zongiltighet. Enligt uppdrag från Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden (VGR) ska Västtrafiks utvärdering bli klar sommaren 2026, därefter påbörjas kommunens utredning.
KS 2025/470	2025-10-02	**Uppdrag - Motion om att utreda möjligheterna att skapa centralt belägna boulebanor** Till följd av motion om att utreda möjligheterna att skapa centralt belägna boulebanor (KS 2024/664), inkommen 2024-11-08. Kommunfullmäktige beslutade 2025-09-17 § 134 att 1. Kommunfullmäktige bifaller motion om att utreda möjligheterna att skapa centralt belägna boulebanor 2. Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att utreda möjligheterna till centralt placerade boulebanor och att hantera ärendet utifrån kommunstyrelsens samordningsansvar på lämpligt sätt. **Nuläge:** Uppdraget är pågående.

KS 2026/66	2025-12-22	**Uppdrag - Utredning av bolagisering av kommunens fastighetsbestånd** Till följd av motion om att utreda bolagisering av kommunens fastighetsbestånd (KS 2024/703), inkommen 2024-12-18. Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 188 att - Kommunfullmäktige bifaller motionen och uppdrar till kommunstyrelsen att med extern medverkan översiktligt utreda fördelar och nackdelar med att bolagisera kommunens fastighetsbestånd. Finansiering sker via kommunstyrelsens anslag för oförutsett, tillgängliga medel uppgår till 9 094 tkr år 2026. **Nuläge:** Uppdraget är pågående.
KS 2026/65	2025-12-22	**Uppdrag - Införande av E-förslag som verktyg för invånardialog istället för dagens medborgarförslag** Till följd av motion om att utreda möjligheterna att införa E-förslag som verktyg för medborgardialog istället för dagens medborgarförslag (KS 2024/161), inkommen 2024-02-26. Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 185 att - Kommunfullmäktige beslutar: 1. Ersätta medborgarförslag med e-förslag. 2. Uppdra till kommunstyrelsen att ta fram styrande dokument, rutiner och tekniska förutsättningar för hantering av e-förslag utifrån det underlag som inhämtats under ärendets beredning. 3. Anse uppdraget slutfört. **Nuläge:** Utformning av regelverk och tekniskt stöd för det beslutade införandet av e-förslag pågår. Förväntad leverans av förslag till uppdaterade styrdokument planeras till andra kvartalet 2026.
KS 2026/64	2025-12-22	**Uppdrag - Framtagning av samtliga nämnders reglementen, sammansättningar och presidier för mandatperioden 2026-2030** Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 184 att - Kommunfullmäktige beslutar att följande nämndstruktur ska gälla från och med den 1 januari 2027: 1. Att behålla facknämnderna Barn och utbildningsnämnden, Socialnämnden, Kultur och fritidsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden och Överförmyndarnämnden. Vad gäller Miljö- och hälsoskyddsnämnden och

		Byggnadsnämnden görs en förnyad översyn av nämndsorganisationen inför år 2029. 2. Att i kommunstyrelsen samlas alla strategiska samhällsbyggnadsfrågor. 3. Att en ny Teknik- och servicenämnd inrättas 4. Att avveckla Samhällsbyggnadsnämnden, vars uppgifter överförs till Kommunstyrelsen och till Teknik och servicenämnden. 5. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram reglementen för samtliga nämnder i enlighet med den nya strukturen. 6. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram förslag på nämndernas sammansättning och presidier inför kommunfullmäktiges val till nämnderna för mandatperioden 2026-2030. Kommunstyrelsen beslutade för egen del 2025-12-03 § 220 7. Att under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut, att ge kommundirektören i uppdrag att anpassa förvaltningsorganisationen i enlighet med den nya nämndstrukturen, att ta fram förslag till reviderade budgetramar mellan berörda nämnder utifrån förändrad organisation samt att ta fram en genomförandeplan för verkställighet per 1 januari 2027. 8. Att uppdraget till Personal- och förhandlingsutskottet - Översyn av politisk organisation inför kommande mandatperiod 2026-2030, KS 2024-654 är fullgjort. 9. Att uppdra åt Personal och förhandlingsutskottet att återkomma till kommunstyrelsen med förslag på nämndernas sammansättning och presidier samt arvodesbestämmelser senast 2026-05-31. **Nuläge:** Uppdraget är påbörjat.
		Ej fullgjorda uppdrag till samhällsbyggnadsnämnden
Dnr	**Inkom**	**Ärendebeskrivning och lägesinformation**
SBN 2023/291	2023-10-27	**Minnessten för att hedra våra Veteraner i fredens tjänst** Till följd av motion om utredning av alternativa lösningar för finansiering och förvaltning av kommunala solcellsanläggningar (KS 2023/733), inkommen 2023-06-19. Kommunfullmäktige beslutade 2023-10-18 § 172 att

		- Kommunfullmäktige bifaller delvis medborgarförslaget. Kommunfullmäktige uppdrar åt Samhällsbyggnadsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden att, när ekonomi så tillåter med hänsyn till nuvarande beslut om stor restriktivitet och att inte fatta kostnadsdrivande beslut KS 2023-06-07 § 122, utse och iordningställa en minnesplats i kommunen för personer som gjort insatser i kris- och krigssituationer samt insatser för demokrati. **Nuläge:** Uppdraget är pågående. Diabas var tänkt att användas som material till stenen, men på grund av lång leveranstid kommer röd bohusgranit användas i stället. Planen är att stenen ska vara monterad till veterandagen 2026-05-29.
SBN 2023/190	2025-03-05	**Fråga om hallevibadet** Kommunfullmäktige beslutade 2025-02-19 § 19 att - Kommunfullmäktige ger Samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att hyra ut Hallevibadet med det förbehållet att inga kostnader i form av underhåll, ombyggnationer, renoveringar eller andra kostnader som kan uppkomma ska belasta kommunen. **Nuläge:** Uppdraget är pågående. Ärendet bordlades på samhällsbyggnadsnämndens sammanträde 2026-02-26.
SBN 2025/345	2025-12-22	**Inventering och riskklass av området Sjövallen, på fastigheterna Huvudnäs 2:26 och Huvudnäs 2:1** Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 189 att - Kommunfullmäktige uppdrar till samhällsbyggnadsnämnden att under 2026 upphandla och genomföra undersökning och riskbedömningar för berörda fastigheter, samt utifrån resultatet ta fram en kostnadsberäknad åtgärdsplan för berörda fastigheter. - Samhällsbyggnadsnämnden har att i ett första läge återkomma till kommunstyrelsen med en kostnadsberäkning för undersökning, riskbedömning och framtagande av åtgärdsplan. Finansiering under 2026 för riskbedömning och undersökningar sker via kommunstyrelsens anslag för oförutsett. Tillgängliga medel uppgår till 7 894 tkr. **Nuläge:** Uppdraget är pågående. Undersökningsplan har tagits fram tillsammans med miljöenheten och utförande

		konsult. Återrapportering och efterfrågande av medel behandlades i samhällsbyggnadsnämnden 2026-02-26 och kommer gå vidare till kommunstyrelsen för beslut. Uppdraget kan drivas vidare först efter beslut fattats om medel för undersökningarna. Samhällsbyggnadsnämnden avvaktar kommunstyrelsens beslut.
		Ej fullgjorda uppdrag till byggnadsnämnden
Dnr	**Inkom**	**Ärendebeskrivning och lägesinformation**
PLAN.2025.4	2025-07-03	**Detaljplan för Brålanda stationsområde** Kommunfullmäktige beslutade 2025-06-18 § 92 att 1. Kommunfullmäktige ger Byggnadsnämnden i uppdrag att ta fram ett förslag till ny detaljplan för Brålanda stationsområde i Vänersborgs kommun. Beslutet fattas med stöd av 5 kap 2 § plan- och bygglagen (2010:900). 2. Kostnaden för framtagande av detaljplanen bedöms uppgå till 600 tkr med tillägg för erforderliga utredningar. Planen tas fram år 2025–2027. Byggnadsnämnden fakturerar Kommunstyrelsen för plankostnaderna. Under 2025 prognostiseras kostnaderna uppgå till 250 tkr. Finansiering sker via kommunstyrelsens förfogandeanslag. Tillgängliga medel 2025-05-05 uppgår till 3 369 tkr. **Nuläge:** Uppdraget är pågående. Planavtal mellan byggnadsnämnden och kommunstyrelsen tecknades i november. Arbetet med detaljplan fortgår.
PLAN.2025.5	2025-10-06	**Detaljplan för Värmeverket i Önafors** Kommunfullmäktige beslutade 2025-09-17 § 132 att 1) Kommunfullmäktige uppdrar åt Byggnadsnämnden att ta fram ett planförslag. 2) Kommunfullmäktige uppdrar åt Byggnadsnämnden att teckna ett avtal om planläggning med sökanden innan planarbete påbörjas. **Nuläge:** Uppdraget är pågående. Planavtal är tecknat och arbetet med detaljplan fortgår.
PLAN.2026.1	2026-01-08	**Detaljplan för Norra skolan** Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 187 att 1. Kommunfullmäktige beslutar notera informationen och att uppdraget till samhällsbyggnadsnämnden givet 15 maj 2024 §80 är avslutat. 2. Kommunfullmäktige ger byggnadsnämnden i uppdrag att i en planprocess pröva möjligheten

		att tillåta ändamålen bostad, handel och kontor i stället för nuvarande allmänna ändamål för Norra skolan i syfte att förbereda en försäljning av fastigheten. 3. Finansiering av detaljplaneändringen sker via kommunstyrelsen förfogandeanslag. Byggnadsnämnden ges i uppdrag att rapportera en inledande bedömning om uppdragets genomförbarhet, tidplan och bedömd kostnad till kommunstyrelsen innan planprocessen startar. **Nuläge:** Uppdraget är pågående. En första återrapportering behandlas på byggnadsnämnden 2026-03-03 för att sedan översändas till kommunstyrelsen.
		Ej fullgjorda uppdrag till kultur- och fritidsnämnden
Dnr	**Inkom**	**Ärendebeskrivning och lägesinformation**
KUFRN 2024/93	2025-07-03	**Remiss av medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg** Till följd av medborgarförslag om att anlägga en kombinerad park för kickbike och skateboard i Vänersborg (KS 2024/540), inkommen 2024-08-26. Kommunfullmäktige beslutade 2025-06-18 § 95 att - Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att när kommunens ekonomi tillåter utifrån investeringsbudgeten att leda en nämndsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. Under andra halvan av 2024 inkom tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark (KUFRN 2024/93, 2024/95, 2024/96). **Nuläge:** Uppdraget påbörjas våren 2026.
KUFRN 2024/95	2025-07-03	**Remiss av medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben** Till följd av medborgarförslag om att anlägga en skatepark i närheten av Skräcklan eller roddklubben (KS 2024/668), inkommen 2024-11-13.

		Kommunfullmäktige beslutade 2025-06-18 § 96 att - Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att när kommunens ekonomi tillåter utifrån investeringsbudgeten att leda en nämndsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. Under andra halvan av 2024 inkom tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark (KUFRN 2024/93, 2024/95, 2024/96). **Nuläge:** Uppdraget påbörjas våren 2026.
KUFRN 2024/96	2025-07-03	**Remiss av medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg** Till följd av medborgarförslag om att bygga en skatepark i Vänersborg (KS 2024/653), inkommen 2024-10-31. Kommunfullmäktige beslutade 2025-06-18 § 97 att - Kommunfullmäktige uppdrar åt Kultur- och fritidsnämnden att när kommunens ekonomi tillåter utifrån investeringsbudgeten att leda en nämndsövergripande utredning om förutsättningarna att anlägga en aktivitetspark för skateboard i kommunen. Utredningen ska undersöka efterfrågan, lämplig placering och innehåll för en aktivitetspark, samt belysa förutsättningar för genomförande och ge en grov kostnadsuppskattning. Utredningen får gärna redogöra för flera alternativ. Under andra halvan av 2024 inkom tre medborgarförslag där samtliga förslagsställare önskar någon form utav skatepark (KUFRN 2024/93, 2024/95, 2024/96). **Nuläge:** Uppdraget påbörjas våren 2026.
		Ej fullgjorda uppdrag till socialnämnden
Dnr	**Inkom**	**Ärendebeskrivning och lägesinformation**
SOC 2025/233	2025-10-27	**Begäran om tilläggsanslag med anledning av socialnämnden prognos för år 2025** Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att - Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025.

		Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 195 angående återrapportering från socialnämnden avseende åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå att - Kommunfullmäktige noterar informationen. Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 196 angående tilläggsanslag till socialnämnden i budget 2025 att - Kommunfullmäktige återremitterar ärendet till kommunstyrelsen som snarast åläggs att inhämta socialförvaltningens motiv till de föreslagna 13 punkterna i åtgärdsförlaget som behandlades den 30 oktober 2025 i Socialnämnden. Ärendet ska hanteras skyndsamt så att det kan behandlas på kommunfullmäktiges sammanträde den 18 februari 2026. Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 16 angående återremitterat ärende avseende tilläggsanslag till socialnämnden i budget 2025 att - Kommunfullmäktige noterar informationen avseende motiv till de föreslagna 13 punkterna i åtgärdsförlaget som behandlades den 30 oktober 2025 i socialnämnden utifrån beslut om återremiss. Kommunfullmäktige konstaterar att det saknas möjligheter att retroaktivt tillföra socialnämnden utökad budget för 2025 års verksamhet. Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 angående socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram att - Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säbo-platser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten. Åtgärdsplanen behandlas även i ärende SOC 2024/291 Delårsrapport med helårsprognos 2025 och SOC 2025/276 Åtgärder för budget i balans. **Nuläge:** Kommunstyrelsen har remitterat ärendet som kommunfullmäktige återremitterade 2026-02-18 § 17, till socialnämnden.

		Slutförda uppdrag som givits under nuvarande mandatperiod (från och med 2022-10-26)
Dnr	**Inkom**	**Ärendebeskrivning och lägesinformation**
BUTN 2022/34	2022-11-02	**Remiss av motion om erbjudande av modersmålsundervisning** Till följd av motion om erbjudande av modersmålsundervisning (KS 2021/464), inkommen 2021-12-13. Kommunfullmäktige beslutade 2022-10-26 § 161 att - Kommunfullmäktige avslår punkt 1–7 och 9–10 samt bifaller punkt 8 i motionen gällande begränsningar i modersmålsundervisningen. Kommunfullmäktige uppdrar åt barn- och utbildningsnämnden att undersöka möjligheten att tillämpa fjärrundervisning vid behov. Uppdraget är slutfört.
KUFRN 2022/87	2022-11-02	**Uppdrag att skapa förutsättningar i Brålanda bibliotek för kommunal service** Till följd av motion om Servicecenter i Brålanda (KS 2021/357), inkommen 2021-09-21. Kommunfullmäktige beslutade 2022-10-26 § 163 att - Kommunfullmäktige beslutar att: - Avslå motion om servicecenter i Brålanda, - uppdra kultur- och fritidsnämnden att skapa förutsättningar i Brålanda bibliotek för kommunal service, - uppdra samtliga nämnder att i samråd med kultur- och fritidsnämnden ta ställning till användandet av Brålanda bibliotek i den egna verksamheten - uppdra kultur- och fritidsnämnden att ansvara för samordning och återrapportering av projektet till kommunfullmäktige inom ett år. Kommunfullmäktige beslutade 2023-12-13 § 217 att - Kommunfullmäktige noterar informationen och uppdrar åt kultur- och fritidsnämnden att ånyo återrapportera för uppdraget inom ett år. Kommunfullmäktige beslutade 2025-03-19 § 34 att - Kommunfullmäktige noterar informationen och förklarar uppdraget slutfört
SBN 2022/204	2022-11-02	**Försäljning och byte av fastigheter** Kommunfullmäktige beslutade 2022-10-26 § 150 att

		- Kommunfullmäktige ger samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att ta fram förslag på köpehandlingar med konsekvensbeskrivningar för de av fastigheterna Krassen 8, Niklasberg 16, Sörbyn 8:2, Tuppen 4 samt Krassen 10 som efter överenskommelse med AB Vänersborgsbostäder är aktuella för köp respektive försäljning. Förslag om köp och försäljning av aktuella fastigheter bör lyftas som separata ärenden. Uppdraget är slutfört.
SBN 2022/188	2022-12-05	**Upphävande av vattenskyddsområde och vattenföreskrifter Grunnebo** Kommunfullmäktige beslutade 2022-11-23 § 182 att 1. Kommunfullmäktige beslutar att hos Länsstyrelsen ansöka om att upphäva vattenföreskrifter och vattenskyddsområde för Grunnebo. 2. Kommunfullmäktige beslutar att hos Länsstyrelsen ansöka om, med stöd av Miljötillsynsförordningen, att kommunen upphör med tillsynen av vattenskyddsområdet. 3. Kommunfullmäktige ger samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att ombesörja ansökan om upphävandet av vattenskyddsområdet. Länsstyrelsen beslutade att, med stöd av 7 kap 21 § miljöbalken, med omedelbar verkan, upphäva det skyddsområde och de föreskrifter som gällde för Grunnebo grundvattentäkt. Uppdraget är slutfört.
BUTN 2023/28	2023-09-27	**Remiss av medborgarförslag om förändrade menyer i skolmatsalen** Till följd av medborgarförslag om förändrade menyer i skolmatsalen (KS 2022/366), inkommen 2022-10-06. Kommunfullmäktige beslutade 2023-09-13 § 126 att 1. Kommunfullmäktige bifaller delvis medborgarförslag om förändrade menyer i skolmatsalen på det förslag som lyder: ”Låt elever och bespisningspersonal vara mer delaktiga i skapandet av menyer så att de rätter som serveras är de rätter som eleverna äter”. 2. Kommunfullmäktige uppdrar åt barn- och utbildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden att verkställa uppdraget i enlighet med medborgarförslagets intentioner. Uppdraget är slutfört.

SBN 2023/36	2023-09-27	**Medborgarförslag om förändrade menyer i skolmatsalen** Till följd av medborgarförslag om förändrade menyer i skolmatsalen (KS 2022/366), inkommen 2022-10-06. Kommunfullmäktige beslutade 2023-09-13 § 126 att 1. Kommunfullmäktige bifaller delvis medborgarförslag om förändrade menyer i skolmatsalen på det förslag som lyder: ”Låt elever och bespisningspersonal vara mer delaktiga i skapandet av menyer så att de rätter som serveras är de rätter som eleverna äter”. 2. Kommunfullmäktige uppdrar åt barn- och utbildningsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden att verkställa uppdraget i enlighet med medborgarförslagets intentioner. Uppdraget är slutfört.
KUFRN 2023/95	2023-10-27	**Medborgarförslag om minnessten för att hedra våra veteraner i fredens tjänst** Till följd av medborgarförslag om minnessten för att hedra våra Veteraner i fredens tjänst (KS 2022/283), inkommen 2022-07-06. Kommunfullmäktige beslutade 2023-10-18 § 172 att - Kommunfullmäktige bifaller delvis medborgarförslaget. Kommunfullmäktige uppdrar åt Samhällsbyggnadsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden att, när ekonomi så tillåter med hänsyn till nuvarande beslut om stor restriktivitet och att inte fatta kostnadsdrivande beslut KS 2023-06-07 § 122, utse och iordningställa en minnesplats i kommunen för personer som gjort insatser i kris- och krigssituationer samt insatser för demokrati. Kultur- och fritidsnämnden har svarat och ansvaret för frågan ligger hos samhällsbyggnadsnämnden. Uppdraget är slutfört hos kultur- och fritidsnämnden.
SBN 2023/320	2023-11-23	**Utredning om investeringar och förvaltning av solceller** Kommunfullmäktige beslutade 2023-11-15 § 195 att - Kommunfullmäktige bifaller motionen och uppdrar åt samhällsbyggnadsnämnden att göra en utredning enligt motionens intentioner. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade att ställa sig bakom förvaltningens utredning avseende alternativa lösningar för finansiering och förvaltning av

		kommunala solcellsanläggningar och översända den till kommunfullmäktige för kännedom. Uppdraget är slutfört.
SBN 2022/356	2024-05-24	**Utredning av Norra Skolans lokaler** Till följd av två olika motioner - dels motion om utredning av Norra skolan som centralt placerad förskola (KS 2021/438), inkommen 2021-11-16, dels motion om att inventera behov av förskolor och grundskolor i centrala Vänersborg (KS 2021/439), inkommen 2021-11-17. Kommunfullmäktige beslutade 2024-05-15 § 80 att 1. Kommunfullmäktige noterar informationen i utredningen. 2. Kommunfullmäktige uppdrar till samhällsbyggnadsnämnden att i dialog med berörda nämnder/verksamheter utreda investeringsbehov och hyresnivåer för anpassning av lokalerna vid Norra skolan för användning till ett eller flera av alternativen förskola, musik- och kulturskola samt daglig verksamhet. En återrapportering ska ske till kommunfullmäktige under första kvartalet 2025. 3. Samhällsbyggnadsnämnden tillförs ett tilläggsanslag på 400 tkr under 2024 för att medfinansiera extern medverkan i utredningarna. Finansiering sker ur kommunstyrelsens förfogandeanslag. Tillgängliga medel 7 642 tkr. Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 187 att 1. Kommunfullmäktige beslutar notera informationen och att uppdraget till samhällsbyggnadsnämnden givet 15 maj 2024 §80 är avslutat. 2. Kommunfullmäktige ger byggnadsnämnden i uppdrag att i en planprocess pröva möjligheten att tillåta ändamålen bostad, handel och kontor i stället för nuvarande allmänna ändamål för Norra skolan i syfte att förbereda en försäljning av fastigheten. 3. Finansiering av detaljplaneändringen sker via kommunstyrelsen förfogandeanslag. Byggnadsnämnden ges i uppdrag att rapportera en inledande bedömning om uppdragets genomförbarhet, tidplan och bedömd kostnad till kommunstyrelsen innan planprocessen startar.
KS 2024/692	2024-10-30	**Uppdrag om att utreda trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv**

		Till följd av motion om att få leva tills man dör - utred hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas (KS 2023/1080), inkommen 2023-12-12. Kommunfullmäktige beslutade 2024-10-23 § 156 att 1. Kommunfullmäktige beslutar att avslå motion att utreda hur biståndsbedömt trygghetsboende kan införas i Vänersborg. 2. Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att utreda trygghetsboende som boendeform ur ett kommunalt övergripande perspektiv i samarbete med AB Vänersborgsbostäder, socialnämnden och samhällsbyggnadsnämnden. Kommunstyrelsen beslutade 2025-12-03 § 252 angående svar om utredning gällande trygghetsboende att - Kommunstyrelsen noterar informationen. Uppdraget är slutfört.
KS 2024/719	2024-12-18	**Uppdrag - Utreda möjligheterna att införa E-förslag som verktyg för medborgardialog istället för dagens medborgarförslag** Till följd av motion om att utreda möjligheterna att införa E-förslag som verktyg för medborgardialog istället för dagens medborgarförslag (KS 2024/161), inkommen 2024-02-26. Kommunfullmäktige beslutade 2024-12-11 § 201 att - Kommunfullmäktige bifaller motionen. Kommunfullmäktige uppdrar kommunstyrelsen att inhämta en utredning i enlighet med den inlämnade motionen. Ärendet ska samberedas med demokrati- och jämställdhetsberedningen och redovisas på kommunfullmäktiges meddelandelista. Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 185 att - Kommunfullmäktige beslutar: 1. Ersätta medborgarförslag med e-förslag. 2. Uppdra till kommunstyrelsen att ta fram styrande dokument, rutiner och tekniska förutsättningar för hantering av e-förslag utifrån det underlag som inhämtats under ärendets beredning. 3. Anse uppdraget slutfört.

Redovisning av uppdrag givna av kommunstyrelsen nuvarande mandatperiod, oktober 2022 – februari 2026

		Öppna ärenden - ej fullgjorda uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen
Dnr	**Inkom**	**Ärendebeskrivning och lägesinformation**
KS 2024/404	2024-08-23	**Utredningsuppdrag om ansvar för ägande av boenden samt översyn av ägardirektiv för AB Vänersborgsbostäder** Kommunstyrelseförvaltningen har fått i uppdrag - att utreda vilka boenden/verksamhetsfastigheter som lämpligen ska ägas av AB Vänersborgsbostäder och vilka som ska ägas av Samhällsbyggnadsnämnden. Översynen ska resultera i tydlig ansvarsfördelning där bolagets ägardirektiv ses över, likväl som Samhällsbyggnadsnämndens reglemente och där så krävs efterföljande revidering av andra styrande dokument rörande fastigheter och lokalförsörjning. Eventuellt behov av extern utredningsresurs med kompetens inom fastighetsförvaltning/fastighetsekonomi för olika ägandeformer kommer att ses över initialt. I övrigt utser Kommunstyrelseförvaltningen intern utredningsresurs för samordning med berörda parter. Uppdraget återrapporteras till kommunstyrelsen våren 2025. Beslutet fattades på delegation 2024-08-23. **Nuläge:** Uppdraget är pågående. En extern utredning, Utredning angående ägande och förvaltning av kommunens särskilda boenden och gruppboenden, inkom till kommunstyrelsen 2025-11-21. Uppdraget är nära knutet till Uppdrag - Utredning av bolagisering av kommunens fastighetsbestånd (KS 2026/66).
KS 2026/97	2025-03-07	**Uppdrag - Samhällskontrakt som arbetsform** Kommunstyrelsen beslutade 2025-02-26 § 33 att - Kommunstyrelsen beslutar om att: 1. notera informationen. 2. ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att under 2025 prova arbetssättet inom något av Verksamhetsplanens områden och att återkomma till kommunstyrelsen med utvärdering senast hösten 2026. **Nuläge:**

		Uppdraget är inte påbörjat.
KS 2025/215	2025-05-14	**Uppdrag - Tillväxt Tvåstad** Kommunstyrelsen beslutade 2025-05-07 § 85 att - Kommunstyrelsen uppdrar kommunstyrelseförvaltningen att utföra uppdrag Tillväxt Tvåstad enligt bilagd uppdragsbeskrivning och återrapportera till Samarbetskommittén Trollhättan-Vänersborg senast juni 2026. **Nuläge:** Uppdraget är pågående, enligt tidsplan.
KS 2025/90	2025-06-16	**Uppdrag om revidering av förstudie angående lokaler för Räddningstjänsten Fyrbodal i Vänersborg** Kommunstyrelsen beslutade 2025-06-16 (delegeringsbeslut) att - Kommunstyrelsen uppdrar kommunstyrelseförvaltningen revidera förstudie för räddningstjänstens lokaler i centrala Vänersborg avseende lokalbehov och framtida verksamhet, ekonomiska konsekvenser av nybyggnation och uppdatera med av samhällsbyggnadsnämnden förnyad lokaliseringsprövning. Uppdraget ska genomföras i nära samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen samt Räddningstjänsten Fyrbodal och återrapporteras till kommunstyrelsen senast kvartal ett 2026. **Nuläge:** Uppdraget är pågående. Planerad återrapportering till kommunstyrelsens presidium på ärendegenomgång i mars 2026.
KS 2025/379	2025-10-14	**Uppdrag - Avtalssamverkan med Trollhättan** Kommunstyrelsen beslutade 2025-10-08 § 181 att - Kommunstyrelsen beslutar att uppdra Kommunstyrelseförvaltningen att ta fram en utredning med Trollhättans Stad avseende förutsättningar för avtalssamverkan mellan kommunerna (Vänersborg och Trollhättan). Finansiering sker inom kommunstyrelsens ram. **Nuläge:** Uppdraget är pågående. Har lämnats till utredare med preliminärt delrapport 15 mars och slutredovisning 15 april, men detta är inte fastslaget.
KS 2025/527	2025-11-11	**Uppdrag - Beslut angående att starta förstudie för IT-avdelningens lokaler** Kommunstyrelsen beslutade 2025-11-05 § 210 att – Kommunstyrelsen uppdrar till kommunstyrelseförvaltningen att genomföra en

		förstudie angående IT avdelningens lokaler. Förstudien ska återrapporteras till kommunstyrelsen kvartal två år 2026. **Nuläge:** Uppdraget är pågående. Planerad återrapportering till kommunstyrelsens presidium på ärendegenomgång i juni 2026.
		Öppna ärenden - ej fullgjorda uppdrag till personal- och förhandlingsutskottet
Dnr	**Inkom**	**Ärendebeskrivning och lägesinformation**
KS 2026/64	2025-12-22	**Uppdrag - Framtagning av samtliga nämnders reglementen, sammansättningar och presidier för mandatperioden 2026-2030** Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 184 att - Kommunfullmäktige beslutar att följande nämndstruktur ska gälla från och med den 1 januari 2027: 1. Att behålla facknämnderna Barn och utbildningsnämnden, Socialnämnden, Kultur och fritidsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden och Överförmyndarnämnden. Vad gäller Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Byggnadsnämnden görs en förnyad översyn av nämndsorganisationen inför år 2029. 2. Att i kommunstyrelsen samlas alla strategiska samhällsbyggnadsfrågor. 3. Att en ny Teknik- och servicenämnd inrättas 4. Att avveckla Samhällsbyggnadsnämnden, vars uppgifter överförs till Kommunstyrelsen och till Teknik och servicenämnden. 5. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram reglementen för samtliga nämnder i enlighet med den nya strukturen. 6. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram förslag på nämndernas sammansättning och presidier inför kommunfullmäktiges val till nämnderna för mandatperioden 2026-2030. Kommunstyrelsen beslutade för egen del 2025-12-03 § 220 7. Att under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut, att ge kommundirektören i uppdrag att anpassa förvaltningsorganisationen i enlighet med den nya nämndstrukturen, att ta fram förslag till reviderade budgetramar mellan berörda nämnder utifrån förändrad organisation samt att ta fram en genomförandeplan för verkställighet per 1 januari 2027. 8. Att uppdraget till Personal- och förhandlingsutskottet - Översyn av politisk organisation inför kommande mandatperiod 2026-2030, KS 2024-654 är fullgjort.

		9. Att uppdra åt Personal och förhandlingsutskottet att återkomma till kommunstyrelsen med förslag på nämndernas sammansättning och presidier samt arvodesbestämmelser senast 2026-05-31. **Nuläge:** Uppdraget är påbörjat.
KS 2026/68	2025-12-22	**Uppdrag - Arvodesbestämmelser för mandatperioden 2027-2030** Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 184 att - Kommunfullmäktige beslutar att följande nämndstruktur ska gälla från och med den 1 januari 2027: 1. Att behålla facknämnderna Barn och utbildningsnämnden, Socialnämnden, Kultur och fritidsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden och Överförmyndarnämnden. Vad gäller Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Byggnadsnämnden görs en förnyad översyn av nämndsorganisationen inför år 2029. 2. Att i kommunstyrelsen samlas alla strategiska samhällsbyggnadsfrågor. 3. Att en ny Teknik- och servicenämnd inrättas 4. Att avveckla Samhällsbyggnadsnämnden, vars uppgifter överförs till Kommunstyrelsen och till Teknik och servicenämnden. 5. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram reglementen för samtliga nämnder i enlighet med den nya strukturen. 6. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram förslag på nämndernas sammansättning och presidier inför kommunfullmäktiges val till nämnderna för mandatperioden 2026-2030. Kommunstyrelsen beslutade för egen del 2025-12-03 § 220 7. Att under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut, att ge kommundirektören i uppdrag att anpassa förvaltningsorganisationen i enlighet med den nya nämndstrukturen, att ta fram förslag till reviderade budgetramar mellan berörda nämnder utifrån förändrad organisation samt att ta fram en genomförandeplan för verkställighet per 1 januari 2027. 8. Att uppdraget till Personal- och förhandlingsutskottet - Översyn av politisk organisation inför kommande mandatperiod 2026-2030, KS 2024-654 är fullgjort. 9. Att uppdra åt Personal och förhandlingsutskottet att återkomma till kommunstyrelsen med förslag på nämndernas sammansättning och presidier samt arvodesbestämmelser senast 2026-05-31. **Nuläge:** Uppdraget är påbörjat.

		Slutförda uppdrag som givits under nuvarande mandatperiod (från och med 2022-10-26)
Dnr	**Inkom**	**Ärendebeskrivning och lägesinformation**
KS 2022/638	2022-12-23	**Uppdrag - Utredande av kommunal syn- och hörselinstruktör** Kommunstyrelsen beslutade 2022-12-21 § 245 att - Kommunstyrelsen beslutar att uppdra åt kommunstyrelseförvaltningen att utreda behovet av och möjligheten att införa funktionen syn- och hörselinstruktör i Vänersborgs kommun. Kommunstyrelsen beslutade 2024-06-05 § 116 att - Kommunstyrelsen avslår Kommunala rådet för funktionshinderfrågors önskemål om att införa en syn- och hörselinstruktör i Vänersborgs kommun. Uppdraget är slutfört.
KS 2024/287	2023-11-07	**Uppdrag - Översyn av ägardirektiv med mera för Vattenpalatset Vänerparken AB inför 2025 års verksamhet** Kommunstyrelsen beslutade 2023-11-01 § 229 att - Kommunstyrelsen fastställer preliminärt förlusttäckningsbidrag för 2024 till 10 086 Tkr. Finansiering kan ske inom ramen för kommunstyrelsens budget för 2024. Bidraget stäms av och regleras mot slutligt underskott i samband med att årsredovisningen för 2024 fastställs vid bolagsstämman. Kommunstyrelseförvaltningen ges i uppdrag att i dialog med bolaget se över ägardirektiv och uppdragsform för bolaget inför 2025 års verksamhet. Kommunfullmäktige beslutade 2024-10-23 § 164 att - Kommunfullmäktige godkänner de föreslagna ändringarna i bolagsordning och ägardirektiv för Vattenpalatset Vänerparken AB, i enlighet med bilagor. Uppdraget är slutfört.
KS 2024/654	2024-12-04	**Översyn av politisk organisation inför kommande mandatperiod 2027-2030** Kommunstyrelsen beslutade 2024-11-27 § 224 att - Kommunstyrelsen uppdrar åt personal- och förhandlingsutskottet att inför nästa mandatperiod göra en översyn av den politiska organisationen och lämna ett förslag till kommunstyrelsen senast 26-03-31. För att säkerställa alla partiers möjlighet till insyn, inflytande och delaktighet ska arbetsgruppen för detta uppdrag, förutom personal- och förhandlingsutskottet, kompletteras på så sätt att de

		gruppledare, vars partier inte är företrädda i utskottet, ska erbjudas plats i arbetsgruppen. Förslaget ska samverkas med kommundirektör. Kommunfullmäktige beslutade 2025-12-17 § 184 att - Kommunfullmäktige beslutar att följande nämndstruktur ska gälla från och med den 1 januari 2027: 1. Att behålla facknämnderna Barn och utbildningsnämnden, Socialnämnden, Kultur och fritidsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Byggnadsnämnden och Överförmyndarnämnden. Vad gäller Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Byggnadsnämnden görs en förnyad översyn av nämndsorganisationen inför år 2029. 2. Att i kommunstyrelsen samlas alla strategiska samhällsbyggnadsfrågor. 3. Att en ny Teknik- och servicenämnd inrättas 4. Att avveckla Samhällsbyggnadsnämnden, vars uppgifter överförs till Kommunstyrelsen och till Teknik och servicenämnden. 5. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram reglementen för samtliga nämnder i enlighet med den nya strukturen. 6. Att uppdra åt kommunstyrelsen att ta fram förslag på nämndernas sammansättning och presidier inför kommunfullmäktiges val till nämnderna för mandatperioden 2026-2030. Kommunstyrelsen beslutade för egen del 2025-12-03 § 220 7. Att under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut, att ge kommundirektören i uppdrag att anpassa förvaltningsorganisationen i enlighet med den nya nämndstrukturen, att ta fram förslag till reviderade budgetramar mellan berörda nämnder utifrån förändrad organisation samt att ta fram en genomförandeplan för verkställighet per 1 januari 2027. 8. Att uppdraget till Personal- och förhandlingsutskottet - Översyn av politisk organisation inför kommande mandatperiod 2026-2030, KS 2024-654 är fullgjort. 9. Att uppdra åt Personal och förhandlingsutskottet att återkomma till kommunstyrelsen med förslag på nämndernas sammansättning och presidier samt arvodesbestämmelser senast 2026-05-31. Uppdraget är slutfört.
KS 2025/325	2024-12-20	**Återrapportering av uppdraget om att utreda införandet av resursfördelningsmodell för budgetarbetet** Kommunstyrelsen beslutade 2024-12-18 § 238 att - Kommunstyrelsen fastställer Verksamhetsplan 2025–2027, kommunstyrelsen.

		I verksamhetsplanen ges kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att utreda införandet av en befolkningsbaserad resursfördelningsmodell för budgetarbetet, kopplad till kostnadsutjämningen i statsbidragssystemet 2025. Kommunstyrelsen beslutade 2025-12-03 § 231 att - Kommunstyrelsen noterar informationen och uppdrar till kommunstyrelsens budgetberedning att använda resursfördelningsmodellen i rapport *1. Resursfördelning baserad på befolkningsprognos, som underlag inför ramsättningen*, från och med Mål- och resursplan 2028-2030. Uppdraget är slutfört.

§ 61

Kultur- och fritidsnämndens återrapportering om lovaktiviteter 2025

KS 2026/104

Beslut

Kommunstyrelsen godkänner informationen.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden antog den 27 januari 2026 återrapporteringen om genomförda aktiviteter inom satsningen Lovaktiviteter 2025. Återrapporteringen sker i enlighet med kommunstyrelsens beslut att bevilja kultur- och fritidsnämnden ett tilläggsanslag om 400 tkr i budget 2025 för lovaktiviteter.

Medlen finansierades från anslaget för socialt förebyggande och trygghetsskapande insatser.

Som en del av det beviljade projektet skulle en uppföljning lämnas till kommunstyrelsen senast under januari 2026.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-02-09
- Återrapportering för lovaktiviteter 2025
- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-01-21
- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2026-01-27 § 4

2026-02-09

Dnr: KS 2026/104

Handläggare
Kristina Karlsson
Kristina.Karlsson@vanersborg.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Kultur- och fritidsnämndens återrapportering om lovaktiviteter 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner informationen.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden antog den 27 januari 2026 återrapporteringen om genomförda aktiviteter inom satsningen Lovaktiviteter 2025. Återrapporteringen sker i enlighet med kommunstyrelsens beslut att bevilja kultur- och fritidsnämnden ett tilläggsanslag om 400 tkr i budget 2025 för lovaktiviteter.

Medlen finansierades från anslaget för socialt förebyggande och trygghetsskapande insatser.

Som en del av det beviljade projektet skulle en uppföljning lämnas till kommunstyrelsen senast under januari 2026.

Underlag

Tjänsteskrivelse återrapportering av lovaktiviteter 2025

Beslut från kultur- och fritidsnämnden om återrapportering lovaktiviteter 2025

Återrapportering för lovaktiviteter 2025

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden

Avsändare
Kultur- och fritidsförvaltningen

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Återrapportering av lovaktiviteter 2025

Bakgrund

Kultur och fritidsnämnden ansökte om 400 000 kr från Kommunstyrelseförvaltningen för att bidra till en meningsfull fritid för barn och unga under samtliga skollov 2025. Sökta medel har använts för att komplettera förvaltningens befintliga lovverksamheter. Arrangemangen utgår från resultatet av förvaltningens dialog med unga invånare samt tidigare erfarenheter av lovaktiviteter. Extra fokus har lagts på insatser på Torpaområdet då tidigare analys visat att barn och unga boende i det området i låg grad besöker förvaltningens ordinarie aktivitetsutbud.

Fokusområden på aktiviteter:

- Öka barns och ungas möjligheter till inflytande.
- Utveckla och förbättra marknadsföringsinsatser.
- Förstärk samverkan med föreningslivet, näringslivet och civilsamhället.
- Utöka aktivitetsutbudet för barn i åldrarna 10–12 år samt för tonåringar.
- Prioritera insatser riktade till flickor på Torpaområdet.

Genomförda lovaktiviteter under 2025

Nedan redovisas genomförda lovaktiviteter, både det som genomförts med ordinarie budget och det som kunnat genomföras tack vare budget från Kommunstyrelsen.

Sportlovet

Inom KFN budgetram

- Fritidsgårdarnas skidresa
- Gamerfit – Gameday/Gamenight på Lyckans fritidsgård
- Spela djembe-trummor på Timjan
- Skapa screentryck på Timjan
- Musik-workshop på Timjan
- Fritidsgårdarnas längdskidåkning på Hunneberg
- Författarworkshop (Faktaböcker för barn) bibliotek

Kultur- och fritidsförvaltningen

Postadress	Besöksadress	Telefon	E-post	Hemsida
462 85 Vänersborg	Sundsgatan 29	0521-72 24 30	kulturfritid@vanersborg.se	www.vanersborg.se

- Författarworkshop (Monsterskola) bibliotek
- Pyssel, bibliotek
- Brädspel, bibliotek
- Spela schack, bibliotek

Påsklov

KS bidrag

- Trolleriföreställning med workshop - Meet and greet på Torpa fritidsgård
- Påskpyssel, bibliotek
- Torpakarnevalen i Kastanjeparken

Inom KFN budgetram

- Äggjakt med Ungivbg (centrum, Vargön och Brålanda)
- Fritidsgårdarnas pingisturnering i Gymnasiehallen
- Fritidsgårdarnas utflykt till Vattenpalatset
- Fritidsgårdarnas Påskjakt på Sjövallen
- Easter Games LAN på Lyckans fritidsgård
- Film, bibliotek
- Bokdisco, bibliotek
- Påskpyssel på Timjan
- DJ-workshop på Timjan
- Påskjakt på Timjan
- Prova-på piano på Musik- och kulturskolan

Sommarlov

KS bidrag

- Black Out Poetry, Bibliotek
- Torpa Live på Torpa fritidsgård
- Basket för tjejer i Gymnasiehallen
- Dans, bild och djembetrummor på Barnens kastanj
- Badmintonturneringar Sportcentrum
- Olika arrangemang för ungdomar på olika platser på Torpa området
- Fotbollsturnering
- Clownkalas utanför Barnens kastanj
- VFK summercamp på Sportcentrum
- Vollyboll vid Birger Sjöbergsgymnasiet
- Bordtennis i Gymnasiehallen
- Prova-på tennis med Tennisklubben
- Prova-på badminton med Badmintonsällskapet
- Black Out Poetry i Gymnasiehallen
- Pippikalaset utanför Barnens kastanj (ca 500 besökare)

Inom KFN budgetram

- Pingisturnering på Lyckans fritidsgård
- E-sportsdag på Lyckans fritidsgård
- Fritidsgårdarnas utflykt till Vattenpalatset
- Fritidsgårdarnas Fiskeskola
- Biljardturnering på Lyckans fritidsgård
- Sommarlov på Vänersborgs museum
- Träffa djur på Fredrikslunds landeri
- Spela i popband på Musik- och kulturskolan
- Utmaningar och tävlingar med Ungivbg i Vargön, Brålanda och Plantaget

Höstlov

Inom KFN budgetram

- VBG Dance Festival (ca 400 besökare)
- Lär dig teckna manga, bibliotek
- Gosedjursworkshop, bibliotek
- Halloweenparty, bibliotek
- Bokdisco, bibliotek
- Sagostund, bibliotek
- Spelkultur, bibliotek
- Spela schack, bibliotek
- Träffa läshunden, bibliotek

- Skapa i Konsthallens ateljé
- Gamenight på Lyckans fritidsgård
- Halloweentävling med Ungivbg
- Halloweenparty på Torpa fritidsgård
- Allmänhetens åkning i Arena Vänersborg och Brätte ishall

Jullov

KS bidrag

- Vinterfesten på Torpa fritidsgård
- Familjeskoj i Gymnasiehallen
- Prova på curling i Arena Vänersborg
- Stallmys och lär dig mer om hästar hos Brätte ridskola
- Prova på gymnastik i Gymmixhallen
- Familjeskoj i Gymnasiehallen

Inom KFN budgetram

- Wintergames e-sport på Lyckans fritidsgård
- Julbord på Lyckans fritidsgård
- Allmänhetens åkning i Arena Vänersborg
- Skridskodisco i Arena Vänersborg (1600 besökare)

Utvärdering av arbetet

Öka barns och ungas möjligheter till inflytande

Förvaltningen har infört ett nytt arbetssätt där en arrangörsgrupp med ungdomar i åldern 15–18 år själva fått planera och genomföra evenemang riktade till andra unga. Resultatet har varit mycket positivt – gruppen har inte bara lyckats engagera fler ungdomar än tidigare, utan framför allt nått ut till tonårsflickor som annars sällan deltar i våra verksamheter. Detta visar att ungdomslett engagemang verkligen kan bredda målgruppen och skapa ett mer inkluderande utbud.

Utveckla och förbättra marknadsföringsinsatser

Utöver ordinarie kommunikationskanaler har den mest framgångsrika informationskanalen har varit att ha personal i Torpa-området som kan prata med barn, unga och vårdnadshavare om de aktiviteter som ska ske. Barnens kastanj har dessutom involverat barnen i att affischera kring aktiviteter som rör yngre barn. Även nya affischeringsplatser så som tvättstugor och förskolor har visat sig nå rätt målgrupp. Under sommarlovet har vi haft två ungdomsgrupper igång, Arrangörsgruppen och Sommarpolarna, som fungerat som en bra megafon för att sprida information till andra ungdomar. De lokala föreningarna som deltagit i arbetet har också bidragit till informationsspridning via deras kanaler.

Förstärk samverkan med föreningslivet, näringslivet och civilsamhälle

Förvaltningen har ett gott samarbete med flera föreningar samt Community Art Lab Sweden (CALS) och Vänersborgsbostäder. Samtidigt ser vi möjligheter att ytterligare stärka vårt samarbete med både näringslivet och civilsamhället, för att skapa ett ännu bredare och mer inkluderande utbud av aktiviteter och engagemang framöver.

Utöka aktivitetsutbudet för barn i åldrarna 10–12 samt för tonåringar

Förvaltningen har startat en särskild arbetsgrupp med fokus på målgrupperna. Det har resulterat i både fler aktiviteter och en stadig ökning av antalet deltagare vid varje tillfälle. Vi ser tydligt att intresset ökat och att fler yngre barn nu tar del av de arrangemang vi erbjuder, vilket är ett gott tecken på att satsningen ger effekt.

Prioritera insatser riktade till flickor på Torpaområdet

Varje arbetsgrupp har fått tillgång till förbättrade verktyg för att planera och göra medvetna val kring representation, särskilt med fokus på underrepresenterade grupper. Det har lett till att vi kunnat erbjuda unga möjligheten att skapa dansfilm tillsammans med professionella aktörer och även arrangerat basket för flickor. Den unga arrangörsgruppen fick i uppdrag att arrangera riktade aktiviteter för flickor mellan 13 och 19 år. Tack vare gruppens insatser har fler flickor deltagit i olika evenemang, vilket bidragit till ett mer inkluderande och jämställt utbud.

Statistik från insatserna i Torpaområdet

Antal aktiviteter **61**
Antal deltagare ca **1750**
Tjejer **286**, killar **504** (i de aktiviteter där statistik förts)
Oräknade besökare enligt könsuppdelning **958**
Åldrar **5–19**

Budgetutfall

Aktiviteter	**Budget**	**UTFALL**
Ungdomsaktiviteter	92 000	75 682
Föreningsstöd, idrottsaktiviteter	50 000	80 000
Barnaktiviteter	45 000	76 054

Läsfrämjande	10 000	Inom KFN budgetram
Ung arrangörsgrupp	10 000	22 308
Kommunikation	30 000	29 420
Personal och övrigt	163 000	148 285
SUMMA	**400 000 kr**	**431 749 kr**

2026-01-21

Dnr: KUFRN 2024/84

Handläggare
Magnus Nordin
magnus.nordin@vanersborg.se
0521-72 20 24

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Återrapportering lovaktiviteter

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden återrapporterar genomförda aktiviteter inom satsningen lovaktiviteter 2025. Kommunstyrelsen beviljade kultur- och fritidsnämnden ett tilläggsanslag om 400 tkr i budget 2025 till lovaktiviteter. Medlen finansieras från anslaget för socialt förebyggande och trygghetsskapande insatser. En uppföljning av projektet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast under januari 2026.

Kultur- och fritidsförvaltningens medarbetare har tillsammans med idrottsföreningar och externt anlitade kulturaktörer erbjudit ett brett utbud av kostnadsfria aktiviteter.

Särskilt fokus har varit på Torpaområdet och där har sammanlagt 61 aktiviteter arrangerats och närmare 1748 deltagare registrerats, i huvudsak i åldrarna 5–19 år. Förvaltningen ser positivt på satsningen och hoppas kunna utveckla det inför nästa år så att fler barn och unga får aktiva och meningsfulla lov

Beredning

Ärendet har beretts internt inom Kultur- och fritidsförvaltningen.

Underlag

Rapport Återrapportering Aktiv fritid på Torpa 2025

Beslut KS 2025-02-26 § 36 Ansökan från kultur- och fritidsnämnden om medel till lovaktiviteter 2025

Beslut KN 2025-01-28 § 4 Ansökan om medel avseende lovaktiviteter 2025

Anna Svensson

Förvaltningschef

Sändlista

Handläggare av ärendet

Kommunstyrelsen

§ 4

Återrapportering lovaktiviteter 2025

KUFRN 2024/84

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden återrapporterar genomförda aktiviteter inom satsningen lovaktiviteter 2025. Kommunstyrelsen beviljade kultur- och fritidsnämnden ett tilläggsanslag om 400 tkr i budget 2025 till lovaktiviteter. Medlen finansieras från anslaget för socialt förebyggande och trygghetsskapande insatser. En uppföljning av projektet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast under januari 2026.

Kultur- och fritidsförvaltningens medarbetare har tillsammans med idrottsföreningar och externt anlitade kulturaktörer erbjudit ett brett utbud av kostnadsfria aktiviteter.

Särskilt fokus har varit på Torpaområdet och där har sammanlagt 61 aktiviteter arrangerats och närmare 1748 deltagare registrerats, i huvudsak i åldrarna 5–19 år. Förvaltningen ser positivt på satsningen och hoppas kunna utveckla det inför nästa år så att fler barn och unga får aktiva och meningsfulla lov

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse återrapportering av lovaktiviteter 2025, daterad 2026-01-21
- Rapport Återrapportering lovaktiviteter 2025
- Beslut KS 2025-02-26 § 36 Ansökan från kultur- och fritidsnämnden om medel till lovaktiviteter 2025
- Beslut KN 2025-01-28 § 4 Ansökan om medel avseende lovaktiviteter 2025

Sändlista

Handläggare av ärendet
Kommunstyrelsen

§ 62

Svar på motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

KS 2025/278

Beslut

Kommunfullmäktige anser motionen besvarad med hänvisning till de åtgärder som kommer att göras inom ramen för pågående lokalt naturvårdsprojekt (LONA) för att utveckla och förbättra förutsättningarna för naturmiljön och friluftslivet i Nygårdsängens naturreservat.

Sammanfattning av ärendet

I motionen föreslås att kommunen utreder möjligheterna att utveckla området kring Nygårdsäng och att söka finansiering via statsbidrag eller privata sponsorer för det. Miljö- och byggnadsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har ett pågående gemensamt utvecklingsprojekt som i hög grad motsvarar just det som motionen efterfrågar. Syftet med projektet är att utveckla och förbättra naturmiljön och förutsättningarna för friluftslivet i området genom ett antal åtgärder och det medfinansieras av statligt LONA-bidrag. Eftersom detta projekt pågår kan motionen anses besvarad.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-10
- Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-06-18 § 93
- Remiss av motion om att utveckla området kring Nygårdsäng
- Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut 2025-10-22 § 39

2026-03-10

Dnr: KS 2025/278

Handläggare
Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-72 10 91

Mottagare
Kommunfullmäktige

Svar på motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige anser motionen besvarad med hänvisning till de åtgärder som kommer att göras inom ramen för pågående lokalt naturvårdsprojekt (LONA) för att utveckla och förbättra förutsättningarna för naturmiljön och friluftslivet i Nygårdsängens naturreservat.

Sammanfattning av ärendet

I motionen föreslås att kommunen utreder möjligheterna att utveckla området kring Nygårdsäng och att söka finansiering via statsbidrag eller privata sponsorer för det. Miljö- och byggnadsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har ett pågående gemensamt utvecklingsprojekt som i hög grad motsvarar just det som motionen efterfrågar. Syftet med projektet är att utveckla och förbättra naturmiljön och förutsättningarna för friluftslivet i området genom ett antal åtgärder och det medfinansieras av statligt LONA-bidrag. Eftersom detta projekt pågår kan motionen anses besvarad.

Fördjupad beskrivning av ärendet

I motionen beskrivs utvecklingsmöjligheter för att göra naturreservatet Nygårdsäng mer tillgängligt och attraktivt. Bland annat nämns uppehållsplatser, grillplatser, fågeltorn och brygga. Förslaget är att berörda nämnder ska undersöka genomförbarhet och finansieringsmöjligheter för det. En finansieringsmöjlighet som lyfts fram i motionen är LONA (lokala naturvårdssatsningen), som innebär statlig medfinansiering via Naturvårdsverket.

Miljö- och byggnadsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har ett pågående gemensamt LONA-projekt i Nygårdsängens naturreservat benämnt "Utveckling av våtmarker och friluftsvärden i Nygårdsängens naturreservat – del 2". Projektet pågår mellan åren 2024–2026. Syftet med projektet är att utveckla och förbättra naturmiljön och förutsättningarna för friluftslivet i området genom ett antal åtgärder. Åtgärderna är (1) anläggande av nya våtmarker, (2) kompletterande stängsling för att utöka betesmarken och (3) uppförande av en fågelplattform.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden hänvisar till det pågående projektet och föreslår i sitt remissvar kommunfullmäktige att anse motionen färdigbehandlad.

Beredning

Motionen inkom 2025-05-20.

Kommunfullmäktige remitterade 2025-06-18, § 93, motionen till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen remitterade 2025-08-07 motionen till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade 2025-10-22, §39, föreslå kommunfullmäktige att motionen ska anses som färdigbehandlad.

Ärendet har beretts av tjänstepersoner på miljö- och byggnadsförvaltningen.

Underlag

Kommunfullmäktiges beslut att remittera motionen 2025-06-18.

Kommunstyrelsens delegeringsbeslut att remittera motionen 2025-08-07.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens svar på motionen 2025-10-22.

Jill Stor

Chef avdelningen för näringsliv och strategisk samhällsplanering

Bilagor

Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng.

Sändlista

Motionär
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

...BORGS KOMMUN
...MUNSTYRELSEN
ri-kort nr 2025:1574
Ink 2025-05-20

Till kommunfullmäktige

250506

Vänersborgs Kommun
Ankom
2025 -05- 20

Sverigedemokraterna
Västra Götalandsregionen

Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

Vi bor i en otroligt vacker kommun som präglas av fantastisk natur och möjligheter till fritidsaktiviteter. För att ytterligare stärka vår kommuns attraktivitet och erbjuda våra invånare en ännu bättre fritidsmiljö, föreslår jag att vi satsar på att utveckla området kring Vassbottens östra sida (Nygårdsäng).

Ett bra utgångsläge för detta är att förbättra och utveckla den befintliga promenadstigen som sträcker sig från Gropbron bort mot Korseberg. Genom att göra denna sträcka mer tillgänglig och inbjudande kan fler få möjlighet att njuta av det vackra landskapet och den friska luften. En bättre tillgänglighet kan locka både motionärer, naturälskare och familjer som vill ta del av naturen i vardagen.

För att skapa en ännu mer trivsam och användbar miljö föreslår jag att området utrustas med ytterligare uppehållsplatser, grillplatser samt ev. fågelskådartorn, där människor kan samlas och njuta av naturen. En framtida tanke är att anlägga en brygga med bänkar, där man exempelvis kan fiska eller bara koppla av och njuta av utsikten.

Jag är medveten om att detta kan innebära kostnader, och därför vill jag föreslå att vi undersöker möjligheten att finansiera detta med först och främst med kommunala medel eller med LONA. Om dessa resurser är begränsade, kan vi även titta på möjligheten att engagera privata sponsorer, vilket har visat sig framgångsrikt i andra kommuner som till exempel Lysekil. Där har samverkan med privata aktörer lett till att området blivit mycket fint och attraktivt för allmänheten och det har också blivit ett känt utflyktsmål.

Förslag till beslut:

- Att låta berörda nämnder undersöka möjligheten att utveckla området kring Nygårdsäng enligt ovan eller delar av det med hänsyn till att det är ett naturskyddsområde.
- Att i ett första skede utreda om det är möjligt att använda kommunala medel eller LONA för att finansiera utvecklingen.
- Att i andra hand, om kommunala medel m.m. saknas, undersöka möjligheten att involvera privata sponsorer för att finansiera projektet.

Jag ser detta som ett värdefullt tillfälle att förädla vår vackra natur och skapa fler mötesplatser för kommunens invånare. Tillsammans kan vi göra vår kommun ännu mer levande och attraktiv för både nuvarande och framtida generationer.

Torbjörn Moqvist
Ledamot Kommunfullmäktige

[redacted]

§ 93

Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

KS 2025/278

Beslut

Kommunfullmäktige remitterar ärendet till kommunstyrelsen. Ärendet ska handläggas på så sätt att det kan avgöras av kommunfullmäktige inom ett år.

Sammanfattning av ärendet

Torbjörn Moqvist (SD) har inkommit med motion om att utveckla området kring Nygårdsäng.

Beslutsunderlag

- Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Ordföranden föreslog ovanstående beslut till avgörande och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Handläggare
Johanna Gustafsson
Johanna.Gustafsson@vanersborg.se

Remiss av motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

Beslut

Kommunstyrelsen remitterar motionen om att utveckla området kring Nygårdsäng till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har remitterat ärendet till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande ser i samråd med kommunstyrelsens presidium att ärendet behöver remitteras vidare till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen, antagen den 9 oktober 2024 § 163, punkten 2.10 - Remiss och återremiss av ärenden som ska beslutas i kommunstyrelsen eller som ska beredas för beslut i kommunfullmäktige.

Underlag

- Kommunfullmäktiges beslut 2025-06-18
- Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

Benny Augustsson
Förtroendevald

Sändlista för beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Signature reference: 9ad07bea-d525-4214-aaa2-fced0b865269

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Benny Augustsson

Signature reference: 9ad07bea-d525-4214-aaa2-fced0b865269

MHN § 39 REMISS.2025.1152

Svar på remiss av motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslår kommunfullmäktige att motionen ska anses som färdigbehandlad med hänvisning till de åtgärder som kommer att göras inom ramen för pågående lokalt naturvårdsprojekt (LONA) för att utveckla och förbättra förutsättningarna för naturmiljön och friluftslivet i Nygårdsängens naturreservat.

Sammanfattning av ärendet

Den 20 maj 2025 inkom en motion från Sverigedemokraterna om att utveckla området kring Nygårdsäng. Kommunfullmäktige beslutade den 18 juni 2025 (§ 93) att remittera motionen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen beslutade därefter, den 7 augusti 2025 (Dnr: KS 2025/278), att remittera motionen till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Miljö- och byggnadsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har ett pågående gemensamt LONA-projekt (LOkala NAturvårdssatsningen) i Nygårdsängens naturreservat benämnt "Utveckling av våtmarker och friluftsvärden i Nygårdsängens naturreservat - del 2". Projektet pågår mellan åren 2024-2026. Syftet med projektet är att utveckla och förbättra naturmiljön och förutsättningarna för friluftslivet i området genom ett antal åtgärder. Åtgärderna är 1. anläggande av nya våtmarker, 2. kompletterande stängsling för att utöka betesmarken och 3. uppförande av en fågelplattform. Projektet medfinansieras av statligt LONA-bidrag.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, miljö- och byggnadsförvaltningen, 2025-09-19

Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng

Beslut från KF att remittera ärendet till KS

Remiss av motion från KS till miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämndens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Lena Eckerbom Wendel (M) yrkar om att ändra i förvaltningens förslag till beslut genom att textens del "ska anses som färdigbehandlad" ändras till "ska anses besvarad". I det instämmer Mathias Olsson (SD).

Britt-Marie Karlsson (V) yrkar på förvaltningens förslag, i det instämmer Annelie Guilotte (S).

Beslutsgång

Ordföranden redovisar att det finns två förslag till beslut, förvaltningens förslag och Lena Eckerbom Wendel (M) ändringsyrkande.

Ordföranden ställer de båda yrkanden mot varandra och finner genom acklamation att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Sändlista

Kommunstyrelsen

§ 63

Svar på motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna

KS 2025/274

Beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Kommunfullmäktige uppdrar kommunstyrelsen att tillsammans med byggnadsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden ta fram förslag på arbetsmetoder och tillämpbara riktvärden för integrering av ekosystemtjänster i den fysiska planeringen, till exempel med stöd av grönytefaktor, på ett sådant sätt att nyttorna från 3-30-300 fångas upp genom befintliga planeringsverktyg.

Sammanfattning av ärendet

I motionen lyfts behovet av att skydda grönska i staden fram. Förslaget är att kommunen inför och tillämpar principen 3-30-300 i samhällsplaneringen och utveckling av grönska i tätorterna. Principen bygger på att man ska kunna se 3 träd från sitt hus, att kvarter ska ha 30% krontäckning och att det ska vara högst 300 meter från bostäder till ett grönområde. Andemeningen är mycket god och det finns anledning att utveckla kommunens arbetssätt för att skapa en attraktiv och hållbar stadsmiljö där ekosystemtjänster tas tillvara. Just principen 3-30-300 är inte nödvändigtvis det mest tillämpbara redskapet för det, därför föreslås istället ett bredare uppdrag att utreda arbetsmetoder för ekosystemtjänster.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-02
- Motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna
- Kommunfullmäktiges beslut 2025-05-21 § 82

2026-03-02

Dnr: KS 2025/274

Handläggare
Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-72 10 91

Mottagare
Kommunfullmäktige

Svar på motion om att införa 3-30-300

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Kommunfullmäktige uppdrar kommunstyrelsen att tillsammans med byggnadsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden ta fram förslag på arbetsmetoder och tillämpbara riktvärden för integrering av ekosystemtjänster i den fysiska planeringen, till exempel med stöd av grönytefaktor, på ett sådant sätt att nyttorna från 3-30-300 fångas upp genom befintliga planeringsverktyg.

Sammanfattning av ärendet

I motionen lyfts behovet av att skydda grönska i staden fram. Förslaget är att kommunen inför och tillämpar principen 3-30-300 i samhällsplaneringen och utveckling av grönska i tätorterna. Principen bygger på att man ska kunna se 3 träd från sitt hus, att kvarter ska ha 30% krontäckning och att det ska vara högst 300 meter från bostäder till ett grönområde. Andemeningen är mycket god och det finns anledning att utveckla kommunens arbetssätt för att skapa en attraktiv och hållbar stadsmiljö där ekosystemtjänster tas tillvara. Just principen 3-30-300 är inte nödvändigtvis det mest tillämpbara redskapet för det, därför föreslås istället ett bredare uppdrag att utreda arbetsmetoder för ekosystemtjänster.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Enligt motionen minskar grönytan i städer på grund av förtätning, samtidigt som behoven av ekosystemtjänster för att möta klimatförändringar ökar. Principen 3-30-300 lyfts fram som en modell för samhällsplaneringen som kan bidra till att utveckla urban grönstruktur, och därmed förbättrad folkhälsa, biologisk mångfald och skydd mot skyfall och värmeböljor. Principen förklaras så här:

- 3 träd - Att alla ska kunna se minst tre träd från sin bostad, skola och arbetsplats.
- 30 procent - Att varje stadskvarter ska ha minst 30 procents krontäckningsgrad. Måttet krontäckningsgrad talar om hur stor del av en yta som skuggas av trädkronor.
- 300 meter - Alla invånare ska ha max 300 meter till ett grönområde.

Principen 3-30-300 lanserades 2021 av Cecil Konijnendijk, bland annat genom artikeln ”The 3-30-300 Rule for Urban Forestry and Greener Cities” i tidskriften *Biophilic Cities Journal* vol. 4 nr. 2. Konceptet vann snabbt stort gehör runt om i världen och i Sverige

fångades det upp bland annat av ”Yggdrasilprojektet”, initierat av Nordiska ministerrådet. Genom det projektet togs en handbok fram, som även finns på svenska.

I Sverige har principen använts av bland annat Region Gotland, Kalmar kommun, Göteborgs stad och Malmö stad. Även i Trollhättan har kommunen tittat på metoden. I samtal med planerare i andra kommuner om deras erfarenheter av att använda principen har bland annat framkommit att det är svårt att hitta juridiskt hållbara sätt att implementera principen i planbestämmelser. Det kan dock fungera för vägledning i tidiga skeden och kan tas med i planbeskrivning.

Vi en närmare titt på hur principen skulle kunna implementeras i Vänersborg har följande slutsatser dragits:

Principen om 30% krontäckning är i grunden inte så krånglig att mäta, men det finns frågetecken kring implementerbarheten. Möjligheterna att styra hur en grönyta utformas på kvartersmark är mycket begränsad. Krontäckning på minst 30% är också en ambitionsnivå som riskerar stå i motsättning till flera andra mål, så som efterfrågan på ljus och utsikt eller bebyggelsetäthet. Kvarteren i innerstaden ligger på 0-5% krontäckning, vilket förstås kan tyckas vara alltför lite. Men 30% är en nivå som knappt går att finna alls inom bebyggda kvarter. Det går att hitta ett fåtal villakvarter som har över 20% krontäckning, men då finns det i regel obyggda tomter i kvarteren. 30% motsvarar krontäckningsgraden på till exempel Strandkyrkogården, Kapellkyrkogården och Kulturaxeln om torget räknas bort.

Principen om att kunna se 3 träd är bra på många sätt, men mycket svår att följa upp. Ett problem är också att det som syns från fönstret i hög grad ligger på andra tomter, det kan därför vara svårt att tillgodose principen inom ramen för ett enskilt projekt. Måttet väger för övrigt inte in kvalitativa skillnader på träd, där ett stort gammalt träd i realiteten kan ha ett mycket högre värde än flera nyplanterade.

Det finns många andra verktyg som syftar till att lyfta fram ekosystemtjänster i stadsplaneringen. 2021-2022 genomförde kommunen ett projekt med statlig medfinansiering genom LONA (Lokala Naturvårdssatsningen), där en grönstrukturplan togs fram i samband med detaljplaneringen av Sportcentrum och Torpagärdet. I projektet ingick även en utbildning för tjänstepersoner om ekosystemtjänster och att kommunen utvecklade en egen metod. Det resulterade i ett redskap för att kunna analysera och värdera olika planförslags effekter på ekosystemtjänster.

Det har även förts diskussioner om att använda grönytefaktor för att påverka planer eller utformning av offentliga miljöer till att bättre ta tillvara möjligheterna med ekosystemtjänster. Grönytefaktor är en typ av redskap som utvecklats sedan början av 2000-talet och används i många kommuner. Det kan anpassas på olika sätt, till exempel kan de faktorer som ingår i 3-30-300-principen läggas in och kalibreras för att nå de syften som eftersträvas.

Samhällsbyggnadsförvaltningen arbetar med att ta fram en trädplan. Det arbetet kommer att ge en mycket god grund för hur kommunen ska kunna prioritera och planera för träd längs gator och i parker. En stor fråga rör trädhälsa, där vi bland annat fått uppleva hur stora och mycket värdefulla almar dött de senaste åren. Fler sjukdomsutbrott bland trädbestånden kan vara att vänta med koppling till klimatförändringar. Stora träd fyller många centrala funktioner för tätorten och det tar lång tid för dem att utvecklas. Trädens roll i stadsplaneringen ska därför inte underskattas.

Miljö- och byggnadsförvaltningen har inlett ett arbete med att ta fram en arkitekturpolicy för kommunen. Det är också ett sammanhang där träd och ekosystemtjänster kan lyftas fram.

Kraven på integrering av ekosystemtjänster i stadsplaneringen kan förväntas öka genom flera aktuella lagförändringar. Bland annat innehåller EU:s förordning för naturrestaurering en artikel om urbana ekosystem som trycker på att ingen nettoförlust av grönområden och trädtäckning ska ske. En annan förändring är revideringen av etappmålet för integrering av stadsgrönska i urbana miljöer inom det nationella miljömålet god bebyggd miljö.

Beredning

Motionen inkom 2025-05-19.

Kommunfullmäktige remitterade motionen till kommunstyrelsen 2025-05-21.

Motionen har beretts av tjänstepersoner från kommunstyrelseförvaltningen med stort stöd från miljö- och byggnadsförvaltningen. Även samhällsbyggnadsförvaltningen har deltagit i beredningen.

Underlag

Kommunfullmäktiges beslut 2025-05-21, § 82.

Jill Stor

Chef avdelningen för näringsliv och strategisk samhällsplanering

Bilagor

Motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna.

Sändlista

Handläggare av ärendet
Motionär

Motion
Kommunfullmäktige
Vänersborgs kommun

Inför 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna

Att förtäta städer vid nybyggnation görs för att det blir lägre kostnader för vägar, ledningar och annan infrastruktur. Det är då vanligt att grönytor tas i anspråk. De tätortsnära grönytorna, såväl grönstråk, parker, lekparker med grönytor och små mini- eller mikroparker hotas på grund av förtätningen. Mängden grönyta i städerna minskar.

I Vänersborg har det byggts mycket på senare tid och en hel del som ligger i plan, såsom ny tingsrätt, skolor, mötesplats för unga med flera. I stort ser vi att kommunen ofta tar hänsyn till att bevara grönområden. Men vi ser också att ibland får grönområden lämna plats för betong.

Vi befinner oss i ett föränderligt klimat där vi tydligare och oftare drabbas av skyfall med översvämningar och värmeböljor vilket orsakar stora samhällskostnader. Vi måste öka stadens motståndskraft att förebygga, dämpa och stå emot effekterna av klimatförändringar.

Det finns naturbaserade lösningar (NBS) i stadsplaneringen för hållbarhet, biologisk mångfald, klimatanpassning och folkhälsa. Principen 3-30-300 som tillsammans med andra planeringsmetoder och förvaltning i kommunen kan stärka kommunens motståndskraft mot klimatförändringarna och samtidigt göra kommunen mer attraktiv som bostadsort och för besöksnäringen. Samtidigt gynnar principen de ekosystemtjänster som Boverket anser ska integreras i samhällsplaneringen.

Principen 3-30-300 innebär:

- 3 träd - Att alla ska kunna se minst tre träd från sin bostad, skola och arbetsplats.
- 30 procent - Att varje stadskvarter ska ha minst 30 procents krontäckningsgrad. Måttet krontäckningsgrad talar om hur stor del av en yta som skuggas av trädkronor.
- 300 meter - Alla invånare ska ha max 300 meter till ett grönområde.

Signature reference: d8518c85-c4db-4d7a-8e11-f114e7fbf5ea

Syfte

- Principen 3-30-300 kan användas som ett bra verktyg för att utveckla grönstruktur i Vänersborgs tätorter.

- Metoden kan användas för att säkerställa att satsningar görs som ökar motståndskraften mot klimatförändringar i form av värmeböljor och skyfall.

- Hälsoeffekter gynnas: Att vistas i naturen sänker blodtryck och stress och på sikt har positiv inverkan på medborgarnas fysiska och mentala hälsa.

- Vid värmeböljor kan god tillgång till skuggplatser vara avgörande för att förhindra att personer drabbas av värmeslag.

- Biologisk mångfald behöver säkras och öka: En variation av insekter, grod- och kräldjur, växter och träd av olika storlek minskar sårbarheten och ökar pollineringen av t.ex. fruktträd, bärbuskar och säd.

En omvärldspaning visar att ett flertal andra kommuner har infört principen, exempelvis Trollhättan, Malmö, Göteborg.

Vänsterpartiet föreslår att:

- Kommunen inför och tillämpar principen 3-30-300 i samhällsplaneringen och utveckling av grönska i tätorterna.

Vänersborg den 16 maj 2025

Gunilla Cederbom, Stefan Kärvling, Ida Hildingsson och Lutz Rininsland

Vänsterpartiet

Signature reference: d8518c85-c4db-4d7a-8e11-f114e7fbf5ea

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Gunilla Cederbom

Signature reference: d8518c85-c4db-4d7a-8e11-f114e7fbf5ea

§ 82

Motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna

KS 2025/274

Beslut

Kommunfullmäktige remitterar ärendet till kommunstyrelsen. Ärendet ska handläggas på så sätt att det kan avgöras av kommunfullmäktige inom ett år.

Sammanfattning av ärendet

Gunilla Cederbom (V), Stefan Kärvling (V), Ida Hildingsson (V) och Lutz Rininsland (V) har inkommit med motion om att införa 3-30-300 som princip för planering av grönstruktur i tätorterna.

Beslutsunderlag

- Motion om att införa 3-30-300

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Ordföranden föreslog ovanstående beslut till avgörande och fann att kommunfullmäktige bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Vänersborgs kommun

Konsekvensbeskrivning Kommunstyrelseförvaltningen

Förvaltningens beskrivning av åtgärder och konsekvenser i förslaget till mål- och resursplan 2027–2029

I kommunstyrelsens beslut om Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2027–2029 anges följande: ”Nämnderna ska beskriva åtgärder för att anpassa sig till budgetramen och konsekvenserna av dessa åtgärder. De ska också beskriva planerade effektiviseringar och hur frigjorda resurser omprioriteras, samt eventuella besparingar och deras effekt på volym och kvalitet. Detta görs i en separat skrivelse”.

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har under arbetet med Mål- och resursplan 2027–2029 analyserat vilka åtgärder och effektiviseringar som krävs för att verksamheten ska rymmas inom tilldelad budgetram och samtidigt bidra till kommunens övergripande mål. Budgetramen för 2027 har justerats utifrån inflation, förändrade personalomkostnader och ökade statsbidrag, men förvaltningen står fortsatt inför betydande kostnadsutmaningar kopplade till digitalisering, systemkostnader och ökade krav på säkerhet och beredskap. För att nå budget i balans behöver förvaltningen tillämpa vakanshållning och fortsätta arbetet med effektiviseringar, där AI-stöd och automatisering bedöms kunna frigöra tid. Samtidigt identifieras flera utvecklingsbehov – bland annat inom beredskap, informationssäkerhet, digitala personalakter och ID-lösningar – som stärker kvalitet, säkerhet och verksamhetens långsiktiga förmåga.
Kommunstyrelseförvaltningen har en central roll i att samordna, utveckla och stödja kommunens samlade verksamheter, och bidrar till måluppfyllelse inom alla inriktningsmål. Genom förbättrade arbetssätt, datadriven styrning och ett förstärkt fokus på hållbar utveckling skapas förutsättningar för ökad effektivitet, bättre service och en mer rättvis och inkluderande kommun för invånare, medarbetare och företag.

1. Förutsättningar som åtgärder och konsekvenser är baserade på

1.1 Budget 2027
Av kommunstyrelsens totala tilldelande ram om 536 638 tkr står Kommunstyrelseförvaltningens egen verksamhet för ca 20 %.

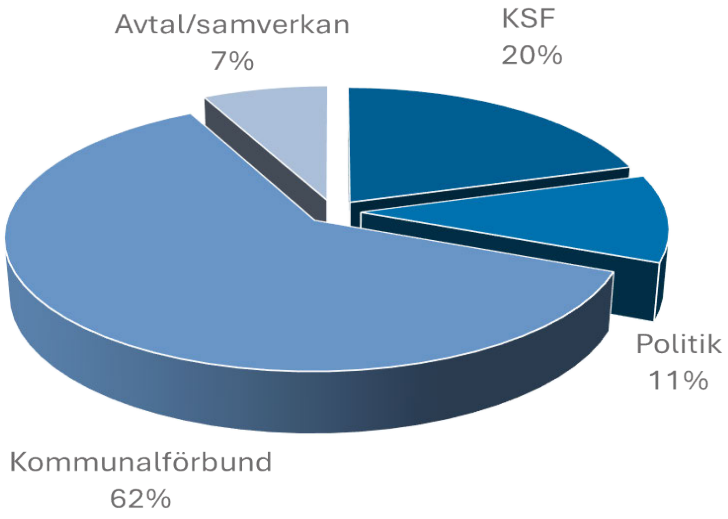

Jämfört med budget år 2026 gjordes följande justeringar i budgetram.

- Kommunstyrelsens budgetram 2027 utökas med sammanlagt 11 145 tkr.
- Inflationskompensationen ökade ramen med 8 081 tkr.
- Då personalomkostnadspålägget sänks justeras budgetramen ned med -101 tkr.
- Budget utökas med 664 tkr för kostnader för foto/film/tryck, vilka omfördelas från nämnderna.
- Ramen har tillförts 2 501 tkr till följd av statens justeringar i de generella statsbidragen. Främst riktat till brottsförebyggande arbete i samhälle och skola.

2. Utmaningar – Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar - Konsekvenser

2.1 Utmaningar
Kommunernas roll som välfärdsaktör, demokratiaktör och samhällsbyggnadsaktör blir alltmer komplext i en omvärld av stor osäkerhet och med stora utmaningar.

- Samhällsplanering och infrastruktur
- Civil beredskap och säkerhet
- Otrygghet, ohälsa och utanförskap
- Digitalisering och teknisk utveckling
- Kompetensförsörjning och omställning

De fem övergripande utmaningarna är också i flera delar kostnadsdrivande, det gäller främst civil beredskap/säkerhet och digitalisering och teknisk utveckling. Vi belyser dessa kostnadsbehov samlat och separat i egen tabell då de är kommunövergripande. Här bör också nämnas att det inom området kompetensförsörjning pågår en översyn på uppdrag av personal- och förhandlingsutskottet kring personalförmåner i syfte att stärka arbetsgivarvarumärket. Kommunstyrelseförvaltningens avdelningar har en samordnande, utvecklande och stödjande roll i arbetet med samtliga utmaningar. Genomförandekapacitet och resurser finns inom de olika nämnderna. Kommunstyrelsen har, utöver motsvarande nämndsansvar för genomförande, även ansvar för uppsiktsplikten i koncernen. För Kommunstyrelseförvaltningen betyder detta att förutom att samordna, utveckla och stödja andra, så ska också resurser räcka till den andel av genomförandekostnader som faller på kommunstyrelsens förvaltning.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att 2027 blir ett hektiskt år med det som tillhör en ny mandatperiod. Förvaltningen ansvarar för utbildningar, revideringar/aktualiseringar av styrande dokument med tillhörande rutiner, vilket under mandatperiodens första år är särskilt arbetskrävande. Den nya nämndstrukturen innebär att förvaltningsorganisationen ska implementeras fullt ut och som i allt förändringsarbete så kräver det lite extra av organisationen.

2.2 Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar

Förvaltningen har under flera år i rad effektiviserat och omprioriterat resurser, bland annat för den stora satsningen med kommunens kompetensutvecklingsprogram och för att möjliggöra kapacitet för stadskärneutveckling. Ytterligare utrymme är i dagsläget svårt att frigöra. För att uppnå budgetbalans, utifrån fördyrade systemkostnader, så behöver dessa medel hämtas från personalbudgeten.

Tabell 1: Åtgärdsförslag hålla ramen och skapa ett utvecklingsutrymme, tkr

	Frigjorda Medel 2027 tkr	**Effektiviseringar/Åtgärdsförslag**	Ändrad Ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärden 2027 (2029)
1.	500	Fördyrade systemkostnader i befintliga system		
2.	100	Förvaltningens del av ökning IT Tjänstekatalog		
3.	-600	Vakanshållning, oidentifierade tjänster		
Summa	**0**			
4.	-600	AI effektiviserar / Co-pilot (summan avser frigjord tid, varför posten inte ger påverkan på summan av frigjorda medel)		

Ändrad ambitionsnivå: Röd färg anger att åtgärdsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg anger att ambitionsnivån ökar och gul färg anger att ambitionsnivån bibehålls.
Påverkan mål/målvärden: Kolumnen avser en bedömning av hur ambitionsnivån påverkar mål/målvärden, där röd anger negativ påverkan, gul anger ingen påverkan och grön anger positiv påverkan.

1. **Fördyrade systemkostnader, befintliga**
   Kommunstyrelsen ansvarar för kommunövergripande ledningsprocesser, vilket innebär att Kommunstyrelseförvaltningen i sin budget har flertalet kommunövergripande systemverktyg. Dessa är bland annat personalsystem, ekonomisystem, ärendehanteringssystem och system för intranät/web. Licenskostnaderna för dessa har de senaste åren haft en högre kostnadsökning än vad som kompenseras för i budgetramen. Uppskattad ackumulerad obalans för 2027 är 600 tkr och därtill tillkommer behov, utifrån nya lagkrav, för ytterligare system (se under utvecklingsförslag).

2. **Förvaltningens del av ökning IT Tjänstekatalog**
   Den förändrade omvärlds- och säkerhetssituationen samt kommunens ökande digitala beroenden driver kostnaderna i kommuners basorganisation för IT. Det är främst kommunens förmåga inom incidentövervakning och hantering, NIS2 anpassade arbetssätt, intern beslutsstödsförmåga samt säker och kontrollerad användning av AI som är avgörande - för att inte vara en begränsning för verksamheterna.

   Syftet är att minska risken för allvarliga driftstörningar, rättsliga konsekvenser och verksamhetsavbrott. De ökade kostnaderna är inte ambitionshöjningar, utan nödvändiga åtgärder för att bygga en robust digital miljö som möjliggör en rimlig tjänsteutveckling och skyddar kommunens verksamhet, invånare och samhällsuppdrag i ett läge där digital sårbarhet är en realitet.

   Då hastigheten på IT-utvecklingen i världen ökar exponentiellt är det svårt att i dagsläget bedöma kostnadsökningar, till exempel för exakt IT skydd och säkerhet, nya lagkrav etc, men uppskattningsvis så är det en ökning på minst 5%. Kommunstyrelseförvaltningens del av ökade IT-kostnader i Tjänstekatalogen motsvarar ca 100 tkr.

3. **Vakanshållning, oidentifierade tjänster**
   Vakansprövning görs kontinuerlig inom chefsuppdraget för att anpassa kapacitet och rätt kompetens framåt och summan är uppskattad utifrån att glapp oftast sker under sommarmånader. 2027 bedöms bli ett hektiskt år för förvaltningen med ingång i ny mandatperiod, tillika ny nämndsorganisation, varför det inte torde finnas utrymme för medveten vakanshållning i högre grad, utan att tappa för stor leveransförmåga.

4. **AI effektiviserar tjänstemannatid – Copilot**
   Satsningen på digitalt handläggarstöd, Copilot, beräknas effektivisera ärendehandläggning och frigöra tid. Bedömningen är att nettoeffekten (inkl. kostnad för licenser) av frigjord tid ger en uppskattad nytta om 600 tkr för Kommunstyrelseförvaltningen. Beräkningen grundas i att 30 medarbetare kommer att kunna använda och effektivisera sitt arbete med i snitt 6 timmar per månad. Den frigjorda tiden kan minska ledtider i ärendeberedningar. Nyckeln är utbildning och ändrade arbetssätt och arbetet fortskrider.

2.3 Utvecklingsbehov inom hela kommunorganisationen

Kommunstyrelsen har ansvar för att identifiera och påtala kommungemensamma kostnader som kan uppstå och ge påverkan på samtliga nämnder.

Inom områdena säkerhet och civilt försvar finns behov som är kommungemensamma för samtliga nämnder inkluderat kommunstyrelsen. Dessa är till viss del mycket osäkra.

Tabell 2: Utvecklingsförslag, behov och kostnader samtliga nämnder, tkr.

	Utvecklingsförslag, Investeringar	Behov 2027	Behov 2028	Behov 2029	Ändrad ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärde 2027 (2029)
1.	Fysiska ID-handlingar	1 100	150	150		
2.	Civilt försvar, ökade driftskostnader	3 225	2 950	3 250		
Summa		**4 325**	**3 100**	**3 400**		

I ovan tabell skulle Kommunstyrelseförvaltningens andel av kostnaderna uppgå till ca 3–4 % om man använde antal tillsvidareanställda som fördelningsnyckel. Detta skulle motsvara ca 200 tkr 2027.

1. **Fysiska id-handlingar**
   Fysiska ID-handlingar stärker säkerheten för de anställda i kommunen och för alla som vistas i våra lokaler. Det minskar risken att obehöriga rör sig i lokaler där verksamhet bedrivs. Medborgare kan enkelt se att personen de möter verkligen är anställd av kommunen. Under kriser eller höjd beredskap underlättar ID-handlingar även kontroll av personal och tillträde. Kostnaden för fysiska id-handlingar beräknas uppgå till ca 250kr/kort. Samtliga medarbetare, oavsett anställningsform, inklusive politiker uppgår till ca 4 650. De fysiska korten bör bytas ut vart 3:e år. Nyanställda per år uppskattas till 600 personer och skulle då innebära en årlig kostnad på ca 150 tkr. I frågan om fysiska id-handlingar finns flera vägval att göra, som påverkar kostnaderna. Därför behöver ytterligare utredning göras innan mer konkreta kostnadsuppskattningar kan göras.

2. **Civilt försvar, ökade driftskostnader**
   Behoven av investeringar inom civilt försvar är stora. Dessa investeringar finns listade under kapitlet Investeringsbehov. Kostnader för dessa ska bäras av ordinarie verksamhet och därav kan flera nämnder få ökade driftskostnader om investeringar beslutas. Kommunstyrelseförvaltningen har samlat identifierade behov i detta underlag för att åskådliggöra det samlade behovet. Under 2027 är de mest kostnadsdrivande posterna kopplade till behov av konsultstöd, aggregat för reservkraft, drivmedelstank och nödvattentankar.

Driftskostnader, Tkr	2027	2028	2029
Reservkraft, drift	725	875	1 025
Drivmedel, Diesel	550	25	25
Nödvatten	200	300	400
Alternativ ledningsplats, inredning	100	200	300
Trygghetspunkter, inredning	50	100	100
Livsmedelsförsörjning, inkl hyreshöjningar	250	500	700
Värmekanoner drift	250	0	0
Konsultstöd	900	750	500
Rös skyddad konferens	200	200	200
Summa	3 225	2 950	3 250

2.4 Investeringsbehov

Civilt försvar Investeringar 2027–2029
Behoven av investeringar inom civilt försvar är stora. Nedanstående investeringar är identifierade som behov under planeringsperioden. Från statligt håll är aviserat att statsbidrag kommer att riktas till kommunal sektor, men det är idag inte känt vilka som får ta del av detta och i vilken utsträckning.

Investeringar Tkr	2027	2028	2029
Reservkraft, aggregat	5 400	1 200	1 200
Drivmedel, tank	500	0	0
Nödvatten, tankar	2 000	1 000	1 000
Alternativ ledningsplats	1 000	1 000	1 000
Trygghetspunkter, container och inredning	840	100	100
Livsmedelsförsörjning	485	750	750
Värmekanoner	200	40	40
Rös skyddad konferens	4 000	0	0
Summa	14 425	4 090	4 090

3. Bidrag till inriktningsmål och målvärden

Kommunstyrelseförvaltningen har ansvarsområden inom ramen för kommunstyrelsens reglemente som rör samtliga övergripande inriktningsmål, men som i olika hög grad bidrar till satta inriktningsmål och tillhörande målvärden.

Av tidigare presenterade åtgärdsförslag handlar ett av dessa (effektivisering genom AI) om ökad effektivitet i form av högre kvalitet, snarare än påverkan på kostnader. För att sänka kostnaderna för budget i balans krävs vakanshållning av tjänster, vilket bedöms ha negativ (röd färg i tabell) på måluppfyllelsen. Således finns inga ytterligare effektiviserade medel att tillgå för år 2027.

Utvecklingsbehoven som påtalas för hela kommunorganisationen bedöms i vissa delar nödvändiga för att uppnå lagkrav, varför de inte ses som ambitionshöjande. Påverkan på måluppfyllelsen bedöms dock positiv, främst med koppling till inriktningsmålet om god service och högre effektivitet.

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	32,6 (2024)	32,2 (gul 2024)	29,6 (riket 2024)	Samtliga
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	69,8 (2024)	71,0 (riket 2024)	71,5 (grön 2024)	KS, BUN, SOC, KFN
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	1,32 (2024)	1,2	1,09 (gul 2024)	SOC, KS
Utfall på årligen uppföljda indikatorer inom handlingsprogram för barn och unga.	Ambitionsnivåer beslutas i handlingsprogram för barn och unga	Minst hälften av indikatorerna ska vara uppnådda enligt årets ambitionsnivå	Minst två tredjedelar av indikatorerna ska vara uppnådda enligt årets ambitionsnivå	KS

- Öka särskilt utsatta gruppers etablering på arbetsmarknaden genom att samordna en kommunövergripande kraftsamling, tillsammans med berörda samverkansparter inom det arbetsmarknadspolitiska området.
- Öka kommuninvånarnas inflytande och delaktighet genom att skapa en struktur för och kontinuitet i barn- och ungas inflytande och delaktighet, och bidra till att fler invånardialoger genomförs.
- Fortsatt implementering av ett rättighetsbaserat arbetssätt, i syfte att motverka exkludering och utanförskap och i stället använda människors outnyttjade resurser för att skapa ökad kvalité och måluppfyllelse.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Ungdomar etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, andel (%)	88,1 (2023)	Bibehålla grön nivå	Bibehålla grön nivå	SOC, KS
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	74,2 (2025)	75,7	77,7 (grön 2025)	KS
Genomsnittlig betygspoäng, gymnasieelever med examen, kommunala skolor, avvikelse från modellberäknat värde	-0,9 (2024)	-0,5	-0,3 (gul 2024)	KS

- Avdelningen för näringsliv och strategisk samhällsplanering bibehåller dagens ambitionsnivå med aktiviteter riktade för att inspirera unga, till exempel genom jobbmässa, yrkesinspiration och ungt entreprenörskap.
- Fler i feriepraktik.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Utfall på mätbara indikatorer vad gäller årliga mål för transport, el och uppvärmning i Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	10 av 18 indikatorer uppnådda enligt årets ambitionsnivå (2024)	Mer än hälften av indikatorerna ska vara uppnådda enligt årets ambitionsnivå	Minst två tredjedelar av indikatorerna ska vara uppnådda enligt årets ambitionsnivå	KS, SBN, BN, SOC

- Stödja utvecklingen mot en fler cirkulära flöden, till exempel genom återbruk av byggmaterial eller andra varor och tjänster. Vilket skulle innefatta både ett internt utvecklingsarbete i kommunen och i samverkan med andra aktörer, i syfte att både möjliggöra återbruk och skapa arbetstillfällen för personer som idag står utanför arbetsmarknaden.
- Samordningsansvar för miljöarbetet.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	73 (2024)	79 (grön 2024)	79 (grön 2024)	MHN, BN, KS, SOC, SBN

- Satsningar på tvåstadssamverkan för att gemensamt se över insatser som har bäring på kommunernas angränsande näringslivs- och samhällsplanering.
- Förvaltningsövergripande satsning inom service och bemötande, genom externfinansierade leaderprojektet "Att bli den myndighet vi själva skulle vilja möta".
- Stärkta satsningar på grunduppdraget i IT-infrastruktur, IT-säkerhet och utveckling av plattform, kompetens och pedagogik för att öka effektiviteten.
- Stadskärneutveckling - utformning av arbetssätt och koordinering av insatser för samverkan inom platsutveckling.
- Framtagning av nya strategiska planer rörande samhällsplanering.
- Etableringsarbetet – paketering av värdeerbjudande och etableringswebb samt pågående etableringsförfrågningar.
- Lansering av en ny "flytta hit"-webb, lansera en ny "jobba hos oss"-webb samt utveckla och förbättra vårt intranät.
- Utveckla och hantera kommunens kriskommunikation och riskkommunikation.
- Kommunikationsinsatser och kommunikationsstöd kopplat till större händelser i organisationen som till exempel ny socialtjänstlag, organisationsöversyn av skolor och förskolor, hemsortering, samhällsbyggnadsfrågor och infrastruktur.
- Inom pågående organisationsöversyn utreds möjligheter till samordnade kundkontakter, vilket ska ge bättre service genom snabbare lösningar, ett mer enhetligt bemötande och förbättrade öppettider, samtidigt som sårbarheten minskar genom ökad redundans

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	80 (2025)	81 (grön 2024)	81 (grön 2024)	Samtliga
Sjukfrånvaro, totalt i kommunen	8,8 % (2025)	8,5 %	8,1 % Gul 2024	Samtliga

- Fortsatt arbete med kompetensutvecklingsprogram.
- Förbättrade förutsättningar för chefer att leda genom satsningar på beslutsstöd, vilket förväntas bidra till bättre arbetsmiljö och på sikt lägre sjukfrånvaro för kommunens medarbetare.
- Systemverktyg för medarbetarundersökning ger bättre underlag och analyser.

§ 64

Kommunstyrelsens budgetunderlag till mål- och resursplan 2027-2029

KS 2026/180

Beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom förvaltningens förslag till Mål- och resursplan samt upprättad konsekvensbeskrivning med tillhörande effektiviserings- och åtgärdsförslag och överlämnar materialet till budgetberedningen.

Deltog inte i beslutet

Lena Eckerbom Wendel (M), Anders Strand (SD) och Niklas Claesson (M) deltog inte i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag på budget 2027 med planeringshorisont 2029. Förslaget omfattar kommunstyrelsens totala ansvarsområde enligt anvisad mall för Mål- och resursplanen. Budgeten som presenteras är i balans.

I en fördjupad bilaga har förvaltningen redovisat förslag på effektiviseringsåtgärder och förslag på utvecklingsinsatser för att svara mot de utmaningar som vi står inför. Konsekvensbeskrivningen avser kommunstyrelseförvaltningens egen verksamhet, dvs ca 20 % av kommunstyrelsens budget.

Sammanfattningsvis redovisar förvaltningen åtgärder för motsvarande 0,5 mnkr för att hålla budgetram 2027 samt utvecklingsförslag om ca 0,9 mnkr. Vidare presenteras utmaningar inom civilt försvar och IT som inkluderar hela kommunen, varför kostnaden för de utvecklingsförslag som bemöter dessa utmaningar föreslås belasta samtliga nämnder.

Ledningsgruppen bedömer att presenterade utvecklingsförslagen till viss del är lagkrav och på så vis nödvändiga. De är också viktiga utifrån att de bidrar till ökad måluppfyllelse, framför allt inom inriktningsmålet om högre effektivitet och ökad service.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-16
- Konsekvensbeskrivning Kommunstyrelseförvaltningen
- Kommunstyrelsen i mål- och resursplan 2027

2026-03-16 Dnr: KS 2026/180

Handläggare
Lena Tegenfeldt
lena.tegenfeldt@vanersborg.se
0521-72 23 80

Mottagare
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens budgetunderlag till mål-och resursplan 2027-2029

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen ställer sig bakom förvaltningens förslag till Mål- och resursplan samt upprättad konsekvensbeskrivning med tillhörande effektiviserings- och åtgärdsförslag och överlämnar materialet till budgetberedningen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag på budget 2027 med planeringshorisont 2029. Förslaget omfattar kommunstyrelsens totala ansvarsområde enligt anvisad mall för Mål- och resursplanen. Budgeten som presenteras är i balans.

I en fördjupad bilaga har förvaltningen redovisat förslag på effektiviseringsåtgärder och förslag på utvecklingsinsatser för att svara mot de utmaningar som vi står inför. Konsekvensbeskrivningen avser kommunstyrelseförvaltningens egen verksamhet, dvs ca 20 % av kommunstyrelsens budget.

Sammanfattningsvis redovisar förvaltningen åtgärder för motsvarande 0,5 mnkr för att hålla budgetram 2027 samt utvecklingsförslag om ca 0,9 mnkr. Vidare presenteras utmaningar inom civilt försvar och IT som inkluderar hela kommunen, varför kostnaden för de utvecklingsförslag som bemöter dessa utmaningar föreslås belasta samtliga nämnder.

Ledningsgruppen bedömer att presenterade utvecklingsförslagen till viss del är lagkrav och på så vis nödvändiga. De är också viktiga utifrån att de bidrar till ökad måluppfyllelse, framför allt inom inriktningsmålet om högre effektivitet och ökad service.

Lena Tegenfeldt

Kommundirektör

Bilagor

Kommunstyrelsen i mål- och resursplan 2027

Konsekvensbeskrivning kommunstyrelseförvaltningen

Sändlista

Handläggare av ärendet

Budgetberedningen

Samtliga nämnder

Vänersborgs kommun

Konsekvensbeskrivning Kommunstyrelseförvaltningen

Förvaltningens beskrivning av åtgärder och konsekvenser i förslaget till mål- och resursplan 2027–2029

I kommunstyrelsens beslut om Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2027–2029 anges följande: ”Nämnderna ska beskriva åtgärder för att anpassa sig till budgetramen och konsekvenserna av dessa åtgärder. De ska också beskriva planerade effektiviseringar och hur frigjorda resurser omprioriteras, samt eventuella besparingar och deras effekt på volym och kvalitet. Detta görs i en separat skrivelse”.

Sammanfattning

Kommunstyrelseförvaltningen har under arbetet med Mål- och resursplan 2027–2029 analyserat vilka åtgärder och effektiviseringar som krävs för att verksamheten ska rymmas inom tilldelad budgetram och samtidigt bidra till kommunens övergripande mål. Budgetramen för 2027 har justerats utifrån inflation, förändrade personalomkostnader och ökade statsbidrag, men förvaltningen står fortsatt inför betydande kostnadsutmaningar kopplade till digitalisering, systemkostnader och ökade krav på säkerhet och beredskap. För att nå budget i balans behöver förvaltningen tillämpa vakanshållning och fortsätta arbetet med effektiviseringar, där AI-stöd och automatisering bedöms kunna frigöra tid. Samtidigt identifieras flera utvecklingsbehov – bland annat inom beredskap, informationssäkerhet, digitala personalakter och ID-lösningar – som stärker kvalitet, säkerhet och verksamhetens långsiktiga förmåga.
Kommunstyrelseförvaltningen har en central roll i att samordna, utveckla och stödja kommunens samlade verksamheter, och bidrar till måluppfyllelse inom alla inriktningsmål. Genom förbättrade arbetssätt, datadriven styrning och ett förstärkt fokus på hållbar utveckling skapas förutsättningar för ökad effektivitet, bättre service och en mer rättvis och inkluderande kommun för invånare, medarbetare och företag.

1. Förutsättningar som åtgärder och konsekvenser är baserade på

1.1 Budget 2027
Av kommunstyrelsens totala tilldelande ram om 536 638 tkr står Kommunstyrelseförvaltningens egen verksamhet för ca 20 %.

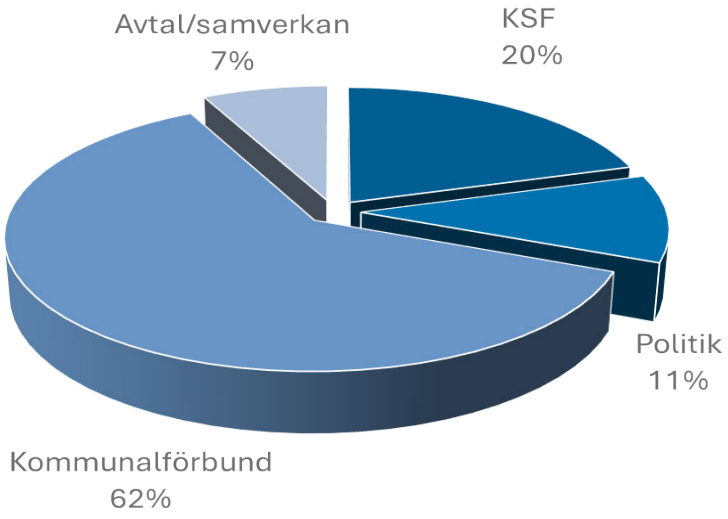

Jämfört med budget år 2026 gjordes följande justeringar i budgetram.

- Kommunstyrelsens budgetram 2027 utökas med sammanlagt 11 145 tkr.
- Inflationskompensationen ökade ramen med 8 081 tkr.
- Då personalomkostnadspålägget sänks justeras budgetramen ned med -101 tkr.
- Budget utökas med 664 tkr för kostnader för foto/film/tryck, vilka omfördelas från nämnderna.
- Ramen har tillförts 2 501 tkr till följd av statens justeringar i de generella statsbidragen. Främst riktat till brottsförebyggande arbete i samhälle och skola.

2. Utmaningar – Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar - Konsekvenser

2.1 Utmaningar
Kommunernas roll som välfärdsaktör, demokratiaktör och samhällsbyggnadsaktör blir alltmer komplext i en omvärld av stor osäkerhet och med stora utmaningar.

- Samhällsplanering och infrastruktur
- Civil beredskap och säkerhet
- Otrygghet, ohälsa och utanförskap
- Digitalisering och teknisk utveckling
- Kompetensförsörjning och omställning

De fem övergripande utmaningarna är också i flera delar kostnadsdrivande, det gäller främst civil beredskap/säkerhet och digitalisering och teknisk utveckling. Vi belyser dessa kostnadsbehov samlat och separat i egen tabell då de är kommunövergripande. Här bör också nämnas att det inom området kompetensförsörjning pågår en översyn på uppdrag av personal- och förhandlingsutskottet kring personalförmåner i syfte att stärka arbetsgivarvarumärket. Kommunstyrelseförvaltningens avdelningar har en samordnande, utvecklande och stödjande roll i arbetet med samtliga utmaningar. Genomförandekapacitet och resurser finns inom de olika nämnderna. Kommunstyrelsen har, utöver motsvarande nämndsansvar för genomförande, även ansvar för uppsiktsplikten i koncernen. För Kommunstyrelseförvaltningen betyder detta att förutom att samordna, utveckla och stödja andra, så ska också resurser räcka till den andel av genomförandekostnader som faller på kommunstyrelsens förvaltning.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att 2027 blir ett hektiskt år med det som tillhör en ny mandatperiod. Förvaltningen ansvarar för utbildningar, revideringar/aktualiseringar av styrande dokument med tillhörande rutiner, vilket under mandatperiodens första år är särskilt arbetskrävande. Den nya nämndstrukturen innebär att förvaltningsorganisationen ska implementeras fullt ut och som i allt förändringsarbete så kräver det lite extra av organisationen.

2.2 Åtgärder, Ramanpassning och Effektiviseringar

Förvaltningen har under flera år i rad effektiviserat och omprioriterat resurser, bland annat för den stora satsningen med kommunens kompetensutvecklingsprogram och för att möjliggöra kapacitet för stadskärneutveckling. Ytterligare utrymme är i dagsläget svårt att frigöra. För att uppnå budgetbalans, utifrån fördyrade systemkostnader, så behöver dessa medel hämtas från personalbudgeten.

Tabell 1: Åtgärdsförslag hålla ramen och skapa ett utvecklingsutrymme, tkr

	Frigjorda Medel 2027 tkr	**Effektiviseringar/Åtgärdsförslag**	Ändrad Ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärden 2027 (2029)
1.	500	Fördyrade systemkostnader, befintliga		
2.	-500	Vakanshållning, oidentifierade tjänster		
Summa	**0**			
3.	-600	AI effektiviserar / Co-pilot (summan avser frigjord tid, varför posten inte ger påverkan på summan av frigjorda medel)		

Ändrad ambitionsnivå: Röd färg anger att åtgärdsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg anger att ambitionsnivån ökar och gul färg anger att ambitionsnivån bibehålls.
Påverkan mål/målvärden: Kolumnen avser en bedömning av hur ambitionsnivån påverkar mål/målvärden, där röd anger negativ påverkan, gul anger ingen påverkan och grön anger positiv påverkan.

1. **Fördyrade systemkostnader, befintliga**
   Kommunstyrelsen ansvarar för kommunövergripande ledningsprocesser, vilket innebär att Kommunstyrelseförvaltningen i sin budget har flertalet

kommunövergripande systemverktyg. Dessa är bland annat personalsystem, ekonomisystem, ärendehanteringssystem och system för intranät/web. Licenskostnaderna för dessa har de senaste åren haft en högre kostnadsökning än vad som kompenseras för i budgetramen. Uppskattad ackumulerad obalans för 2027 är 500 tkr och därtill tillkommer behov, utifrån nya lagkrav, för ytterligare system (se under utvecklingsförslag).

2. **Vakanshållning, oidentifierade tjänster**
   Vakansprövning görs kontinuerlig inom chefsuppdraget för att anpassa kapacitet och rätt kompetens framåt och summan är uppskattad utifrån att glapp oftast sker under sommarmånader. 2027 bedöms bli ett hektiskt år för förvaltningen med ingång i ny mandatperiod, tillika ny nämndsorganisation, varför det inte torde finnas utrymme för medveten vakanshållning i högre grad, utan att tappa för stor leveransförmåga.

3. **AI effektiviserar tjänstemannatid – Copilot**
   Satsningen på digitalt handläggarstöd, Copilot, beräknas effektivisera ärendehandläggning och frigöra tid. Bedömningen är att nettoeffekten (inkl. kostnad för licenser) av frigjord tid ger en uppskattad nytta om 600 tkr för Kommunstyrelseförvaltningen. Beräkningen grundas i att 30 medarbetare kommer att kunna använda och effektivisera sitt arbete med i snitt 6 timmar per månad. Den frigjorda tiden kan minska ledtider i ärendeberedningar. Nyckeln är utbildning och ändrade arbetssätt och arbetet fortskrider.

2.3 Ofinansierade utmaningar och utvecklingsförslag

Kommunstyrelseförvaltningen har identifierat utvecklingsförslag som hade prioriterats om medel funnits.

Tabell 2: Utvecklingsförslag, behov och kostnader, kommunstyrelsen, tkr

	Utvecklingsförslag	Behov 2027	Behov 2028	Behov 2029	Ändrad ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärde 2027 (2029)
1	Digitala personalakter	850	650	650		
2	Besökssystem	50	30	30		
Summa		**900**	**680**	**680**		

Ändrad ambitionsnivå: Röd färg innebär att utvecklingsförslaget sänker ambitionsnivån, grön färg innebär att ambitionsnivån ökar och gul färg innebär oförändrad ambitionsnivå. Påverkan mål/målvärden: Röd färg anger att mål/målvärden påverkas negativt av en ändrad ambitionsnivå, grön anger en positiv påverkan och gul anger ingen påverkan.

1. **Digitala personakter**
   Digitalisering av processen för personakter skulle innebära en mer effektiv och rättssäker hantering. Tidsbesparingen sker genom en minskad pappershantering och en förenklad process i hela organisationen, men framför allt på personalavdelningen, där personalarkivet finns fysiskt idag. Utöver detta underlättas utlämning av allmänna handlingar väsentligt, vilket ökar vår förmåga

till service till medborgarna. Ett digitalt arkiv är även en förutsättning för lagring av digitala signaturer av till exempel anställningsavtal. Ambitionsnivån bibehålls, men påverkan på målet effektiv service är positiv.

Uppstartskostnaden beräknas uppgå till ca 230 000 kr. Utöver detta, licens- och underhållskostnad, löpande månatligen 53 000 kr/mån, vilket ger en kostnad år 1 på 850 tkr och därefter 650 tkr per år. Löpande kostnad för skanning av alla fysiska personalakter med automatisk datafångst, 2,19 kr per inskannat dokument.

2. **Besökssystem**
   Behovet av att stärka skyddet och säkerheten inom våra lokaler har ökat. Införandet av ett besökssystem skulle öka ambitionsnivån i form av att övervakningen av kommunhuset och dess skalskydd stärks. Samtidigt blir tryggheten för besökare också bättre, till exempel genom att det då finns kännedom om vilka personer som befinner sig i byggnaden i händelse av brand. Besökssystemets införande bör ske i kombination av ett införande av fysiska id-handlingar (se punkt 5). Kostnadsberäkningen för besökssystemet bygger på licenskostnad för system samt hårdvara. Kostnad: år 1: 50 tkr, år 2: 30 tkr. Hårdvara (surfplatta) samt valfritt stativ (bord/golv/vägg för montering) besöksbrickor eller klisterlappar.

Tabell 3: Utvecklingsförslag, behov och kostnader samtliga nämnder, tkr. I de utvecklingsförslag som nämns här inhämtas nyttan av förslaget hos samtliga nämnder.

	Utvecklingsförslag, Investeringar	Behov 2027	Behov 2028	Behov 2029	Ändrad ambitionsnivå	Påverkan mål/målvärde 2027 (2029)
3	Maskeringstjänst	60	60	60		
4	Fysiska ID-handlingar	1 160	150	150		
5	Civilt försvar, ökade driftskostnader	3 225	2 950	3 250		
6	IT drift/säkerhet	2 300	2 300	2 300		
Summa		**6 745**	**3 160**	**5 760**		

I ovan tabell skulle Kommunstyrelseförvaltningens andel av kostnaderna uppgå till ca 3–4 % om man använde antal tillsvidareanställda som fördelningsnyckel. Detta skulle motsvara ca 200 tkr 2027.

3. **Maskeringstjänst**
   Inköp av ett systemstöd som automatiserar delar av processen skulle effektivisera arbetet med maskning av handlingar inför offentlig publicering eller utlämnande av dokument. Processen bedöms inte kunna helt automatiseras, eftersom manuella kontroller kan behövas, men beräknas ändå generera nytta i frigörande av arbetstid. Systemet skulle även en ge bättre måluppfyllelse gällande god service till medborgare och företag, service enligt lagstiftningen snabbare och mer rättssäkert. Kostnaden för inköp och nödvändiga licenser för systemet beräknas uppgå till 60 tkr årligen.

4. **Fysiska id-handlingar**
   Fysiska ID-handlingar stärker säkerheten för de anställda i kommunen och för alla som vistas i våra lokaler. Det minskar risken att obehöriga rör sig i lokaler där verksamhet bedrivs. Medborgare kan enkelt se att personen de möter verkligen är anställd av kommunen. Under kriser eller höjd beredskap underlättar ID-handlingar även kontroll av personal och tillträde. Kostnaden för fysiska id-handlingar beräknas uppgå till ca 250kr/kort. Samtliga medarbetare, oavsett anställningsform, inklusive politiker uppgår till ca 4 650. Den initiala kostnaden för inköp av kort beräknas således till 1 160 tkr. De fysiska korten bör bytas ut vart 3:e år. Nyanställda per år uppskattas till 600 personer och skulle då innebära en årlig kostnad på ca 150 tkr.
5. **Civilt försvar, ökade driftskostnader**
   Behoven av investeringar inom civilt försvar är stora. Dessa investeringar finns listade under kapitlet Investeringsbehov. Kostnader för dessa ska bäras av ordinarie verksamhet och därav kan flera nämnder få ökade driftskostnader om investeringar beslutas. Kommunstyrelseförvaltningen har samlat identifierade behov i detta underlag för att åskådliggöra det samlade behovet. Under 2027 är de mest kostnadsdrivande posterna kopplade till behov av konsultstöd, aggregat för reservkraft, drivmedelstank och nödvattentankar.

Driftskostnader, Tkr	2027	2028	2029
Reservkraft, drift	725	875	1 025
Drivmedel, Diesel	550	25	25
Nödvatten	200	300	400
Alternativ ledningsplats, inredning	100	200	300
Trygghetspunkter, inredning	50	100	100
Livsmedelsförsörjning, inkl hyreshöjningar	250	500	700
Värmekanoner drift	250	0	0
Konsultstöd	900	750	500
Rös skyddad konferens	200	200	200
Summa	3 225	2 950	3 250

6. **IT-investeringar, säkerhet och digitalisering och teknisk utveckling**

   Den förändrade omvärlds- och säkerhetssituationen samt kommunens ökande digitala beroenden driver kostnaderna i kommuners basorganisation för IT. Det är främst kommunens förmåga inom incidentövervakning och hantering, NIS2 anpassade arbetssätt, intern beslutsstödsförmåga samt säker och kontrollerad användning av AI som är avgörande - för att inte vara en begränsning för verksamheterna.

   Syftet är att minska risken för allvarliga driftstörningar, rättsliga konsekvenser och verksamhetsavbrott. De ökade kostnaderna är inte ambitionshöjningar, utan nödvändiga åtgärder för att bygga en robust digital miljö som möjliggör en rimlig tjänsteutveckling och skyddar kommunens verksamhet, invånare och samhällsuppdrag i ett läge där digital sårbarhet är en realitet.

Då hastigheten på IT-utvecklingen i världen ökar exponentiellt är det svårt att i dagsläget bedöma kostnadsökningar, till exempel för exakt IT skydd och säkerhet, nya lagkrav etc, men uppskattningsvis så är det en ökning på minst 5%.

2.4 Investeringsbehov

Civilt försvar Investeringar 2027–2029
Behoven av investeringar inom civilt försvar är stora. Nedanstående investeringar är identifierade som behov under planeringsperioden. Från statligt håll är aviserat att statsbidrag kommer att riktas till kommunal sektor, men det är idag inte känt vilka som får ta del av detta och i vilken utsträckning.

Investeringar Tkr	2027	2028	2029
Reservkraft, aggregat	5 400	1 200	1 200
Drivmedel, tank	500	0	0
Nödvatten, tankar	2 000	1 000	1 000
Alternativ ledningsplats	1 000	1 000	1 000
Trygghetspunkter, container och inredning	840	100	100
Livsmedelsförsörjning	485	750	750
Värmekanoner	200	40	40
Rös skyddad konferens	4 000	0	0
Summa	14 425	4 090	4 090

3. Bidrag till inriktningsmål och målvärden

Kommunstyrelseförvaltningen har ansvarsområden inom ramen för kommunstyrelsens reglemente som rör samtliga övergripande inriktningsmål, men som i olika hög grad bidrar till satta inriktningsmål och tillhörande målvärden.

Av tidigare presenterade åtgärdsförslag handlar ett av dessa (effektivisering genom AI) om ökad effektivitet i form av högre kvalitet, snarare än påverkan på kostnader. För att sänka kostnaderna för budget i balans krävs vakanshållning av tjänster, vilket bedöms ha negativ (röd färg i tabell) på måluppfyllelsen. Således finns inga ytterligare effektiviserade medel att tillgå för år 2027.

Merparten av presenterade utvecklingsförslagen bedöms bidra till högre måluppfyllelse och enstaka bedöms nödvändiga för uppfyllelse av lagkrav utan att de ger ökad måluppfyllelse. Samtliga förväntas ge effektiviseringar, och dessa sker i stor utsträckning hos nämnderna.

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	32,6 (2024)	32,2 (gul 2024)	29,6 (riket 2024)	Samtliga
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	69,8 (2024)	71,0 (riket 2024)	71,5 (grön 2024)	KS, BUN, SOC, KFN
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	1,32 (2024)	1,2	1,09 (gul 2024)	SOC, KS
Utfall på årligen uppföljda indikatorer inom handlingsprogram för barn och unga.	Ambitionsnivåer beslutas i handlingsprogram för barn och unga	Minst hälften av indikatorerna ska vara uppnådda enligt årets ambitionsnivå	Minst två tredjedelar av indikatorerna ska vara uppnådda enligt årets ambitionsnivå	KS

- Öka särskilt utsatta gruppers etablering på arbetsmarknaden genom att samordna en kommunövergripande kraftsamling, tillsammans med berörda samverkansparter inom det arbetsmarknadspolitiska området.
- Öka kommuninvånarnas inflytande och delaktighet genom att skapa en struktur för och kontinuitet i barn- och ungas inflytande och delaktighet, och bidra till att fler invånardialoger genomförs.
- Fortsatt implementering av ett rättighetsbaserat arbetssätt, i syfte att motverka exkludering och utanförskap och i stället använda människors outnyttjade resurser för att skapa ökad kvalité och måluppfyllelse.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Ungdomar etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, andel (%)	88,1 (2023)	Bibehålla grön nivå	Bibehålla grön nivå	SOC, KS
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	74,2 (2025)	75,7	77,7 (grön 2025)	KS
Genomsnittlig betygspoäng, gymnasieelever med examen, kommunala skolor, avvikelse från modellberäknat värde	-0,9 (2024)	-0,5	-0,3 (gul 2024)	KS

- Avdelningen för näringsliv och strategisk samhällsplanering bibehåller dagens ambitionsnivå med aktiviteter riktade för att inspirera unga, till exempel genom jobbmässa, yrkesinspiration och ungt entreprenörskap.
- Fler i feriepraktik.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Utfall på mätbara indikatorer vad gäller årliga mål för transport, el och uppvärmning i Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	10 av 18 indikatorer uppnådda enligt årets ambitionsnivå (2024)	Mer än hälften av indikatorerna ska vara uppnådda enligt årets ambitionsnivå	Minst två tredjedelar av indikatorerna ska vara uppnådda enligt årets ambitionsnivå	KS, SBN, BN, SOC

- Stödja utvecklingen mot en fler cirkulära flöden, till exempel genom återbruk av byggmaterial eller andra varor och tjänster. Vilket skulle innefatta både ett internt utvecklingsarbete i kommunen och i samverkan med andra aktörer, i syfte att både möjliggöra återbruk och skapa arbetstillfällen för personer som idag står utanför arbetsmarknaden.
- Samordningsansvar för miljöarbetet.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	73 (2024)	79 (grön 2024)	79 (grön 2024)	MHN, BN, KS, SOC, SBN

- Satsningar på tvåstadssamverkan för att gemensamt se över insatser som har bäring på kommunernas angränsande näringslivs- och samhällsplanering.
- Förvaltningsövergripande satsning inom service och bemötande, genom externfinansierade leaderprojektet "Att bli den myndighet vi själva skulle vilja möta".
- Stärkta satsningar på grunduppdraget i IT-infrastruktur, IT-säkerhet och utveckling av plattform, kompetens och pedagogik för att öka effektiviteten.
- Stadskärneutveckling - utformning av arbetssätt och koordinering av insatser för samverkan inom platsutveckling.
- Framtagning av nya strategiska planer rörande samhällsplanering.
- Etableringsarbetet – paketering av värdeerbjudande och etableringswebb samt pågående etableringsförfrågningar.
- Lansering av en ny "flytta hit"-webb, lansera en ny "jobba hos oss"-webb samt utveckla och förbättra vårt intranät.
- Utveckla och hantera kommunens kriskommunikation och riskkommunikation.
- Kommunikationsinsatser och kommunikationsstöd kopplat till större händelser i organisationen som till exempel ny socialtjänstlag, organisationsöversyn av skolor och förskolor, hemsortering, samhällsbyggnadsfrågor och infrastruktur.
- Inom pågående organisationsöversyn utreds möjligheter till samordnade kundkontakter, vilket ska ge bättre service genom snabbare lösningar, ett mer enhetligt bemötande och förbättrade öppettider, samtidigt som sårbarheten minskar genom ökad redundans

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2027	Ambitionsnivå 2029	Nämnder
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	80 (2025)	81 (grön 2024)	81 (grön 2024)	Samtliga
Sjukfrånvaro, totalt i kommunen	8,8 % (2025)	8,5 %	8,1 % Gul 2024	Samtliga

- Fortsatt arbete med kompetensutvecklingsprogram.
- Förbättrade förutsättningar för chefer att leda genom satsningar på beslutsstöd, vilket förväntas bidra till bättre arbetsmiljö och på sikt lägre sjukfrånvaro för kommunens medarbetare.
- Systemverktyg för medarbetarundersökning ger bättre underlag och analyser.

Kommunstyrelsen

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder, planerar och samordnar kommunens ekonomi och verksamheter.

Kommunstyrelsen har tillsyn över nämnder, kommunala bolag och kommunalförbund. Budgeten innefattar förutom kommunstyrelsens egen verksamhet, bland annat förbundsbidrag till Kunskapsförbundet Väst och Räddningstjänsten Fyrbodal samt verksamhetsbidrag till Vattenpalatset Vänerparken AB och Fyrstad Flygplats AB.

2. Inriktningsmål

Nämnderna konkretiserar den övergripande styrningen med egna förväntade resultat som speglar nämndens reglemente och visar nämndens ambitioner avseende kvalitet och utveckling. Nämnderna fastställer sina förväntade resultat i respektive verksamhetsplan.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

Kommunstyrelsens budgetram 2027 fastställdes till 536 638 tkr.

Jämfört med budget 2026 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 8 081 tkr. Då personalomkostnadspålägget sänks justeras ramen ned med 101 tkr. Ramen tillförs 2 501 tkr till följd av statens justeringar i de generella statsbidragen. Budget om 664 tkr för tjänsterna film/foto/formgivning, har omfördelats från nämnderna till kommunstyrelsen.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2027	Budget 2026	Bokslut 2025
Statsbidrag	9,1	6,6	8,7
Övriga intäkter	70,8	70,1	70,2
Summa intäkter	**79,9**	**76,7**	**78,9**
Personalkostnader	100,1	92,9	91,5
Omkostnader	510,1	496,2	442,9
Avskrivning/internränta	6,4	3,2	5,9
Summa kostnader	**616,5**	**592,3**	**540,3**
Nettokostnader	**536,6**	**515,6**	**461,4**

Anslagsredovisning, mnkr

Anslagsredovisning mnkr	Netto 2027	Intäkt 2027	Kostnad 2027
Styrelse	56,5	0,0	56,5
Kommunstyrelsens förvaltning	111,0	62,3	173,3
Räddningstjänst/Säkerhet	48,1	0,0	48,1
Gymnasieverksamhet	239,0	0,3	239,3
Vuxenutbildning	42,4	0,4	42,8
Övrig extern verksamhet	39,6	16,9	56,5
Summa	**536,6**	**79,9**	**616,6**

3.2 Investeringsbudget

Verksamhet/Projekt, mnkr	2027	2028	2029	S:a
Inventarier	1,0	1,0	1,0	3,0
IT investering	4,0	8,0	4,0	16,0
IT investering Datorleasing	8,9	2,0	15,5	26,4
S:a Utgifter inventarier	13,9	11,0	20,5	45,4

Investeringar

Investeringar inom IT verksamheten avser stärkt infrastruktur samt löpande investeringar i datorer. Genom detta stärks IT-säkerheten i kommunen. Driftskostnader som uppstår här debiteras förvaltningarna inom tjänstekatalogen.

Fastighetsinvesteringar

År 2027 planerar kommunstyrelsen att investera i en ny brandstation i Brålanda. Den planerade hyreskostnaden för 2027 uppgår till 0,95 mnkr. Detta finansieras inom befintlig budgetram för Räddningstjänsten.

§ 65

Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

KS 2026/67

Beslut

Kommunfullmäktige noterar att Socialnämnden som svar på återremiss som beslutades 2026-02-18 §17 anger att

1. Socialnämnden mot bakgrund av förvaltningens beskrivning utifrån berett underlag, bedömer att antalet särskilda boendeplatser kan säkerställas under perioden 2026–2027, även med beaktande av de konsekvenser som ett tillfälligt underskott av platser kan innebära, såsom viss väntetid samt att hemtjänstorganisationen kan påverkas.
2. Socialnämnden bedömer att de tillkommande åtgärderna i åtgärdsplanen, som beslutades av socialnämnden i december, är svåra att precisera vad gäller om de kommer ge önskad effekt.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har i delårsbokslutet för augusti redovisat ett prognostiserat underskott jämfört med budget och fått i uppdrag av Kommunfullmäktige att ta fram en åtgärdsplan för ekonomi i balans. Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att:

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025. Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.

Socialnämnden har inkommit med en åtgärdsplan som fastställdes vid socialnämndens sammanträde 2025-12-18 § 133.

Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 att:

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säboplatser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten – samt preciserar åtgärdsplanen.

Kommunstyrelsen remitterar återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025–12–18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, till socialnämnden.

Nu har socialnämnden återkommit med svar på återremissen som redogörs för i de två bilagorna:

- Underlag till svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

- Bilaga - Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

I underlaget framgår att man avser göra ett äskande av medel från Kommunfullmäktige till brandskyddsåtgärder i externt ägda verksamhetslokaler motsvarande 4 mnkr. Med hänsyn till kommunens övergripande ekonomiska läge rekommenderas återhållsamhet med att bevilja ytterligare tilldelning av ekonomiska medel till Socialnämnden även om ändamålet är angeläget.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-03-13
- Beslut om svar på återremiss av ärende om socialnämndensåtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram
- Bilaga - Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen
- Underlag till svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram
- Remiss av återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram
- Kommunfullmäktiges beslut 2026-02-18 § 17

2026-03-13

Dnr: KS 2026/67

Handläggare
Anna Holmqvist
Anna.holmqvist@vanersborg.se

Mottagare
Kommunfullmäktige

Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige noterar att Socialnämnden som svar på återremiss som beslutades 2026-02-18 §17 anger att

1. Socialnämnden mot bakgrund av förvaltningens beskrivning utifrån berett underlag, bedömer att antalet särskilda boendeplatser kan säkerställas under perioden 2026–2027, även med beaktande av de konsekvenser som ett tillfälligt underskott av platser kan innebära, såsom viss väntetid samt att hemtjänstorganisationen kan påverkas.
2. Socialnämnden bedömer att de tillkommande åtgärderna i åtgärdsplanen, som beslutades av socialnämnden i december, är svåra att precisera vad gäller om de kommer ge önskad effekt.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har i delårsbokslutet för augusti redovisat ett prognostiserat underskott jämfört med budget och fått i uppdrag av Kommunfullmäktige att ta fram en åtgärdsplan för ekonomi i balans. Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att:

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025. Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.

Socialnämnden har inkommit med en åtgärdsplan som fastställdes vid socialnämndens sammanträde 2025-12-18 § 133.

Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 att:

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säboplatser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten – samt preciserar åtgärdsplanen.

Kommunstyrelsen remitterar återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025–12–18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, till socialnämnden.

Nu har socialnämnden återkommit med svar på återremissen som redogörs för i de två bilagorna:

- Underlag till svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram
- Bilaga - Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

I underlaget framgår att man avser göra ett äskande av medel från Kommunfullmäktige till brandskyddsåtgärder i externt ägda verksamhetslokaler motsvarande 4 mnkr. Med hänsyn till kommunens övergripande ekonomiska läge rekommenderas återhållsamhet med att bevilja ytterligare tilldelning av ekonomiska medel till Socialnämnden även om ändamålet är angeläget.

Underlag

Socialnämndens beslut 2026-03-10; Beslut om svar på återremiss av ärende om socialnämndensåtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Remiss av återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Underlag till svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Bilaga - Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Kommunfullmäktiges beslut 2026-02-18 §17

Lena Tegenfeldt

Kommundirektör

Sändlista

Handläggare
Socialnämnden

Handläggare
Karin Hallberg
karin.hallberg@vanersborg.se
0521-72 14 71

Svar på återremiss av ärende om socialnämndensåtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Beslut

Socialnämnden anger svar på kommunfullmäktiges återremiss enligt följande:

1. Socialnämnden bedömer, mot bakgrund av förvaltningens beskrivning utifrån berett underlag, att antalet särskilda boendeplatser kan säkerställas under perioden 2026–2027, även med beaktande av de konsekvenser som ett tillfälligt underskott av platser kan innebära, såsom viss väntetid samt att hemtjänstorganisationen kan påverkas.
2. Socialnämnden bedömer att de tillkommande åtgärderna i åtgärdsplanen, som beslutades av socialnämnden i december, är svåra att precisera vad gäller om de kommer ge önskad effekt.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen remitterar återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025–12–18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, till socialnämnden.

Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att:
Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025.
Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.

Socialnämnden har inkommit med en åtgärdsplan som fastställdes vid socialnämndens sammanträde 2025-12-18 § 133.

Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 att:
Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säboplatser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten – samt preciserar åtgärdsplanen.

Förvaltningen är medvetna om eventuella konsekvenser av ett underskott på platser 2026 och 2027 gällande exempelvis väntetid vilket också har informerats nämnden.
Förvaltningen har även informerat nämnden om att vakanshållning av 24 platser som ekonomisk åtgärd är den mest realistiska i dels genomförbarhet men framför allt utifrån att säkerställa den ekonomiska besparingen detta skulle ge.

Socialförvaltningen har muntligt informerat nämnden om att de tillkommande åtgärderna i

Signature reference: d8d24b07-1761-419e-a742-83eb008a14c5

Handläggare
Karin Hallberg
karin.hallberg@vanersborg.se
0521-72 14 71

åtgärdsplanen som antogs av socialnämnden i december är svåra att precisera vad gäller vilken ekonomiska effekt de kan ge, motsvarande 14 miljoner.

För att möjliggöra att ärendet kan behandlas av kommunfullmäktige i april hanteras socialnämndens svar som ett brådskande ärende, i enlighet med socialnämndens delegeringsordning.

Regelverk

Socialnämnden, punkten 1.1.1 – Brådskande ärenden

Underlag

- Socialförvaltningens skrivelse, daterad 2026-03-06, med bilaga

Dan Nyberg
Socialnämndens ordförande

Sändlista för beslut

Kommunfullmäktige

Signature reference: d8d24b07-1761-419e-a742-83eb008a14c5

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: [redacted]
Date: 2026-03-10 15:30:31
BankID refno: [redacted]

Dan Nyberg

Signature reference: d8d24b07-1761-419e-a742-83eb008a14c5

Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Demografisk utveckling och framtida behov och utbud av platser inom särskilt boende för äldre

Karta över kommunindelning i hemtjänstgrupper

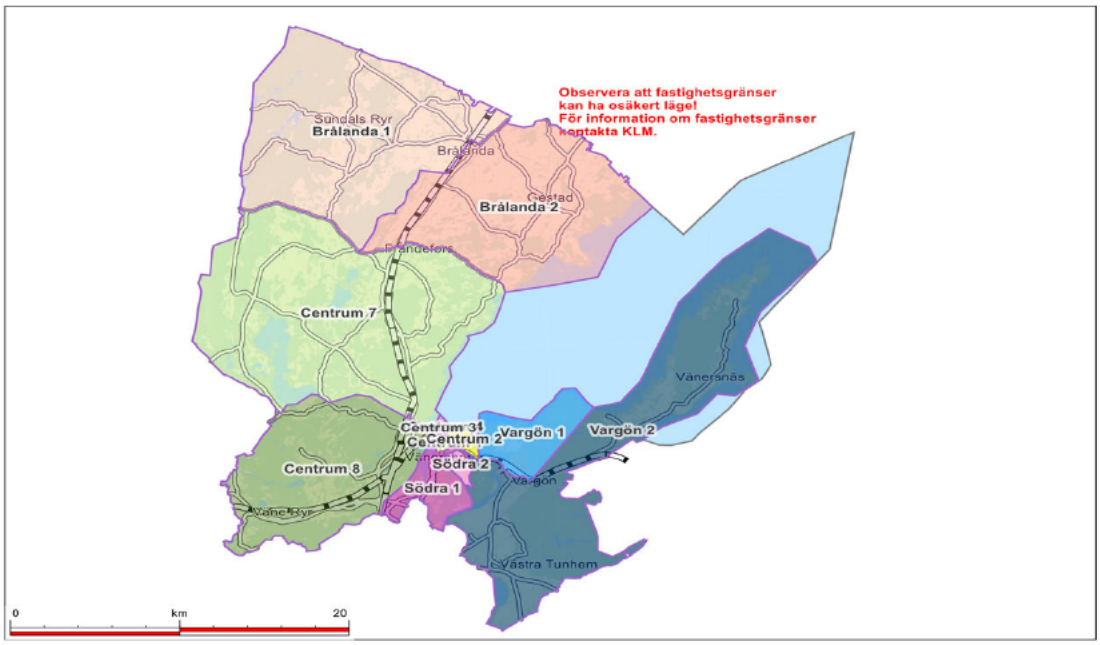

Kartan ovan beskriver indelningen av kommunen utifrån hur hemtjänsten organiseras i 12 enheter. Indelningen för särskilt boende äldre är följande: **Norra** som består av Brålanda 1 och 2 samt Centrum 7 (Frändefors) **Övriga** som består av Centrum 1–4, 7-8, Vargön 1 och 2 samt Södra 1 och 2.

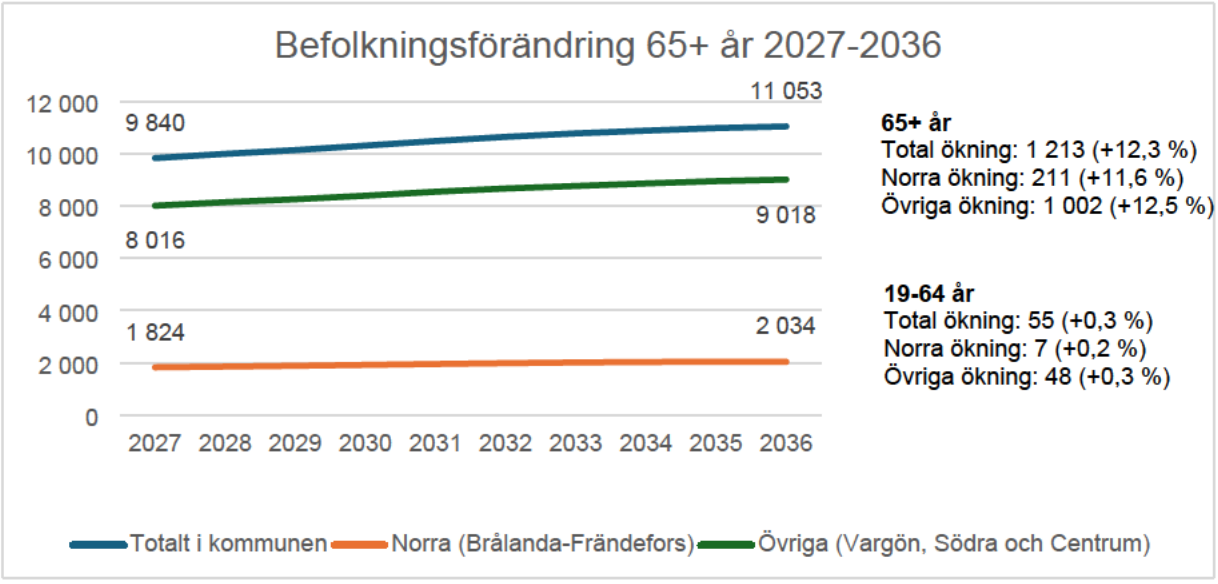

Mellan 2027 och 2036 beräknas invånarantalet i åldersgruppen 65+ år att öka med 1 213 invånare fördelat på 211 i **Norra** och 1 002 i **Övriga**. Detta kommer innebära att efterfrågan/behovet av insatser från äldreomsorgen kommer att öka. Utifrån denna förväntade ökning av insatser kommer också personalbehovet att öka och där visar befolkningsprognosen 2027–2036 en ökning med 55 invånare i åldersgruppen 19-64 år fördelat på 7 i **Norra** och 48 i **Övriga.** Denna låga ökning av antalet invånare i arbetsför ålder innebär en utmaning för verksamheten utifrån ett förväntat ökat behov av personal till växande verksamheter i konkurrens med övriga arbetsgivare i området. Var i kommunen ökningen av invånare i arbetsför ålder beräknas ske är en faktor i planeringen av framtida utbud av särskilda boendeplatser utifrån möjligheterna att rekrytera personal.

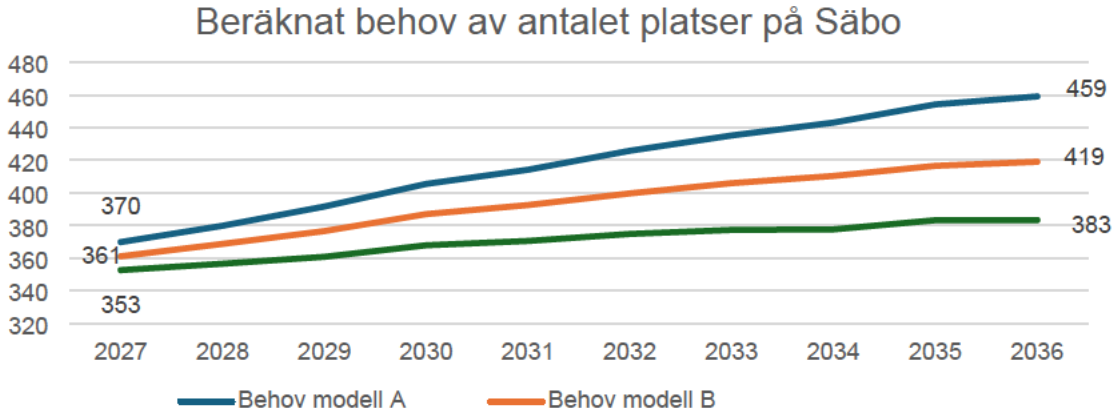

Ökning A: 89 (+24,1 %)
Ökning B: 58 (+16,0 %)
Ökning C: 31 (+8,7 %)

Beräknat behov av antal platser inom särskilt boende för äldre bygger på befolkningsprognosen och en beräkningsmetod framtagen av SKR som använder senaste inrapporterade statistiken till Socialstyrelsen som underlag. Det finns tre olika scenarier som beskriver framtida behov som skiljer sig kraftigt åt i ökning av behov. Beräkningsmetoden delar upp kvinnor/män samt använder sig av olika %-satser för 5 olika åldersspann i 65+ år gruppen.

A utgår från att behovet i olika ser likadant ut framåt som vid senaste inrapporteringen och räknar inte med att ökad medellivslängd också innebär förskjuten ålder vid behov.

B utgår från att behovet minskar i takt med att medellivslängden ökar.

C utgår från B men antar också att utvecklingen framåt ser likadan ut som senaste 10 åren bakom vad gäller åldersförskjutningen vid behov av insats.

Förvaltningen har valt att använda **B** vid beräkning av framtida behov i bland annat behovsinventeringen, framtidsspaningen samt andra dokument och rapporter, som presenterats socialnämnd, kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Oavsett vilken

av A, B eller C som används så överstiger framtida behov dagens utbud som är 362 platser.

Se tabell nedan:

Diffar nuvarande utbud, 362 platser	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**	**2036**
Modell A	-8	-18	-30	-43	-52	-64	-73	-81	-92	-97
Modell B	**1**	**-7**	**-15**	**-25**	**-31**	**-38**	**-44**	**-48**	**-55**	**-57**
Modell C	9	5	1	-6	-9	-13	-15	-16	-21	-21

Enligt tabellen ovan och scenario B som förvaltningen valt att använda i beräkningar av framtida behov nås en jämvikt mellan utbud och efterfrågan år 2027 för att sedan övergå till ett underskott av platser som succesivt ökar mellan åren, för att 2036 landa på ett underskott av 57 platser. Detta visar på behovet av ett nytt särskilt boende för äldre år 2028 enligt den plan som ligger sedan tidigare. Inflyttning kan dock tidigast ske Q1 2029.

Tabellen nedan visar skillnaden mellan utbud och behov vid ett nytt boende år 2029 med 48 platser.

Diffar nuvarande utbud, 410 platser år 2029	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**	**2036**
Modell A	-8	-18	18	5	-4	-16	-25	-33	-44	-49
Modell B	**1**	**-7**	**33**	**23**	**17**	**10**	**4**	**0**	**-7**	**-9**
Modell C	9	5	49	42	39	35	33	32	27	27

Tabellen visar på ett större överskott av platser 2029–2030 utifrån beräkningar enligt scenario B för att sedan minska till lägre överskott för att 2035–2036 vara ett mindre underskott på platser.

Förutom att beräkningarna tydligt visar på ett ökat behov och därmed behov av ett nytt boende så kommer det nya boendet med 48 platser att möjliggöra renoveringar/ombyggnationer av befintliga boenden som ännu inte genomgått denna process, och som är behov av renovering/ombyggnation för att nå den standarden som krävs av ett särskilt boende.

Tabellen nedan visar hur underskottet på platser skulle se ut vid renovering/ombyggnation av 24 respektive 48 platser åren 2029–2030 med befintligt utbud av antalet platser.

Diffar nuvarande utbud, 362 platser	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**	**2036**
Scenario B, renovering 24 platser	1	-7	-39	-49	-31	-38	-44	-48	-55	-57
Scenario B, renovering 48 platser	1	-7	-63	-73	-31	-38	-44	-48	-55	-57

Tabellen visar på ett underskott av 39–49 platser åren 2029–2030 vid renovering/ombyggnation av 24 platser och underskott 63–73 åren 2029–2030 vid renovering/ombyggnation av 48 platser och detta skulle få stora konsekvenser för tillgängligheten och väntetiderna.

Tabellen nedan visar skillnader mellan utbud och behov med nytt boende med 48 platser 2029 och renovering/ombyggnation av 24 respektive 48 platser 2029–2030.

Diffar 410 platser from 2029	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Scenario B, renovering 24 platser	1	-7	9	-1	17	10	4	0	-7	-9
Scenario B, renovering 48 platser	1	-7	-15	-25	17	10	4	0	-7	-9

Tabellen visar att ett nytt boende med 48 platser 2029 möjliggör renovering ombyggnation av 24 platser åren 2029–2030 utan alltför stor påverkan på tillgängligheten till en plats på Säbo.

Tabellen nedan visar beräknat behov av säboplatser och överskott/underskott av platser för **Norra** respektive **Övriga** åren 2027-2036 med nuvarande utbud av platser.

Beräknat behov B nuvarnade utbud 362 pl	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Behov Norra (Brålanda-Frändefors)	61	62	64	66	69	70	72	73	74	76
Utbud Norra (Brålanda-Frändefors)	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Överskott/underskott antal platser	**14**	**13**	**11**	**9**	**6**	**5**	**3**	**2**	**1**	**-1**
Behov Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	301	306	313	321	324	330	334	337	342	344
Utbud Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	287	287	287	287	287	287	287	287	287	287
Överskott/underskott antal platser	**-14**	**-19**	**-26**	**-34**	**-37**	**-43**	**-47**	**-50**	**-55**	**-57**

Tabellen visar på ett överskott av platser i **Norra** 2027–2035, år 2036 beräknas ett lite underskott. För **Övriga** är det ett underskott på 14 platser 2027 som succesivt ökar till 57 år 2036.

Tabellen nedan visar beräknade behov av säboplatser och överskott/underskott av platser för **Norra** respektive **Övriga** åren 2027-2036 med nytt särskilt boende 2029 med 48 platser vilket ökar totala utbudet till 410 platser.

Beräknat behov B nytt boende och utbud 410 platser	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Behov Norra (Brålanda-Frändefors)	61	62	64	66	69	70	72	73	74	76
Utbud Norra (Brålanda-Frändefors)	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Överskott/underskott antal platser	**14**	**13**	**11**	**9**	**6**	**5**	**3**	**2**	**1**	**-1**
Behov Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	301	306	313	321	324	330	334	337	342	344
Utbud Övriga (Vargön, Södra och Centrum)	287	287	335	335	335	335	335	335	335	335
Överskott/underskott antal platser	**-14**	**-19**	**22**	**14**	**11**	**5**	**1**	**-2**	**-7**	**-9**

Tabellen visar på ett överskott av platser i **Norra** 2027–2035, år 2036 beräknas ett lite underskott. För **Övriga** är det ett underskott på 14–19 platser 2027–2028 som blir ett överskott på platser 2029-2032 för att sedan ha balans mellan utbud och behov.

Ekonomiska förutsättningar för nytt boende år 2029 med 48 platser

Beräknad driftskostnad för det nya boendet beräknas till ca 35,1 mnkr/år och innehåller kostnader för personal, hyra, måltider, städ och förbrukningsmaterial. 35 1 mnkr är nettokostnad efter att beräknade kostnader enligt ovan sammanställts och samma beräkning har gjorts för dom intäkter som är kopplade till denna verksamhet i form av hyresintäkter, måltidsavsgifter och omvårdnadsavgifter. Förvaltningen saknar idag budget för dessa kostnader då detta är kopplat till volymökning som kommer av den framtida befolkningsökningen i verksamhetens målgrupp.

AB Vänersborgsbostäder köpte in fastigheten Kalkonen på uppdrag av socialnämnden enligt beslut 2024-02-16. Förutom köpeskillingen har andra kostnader lagts ned i detta projekt, främst projekteringskostnader. Om projektet inte blir av har ABVB rätt till kostnadstäckning för inköp av fastighet samt andra kostnader som lagt ned i detta. Dessa kostnader uppgår till cirka 16 mnkr och kommer belasta förvaltningen under 2026 om projektet inte blir av.

Driftsbudget jmf med år 2026, +/- mnkr	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	**2035**	**2036**
Renovering/ombyggnation av 24 platser 2029-2030	0	0	19	19	35	35	35	35	35	35
Renovering/ombyggnation av 48 platser 2029-2030	0	0	7	7	35	35	35	35	35	35

Nytt boende 2029 med 48 platser möjliggör renovering/ombyggnation av 48 platser uppe i Brålanda utifrån prognos över framtida behov och utbud. Beräknad driftsbudget för nya boendet beräknas till 35,1 mnkr och budget till detta finns inte inom nämnden idag. Förvaltningen ser i sin planering att vid eventuell renovering/ombyggnation av 24 platser i norr saknas 19 mnkr i budget, och vid eventuell renovering/ombyggnation av 48 platser i norr saknas 7 mnkr, då de verksamheternas nuvarande driftbudget kan stödja drift av det nya boendet Kalkonen under de åren. Först år 2031 saknas driftsbudget för det nya boendet fullt ut. I beräkningarna ovan har inte hänsyn tagits till nya högre hyreskostnader efter renovering/ombyggnation av fastigheterna i Brålanda. Dessa budgetposter avseende högre hyra för fastigheterna i norr efter renovering/ombyggnation kommer förvaltningen hantera i kommande (år 2030-2031) detaljbudgetarbete.

Utifrån att nytt boende med 48 platser som beräknas behöva 35,1 mnkr i driftsbudget kommer av den befolkningsökning som sker i åldersgruppen 65+ år, och med den följer också ett ökat behov av insatser från äldreomsorgen ser förvaltningen behov av budgettillskott för driften av det nya boendet. Prognoserna ovan visar tydligt på behovet av fler boendeplatser inom äldreomsorgen. Om det inte tillkommer fler boendeplatser för att möta behovet så riskerar väntetiderna kraftigt att öka jmf dagens nivåer, och belastningen/ volymökningen inom hemtjänsten kommer att bli än högre då dom 48 personer som kunde flyttat in på det nya boendet, istället kommer behöva få sin omvårdad tillgodosedd av hemtjänsten, och då till en högre kostnad i

ordinärt boende än på särskilt boende då vård och omsorgsbehoven är betydande om personens egentliga behov är särskilt boende.

Prognoser över framtida behov av hemtjänst visar också på kraftig ökning av antalet hemtjänsttagare kommande 10-årsperiod, men kommer att bli högre än tidigare beräkningar om antalet boendeplatser inte utökas.

Utifrån befolkningsprognosen och den modell/scenario B som förvaltningen utgår från vid beräkningar av framtida behov är detta nya boende med 48 platser tillräckligt avseende att tillgodose kommuninvånarnas behov av plats i särskilt boende.

2026-03-06

Dnr: SOC 2025/276

Handläggare
Karin Hallberg
karin.hallberg@vanersborg.se
0521-72 14 71

Svar på återremiss av ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Bakgrund

Kommunstyrelsen remitterar återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025–12–18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, till socialnämnden.

Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att:

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025. Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.

Socialnämnden har inkommit med en åtgärdsplan som fastställdes vid socialnämndens sammanträde 2025-12-18 § 133.

Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 att:

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säboplatser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten – samt preciserar åtgärdsplanen.

Sammanfattning av ärendet som låg till grund för Kommunfullmäktiges beslut om återremiss

Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 följande:

”Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport till och med augusti 2025. Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera det till Kommunfullmäktige”.

Socialnämnden har inkommit med en beslutad åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetram, fastställd vid socialnämndens möte 2025-12-18, §133.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att betydande delar av åtgärdsplanen inte är preciserad vad gäller tidsmässigt genomförande eller ekonomiska effekter på 2026 års kostnader. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer det som nödvändigt att socialnämnden fortsätter arbetet med att säkerställa att verksamheten kan bedrivas inom beslutad budgetram för 2026, samt vidtar ytterligare åtgärder om så krävs.

I den beslutade åtgärdsplanen förs även ett resonemang kring ett äskande för 2026 hos kommunfullmäktige utifrån åtgärder i en förhyrd fastighet. Utifrån beslutad budget och kommunens ekonomiska läge i övrigt ser kommunstyrelseförvaltningen inget utrymme för att tillföra nämnden ytterligare budgetmedel under 2026, vilket gör det nödvändigt att undvika beslut som innebär ökade kostnader.

Sammanfattande beskrivning som underlag till svar på återremissen

Socialförvaltningen presenterade i mars 2025 för socialnämnden första prognosen för året, vilket visade ett prognosticerat underskott på 41,9 mnkr. Åtgärder för att minska underskottet beslutades av förvaltningschef genom bland annat återhållsamhet, vakansprövning av tjänster samt arbeta för att effektivisera arbetet inom förvaltningens olika delar.

Inför arbetet med mål- och resursplanen för 2026–2028, och utifrån de anvisningar som socialnämnden och socialförvaltningen fått i uppdrag att följa, tog förvaltningen fram beskrivningar av de ekonomiska behov som uppstår utifrån kommuninvånarnas lagstadgade rätt till insatser. Förvaltningen beskrev även hur behoven skulle kunna mötas genom ett resonemang om att ”satsa sig ur” den ekonomiska utvecklingen kopplad till barn och unga, samt andra åtgärder inom verksamheten för att nå en budget i balans för 2026. Ett av de förslag var att vakanshålla ett särskilt boende på 24 platser under en period, vilket bedömdes spara 14 mnkr. Socialnämnden ställde sig i april bakom förslag till beslut avseende mål- och resursplanen. Kommunfullmäktige behandlade mål- och resursplanen inklusive beskrivna åtgärder vid sitt sammanträde i juni 2025 och beslutade att inte tilldela socialnämnden den summa som nämnden beskrev behov av. Utifrån beslutet skulle nämnden vidta beskrivna åtgärder för budget i balans.

Vid socialnämndens sammanträde i maj 2025 presenterade förvaltningen ekonomisk prognos efter delårsrapport 1, vilken fortsatt indikerade ett stort underskott som inte bedömdes kunde hämtas hem under året utan att åtgärder genomfördes. Förvaltningen föreslog då att socialnämnden skulle uppdra åt förvaltningen att påbörja arbetet med flera åtgärder. Bland annat föreslogs att 24 platser skulle vakanshållas för att minska nämndens kostnader under 2025 och samtidigt möjliggöra en helårseffekt av vakanshållningen inför 2026.

Förvaltningen bedömde att det, utifrån prognoserna för det framtida behovet av platser, var möjligt att under 2025 och 2026 – och eventuellt även 2027 – hålla ett boende med 24 platser vakant utan att väntetiderna skulle påverkas i någon större utsträckning. Denna åtgärd var en del av åtgärdsplanen för att minska underskottet inom förvaltningen som till största del ligger inom Individ och familjeomsorgen. Det boende som förvaltningen valde skulle vakanshållas finns ett utställt myndighetsbeslut från Räddningstjänst Fyrbodal till fastighetsägaren avseende brandföreläggande med krav på åtgärder, vilket beskrivs under precisering av åtgärdsplan längre ner i dokumentet.

Förvaltningen bedömer att det fortsatt är möjligt att vakanshålla 24 platser under 2026 och 2027 utifrån beräknat behov av platser framåt. Behoven beräknas som tidigare beskrivits öka utifrån demografin och en vakanshållning kan komma att få konsekvenser på väntetid till plats inom Säbo. Förvaltningen är medvetna om eventuella konsekvenser av ett större underskott på platser 2026 och 2027. Konsekvenserna bedöms dock vara hanterbara i relation till de ekonomiska effekter som uppnås om ett beslut att vakanshålla boendet i fråga skulle tas.

Parallellt med denna åtgärd ska förvaltningen arbeta ner kostnaderna för placeringar av barn och unga till förmån för andra kvalificerade insatser som motsvarar behoven, men till en lägre kostnad. Detta arbete består till stor del av förebyggande insatser, där de ekonomiska effekterna, i form av minskade placeringskostnader och ett reducerat underskott, inte kommer att märkas omedelbart. Arbetet kräver uthållighet innan resultaten blir synliga. Under tiden innebär detta att andra verksamheter inom förvaltningen tillfälligt behöver genomföra åtgärder för att minska det totala underskottet, fram tills dess att arbetet inom IFO börjar ge effekt på kostnaderna.

Förvaltningen har samtidigt arbetat, i samverkan med Vänersborgsbostäder och socialnämnden, för att möjliggöra etableringen av ett nytt särskilt boende på fastigheten Kalkonen. Enligt prognoserna beräknades boendet behöva stå färdigt för drift år 2028, baserat på det förväntade behovet av platser kopplat till den demografiska utvecklingen och omsättningstakten (genomsnittlig vårdtid inom särskilt boende).

Förvaltningen bedömer, utifrån de nuvarande prognoserna, att år 2028 fortsatt utgör den mest kritiska perioden när det gäller behovet av platser inom särskilt boende, fram till dess att det nya boendet står färdigt. Bedömningen grundar sig på tidigare behovsinventeringar samt den planering som tagits fram tillsammans med Vänersborgsbostäder och som legat till grund för tidigare beslut i socialnämnden, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige avseende det nya särskilda boendet på fastigheten Kalkonen. Utifrån senaste processer kopplat till flertalet återremisser, är möjlig driftstart framflyttad till 2029, vilket gör att 2028 blir mer sårbart att då hålla ett boende på 24 platser vakant.

Förvaltningen har på uppdrag av socialnämnden påbörjat en förstudie av det långsiktiga behovet av säboplatser samt renoveringsbehov av befintliga fastigheter i Frändefors och Brålanda. Denna förstudie beräknas presenteras för socialnämnden i maj och för beslut i juni.

Precisering av socialnämndens åtgärdsplan

Tillkommande punkter till socialnämndens sammanträde 25-12-18, som beslutades inkluderas i socialnämndens åtgärdsplan bredvid de sedan tidigare beslutade 12 punkterna, och då ersätta punkt 13, vakanshållning av 24 platser.

- *Socialnämnden beslutar att påbörja arbetet med brandskyddsåtgärd sprinklersystem på Sörbygården. Parallellt med införande av brandskyddsåtgärd så ska äskande för 2026 hos kommunfullmäktige göras enligt den betalningsöverenskommelse om delbetalning som av fastighetsägaren föreslagits. Detta för att kunna genomföra*

beskriven brandskyddsåtgärd utan att nämndens övriga verksamhet påverkas genom ytterligare besparingar, samt för att inte rasera en fungerande verksamhet, följa platsbehovet och undvika viten och kostnader från NU-sjukvården i brist på Säbo-och korttidsplatser.

Kommunfullmäktige beslutade vid sitt sammanträde 2025-10-22 att socialnämnden skulle återkomma med beskrivning av sin åtgärdsplan för budget mot tilldelad ram. Socialnämnden behandlade i oktober åter förvaltningens förslag på åtgärder för att nå budget i balans. Ärendet återremitterades då till förvaltningen med uppdrag att ta fram realistiska alternativ till vakanshållning av 24 platser på Sörbygårdens särskilda boende, samt med tydlig inriktning att boendet inte skulle tomställas som en brandskyddsåtgärd.

Förvaltningen återkom till socialnämnden med förslag på åtgärdsplan för balans mot tilldelad budgetram där socialnämnden bekräftade och beslutade om de första 12 punkterna och avslog punkt 13 till förmån för andra alternativa åtgärder, vilka beskrivs nedan.

Utifrån ovanstående punkt har förvaltningen sedan tidigare påbörjat samarbete med fastighetsägaren och räddningstjänsten gällande åtgärder utifrån brandföreläggandet som ställts till fastighetsägaren, vilket vid flera tillfällen informerats socialnämnden. Det är utrett vilken part som ska stå kostnaden (cirka 4 mnkr) för installation av sprinklersystem, vilket är verksamheten som utförare av vård och omsorgsverksamheten. Utifrån processen som varit och är har fastighetsägaren förberett för upphandling av installation av sprinklersystem, i samarbete med verksamhetschef och utvecklingsledare och så snart förvaltningen har tryggad finansiering för åtgärden kan arbete gå vidare kring det hela. Utifrån beskrivningen av äskande av medel har kommunstyrelsen hanterat ärendet vidare genom beredning av ärendet till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige återremitterade ärendet vilket beskrivs ovan under rubriken bakgrund.

För att möjliggöra installation av sprinklersystem i den externa fastigheten till en beskriven kostnad om cirka 4 mnkr behöver socialnämnd med förvaltning en tryggad finansiering.

Förvaltningsledningen har hanterat nedanstående punkter vid två förvaltningsledningsmöten samt i FSG informerat om dem och fört dialog. Förvaltningschef har också informerat samtliga chefer inom förvaltningen om punkterna.

- Socialnämnden noterar redan beslutade pågående åtgärder enligt punkt 1–12 i åtgärdsplanen.

Flertalet aktiviteter pågår utifrån punkterna inom förvaltningen.

Socialnämnden beslutar att införa ytterligare åtgärder nedan i åtgärdsplanen för att nå budget i balans:

- att socialnämnden initierar en dialog med kommunstyrelsen kring kostnader som belastar socialnämnden relaterat till Dalbobrons avstängning och färjans

uppehåll med inriktningen att dessa ska läggas på kommunstyrelsen att hantera, för att undvika ytterligare besparingar i socialnämndens verksamheter.

Utifrån att färjan Linea kom som passage, samt att Dalbobron 26 januari öppnade upp för personbilstrafik bedömer sig förvaltningen inte ha några extra kostnader kopplat till Dalbobron varför dialog med kommunstyrelsen inte bedöms kunna genomföras.

- att utse en roll inom befintlig administrativ personal som har funktionen att kostnadseffektivisera, granska avtal, identifiera och implementera hållbara lösningar för externa placeringar.

Det finns redan etablerade roller inom förvaltningen som ansvarar för att bevaka avtal och säkerställa deras korrekthet. Förvaltningschefen har sedan tidigare gett tre verksamhetschefer i uppdrag att tillsammans arbeta för att minska behovet av externa placeringar. Arbetet drivs inom förvaltningen genom att verksamheterna, tillsammans med sina medarbetare, identifierar och inför hållbara insatser för enskilda. Resultatet av detta arbete har återkopplats till socialnämnden. Detta arbete har minskat underskottet inom PSO, 2024 uppgick underskottet för köpta platser till 17,0 mnkr, 2025 till 11,1 mnkr och beräknas 2026 uppgå till 6,8 mnkr. Således en minskning av underskottet på 10,2 mnkr 2024–2026. Arbete fortgår avseende barn och unga vilket bedöms vara en längre process innan effekter kan ses. Strategiska möten för att följa utvecklingen än mer ska genomföras. Förvaltningen bedömer att det är en längre process att minska kostnaderna kopplat till placeringar barn och unga, men arbetar aktivt för detta.

- att verka för att minska inhyrning av konsulter och hyr-personal inom samtliga verksamhetsområde - med särskilt fokus på Individ- och familjeomsorgen - genom långsiktig bemanningsplanering, förstärkt rekrytering, introduktion och utveckling av ordinarie personal.

Förvaltningen har ett fåtal konsulter pågående inom individ- och familjeomsorgen, 1,80 tjänstgöringsfaktorer, vilka kommer avslutas under året. Kostnaderna för konsulter och annan inhyrd personal var för 2024 5,5 mnkr, 2025 6,8 mnkr och beräknas för 2026 uppgå till 1,9 mnkr. Förvaltningen har reviderat bemanningshandbok och implementerar under 2026 schema- och bemanningsplaneringssystem. Förvaltningen följer framtagen personal- och kompetensutvecklingsplan med dess aktiviteter.

- att en översyn görs kring hur upphandling och inköp kan samlokaliseras mer mellan enheter och fler förvaltningar

Samarbete sker med upphandlingsavdelningen och förvaltningen har tagit fram en tydligare rutin kopplat till direktupphandlingar utifrån kommunens övergripande riktlinje. Upphandlingsavdelningen har utökat sin bemanning i syfte att stödja förvaltningarna att minska kostnaderna för inköp. Inför 2026 omfördelades cirka 0,3 mnkr till kommunstyrelsen för att finansiera denna tjänst och det bedömdes att kostnaderna ska minska med motsvarande inom förvaltningen.

- att en översyn görs av hyresavtal och verka för omförhandlingar för att kostnadseffektivisera.

Förvaltningen följer och har dialog gällande de hyresavtal som finns med fastighetsenheten, Vänersborgsbostäder och externa fastighetsägare och omförhandlar när möjlighet ges. Hur mycket detta kan påverka kostnaderna under 2026 bedömer förvaltningen som svårt att precisera då nuvarande avtal löper.

- att se över energieffektivisering som leder till minskade driftskostnader

Förvaltningen ser svårigheter att prognosticera hur olika energieffektiviserande åtgärder kan påverka kostnad för 2026 och här bedömer förvaltningen att samtal behöver föras med aktuella fastighetsägare.

- att se över samlokalisering och minskning av lokalyta inom administrativa enheten genom mer flexibla arbetssätt

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att använda befintlig lokalyta så optimalt som möjligt. Förvaltningen samarbetar med övriga förvaltningar som har medarbetare placerade i kommunhuset om det skulle finnas behov av förtätning. Förvaltningen betalar intern hyra genom köp och sälj till Samhällsbyggnadsförvaltningen gällande aktuella ytor och om förvaltningen skulle minska sitt behov av ytor belastas Samhällsbyggnadsförvaltningen genom minskade intäkter. Lokalerna används optimalt genom möten samt att medarbetare som tillfälligt behöver en kontorsplats lånar det i aktuell korridor.

- att graden vaccinerad personal i brukarnära tjänster ökar, detta för att minska korttidssjukfrånvaro och värna brukarnas hälsa

Förvaltningen planerar för att vaccinera i egen regi inför kommande influensaperioder. Hur detta kommer påverka korttidsfrånvaron kommer förvaltningen utvärdera under 2027.

- att om ovanstående besparingar inte räcker ska personaltätheten i sista hand minskas inom hela socialförvaltningen inom administration och chefsroller. Hänsyn ska visas till verksamheter med särskilt hög sjukfrånvaro och personal i utförarroller i vårdtagarverksamhet.

Förvaltningen vakanshåller tre tjänster inom kvalitet, stöd och utveckling i form av administrativ chef, administratör, utvecklingsledare. Utöver det vakanshålls en enhetschef inom individ- och familjeomsorgen. Budget för dessa fyra tjänster uppgår till cirka 3,8 mnkr/år.

Förvaltningen gör prognos för 2026 efter februari och återkommer med den till nämnden i mars. Utifrån prognosen kommer förvaltningen ha en nulägesbild över hur effekterna av olika aktiviteter ser ut.

Demografisk utveckling och framtida behov och utbud av platser inom särskilt boende för äldre

Bifogad bilaga som är svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen beskriver framtida behov enligt olika scenario, framtida över eller underskott på platser samt ekonomiska beskrivningar.

2026-03-06 Dnr: SOC 2025/276

Karin Hallberg
Socialchef

Bilagor

Bilaga: Svar på återremiss med kompletterande information avseende nytt särskilt boende i kvarteret Kalkonen

Postadress:	**Besöksadress:**	**Telefon:**	**Webbplats:**	**E-post:**
Vänersborgs kommun 462 85 Vänersborg	Sundsgatan 29 Vänersborg	0521-72 10 00	www.vanersborg.se	social@vanersborg.se

Handläggare
Lisa Fredriksson
lisa.fredriksson@vanersborg.se

Remiss av återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

Beslut

Kommunstyrelsen remitterar återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram, till socialnämnden.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 § 160 att

> Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per augusti 2025. Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera denna till Kommunfullmäktige.

Socialnämnden har inkommit med en åtgärdsplan som fastställdes vid socialnämndens sammanträde 2025-12-18 § 133.

Kommunfullmäktige beslutade 2026-02-18 § 17 att

> Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säboplatser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten.

Kommunstyrelsens ordförande ser att ärendet behöver remitteras till socialnämnden.

Regelverk

Beslutet är fattat med stöd av delegeringsordning för kommunstyrelsen, antagen den 9 oktober 2024 § 163, punkten 2.10 - Remiss och återremiss av ärenden som ska beslutas i kommunstyrelsen eller som ska beredas för beslut i kommunfullmäktige.

Underlag

Kommunfullmäktiges beslut 2026-02-18 § 17

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

Sändlista för beslut

Handläggare av ärendet
Socialnämnden

Signature reference: 98639d03-6366-4e09-88f9-57ce15cdf339

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Benny Augustsson

Signature reference: 98639d03-6366-4e09-88f9-57ce15cdf339

* Rättelse införd genom förnyad justering 2026-03-04

§ 17

Socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram

KS 2026/67

Beslut

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säbo-platser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten - samt preciserar åtgärdsplanen.*

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2025-10-22 följande:

”Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport till och med augusti 2025. Kommunfullmäktige ser med oro på det ekonomiska underskottet i socialnämnden och uppdrar till nämnden att fastställa en åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetnivå och återrapportera det till Kommunfullmäktige”.

Socialnämnden har nu inkommit med en beslutad åtgärdsplan för att nå balans mot beslutad budgetram, fastställd vid socialnämndens möte 2025-12-18, §133.

Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att betydande delar av åtgärdsplanen inte är preciserad vad gäller tidsmässigt genomförande eller ekonomiska effekter på 2026 års kostnader. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer det som nödvändigt att socialnämnden fortsätter arbetet med att säkerställa att verksamheten kan bedrivas inom beslutad budgetram för 2026, samt vidtar ytterligare åtgärder om så krävs.

I den beslutade åtgärdsplanen förs även ett resonemang kring ett äskande för 2026 hos kommunfullmäktige utifrån åtgärder i en förhyrd fastighet. Utifrån beslutad budget och kommunens ekonomiska läge i övrigt ser kommunstyrelseförvaltningen inget utrymme för att tillföra nämnden ytterligare budgetmedel under 2026, vilket gör det nödvändigt att undvika beslut som innebär ökade kostnader.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2026-01-28 § 33
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2026-01-12 § 26
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-01-09
- Socialnämndens beslut 2025-12-18 § 133

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelsens förslag till beslut var:

* Rättelse införd genom förnyad justering 2026-03-04
Kommunfullmäktige noterar informationen från socialnämnden avseende beslutad åtgärdsplan.

Kommunfullmäktige konstaterar att betydande delar av åtgärdsplanen inte är preciserad vad gäller tidsmässigt genomförande eller belopp och uppmanar nämnden att fortsätta arbetet med säkerställa att verksamheten kan bedrivas inom beslutad budgetram för 2026, samt att ytterligare åtgärder vidtas om så krävs.

Utifrån beslutad budget och kommunens ekonomiska läge i övrigt ser kommunfullmäktige inget utrymme för att tillföra nämnden ytterligare budgetmedel under 2026, vilket gör det nödvändigt att undvika beslut som innebär ökade kostnader.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del att uppdra till sitt presidium att ha fortsatt uppföljande möten med företrädare för socialnämnden.

Benny Augustsson (S) yrkade bifall till kommunstyrelsens förslag med följande tillägg: ”Kommunfullmäktige beslutar att socialnämnden ska återkomma till kommunfullmäktige med mer realistiska besparingsförslag och att dessa ska vara kostnadsberäknade, tidsatta och risk- och konsekvensbelysta i syfte att nå budgetbalans.

Kommunfullmäktige beslutar att socialnämnden inte kan räkna med att erhålla ytterligare budgetmedel under 2026 för investering av brandskyddsåtgärd i Sörbygården då denna är en externt förhyrd och privatägd fastighet och som har omfattande underhållsbehov i närtid. Socialnämnden uppmanas i stället att fullfölja det av socialförvaltningens tidigare framlagda och beredda förslag att av brandsäkerhetsskäl omgående och tills vidare tömma Sörbygården på boende i avvaktan på mer långsiktigt beslut av kommunens engagemang i fastigheten.”

I yrkandet instämde Dan Nyberg (S), Magnus Ekström (KD) och Mats Andersson (C).

Robin Skenhede (M) yrkade att: Kommunfullmäktige återremitterar ärendet för att säkerställa att nödvändiga säbo-platser finns tillgängliga fram till att planerade boenden finns färdigställda och i drift för att täcka behovet och undvika viten - samt preciserar åtgärdsplanen.*

I yrkandet instämde Anders Strand (SD), Ida Hildingsson (V) och Göran Svensson (MBP).

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, Benny Augustssons (S) yrkande och Robin Skenhedes (M) yrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att kommunfullmäktige beslutat i enlighet med Benny Augustssons (S) förslag.

Omröstning begärdes.

Ordföranden föreslog följande omröstningsordning, som godkändes av kommunfullmäktige. Den som stödjer Benny Augustssons (S) förslag röstar ja, och den som stödjer Robin Skenhedes (M) yrkande röstar nej.

* Rättelse införd genom förnyad justering 2026-03-04

Omröstningsresultat

Med 23 ja-röster och 23 nej-röster hade kommunfullmäktige genom en minoritetsåterremiss beslutat i enlighet med Robin Skenhedes (M) förslag.

Omröstningen redovisas i bilaga 5

Sändlista

Kommunstyrelsen

2026-03-23

Dnr: KS 2023/1035

Handläggare
Hedvig Särg
hedvig.sarg@vanersborg.se
0521 - 722429

Mottagare
Kommunstyrelsen

Åtgärder för klimatväxlingspott 2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar fördela medel för klimatväxlingspotten 2026 enligt bilaga.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2023-09-13 § 147 ett antal klimatlöften att genomföra under 2024 – 2026. Ett av dessa löften har resulterat i att Vänersborgs kommun 2024-10-09 § 166 införde *Regler för klimatväxling* för kommunanställdas flyg- och bilresor i tjänsten. Klimatväxling innebär att en intern kostnad läggs på resor med växthusgasutsläpp som sedan samlas på ett konto som kan användas för miljö- och klimatåtgärder.

För klimatpotten 2026 har en förvaltningsövergripande samverkansgrupp upprättat ett underlag baserat på de åtgärdsförslag som inkommit från organisationens verksamheter. Ärendet har därefter överlämnats till den politiska samordningsgruppen för miljö och klimat för vidare beredning, och har sedan förts vidare till kommunstyrelsen för beslut.

Åtgärderna som är föreslagna skall genomföras under året enligt ”*Regler för klimatväxling*”.

Beredning

Ärendet har beretts i en förvaltningsövergripande tjänstepersongrupp för miljöstrategiskt arbete och sedan vidare i den politiska Samordningsgruppen för miljö och klimat.

Underlag

Regler för klimatväxling

Alexander Oskarsson

Hållbarhetschef

Bilagor

Bilaga 1 – Åtgärder för klimatväxlingspott 2026

Sändlista

Handläggare av ärendet

Aktivitet	Energipåsen
Koppling styrande beslut	**Miljöstrategi 2030 - Målbilder** Renare och smartare energi Hållbar konsumtion och livsstil **Klimatlöfte 27 - Vi möjliggör för invånarna att låna/hyra produkter i stället för att köpa.** **Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 - Ambitioner** **16.** Växthusgasutsläppen per invånare från el och uppvärmning minskar med 70 % till 2030 jämfört med 2016 **17.** Energianvändning per invånare för el och uppvärmning i bostäder och fritidshus minskar med 10 % till 2030 jämfört med 2017.
Kommentar	Energipåse för utlån på biblioteket. Kostnad ska täcka material för 4 energipåsar innehållande värmekamera, luftfuktighetsmätare, elmätare samt rökpenna för utlåning via biblioteket, inklusive marknadsföring samt rådgivning på plats.
Kostnad totalt (kr)	25 000
Ansvar	Energi och klimatrådgivare, Miljöstrateg & biblioteket
Mätbart	Utlåningar och rådgivningstillfällen
Övrigt	**KOSTNAD/ ENERGIKASSE (ca)** Värmekamera 3500:- Luftfuktighetsmätare 200:- Elmätare 200:- Rökpenna - 300:- Tätningslister 750:- **SLUTSUMMA per påse**: 4950 (5000) Marknadsföringskostnader (spela in filmer, tryckmaterial, tygpåsar m,m,) 5000 :-

Aktivitet	Climate Club - Ungdomsklubb för gymnasieungdomar
Koppling styrande beslut	**Miljöstrategi 2030 - Målbilder** Lätt att göra rätt **Klimatlöfte 3 - Vi involverar invånare i alla åldrar i klimatarbetet.**
Kommentar	Ge unga inflytande över kommunens miljö- och klimatarbete. Stärka kunskap och engagemang hos ungdomar. Genomföra konkreta lokala åtgärder som bidrar till minskad miljöpåverkan. Träna delaktighet, ansvar och ekonomisk förvaltning.
Kostnad totalt (kr)	25 000
Ansvar	Ej fastställt
Mätbart	Att definiera
Övrigt	Budget för undomsgrupp/klubb att genomföra aktiviteter för.

Aktivitet	Prylbank hos ett LSS-boende
Koppling styrande beslut	**Miljöstrategi 2030 - Målbilder** Lätt att göra rätt Cirkulära flöden Minskat avfall Hållbar konsumtion och livsstil

Kommentar	Utveckling av en prylbank hos en kommunal verksamhet. Prylbanken kommer vara en del av den dagliga sysselsättningen. Det innebär att ta emot återbrukat material, kontrollera och vid behov rengöra, registrera vad som finns och vad som är utlånat samt bemöta andra verksamheter vid utlån.
Kostnad totalt (kr)	10 000
Ansvar	Sandra Fredriksson, Stödpedagog
Mätbart	Omsatta prylar/Antal utlån
Övrigt	Komplettering med fler spel och aktiviteter, såsom pussel, sällskapsspel och utomhusaktiviteter (t.ex. kubb och yatzy), för utlåning under begränsad tid – som en enkel bibliotekstjänst. Möjlighet att se över önskemål från andra verksamheter och vid behov köpa in sådant som annars riskerar att köpas in parallellt på flera håll. Förvaring i form av backar och hyllor, så materialet blir lättöverskådligt och enkelt att hantera. **Marknadsföring** -Reklamaffischer: 600 kr **Material** -Nya sällskapsspel (inomhus & utomhus): 2 000 kr -Sensoriska leksaker: 1 000 kr -Förvaringslådor: 600 kr **Digitala hjälpmedel** -iPad: 4 000 kr (mål att hitta en bra begagnad) -Appar: 4 000 kr

Aktivitet	**Skapa incitament för cykling -Kommunrehabilitering**
Koppling styrande beslut	**Miljöstrategi 2030 - Målbilder** Omställning av transporter och resvanor **Strategi för ett fossilfrittt Vänersborg 2030 - Ambitioner** **2.** Kommunens resande med bil ska minska med 20 % till 2030 jämfört med 2018. **3.** Resor med privat bil i tjänsten med fossila drivmedel ska upphöra till år 2030.
Kommentar	Verksamheten vill främja hållbara och hälsosamma resvanor inom genom att öka möjligheten att använda cykel vid tjänsteresor i närområdet. Genom att cykla istället för att använda bil minskar verksamheten sin klimatpåverkan, förbättrar arbetsmiljön och bidrar dessutom till medarbetarnas hälsa.
Kostnad totalt (kr)	40 000
Ansvar	Maria Melcker, arbetsterapeut
Mätbart	Antal cykelresor som ersätter bil
Övrigt	• Införskaffning av ytterligare cyklar (gärna elcyklar för längre sträckor med bra packningsmöjligheter). • Komplettering med hjälmar, regnkläder och annan utrustning som gör cykling säkert och bekvämt. • Eventuellt service och underhåll av befintliga cyklar för att säkerställa funktion och säkerhet. Förslag • 1 st lådcykel, typ Cargobike Flex + hjälm och lås (ca 40 000 kr)

Aktivitet	På egna ben!
Koppling styrande beslut	**Miljöstrategi 2030 - Målbilder** Renare, tystare och säkrare Omställning av transporter och resvanor **Cykelstrategi** Kommunikation och stimulansåtgärder som får fler att använda cykeln **Strategi för ett fossilfrittt Vänersborg 2030 - Ambitioner** 2. Kommunens resande med bil ska minska med 20 % till 2030 jämfört med 2018.
Kommentar	På egna ben är en utmaning som Västtrafik håller i, för elever i mellanstadiet (ÅK 4-6). Utmaningen handlar om att ta sig till skolan genom att cykla, gå eller åka kollektivt. I utmaningen uppmuntras alla elever att samla poäng till klassen genom att inte åka bil till skolan. Eleverna får poäng genom att gå, cykla, åka kollektivt eller åka skolskjuts. Även skateboard, kickboard och inlines räknas. En avgift per skola, samt priser som klimatväxlingen finansierar.
Kostnad totalt (kr)	10 000
Ansvar	Cornelia Sörman, Hedvig Särg
Mätbart	Antal skolor inte klart. Ansökning fram till 28 april. Idag 4 klasser anmälda. 500 :-/klass
Övrigt	Kostnad per klass 500:- Priser (1, 2 och 3) - Första pris lite större (ex. klassutflykt eller annat) 5000 – 10 000:- för samtliga priser.

Aktivitet	Cirkulär utveckling
Koppling styrande beslut	**Miljöstrategi 2030 - Målbilder** Lätt att göra rätt Cirkulära flöden Minskat avfall Hållbar konsumtion och livsstil **Klimatlöfte 5 - Vi minskar utsläppen tillsammans med näringslivet** **Avfallsplanen** **Näringslivsstrategin**
Kommentar	Samverkansinitiativ sprunget ur cirkulärt nätverk, för att stärka Vänersborg som cirkulär destination. Uppstartsbidrag för att ta fram varumärkesplattform, marknadsföring, kommunikationsinsatser m.m.
Kostnad totalt (kr)	20 000
Ansvar	Cirkulärt Nätverk: Företagen driver. Stöd: Wargön innovation, Näringsliv och miljöstrateg
Mätbart	Antal anslutna företag Antal genomförda aktiviteter

Övrigt	• Nätverket är format — elva aktörer är engagerade och redo att agera. • Ett starkt platsvarumärke i samverkan med kommunen för att nå sin fulla genomslagskraft. • Hållbarhetsveckan 2026 ger ett naturligt och synligt lanseringstillfälle. Som en del av åtagandet bildar nätverket en ideell förening under 2026, med cirkulära företag, fastighetsägare och offentliga aktörer som medlemmar. Föreningen tar sedan ansvar för att förvalta och vidareutveckla platsvarumärket långsiktigt.

Aktivitet	**Möjlighetspott**
Koppling styrande beslut	
Kommentar	Pott för spontana klimatrelaterade aktiviteter.
Kostnad totalt (kr)	20 000
Ansvar	Miljöstrateg
Mätbart	Redovisning av aktiviteter
Övrigt	

Totalt:	150 000

Vänersborgs kommun

Regler för klimatväxling

Innehållsförteckning

Inledning 1
Syfte 1
Tidigare ställningstaganden 1
Avgränsning 2
Administration och debitering 2
Klimatväxlingskostnad 2
Budget och resurser 2
Så används pengarna 2
Uppföljning 2

Dokumentinformation Regler för klimatväxling i Vänersborgs kommun		**Dokumentansvarig** Miljöstrateg	
Antagen 2024-10-09 § 166	**Antagen av** Kommunstyrelsen	**Reviderad**	**Giltighet** Tillsvidare
Aktualiserad 2026-01-19	**Diarienummer** KS 2023/1035	**Intranät** ☒	**Hemsida** ☒
Dokumentmottagare ☒ Förvaltningsorganisation ☐ Kommunala bolag ☐ Allmänheten ☒ Förtroendevalda			
Andra regelverk som omnämns Miljöstrategi 2030 (KF, 2023-03-13 § 26), Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 (KF, 2021-06-16 § 86)			

Inledning

Klimatväxling är ett sätt för bland annat kommuner, att genom ekonomiskt incitament, minska klimatbelastande resor i tjänst. Det innebär att det läggs en intern avgift på resor med flyg och privat bil i tjänst vilket påverkar den egna organisationen att välja andra alternativ med mindre utsläpp. Avgifterna som betalats in ska sedan användas till åtgärder som stärker organisationens klimat- och miljöarbete. Klimatväxlingen ska införas från och med 1 januari 2026 och kommer beräknas på föregående års data.

Detta dokument stämmer väl överens med kommunens andra styrande dokument gällande resor och fordon. Detta är ett sätt att öka det hållbara resandet inom kommunens verksamheter samt frångå fossila drivmedel.

Syfte

Vänersborgs kommun måste aktivt arbeta med att minska klimatpåverkan, såväl ur ett globalt som lokalt perspektiv. Detta är en del av kommunens arbete med Agenda 2030 och det globala målet ”Bekämpa klimatförändringarna”. Vidare har kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun 2021-06-16 § 86, antagit styrdokumentet Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030[1]. Strategins övergripande mål är att kommunen som organisation ska vara fossilfri 2030, i bemärkelsen att vi inte ska vara beroende av att använda fossila energikällor i verksamheten. Klimatväxling är ett verktyg för att uppnå det övergripande målet samt de ambitioner som anges i strategin, som till stor del handlar om att minska andelen flyg- och bilresor med en förflyttning till klimatsmarta alternativ samt frångå fossila drivmedel helt.

Tidigare ställningstaganden

Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 med tillhörande utredning som underlag, utgör tillsammans kommunens energiplan. Detta är ett steg vidare från tidigare ställningstaganden som gjorts. Kommunen har tidigare undertecknat Klimatstrategin för Västra Götaland 2009[2], Deklarationen Fossilfritt Sverige[3] och budkavle för Fossiloberoende gränsregion[4]. Dessutom har kommunen antagit flera klimatlöften[5] att genomföra, de senaste gäller för 2024 - 2026, där ett av dessa klimatlöften innebär att införa klimatväxling.

15. Vi klimatväxlar tjänsteresor
Det innebär att kommunen har ett klimatväxlingssystem där klimatbelastningen från kommunanställdas flyg- och bilresor i tjänsten beräknas minst årligen och ges ett monetärt värde som speglar exempelvis samhällsekonomisk värdering. Avsatta medel för klimatbelastningen används (växlas) för att kunna stimulera önskvärda klimatinvesteringar och/eller driftåtgärder internt i organisationen.

[1] Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – Transporter, el och uppvärmning (antagen 16 juni 202 § 86)
[2] Undertecknades av kommunstyrelsens ordförande 29 oktober 2009. Västra Götalandsregionens klimatstrategi går nu under namnet Klimat 2030. 2015 preciserades strategin med två regionala tilläggsmål.
[3] Beslut att skriva under deklarationen togs av kommunstyrelsen 7 februari 2018 § 18.
[4] Projektet Fossiloberoende gränsregion 2030 drivs av Fyrbodals kommunalförbund. Budkavlen undertecknades av kommunen 2014.
[5] Beslut om antagande av klimatlöften togs av kommunfullmäktige 2023-09-13 § 147

Avgränsning

De resor som omfattas av klimatväxling är flygresor och resor med privat bil i tjänsten med fossila drivmedel. Det gäller alla resor som genomförs av anställda och förtroendevalda i Vänersborgs kommun. De kommunala bolagen omfattas inte av denna anvisning.

Administration och debitering

Den administrativa hanteringen sker i kommunens löne- och ekonomisystem. Klimatväxlingsavgiften debiteras förvaltningarna årsvis, debitering sker utifrån föregående årsutfall på kontot för flygresor samt ersättning för utlägg med egen bil med fossila drivmedel. Intäkten bokas in på ett kommungemensamt klimatväxlingskonto.

Ekonomikontoret sammanställer varje år respektive förvaltnings/enhets avgift för klimatväxling och skickar bokföringsorder till respektive förvaltning senast i februari och bilägger underlag för vidare fördelning.

- Intäkten bokförs på konto 3699 Övriga intäkter och ersättningar med övrig kod, 6520, Intern Klimatväxling.
- Enheterna bokför kostnaden på konto 6999 Övriga kostnader för transportmedel och övrig kod, 6520, Intern Klimatväxling.

Klimatväxlingskostnad

Avgiften innebär ett påslag på:

- Resor med privat bil i tjänsten med fossila drivmedel, (20%) på milersättningen.
- Alla tjänsteresor med flyg, (20 %) på biljettpriset.

Budget och resurser

Budget avsätts i detaljbudgetarbetet på förvaltningarna, utifrån beräkning av procentsats enligt ovan på tidigare års kostnader.

Så används pengarna

Pengarna ska användas för att finansiera aktiviteter och åtgärder som bidrar till minskad klimatpåverkan. Förvaltningarna skriver tillsammans i den förvaltningsövergripande samordningsgruppen för det miljöstrategiska arbetet, fram förslag på hur pengarna ska fördelas och den politiska samordningsgruppen för miljö- och klimat tar beslut utifrån förslag. Detta görs årligen under tertial 1.

Medlen får inte användas till investering. Kriterier för en investering är att tillgången ska vara avsedd för stadigvarande bruk samt att utgiften är högre än ett halvt basbelopp (exkl. moms).

Medlen kan inte föras med mellan åren.

Uppföljning

Status och resultat redovisas i verksamhetsberättelsen, kommunens årliga bokslut samt den årliga uppföljningen av Strategi för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – Transporter, el och uppvärmning.

Godkännande

Dnr: KS 2026/193

Handläggare
Lena Tegenfeldt
lena.tegenfeldt@vanersborg.se
0521-72 23 80

Mottagare
Kommunstyrelsen

Fördjupad utredning om samverkansmöjligheter inom renhållning och VA mellan Trollhättans stad och Vänersborgs kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ge kommunstyrelsens förvaltning i uppdrag att göra en fördjupad utredning kring möjliga former för samverkan för att optimera drift av renhållning och VA. Formerna som ska utredas är gemensamt driftbolag och samverkan via avtal. Utredningen beräknas vara klar i september 2026.

Kommunstyrelsen beslutar att avsätta 200 tkr för extern konsultresurs för del av uppdraget. Finansiering sker från kommunstyrelsens anslag för oförutsett, vilket innan beslut uppgår till 7 894 tkr.

Sammanfattning av ärendet

Stadsdirektör och kommundirektör i Trollhättan och Vänersborg gav tjänstemän i respektive kommun i uppdrag att presentera tidigare gemensamma utredningar om möjlig samverkan och nuläge i båda kommunerna avseende renhållning och VA i samarbetskommittén den 17 mars 2026.

I presentationen gavs en översiktlig nulägesbeskrivning av hur vatten och avlopp samt renhållning är organiserade i respektive kommun, vilket samarbete som sker i nuläget samt vilka tidigare utredningar kring samarbete inom VA som genomförts. Presentationen innehöll också en omvärldsbevakning av vilka möjligheter och utmaningar som finns i samverkan mellan kommuner avseende renhållning och VA.

Samarbetskommittén förde en dialog utifrån presentationen och enades om att en fördjupad utredning angående samverkan bör göras.

En förutsättning för fortsatt utredning är att kommunstyrelsen i Trollhättan och Vänersborg ger i uppdrag att göra en fördjupad utredning kring möjliga former för samverkan för att optimera drift av renhållning och VA. Formerna som ska utredas är gemensamt driftbolag och samverkan via avtal och extern resurs kan behöva anlitas i utredningen.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kommunerna har idag ett etablerat samarbete inom flera områden. Samverkan sker kring VA, avfallsfrågor, laboratoriestöd, erfarenhetsutbyte, gemensamma upphandlingar

och resursdelning vid behov. Det sker även dialog kring drift, taxor och utvecklingsfrågor. Samverkan har bidragit till kunskapsutbyte och viss effektivisering.

Verksamheterna är organiserade på olika sätt i kommunerna. I Trollhättan bedrivs VA och avfall inom ett kommunalt bolag medan verksamheten i Vänersborg är organiserad inom en kommunal förvaltning. Skillnaderna innebär olika styrformer, beslutsvägar och organisation av stödfunktioner, vilket är en viktig faktor att beakta vid ett eventuellt fördjupat samarbete.

En gemensam driftorganisation eller fördjupad samverkan via avtal kan ge flera potentiella fördelar. En större organisation kan skapa ökad robusthet genom bredare kompetensbas, minskad sårbarhet och bättre möjligheter att hantera kriser och störningar. Samverkan kan även bidra till effektivare resursutnyttjande genom gemensamma upphandlingar, samordnade arbetssätt och möjlighet att dela specialistkompetenser. En större organisation kan också stärka förutsättningarna för kompetensförsörjning, utvecklingsarbete och anpassning till ökade krav inom säkerhet, miljö och lagstiftning.

Samtidigt innebär samverkan vissa utmaningar. Styrningen kan bli mer komplex när flera kommuner är involverade, och olika prioriteringar, ekonomiska förutsättningar och organisationskulturer kan behöva hanteras. Samverkan kräver tydliga strukturer för ansvar, styrning och uppföljning samt en gemensam målbild för verksamhetens utveckling. Erfarenheter från andra samarbeten visar också att samverkan inte automatiskt leder till lägre kostnader utan kräver resurser för samordning och gemensam styrning.

Flera frågor behöver analyseras vidare inför ett eventuellt beslut om fördjupad samverkan och extern resurs kan behöva anlitas i utredningen.

Beredning

Ärendet har beretts i samverkan med Trollhättan stad.

Lena Tegenfeldt

Kommundirektör

Sändlista

Handläggare av ärendet
Trollhättan stad
Samhällsbyggnadsnämnden

§ 6

Årsrapport 2025 - personal, arbetsmiljö & kompetens

KS 2026/181

Beslut

Kommunfullmäktige fastställer årsrapporten 2025 – personal, arbetsmiljö & kompetens.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen tar årligen fram en årsrapport över nyckeltal inom personalområdet, utifrån områdena: personal, arbetsmiljö och kompetens. Den totala sjukfrånvaron har minskat för tredje året i följd, främst på grund av minskad långtidssjukfrånvaro. Jämfört med 2024, har den totala sjukfrånvaron minskat till 8,8% från 9,2%. Medarbetarundersökningen genomfördes i oktober 2025. Resultatet visade att det totala indexvärdet för Hållbart medarbetarengagemang (HME) samt att rekommendera sin arbetsplats (eNPS) ökade jämfört med föregående år.

Beslutsunderlag

- Årsrapport 2025 - personal, arbetsmiljö & kompetens
- Årsrapport 2025 - personal, arbetsmiljö & kompetens

2026-03-18 Dnr: KS 2026/181

Handläggare
Lisa Guppy
lisa.guppy@vanersborg.se
0521-72 26 58

Mottagare
Kommunfullmäktige

Årsrapport 2025 – personal, arbetsmiljö & kompetens

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige fastställer årsrapporten 2025 – personal, arbetsmiljö & kompetens.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen tar årligen fram en årsrapport över nyckeltal inom personalområdet, utifrån områdena: personal, arbetsmiljö och kompetens. Den totala sjukfrånvaron har minskat för tredje året i följd, främst på grund av minskad långtidssjukfrånvaro. Jämfört med 2024, har den totala sjukfrånvaron minskat till 8,8% från 9,2%. Medarbetarundersökningen genomfördes i oktober 2025. Resultatet visade att det totala indexvärdet för Hållbart medarbetarengagemang (HME) samt att rekommendera sin arbetsplats (eNPS) ökade jämfört med föregående år.

Beredning

Ärendet har beretts av personalavdelningen på kommunstyrelseförvaltningen. Avdelningen har tagit in siffror och analys av respektive förvaltning.

Anna Johannesson

Personalchef

Bilagor

Årsrapport 2025 – personal, arbetsmiljö & kompetens

Sändlista

Samtliga nämnder och förvaltningar

ÅRSRAPPORT 2025

PERSONAL | ARBETSMILJÖ | KOMPETENS

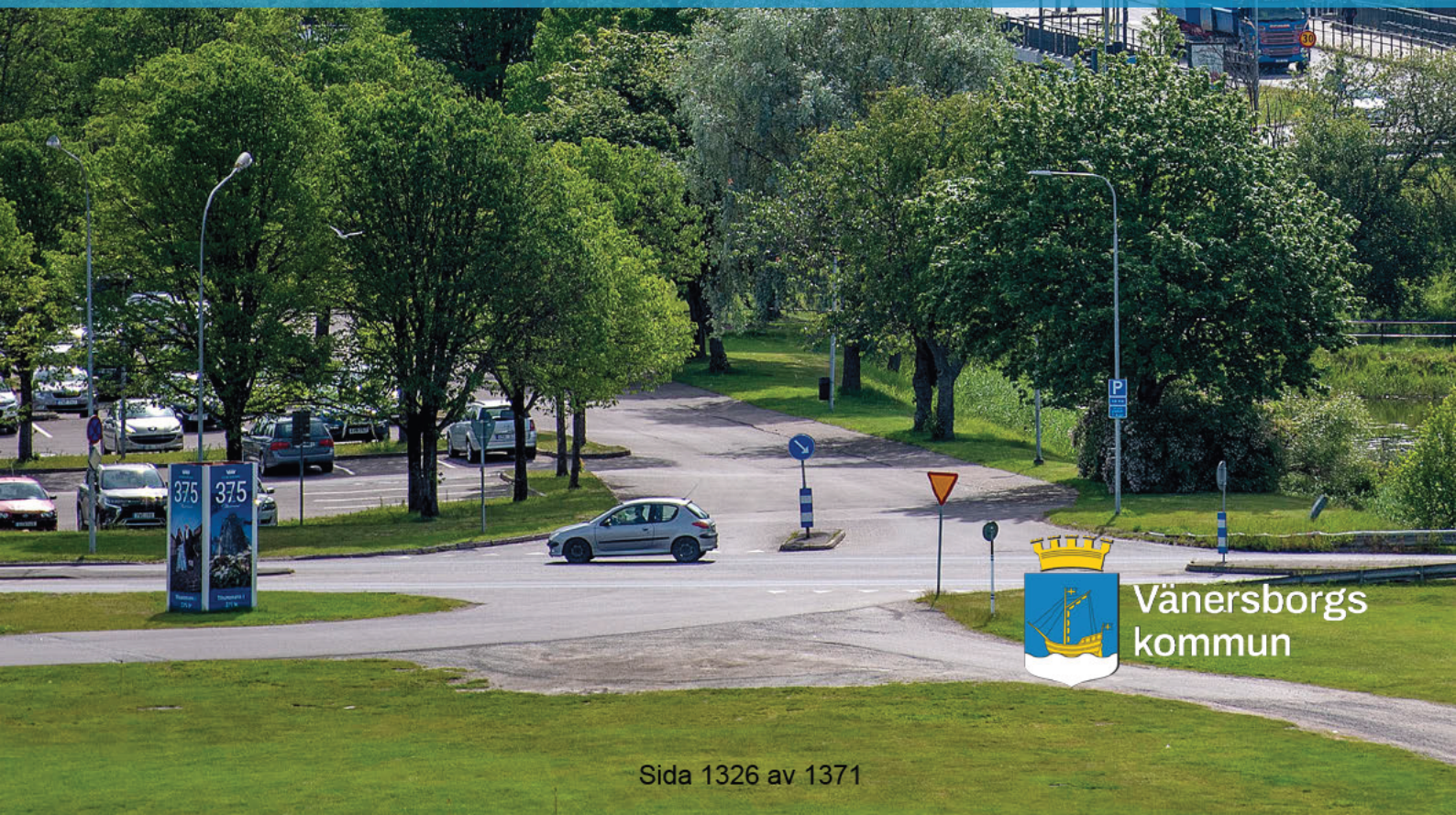

Vänersborgs kommun

Förord 3
Om redovisningen 4
Sammanfattning 5
Personalstruktur 6
Anställda 6
Andel tillsvidareanställda 6
Anställda enligt bestämmelser för arbetsmarknadspolitiska insatser 7
Andel heltidsanställda 7
Genomsnittlig sysselsättningsgrad 8
Medelålder 8
Årsarbetare 8
Timavlönade 9
Resursanvändning 9
Lön 10
Arbetsmiljö 11
Medarbetarundersökningen 11
Orsaker bakom resultatet i medarbetarundersökningen 12
Sjukfrånvaro 12
Rehabilitering 14
Orsaker bakom sjukfrånvaro 14
Frisktal 15
Övertid och fyllnadstid 16
Arbetsskador och tillbud 16
Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 17
Inspektioner från Arbetsmiljöverket 18
Bakgrund till inspektionerna 18
Resultat från inspektionerna i Vänersborgs kommun 18
Antal medarbetare per chef 18
Övrigt inom arbetsmiljöarbetet 19
Kartläggning från antagande till fakta 19
Kompetensförsörjning 20
Lika chefskarriär 20
Avgångsenkät 21
Organisationserfarenhet 21
Pensionsavgångar 21
Kommande pensionsavgångar 21
Kompetensförsörjningsplaner 22
Arbete inom kompetensförsörjning 22
Ekonomirelaterat 23
Fördjupande statistik - personalstruktur 24
Fördjupande statistik - arbetsmiljö 26
Fördjupande statistik - kompetensförsörjning 29
Bilaga: Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 30

Förord

Vi lever i en tid som präglas av förändring och osäkerhet i omvärlden. Samtidigt visar utvecklingen i Vänersborgs kommun på en stabilitet och en fortsatt positiv riktning när det gäller våra medarbetare och arbetsmiljön. I redovisningen sammanställs nyckeltal, resultat från medarbetarundersökningen samt genomförda insatser inom personal- och arbetsmiljöområdet under året.

Kommunen står fortsatt inför betydande utmaningar, där sjukfrånvaro och kompetensförsörjning är två centrala områden. Även om den totala sjukfrånvaron minskar över tid och utvecklingen går i rätt riktning, kvarstår behovet av långsiktigt och strukturerat arbete, särskilt kopplat till arbetsbelastning, rehabilitering och förebyggande arbetsmiljöinsatser. Samtidigt innebär demografiska förändringar och ökade kompetenskrav ett växande behov av strategisk planering för att säkra framtidens kompetens.

Under året har kommunen fortsatt att arbeta brett och systematiskt för att stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv. Arbetet har omfattat utveckling av rehabiliteringsprocesser, ett förstärkt fokus på friskfaktorer samt insatser för att utveckla ledarskap och delaktighet. Resultaten från årets medarbetarundersökning visar att Hållbart medarbetarengagemang ligger kvar på en god nivå och når kommunens ambitionsvärde. Undersökningen visar även på en positiv utveckling inom flera delar av arbetsmiljön samt en fortsatt hög andel medarbetare som kan rekommendera Vänersborgs kommun som arbetsplats.

Sammantaget visar årets resultat att kommunen har en stabil grund inom personal- och arbetsmiljöområdet, med minskad sjukfrånvaro, goda resultat i medarbetarundersökningen och en ökad tillförlitlighet genom högre svarsfrekvens. Samtidigt kvarstår viktiga utvecklingsområden. För att långsiktigt säkerställa ett hållbart arbetsliv krävs fortsatt dialog, systematisk uppföljning och riktade förebyggande och främjande insatser på alla nivåer i organisationen.

Vänersborg, mars 2026

Kenneth Borgmalm
Ordförande Personal- och förhandlingsutskottet

Anna Johannesson
Personalchef

Om redovisningen

Redovisningen är uppbyggd i flera delar. Den inleds med en sammanfattande del som ger en övergripande bild av redovisningens innehåll och årets viktigaste resultat. Därefter följer tre tematiska områden: personalstruktur, arbetsmiljö och kompetensförsörjning. I dessa avsnitt presenteras nyckeltal i form av tabeller och diagram på kommunnivå, och där det är relevant även uppdelat efter kön. I den efterföljande delen presenteras en fördjupande statistikdel, där samma tre områden återkommer i samma ordning (personalstruktur, arbetsmiljö och kompetensförsörjning), men med statistik som är mer detaljerad och nedbruten, exempelvis per förvaltning och i andra relevanta indelningar.

Förklaringar finns i inledning av respektive kapitel och vid diagrammen, för att på bästa sätt kunna ta till sig informationen som presenteras i tabell eller diagram. Där det finns jämförelsedata med grannkommuner eller omvärlden att tillgå, är dessa inkluderade.

Redovisningen kompletterar kommunens årsredovisning med en fördjupad beskrivning om delarna inom personalstruktur, arbetsmiljö och kompetensförsörjning. Redovisningen ska ses som ett övergripande dokument utan anspråk på att ge en heltäckande beskrivning. Målet med själva redovisningen är att kunna vara en utgångspunkt i dialog om personalpolitik och organisationskultur samt vara ett bidrag åt förvaltningarna i frågor som arbetsmiljö och jämställdhet.

Ett medarbetarperspektiv genomsyrar innehållet, vilket innebär att medarbetarna lyfts som en central del i kommunens värdeskapande. De är en förutsättning för att organisationen ska kunna leverera de värden som kommuninvånarna förväntar sig. En viktig del i personalpolitiken är därför att säkerställa en hållbar arbetsmiljö som vårdar och utvecklar denna resurs.

Förvaltningarnas förkortningar som används i redovisningen är:

- Barn- och utbildningsförvaltningen = BUF
- Kommunstyrelseförvaltningen = KSF
- Kultur- och fritidsförvaltningen = KFF
- Miljö- och byggnadsförvaltningen = MBF
- Samhällsbyggnadsförvaltningen = SBF
- Socialförvaltningen = SF

Sammanfattning

År 2025 präglas av en sammantaget stabil utveckling när det gäller personalstruktur, arbetsmiljö och kompetensförsörjning. Trots fortsatt omvärldsosäkerhet och långsiktiga strukturella utmaningar visar årets redovisning på en organisation med god grund, där flera nyckeltal utvecklas i positiv riktning.

Personalstrukturen kännetecknas av en fortsatt hög andel tillsvidareanställda och en stabil total personalstyrka. Könsfördelningen är i stort sett oförändrad. Andelen heltidsanställningar och den genomsnittliga sysselsättningsgraden ligger på en hög och stabil nivå, vilket bidrar till god kontinuitet och effektiv resursanvändning. Medelåldern i organisationen är oförändrad, vilket ger förutsägbarhet men samtidigt tydliggör behovet av långsiktig planering inför kommande pensionsavgångar.

Inom arbetsmiljöområdet visar resultaten på en fortsatt positiv utveckling. Den totala sjukfrånvaron minskar för tredje året i rad, främst till följd av minskad långtidssjukfrånvaro, även om nivåerna fortsatt är höga i vissa verksamheter. Variationerna mellan förvaltningarna speglar skillnader i uppdrag, arbetsmiljörisker och organisatoriska förutsättningar, vilket understryker behovet av verksamhetsnära analyser och riktade insatser. Resultaten från medarbetarundersökningen visar att hållbart medarbetarengagemang når kommunens ambitionsvärde och att svarsfrekvensen ökar, vilket stärker tillförlitligheten i resultaten. Sammantaget indikerar detta ett stabilt engagemang och ett stärkt förtroende för det systematiska arbetsmiljöarbetet, även om utmaningar kvarstår kring arbetsbelastning och prioritering av arbetsuppgifter.

Kompetensförsörjningen är fortsatt ett strategiskt prioriterat område. Omfattande pensionsavgångar under kommande år, i kombination med ett ansträngt rekryteringsläge inom flera yrkesgrupper, ställer ökade krav på långsiktig planering, kompetensutveckling och nya arbetssätt. Förvaltningarna arbetar utifrån framtagna kompetensförsörjningsplaner som omfattar både rekrytering, introduktion och kompetensöverföring. Samtidigt lyfts behovet av stärkt attraktivitet som arbetsgivare, tydligare strukturer för introduktion samt fortsatt utveckling av arbetsmiljö och ledarskap för att behålla och utveckla befintlig kompetens.

Sammantaget visar 2025 års resultat på en stabil grund inom personal- och arbetsmiljöområdet, med positiva trender inom flera centrala nyckeltal. Samtidigt kvarstår långsiktiga utmaningar kopplade till arbetsbelastning, sjukfrånvaro och kompetensförsörjning. För att säkerställa ett hållbart arbetsliv och möta framtidens behov krävs fortsatt systematiskt arbete, fördjupad analys och riktade förebyggande och främjande insatser på alla nivåer i organisationen.

Personalstruktur

Att ha en hållbar arbetskraft i alla åldersgrupper är avgörande för att möta kommunens framtida behov av kompetens. Den demografiska utvecklingen gör att organisationen måste hitta nya lösningar. Ett sätt kan vara genom att uppmuntra medarbetare att arbeta heltid och stanna i arbetslivet längre. För att lyckas behöver kommunen skapa rätt förutsättningar för ett långt och hälsosamt arbetsliv.

Detta avsnitt innehåller frågor kring personalstruktur och avslutas med tabeller som ger mer statistik för den som vill fördjupa sig. Med personalstruktur menas en översikt över hur medarbetarna inom en organisation är sammansatt. Exempelvis ålder, kön, anställningsformer och sysselsättningsgrad.

Anställda

En tillsvidareanställning gäller utan slutdatum och fortsätter löpande tills den avslutas och en visstidsanställning är tidsbegränsad och gäller under en bestämd period eller för ett särskilt behov, exempelvis vid ett vikariat eller ett tillfälligt uppdrag. Tillsvidareanställda och visstidsanställda tillsammans utgör månadsavlönade.

Genom att följa utvecklingen bland månadsavlönade är det möjligt att tidigt upptäcka förändringar som kan påverka bemanning, kompetensförsörjning och den långsiktiga planeringen av personalresurser.

		2023	2024	2025	Diff fg år
Tillsvidareanställda	Kvinnor	2 642	2 663	2 643	-20
	Män	708	733	737	4
	Totalt	3 350	3 396	3 380	-16
Visstidsanställda	Kvinnor	196	167	177	10
	Män	113	99	90	-9
	Totalt	309	266	267	1
Totalt månadsavlönade	Kvinnor	2 838	2 830	2 820	-10
	Män	821	832	827	-5
	Totalt	3 659	3 662	3 647	-15

Andel tillsvidareanställda

Andelen tillsvidareanställda har under perioden legat på en fortsatt hög nivå, utan några större förändringar. Skillnaden mellan kvinnor och män har minskat något, samtidigt ligger båda grupperna kvar på en hög andel tillsvidareanställningar. Sammantaget innebär det en stabil anställningsstruktur, där könsskillnaderna gradvis minskar.

	2024	2025	Diff fg år
Trollhättan	92,70%	94,93%	2,23%
Uddevalla	92,60%	93,63%	1,03%
Vänersborg	92,70%	92,70%	oför

Könsfördelningen bland tillsvidareanställda har under perioden varit stabil och fortsätter att vara tydligt kvinnodominerad, med cirka 78 % kvinnor och 22 % män. Andelen män ökar något över tid, men ökningen är så liten att könsskillnaderna bara minskar svagt.

Det innebär att det finns en tydlig kvinnodominans bland tillsvidareanställda. Liknande mönster återfinns även i andra kommuner, vilket indikerar att det återspeglar den typiska könsfördelningen bland tillsvidareanställda inom den kommunala sektorn.

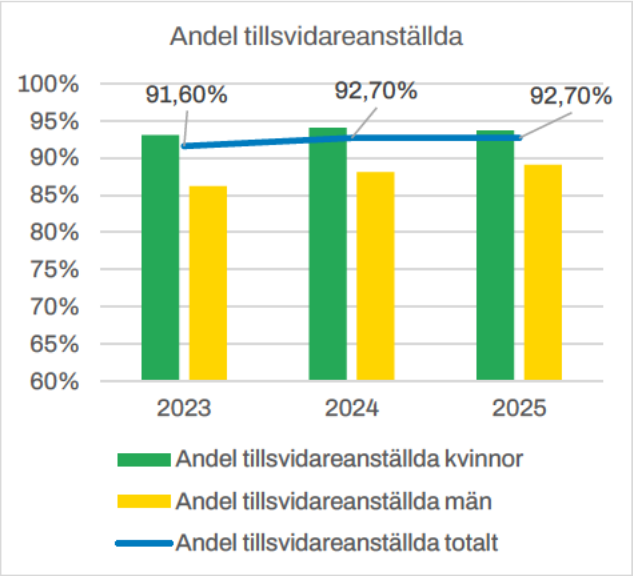

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Anställda enligt bestämmelser för arbetsmarknadspolitiska insatser

Kommunens visstidsanställda inkluderar medarbetare anställda enligt kollektivavtalet Bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser (BEA). Antalet BEA-anställningar följs för att belysa kommunens användning av arbetsmarknadspolitiska insatser i relation till kompetensförsörjningen.

Antalet BEA-anställda i kommunen har varit relativt stabilt under de senaste åren, med mindre förändringar från år till år. År 2023 fanns det 60 BEA-anställda, 2024 var antalet 56 och under 2025 ökade det till 65 personer. Dessa siffror visar att kommunen konsekvent använder BEA-anställningar, utan några större svängningar. Diagrammet nedan illustrerar hur dessa anställningar är fördelade mellan olika verksamhetsområden.

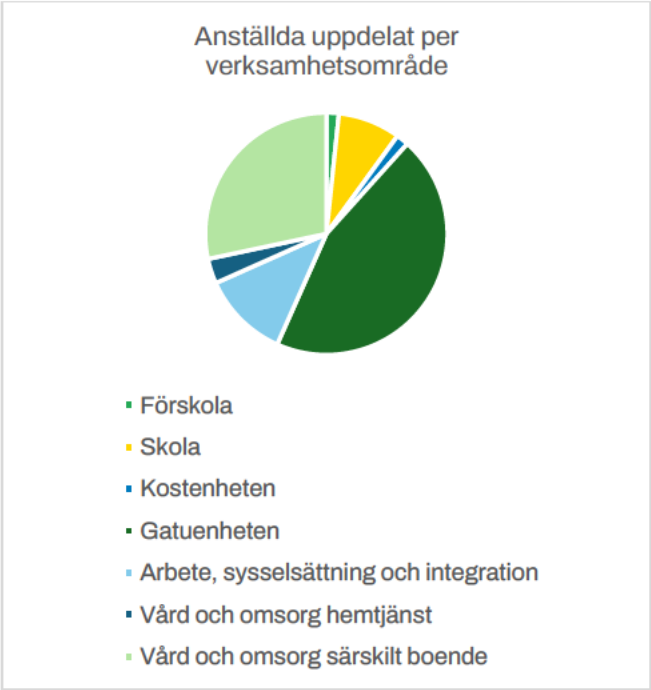

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Andel heltidsanställda

En ökad andel heltidsanställda inom kommunen gör det möjligt att använda den kompetens som finns mer effektivt och minskar samtidigt behovet av nyrekryteringar. Heltidsanställningar stärker kontinuiteten i verksamheten, vilket bidrar till högre kvalitet samt en stabilare och mer produktiv arbetsmiljö. Det ger personalen bättre förutsättningar för långsiktig kompetensutveckling och ökat ansvarstagande.

Den totala andelen heltidsanställningar är relativt stabil, men det finns tydliga skillnader mellan könen. Deltidsarbete är vanligare inom yrken där kvinnor utgör majoriteten, vilket återspeglas i könsskillnaderna på kommunnivån.

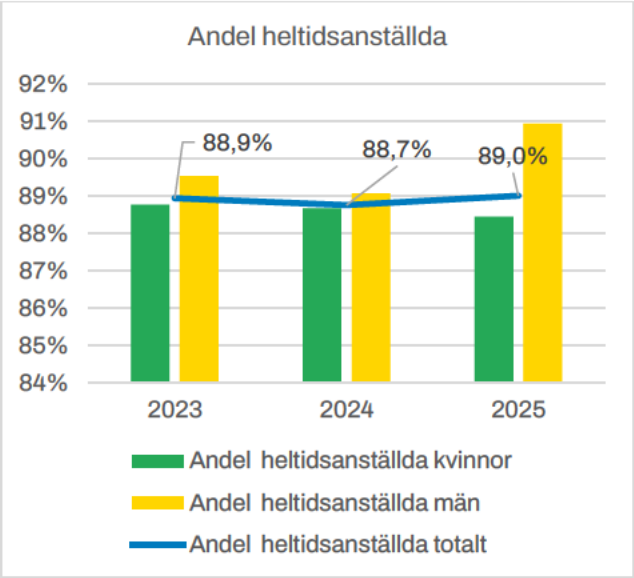

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Genomsnittlig sysselsättningsgrad

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden baseras på den tjänstgöringsgrad som står angiven i anställningsavtalet, det vill säga den omfattning som är överenskommen mellan arbetsgivare och medarbetare.

En hög sysselsättningsgrad är fördelaktig eftersom det innebär att kommunen erbjuder mer omfattande och hållbara tjänster. Det bidrar till stabilitet i verksamheterna och skapar bättre förutsättningar att använda resurserna på ett effektivt sätt.

Genomsnittlig sysselsättningsgrad ligger på en stabil nivå omkring 97 % totalt. Kvinnor är oförändrat på 97,2 %, medan män ökar 2025 till 97,5 %, vilket gör att könsgapet vänder till mäns fördel. Den höga nivån visar att kommunen i grunden erbjuder tjänster med högre sysselsättningsgrad, vilket stärker bemanning och kontinuitet.

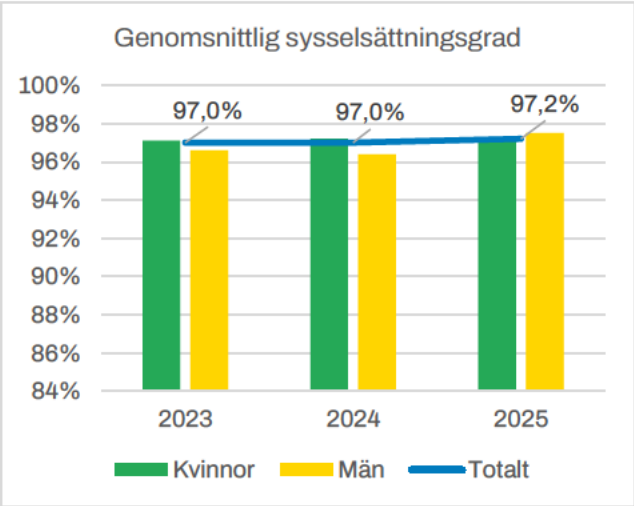

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Medelålder

Medelålder är ett nyckeltal som visar den genomsnittliga åldern bland de tillsvidareanställda i kommunen. Det ger en bild av hur personalen är sammansatt ur ett åldersperspektiv.

Medelåldern visar hur nära organisationen är kommande pensionsavgångar och behov av rekrytering. Den visar också om personalstrukturen är balanserad. En jämn medelålder är även relevant ur ett arbetsmiljöperspektiv, då olika åldersgrupper kan ha olika behov och förutsättningar för att orka och vilja arbeta över tid. Genom att följa utvecklingen över tid kan organisationen planera sin bemanning och kompetensförsörjning mer strategiskt och säkerställa ett långsiktigt hållbart arbetsliv.

Medelåldern ligger stabilt på 45 år totalt 2023–2025, vilket tyder på en jämn och förutsägbar åldersstruktur men med en bestående könsskillnad på 3–4 år.

	2023	2024	2025	Diff fg år
Kvinnor	46	46	46	oför
Män	42	43	42	-1
Totalt	45	45	45	oför

Årsarbetare

Årsarbetare är ett mått som visar hur många heltidsanställda organisationens arbetade tid motsvarar under ett år. Måttet tar hänsyn till både heltid och deltid. Om flera personer arbetar deltid kan deras arbetstid tillsammans motsvara en årsarbetare.

Genom att följa antal årsarbetare ges en tydlig bild av den verkliga arbetsinsatsen, oavsett hur många personer som är anställda. Till skillnad från statistik över anställda – där faktorer som deltidsarbete, tidsbegränsade tjänster och olika typer av frånvaro spelar in – ger siffran för årsarbetare en mer rättvisande bild av bemanningen under året. Årsarbetare gör det enklare att utvärdera balansen mellan resurser och behov, följa upp bemanningens utveckling, granska hur frånvaro och timanställningar påverkar verksamheten samt säkra tillräcklig kapacitet för hög kvalitet och kontinuitet.

	2023	2024	2025	Diff fg år
Kvinnor	2 303	2 286	2 285	-1
Män	755	753	769	16
Totalt	3 048	3 039	3 054	15

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Timavlönade

En hög andel arbetade timmar från timavlönade kan signalera bemanningsbrist, hög frånvaro eller återkommande korttidsbehov. Det kan påverka kontinuitet, kostnader och arbetsmiljö. Genom att följa utvecklingen över tid får organisationen en bild av stabiliteten i grundbemanningen och om verksamheterna behöver stärkas med fler tillsvidareanställningar eller förändrade arbetssätt.

En tydlig säsongsvariation syns i de timavlönades arbetade timmar, med toppar under sommarmånaderna och lägre nivåer under vinterperioden. Det är ett naturligt mönster eftersom verksamheterna har större behov av timanställda vid semestrar. Sett över de senaste tre åren har det totala antalet arbetade timmar för timavlönade varit stabilt, med endast små förändringar över tid.

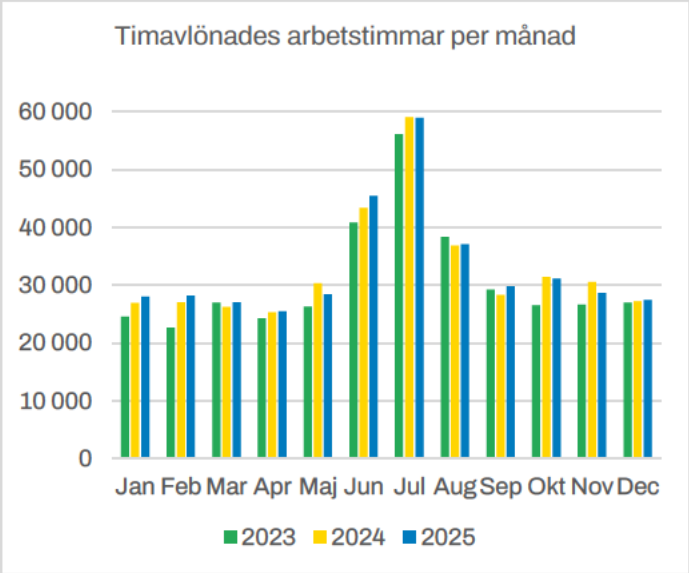

Under perioden 2023 till 2025 har de timavlönade motsvarat mellan 187 och 200 årsarbetare, med en viss ökning varje år. Det innebär att behovet av timanställda varit relativt stabilt, men har ökat något över tid. Utvecklingen speglar verksamheternas återkommande behov av extra bemanning under vissa perioder.

Resursanvändning

Att följa kommunens resursanvändning gör det möjligt att se hur den totala arbetstiden faktiskt fördelas mellan arbetad tid och olika former av frånvaro. Det ger en tydlig bild av hur mycket tid som används i verksamheten och hur mycket som går till semester, sjukfrånvaro, föräldraledighet, studieledighet, vård av barn, facklig ledighet och övrig frånvaro. Tillsammans utgör dessa delar personalens totala arbetstid.

Genom att analysera fördelningen över tid kan kommunen planera bemanning mer träffsäkert, identifiera mönster i frånvaro, förstå var det finns risk för resursbrist och säkerställa att verksamheterna har rätt förutsättningar att upprätthålla kvalitet över tid.

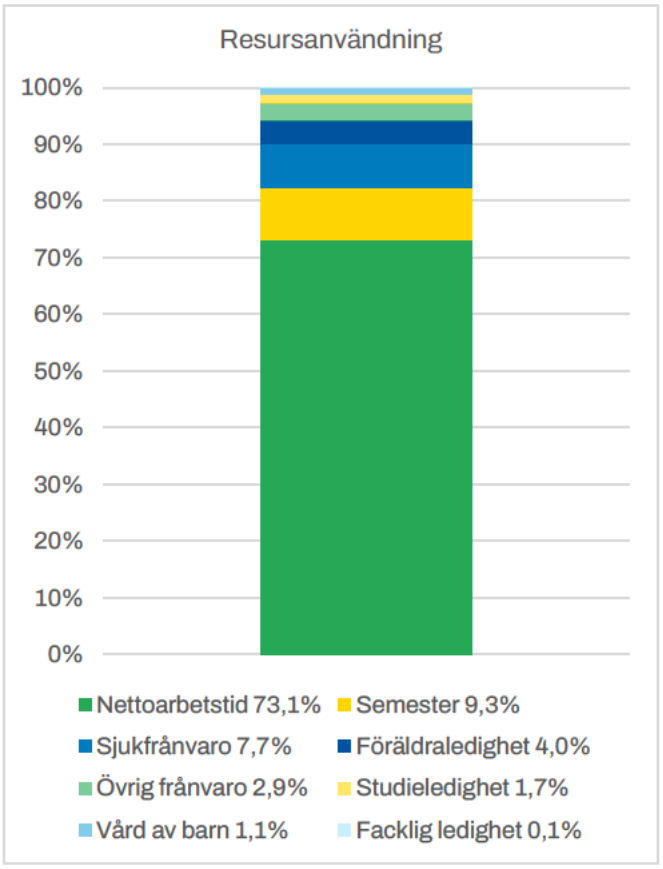

Lön

Medianlön är ett robust mått som ger en rättvisande bild av den typiska lönenivån, eftersom det inte påverkas av enskilda extremvärden. Det gör medianlönen särskilt lämplig för att följa löneutvecklingen över tid och analysera förändringar i den samlade lönestrukturen. Siffrorna i tabellerna nedan utgår från tillsvidareanställda.

Genom att följa medianlönens utveckling över tid fångas förändringar i den samlade lönestrukturen och ger ett stabilt underlag för att analysera löneutveckling, lönenivåer och eventuella strukturella förändringar.

	2023	2024	2025	Diff fg år
Kvinnor	32 731	33 630	34 910	1 280
Män	30 768	31 640	32 700	1 060
Totalt	32 150	33 192	34 318	1 126

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Kvinnors medianlön som andel av mäns visar skillnaden i lön mellan könen över tid. Måttet tar inte hänsyn till yrke eller befattning, utan fungerar mest som indikator. Det beräknas genom att dividera kvinnors medianlön med mäns och multiplicera med 100.

Kvinnors medianlön har under perioden 2023–2025 legat på cirka 106 procent av mäns medianlön. Nivån är relativt stabil över tid, vilket indikerar små förändringar i den övergripande lönestrukturen mellan könen.

Arbetsmiljö

En välfungerande arbetsmiljö är en grundförutsättning för att kunna leverera god service, skapa kvalitet i verksamheterna och vara en attraktiv arbetsgivare. Arbetsmiljön påverkar både medarbetarnas hälsa, trivsel och utvecklingsmöjligheter samt kommunens förmåga att nå sina verksamhetsmål, säkra kompetensförsörjningen och upprätthålla en hållbar ekonomi.

En god arbetsmiljö bidrar till att attrahera, utveckla och behålla kompetens i en tid när konkurrensen om arbetskraft är betydande. Den minskar personalomsättning och sjukfrånvaro, stärker produktiviteten och skapar stabilitet i verksamheterna. Brister i arbetsmiljön kan däremot leda till ökade kostnader, minskad kvalitet och risker för att kommunens uppdrag inte fullt ut kan genomföras.

Medarbetarundersökningen

Varje höst genomförs en medarbetarundersökning som består av två delar. Den första delen innehåller nio frågor om hållbart medarbetarengagemang (HME) och en fråga om att rekommendera sin arbetsplats (eNPS, employee Net Promoter Score). Den andra delen består av 24 frågor om friskfaktorer. Inför årets undersökning har frågorna om den organisatoriska och sociala arbetsmiljön (OSA) har tagits bort och ersatts med frågor om friskfaktorer.

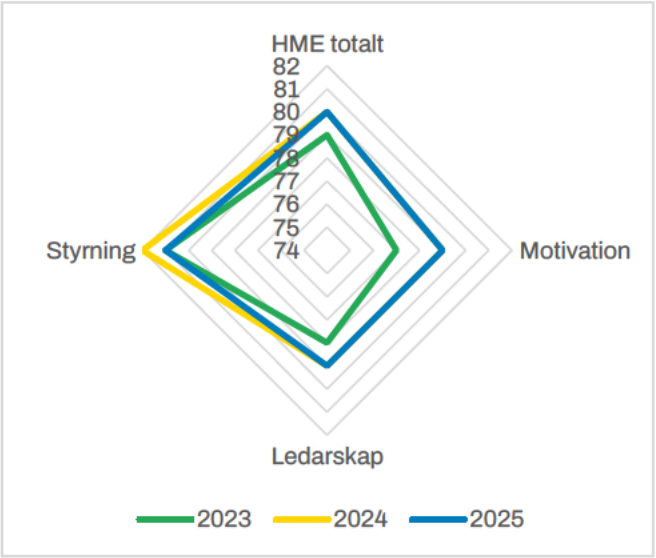

Årets resultat visar att svarsfrekvensen har ökat från 77 till 80, vilket innebär att fler medarbetare har bidragit med sina upplevelser. Indexvärdet för hållbart medarbetarengagemang uppgår till 80, vilket var målvärdet för 2025. I Inom HME ligger både motivation och ledarskap kvar på samma nivå som förra året, med indexvärdet 79. Delområdet styrning har däremot minskat till 81. Resultatet för eNPS, att rekommendera sin arbetsplats, är 34. Index för friskfaktorer uppgår till 73. Eftersom friskfaktorerna mäts på detta sätt för första gången finns inga resultat att jämföra med.

Prioriterade områden inför kommande undersökning 2026 är: att öka svarsfrekvensen, att fokusera på delområdet motivation inom hållbart medarbetarengagemang och på friskfaktorfrågan ”Vi satsar på främjande och förebyggande aktiviteter som får oss att bibehålla och stärka hälsa”.

Resultaten ligger i nivå med andra kommuner och branschen när det gäller HME med index 80, och har ett högre eNPS-värde än både Trestad och branschen. Detta tyder på att insatser för arbetsmiljö och engagemang ger goda resultat, även om fortsatt arbete behövs för att behålla och förbättra värdena framåt.

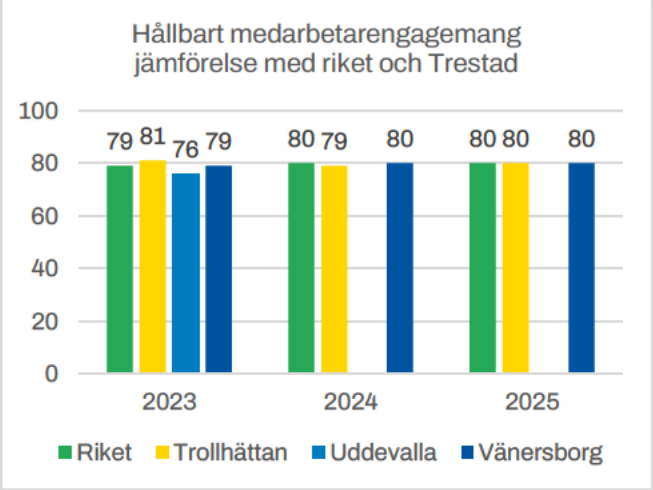

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

	2023	2024	2025
Jämförelse bransch	-5	-12	-5
Trollhättan		8	9
Uddevalla	-29		-22
Vänersborg	27	36	34

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Orsaker bakom resultatet i medarbetarundersökningen

Förvaltningarna har under en längre tid bedrivit ett strukturerat och målinriktat arbete för att stärka det hållbara medarbetarengagemanget. Arbetet har omfattat både ledarskapsutveckling, ökad delaktighet och ett mer systematiskt arbetsmiljöarbete. Resultaten från medarbetarundersökningen har använts aktivt i dialog och analys på olika nivåer i organisationen och utgjort grund för lokalt anpassade handlings- och aktivitetsplaner. Särskilt fokus har lagts på att stärka medarbetarnas delaktighet genom exempelvis arbetsplatsträffar, APM, gemensamma utvecklingsdagar och tematiska förvaltningsdagar.

Chefernas roll har varit central i detta arbete, med ökat fokus på närvarande, engagerande och tydligt ledarskap samt mer systematisk uppföljning av verksamhet och arbetsmiljö. Genom att tydliggöra mål, förväntningar och ansvar har flera förvaltningar skapat bättre förutsättningar för att medarbetare ska uppleva meningsfullhet, trygghet och förtroende i sitt arbete. Parallellt har arbetet med friskfaktorer stärkts, med både förebyggande och främjande insatser som en integrerad del av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Sammantaget visar resultaten att kommunen har en stabil grund när det gäller medarbetarengagemang. Den ökade svarsfrekvensen i årets undersökning indikerar ett ökat engagemang och stärker tillförlitligheten i resultaten. Samtidigt kvarstår gemensamma utmaningar, främst kopplade till arbetsbelastning och prioritering av arbetsuppgifter. För att långsiktigt säkerställa ett hållbart arbetsliv krävs fortsatt dialog, fördjupad analys samt förstärkta förebyggande och främjande arbetsmiljöinsatser på samtliga nivåer i organisationen.

Sjukfrånvaro

En hög eller ökande sjukfrånvaro kan tyda brister i arbetsmiljön och leda till ökade kostnader, kompetensbrist och minskad kontinuitet i verksamheterna. Genom att följa sjukfrånvaron får verksamheterna ett underlag för det förebyggande arbetsmiljöarbetet och för tidiga insatser som kan stärka medarbetarnas hälsa och långsiktiga hållbarhet.

Sjukfrånvaron följs upp utifrån olika perioder:

- **Dag 1–14:** Kort sjukfrånvaro som ofta beror på tillfälliga sjukdomar, men som också kan ge tidiga signaler om arbetsbelastning och arbetsmiljö.
- **Dag 15–59:** Varaktig frånvaro som ofta kräver samordning kring rehabilitering, tidiga anpassningar för att stödja återgång i arbete.
- **Dag 60+:** Långvarig sjukfrånvaro som ofta är kopplad till mer komplexa hälsoskäl och har större påverkan på verksamhetens kontinuitet, kompetensförsörjning och kostnader.
- **Total sjukfrånvaro:** En samlad bild av frånvarons omfattning som används för att följa utvecklingen över tid, jämföra verksamheter och bedöma effekten av arbetsmiljö- och hälsoinsatser.

Tillsammans ger dessa mätperioder ett nyanserat underlag för att arbeta både förebyggande och rehabiliterande samt för att fatta välgrundade beslut på organisatorisk nivå.

Sjukfrånvaron minskar stadigt över perioden. Nedgången det senaste året beror på färre andelar långtidssjukfrånvaro (dag 60+), medan övriga perioder ligger stabilt. Långtidssjukfrånvaro utgör fortsatt omkring hälften av den totala frånvaron, vilket gör att minskningen där får störst effekt på totalnivån.

	2023	2024	2025
Dag 1–14	3,8	3,6	3,6
Dag 15–59	0,9	0,8	0,8
Dag 60+	4,8	4,8	4,4
Total	9,5	9,2	8,8

Sjukfrånvaron minskar totalt sett och skillnaden mellan könen blir mindre, även om det fortfarande finns en nivåskillnad. Det är viktigt att fortsätta prioritera förebyggande insatser och tidiga åtgärder, särskilt i de områden som bidrar mest till långtidssjukfrånvaro.

	2023	2024	2025
Medel för kommuner	7,5	7,5	7,2
Trollhättan	9,0	9,1	8,8
Uddevalla	9,8	10,4	9,4
Vänersborg	9,5	9,2	8,8

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

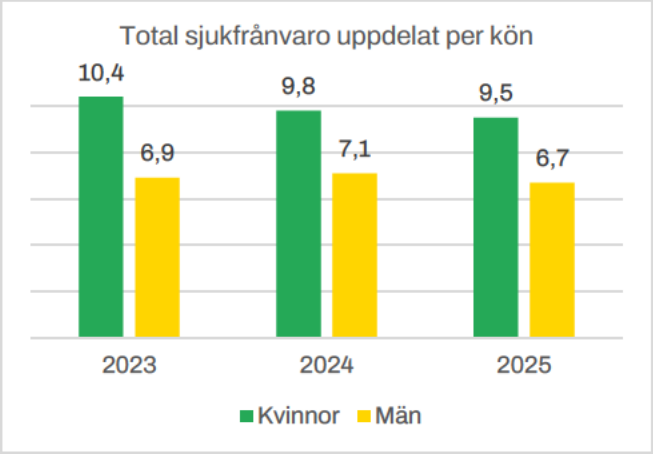

Genom att följa utvecklingen av sjukfrånvaro utifrån R12 får vi en tydligare och mer långsiktig bild av trender och förändringar. R12-sjukfrånvaro är sjukfrånvaro beräknad som ett rullande tolvmånadersvärde, där varje ny månad ersätter den äldsta. Det ger en mer stabil bild av utvecklingen över tid och minskar effekten av tillfälliga variationer.

R12-sjukfrånvaron visar en successiv nedgång över perioden, vilket indikerar att minskningen är strukturell snarare än ett resultat av tillfälliga variationer. Den rullande tolvmånadersberäkningen tydliggör hur förändringar i sjukfrånvaron slår igenom över tid och visar att utvecklingen sker gradvis. Detta tyder på att åtgärder och arbetssätt haft en långsiktig påverkan snarare än kortvariga effekter.

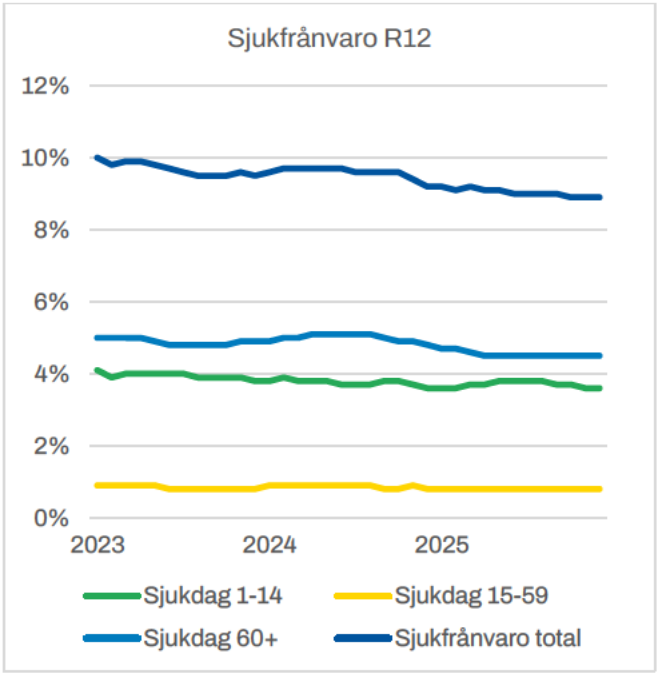

Genom att följa sjukfrånvaro per åldersgrupp ges en fördjupad förståelse av hur arbetsmiljö, hälsa och belastning påverkar olika delar av kommunens verksamheter. Olika åldersgrupper har ofta skilda förutsättningar, både när det gäller typ av arbetsuppgifter, återhämtningsförmåga och förekomst av långvariga diagnoser. Genom att följa utvecklingen per ålder blir det möjligt att identifiera specifika mönster, exempelvis om yngre medarbetare har hög korttidsfrånvaro eller om långtidssjukfrånvaron ökar i äldre grupper.

	2023	2024	2025	Diff fg år
29 år och yngre	8,6	8,4	8,1	-0,3
30–49 år	9,4	8,6	8,3	-0,3
60 år och äldre	9,8	10,0	9,7	-0,3

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Att följa sjukfrånvaron per yrke gör det möjligt att identifiera specifika arbetsmiljörisker och rikta insatser mer träffsäkert. I tabellen med sjukfrånvaro per yrke inkluderas endast yrkesgrupper med fler än 20 medarbetare.

	Antal	% 2023	% 2024	% 2025	Diff fg år
Undersköterska	610	16,9	17,4	16,0	-1,4
Resurspedagog	21	13,9	14,5	13,5	-1,0
Leg Fritidspedagog	22	10,0	11,6	13,4	1,8
Måltidsbiträde	54	9,2	10,1	12,1	2,0
Stödassistent	239	11,2	11,5	11,4	-0,1
Stödpedagog	23	11,3	12,2	11,3	-0,9
Barnskötare	185	11,0	10,7	9,8	-0,9
Verksamhetsledare	37	7,9	9,3	9,5	0,2
Leg förskollärare	255	11,5	10,5	9,4	-1,1
Vårdbiträde	123	10,0	9,6	9,0	-0,6
Boendestödjare	50	7,9	7,6	8,8	1,2
Resursperson	143	8,8	6,7	8,3	1,6
Kock	62	10,1	10,8	8,0	-2,8
Lokalvårdare	64	8,4	7,2	7,4	0,2
Socialsekreterare	74	7,6	10,7	7,1	-3,6
Specialpedagog	22	14,9	10,2	7,0	-3,2
Personlig assistent	27	14,0	13,5	6,5	-7,0
Leg lärare	291	8,2	6,6	6,3	-0,3
Sjuksköterska	70	7,6	7,0	6,1	-0,9
Vaktmästare	26	7,3	4,1	5,1	1,0
Enhetschef	83	2,4	2,6	5,1	2,5
Utvecklingsledare	24	0,9	7,1	4,7	-2,4
Administratör	44	5,8	5,7	4,1	-1,6
Rektor	42	1,9	2,1	3,9	1,8
Gruppledare	43	4,3	3,3	3,7	0,4
Förstelärare	47	8,3	4,3	3,1	-1,2
Modersmålslärare	32	2,9	2,9	2,1	-0,8

Rehabilitering

Ett tidigt agerande i rehabiliteringsprocessen kan förebygga längre sjukskrivning. Detta bidrar till att minska det fortsatta behovet av rehabiliteringsinsatser och begränsar de effekter frånvaro har på individen, arbetsgruppen samt verksamheten. Enligt riktlinjerna ska ett rehabiliteringsärende initieras om medarbetaren:

- har varit sjukfrånvarande vid fler än fyra tillfällen under en sex månaders period
- är sjukskriven mer än 14 dagar
- själv efterfrågar det

När ett rehabiliteringsärende startas i systemet registreras sjukdomstypen utifrån den information som finns tillgänglig då. Även om diagnosen kan justeras under sjukperioden, brukar det första registrerade tillståndet oftast stå kvar trots eventuell ny information.

Tabellen visar att infektioner/förkylningar och psykisk ohälsa är de mest rapporterade sjukdomstyperna i Adato (kommunens system för rehabilitering), men båda minskar under 2025 jämfört med 2024. Belastningssjukdomar däremot ökar, vilket antyder fortsatt eller ökad fysisk belastning inom vissa verksamheter. Sammantaget syns en tydlig minskning av totala antalet registrerade sjukdomstyper mellan 2024 och 2025, vilket återspeglar en generell nedgång i sjukfrånvaro.

Sjukdomstyp reg. i Adato	2023	2024	2025	Diff fg år
Belastningssjukdomar	34	28	46	18
Drogrelaterat	4	0	1	1
Hjärt-/kärlsjukdomar	10	10	11	1
Infektion/förkylning	350	405	306	-99
Kroniska sjukdomar	27	43	26	-17
Mag-/och tarmsjukdomar	32	37	27	-10
Psykisk ohälsa	161	166	152	-14
Sjukskrivning vid graviditet	27	16	21	5
Tumörsjukdomar	15	11	13	2
Övriga fysiska sjukdomar*	325	325	286	-39
Totalt antal sjukdomstyper	985	1 041	889	-152

**Exempel på registrerade ärenden: Korttidsfrånvaro med olika orsaker, psykisk ohälsa som först visat sig i diffusa fysiska symtom, samsjuklighet – flera olika sjukdomstillstånd*

Variationerna i sjukfrånvaro mellan förvaltningarna speglar både skillnader i verksamheternas uppdrag och i deras arbetsmiljörisker. Samtidigt visar utvecklingen över tid att flera förvaltningar haft en positiv utveckling med minskad sjukfrånvaro. Skillnaderna tydliggör behovet av verksamhetsnära analyser där sjukfrånvaron sätts i relation till arbetsorganisation, bemanning och identifierade riskområden. Detta är en viktig förutsättning för att kunna prioritera och rikta förebyggande och rehabiliterande insatser på ett träffsäkert sätt.

Orsaker bakom sjukfrånvaro

Under senare år har orsakerna till sjukskrivning förändrats. Andelen sjukskrivningar på grund av stressrelaterad psykisk ohälsa har ökat, medan fysiska besvär tidigare dominerade. Stressrelaterad psykisk ohälsa är nu den vanligaste orsaken bland pågående sjukfall. Denna utveckling kan delvis förklaras av att psykiska diagnoser ofta leder till längre sjukskrivningsperioder, medan sjukskrivningar med fysisk orsak vanligtvis avslutas snabbare. För både kvinnor och män utgör fysiska diagnoser fortfarande

hälften av de sjukskrivningar som ger rätt till ersättning från Försäkringskassan. Majoriteten av fysiska åkommor möjliggör en relativt snabb återgång i arbete, med undantag för exempelvis tumörer och hjärt-kärlsjukdomar där rehabiliteringen vanligtvis tar längre tid. Vid stressrelaterad psykisk ohälsa ses generellt kortare sjukskrivningsperioder, men diagnosen utmattningssyndrom innebär ofta sjukfrånvaro som varar i upp till ett halvår. Denna diagnos blir allt vanligare, särskilt bland kvinnor.

Förvaltningarna har under en längre tid bedrivit ett strukturerat och målinriktat arbete för att minska sjukfrånvaron och stärka förutsättningarna för ett hållbart arbetsliv. Arbetet har omfattat både förebyggande och rehabiliterande insatser, med särskilt fokus på långtidssjukfrånvaro. Sjukfrånvarostatistik har följts upp löpande och använts som underlag för dialog och analys på olika nivåer i organisationen, vilket har möjliggjort tidiga och lokalt anpassade insatser. Samarbete mellan chefer, HR, företagshälsovård och andra externa aktörer har varit en viktig del i arbetet med rehabilitering och återgång i arbete.

Chefernas roll har varit central i detta arbete, med ökat fokus på närvaro, tidig uppföljning och tydlighet i rehabiliteringsprocesser. Genom att arbeta mer strukturerat med upprepad korttidsfrånvaro, arbetsanpassningar och dialog vid sjukskrivning har flera förvaltningar skapat bättre förutsättningar för att förebygga ohälsa och minska risken för längre sjukfrånvaro. Parallellt har det systematiska arbetsmiljöarbetet stärkts, där arbete med friskfaktorer, arbetsbelastning, samtalsklimat och delaktighet varit en integrerad del.

Sammantaget visar resultaten att förvaltningarnas långsiktiga och samordnade arbete har bidragit till en förbättrad total sjukfrånvaro under 2025, särskilt genom minskad långtidssjukfrånvaro. Samtidigt kvarstår gemensamma utmaningar, främst kopplade till arbetsbelastning, förändringstryck och prioritering av arbetsuppgifter i vissa verksamheter. För att långsiktigt säkerställa en fortsatt positiv utveckling krävs fortsatt dialog, systematisk uppföljning och förstärkta förebyggande och främjande arbetsmiljöinsatser på samtliga nivåer i organisationen.

Frisktal

Frisktalet visar hur stor andel av medarbetarna som haft högst fem sjukdagar under året. Ett frisktal på 22,7 % innebär att drygt var femte medarbetare har varit sjuk högst fem dagar under hela året, vilket ger en bild av hur stor del av organisationen som har låg eller ingen sjukfrånvaro.

En uppgång i frisktalet kan därför tolkas som att fler medarbetare har en stabil närvaro, vilket ofta hänger ihop med fungerande arbetsmiljö, återhämtning och tidiga insatser. Samtidigt säger måttet inget om omfattningen i den grupp som ligger över gränsen: den kan bestå av både medarbetare med marginellt fler än fem sjukdagar och medarbetare med betydligt längre frånvaro.

Genom att följa frisktalet över tid synliggörs därmed främst förändringar i "bredden" av låg frånvaro, medan utvecklingen av längre sjukperioder behöver förstås tillsammans med kompletterande mått, exempelvis total sjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro.

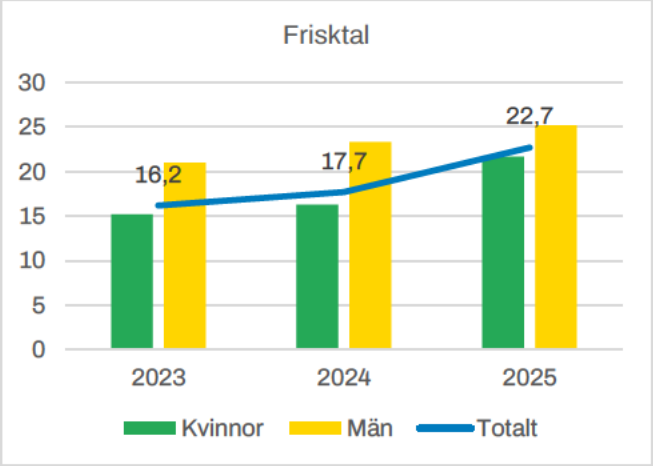

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Uppdelningen på medarbetare och chefer gör det möjligt att se om förändringen i frisktalet är bred i organisationen eller koncentrerad till en rollkategori. En stabil skillnad över tid talar för mer varaktiga rollvillkor, medan ett växande gap kan signalera förändrade organisatoriska förutsättningar som bör följas upp med fördjupad analys.

Övertid och fyllnadstid

Övertid och fyllnadstid är båda nyckeltal för att följa arbetsbelastning, bemanning och resursutnyttjande. Hög övertid kan tyda på obalans mellan resurser och uppdrag, medan låg övertid kan indikera en hållbar arbetsorganisation. Fyllnadstid visar hur mycket deltidsanställda arbetar utöver sin tjänst, vilket kan signalera behov av att se över bemanning och schemaläggning.

Från april 2025 får deltidsanställda övertidsersättning i stället för mertidsersättning, vilket påverkar jämförbarheten mellan åren.

	2024	2025	Diff fg år
Trollhättan	0,36%	0,51%	0,15%
Uddevalla	0,67%	0,77%	0,10%
Vänersborg	0,36%	0,49%	0,13%

Diagrammet visar övertid per månad och år för att följa arbetsbelastning och bemanning. Om övertiden är långvarig kan den belasta medarbetarna och försämra arbetsmiljön om inte rätt åtgärder vidtas. Övertid är därför ett nyckeltal vid analys av sjukfrånvaro, eftersom hög arbetsbelastning kan leda till ohälsa och sjukskrivning.

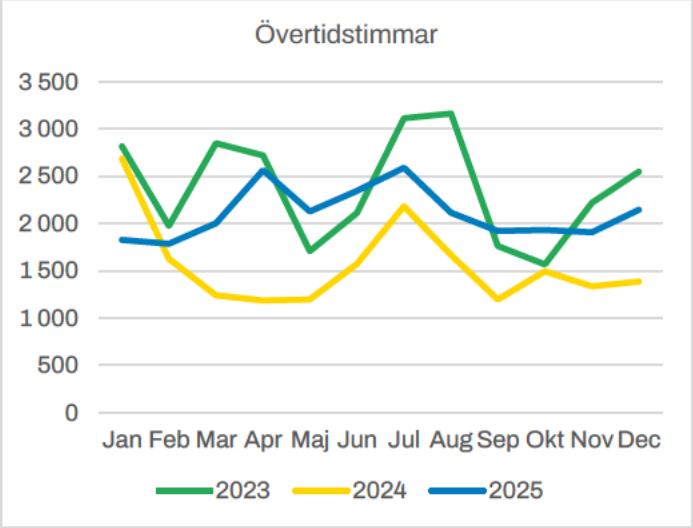

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Arbetsskador och tillbud

Genom att följa utvecklingen av arbetsskador och tillbud över tid möjliggörs att identifiera mönster och riskområden. Det ger ett bättre underlag för att sätta in förebyggande åtgärder och förbättra arbetsmiljön så att antalet skador och incidenter minskar. En arbetsskada är en skada eller sjukdom som uppstår på grund av arbetet eller förhållanden i arbetsmiljön.

Exempelvis olycksfall, arbetssjukdom eller färdolycksfall. Ett tillbud är en händelse som hade kunnat leda till en skada eller ett olycksfall, men som slutade väl. Även om ingen skada uppstår är det viktigt att ta tillbud på allvar.

Det kan vara svårt att dra slutsatser för kommunen i stort utifrån rapporterade arbetsskador och tillbud. Vissa händelser kan vara felkategoriserade, och variationer i antal rapporteringar kan lika gärna bero på ändrad rapporteringsbenägenhet som på faktiska förändringar i arbetsmiljön.

Diagrammen visar att antalet arbetsskador har ökat något över tid samtidigt som tillbuden minskar kraftigt. Det kan tyda på att färre riskhändelser rapporteras eller upptäcks i tid. Samtidigt framgår att andelen arbetsskador som leder till frånvaro ökar, vilket understryker vikten av ett aktivt förebyggande arbete som det systematiska arbetsmiljöarbetet leder till.

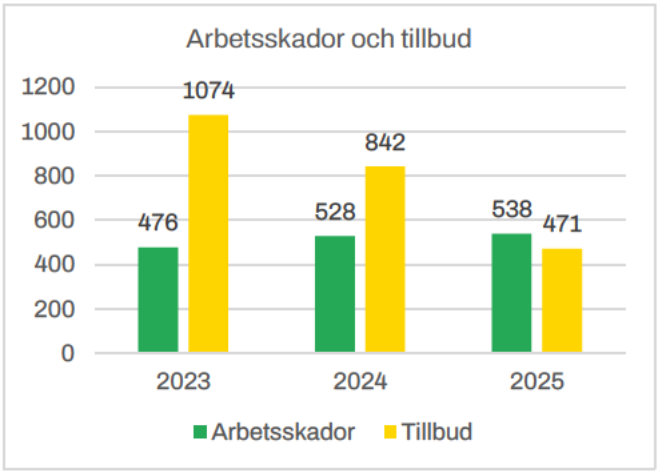

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

De vanligaste arbetsskadorna orsakas av annan person, fallskador samt akut överansträngning. När det gäller tillbud handlar det ofta om hot och våld, ohälsosam arbetsbelastning (till exempel stress) eller risk att skadas av annan person. Arbetsskador inträffar

främst i samband med arbete hos brukare, både i enskilt hem och i särskilt boende, samt på allmän plats. Tillbuden förekommer däremot oftast i klassrum, vid arbete hos brukare i enskilt hem och på allmän plats.

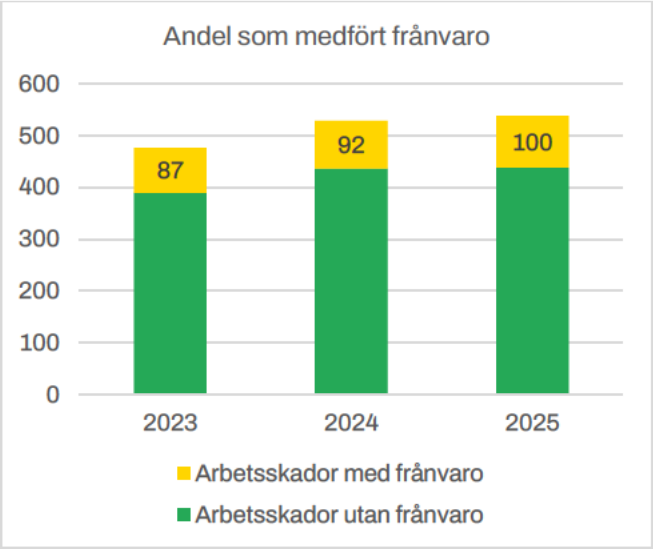

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Varje år genomförs en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). Syftet är att säkerställa att rutiner fungerar och att det är en god arbetsmiljö.

Uppföljningen består av två delar, den första består av frågor som säkerställer att alla delar i det systematiska arbetsmiljöarbetet finns på plats och fungerar enligt krav. Fokus ligger på rutiner, ansvar och processer. Den andra delen belyser vilka arbetsmiljöfrågor som är aktuella inom verksamhetsområdet, vilka friskfaktorer som finns och vilka områden som behöver prioriteras. Förvaltningarnas uppföljning finns i sin helhet som bilaga.

Sammanfattningen av den första delen visar att stora delar av det systematiska arbetsmiljöarbetet är på plats. Nedan visas en fördelning av svaren.

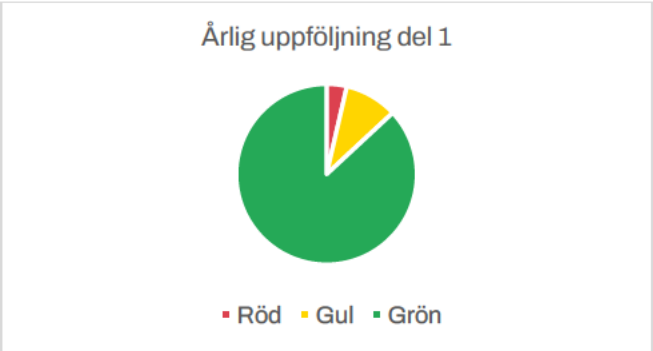

Andelen av det som markerats i rött handlar om områden som behöver stärkas:

1. *Avsaknad av skyddsombud.* Framför allt på enheter inom samhällsbyggnadsförvaltningen och socialförvaltningen.
2. *Skriftlig uppgiftsfördelning behöver utvecklas.* Framför allt gäller det när ordinarie chef är frånvarande och blir ersatt av en annan person. Svaren är jämnt fördelade över samtliga förvaltningar.
3. *Oklarhet kring fråga om diskriminering.* En av frågorna rörande diskriminering verkar ha misstolkats. I det systematiska arbetsmiljöarbetet undersöks detta område inom social arbetsmiljö, vilket kan ha gjort att frågan uppfattats otydligt och därför besvarats med ”nej” trots att området faktiskt hanteras. Svaren är jämnt fördelade över samtliga förvaltningar.

Sammanställningen av den andra delen är uppdelad utifrån de tre områdena: vilka friskfaktorer som förvaltningarnas verksamheter har lyckats bra med, prioriteringar för arbete framåt samt identifierade behov att lyfta till överställd nivå:

Friskfaktorer:

- *Delaktighet, inflytande och god dialog.* Regelbundna möten, öppna samtal och möjlighet att påverka uppdraget lyfts i nästan alla förvaltningar.
- *Stödjande och närvarande ledarskap.* Medarbetarna upplever generellt att cheferna är tillgängliga, engagerade och återkopplar på ett bra sätt.
- *Goda kollegiala relationer och samarbete.* Ett starkt socialt klimat, hjälpsamhet och bra samarbete mellan kollegor betonas tydligt.
- *Kompetensutveckling och trygghet i arbetet.* Flera förvaltningar beskriver att utbildningsinsatser har stärkt både kunskap, säkerhet och arbetsglädje.

Prioriteringar:

- *Arbetsbelastning och prioritering:* Fortsatt analys och dialog kring arbetsbelastning, fokus på strukturerade forum.

- *Fysisk arbetsmiljö:* Samverkan med tekniska delar, åtgärdsplaner och kontinuerlig uppföljning av lokaler och säkerhet.
- *Social arbetsmiljö:* Implementering av riktlinjer för hot/våld, kartläggningar för diskriminering, kompetensutveckling i bemötande.

Behov till överställd nivå:

- Ökat stöd kring digitala system och tydligare ansvarsfördelning.
- Stärkt arbete kring hot/våld, både förebyggande och vid akuta händelser.
- Tydlighet, resurser, tid för chefskap, samsyn kring budget och kompetensutveckling.

Inspektioner från Arbetsmiljöverket

Bakgrund till inspektionerna

Under 2025 genomför Arbetsmiljöverket två större nationella tillsynsinsatser som berör kommunal verksamhet.

Den första insatsen riktas mot hemtjänsten, där cirka 700 arbetsplatser inspekteras mellan maj 2025 och maj 2026. Bakgrunden är att hemtjänstpersonal anmäler arbetsolyckor och arbetssjukdomar dubbelt så ofta som andra yrkesgrupper. Inspektionerna fokuserar därför på risker kopplade till arbetsbelastning, belastningsergonomi, hot och våld samt hur verksamheterna arbetar med ett systematiskt och förebyggande arbetsmiljöarbete.

Den andra insatsen gäller hot, våld och otillåten påverkan riktat mot offentligt anställda. Den startade i maj 2025 och granskar hur kommuner arbetar för att förebygga och hantera dessa risker. Granskningen omfattar aktuella riskbedömningar, tydliga rutiner, rapporteringsvägar och stöd till medarbetare. Arbetsmiljöverket beskriver ökningen av hot och påtryckningar som både ett arbetsmiljöproblem och ett hot mot demokratin.

Tillsammans innebär dessa två inspektionsområden att Arbetsmiljöverket under 2025 riktar särskild uppmärksamhet mot områden där riskerna är höga och där arbetsmiljöarbetet behöver stärkas för att skapa ett tryggt, säkert och långsiktigt hållbart arbetsliv i kommunal sektor.

Resultat från inspektionerna i Vänersborgs kommun

Inspektionerna visar att det finns återkommande och övergripande brister i arbetsmiljöarbetet.

Både inom hemtjänsten och individ- och familjeomsorgen (IFO) framkommer att verksamheterna inte i tillräcklig grad har undersökt vilka arbetsförhållanden och arbetssituationer som innebär risk för våld eller hot om våld. Det saknas övergripande riskbedömningar för hemtjänstens geografiska områden, och de risker som identifieras dokumenteras inte alltid skriftligt eller med tydlig bedömning av allvarlighetsgrad. För att åtgärda detta behöver verksamheterna säkerställa att riskbedömningar genomförs regelbundet, att arbetet organiseras så att risker förebyggs så långt som möjligt samt att säkerhetsrutiner är aktuella, kända och följs upp.

Inspektionen av hemtjänsten omfattade fler områden än hot och våld, men det var endast inom området hot och våld som Arbetsmiljöverket ställde konkreta krav på åtgärder.

Inom IFO identifieras dessutom ett särskilt utvecklingsområde kopplat till otillåten påverkan. Här finns behov av tydligare arbetssätt, bättre struktur och en mer definierad ansvarsfördelning, både på enhetsnivå och centralt i organisationen.

Bygglovsenheten uppvisar inga brister och har inga formulerade krav efter inspektionen. Informationen kan användas i det fortsatta arbetet med att analysera och utveckla arbetsmiljöprocesser inom organisationen.

Antal medarbetare per chef

Antal medarbetare per chef visar hur många medarbetare en chef i genomsnitt ansvarar för och används för att bedöma chefers organisatoriska förutsättningar. Ett högre tal kan innebära större arbetsbelastning och begränsade möjligheter till närvarande ledarskap, medan ett lägre tal ofta ger bättre förutsättningar för stöd, uppföljning och arbetsmiljöarbete.

	2023	2024	2025	Diff fg år
Kvinnor	22,0	22,2	21,8	-0,4
Män	16,9	16,4	16,3	-0,1
Totalt	19,9	20,4	20,3	-0,1

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Tabellen visar att antalet medarbetare per chef är stabilt under perioden 2023–2025, med små förändringar mellan åren. Kvinnliga chefer har fortfarande ett högre chefsspann än manliga chefer, och båda grupperna minskar något under 2025. Sammantaget pekar detta på att den organisatoriska strukturen och chefers arbetsbelastning är i stort sett oförändrad.

	2024	2025	Diff fg år
Trollhättan	21,3	26,9	5,6
Uddevalla	23,7	29,1	5,4
Vänersborg	20,4	20,3	-0,1

Chefers förutsättningar varierar, något som blir tydligt när antalet medarbetare per chef redovisas i olika intervall (chefsspann). Genomsnittet säger bara en del, men genom att visa intervallen ges en rättvisare bild av hur fördelningen faktiskt ser ut. Därför redovisas både det genomsnittliga antalet medarbetare per chef och hur chefsspannen fördelar sig i intervall för 2025. Syftet är att synliggöra skillnader som inte framgår av ett enda medelvärde.

Antal medarbetare per intervall (%)	2025
≤15	36%
16–25	30%
26–35	27%
>35	7%

Övrigt inom arbetsmiljöarbetet

Under 2025 har ett särskilt fokus lagts på att utveckla gemensamma metoder för verksamheterna utifrån aktuell forskning. Arbetet har utgått från en helhetssyn i stället för enskilda detaljlösningar och att insatser ska leda till verkliga förändringar. Omfattar både vidareutveckling av arbetsmiljöprocessen och en översyn av befintliga stödprocesser. Det inkluderar bland annat frågor i medarbetarundersökningen, årliga uppföljningar, aktiva åtgärder, trygg och säker arbetsplats samt riktlinjer kring hot och våld.

Under året genomfördes en revision av arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet och sjukfrånvaron.

Revisionen resulterade i att de processer och stödstrukturer som nyligen tagits fram nu får tid att implementeras och fungera som ett stöd för styrning och genomförande. Parallellt pågår en kartläggning under namnet "Från antagande till fakta", där kommunen samlar in information som kan användas för att stärka arbetsmiljöarbetet och förebygga sjukskrivningar.

Kartläggning från antagande till fakta

Personalavdelningen har tagit initiativ till och leder projektet "Från antaganden till fakta" – en kartläggning av förutsättningar för ett hållbart arbetsliv och hållbara arbetsplatser. Arbetet görs tillsammans med socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Kartläggningen omfattar fyra yrkesgrupper och syftar till att identifiera organisatoriska förutsättningar, individuella sociala faktorer och hälsofaktorer. De fyra yrkesgrupperna är måltidsbiträde, barnskötare och undersköterska inom hemtjänst och särskilt boende.

De resultat som tas fram ska användas för att ge stöd till organisationen och verksamheterna i att ta fram mer träffsäkra åtgärder som bidrar till en hållbar arbetsmiljö, ett hållbart arbetsliv och som stärker kompetensförsörjningen.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är avgörande för kommunens möjlighet att bedriva en hållbar och effektiv verksamhet. Förändrade krav, demografiska förändringar och ökad konkurrens om arbetskraft gör det nödvändigt att ständigt utveckla och säkra rätt kompetens. Det krävs ett gemensamt och målmedvetet arbete, där både rekrytering och kompetensutveckling ingår.

Lika chefskarriär

För att bedöma om kvinnor och män har proportionerliga möjligheter att nå chefspositioner jämförs könsfördelningen bland chefer med könsfördelningen bland medarbetarna.

Nyckeltalet lika chefskarriär visar om kvinnor och män är proportionellt representerade bland chefer jämfört med övriga medarbetare. Ett kvotvärde på 1 innebär balans, under 1 visar att gruppen är underrepresenterad och över 1 att den är överrepresenterad.

Kvinnor utgör 72 procent av cheferna, medan deras andel bland medarbetarna är 88 procent. Det ger ett kvotvärde på 0,82, vilket innebär att kvinnor är underrepresenterade i chefsgruppen i förhållande till sin andel i personalstyrkan. Män motsvarar 28 procent av cheferna och 22 procent av medarbetarna, vilket ger ett kvotvärde på 1,23, och visar att män är överrepresenterade.

	2024	2025	Diff fg år
Trollhättan	0,92	0,91	-0,01
Uddevalla	1	1,13	0,13
Vänersborg	0,91	0,82	-0,09

Genom att följa könsfördelningen inom olika chefskoder synliggörs hur representationen ser ut i chefsleden och därmed visar om det finns obalanser mellan kvinnor och män i organisationens chefsnivåer. Informationen kan användas för att rikta insatser där de bäst behövs, till exempel om något chefsled uppvisar särskilt skev fördelning.

Genom att regelbundet analysera könsfördelningen på olika chefsnivåer skapas bättre förutsättningar för en jämställd chefskarriär och för att tidigt upptäcka strukturer som kan påverka möjligheterna till utveckling.

Diagrammet visar att kvinnor är fler än män i alla chefskoder, med främst i chefskod C där majoriteten av cheferna finns.

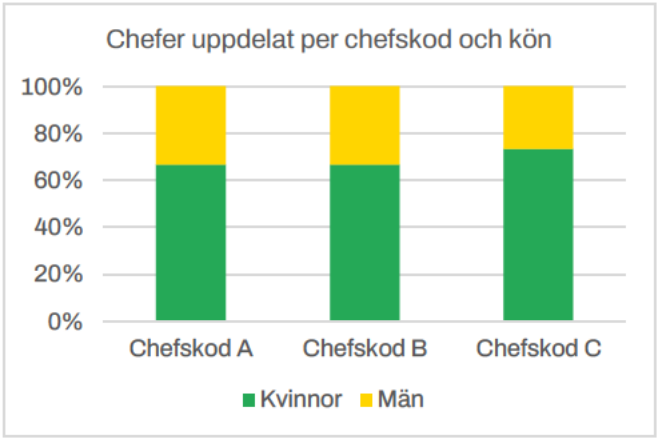

Chefskoderna innebär följande:

A = chef direkt underställd alternativt ansvarig inför politisk styrelse eller nämnd
B = mellanchef som har både över- och underställda chefer och kan vara ansvarig inför politisk nämnd
C = första linjens chef och bär det direkta personalansvaret gentemot medarbetare.

Avgångsenkät

Enkäten erbjuds i samband med avgångssamtalet, men svarsfrekvensen varierar. Resultaten ska därför tolkas med viss försiktighet, då de baseras på ett urval av avgångna medarbetare.

Resultaten visar att de flesta avgångar sker på egen begäran, huvudsakligen på grund av nytt arbete eller pension. De faktorer som oftast lyfts fram som möjliga skäl att stanna kvar är lön, utvecklingsmöjligheter, ledarskap, arbetsbelastning samt tydlighet i styrning och roller. Samtidigt anger många att de uppskattar anställningens arbetsklimat, arbetstider, geografiska närhet och trygghet.

Organisationserfarenhet

Organisationserfarenhet visar hur länge medarbetarna har varit anställda och ger en översikt över balansen mellan kontinuitet och förnyelse i organisationen. Nyckeltalet speglar förmågan att behålla erfaren kompetens samt inflödet av nya medarbetare. En hög andel med lång organisationserfarenhet indikerar stabilitet och verksamhetskunskap, men kan också kräva kompetensutveckling inför framtida avgångar. En högre andel med kortare erfarenhet signalerar tillväxt, generationsväxling eller ökad personalomsättning.

Genom att följa organisationserfarenheten över tid kan kommunen dra slutsatser om rekryteringsbehov, risk för kunskapsförlust samt behov av introduktionsinsatser och långsiktig kompetensplanering.

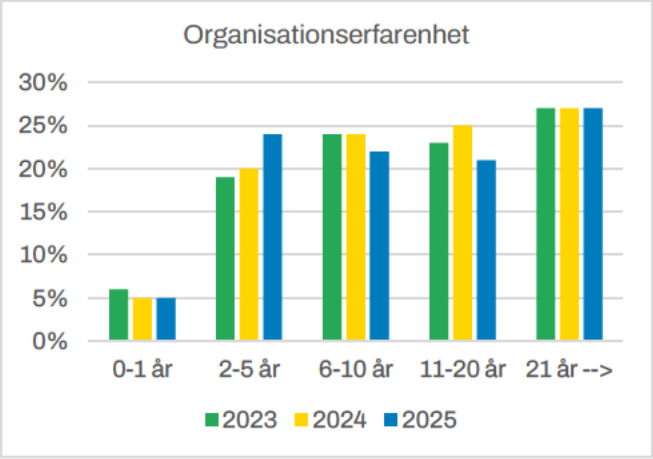

Pensionsavgångar

Tabellen över pensionsavgångar visar hur många medarbetare som avslutar sin anställning på grund av pension under respektive år. Nyckeltalet ger en konkret bild av det faktiska personalbortfallet utifrån pension och visar hur stort rekryterings- och kompetensöverföringsbehovet är från år till år.

	2023	2024	2025	Diff fg år
Kvinnor	51	60	52	-8
Män	8	5	12	7
Totalt	59	65	64	-1

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Kommande pensionsavgångar

Flera medarbetare når pensionsålder under en relativt kort period de kommande åren, vilket ökar behovet av ersättningsrekryteringar och överföring av kompetens. Dessa pensionsavgångar förväntas därmed påverka både bemanning och kompetensförsörjning inom verksamheten.

För åren 2026–2031 är riktåldern 67 år. Det innebär att möjligheten att ta ut pension och få garantipension utgår från denna riktålder. Diagrammet nedan baseras därför på denna ålder.

Eftersom pensionsavgångarna ökar markant under de kommande åren, behövs tidig planering kring bemanning och överföring av kompetens. Dessutom har 21 medarbetare redan nått pensionsålder, vilket gör frågan om ersättningsrekryteringar och kunskapsöverföring särskilt aktuell.

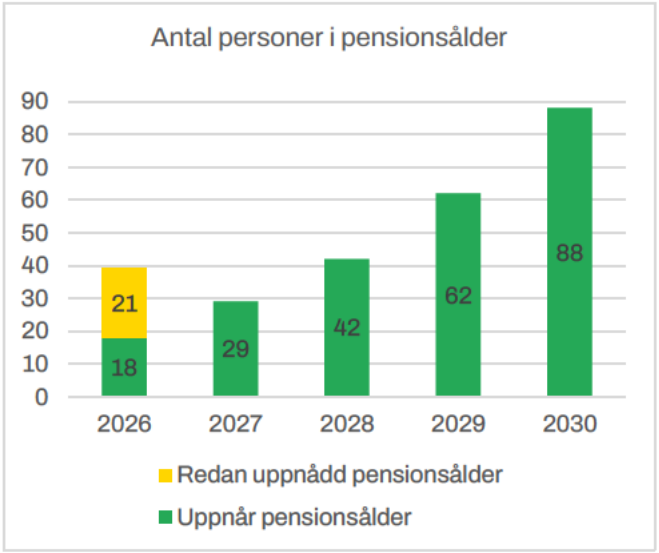

**Se uppdelat i avsnittet fördjupande statistik*

Kompetensförsörjningsplaner

Kommuner i Sverige står inför betydande utmaningar när det gäller den långsiktiga kompetensförsörjningen. Omfattande pensionsavgångar och demografiska förändringar ställer ökade krav på ett strategiskt och systematiskt arbete för att säkerställa rätt kompetens i verksamheterna.

Arbetet med kompetensförsörjning utgår från en kommunövergripande strategi, som bygger på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) nio strategier för kompetensförsörjning. Utifrån detta arbete har förvaltningarna tagit fram egna kompetensförsörjningsplaner, vilka syftar till att kartlägga nuvarande och framtida kompetensbehov samt skapa gemensamma och hållbara lösningar över förvaltningsgränserna.

Rekryteringssituationen präglas av flera utmaningar. Trots ett relativt stort antal sökande motsvarar många inte de kompetenskrav som ställs, gäller såväl specialisttjänster som bredare yrkesroller. Samtidigt är arbetslösheten hög, men en stor del av den tillgängliga arbetskraften saknar den kompetens som krävs för arbetet. En särskilt påtaglig utmaning är bristande språkkunskaper, vilket påverkar möjligheterna till anställning inom flera verksamhetsområden.

Omvärldsförändringar och ökade krav på digitalisering, informationssäkerhet och trygghet medför även ett växande behov av kompetens inom IT- och säkerhetsområdet. Dessa tjänster är generellt svåra att rekrytera till och konkurrensen om kompetensen är stor.

För att möta dessa utmaningar pågår ett långsiktigt arbete med att attrahera, rekrytera och behålla rätt kompetens. En tydlig och kvalitetssäkrad rekryteringsprocess används. Introduktionen av nya medarbetare ser i dag olika ut inom organisationen, men kommunen arbetar aktivt med att utveckla och successivt införa mer strukturerade och likvärdiga introduktionsinsatser. Parallellt bedrivs ett kontinuerligt arbetsmiljöarbete för att skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv och för att medarbetare ska vilja och kunna stanna kvar längre i organisationen.

Därutöver är kompetensutveckling och kompetensöverföring viktiga delar i arbetet, särskilt inom specialistområden. Sammantaget syftar arbetet med kompetensförsörjning till att säkerställa att kommunen även framöver har rätt kompetens för att möta verksamheternas behov och fullgöra sitt uppdrag.

Arbete inom kompetensförsörjning

Förvaltningarna har under året arbetat långsiktigt och strukturerat med kompetensförsörjning för att möta ett utmanande rekryteringsläge och framtida kompetensbehov. Arbetet har fokuserat på att tillsätta vakanta tjänster, hantera svårrekryterade befattningar samt uppmärksamma kommande generationsskiften och behov av successionsplanering.

Med utgångspunkt i framtagna kompetensförsörjningsplaner har insatser genomförts för att stärka förvaltningarnas attraktivitet som arbetsgivare och förbättra förutsättningarna för att rekrytera, introducera och behålla kompetens. Sammantaget har kompetensförsörjningen hanterats ur ett helhetsperspektiv där rekrytering, introduktion och långsiktig kompetensutveckling samverkar för att säkerställa verksamheternas kontinuitet.

Ekonomirelaterat

Personalkostnaderna utgör en betydande del av verksamhetens totala ekonomi och speglar både organisationens bemanningsnivåer och resursanvändning. I detta avsnitt redovisas utvecklingen av intäkter, löner, arvoden, pensionskostnader och övriga personalrelaterade poster.

Genom att följa förändringarna över tid går det att analysera hur olika faktorer, såsom bemanning, frånvaro, arbetad tid och ersättningsnivåer, påverkar den ekonomiska helheten. Syftet är att ge en sammanhållen bild av kostnadsutvecklingen och skapa underlag för styrning, planering och uppföljning av personalresurserna.

Intäkter och kostnader	2023	2024	2025	Diff fg år
Försäkringskassan (LSS)	15,9	16,6	16,6	oför
Driftsbidrag från Arbetsförmedlingen	23	16,4	15,2	-1,2
Summa intäkter	38,9	33	31,8	-1,2
Löner, arvoden, inkl. PO	1875,8	1918,6	2006,5	87,9
Pensionskostnader inkl. PO	233,2	282,7	199,8	-82,9
Summa kostnader	2109	2201,3	2206,3	5
Nettokostnader	2070,1	2168,3	2174,5	6,2

Tabellen indikerar att kostnadsökningen för löner och arvoden i första hand är strukturell och därmed svårare att bromsa med kortsiktiga åtgärder.

Specificerat om löner och arvoden enligt nedan	2023	2024	2025	Diff fg år
Personal, löner inkl. semesterersättning	1280	1318,3	1383,1	64,8
Sjuklön	34,3	34	35	1
Övertid och fyllnadstid	16,2	11,5	11,2	-0,3
Ob, jour och beredskap	53,2	53,7	58,3	4,6
Arbetsmarknadspolitiska åtgärder	15,1	11,1	11,1	0
Förtroendevalda	8,4	8,3	8,3	0
Uppdragstagare, arvoden och anhörigvård	19,5	23,3	26,3	3
Personalomkostnadspålägget (PO)	449,1	458,4	473,2	14,8
Summa	1875,8	1918,6	2006,5	87,9

Personalmåtten i redovisningen pekar samtidigt på en relativt stabil grundbemanning, vilket talar för att kostnadsökningen främst drivs av nivåeffekter (lönenivåer/pålägg) och ersättningsmönster snarare än av en tydlig volymökning i antal anställda. Att sjukfrånvaron minskar, särskilt i längre sjukfall, utan att sjuklön förändras i motsvarande grad talar för att förbättringen främst ligger i långtidssjukfrånvaron, medan korttidsfrånvaron är mer stabil och fortsatt behöver följas.

Sammanfattningsvis behöver jämförelser över tid göras med försiktighet eftersom förändrade ersättningsregler under 2025 påverkar hur vissa kostnadsposter ska tolkas.

Fördjupande statistik - personalstruktur

Nedan visas nyckeltal uppdelade efter kön och förvaltning. Det ska ses som ett komplement till den tidigare redovisningen och ger möjlighet att se nyckeltalen i en mer detaljerad fördelning.

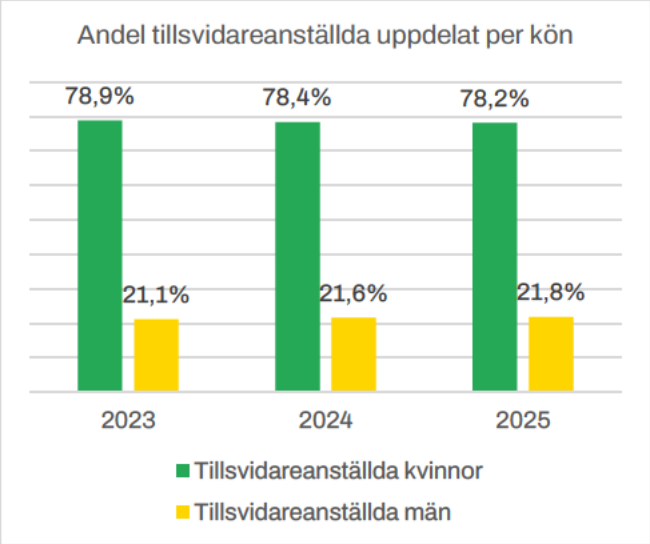

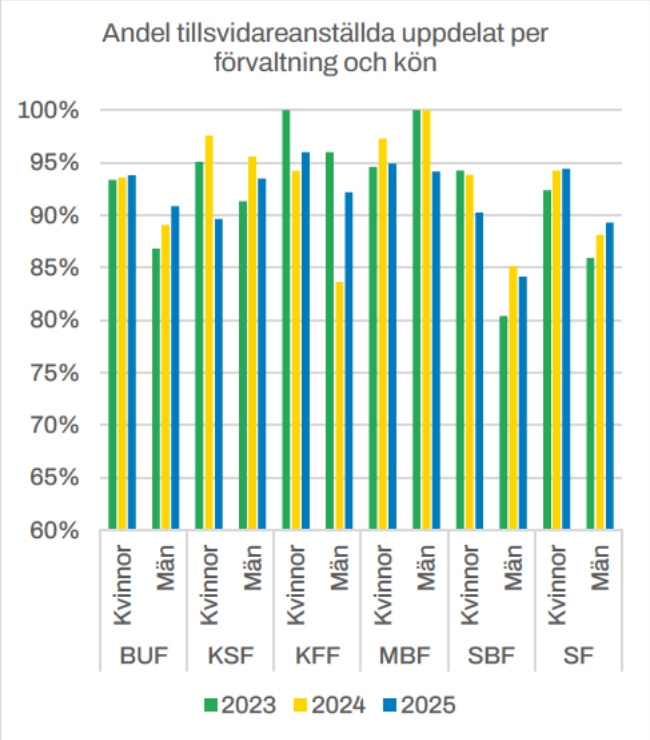

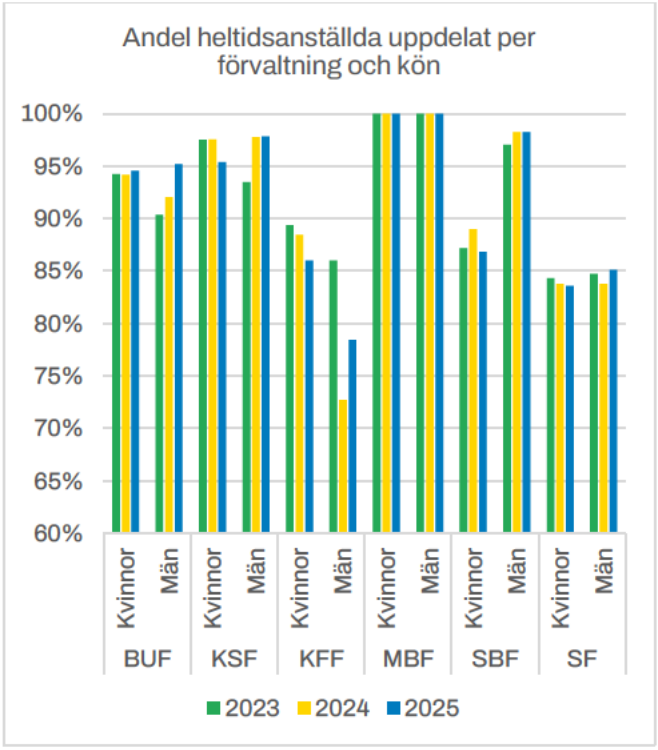

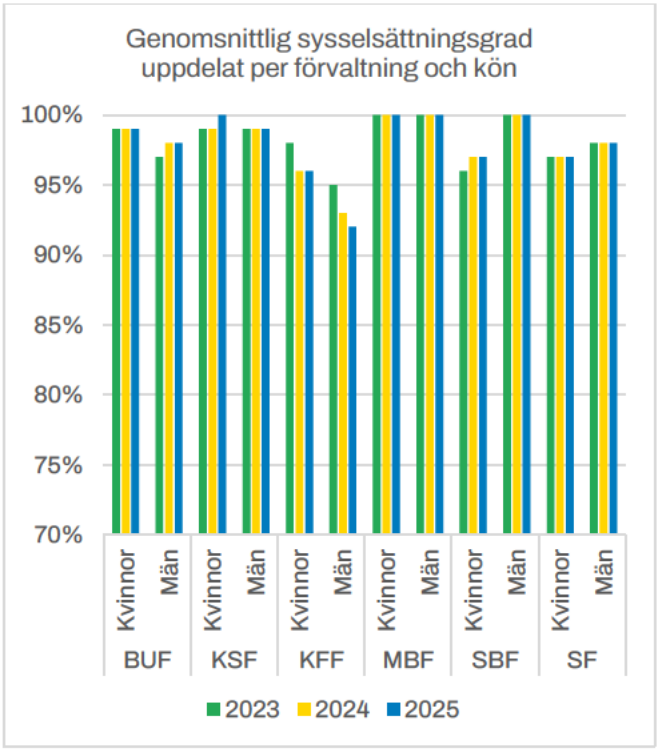

BEA-anställda	2023	2024	2025	Diff fg år
BUF	3	4	6	2
KSF	0	0	0	oför
KFF	0	1	0	-1
MBF	0	0	0	oför
SBF	25	22	28	6
SF	32	29	31	2

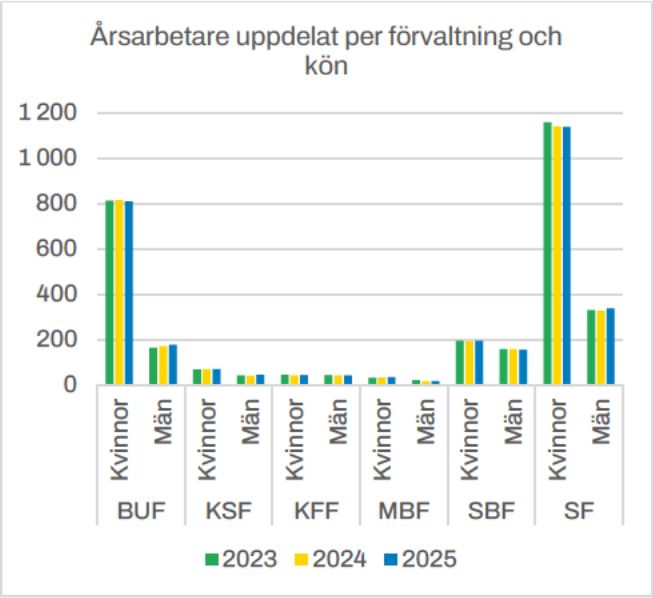

Medianlön	2023	2024	2025	Diff fg år
BUF	36 375	37 688	39 000	1 312
KSF	41 500	42 900	44 500	1 600
KFF	35 250	36 000	38 000	2 000
MBF	40 800	42 450	44 150	1 700
SBF	29 909	30 841	31 600	759
SF	29 835	30 800	31 700	900

Fördjupande statistik - arbetsmiljö

Nedan visas nyckeltal uppdelade efter kön och förvaltning. Det ska ses som ett komplement till den tidigare redovisningen och ger möjlighet att se nyckeltalen i en mer detaljerad fördelning.

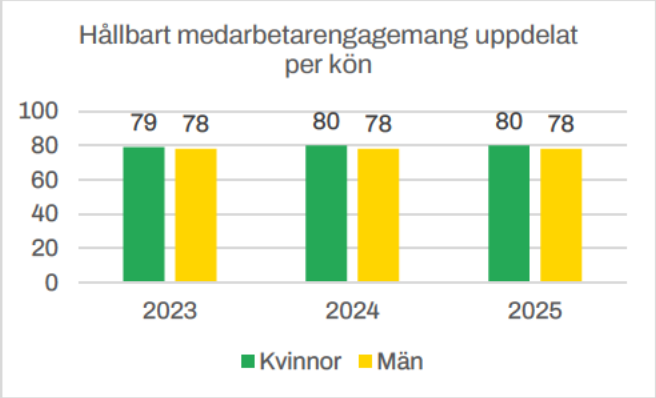

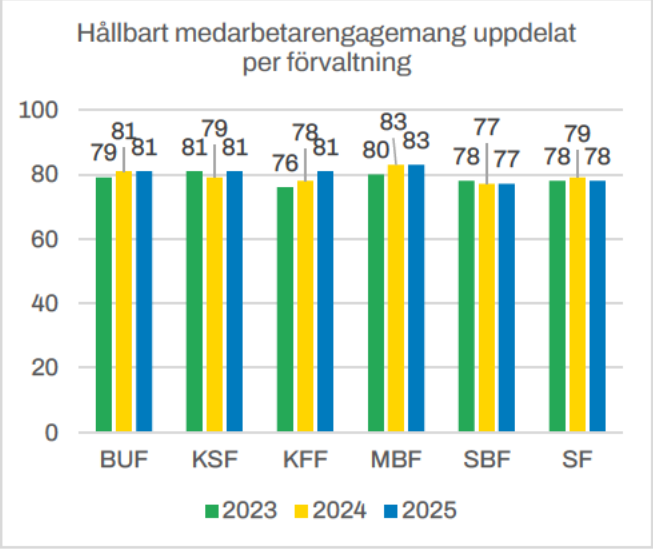

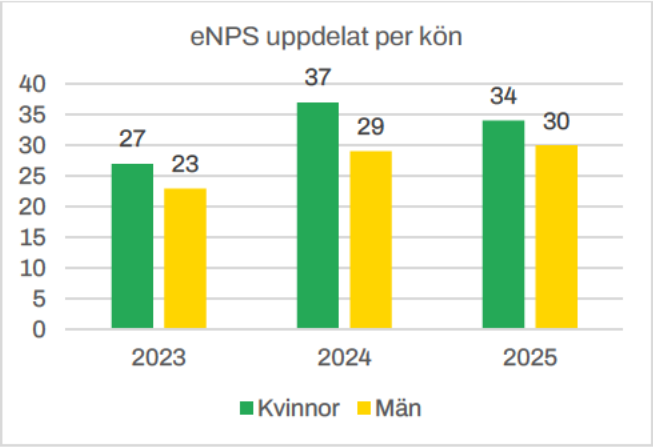

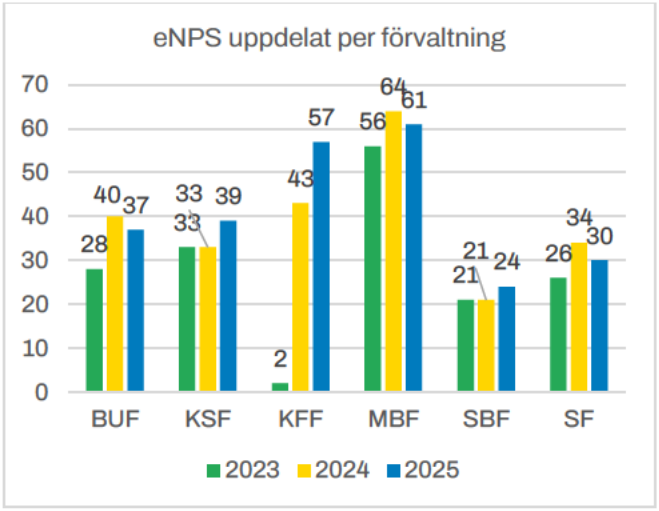

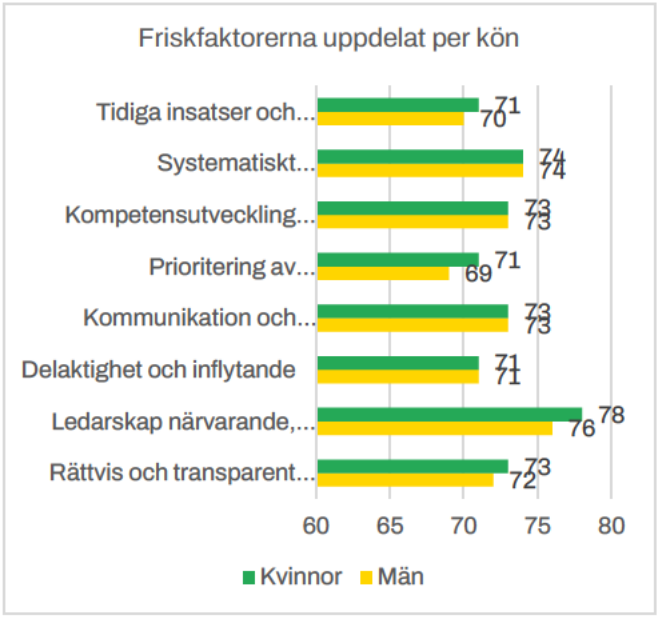

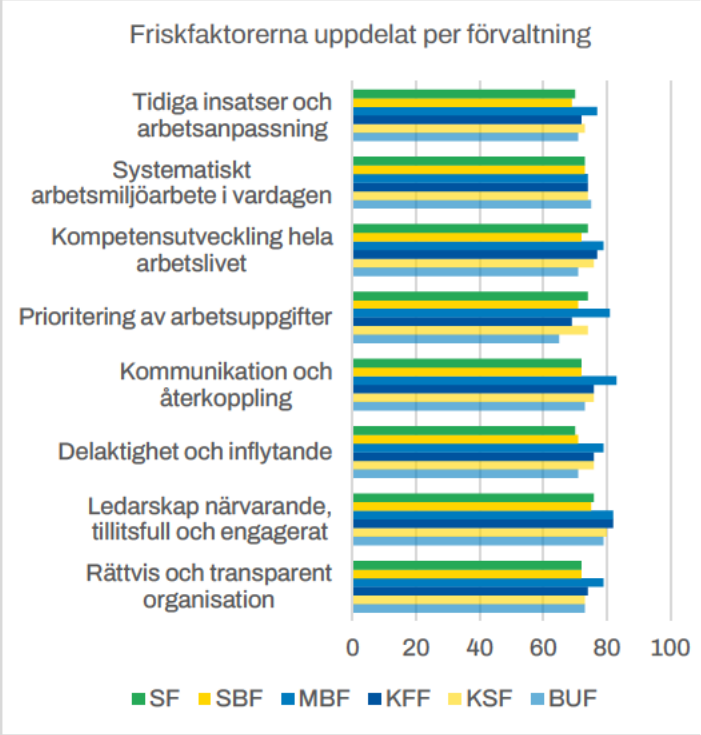

Frisktal	2023	2024	2025	Diff fg år
BUF	16,3	18	24,1	6,1
KSF	24,4	22,8	24	1,2
KFF	25,3	26,3	30,5	4,2
MBF	20,4	20,4	26,4	6
SBF	20,7	20,2	23,9	3,7
SF	14,3	16	20,8	4,8

Övertidstimmar	2023	2024	2025	Diff fg år
BUF	707	782	1 868	1 086
KSF	213	413	374	-39
KFF	479	399	866	467
MBF	136	65	86	21
SBF	4 839	4 085	4 215	130
SF	22 123	13 438	18 450	5 012

Fyllnadstimmar	2023	2024	2025	Diff fg år
BUF	4 046	3 436	638	-2 798
KSF	162	167	7	-160
KFF	340	507	162	-345
MBF	0	0	0	oför
SBF	1 447	1 706	285	-1 421
SF	22 339	16 420	4 882	-11 538

Sjukfrånvaro		2023	2024	2025	Diff fg år
29 år och yngre	Kvinnor	9,5	8,6	8,4	-0,2
	Män	7,1	8,0	7,5	-0,5
30–49 år	Kvinnor	10,3	9,5	9,2	-0,3
	Män	6,0	5,5	5,2	-0,3
60 år och äldre	Kvinnor	10,3	10,4	10,1	-0,3
	Män	8,0	8,6	8,0	-0,6

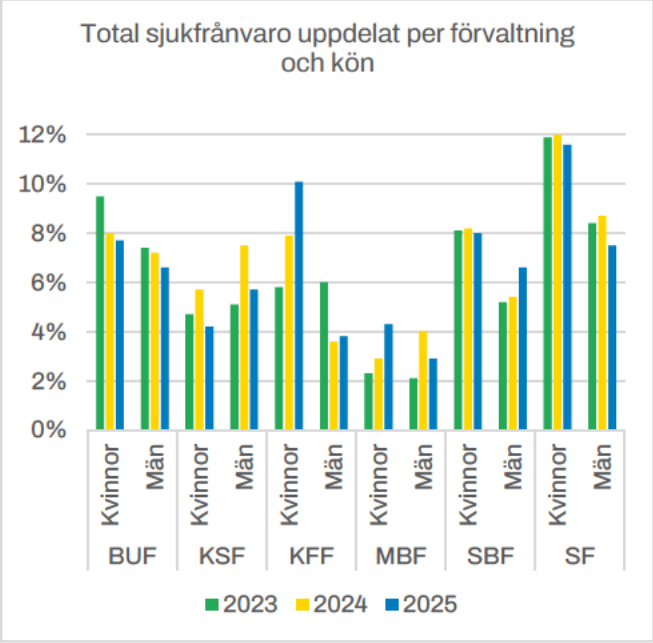

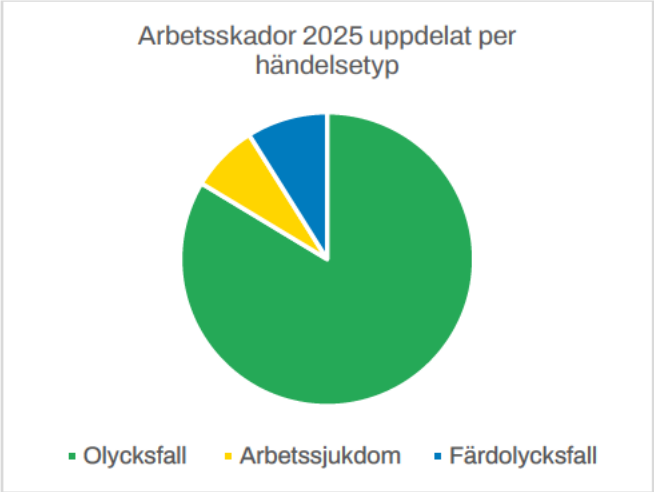

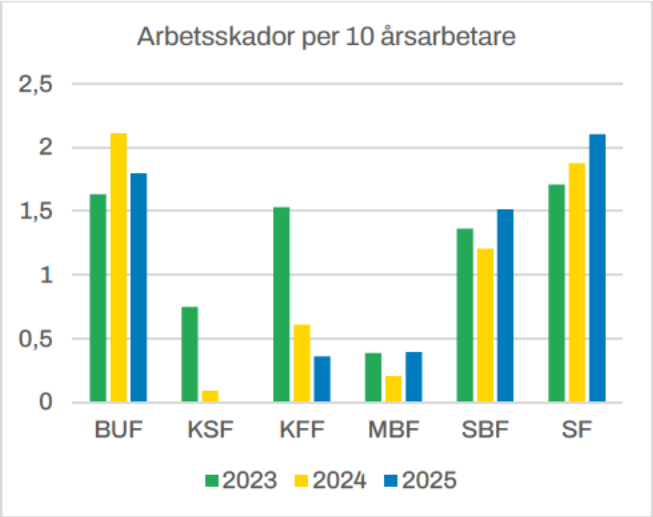
Arbetsskador per 10 årsarbetare
2,5
2
1,5
1
0,5
0
BUF
KSF
KFF
MBF
SBF
SF
2023
2024
2025

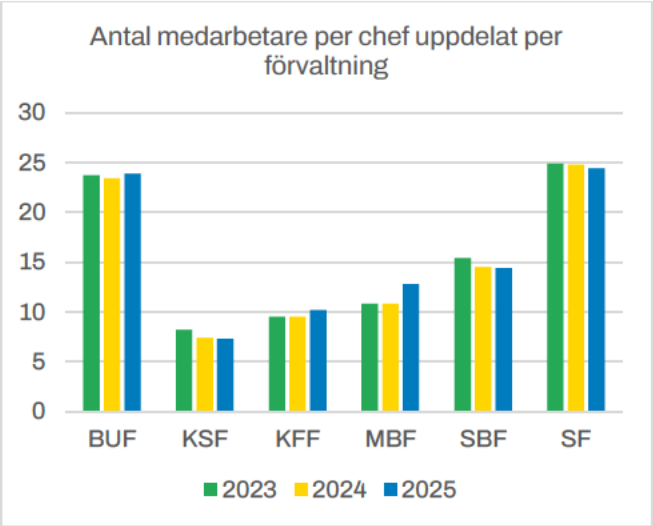
Antal medarbetare per chef uppdelat per förvaltning
30
25
20
15
10
5
0
BUF
KSF
KFF
MBF
SBF
SF
2023
2024
2025

Fördjupande statistik - kompetensförsörjning

Nedan visas nyckeltal uppdelade efter kön och förvaltning. Det ska ses som ett komplement till den tidigare redovisningen och ger möjlighet att se nyckeltalen i en mer detaljerad fördelning.

Lika chefskarriär	2023	2024	2025	Diff fg år
Kvinnor	0,94	0,93	0,82	-0,11
Män	1,22	1,25	1,23	-0,02

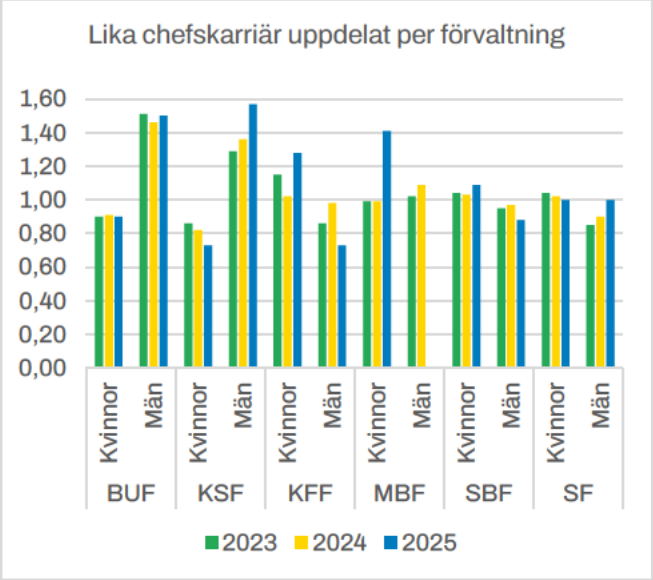

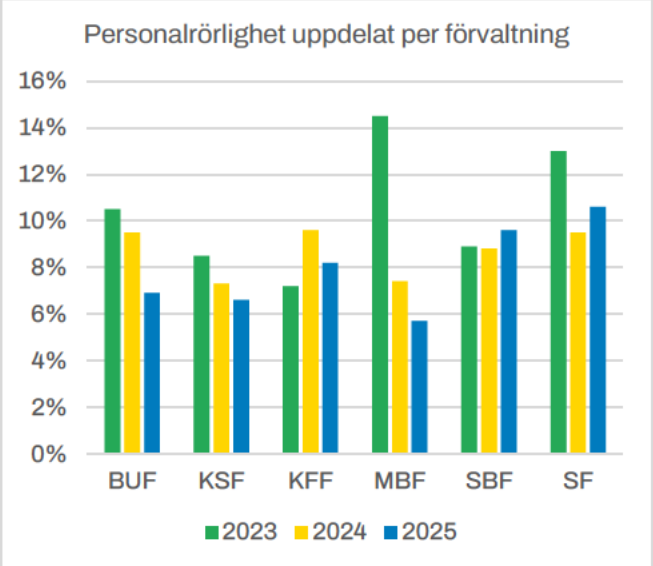

Pensionsavgångar	2023	2024	2025	Diff fg år
BUF	29	24	19	-5
KSF	2	3	1	-2
KFF	0	3	3	oför
MBF	2	0	0	oför
SBF	6	10	6	-4
SF	15	25	35	10

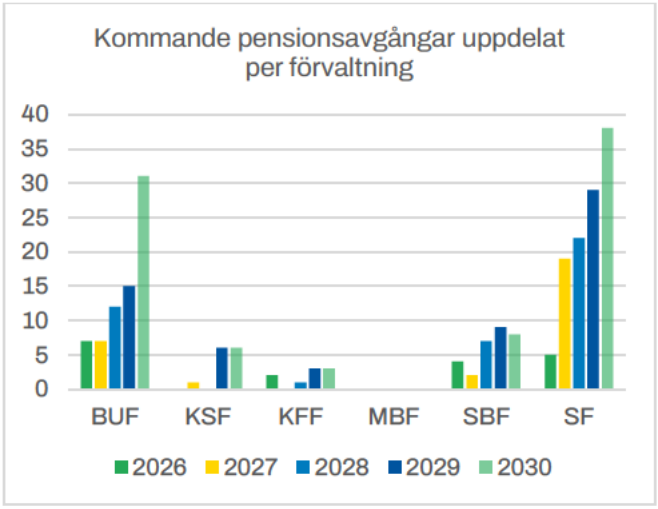

Bilaga:
Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Beskriv vilka friskfaktorer som ni lyckats bra med inom arbetsmiljöområdet

- *Barn- och utbildningsförvaltningen:* Verksamheterna beskriver att de haft extra fokus på prioritering av arbetsuppgifter, rättvis och transparent organisation och delaktighet och inflytande. Genom kontinuerlig dialog, regelbunden uppföljning och helhetsperspektiv har arbetet gett effekt även om det fortsatt finns utmaningar inom dessa områden som barn- och utbildningsförvaltningen behöver arbeta vidare med. Under året har man på samtliga nivåer arbetat för att bibehålla och stärka förtroendefulla relationer mellan chefer och medarbetare och medarbetare emellan. Detta har bidragit till en ökad sammanhållning samt en fördjupad förståelse och drivkraft för det gemensamma uppdraget.

- *Kommunstyrelseförvaltningen:* Den årliga uppföljningen av arbetsmiljöarbetet visar sammantaget på flera starka friskfaktorer inom organisationen. Framför allt framträder delaktighet och inflytande, kommunikation och återkoppling samt ett närvarande och tillitsfullt ledarskap som gemensamma styrkor.

- *Kultur- och fritidsförvaltningen:* Förvaltningsövergripande så känner medarbetarna en hög grad av motivation, är mycket nöjda med sin närmaste chef och känner ett stort stöd av varandra kollegialt. Det bedömer förvaltningen som några av de mest grundläggande faktorerna för en god arbetsmiljö.

- *Miljö- och byggnadsförvaltningen:* Vi har jobbat med bland annat kompetensutveckling hela arbetslivet, kommunikation och återkoppling och ledarskap närvarande tillitsfullt och engagerat. Svårt att säga vilken eller vilka friskfaktorer vi lyckats bäst med men en positiv sak med att jobba med arbetsmiljöfrågor i denna form är att intresset för frågorna har ökat något vilket märks i större engagemang i FSG och att vi numera har 2 st skyddsombud på förvaltningen.

- *Samhällsbyggnadsförvaltningen:* Sammanfattningsvis framgår att flera enheter/verksamheter upplever att de lyckats bra med friskfaktorer kopplade till dialog, samarbete och delaktighet. Regelbundna APM med öppna samtal, möjlighet att lyfta frågor och att bidra i utveckling av rutiner beskriver många som en tydlig styrka. Många enheter betonar också ett gott socialt klimat med hjälpsamma kollegor och bra samarbete både inom och mellan grupper. Kompetensutveckling har varit en annan återkommande friskfaktor, särskilt inom de tekniska verksamheterna där utbildningar i säkerhet, maskinhantering och kommunikation har stärkt tryggheten. Vissa enheter framhåller dessutom lagom arbetsbelastning och möjlighet till återhämtning som betydelsefullt även om det finns önskemål om mer flexibla friskvårdslösningar. Sammantaget präglas verksamheterna av ett gott engagemang, en positiv kultur och en vilja att hjälpas åt.

- *Socialförvaltningen:* Förvaltningens övergripande stöd, till chefer och organisation, kvalitet, stöd och utveckling har under året fortsatt utveckla stödet till chefer kopplat till arbetet i det systematiska arbetsmiljöarbetet med fokus på friskfaktorer, rehabprocesser, riskanalyser, handlingsplaner och sjukfrånvaro. Det förvaltningen i sin uppföljning av 2025 års systematiska arbetsmiljöarbete ser att vi som helhet lyckats bra med kopplat till friskfaktorerna är att ha stärkt: Kommunikation och återkoppling, delaktighet och inflytande, ett närvarande, engagerat och tillitsfullt ledarskap samt kompetensutveckling.

Ange tre prioriteringar (utifrån dokumenterade risker i Stratsys) och beskriv hur ni övergripande kommer att arbeta med prioriteringarna

- *Barn- och utbildningsförvaltningen:*
  1. Upplevd arbetsbelastning och prioritering av arbetsuppgifter - Inom FSG har det beslutats att det ska upprättas en partsgemensam arbetsgrupp för att djupare kunna analysera rotorsaker och därmed kunna sätta in effektfulla åtgärder på rätt nivå.
  2. Hälsosam fysisk arbetsmiljö - Tillse att dialog och samarbete mellan barn- och utbildningsförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen gällande ohälsosamma lokaler fortgår och fungerar. Säkerställa att det finns tydliga planer för både åtgärder och evakueringslokaler i de fall det behövs.
  3. Välfungerande underlag och arbetsprocesser - Säkerställa att förvaltningens chefer har förutsättningar att göra rätt saker i rätt tid och på rätt sätt genom årshjul, tydliga och relevanta analysunderlag samt tydlighet gällande hur it-stödsystem t.ex. Stratsys ska användas på ett effektivt sätt. På förvaltningsnivå ska det säkerställas att det finns förutsättningar för ett nära samarbete mellan verksamhetschefer och administrativ chef samt mellan samtliga chefer inom förvaltningen och de olika stödfunktionerna på administrativa avdelningen.

- *Kommunstyrelseförvaltningen:* Samtidigt har ett antal gemensamma utvecklingsområden identifierats. Återkommande teman är behov av tydligare styrning, bättre prioritering av arbetsuppgifter samt en mer rättvis och transparent organisation. Flera avdelningar pekar på bristande struktur, otydliga roller och behov av mer förutsebara processer och årshjul, vilket påverkar både arbetsbelastning och upplevd rättvisa.
  - Skapa tydligare struktur och systematik i arbetsmiljöarbetet, bland annat genom årshjul och tydliga processer.
  - Fortsatt arbete med gruppsammanhållning, dialog och organisatorisk/social arbetsmiljö, främst via APM, OSA-timmar och verksamhetsmöten.
  - Tydliggörande av roller, ansvar och prioriteringar, inklusive kompetensutveckling och gränsdragning mellan olika nivåer och funktioner.

- *Kultur- och fritidsförvaltningen*: Förvaltningen kommer att ha fokus på arbetet med styrning samt analys och uppföljning av mål.

- *Miljö- och byggnadsförvaltningen:*
  -Undersöka risker för diskriminering genom enkät.
  -Formulera övergripande mål för arbetsmiljöarbetet
  -Utifrån ny central riktlinje för hot och våld, arbeta vidare med frågan och revidera riktlinjen vi har på förvaltningen.

- *Samhällsbyggnadsförvaltningen:*
  - Säkerställa tydliga och uppdaterade rutiner, instruktioner och introduktionsmaterial.
  - Genomföra regelbundna genomgångar av befintliga arbetssätt och säkerställa enhetlighet mellan enheter.
  - Förenkla och tydliggöra användningen av digitala system genom utbildning och återkommande stöd.

- *Socialförvaltningen:* Det förvaltningen på gemensam övergripande nivå kommer arbeta vidare med kopplat till dokumenterade risker är;
  Digital arbetsmiljö
  Hot och våld
  Fortsätta arbetet med att stärka friskfaktorerna.
  Förvaltningen kommer göra det genom ex. vis att vi kartlägger och utifrån vad kartläggningen visar, arbetar med stärkande insatser för enhetschefernas arbetsmiljö under 2026. Vi kommer fokusera på arbetet avseende hot och våld genom samverkan med fackliga, inom verksamhetsinriktningarna utifrån de planer och rutiner vi har, men arbetet behöver också ske gemensamt inom kommunorganisationen utifrån framtagande av den övergripande riktlinjen och dess implementering. När det gäller stress utifrån omställning till en mer digital arbetsmiljö med flertalet system och metoder följer förvaltningen den plan som är lagd avseende digital utveckling och välfärdsteknik och behöver här fortsatt samverka nära chef och medarbetare i förändringsarbetet samt tillsammans med fackliga parter kopplat till risk och friskanalys utifrån det förvaltningen själva kan påverka och arbeta med.

Finns det något som behöver lyftas till överställd nivå

- *Kommunstyrelseförvaltningen:* Behovet av stöd från överställd nivå varierar, men flera avdelningar lyfter vikten av tydlighet, förutsebarhet, resurser, tid att vara chef och tillit, samt samsyn kring budgetering av till exempel kompetensutveckling, licenser, konferenser och lokalfrågor. För vissa delar av organisationen är detta fortfarande under analys inom pågående process.

- *Miljö- och byggnadsförvaltningen:* Genomgång av Stratsys och de kommungemensamma strukturerna/rutinerna.

- *Samhällsbyggnadsförvaltningen*: Verksamheterna efterfrågar ett mer aktivt och vägledande stöd från centrala funktioner samt tydligare struktur för dokumenthantering och SAM-arbetet. Det finns också behov av ökad tydlighet kring mål, roller och förväntningar, tillsammans med mer praktisk vägledning. Stratsys upplevs som svårt att arbeta i och flera enheter efterfrågar utbildning.

- *Socialförvaltningen:* Utifrån uppföljningen av arbetsmiljön för 2025 bedömer sig förvaltningen behöva tydligare information kring förändringar i våra gemensamma digitala system, då det påverkar arbetsmiljön negativt när information om förändringar inte sker i god tid inför införandet. Förvaltningen ser också att ett förtydligande av kommunens olika strategiska rollers ansvar, och mer stöd i arbetet kring hot och våld både ur ett förebyggande perspektiv, men också vid akuta händelser hade underlättat arbetsmiljön, även om vi tar steg i rätt riktning här så är det ett område som fortsatt behöver stärkas gemensamt.

Övriga förvaltningar har inget att lyfta till överställd nivå.

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2026-03-26 **Utskriven av:** Lisa Fredriksson

Diarieenhet:	Kommunstyrelsen
Beslutsfattare:	Alla
Riktning:	Upprättade
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum:	2026-04-01
Sekretess:	Visas ej

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	**Avsändare/Mottagare**	**Beslutsfattare**
Ärendenummer	**Ärendemening**	**Kategori**
		Ansvarig
2026.506	Beslut om omreglering av sysselsättningsrad med bibehållen tjänstepension	DPO 7.3
2026-02-17	Kommunstyrelsen	Anna Johannesson
KS 2026/129	Samlingsnummer - Ansökan om omreglering av sysselsättningsgrad med bibehållen tjänstepension	DPO 7.3
		Anna Johannesson
2026.596	Remiss av återremitterat ärende om socialnämndens åtgärdsplan 2025-12-18 för att nå balans mot tilldelad budgetram	2.10
2026-03-04	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson
KS 2026/67	Åtgärdsplan för att nå budget mot tilldelad budgetram	2.10
		Lisa Fredriksson
2026.685	Yttrande gällande Polismyndighetens förslag till ny grundförfattning föreskrifter gränsövergångsställen FAP 272-2	2.7
2026-03-05	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson
KS 2026/140	Remiss av polismyndighetens förslag till ny grundförfattning FAP 272-2 om gränsövergångsställen	2.7
		Pernilla Bertilsson
2026.686	Beslut om medlemmar i mottagningsgrupp gällande visselblåsarfunktion	1.1
2026-03-05	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson
KS 2026/161	Beslut om medlemmar i mottagningsgrupp gällande visselblåsarfunktion	1.1
		Pernilla Bertilsson
2026.701	Infriande av borgensåtagande för Folkets hus Vänersborg ekonomisk förening i konkurs	1.1
2026-03-04	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson
KS 2026/86	Ansökan om ekonomiskt stöd Folkets hus	1.1
		Thomas Sannemalm
2026.704	Beslut om omreglering av sysselsättningsrad med bibehållen tjänstepension	DPO 7.3

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2026-03-03	Kommunstyrelsen	
KS 2026/129	Samlingsnummer - Ansökan om omreglering av sysselsättningsgrad med bibehållen tjänstepension	DPO 7.3
		Anna Johannesson
2026.720	Remiss av begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026	2.10
2026-03-09	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson
KS 2026/153	Begäran om fastställelse av nya sotningsfrister 2026	2.10
		Lisa Fredriksson
2026.721	Remiss av medborgarförslag om göra en bad/-båtbrygga vid "norskens"	2.10
2026-03-09	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson
KS 2026/99	Medborgarförslag om göra en bad/-båtbrygga vid "norskens"	2.10
		Lisa Fredriksson
2026.722	Remiss av motion om paus för byggnation av gång- och cykelbro över Hamnkanalen	2.10
2026-03-09	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson
KS 2026/121	Motion om paus för byggnation av gång- och cykelbro över Hamnkanalen	2.10
		Lisa Fredriksson
2026.723	Remiss av motion om att informera och underlätta kring frivillig återvandring	2.10
2026-03-09	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson
KS 2026/124	Motion om att informera och underlätta kring frivillig återvandring	2.10
		Lisa Fredriksson
2026.727	Remiss av medborgarförslag om en trygg, inkluderande och trivsam utomhusmiljö för alla skolor och förskolor	2.10
2026-03-09	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson
KS 2026/127	Medborgarförslag om en trygg, inkluderande och trivsam utomhusmiljö för alla skolor och förskolor	2.10
		Pål Castell
2026.728	Remiss av motion om att främja demokrati genom lunchmöten mellan gymnasieelever och lokala politiker i Vänersborg	2.10
2026-03-09	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson
KS 2026/130	Motion om att främja demokrati genom lunchmöten mellan gymnasieelever och lokala politiker i Vänersborg	2.10
		Lisa Fredriksson
2026.732	Remiss av motion om "När välfärden sviker måste kommunen agera – stoppa matfattigdomen i Vänersborg!"	2.10
2026-03-09	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
KS 2026/134	Motion om "När välfärden sviker måste kommunen agera – stoppa matfattigdomen i Vänersborg!"	2.10
		Lisa Fredriksson
2026.848	Beslut om avsteg från lokalförsörjningspolicyn för köp av Krickan 1	1.1
2026-03-19	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson
KS 2026/189	Begäran om att få göra avsteg från lokalförsörjningspolicyn för köp av Krickan 1	1.1
		Anna Holmqvist
2026.1002	Infriande av borgensåtagande för Folkets hus Vänersborg ekonomisk förening i konkurs	1.1
2026-03-11	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson
KS 2026/86	Ansökan om ekonomiskt stöd Folkets hus	1.1
		Kerstin Rosendahl

Dokument

Utskriftsdatum: 2026-03-26 **Utskriven av:** Lisa Fredriksson

Diarieenhet: Kommunstyrelsen **Sekretess:** Visas ej

Beskrivning av sökning:

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2025.465	I	Protokoll från styrelsemöte nr 1 Vattenpalatset Vänerparken	Eva Johansson
2025-02-19		Vattenpalatset Vänerparken	Kanslienheten
			PROTOKOLL
2025.477	I	Uttalande av Kommunassurans styrelse uttalande om verksamheten i Kommunassurans år 2024 med anledning av ägarkommunernas kommunstyrelsers årliga beslut angående kommunal verksamhet i bolagsform	Thomas Sannemalm
2025-02-20		Kommunassurans Försäkring	Ekonomiavdelningen
			SKRIVELSE
2025.545	I	Meddelande om avregistrering av Hunnebergs Kungajakts- och viltmuseum AB	Thomas Sannemalm
2025-02-20		Skatteverket	Ekonomiavdelningen
KS 2023/973		Avveckling av Hunnebergs Kungajakt- och viltmuseum AB samt uppsägning av avtal avseende uppdragsersättning	MEDDELANDE
2025.569	I	Beslut avseende kvarstående medel från upplösning av Stiftelsen Bergagården	Pernilla Bertilsson
2025-02-26		Grästorps kommunfullmäktige	Juridik och säkerhetsavdelningen
KS 2023/561		Bildande av bolag om turismutveckling på Halle- och Hunneberg (Halle- och Hunneberg AB) samt upplösning av Stiftelsen Bergagården	BESLUT
2025.592	I	Kultur- och fritidsnämndens beslut 2025-02-25 återrapportering av synpunkter 2024	Fredrik Sanz Lerena
2025-02-28		Kultur- och fritidsnämnden	Kanslienheten
KS 2025/16		Samlingsnummer - Redovisning av synpunktshantering till kommunstyrelsen 2024	BESLUT
2025.599	I	Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS kvartal 4 2024	Eva Johansson
2025-03-03		Socialnämnden	Kanslienheten
			BESLUT
2025.602	I	Upplösning av Stiftelsen Bergagården - Återföring av kvarvarande medel till verksamheten	Pernilla Bertilsson
2025-03-03		Trollhättans stadsfullmäktige	Juridik och säkerhetsavdelningen
KS 2023/561		Bildande av bolag om turismutveckling på Halle- och Hunneberg (Halle- och Hunneberg AB) samt upplösning av Stiftelsen Bergagården	BESLUT

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2025.608	I	Återrapportering utvärdering av Framtida kök	Eva Johansson
2025-03-03		Samhällsbyggnadsnämnden	Kanslienheten
KS 2024/159		Utvärdering av framtida kök	BESLUT
2025.667	I	Protokollsutdrag från strategiska hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde den 28 februari 2025 - Nära specialiserad vård i Fyrbodal	Eva Johansson
2025-03-05		Västra Götalandsregionen	Kanslienheten
			SKRIVELSE
2025.734	U	Beslut KS 2025-02-26 Beslut om uppdragsavtal för Kunskapsförbundet Väst 2025	Johanna Gustafsson
2025-03-07		Enligt sändlista	Avdelningen för hållbar utveckling
KS 2024/368		Uppdragsavtal för vuxenutbildning 2025	BESLUT
2025.765	I	Beslut om internkontrollplan för 2025 från miljö- och hälsoskyddsnämnden	Kristina Karlsson
2025-03-11		Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	BESLUT
2025.766	I	Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut 2025-03-05 återrapportering av synpunktshantering 2024	Fredrik Sanz Lerena
2025-03-11		Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Kanslienheten
KS 2025/16		Samlingsnummer - Redovisning av synpunktshantering till kommunstyrelsen 2024	BESLUT
2025.768	I	Information från Mediapoolen om styrelsemöte 4 mars 2025	Fredrik Sanz Lerena
2025-03-12		Mediapoolen	Kanslienheten
			INFORMATION
2025.796	I	Internkontrollplan för 2025 från byggnadsnämnden	Kristina Karlsson
2025-03-17		Byggnadsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	RAPPORT
2025.797	I	Beslut om internkontrollplan 2025 från byggnadsnämnden	Thomas Sannemalm
2025-03-17		Byggnadsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	BESLUT
2025.798	I	Internkontrollplan för 2025 från miljö- och hälsoskyddsnämnden	Thomas Sannemalm
2025-03-11		Mijö- och hälsoskyddsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	RAPPORT
2025.811	I	Risk- och väsentlighetsanalys 2025	Kristina Karlsson
2025-03-18		Barn- och utbildningsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	RAPPORT

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2025.813	I	Internkontrollplan för 2025 från barn- och utbildningsnämnden	Kristina Karlsson
2025-03-18		Barn- och utbildningsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	RAPPORT
2025.814	I	Beslut om plan för intern kontroll med risk- och väsentlighetsanalys 2025	Kristina Karlsson
2025-03-18		Barn- och utbildningsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	BESLUT
2025.817	I	Yttrande gällande Revisionsrapport 2024 Uppföljande granskning av skolans måluppfyllelse och fördjupad granskning av särskilt stöd	Kristina Karlsson
2025-03-18		Barn- och utbildningsnämnden	Ekonomiavdelningen
			RAPPORT
2025.818	I	Beslut om svar på revisionsrapport; Uppföljande granskning av skolans måluppfyllelse och fördjupad granskning av särskilt stöd	Kristina Karlsson
2025-03-18		Barn- och utbildningsnämnden	Ekonomiavdelningen
			BESLUT
2025.820	I	Beslut BUN 2025-03-17 Återapportering av synpunkter 2024	Fredrik Sanz Lerena
2025-03-18		Barn- och utbildningsnämnden	Kanslienheten
KS 2025/16		Samlingsnummer - Redovisning av synpunktshantering till kommunstyrelsen 2024	BESLUT
2025.821	I	Synpunkter till barn- och utbildningsnämnden 2024	Fredrik Sanz Lerena
2025-03-18		Barn- och utbildningsnämnden	Kanslienheten
KS 2025/16		Samlingsnummer - Redovisning av synpunktshantering till kommunstyrelsen 2024	RAPPORT
2025.827	I	Yttrande angående remiss av medborgarförslag om renovering av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö	Alexander Oskarsson
2025-03-18		Barn- och utbildningsnämnden	Kanslienheten
KS 2024/636		Svar på medborgarförslag om översyn av Frändeskolans och Dalboskolans utemiljö	YTTRANDE
2025.831	I	Beslut från överförmyndarnämnden om plan för Internkontroll 2025	Kristina Karlsson
2025-03-20		Överförmyndarnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	BESLUT
2025.832	I	Internkontrollplan för 2025 från Överförmyndarnämnden	Kristina Karlsson
2025-03-20		Överförmyndarnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	RAPPORT
2025.844	I	Beslut KN om godkännande av internkontrollplan 2025	Kristina Karlsson
2025-03-21		Kultur- och fritidsnämnden	Ekonomiavdelningen

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	BESLUT
2025.845	I	Internkontrollplan för 2025 från Kultur- och fritidsnämnden	Kristina Karlsson
2025-03-21		Kultur- och fritidsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	RAPPORT
2025.848	I	Beslut om medborgarförslag om konstgräs, läktare, duschar och belysning för fotboll i Frändefors § 33, 2025-03-18	Per-Ola Rasmussen
2025-03-21		Kultur- och fritidsnämnden	Avdelningen för hållbar utveckling
KS 2024/691		Medborgarförslag om konstgräs, läktare, duschar och belysning för fotboll i Frändefors	BESLUT
2025.851	I	Information om Millennium	Fredrik Sanz Lerena
2025-03-24		VästKom	Kanslienheten
			INFORMATION
2025.852	I	Beslut om internkontrollplan för socialnämnden år 2025	Kristina Karlsson
2025-03-24		Socialnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	BESLUT
2025.853	I	Internkontrollplan för 2025 från Socialnamnden	Kristina Karlsson
2025-03-24		Socialnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	RAPPORT
2025.854	I	Beslut om kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse 2024 och synpunktshantering	Fredrik Sanz Lerena
2025-03-24		Socialnämnden	Kanslienheten
KS 2025/16		Samlingsnummer - Redovisning av synpunktshantering till kommunstyrelsen 2024	BESLUT
2025.876	I	Beslut om internkontrollplan för 2025 från samhällsbyggnadsnämnden	Kristina Karlsson
2025-03-26		Samhällsbyggnadsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	BESLUT
2025.877	I	Internkontrollplan för 2025 från samhällsbyggnadsnämnden	Kristina Karlsson
2025-03-26		Samhällsbyggnadsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/21		Samlingsnummer - Nämndernas ekonomiska internkontroller 2025	STYRANDE DOKUMENT
2025.927	U	Beslut KF 2025-03-19 Justerad budget 2025 avseende förändrat personalomkostnadspålägg	Johan Högmark
2025-03-31			Ekonomiavdelningen
KS 2025/68		Justerad budget 2025 avseende förändrat personalomkostnadspålägg	BESLUT
2025.939	U	Beslut KF 2025-03-19 Medborgarförslag om eljusspår mm i Frändefors	Pål Castell

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2025-03-31		Kommunstyrelsen	Kanslienheten
KS 2024/707		Medborgarförslag om eljusspår mm i Frändefors	BESLUT
2025.941	U	Beslut KF 2025-03-19 Motion om översyn av kommunens välkomstskyltar	Maria Thyrell
2025-03-31			Kanslienheten
KS 2025/158		Motion om översyn av kommunens välkomstskyltar	BESLUT
2025.948	I	Årsredovisning 2024	Johan Högmark
2025-04-01		Samordningsförbundet Södra Vänern	Ekonomiavdelningen
KS 2025/204		Årsredovisning och ansvarafrihet för Samordningsförbundet Södra Vänern	SKRIVELSE
2025.951	I	Meddelande från SKR:s styrelse om sammanträdesplan för 2026	Fredrik Sanz Lerena
2025-04-01		SKR	Kanslienheten
			INFORMATION
2025.976	I	Tjänsteutlåtande om utbetalning av eget kapital från Tolkförmedling Väst	Thomas Sannemalm
2025-04-02		Kommunalförbundet Tolkförmedling Väst	Ekonomiavdelningen
KS 2025/206		Återbetalning av eget kapital - Kommunalförbundet Tolkförmedling Väst	SKRIVELSE
2025.1211	I	Beslut SBN 2025-04-10 Strategiskt fastighetsköp Brålanda	Thomas Sannemalm
2025-04-14		Samhällsbyggnadsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/228		Strategiskt fastighetsköp Brålanda	BESLUT
2025.1212	I	Strategiskt fastighetsköp Brålanda	Thomas Sannemalm
2025-04-14		Samhällsbyggnadsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/228		Strategiskt fastighetsköp Brålanda	SKRIVELSE
2025.1278	U	Beslut PERSFOR 2025-04-11 Ersättning till sjuksköterskor för arbete under semesterperioden 2025	Johanna Gustafsson
2025-04-22			Personalavdelningen
KS 2025/115		Ersättning till sjuksköterskor för arbete under semesterperioden 2025	BESLUT
2025.1309	I	Minnesanteckningar Stadstrafikforum Trollhättan Vänersborg 2025-03-26	Fredrik Sanz Lerena
2025-04-25		Stadstrafikforum Trollhättan Vänersborg	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION
2025.1571	I	Beslut om äskande om budget för en fördjupad granskning utifrån risk- och väsentlighetsanalys med tillhörande bilagor	Thomas Sannemalm
2025-05-20		Fyrbodals Kommunalförbund	Ekonomiavdelningen
KS 2025/277		Äskande om budget för en fördjupad granskning utifrån risk- och väsentlighetsanalys	BESLUT
2025.1777	I	Bilaga 1 - Efterfrågade mått och redovisningsformat - 2024	Per-Ola Rasmussen
2025-06-05		Kunskapsförbundet, Malin Kumlin	Avdelningen för hållbar utveckling

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
			RAPPORT
2025.1781	I	Beslut från kommunstyrelsen i Mellerud	Fredrik Sanz Lerena
2025-06-10		Mellerud kommun	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	BESLUT
2025.1954	I	Beslut om lokalplanering gällande Brålanda- och Skördegatans förskola, Ensamhushåll	Anna Högmark
2025-06-16		Sahmällsbyggnadsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2023/313		Lokalplanering för Brålanda förskola	BESLUT
2025.1981	I	Val av ny ersättare i direktionens arbetsutskott	Fredrik Sanz Lerena
2025-06-18		Fyrbodals Kommunalförbund	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	SKRIVELSE
2025.2009	I	Digitala lösningar för era tolkbehov – SMS-påminnelse och TFV AI-Tolk	Jenny Kudryk
2025-06-23		Tolkförmedling väst	Avdelningen för hållbar utveckling
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION
2025.2036	I	Återrapportering Delregionala utvecklingsmedel (DRUM) 2024	Johanna Gustafsson
2025-06-18		Fyrbodals kommunalförbund	Kanslienheten
KS 2025/293		Delregionala utvecklingsmedel (DRUM), återrapport 2024	TJÄNSTESKRIVELSE
2025.2079	I	Cirkulär 25 06 Huvudöverenskommelse (HÖK) 25 OFR Läkare	Johanna Gustafsson
2025-07-02		Sveriges kommuner och regioner	Personalavdelningen
KS 2025/331		Cirkulär 25:06 Huvudöverenskommelse HÖK 25 och Med stud 25 med OFR:s förbundsområde Läkare	SKRIVELSE
2025.2080	I	Cirkulär 25:17 Överenskommelse om lön och anställningsvillkor för räddningstjänstpersonal i beredskap, RiB 25	Camilla Andersson
2025-07-02		Sveriges kommuner och regioner	Kanslienheten
KS 2025/332		Cirkulär 25:17 Överenskommelse om lön och anställningsvillkor för räddningstjänstpersonal i beredskap, RiB 25	SKRIVELSE
2025.2082	I	Cirkulär 25:30 - Överenskommelser om BEKO 25 Etableringsjobb och BEA 25	Camilla Andersson
2025-07-02		Sveriges kommuner och regioner	Personalavdelningen
KS 2025/333		Överenskommelser om BEKO 25, Etableringsjobb och BEA 25 med OFR:s förbundsområden Läkare och Lärare	SKRIVELSE
2025.2105	U	Beslut KF 2025-06-18 Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng	Pål Castell
2025-06-30			Kanslienheten
KS 2025/278		Motion om att utveckla området kring Nygårdsäng	BESLUT

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2025.2106	U	Beslut KF 2025-06-18 Motion om att anlägga fler parkeringsplatser i Nordstan	Pål Castell
2025-06-30			Kanslienheten
KS 2025/294		Motion om att anlägga fler parkeringsplatser i Nordstan	BESLUT
2025.2135	I	Protokoll förbundsdirektionen Räddningstjänsten Fyrbodal 2025-06-25	Fredrik Sanz Lerena
2025-07-03		Räddningstjänsten fyrbodal	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	BESLUT
2025.2313	I	Informationsbrev om andelstal samt Migrationsverkets förslag till andelstal 2026	Fredrik Sanz Lerena
2025-08-15		Länsstyrelsen	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION
2025.2314	I	Informationsbrev om fördelningstal 2026	Fredrik Sanz Lerena
2025-08-15		Länsstyrelsen	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION
2025.2618	I	Till kommunstyrelsen för omedelbar hantering Sörbygården	Fredrik Sanz Lerena
2025-09-15		***Personuppgift***	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	SKRIVELSE
2025.2665	I	Omfördelning av medel inom kultur- och fritidsnämndens budgetram	Thomas Sannemalm
2025-09-26		Kultur- och fritidsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/422		Omfördelning av medel från kultur- och fritidsnämndens budgetram	BESLUT
2025.2670	I	Kultur- och fritidsnämndens sammanträdesdagar 2026	Fredrik Sanz Lerena
2025-09-29		Kultur- och fritidsnämnden	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	BESLUT
2025.2675	I	Beslut om sammanträdestider för miljö- och hälsoskyddsnämnden	Fredrik Sanz Lerena
2025-09-29		Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	BESLUT
2025.2682	I	Beslut om positionspapper för Göteborg Stallbacka Airport	Thomas Sannemalm
2025-09-26		Fyrbodals Kommunalförbund	Ekonomiavdelningen
KS 2025/424		Positionspapper – Göteborg Stallbacka airport	BESLUT
2025.2774	I	Ansökan om godkännande som huvudman för gymnasieskola	Fredrik Sanz Lerena
2025-10-01		Skolinspektionen	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	SKRIVELSE

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2025.2775	I	Ansökan om godkännande som huvudman för gymnasieskola	Fredrik Sanz Lerena
2025-10-01		Skolinspektionen	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	SKRIVELSE
2025.2788	I	Agenda för barn- och utbildningsnämndens sammanträden 2026	Fredrik Sanz Lerena
2025-09-16		Barn- och utbildningsnämnden	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	BESLUT
2025.2916	I	Budget och verksamhetsplan 2026-2028	Johan Högmark
2025-10-14		Tolkförmedling Väst	Kanslienheten
KS 2025/459		Budget och Verksamhetsplan 2026-2028 för Tolkförmedling Väst	SKRIVELSE
2025.2982	I	Förordnande av notarius publicus	Fredrik Sanz Lerena
2025-10-15		Länsstyrelsen Västra Götaland	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION
2025.2992	I	Delårsrapport från Vänerhamn AB per augusti 2025	Fredrik Sanz Lerena
2025-10-16		Vänerhamn AB	Kanslienheten
KS 2025/91		Samlingnummer - Handlingar från Vänerhamn AB 2025	SKRIVELSE
2025.2995	I	Beslut KF 2025-10-13Fyllnadsval av ledamot i Samarbetskommittén Trollhättan-Vänersborg	Fredrik Sanz Lerena
2025-10-16		Trollhättan Stad	Kanslienheten
KS 2025/467		Val av ledamöter i Samarbetskommittén Trollhättan-Vänersborg	BESLUT
2025.3161	I	Samverkansavtal mellan Vänersborgs kommun och Västra Götalandsregionen för drift av Vänersborgs museum	Fredrik Sanz Lerena
2025-10-30		Kultur- och fritidsnämnden	Kanslienheten
KS 2025/488		Samverkansavtal mellan Vänersborgs kommun och Västra Götalandsregionen för drift av Vänersborgs museum	BESLUT
2025.3173	I	Minnesanteckningar från Stadstrafikforum mellan Trollhättans stad och Vänersborgs kommun	Fredrik Sanz Lerena
2025-10-30		Västra Götalandsregionen	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION
2025.3370	I	Meddelande om en Hjärtvänlig kommun	Fredrik Sanz Lerena
2025-11-14		Hjärtupproret	Kanslienheten
KS 2025/522		Hjärtvänlig kommun - placering av hjärtstartare	MEDDELANDE
2025.3373	I	Öppet brev om minutstyrningen i hemtjänsten	Fredrik Sanz Lerena
2025-11-12		SPF Senionrerna	Kanslienheten
KS 2025/523		Öppet brev från SPF Seniorerna till Sveriges kommuner om minutstyrningen i hemtjänsten	SKRIVELSE

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2025.3445	I	Halvårsrapport IOP Röda Korset och Vänersborgs kommun	Erika Johansson
2025-10-24		Röda Korset	Avdelningen för hållbar utveckling
KS 2023/863		Ansökan om Idéburet Offentligt Partnerskap mellan Röda Korset och Vänersborgs kommun	RAPPORT
2025.3446	U	Protokoll rådet för hälsa och social hållbarhet 2025-11-12	Linda Broberg
2025-11-21		Rådet för hälsa och social hållbarhet	Avdelningen för hållbar utveckling
KS 2025/57		Samlingsnummer - Rådet för hälsa och social hållbarhets protokoll 2025	PROTOKOLL
2025.3487	U	Långsiktig folkhälsoplan 2026-2028	Linda Broberg
2025-11-27		Rådet för hälsa och social hållbarhet	Avdelningen för hållbar utveckling
KS 2025/535		Långsiktig folkhälsoplan 2026-2028	PLAN
2025.3738	I	Uppsägning av Hälso- och sjukvårdsavtalet i Västra Götaland - Vänersborgs kommun	Fredrik Sanz Lerena
2025-12-12		Västra Götalandsregionen	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION
2025.3753	I	Beslut om revidering handlingsplan förorenade områden	Fredrik Sanz Lerena
2025-12-16		Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	BESLUT
2025.3754	I	Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut om beloppsgräns för förvaltningschef	Thomas Sannemalm
2025-12-16		Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Ekonomiavdelningen
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	BESLUT
2025.3781	I	Minnesanteckningar från Kunskapsförbundet Västs ägarsamråd 2025-12-08	Fredrik Sanz Lerena
2025-12-16		Kunskapsförbundet Väst	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION
2025.3793	I	Beslut om grundprinciper för arrendeavtal Vänerhamn AB från Lidköpings kommun	Fredrik Sanz Lerena
2025-12-17		Lidköpings kommun	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	BESLUT
2025.3796	I	Beslut om interkontrollplan 2026 för Fyrbodals kommunalförbund	Thomas Sannemalm
2025-12-18		Fyrbodals kommunalförbund	Ekonomiavdelningen
KS 2025/556		Internkontrollplan 2026 för Fyrbodals kommunalförbund	BESLUT
2025.3813	I	Beslut om revisorernas utlåtande delårsrapport 2025-08-31 för Fyrbodals kommunalförbund	Thomas Sannemalm
2025-12-18		Fyrbodals kommunalförbund	Ekonomiavdelningen
KS 2025/518		Delårsrapport per 2025-08-31 från Fyrbodals kommunalförbund	BESLUT

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2025.3849	U	Årsredovisning av VA-försörjning Nordkroken 2025	Per-Ola Rasmussen
2025-12-19		Länsstyrelsen - Miljöskyddsavdelningen	Avdelningen för hållbar utveckling
KS 2015/478		Införande av verksamhetsområde för VA, Vatten, spillvatten och dagvatten i Nordkroken, Vargön, Vänersborgs kommun	DELEGERINGSBESLUT
2025.3870	U	Beslut om politisk organisation kommande mandatperiod 2026-2030	Johan Högmark
2025-12-22		PFU	Kanslienheten
KS 2024/654		Översyn av politisk organisation inför kommande mandatperiod 2027-2030	BESLUT
2025.3872	U	Beslut KF 2025-12-17 Avsiktsförklaring och plan för genomförande avseende ”Det goda livet i Dalsland”, 2026-2028	Johan Högmark
2025-12-22			Kanslienheten
KS 2025/103		Processledning för projektet ”Det goda livet i Dalsland” perioden år 2025-2028	BESLUT
2025.3920	I	Öppet brev till kommunstyrelsen om äldres trygghet	Fredrik Sanz Lerena
2025-12-22		Äldre- och socialförsäkringsminister	Kanslienheten
KS 2025/211		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	SKRIVELSE
2025.3940	I	Beslut från samhällsbyggnadsnämnden - Initiativärende om paus för byggnation av gång- och cykelbro över Hamnkanalen	Fredrik Sanz Lerena
2025-12-23		Samhällsbyggnadsnämnden	Kanslienheten
KS 2025/567		Initiativärende - Paus för byggnation av gång- och cykelbro över Hamnkanalen	BESLUT
2026.5	I	Synpunkt om fyrverkerier i Vänersborg	Johan Högmark
2026-01-01		Jennie Andersson	Kanslienheten
KS 2025/15		Samlingsnummer - Synpunkter från medborgare 2025	MEDDELANDE
2026.6	U	Svar på synpunkt om fyrverkerier i Vänersborg	Johan Högmark
2026-01-02		'jennie.ge.andersson@gmail.com'	Kanslienheten
KS 2025/15		Samlingsnummer - Synpunkter från medborgare 2025	MEDDELANDE
2026.52	I	Revidering av samverkansreglerna för vård och industri	Fredrik Sanz Lerena
2026-01-08		Sveriges kommuner och regioner (SKR)	Kanslienheten
KS 2026/50		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION
2026.53	I	Tilläggsöverenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner 2026 – Strategiska insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention	Fredrik Sanz Lerena
2026-01-08		Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)	Kanslienheten
KS 2026/50		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION
2026.54	I	Överenskommelse – Försörjningsberedskap för läkemedel	Fredrik Sanz Lerena

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2026-01-08		Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)	Kanslienheten
KS 2026/50		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION
2026.66	I	Beslut från Kristinehamns kommun om grundprinciper arrendeavtal Vänerhamn	Fredrik Sanz Lerena
2026-01-12		Krisitnehamns kommun	Kanslienheten
KS 2026/50		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	BESLUT
2026.187	U	Uppföljning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete 2025	Fredrik Sanz Lerena
2026-01-21		Kommunstyrelsen	Avdelningen för hållbar utveckling
KS 2026/55		Samlingsnummer - Uppföljning av samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete 2025	SKRIVELSE
2026.223	I	Beslut om återrapportering av synpunkter från byggnadsnämnden 2025	Fredrik Sanz Lerena
2026-01-26		Byggnadsnämnden	Kanslienheten
KS 2026/88		Samlingsnummer - Redovisning av synpunktshantering till kommunstyrelsen 2025	BESLUT
2026.252	I	Protokollsanteckning för beslut om grundprinciper för arrendeavtal med Vänerhamn AB	Thomas Sannemalm
2026-01-27		Karlstads kommun	Ekonomiavdelningen
KS 2026/94		Grundprinciper för arrendeavtal med Vänerhamn AB	SKRIVELSE
2026.255	U	Protokoll från Rådet för hälsa och social hållbarhet 260120	Linda Broberg
2026-01-26		Rådet för hälsa och social hållbarhet	Avdelningen för hållbar utveckling
KS 2026/54		Samlingsnummer - Rådet för hälsa och social hållbarhets protokoll 2026	PROTOKOLL
2026.258	I	Beslut om återrapportering av synpunkter från miljö- och hälsoskyddsnämnden 2025	Fredrik Sanz Lerena
2026-01-28		Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Kanslienheten
KS 2026/88		Samlingsnummer - Redovisning av synpunktshantering till kommunstyrelsen 2025	BESLUT
2026.289	I	Beslut från kultur- och fritidsnämnden om återrapportering av synpunkter 2025	Fredrik Sanz Lerena
2026-01-30		Kultur- och fritidsnämnden	Kanslienheten
KS 2026/88		Samlingsnummer - Redovisning av synpunktshantering till kommunstyrelsen 2025	BESLUT
2026.411	I	Öppet brev till politiker angående ungdomsmottagningar	Fredrik Sanz Lerena
2026-02-13		Ylva Bergström	Kanslienheten
KS 2026/50		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION
2026.493	I	Beslut från barn- och utbildningsnämnden om beloppsgräns för förvaltningschefs attestering	Fredrik Sanz Lerena
2026-02-18		Barn- och utbildningsnämnden	Kanslienheten

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
KS 2026/50		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	BESLUT
2026.494	I	Beslut och underlag för barn- och utbildningsnämndens synpunktsredovisning 2025	Fredrik Sanz Lerena
2026-02-18		Barn- och utbildningsnämnden	Kanslienheten
KS 2026/88		Samlingsnummer - Redovisning av synpunktshantering till kommunstyrelsen 2025	BESLUT
2026.507	I	Beslut om värdkommun till Fyrbodals kommunalförbund	Fredrik Sanz Lerena
2026-02-19		Kommunalförbundet Fyrbodal	Kanslienheten
KS 2026/50		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	BESLUT
2026.508	I	Beslut om handlingsplan för verksamhetsår 2026	Fredrik Sanz Lerena
2026-02-19		Fyrbodals Kommunalförbund	Kanslienheten
KS 2026/50		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	BESLUT
2026.509	I	Beslut om uppföljning av internkontrollplan 2025 för Fyrbodals Kommunalförbund	Fredrik Sanz Lerena
2026-02-19		Fyrbodals Kommunalförbund	Kanslienheten
KS 2026/50		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	BESLUT
2026.686	U	Beslut om medlemmar i mottagningsgrupp gällande visselblåsarfunktion	Pernilla Bertilsson
2026-03-05		Kommunstyrelsen	Juridik och säkerhetsavdelningen
KS 2026/161		Beslut om medlemmar i mottagningsgrupp gällande visselblåsarfunktion	DELEGERINGSBESLUT
2026.739	I	Beslut om verksamhet i Kulturhuset i Vänersborg	Fredrik Sanz Lerena
2026-03-06		Kultur- och fritidsnämnden	Kanslienheten
KS 2026/171		Verksamhet i Kulturhuset i Vänersborg	BESLUT
2026.752	I	Kommunala pensionärsrådet (KPR) protokoll 2026-03-03	Fredrik Sanz Lerena
2026-03-10		Kommunala pensionärsrådet	Kanslienheten
KS 2026/50		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION
2026.849	I	Missiv - Förstudie kontinuitetshantering 2025	Fredrik Sanz Lerena
2026-03-20		Revisionen	Kanslienheten
KS 2026/50		Samlingsnummer - inkomna handlingar som inte genererar egna ärenden	INFORMATION